...ami doctoris illu-
...ris ordinis mino-
...adrageſimali vſq3 ad
...am feriam poſt paſcha.

¶ Dominica prima aduentus. Sermo pri-
mus de epiſtola ⁊ habet q̃nq3 ꝯſideratões.

Ratres ſcié-
tes quia hora eſt iã nos
de ſomno ſurgere ⁊c̃.
Ad Ro. 13. Aduẽtus
domini q̃tuor dñicis ce
lebratur: q2 quadruplex
eſt aduẽt9 xp̄i. ¶ Pri-
mus in mundum per carnis aſſumptionem.
¶ Secũdus in mentẽ per gratie infuſionez.
¶ Tertius in mortem per aíe ſuſceptionem.
¶ Quartus ad iudicium p meritoꝝ diſcuſſi-
onez. ¶ In hac tñ dominica de vltimo aduẽ
tu agit̃. Hac de cauſa q2 ad illum maxime hu
mana mens cõtremiſcit ⁊ excitat̃: in ea timor
dñi qui eſt initium omnis boni. Et q2 mũda
ni per delectationez quieſcunt in vanitatibus
mundi: in quibus q̃3diu permanent: indigni
ſunt gratia dei. Ideo apl's in epiſtola excitat
tales: vt poſtpoſitis vanitatibus ſeculi in qui
bus dormiunt ⁊ quieſcunt: ad gratiaz dei que
eſt ſalus noſtra: digne ſe diſponant dicendo:
Hora eſt iam ⁊c̃. quaſi dicat nunc tp̄s eſt vt a
vanitatibus ſpiritualiter reſurgamus. Hora
iſta ſpiritualem in nobis reſurrectionem deſi
gnat: in qua nobis ſalus noſtra appropinqua
bit. ¶ Eſt tñ notabile ꝙ totũ tp̄s vite noſtre
dicit̃ dies vnus. Dicitur autẽ dies: q2 illumi
nati fidei lumine: meritorie poterimus opera
ri gratia cooperante. Unde ſicut oculus clare
videns: non cognoſcit differẽtias reruz: niſi
ſit illuminetur ſplẽdore ſolis: ſic reuera intel
lectus lumine fidei illuminatus. Dicit̃ autez
dies vna: q2 nec ante: nec poſt iſtam vitam po
terimus opari meritorie. Et ideo dicitur etiã
dies ſalutis. 2. cori. 6. In die ſalutis adiuui te
Nunc aũt diem preceſſit nox ſiue caligo erro
rum ignorantie ſiue ruine ſpiritualis ⁊ caſus
culpe. ¶ Cum igit̃ aia penitens deflet errorẽ
⁊ plangit culpaz: cõmutat noctem in diem: ⁊
ruinaz in reſurrectionem. Unde dicit: Nox
p̄ceſſit; dies aũt appropinquabit. Et ſic abijci-
entes opera tenebraꝝ: induamur arm...
Que autez ſunt opera tenebraꝝ: enumera...
cens. Non in comeſſationibus ⁊c̃. Arma lu
cis ſunt indumẽta virtuoſa: q̃bus induimur:
id eſt ſequimur dominuz noſtrum ih'm xp̄m.
Hec eſt ſententia moralis.
¶ Circa totuz occurrũt q̃nq3 ꝯſideratões.

Prima conſideratio.

Rima eſt videre q̃d p ſomnũ intel
ligatur: vbi ponunt̃ due ꝯcluſiones
¶ Prima cõcluſio eſt ꝙ ſomnus
eſt ſm Ariſtotelem vinculũ ⁊ imobilitas ſen
ſuum. Naz virtus ſenſibilis ⁊ motiua in ſom
no ligatur. Uigilia vero eſt ſolutio ſenſuum.
Ex q̃bus videt̃ ꝙ vigilia nobilior eſt ſomno:
q2 ſolutio v̓tutis ſenſitiue eſt nobilior eiuſdẽ
ligatione. Unde ſicut imobilitatio ſenſuum
oſtendit ſomnũ: ſic mobilitatio oſtẽdit vigiliã
ſicut apoſtolus dicit ſomnum eſſe quandam
imobilitationem ⁊ ceſſationez ab opere me
ritorio. Unde illi qui ſunt ſine gratia in mun
danis q̃eſcentes: ꝓpterea dicuntur dormientes
Quid eniz ſunt iſta mundana: niſi q̄dam fig
menta ſenſibilia ⁊ vanitates iſtius mundi: q̃
delectãt admodum ſomnij nõ ſatiantis: vnde
pſal. Dormierunt ſomnuz ſuum ⁊ nihil inue
nerunt ⁊c̃. Sic etiam illi qui ſunt in gratia: di
cuntur vigilãtes: q2 exiſtẽtes in ꝯtinuo motu
virtuoſe exercitatõis: ſopiti mundo: vigilant
ad eterna. Ideo dicit ſponſa in cantico. 5°.
Ego dormio ⁊ cor meuz vigilat. S3 in vani
tatibus q̃dam dormiũt tam grauiter ꝙ nec ad
clamorem p̄dicationis: nec ad tonitruuz cõmi
nationes: nec ad fulmina diuine aĩaduerſio-
nis excitant̃. Tales valde timere poſſunt: ne
ſomnuz morti ꝯiungerent. Sicut de ſiſara legit̃
Iudic̃. 14. Quidaz etiã dormiunt lente. ſ. pi-
gri ad operandũ. Hij etiã orto iam ſole non
poſſunt euelli de ſomno: quos dominus ar-
guit Matth. 26. Non potuiſtis vna hora vi
gilare mecum. ⁊ corin. 2. Id q̃d in p̄ſenti eſt:
momentaneũ eſt ⁊c̃. ¶ Quidaz etiam in no-
cte dormiunt: vt infideles per ignorantiã pec
cantes: quos ignorantia excuſat: ſed nõ a toto
Pſal. Noctẽ verterũt in diem. ¶ Non mi-
rum ſi torpet in vitijs qui nõ hẽt notitiam ve
ritatis. ¶ S3 valde miꝝ videt̃ de fidelibus
q̃ dormiunt in die orto iaz ſole. i. reuelata euã
gelica veritate. Et ideo tales vt euigilẽt: ſunt
pungẽdi ſtimulo triplici. ſ. mortis ⁊ iudicij: ⁊
ignis eterni. vñ eccl'i. vltimo. Verba ſapien

m quaſi ſtimuli: vt dicat. Hora eſt iam nos
&c. quaſi dicat ne mortis acerbitas: iudicij ſtrẽ
nuitas: ꝛ dãnationis ꝑpetuitas nos inueniat
hora eſt. i. nũc in tpe gratie expedit vt a vani
tatibus reſipiſcamus. ¶ Scda ↄcluſio eſt ꝙ
talis ſomnus: q eſt receſſus virtutis ſenſitiue
ab exterioribus: a q̃tuor cauſat. ¶ Primuz
eſt ꝓfunda cogitatio. ¶ Scdm eſt magna af
fectio ſenſus circa aliqd ſenſibile. ¶ Tertiuz
eſt labor corporalis. ¶ Quartũ eſt euapora-
tio a loco digeſtionis ad caput virtute calidi.
¶ Primuz patet. Naz cuz aliqs ꝓfunde co
gitat in parte in qua fit cogitatio: fit magna cõ
ſumptio calorum ꝛ ſpirituuz: ꝛ tunc reuocat
calor a organis ꝛ ſenſibus exterioribus: vt
ibi confortetur. Et ideo tunc talibus ſi aliqd
ponat ſuper oculos: illud nõ vident: ſed ſunt
ſicut dormientes: ꝛ tandem ſine dubio reuo-
cantur ſpiritus ad interiora: vt ↄfortent. ꝛ tũc
dormiunt ſm veritatez: ꝛ talibus etiam in il-
lo ſomno ↄtingit videre mirabilia. Sic etiaz
cauſat ſomnus ſpiritualis. Nam cuz aliqs ſo
licitudine diſtrahit imaginando qualiter ſibi
acquirat vana mundi delectabilia: vt ipſis in
ordinate fruat: pro certo tũc euaneſcit caritas
ꝛ ſpiritus etiam ↄſumit deuotionis. Et tunc
etiam dilectio que fert in vana mundi delecta
bilia exercitata i ſenſibus exteriorib⁹: ab ipis
reuocat ad interiorez mẽtis affectionez: vt vi
goretur. Et tunc ſi aliqua ſpiritualis informa
tio ponatur eis ſup oculos: non vident: q̃ ce
cauit eos malitia eorum: ſed ſunt dormiẽtes.
¶ Primo q̃ ponũt ſuam felicitatem in hijs
que nõ ſatiant: ſed per modum ſomni euane-
ſcunt: ꝛ tunc etiaz contingit eis videre mira
bilia in qbus decipiũtur. vnde mirabile eſt ꝙ
credunt tunc tale vanitates durare ſemper.
¶ Scdo q̃ ponũt in hijs felicitatem: que vt
vapor euaneſcãt. ¶ Tertio q̃ delectationes
tales preponunt eternis. Ne igitur ſic ſeduca
mur: apl's ꝑmo corin. 16. hortat nos ad vigi-
landum: vt circõſpicientes ꝑſeueranter in fi-
de: fortiter reſiſtamus: dicens. vigilate: ſtate
in fide. ¶ Scdm etiam pz: q̃ cum aliqs ſen-
ſus nimis afficit circa aliqd poſſibile in ipſo
delectãdo ꝛ gaudẽdo: tunc in illa parte fit ma
gna ↄſumptio caloꝝ ꝛ ſpiritus aliorum ſenſi
tiuorum ad illam partem mittunt ꝛ tandez ad
interiora reuocant: vt ↄſeruent: ꝛ fit ſomnus
Sic etiã. 2°. cauſat ſomnus ſpiritualis. Naz
affectus gaudij datus fuit homini: vt in deo
gauderet: ꝛ ſic in ſpe
tuitu beneficioꝝ dei ↄ
nis ſuis iocundaretur
Sz hic affectus ↄuerſus eſt in diſſolutione
ꝛ vanitatem: vt hõ gaudeat de inſanijs falſi-
ꝛ affluentia tpaliuz rerum: ꝛ honoꝝ: ꝛ volu-
ptatuz: tunc vere ↄſumitur calor. i. gratia dei
q̃ faſtidit omnia q̃ dei ſunt: ꝛ ſpiritus ab ex-
terioribus. ſ. exercitijs honeſte ↄuerſationis:
uocant ad interiora ypocriſis. ꝛ ſic pigritatur
ad ſtudia deuotionis ꝛ virtutis: ꝛ ſic fit ſom-
nus: q̃ deſerẽtes ſtudia deuotionis: irrefre-
nabiliter ad carnales vanitates ferunt. Hos
hortat dominus Marci. 6. dicens. Vigilate
q̃ neſcitis quando dñs veniet. Seqtur. Ne
cuz venerit repente: inueniat vos dormiẽtes
¶ Tertium etiã pz. Naz in labore corporali
nãlis vis accendit ꝛ vigoratur ꝓpter motuz.
Nunc aũt ↄtigit ꝙ in corpore fit aliquis cibus
congelatus ꝛ ↄglutinatus. Et ideo cum calor
hẽat calefacere: ꝛ caliduz habeat ſubtiliare. i.
colliquare huiuſmodi cibum: talis autẽ cibus
colliquatus vaporat: ꝛ vapor reſolutus a loco
digeſtionis per calorẽ aſcẽdit ad caput ꝛ cau-
ſat ſomnum: ſic etiam ſpiritualiter cauſat ſom
nus. Nam ſm ꝙ ait Seneca: Multũqz dif
fert aſſueſci ſic vel ſic ad vitia vel virtutes: q̃
qui in iuuentute aſſueſcit vitijs: vitioſus erit.
ꝛ e〈t〉 ↄ°. Et ideo Dionyſi⁹ nãm ↄparat ſpeculo
qui illi rei aſſimulatur: ad quaz ↄuertitur. Si
cut. n. ſcientia moralis per opationez moralẽ
demonſtrat: ſic habitus vitioſus per vitia at
tendit ꝓpter operationẽ. Sed ↄtingit ꝙ quã
doqz in ope ↄſcientie inuenit ſpiritualis habi
tus ſiue cibus ita ↄglutinatus per inuetera-
tam ↄſuetudinez: qd faciliter reſolui non pŏt.
ſed q̃ talis actus vitioſus allicit ꝑ delectatio-
nem: tũc calor talis cibum ſpiritualẽ calore in
ordinato adnichilat ꝛ ↄſumit. vapor autẽ cibi
colliquati. i. expientia adducit per calorem cu
ius eſt aſcendere vſqz ad caput. i. ſenſualita-
tem: que eſt caput vitioꝝ. ꝛ tunc vere fit ſom-
nus. i. ceſſatio ab omni bono. Talem autem
hortat ſapiens eccleſiaſtici. 31. vt a tali ſomno
ſurgẽs vigilet. i. reſeruat opatiõem fructuo-
ſam dicẽs. Vigilia ſua perficiet opus ſuum.
¶ Quartum etiam pz: q̃ euaporatio aſcen-
dens a loco digeſtionis ad cerebrum virtute
calidi: ꝛ ibi infrigidata deſcendit per poros
illos per quos calor et ſpiritus dñatur. Nam
cerebruz eſt frigidiſſimum: ꝛ tunc euaporatio

reuerberat calorem ⁊ ſpiritum ad interiora cor
poris: ⁊ ſic fit ſomnus. Quod declaratur. Ui
dimus enim ꝙ humidum qđ euaporatur a ter
ra vel aqua: et hoc a calore ſolis cum venerit
ad locum ſupremum: ibi infrigidatur propter
nimiaꝫ loci frigiditatem: vt dicitur primo me
theororum. Illud humidum illuc congeſtum
deorſum fertur: factum ſurſum nix: vel gran
do: vel aqua fit. Sic etiam fit ſomnus ſpiri/
tualis. Nam cum ſumma dignitas ſit anime
ꝙ eſt capax ſummi boni: ⁊ ſumma vtilitas
eius ſit deuꝫ in ſe habere ⁊ in ipſo eſſe bonum
ideo toto deſiderio debet deum querere: qui
ꝓmouet euꝫ ad huiuſmodi inuentionem eius
et omnia euitare que elongant eum a deo: ⁊
hoc eſt ſpiritualiter euigilare. Sed multi in
hijs dormiunt: quia cum poſſint ſummum bo
num comprehendere: eo neglecto ſe occupant
circa vilia et caduca tranſitoria. Quare hoc?
quia eorum delectatio magis ſe tenet ex parte
ſenſitiua ꝙ̄ intellectiua. Delectabile auteꝫ ap/
prehenſum per ſenſuꝫ ⁊ imaginationem quaſi
de neceſſitate mouet concupiſcentiam. ⁊ qꝛ fa
mes que mouet ad malum: ſemper intra nos
eſt: gloria vero quam querimus: extra nos eſt
Locus autem digeſtionis eſt appetitus ſenſi/
tiuus: qui aptus natus eſt recipe aliquas qua
litates: quibus mediantibus fit rebellis vel
obediens rationi. Et ſm hoc duplicem habet
digerere cibum. ſ. cibum obedientie ⁊ rebel/
lionis. Cibus obedientie eſt originalis iuſti/
tia: que eſt habitus quidaꝫ ſupnaturalis coica/
tus homini: vt eū ordinaret reſpectu dei prin/
cipaliter vt plene obediret. Deinde reſpectu
ſui vt perfecte faceret inferiores potentias ſe
qui motuꝫ recte rationis ⁊ voluntatis. Dein
de reſpectu proximi: vt redderet vnicuiqꝫ qđ
ſuum erat. ſ. debitam dilectionem. ¶ Sed
cibus rebellionis eſt iuſtitia originalis: que
imediate fertur in obiectuꝫ ſibi ꝯueniens con
tra dictamē rōnis. ⁊ hoc eſt ſibi naturale: niſi
refrenetur per habitum virtuoſum vel per ma
ximum conatuꝫ viriuꝫ ſuperioꝝ imperantiuꝫ
inferioribus. ¶ Ratio eſt: qꝛ potentia nālis
circa naturale obiectum mouetur ꝙ̄tuꝫ poteſt
niſi ab alio impediatur. Appetitus ſenſitiuus
eſt huiuſmodi ⁊c̄. ⁊ hoc eſt ſignum nature de
prauate: que ſemp prona eſt ad malū. ¶ Pri
mus cibus habꝫ euaporationeꝫ: que eſt deſide
rium eternoꝝ in amore: que cognitionem pre
ſupponit: ſine qua eſſe non pōt: eo ꝙ opꝫ ob/
iectum preſentari ipſi voluntati ab intellectu.
¶ Secundus etiam cibus hꝫ euaporationem
que eſt concupiſcentia terrenoꝝ. Ipſa eſt enim
vis motiua faciens tendere ad illicitum: ⁊ pro
pter cecitatē malum culpe non precauet. Hinc
eſt ꝙ ruit in peccatum. Nam ſicut vapor ad
modicum parens cito euaneſcit: ſic delectatio
alliciens nō ſatians cito tranſit. Cerebꝝ autē
ad qđ vtriuſqꝫ cibi fit euaporatio: eſt liberum
arbitriuꝫ: quod eſt anime rationalis potentia:
que velle malum ⁊ bonuꝫ pōt vtrunqꝫ diſcer/
nens. Unde patꝫ ꝙ libeꝝ arbitriuꝫ duo com
plectitur. ſ. intellectum quo diſcernimus: ⁊
voluntatem qua eligimus bonum vel maluꝫ.
Et dicitur libeꝝ ꝙ̄tum ad voluntatē: que ad
vtrunqꝫ flecti pōt. Arbitrium ꝙ̄tuꝫ ad intelle
ctum: cuius facultas eſt diſcernere inter bo/
num ⁊ malum. Hic libeꝝ arbitriuꝫ dicitur be
ne cerebrum: quia ſicut cerebꝝ inter oīa mem
bra corporis frigidiſſimuꝫ: ſic libeꝝ arbitriuꝫ
vapores predictos hꝫ infrigidare duplici con
ſilio. ſ. rationis ⁊ ſenſualitatis. Conſiliuꝫ ra/
tionis eſt intellectus poſſibilis cum recta ra/
tione dictante rectitudinē operationum. Con
ſilium ſenſualitatis eſt facere contra id qđ re/
cta ratio dictat: ⁊ iudicat eſſe faciendum: ⁊ ab
eius iudicio deuiat. Unde cum opatio confor
matur recto dictamini rationis dicit̄ ſequi con
ſilium rationis. ſed cum deuiat ab ea: ſequitur
conſilium ſenſualitatis. Unde ꝙ̄do vapor pri
mi cibi fertur ſm deſiderium ſupernoruꝫ: ſur
ſum ad libeꝝ arbitriū freqͤnter infrigidatur. ⁊
hoc per ſubuerſionē iudicij rōnis. Hoc.n. iu
diciuꝫ ſemper nitit̄ inſpirata deſideria ipedire
⁊ ſepius ſub ſpe pietatis infundit virus im/
pie tepiditatis. dicit nimis magnū eſt qđ inci
pis: arduuꝫ quod ꝓponis. mirabile quod fa
cis: vires tibi nō ſuppetunt: virtutes natura
les deficiūt. Hijs oībus ſubiacebis: niſi ab
inceptis abſtineas: ⁊ cōmodo corporali am/
plius intēdas. Hec eſt illa diabolica perſua
ſio: que oēm deuotionem extinguēs: homi/
nem in operibus reddit tepidum ⁊ ſomnulē
tuꝫ. vnde tales excitat apoſtolus dicēs. Sur
ge qui dormis: ⁊ illuminabit te xp̄s. Quan
do aūt vapor cibi qui eſt ꝯcupiſcentia terreno
rum: fertur ſurſum: ſine dubio ipſa infrigida
tur. ⁊ hoc per intellectū poſſibileꝫ cuꝫ recta ra
tione dictante rectitudinē opationuꝫ ſicut pꝫ:
qn̄ aliquis reuerſus in ſe ⁊ diſplicens ſibi: in
oībus malis que fecit cogitat reſipiſcere ⁊ re/

dire a vita mala ⁊ carnali ꝯuerſatione: tūc ta
lis ꝯcupiſcentia infrigidatur ⁊ cauſat ſomnū.
Nam ſicut ſopitus eſt quies ⁊ ceſſatio motus
ſenſuum particulariū: ſic talis cōcupiſcentia
infrigidata facit hoīem quieſcere ⁊ delectari
in opibus deuotionis ſecurans eum de eter
na retributōe. Pſal. Cū dederit dilectis ſu
is ſomnum ecce hereditas domini. Tales
enī ſuauiter dormiunt: qꝛ in eis ſenſus exteri
ores ligant̄: ⁊ a ſuis actionibus ſuſpendunt̄.
In hijs inuenit̄ diffinitio ſomni. Somnus
eſt quies aīalium virtutū cum intentione na
turalium geſcunt virtutes aīales. Auditus ge
ſcit ne audiat ocioſa. Viſus ne videat vana.
Guſtus ne grauetur ebrietate ſiue crapula.
Olfatus ab odorum delectatione illicita. Ta
ctus ab opatione mala. ¶ Nota qꝫ ſtatus iſti
us miſerie ꝯparatur ad ſtatū celeſtis patrie:
ſicut ſomnus ad vigiliam duplici ratione.
¶ Prima ratio eſt: qꝫ ſicut dormiens nihil
pōt clare cognoſcere: ſed ꝑ latebras fantaſma
tum ſomniando diſcurrit. Quando autē eui
gilat: tunc pfecte ⁊ intuitiue cognoſcit omnia:
ita dum hic ſumus per modū ſomni oīa ob
ſcure cognoſcimus. Quando autē ibi erimus
quaſi euigilantes pfecte intuebimur. Sicut
ait apl's. Nunc cognoſco ex parte: tunc cogno
ſcam: ſicut ⁊ cognitus ſum. 1. corinthio. 13.
¶ Scd'a ratio eſt: qꝛ ſicut hō dormiens pfe
cte delectari non pōt: ſed dum delectari ſe ſom
niat: eſt in anxietate. Quando autē euigilat:
pcipit illam delectationē fuiſſe inanem. Ita
hic delectamur quaſi ꝑ ſomnum: qꝛ nunq̄ȝ re
ficimur q̄ȝtuncunq; voluptatibus inſiſtamus
ſed languemus. qn̄ euigilabimus: percipie
mus iſtam delectationem fuiſſe penitus ina
nem. Yſa. 29. Sicut ſomniat eſuriens ſe co
medere: expergefactus autem vacua eſt ani
ma eius. ita eſt multitudo gentium querens
mundi delectationem.

Scd'a ꝯſideratio.

S Ecunda ꝯſideratio eſt de tpe ſurgen
di a ſomno: ⁊ dicit̄ qꝫ iā: quia omne
tp̄s diuiditur in preteritum: preſens
⁊ futuꝝ. Preteritum eſt quod fuit ⁊ non eſt.
Preſens eſt finis p̄teriti ⁊ initiū futuri con
tinuati ad inſtans. Sed futuꝝ eſt qd' non eſt:
ſed erit. vnde nihil remanet de tpre niſi nunc
Ratio: qꝛ nunc nunq̄ȝ pōt accipi: vt finis ⁊
principium: qn cadat tempus mediū. Huic
autē nunc ꝯuenit multum iam: qꝛ iam eſt ps
futuri tpis prope nunc futuri tpis: vt iam fa
ciam. Eſt etiā ps preteriti ꝓpe nunc preſen
tis: vt iam feci. Sed qꝛ tp̄s cum ſit poſſeſſio
cariſſima: dꝫ eſſe cariſſima: ita rara eſt: qꝫ duo
momenta ſimul hēri non pn̄t: qꝛ q̄ȝ cito habet̄
vnum: alterū deſinit. In vltimo. n. termino
dicere ſolent hoīes ſe hr̄e. 20. annos. ⁊ tunc
deſinunt hr̄e. vn̄ iam ſurgendū eſt a ſomno.
Ideo dicitur eccl'iaſtici. 34. Conſerua tem
pus ⁊ declina a malo. Sed mirum ſi hora ve
nit quomodo nunc eſt: cum partes temporis
non exiſtant: ſed venit quantū ad temporis
ordinem: ⁊ nunc eſt quantum ad cōſideratio
nis ſolicitudinem.

Tertia ꝯſideratio.

T Ertia cōſideratio eſt videre de ſalu
te nobis appropinq̄nte: cū dicitur.
Propior eſt noſtra ſalus. Sed qꝛ
ſalus reſpicit miſeriā: ideo occurrunt nobis
q̄tuor cōcluſiones. ¶ Prima ꝯcluſio eſt qꝫ
hō ꝓpter peccatum incurrit duplicē miſeriā.
Una eſt ſp̄ualium priuatio. Alia eſt nāliū
vulneratio. Primo. n. priuat ſp̄ualia. ſ. vir
tutes ⁊ dona: q̄ ſunt aīe veſtimēta ⁊ ornamen
ta. vn̄ apoca. 16. Beatus q cuſtodit veſtimen
ta. i. merita oīum bonorū operum: q̄ preceſſe
runt: in quibus fruſtra laborauerunt ſi admiſ
ſum eſt peccatū. ¶ Scd'o vulnerat nālia: qꝛ
multe inferunt̄ plage ex peccato. ¶ Primū
eſt error intelligendi que eſt cecitas incogniti
ua. ⁊ hoc qn̄ auferūt ſp̄ualem viſum: ita qꝫ vi
dent eterna ſupplicia quibus terreant̄: dei be
neficia quibus alliciantur. ¶ Scd'm eſt diffi
cultas opandi. Bonum. n. aliqn̄ retrahitur
ex fomite: lꝫ conetur ad faciendū. Sapien. 9.
Corpus qd' corrūpitur ⁊c̄. Quandoq; a con
traria conſuetudine: qꝛ plus pōt diabolus in
eos q conſueti ſunt peccare. Aliqn̄ ex defectu
gratie. Amor. n. reddit leuia q̄ vident̄ one
roſa. Matth. xj. Iugum. n. meū ⁊c̄. Aliqn̄
ex corruptione. Corin. 2. Corrūpunt bonos
mores. Sicut error figuratur ꝑ cecitatē: ita
difficultas opandi per manus ariditatem.
¶ Tertium eſt ꝓnitas ad malum: q̄ ex predi
ctis eſt. Predicta. n. non ſolū impediunt fa
cere bonū: ſed etiam inclināt ad malum. Et
hec ꝓnitas ſignificat̄ per curuitatem. de qua
pſal. Miſer factus ſum ⁊ curuatus ſum ⁊c̄.
¶ Quartum eſt infirmitas male reſiſtendi:
que p̄dicta cōſequit̄. Etenim ſicut inualitudo
corporis q̄ remanet poſt longas infirmitates

ſtare in laboꝛe non patitur: ſic infirmitas ma
le reſiſtendi non pōt ſtare ꝯtra temptationes.
Hanc infirmitatis ſequellam medici licet cu
rent infirmitatē: tamen nō tolunt. ſꝫ diu re-
manet poſt curationē. Deus autem in aiabꝰ
curatis eā tolere poteſt: vt pꝫ in ſocro Simo-
nis Matth. 8. ❡ Quintum eſt impotētia ad
reſurgendū: que cōtingit ſimiliter ex cauſa p̄/
dicta: ſcilicet ex longa infirmitate: que dicitur
lāguoꝛ: hec eadē figurat̄ p paraliticū Mat. 9.
❡ Sextum eſt vulnus: quod poſt omnium
grauiſſimū eſt: cuius doloꝛ nō ceſſat nec vnq̄ꝫ
quieſcit: qui eſt vermis cōſcientie: qꝛ continue
⁊ inceſſanter affligit: dicitur febꝛis illa conti/
nua: qua vexabatur filius Reguli. Johannis
quarto. vbi dicitur ꝙ incipiebat moꝛi.
❡ Secunda concluſio eſt: ꝙ vulnus tanto cu
ratur difficilius: quāto penetrat pꝛofundius:
quod autē ſiſtit quaſi in ſuperficie cutis faciliꝰ
curatur. Hoc autē declaratur p triplicēꝫ pꝛo
greſſum peccati. ❡ Pꝛimus patet: qꝛ pecca/
tum pꝛogrediens incipit a cogitatione: ex qua
ſequitur delectatio: ⁊ quaſi in ſuperficie ē vul-
nus. Deide fit moꝛoſa delectatio: de qua trā/
ſitur ad conſenſum: de conſenſu ad opus: de
opere in conſuetudinem operandi: ⁊ ſic pꝛo/
fundatur vulnus. Pꝛouer. 18. Impius cuꝫ
in pꝛofundum venerit peccatoꝝ contemnit: ⁊
ſequitur eum ignominia ⁊ oppꝛobꝛiū. ❡ Se
cundus pꝛogreſſus peccati attenditur exteriꝰ
ſcilicet de viſu ad factuꝫ gradatim: de viſu mu
lieris ad colloquiuꝫ: de colloquio ad frequen/
tiam: de frequentia ad contactuꝫ: de contactu
ad oſculum: ⁊ tandeꝫ ad cōſumationē flagitij.
❡ Tertius pꝛogreſſus: attenditur ſm̄ gene-
ra peccatoꝛuꝫ de minoꝛi ad maius: ſm̄ ꝙ ali/
quis non reputat venialia peccata: nō attēdēs
ꝙ occaſione eoꝝ poteſt incidere in moꝛtalia.
Unde poeta. Caue minima ne foꝛte ſubrua-
ris arena. Sic de delectatione potus in ebꝛie
tatem: de qua in maius peccatum: ſicut patet
in Loth: geneſis tertio.
❡ Tertia cōcluſio eſt: ꝙ chꝛiſtus venit vt ſal-
uatoꝛ pius: vt humanam naturam tot vulne-
ribus ſauciatam repararet. Quod pꝫ. Uide/
mus enim ꝙ ſanatio naturalis fit dupliciter.
❡ Pꝛimo totaliť ab intrinſeco: quādo a ſola
virtute naturali ſanatur. Et quandoqꝫ ab ex-
trinſeco ⁊ intrinſeco ſimul: vt quando opera/
tio nature iuuatur exterioꝛi beneficio vel me-
dicamine. Quod autꝫ ab extrinſeco totaliter
curetur non contingit. Habet autem in ſeipo
pꝛincipia vite. Ex quibus ſanitas cauſatur in
ipſo. Natura autem humana tot vulneribus
ſauciata: ſine extrinſeco iuuamento non pote-
rat reparari. Unde ſaluatoꝛ aſſumens noſtra
rum penalitatum defectus: non defectus per
ſonales: nec culpabiles: ſed naturales opera-
batur ſalutem in medio terre. Et hos defectꝰ
non habuit ex neceſſitate nature: ſed aſſum-
pſit voluntarie: alias eius natura fuiſſet vitia
ta. Et ideo talibus defectibus fuit miraculoſe
ſubiectus. ❡ Ratio huius: quia chꝛiſtus ad
hoc aſſumpſit naturam noſtram: vt deperdi-
tum per Adam mereretur in ea reparari. Ta
le meritum conſiſtit: ⁊ in tolerantia paſſionū
⁊ defectuum. ❡ Item chꝛiſtus fuit miniſter
iuſtitie: ideo non debuit aſſumere defectus q
ſunt via ad culpam. ❡ Item ille qui venit re
dimere totam naturam humanam ſine defe-
ctione perſone: ille debuit aſſumere defectus
reſpicientes totam naturam: ⁊ non illos qui
reſpiciunt diſtinctas perſonas. ❡ Item nec
defectus qui contrahuntur ex neceſſitate: hoc
eſt ex vitio vel coꝛruptōe nature. In chꝛiſto
enim non fuit vitium. Item anima chꝛiſti cō-
iuncta fuit verbo: igitur debuit: voluit: ⁊ po-
tuit nos ſaluare. Unde pſal. Opatus eſt ſalu
teꝫ in medio terre. i. in aſſumpta humanitate
❡ Quarta concluſio eſt ꝙ iſta ſalus eſt no-
bis pꝛope in quadruplici differentia. ſ. gene-
ris affinitate: loci vicinitate: familiari cari-
tate: ⁊ tempoꝛis bꝛeuitate. ❡ Pꝛimo eſt no-
bis pꝛope generis affinitate. Caro eniꝫ ⁊ fra-
ter noſter eſt. Iſta autēꝫ pꝛopinquitas eſt ma
teria gaudij pꝛopter duo. ❡ Pꝛimo qꝛ per
ipſum humana natura eſt ineffabiliter ſubli
mata. Quid. n. ſublimius fieri poterat hu-
mane nature: q̄ꝫ deo ꝯiungi in vnitate pſo-
ne? In hoc. n. eam extulit ſup angelicam di
gnitatem. ❡ Scd̄o qꝛ nobis in iſta affinita
te beatitudo eſt poſſibiliter pꝛeoſtēſa: quia ex
eo ꝙ poſſibile fuit humanā nām̄ vniri verbo
in vnitate pſone: oſtenditur poſſibilitas vnio
nis ad deum actibus beatificis adipiſci. Hu
mana enim natura quam̄ deus omni creatu-
re etiam angelicis p̄ferebat: dignitatem iſtaꝫ
amiſit per peccatum. Sed per hanc ꝓpinqui
tatem eſt ſup oēm creaturam etiam angelicaꝫ
ſublimata. Nunq̄ꝫ. n. angelos appꝛehendit:
ſed ſemen Abꝛahe: vt ait apl̄s ad hebꝛeos. 2.
Eſt nobis ꝓpe loci vicinitate. ⁊ hoc q̄ꝫtum ad

pñtiam ſacramẽtalem. vnde Matth. vltimo Ecce vobiſcũ ſuꝫ omnibus diebus. Totus enim mundus nec ſciuiſſet: nec auſus fuiſſet petere quod ipſe gratuita pietate nobis dedit: ſcilicet ſuam preſentiam corporalem.

¶ Tertio eſt nobis prope familiari caritate. Non enim poterat aſſignari melior ratio diuine incarnationis: ꝙ̄ vt dilectionem quam ab eterno habuit deus: nobis cõmunicaret: vt ſibi viciſſitudinem dilectionis impendere mus. Quid. n. amabilius: ꝙ̄ reamare amantem? Et ideo iſta ꝓpinquitas incarnationis maxime apparet in acceſſione amoris ſpiritus ſancti in cordibus fideliũ: cum non ſit melior ratio ꝙ̄ caritas diuina. Hanc enim familiaritatē meretur ſola inocentia: in cuius ſignũ in exordio natiuitatis ſue: innocentes pueros voluit ſibi aſſociare: oſtendens in puritate innocentie ꝑfectam ꝯformitatem ad ipſam: quia omne aliud diligit ſibi ſimile. vnde ſapiẽ. 6. Incorruptio ꝓximuꝫ facit eſſe deo. ¶ Quarto eſt nobis ꝓpe tp̄is breuitate: ꝙ̄tum ad aduentum ad iudiciũ. ⁊ hoc tripliciter. Eſt. n. prope omnibus vniuerſaliter ad eorꝫ diſcretam examinationem. Ja. 4. Ecce iudex ante ianuam aſſiſtet. ¶ Sc̄do eſt ꝓpe peccatoribus ad eorꝫ ꝯdemnationem. Yſa. 3. Vlulate quia ꝓpe eſt tempus dñi. ¶ Tertio prope eſt iuſtis ad eorꝫ remunerationem. Yſa. 46. Prope feci iuſtitiaꝫ meã: ⁊ nõ elongabiꝉ: ⁊ ſalus mea nõ morabitur. Dicit. n. ꝓpe feci: nõ ſemꝑ fuit ꝓpe iuſtitia. ſ. mercedis reddẽde ¶ Ante incarnationeꝫ nullus ꝙ̄tumcũ ꝗ̄ iuſtus: mercedeꝫ illã recipiebat: ſed in incarnatione ⁊ paſſione fecit eam ꝓpe. Ideo dicitur ephe. 2. Qui ante eratis lõge: facti eſtis ꝓpe in ſanguine xp̄i. Dicitur igitur bene. Propior eſt noſtra ſalus ⁊c.

Quarta ꝯſideratio.

q Varta ꝯſideratio eſt videre de profectu queꝫ efficit in nobis ꝑſentia ſalutis: dicens. Nox ꝑceſſit. Et ſunt due. ¶ Primus docet nos reſpuere ſtatum mundi: qui per noctem ſignificaꝉ propter tria Naꝫ ſicut in nocte errant viatores: qꝛ deficit eis lux: que viam oſtendit: ſic oẽs qui in mundo ſunt. Et hoc frequenter: quia eſt tenebroſus: qꝛ lux iuſtitie non lucet eis. Sapien. 5°. Errauimus a via veritatis: ⁊ lux iuſtitie nõ luxit nobis. O peccator nox eſt tuus ſtatus. Neſcis ergo quo vadis. Joha. 12. Qui ambulat in tenebris: neſcit quo vadat: quia ſibi vbi dicetur. Neſcio vos. ¶ Secũdo in nocte fruſtrãtur labores: quia ſicut quicquid in tenebris operatur: minus bene fit. ſic quicq̄d in tenebris ⁊ nocte huius mũdi ⁊c. Job. 9. Venit nox: in qua nemo operari poteſt. ¶ Operantur quidam: ſed parum proficiũt quo ad premium vite eterne. vnde Luc. 5°. Per totam noctẽ laborantes nihil cepimus ¶ Tertio in nocte augmentãtur dolores infirmorum. Vtinam ſi ſciremus in nobis ſpirituales dolores noſtros ꝯſiderare: qui in nocte huius mundi ſunt. vnde de hoc Job. In nocte os meum perforatur doloribus: quod fit in corroſione ꝯſcientie cum conſideramus nos tam multipliciter corruere: nunc verbo: nunc facto. Exinde doleremus: vt oſſa noſtra. i. vt fortiora que ſunt corda doloribus ꝑforarentur. Talis vox precedit die appropinquante. ¶ Secũdus eſt: qꝛ facit beatitudinẽ adipiſci: que per dieꝫ nobis innuiꝉ. ⁊ hoc merito. ¶ Primo qꝛ ipſa eſt eterna: quia nulla nocte interpolaꝉ. Yſa. 6°. Non occidet ſol vltra: qꝛ dominus eſt in lucem ſempiternam. ¶ Secũdo morte interueniẽte nõ ſubripieꝉ Iſtud ſeculum lꝫ ſemper duraret: per morteꝫ nobis ſubriperetur. Pſal. Quis eſt homo q viuet ⁊ non videbit mortem ⁊c. i. ꝙ̄ felix? ¶ Tertio nullis temptationibus inquietaꝉ. Ephe. 5. dicitur. In preſenti redimẽtes tempus: qm̄ dies mali ſunt. i. pleni temptationibus. Primo Joh. vltimo. Mũdus in maligno poſitus eſt. In preſenti enim frequẽter ſponſa ingetaꝉ: ſed tunc erit in pace. Yſa. 62. Electi mei nõ laborabunt fruſtra. ¶ Quarto diſſenſionibus non perturbatur: ſicut preſens dies. de quo Yſa. 37. Dies tribulationis quãtum ad bella: ⁊ anguſtie quantum ad particulares diſſenſiones. Correctionis quãtum ad egritudines. Famis: ⁊ tẽpeſtatis blaſphemie ꝙ̄tum ad ſubſannationes. Malorũ dies hec. ſed erit dies illa in pace ⁊ ꝯcordia. Yſa. 65. Exultabo in iheruſaleꝫ: ⁊ gaudebo in populo: ⁊ non audieꝉ in ea vox fletus vltra ⁊ vox clamoris. Pſal. Qui poſuit fines tuos pacẽ. ¶ Quinto nullis amaritudinibus aſꝑgetur. Apoca. 27. Et mare iam nõ eſt. i. erit amaritudo ꝑſens. De qua diciꝉ Matth. 7°. Sufficit diei malitia ſua. ¶ Sexto nullo tedio moleſtabũtur: qꝛ nihil videbitur ibi quod diſpliceat. ⁊ nihil optabitur quod nõ habeaꝉ.

Pſal. Qui replet in bonis deſideriuꝫ tuum.
¶ Septimo nullis ſolicitudinibꝰ occupabit᷑
ſicut mõ. De quo matth. 7. Nolite ſoliciti eẽ
anime veſtre ꝛc. Sed in die illa non oporte
bit aliquem ſolicitum eſſe de aliquo: qm̃ deus
erit omnia in oibus: vt dicitur. 1. corin. 14°.
¶ Octauo exercitium ſine labore decorabit᷑.
Apoca. 14. Amodo iam dicit ſpiritus: vt re
quieſcant a laboribus ſuiſ. quod nunꝗ eſt in
pſenti. Homo natus de muliere ꝛc. Uel dic
ꝙ ſcdõ facit nos gratiam adipiſci: que p diẽꝫ
intelligitur. Tempus aũt gratie a xpi reſurre
ctione incepit ad imitationem: vt Ro. 6. Ut
quomõ reſurrexit xp̃s a mortuis per gloriam
patris ab omni pena: ita ꝛ nos ab omni cul
pa reſurgamus. Et bene dicitur dies: qꝛ an
te illam nox fuit. Sol enim abſconditus erat
ſub terra. Ueniente autem ſole iuſtitie: ortus
eſt dies gratie. Et nota ꝙ tẽpus gratie dicit᷑
dies propter qnꝗ. ¶ Primo ꝓpter clarita-
tem. Natura enꝫ claritatis eſt oſtendere tur
pitudinem rerum: que in tenebris latitabant
ꝛ ea vitare. vnde Jo. Qui ambulat in die. ſ.
gratie non offendit: qꝛ lucem huius mũdi vi
det. Si autẽ ambulauerit in nocte: offendet:
quia lux nõ eſt in eo. Ephe. 5. Eratis autem
tenebre: nunc aũt lux in dñõ: vt filij lucis am
bulate. Fructus autem lucis eſt in omni bo
nitate: ꝛ ſanctitate: ꝛ veritate. Probantes ꝙ
ſit beneplacituꝫ deo. ꝛ nolite cõmunicare opi
bus infructuoſis tenebrarum. Magis auteꝫ
arguite que in occulto fiunt. ¶ Scdõ ꝓpter
fecunditatẽ. Sicut enim terra eſt ſterilis niſi
irrigetur aqua: ita aĩa noſtra niſi roretur gra-
tia. que ſingula noſtra opera facit meritoria:
ꝛ vita eterna ꝯdigna. vnde ꝓuer. 4. Juſtoꝝ
ſemita. ſ. operationum virtuoſaruꝫ quaſi lux
ſplendẽs. ſ. meritorie per gratiã: ſemper cre
ſcit vſqꝫ in perfectuꝫ diem. ſ. merendo vitam
eternam. ¶ Tertio propter expgefactionem
qꝛ habet aĩam excitare a ſomno. Jlli enꝫ qui
ſunt ſine gratia: dormiũt. ſ. in vanitatibꝰ mũ
di: que delectant ad modum ſomni. Pſal.
Dormierunt ſomnũ ſuum ꝛc. qꝛ anima exi-
ſtens in gratia: ꝛ ſi ſit mundo ꝯſopita: eſt ui
gilans tamen ad eterna. vnde Ro. 13. Ho-
ra eſt iam nos de ſomno ſurgere. ¶ Quar-
to quia ſicut in die rerum veritas apparet: ita
in tẽpore gratie. Joelis. 4. Juuenes veſtri
viſiones videbunt. ¶ Quinto quia ſicut in
die ambulant homines: ꝛ faciũt dietas: ſic in
tempore gratie ambulate dum lucem habe-
tis. Primo Johannis nono. Operamini
dum dies eſt.

Quinta ꝯſideratio.

q Uinta ꝯſideratio eſt quomõ pote-
rit hec dies adipiſci. Et dicit᷑ ꝙ ſola
honeſtate: qa honeſtas eſt virtuoſa
opatio cuꝫ ꝓpoſitione mox reſpuens vitia in
ſe ꝛ in alio intuitu dei. Ratio eſt: quia beati-
tudo premium eſt virtutum. vnde non adipi
ſcitur beatitudo niſi per virtutes: ſed cum ho
neſtas ſit ꝟtutibus mediãtibus. Quare ꝛc.
Jnterdum tamen vt innuit deſcriptio hone-
ſtatis: honeſtas conſiſtit in quatuor opibus.
¶ Primum eſt declinatio mali. ſ. peccati cũ
dicitur. Reſpuens vitia: peccata. ſ. que ſunt
opera tenebraruꝫ: quia tenebre exteriores in
ducunt tenebras interiores: ꝛ perducũt ad te
nebras inferiores. vnde ſapiẽ. 9. Jn fraude
circõuenientiuꝫ affuit illi: ne. ſ. deceptus pec
caret. ꝛ ſic honeſtum fecit illuꝫ. vnde dicit in
textu. Abijciamus opera tenebraruꝫ. vbi no
ta ꝙ quinqꝫ abijcere debemus. ¶ Primo
temptatoris aſtutiam. Jaco. 5. Reſiſtite dia-
bolo: ꝛ fugiet a vobis. ¶ Secundo carnis
ꝯcupiſcentiam per penitentiam mortificãdo.
Trenorum. 2. Uirgines iheruſaleꝫ accincte
ſunt ſaccis: abiecerunt in terra capita ſua.
¶ Tertio terrenorum affluentiam. Yſa. 31.
Jn illa die abijciet homo ydola auri ſui ꝛ ar-
genti. Auaritia enim eſt ſm apoſtolum: ydo
lorum ſeruitus. ¶ Quarto propriam volun
tateꝫ ſe perfecte humiliando. Pſalmiſta. Ele
gi abiectus eſſe in domo dei mei. ¶ Quinto
peccati omnem immunditiam: vt in propoſito.
Abijciamus ꝛc. ¶ Secundum eſt operatio
boni: quia dicit ꝙ honeſtas eſt virtuoſa opa-
tio. Ocioſus enim quantũcunqꝫ compoſitus
in exterioribus: nõ debet reputari honeſtus.
Sapientie. 8. Jn operibus manuũ illius ho
neſtas ſine defectione. vnde dicit. Et indua
mur arma lucis. Ubi nota ꝙ virtutes dicun
tur arma propter ſex vſus armoruꝫ. ¶ Pri
mus eſt ad exercitationem: vt in torneamen-
tis. Et hoc in adoleſcentia. Licet enꝫ homo
ab hoſtibus tunc non impugnetur: tamẽ de-
bet ea aſſumere: ne iminente neceſſitate non
habens iſtorum armorum conſuetudineꝫ: co
gatur ea deponere. vnde ephe. Aſſumite ar-
maturaꝫ dei: vt poſſitis reſiſtere in die malo
¶ Secundo ad cautellam: vt hoſtes cauea-

mus. Solent enim homines in terra hoſti/
li eſſe armati: licet a nemine impugnentur:
ꝛ maxime quando timent de proditione.
¶ Cum igitur aduerſarius noſter proditor
eſt: ꝛ callide nobis inſidietur: debemus ſem/
per eſſe armati. ſ. virtuoſa operatione. Unde
Iheronimus. Semper aliquid boni operis
facito: vt te diabolus inueniat occupatum.
Non enim facile capitur a temptatione: qui
bono vacat exercitio. ¶ Tertio vt hoſti reſi-
ſtamus. Ja. 4. Reſiſtite diabolo: ꝛ fugiet.
¶ Quarto vt bona nobis a deo data pacifice
poſſideamus. Luc. 12. Cum fortis armatus
cuſtodit ꝛc. Et hoc eſt nobis neceſſariū. Ha
bitamus enim inter latrones: qui conanť noſ
ſpoliare. Luc. 10. Hō qdam deſcēdebat ꝛc.
¶ Quinto vt bona perdita recuperaremus.
Iſta nanqꝫ ſunt arma: quibus regnuꝫ celorū
vim patitur: quibus armati filij iſrael aſcēde
derunt de Egypto in terram promiſſionis.
Exo. 13. ¶ Sexto ad oſtentationem: vt ipo
iam deuicto: ei terrorem incutiamus. Etiam
ad oſtentationem cōtra inimicos domini: vt
oſtendamus nos eſſe de exercitu ſuo. Scđo
corin. 6°. In omnibus exhibeamus noſmet
ipſos ꝛc. Contra illos quos alijs armis inue
nit armatos: quorum arma confringet ꝛ ſcu-
ta comburet igne. ¶ Tertiuꝫ eſt exteriorum
moruꝫ ꝯpoſitio. 1. theſſa. 4. Honeſte ambu
letis ad eos q foris ſunt. ſ. per exterioruꝫ mo
rum compoſitionem. Et ideo quia compoſi/
tio morum deordinatur in carnis concupiſcē
tia. i. peccatorū laſciuia in iniuſti ſeuitia: ideo
vtilis honeſtas eſt: quia per eam carnis laſci
uia reprimitur. Eccleſiaſtici. 31. Uigilia ho/
neſtatis tabefaciet carnes. ¶ Secundo per
eam peccator corrigitur. Eccľia. 13. Pōdus
ſuper ſe tollit: qui honeſtiori ſe cōmunicat.
¶ Tertio iuſtus in bono cōfirmatur. vnde
dicit Eleazarus. 2. machabeorum. 7. Adole
ſcentibus exemplum forte relinquendo: ꝓm
pto aīo pro gratiſſimis legibus honeſta mor/
te perfungar. Et ideo. 4°. conſequenter per
eam regnum celorum acquiritur. Sapiē. 10.
Oſtendit illi regnum dei: honeſtauit illuꝫ in
laboribus. ¶ Quartum eſt in hijs omnibus
recta intentio. Sine hac honeſtas enim ficta
eſt: ꝛ non vera: ꝓpter quod primo corin. 13.
Omnia honeſte ꝛ ſm ordinem fiant: ordinā
do videlicet omnia inter ſe ad finem debitum
qui finis eſt beatitudo. Hoc enim patet in
operibus quatuor virtutum. ¶ Primo tem
perantie. Qui enim vult ſeipſum honeſte
cuſtodire: oportet eum parce viuere. ſ. paruꝫ
comedendo. Eccleſiaſtici. 31. Uigilia hone/
ſtatis tabefacit carnes: ꝛ cogitatus illius au/
feret ſomnuꝫ. ¶ Item oportet eum inſiſtere
continentie. vnde apoſtolus ſciens honeſta/
tem maximam eſſe in cōtinentia: que eſt ſi nō
in precepto: ſaltem quin liceat vti coniugio.
Hortatur ad eam apoſtolus ex cōſilio primo
ad corin. 7. dicēs. Que nupta eſt cogitat quo
modo placeat viro. Porro hec ad vtilitatem
veſtram dico: non vt laqueum vobis iniciā:
ſed ad id quod honeſtum eſt: ꝛ facultateꝫ pre
beat ſine impedimento dominuꝫ obſecrandi
vnde licet carnem noſtram diligamus: tamē
non eſt ſibi nimis indulgendum. vnde Se
neca. Honeſtum ei vile eſt: cui corpus nimiſ
carum eſt. ¶ Secundo prudentie. Sapi. 8.
Immortalis eſt in cogitatione ſapientia: ꝛ in
amicitia illius delectatio bona: ꝛ in operibus
manuum illius honeſtas ſine defectione.
Quod vacandū eſt ſapientie. Seneca. Nul
lus mihi per ocium dies exit: partem noctis
mihi vendico: non vaco ſomno: ſed ſuccūbo:
ꝛ oculos vigilia fatigatos cadenteſqꝫ in ope/
re detineo. ¶ Tertio fortitudini ꝛ ſapientie.
Honeſtum eſt enim eos maxime qui vacant
ſcripturis: paratos eſſe: vt caput exponant ꝓ
veritate: ſicut Eleazarus. 2. machabeoꝝ. 7.
Adoleſcentibus exēpluꝫ vt ſupra. ¶ Quar
to iuſtitie. Scđo corinthiorum. 12. Omnia
honeſte ꝛ ſm ordinem fiant in nobis. Iuſti/
tia enim ordinat hominē: vt reddat vnicuiqꝫ
ſuum. Hoc autem eſt: quando ad id quod ſu
pra nos ordinati ſumus per contemplationē
ad id quod iuxta nos per delectationeꝫ: ad id
quod infra nos per abdicationem ꝛ ꝯtemptū
In nobis autem per rectam intentioneꝫ ꝛ de
coram conuerſationem: vt in die honeſte am
bulemus.

¶ Dominica ſcđa aduentus: vel prima ſm̄
aliquos. Sermo ſecundus de euangelio.

Runt ſigna

c in ſole: luna ⁊ ſtellis: ⁊ in
terris preſſura gẽtiuꝫ ꝛc.
Luc. 21. Sicut dicit gloſa
ſup̱ illo verbo pſal. Om̄
oia iudicia eius in ꝯſpectu meo. ¶ Duplex
eſt iudicium dei. Quoddam eſt particulare
vt in morte. Aliud vniuerſale. Et illud du-
plex eſt: ſcilicet manifeſtum in die iudicij.
Aliud occultum in preſenti: quia hic domi-
nus quoſdam eligit: quoſdam reprobat: quoſ
dam extollit: quoſdam deprimit. Sed quia ta
lia iudicia in conſpectu cordis non poſſunt ꝑ
uenire. niſi manuducantur quibuſdaꝫ ſignis
quia ſm̄ Auguſtinum: omnis noſtra cogni-
tio vtitur quibuſdam ſignis ducẽtibus in ſua
ſignificata. Unde euangeliſta volens nos
ducere in cognitionem iudiciorum: premittit
ſigna tanq̃ꝫ preſtigium iudiciorum: vt dica-
tur. Erũt ſigna in ſole: luna ⁊ ſtellis: ⁊ in ter
ris preſſura gentium ꝛc. vbi occurrunt due
conſiderationes.

Prima conſideratio.

Jrca primam conſiderationeꝫ que
c eſt de huius euangelij poſitione.
Nota ꝙ aliqui reprehendunt hoc
euangelium legi in prima dominica aduen-
tus moti iſta ratione: quia cum hoc euangeli
um dicat de ſecundo aduentu ſcilicet ad iudi-
cium: ideo non deberet legi in prima domini
ca. Alij autem dicunt hoc euangelium de-
bere legi in hac dominica moti: hac ratione:
vt videlicet inducamur ad timoreꝫ dei: qui eſt
finis totius ſcripture. vnde ait ſapiens. De
um time. hoc eſt omnis homo. Per nihil au
tem timor dei tantum incutitur generi huma
no: ſicut per finale iudicium: quo mali terren
tur: ⁊ boni conſolantur. Sed quia tale iudi
cium in hoc euangelio nobis exprimit̃. Igi-
tur merito debet legi in prima dominica.
Salua reuerentia vtrorunq̃ꝫ ambo iuſte mo
uentur: quia cum hoc euangelium non ſoluꝫ
dicat de aduentu ad iudicium: vbi fient iuſte
retributiones premiorum: aperte declaratio-
nes meritorum: ⁊ irreuocabiles rationes ſen
tentiarum. ſed etiam de aduentu ad carnem:
facto a tali iudicio: ſcilicet trinitatꝭ. de quo eſt
miſeratio miſerorum: liberatio captiuorum:
⁊ etiam reſtitutio preſcriptorum. ſed etiaꝫ de
aduentu in mentem: qui acquiritur per iudi-
cium proprium ſuijpſius: per quod fit conſci
entie mundatio: mentis ſanctificatio: ⁊ etiam
meritorum cumulatio. Et ideo non ſolum in
vna dominica: ſed per totum aduentum poſ-
ſet legi. Congruentia huius poſſet aſſignari
Nam taliter de rebus debet primo fieri nar-
ratio: qualiter ſe obiectiue primo intellectui re
preſentant. Sed hoc euangeliuꝫ repreſentat
ſe expoſitiue primo cõmuniter applicabile ad
hec iudicia diuerſa intellectui primo ⁊ per ſe:
quia intellectus primo ⁊ per ſe intelligit ip̄m
vniuerſale ⁊ conueniens cuꝫ ſingulari: vt in
cludit naturam vniuerſalis: ⁊ ab ipſo deſcen
denti per rationem propriam ſuperadditã ra-
tioni vniuerſalis. vnde hoc euangelium vt
pertinere exiſtens ſub generalibus conditio-
nibus. repreſentat ſe primo ⁊ per ſe: vt ſic pri
mo eſt legendum ꝛc. vt patet in vidente a lon
ge. Nam illud quod videtur: certum eſt ꝙ
eſt ſubſtantia. Deinde per motum progreſſi
uuꝫ ꝙ eſt animal. deinde ꝙ homo. deinde ꝙ
Petrus ꝛc. vnde ſcđo poſteriorum dicitur.
Uniuerſale eſt quod dum intelligitur. ſ. pri
mo ⁊ per ſe. Hoc dico propter ſingulare: qđ
etiam intelligit̃ per reflexionẽ ad vniuerſale.

Scđa ꝯſideratio.

Jrca ſecundam conſideratioñe que
c eſt de diuerſa expoſitione. Nota ꝙ
triplex eſt aduentus chriſti.
¶ Primus eſt ad homines per viſibileꝫ na
turam. ¶ Secundus eſt in homines per in
uiſibilem gratiam. ¶ Tertius erit ad iudici-
um per inflexibilem iuſtitiam. Et ſm̄ hoc hu
ius conſiderationis tres ſunt partes.

Prima pars.

Jrca primam partem eſt notanduꝫ
c ꝙ primus aduentus. ſ. in carneꝫ eſt
ꝓpter decretum trinitatis iudicium
celebrantis. vnde dicitur ꝙ in ſuperiori hie-
rarchia beatiſſime trinitatis fuerunt ab eterno
quatuor decreta celebrata. Quorum primum
fuit: qualiter ciuitas eterne patrie edificaretur:
⁊ fuit decretum ꝙ angelis tanq̃ꝫ nobiliſſimis
ciuibus inhabitaretur. Et quia deus preuidit
aliquos eorum ruituros perpetuo: ⁊ ſic rema-
neret ciuitas damnificata. ¶ Iteꝫ ſecundum
decretuꝫ fuit: qualiter ciuitas illa repararetur
Et fuit ordinatuꝫ ꝙ crearent̃ homines ⁊ aſſu

merentur ad angelicos ordines: vnde ceciderunt lapſi. Et q2 deus preuidit q hominés in Adam peccaturi erant; ac per hoc priuandi ciuitate illa. Ideo fuit tertium decretum de reedificatione trinitatis. ſ. vtruʒ melius eſſet angelos reducere; an hoīes redimere. In hoc ergo cōflicto materia dei noſtra aduocata pro nobis iudiceʒ interpellauit. ſ. noſtram redemptionem expedire ꝑpter quatuor rationes.

¶ Primo vt totus trinitatis beniuolentia erga nos monſtraretur. Signum magne dilectionis eſt qn̄ magnum factum fit pro alio. vnde apl's. Propter nimiā caritatē ſuaʒ qua dilexit nos deus: filiū ſuum miſit in ſimilitudinem carnis peccati. ¶ Scđo ne humana natura cuius caſus erat iam ꝑuiſus: totaliter amitteretur: cum non poſſet redimi per purā creaturaʒ: quia quicquid habet: debet homo. Ideo dicit apl's q xp̄s venit in mundum peccatores ſaluos facere. ¶ Tertio vt ruina angelica ab eterno preuiſa: repararetur. qđ fieri non poterat: niſi per mediatoreʒ. ¶ Quarto vt humana natura ad ſalutem deduceretur. Nam trinitas beatiſſima ꝑuidit q angeli obſtinati eſſent: ⁊ ꝯuerti nō vellent. Stabat contra hoc diuina veritas: proponens hoīs transgreſſionem: ⁊ late ſententie veritateʒ ⁊ firmitatem: quia ſaluator dicit. Celum ⁊ terra trāſibunt ⁊c̄. Dumqȝ illa allegaret ⁊ iſta repelleret: neutraʒ voluit depellere iuſtus iudex: q2 miſericordiam ⁊ veritatem diligit deus. Et q2 difficile eſt videre moduʒ per quem homo poſſet debite redimi: fuit factum. ¶ Quartum decretum: vt miſericordiam ſuperexaltaret iudicio: nec remiſit peccatum gratis: nec mutauit ſententiaʒ mortis: ſed filius q eſt ſapientia patris: ꝓ hoīe ſententiauit ip̄m poſſe redimi: lʒ non per ſe: ſalteʒ per aliū: dando ꝓ pretio redemptionis aliquā puraʒ creaturaʒ q2 nullus obligat̄ ad impoſſibile: ſed eius redemptio fuit ꝑ ſe impoſſibilis. Igitur debebat fieri per aliū. Hoc auteʒ ꝓbat per aliqua media. ¶ Primuʒ eſt: q2 nullus debite redimitur de iniuria facta: niſi in tm̄ detur: inquātuʒ dānum dānificauit. Offenſio fuit infinita q2 offenſi dignitas infinita. ſed infinituʒ pretiuʒ reddere eſt hoī impoſſibile. Igitur ⁊c̄. ¶ Scđm eſt ꝑtium: quo quis redimitur: dʒ eſſe tm̄ in bono: q̄tum fuit in malo peccatuʒ a quo redimitur: alioqn nō eſſet equalis commutatio. ¶ Tertium eſt: q2 nullus pōt alicui ſatiſfacere ꝓ alio de eo qđ ipſemet dʒ. Oēs enim ſum⁹ debitores. ¶ Quartū eſt pretiuʒ quo qs iuſte redimitur: dʒ hr̄e aliquaʒ equalitatem valoris cuʒ redēpto. Nulla autē creatura equalet toti humane nāe. Quibus viſis pater ⁊ ſpūs ſanctus ſententiauerunt q filius daret ſemetip̄m ꝓ pretio redēptionis humane: ⁊ ipſe filius gratanter hanc determinationem ſuſcepit. ⁊ ſic fuit eius miſſio ab eterno de neceſſitate tractata. Et iō dic̄ apl's Ro. 9. q xp̄s eſt ꝑdeſtinatus filius dei in virtute ex reſurrectione mortuoꝝ. Huius auteʒ aduentus in carnem ⁊ redēptionis humane nāe ſigna ꝑmittit euāgeliſta di. Erunt ſigna. Sol iſte eſt mens eterna vel intellectus diuinus: in quo ſex ꝑceſſerunt ſigna. ¶ In primo ſigno voluit ſuam bonitateʒ creaturis coīcare non ſolum ad intra: ſed etiaʒ ad extra: q2 ſm Dionyſium: natura boni eſt q ſit ſuiipſius boni coīcatiuuʒ. ¶ In ſcđo ſigno voluit creaturam rationalem fore: que poſſet particeps eſſe iſtius bonitatis. ¶ In tertio ſigno preuidit deus totum humanum genus in primo parente lapſuruʒ. ¶ In quarto ſigno voluit ipſum ex ſpeciali cōdecentia reparare. ¶ In qnto ſigno voluit merita ſinguloꝝ ⁊ demerita approbare vel reprobare. ¶ In ſexto ſigno voluit malos damnare: ⁊ bonos ſaluare quod patet ſm Auguſtinum. Omnia que viſibiliter ad oculos noſtros foris prodiunt: de ſumma ⁊ inuiſibili aula dei procedunt. Omnia ergo que fiunt in creaturis: ex diſpoſitione preuia de mente dei procedunt. vel ſic. In ſole legunt̄ tria ſigna fuiſſe. ſ. ſtatio tp̄e Joſue. 10. cap°. Retroceſſio tp̄e Ezechie. Yſa. 38. Reuerſus eſt ſol decem horis Obſcuratio in xp̄i paſſione: qn̄ vlr̄ eclypſim paſſus eſt. Matth. 27. Iſte ſol eſt xp̄s. Malach. vltimo. Orietur vobis timentibus nomen meum ſol iuſtitie. Et merito dicitur ſol xp̄s: q2 ſicut ſol illuminat: attrahit: ⁊ calefacit: ⁊ fecundat: ſic xp̄s illuminat lumine veritatis in ꝑdicatione. Calefacit in ſua paſſione calore caritatis. Attrahit in ſua reſurrectione ⁊ aſcenſione ſpe felicitatis. Tunc eniʒ oſtendit q ſpes non fuit inanis. fecundauit in ſpiritus ſancti miſſione. Iſte ſol obſcuratus: q2 diuinitas in carne velat̄. Apocali. 6°. Sol factus eſt niger: quaſi ſaccus in quo pater poſuit oēs theſauros. ſed in paſſione conſciſſus: theſauros ſuper nos recōditos effu-

dit. Pſalmiſta. Conſcidiſti ſaccum meum.
¶ Scḋo iſte ſol ſtetit affixus cruci per diui-
nitatem in ꝯfractione humanitatis: vt de ho-
ſtibus triumpharet: vt deum patrem nobis
placaret: vt diem diuine gratie ⁊ diuine glo-
rie continuaret. Joſue. 10. Stetit ſol in medio
celi. i. xp̄s in aere pendens. ¶ Tertio iſte re
troceſſit in reſurrectione ⁊ aſcenſione. vnde
Jo. 16. Exiui a patre ⁊ veni in mundū. ⁊ ite-
rum ⁊c̄. Luna dicitur eccl'ia. Nam ſicut lu-
na non hꝫ lumen niſi a ſole: ſic eccleſia ſolum
habet a xp̄o influentiam gratiaꝝ. vnde Jo. 6.
Ego ſum lux mundi. ¶ Jn hac luna quatuoꝛ
ſigna apparent. ¶ Primum eſt qꝛ aliq̄n lu-
na obſcuratur in inferioꝛi parte ⁊ clareſcit in
ſupioꝛi: ſic eccl'ia q̄ʒto magis accedit ad xp̄m:
tanto magis in inferioꝛibus per abrenuncia-
tionem tp̄alium obſcuratur: ⁊ in ſuperioꝛibꝰ
clareſcit per contemplationeꝫ. ¶ Secundum
eſt ꝙ aliq̄n obſcuratur etiam in ſuperioꝛi parte
qḋ fit q̄n nubes interponitur. ſic homo obſcu-
ratur in intellectu: maxime q̄n nubes tempo-
ralium vel peccati ſibi opponit. Treñ. 3°. Op
poſuiſti tibi nubem ne tranſiret omnino.
¶ Tertium eſt ꝙ q̄nq̄ꝫ eclypſatur. qḋ fit q̄ʒdo
terra interponitur inter ſolem ⁊ lunam. ſic hō
eclypſatur: quando terrenoꝝ amoꝛ interpo-
nitur inter deum ⁊ ip̄m. Yſa. 13. Sol ⁊ luna
obtenebrati ſunt. ¶ Quartum eſt ꝙ quādoq̄ꝫ
fit rubea. quod fit quando magis deſcendit:
ſic reuera homo rubeſcit ſanguine carnalita-
tis: ⁊ priuatur lucido honeſtatis: quando per
affectum deſcendit ad terrena. ¶ Luna dici-
tur etiam maria: in qua erant quatuoꝛ ſigna.
¶ Primum eſt ipſius cuꝫ ſole ꝯiunctio. ſ. q̄n
fuit amicta ſole in ꝯceptione filij. Apocal'. 13.
Quod fuit mirabile cum fuit in diuerſis ⁊
multum diſtantibus circulis. ¶ Secunduꝫ
eſt ſolis intra lunam vl'is abſconſio: cum vir
go circundedit viruꝫ. Jhere. 13°. Quod fuit
valde nouum: cum ſol ſit multo maioꝛ luna.
¶ Tertium eſt ſolis de luna gradatio. quod
fuit magnū ſignum. Yſa. 7. Ecce virgo con
cipiet. ¶ Quartum eſt lune ſtatio. ipſa ſola
tunc in fide fuit ſtatio marie: cum oēs alij pa-
terentur a fide retrogradationem: qꝛ ſol ⁊ lu-
na ſteterunt. Abacuch. 4°. Stelle ſunt mem
bra eccl'ie: que lumen fidei receperunt. Nam
ſtelle inter alia coꝛpoꝛa ſunt pulchrioꝛis ap-
parētie: ſunt irradioꝛis luminis in oꝛbe: pu-
rioꝛis exiſtentie: ſunt ab omni mixtione con-
trarij elongate: ⁊ claritatem ſibi mutuo coi-
cant: ⁊ ſunt potioꝛis influentie. Efficiunt. n.
mirabiles effectus in inferioꝛibus iſtis. Sic
fideles illuminati. Sicut enim virtus ⁊ lu-
men ſtellarum influit ad elementoꝝ concilia
tionem: ad inimicoꝝ defenſionem: ad viuen
tium vegetationem: ad nauigantium dirre-
ctionem: ſic beatoꝝ interceſſionibus pecca-
toꝛes inimici iuſtitie ad penitentiam reducun
tur. Demones veritatis aduerſarij fugiunt
imperfecti perficiuntur: ⁊ in periculis mun-
di diriguntur. Jn hijs etiam erunt ſigna.
Percutiuntur. n. doloꝛe in ꝯtritione: obſcu-
rantur pudoꝛe in ꝯfeſſione: ſtant perſeueran
tes in ſatiſfactione: ⁊ ſic redeunt ad ſtatuꝫ pri-
ſtine gratie obtenta perfecta abſolutione.
Apocali. 8. Percuſſa eſt tertia pars ſtellarū.
qꝛ vix tertia pars hoīum doloꝛe contritionis
percutitur pro peccatis. Etiam in terris preſ-
ſura gentiuꝫ. Per terram intelligimus illos
qui ſunt terreni ⁊ carnales. Jn hijs tria erunt
ſigna. ſ. preſſura gentium pre confuſione ſo-
nitus maris ⁊ fluctuum: que tria referuntur
ad tres temptationes. ſ. carnis: mundi: ⁊ dia
boli. ¶ Ad tēptationem carnis pertinet: qḋ
dicitur preſſura gentium. Gentes. n. ſunt
primi motus ⁊ appetitus brutales ſm glo.
Preſſura igitur gentium eſt infeſtatio car-
nalium motuum: quoꝛuꝫ turba opprimit nos
ad ꝯcupiſcentiam oculoꝛum ſumēdo. ¶ Ad
mundanam cupiditatem ſpectat: quod dicitur
pre cōfuſione ſonitus maris. Mare. n. mun
dus: ſonitus maris: tumultus mundi ⁊ tribu
lationes: ⁊ fere mergunt nauem eccleſie. Un
de Matth. 8. Motus magnus factus eſt.
¶ Ad ſupbiā vite reſpicit qḋ dicit'. ⁊ fluctuuꝫ
Elatio fluctuum deſignat elationes maris.
Luc. 8. Fluctus ſpumoſi ⁊c̄. Sicut ſpuma ci
to tranſit: ſic ⁊ faſtus ſuperbie cito euaneſcit.
Fluctus eleuantur: ⁊ deprimuntur: ⁊ exten-
duntur ⁊ retrahunt': ſic in fluctibus deſignan
tur quatuoꝛ affectiones. Jnquātum eleuant':
ſignificant aīe inanem letitiam. Jnquantum
deprimunt': mētis triſtitiā. Jnquātum retra-
huntur: animi timoꝛem: quia timoꝛ ſm glo.
Job. i. eſt fuga animi: ne perdat quod amat.
Jnquantuꝫ etiam extendunt': ſignificant deſi
derium ſine ſpe: ꝙ fit ꝯcupitum. He due affe
ctiones. ſ. timoꝛis ⁊ ſpei ponunt': cum dicit.
Areſcētibus hoībus. vnde ſicut ſecuritas re
ficit mentem: ſic timoꝛ areſcere facit. vnde coꝛ

hominis eſt ſicut ſenum qđ cito areſcit. vnde
pſalmiſta. Fiant ſicut ſenum. Expectatio ptī/
net ad ſpem: que etiam areſcere facit. quod fit
qñ oppreſſus nondum tribulationibus expe/
ctat tribulationem: cum nimis differt̃ affligit
aīam. Prouerbioꝝ.13. Spes q̄ differt̃ ⁊c̄.
Item qñ ex toto aufert̃: tunc magis areſcit: qꝛ
nulla ſpe reficitur. Mare ergo eſt mens re/
probi. Yſa.19. Areſcit aqua de mari. vnde
dicit. Que ſupuenient vniuerſo orbi: non ꝙ
ſupueniant bonis ⁊ electis: ſed tm̄ reprobis:
qui per orbem accipiunt̃. Seqtur. Nam vir
tutes celoꝝ mouebuntur. Hic oſtenditur ꝙ
affectus nō ſolum fit in malis: ſed etiaȝ in bo
nis. vnde per celos intelligunt̃ electi: quoruȝ
virtutes mouebunt̃. ſed aliter q̄ȝ virtutes ma
lorum: que mouebuntur motu corruptionis:
vtpote in qbus fides ex toto deficiet. Simi/
liter ſpes ⁊ caritas nō ſolum tepeſcit: ſed etiā
frigeſcit: vt Matth.24°. dicit̃. Et patientia
victa cedet. Sed virtutes electoꝝ mouebun/
tur motu diminutionis: nō ita ꝙ ex toto de/
ficiat fides: ſed erit ſicut de lumine candelle:
que videt̃ flatu alicuius extingui ⁊ non extin
guitur. Similr̃ caritas tepeſcet a primo fer/
uore: ſed non ex toto refrigeſcet. Item patien
tia fatigata in quibuſdam laſſabit̃: ſed non ſuc
cumbet. Pſal. Patientia paupeꝝ non peri/
bit in finem. Et tunc videbunt filium hoīs
venientē in nube. ſ. noſtre infirmitatis ⁊ car
nis: in qua fuit diuinitatis potentia occultata.
❡ Hijs auteȝ fieri incipiētibus reſpicite. ſ. ꝑ
fideȝ ⁊ leuate capita veſtra. i. mentem ꝑ ſpem.
Nam ſicut deſpatio ꝯſternit: ſic ſpes erigit.
Ecce enim appropinquat redemptio veſtra:
quaſi dicat ꝙ aditus eius erit nobis redem/
ptio culpe ⁊ pene ⁊ a poteſtate tenebrarum.
Et dixit illis ſimilitudineȝ. Uidete ficulneaȝ
⁊ alias arbores. Ficulnea eſt humana natu/
ra: omnes arbores alie creature: ⁊ noīatim ex
primitur ficulnea propter humane nature di
gnitatem cum ꝓducunt iam ex ſe. ſ. explicite
ſapientia diuina facere fructum. ſ. dignuȝ pe
nitentie appropinquat regnum celoꝝ. vnde
penitentiaȝ agite. Amen dico vobis non pre
teribit generatio hec. Non generatio carna/
lium. qꝛ nec ſunt filij: nec heredes: ſed gene/
ratio que eſt per ſpirituȝ: que fit per ſacramen
tum: donec oīa fiant ⁊ donec veniat genera/
tio dei. Matth.13. In generatione ⁊c̄. Ce/
lum ⁊ terra tranſibunt. i. iuſti tranſibunt de
gratia ad gloriam per virtutum operationem
⁊ terra. i. peccatores tranſibunt de peccatis
ad grãm per penitētiam. Uerba aūt mea. ſ.
predicationis ⁊ veritatis nō tranſibunt a ve/
ritatis ꝓmiſſione: ſed perficient veſtrā ſpem
in eterna fruitione.

Secunda pars.

c Irca ſcđam partem que eſt de ad/
uentu in mentem: eſt notanduȝ ꝙ
propter iudicium qđ intra nos eſt
celebranduȝ: eſt nobis neceſſariuȝ ꝙ xp̄s ad
ueniens in mētem per gratiā nobis aſſiſtat.
❡ Duplex eſt iudicium. ſ. exinanitionis: ⁊
diſcretionis. Pſal. Beati qui cuſtodiunt iu/
dicium ⁊c̄. Habemus enim intra nos ad/
uerſarios iugiter litigantes. Ad galathas.5.
Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpirituȝ: ⁊ ecōuerſo
❡ Unde hic primo videndū eſt de allegatio/
nibus ſpiritꝰ. ❡ Scđo de allegationibuſ car
nis. ❡ Tertio qs iudex ⁊ quō facit iuſtitiam
❡ Primo allegat ſpiritus cōtra carneȝ pec/
catum eſſe fugiendū triplici ratione. ❡ Pri
ma propter turpitudinem: quia delet imagi/
nem dei: ⁊ facit hominem brutum. vnde tre/
noruȝ.3. Denigrata eſt facies eius ſuper car
bones. Pſal. Homo cuȝ in honore eēt ⁊c̄.
❡ Scđa eſt ꝓpter ſterilitatem ⁊ damnuȝ: qꝛ
nihil confert: ⁊ multa bona aufert. Ro.6°.
Quem fructum habuiſtis: in qbus nunc eru
beſcitis? Et Luc.15°. dicitur. De illo q in/
cidit in latrones ꝙ expoliauerūt euȝ ⁊c̄. ſ. gra
tuitis ⁊ vulnerauerunt eum in naturalibus.
❡ Tertia eſt propter penam: qꝛ propter mo
mentaneaȝ delectationē reddit̃ pena eterna.
vnde qdam ait. Quod cito preterit: quod in
eternum cruciabit. Et mirum eſt: qꝛ vix ali
quis tantam delectationem in aliquo peccato
habet: cum multo maiorem habeat penaȝ in
modica febre: ⁊ preter hanc expectat penam
eternaȝ. vnde petit ſapiens eccl̃iaſtici.33°.
Auſer a me ꝯcupiſcentiam ventris ⁊ concu/
bitus. Habet aūt aduocatuȝ ſpiritum ſanctuȝ
qui vt dicit̃ Ro.8. interpellat pro nobis ge/
mitibus inenarrabilibꝰ. i. interpellare facit.
❡ Econtra allegat caro aduerſus ſpiritum
eſſe manēdum in delitijs ⁊ alijs oblectamen
tis vſqȝ ad ſeniuȝ: ⁊ ꝙ tunc peniteat. Iſta ra
tio eſt falſa: qꝛ ſicut in foro plures inueniun
tur pelles agnorum q̄ȝ arietum: ita frequen/
ter citius moriunt̃ iuuenes q̄ȝ ſenes. ❡ Se
cundo qꝛ preſumit recuperare in poſterū per

¶ Dominica ſecunda aduentus. Sermo de epiſtola.

q

Quecunque ſcripta ſunt ꝛc. Ro.15°. Secundū ꝙ docet Yſidorus. Homo eſt aīal dei forme māſuetū in natura ſm leges ratiōis diſciplīne ſuſceptibile diuinā habēs imaginē in potentia cognoſcendi: ꝛ in potētia diligēdi ſimilitudinem. Sed qꝛ ſm Aug. Nihil poteſt diligi niſi cognoſcat: ideo vt dictum eſt: cum ſit aīal ſuſceptibile diſcipline: opꝫ ad hec vt actu diligat: vt in cognitionē diligibiliū ꝑ doctrinales diſciplinas inducat: ſed qꝛ nihil eſt diligibile: niſi ratiōe boni. ¶ Unde primū diligibile eſt ipſū ſūmū bonum. In cuius notitiam ſolū illa doctrinalis ſciētia inducit: cuius ſcire eſt ꝯphenſio eius: qd imutabiliter eſt. ſ. in eſſendo ꝛ cauſando. Et hoc ē ſimplr: ꝛ maxime ꝓprie ſcire cauſā rei imutabilē. Et iō reſpectu hui⁹ ſcie alios modos ſciēdi Ariſto. ſophiſtos vocat. Unde ꝗcquid in alijs ſciētijs inuenitur: veritati huius doctrine repugnās totū ꝯdēnatur vt falſū. Huius ſciētie verus doctor eſt: q mentē illuminat: ꝛ veritatē oſtēdit. Ad hanc aūt doctrinā in epiſtola hortatur dicēs. Quecūqꝫ ſcripta ſunt ꝛc. Ubi circa totum in generali pono ſex conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c

Irca primā cōſiderationē: que eſt de eius neceſſaria reuelatione. Cum dicitur. Noſtra doctrina: ſunt due concluſiones. ¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ neceſſariū fuit ad humanā ſalutē eſſe doctrinā quandā: ſm reuelationē diuinā. Cuius ratio eſt. Nā qñ aliquid ordinatur ad finē: ſm rationē finis que ꝯprehēſionē humane rationis excedit: ſm illud Yſa.64°. Oculus nō vidit ꝛc. Opꝫ finē eſſe precognitum hoibus: qui ſuas intentiones ꝛ actiōes debēt ordinare in finē. Unde neceſſariū fuit homini ad ſalutē: ꝙ ei nota fierent quedā per reuelationem diuinam: que reuelationē humanā excedāt. Tota enim ſalus hoīs que in deo eſt: dependet a cognitiōe huius veritatis: ſcilicet ſciētie ꝛ doctrine. Ut igitur ſalus hoibus ꝛ cōius ꝛ citius ꝛ ſecuri⁹ ꝓueniat propter indigentiā noſtrā: ꝛ excellentiam eius: neceſſarium erat reuelari.

¶ Secunda ꝯclō eſt: ꝙ lꝫ ea que ſunt ſupra cognitionē humanā non ſint ab hoīe inquirenda: ſunt tñ a deo reuelata ſuſcipiēda per fidem: cuius eſt hec doctrina: tū ꝓpter certitudinē: tū propter finis nobilitatē. Nam alie ſciētie habent certitudinē ex naturali lumine ratiōis: que poteſt errare: qꝛ procedūt ex principijs notis lumīe naturalis itellectus. Hec autē habet certitudinē ex lumine diuine ſcie: que decipi non poteſt: qꝛ ꝓcedit ex principijs notificatis a deo: ꝛ ideo dicitur ſciētia dei ꝛ beatoꝝ. ¶ Itē alie ſcientie conſtituunt ſibi finē tranſitoriū. Hec aūt finis eſt ꝛ beatitudo eterna: ad quā ſicut ad vltimū finē ordinatur: ꝛ ideo dicitur doctrīa noſtra: eo ꝙ ordinat nos in noſtram ſalutem. Unde dicitur ꝑmo Petri.2°. Spiritu ſancto inſpirati: locuti ſunt ſancti dei.

Secunda ꝯſideratio.

c

Irca ſecundam ꝯſiderationē: que eſt de eius dignatiuo auctore: cū dicitur Scripta ſūt. Ubi ſunt due ꝯclōnes. ¶ Prima ꝯcluſio eſt: ꝙ ſacra ſcriptura eſt ſūme auctoritatis: ꝛ ideo ſūme eſt ſibi adherēdū qꝛ a deo reuelata nihil ꝯtinent falſitatis. Uñ Aug. ad Hiero. in epl'a dicit: ꝙ ſi in diuinis ſcripturis manifeſtū admittat mēdaciū vel iocoſū totū erit ſuſpectū. Unde cū duplex ſit argumentatio: ſcilicet ex auctoritate: ꝛ ex ratione: argumentari tñ ex auctoritate maxime eſt propriū huius doctrine: que ꝑ reuelatiōes habetur. Unde oportet ꝙ oſtendatur auctoritate eoꝝ quibus reuelatū eſt: vnde lꝫ locus ab auctoritate ꝗ fundat ſup reuelationē humanā ſit infirmiſſimus. Locus tñ ab auctoritate ꝗ fundat ſup reuelatione dīna: eſt efficaciſſim⁹. ¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ ſacra ſcriptura quandoqꝫ etiam vtitur ratione humana: non quidem ad probandū fidem: ſed ad maniſeſtandū. Ratio eſt qꝛ cū gratia nō tollat naturā: ſed perficit: oportet ꝙ naturalis ſubſeruiat fidei: ſicut naturalis inclinatio volūtatis caritati. Primo corin. 10. In captiuitate redigentes oēm intellectū in obſequiū chriſti: ꝛ ideo etiam ſacra ſcriptura vna exiſtens extendit ſe ad ea que ſunt diuerſaꝝ ſcientiaꝝ ꝓpter rationē ꝯmunē quā in diuerſis attendit: ſcilicet prout ſunt diuino lumine cognoſcibilia: ꝛ ideo etiam ſcientie dicuntur ancille eius. Prouerbiorum.9. Miſit ancillas eius vocare ad arcem.

Tertia conſideratio.

c Irca tertiaȝ cōſiderationem: que eſt de aliarum ſcientiarum ſuffragatiōe: cum dicitur. Quecunque ſcripta ſunt Ubi tranſeo de duabus concluſionibus

Quarta conſideratio.

c Irca quartaȝ cōſiderationem: que eſt de eius vtilitatis exhibitione. cuȝ dicitur: Ut per patientiā ꝛ cōſolationeȝ ꝛc. Ubi ſunt alique concluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ hec ſacra doctrina: licȝ conferat nobis multiplicem vtilitatem. Tres tamen nobis hinc exprimūtur. ¶ Prima eſt patientia contra anguſtias malitie. ¶ Secūda eſt cōſolatio ꝯtra incolatuȝ huius miſerie. ¶ Tertia eſt ſpes contra dilationē patrie dicens. Ut per patientiaȝ ꝛ cōſolationeȝ ſcripturaꝝ ſpem habeamus. q. d. ſm glo. Ut ꝑ patientiaȝ aduerſoꝝ ex libris edoctā: in quibus nobis oſtēduntur exempla patiētie. Jac. vltimo. Exemplū accipite fratres laboris ꝛ patientie ꝓphetarum: ꝛ ꝯſolationeȝ ſcripturaꝝ Conſolant̄. n. nos in incolatu huius miſerie 1. machabeo. 12. Habentes ſolatia libros ſanctos. ꝛc. Spem habeamus. Spes. n. ex promiſſionibus ſcripturaꝝ ꝯcipitur. Pſal. Memor eſto verbi tui ſeruo tuo: in quo mihi ſpē dediſti. Qꝺ aūt patientia ſit nobis neceſſaria ꝛ vtilis pȝ. Nam virtutes morales ordinant̄ in bonum: inquantū conſeruant bonuȝ rationis cōtra impetum paſſionū. Inter alias autē paſſiones triſtitia efficax eſt ad impediendū bonum rationis. Scḋo corin. 7. Seculi triſtitia mortē operatur. Unde neceſſe eſt habere virtutem aliquā: per quam bonū rationis ꝯſeruetur cōtra triſtitiā: ne ſuccūbat. Hoc facit patientia. Unde patientia deſcribit̄ in prima rethorica. Patientia eſt vtilitatis ꝛ honeſtatis cauſa reꝝ arduaruȝ ꝛ terribiliū voluntaria ꝛ diuturna ꝑpeſſio. i. ne in turbatōe triſtitie aīo iniquo bona deſeramus: ꝑ que ad meliora perueniamus. Hanc ꝯfert nobis ſacra ſcriptura. vnde ꝓuer. 19. Doctrina viri per patientiam naſcit̄. Qꝺ etiam ꝯſolatio ſit nobis vtilis: pȝ. Nam cum beatitudo ſit p̄miuȝ virtutum: ſolum adipiſcit̄ per exercitiū virtutuȝ Hoc aūt exercitium per multitudinē turbationum ꝛ dolorum fruſtratur: ſm illud pſalmi. Dolores inferni circondederūt me: preoccupauerunt me laquei mortis. Et ideo neceſſaria eſt multum conſolatio ſpiritualis: que auffert hos dolores. vnde in pſal. dicitur. Scḋȝ dolorum meorum ꝯſolationes tue ꝛc. Glo. Multi ſunt dolores ꝛ amari: ſed multe conſolationes ꝛ ſuaues nō deſunt laboranti. Et he ꝯſolationes ſunt in corde meo. Per hoc ſalubres cogitationes ſignans: vt cum eternas retributiones in ſcriptura ꝓmiſſas cogitares mala tp̄alia deſpiceres. Hec aūt conſolatio effectus eſt ſacre ſcripture. vnde Hugo de ſancto victore. Sacra ſcriptura eſt nobis pro mō vie omnia in oībus. Nam quecunqȝ deſiderari poſſunt: in omni neceſſitate ſolatiū p̄ſtat pro varietate: vt morborū varia medicamenta miniſtrat: tribulatos ꝯfortat: temptatos ſuſtentat: pauperes beatificat: leſos ſanat: tenebroſos illuminat: errantes reuocat: humiliatos ſubleuat: inſolentes humiliat. Ibi ſunt p̄cepta dn̄i que faciamus: ibi conſilia que eligamus: ibi futura que fugiamus: ibi temptamēta que caueamus: ibi exempla que ſequamur: ibi premia que ſperemus: ibi pene quas vitemus: ibi ſancta incitamēta ne in via huius vite torpeamus. Qꝺ etiaȝ ſpes ſit nobis vtilis patet. Naȝ cum finis vltimus tranſcendat facultatem humane nature: eo ꝙ ex puris naturalibus acquiri non pōt: ſi abſqȝ doctrina verbi dei relicta fuiſſet: deſperaret hunc finem ſe poſſe obtinere. Ideo vt per ſpem tenderet in bonum arduuȝ: vt poſſibile acquiri doctrina fidei reuelata ſanctis: ꝛ exemplificata: ꝛ edocta erat neceſſaria. vnde Yſidorus de ſummo bono dicit. Ob hanc vtilitatem ſcribuntur ſanctoꝝ ruine ꝛ reparationes: vt ſpem faciant ſalutis humane: ne quiſqȝ poſt lapſum penitendo: deſperet veniam: dum ꝯſpicit ſanctorum reparationē fuiſſe etiam poſt ruinam Spes p̄ncipaliter reſpicit beatitudinē eternā Et ideo nulla alia bona debemꝰ petere a deo niſi in ordine ad illam. Deus. n. illam cōfert nobis ex ſui potentia ꝛ mīa: cui etiaȝ ſpes p̄ncipaliter innitit̄. Et ideo ꝙ aliqui hn̄tes ſpem deficiant a ꝯſecutione: hoc cōtingit ex defectu liberi arbitrij: ponētis obſtaculuȝ peccati: nō autem ex defectu diuine oīpotentie. vnde ex hoc non preiudicat certitudini ſpei: cum ſpes ſit certa expectatio future btitudinis: vt elicit̄ ex. 2. thi. 2°. Scio cui credidi: ꝛ certus ſum. ¶ Scḋa concluſio eſt: ꝙ qꝛ virtutes morales

non inſint nobis a nā ſaltem ↄſumatiue: licet bene inſint nobis diſpoſitiue Deus tamen ſicut nobis ↄfert diſpoſitionez ad virtutes: ſic operatur in nobis habitum virtutuz: ſm illō apoſtoli ad philip. Deus qui operatur in nobis velle ⁊ perficere. ¶ Nota q̃ ſeptem ſunt diſpoſitiones ad virtutes nobis a deo collatas: quas apoſtolus ponit hic in epiſtola.

¶ Prima eſt lumen fidei: quo mens illuſtratur virtute eoꝝ: que ad ſalutē requirunt. vnde lȝ intellectus noſter ſufficienter intelligat ea que ſunt ſub ſua facultate: indiget tamē lumine fidei in hijs que excedunt naturalē cognitionem. vnde dicit. Deus aūt patientie ⁊ ſolatij: quaſi dicat q̃ deus ↄferens nobis hec dona. ſ. patientiam in aduerſis: ⁊ ſpiritualez ↄſolationez etiam dat nobis diſpoſitiones ad has. Quarum vna eſt lumen fidei. vnde additur. Det vobis id ipſum ſapere ſm veritatem ſalutis per lumen fidei. ¶ Scđa eſt caritas: que ſine operibus ſufficiens eſt in merēdo: ſm Augm. vnde addit. In alterutrū ſm ihm xp̄z: de quo Grego. in omelia. Nemo eiȝ ꝓprie ad ſeipſum habere caritatē dicit: ſed dilectionē in alteꝝ tendit: vt eſſe caritas poſſit Et ideo dicit ſm ihm xp̄m: q̃ caritas proprie debet habere reſpectum ad deum ⁊ ad ea q̄ ordinant ad deum. vnde Grego. Ille veracit caritatem habet: q ⁊ amicuȝ diligit in deū ⁊c. ¶ Tertia eſt vnitas mentium: ad quam cum ſumma diligētia hortatur nos apl's dicens. Soliciti ſeruare vnitatez ſpiritus in vinculo pacis. vnde additur. Vt vnanimes. Seruatur autē hec vnitas duobus modis. ſ. ad ſe: ⁊ ad proximū. Ad ſeipſum per integritatem. Ad proximum per ↄformitatem. Ratio eſt. Omnis qppe creatura dȝ ſuum ꝑncipiuȝ imitari. ¶ Cum igit deus noſter ſit vnus ⁊ idē ac in ſeipſo ꝑfecte: nec vllo indigens: ineſt ei benignitas erga nos ⁊ amor ex beniuolentia in nos veniēs: debemus ⁊ nos q̄ſqȝ ſibi vnꝰ eſſe per integritatem virtutis: ⁊ vnum cum ꝓximis per vinculum dilectionis. ¶ Quarta eſt recta locutio. Ratio eſt: quia nihil ita eneruat virtutē diaboli: ſicut lingua recte loq̄ns. Canti. 4. Labia mea deteſtabuntur impium vnde ille recte loq̄tur: qui nec cupiditate: nec metu vel ignorantia ꝓhibetur ad laudem dei ⁊ edificationē ꝓximi bonos ↄfortare: impios damnare: trāſgreſſores arguere. vnde pſal. Dn̄e labia mea apies ⁊c. Et hoc eſt qđ dicit vno ore. ſ. intentionem cordis ⁊ laudez oris diuine voluntati vniendo. ¶ Quinta eſt intentio pura. Hec. n. in omni actione ſua: aut honorem dei: aut vtilitatē proximi pretendit. vnde dicit. Ut honorificetis deuȝ. Tunc. n. deum honoramus: cum ↄuertimur ad chriſtū per gratiaꝝ actionem: tanq̄ȝ ab ipſo beneficiati. ⁊ etiam per vocez laudis. ſ. vocaliter beneficia in deum referēdo. De quo pſal. Sacrificium laudis ⁊c. cōtra illos: qui beneficia dei ꝓ ſuis meritis accepiſſe putant: q̄bus nō immerito aliquando beneficia ſubtrahuntur. ¶ Sexta eſt filialis ſubiectio per ꝑmam imitationem. vnde dicit. Et patrem dn̄i noſtri ieſu chriſti. Sunt. n. duplices filij xp̄i. ſ. penitentes ⁊ inocentes: q̄ imitant patrem xp̄m. ¶ Primuȝ pȝ de penitentibus. Hij ſunt filij: q imitantes xp̄m: carnem ſuam crucifigūt cum vitijs ⁊ ↄcupiſcentijs. In cuius figura ſup xp̄m trāſfiguratum vox patris audita eſt Hic eſt filius meus. vt ſic etiaȝ aīa trāſfigurata ꝑ pn̄iam ſit filius dei. ¶ Innocētes etiā dn̄tur filij dei: q̄ ꝑdeſtinati ſunt ad vitā eternam. vn̄ dicunt filij dei ꝑ adoptionis gratiā: inquantum deus dat eis ex gratia ius percipiende hereditatis ſue: quibus per naturam nō competit. ⁊ ideo dn̄tur ſpiritual'r filij dei. ¶ Septima eſt fraterna honorificentia: q̄ exhibetur alicui in ꝓſtationē excellēt e alicuꝰ bonitatis. vnde lȝ oēs ſe inuicem iubent honore ꝑuenire: interdum tn̄ priuate ꝑſone honorantur: nō ꝓpter aliquem gradū dignitatꝭ ſed ꝓpter excellentiā virtutū. Licet. n. hoc cōſiſtit in pluribus obſeq̄is exhibendis: maxima tn̄ in hoſpitalitate: q̄ nobis ē multū vtilis Primo. n. nos ad cognitionem dei ꝑparat: vt pȝ de duobꝰ diſcipulis eūtibus in emaus: q xp̄m in hoſpitio cognouerunt: ad qđ euȝ inuitauerunt. Luc. vlti. ¶ Scđo a malo preſeruat: vt patet in Raab: que nuncios recepit. ¶ Tertio temporalia multiplicat: vt patet in vidua: que Helyam hoſpitio recepit. Et ideo farina ⁊ oleuȝ non defecerunt. 3. regum. 17. ¶ Item deum meretur recipere. Matth. 6. Qui vos recipit: me recipit. ¶ Item beniuolentia dei impetrat. Hebre. 23. Hoſpitalitatem nolite obliuiſci. Per hanc enim multi placuerunt deo. ¶ Item eternam gloriaȝ meretur. Matth. 25. Hoſpes fui: ⁊ collegiſtis me ⁊c. Ideo dicit. Suſtinete inuicem. ſ. neceſſitatibus proximi: ſubueniendo ſcilicet

ex caritate: qꝛ ſic ſuſcipit nos xp̄s.ſ.acceptando meritū in honorem dei.ſ. vt in nobis honorificetur deus.i. vt honoꝛ proximo exhibitus: ad honorem dei referatur.

Quinta ꝯſideratio.

q Uinta ꝯſideratio eſt de eius confirmatione: cum dicit̃. Dico enim ihm xp̄m. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima eſt ꝙ intẽtio ſacre ſcripture eſt: vt per lectionis exhoꝛtationē intelligat̃ ipſa ad ſcientiã: ⁊ per operis exhibitionẽ ꝯuertat̃ ad iuſtitiam. Legitur tñ ſacra ſcriptura diuerſimode a diuerſis. Nam aliq legunt: vt ſciant ⁊ noua ingrant. ⁊ hec curioſitas eſt. Alij vt ſciantur. ⁊ hec vanitas eſt. Alij vt vendant. ⁊ hec ſymonia eſt. Alij vt edificent̃. ⁊ hec cautela eſt. Alij vt edificẽt. ⁊ hec caritas eſt. Qui autem in ſacra ſcriptura ſciaꝫ querunt: vt que mundi ſunt: obtineant. Eoꝝ intẽtio q̃ꝫto peruerſioꝛ: tanto miſerabilioꝛ eſt. Illi vero per oẽm moduꝫ laudandi ſunt: q ideo ſacraꝫ ſcripturaꝫ adiſcunt: vt parati ſint facere ⁊ docere que audierint: ⁊ veritatẽ reddere de fide: ⁊ vt indoctos erudiant. ⁊ eo quo altius ſecreta dei nouerint: arctius deum ament. vnde Hugo de ſancto Uictoꝛe. Finis ſacre ſcripture eſt diligere deum: ⁊ mãdata eius cuſtodire. Finis enim legis xp̄s eſt. finis p̃cepti caritas eſt.

¶ Scd̃a ꝯcluſio eſt ꝙ cuꝫ laus ꝓpꝛia ſit teſtificatio alicuius de bonitate in oꝛdine ad fineꝫ ſicut laudamus bene op̃antem ꝓpter finem. Multum laudandus eſt xp̄s: qꝛ non ſolum hanc doctrinã inſtituit: ſed ad eius ꝯfirmationem diuerſas rões induxit ad gratiaꝝ actiones. ⁊ hoc eſt qď dicit. Dico.i. inſinuo vobis ad veſtram ſalutẽ xp̄m fuiſſe miniſtꝝ.i. inſtitutoꝛem ſacre doctrine. Circõciſionis.i. eoꝝ que ſpiritual̃r per ꝯtritioneꝫ: cõfeſſioneꝫ ⁊ ſatiſfactionem: circoncidunt̃ in ꝯſcia a ſoꝛdibuſ peccatoꝝ: ꝓpter veritateꝫ dei.i. doctrinaꝫ ſacram a deo infuſam ad ꝯfirmanduꝫ ꝓmiſſiones patrum. ⁊ ſic ſpiritual̃r circõciſoꝝ: qꝛ talibus ꝓmittitur vita eterna. In remiſſioneꝫ quam iam receperũt: vt ſic in ꝓmiſſoꝛum impletione ſe oſtẽderet eſſe veracẽ. Ex hijs pꝫ ꝙ nõ reppulit iudeos: q̄bus pꝛopꝛie veritas exhibita eſt. gentibus vero miſericoꝛdia p̄ſtita eſt: quibus nulla ꝓmiſſio facta eſt. Et ideo dico ⁊ adduco gẽtes debere honoꝛare deum ſuper miſericoꝛdia.i. de mia ꝯtra eas: nõ eis ꝓmiſſus: nec ad eas miſſus: ſꝫ Augu. ſuſcepit tñ. ¶ Ad ꝯfirmationem huius adducit ꝓbationem: ſicut ſcriptũ eſt. Confirmans de gentibus ꝙ aſſumpte ſunt ꝑ miam: de quib⁹ minus videt̃. Propterea ꝯfiteboꝛ tibi in gẽtibus.i. faciã tibi ꝯfiteri in gentibus voce laudando. Et nomini tuo cantabo. Coꝛde exultando.i. faciam cantãtes tibi canticũ nouum ⁊ cum letitia te laudantes. Et iteꝝ Yſa. dicit Letamini gentes: qꝛ aſſumpte eſtis: vt ſitis vnum ouile cum plebe eius: ⁊ cum ſpiritu aliter circõciſis. Et iteꝝ. Laudate eum oẽs gentes. Barbaree gre. ⁊ lati. Cum q̄bus ⁊ oẽs populi.I.ibi.ſꝫ glo. Tribus magnificate eũ qui adduxit numerum plebis ſue. Et rurſus Yſa. ait ca.xj. Erit radix yeſſe: qui fuit pater dauid. Et dicit̃ radix: quia ſicut radix latet in terra: ⁊ nõ apparet ſuper terrã: ſed qď ex radice ꝓcedit. ſic yeſſe latuit ſub terra: qꝛ non fuit rex: ſed hõ popularis. ſed ex ipſo reges ꝓceſſerunt. Huius radicis dauid arboꝛ fuit: qui per ramũ.i.ꝑ mariã fecit fructum.i. chꝛiſtũ. Et ex hac radice erit ille: q exurget a moꝛte regere gentes per fidem ⁊ opera. Et ideo gentes ſperabũt in eum. Geneſis vltimo. Ipſe erit expectatio gentium.

Sexta ꝯſideratio.

ſ Exta ꝯſideratio eſt de eius p̃miatione cum dicit̃. Deus aũt ſpei. vbi eſt vna ꝯcluſio: q̃ eſt ꝙ per ſacram doctrinam ꝯſequitur q̄s magnam remunerationem ꝓpter multiplicẽ ꝑfectionem. Nam per virtutuꝫ ꝑfectionem hõ acq̄rit eternaꝫ remunerationem. Sacra autẽ doctrina docet nos in virtutib⁹ exercere. vnde Hugo de ſancto Uictoꝛe. Sacra ſcriptura docet nos. ⁊ fruct⁹ eius eſt: qꝛ ⁊ mentẽ ſcientia erudit: ⁊ moꝛib⁹ oꝛnat: docet qď ſcire delectet: ⁊ quod imitari expedit: ꝯtemptum mũdi ſuadet ad amoꝛem cõditoꝛis inflãmat: docetq̃ꝫ qualiter virtutes debeant acq̄ri: ⁊ qualiter vitia valeant declinari. Et ideo ſancti doctoꝛes p̃deſtinati fuerunt nõ ſolum ad p̃mium: ſed etiam ad excellentem gradũ p̄emij. vnde dicit. Deus autẽ ſpei.i. datoꝛ ſpei replcat vos omni gaudio ſpirituali expectatione future remunerationis: ⁊ pace: ſine qua gaudium non eſt iocundũ ſcilicet per fidem: vt abundetis in ſpe.i. certioꝛes ſitis de vita habenda in virtute ſpiritus ſancti: id eſt bone operationis: quam dat ſpiritus ſanctus.

¶ Dñica ſcḋa aduẽtus. Sermo de euang°.

Johánes cũ audiſſet in vinculis opera
I chriſti: mittẽs duos de diſcipulis: ait illi ꝛc. Mat. xj°. Sicut vidimus ꝙ ad introductioneꝫ forme naturalis oꝫ mãm debitam diſponi. Hec autẽ diſpoſitio fit per prohibentium amotionem: ꝛ per mouentium adhib[illegible]nem. Sic reuera in ſpũalibus inuenit᷑: qꝛ ad hoc vt forma gratie diuine introducat᷑: oꝫ vt ipſa voluntas debite diſponat᷑. Hec aũt diſpoſitio fit per vitiorum extirpationem: ꝛ virtutum inſertionem. Qḋ quidem p̄tendens ſaluator: noſtre imaginationi tres cõſiderationes in euangelio iſto moraliter intellecto repreſentat.

¶ Prima ꝯſideratio eſt de debita diſpoſitione voluntatis ad gratie receptionẽ: qḋ notat᷑ in Johis vinculati diſcipuloꝝ miſſione. vñ dicit. Johes cuꝫ audiſſet in vinculis opa xp̄i.

¶ Scḋa ꝯſideratio eſt de ꝓuida extirpatiõe ꝛ hoc per gratie infuſionem: q̄ intelligit᷑ in ſaluatoris reſponſione: ibi. Euntes renunciate Johi q̄ audiſtis ꝛ vidiſtis. Ceci vidẽt. Claudi ambulant. Leproſi mundantur. Surdi audiunt. Mortui reſurgũt ꝛc. ¶ Tertia ꝯſideratio eſt de cõgrua perfectiõe volũtatis. ꝛ hᷓ p gratie inhabitationem: qḋ intelligit᷑ in Johe per ſaluatoris ꝯmendationem: ibi. Illis aũt abeũtib⁹: cepit ihs ad turbas dicere de Johe.

Prima ꝯſideratio.

Circa primam ꝯſiderationem eſt no-
c tandum ꝙ voluntas cum equaliter ſit ſubiectum gratie ꝛ peccati. ꝛ rõe nãlis inclinationis etiã infecta ſit peccato: opꝫ ꝙ reformet᷑ per gratiã: qꝛ peccatũ ꝛ gratia ratione ꝯtrarietatis nõ ſe cõpatiuntur in eodem ſed mutuo ſe expellunt. ¶ Hec ergo voluntatis reformatio initiari debuit per gratiã preuenientem: que quidem eſt inuitatiua ad bonum: quia eſt motus bone volũtatis: quo ds nos p̄uenit vt de ꝯgruo nos diſponamus ad recipiendũ xp̄m in mentem per gratiaꝫ. Qḋ autem hec receptio ſit nobis poſſibilis: pꝫ per btũm Aug. dicenteꝫ ꝙ beata virgo prius xp̄ꝫ mente concepit: q̄ꝫ carne. ſed aĩa virginis fuit eiuſdẽ ſpẽi cum aĩa nr̄a. Igit᷑ quicqd fuit ſibi poſſibile: ꝛ nobis. ſed tñ gratia mediãte: qꝛ in puris nãlibus ipſa volũtas non meret᷑: nec vitare pctũm põt. Quod pꝫ priore rõne: qꝛ nullum agens põt ꝓducere effectum excedenteꝫ ꝓpriam virtutem: niſi aſſit altior virtus. Sꝫ mereri eſt effectus excedens potentiã ꝛ virtutem voluntatis in puris nãlibus. Hunc ḡ effectuꝫ nõ potuit voluntas ꝓducere ſine virtute altiori. Hec aũt virtus eſt gratia: que eſt principium productiuum actus meritorij.

¶ Patet etiaꝫ ſcḋo: cum gratia ſit p̄n^m vite ſpũalis: qꝛ aĩa mortua peccatis: reuiuiſcit gr̄a. vnde gratia perficiens voluntatem: facit eius actus deo acceptos: ꝛ vita eterna dignos. vnde ꝯcordat apl's. Iuſtificati igit᷑ gratia ipſius: per fidem heredes ſimus: ſm ſpem ꝛc. Sed nunqd obligamur ad gr̄am hñdaꝫ: cuꝫ ſit donuꝫ ſupnaturale: ꝛ per ꝯſequens nõ eſt in poteſtate noſtra? ¶ Dicendũ ꝙ ſic: qꝛ lꝫ non eſt in ptãte noſtra: tñ deus ſic ordinauit: ꝙ eam diſponenti ſe daret. ſ. de ꝯgruo: nõ de neceſſitate: qꝛ cum voluntas diuina ſit infinita: ꝛ gr̄a creata finita: per eam neceſſitari non poteſt. vnde lꝫ ex inſtitutione diuina gratia hẽat rationem acceptationis: tñ deus poſſet actũ bonum acceptare ſine gratia: qꝛ iſte actus. ſ. acceptare eſt ipſum ordinare in vltimum finem ſcilicet vite eterne. Iſtud põt fieri vel mediãte gratia: que eſt hĩtus caritatis: queꝫ deus inſtituit eſſe rõnem acceptãdi: vel ſine tali hĩtu.

¶ Sufficit ḡ iſte ordo rõis. ſ. actum mõ ordinari ad vitam eternã: q ante nõ ordinabatur. Secus aũt eſt de peccato: qꝛ vt dictuꝫ eſt: propriuꝫ p̄n^m actus peccati eſt volũtas: qꝛ omne peccatum eſt voluntariũ: vt pꝫ per Augu. dicenteꝫ ꝙ nulla alia re ſit mens humana ſerua libidinis: niſi ꝓpria volũtate. Dicit᷑. n. ꝓpria ſm Ber. qꝛ nõ eſt cõis cuꝫ deo ꝛ hoĩbus: ſꝫ nr̄a tm̄: qñ qḋ facimus: nõ ad honorẽ dei: ꝛ nõ ad vtilitatẽ ꝓximi: ſed pp noſipſos facim⁹ nõ intendentes placere deo: ꝛ ꝓdeſſe ꝓximo

¶ Sed reuera huic ꝯ̄ria eſt caritas: ſine qua oĩa alia dona non ꝓducunt ad deum: ꝛ ipſa ſine alijs nos ꝓducit ad deum: ꝛ per quaꝫ tota nos inhbitat trinitas: ſm Augu. 15. de trini. vñ oꝫ vt hanc relinq̄ntes: ꝯformemus eaꝫ diuine voluntati: ꝛ hoc vinculo caritatis: qꝛ ſm Ber. voluntatẽ ꝓpriam relinquentes: nihil amittunt: immo lucrant᷑: cõmutantes illam in melius: vt cõis fiat que ꝓpria fuit: qꝛ cõmunis voluntas caritas eſt. Et ſic habet᷑ primuꝫ motiuum valens ad diſpõnem volũtatis: qḋ

eſt grē diue reformatio: qḋ notaṫ cum dicitur Jošes ꝗ interpretaṫ i quo eſt grā. Et ſignificat voluntatē gratia reformatā. Ideo ſequiṫ.
¶ Tertium qḋ regriṫ ad debitam mentis diſpōnem. ſ. humane volūtatis ad diuaꝫ ꝯfirmatiōnē ibi. In vinculis morabiṫ. Per vincula intelligiṫ ꝯfirmatio volūtatis noſtre ad diuaꝫ mediāte dilectiōe: q̄ eſt vinculuꝫ pfectionis: ſm aplm. Nos ḡ debem⁹ ꝯformare voluntatem noſtrā diue voluntati: qꝛ voluntas diua eſt regula effectuū ꝯtingentium: qꝛ regula appoſita regulabili: eius curuitatem manifeſtat Quia igiṫ noſtra volūtas pp inſtabilitatē eſt curua: oꝫ ad hȳ vt rectificeṫ qꝫ recte regule vniatur. Hoc aūt eſt diua volūtas: q̄ ſemp vniformiṫ regulat. vñ Aug. Impius eſt cui nō placet diua ꝓuidentia. vñ quicqd dei ꝓuidētia ordinat: tenemur velle. ¶ Sꝫ qualr hec ꝯformatio fieri debeat: eſt notandū: qꝫ hec cōformatio hꝫ duplicē reſpectū. Unum ad volūtatem nr̄am. Alium ad voluntatē dei. Si reſpicit ad voluntatē nr̄am: q̄ duplex eſt. ſ. ſenſualitatis ⁊ rōis. Si reſpicit pmam: ſic nō oꝫ fieri cōformatio: qꝛ iſta etiā in xp̄o remurmurauit paſſioni: qꝛ nō fuit ꝯformis voluntati diuine in volito. Sꝫ hic eſt vna dubitatio. An in appetitu ſenſitiuo chriſti fuit pctm̄: qꝛ nō erat ꝯformis volūtati diue in volito: qḋ videṫ peccatū eſſe. ¶ Dicendū qꝫ hr̄e voluntatem diffor meꝫ diue voluntati in volito: nō eſt peccatum: ſed hr̄e voluntatē diffor mē in forma volendi. verbi gratia. De⁹ vult patrē meum mori: ⁊ tñ vult me velle patrē meum nō mori Ecce qꝫ ego ſum diffor mis volūtati diuine in volito: ſed nō in forma volendi: qꝛ voluntas diuina volebat ptem ſenſitiuā appetere oppoſitum eius qḋ ipſe volebat. Sic eſt in ꝓpoſito qꝛ nō fuit impletuꝫ qḋ voluntas in xp̄o voluit vt nālis. qꝛ velle voluntatis vt naturalis non eſt niſi inclinatio ad ſuas pfectiones naturales ſibi ꝯuenientes. ſ. ad eſſe in corpore ꝓ aliquo tpe. ⁊ voluntas diua erat ad oppoſitum: vt non eſſet in corpore ꝓ aliquo tpe. ſic quandoqꝫ nō fuit impleta: vt pꝫ in orōne: qꝛ volūtate eliciente ſimplr voluit mori: vt cum dixit Fiat volūtas: nō mea: ſed tua: ſꝫ alia volūtate vt nā non: vt cuꝫ dixit. Mi pater ſi poſſibile eſt: tranſeat a me calix iſte ⁊c. ¶ Alia eſt rōis ⁊ hec eſt duplex. Quedā eſt determinata ad vnum: vt eſt volūtas nālis. ⁊ ſic non eſt ꝯformis: qꝛ elicit actum ꝯformē inclinationi nāli ¶ Alia eſt indeterminata: vt volūtas deliberatiua ⁊ ꝯditionatā: ⁊ ſic tenemur. vel hec cōformatio reſpicit diuam voluntatem. ⁊ ħ vel q̄tum ad voluntatē ſigni ſic teneṫ ꝯformari: vt pꝫ de Abrahā. lꝫ ꝓceptum fuerit ſibi: vt filium ſuum imolaret: tñ voluit deus aliud: qꝛ aliud ſignificat qḋ volebat Abrahā velle. ſ. incarnatione: ſiue imolatione filij dei. vel reſpicit voluntateꝫ antecedentem: qꝛ ſic deus vult omnes hoīes ſaluos fieri: ſic ⁊ tu. vel reſpicit voluntatē ꝯñtem. ſic nō tenetur ꝯformari: qꝛ voluntate ꝯñte vult deus mala fieri pmiſſiue cum oīa ꝓhibere poſſet. ⁊ tñ nullus oꝫ velle malum: qꝛ nō ſolum malū facientes: ſunt digni morte: ſed etiā qui ꝯſentiunt facientibus. Ro. 3. Differunt tñ voluntas añs. ⁊ ꝯñs: qꝛ voluntas antecedēs eſt reſpectu poſſibilitatis ad ſaluteꝫ. ¶ Scdā eſt reſpectus ad ſalutem ꝯditionalr: vt ſaluet ipſum ſi vult. Et hec nō ſemp impletur: qꝛ dependet a libero arbitrio. Hec aūt vnitio fit p amoreꝫ. Amor. n. eſt qḋdam vinculū: qꝛ hēt quandā virtutē vnitiuā. Huiuſmodi aūt vinculi triplex eſt funiculus ¶ Primus eſt ꝯſeruatio ſpūalis vite: ⁊ iſto ligaṫ cum corpore: ne defluat per laſciuiam. ¶ Scḋs eſt ſollicitudo bñficētie: ⁊ iſto ligaṫ hō cuꝫ ꝓximo: vt faciat ei ſicut vellet ſibi fieri ¶ Tertius eſt exhibitio filialis reuerentie: ⁊ iſto ligatur hō cum deo p debitā ſubiectioneꝫ Sed q̄te virtutis ſit huius vinculū caritatis: oñdit Hugo de laude caritatis: dicens. Hec enim traxit dei filiū in virginis vterū: de mundo ad patibulū ⁊ ad infernum. Et hec eſt qua cuncte ſaluādoꝝ aīe trahuntur in paradiſuꝫ. Sed proh dolor qdam hec vincula relinquentes: capiūṫ vinculis pctōꝝ ꝯtertis multis annis. Nam ex delicato victu pmo ꝯſurgit laſciuia carnalis: cui inneciṫ leuitas mentis: ⁊ huic loq̄citas oris. ocioſitas tpis: huic horror pnie: huic torpor negligētie: huic lāguor nature: huic mors gehēne. ¶ Hec vincula preuidens apl's multos alligare: lamentaṫ cum fletu: dicēs phil'. 3. Multi ambulant: quos ſepe dicebam vobis. Nunc autē flens dico inimicos crucis chriſti: quoꝝ finis interitus. quoꝝ deus venter eſt. Ad hoc vt huiuſmodi vincula dirumpanṫ ⁊ a nobis ꝓijciantur: opꝫ diue ſapientie adhibere informationē. Sequitur. Tertium qḋ ꝓmouet voluntatis diſpōem. ſ. diue ſapientie informatio. vñ dicit. Cum audiſſet opera chriſti. ¶ Cariſſimi ſicut videm⁹. qꝫ creatio mundi dat quoddaꝫ teſtimoniū maieſtatis imenſitatis ⁊ auctoritatis. ſic humani

generis rep̄atio per filij incarnationē dat ma
ximum teſtimoniū eterne bonitatis: ⁊ impē
ſe caritatis. Nam cum humanū genus ꝑ pec
catum ꝑmorum parentū iuſto dei iudicio fue
rit a ſupnis elōgatum: multis miſerijs impli/
catū: ⁊ eternis ſupplicijs mancipatū: nec cre
atura inueniebatur: q̄ debuit ſm diuinam ordi
nationem repare. Auctor creature ꝯmiſeranſ
⁊ cōpatiens ſuam inclinauit maieſtatē ad car
nis vnionem: ⁊ ſuam dilatauit caritatem per
mortis paſſionē. vñ ꝓpter nimiā caritatē ⁊c.
Unde ꝙ alium modū potuiſſet hūiſſe noſtre
repationis abſolute. ſ. ꝑ puram creaturā pꝫ:
qꝛ mors xp̄i fuit ſcd̄aria cā ⁊ meritoria. Deꝰ
autē ꝑmaria noſtre redēptionis. ¶ Quicqd
deus ꝗ potuit mediāte alio: h̄ potuit ſine eo.
ſed deus deleuit culpā mediāte morte filij ſui:
tanꝗ̄ mediāte cā ſcd̄a. Igiť potuit ſine ea. ⁊ h̄
de potētia abſoluta: ſi h̄ ordinaſſet. ſed magis
ordinauit ꝙ filius ſuus ſatiſfaceret. Et hoc ꝓ
pter multas rōes. ¶ Prima eſt vt humana
nā non teneretur tanta dilectione niſi a deo.
¶ Itē vt ex h̄ oñderet ſummā dilectionē ad
hoīem: ⁊ ex hoc per amorem eum traheret.
¶ Item vt iſta ſatiſfactio eēt efficacior: ⁊ excel
lenti mō fieret. ſ. ꝑ talem: q erat infinite diligi
bilis: ⁊ ꝑ ꝯñs eius actio eſſet infinite accepta/
bilis ex ꝑte ſui. vñ Johes. ſ. volūtas purgata
ꝑ grām in vinculis caritatis: vnitus diuine vo/
luntati: cum audiſſet opa xp̄i. ſ. creationē ⁊ re
parationem: ⁊ informationē virtutū: merito
debuit illuſtrari. Qđ etiā pꝫ rōe. Nam btitu
do eſt ꝑmium virtutis. Q pꝫ ꝗ ad btitudinē
tendentes: ſm virtutem diſponi ad virtutem
aut verbis: aut exēplis. Exempla aūt alicuiꝰ
⁊ verbi tanto efficacius ad virtutem inducunt
q̄ꝫto ⁊ firmior hētur opinio bonitatꝭ. Opinio
aūt bonitatis infallibilis de nullo hoīe hri po/
terat: qꝛ etiā ſcti viri in aliquo inueniunť deli
qſſe. vñ neceſſariū fuit hoī ad h̄ vt ad redem/
ptionē grē mens debite diſponeret: ꝙ a deo
humanato doctrinā ⁊ exēpla virtutis: q̄ ſunt
opa xp̄i: audiēdo ꝑciperet. Propter qđ dñs
dic̄ Joh. 3. Exēplū dedi vobis. Quare Jo
hānes audiens doctrinā ⁊ exēpla xp̄i: merito
debuit ꝑ mētis adheſionē: ⁊ ſpei deſideriū aſ/
ſentire. vñ ſeqtur. ¶ Quartū motiuū valenſ
ad debitā mētis diſpōez. ſ. volūtatis formate
ꝑ grām: ꝑ deſideriū: ſurſum actio: ibi. Mit/
tens duos de diſ. ſu. Quid ꝑ hos diſcipulos
moralr̄ intelligiť: niſi fides formata ⁊ ſpes: q̄
ſunt due ale: qbꝰ mens eleuať in deū: qꝛ ex cō
gnitione fidei: q̄ in dei filios adoptamur: ſm
Ber. Expectamꝰ ꝑ ſpem futurā btitudinem
q̄ ſpes oriť ex meritis ꝑcedentibus: grā dei co
opante. vñ addiť. Tu es q ven. es. q. d. Sci
mus te ꝑ fidem formatā. Tunc. n. fides for/
mata eſt in intellectu: qñ caritas eſt in volūtate
An aliū expe. q. d. nō dubitando: ſꝫ admiran
do grē gratū facientis delectationē ⁊ mētis ſa
tietatem. Expectamꝰ ꝑ ſpem: quā hēmus ex
imaginatōe ſūmi boni: ipꝫ deſiderādo. vñ ad
h̄ vt mēs ꝑ deſiderium eleueť in deum: ꝑ req
ritur fides: qꝛ ſicut videmus ꝙ oculus nālis
nō pōt videre rex̄ d̄rias lumine nāli: nō illu/
ſtratus radio ſoliſ: cognoſcit etiā minima rex̄
Sic intellectꝰ humanus q̄ꝫtūcunqꝫ ꝑſpicuus
nō ſufficit ad cognoſcendū deum: niſi lumine
fidei fuerit illuſtratus. Yſa. 7. Si nō credide
ritis; nō intelligetis. Hoc etiā pꝫ rōne. Nā
btitudo hoīs ꝯſiſtit in quadā ſupnāli dei viſio
ne: ad quā nemo ꝑtingere pōt: niſi ꝑ modum
adiſcētis a deo doctore. ⁊ hec ſucceſſiue ꝑ mo/
dum nāe ſue. Omnis aūt talis adiſcens oꝫ ꝙ
credat. Ad h̄ ꝙ ad ꝑfectā ſciam ꝑueniat: ⁊ ad
ꝑfectam viſionē btitudinis: ꝑexigiť ꝙ credat
deo: vt diſcipulus magr̄o docenti. Quare
neceſſariū eſt credere ad ſalutē. vñ fides reqri
tur ad h̄ vt mens in deum ꝑ deſideriū erigať.
Qđ aūt fides neceſſaria ſit: h̄ pꝫ rationibus.
¶ Prima eſt vt citius hō ad veritatis diuine
cognitionē dei ꝑueniat. ¶ Scd̄a vt cognitio
dei ſit coior. Multi. n. in ſtudio ſcīe ꝓficere
nō poſſunt: vel ꝑꝑ hebetudinē ingenij: vel ꝓ
pter alias occupatiōes ⁊ neceſſitates tꝑalis vi
te. vel ēt ꝑꝑ torporē adiſcēdi: q oīo a cognitōe
dei fraudarenť: niſi ꝓponerenť eis diuina ꝑ mo
dum fidei. ¶ Tertia ꝑꝑ certitudinē. Ratio
eīꝫ humana in rebus diuinis eſt multū deficiēs
Cuiꝰ ſignū eſt: qꝛ phi de rebus humaniſ nāli
inueſtigatōe ꝑſcrutātes: in multis errauerūt.
Ut ꝗ eēt indubitata ⁊ certa cogniº apđ hoīes
de deo: oportuit ꝙ diuina eis ꝑ modū fidei tra
derenť: q̄ſi a deo: q mētiri non pōt. vñ pꝫ ꝙ fi
des reqriť ad h̄ vt mens erigať ⁊ accepteť: qꝛ
ſicut nunꝗ̄ aīa eſt deo accepta niſi ſit ordinata
q̄ꝫtum ad voluntatem ꝑ hītum caritatis: q eſt
hītus ſupnālis: ſic nunꝗ̄ pōt eſſe deo accepta
niſi ſit ordinata q̄ꝫtū ad itellectū ꝑ hitū fidei
q eſt hitꝰ ſupnālis. ¶ Eſt igiť duplex fides
. ſ. formata: qua exn̄te in intellectu: caritas eſt
in volūtate. Alia eſt fides iformis: q̄ exn̄te in
itellectu; caritas nō eſt i volūtate. Sꝫ vide ne
ꝑ iſtā fidē informē decipiariſ: qꝛ hec fides nō ē

virtus non habens in voluntate caritatẽ: que
eſt forma fidei. Q̃ð non ſit virtus: pʒ: q² vir/
tus eſt habitus: quo mediante actus fit bonus
⁊ pfectus. Hoc nõ facit fides informis: q² nõ
dirigitur caritate. i. opum impletiõe: q² proba
tio dilectiõis exhibitio eſt opis ſm Greg. vn
de Ber. Fides ſine operibus mortua eſt. vn
de ſi queris que ſit fides viua: certe illa p quaʒ
xp̃s habitat in cordibus noſtris. vnde Ber.
Tam diu xp̃s in nobis viuit: quãdiu viuit fi
des. Et poſtq̃ʒ fides mortua eſt: quodãmodo
xp̃s mortu⁹ eſt in nobis: q² xp̃s p fideʒ viuit
in nobis. vnde Ber. Sicut corporis vitaʒ ex
motu cognoſcim⁹: ita ⁊ fidei vitaʒ ex opibus
bonis. Quid. n. mortua ẽ fides: niſi fides ſi
ne ope dilectionis? Sicut. n. vita corporis eſt
aïa: p quã mouet᷑ ⁊ ſentit. Ita vita fidei eſt ca
ritas: q² per illã operatur: vnde refrigeſcente
caritate: fides moritur: ſicut corpus aïa rece/
dente: vnde ſine fide. ſ. formata caritate: im/
poſſibile eſt deo placere. ¶ Scd̃o ad hoc vt
mens in deũ per deſideriũ transformet᷑: requi
ritur ſpes certa: vnde dicit. An aliuʒ expecta
mus: q² ꝓprius actus ſpei ẽ expectare. Q̃ð
pʒ: q² expectare eſt actus voluntatis: ſed actus
volũtatis eſt velle: ſed velle nõ eſt velle reſpe/
ctu rei pñtis: ſed reſpectu rei abſentis: ſed hoc
velle eſt expectare: vnde Aug. dicit. Q̃ð ſpes
eſt certa expectatio beatitudinis future: ꝓueni
ens ex meritis ⁊ ex gratia dei. Dicit eniʒ. An
alium. Ad inſinuanduʒ q̃ gratia ⁊ gloria dif/
ferunt realiter: lʒ tñ ſm apl̃m ſint eiuſdem ra
tionis: q dicit: gratia dei vita eterna. vñ Ber
nar. in ſmone de aſſumptiõe. Triplicẽ grãm
diuinitus accepimus. Unaʒ qua ꝯuertimur:
Aliaʒ qua in tẽptationibus adiuuamur. Ter
tiã qua ꝓbati remuneramur. ¶ Prima ini
tiat per quã vocamur. ¶ Secũda ꝑducit qua
iuſtificamur. ¶ Tertia conſumat qua glĩfica
mur. Prima beneplacituʒ. Scd̃a meritum.
Tertia premiũ. De prima dicitur de plenitu/
dine eius oẽs accepimus. De alijs dicit᷑ gra/
tiam pro gratia: ideſt munera eterne glorie ꝓ
merito temporalis militie.

Secunda conſideratio.

s Ecunda cõſideratio: eſt de prouida
extirpatione vitioꝝ: p gratie opatio/
neʒ: cũ dicit. Euntes renũciate Jo/
hãni. ⁊c̃. Scd̃ʒ Ber. gemina ẽ ſpẽs vitiorũ:
Alia. n. ſunt que nocent nobis: ⁊ alia que no/
cent proximo. Et hec oïa dicuntur vallis la/
chrymaꝝ: q² omni fletu fluminis plangenda
eſt vita peccatoꝝ: que ſic vitijs pʒ: q² vnuʒ ali
ud cauſat: ⁊ vnũ alterius eſt pena. ¶ Primũ
pʒ. q² remouẽs illud qð prohibet a peccato: ef
fectiue inducit aliud: ſed hoc facit peccatuʒ: q²
ſaltẽ demeritorie remouet grãʒ: v̄tutes: diui
naʒ curã: angelicaʒ cuſtodiã. vnde Anſelm⁹.
Si q̃s volũtarie peccat: extũc niſi d̃s maximo
miraculo ipſuʒ abſtrahat a peccato ruit in pec
catum: vt ſibi datur in pena. Qualiter autem
peccatum ſit alterius pena: vide. Nam pena
duo dicit. ſ. dãnuʒ ⁊ malũ: qð infligitur ꝓ de/
merito p̃cedente. Peccatuʒ ſequens reſpectu
precedentis ſic ſe hʒ: q² in ſe eſt malũ ⁊ dãnuʒ
⁊ pmittitur a deo nõ ſibi coaſſiſtẽte ꝑ demeri
tum p̃cedentis peccati. Sed dices: quõ pecca/
tuʒ eſt pena cũ ſit volũtariũ? ¶ Rñdeo q̃ ſuf/
ficit ad h̃ q̃ aliq̃d ſit pena q̃ ſit ꝯtra iclinatiõeʒ
naturalẽ volũtatis: ⁊ bonuʒ ꝯueniens ſibi in/
eſſe: quãuis nõ ſit ꝯtra eius actum illicitum.
Exemplum: Martires ſuſtinebãt maximos
cruciatus: quos tñ ſumme volebant ſuſtinere
ergo ſuſtinebãt penaʒ non ꝯtra ipʒ velle: ſed
contra modũ nature. Sed q² vitia: vt ſic ſunt
mortua: opʒ vt extirpẽtur. Hec autem extir/
patio fit p gratiã: q² gratia ⁊ peccatuʒ mutuo
ſe expellũt: cuʒ ſint oppoſita. Q̃ð pʒ. ¶ Pri/
mo ex parte peccati: q² peccatũ priuat bonum
hominis: videlicet gratuita ⁊ certitudine de/
bita ieſſe actu: nõ tñ priuat habilitatẽ ad bonũ
vt aliq̃ dicũt. ſ. q̃ cũ iſta habilitas ſit finita: tã/
deʒ poſſet totalr̃ tolli p maximaʒ ꝯtinuationẽ
peccatoruʒ: q̃ efficeret᷑ inhabilis ad omne bo/
num. Hoc aũt eſt falſum: q² peccatũ nihil pri/
uat realitatis i aïa. Cuʒ igitur habilitas aïe ſit
gñalis ſibi. igit᷑ ⁊c̃. Hec etiã oppo⁹. ¶ Se/
cundo pʒ ex parte gratie: q² gratia dat primuʒ
eſſe ſpirituale: cũ ſit pricipiũ ꝓductiuuʒ actus
meritorij: q² anima mortua peccatis: per grãʒ
reuiuiſcit. Unde in pſona peccatoꝝ Ro. 7°.
Infelix ego homo quis me liberabit ⁊c̃. Et
ſequitur. Gratia dei p ieſum chriſtũ. Pecca
tum enim non dimittitur: niſi opante virtute
infinita. Subiacet eniʒ pene ifinite: q² impli/
cat offenſam infiniti. Et ideo cũ nulla creatu/
ra ſit capax virtutis infinite: opʒ q̃ remittatur
per gratiam: ⁊ per ꝯdeſcenſioneʒ diuinã. Et
q² ſm Ber. Gemina eſt ſpecies vitioꝝ: q²
aliqua ſunt remiſſibilia: aliqua irremiſſibilia:
quoꝝ vtraqʒ ſpecies: qualiter per gratiã extir
petur ẽ videduʒ. ¶ Primo de remiſſibilib⁹:

vbi nota ꝙ euãgeliſta in euangelio enumerat ſex defectus quibus aïa inficitur per peccatũ. ¶ Primus eſt error ratiõis: qui intelligitur in cecitate. ¶ Secundus eſt curuitas affectionis mouentis: qꝺ proponitur in claudicatiõe ¶ Tertius imundicia ꝯcupiſcentie carnalis: que infertur in lepre infectiõe. ¶ Quartus ē ſeparatio anime a deo: qꝺ inſinuatur in mortis inflictione. ¶ Quintus eſt duritia cordis qꝺ innuitur in ſorditate. ¶ Sextus eſt defectus gratie ꝛ virtutũ: qꝺ oſtenditur in paupertate. ¶ Primo dico ꝙ peccatũ opatur in aïa errore rationis eligentis: cum dicit. Ceci vident. Nam cuꝫ aïa facta eſſet: vt eſſet capax ſũme beatitudinis: date erant ei potentie ad ſũmum bonum cognoſcendũ: appetendũ: ꝛ fruendum. Sed cũ homo ꝯſenſit in peccatuꝫ: cõtra dei prohibitionem: tũc oẽs vires aïe ſunt deordinate. Qꝛ.n. homo ex amore viſibiliuꝫ ab inuiſibiliũ amore cecidit: ſola iã viſibilia cognoſcit: diligit: ꝛ eis inheret: ꝛ ita ceca eſt aïa ꝙ nec cognoſcit ſeipſaꝫ: vt de ea dicaꝛ: Sapi. 2. Excecat eos malitia eoꝝ. Hunc autẽ defectum tollit gratia: cuius eſt aïam illuminare nõ formaliter: qꝛ eſt in voluntate. Sed diciꝛ illumĩare imperatiue ꝑcipiendo actus illuminoſos fidei. Unde cũ ideo noſtra lippa ſit facta per peccatum qꝺ non poſſumus ꝑ nos intelligere: nec veritatẽ inuenire: bene ds̃ ꝯdeſcendit nobis: ne in errore eſſemus: dedítque nobis notitiã veritatis in fide vt regulis fidei ſenſum noſtꝝ humiliter ſubijciamus: ſi nõ volum9 deuiare: vnde ſicut oculus naturalis nõ poteſt videre reꝝ differentias lumine naturali: tamẽ radio ſolis cognoſcit etiã minima reꝝ ſic intellectus humanus ĩ lumine fidei cognoſcit defectus etiã latentes. Et h̃ eſt ꝙ euãgeliſta dicit. Ceci vidẽt. Fides enim apperit oculum ſiniſtꝝ: cuꝫ facit hoĩeꝫ ꝯſiderare mala ſua ꝛ oſtendit ei eterna ſupplicia. ¶ Scđo apit ei oculum dextruꝫ: cũ facit hoĩem ꝯſiderare diuinam largitateꝫ: ꝛ oſtẽdit ei eternam beatitudineꝫ. ¶ Secundus defectus eſt curuitas affectionis cũ addit. Claudi ambulant. Affectus nãqꝫ datus eſt homini: vt deũ diligeret. Sꝫ per peccatuꝫ curuefactus eſt: ita ꝙ eligit deterius ꝓ bono. Ratio eſt: qꝛ voluntas non fertur in ſuuꝫ obiectũ: niſi vt a ratiõe ꝑoſtenſuꝫ: qꝛ ergo natio errat: ꝛ ſic volũtas acceptat. Affectus incuruatur ꝛ claudicat a rectitudĩe act9 Unde ꝗ̃uis homo naturalr̃ velut finem vltimũ ſꝫ Boetiũ dicentẽ. Inſerta eſt nobis veri boniqꝫ cupiditas. Tñ oẽs hunc fineꝫ nõ cõſequuntur: qꝛ per electionẽ errant diuerſo tramite incedendo: ꝛ ſic ꝯtingit ipſos a fine vltimo deuiare ꝛ finalr̃ fruſtrari. ¶ Hũc igitur defectum excludit gratia: affectuꝫ rectificando in deum: ꝛ ſic fit reductio. Nã voluntas ꝑ caritateꝫ informata vitijs ſic reſiſtit: ꝛ virtuoſis operibus fideliter inſiſtit propter deuꝫ. Que eniꝫ curua ꝛ auerſa fuit a deo: neceſſe habꝫ vt ꝯuerſa cogat ſe ꝯcordare cũ deo. Et motus rebelles ꝑ ſtudiũ boni operis ad rectitudineꝫ reflectere diuine voluntatis: ꝛ ſic claudi incipiunt ambulare. Duo pedes aïe: ſunt effectus placendi deo: ꝛ proficere proximo. Quidam tñ claudicãt pede ſiniſtro. ſ. qui volũt deo vacare. nõ auteꝫ ꝓximo miniſtrare. Quidã aũt ecõuerſo: ꝛ illi claudicant dextro. Qui vͦ nec deo nec ꝓximo ĩtendunt: vtroqꝫ pede claudicãt: ſm̃ illud. 3ᵃ. re. 18. Uſquequo claudicatꝭ in duas partes? Quaſi diceret. Nũc tempus eſt: vt deo intendatis: ſimul etiaꝫ de ꝓximo ꝓficiatis. ¶ Terti9 defect9 eſt imundicia ꝯcupiſcentie carnalis: q̃ infertur in lepre infectiõe Per peccatuꝫ.n. ꝯtrahit anima maculã ꝛ efficitur leproſa. Macula ꝓprie dicitur in corporalibus: qñ aliqꝺ corpus nitidũ: puta argentũ vel veſtimentũ: ex ꝯtatu alterius corporis perdit nitoreꝫ. Exẽplum: inter oẽs infirmitates lepra eſt ꝑiculoſa: qꝛ ꝯtagioſa. Solo autem tactu inficit: ꝛ tactu ceſſante nõ ceſſat infectio lepre. Sic reuera in ſpũalibus: opꝫ maculam imaginari. Habet aũt aïa hoïs dupliceꝫ nitorem. Unũ quideꝫ ex lumine naturalis rationis: ꝑ queꝫ dirigitur in ſuis actibus. Alium ex lumine diuine illuſtratiõis: per quẽ etiam homo perficitur ad bene ꝛ decẽter agendum. Eſt antẽ quaſi quidaꝫ anime tactus: quando peccatur adherendo aliquibus rebus ꝑ amoreꝫ: ꝯtra lumẽ rõnis ꝛ diuine legis: vñ detrimẽtuꝫ nitoris ex tali ꝯtactu ꝓueniẽs: macula aïe vocaꝛ. Et ꝗ̃uis ceſſet actus peccãdi: tñ remanet macula. vñ ſic paulatiꝫ rubigo ꝯtrahiꝛ qñ nõ ſtatiꝫ macula abſtergiꝛ: ſic venial' macla ſi purgari negligiꝛ: ſucceſſiue veniꝛ ad rubiginẽ mortalis peccati: qꝺ non ita cito auferꝛ. hec aũt macula lepre ꝑ ſolã gr̃aꝫ extirpaꝛ. Nã gr̃a hꝫ eẽ in aïa ꝑ modũ ſanitatis ꝯtantis. Sicut eniꝫ hõ ſanus nõ incitaꝛ a ꝯtrarietate humoꝝ ſpiritũ moleſtãtiũ. Ita ĩ gr̃a exñs q̃ delet talẽ infirmitatẽ nõ ĩquietaꝛ ab ĩpugnatiõib9 paſſio

num ipſuꝫ vexãtibus ad modũ febriũ. Puta
a ꝯcupiſcẽtia carnis: pro qua infirmitate dicit
ap̃ls. Inter vos multi infirmi ſunt ⁊ ĩbecilles
ſed qñ aduenit gr̃a: tunc aĩa efficit̃ ſana. Vñ
Yſa. 58. de aĩa ſeipſaꝫ ad gratiã diſponentem
dicit̃. Tũc erũpet q̃ſi mane lumen tuũ: ⁊ ſani/
tas tua citi⁹ orietur. ¶ Ratio ẽ: qꝛ nõ dimit/
titur pctm̃: niſi tollat̃ offenſa. Sꝫ offenſa dĩ tol
litur ꝑ effectũ dilectiõis dei: q̃ eſt gratia. Hec
ergo ſanatio fit ꝑ gratiã: lꝫ. n. dilectio dei ſit ĩ/
mutabilis ⁊ eterna: tñ eius effect⁹. ſ. gr̃tia qñ/
qꝫ tollitur: qñ ab ipſo deficimus ⁊ iteruꝫ recu
peratur: cũ ad ipꝫ ꝯuertimur: ⁊ h̃ eſt qđ dicit.
Leproſi mundãtur. Ab ĩmundicia ꝯcupiſcen
tie carnalis: qꝛ ſicut lepra ſolo tactu inficit: ſic
minimũ in natura. ſ. ꝯcupiſcẽtia carnis multo
magis exñs in ſua totalitate. Minimũ huius
vitij eſt imaginatio: nã nulli⁹ alteri⁹ vitij ima
ginatio: ita cito inficit ꝯſcientiã: abſorbet intel
ligentiã: armat inimicã carnẽ ꝯtra aĩaꝫ. Sed
medicina gr̃e diuine facil̃r celeriter ⁊ ĩtegral̃r
curat. Facil̃r: qꝛ potẽtia dei. Celeriter: qꝛ ſta/
tim cũ applicat̃ ſanat. Integral̃r: cũ ſit indiui/
ſa. Salubriter: qꝛ ñ ſoluꝫ ſanat: ſꝫ ẽt in poſterꝝ
ꝑſeruat. Hac medicĩa mũdatus fuit Naamã
a lepra cui⁹ caro reſtituta ẽ ſicut caro pueri. 4.
Reg. 5. ¶ Quart⁹ defectus ẽ ſepatio aĩe a dõ
qđ inſinuat̃ in mortis afflictiõe. Quid enim
mors niſi priuatio vite? Vñ Ber. Vñ. n. ni
ſi ex ſeparatione aĩe ⁊ corporis mors ꝓcedit?
Itẽ Ber. Quid vo in reb⁹ humanis certiꝰ
morte? Quid hora mortis ĩuenimur ĩcertius?
Nõ miſeretur inopie: nõ diuitias reueret̃: non
generi cuilibet: nec ipſi deniqꝫ parcet etati: ni
ſi qꝛ ſenib⁹ quideꝫ eſt in annis: ⁊ adoleſcenti/
bus qdeꝫ in ĩſidijs. Iteꝫ bona mors iuſti ꝑꝑ
requiẽ: melior ꝑꝑ nouitateꝫ: ſed optima ꝑꝑ ſe
curitatẽ. Ecõtra mors peccatorꝝ peſſima: ma/
la ſiqdeꝫ in amiſſiõe mũdi: peior ĩ ſeparatione
carnis: peſſima in vmis ignisqꝫ duplici ꝯtri/
tiõe. Vñ ſꝫ Ber. Studeam⁹ viuere vita iu/
ſtorꝝ: ſꝫ mortẽ eorꝝ multo magis deſiderem⁹.
Sapiẽ. n. iuſtorꝝ nouiſſima ꝑfert: hec mors
ꝑꝑ peccatũ eſt nobis iflicta. Vñ Ber. Pecca
tuꝫ ꝑceſſit: vt ſeq̃retur mors. Quaſi ſane dice
ret. Si caruiſſet hõ peccato: mortẽ nõ guſtaſ/
ſet ĩ eternũ. Peccãdo itaqꝫ vitã amiſit ⁊ mor
teꝫ inuenit. Hãc auteꝫ mortẽ duplicẽ eſſe de/
ſcribit Ber. d. Due ſunt mortes ⁊ totideꝫ re/
ſurrectiões. Prima: mors aĩe. Scd̃a: corpo
ris. Mors aĩe: ſepatio aĩe a corpore. Hanc
operatur peccatum. Hanc pena peccati. In
prima reſurrectio anime. In ſecunda corpo/
ris. Primam operatur humilis: ⁊ occult⁹ ad
uentus chriſti. Secundaꝫ glorioſus ⁊ mani/
feſtus xp̃i proficiet aduentus. Primã. ſ. mor
tem corporis nullus euadere poteſt: cuꝫ ſit ꝓ/
pria paſſio ꝯſequẽs totaꝫ naturaꝫ ſpecificaꝫ ⁊
ſolã humanam. Sed ſecũdaꝫ mortẽ. ſ. anime
ſola gratia tollit: ipſaꝫ viuificãdo: qꝛ ſicut cor
pus ꝑ animaꝫ: ita aĩa ꝑ gratiaꝫ viuit. Et ideo
ſicut decedente anima corpus moritur: ⁊ adue
niente viuificatur. Ita ⁊ aĩa per gratiam. Et
hoc eſt: qđ dicit euangeliſta. Mortui reſur/
gunt: ideſt aĩa mortua ꝑ peccatũ. Peccata. n.
mortalia habent animaꝫ occidere: que per gra
tiam viuit. Roma. 6. Stipẽdia peccati mors
ſꝫ reſurgũt per gr̃aꝫ verbi incarnati in virgi/
ne Maria. Unde ſibi dictum eſt ab angelo.
Aue gratia plena dñs tecũ ⁊c̃. ¶ Quint⁹ de/
fectus eſt duritia cordis: qđ innuitur in ſurdita
te. Surditas eſt priuatio virtutis auditiue: ⁊
inualida efficit̃ ad aliqđ bonũ percipiendum.
Sic reuera: ſurdus ſpũalis eſt: qui ſm̃ Ber.
Nõ aures ad verbũ dei audiẽduꝫ aperit: ſm̃
illud pſalm. Tanqꝫ ſurdus nõ audiebaꝫ. Ra
tio eſt: qꝛ mens allecta ſenſibilibus: nõ niſi de
lectatiõibus rerꝝ ſenſibiliuꝫ per inordinatum
amorem paſcitur. Et ideo iflexibilis efficitur
diuine inſpirationi: ⁊ ſic indurat̃ ⁊ ſurdeſcit.
Et ẽ reuera magnũ ſignũ reprobatiõis: qꝛ ad
reprobationẽ ſeq̃tur induratio. Et inflexibili/
tas diuine inſpiratiõis: ſignũ eſt iterne indu/
ratiõis: qꝛ aĩal homo non ꝑcipit q̃ ſunt ſpirit⁹
dei. Hec autẽ ſurditas dr̃ bene cor induratũ:
qꝛ ſicut durꝝ eſt qđ nõ ſcindit̃ nec mollit̃. Sic
cor durꝝ: nec ꝯpunctiõe ſcindit̃ ſꝫ Ber. Nec
pietate mollitur: nec mouetur ꝑcibus: minis
nõ cedit: flagellis indurat̃: ingratũ eſt ad bene
ficia: ad ꝯſilia infiduꝫ: ad iudicia ſerũ: inuere/
cundũ ad turpia: impauiduꝫ ad ꝑicula: nec de
um timet: nec hoieꝫ veret̃. Vñ Greg. Inter
roget ſe vnuſqꝫ. Si aure cordis vba dei ꝑ/
cipit ⁊ intelligit. Quaſi dicat: qꝛ nõ. Quia oĩſ
preditus ſurditate ꝑdicta: nec intelligit aut ꝑci
pit. Iſtuꝫ defectum habet gratia extirpare: qꝛ
gratia veniens in animã induratam ad rece/
ptionẽ diuinarꝝ inſpirationuꝫ mollificat ⁊ ha/
bilitat audire: vt dicat illud pſal. Audiaꝫ qd
loquatur ĩ me ſpiritus: qm̃ loquetur pacẽ ⁊c̃.
Et ſic ſurdi audiũt. Audiunt. n. aliqui cũ ſini
ſtra aure clamorem pauperꝝ: vt ⁊ ipſi exaudi/

antur. Prouer. 21°. Qui obturant aurē ſuam ad clamorem pauperꝫ: ipſi clamabūt ⁊ nō exaudientur. Alij aperiūt dextraꝫ ad audiendam predicationeꝫ. Prouer. 28. Qui declinat aurē ſuā ne audiat legem: oratio eius exe crabilis erit. ¶ Sextus defectus: eſt virtutiſ defectus: ⁊ pauptatis gratie: qđ notatur cum dicit. Pauperes euangelizātur. Sicut enim videmus: ꝙ paupertas corporalis defectū patitur in exterioribus bonis. Sic ſpiritualis pauptas in ſpiritualibus. vnde pſalm. in perſona pauperis clamat. Adiuua nos ds. Et ſeqtur Quia pauperes facti ſumus nimis. Hāc. n. ſecundaꝫ pauptateꝫ peccatuꝫ cauſat in aīa: eo ꝙ a fine vltimo eliminat: eoqꝫ ꝙ oīs ſpūalis boni priuatōe deſtituta: paup efficitur ⁊ iepta ad finis vltimi conſecutionē. Hāc autē delet gratia in aīa ipſaꝫ virtutibus adornādo. Ratio eſt: Nā gratia cuꝫ ſit radix meriti a deo cō fertur: ſic vt poſſint ſingula opa meritoria ab hoīe pfici: ⁊ qꝛ hoc nō poteſt fieri niſi p virtutes. Ideo deus ꝯferendo grāꝫ cauſat vtutes in aīa: qbus opa meritoria poſſent perfici. Et ideo ait apls. Oīa poſſuꝫ in gratia que me cō fortat. Ex iſto ſumit documentū: ꝙ maximuꝫ ſignū gratie in hoīe eſt opari virtuoſe. Quia cum hoc pficere nō poſſit: niſi p ceteras virtutes quas grā cauſat in aīa. Ideo ab opib⁹ deuenimus in cognitionē habituuꝫ virtuoſorū: ⁊ ab iſtis in cognitionē grē: que ē radix oīum alioꝝ. Unde dicit. Pauperes euāgelizantur: ideſt ditantur euāgelij theſauro pretioſo: ſcilicet gratia: ⁊ ſic patet ſecunda ꝯſideratio

Tertia ꝯſideratio.

T Ertia cōſideratio: que eſt de cōgrua volūtatis pfectiōe: ⁊ hoc p gratie inhabitationeꝫ. Ibi. Beatus ⁊c. eſt. Nam ſicut per grāꝫ verbi incarnati vitia extirpantur. Sic p gratiā verbi: paſſim virtutū infuſione voluntas pficitur. Quod pꝫ: qꝛ pfectum eſſe: oēm additionem excludit. Et ideo vbi nō eſt perfectio: additio nō eſt adhibenda Sed cum voluntas noſtra quoad partes virtuales ineſſe grato: multum ſit imperfecta. eo ꝙ virtutes non ſint ſibi innate. Ideo ad eius perfectioneꝫ requiritur: vt ſibi virtutes iſundantur. Hoc autem fit per gratiaꝫ: quare ⁊c. ¶ Circa iſtaꝫ ꝯſiderationem: ponenda ſunt tria documenta. ¶ Primuꝫ eſt: ꝙ gratia orta a verbo paſſo pficit animam ineſſe grato p virtutes eius. Ratio eſt: quia gratia eſt principium productiuuꝫ actus meritorij: ⁊ in actu conſiſtit beatitudo: inquantum elicitur a gratia: quia actus non accipitur: niſi in habitudine gratie ad habitum quo elicitur. Et gratia habet rationem acceptationis: quia ex diuina inſtitutione. Hoc eſt: ꝙ quicunque habet gratiam: fit deo acceptus. Hanc autem gratiam meruit nobis Chriſtus ſua paſſione omnibus ſufficere: Licet ſolum predeſtinatis efficaciter: vt ei dicamus. Viuat obſecro anima mea ob gratiam tui: quando ſcilicet auerſi conuertuntur: ⁊ peruerſi corriguntur: ⁊ conuerſi proficiuntur. Unde dicit. Beatus eſt qui non fuerit ſcandalizatus ⁊c. Quaſi dicat per contrarium. Qui fuerit emendatus in mea virtuoſa perfectione: quam habui in paſſione ⁊ hoc per imitationem: ſcilicet merente vobis gratiaꝫ per paſſionem. Hic beatus erit: ideſt certificatus de gratia animam proficiente quā merui per paſſionem. ¶ Secundum documentum eſt: ꝙ fundamentū huius gratie virtutes in nobis operantur: eſt ipſa cōſcientia: quod notatur ibi. Illis aūt abeuntibus dixit ihs ⁊c. Per deſertuꝫ. n. ꝯſcia intelligit: qꝛ ſicut in deſerto ſole irradiāte genera diuerſarū herbaꝝ reuiuiſcunt: ⁊ generāt: ⁊ floreſcūt. ſic ſole iuſtitie. i. gratie ſplēdente ſuper ꝯſciam: germinant ⁊ floreſcūt diuerſa genera virtutū in ea. Et hoc eſt qđ dicit Ber. Bona bone ꝯſcientie reuiuiſcunt in laboribus. ſ. exercitij virtuoſi. nō areſcunt: nec in morte euaneſcūt ſed floreſcunt: nec deficiēt in eternū. vnde dicit. Illis aūt abeuntibus. i. poſt vitioꝝ extirpationeꝫ. Dixit ihs ad turbas. i. ad diſponētes ſe ad gratiā. De Johe. i. ꝯſcientia: qꝛ Johannes dicit in quo eſt gratia: q. ſ. virtutes ponit in ꝯſcientia. vnde Macrobius. Uirtutis fructus ſapiens in conſcientia ponit.

¶ Tertium documētum eſt: ꝙ ſm̄ Grego. ꝯſcientia eſt vas in interiori hoīe: in quo ꝯtinentur vitia ⁊ virtutes cuiuſlibet hominis. Ne ergo in errorē labamur: ꝯſcia diſtinguēda eſt. ¶ Ad declarationē huius nota ꝙ ſm̄ Ber. quadruplex eſt ꝯſcia: qꝛ aliqua eſt non bona: ſed trāqlla. Alia nō tranqlla: ſed bona Alia nec tranquilla: nec bona. Alia trāquilla ⁊ bona. Conſciētia aūt prima eſt adoleſcentū qui in ſpe peccant dicētes. Dominus nō regret iſta. Hec aūt aſſimilat arundini. vnde dicit. Quid exiſtis in deſertū videre? Arundinem vento agitatam? Quia ſicut arundo eſt

leuis: ⁊ mollis: ⁊ vacua: ſic talem ꝯſciam ha-
bentes: cito credunt ⁊ delectationem carnalē
ſequunꝰ. vnde tales dicunt. I. corin. Io. Qđ
in macello venit: mādu cate: nihil interrogan-
tes ꝓpter ꝯſciam. Et ideo dicitur ſm̄ Ber.
vulpina ꝯſcientia: que eſt tepida conuerſatio:
aīalis cogitatio: ficta ꝯfeſſio: breuis ꝯpūctio:
obedientia ſine deuotione: oratio ſine intenti
one: ſermo ſine circōſpectione. Et ideo talis
ꝯſcientia admodū arundinis leuis eſt: ad con
cupiſcendum mollis: ad reſiſtendū temptatio
nibus vacua omni gratia. ¶ Scđa ꝯſcientia
eſt bona: ⁊ non tranqlla: ⁊ hec eſt eoꝝ: qui iā
conuerſi ad deum: recogitant annos ſuos in
amaritudine. vnde dicit. Quid exiſtis in de-
ſertum videre? Hoīem mollibꝰ veſtitū ⁊c.
Per veſtimēta mollia intelligunꝰ vita deli
cata. Hanc aūt vitā non hꝫ hec ꝯſcia: qꝛ non
eſt tranqlla. ⁊ hoc ꝓpter aſperitatē contritio-
nis interius: ⁊ penitētie exterius. vnde aſpi-
tatem eoꝝ ꝯuerſorum: q recogitant annos ſu
os in amaritudine: ꝯſiderans Yſidorus dic.
Nulla penitentia grauior ꝯſcientia mala. vis
autem nunq̄ꝫ eſſe triſtis: mundā conſcientiā
ſcilicet per pn̄ie aſpitatem habeas. ⁊ bene vi-
ue: vt poſſis dicere illud Actu. 23. Viri fra-
tres in ꝯſcia bona ſum cōuerſatus ad deum.
quaſi dicat: conuerſatus ſum in aſpitate peni
tentie: qua ꝯſcientiam feci bonā ad ꝑcipiendā
gratiā: qꝛ ſm̄ Ber. lcūs gratie eſt ꝯſcia bona
¶ Tertia ꝯſcientia eſt: que nec eſt bona: nec
tranqlla. Hec eſt eoꝝ: qui in multitudine pec
catoꝝ deſperāt. vnde dicit. Quid exiſtis vi
dere? Prophetā? Etiam dico vobis pluſq̄ꝫ
ꝓphetam. Videmus. n. in moralibus q: vir
tus ſemꝑ ꝯſiſtit in medio. vnde lꝫ ſapiat nām
extremoꝝ: tñ ad quodcūq̄ꝫ extremoꝝ ſe decli
nat: ideo nō eſt virtus ſi non tenet medium.
Extrema aūt eius ſunt doloſitas ⁊ fatuitas.
Sed prudētia ſi in ſua menſura ꝑmanet: vir-
tus eſt. ſi minus: fatuitas. ſi plus: doloſitas.
vnde in hoc qđ dicit ſaluator. Pluſq̄ꝫ ꝓphe
tam. Hoc non pōt ſonare in vicinū: qꝛ exclu
dit doloſitatem. Doloſi. n. ꝓphete ſunt: q do
loſis argumētationibus ⁊ falſis opinionibꝰ
corda ſubuertunt ſimpliciū a veritate recte fi-
dei ⁊ ſtatu boni operis. Hos reprehēdit Ihe
remias. 14. Viſionem mendacē ⁊ diuinatio
nem fraudulentā: ⁊ ſeductionē cordis ſui ꝓ
phetant vobis. ¶ Quarta ꝯſcientia bona eſt
⁊ tranqlla: ⁊ iſta eſt eorū: qui carnem ſpiritui
ſubdiderunt: q cum illis qui oderunt pacem:
ſunt pacifici. Hanc ꝯſciam aſſimilat angelo
ſaluator dicens. Ecce ego mitto angelum me
um ⁊c. Angelus. n. eſt nomē officij: non nē.
Hec autē aſſimilatio eſt ꝓpter proprietates
ipſius angeli. Ipſi enim ſunt cuſtodes noſtri
increpatores derelinquētium: ꝓmotores ad
bona virtutum: ꝯſolatores patientiū: propu-
gnatores cōfugientiū: itroductores decedēti
um. Sic reuera ꝯſcientia a malo nos p̄ſeruat
vnde Grego. Quid poterit obeſſe nobis: ſi
oēs derogent: ⁊ ꝯſcientia ſola defendat nos?
¶ Scđo malum noſtꝝ rep̄hendit. vnde Se
neca. Nil timendū facit aīum: niſi reprehen-
ſibilis vite ꝯſcia. ¶ Tertio nos ditat virtuti
bus. vnde Ber. Vere diuitie nō ſunt opes:
ſed virtutes: quas ſecū ꝯſcientia portat: vt in
ꝑpetuum diues ſit. ¶ Quarto onus peniten
tie alleuiat. vnde Ber. Onus qđ fertur pro
domino: ꝯſcientiā alleuiat. ¶ Quinto nos a
malo ſecuros facit. vnde Ber. Quid in terra
quietius atq̄ꝫ ſecurius bona ꝯſcientia? Dam
na rerum nō metuit: nec verboꝝ cōtumelias
nec corporis cruciatus. ¶ Sexto gaudia eter
na donat. Seneca. Nunq̄ꝫ ſapiens ſine gau
dio eſt. Gaudiū autem non naſcitur niſi ex
virtutum conſcientia ⁊c.

¶ Dominica tertia vel quarta. Sermo de
epiſtola. Sermo quintus.

Audete in

domino ſemꝑ ⁊c. phi. 4.
g Cum gaudium ſit de aliq̊
bono q̄ꝫtum ipſum bonū
maius eſt: tanto magis
de ipſo eſt gaudendum.
Inter cetera aūt bona cōe bonum eſt maius:
qꝛ diuinius: vt p̄mo ethi. dicitur. Et ideo di
citur de ipſo maxime gaudendū. Sed qꝛ ad
uentus redēptoris eſt quoddam cōe bonum
ideo eſt maxime gaudendū: vt dicatur. Gau
dete ⁊c. ¶ In epl'is precedentibus apl's pre
nuncians nobis redēptoris aduentū: ꝑ eui
dentiā ſignoꝝ ⁊ ꝓteſtationem ſcriptaraꝝ hor
tabatur nos ad ꝯdignā diſpōem: q̄ ꝯſiſtit in
ꝑfectione exercitij virtuoſi. In p̄ſenti epiſto
la hortatur nos: vt in adepta ꝑfectiōe iocūde-
mur ꝓpter certitudinē expectationis: vbi oc
currunt tres ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c Irca primam ꝯſiderationē que eſt de gaudio pfectionis ⁊ eius perſeuerantia: cum dicitur. Gaudete: ſunt quinque concluſiones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt videre qd ſit gaudiū. Et dicitur ꝙ cū duplex eſt gaudiū. ſ. ſpūale ⁊ corporale. Duplex eſt eius deſcriptio. vnde primū gaudiū. ſ. ſpirituale eſt exhilaratio cordis habētis certitudinē fiducie, pmiſſionis diuine exhibentis liberaliter premiū cauſatū ex gratia dei: ⁊ de meritis pcedentibus. Et rō eſt qꝛ pmiſit deus ſe datuꝝ liberaliter pmiū debite ſeruientibus. vnde Grego. Cū opꝰ creſcit: pmij fiducia proficit. vnde p oppoſitū reſultat deſcriptio gaudij ſecularis. ſ. que eſt delectatio male mentis: impunita nequitia pueniens ex voluptuoſa libidine carnis: occaſionata ſupfluitate cibi ⁊ potꝰ in reꝝ abundātia: ⁊ in pace carnis: excludendo aduerſitates tpales. vnde magne mīe iudicium eſt taleꝫ neqtiam impunitā non relinquere: nec gaudiū tale ſit in ſeculo: per qd cogat qs in extremo gehēne dānare. vnde bene dicit. Gaudete in dño. i. in veritate: nō in ſeculi vanitate: ſed in ſpe eternitatis. vnde Augꝰ. Sicut. n. nemo pōt ſeruire duobus dñis: ſic nemo pōt gaudere in dño ⁊ in ſeculo. Amicus. n. mundi inimicus dei reputabitur.

¶ Scda ꝯcluſio eſt: ꝙ ſolum gaudenduꝫ eſt in hijs: q̄ nos ordinant in deum: cuius odiū video in mūdanis: q gaudent in diuitijs: honoribus ⁊ ptāte. Quare aūt in hijs nō ſit gaudenduꝫ: ratio eſt: qꝛ iſta aliena ſunt a vera beatitudine: nec ꝯferunt ad eam: ſed plerūqꝫ impediunt. Quod pꝫ: qꝛ cum de rōne beatitudinis ſit ꝙ ſit per ſe ſufficiens: vt pꝫ p̄ ethi. Neceſſe eſt ꝙ beatitudine adepta nullū bonuꝫ deſit hoi: ſed adeptis ſingulis hijs: poſſunt adhuc multa bona neceſſaria eſſe: puta ſapiētia: ſanitas. Et ideo in eis non eſt gaudendū. vñ Ihere. 9. dicit. Non glorietur ſapiens in ſapientia ſua ⁊c. ¶ Item qꝛ vertitur in luctū ⁊ amaritudinē. Prouer. 13. Extrema gaudij luctꝰ occupat. Ideo dic in dño eē gaudendū.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ in tali gaudio eſt pſeuerandum. vnde dicitur ſemper. Iterum dico gaudete. Ratio eſt multiplex. ¶ Primo qꝛ pſeuerātia quicqd vult: a deo impetrat. vñ apli pſeuerantes in orōne: acceperunt ſpūm ſanctum. Act. I. ¶ Scdo bona habita cuſtodit. Augꝰ. Perſeuerantia magnū donuꝫ eſt quo dona cetera ꝯſeruant. ¶ Tertio qꝛ facilia facit difficilia. vnde Ber. Procedenti de ocio ad laborē graue cernit qd incipit. ſꝫ cum poſt aſſueſcere cepit: inuenit facile qd añ impoſſibile putauit. ¶ Quarto pmium obtinet vñ Criſoꝰ. Tolle pſeuerantiam: nec obſequiū mercedē habebit: nec beneficium gratias: qꝛ nō qui cepit: ſꝫ q pſeuerauerit ſaluus erit. vñ apl's dicit ſemp gaudendum: non ad horam.

¶ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ non ſolum gaudendum eſt in dño per affectū: ſed etiam per effectum in opibus virtuoſis: cum dicit. Modeſtia veſtra. Hec aūt ſm glo. dicitur ꝯſtantia bonoꝝ operum. Hec virtus virtutum oium mater ⁊ cuſtos eſt: omnes modificat: oēs dirigit. vñ Tullius. Modeſtia eſt pudor honeſtatis: declinans indecentiā in exterioribus: ⁊ efficit ordinationeꝫ interiorem. vbi nota ꝙ ad integritatē modeſtie tria requiruntur.

¶ Primū eſt honeſtas diſcrete ꝯuerſatōis

¶ Scdm eſt mūdicia cordis ſincere ꝯſcie.

¶ Tertiū eſt caſtitas corporis. vnde primo dicitur ꝙ modeſtia cauet indecentiaꝫ in actu. ſic eſt caſtitas corporis. ¶ Scdo in membrorum ſitu. ſic eſt honeſtas. ¶ Tertio includit ordinationē intrinſecam. ſic eſt ſinceritas conſcientie. vnde dicit de honeſtate: ꝙ ſit virtuoſa opatio cum cōpoſitione moꝝ: reſpuens vitia in ſe ⁊ in alio intuitu dei. vbi innuit ꝙ ad honeſtatem quatuor requiruntur.

¶ Quinta ꝯcluſio eſt: ꝙ tales opationes debent oibus innoteſci: qꝛ ad perfectū in virtutibus ptinet: ꝙ non ſolum ſibi viuat: ſed etiā alijs pficiat ad exemplū. vnde dicit. Nota ſit omnibus. i. veſtra ꝯuerſatio nota ſit oibus fidelibus: vt imitent. Mat. 5. Sic luceat ⁊c. Et infidelibus: vt ibi nihil inueniant irreprehenſibile: ſed potius aliq exēplo noſtro conuertantur. vnde Caſſiodorus. Exēplo eorū vult eos acqri. Cum. n. lucebunt opa eorum: non deerunt q imitentur bonum illorum.

Scda ꝯſideratio.

c Irca ſcdaꝫ ꝯſiderationeꝫ que eſt de pfectorum ꝯfidentia: ad deum habēda: cum dicitur. Dominus enim pꝓpe eſt. Sunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt ꝙ deus ſolicitans nos ad bonū: ſemper pſto eſt: fideliter ſibi ſeruientibus ad remunerandū. vnde dicit. Dominꝰ enim pꝓpe eſt. vnde apl's vult dicere ꝙ dñs

dicit. Ecce venio cito: ⁊ merces mea ⁊c. Apo ca. vltimo: dicit. n. venio cito: ne dilatio tediū pariat: ⁊ merces mea mecū ē: vt certitudo mercedis ad laborem accedat. Dare vnicuiq₃ ⁊c. Ne malꝰ īpuniētē ſibi ꝑmittat: vñ dr̄. Dñs enī ꝓpe eſt. i. paratus dare qcquid opus ē: in ſpiritualibus ⁊ in tēporalibꝰ. Unde Yſa. 55. Querite dominum dum inueniri poteſt. Sequitur. Inuocate eum duʒ prope eſt.

¶ Scḋa ↄclō ē: ꝙ dſ ꝓpe eſt ſemꝑ: per ſuam grāʒ fideliter ſuientibꝰ. Ideo cū fiducia poſtponēda eſt ſolicitudo tpālis: vñ dicit. Nolite ſoliciti eſſe. i. ſepoſita mūdi ſolicitudine: promiſſa dei ꝑ oculis habete. Pᵒ pe. 5. Oēʒ ſolicitudinē veſtrā ꝓijciētes in eū. Solicitudo tēporalis facit nos indignos ꝓuidētia dei. Rō eſt: qꝛ ſolicitudo de temporalibus reuocat animū a ſolicitudine de eternis: ⁊ de ſuiēdo deo cui ſolicitudini ſolum adeſt diuina ꝓuidētia. Tū qꝛ generat in aīa mūdi ↄtēptuʒ: ⁊ eternoꝝ ꝓuꝝ amorē: qꝛ quāta ſolicitudie qs plus profundaṫ in mūdi ↄtēptu: tanto plus accēditur in eternoꝝ amore: ⁊ ꝑ ↄñs. Eo copioſius diuina prouidentia efficitur dignus.

¶ Tertia ↄclō ē: ꝙ qꝛ ſm Greg. orō oſtēdit deſideriū noſtre volūtatis: illi a quo qd ſperamus ipetrare. Ideo poſtpoſiti tpaliuʒ ſolicitudine: ſpūalr ſolicitemꝰ ꝑ orōes ꝓ eternis. Ratio pōt eſſe: qꝛ qͣuis deus nobis multa dat ex ſua liberalitate ⁊ nō petita: quedā tñ nobis petentibus decreuit dare: ꝑꝑ noſtrā vtilitatem: vt. ſ. fiduciaʒ q̄ndaʒ acceptemꝰ ad ipſuʒ recurrendi: ⁊ vt ēt ipſum recognoſcamus eſſe oīuʒ bonoꝝ auctorē. Et ideo lʒ etiā ad ꝑficiēdnʒ illud bonū eternū ſimus indigni: tñ nullus dʒ diffidere: cū dñs etiā nos ad petēdum iſtigat. Unde Criſo. Nunq₃ orāti ſua beneficia denegat: que orātes: vt nō deficiāt ſua pietate inſtigat. Unde dicit. In oī orōne ⁊ obſecratione petitiōes veſtre inoteſcāt apud deū. Oratio ē ꝓ bonis adipiſcēdis. Obſecratio fit ꝓ malis amouendis. Gratiaꝝ actio ꝓ preceptis. Qñ alia vult ipetrare: gratus dʒ eſſe de ꝑteritis. Petitiōes aūt fiunt ꝓ rebus nōdū habitis. ſ. ꝓ bonis corporis ⁊ aīe i btitudine vite eterne ⁊ a deo petēdū ē: vt poſſimꝰ i eiꝰ ſuitio ſuſtētari.

Tertia ↄſideratio.

c Irca tertiam ↄſiderationē: que ē de ſaluatoris erga nos ſedula idulgētia cū dr̄. Et pax dī: vbi ſūt due ↄclōnes

¶ Prima ↄᵒ eſt: ꝙ adeptis beneficijs ⁊ gratijs dei. In hac vita neceſſariuʒ ē nobis ad ħ diuinum auxiliū: quo mediāte caſtꝝ aīe. i. cor noſtrū: qꝛ ab ipo vita ꝓcedit ſolicitꝰ cuſtodiaṫ qꝛ ſitū in terra inimicoꝝ vndiq₃ ipugnaṫ: ⁊ iō ex oī parte ē muniendū. Nā iferius ipugnāt ↄcupiſcētia: qꝛ caro ↄcupiſcit aduerſus ſpiritū. Supius iminet iudiciū dei. Horrēdū eniʒ ē incidere in manus dei viuentis. Ratio mortifera delectatio ex recordatione p̄dictoꝝ delictoꝝ: aut inſtātia tēptationū. Aſſiſtit arrogātiū fratꝝ inq̄etudo. A dextris obediētiū fratꝝ ſeruoꝛ ⁊ deuotio. Hijs inuidēdo: ergo cōtra carnē vigilet rigor diſcipline. Cōtra iudiciuʒ dei. Iudiciū ꝓpriū ↄfeſſiōis: qꝛ ſi noſmetipſos dijudicaremꝰ: nō vtiq₃ iudicaremur. Contra delectationē ex memoria peccatoꝝ frequentia lectiōis. Cōtra tēptatiōes: orōnis iſtātia. Cōtra fratꝝ iquietudinē: patiētia ⁊ ↄpaſſio. Contra fratꝝ deuotionē: ↄgratulatio. Hec. n. expellūt inuidiā: ⁊ ideo expedit cuſtodiri cor ⁊ intelligētiaʒ. Cor: ne hijs impugnationibꝰ inquieteṫ. Intelligentia: ne erroneis dogmatibus a veritate fidei abducatur.

¶ Scḋa ↄᵒ ē: ꝙ ab hijs ipugnationibꝰ ſola pax dei nos ꝑſeruat: vñ ſic triplex ē inq̄etudo ipugnationū: ſic triplex pax dei ad ꝑſuādum nobis ↄferṫ. Nā ratio pacis i generali ē repugnantiā oēʒ excludere. Vñ dicit Aug. Pax corporis ē ordinata partiū. Pax aīe ordinata cognitiōis actiōiſq₃ ↄfeſſio. Pax aīe ⁊ corporis eſt ordinata vita ⁊ ſalus mētis. Pax hoīs mortalis ⁊ dei ē ordinata i fide ſub eterna lege obediētia. Pax hoīuʒ ē ordinata cōcordia cohabitātiuʒ. Et iō Aug. de ciuitate dei dicit Quid ē aliud victoria: niſi repugnātiuʒ ſubiectio? Qđ cū factū fuerit: pax erit. Et ħ ē qđ dicit. Et pax dei. Quā. ſ. dat ipſe dſ. Uel pax increata: que eſt dſ. Ephe. 2. Ipſe ē pax nr̄a. Igiṫ ⁊c. Que exupat oēʒ ſenſuʒ. i. oēʒ intellectū creatū. Cuſtodiat corda vr̄a. ſ. a mala affectiōe. Et itelligit: vr̄as. Ita vt extra ipſum nihil itelligatis. Et iō dicit. In xp̄o ihu. Qꝛ q cū xp̄o hñt pacē: nō timēt aduerſa. Et ideo dicit Ber. ſup illo verbo. Pacē meā do vobis: pacē deſidero ⁊ nihil amplꝰ: cui nō ſufficit pax: nō ſufficis tu. Tu es. n. pax nr̄a. Vñ addit Ber. Uirtus i pace egritur: in ꝑſſura ꝓbatur. vnde cū noſtro genere bene agitur: ſi daṫ frui pace dei. vnde amicꝰ ſic adiutus a deo poterit dñari ſui: vt nō dominetur ei ois inigtas ⁊ iniuſtitia: qđ nobis ↄcedat ⁊c.

¶ Dominica q̄rta vel ſm alios dn̄ica tertia.

m Iſerunt iudei ab hieroſolimis ſacer. ꝛ leui. ꝛc̄. Joh. p̄. Scd̄m moralez ſenſuz huius euāgelij. Per iudeos intelligūtur mūdane vanitates: q querunt ꝓpriā gloriā: ꝯfidentes de ſeipſis ꝛ aliorum gratijs inuidentes. Hij videntes aliquē in quo eſt gr̄a dei .ſ. Johānē zelū aīaꝝ habentē: ꝛ errantes a ſordibus peccatoꝝ: vocantem indignātur. Nā miſſio ꝛ interrogatio p alios: indignationem oſtendit dicens. Tu quis es? Fit autez hec miſſio ab hieroſolimis. Multi ſunt qui videntur filij pacis: qui inuidie ſtimulis agitantur. Fit aūt interrogatio de tribus. ſ. de caritate: que intelligit̄ per xp̄m. De vite auſteritate: que intelligitur per Helyā. De ſcientia que per prophetam intelligitur. Et ideo iuſt° humilitate precludat arrogantiaz ꝛ dicat. Ego vox ꝛc̄. Quaſi. d. ꝙ qui nō querunt laudē hoīuz: digni merito reputātur laude dei. Propter qd̄ Johānes ſuper oēs adeo laudatus eſt. Matth. xj° vbi dicitur. Plus ꝙ̄z propheta. Eſt aūt triplex queſtio: tria īplicans. ¶ Prima dicit p̄ſumptionē proprie dignitatis: dicens. Tu quis es? ¶ Secunda innuit reputationē ex laude alterius: dicēs. Quis es vt reſponſuz dem° ꝛc̄. ¶ Tertia laudez proprij oris ſordeſcere oſtēdit dicens. Quid dicis de teipſo. ꝛc̄. Cum dicat ap̄lus. 2. corint. 10. Qui gloriat̄: in domino glorietur. vnde vir ſpiritualis ſic interrogantes nūcios: ſciat eſſe regis babilonis. Et occultans domū eis aromatuz: caute reſpondet. ¶ Primo docēs quēlibet ſentire de ſeipſo: ꝙ ex ipſo nihil ſit. ¶ Secundo non curare hoīum laudē. ¶ Tertio: vitare iactantiā negatiue dicens. Nō ſum. ſ. xp̄s: excludēdo famam ꝛ nominis claritatez: que ſignificatur per Chriſtū: propter vnctionem. Canti. p°. Oleū effuſuz nomē tuum. ¶ Secundo: negando vite auſteritatē: que reddit homines ītractabiles ꝛ rigidos. Contra qd̄ dicit. Nō ſum Helyas. ¶ Tertio negando ſcientiaz: Jactātes eniz de ſcientia a deo cecari merētur Vn̄ Mach. 3°. Propterea vobiſ nox ꝓviſione erit: ꝛ iō dicēdo. Ego vox clamantis in deſerto. Vbi ſibi nihil aſcribit: ſed clamāti. q. d. fiſtula ſuz. Nōlle ꝙ clamat. Matth. 10. Nō vos eſtis qui loquimini. Jactantiam etiaz excludit dicēs. Cuius nō ſuz dignus ſoluere corigiā calciamenti ꝛc̄. vnde ad hoc vt qs euadat īpugnationē predictaꝝ vanitatū: oportet vt viaz merui p penitētiaz p̄paret: īpletione p̄ceptoꝝ: ꝛ ſemitas ꝯſilioꝝ rectificet: intentionez in deū īmediate dirigendo. Ad qd̄ etiam reqritur ꝯtritio: q̄ etiā nobis exprimitur ī aqs lachrymaꝝ. vnde dicit. Ego baptizo in aqua q. d. in ꝯtritōe lachrymas fundere poſſū. Sʒ mediator xp̄s haſ ſtādo ī cruce paſſiōis dignificauit. i. meritorias fecit diuina acceptatione cuius humanatio ē ſupra humanū intellectū. Et ideo ſciētes hos nūcios eſſe doloſos: qꝛ ex phariſeis. ſ. diuidētes nos a nr̄a ſalute. Ideo mentez noſtraz diuine voluntati ſubijciam°: quia hec non fiunt niſi in Bethania: ideſt in domo obedientie. Trans iordanem: ideſt humili corde: vbi ſolum Chriſtus lachrymaruz effuſionem operatur. Secundum quod dicit Iſidorus de ſummo bono. Multos remiſſa conuerſio in priſtinos errores duxit. Ne ergo quis torpore mundanis erroribus immergatur. Utile eſt ſeruo dei plus conuerſionem temptari. Quatenus a torpore negligentie ſolicitudinibus vitijs ad virtutes animum per exercitium preparet vitiorum. Saluator dat formam conuerſis reſiſtendi. Et iō in euangelio quatuor occurrūt ꝯſideratiōes.

Prima conſideratio.

c Irca primam cōſiderationem: q̄ eſt de ꝯuerſoꝝ mediante gratia: perfectione: que intelligit̄ in hoc noīe Johannes: qd̄ interpretatur in quo eſt gratia. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ inchoantibus p ꝯuerſionem ꝑmittitur p̄miuz: ſed pſeuerantib° dat̄ vnde ſcriptum eſt. Qui pſeuerauerit ꝛc̄. Yſidorus. Tunc. n. placet noſtra ꝯuerſio deo: qn̄ bonū qd̄ inchoamus: pſeueranti fine ꝯplem°. ¶ Scd̄a ꝯcl'o eſt: ꝙ lumen iudiciariū: quod in hoīs poteſtate ꝯſiſtit: per qd̄ nos metipſos iudicamus: qn̄ flentes mala noſtra punim° ꝙ ei ex bono: quod ex deo nobis eſt: ſolidius inheremus: eſt gratia ꝯuerſionis. vnde Yſi. Nemo ꝑpendere pōt quanti ſit ponderis in iuſtitia: vel quāti fulgoris iuſtitia clareat: niſi prius toto mētis niſu ꝯuertat̄ ad deū: q̄tenuſ ipo lumine quo illuſtrat̄ vt ſuā feditatē cognoſcat: ꝛ lumē qd̄ toto corde nō ītuebat̄: itelligat

Hoc enim lumen eſt gratia. Unde intelligit
cuz dicitur Johãnes: qui interpretatur gratia
Nam gratia hꝫ illuminare: nõ formalr̃ quod
eſt in voluntate: que nõ eſt potẽtia cognitiua:
ſed dicitur illuminare ĩperatiue: precipiendo
actus illuſiõis fidei ſuperne ſcientie ⁊ ſapie.

Secunda conſideratio.

Circa ſecundam cõſiderationem: que
eſt de vitioꝝ derelictoꝝ impugnatio
ne: cum dicitur. Miſerunt iudei ⁊c.
Sunt quatuor concl'ones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt ꝙ deus ꝯuerſos freq̃n
ter ꝑmittit ſuſtinere inſultus tẽptationũ: vt in
virtutibus exerceantur. Uñ Yſi. de ſũmo bo
no. Tũc magis aggrauari ſe qſqꝫ impulſu vi
tioꝝ agnoſcit: dũ ad cognitionẽ dei acceſſerit.
Naz vitia ante ꝯuerſionẽ pacẽ hñt in hoie qñ
autez expellũtur: tunc acriori virtute inſurgen
tes: fiunt inimica conuerſo: que peccatori ante
blandiebantur. Fit tñ talis afflictus nõ ad dã
nationẽ: ſed ad probationẽ. Et hoc intelligit
cũ dicitur. Miſerunt iudei. Per iudeos de
mones intelliguntur: ſub quibus: tanquã ſub
capite militant oia genera peccatoruz: quia de
ipſis dicitur Jaco. 2°. Demones credũt ⁊ cõ
tremiſcunt. Judei etiã interpretantur cõfiten
tes. Qd mittũt: intelligũtur imiſſiones: que
fiunt per angelos malos: id eſt temptationes
anime quibus molitur eaz circũuenire.

¶ Secũda ꝯcl'o eſt: ꝙ hec vitia ſic derelicta
maxime tẽptant hoiem de ſupbia: q2 vt dicit
eccle. Initiuz ois peccati ſuperbia. Nã ſicut
ſine caritate alie virtutes nihil ſunt ſm Aug.
Ita ſine ſupbia vitia non ſunt. ¶ Itẽ q2 pri
mum fuit peccatũ: hoc genere peccauit diabo
lus in celo: ⁊ primus homo in paradiſo. Un
de Gregori⁹. Quid ſecurius celo? Quid io
cundius paradiſo? Et tamẽ angelus de celo:
⁊ homo de paradiſo ceciderũt ſupbiendo. Eſt
eniz hoc vitiũ periculoſum valde. Tum q2 in
ipſo oia vitia ſumpſerunt originez: tum q2 in
ipſo eſt impugnatio humane nature: ſicut in
ſua radice: ⁊ ideo multuz hꝫ potentie. Hoc pꝫ
cuz dicitur. Qd illi. ſ. ſacerdotes ⁊ leuite erãt
ex phariſeis: ſcilicet tẽptationes quibus molit
eleuari cor in ſuperbiã. Et hoc fit quando po
tuit ante oculos eius quãte eſt dignitatis: vel
quanto dignius honore: quãte ſcientie: quãte
ſingularis vite: vt ꝓinde extollatur: vnde di
cuntur ſacerdotes ꝓpter vite ſingularitatem:
⁊ leuite propter dignitatez: ⁊ dicũtur fuiſſe ex
phariſeis: qui interpretantur diuiſi. Ipſi eniz
diuidunt quẽlibet arrogantia ab acceptiõe di
uina. Deus aũt ſuperbis reſiſtit: humilibus
autem dat gratiam.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: quãdoqꝫ ex abundãtia
deuotõis in viris perfectis occaſionat ꝙ ſunt
ſuſpicãtes: impoſſibile ſeipſos poſſe moueri
ſm illud pſal. Ego dixi in abũdantia mea nõ
mouebor in eternũ. Sicut eniz ex pinguedie
bonoꝝ prodijt iniquitas ⁊ ſupbia luciferi. Ita
etiã ex temeraria ſecuritate multi corruerunt.
Et ideo ipſa merito eſt fugienda: q2 ſm beatũ
Grego. Sepe quẽ certamẽ ſue temptatiõis
nõ valuit ſupare: ſua ꝯterius ſeruitus ſtrauit.
Et ideo ſm beatuz Aug. Nemo ſecurus dꝫ
eſſe in vita iſta: q̃ tota tẽptatio eſt. Unde ſan
cti viri ſic de ſpe ſunt certi: vt tñ ſemp ſint de
tẽptatiõe ſuſpecti. Que ſecuritas ẽ: vbi dona
dei: vt eſt diuina reuelatio poſſunt eſſe hoi oc
caſio ruine. 2°. corint. 12. Ne magnitudo re
uelationum extollat ⁊c. Unde ſm Grego.
Multis ſepe graue periculũ icauta ſecuritas
fuit. Et hoc eſt ꝙ iſti. ſ. ſacerdotes ⁊ leuite di
cuntur veniſſe ab iheroſolimis: qd interpreta
tur viſio pacis: ꝓpter incautã ſecuritatem: q2
ꝯſciẽtia que ſibi videtur imunis a peccato: vi
detur hr̃e ſcrupulum quo turbetur. Unde p⁹
ad theſſa. 5°. dicitur. Cũ dixerint pax ⁊ ſecuri
tas: tunc repentinus ſuperueniet interitus.

¶ Quarta ꝯcl'o eſt ꝙ tres ſunt virtuales pro
fectiones: que ſi preſentarẽtur menti incõſul
ti: eaz a merito euacuarent. Elatio. ſ. dignita
tis ⁊ honoris: que per xp̃m accipitur: qui ẽ ca
put eccl'ie: ⁊ ſanctitas vite: que intelligitur per
Helyaz: ⁊ claritas ſcie que intelligitur ꝑ pro
phetam. ¶ Primũ pꝫ de honore. Nã appe
titus honoris nobis datus erat: vt altiſſimuz
honorem haberemus. ſ. deo placere: dei ami
cum eſſe: ⁊ ei corregnare in equalitate potẽtie
Sed in imitatiõe bonitatis. Iſte honor dege
neratur apud incõſultos: allectiõe vitioꝝ: qui
illo honore poſtpoſito: nunc appetunt hoibus
placere: ⁊ gloriã mundi querere: que fallax eſt
⁊ vana. Unde queritur ſi ſit xp̃s: ideſt vnct⁹
propria reputatiõe in p̃latuz. Nam ſolent re
ges inũgi. ¶ Secundũ pꝫ de ſanctitate vite
que duplex eſt. Quaꝝ vna aſt actiuoꝝ: ⁊ hec
conſiſtit in cuſtodia mandatoꝝ: ⁊ mereter vi
tam grãe in p̃ſenti ⁊ glorie i futuro. ¶ Alia
eſt contẽplatiuoꝝ: ⁊ hec cõſiſtit in ipletione cõ
ſilioꝝ: q̃ etiã meretur ſpiritualiũ reuelatonẽ.

Matth. 5. Beatus es simon bartona: q2 caro ꝛ sāguis nō reuelauit tibi: ſʒ ꝛ cetera. Has vitas nititur degenerare turba vitioꝝ: repreſentans ſibi delectamenta mundanoꝝ dicēs. Helyas es tu. ſ. ꝑpter ſanctitatem: et vite auſteritatem. ℭ Tertium patet de ſcientia. Naʒ inter omnia que pōt exercere vir perfect⁹: in hac vita maxime meritorium eſt alios docere: cū hoc requirat dulcedinem diuine contemplationis: qua ſpirituali ↄtēplatione hauriat: qd̄ alijs ꝓponat. vnde Greg. Viri pfecti bona celeſtiū que ↄtēplari poterāt fratribus enūciāt: eorūq3 aīos in amore caritatis accendūt. Hijs eniʒ ꝓ mercede laboris ꝓmittitur vita eterna: a q̄ mercede anim⁹ incōſultus fruſtratur: cum ei per turbam vitioꝝ: fallax et vana mūdi aſtutia oſtendit. Et ideo dicit. Propheta es tu? Interpretatur eniʒ vidēs de oībus.

Tertia conſideratio.

Circa tertiam conſideratioņeʒ: que ē de impugnantiū expulſione. et negatiue rn̄det. vbi ſūt tres ↄcluſiōes.

ℭ Prima conluſio eſt: q humilitas eſt que hominē ſeruat in temptatiōibus. ſed q2 vitia nos impugnant: ſubito recurrendum eſt ad humilitateʒ. Et iō dicit Aug. Niſi humilitas omnia quecunq3 benefacimus preceſſerit ꝛ cōtinuata ꝛconſecuta fuerit: iaʒ nobis de aliquo bono facto gaudentibus totum aufert de manu ſuperbia. vnde Greg. de negatiua reſpōſione. Johānes dicit q Johannis humilitas cōmēdatur: qui cuʒ tante virtutis eſſet: vt xp̄s credi potuiſſet: elegit plus ſolide ſubſiſtere in ſe: ne humana opatiōe rapetur ianiter ſup ſe.

ℭ Secunda concluſio eſt q quia ſecundum Hugo. de ſancto victore. Diabol⁹ iuſtos quaſi occulte per reuerentiam nititur ſupplātare: ſciens q2 mens hoīs. ſ. citius in laude ſua decipit: q2 qd̄ libētius accipit: difficilius expellit Nā duʒ bona ſua laudari audit. Ideo ꝛ quaſi ſine culpa: in adulatione ſua delectari ſe poſſe arbitratur. Ideo dʒ maxime a ſe tria repellere: que faciūt mentē inaniter eleuari falſa opiniōe. Quoꝝ vnum eſt p̄ſumptio ꝑpria. Secundū laus aliena. Tertium eſt iactātia. Hoc eniʒ inuit in hac triplici interrogatione. ſ. Tu quis es? Quaſi. d. Nunquā pp honoris tui dignitateʒ p̄ſume te aliqd magis eſſe: cum ex te nihil ſis: ſm illud ad galathas. 5°. Si quis exiſtimat ſe aliqd eſſe cum nihil ſit. ℭ Scd̄a interrogatio eſt. Quis es? Quaſi. d. perfectioneʒ tuaʒ indica vt lauderis: q̄ſi multū interſit: quale teſtimonū dʒ de ſeipſo dicere. Cuʒ dicat Ber. Vt qd alieno teſtimonio ↄtentus ſum: cuius nec vitupio reprobus: nec laude dignus inueniar. Si ante tribunal veſtrum iudicādus aſtareʒ: de veſtra laude merito gloriarer. Nunc auteʒ cum ſolius chriſti iudicio ſim p̄ſentandus: quāte inſanie eſt de alterius iudicio gl̄iari. ℭ Tertia iterrogatio ē. Quid dicis de teipſo? Quaſi. d. Indica nobis quid tu de te ſentias: vt nos te laudemus: q̄ſi laus hoīs in ore proprio nō ſordeſcat: cū dicat apoſtolus. 2ª. corith. xj. Qui gl̄iat̄ i dn̄o gl̄iet̄ ꝛc.

ℭ Tertia ↄcl̄o eſt: q volentes inter inſultus inimicoꝝ ſpiritualiū humilitateʒ illeſam cuſtodire. Debent ante oculos ſuos ponere ſtatum lapſus. Cuius ↄſideratio generat voluntariā mentis inclinationeʒ corā deo: ipſuʒ ſemper venerāte. Cauſa huius inclinatiōis ē intuitus ꝑprie ↄditiōis: vt Job. 17. Putredini dixi: pater meus es tu. Ad quē intuitū mittimur. Michee. 5°. Humiliatio inquit tua in medio tui. Alia eſt intuitus cōditoris: in quo nullus eſt defectus. Vnde ↄparatōe eius magis apparent defectus noſtri. Vn̄ Ber. Nūquā ſe melius modus humane iperfectionis: q̄ʒ in ſpeculo luminis vultus tue diuine viſionis reprehēdit. Unde in huius figura Joh. interrogatus. Tu quis es? Pro ſtatu nature lapſe reſpōdit negatiue. Nō ſum ego xp̄s: nō ſum Helyas: non ꝑpheta. In quibus trib⁹ negantur predicta: que habuit homo pro ſtatu innocentie. Unde interrogātibus. Tu q̄s es? Reſpondit negatiue. Non ſum ego chriſtus. Quaſi. d. honoris dignitatem: que eſt chriſti: cum ſit caput noſtrum: modo nō vſurpo: cum ſim vermis. Interrogat⁹. Quis es? Reſpondit negatiue. Nō ſuʒ Helyas. i. nō habeo vite ſanctitatem pp ſceleruʒ infectionē cum ſim peccator. Helyas. n. in veteri lege fuit probate ſanctitatis: a qua cecidit homo in ſtatu nature lapſe. Interrogantibus etiā: Tu quis es? Reſpondit negatiue. Non ſum propheta: q2. ſ. perdidi ſcīe claritatē: quam pdidit prim⁹ hō dī. Erraui ſicut ouis q̄ periit. Hec auteʒ omnia Johānes a ſe excluſit: ꝛ per hoc a nobis ea excludere docuit: ꝛ a noſtris meritis ſoli deo ea aſcribendo.

Quarta conſideratio.

Circa quartā ↄſideratiōeʒ q̄ eſt de fortiter repugnātiuʒ ipugnantibus di-

nina roboratione; cum dicit. Ego vox clamã tis. Ubi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ conuerſis repugnantibus vitijs deus cõfert per pniam ſpirituale robur. vnde Augu. Penitentia eſt medicamentum miſeris ⁊ ſpes ſalutis: per quam peccatores ſaluanť: ⁊ deus ad miam ꝓuocatur: que nõ tꝑe pẽſatur: ſed ꝓfunditate luctus ⁊ lachrimaꝝ. vnde intelligitur per deſertum. vnde poſtillator qdam dicit. Deſertum dicit penitentia: per quaꝫ deſerit omne pctm̃. vnde ipſa pnia lꝫ a nobis ſit diſpoſitiue: eſt tamen a deo ipſam conferente effectiue. vnde Yſidorus de ſummo bono. Hoc totum de dei ꝓcedit clementia: vt nos non damnet crudeliter: ſed expectat ad pniam patienter.

¶ Scd̃a ꝯclo eſt: ꝙ qnqꝫ ſunt eius inſignia ¶ Primuꝫ eſt amara ꝯfeſſio. Hec.n. miaꝫ dei mereť. vnde Aug. Laborat mens patiendo erubeſcentiã. Et qm̃ verecũdia magna eſt pena eius q erubeſcit ꝓ xp̃o: fit dignus mia. Et h̃ eſt qđ dicit. Ego vox. vnde ꝓpħa petijt Fiant aures tue intẽdentes in vocem.ſ. accuſantem pctã. depcationis.ſ. ꝓ venia ſupplicãdo. Et ideo dr̃ ꝙ ꝯfeſſio eſt vocalis faſſio pro venia obtinẽda. ¶ Scđꝫ eſt cordis ꝯpunctio Hec.n. oẽs affectus carnaliuꝫ deſiderioꝝ a ſe repellens: intentionem ſuã toto mentis ſtudio in dei ꝯtemplationẽ defigit. vnde Yſid. de ſum.bo.d. Compunctio cordis eſt humilitas mentis cum lachrymis exortis de recordatione pcti ⁊ timore iudicij. ¶ Intelligendum tamẽ ꝙ q̃tuor ſunt affectiones: qbus mens tedio ſalubri ꝯpungiť. ¶ Prima eſt memoria p̃teritoꝝ facinoꝝ: recordatio futuraꝝ penarũ ꝯſideratio ꝑegrinationis in incolatu huiꝰ vite: ⁊ deſideriũ patrie eterne. quatenus ad eam q̃tocius valeat ꝑuenire. Hoc.n. nobis ſub voce clamãtis exprimiť: qꝛ dolor pungitiuus penetrans corda: generat clamoreꝫ. vnde aĩa vexatione vitioꝝ: ſentiens virtutes gratuitas in ſe debilitari.ſ. caritatem minus feruere: patientiam molleſcere: fortitudinẽ labeſcere: donum intellectus erubeſcere. qđ intelligenduꝫ eſt de motibus: nõ de ſubſtãtia virtutũ. bene clamare dr̃ cum ꝓpħa. De ꝓfundis clamaui: dum de virtutũ haꝝ diminutione cõteriť. vnde Aug. ſup eodẽ. Qñ.n. qs ſentit ſe fore in ꝓfundo: vbi fluctibus interioris ſiue exterioris miſerie atteriť. Imago dei tunc gemit: donec eam liberet deus. ¶ Tertium eſt ſatiſfactio que ꝯſiſtit in viaꝝ directiõe. Nam ſatiſfactio eſt redditio volũtaria equalẽtis alias indebiti. Qđ pꝫ: qꝛ hõ põt deo aliqd reddere volũtarie ⁊ equalẽs ad ſuã offenſaꝫ: qꝛ offenſa dei nõ fuit forlr̃ ĩfinita niſi forte obiectiue: qꝛ fuit actꝰ finitꝰ. Ita poſſet eẽ vnꝰ actus forlr̃ finitꝰ ⁊ ſatiſſaciens: ſꝫ obiectiue infinitꝰ. Sed ſatiſfactio ſtricte ſũpta: eſt opatio exťior laborioſa: ⁊ penalis volũtarie aſſũpta ad puniendũ peccatum ꝯmiſſum a ſe: ad placandũ diuaꝫ offenſam. Nam in pcti ꝯmiſſione q̃tuor vie pctõꝝ ꝯcurrunt.ſ. irreuerẽtia dei: deordinatio culpe infectio nãe: ⁊ ſolutio debiti. vnde oꝫ ꝙ in ſatiſfactione huius vie reformẽť: vt dicať. Dirigite vias dñi. qđ fit ꝑ ſatiſfactionem. Nam in ſatiſfaciẽdo eſt honoris ablati redditio. Et ideo oꝫ vt hõ non tm̃ famuleť deo per bonam opationem: veꝝ etiam vt ſeip̃m deijciat ꝑ voluntariam punitionẽ. ¶ Itẽ eſt ibi deordinati ordinatio. ſed qđ deordinatũ eſt per culpas optime ordinať per penã. ¶ Iteꝫ eſt infirmati curatio. Infirmatꝰ aũt ꝑ delectationis calorem: ꝯuenienter curať per penalitatis algorẽ ¶ Item eſt ibi debiti redditio: ſiue ſolutio. Et qꝛ pctõr eſt debitor pene: iõ ⁊ merito hanc penam teneť ſuſtinendo reddere. vnde dicit Luc.24. Uenit Jo͞hes in viam iuſtitie ⁊ penitentie. Et dicit pnia iuſtitia: qꝛ ſicut ꝑ leges iuſtitie interficiunť latrones: ita opibus pnie interimunť peccata: ⁊ puniunť peccatores.

¶ Quartuꝫ eſt lachrymaꝝ effuſio. de qua dicit Yſido. de ſum.bo. Omnis auteꝫ ꝯuerſus ex fletu inchoet pctõꝝ: vt ſic tranſeat ad deſiderium ſupnoꝝ. Prius.n. purgãda ſunt vitia: que geſſimus: vt dum pcti caligo a nobis detergiť: mundatis cordis oculis: libere ſupna inſpiciantur. In cuius figura dixit. Ego baptizo in aqua. ¶ Baptiſmus in aqua conſiſtit in ablutione exteriori baptiſmus in ſpiritu: in mũdatione interiori. ¶ Luꝫ ĝ Jo͞hes ſignificat gratiã que eſt dolor de pctõ: nondũ tamen in caritate. Et hic dolor abũdat lachrymis: q̃ qꝛ nõ ſuff.ciũt mundare cor. Recte dicit Ego baptizo in aqua. Ille vero baptizat nos in ſpũ ſctõ. Sicut aqua ſine ſpiritu nõ mundat: niſi exterius. ſic ⁊ lachryme ſine caritate. Et ideo dr̃. Mediꝰ ve.i. xp̃s: q eſt mediator dei: ⁊ hoiuꝫ baptizat.ſ. in ſpũ. Ip̃e eſt: q poſt me vẽturus eſt. qđ de caritate recte dr̃: ſꝫ qđ deus venit in mẽteꝫ. Naturalr̃.n. p̃cedit dolor de p̃teritis pctis: ⁊ tãdeꝫ infundiť caritas. q̃ lꝫ ſit poſterior nã: prior tm̃ dignitate. vñ d. Añ me.ſ.c̄.1.Pe.4. Añ oia mu.ca ꝛc. Lu

lus nō ſuꝫ di. vbi ꝯmēdat eiꝰ dignitatē. Dolor. n. q̄i ſuus lachrymis lauat pedeſ: fides induit pedē ſiniſtꝝ. ſ. itellectū: caritas dextꝝ. ſ. affectū. Corrigia eſt ligatura: q̄ inheret fides cū intellectu. qꝺ q̄uo fiat: nō ſentit qſ: dū in ſtatu doloris ē: qꝛ nōduꝫ ſentit dulcedineꝫ: q̄ ex vnctiōe caritatꝭ hẽtur: quā guſtādo ſentit. qꝺ explicari nō p̄t: qꝛ melius ſentit̃: q̄ꝫ dr̃. Eſt m̄ quituplex lachryma fundata. Vna ē ꝯtritiōis ꝑ ꝓprijs delictis. 2ª eſt ꝯpaſſionis: q̄ fundit̃ ꝑ alienis miſerijs. 3ª eſt horroris: q̄ fundit̃ timore pene gehēnalis. 4ª eſt ꝯfuſionis: q̄ fūdit̃ pp repugnātiaꝫ carnis ꝛ ſpūs: ꝛ de exilio p̄ntis vite. 5ª eſt deſiderij pp dilectōem ſūme claritatꝭ. De hijs Aug. dic̄. Fluebāt inq̄ꝫ mibi lachryme: ꝛ bn̄ mihi erat cū eiſ. ¶ Quintū eſt obialis ſubiectio. Nam obediētia cum ſit pro ſtudio ꝓprie volūtatis abnegº: vehement̃ applicat aīuꝫ ad cultū dei, ꝓprias aialitates refrenādo. Hec. n. ſi pfc̄a fuerit: apit nobis ianuaꝫ padiſi. Mat. 18. Si vis ad vitā ingredi: ſuā mādata. Inobia clauē amiſit padiſi: ſꝫ obia eaꝫ recupauit. Et iō dic̄ Ber. Obia dirigit greſſus nr̃os: ꝛ ſctē ꝯuerſatōis grām, ꝓmeret̃. Sꝫ heu pauci ſm eundē inueniunt̃ in hac pfecti: q ſuā ita deiecerūt volūtateꝫ. d. cuꝫ aplo. Dn̄e qd me vis fa. Et iō oꝫ aliq̄ñ vt infirmitatibꝰ cū aplo, pſternant̃. Pſal: Multiplicate ſunt ifirmi. eo. ꝛc. Et hoc eſt qꝺ dicit̃. Nec in bethania ꝛc. Bethania domus obie ſignificat aiaꝫ: q̄ obedire p̄ceptis dei tenetur. Eſt aūt duplex Bethania. vna eſt q̄ eſt citra Jordanē: ꝛ hec ꝓpinqua ihrl̄m: ꝛ in ea Lazarus fuit ſuſcitatus: vt Johis. 9. dr̃. Et iō deſignat ſtatū pnie: p quā, ꝓpinqores efficimur viſioni pacis. ꝛ in ea mortuus morte culpe ſuſcitatur vita grē. Bethania trās Jordanē: ſtatū pctōꝝ deſignat: ſe tn̄ ad pniaꝫ p̄parātuꝫ. vbi p̄dicta dn̄tur fieri. ſ. q iſti merent̃ p aduentuꝫ xp̄i in aiam ſpūalem influentiā graꝝ. quā ꝛc.

¶ Feria 4 q̄tuor tpoꝝ. Sermo de euangº.

m **Iſſus eſt an**gelus Gabriel ꝛc. Lu. 1º ſm qꝺ. d. Anſel. de ꝯceptū virginali. Item inq̄t vnuſq̄ſq̄ꝫ a pctō vl' debito Ade ꝯuat: qꝛ de illo ꝓpagatur. Na cuꝫ ds fecit Adā: fecit in eo nāꝫ ꝑpagādi quā ſubiecit eius ꝑtāti: vt ea vteret̃, ꝑ ſua libertate: q̄ꝫdiu ip̄e vellet ſubditus eē deo. fecit ꝛ euꝫ rōaleꝫ ꝛ iuſtū: vt q̄s gnāret opante nā ꝛ volūtate: rōales ꝛ iuſti fieret. Q is igr̃ hōſi no p̄ceſſiſſꝫ: pctūꝫ ſil' eſſet iuſtus ꝛ rōnalis. Qm̄ vero adā ſubditꝰ eē voluit dei voluntati: iō oēs q opante nā quā accepat, ꝓpagant̃: eius aſtricti debito naſcunt̃. vñ ſaluator huic luctuoſe pditōi ſubuenire volēſ. p mortē eiꝰ futurā de maſſa peccatrice. i. de humano gnē qꝺ totū infectū fuerat pctō: hoiem ſine pctō ds aſſumpſit de virgie mr̃e mūda. Que niſi fuiſſꝫ: ip̄e de ip̄a eē nō potuiſſꝫ. Quāuis ḡ de mūdiſſima virgie filiꝰ dei v̄iſſime ſit ꝯceptꝰ: tn̄ h̄ nō ea neceſſitate fcūꝫ eſt: q̄i de peccatrice parente iuſta, ples rōabilr̃ gnāri p huiuſmōi ꝓpagationeꝫ negret: ſꝫ qꝛ decebat vt illius hoīs ꝯceº de mr̃e puriſſima fieret: ꝯdecēs erat vt ea puritate q̄ maior neq̄t itelligi: virgo illa niteret: Cui ds p̄r vnicū filiuꝫ: quē de corde ſuo equalem ſibi gēituꝫ tanq̄ꝫ ſeipꝫ diligebat: ita dare diſponebat: vt nālr̄ eēt vnus idēq̄ꝫ cōis dei p̄ris ꝛ virgis filiꝰ: ꝛ quā filius ip̄e finalr̄ ſibi in mr̃eꝫ eligebat: ꝛ de q̄. ſ. ſ. volebat ꝛ opaturus erat: vt ꝯciperet̃ ꝛ naſceret̃ filius ille: de q̄ ip̄e, pcedebat. vñ in euangº p̄nti circa humanationē huius reconciliatoris tres occurrunt ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c Irca p̄maꝫ ꝯſiderationē: que eſt de nūcij legatōe gaudioſa: cum dicitur Miſſus eſt: ſunt ſex cōclōnes.

¶ Prima ꝯclō eſt: q ꝯueniēs fuit deū incarnari. Rō eſt. Nā vnicuiq̄ꝫ rei ꝯueniēs eſt id qꝺ ꝯpetit ſibi ſm rōeꝫ ꝓprie nē. ſicut ꝯueniēs eſt hoi rōnari. Naꝫ h̄ ꝯpetit ei ex nā. Nā aūt dei ē bonitas: ſm Diony. de di. no. vñ q̄cq̄d ptinet ad rōem boni: ꝯueniēs eſt deo. Ad rōnem aūt boni ptinet: vt ſe alijs cōicet. qꝺ q̄dē maxime fit p h̄: q nām creatā ſibi ſic ꝯiungit: vt vna pª fiat: ex deo. ſ. verbo: aīa ꝛ carne: ſꝫ Aug. vñ pꝫ ꝯueniēs fuiſſe deū incarnari. vñ Anſel. d. de ꝯceptu virgiali. Oportuit itaq̄ꝫ vt illa redēptio quā xp̄s fecit: ꝓdeſſꝫ nō ſoluꝫ illis: q eo tp̄e fuerūt: ſꝫ alijs ēt: q nō potuerunt p̄ntes eē: q̄ñ redēptioneꝫ illā xp̄s fecit. vnde Adā ꝛ Euā ad illā ptinuiſſe: nō dubiū eſt redēptionē: cum deus illos fecit: vt de eis facet hoīes: q̄s ad celeſtē ciuitatē aſſūpturus erat.

¶ Scd̄a ꝯº eſt: q lꝫ i gnāli myſteriū incarnatiōis oibꝰ angl'is bonis reuelatū eſt a p̄n ſue btitudinis: qꝛ h̄ ē qꝺdā gnāle p̄n ad qꝺ oia eoꝝ officia ordinant̃. vñ dr̃ heb. 4. Oēs. n. ſunt admi. ſpi. miſ. in mi. pp eos: q hereditateꝫ capiūt ſalutꝭ, tn̄ q̄ꝫtū ad ſpāles ꝯdītōes nō oēs angeli a p̄ncipio erant de oibus edocti.

¶ Ubi ſciendum ꝙ in angelis duplex eſt cognitio. Una eſt nālis: ſm quaȝ cognoſcūt res per eſſentiā ſuam: ꝛ ꝑ ſpēs innatas. Hac cognitione myſteria gratie cognoſcere non poſſunt: q̄ ex pura dei voluntate dependēt. Prima corin. 2. Quis. n. ſcit hoīum q̄ ſunt hoīs: niſi ſpūs hoīs: q in ipſo eſt: ¶ Alia eſt cognitio: qua vident verbum ꝛ res in verbo: ꝛ hac viſione cognoſcunt myſteria gratie: nō qdeȝ omnia: nec equaliter oēs: ſed ſm qđ deus eiſ voluerit reuelare. Prima corin. 2°. Nobis autem deus reuelauit ꝑ ſpūm ſuum: ita tñ ꝙ ſuꝑiores angeli perſpicacius diuinam ſapientiā ꝯtemplantes: plura myſteria ꝛ altiora in ipſa dei viſione cognoſcunt: q̄ inferioribus manifeſtant: eos illuminādo. Et hoc eſt qđ dicit. Miſſus eſt angl's. Qđ congruebat. ¶ Primo rōne ordinis: vt ordo reꝑationis reſponderet ordini p̄uaricationis. vnde ſicut diabolus tēptatione traxit ad dubitationeȝ: ꝛ dehīc ad ꝯſenſum: ꝛ dehinc ad lapſuȝ. ſic angl's virgini nunciādo: eaȝ excitauit ad fidem: ꝛ dehīc ad ꝯſenſum: ꝛ dehinc ad ꝯcipienduȝ dei filiū. ¶ Scđo rōne myſterij angelici. Quia. n. angelus dei eſt miniſter ꝛ finis: ꝛ btā virgo electa erat: vt mater dei eſſet: ꝯueniens fuit nunciationem ꝑ angelum fieri. ¶ Tertio ratione lapſus angelici reparādi. Nam incarnatio nō tñ faciebat ad reꝑationem humani generis: ſed etiam ad reꝑationeȝ angelice ruine. Ideo angeli non debebant excludi.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ nuncius btē incarnationis erat angl's Gabriel: vt ex hoc noīe opus ad qđ miſſus eſt: inoteſcit. vnde Gabriel fortitudo dñi interpretat̃. vnde ſm glo. denotat̃ nuncius ex ſuo noīe: vt opus ad quod venerat: innoteſcat. Per hoc. n. opus vicit ſe: formam ſerui accipiendo. vicit diabolum: hoīeȝ ab eo redimendo. vicit mundum: vicit oēȝ intellectum creatum: qꝛ nullus ꝑfecte ꝯprehendere potuit vnionis illius modum: niſi a deo reuelatum eſſet. vicit infernū: vicit mortis imperium. Oſee. 13. O mors ero mors tua.

¶ Quarta ꝯclo eſt: qꝛ ꝙ ſola voluntas diuina effectiue oꝑata eſt ad hāc incarnationeȝ: ideo merito nunciuȝ huius incarnatōis debuit deſtinare. Et ideo dicit̃ miſſus a deo ꝛc. Nam ſola voluntas dei fecit in p̄n° rerū nās: dans qbuſdam nās ꝛ voluntates: vt nature ꝛ volūtates ſm ordinem ſibi traditum: ſuum opus in reꝝ curſu ꝑſoluerent. Et adhuc multa de⁹ cum eiſdem nāis ꝛ voluntatibus oꝑatur: que ille ſm ſuum vſum ꝛ ꝓpoſitum nequaq̄ȝ facere t. vnde lȝ nihil fiat: niſi voluntate dei faciente ꝛ ꝑmittente: q̄dam tñ ſola voluntas ꝛ ptās eius facit: q̄dam creata nā: quedā volūtas creature. ¶ Sed ſicut creata nā ꝑ ſe nihil facere pōt: niſi qđ a voluntate dei ꝑcepit. Ita voluntas creature nequit per ſe quicq̄ȝ operari.

¶ Cum g̊ oīa fiant: aut ſola volūtate dei: aut nā: ſm viȝ illi a deo inditā: aut voluntate creature. ꝛ ea: q̄ nec nā creata: nec voluntas creature: ſed ſolus deus facit: ſemꝑ miranda ſunt ¶ Quia g̊ ꝓpugnatio viri de ſola virgine: ita nō eſt nālis aut voluntaria: ſed eſt mirabilis: ſicut illa: q̄ mulierem ꝓtulit de ſolo viro. Et ſicut creatio viri de ſolo limo pȝ ꝙ nō ſubiacet legibus ꝛ meritis illius ꝓpagationis: quam voluntas ꝛ nā diſcrete oꝑantur. Aliud enim facit nā: aliud volūtas ꝛ natura pariter. Tamen verus eſt hō: ꝛ Adam de non hoīe: ꝛ Jhs de ſola muliere: ꝛ Eua de ſolo viro: ſicut eſt verus hō: q naſcitur de viro ꝛ muliere Et hoc ſolum ꝑtinet ad diuinam potentiā ꝛ voluntatem. vnde dicitur. Miſſus a deo.

¶ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ cum q̄tuor modis pōt deus hoīem facere: vȝ aut de viro ꝛ femina: aut nec de vtroq̄ȝ: ſed de limo: aut de viro tm̄ vt Eua. aut de femina ſine viro: tñ mundior ꝛ honeſtior modus ꝛ ꝯuenientior erat ſibi naſci de femina ſine viro: q̄ȝ de mixtiōe vtriuſq̄ȝ qꝛ de virgine deū naſci oȝ ꝓpter q̄tuor rōes. ¶ Prima qꝛ ꝯueniens fuit vt ſicut hoīs peccatuȝ ꝛ cā noſtre redemptionis p̄n^m ſumpſit a femina: ita medicina peccati ꝛ cā noſtre ſaluationis naſcat̃ de femina. vnde Ber. De⁹ terrā celeſti roꝛe rigauit: qꝛ cum de viro feiaȝ ꝓduxit in dānationem: voluit de femina producere virum in ſalutem ꝛ benedictionem. ¶ Scđa ne mulieres deſꝑent ſe ꝑtinere ad ſortem btōꝝ. Et ideo qm̄ de femina tantū malum ꝓceſſit: opȝ etiam vt ad reformādum ſpē eaꝝ de muliere tantum bonum procedat. ¶ Tertio ſm Orige. Decuit vt ille eſſet in terris ſine patre: q in celis fuit ſine matre: ne duos patres habere videret̃. ¶ Quarto qa ſi virgo erat: q̄ cauſa fuit humano generi totius mali: tanto magis decet vt virgo ſit: que cauſa erit totius boni. vnde ſm Ber. ipſa fuit p̄ma: que virginitatem vouit. vnde dicitur hec miſſio fuiſſe ad virginem deſponſatā ꝛc. ¶ Sexta ꝯclo eſt: ꝙ ꝓpter has ſex ꝯditiones

inuenta eſt idonea mater dei. ¶ Prima eſt
caritas. Nam obtemperare mandatis dei: nos
adoptat in familiare dei conſortium. Sed h
facit caritas: q2 dilectio diuina per opis oſten
ſionem ꝓbatur: ſm Gre. Maximum autez
opeꝝ: eſt mandatis dei obedire: Ideo caritas
facit hoiez expeditū ⁊ ꝓmptū ad bonoꝝ opeꝝ
executionē. Nō. n. amor dei ē ocioſus. O pa
tur. n. magna ſm Greg. ſi eſt. ſi opari negli
git: amor nō eſt. Quod intelligit̃ per id ꝙ miſ
ſio facta eſt in ciuitate. Naz ſm Yſido. Ciui
tas eſt hoium mł'titudo vinculo ſatietatis adu
nita. Nam caritas tendit in alteꝝ. Et ideo be
ata virgo ꝓpter caritatis excellentiam: meri
to ciuitas glorioſa noiatur. Pſal. Glorioſa
dicta ſunt de te ciuitas dei: Nam in ea deus
homo naſci dignatus eſt. ¶ Scđa eſt ꝯtem
ptus terrenoꝝ. vnde dicit galilea qđ interpre
tatur tranſmigratio. Ad dei. n. amicitiam adi
piſcendam vt aïa deuota celeſtibus affectioni
bus eleuetur in deum: opꝫ omnia terrena cō
temni. Non. n. pōt anima ſimul terrenis affi
ci: ⁊ celeſtibus. vnde ſm Iaco. Qui voluerit
amicus huius mundi eſſe: inimicus dei ꝯſti
tuitur. ⁊ c°. Et ideo virgo vt vera amicitia
deo vniretur: oïa reſpuit: ita pauper effecta:
ꝙ manu ⁊ arte panem ſuum meruit. Et ideo
merito ſui dei gratia ꝑueniri meruit. Nā ſm
doctores beata virgo nunꝗ̃ meruit iſta. ſ. gra
tiam preſeruationis: honorem maternitatis:
reſpectu filij: vt fieret mater: cuius deus ē pa
ter: ⁊ plenitudinem gratie in ꝯceptione filij.
Hec. n. habuit ſine meritis: veruz eſt de cō
digno ex natura rei: ſed meruit de ꝯdigno ex
inſtitutione dei: ⁊ de condigno: ⁊ de congruo
Et ideo dicitur Mar. 6. Precedet vos. ſ.
gratia dei. i. alia merita ꝑter iſta: in galileā. ſ.
in hanc virginem: eam meritis ꝑueniendo.
Ibi eum videbitis. ſ. incarnari. ¶ Tertia eſt
bona fama vite opoſe virtutum. vnde addit.
Cui nomen nazareth: qđ interpretat̃ floridus
Nam ſicut flores flagrant ſuauitatem odoris
ſic debemus eſſe odoriferi ⁊ bonis opibus re
ferti: vt flores virtutū in mente apparentes:
ſpiritual'r in mente chriſtuz reficiāt: ⁊ foris ꝓ
ximum edificet bona fama. vnde dicit Aug.
ad Iulianam: ⁊ eſt in glo. ſup illud philip. 4.
Quicūqꝫ bone fame ⁊c. Decet iuſtos: vt de
eis non habeat̃ mala opinio: ſed bona: vt ꝓ
ſit alijs. Nobis. n. noſtra vita neceſſaria eſt.
alijs fama noſtra. vnde ſigs a criminibus vi
tam ſuam cuſtodit: ſibi benefacit. Qui aūt fa
maz cuſtodit: in alijs miſericors eſt. vnde pie
credenduz eſt de virgine: ꝙ nunꝗ̃ ceſſauit a
meritoria opatione virtutum. q2 quicqd eſt ꝑ
fectionis ꝓ ſtatu vie in ordine ad btitudinem
non eſt negandum in ea. Cum igitur mereri
ſit perfectionis in via. ſemper creuit in gratia
merendi: qui etiam ſpiritual'r delicias prebu
it filio de ea naſcituro. vnde dicitur Luc. 4°.
Venit nazareth. ſ. in hanc virginem florentē
virtutibus per gratiam. vbi erat nutritus. ſ.
delectatione ſpūali. vnde dicitur ꝓuerbio. 8.
Delicie mee eſſe cum filijs hominum.
¶ Quarta eſt iſtitutio ordinate mētis ad obe
dientialē ꝯformationē diue voluntats. Naz
diuina voluntas eſt ꝑma regula omnium cō
tingentiū ⁊ neceſſarioꝝ: ſm illud Aug. Di
uina voluntas eſt oiuz que fiunt prema ⁊ ſū
ma cauſa. Et ideo voluntas creata tenetur ſi
bi ꝯformari: maxime q̃ꝫtum ad duo. ſ. q̃ꝫtum
ad voluntatem ſigni: q2 voluntas noſtra legi
diuine eſt alligata. ⁊ ipſa lex ꝑtinet ad volūta
tem ſigni. Non eſt tñ obligatio ad voluntatē
ſigni: niſi eo mō: quo eſt manifeſta: vt teneat̃
quis ad ꝯſilia. inquātum ſunt non ſpernenda
⁊ ad ꝑcepta vt adimplenda. Et hoc dico: cum
conſilia ſint de voluntate ſigni. ¶ Secundo
q̃ꝫtum ad voluntatem antecedentem: q2 ſicut
deus voluit oēs hoies ſaluos fieri: ita ⁊ nos
vnde ⁊ dicitur ꝙ deſponſata fuit viro. i. virtu
ti: que diſponit ⁊ habilitat mentem ad ſubijci
endum ſe diuine voluntati. vnde de ſpiritu ⁊
anima dicitur: ꝙ virtus eſt hitus mētis bene
inſtitute. ¶ Et intelligo mentem bene inſtitu
tam: ad ſimilitudinem regni quod bene inſti
tutum eſt: ſi ratione in eo conſulatur: ⁊ ratio
ne imperetur: ⁊ recte obediatur. Sic mēs be
ne inſtituta eſt: cum ratio recte cōſulit: volun
tas recte impat: ⁊ vires ſubiecte voluntati: re
cte obediunt. Hanc bonā inſtitutionē virtus
in mente facit. Ipſa. n. rōnem illuminat: ⁊ vo
luntate deſeruiente: vires ad imperium ſub
mittit. Et ideo nomen viri Ioſeph quod in
terpretatur augmentum: q2 q̃ꝫto qs virtutibꝰ
habilitatur: tanto magis ipſi gratia augetur.
Vnde q2 virgo pre oibus ſic fuit virtutibus
ſublimata: igitur ſuperabundās gratia dei in
ea opabatur. Ideo ſpiritus ſanctus loquitur
de ea. d. 1ª. corith. xj. Deſpōdi. i. eternal'r co
pulaui vos. ſ. ſic ſubliminatā virtutibꝰ. Et ſe
quitur. Virginē caſtaz: Aug. dicit. Propter

integritatem fidei: ſoliditatem ſpei: ⁊ ſincerita
tem caritatis. Uni viro .i. virtutuȝ meritorie
actioni ⁊c̃. ¶ Quinta eſt cordis manſuetudo.
Mãſuetudo .n. eſt vt dicit glo. ſup Matth. q̃
mores temperat: nõ .n. ꝑmittit hoïeȝ ferocem
eſſe: vtpȝ in hoïs deſcriptione: q̃ dicitur eſſe:
aĩal manſuetuȝ ex natura ſua: etiam atteſtatur
eius forma ⁊ diſpoſitio exterior. Hec cedit in
probitatibus: ⁊ reſiſtit malo: ſed ⁊ vincit ĩ bo-
no malum: ⁊ dimittit penas ſm intẽtioneȝ le
giſlatoris: lȝ nõ ſm verba legis. Modificat
etiam animuȝ ne quis vtatur ſua poteſtate in
vlciſcendo: ⁊ ideo ꝓuenit ex quadam dulcedi
ne affectus: qua quis abhorret oẽ illud qd̓ po
teſt aliũ triſtare: vnde eccleſi. ¶ Tertio dicit̃.
Fili in manſuetudine ꝑfice opera tua: ⁊ ſup
hoïum gloria diligeris. Sed q2 hec virtus fu
it ſpeciale ornamentum virginis. Ideo ab eo
accepta meruit eẽ mater xp̃i: vt de ea dicatur
illud Jacobi .I. In mãſuetudine .ſ. noſtre cõ-
poſitiõis: ſuſcipite ꝓp ydoneitateȝ. Inſitũ ver
bum .ſ. filium veꝝ dei a vobis naſcituꝝ. Ta-
lis .n. ſolus poteſt ſaluare aĩas veſtras: ⁊ hoc
notatur cũ dicitur. De domo dauid: qui iter
pretatur aſpectu deſiderabilis: ꝓp eius mãſue
tudinẽ: que tempat mores. Et ideo pſal. hor-
tatur nos ad eius exẽplum di. Memento do
mine dauid ⁊ oĩs manſuetudinis eius. Ipſe
eniȝ pepcit inimicis: cũ eos ſupare potuiſſet.
Sexta eſt circũſpectio ꝓprij ſtatus. Hec eniȝ
corrigit errata preterita: ⁊ ordinat preſentia
in debitum finẽ: ⁊ p̃cauet impedimenta finis
in futuꝝ: h̓ notatur cũ dicitur. Et nomẽ virgi
nis Maria: Qd̓ interpretatur ſtella maris:
Cuius talis eſt ſitus in celo ꝙ circa ipſaȝ vol-
uuntur ſepteȝ ſtelle ꝓpter quas iſta regio dici
tur ſeptẽtrionalis. Sic etiã circa circũſpectio-
neȝ ꝓprij ſtatus: debet fieri reuolutio .i. ꝯſide
ratio .7. virtutum: vt in eis quis ſe exerceat:
que etiã ꝯtrariantur ſeptẽ peccatis mortalib⁹
que iuxta ſe poſita magis eluceſcũt. Unde cũ
quis cogitat iſtaꝝ virtutuȝ pulchritudineȝ: de
teſtatur peccatoꝝ turpitudinem. Et ideo dicit
Ber. Solicite diſcutiat quilibet qd acquirat
quotidie ꝓficiendo: ne qd: qd̓ abſit: ꝑdat defi-
ciendo. Sic̃ .n. in virtutibus difficilius eſt nõ
habita conãdo aſſequi: q̃ꝫ ꝯſidia carere. Ita
grauius eſt recuperare: qd̓ per negligentiam
amittitur: q̃ꝫ adipiſci qd̓ nondũ q̄s habuiſſe
cognoſcitur. Unde q2 virgo in oĩbus ſic cir-
cunſcripta fuit: ideo poteſt de ea exponi illud

Luc. 14. Maria optimam parteȝ elegit: quia
ꝯſideratis hijs trãſitorijs delectatiõibus pec-
catoꝝ optimã partẽ elegit .ſ. vitã eternaȝ hijs
deſpectis. vñ Aug. Hijs ſex ꝯditiõib⁹ ꝯſide
ratis in virgĩe glĩoſa: eaȝ idoneã matrẽ xp̃i iu
dicabat. Nullã dei ſapĩa maſſaȝ inuenit huma
ni generis ꝑ quã vt diſpoſuerat ĩ mũduȝ veni
ens luctuoſe ꝑditiõi ſubueniret: donec ad iſtã
v̓ginẽ ventũ eſſȝ. Que mox vt ĩmũduȝ ꝑ hu
mane gñationis lineã venit: tãta oĩs boni vir
tute atq3 ꝯſtãtia reſplẽduit: vt ipſam dei ſapĩa
fore dignã iudicaret: ꝑ quã in hoïeȝ veniens
ſola p̃ cunctis mediatrix eſſe meruit.

Secunda conſideratio.

[S]ecũda ꝯſideratio ẽ de v̓ginis ſalu-
tatione gratioſa: cuȝ dr̃. Et igreſ. eſt
angelus ad eã. vbi ſũt .6. ꝯcl̃ones.
¶ Pr̃a eſt ꝙ ſtatus v̓ginitatis eſt q̄ſi ſtat⁹ an
gelic⁹ ſiue celic⁹. Ideo nõ cadit ſub p̃cepto ꝓ
pter ſui arduitatẽ: ⁊ difficultatẽ: ⁊ iõ maximi
eſt meriti: vñ Ihiero. dic̃. Virginitas nõ eſt
in p̃cepto: q2 maioris mercedis eſt q̃ nõ cogit̃
ſed offertur: ⁊ duriſſimũ erat ꝯtra nãm cogere
quẽpiã angeloꝝ vitã ab hoïbus extorquere:
Eſt ẽt ardua res ꝯtra legeȝ carnis viuere: qd̓
faciũt v̓gines. vñ Greg. dicit: ꝙ iter oĩa cer-
tamina duriora ſunt caſtitatis ꝑlia: in quibus
quotidiana pugna: ſȝ victoria rara. Maior ẽ
eniȝ virginuȝ q̃ꝫ angeloꝝ: Angeli ſine carne
viuunt: homines in carne triumphant
¶ Scd̓a ꝯcluſio eſt: ꝙ virginitas maxime ꝓp
votum eſt deo accepta: vñ Aug. de virginita
te dicit. Virginitas non q2 virginitas: ſed q2
deo dicata honorat̃. Et no. ꝙ .5. ſũt differẽtie
v̓ginũ. ¶ Pr̃a eſt q̃ vouit ſe deo nõ ſenſuraȝ
ſe libidinẽ. ¶ Scd̓a eſt: q̃ hoc ꝓponit: tñ ſine
voto. ¶ Tertia eſt q̃ ſuuȝ ꝓgreſſum ꝯmittit:
dei diſpoſitiõi. ¶ Quarta eſt: q̃ nõduȝ delibe
rauit de ſentiẽdo: vel nõ ſentiẽdo libidinem.
¶ Quinta eſt q̃ ꝓponit ſe ſenſurã libidinẽ: ſȝ
ſub dei volũtate. ¶ Pr̃a .n. ſemꝑ tenet ſum-
muȝ gradũ: q̃ ſola ẽ meritoria. Hũc gradum
beata virgo habuit. vñ cuȝ xp̃s d̓ ea voluit na
ſci decuit ipſaȝ votũ feciſſe. vñ Augu. Beata
virgo ꝓpoſuerat ſe ſnaturã virgitateȝ ĩ corde
ſȝ ipſi⁹ votũ nõ expſſit ore: poſtea vero expſ-
ſit ⁊ in virginitate permanſit.
¶ Tertia ꝯ̃ eſt: ꝙ virgitas ſilima ẽ angelis:
⁊ ꝯtinẽs ĩ ſe humanitatẽ angelicã. Nã virgi-
nes ſunt iexptes delectationũ carnaliũ: v̓ ha-
bundẽt dlectatiõibus ſpũalib⁹. Cũ igitur pro

prīū ſit angelice nature nō poſſe carnales: ſed ſpūales ⁊ itellectuales d'litias expiri: neceſſe ē vt āgeli amore nāli plus diligāt ꝟgies pp qđ putāt qdāʒ de virgibus tm̄ ruinas angelicas reſtaurādus: vñ filius dei ingrediēs mūduʒ nouā familiā inſtituit: vt q ab angelis honorabatur in celis: angelos. ſ. virgines hrēt in terris. vnde Ambro. Supgreditur virginitas ꝯditionē humane nature: p quā hoies angelis aſſimilātur. Jdeo ēt Jhiero. iſert di. Eſſe angelū felicitatis ē: eſſe vero virginē virtutis Naʒ h obtinere virib⁹ nitit cuʒ gr̄a qđ hʒ angelus ex nā: vtꝛqꝫ tñ. ſ. eſſe virginē ⁊ angelū diuini muneris ē officiū nō humanū. Et ideo piculoſuʒ ē virgines a virgitatis ꝓpoſito retrahere: cū ſint vxores regis eterni: ⁊ ꝯpares quodāmodo regine celi: ⁊ tēpluʒ dei. vñ apl's cori. 3. Si qs tēpluʒ dī violauerit diſpdet illū ds. Propter hāc. n. ſilitudineʒ virgo glioſa debuit ab angelo ſalutari: vñ dicit. Et igreſſus angelus ad eā. Debebat. n. virgo ad hoc vt corporalr deū ꝯcipet pfici intius itellectuali cognitiōe: ⁊ exterius corporali angeli apparitione: vt ad conſenſum traheretur.

¶ Quarta ꝯclo eſt: q beata virgo eadē veneratiōe dʒ venerari: q xp̄s. Nā idē honor exhibendus eſt matri reg ⁊ regi. vñ Aug. dicit. Thronū dī tabernaculū dñi xp̄i dignū eſt ibi eē: vbi eſt ipſe: Sʒ xp̄s adoratur adoratiōe latrie. Hoc idē dic Damaſcen⁹. Honor mr̄is refert ad filiuʒ: ⁊ ideo ſalutat eē gratia plena: quod etiam refertur ad filium.

¶ Quīta ꝯ° eſt: q i hac angelica ſalutatiōe q̄tuor ſolēnes p̄rogatiue p̄tenduntur. ¶ Quaꝝ prima eſt carētia ois mali: cuʒ dr. Aue. i. ſine vhe: qꝛ imunis ſine omni peccato: qꝛ ſoli dño ꝯſecrata: ⁊ ideo debebat eē intus ⁊ extra: pura ⁊ mūda: vt dicat: de ea illud cāticoꝝ. Tota pulchra es ⁊c. vñ hʒ Ber. Illa ē tota pulchra cui nihil deeſt formoſitat: ⁊ nihil ineſt deformitatis. Sed iſta pulchritudo nulli ineſſe pōt niſi a fomite p̄ſeruato: nā fomes ad maculā ptinet ſaltē carnis. vñ dicūt aliq: q veriſimile ē q in primo inſtāti fuit p̄ſeruata ne ꝯcipetur in originali i eius aiatione. Ratio eſt. Nam cui ꝯceſſuʒ eſt maius ⁊ min⁹: ſʒ magis eſt eē matreʒ dei: qꝫ a peccato p̄ſeruari: igit ⁊c. Jtē auctor nature p virgineʒ nāʒ recupauit: igit ab oi vitio imunis fuit: qꝛ pp qđ vnūquodqꝫ tale ⁊ ipʒ magi. vñ Aug. dic. Cū de pctis agitur nullā uelle ꝓſus de Maria fieri mētionem. Bene ergo dicit de ea. Aue. i. ſine vhe. Nā ſicut in Eua fuit vhe culpe: pene: ignorātie ⁊ expulſiōis patrie: ſic Maria fuit a vhe. i. ſine vhe. ſ. culpe: qꝛ ſctiſſima: ſine vhe pene: qꝛ beatiſſima: ſine vhe ignorātie: qꝛ illuiatiſſima: ſine vhe expulſiōis p̄ric: qꝛ celi porta. ¶ 2ᵃ. eſt: ois bōi affluētia Nā ei⁹ aīa fuit repleta gr̄a añqꝫ eēt mr̄ dei: tñ poſtea fuit magi repleta. vbi notañ. q ē duplex po⁹ ad gr̄aʒ. vna. ſ. nālis ſicut dr̄ de angel q receꝑūt ex ſuis actib⁹ elicit Scđa ē po⁹ obialis: q eſt triplex. Pᵃ q replet ſine illapſu ſpāli: ⁊ i ſuppoſito abſolute accepto: ⁊ ſic virgo añqꝫ eſſet mr̄ dei fuit repleta gr̄a: ita q nō hūit peccādi nccitatē: nec ēt pnitatē. 2ᵃ que repleri pōt in ſuppoſito relatiue accepto: cuʒ ēt illapſu ſpāli: ⁊ ſic ꝟgo fuit repleta inqꝫtuʒ fuit mr̄ dei: qꝛ tūc fuit firmata q nō potuit peccare nec mortalr nec venialr: ⁊ tāta gr̄a nō poſſʒ ꝯcedi creature niſi eēt mr̄ dei. 3ᵃ po⁹ q replet in nā: nō ſtāte i ſuppoſito ꝓprio: ſʒ diuo: ⁊ ſic aia xp̄i fuit plena gr̄a. Uirgo mr̄ fuit plena. P° gr̄a donoꝝ: qꝛ dona ſp̄s ſcti fuerūt ei data excellēter ſup oēs creaturā. vñ i ea fuit ois gratia vite ⁊ bōitat. Eccli. 24. 2° fuit plēa gratia labioꝝ. qꝛ diffuſa ē gratia i labijs ſuis. 3° fuit plēa gratia p̄mioꝝ. Eccl'i. 26. Gr̄a ſup gratiaʒ: mulier ſctā ⁊ pudorata. gr̄a gl'e ſup gr̄aʒ vie: gratia p̄mioꝝ i celo: ſup gratiaʒ meritoꝝ i mūdo: Et iō Ber. Jn vētre gr̄a dītat: i corde gr̄a caritat: in ore gr̄a affabilitat: i māib⁹ gr̄a mīe ⁊ largitat: Ber. Ve plena: qꝛ de plenitudie ei⁹ capiūt vniuerſi captiui redēptiōeʒ: triſtes ꝯſolationē: pctōres veniā: iuſti gr̄aʒ: āgeli letitiā: tota trinitas gl'iaʒ. fili⁹ hois humāe carnis ſbāʒ. Decuit. n. ꝟginē gr̄a repleri: vt nō ſolū nāli ꝯditōe: verū etiā ſpūali adornatiōe cūct creaturis p̄ferret. Et iō Aug. dic. O plena ⁊ ſupplena gr̄a. d cui⁹ plenitudie ſupfuſa reuiuiſcūt oēs creature: ⁊ bñ plena: qꝛ ceteris partialr p̄ſtat: Marie ꝟo totalr. Bñ plena: qꝛ ei⁹ intellect⁹ plen⁹ claritate affect⁹ caritate: corpus puritate: man⁹ pietate. Tertia ē corporalis xp̄i p̄ntia. vñ dicit. Dñs tecū. Jpſa. n. meruit ꝯcipe xp̄ʒ: qꝛ ipſa fuit repleta tāta gratia: q plus potuit mereri: qꝫ aliq pura creatura: vel ēt oēs ſimul. Eſt tñ ſciēduʒ q triplex ē meritū. ſ. meritū ꝯgrui. ſ. qñ aliqs diſponit ſe ad recipiendū gratiā: quātum poteſt. ſ. per ꝯtritionem ⁊ ꝯfeſſionē. Si autem hic cōtinuat: tunc per aliqđ inſtās illi⁹ temporis meretur accipere gratiā de cōgruo.

¶ Aliud eſt meritū digni. ſ. quando aliquis iuſtus alteri īpetrat gratiā. 3m eſt meritū de ꝯdigno: ſic q̄ hꝫ grāȝ d ꝯdigno merer̄ glīam: q̄r ꝓportio eſt inter grāȝ ⁊ gloriā. Ut qui habꝫ grāȝ mereatur gloriā. His viſis dico ꝙ beata virgo ante euāgelicaȝ ſalutationem meruit xp̄ꝫ concipere de congruo: ⁊ fuit puella caſtiſſima. Humillima ⁊ benigniſſima. Sed poſt angelicaȝ viſitationē ⁊ ſpiritus ſancti ſuperuētionem meruit xp̄m concipere de digno: quia tunc fuit repleta tanta gratia: ꝙ fuit digna cōcipere xp̄m. Unde eccl'ia dicit̄ d ea in collecta Ut dignū filij tui habitaculum effici mereretur ⁊c. Sed de ꝯdigno nō meruit concipere xp̄m: ⁊ eſſe mater filij dei: ⁊ ꝙ deus fieret homo: in ea excedit merita cuiuſcunq; creature. vñ Ber. dicit. Dñs pater tecū qui genuit quē cōcipis. Dñs ſpiritus ſanctus tecum: de quo ꝯcipis. Dñs filius tecum. quem carne īduis

¶ Quarta eſt ſingularis ſuper oēs excellentia. Bñdicta ingt tu in mulieribus. i. ꝑ luſq̄ oēs mulieres: ⁊ hoc ꝓpter quatuor que fulſerunt in eius carne: q̄r fuit virginitatis primiceria: ſine corruptione fecunda: ſine grauedine grauida: ſine dolore puerpera. Et ideo Ber. dicit. Benedicta eſt inter oēs mulieres: Cuius virginitati additur fecūditas: ⁊ fecunditati ī ꝯceptu ſctitas: ⁊ ſctitati ī partu iocūditas.

¶ Secunda ꝯcl'o eſt ꝙ virgo glorioſa apud deum gratiā inuenit propter quattuor moralia ornamenta. ¶ Primū eſt modeſtia: quia audit et tacet. Ipſa ſꝫ Tulliū: eſt pudor boneſtatis purā ⁊ ſtabilem operans auctoritatem. Prouidor. n. qui eſt timor turpitudinis vel fuga rei indecentis declinando indecentiaȝ in exterioribus: efficit ordinationē exteriorē que modeſtie eſt. Unde modeſtia cauet indecentiam in verbo: in riſu: in motu corporis: ī mēbrorum ſitu: in habitu: in cultu: in occupatiōe vel actu: vt pꝫ in virgine. ¶ Secundum eſt verecundia: q̄r turbata. Nō fuit iſta turbatio ire vel doloris: ſꝫ pudoris ⁊ admiratiōis inuens verecundiam: que eſt color oium virtutum. vnde Ber. ſuper canti. dicit. Neſcio an quicq̄ȝ gratius verecundia aduerti in morib⁹ bonum queat: que eſt certe omnium etatuȝ ornamentū: ſed tenere gratiaȝ verecūdie in teneriori etate āplius pulchriuſq̄ȝ niteſcit. Quid amabilius verecundia in adoleſcente: q̄ȝ pulchra hec: ⁊ q̄ȝ ſplendida gēma mox in vita in vultu adoleſcentis. Ipſa enim eſt nuncia bone indolis: ⁊ virga diſcipline: ſoror ꝯtinētie: iudiciū columbine ſimplicitatis: teſtis innocētie: lampas pudicitie: mentē iugiter lucēs: vt nil in ea turpe reſidere attemptet: qđ non illico prodat. Expugnatrix malorū: propugnatrix puritatis innate: ſpecialis gloria ꝯtinētie: fame cuſtos: vite decus: virtutis ſedes: virtutum primitie: nature laus: ⁊ īſigne toti⁹ boneſtatis. ¶ Tertium eſt prudentia: q̄r cogitabat ſtatim prebere aſſenſum differebat: ne exemplum leuitatis ex ea ſumeretur: q̄r qui cito credit leuis eſt corde. Unde q̄r ꝑp incōſuetaȝ ſalutationē intellect⁹ virginis rapiebatur in admirationeȝ: reputabat ſe indignā tanto myſterio adaptandā. Et ideo audito verbo: prudenter reuoluit in cogitatiōe ſalutationis qualitatem: vt ſic ad ꝯſenſuȝ ordinate duceretur. Ad hoc. n. expediebat prudentia: que non ſolum quid: quando ⁊ qualr̄ ſit agēduȝ, Sed etiam mouet voluntatē: vt appetat bonū poſt iudicium ⁊ fugiat maluȝ. Et ideo Aug. dicit. Prudentia eſt amor ea quibus adiuuatur in deum pre hijs quibus impeditur ſagaciter eligens.

¶ Quartuȝ eſt ꝯſtantia: quā habuit ex angelica ſalutatiōe di. Ne timeas Maria. Iſta confortatione indigebat: vt modus īſinnuaretur. Naȝ in hijs que ſunt ſupra naturā opꝫ humanū gen⁹ informari de mō ꝯtingēte rei: vt poſſibilitas euēt⁹ rei ⁊ ſupnāli ſaltē agēte oñdat̄. vñ ſic ꝯfirmata: de dñi beneficio ꝯfiſa conſtanter ꝯſenſum dedit. Et ideo dicitur: ꝙ ꝯſtātia eſt animi ſtabilitas firma ⁊ in ꝓpoſito perſeuerans. Unde a ꝓpoſito recedendū eſt: cum creditur deo diſplicere: ⁊ tunc ꝑſeuerandum eſt: cū creditur ei placere. Et ideo virgo glorioſa per angelū fortificata: de diuino beneplacito prebuit aſſenſuȝ: ⁊ inuenit gratiam. Unde dicitur. Inueniſti gratiaȝ apud deuȝ. ſ. oīpotenteȝ: cui nihil eſt īpoſſibile. vnde propter iſta ornamenta ad hoc opus peragendū inuenit gratiam coram oculis dñi. Et ideo dicit Berna. Qđ audiuit ⁊ tacuit modeſtie eſt: ꝙ turbata fuit verecūdie virginalis: ꝙ timor per angelum remouetur conſtantie eſt: ꝙ cogitauit prudentie fuit ⁊ diſcretionis.

Tertia conſideratio.

C Irca tertiaȝ ꝯſiderationē: que eſt de prolis ꝯmendatione glioſa: cū dr̄. Ecce ꝯcipies ⁊c. vbi ſūt. 7. ꝯcl'oes.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ huius benedicti filij conceptio d virgine fuit propter quatuor.

¶ Primo propter patris dignitatem. Nam
cum xp̄s ſit verus ⁊ naturalis dei filius: non
fuit ꝯueniēs vt aliuꝫ p̄reꝫ hr̄et q̄ꝫ deū: ne dei
dignitas trāſferetur ad alium. ¶ Scđo con-
gruebat ꝓprietati filij: que quideꝫ eſt verbum
dei. Uerbū auteꝫ abſq̄ꝫ omni corruptiōe cor-
dis ꝯcipitur: quin imo cordis corruptio perfe
cti verbi ꝯceptionē non patitur: qꝛ igitur caro
ſic fuit a verbo dei aſſumpta: vt eſſet caro ver
bi ꝯueniens fuit: vt etiam ipſa ſine corruptiōe
matris ꝯciperetur. ¶ Tertio ꝯgruebat digni
tati humanitatis xp̄i: in qua locum peccatum
hr̄e nō debuit: ⁊ ꝑ quam peccatū mundi tolle-
batur: ſꝫ illud Joh. p°. Ecce angelus dei ⁊c̄.
Nō poterat eſſe ꝙ in natura iam corrupta ex
ꝯcubitu caro naſceretur ſine infectiōe origina
lis peccati. vnde Aug. Solus nuptibilis cō-
cubitus in matrimonio Marie ⁊ Joſeph nō
fuit: qꝛ in carne peccati fieri non poterat: ſine
vlla carnis ꝯcupiſcentia: que accidit ex pecca-
to: ſine qua ꝯcipi voluit qui futurus erat ſine
peccato. ¶ Quarto ꝯgruebat pp̄ fineꝫ incar-
natiōis xp̄i: que ad hoc fuit: vt hoīes renaſce-
rentur in filios dei: nō ex volūtate carnis: nec
ex voluntate viri: ſed ex deo. Cuius rei exem
plū apparere debuit in ipſa ꝯceptiōe xp̄i. Un
de Aug. dicit. Opꝫ caput noſtruꝫ inſigni mi
raculo ſm̄ corpus naſci de virgine: vt ſignifi
caret ſua mēbra de virgine etiā ſm̄ ſpiritū na
ſcitura. De iſta ꝯceptiōe dicitur Yſa. 7. Ecce
virgo ꝯcipiet. Et eccleſi. 26. Innoua ſigna:
īmuta mirabilia. Sunt. n. mutata in melius:
qꝛ olim homo voluit fieri deꝰ: ⁊ iā deus factꝰ
eſt homo. Olīꝫ de viro facta eſt mulier. Nūc
de muliere factus eſt vir. Et bene mirabilia:
qꝛ primū vltimatur: infinitum terminat̄: eter-
nitas tēporatur: virginitas fecūdatur: diuini
tas humanatur. Unde dicit̄. Cōcipies in vte
ro: nō ab extrinſeco pricipio: ſicut alie mulie-
res: ſed ab intrinſeco .i. ſpiritu ſancto. Et pa-
ries. ſ. ſine dolore filiū: nō ſolū tuuꝫ: ſed etiaꝫ
dei: ⁊ ideo ſimplr̄ dicit filiū nō đterminādo.
¶ Secunda ꝯclō eſt: ꝙ huius ꝓlis nomē eſt
Jh̄s: qđ interpretatur ſaluator. Cū. n. nomen
ꝓprietati reꝝ correſpondere debeat: iuſte hoc
noīe appellādus fuit: qꝛ ab effectu ſaluatōnis
hoc nomen impoſitū eſt. Ipſe eniꝫ vult hoīes
ſaluos fieri. ſ. volūtate antecedēte. vñ Matt.
primo. Uocabis nomen eius ih̄ꝫ. Ipſe enim
ſaluū faciet populū ſuū a peccatis eoꝝ. Intelli-
gendum tn̄ ꝙ hoc nomen Jeſus conſequitur
quadrupliceꝫ vtilitatem. ¶ Prima eſt venia
peccatoꝝ. Actuuꝫ. 10. Huic oēs prophete te
ſtimonium perhibēt remiſſioneꝫ peccatorum
accipere per nomē eius. vnde Augu. Quid
eſt ih̄s niſi ſaluator? Igitur pp̄ temetipſuꝫ eſto
mihi ieſus. In cuius figura eſt ei impoſitū in
circuncifione innuens ꝙ ꝑ hoc nomen Jeſus
circuncidamur a peccatis. ¶ Scđa eſt gratia
donoꝝ. Luc. 2°. Inueniſti. n. gratiam apud
deum. Seq̄tur. Et vocabis nomē eius ih̄ꝫ.
vnde Ber. Jh̄s eſt mel in ore: Melos i au-
re: Jubilus in corde. ¶ Tertia eſt victoria
inimicoꝝ. Luc. 10. Dn̄e etiaꝫ demonia i tuo
noīe ſubijciuntur nobis. vnde Ber. Preci-
piens demoni: vt in noīe ieſu de obſeſſo exi-
ret ait demō. O terribile nomē cogis me exi-
re: ⁊ exiuit. ¶ Quarta eſt gloria premiorum
Actuū. 1. Hic ieſus qui aſſumptus eſt in ce-
lum ⁊c̄. Qui in celuꝫ vult aſcendere: hoc no-
men ieſus dꝫ inuocare. Unde nō eſt aliud no
men ſub celo: in quo oporteat hoīes ſaluos fie
ri. Et ideo Petrus rauanenſis dicit. Jh̄s eſt
nomen qđ dedit cecis viſuꝫ: ſurdis auditum:
claudis curſum: mutis ſermonem: mortuis
vitam: obſeſſis demonis eiectionem. Unde
Jeſus dicitur ſaluator.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ iſte puer vocatus eſt tri
bus prerogatiuis. ¶ Prima eſt magnificen
tia. vnde dicitur. Hic erit magnꝰ: qꝛ magnū
opus pretendebat facere: qđ erat oībus gaudi
oſum: Angelo dicente. Annuncio vobis gau
dium magnū: qđ erit omni populo. Et perti-
net ad ſāctitateꝫ. Exo. 15. Magnificus in ſan
ctitate. Qđ pꝫ ratione. Nā magnificentia in-
tendit opus magnū facere: vt pꝫ ex eius noīe.
Opera autē ab hominibus facta ordinantur
ad aliquem finem. Nullus auteꝫ finis huma
norum operuꝫ eſt ita magnus ſicut honor dei
Et ideo magnificentia precipue magnū opus
facit in ordine ad honorē dei. Unde. 4. ethi.
dicitur ꝙ honorabiles ſumptus ſunt qui per-
tinent ad diuina ſacrificia. Et circa hec ſtudet
maxime magnificus. Et ideo magnificentia
coniungitur ſanctitati: quia precipue eius effe
ctus ad ſanctitatem ordinat̄. Unde merito de
betur ſibi magnificentia: qꝛ hoc opus magnū
ſcilicet noſtra redēptio ordinabatur in laudeꝫ
⁊ honorem dei: ad quod perficiendum nullus
alius ſufficiebat. Unde Ber. Hic eſt ille qui
eſt magnus deus: futurus magnus homo:
magnus doctor: magnus propheta.

¶ Secunda eſt oīpotentia. vnde dicit᷑. Et fi-
lius altiſſimi vocabit᷑. ſ. inq̄ztum deus ꝑ eter
nam generationem. Pſal. Ex vtero ante lu
ciferꝫ genui te. Sed inq̄ztum hō vocat᷑ altiſſi-
mi filius ꝑ gratiā vnionis. Joh. p̊. Vidimus
gl'iam eius q̄i vni. Altiſſimus aūt dicit᷑. qꝛ al-
tus hō: altioꝛ angl's: altiſſim⁹ deus. Q̄ð aūt
filius ſit oīpotens pꝫ: quia cuꝫ ſit filius dei: ⁊
deus eſt oīpotens. Igit᷑ ⁊ filius. Q̄ð aūt d̄s
ſit oīpotens: pꝫ. Deus eſt quo magis cogita
ri non pōt. Maius aūt eſt oīpotentiaꝫ habere
q̄ꝫ qualēcunqꝫ potentiā: cui deſit aliq̄d de ple
nitudine potētie. Ergo qꝛ eſt oṗs: colligit᷑: ꝙ
oīa pōt queccunqꝫ poſſe potentia eſt. vnde no
tandum ꝙ quatuoꝛ ſunt modi impoſſibiliū.
¶ Quoddaꝫ eſt qð dicit᷑ impoſſibile ſimpl'r:
qꝛ nullius agentis ſubiacet ptāti: ſicut creare
aliuꝫ deum. ¶ Scðm eſt impoſſibile ſm q̄d
quod nō ſubiacet ptāti alicuius agentis limi-
tati. ſed bene ſubiacet voluntati diue. ſicut ꝙ
virgo pariat eſt impoſſibile ſm nām. ¶ Ter
tium eſt impoſſibile ꝑ accidens: qð per ſe non
eſt impoſſibile ꝑ nāꝫ: ſed ſub rōne preteriti tē
poris: vt ꝙ p̄teritum nō fuerit: ⁊ ſic ꝙ viola-
ta nō fuerit corrupta. ¶ Quartum eſt incom
poſſibilium: vt ꝙ idem ſit album ⁊ nigꝛ. Li
cet igitur deus nō poſſit impoſſibilia ſimpl'r:
qꝛ eorum impoſſibilitas accipit᷑ in habitudine
ad ipſum. Nec impoſſibile per accñs: qꝛ ſolo
eo p̄uatur deus vtiqꝫ ingenita facere ea q̄ fa-
cta ſunt. Nec impoſſibilia: qꝛ tunc poſſet face
re eundem hoīem ⁊ aſinum ſiml': tamen bene
pōt facere impoſſibilia ſm q̄d: qꝛ plura poteſt
deus facere: q̄ꝫ intellectus noſter intelligere.
ſicut docet Ylarius de tri. ⁊ tamē intellectus
noſter pōt plura intelligere: q̄ꝫ natura pōt fa-
cere: vt pꝫ in abſtractionibus multis. Q̄ð au
tem filius ſit oṗs: pꝫ. qꝛ hoc ꝯuenit ſibi ſm di
uinam nām. ſed reconciliari h̄ ꝯpetit ſibi vt ꝑ
ſone. vnde ſi dicatur. Chriſtus hō oṗs: h̄ nō
eſt ſꝫ ꝙ hō. Cuꝫ aūt dicit᷑. pōt recōciliari: iſtð
ꝯpetit ſibi ſm vtranqꝫ nām: ſed ſm diuinam
tanq̄ꝫ ſꝫ cām primam: ſm humanam: tanq̄ꝫ
ſm ꝓximam. ¶ Sed querit᷑. Chriſtus non
dicitur oṗs ſm humanaꝫ nām: ſicut oīſciens
qꝛ oīſciens nō opponit᷑ creature: ſed omnipo
tens q̄m eſſe creature eſt ab alio. Omnipotē-
tie vero nō potuit᷑ eē ab alio. ¶ Tertia eſt pru
dentia ſiue ſapia: q̄ quandoqꝫ ꝓ eodem ſumū
tur: vt dicit᷑ ꝓuer. 16. Qui ſapiens eſt corde:
appellat᷑ prudens. Hic ad regendum multū

eſt expediens. vnde. Dabit illi. d. d. ſ. d. pa.
eius: ⁊ re. ⁊c. Q̄ð autē ſapientia valeat ad re
gendum: patet in diſcretis. vbi dicit Ariſto.
Primo ⁊ p̄ncipaliter ꝯuenit regi q̄ztum ad ſe
ipſum: vt fama ſui nois diuulget᷑ in laudabili
ſapientia: ꝙ ſuis hoībus ratiocinet᷑ ſapienter
qꝛ inde laudatur ⁊ honorat᷑ ab hoībus: quan-
do vident eum in ſua ſapientia loquentem: ⁊
in opibus prudenter agentē. ¶ Etiam valet
prudentia: qꝛ hēt excutere cās. vnde Seneca
Prudentis ꝓprium eſt examinare cōſilia: ⁊
non cito facili credulitate ad falſa ꝓlabi. Pru
dens nō niſi iudicio credit: ⁊ non niſi exami
natam ſniam in ꝯſenſum admittit. vnde Se-
neca. De dubijs nō diffinias: ſed ſuſpenſam
tene ſententiā: ⁊ nihil affirmes. vnde dicitur:
Et dabit: quaſi dicat ꝓpter hanc ſapientiam
dabit ei dñs deus ſedem dauid. i. ſucceſſionē
in regno. Yſa. 9. Super ſolium dauid ⁊ ſup
regnum eius ſedebit in eternum: ⁊ regnabit
in domo iacob: non ſm ſucceſſionem carnis:
ſed fidei in oībus electis in eternum: qꝛ hic ꝑ
gr̄am: ⁊ in futuro per gloꝛiā. Et regni ei⁹ nō
erit finis: qꝛ eternal'r regnabit deus in ſecl'a.
¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ Maria de conce
ptione certificata per angelum, ꝓpter votuꝫ ca
ſtitatis emiſſum: de re tamen non dubitans:
modum inq̄rere cepit. Nouerat. n. modum:
quo p̄mus homo factus fuerat ſine viro ⁊ mu
liere. Item mulier de viro ſine muliere. Iteꝫ
quomodo homo de viro ⁊ muliere. Sed qꝛ
non nouerat alium modum: ideo q̄rit dicēs.
Quomodo fiet iſtud quoniam virum non co
gnoſco? id eſt nunq̄ꝫ me cognoſciturā propo
no vt. ſ. virgo mente ⁊ carne permaneam.
Quomodo ergo fiet iſta conceptio? quaſi di-
cat: licet verum matrimonium contraxerim:
hoc tamen non derogat voto vere virginitatis
Nam matrimonium eſt conſenſus in carna-
lem copulam altero coniugum petente. Si
ergo conſtaret per reuelationem ipſi femine:
ꝙ nunq̄ꝫ vir ab ipſa debitum peteret. Cum
vero voto caſtitatis poſſet ſtare verum matri
monium: quia nunq̄ꝫ carnalis copula ſeque-
retur: ⁊ ita fuit in ꝓpoſito: quia virgini gloꝛi
oſe reuelatum fuit: ꝙ nunq̄ꝫ ab ea Joſeph de
bitum peteret.
¶ Quinta concl'o eſt: ꝙ licet beata virgo fue
rit vera mater chriſti: ſm illud Luc. p̊. Ecce
ꝯcipies ⁊ paries filium. ⁊ illud Joh. 12°. Vi
dit Jh̄s matreꝫ: tamen maternitati eius non

derogat: q talis icarnatio ſpūi ſctō appropriat
cū dicit. Spūs ſanctus ſupueniet in te: ⁊ vir
tus altiſſimi obumbrabit tibi. Glo. Filius in
telligitur cū dicit. Uirtus. Prima corin. 1°
apl's dicit christum dei virtutē. Pater intelli
gitur cū dicit altiſſimi. Uirtus ꝗ altiſſimi. i.
filius dei obumbrabit tibi. i. de te corpus qua
ſi vmbraculum aſſumit: in quo deus abſcon
dit ſe. Yſa. Uere tu es deus abſconditus.
Sic apparet q hanc incarnationē tota trini
tas ſimul opata eſt: valde diſcrete tamē appro
priat ſpūs ſancti incarnatōis opationem: cum
dicit. Spūs ſan. ſu. ſed filio carnis aſſumpti
onem: ibi. Et virtus ⁊c. ſed patri auctoritatē
ibi. Altiſſimi. vnde lʒ ſpūs ſanct⁹ dederit ſibi
virtutē gnātiuam: ideo nō minus dicit virgo
mater nālis: tum qꝛ hūit in ſe nālem fecundita
tem ⁊ pn^{m} naturale actiuum ꝯcipiendi: ⁊ nō
fuit ſterilis. Ratio eſt. Nam qn̄ duo agentia
ꝯcurrunt ad aliquē effectū. ſic q vnū eſt tan
quam agens pncipale: ⁊ aliud tanꝙ agēs mi
nus pncipale: tunc nunꝙ agens minus pn
cipale: eſt in potentia ꝓpinqua ad talem effcū
non ꝯcurrente agente magis pncipali. nō ta
men agens magis pncipale dat agenti min⁹
principali aliquā formam ſeu virtutē abſolu
tam. quam nō habet. ſed q agens minus pn
cipale agat in virtutem agentis magis pncipa
li. ſed ſpūs ſanctus in generatōe chriſti eſt tan
quam agens magis pncipale. Btā aūt virgo
agens minus pncipale. Igit btā virgo in ge
neratiōe corporis chriſti nō potuit eſſe in po^{a}
ꝓpinqua reſpectu talis effectus: niſi mediāte
actione ſpūs ſancti: non tn̄ q ſpiritus ſanctus
dederit ſibi aliquā formam abſolutā: quā nō
habuit: ſed q ſolum ipa nō potuit in effectum
corporis chriſti ſine coopatione ſpiritus ſcti.
Sed ſi accipitur mater nālis: qꝫtū ad actus
exercitationē: vel in ordine ad actus reducti
onem vt ſic nō fuit mater naturalis chriſti: qꝛ
eius naturalis fecunditas nō fuit reducta ad
actum ſaltem ꝑ virtutem nālem. Et ideo Da
maſcenus dicit: q ſicut ſol dat virtutem plan
te: ſic ſpiritus ſanctus Marie. Et ideo addit.
Quod naſcetur ex te: ſanctum vocabitur fili⁹
dei: quaſi dicat. Quicquid ſit q Maria ſctifi
cata ⁊ ſpū ſancto preuenta: ⁊ virtute altiſſimi
obumbrata genuit: hoc vtiqꝫ ſanctum fuerit.
Et dicit. Vocabitur ſcilicet vera appellatiōe
filius dei: non adoptione: ſed naturali origi
ne: vt ſic deus pater ⁊ Maria hēant vnū filiū

¶ Sexta ꝯclō eſt: q virgini huius conceptio
nis ſeu incarnatōis chriſti poſſibilitas oſtēdi
tur per ſimile ſcilicet per conceptionem ſterilis
mulieris. ſ. Elyſabeth. Hoc nō tamen minu
it meritum fidei: ſed ꝯſecrauit: qꝛ remouit im
pedimenta fidei: oſtendendo nō eſſe impoſſi
bile qđ in fide ꝓponitur. Nam hō cum habʒ
ꝓmptam voluntatem ad credendum: diligit
voluntatem creditā: ⁊ ſuper ea excogitat ⁊ am
plectitur: ſi quas rationes ad h̄ inuenire pōt.
Et ſic ratio humana nō excludit meritū fidei:
ſed eſt ſignum maioris meriti. Et hoc figurat
Joh. 4. Ubi ſamaritane: per quam ratio hu
mana figuratur: dixerunt. Jam nō ꝓpter tuā
loquellā credimus. Sic virgo hac ratione ad
credulitatem nō ducit: ſed in fide ſolidatur.
Et ideo adducit exemplū ad maiorem certitu
dinem: dicens. Ecce elyſabeth: qſi dicat. Tu
Maria vt dixi concipies ⁊ paries. Et vt faci
lius credas. Ecce elyſabeth cognata tua ⁊ ipa
⁊ cetera. Quod etiam erat ſupra naturā: que
erat ſterilis de ſe. ſed nunc fecundata ex dina
virtute. Et tu ſimiliter nō dubites: quia conci
pies ⁊ paries filium per ſpūs ſancti opatōē.
Quia nō erit impoſſibile apud deum ⁊c. Et
omnis res digna verbo: vel omne factibile:
de quo ꝯceptibile eſt verbum: ⁊ omne qđ nō
implicat ꝯditionem: ⁊ omne tale habet rōem
factibilem. ⁊ ſi nō reſpectu virtutis create: ſal
tem reſpectu virtutis increate. Et dicit omne
verbū: ⁊ non omne factum: qꝛ ſm Ber. So
li deo idem eſt facere: ⁊ dicere: ⁊ velle.
¶ Septima cōclō eſt: q licet beata virgo per
virginitatem deo placuit ſm Ber. tamē per
humilitatem ꝯcepit ipſa. vnde Jheronymus
Ipſa virgo beata deum de humilitate laudat
⁊ ſeipam quodāmodo. ſʒ deum pcipue dicēs
Magnificat anima mea dominum ⁊c. Quia
reſpexit humilitatem ancille ſue ⁊c. vnde ſolū
de humilitate: nō de virginitate: nec de ceteris
virtutibus ⁊ ꝓrogatiuis ſuis facit virgo mē
tionem. Unde qꝫuis caritas ſit oīum virtutū
mater origine ⁊ informatione: tamen humili
tas eſt mater omnium virtutum conſeruatōe
Unde dicit Auguſti. q caſtitas ⁊ virginitas
eſt virtus. Sed huius virtutis cuſtos eſt hu
militas. vnde additur. Ecce ancilla domini.
Ber. Non audet virgo petere: vt fieret ma
ter dei: niſi diceret. Fiat mihi ſm verbū tuū
quia tanꝙ humillima ſe indignā reputauit.

¶ Feria ſexta quatuoꝛ tempoꝛum. Sermo.

Ecce concipi
es ꝛ paries filiuꝫ. Luc. 1°
Quia ſm Aug. in rebus
per tp̄s exoꝛtis: illa ſum-
ma gratia eſt: qua homo i
vnitate pſone vnitus eſt
deo: qꝛ in tali vniōe humana nā ē ineffabilit
ſublimata. Eius btitudo eſt poſſibiliter pre-
oſtenſa: ad amicitiaꝫ dei eſt miſericoꝛditer re
uocata. ꝛ que ad oēs defectus eſt totaliter re-
ſtaurata. ꝛ qꝛ poſſibilitas ſpūalis cōceptionis
nobis oſtendit in tali ypoſtatica vnione. ideo
in verbo ꝓpoſito: ꝓ excitat nos ad intuenduꝫ
huius ꝯceptionis ꝯplementū. Et h̄ in huius
aduerbij demōſtratione. Ecce ꝯcipies ꝛ pies
¶ Scd̄a tangit eius fructū ꝯſecutiuum. ibi.
Filiū ꝛc. Et vt videam⁹ de iſto cōceptu ꝛ ptu
ſpūali in mēte deuota. Sunt due ſideratōes.
¶ Prima eſt de eius poſſibilitate. ¶ Secū
da de modo: qui ponitur in euangelio.

Prima ꝯſideratio.

Circa primam conſiderationeꝫ ſunt
quatuoꝛ concluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt videre qd ſit cō
ceptio ſpūalis in mēte deuota. vbi ſciendū ꝙ
ſicut videm⁹ in ꝯceptōe nālı: ꝙ tunc ſm vnū
modū fit ꝯceptio ꝓlis: qñ aīa infundit coꝛpo
ri oꝛganizato. ſic etiā fit ꝯceptio ſpūalis xp̄i in
aīa deuota: quādo ipſa oꝛganizata. i. hitibus
dignificata. ſ. hitu fidei in intellectu: ꝛ hitu ca
ritatis in affectu dīne gratie fluenta recipit: cō
cipiendo ꝓpoſitum bone volūtatis: ꝯformabi
le dīne volūtati. vbi innuit: ꝙ ſubiectū huius
ꝯceptōis dꝫ eē diſpōtuꝫ. Ad qđ tria regrunt.
¶ Primū eſt lumen fidei in itellectu: quo. ſ.
ſup nos videam⁹ dei miſericoꝛdiā: alliciente
infra nos dīnaꝫ iuſtitiā remuneranteꝫ: in no
bis nāꝫ deficientē: retro nos culpā inficientē
ante nos gehēne penā: nāe moꝛtē: ꝛ imutabi
litatem ſnie ꝯminanteꝫ. ¶ Scdm̄ eſt caritas
in affectu. Nā ſcti ponunt caritatē in aīa: nō
pp̄ neceſſitatē acceptōis dīne: ſed ſolū ex qua
dam ꝯdecētia dignitatis: qua dñs ſtatuit oēꝫ
hñtem hitum caritatis: eſſe dignū vita eter-
na. qđ fuit ꝯſonum rōni: vt aīa attingens vl
timam pfectionem nāe intellectualis: q̄ eſt bti
tudo: diſponeret hitibus ꝯdignis ad eaꝫ. vn
de ſeqtur documentū: qꝛ ꝙ non eſt meritoꝛia
actio: non pōt hr̄i dīna acceptio ſine caritate.
Ideo ſumme qſqꝫ ſe dꝫ diſponere q̄ꝫtum pōt
ad eam hñdam. Nam ipa deo impēſa eꝫ° a
deo rependit. ꝛ ideo nihil deſiderabilius: q̄ꝫ
deum diligere: qꝛ cuꝫ oīs readamatio ſit defe
ctuoſa ꝛ piculoſa: ꝓpꝛioqꝫ cōmodo innixa.
Et ideo in actu ſuo nō pōt habere puritateꝫ ꝛ
veritatem ſine admixtōe falſitatis. ꝛ h̄ ſolum
in readamatione diuina inuenit: ꝙ ſine defe
ctione amat in oꝛdine ad ſummū bonuꝫ. ſ. ad
ſui cognitionem: fruitionē ꝛ amoꝛem. Ideo
non eſt herendū amoꝛi cuiuſcūqꝫ creature nō
habentis oꝛdinationē in finem. ¶ Tertium
eſt aſſiſtentia dīne gratie: qꝛ nullus pōt pſeue
rare in bono ſine gr̄a. ¶ Ratio eſt: qꝛ omne
quod eſt vertibile de bono in malum: ad h̄ vt
figatur in bono: indiget auxilio mouētis imo
bilis. ſed hō ſicut eſt vertibilis p liberꝫ arbitri
um. Opꝫ igitur ꝙ per gratiā ſtabiliat: vt pſe
ueret in bono. vnde ad phili. ꝑ. Qui cepit in
nobis opus bonū: pficiet vſqꝫ in diē ihu xp̄i.
¶ Scd̄a ꝯ° eſt: ꝙ hec ꝯceptio eſt poſſibilis.
¶ Ratio eſt. Nā ſicut videmus ꝙ poſſibile
fuit realr̄ verbū ꝯcipi ꝛ naſci: ſic reuera poſſi-
bile eſt mentalr̄ etiā cōcipi ꝛ naſci. vnde dicit
Aug⁹. ꝙ virgo btā prius ꝯcepit mēte q̄ꝫ coꝛ-
poꝛe: ꝛ beatioꝛ extitit ꝯcipiendo ſpūalr̄ q̄ꝫ coꝛ-
poraliter. Sꝫ aīa beate virginis eiuſdem eſt
ſpēi cum aīa cuiuſcunqꝫ alterius hoīs: q̄ꝫuis
gratijs ꝛ donis ſup alias aīas ſublimata fue-
rit. vnde ſicut ipſa hūit poſſibilitatē quocunqꝫ
mō ad ꝯcipiendum verbuꝫ increatū: ita ꝛ aīa
cuiuſcūqꝫ alterius. ¶ Eſt tñ notandū ꝙ tria
impedimenta huius ꝯceptōis remouentur.
¶ Primū eſt quō eternū ꝛ increatum eēt ab
aliq̊ creato ꝯceptū. ſ. verbū increatū a mēte gi
gnente. Hoc remouet: qꝛ iſta gignitio verbi
ſpūalis non eſt aliud: niſi notitia vel ꝯceptus
nr̄i ad verbuꝫ increatū: terminatio obiectiua
Et iō increatū nō incipit eē ſimplr̄ a creato lꝫ
incipiat eē p cognitionem in cognoſcente.
¶ Scdm̄ eſt: qꝛ nō eſſet ſubſiſtēs: cuꝫ verbū
nr̄m ſit inherēs. Hoc ēt ſoluit: qꝛ nō eſt ver
bum volubili cogitatōe dictū: ſꝫ ꝯceptus a vo
lubili cogitatōe formati terminatū. Et iō pōt
eſſe in mēte vt ſubſiſtēs. ¶ Tertiū eſt: qꝛ nō
eſt eiuſdē nāe nobiſcū. Hoc ēt ſoluit: qꝛ iſta
ſpūalis notitia nō regrit tantā parentis ꝛ ꝓ-
lis identitatē. Sed ſufficit identitas talis vni
onis intellectualis vl̄ ſpūalis. ꝛ ſic nihil eſt
qđ impediat huius partus poſſibilitatem.

ℭ Tertia ꝯclō eſt videre qd ſit parturitio ſpi
ritualis: qꝛ omnis ꝯceptus eſt letalis: quem
parturitio non ſeqtur. vnde egrotat aīus: do
nec ad ipſꝫ perueniat: ⁊ quaſi ſit partura. Di
citur aūt parturitio ſpūalis: regnātio mentis
in deum: ꝑficiendo actu: qđ ꝯceptum erat per
gratiā ſpūs ſancti mundātem vel ſctificantem
⁊ in bono ꝯfirmanteꝫ. vnde tangit duplex ef
fectus. ſ. ꝙ talis regeneratio pōt eſſe duplex:
. ſ. cōis. ⁊ hec mundat a culpa. vñ dic̄. Per
gratiā ſpūs ſcti, mundāteꝫ. Cōfert. n. ſctitatē
⁊ imunitatē a culpa. vnde Diony. Si eſt ſan
ctitas: eſt ab omni imundicia libera ⁊ ꝑfecta:
⁊ imaculata mundicia. Eſt etiā regeneratio
ſpūalis: que nō ſolum mundat ab omni culpa
⁊ immundicia: veꝝ etiā cōfirmat in bono: vt
non poſſit qs peccare mortalr̄: ⁊ ad venialia
minus eum inclinat fomes. ℭ Sed heu qui
dam hunc ꝑtum ſuggeſtione maligna: exem
plo ꝑnicioſo: ⁊ ſcandali occaſione nitunt̄ ſuffo
care. quos Ber. repꝑhendit dicens. Herodi
ana malicia ⁊ babilonica crudelitas eſt: naſcē
tem religionem extinguere velle. Si qd eim
ad ſalutem ꝑtinens: ſi quid religionis oritur:
qcunqꝫ reſiſtit: quicunqꝫ repugnat: plane cuꝫ
egyptijs puulos iſrlitici germinis necare co
nantur: immo naſcentem perſeqtur ſaluatorē
ℭ Quarta ꝯclō eſt videre de ſignis ꝯceptio
nis. vbi ſciendum ꝙ ſimili mō ſicut in conce
ptione nāli. ſic etiā in ſpūali eſt. Nam mulier
imꝑgnata: corpore grauidatur: nauſeā patit̄
cibi ⁊ potus: affectat inconſueta: oculi nigre
ſcunt: facies palleſcit: ⁊ ſemꝑ triſtis incedit.
Sic reuera ſi corpus. i. aīales affectiones ra
tioni ſubijciuntur. Si nauſeā pateris. i. ſi ex
ꝯſideratione coꝝ: q̄ nobis ꝓmittuntur in ce
lo: vileſcunt aīo que habētur in terris. Si de
ſiderium tuum fertur in celeſtia ⁊ afficitur cir
ca ſpūalia: ſollicitudo qualr̄ opere perficiatur
quod in mente ꝯceptum eſt. Si oculi interio
res ex ꝯſideratione turpitudinis pctōꝝ: vere
cundia obnubilant̄. Si facies palleſcit ex car
nis maceratione. Si triſtis incedis affecta te
dio nimie expectationis eternoꝝ. Jam pro
ponendum ꝙ id quod in te natum eſt: ſanctū
a ſpiritu ſancto eſt.

Scđa ꝯſideratio.

Jrca ſecundā ꝯſiderationem: que ē
de mō conceptiōis: ſunt quatuor ex
c pedienda: ad h̄ ꝙ ſm modum ꝯce
ꝑtionis xpi in vtero natus: ꝯcipiatur in vtero
anime deuote. ℭ Et pmo reqritur angelica
annūciatio. vbi nota ꝙ timor dñi ē angls. de
quo Matth. xj. Ecce ego mitto angelum me
um ⁊c. Angelus. n. eſt nomen officij: non na
ture: qꝛ nuncius interꝓtatur. Hoc qdem con
uenit timori dñi: q mittitur a deo ante faciem
tuam: imprimendo cordi notitiā: ꝯcutiendo
ꝯſciam: conſiderādo futura gehenne ſuppli
cia: iudicis ſapiam infallibilem: potentiā inui
cibilem: ſniam irreuocabilem: ⁊ mortis certi
tudinem: ⁊ inducit peccati diſciplinā: ⁊ pniaꝫ
diſponit ad iuſtitiam. Et ſic efficitur nuncius
ſpūalis ꝯceptionis: in qua gratia acceptatiōis
ꝓmeretur ⁊ retinetur. vnde Ber. Jn verita
te didici nil ita efficax eſſe ad gratiā ꝓmeren
dam ⁊ retinendā: qꝫ ſi omni tp̄e corā deo in
ueniaris nō alta ſape ſed timere. Nō. n. qui
admitit̄ ſuperbiaꝫ: repletur timore dñi. ⁊ ſic
de ceteris vitijs ſentiendum eſt: qꝛ neceſſe eſt
oīa plenitudine timoris dñi excludi: ⁊ tūc dei
de ſi plene: ſi ꝑfecte timueris: dabit ſaporē ca
ritatis. Sine eius caritate timor penam hēt.
Timor q non eſt in caritate: cum initiat ad ſa
pientiam: neminem ꝯſumat: qm̄ ſupueniens
caritas expellit illum. Hec Ber. Et recte ti
mor hic intelligitur ꝑ angelum Gabrieleꝫ: q
fortitudo domini interꝓtatur. Nam timor ho
mines fortes facit. Prouerbi. 14. Jn timore
domini fiducia fortitudinis. Hec fiducia de
bilitatem hoīs in dei formā mutat. vñ Gre.
Jn via domini opatur fortitudinē. ℭ Secū
dum eſt diue gratie adoptio. vnde dicit. Ne
timeas Maria. Jnueniſti gratiā ⁊c. Anima
ab oibus terrenis elōgata: timet de poſſibilita
te iſtius ꝯceptus. Reputat. n. ſe indignā: di.
Quomō fiet iſtud: quaꝫ angelus ꝯfortare dꝫ
Et h̄ merito: qꝛ nulli terrene affectioni innitit̄
⁊ ideo dignum eſt: vt celeſti dulcedine fulciat̄
Et h̄ maxime fit ꝑ gratiā: qua mediante deo
fit accepta: vt digna mater ſpūalis effici merea
tur. vnde ſicut btā virgo ante angelicā annū
ciationeꝫ meruit xp̄m ꝯcipe de ꝯgruo: qꝛ fuit
puella caſtiſſima: humillima ⁊ benigniſſima.
Sic aīa deuota ⁊ ſpiritualis: qñ diſponit ſe ꝑ
virtuoſas operationes: de ꝯgruo meret̄ ſpirt
tualiter ꝯcipere xp̄m. ℭ Tertiuꝫ eſt ſpūs ſan
cti operatio. Unde dr̄: Spiritus ſanctus ſuꝑ
ueniet i te ⁊c̄. Qđ exponitur de ſpūali ꝯceptu
qui attribuit̄ ſpiritui ſctō: qꝛ non pōt eſſe: niſi
per grām ſpiritus ſancti effectiue: ⁊ ſpirit⁹ ſan
cti aſſiſtentia: qꝛ in hoc oꝑe nō ſolum efficit:

ſed etiā aſſiſtit. Et hec ſuperuētio ſpiritus ſā
cti dicitur ibi. Spiritus ſāctus ſupueniet ꝛc.
Et tūc et aīa deuota virtute altiſſimi obūbra-
tur: ꝛ ab omni carnali affectiōe refrigeratur.
Vmbra.n.refrigerat ꝛ quietē preſtat: vnde i
canticis. Sub vmbra illius quē deſiderabā
ſedi ꝛ factus ꝛc. Iſta ergo aīa deuota ſic obū-
bratur pp refrigeriū ꝛ ſedationē paſſionū. vt
imaginemur quid deitatis radij ꝛ qetis cauſa
ri ex grā. Videm9.n.ꝙ radij ſolares incidē-
tes circa aliqḋ corpus trāſparēs: ꝛ dyaphonū
ſicut eſt ſpeculū refranguntur: ꝛ ſpeculū circū
ſtant: ꝛ calefaciēdo ꝛ accedēdo magis apparet
Sic diuinitatis radij incidētes circa aīaȝ de-
uotā circunſtāt: calefaciūt: ꝛ accēdunt in amo
re diuino. Sic ꝙ ſpiritualr aīa obūbratur ſpi-
ritu ſācto ſupueniēte. Licet igitur filius ſit an
te ſpm ſāctuȝ origine pductiōis ſue. Tū ſpūs
ſācti pueniit filiū ad aīaȝ deuotā. Hoc.n.ſpiri
tualiter ſpiritui ſācto attribuitur: cuius eſt per
gratiaȝ aīaȝ ſanctificare. ¶ Quartū eſt cōſen
ſus virginis exhibitus: ibi. Ecce ancilla dn̄i.
Qḋ autē ad hanc ꝯceptiōeȝ requiratur ꝯſen-
ſus aīe ſpiritualr pregnantis: pȝ. Nō.n.pdu
citur verbū in aīa deuota: niſi volūtate antece
dente: niſi.n.per volūtateȝ haberet deſideriū
ad iſtam pductiōeȝ: ab intellectu nullatenus
pduceretur. Unde Aug. dicit: ꝙ verbū ē cū
amore notitia: amor aūt ad volūtateȝ ptinet: ꝛ
qꝛ ad hāc pductiōem reputat ſe indignā: ideo
ꝓpriaȝ humilitateȝ recognoſcit. Et nō petēdo
ſed volūtati diuine ſe coaptādo: dicit. Fiat mi
hi ſm verbū tuū. Nō vocaliter expreſſū: ſȝ
mentaliter ꝛ obiectiue in aīa gignente impreſ
ſum: nō per informationē: ſed ſubſiſtēter ſe in
tellectui repreſentādo. Et i hoc ſm Ber. Re
currebāt tua miracula.ſ. deus ꝛ hō: mater ꝛ
virgo: fides ꝛ cor humanū. Iſta.n.ſimul cō-
currūt in iſto ſenſu virginis dicendo. Ecce an
cilla domini ꝛc.

¶ Feria ſexta quatuor temporum. Ser-
mo nonus de euangelio.

Xurgens ma
ria ꝛc. Luce p°. Secūduȝ ꝙ
Ber. dicit. Iuſtus nunquā
arbitratur ſe ꝯprehēdiſſe: ſed
ſemper eſurit: ſititq̄ iuſtitiā.
Ita vt ſi ſemꝑ viueret: ſemꝑ quātum in ſe eſt
de bono in melius proficere totis viribus co
naretur. Nō ad annuȝ: ſed in eternuȝ diuino
ſe mancipat famulatu. Sempiterna itaq̄ iuſti
eſuries: ſempiternā meretur refectionē. Be-
ata igitur virgo: lȝ ꝑ aſſiſtentiaȝ diuini numi-
nis omniuȝ gratiaꝝ ꝛ virtutū perfectionē ade
pta fuerit: intantū etiaȝ: ꝙ digna mater dei eſt
inuēta. In hijs tamē adhuc noluit eſſe ꝯten-
ta: quin nō ſolum ſeipſam adhuc plus viſa eſt
proficere: ſed etiā alijs voluit oſtendere formā
pficiendi: vt etiaȝ ſic in alijs ſuū perfectū aug
mentaret. Hoc eniȝ innuitur in p̄ſenti euange
lio moralr intellecto. di. Exurgens Maria.
Vbi ſunt quatuor conſiderationes.

Prima conſideratio.

c Irca primā ꝯſiderationeȝ que eſt de
modo ꝛ forma proficiendi. Exur-
gens Maria: ſunt ſex ꝯcluſiones.
¶ Prima ꝯclō ē: ꝙ ꝯtinua occupatio laboris
maxime valet ad hoc: vt in diſciplina moꝝ
valeat quis ptingere ad pfectioneȝ virtutum:
Ut pȝ in viatore: qui viaȝ ꝯtinuat: ꝛ in labore
vie pſeuerat: ꝛ ad fineȝ ptingit. vnde Greg.
In vanum opus bonū agitur: ſi ante vite ter
minum deſeratur: qꝛ fruſtra velociter currit:
Qui anteq̄ȝ ad terminū peruenerit deficit. Et
ideo dicit apl's ad hebre.12. In diſciplina per
ſeuerate. Tanq̄ȝ filijs vobis offeret ſe d's. vn
de dicit. Exurgēs. Surgere.n.eſt ſignuȝ in
cepti laboris. Iacere ꝛ ſedere fatigationis.
¶ Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ recta ꝛ ſincera intentio la
borē boni opis ordinat ꝛ diſponit. vn̄ Ber.
Pura ꝛ ſincera intentio erit: ſi in omni actio-
ne noſtra: aut honorē dei: aut vtilitatē proxi-
mi: aut bonā ꝯſciētiaȝ queramus. Hoc eniȝ
poteſt declarari. Uidemus.n. in naturalib9:
ꝙ corpus ſimplr purum: bene ꝯtinue mouet
ſurſum: nec ſiſtit: donec ptingat ad terminū:
imo quāto plus aſcendit: tāto intēſius moue-
tur. Unde fortius mouetur in fine: q̄ȝ in prin
cipio: ꝛ in medio. Corpus vero mixtuȝ ꝛ im-
purum: lȝ q̄n̄q̄ moueatur ſurſuȝ: non tamen
continue nec directe. immo mouetur motu re
flexo. Sic ꝙ in aſcenſu paulatim reuertitur:
deinde modicū quieſcit: tandē ſubito cadit de-
orſum: vnde primo venerat. Sic ſpiritualiter
homo ſimplicis: ꝛ ſancte intentiōis: ꝛ pure in
mēte affectiōis: ꝯtinue aſcendit ad deuȝ: non
ſiſtens: nec etiam retrocedens. Figurat Eze
chiel's p°. Animalia ſancta ibāt: ꝛ non reuer-
tebantur. Unde Ambroſius. Quanto plus

appropinquat quis: tāto intētius fertur in deum. Econtra homo impurus mixtus mūdanis affectionibus ⁊ terrenis: Licet aliqñ aſcēdat ad deū p quedā opera: tñ cito reuertitur: ⁊ tepeſcit p peccata venialia: q̄ feruorē caritatis remittunt. Deīde quieſcit homo ab oībus opibus deſiſtēdo: tandem ſubito reflectitur ⁊ relabitur in peccatū: de quo primo aſcēderat. vnde dr̄. Maria. i. amarū mare. Nā mūdus noſtre ſenſualitati nunc dulcis rationi amare ſcit: ex ꝯſideratiōe deliciarū ſupnarū: in qua recta eſt intentio intellecta: q̄ actiōes īformat.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ lȝ ꝓficere in virtutibus ſonet quaſi imperfectum: qꝛ ſm Ber. Perfectus non hȝ quo ꝓficiat: et qui ꝓficit: eo ipſo quo proficit: pfectus non eſſe cōuincitur. Tñ in defeſſum ꝓficiendi ſtudiū: ⁊ magis conatus ad perfectionem: perfectio reputatur. Et ideo ſequitur: ꝙ ſtudere perfectioni: eſt perfectum eſſe: ꝓ certo nolle proficere: eſt deficere. Non eſt ſtare oīno in incerto huius mortalis vite: in quo nullus in eodem ſtatu permanet. Unde neceſſe eſt: vt aut aſcendas: aut deſcendas: vnde dicit Ber. Minime eſt bon⁹: qui melior eſſe nō vult. Et vbi incipis nolle eē melior: ibi deſinis eſſe bonus. vnde beata virgo abijt ad meliora proficiendo.

¶ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ beata virgo eſt nobis figura proficiendi. vnde glo. ibidē dicit. Accepto virginis ꝯſenſu: celeſtia petit angelus: quem virgo ſequitur: que in montana ꝓgreditur. Sicut aīa deuota: que verbum dei concipit: virtutum cacumina ꝓgreſſu amoris cōſcendat. In ciuitatē iuda. i. confeſſionis ⁊ laudis arcem penetret. Et vſqȝ ad perfectionē fidei: ſpei ⁊ caritatis. Quaſi tribus mēſibus in ea cōmoretur. Q̄ aūtē virgo glorioſa fuit nobis figura ꝓficiendi in vita. Patet in ei⁹ quadruplici ſtatu. Nam ſi Johānes baptiſta in ſtatu ſue conceptionis: quādiu fuit in vtero matris: ſanctificatus ⁊ ſpiritu ꝓphetie ſuperfuſus fuerit: Ut xp̄m cognoſceret ⁊ exultaret Multo magis videtur: ꝙ anima virginis fuerit in vtero matris ſic illuſtrata: vt ibi vacaret contemplationi. ¶ Secundo in ſtatu pueritie ſue vſqȝ ad. 12. annos etiam floruit vita cōtemplatiua. Quia cum angelus. 12°. anno ad ipſam aduenerat: vt ferunt hiſtorie: ita ſapienter fuit angelum allocuta: ꝙ tanta ſapientia in muliere nunq̄ꝫ fuit reperta. Luce p°. ¶ Tertio in ſtatu adoleſcentie excellentiſſime floruit cū tota die myſteria ⁊ mirabilia: que fiebant circa filiū ſuū ꝯſideraret. vñ Luc. Maria aūt ꝯſeruabat oīa verba hec. ¶ Quarto ī ſtatu pfecte etatis. quādo. ſ. exiſtens. 45. annorum miſſus fuit ſibi ſpiritus ſanctus ⁊ apl'is. vnde apoſtoli poſtq̄ꝫ predicare ceperūt: ab ea fuerūt illuſtrati. Sicut dicit Ihero. ſpālıter de Johāne ⁊ de Paulo. Pȝ ergo: q̄uo nobis duas vitas ꝓficiendi figurauit. ſ. actiuā ⁊ ꝯtēplatiuā.

¶ Quinta ꝯclō eſt: ꝙ due ſunt vite: quibus melioribus fit ꝓfect⁹ ſpiritualis. ſ. actiua ⁊ cōtēplatiua. Nā vita actiua ordinat ⁊ diſponit ad vitā ꝯtēplatiuā. Unde Greg. Ad vitam ꝯtēplatiuā ordinate nō peruenitur: niſi mediante actiua: que eſt ad ipſā diſpoſitio preuia. Sicut labor eſt diſpoſitio ad requiē: ⁊ ſicut finis optatus belli eſt pax ſm Aug. Iſte due vite ſunt nobis ī ſacra ſcriptura figurate ī Lya: ⁊ Rachele. qꝛ ſm Greg. Sicut Lya tanq̄ꝫ primogenita: fuit primo deſpōſata Jacob: ſed Rachel mag' iugiter ꝯſiderata. Ita vita actiua ꝯiungitur primo viro pfecto: ſed ꝯtēplatiua magis deſiderat. Pȝ etiā de ꝯtēplatiua vita: ꝙ valeat ad pfectū. Nā ſm Dyoni. vita ꝯtēplatiua eſt aſſiſtentia ſpiritualis: qua conſiſtit aīa noſtra coniuncta deo: q̄d fit: qñ caſtiſſimis orōnibus ad diuinā ꝯtēplationem: nos reuelata mente conuertimus: ⁊ tunc nō trahimus deū ad nos: ſed potius trahimur ad ipȝ vt pȝ ī ſimilitudine. Quia ſicut illi qui ſunt in naui ligata ad lapidē in littore manentē ⁊ firmū ⁊ ſicut ſi nos volumus lapidem ad nos trahere p funem: trahimus noſipſos ad lapidem. Ita ⁊ in actu ꝯtemplatiōis nō trahimus deū ad nos: pmanentē in loco ſuo imobiliter: ſed noſipſos trahimus ad deū: qꝛ ꝯtēplatio nō eſt niſi quidā motus mentis in deū per motū: nō ducitur terminus ad mobile: ſed ecōuerſo Sic xp̄s in aſcenſione non tranſtulit ad ſe celum: ſed ſeipſum ad celū. Sed iſte motus nō eſt violentus ſed naturalis. Quia ſicut centrū trahit graue: ita vltimus finis attrahit omnē affectum ſm Aug. Hee vite ſignantur p mōtana: p que Maria feſtine: p ꝓ̄ptitudinem affectiōis cucurrit. Nā mōtana citius radios ſolares ſuſcipiūt: ⁊ ideo iocūdi. Et pp ſinuationē nō poſſunt faciliter aſcendi: ⁊ ideo ſecuri. Etiam quia ſunt cauernoſi: ⁊ ideo ſunt aquarum attractiui: ⁊ remiſſiui: ⁊ ideo communicatiui. Etiam quia ſunt metallorum nobilium contentiui: Et ideo vberes.

Sic reuera vita contemplatiua: habet iocun/ditatem: propter incboataꝫ felicitatem. Nam hij felicitatis participes ſunt effecti: guſtantes virtutem futuri ſeculi: ſm apoſtoluꝫ. Habet etiam ſecuritatem: qꝛ hij ſunt ita perfectis acti onibus accenſi: ꝙ non timent. Naꝫ pfecta ca ritas foras mittit timorem. Johãnes in cano nica. Habet etiam trãquillitatem: qꝛ virtutes ſuperiores tenent totalr̃ ſubiugatas vires in/feriores. Vñ apoſtolus. Si ſpiritu facta car/nis mortificaueritis: viuetis. Habet etiã fa/cultatem ad virtutem: Unde apoſtolus. Ca/ſtigo corpus meum ꝛ cetera.

¶ Quinta ↄclo est: ꝙ terminus huius ſpiri/tualis perfectiõis: eſt ipſa beatitudo. Nam ſꝫ Aug. Cõtemplatio diuina eſt finis omnium bonoꝝ actionũ: requies ſempiterna: ꝛ gaudiũ qꝺ non auferetur. Fine autem cuiuſlibet agẽ tis adepto: nõ reſtat niſi in ipſo qeſcere ꝛ gau dere. Unde beata virgo dicitur iuiſſe i ciuita tem iuda. Beatitudo dicit̃ ciuitas: ꝓꝑ mãſio/nem ꝛ ſecuritatẽ. Ut etiã innuit auctoritas ſu pradicta de manſione: qꝛ terminus ad quem cui aliquid imanet quieſcendo: dicit̃ mãſio ei⁹ Quia igitur talis quies ẽ in beatitudine i ma/nendo in obiecto beatifico: ſicut i termino: ad queꝫ terminatur appetitus: ideo dicitur man/ſio. Patet etiaꝫ de ſecuritate: qꝛ beatitudo eſt ſtatus omniuꝫ bonoꝝ perfectus: ꝛ ſic talis ſe curitas eſt ei intrinſeca: qꝛ eſt quoddã bonuꝫ: qꝺ bene decet habere ſanctos. Unde ẽ docu/mentuꝫ: ꝙ in hoc mũdo: quaſi in loco alieno: detinemur quaſi violenter: qꝛ manſio ꝛ locus ꝓprius aie eſt deus: ſm Aug. Unde ait apo ſtolus. Quãdiu ſumus in hoc mundo: pere/grinamur a dño. Et ad hebreos. Non habe/mus hic manenteꝫ ciuitatẽ: ſed futurã inquiri mus. Et dicitur ciuitas iude: ꝓpter ↄfeſſiõeꝫ laudis. Yſa. Gaudiũ ꝛ letitia inuenitur in ea ꝛ gratiaꝝ actio: ꝛ vox laudũ: vnde ſm Ber. diſcam⁹ in terris: quas facturi ſumus laudes in celis. Nihil ita ꝓprie celeſtis habitationis ſtatũ repreſentat: ſicut alacritas laudantiũ deũ maxime ſi de puro corde procedat.

¶ Sexta ↄclo eſt: ꝙ talem ꝛ tantã perfectiõeꝫ adepti: nõ preſumãt de ſe: ſed honoreꝫ dño ꝑ/ſtent: a quo oẽ donum ꝑfectiõis eſt deſcẽdẽs. Nam ſine eius adiutorio: nullus ꝑſeuerare poteſt in bono. Ratio eſt: qꝛ quãuis ſm phi/loſophũ de bona fortuna. Homo ſit dñs ſuo rum actuum: tamen non eſt dñs ſuaꝝ poten/tiarum. Unde nõ poteſt volẽdo facere: vt vo luntas in eo qꝺ vult: ad id quod vult: vel eli/git: imobiliter ſe habeat. Et ideo vt imobilr̃ ſe habeat in bono qꝺ eligit: neceſſariuꝫ eſt di/uinũ adiutoriũ. Unde Ber. dicit. Loquitur deus. Sine me nihil poteſtis facere. Ita eſt. Nec ſurgere ad bonũ: nec ſtare in bono poſ/ſum⁹. Tu igitur qui ſtas: da gloriã deo: cui⁹ manu erigens. Sequitur. Animus ſi nõ pre ſumat de ſe: ſi ↄfortetur a deo: poterit vtiqꝫ do minari ſui: Ut nõ dñetur ei oĩs iniuſtitia. Ita inquaꝫ animũ deo innixum: nulla vis: nulla fraus: nulla iam illecebra poterit: vel ſtantem deijcere: vel dñantẽ ſubijcere: alioqn fruſtra innititur. Si nõ innitit̃: vincitur. Huius fi/guram oſtẽdit glorioſa virgo: qñ intrauit do/mum zacharie: ꝛ ſalutauit elyſabeth. Nam za carias interpretatur auxiliũ dñi. Et elyſabeth interpretatur dei mei ſecuritas. Tunc eniꝫ qs ſaturatus beneficijs ꝛ donis dei meritorijs: ꝛ etiaꝫ debita remuneratione intrat domum za charie: qñ nihil de ſe preſumens: oĩa dona a deo accepta: tribuit deo cum gratiaꝝ actione. Et tunc ſalutat elyſabeth: qñ ſufficientiaꝫ ſuã cognoſcit: ſibi inditã eſſe a deo: dicẽs cũ aplo Omnis ſufficientia noſtra ex deo eſt.

Secunda conſideratio.

s Ecunda ↄſideratio eſt de prompti/tudine gratie, ꝑficientibus coopan/di: cũ dicitur. Et factũ eſt: vt audiuit ſalutatiõeꝫ marie elyſabet: vbi ſũt due ↄſones

¶ Prima ↄclo eſt: Cum gr̃a ſit quidaꝫ habi tus ſupernaturalis: mediãte quo oĩs act⁹ eli/citus ordinatus in vltimũ finem ſit dignus vi ta eterna: habens nihilominus meritũ diuine acceptationis a deo: qꝛ ſic inſtituit. Tamen ad ipſam obligamur nõ obſtante: ꝙ nõ eſt in no ſtra poteſtate: qꝛ ds̃ ſic ordinauit: ꝙ eaꝫ diſpo/nenti ſe daret. ſ. de ↄgruo. Ratio. Nam quis maxime obligat̃ ad illud: qꝺ in actu meritorio hꝫ ratiõe cauſe principalis: gr̃a eſt huiuſmo di. Quia hꝫ ratiõe merendi a deo: qui ſic in ſtituit. Cũ igitur beatitudo noſtra ſolum meri to adipſcit̃: gr̃a maxime eſt nobis neceſſaria i ordine ad fineꝫ vltimũ vite eterne: quare ꝓ cõ ſequẽs ad ipſam obligamur: tanqꝫ ad digni/ficantem nos vita eterna: que ſemꝑ parata eſt ſe offerre diſponenti? Et hoc eſt qꝺ dicit. Ut audiuit ſalutationẽ marie elyſabeth. Uñ Ma ria eſt deuota aĩa: que per debitam diſpoſitio/nem acquiſiuit ſibi abundantiam gratiarum.

Que quidem acquiſitio eſt quedã ſpiritualis ſalutatio. Nã ſicut ſalutatio eſt ſignum ↄcordie ⁊ dilectionis. Sic gratiarũ actio eſt ſignum diuine acceptationis. Unde Elyſabeth: que interpretatur dei mei ſaturitas: ſignat plenitudinem gratiarũ. Audiẽs. ſ. aure cordis. Mariam. i. aiam deuotã ſe exhibet ad parendũ etiã innuit exultatio Johãnes in vtero: oſtendens promptitudinẽ exhibẽdi ſe diſponẽtibus Dat. n. deus oibus affluẽter: ⁊ nõ improperat. Jac. I. Ipſe. n. plus eſt paratus dare: q̃ tu audeas petere. vnde dicit Origenes. Deus ad benefaciendũ eſt promptiſſimus.

¶ Secunda cõcluſio eſt ꝙ abundãtia gratiarum: quinqȝ hȝ effectus ĩ aĩa deuota. ¶ Primus. n. eſt: ꝙ hȝ ſpiritum ſanctificare. Nam talis perfectio gratiarũ: cauſans in aia virtutes morales expellendo peccatum: domat carnem ↄtra ſpiritũ ↄcupiſcentẽ. vnde dicit. Et repleta ẽ ſpũ ſancto Elyſabeth. ſ. effectiue: qꝛ ipſa gratiarũ pfectio: que p Elyſabeth intelligitur: fomitẽ domat: ꝓmptitudinẽ peccati aufert: ⁊ ↄfert ad ſpiritualia habilitatẽ: ⁊ etiam a peccato pſeruat: ⁊ p ↄñs ſpiritũ reddit ſanctũ. Nam ſm Dyo. de diuinis noibus. Sanctitas eſt ab omni imundicia libera ⁊ pfecta ⁊ imaculata mundicia. ¶ Scd̃s eſt: qꝛ hȝ eam deuotã reddere: qꝛ feruere facit mẽtem deſiderio ad eterna. Ad hanc deuotionẽ valent etiã ſigna exteriora: que excitãt aiam ad deuotiõeȝ vt ſunt verba clamoroſa. vnde Aug. dicit: ꝙ verbis ⁊ alijs exercitijs ad augendũ ſanctũ deſideriũ noſipſos arctius excitamus. vnde dicit. Et clamauit voce magna. In quo clamore exprimitur mentis deuotio: vbi etiã dicit gloſa. Nõ tam clamoroſa q̃ deuota. Deuotio. n. magnus clamor eſt: ita vt vſqȝ ad celũ audiatur. vnde Moyſi dictum eſt. Exo. 14. Quid clamas ad me: qui tamẽ non ore: ſȝ cordis deſiderio clamauit. ¶ Tertius eſt cauſa adoptare in heredeȝ eterni regis: qđ facit promiſſio pmiorũ. Nã ad religionis obſeruantiã boni inclinantur ex amore premij: ⁊ mali ex timore ſupplicij. In pfectu igitur ſpirituali datur nobis promiſſio premiorũ ſi fidelr laborauerimus. Pſal. Hic accipiet benedictioneȝ. vnde dicit. Benedicta tu iter mulieres. Naȝ benedictio diuina nihil aliud eſt: q̃ ſingularis adoptio in heredẽ eterni regni: vnde antiqui patres in lege ſolebant benedicere filios ſuos ad habenda bona tpalia. Sicut pȝ de Yſaac Geneſis. 27. Sic deus pater benedixit nos omni benedictiõe ſpirituali in celeſtibus: quã etiã ↄſequemur: p perfectũ virtuoſũ omniũ virtutum. ¶ Quartus eſt fecũdare actus virtuoſos. Nã ſm Aug. oẽs virtutes ſine gratia poſſunt eſſe: ſed nõ ꝓdeſſe: qꝛ lȝ ad meritũ reqrat volũtas: tamẽ radix meriti ẽ ipſa gr̃a. ¶ Pͦ dico bñ reqrit volũtas qñ ordinata eſt ſȝ affectioneȝ iuſtitie: qꝛ vt ſicut hȝ motũ ordinatũ circa deũ. ſ. volẽs oĩa q̃ ſũt circa deũ iuſta ⁊ ei placẽtia. Requiritur etiã gratia: qꝛ meritoria nõ poſſunt perfici: niſi p virtutes: q̃ gratiam cauſant in aia: dicẽte aplo. Oĩa poſſum in gratia: q̃ me ↄfortat: vnde addit. Et benedictus fructus ventris tui. Iſtud eſt meritũ qđ originat a ventre. i. de cauerna bone volũtatis: nihilominus attrahẽtis ſibi flumen gratiarũ: de quibus dicitur in pſalmo. De fructu operũ tuorũ ſatiabitur terra. Iſte fructꝰ benedicitur: qñ copioſe remunerat. Pſal. Hic accipiet benedictioneȝ a dño ⁊c̃. ¶ Quintus eſt ꝙ hȝ virtutes cuſtodire. Hoc. n. fit p humilitateȝ: q̃ eſt fecundatiuũ omnium bonorũ: in q̃ oẽs virtutes radicãtur. vnde Aug. Niſi humilitas oĩa quecũqȝ benefacimus pceſſerit: ⁊ ↄtinuata ſecutaqȝ fuerit: iam nobis de aliquo bono gaudẽtibus totũ aufert de manu ſupbia Exẽplũ huius eſt. Si qs in obſequio facit libẽter officia humilia: vt patet de virgine glorioſa: cuius humilitatẽ ↄmẽdat Elyſabeth. d. Unde h̄ mihi: vt veniat mater dñi mei ad me Sciebat. n. ꝙ ex humilitate beate virgis erat Et ideo verbũ illud ſȝ gloſaȝ nõ erat dubitantis queſtio: ſȝ humilitatis admiratio: que oiũ virtutũ eſt cuſtos. q. d. Unde mihi hoc? Nã admiror de humilitate viſitatiõis tue. Et merito: ꝓpter magnificentiã virtutis: que apparet in te. Ecce eniȝ: vt facta eſt vox ſalut. q. d. Poſtq̃ vidi te diſpoſitaȝ: ⁊ ornatã virtutibꝰ. Infans Johes. i. gratia exñs in ventre. i. in merito xp̃i. Exultauit in gaudio. Exhibens ſe gaudioſe in obſequũ. Et nota ꝙ pfecta humilitas hȝ quiqȝ gradus. ¶ Primus ẽ ſubdere ſe maiori: ⁊ nõ pferre ſe equali: q̃ eſt ſufficiens. ¶ Scd̃s eſt: ſubdere ſe eq̃li: ⁊ nõ pferre ſe minori: ⁊ hec dicit abundãs. Iſtos gradus virgo Maria pfecte habuit in ſe. Subdidit ſe maiori obediẽdo diuine voluntati: vt pȝ in angeli annũciatione. d. Ecce ancilla domini ⁊c̃. Equali ſe non poterat ſubdere inter puras creaturas: qꝛ nõ eſt inuẽtus ſimilis illi

Jtem ſubdidit ſe minori: vt pꝫ in obſequo Ely
ſabeth: cui tribus menſibus ſeruiuit.

Tertia conſideratio.

Jrca tertiã ꝯſiderationeꝫ: que eſt de
c certitudine remunerãdi cum dicit.
Btã ꝗ credidiſti: vbi ſũt tres ꝯclõeſ
¶ Prima ꝯclõ eſt: lꝫ oĩs homo ſit beatifica-
bilis: qꝛ capax ꝑfecti boni: Nã intellectꝰ eius
apphendere poteſt vniuerſale ⁊ ꝑfectuꝫ bonũ
⁊ eius volũtas appetere illud. vnde pſal. Be
atus homo quẽ tu erudieris domine: tñ quan
tum ad huiuſmodi boni fruitionẽ beata virgo
fuit beatiſſima. Nã quãto magis aliquis hic
bono frui poteſt: tãto magis eſt beatificabilis
ſed hoc ꝯtingit maxime in beata virgine pro-
pter optimã eius diſpoſitionẽ ad fruitionẽ: qꝛ
vltra oẽꝫ creaturã erat dotata virtutibus ⁊ do
nis gratiaꝝ: que ipſam maxime ad fruitioneꝫ
diſponebãt. vnde Aug. dicit. Nullam dei ſa
pientia maſſam inuenit humani generis: per
quã vt diſpoſuerat in mundũ veniẽs: luctuoſe
ꝑditioni ſubueniret ⁊c. vide ſupra in euãgelio
Miſſus eſt. Pax ante ſecũdaꝫ ꝯſiderationẽ
Hanc auteꝫ ꝑfectionẽ ꝯſiderãs in ea Elyſa-
beth. Dixit. Et beata es. Jnnuẽs ſuaꝫ beati-
tudineꝫ hic inchoaſſe. vnde Beda dicit. Nec
mirꝝ ſi dñs redẽpturꝰ mũduꝫ: opationẽ ſuã in
choauit a mr̃e: vt p quaꝫ ſalus oĩbus parabat.
eadeꝫ ꝓ fructũ ſalutꝭ filij hauriret ex pignore.
¶ Scđa ꝯclõ eſt: ꝙ lꝫ in hac vita ꝑfecta ⁊ ve
ra beatitudo nõ poteſt haberi: cũ ſit ꝑfectum ⁊
ſufficiẽs bonũ: excludens omne maluꝫ: ⁊ im-
plens oẽ deſideriũ boni: qđ impoſſibile eſt in
hac vita. Tñ beata virgo habuit participatio-
nem beatitudĩs in hac vita: ꝑꝑ ſĩlitudinem ve
re beatitudinis: ſꝫm aliqualem ſũmi boni frui
tionem. Hoc tñ maxime erat ꝑ fidem: quam
prius habuit: anteq̃ꝫ corporal'r ꝯciperet xp̃m.
vnde Aug. Virgo beata xp̃ꝫ ꝯcepit prius mẽ
te q̃ꝫ corpore per fidem. Et beatior erat in cõ-
ceptione mẽtis. Et ideo dicitur. Beata ꝗ cre
diſti. q. d. Jdeo beatitudinis inchoationẽ hic
in vita ꝯſecuta es: qꝛ fide nõ ficta: ſed vera: ſũ-
me veritati: que mẽtiri non poteſt ĩmobiliter
inheſiſti. Et ideo dicit Augu. de virginitate.
Materna propinquitas nihil Marie ꝓfuiſ-
ſet: niſi felicius xp̃m in corde ꝑ fideꝫ: q̃ꝫ carne
geſtaſſet. Cũ igitur xp̃s habitet ꝑ fideꝫ in cor
dibus noſtris: quo habito habet omne bonũ:
Jpſa fides videt hr̃e merituꝫ btitudinis eter
ne: pꝫ etiã ratione. Nã vltima beatitudo hoĩs
cõſiſtit in quadã ſupnãli viſione. Ad quaꝫ ne
mo ꝑtingere põt: niſi deo doctore: a ꝗ hẽmus
veritatẽ fidei: ꝗ ſola hẽtur ꝑ fideꝫ. Quare ⁊c.
¶ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ cõiter per fidem de eter
na beatitudine certificamur. Ad heb. xj. San
cti ꝑ fidem ⁊c. Pꝫ etiã ratione. Nam actꝰ no
ſtri ſunt meritorij inquantũ ꝓcedunt ex libero
arbitrio moto a deo ꝑ gratiaꝫ. vnde oĩs actus
humanus ſi ſit relatus in deum. poteſt eẽ me
ritorius. Jpſum autẽ credere eſt huiuſmodi:
qꝛ actus intellectus aſſentiens veritati diuine
imperio voluntatis a deo mote ꝑ gratiã in or-
dine ad deum. Et ideo dicitur ibi: ꝙ fides eſt
ſubſtãtia reꝝ ſperandaꝝ. Glo. i. que res ſpe
randas facit nos conſequi. ſ. bona futura. Et
Criſo. ibidẽ dicit: ꝙ fides eſt augmentum. i.
premõſtratio ⁊ certitudo reꝝ: que nõ apparẽt
qꝛ ſi de eis dubitas per fidẽ ꝓbantur. i. indu
bitanter facit ea cõſequi. Et ideo addit. Quo
niam perficientur ea que dicta ſunt tibi a dño.
q. d. Propter fideꝫ tuaꝫ ꝑficientur. i. certitu-
dinaliter dabuntur tibi: que dicta. i. promiſſa
ſunt tibi a dño. i. a xp̃o: qui credentibus nunc
in nouo teſtamento ꝓmittit eterna: ſed non tẽ
poralia. Sicut carnalibus in veteri teſtamẽto
ꝓmittebat. vñ glo. Aug. dicit ſup illo verbo
Sãcti ꝑ fidem ⁊c. ¶ Jn veteri teſtamento ſe
pe patribus tꝑalis felicitas mõſtratur exhibi
ta. ¶ Jn nouo aũt teſtamẽto non eſt tp̃s taliũ
reꝝ. Ante aũt dedit deus talia ad vetereꝫ ho-
minem ꝑtinentia: vt p̃ter euꝫ non intelligatur
alius largitor terrene felicitatis. Jn xp̃o auteꝫ
nouo hoĩe: nouis noua ꝓmittit. i. eterna. vn-
de ipſe voluit pati ⁊ mori tanquã a deo dereli-
ctus: vt gratia noui teſtamenti ꝯmẽdaretur:
qua diſceremus aliã felicitateꝫ querere. Que
nunc eſt in fide: Poſtea in ſpe: ut ſic hortare-
tur nos terrenam felicitatem contemnere pro
eterna.

Quarta conſideratio.

Jrca quartam conſiderationeꝫ: que
c eſt de gratitudine regratiandi. Cuꝫ
dicit. Et ait Maria. Magnificat
anima mea ⁊c. Ubi ſunt tres cõcluſiones.
¶ Prima ꝯcluſio eſt: ꝙ licet de lege cõi nos
multa beneficia receperimus. Puta creatio-
nem: redemptionẽ: multoꝝ beneficioꝝ largi-
tionem. ¶ Jtẽ expectationeꝫ: iuſtificationem
⁊ obſeruationꝫ: ⁊ preſeruationem: ꝓpter que
etiã obligamur ad gratiaꝝ actionẽ: ſꝫm Ber.

di. gr̄as agam⁹ factori noſtro: redēptori nr̄o:
benefactori: remuneratori noſtro. Tn̄ ex ſpe-
ciali p̄rogatiua beata vgo recepit iſta: ꝛ adhuc
dona excellentiſſima. ſ. ſanctificationis in vte-
ro: gratiam maternitatis. Honorez reſpectu
filij: gratie plenitudinem in conceptione filij:
ꝛ reſurrectionis accelerationem. Que omnia
non cadūt ſub merito condigno ex natura rei:
Licet ex inſtitutione diuine voluntatis: pro-
pter inequalitatez ꝓportionis gratie ad glori-
am: ꝛ ideo obligatur adhuc ad maximaz gra-
tiaꝝ actionez. Cuius ratio prima eſſe poteſt.
Nam ſm̄ diuerſas cauſas: ex quibus aliquid
debetur. Neceſſe eſt diuerſificari debiti red-
dendi rationem: ita tamen ꝙ ſemper in maio-
ri: illud quod minus eſt contineatur. ¶ Cuz
igitur hijs conſideratis primo ꝛ principaliter
inuenitur cauſa debiti in deo. ſ. ꝙ ipſe eſt pri-
mum principium omniūz bonorum noſtroꝝ.
Ideo virgo glorioſa tot ꝛ tāta beneficia a deo
recipiens: ad impendendum ſibi maximum
cultum reuerentie obligatur. Cuius ratio eſt
ſecunda. Nam gratiarum actio in accipiente
reſpicit gratiā dantis: vnde vbi eſt maior gra
tia dantis: ibi requiritur maior gratiaruz actio
ex parte recipientis. Cuz ipſa igitur vltra oēz
creaturam receperit abundantiam omniū gra
tiarum: merito debebat reddere maximaz gra
tiaꝝ actionez. Vn̄ dicit̄ de ea. Et ait Maria.
Magnificat ꝛc. vbi Beda dicit in pſona ei⁹.
¶ Primo dona ſibi ſpecial'r ꝯceſſa ꝓfitetur.
inde beneficia d̄ quibus generaliter humano
generi in eternum conſulere non deſiſtit: enu
merat. Quaſi diceret. Tanto munere me do-
minus ſublimauit. Vt nullo lingue officio ex
plicare poſſim. Sed totum animi interioris
affectum in agendis gratiarum laudibus of-
fero totum quod viuo: quod ſentio: quod di-
ſcerno: in eius magnidinē ꝯtēplando: iplēdo
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ virgo beata: ſi-
ue deuota anima: non ſolum deum magnifi-
cat honorificentia cordis ꝛ oris: Sed etiaz ef-
fectu operis: ipſum in omnibus perfecte imitā
do. Cuius ratio poteſt eſſe. Nam cuz omnis
effectus naturaliter conuertitur ad ſuam cau-
ſam. Oportet enim ꝙ effectus ordinetur ad fi
nem agentis. Sed benefactor inquantuz hu
iuſmodi eſt cauſa beneficiati. Et ideo natura-
lis ordo requirit: vt ille qui ſuſcipit beneficiuz
per gratiarum recompenſationem conuerta-
tur ad benefactorem. Hoc enim fit effectiue
per gratiarum actionem. Cum igitur anima
deuota ſicut copioſiſſime a deo ſit beneficiata
vt virgo glorioſa prefigurat ordine naturali.
requiritur: vt ipſa tanquam effectus ad ſuam
cauſam per imitationem effectiuam ad ipſum
conuertatur. Ipſum ſcilicet in omnibus per-
fectionibus in ſeipſo magnifice repreſentan-
do. Unde dicit. Magnificat anima mea ꝛc.
Vbi Beda. Magnificatur dominus in no-
bis: dum anima noſtra: que ad imaginez dei
creata eſt ꝑ iuſtitiaz ſe xp̄o conformat: que eſt
imago patris: ꝛ ſic duz ipſum xp̄m imitando
magnificat quadam participatiōe magnitudi-
nis eius ſublimior fit: vt illā imaginem ſplen
dido calore bonoꝝ factorum: ꝛ quadā emula-
tione virtutis in ſe videatur exprimere.
¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ talis effectiua hono-
rificentia: qua de⁹ magnificatur in anima de
uota: habet quadruplicem actum. ¶ Primū
habet reſpectu preſentium. ſ. circa omnia tem
poralia ꝛ creata: cum omnia ad deuz referun-
tur: ꝛ per ipſa laudatur: ꝛ eius magnificentia
extollitur. Sicut conſueuimus cōſurgere ad
laudem artificis ex pulchritudine artificij. Et
ad cōmendandā magnificentiaz regis ex ma-
gnitudine operum ꝛ ſubditorum. Quez actū
habet anima deuota conſiderans ſm̄ Augu.
In omni creatura relucere veſtigiū creatoris
di. Et exultauit ꝛc. Quia ad laudē eius ſequi
tur mentis exultatio: ſcd̄m illud pſal. Anima
mea exultabit in dn̄o ꝛc. ¶ Secundum ha-
bet de preteritis bonis a deo receptis: propter
quod debet deo regratiari: ꝛ maxime de paſſi
one Chriſti: per quod beneficium redemptio
nis ſummuz bonum collatum fuit nobis. Et
ideo Eccleſi. 19. dicitur Gratiaz fideiuſſoris
tui non obliuiſcaris. Dedit enim pro te ani-
mam ſuam. Chriſtus enim pro nobis in mor
te fideiuſſit: cuz ſe pro nobis liberādis poſuit.
Hūc actuz habēs deuota anima poterat dice
re cū ap̄lo. Mihi abſit gloriari niſi i cruce ꝛc.
Unde dicit. Et exultauit ꝛc. Unde Abacuch
Et exultabo in deo ieſu meo. ſ. pro me paſſo.
¶ Tertium habet de futuris: quia anima de
uota etiā pro futuris debet deuotiſſime depre
cari: ꝛ ad ipſum deſiderio indefeſſo: ſitire ſpe
firma. Donec optata veniat: ſicut mercena-
rij dies eius. ſcd̄m illud pſal. Sitiuit anima
mea ad deum ꝛc. Et ideo dicit. Et exultauit
ſpiritus meus ꝛc. Pſal. Renuit conſolari
anima mea: memor fui dei ꝛ delectatus ſuz.

Igitur in deo q: ſolus bonus eſt. Naȝ ratio omnis boni in eo inuenit. ¶ Quartum habet reſpectuȝ eternoꝝ: q: vita abſtractiua aie deuote in taliuȝ ꝯſideratōe ꝯſiſtit ſm Augᵐ ſed nō reſpiciendo ad p̄terita: nec futura: vel p̄ſentia: ſed ad imutabilia: ſicut eſt dei ſumma bonitas: ⁊ pſonaꝝ trinitaſ. De qbus inducit apl's. Que ſurſum ſunt ſapite ⁊c. De quibus Ihere. 14. Qui gloriatur: glorieſ in hoc ſcire ⁊ noſſe me. Sic aia deuota ab oībus delectationibus abſtracta: ſpretis oībus tpalibus et caducis omni conamine niſa ē: ex tota aia ⁊ mente: ⁊ viribus oībus inherere: vt dicat. Et exultauit ſpūs meus ⁊c. nō caro mea. In deo ſalutari meo: nō in mundialibus: que ducunt nos in pditioneȝ. vnde Beda. Et exultauit ſpi. me. ⁊c. Quia nil me in terrenis libȝ nulla caducaꝝ rerum affluentia emollit: nulla aduerſitas frangit. Sed ſola illius memoria delectat: a quo ſalus eterna ſperaſ. Illius diuinitate letor: cuius tpali ꝯceptione mea caro fundaſ. Et ideo ibidem dicit glo. interlineaꝛis. Anima ſpiritu deo patri ⁊ filio deuota: vnum deum ex quo oīa: ⁊ vnum dominum: per quem omnia pio veneratur affectu: quod nobis concedat.

¶ Dominica quarta aduentus. Sermo de epiſtola. Sermo decimus.

f Ratres ſic nos exiſtimet hō. Prima corin. 4°. Quia ſm qđ ait beatus Aug⁹. apl's dicit. Spectaculum facti ſum⁹ mundo: ⁊ angelis: ⁊ hoibus. Qui nos amant: querunt qđ laudis in nobis. Qui aūt nos oderunt: detrahūt nobis Nos aūt in vtroqȝ medio cōſtituti: gratia dei aſſiſtente: vitam noſtrā ⁊ famam ſic cuſtodire debemus: vt nō erubeſcant de detractoribus laudatoreſ. Sed q: ſaluator fidelibus ſuis ſpiritualia ꝯceſſit: ſm Gre. vult ad ſeruiendum deo eſſe ex munere ꝓmptiores. Sed q: maximum ſeruitium ⁊ deo acceptiſſimū: eſt fratribus ſeu fidelibus ꝓficere verbo ⁊ exēplo: dicēte Ber. fratribus nr̄is inter q̄s viuim⁹ ipo iure fraternitatis ⁊ ſocietatis humane: ꝯſilij ſumus ⁊ auxilij debitores. Sed nulluȝ cōſilium melius arbitror: q̄ȝ q exemplo fratrem tuum docere ſtudeas: prouocans ad meliora nō ſoluȝ lingua: ſed ope ⁊ veritate. Ideo apoſtolus volens nos hortari ad fidelitatē diſpēſationis miniſterioꝝ dei. in epiſtola propoſita ꝓponit quatuor ꝯſiderationes.

Prima conſideratio.

c Irca primam conſiderationem: vbi apoſtolus propriam preſumptionē damnat: diuine voluntati oīa aſcribendo. Sunt quatuor concluſiones.

¶ Prima conclo eſt: q deus eſt oīum reruȝ creator ⁊ donator: vt pȝ Ro. xj°. Ex ipſo: p ipſum: ⁊ in ipſo ſunt oīa. ¶ Ratio etiā pt adduci. Qūcunqȝ aliqd inuenit in aliquo p participationem: neceſſe eſt q cauſeſ in eo ab illo cui eſſentialr ꝯuenit: ſicut ferꝝ fit ignitum ab igne ſi qua deus eſt in ipȝ eſſe ſubſiſtens: nō pōt eē ab eo niſi eē. vn̄ relinqtur q oīa alia a deo nō ſunt ſuum eſſe. Neceſſe eſt igiſ q oīa que diuerſificanſ ſm diuerſam pticipationeȝ eſſendi: cauſari ab vno pmo ente: qđ pfectiſſime eſt. vnde Ariſto. 2°. metha. dicit: q illud qđ eſt maxime ens ⁊ maxime veꝝ: ⁊ eſt cauſa oīs entis ⁊ omnis veri. vnde Johis primo. Omnia per ipſum facta ſunt ⁊c.

¶ Scđa ꝯclo eſt: q licet deus ſit creator ⁊ donator oīuȝ: nō tamen eſt cā peccati. vn̄ Aug. dicit: ⁊ eſt in glo. Johis. xj°. Cum audimus oīa eſſe a deo: omnes vtiqȝ nās intelligere debemus: ⁊ oīa que naturalr ſunt: neqȝ ex ipſo ſunt peccata. que naturā non ſeruant: ſed viciant: q peccata ex voluntate peccantiū naſcunſ. ¶ Ratio etiā pōt eſſe. Nam malū qđ in defectu actionis ꝯſiſtit: ſemp cauſaſ ex defectu agētis. In deo aūt nullus defectus eſt: ſed ſumma pfectio. vnde malum qđ in defectu actōis cauſatur: non reddiſ in deum: ſicut in cauſaȝ. vnde Joh. p. dicit: Et ſine ipſo factū eſt nihil vbi dicit Augu. Per nihil pōt intelligi peccatum: qđ factum eſt ſine ipſo. vnde addit. Peccatum nihil eſt: q: nihil fiunt hoīes cum peccant. q licet aliqd ſint in eſſe nature: nihil tamen ſunt in eſſe gratie.

¶ Tertia ꝯclo eſt: q cum deus creator ⁊ donator ſit oīum bonoꝝ: ſiue naturaliū: ſiue ſpiritualium: ſiue gratuitoꝝ: dicente pſal. Aperiente te manum tuam ⁊c. Omnia tamen ꝯmiſit noſtre diſpenſationi vt libera electione liberi arbitrij meritorie opantes: non ſolum quo ad nos: ſed etiā quo ad alios. nō ſolum nobis viuendo: ſed alijs pficiēdo mereamur eterna

Unde Augu. in gloſa dicit. Diſpenſatores ſunt: per quoꝝ miniſteriū ꝑuenitur ad eternā ſalutē. vnde addit gloſa ibidē. Diſpēſatorib⁹ cōuenit hec ſpiritualis cuſtodia ⁊ preparatio: vt nos cū alijs preparati in aduētuꝫ iudicis inueniamur. Ille aūt qui repertus fuerit fidelis in cura gregis: eterna beatitudine gloriabiť.

¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ nulluſ preſumere debꝫ de ſeipſo: cū deus ipꝫ largitiōe donoꝝ vocauit ad diſpēſationē donoꝝ. vñ apl's ad Eph. 2°. Gratia.n. eſtis ex ſalute ꝑ fidē: ⁊ hoc non ex vobis: ſed dei donū eſt: nō ex operibus: vt ne quis glorietur: vbi Aug. in gloſa. Nemo extollatur de operibus. Nō hoc ideo dicit: qꝛ opera bona: pia cogitatione facta fruſtrentur: cū deus reddat vnicuiqꝫ iuxta opa ſua: ſitque gloria omni operanti bonū: ſꝫ qꝛ opa ex gratia: nō ex operibus gratia. Bonum eſt igitur homini vt de viribus liberi arbitrij ſui non preſumat: qꝛ ille qui putauit: non eius adiutorio poſſe ſe cuſtodire: qđ dederat. Profectus ⁊ viuens ꝓdige cōſumpſit cuncta. Et miſeria attritus: ⁊ in ſe reuerſus dixit. Surgaꝫ ⁊ ibo ad patrē meuꝫ: quam cogitationem bonā nō habuiſſet: niſi deus inſpiraſſet illi in occulto: ⁊ hoc eſt qđ dicit. Sic nos exiſtimet homo. q. d. Cum deus ſit auctor: ⁊ nos eius adiutores qꝛ bona que ꝯdidit: nobis ad diſpēſandū commiſit. Et ideo homo. ſ. alius qui nos melius ꝯſiderare poteſt. Exiſtimet. i. laudet. Nos. ſ. ꝯſiderans opeꝝ noſtroꝝ: ſiue diſpenſationis noſtre iuſtitiaꝫ: vt miniſtros xp̄i: Nō autē: vt pſeudo. 2ª. corinth. xj°. Non mirꝫ ſi miniſtri ſathane transfigurātur veluti miniſtri iuſtitie: ⁊ ſic homo ſentiat: vt deus qui euꝫ eligit: ⁊ ſic exiſtimet nos: vt diſpenſatores miniſterioruꝫ dei. q. d. conſiderantes nos veraciter ſolū cultum diuinum exercere.

Secunda conſideratio

c Irca ſecundā ꝯſiderationē que eſt de redargutione corporis in ſpirituali labore: cum dicitur. Hic iam queritur. Ubi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ ſunt duplices diſpenſatores. ſ. boni ⁊ mali ſm Aug. Et ideo ꝯſulendum eſt vt quis officiū ſibi iniunctū fidelr exequatur: qꝛ totū. ſ. omiſſum: ⁊ neglectū diuinis oculis patebit: qui reddet vnicuique iuxta ſua opera. vñ Aug. Qñ quiſqꝫ ꝓ ſe reddet rōneꝫ tunc ſecreta cordiū patebunt. vnde apoſtolus Quis putas ē fidelis diſpēſator ⁊ prudēs ⁊c.

¶ Scđa ꝯclo eſt: ꝙ propter grauitatem laboris non dꝫ quis reſipiſcere a bono opere: qꝛ deus in omni ope bono ſemper aſſiſtit. vnđ Aug. Cuꝫ aſpera ⁊ grauia inquit ſuſtineant ſancti: adeſt profecto ſpiritus ſanctus: qui in exterioris hoīs corrupnōe: interiorē renouat de die in diem: ⁊ guſtata requie ſpirituali ſpe future beatitudinis: oīa aſpera leuiat: ⁊ ſic etiā in tot duris leue eſt onus xp̄i: ⁊ requies eſt itus ſpiritu ſancto viuificante ⁊ ſpe futuri: omnia mitigāte. Oīa enim ſeua ⁊ imania ⁊ prope nulla facit amor. vñ dr̄. Hic iaꝫ queritur inter diſpenſatores ⁊c. q. d. Ita de nobis eſt exiſtimādum. ſ. opinione dei ⁊ hominū. Ut. ſ. fideles inueniātur: cum pauci ſint. Tum propter torporem: tum propter laborem: non reſpiciētes mercedem: dicente dño. Uoca operarios ⁊c.

Tertia conſideratio.

c Irca tertiaꝫ ꝯſiderationem: que eſt de temerarij iudicij reprehenſione: cuꝫ dicitur. Mihi autem pro minimo eſt ⁊ cetera: vbi ſunt quatuor ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ aliqui habētes ignorantiam iudicioꝝ dei temerarie iudicant. Et ideo talium iudicia nō ſunt curanda: dūmodo ſint eoꝝ facta fidelia ⁊ recta: ⁊ deo accepta. Nam ſm gloſam ſup Ro. 2°. Iudiciū hominū multipliciter corrumpitur: amore: odio: ⁊ timore. Sepe iudiciū violatur: ⁊ ꝯtra iuſtitie regulaꝫ interdum miſericordia inclinatur. Iudicium dei eſt ſm veritatem: qꝛ non attendit perſonā: ſed vite meritum: qꝛ corda hominum noſcere ſolius dei eſt: eſt ⁊ mentis ſecreta dinoſcere. Sunt eniꝫ aliqua opera bona: ſed animo mala ⁊ ecōuerſo. Et ideo ſꝫ gloſaꝫ: qꝫ diu quiſqꝫ in carne viuit: non poteſt iudicari. Et ideo dicit apuſtolus. Mihi aūt ꝓ minimo eſt: vt a vobis iudicer: quaſi infidelis diſpenſator ꝓ magno quideꝫ eſſet mihi: ſi a viris ſpiritualibus ſed ꝓ minimo ſi a vobis carnalibus: ab humano die. i. ab hoīe: dum in ſuo die eſt: vel ab intellectu humano: qui nō videt occulta: ⁊ pōt falli. Sunt. n. aliqui qui temere iudicant apoſtolice intentes ſentētie dicentes: oīa iudicat ſpiritualis: vnde ſic iudicās ſibi magis precipitiuꝫ facit. Pone ergo te ī ꝯſideratione tui: in nouiſſimo loco: ⁊ tandeꝫ cadere nō valebis Apoſtolus. n. nō vult innuere: ꝙ ſpiritualis homo debeat oīa iudicare ad dānationeꝫ: cuꝫ alibi dicat. Nolite ante tēpus iudicare: ſed dicat ꝙ hec ſecreta diuine ſapientie non percipit

homo carnalis. Sed ſpirituali mente predi-
tus: melius in qualibet creatura iudicabit. i.
diſcernet oīa: ſcʒ diuinā potentiā: ſapientiā ꝛ
bonitateʒ: vt inde oiuʒ honorificet ↄditorem.
¶ Secunda ↄclo eſt: ꝙ nullum iudiciuʒ hu
manum verius eſt iudicio ꝓprie conſcientie.
Et ideo hoc iudicium ſoluʒ eſt timendū. Naʒ
cum hoc iudicium nihil inuenerit reprehendē
dum in corde: nō ſunt curāda falſa iudicia ali-
orum. vnde Bern. ſuper cantica dicit. Nihil
hac luce clarius. Nihil h̃ glorioſius teſtimo-
nio: cum veritas in mente fulget: ꝛ mēs in ve
ritate ſe videt. Et ideo dicit apl'us. Sed neqʒ
meipſuʒ iudico. ſ. ego qui melius me noui: q̃ʒ
alij. Et ideo periculoſum eſt nobis de ignotiſ
cordium iudicare: vnde Aug. Quō quis po-
teſt iudicare ꝺ alio: cū nemo ſciat quid agatur
in hoīe: niſi ſpūs hominis? Nihil. n. mihi cō
ſcius ſum. i. in nullo me remordet conſcien-
tia mea. Actuum. 23°. Viri fratres in omni
ↄſciētia bona ↄuerſatus ſum ante deum.
¶ Tertia ↄclo eſt: ꝙ exinde nullus ſumat cer
titudinem: qꝛ ſicut tu meli⁹ nouiſti ſecreta cor
dis tui: q̃ʒ alius. Sic deus melius te nouit: q̃ʒ
tu teipſum. Et ideo apoſtolus dicit. Sʒ non
in hoc iuſtificatus ſum. i. nō in deo me iuſtuʒ
reputo: qꝛ poteſt eſſe aliquod debitum qꝺ ne-
ſcio. Pſal. Delicta quis intelliget? Et eccle.
nono. Nemo ſcit vtꝝ amore vel odio dignus
ſit. Et quis gloriatur ſe habere mūdum cor?
Et ideo dicit Ber. in libro de conſideratione
Perfecta itaqʒ ꝛ abſoluta excuſatio ē teſtimo
nium ↄſcientie: ſed nihilominus vt eodē ipſo
humilieris: rara vox. Nihil mihi cōſcius ſuʒ
Cautior in bonis ambulas: ſi ꝛ mala non la-
teant. Quāobrem noueris te: vt inter angu-
ſtias que non deſunt. fruaris conſcientie bo-
no: magis aūt vt ſcias quid deſit tibi. Naʒ cui
nō deſit? oīa illi deſunt: q nil ſibi deeſſe putat.
¶ Quarta ↄcluſio eſt: ꝙ oīa nuda ſunt ante
oculos eius. Ad heb. 6. prouer. 15. In omni
loco oculi domini ↄtēplantur bonos ꝛc. Ideo
iuſtiſſimē iudicare poteſt. Et ideo apoſtolus
ad ſolum iudiciuʒ appellat diuinum. di. Qui
autem iudicat me dñs eſt. q. d. Neqʒ ego me
debeo iudicare: neqʒ vos: ſed qui iudicat me
dñs eſt. i. q pōt ꝛ debet me iudicare dñs eſt.

Quarta ↄſideratio.

Irca quartam ↄſideratiōnē: vbi veri
c iudicis inſinuatur aduentus ad in-
cutiēduʒ temerarijs terrorē. Cū dicit
Itaqʒ nolite ante tempus iudicare. Notādū
ꝙ deus dominus eſt: qui poteſt ꝛ ſcit ꝛ debet
iudicare. Inexcuſabilis eſt ergo qui iudicat.
ꝛ hoc propter tria. ¶ Primo ꝑ tp̄s qꝛ ferūt
ſniaʒ añ tp̄s: vñ ait. Nolite ante tp̄s iudicare.
Tp̄s iudicādi occulta dies erit iudicij. De q̃
pſal. Cum accepero tempus ego ꝛc. Tēpus
nāqʒ preſentis vite indulſit deus homini: ſed
poſt mortem tempus accipiet ſibi. Totuʒ igit̃
tempus iſtud quaſi inducie ſunt illius diei: vt
interim: mala que geſſim⁹ bonis actibus cor-
rigamus. ¶ Secundo propter perſonam: qꝛ
ſententia non fertur a ſuo iudice. vñ ait. Quo
adusqʒ vēiat domin⁹ ꝛc. Yſai. p̄. Domin⁹ ad
iudicium veniet: cui iudicium competit. Ra-
tio eſt: qꝛ in eo excellentiſſima ſunt omnia: que
in iudice requirūtur. ſ. poteſtas: diſcretio: bo-
nitas vite: poteſtas enim eius ampliſſima eſt
qꝛ omnia ſubiecta ſunt ei. Diſcretio ſumma:
qꝛ nullus eum fallere poteſt. Bonitas omni
moda. qꝛ non ſolum actualis: ſed etiam origi-
nalis malicia prorſus a dño eſt relegata. Et iō
merito conſtitutus eſt iudex a deo ꝛc. ¶ Ter
tio improbat ex ordine: quia ſententia fertur ſi
ne precedentis cauſe cognitione: qꝺ oſtendit
per contrarium: qꝛ in die iudicij fiet reuelatio
ſingulorum. vnde ait de domino. Qui ꝛ illu-
minabit abſcondita tenebrarum: ideſt patefa-
ciet omnia opera: que modo non ſolum alijs
ſed ipſis quoqʒ agentibus ſunt ignota: quia ſi
cut Iob ait. Omnes inuoluimur tenebris.
Et manifeſtabit conſilia cordium: ꝛ patefaciet
etiam cogitata: que nunc illi ſoli ſunt cognita.
Qui ſcrutatur corda ꝛ renes: ideſt quodcunqʒ
delectet: ꝛ quod quiſque cogitet: ꝛ tunc vnicui
que bene agēti: vel cogitanti. Erit laus: ideſt
remuneratio a deo ſm merita. Hic autē ſm
Ambro. Neſcit qs ſit laude dign⁹. Unde ꝓ
uerbi. vltimo. Laudēt euʒ i portis opa eius.
¶ Sabbato quatuor tēpoꝝ. Sermo de euā-
gelio: vel ſm alios. Dominica quarta.

Anno decimo
a quinto imperij Tyberij Ce-
ſaris ꝛc. Luce tertio: ſm qꝺ
dicit Bernardus. Magnus
peccator magna miſericordia
opus habet: vt vbi abundauit delictum: ſupa
bundet ꝛ gratia. Talis nanqʒ magna miſeri-
cordia ſoli deo appppropriatur: qui etiam dici-
tur pater miſericordiarum: quia miſerendi cau

saz ſumit ex ꝓprio: vlciſcēdi ex noſtro. Sȝ qꝛ
mīa ꝓprie reſpicit miſeriā. vnde q̄zto miſia
eſt maioꝛ: tāto efficacioꝛ dȝ eſſe mīe reſpectus
vt propter delicti abundantiam: gratia miſeri
cordie ſupabundet. Jccirco euang^a pdicto ꝑȝ
intelle^m moralē itellecto: ſi q̄tuoꝛ ꝯſideratōes

Prima ꝯſideratio.

Circa primam conſiderationem que
eſt de magnitudine noſtre indigētie
occurrunt ſeptem concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt ponere hyſtoriā: ad
cuius euidentiaz eſt notandum ꝙ chriſtus fu
it natus anno quadrageſimo ſecundo Ceſaris
Auguſti: qui etiam poſt Chriſti natiuitatē re
gnauit quindecim annis: ita ꝙ in vniuerſo re
gnauit q̄nquagintaſeptē annis. Jn morte ei⁹
Chriſtus erat. 15. annoꝝ. Auguſto autez ſuc
ceſſit Tyberius imperatoꝛ: de quo hic dicit.
Huius Tyberij anno decimoq̄nto: q fuit tri
geſimus annus Johis ⁊ xp̄i. Factum eſt ver
bum ⁊c. ¶ Notandum eſt hic ꝙ Herodes
qui triginta ſeptē annis regnauit: in toto re
gno iudeoꝝ ſub quo natus eſt Chriſtus: oc
cidit pueros ꝓpter xp̄m. Jſte hūit ſex filios de
q̄bus tres occidit. ſ. Antipatrem: Alexādrū
⁊ Ariſtobolū. Alij tres fuerunt Archelaus
Herodis Antipas: ⁊ Philippus. Moꝛtuo
patre hij tres eius filij contendebāt de regno
habendo: ſed tādem Ceſar regnum patris in
quatuoꝛ ptes diuiſit: dans ptes duas Arche
lao: Judeam ⁊ Ydumeam. Tertiā Herodi
Antipe. ſ. Galileam. Quartā Phillippo. ſ.
Hytuream ⁊ Traconitidē regionem. Et ita
Archelaus nunq̄ fuit monarcha: niſi opinio
ne vulgi. ſed fuit diarcha. i. duaꝝ partium re
gni princeps. ¶ Jtem Archelaus ꝓpter ni
miam eius crudelitatē expulſus de regno miſ
ſus eſt in Viennam: ⁊ ibi moꝛtuus eſt. Et ex
tunc cepit regnum eius adminiſtrari per ꝓcu
ratores romanos. i. preſides. quoꝝ vnus fuit
potius Pillatus: Hoc eſt q̄ ꝙ dicit. Procu
rante pontio Pillato Judeā ex parte roma
noꝛum: ⁊ vocat hic iudea non totū regnū: ſȝ
tm̄ illa ps: que Archelai fuit: ⁊ Lyſania Abi
line tetrarcha. Abilina eſt quedam regio ſm
glo. ſub ꝑncipibus Anna ⁊ Caypha.

¶ Scd̄a ꝯclō eſt doctrina beati Grego. in
omelia di. Redēptoris p̄curſoꝛ quo tpe ver
bum predicationis accepit: memorato roma
ne reip. ꝑncipe ⁊ iudee regibus deſignat: cū
dicitur. Anno ⁊c. Quia. n. illum p̄dicare ve
niebat: qui ex iudea quoſdā ⁊ multos ex genti
bus redēpturus erat. Per regē gentiū ⁊ ꝑn
cipes iudeoꝛum ⁊c. vſque ad finem.

¶ Tertia ꝯclō: ꝙ in impio aīe noſtre locū im
peratoꝛis tȝ liberū arbitrium. Eſt aūt hō dñs
ſuoꝝ actuum p rōnem ⁊ voluntatē. vñ liberū
arbitriū dicit eſſe facultas voluntatis ⁊ rōnis
Et ideo dicit ꝙ liberū arbitrium eſt intellectuſ
⁊ voluntas: vnum vȝ dictans ⁊ iudicās. ſ. in
tellectus: aliud libere eligens. ſ. volūtas. Et
dicit liberū: q̄ztū ad voluntatē: que ad vtrūq̄
flecti pōt. Arbitriū q̄ztum ad rōnem: cuius ē
diſcernē inter bonū ⁊ malū. Due ḡ ꝯcurrūt
ad liberū arbitriū q̄ztū ad rōnē: q̄ tota ſe tȝ ex
pte itellectuſ: qꝛ arbitrari eſt iudicare ⁊ ſentē
tiare ⁊ ip̄a electio: q̄ tota ſe tȝ ex pte voluntatis

¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ liberū arbitriū eſt neu
trale: quod pȝ p magr̄m ſniaꝝ: Jlla aīe ratio
nalis po^a: qua velle bonum ⁊ malum poteſt:
vtrūq̄ diſcernens: liberū arbitriū vocatur.
vnde p intellectum diſcernimus: ⁊ p volunta
tem bonum ⁊ malū eligimus. Qd̄ aūt liberū
arbitrium pōt velle bonum: oñdit Ber. di.
Liberū arbitrium ſaluat: tolle liberū: arbitriū
nō erit: q ſaluet opus h̄ ſine duobus fieri nō
pōt. Vno a quo fit. Altero cui vel in quo fit.
Deus auctoꝛ ſalutis eſt liberū arbitriū tm̄ ca
pax eſt: nec dare illā niſi deus: nec cape iſtam
pōt niſi liberū arbitriū. qd̄ tamen nō pōt: ſi illi
voluntarius ꝯſenſus deſit. Qd̄ aūt liberū ar
bitrium pōt velle malū pȝ. qꝛ pp fomitē origi
nalis infectōis ad malum hēt quandā ſeruilē
inclinationē ſȝ illō Jaco. Qui fa. pec. ſer. eſt
pcī. vnde. d. Volūtas cum ſit libera: ſe ſuaz
pcī facit: pctō ꝯſentiendo. Hoc. n. intelligit
in h̄ ꝙ dicit Tyberiū impatorē. Jnterpretat
eim videns eum vel bonū: vel bonitas eius.
Hoc. n. pȝ in eccl̄iaſtica hyſtoria. Qd̄ Tybe
rius Ceſar cuius tpe nomen xp̄ianū in ſecl̄m
intrauit: referente ſibi Pillato q̄ geſta ſunt a
xp̄o. Hanc ſniam tenuit: ne q̄d aduerſum do
ctrinā xp̄i ꝯtrium mollirel. Cōminans pıculū
accuſatoꝛibus xp̄ianoꝝ ꝙ pfecto diuina ꝓuidē
tia ita tūc Ceſaribus ingeſſit: vt abſq̄ vllo ob
ſtaculo in ip̄is initijs euāgelij ſermo vſq̄ q̄q̄
ꝑcurreret. vñ ⁊ ſcṫū eſt: vt repēte q̄ſi celū⁹ lu
men oſtēſū: aut radiuſ q̄dā ſolis erūpens: to
tum orbē claritate ſupni luminis illuſtraret.

¶ Quinta ꝯclō ē: ꝙ q̄nq̄ ſunt: q̄bus mediā
tibus liberū arbitriū de impio aīe deſtituit:
qd̄ innuit cū dicitur. Anno decimoquinto.

¶ Primũ eſt ſectari ea: q̄ mundi ſunt. Hec eniꝫ ſunt ſtultitia apud deũ. Prima corin. 3. Sapia huiuſmodi ſtultitia eſt apud deum. ¶ Scd'ꝫ eſt ſtudioſius ipleri ea q̄ ſunt carnis Ro. 8. Prudentia carnis mors eſt. ¶ Tertium eſt alios aſtutia circũuenire: que ꝓuenit ex h̄ ꝙ bona apparens loco boni veri: ſe ſimilitudinarie repreſentat: vt dicit̃. 6. ethicorum. ¶ Quartũ eſt in noxijs cogitatõib⁹ imorari. Seneca. Cogitationes vagas ⁊ inutiles: ⁊ velut ſomno ſiles nõ recipies: qbus ſi aium tuũ oblectaueris: triſtis remanebis. ¶ Quintuꝫ eſt ea q̄ ſunt vilia ſaluti: nõ ingrere. vñ Ber. Scire ea plus ampliuſqꝫ curato: q̄ ſenſeris viciniora ſaluti. ¶ Sextum eſt tanqꝫ veriſimilia affirmare. vnde Seneca: De dubijs nihil affirmes: qꝛ nõ omne qđ eſt veriſimile: ſtatim eſt veꝝ: qꝛ crebro mendaciũ: facie veritatꝭ occultat̃. ¶ Septimũ eſt ſalubria obliuiſci: vt beneficia: ⁊ noxia reminiſci: vt iniurie ꝓximi Eccl'iaſtici. xj°. In die bonoꝝ ne immemor ſis maloꝝ. ⁊ e°. ¶ Octauuꝫ eſt nunqꝫ reſpicere finem facti. vnde Seneca. Cuiuſcunqꝫ facti cãm regre: cum initia inueneris: exitus cogitabis. ¶ Nonum eſt nõ inueſtigare preſentibus futura. Seneca. Conſilia peritoꝝ ex aptis obſcura exiſtimat: ex puulis magna: ex ꝓximis remota: ex partibus tota. ¶ Decimun eſt temerarie iudicare. ſ. de incertis. vnde glo. ſup illud Luc. 6. Nolite iudicare: dic̃. Sunt. n. q̄dam incerta: que bene ⁊ male pñt fieri. Neſcimus. n. qualis futurus eſt: q nũc apparet malus. De cuius correctiõe deſperare eumqꝫ q̄ſi obiectum reprehendere temerarium iudiciũ eſt. ¶ Undecimũ eſt iudiciũ nõ ptinens ad eum ſibi vſurpare. quod fit: qñ aliquis iudicat pſonam: que ſibi ſubiecta non eſt Job. 14. Tu qs es qui iudicas alienum ⁊c. ¶ Duodecimũ ẽ nimia leuitas: vl' nimia tarditas ad credenduꝫ. Omnibus. n. ⁊ nulli credere vitium eſt: vt ait Seneca. Qui leuit̃ credit: vitioſe facit ⁊c. Decimũtertium eſt nõ moderari ſmonẽ. Eccl'iaſtici. 21. Labia imprudentiũ ſtulta narrabunt. ¶ Decimũquartuꝫ eſt periculis non precauere. Nam imprudẽtia in bello ſpũali ſuccũbit. Baruth. 3. Quoniam nõ hẽbant ſapiam: perierunt ⁊c. ¶ Decimumqntum eſt nimis inniti ꝓprie ſapie: credentes prudentiã ſe hrẽ. Ro. 12. Nolite prudentes eſſe apd vofmet ipſos. Hijs. n. liberꝫ [illegible] dentes eſſe [illegible] arbitrium deſtruit̃ in regno anime.

¶ Sexta ꝯclo eſt: ꝙ lꝫ in impio aie noſtre ſit vnum iudiciariũ hñs cõiter imperare ⁊ dñari oibus viribus: vt exeant in ſuos actus: nihilominus tamẽ ſicut in patria ſunt diuerſe mãſiones. ſic etiã in impio aie diuerſa regna ſũt qꝛ quot ſunt vires aie: tot ſunt regna. Fit tamen ſolum mentio de regno ꝯſcientie: in quo ſolus deus p ſuam gratiã vult dominari. Et dicitur regnũ: qꝛ quadã remuneratione informatoria docet facere bonũ: ⁊ fugere malũ: qꝛ eſt habitus qdem nãlis: nõ ſolum cognitiuus ſed etiã motiuus. Inclinat. n. aiaꝫ ad pſecutionem boni ⁊ fugã mali. Intelligendũ tamẽ ꝙ ꝯſcientia recipit p̄teritum: accuſando mentem de h̄ ꝙ ſibi ꝯſcientia rep̄hendit. ſ. de malo cõmiſſo: vel bono omiſſo. Preſentia. n. reſpicit remurmurãdo eius cuius hẽt oppoſitum. Futura reſpicit p̄timendo. qñ inſtruit ⁊ ſtimulat mentem ad ea faciẽda vel vitãda: ad q̄ iudicat nos teneri. Hec. n. ſignata eſt p iudeam: que interpretat̃ ꝯfeſſio laudis. Nam in ea pſicitur ꝯfeſſio diue laudis: inqꝫtuꝫ eſt ordinata Sed heu h̄ regnum ꝯſtituitur duplici ex cã. ¶ Primo pp rectoris ꝺſtructõeꝫ vt pꝫ ſupra ¶ Scd'o ꝓpter ſuijpſius diõnem. Nam ſic illud quod eſt cã diõnis: eſt cauſa ꝯſtitutõis Nam oia genera virtutum militãt ſub gratia tanqꝫ ſub capite i regno iude ⁊ ꝯfeſſionis laudis vel ꝯſcientie. ſic oia virtuoſa in ſe ꝯiuncta feciunt vnum regnum nõ diuiſuꝫ: ſed ſi diuideretur: deſolareit̃. Cauſa hui⁹ diõnis eſt peccatum: nõ ꝓpter peccatũ diuidit̃ inter ſe a deo ⁊ a merito: ⁊ cadit in errorem. Declaratio huius pꝫ. Naꝫ ꝯſcia ꝓut includit ſciam in ſe: hꝫ ſe ſicut ſupius ⁊ ꝯiungit̃ ei: ⁊ ſemp eſt recta. Sed qñ ꝯiungitur rõni: hꝫ ſe ſicut inferius. hoc mõ recipit errorẽ ⁊ ꝯturbationẽ. de q̄ conquerit̃ p̄ª Pe. 2. O ẽs nos quaſi oues errauimuſ: vnuſqſqꝫ in viaꝫ ſuam declinat. ſic pꝫ in ſyll'o ꝯſcie: in q̄ ſynderesis ꝓponit maiorẽ ſic nullũ malũ eſt faciendũ. Rõ aſſumit minorẽ h̄ eſt malũ tunc ꝯcludit. Conſcia igit̃ nõ eſt faciendum. ¶ Circa primum non eſt error. ¶ Circa ſcđm qñqꝫ eſt error: ⁊ ex h̄ eſt falſitas in ꝯ°ne. Hic ps regni ſignat̃ p galileam: q̄ rota vel volubilis interpretat̃. vñ pp inſtabilitatem ruit in errorẽ. quaꝫ ptem regni vſurpat ſibi Herodes: qui interpretat̃ gl'ians in pellibuſ. ſignans in arrogantiã mentaleꝫ. vñ ex arrogãtia cauſat̃ error qñ qs nõ humiliat intellectum. vt. ſ. melioribus ⁊ ſapiẽtioribus ſe

velit credere. Nā q̄bus in credēdo pluſ dꝫ cō
ſentire fidei: q̄ꝫ ſibi. ¶ Scd̄o etiā aliqñ ꝯſcia
efficit̄ nimis larga ſic generat p̄ſumptionē: qꝛ
ſic dicit ſemꝑ majū bonum ſaluādo dānandū
Hec ps regni dicit̄ iudea q̄ interpretat̄ ꝯfeſſio
ꝓprie laudis: quā pontiuſ Pillatus q interp̄
tatur declinās ꝯſilium: vel oꝛe tundens: qđ ſi
gnat p̄ſumptionē. ꝓcurat a romaniſ. i. diabo
lo: q ſemꝑ nitit̄ infringē opus dinum. vnde
Roma interpretat̄ magiſterij ꝯfractio: qꝛ pre
ſumptuoſus ex ſinglitate ſenſuꝫ ꝓpriuꝫ ſeq̄ns
nō ꝯformat ſe alijs: nec ſeq̄t̄ vias coēs bonoꝝ
¶ Tertio efficit̄ aliqñ nimis ſtricta. ſic parat
deſꝑationem: qꝛ ſemꝑ dicit bo͏ᵐ malū dānanſ
ſaluādo. Hec ps dicit̄ yturea: q̄ mōtana iter
pretatur: ⁊ traconitida regio: q̄ interpretat̄ co
gitans triſtitiā. vnde talis volens eſſe nimis
iuſtus: ſemꝑ patit̄ in ꝯſcia remorſum. Hanc
ꝑtem cepit Philippus: q interpretat̄ os ma
nuum: qꝛ nō ꝯtentus ſemꝑ in oꝛe ruminat: in
ſufficientia ⁊ opa manuum ſuaꝝ. qđ venit ex
ꝑplexitate: qñ hō ſe credit inter duo pctā poſi
tum. quoꝝ alterum ſit impoſſibile declinare.
Sed ſciendū q̄ ꝑplexitas nihil eſt. ſimpl'r p̄t
tamē aliqs ꝑplexus eſſe ſꝫ qd ꝑꝑ erroꝛē in cō
ſcientia: qua depoſita erit libertas. Grego⁹.
Bonaꝝ mentiū eſt ibi culpā non recognoſcē
vbi etiam culpa nō eſt. ¶ Quarto aliqñ fit ni
mis timida. qđ ꝓuenit ex puſillanimitate: qñ
quis timet nō timenda ſm̄ rectū iudiciuꝫ rōis
Hec ps regni ꝯſcie dicit̄ abilina regio: que lu
ctus vel ploꝛatio interpretat̄. Raro eniꝫ caret
triſtitia coꝛdis. Hanc ꝑteꝫ capit Lyſania: qui
iterpretat̄ rara tēptatio: q̄ qs tēptat̄ ad meli⁹
eligentiū. ¶ Et nota q̄ aliud eſt ꝯſcia: ⁊ aliud
eſt timoꝛ ꝯſcie. Tūc. n. ꝯſcia qñ qs ſentential'r
iudicat aliud eē faciēduꝫ vel vitāduꝫ ꝯtra talē
ꝯſciam facere etiā ſi ſit erronea pctūm eſt. Sꝫ
ꝯtra timoꝛem ꝯſcie facere nō ſemꝑ pctūm eſt:
qꝛ talis timoꝛ nō ſemꝑ eſt ex diffinitiua rōnis
ſnia: ꝑ quā iudicet ſe teneri ad aliud. ſed ex eo
q̄ vacillat inter duo neceſſaria. ſ. qd ſit melius
vel ad quid teneat̄ potius: cum tñ nō obmitte
retur quicqd ſciret eſſe placitū dine voluntati.
¶ Septima ꝯcl'o eſt: qꝛ q̄ regnuꝫ ꝯſcie ſic ra
tione erroꝛis: ⁊ largitatꝫ: ⁊ ſtrictionis: ⁊ timo
ris: ⁊ dubij diuiſum ſit lapſum: opꝫ ad h̄ vt re
formetur: vt iueſtigatione ꝓprie induſtrie ad
aſſiſtentiā diuine gratie recurrat̄. Hijs enim
duobus mens ꝯſecrat̄ in ſertione. ſ. virtutum
⁊ vitioꝝ extirpatōe: qꝛ gratia dei infundit vir
tutes: induſtria coopatur gratie ex libero arbi
trio: qꝛ ſine gratia nunq̄ꝫ pōt eſſe virtus: ⁊ li
beri arbitrij ꝯſenſus. Quibus eam tamen in
fundit gratia virtutē cuꝫ modico vel nullo la
boꝛe induſtrie ꝓprie: lꝫ nō ſine ꝯſenſu volūta
tis: ſine quo nullum fit merituꝫ. Sic apl'os ⁊
alios maxime in p̄mitiua eccl'ia legimus repē
te ſpiritu ſctō repletos: in q̄bus ad virtutes ⁊
dona diuerſa cariſmata ſpūs ſancti gratia exci
tat voluntatē: ⁊ iſtruit: ⁊ roboꝛat: ⁊ induſtrie
agant ad ꝑfectum virtutis: qꝛ gratia tales ita
p̄uenit. vt aut multa facilitate: imo cuꝫ multa
ſuauitate faciant bonum: ⁊ declinent a malo:
aut ita accedāt voluntatē: vt cuꝫ magno feruo
re q̄ facienda ſunt: ꝓmpte aggrediant̄. q̄ꝫuis
difficilia ⁊ dura. Induſtria. n. ꝯſiſtit in ꝓuida
ꝯſideratōe: in laboꝛe conatus: ⁊ in ꝑſeueranti
diligentia. Hijs. n. tribus adiuuante gratia
mens ꝯſecrat̄. Et in h̄ eſt q̄ dicit. Sub p̄nci
pibus Anna ⁊ Caypha. Anna. n. dicit̄ grā:
Cayphas dicit̄ ſagax vel inueſtigatoꝛ. Sacer
dos dicit̄ quaſi ſacra danſ. vnde ſub p̄ncipatu
gratie ⁊ inueſtigatōe voluntatis ſeu induſtrie
mens ꝯſecrat̄.

Scd̄a ꝯſideratio.

C Irca ſcd̄am ꝯſiderationē: que eſt de
aptitudine dine clemētie: cum dicit̄
Factū eſt ver. d. ⁊c. vbi ſi due ꝯ°es.
¶ Prima ꝯcl'o eſt: qꝛ q̄ noſtꝝ arbitriū ſoluꝫ
eſt a deo: ideo ſolum deo innitendū eſt: ⁊ pro
prijs viribus eſt ſemꝑ diffidendū. de quibus
Ber. pulchꝛe ait. d. Crede te dō: ꝯmitte te ei
Naꝫ eſt ei ꝯfidentia. Sꝫ diffidentia magis in
temet ipſo h̄re fiduciā. Ideo vere fidelis eſt:
q nec ſibi ipſi credit: nec ſꝑat in factis ſuis.
¶ Primo dic̄. Factus ſum tanq̄ꝫ vas ꝑditū
Sed ſic ꝑdes aiam tuam: vt in vitam eternaꝫ
cuſtodias eā. Illud qdem facit humilitas coꝛ
dis: vt nō ſibi fidelis aia innitat̄: ſꝫ deſerēs ſe
ip̄am aſcendat iam de deſerto innixa ſuꝑ dile
ctum. Et h̄ eſt q̄ dicit. Suꝑ Iohēꝫ Zacharie
filiū in deſerto. Zacharias interpretat̄ auxiliū
dñi Ioh. in q̊ ē grā: ⁊ aptitudo ad grāꝫ: qꝛ ꝯfi
ſus de dō meret̄ auxiliū ei⁹. Et iō in deſerto
dic̄. 18. Eſt in aia p̄us deſerta a deo vl' iā dſe
rēte pctūꝫ: vel mundū: vl' ſeip̄aꝫ ꝑ humilitatē
¶ Scd̄a ꝯ° ē: qꝛ q̄ dſ benign⁹ ⁊ miſericoꝛs
eſt: eſt p̄ſtabilis ſuꝑ malitia: vt dr̄ Iohel'. 2°.
Ideo nō ſolum ꝯcitatus aliqñ ad vlciſcenduꝫ
in delinquētes benignitate in pcendo retinet̄
ſed ad informationem moꝛaleꝫ ſemper preſto
eſt indigenti.

Tertia ꝯſideratio.

c Irca tertiã ꝯſiderationẽ q̃ eſt de plenitudine executõis cuȝ dr̃. Et venit in oẽm regionẽ ior. vbi ſūt tres ꝯ°es

¶ Prima pclo eſt ꝙ mia dei eſt ꝓmptiſſima ad indulgẽduȝ oibus. Ipſa.n.ſm Ber. tam liberalr̄ ꝯdonat oẽm iniuriã vt iam nõ dãnat vlciſcẽdo: nec ꝯfundat in ꝓperãdo: nec nimis diligat in puniendo benigniſſima eſt dina nã liberalr̄ agit: ꝗſcut plenarie: ita vt pp fiduciaȝ pctõꝝ penitentiũ vbi abundauit delictum: ſoleat ꝛ gratia ſupabundare. Et h̄ eſt qḋ dicit. Et venit in oẽm re. ior. Jordanis.n. deſertũ ſignat: ꝛ dicit in oẽȝ ſtatũ defectuoſuȝ: ſiue ſit cõuerſoꝝ: ſiue tẽptatoꝝ. Nam gr̃a mie ſemp oibus p̃ſto eſt ꝑducẽs ad regnũ. vnde Ber. ait. Triplicēȝ dītus accepim⁹ gr̃aȝ. Vnã qua ꝯuertiur. Aliã qua in tẽptationib⁹ adiuuãur Tertiã qua ꝓbati remuneramur. Per p̃maȝ vocamur. p 2ᵃᵐ iuſtificamur. p 3ᵃᵐ gl̃ificãur

¶ Scd̃a ꝯ° eſt: ꝙ lachryme apḋ deum maxime merent̄ miam. Ratio eſt: q̄ miſericordia magis mouet̄ ad maiorem indigentiaȝ maior indigentia eſt: quam incurrimus per pctũm. Per ip̄ȝ.n. imago dei in aĩa deturpat̄: radij dĩne gr̄e ꝯcludunt̄: ornatibus ſpũalib⁹ ſpoliant̄: ꝛ imagĩes turpiũ reꝝ ſenſibiliũ iprimũt̄. Sequit̄ ḡ ꝙ ad taleȝ indigentiã mia dȝ moueri: maxime ſi ſibi p lachrymas inoteſcit. vnde Grego. Illuȝ quẽ ꝯſpicis delicta fletu delere in ꝯſpectu dĩtatis: nõ dubites miam cõſequi: q̄ nullum peccantẽ reuerſum ad ſe deſpicit: q peccatores redimere venit. Vñ ſequit̄. Predicãs baptiſmum pnie: q̄ nõ lõge eſt a ſalute aia q̃ peccauit: cũ poſt pctũȝ iaȝ flere icipit. vñ lachryma rei bptiſm⁹ qdem eſt: q vim obtinet pfecte pnie: ꝯfert ei remiſſionẽ pcti ex vi mortis xp̃i. Ad cui⁹ ſil̄itudinẽ fit: vnde reqrit̄ gemituȝ ꝛ plãctuȝ. vñ actuũ. 2. Pniaȝ agite ꝛc.

¶ Tertia ꝯ° eſt: ꝙ gratia iuſtificatõis occulta inſpiratõe inſtillat aurib⁹ pctõꝝ: maxime duo in qbus ꝯſumatio eſt nr̃e ſalutis: q̃.ſ.ſunt preceptoꝝ ipletio: ꝛ ꝯſilioꝝ ſuperrogatio. Nam per p̄cepta iuſſio dĩne volũtatis oñdit̄. ſȝ p cõſilia beneplacitũ eius ꝑficit̄. ꝛ ſic nr̃a ſalus cõſumat̄: cũ ſm aplm volũtas dei ſit nr̃a ſctificatio. Tunc.n. ſctificamur: cuȝ a malo prohibemur: ꝛ ad bonũ inſtigamur. vnde dicit. Ego ſum vox clamãtis in deſerto. ego.ſ. gratia ſuȝ vox.ſ. occulte inſpiratõis: in deſerto.i. in peccatore deſerto a merito clamãtis.i. dei inſpirãtis: ꝛ mouẽtis. Naȝ ſicut vox verbũ baiulat ad aures auditoꝝ. Ita gratia inſtillat beneficia dei in cordibus pctõꝝ. Parate vias dñi: quo ad mandatoꝝ dei impletionẽ. Pſal. Viam mãdatoꝝ tuoꝝ cucurri. ¶ Iſte vie ſunt a xp̃o directe. ¶ Primo q̄ docuit Mat. 24°. Magiſter ſcimus q̄ viam dei in veritate doces. ¶ Scḋo exẽplificatiõe: q̄ qḋ docuit exẽplo firmauit. Johis. 14. Ego ſuȝ via: veritas ꝛ vita. ¶ Tertio ducit ad deum premiatiue. Pſal. In via tua viuifica me: rectas facite ſemitas eius: q̃ ad ꝯſilioꝝ ſuperrogationem. Pſal. Et ſemitas tu. edo. me. Dicunt̄ aũt cõſilia ſemite: q̄ ſunt arctiores ꝛ rectiores. Rectum.n. eſt cuius mediũ nõ diſcrepat ab extremis. Qui ḡ pauper eſt in medio vite: ſicut in p̃n° ꝛ fine: rectus eſt. Semite ḡ ꝯſilioꝝ rectificabuntur: ſi voluptates refrenant̄ p caſtitatem ꝛ aſtinentiã: ſi facultates abdicant̄ p volũtarie pauptatis indigentiã. Si volũtas abnegatur per humilitatẽ ꝛ obiam. Si aduerſitates tollant̄: per mititatem ꝛ patientiaȝ.

Quarta ꝯſideratio.

c Irca quartam ꝯſideratõeȝ q̃ ꝯcludit effectus certitudinẽ cuȝ dr̃. Omnis vallis iplebit̄. vbi ſunt due ꝯcl'oes.

¶ Prima ꝯ° eſt: ꝙ impletio p̄ceptoꝝ ꝛ ꝯſiliorum q̃druplicēȝ hẽt effectuȝ. ¶ Primus eſt exaltatio humilis. Ratio eſt: q̄ p humilitateȝ maxime remouet̄ impedimẽtuȝ ſalutis humane: q̃ ꝯſiſtit in h̄ ꝙ hõ ad celeſtia ſpũalia tẽdit: a q̃ hõ ipedit̄: duȝ in terrenis magnificari ſtudet. ꝛ h̄ eſt ꝙ di. O is vallis.i. humilis iplebitur.ſ. gr̃a in p̄nti: ꝛ gl'ia in futuro. vñ humilitati ꝓmittit̄ ſpũalis exaltatio: Ideo q̄ ip̄a ſola eam meret̄: q̄ eius ꝓprium ẽ ꝯtẽnere ſublimitatem terrenam. Pſal. Valles abunda. fru.

¶ Scḋs eſt euacuatio ſupbie. Nam ſupbia mltuȝ nos a via veritatis poſtergat. Et h̄ iõ: q̄ lȝ ſit ſpãle h̄ pctũm: hñs ſpãle obm: qḋ ẽ inordinatus appetit⁹ ꝓprie excellẽtie: tñ pp redundantiã q̃ndaȝ i alia pctã hẽt quãdaȝ gnãlitatẽ: inq̃ꝛtuȝ ex ip̄a oriri p̄nt oia pctã: vñ Grego. Ipſi viuioꝝ regina ſupbia: dũ de manu plene cor cepit: mox illḋ ſeptẽ p̄ncipalib⁹ vitijs: qb⁹daȝ ſuis ducib⁹ dũaſtãduȝ tradit. ex qbus vitiorum mltitudines oriunt̄. vñ.d. Et ois mõs ꝛ col. hu. q̄ ḋs ſup. re. ꝛc. ¶ Terti⁹ ẽ peccatoꝝ ꝯuerſio. Nã ad verã ꝯuerſionẽ nõ ſufficit mala relinq̄re: ſȝ oȝ etiã vt talis ſe exerceat in opibus virtuoſis. vñ Gre. d. Min⁹ ẽ ma.

non agere, niſi ꝛc. Talem ↄuerſiōem operatᷓ deus i illo q iplet p̄cepta vt ēt ſimul cū h̄ mo/ueat volūtateꝫ ad bonū donuꝫ grē acceptāduꝫ. Et h̄ eſt q̄ dic̄. Et erūt praua idirecta. Idem corda maloꝝ p iniuſtitiā diſtorta erūt idirecta .i. ad iuſtitie regulaꝫ dirigantᷓ. ¶ Quartꝰ eſt iracūdiaꝫ in mā ſuetudinem ↄuertere. Nā ira furorē dei ↄtra nos ꝓuocat: qꝛ diuaꝫ amicitiā ↄuertit i offenſionē: aufert. n. deo vis retributiōis vidicte. vn̄ Yſaias. Mihi vidictam ꝛc. ¶ Itē ↄtumeliā infert: gl'iaꝫ eiꝰ ſibi vſurpando. vn̄ dicit. Gloriā meā alteri non dabo. vn̄ ſeqtur. Et aſpa i vias pla. i. mētes iracunde p īfuſionēꝫ grē ad manſuetudinē redibunt.

¶ Scd'a ↄº eſt: q̄ ipletio p̄ceptoꝝ finalr̄ merit̄ vitā eternā. Mat. 19. Si vis ad vitā ingredi ſua mādata. Nā vita eterna ↄſiſtit in q̄daꝫ viſiōe q̄ facies dei fruitiue i termio vite ſpeculatᷓ. Jo. 17. Hec ē vita eterna ꝛc. vn̄ dic̄. Et videbit: oculo mētꝭ. Ois caro. i. oē cor flexibile ad gratiā ꝓmerendaꝫ. Salutare di: ideſt faciem diuinam in eterna fruitione.

¶ In vigi. natꝭ. dn̄i nr̄i. Sermo. 12. d' ep'la.

Paulus ſeruuſ

Ieſu xp̄i vocatus ap'lus ꝛc. Ad ro. p̄. Cum p̄deſtinatio ¶ Vnoº eſt p̄ordinatio diue volūtatis ad ſaluādū electos ſm illud ap'li ad ephe. i. Deus predeſtinauit nos ſꝫ ꝓpoſitū volūtatis ſue: ſi obicē nō opponamꝰ. Sꝫ qꝛ ſupbia: cū ſit initiū oiuꝫ vitioruꝫ maxime ipedit diue volūtatis ordiatioēꝫ: tum qꝛ ab ip̄a oia vitia ſūpſerunt initiū: tū qꝛ i ipſa ē ipugnatio humāe nature: ſic in ſua radice. Iō ap'ls nitiᷓ eaꝫ excludere: icrepās ex iudeis conuerſos: ꝛ ex gētibꝰ inſimul altᷓcantes oñdēdo nullos illoꝝ ſuis meritis eē ſaluatos: qꝛ oēs ſub pctō tenebantᷓ: ſꝫ p grām di libati ſunt. Et iō ↄfutās vtroſq; docet eos humiliari: vt oia attribuāt grē dei: oñdenꝰ oibꝰ gratis eos veniſſe ad grāꝫ fidei ꝛ euāgᵐ xp̄i. vn̄ i ep'la nobis iſinuat tria pricipalia. Primᵐ pricipale.

Irca primᵐ: vbi ſeipm ponit i exēpluꝫ humilitatis ſunt due concluſiones.

Pᵃ ↄº eſt: q̄ ſupbia dr̄ initiū ois pcti triplici rōe. Pº pp ↄtēptū di: q a creatore nos auertit: ꝛ h̄ eſt i oi pctō. 2º. qꝛ primū fuit peccatū. Hoc. n. gnē peccauit diabolus i celo: ꝛ primus homo i paradiſo. vn̄ Gre. qd ſecuriꝰ celo: qd iocūdius paradiſo? ꝛ tn̄ angelus d' celo: ꝛ hō de padiſo ceciderūt ſupbiēdo. 3º: qꝛ ex ea naſcuntᷓ alia vitia ſm prius ꝛ poſterius.

¶ Scd'a ↄº eſt: q̄ q̄tuor excludunt ſupbiam. Primᵐ eſt qeta humiliatio: qꝛ p eā marie remouetᷓ hūane ſalutꝭ: qd̄ eſt tēdere ad celeſtia: ipedimētuꝫ. Impeditᷓ. n. nr̄a ſalus duꝫ i terrenis magnificari ſtudemꝰ. vn̄ Aug. Niſi humilitas oia q̄cūq; bn̄facimꝰ p̄ceſſit: ꝛ ↄtinuata ↄſecutaq; fuerit: iā nob de aliq̄ bono gaudētibꝰ: totū aufert de manu ſupbia: vn̄ pau. noiatᷓ rōne hūiliatiōis. Nā paulus hebrayce: qetus grece modicꝰ: latie forᵗ. vn̄ de ſeipſo dic̄ p̄ corin. 15. Ego ſū minimus apl'oꝝ ꝛc. 2ᵐ: diue volūtatꝭ ſubiectio: qd̄ facᷓ ſuitꝰ amoris. ro. 8. Nō accepiſtꝭ ſpm̄ ſuitutis itez i timore. Sūt eiꝫ duo gnā ſuitutis. Eſt. n. ſuitus timoris ꝛ pene ſuilis: ꝛ ē ſuitꝰ amoris ꝛ filiatiōis: q̄ inſtar filij q ſuit. nō vult offēdere prēꝫ: hec ſuitus ē marie dignitatꝭ: qꝛ ſubijciēs ſe diue volūtati ordiat ad exaltationē. Nā ſeruus relatiue dr̄ ad dn̄ꝫ. Et iō dꝫ ſibi i pfectiōe ꝓportionari Cū igiᷓ pfectiōes in dn̄o exaltent eū ſpūalr̄ in ſus. Iō d's ſuū ſuū nō ſolū vult pficere: ſꝫ ēt alijs p̄ferre: cūꝰ debeat eē imediatus executor oiuꝫ q̄ ptinēt ad cultū di. vn̄ Pau. dic̄ ſe ſuū hic ꝛ alibi libeꝝ: qꝛ cū libtate nobilitᷓ ſeruitus xp̄i: ꝛ ne miſria ſuitꝰ videatᷓ addit. Ieſu. i. ſaluatoris: cui oēs ſuire d'bēt. Nā ſuire deo regnare ē xp̄i. i. vncti vnctiōe grē: ſꝫ nāꝫ humanitatꝭ. 3ᵐ: eſt d' bn̄ficijs grāꝝ actio: ordo nālis ꝛ moralis dictat: vt ille q ſuſcipit bn̄ficiū: p grāꝝ actionē ↄuertatᷓ ad bn̄factorē: ꝛ ſic deum honoramꝰ: cū ↄuertimur ad ip̄ꝫ p grāꝝ actionē tanq̄ꝫ ab eo bn̄ficiati: ꝛ p vocē laudis. ſ. vocaliter bn̄ficia referēdo i deū: d' qbꝰ pſal. Sacrificiū laudis honorificabit me: ↄ illos q bn̄ficia di ꝓ ſuis meritis ſe accepiſſe putāt. Talibꝰ eiꝫ d's aliq̄n bn̄ficia retrahit: ne tāq̄ꝫ igrati: extollētia plus peccēt. Et iō ſi ↄſcie ſpeculū intuetur: appebunt beneficia dei tibi collata ex grā ſui: nō pp merita tua: Et iō affectiōe ꝛ cogitatiōe recurrēdū ē ad magnitudinē diue mīatiōis: tanq̄ꝫ ad oiuꝫ bn̄ficioꝝ nr̄oꝝ largitorem Sic paulus grā di nō meritis ꝓprijs ſublimatus ad apicē ap'lice dignitatis grās agēs deo dicit. Vocatꝰ ap'ls: ecce bn̄ficiū dignitatis. q. d. ex ſuo ꝛ humili fecit me dn̄s ap'lꝫ ꝛ ſublimē Ita ꝛ vos hūiliamini vt exaltemini: ꝛ h̄ ex grā dei. Et iō dicit. Vocatꝰ q̄ſi nō a ſe veniēs tāq̄ꝫ ſibimet ſumāt honorē: ſꝫ a dō vocatꝰ eīna electiōe ad apoſtolatū: h̄ referēs cuꝫ grāꝝ actiōe.

¶ Quartuz ab inquinamentis huius mundi ſeparatio. Nā lz i hoc tpe deus ꝑmittit bonos eſſe inter malos. ¶ Primo vt mali ꝯuertāt ¶ Scdo: vt iuſti ꝑ eos exerceantur. ¶ Tertio: vt oſtendatur diuina potentia peccatorem ſuſtentādo: diuinaqꝫ ſapia ⁊ clementia ipſum ſufferēdo: ſm illud Matt. 13. Sinite vtraqꝫ creſcere vſqꝫ ad meſſem: tñ debent ab eis ſeparari: mente. ope: ⁊ remuneratione. ¶ Primum pz de volūtate. Nā ſm Ber. voluntas bona intelligitur de corde puro: vt. ſ. quicqd agitur ad vtilitatē ꝓximi: ad honorem dei fiat. Hanc debemus ꝓximo. Cōſcientia bona fit: qñ ꝑ pniāz pctm̄ punimus ⁊ per ꝯtinentiā punienda nō ꝯmittimus. Hāc debemus nobis: fides non ficta eſt que operibus comprobatur: ⁊ hoc debemus deo. ¶ Scdo pz d merito: q: ſancti de ꝯgruo merentur regnum: q: ꝯgruum eſt qñ homo bene vtitur ꝓpria virtute faciendo qd in ſe eſt: ꝙ deus ſm excellentez virtutem remuneret excellenter. ¶ Tertio pz de premio. Nā ſancti per opationes virtuoſas premium eternum ſunt adepti: mali autē peruerſa voluntate volunt perpetuam dānationem: ideo ab inuicem ſegregabuntur. vnde Bern. O ſeculum nequam tuos ſoles ſic beatificare: vt dei facias inimicos ⁊ indignos cōſortio beatorum. Amicus ergo mundi excluditur a cōſortio amicoruz dei: ⁊ hoc eſt qd dicit. Segregatus a grege phoꝝ ⁊ doctoruz legalium: corpore: mente: ⁊ doctrina. In euāgelium dei predicans ꝯtra iudeos: q: paulus in lege peritus ob fidei catholice aſſertionem ꝯgrua auctoritatū legis teſtimonia adduxit.

Secundum principale.

Sequitur ſecundum: vbi legationis ſue negociū exponit: cum dicitur. Qd añ ꝓmiſerat: vbi tres ſūt ꝯ̄neſ ¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ negociū apoſtoli eſt nobis clementiā dei: qua affectū noſtꝝ ab oibus rebus hic mundanis euocarit in tot ⁊ tantoꝝ mirabilium operationez oſtendere. vñ Ber. Quis. n. cogitare ſufficit qualr rerum dominus preuenerit nos. Venerit ad nos: ſubuenerit nobis: ⁊ ſingularis illa maieſtas voluit mori: vt viueremus: ſuire: vt regnaremꝰ: exulari: vt repatriaremus: ⁊ vſqꝫ ad ſeruiliſſima opera inclinari: vt ꝯſtitueret nos ſup oia opa ſua: ⁊ ideo addit Ber. Venit. n. filiꝰ di: tot ⁊ tāta mirabilia opatꝰ ē i mūdo: vt nō imerito affectū nr̄z ab oibꝰ rebꝰ mūdāis euocaret.

¶ Scda ꝯclo eſt: ꝙ negociū apoſtoli eſt duo nobis oñdere. ſ. diuinā potentiā: qua noſtros inimicos ſupauit. Sūt. n. nobis duo inimici: ſcilz mors corpis ⁊ aie: vtrūqꝫ ſupauit dñs: ⁊ ab vtroqꝫ nos liberauit: tūc pctm̄ ſupauit: qñ humanā nāz ſine vlla ꝯtagione ſuſcepit: tunc morte ſupauit: qñ reſurrexit ꝓgenituſ mortuorū: poſtmodū debellaturꝰ eaz i nobiſ oibꝰ qñ. ſ. ſuſcitabit corpa nr̄a. vñ Ber. Cōtra pctm̄ dimicauit i ꝯuerſatiōe ſua verbis pariter ⁊ exemplis ꝯtra mortē: quā nouiſſime deſtruet. ¶ 2m qd nobis oñdit ē eiꝰ ifinita mi̇a. vñ pſal. Semel locutꝰ eſt ds: duo hec audiui: q: poteſtas dei eſt: ⁊ tibi dñe mi̇a ⁊c. Et h̄ etiaz vult inuere cum dicit ꝙ eſt ſegregatus ⁊ cetera.

¶ Tertia ꝯo eſt: ꝙ ſuſpiria ⁊ deſideria patrū meruerūt acceleratiōez icarnatiōis filij di. vñ pſal. Propter miſiā inopuz ⁊ gemitū pauperū ⁊c. Eſt tñ ſciēduz ꝙ icarnatio pōt accipi tripliciter: vel q̄tuz ad eiꝰ eſſentiā vel q̄tum ad tpis circūſtantiā. vel q̄tuz ad eiꝰ effcatiā. vñ reſpiciēdo icarnatiōis eēntiaz: ſuſpiria patruz nō meruerūt: q: nullus pōt aliqd mereri niſi ſit deo acceptꝰ: h̄ facit fides icarnationis: q̄ eſt fundamētuz ois meriti: q: nullus ſine ea mereri pōt: ſz meruerūt eaz. ¶ Po quo ad tēporis circūſtātiaz: q: meruerūt eiꝰ acceleratiōem ⁊ ꝑꝑ hoc in deo nulla fit mutatio: q: i eodez inſtāti: in quo ꝓuidit icarnationē filij: ꝓuidit ēt ſuſpiria patrū. ¶ Tertio ēt meruerūt quo ad efficaciaz q̄ ꝯſiſtit i liberatiōe carēte viſiōis diuie: ⁊ i liberatiōe reatꝰ culpe. ¶ Ratio huiuſ eſt: q: nō decebat diuinaz virtutē ſctōs ſuos ⁊ electos poſitos iter inimicos: ⁊ iniuriā paſſoſ ⁊ ſub crudeli principe degētes ⁊ dño vero carētes: ⁊ captos: religatos: icarceratos: ac multiplici ſupplicio deditos relinq̄re deſolatos: h̄ factū fuiſſet ſi icarnatus nō fuiſſet filiꝰ dei. vñ primo veniens eos ab inimicis liberauit: qd petebat Yſaias dicēs: Utinā diſrumperes celos ⁊ deſcenderes: vt a facie tua gens turbaretur: ⁊ notum faceres nomen tuū inimicis tuis ¶ Secundo venit eis iudex iuſtus: vt Yſaias petijt dicēs. Rorate celi deſuper ⁊ cetera. ¶ Tertio venit eis dominus māſuetus. vnde Yſaias petijt dicens: Emitte agnuz dñe. ¶ Quarto vt faciem ſuam eis oſtenderet: vt Dauid petijt dicens. Domine oſtende faciez tuam ⁊ ſalui erimus. ¶ Quinto venit eis vt precium redemptionis: vnde eis ꝓmiſſus a deo ꝑ prophetam ait. De morte redimā eos.

¶ Sexto vt reuocaret eos de exilio ſm pmiſſum: dicenſ. Et reducam captiuitatē veſtram ¶ Septio vt liberaret eos ẟ carcare iformi: quod ꝓphetatum fuit ꝑ Dauid ⁊ vincula coꝝ diſrūpet. ¶ Octauo vt nos solueret a ſupplicio: qꝺ erat in inferno. Et ideo Jacob poſtq̄ȝ dixerat. Deſcendā lugens in infernum: dixit in fine. Salutare tuum expectabo dn̄e. Hoc aūt negociū. ſ. icarnatōis fuit a ꝓphis p̄nūciatum. vnde Malach. 4. Venit ad templū sanctum ſuum: dominaꝭ quem ⁊c. Item exo. 4. dixit Moyses. Obſecro dn̄e mitte quē miſſurus es. Item Dauid dubitās ne ꝓpter mltitudineȝ peccatoꝝ ꝓmiſſio facta de chriſto re uocaretur: dixit. Propter Dauid ſeruuȝ tuū nō auertas faciem chriſti tui. Jacob patriarcha gene. vlti. moriens dixit. Non auferetur ſceptꝝ de iuda ⁊c. Et hoc eſt qꝺ tangit aplꝰs dicens ſcilicet ꝙ negocium incarnatiōis chriſti ante multa tpa vel ante cōplectionem ꝓmiſerat gratis deus pater. Non. n. venit ſubito ſed longe ante ꝓmiſſum ⁊ p̄nunciatuȝ inquā per ꝓphetas ſuos: qui nullo modo mentirenꝭ qꝛ prophetia eſt diuina inſpiratio euentus inmobili veritate denuncians. ⁊ ad maiorē confirmationeȝ addit in ſcripturis: ꝙ non modo ꝓmiſit: ſed diu ante: qꝛ inſpirati ſancto ſpiritu loquuti ſunt ſancti dei. Sancti ſunt ſcripture: que vitia dānant: ⁊ extollunt virtutes ꝯtinentes ſacramēta incarnationis filij dei: quo ad eius iuſtitiam: clementiam ⁊ ſciam.

Tertium p̄ncipale.

Circa tertium p̄ncipale: vbi auctoritas auctoris huius negocij ꝯmemoratur cum dicitꝭ. Qui factus eſt ⁊c. vbi ſunt quatuoꝛ concluſiones.

¶ Prima cōclꝰo eſt: ꝙ huius negocij auctoꝛ eſt dominus: q factus eſt hō ꝓpter multiplicē noſtram vtilitatem. ¶ Primo vt nos excitaret. Quid. n. ſublimiꝰ fieri poterat nē humāe q̄ȝ deo ꝯiungi in vnitate perſone? ¶ Secundo vt btitudo eſſet nobis poſſibilꝛ preoſtenſa qꝛ in eo ꝙ poſſibile fuit humanam nām vniri verbo in vnitate pſone: oſtendiꝭ poſſibilitas vnionis ad deum actibus btificis. ¶ Tertio quia per hanc ſumus ad amicinā dei reuocati quia cū humana nā fuerit ꝓpter peccatuȝ tota inimica: nō habuit aīam pſonam deo acceptā per quam ad amicitiam reformareꝭ. Et ideo dicitur mediatoꝛ: qꝛ ſapiens nām dei ⁊ hominis inter nos mediauit. ¶ Quarto quia per hanc mens humana amoꝛe diuino dulciter ē inflammata. ¶ Quinto qꝛ per hanc humana natura quo ad oēs effectus eſt totalꝛ reſtaurata. ⁊ hoc eſt ꝙ dicit qui. ſ. filius factus eſt: nō dicit natus: vt notet ꝙ non mō naturali natꝰ eſt: ſed quaſi artificiali: qꝛ de ſola muliere artificio ſpūs ſancti factus eſt inq̄ȝ et ad honoꝛem ⁊ vtilitatem noſtram. ⁊ hic ex ſemine Dauid quia de Maria que fuit de ſtirpe Dauid. Et hoc dicit: ꝓpter regiam dignitatem factus in quam ſm carnem: nō ſm deitatem. vtiam ſit vnus dei filius ⁊ hoīs ih̄s xp̄s: vt dixit Am. ¶ Scd̄a ꝯclꝰo eſt: ꝙ aduentus chriſti fuit eternaliter p̄deſtinatus: qꝛ tota trinitas ab eterno preoꝛdinauit: vt ſecunda pſona in tpꝛis plenitudine mittereꝭ. Et h̄ quadruplici rōne. vide ſupra in p̄nº. Hic occurrunt aliqua notabilia ¶ Primum eſt videre ꝙ ſit predeſtinatio. Et dicitur ꝙ eſt gratie preparatio: qua ab eterno deus hoī chriſto ⁊ cunctis: quos preſciuit cōformes fieri imaginis filij ſui bona ſine meritis p̄parauit. ¶ Scd̄m eſt ꝙ predeſtinatio ſpālıter inuſta impoꝛtat ex pte dei gratum dei bene placitum: q̄ oꝛdinauit aliquem ad gratiā ab eterno: qꝛ ex hoc dicitur p̄deſtinatus: quia ad gratiā grato dei beneplacito oꝛdinatus. Sȝ deus ⁊ tota trinitas grato beneplacito naturam humanā oꝛdinauit ad gratiaȝ vnionis ⁊ ad gratiam habitualē. ⁊ ideo chriſtus ſm ꝙ homo predeſtinatus fuit: vnde Aug. eundeȝ ſane ipſum: qui ſm carnem factus eſt ex ſemine Dauid: predeſtinatum dicit filium dei in virtute id eſt ſola gratia: qua humana eiꝰ natura vnita eſt verbo preelectum in virtute. i. in potentia eodem cuȝ patre. ¶ Tertium eſt ꝙ non eſt p̄deſtinatus ſm diuinam naturam vt quid eniȝ predeſtinareꝭ: cuȝ iam eſſet ſine initio ⁊ ſine termino ſempiternus. vnde Auguſtinus. Illud aūt predeſtinanduȝ erat: qꝺ nonduȝ erat: vt ſic ſuo tpe fieret: quemadmodum ante tpa predeſtinatum erat: vt fieret. Et hoc eſt qꝺ dicit. Qui predeſtinatus eſt. q ſcilicet filius dei ſm ꝙ homo p̄deſtinatus. i. ſola gratia non meritis p̄electus eſſet filius ẟi ideſt vt ille hō eſſet filius dei non adoptiuus: ſed naturalis ſcilicet in virtute. i. in eadeȝ potentia cum patre. Hic ſm Hylarium filius oꝛigine: non adoptione. veritate: non nuncupatione. natiuitate: non creatione.

¶ Tertia ꝯclꝰo eſt: ꝙ non eſt dicendū ꝙ chriſtus ſit filius ſpūs ſancti: qꝛ ad hoc ꝙ aliqd ſit

filius: requirit q̄ debeat partem ſubſtãtie a patre: ⁊ partem a matre. Sed chriſtus ſm carnẽ habuit ptem ſubſtãtie a matre. ſ. carnem. ⁊ in hoc aſſimilabat̄ matri: ⁊ non ſpiritui ſctõ. Et q̄ztum ad diuinitatem: accepit ptem ſubſtãtie a patre. ⁊ nõ a ſpiritu ſctõ. Et in hoc aſſimilabatur patri: ⁊ nõ ſpiritui ſancto. Igitur ⁊c.

❡ Patet tamen incarnatio verbi ſpũi ſancto appropriari. vnde Mat. p̊. dicit̄. Qđ natum eſt in ea: de ſpiritu ſancto eſt. Et in ſymbolo. Maxime ſapie caritatis ⁊ clementie maxime eſt approprianda illi pſone: p quam omnis p̄ſumptio erronea excludit̄. ⁊ per quã veritas ↄceptionis magis manifeſtat̄. Sed huiuſmodi eſt pſona ſpiritus ſancti. Igitur ⁊c. Minor patet. Maior probatur: que eſt bimembris. Ideo p̄ oſtendit̄: q̄ per hoc q̄ incarnatio ſpiritus ſancti appropriat̄: excluditur ſuſpicio vl̄ p̄ſumptio erronea circa incarnationem: qꝛ in cõceptione hoĩs de patre ⁊ matre naturalr̄ eſt carnalis copula ⁊ feda ↄcupiſcentia. Sed hec penitus excludunt̄ a ↄceptione: q̄ fit per ſpũm ſanctum. ❡ Scđo qꝛ ex h̄ q̄ incarnatio appropriatur ſpiritui ſctõ: veritas ↄceptionis manifeſtatur. Sicut oẽs mulieres ↄcipiunt p amorem: ſic ⁊ beata virgo. ❡ Sed differentia eſt qꝛ cetere mulieres cõcipiunt per amorem viri. ſeu per delectationem carnalẽ: que conſiſtit in virtute generatiua. Sed iſta cõcepit per amorem diuinum. Hugo. n. dicit. Quia amor diuinus tam ſinglr̄ in eius mente nõ habuit ſocium: ideo eius partus nõ habuit exemplum. Et hoc eſt qđ dicit. Scđm ſpũm ſctificationis id eſt per opationem ſpiritus ſcti. Qđ enim in ea natum eſt ⁊c. Ex reſurrectione mortuoꝝ. i. ex reſurrectione ſpũali aĩarum mortuaꝝ morte peccati. Que ſunt dñi iħu chriſti: qꝛ ipſe ſolus: ⁊ non alius poteſt eos ſuſcitare.

❡ Quarta ↄclõ eſt: q̄ chriſtus liberalr̄ contulit nobis plenitudinẽ oĩum gratiaꝝ. Ioħ. p̊. De plenitudine eius oẽs accepimus gratiã. ❡ Et nota q̄ illud plene haberi dicit̄: qđ ſm omnes differentias: ⁊ modos: ⁊ effectus ſuos habetur. Et ſm hoc xp̄s gratie plenitudinem habuit. Eſt. n. plenitudo gratie triplex. ſ. ſufficientie: vt in Stephano. Spiritualis prerogatiue: vt in beata virgine. Et ſuperabundãtie: ⁊ illa fuit in chriſto. ❡ Ratio eſt: qꝛ in illo oportebat eſſe gratiã ſupabundantie: cui⁹ gratia redundabat in alios. Sed gratia chriſti fuit huiuſmodi: vt pꝫ in ſimili de luce. Videm⁹ enim q̄ aliq̄d habet lucem corporalẽ in tm̄: vt luceat: ſic q̄ alia illuminat: ⁊ illuminata facit. Aliq̄d aũt vt omnis illuminatio ab eo fit: ſicut de ſole. Ita eſt de gratia chriſti: qꝛ ipſe habet gratiam: per quam in ſeipſo perfectus eſt: ⁊ ex ipſo in alios redundat: ⁊ coꝝ in quos redundat: quoſdã facit coopatores dei: vt ipſi p miniſterium alios ad gratiam adducant: vt dicitur pͣ corin. 3. Et iterum ex ipſo in omnes redundat. Et hoc eſt q̄ dicit per quem. ſ. xp̄m talem ⁊ tantam accepimus gratiam. ſ. cum oĩbus fidelibus. i. remiſſionem peccatoꝝ. ⁊ alia dona ſpũalia gratis nobis data. ⁊ apoſtolatũ ſolum cum aplĩs. ſ. auctoritatem ⁊ legationem predicendi. Hic ↄgrue non tm̄ modo apoſtolatum dicit ſe accepiſſe: ne ingratus exiſteret gratie: per quam illi peccata dimiſſa ſunt xp̄i in oĩbus gentibus: qꝛ factus eſt ſolicitudo oĩum eccl̃iaſticoꝝ. Ad quid: Ad obediendum: vt faciã ego cum alijs aplĩs obedire fidei xp̄i. Et hoc p nomine eius. ſ. chriſti. vice ei⁹: quia eius vicarij ſumus: vel p noĩe eius dilatãdo: id eſt p gloria eius: nõ noſtra. In q̄bus ⁊ vos habitantes Rome. Eſtis vocati: per gratiam. Et in timore: ⁊ inſpiratione ieſu xp̄i. i. a ieſu chriſto: q eſt oĩum ſalus. ❡ Et nota q̄ hic occurrunt alique veritates de gratia chriſti.

❡ Prima eſt q̄ accipiendo gratiam collatam pro habitu: ſic gratia vnionis ⁊ gratia ſingularis perſone: ⁊ gratia capitis non eſt realiter alia ⁊ alia. Sed ſolum differunt p diuerſos reſpectus. Nam gratia ſingularis pſone in xp̄o eſt q̄dam habitus faciens aĩam chriſti deiformem: ⁊ diſponens eam ad dei aſſimilationem. Gratia autem vnionis accipitur tripliciter. ❡ Uno modo p illo qđ eſt effectiuũ talis vnionis: ⁊ ſic eſt idem quod diuina eſſentia. ❡ Scđo modo pro diſpõe ad talem vnionẽ ⁊ ſic eſt quidam habitus. ❡ Tertio modo pro ipſa vnione iam gratis facta: ⁊ ſic noĩat ipſam relationẽ. Sic gratia capitis põt accipi triplr̄. ❡ Uno modo p illo quod eſt p̄n^m effectiuũ influens ſenſum ⁊ motum in aĩa chriſti. ⁊ ſic eſt idem quod eſſentia diuina. vnde per motũ intelligitur dilectio per ſenſum cognitio. ❡ Scđo mõ p illo quod diſponit per modũ meriti ⁊ repationis ad talem influentiam: ⁊ ſic eſt habitus q̄dem in aĩa chriſti. ❡ Tertio mõ pro iſta gratuita p̄ſidentia: quam deus gratis fecit: dum verbum ſuum nobis caput fecit: ⁊ prepoſuit. ❡ Iſta tria primo modo ſumpta:

ſunt idem' qđ eſſentia diuina: ſed dr̄unt ſoluȝ
penes ꝯnotata: q2 gratia vnionis ꝯnotat effe/
ctum circa chriſtum. Sed gratia capitis circa
membra xp̄i. ¶ Scđa eſt ꝙ talis gratia eſt ple
na ꝛ perfecta. Ratio eſt: q2 q hēt alijs inferre
gratiā: oȝ ꝙ ſua gratia ſit plena ꝛ pfecta. Sȝ
chriſtus hēt nobis gratiā inferre. Igitur ꝛc.
¶ Tertia eſt ꝙ talis gratia excedit gratiā alio
rum in infinitū. Ratio eſt: quia inter talē gra
tiam ꝛ alioꝝ nulla eſt ꝓpor als ſequeret ꝙ
aliqua pᵃ in tm̄ poſſet ꝓficere: ꝙ eēt capax vni
onis cum verbo: qđ falſuȝ eſt. ¶ Item q2 ex
cedit meritū alioꝝ in infinitum. qđ pȝ: q2 nul
lus creature meritum ſufficiebat ad redimen
dum infinita milia hoīum: ſi actu fuiſſent: ſic
meritum chriſti. vnde Joh. 3. dicit: ꝙ nō dat
deus ſpūm ad menſuram. Et Augᵒ. dicit: ꝙ
non habuit gratiam ad menſuram.

¶ In vigi. natiuitatꝭ xp̄i. Sermo de euāgᵒ.

Cum eſſet de
ſponſata mater ieſu Maria
Joſeph. Mat. p̄. ſm ꝙ dicit
Anſelmus in li. de con. vir.
Nempe decēs erat: vt ea pu
ritate niteret virgo: q̄ maior neqt ſub deo itel
ligi: q2 deus pater vnicū filium: quē de corde
ſuo equalē ſibi genitū tanq̄ ſeipm̄ diligebat:
ſibi dare diſponebat: vt naturlr̄ eēt vnus idē
qȝ cōis, dei: patris ꝛ virginis filiꝰ. ꝛ quā ipſe
filius ſubſtātialr̄ facere ſibi matrē eligebat: ꝛ
de qua ſpūs ſan. volebat ꝛ opaturus erat: vt
ꝯciperet: ꝛ naſceret filius ille: de q̄ ipſe ꝓcede
bat. Ideo euāgelium h̄ circa ꝯceptum ꝛ ptuȝ
ponit duo aduertenda. ¶ Primū eſt de ꝯce/
ptionis eius admiratione: quā fert noſtre mē
tis fluctuatio. ¶ Scđm de eius conceptionis
certificatione: quaȝ confert angelica ſalutatio
cum dicitur. Ecce angelus.

Primum pncipale.

Circa primuȝ vbi agitur de virginis
ptus admiratione. ſunt ſeptē ꝯᵒnes.
¶ Prima ꝯᵒ eſt videre dr̄iam inter ſpōſalia
ꝛ matrimonū. Nam ſpōſalia ſunt mētio ꝛ re
ꝓmiſſio futuraꝝ nuptiaꝝ: vt hētur. ff. e. l. i.
vn̄ ſpōſalia dicunt a ſpōdendo. i. ꝓmittendo.
Nā moris fuit ſtipulari ꝛ ſpōdere veteribꝰ ſi
bi vxores futuras. vn̄ ſpōſi ꝛ ſponſe appellaᵒ
eſt. Sȝ matrimonū eſt ꝯiūctio maris ꝛ feie.
indiuiduā vite ꝯſuetudinē retinēs: diui ꝛ hu
mani iuris coicatio: vt de. ff. de ri. nu. Coniū
ctio ꝯponit de vtriuſqȝ mētis ꝛ cordis vniōe
maris ꝛ feie dicit: q2 in eodē ſexu nō pōt cadē
Nā nuptie pter ꝯmixtionē ſexuū: non hn̄t in
ſe xp̄i ꝛ eccl'ie ſacramētuȝ: vt hētur. 27. q. 2ᵃ.
Cum ſocietas. dicit etiā maris ꝛ feie in ſingu
lari ꝛ nō in plu. q2 vnus maſculus plēs feias
nec vna feia plures maſculos ducere dȝ. In/
diuiduā dixit: q2 eiuſdē debēt eſſe ꝓpoſiti: vt
nunq̄ diuidant. Nō igit dȝ diſrūpe ꝯiugalis
vnitatis ꝯpagem: vt habet. 30. q. 5. qi quan
doqȝ feie. Diuini aūt iuris coicatio dicit: qa
debēt eſſe eiuſdē ſecte: q2 ſi ſunt diſpis cultus
nō ꝯhunt: imo matrimoniuȝ ꝯctum diſſoluūt
vt habet. 28. q. 1. §. ex hijs. Humani etiā iu
ris dicit: quia ſm legeȝ humanam contrahen
dum eſt: vt vxor ſequat forum viri.
¶ Scđa ꝯᵒ eſt: ꝙ ſȝ hec dicta: int Joſeph. ſ.
ꝛ virginē fuit veꝝ matrimonū. Cuiꝰ duplex
eſt rō. ¶ Prima rō eſt: q2 vbicūqȝ ſunt bona
matrimonij: ibi eſt veꝝ matrimoniuȝ. ſȝ inter
iſtos fuerūt. Igit ꝛc. Maior ꝛ minor ꝓbant
27. q. 2. c. Omne. vbi dr̄ ꝙ ibi fuit ples xp̄s
fides: q2 nullū interuenit adulteᵐ ſacraᵐ. q2
nullū diuortiū. ¶ Scđo ſic. Illđ decuit i vir
gine glioſa: qđ fuit tā mltiplicantiuȝ boni bo
neſti. Tale aūt fuit mr̄imoᵐ marie cū ioſeph
ḡ ꝛc. Probatio minoris p Ambro. d. vt eēt
teſtis ꝟginitatꝭ eius. Et ne infamaret ipa vir
go cū ptus inupte etiā dānaret in lege: ꝛ vt ob
ſequeret puulo in egypto eunti ꝛ redeūti. Ad
h̄ eſt ēt auctoritas canōis. 27. q. 2. c. i. vbi dr̄:
ꝙ btā virgo ꝯxit matrimoᵐ cū ioſeph. ꝛ nihi
lominꝰ ꝓponebat in ꝟginitate pmanē. vn̄ di
xit. Quō fiet iſtđ ꝛc. Ad qđ dr̄ ꝙ btā ꝟgo ꝓ
poſuit ſe ſuaturā votū ꝟginitatꝭ in corde: ſed
nō expſſit ore: ſubiecit. n. ſe diſpōni diue: duȝ
ꝓpoſuit ſe pſeruaturā ꝟginē: niſi dš alr̄ reue
laret. Cōmittens ḡ ꝟginitatē ſuā diue diſpōi
ꝯſētit i carnalē coplaȝ: nō illā appetē: ſȝ diue
iſpiratōi i vtroqȝ obedieᵒ. vn̄ dr̄. Cū eēt d. ꝛc
¶ Alia ꝯᵒ eſt: ꝙ btā ꝟgo vere vouit ꝟgini
tateȝ. Nā ꝟgitas q̄ deo dat: eſt ſm Aug. di
gnior p votū. vn̄ in li. de vir. Uirginitas deo
placet: nō q2 ꝟgitas: ſȝ q2 deo dicata honorat
Cuȝ igit decuit deū naſci de ꝟgine: de ꝟgie
digniſſima decuit: q̄ ēt añ ꝯceptōeȝ ſaluatoris
ꝟginitateȝ voueret. vn̄ Aug. Btā ꝟgo pro
poſuit ſe ſuaturaȝ in corde ꝟginitateȝ: ſȝ ipiꝰ
votuȝ nō expſſit ore. Poſtea vero cum viro
ex vtriuſqȝ ꝯſenſu expreſſit: ꝛ vterqȝ cum vir
ginitate permanſit.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ beata virgo cuꝫ viro
votū virginitatis potuit vere ꝯtrahere. Iſto
modo matrimoniū eſt ꝯſenſus in carnaleꝫ co
pulā altero ꝯiugum petente. Si ergo ꝯſtaret
ꝑ reuelationē ipſi femine: ꝙ nūꝗ̄ꝫ vir ab ipſa
debitū peteret. Cuꝫ vero voto poſſet ſtare ve
rum matrimonium: q² nunꝗ̄ꝫ carnalis copu/
la ſequeretur: ⁊ ita fuit in ꝓpoſito: q² virgini
glorioſe fuit reuelatū ꝙ nunꝗ̄ꝫ Joſeph ab illa
peteret debitum: ⁊ forte etiā ipſi Joſeph: cum
dicatur a multis: ⁊ ſpāliter a Iheronymo ꝯtra
Claudiū ꝙ ipſe virginitatē vouerit ſicut ipſa
q² matrimoniū fit ꝑ ꝯtractuꝫ ⁊ ꝯmutatuꝫ: quo
alter acquirit poteſtatem ⁊ dn̄iuꝫ in corpus al
terius: modo dn̄ium pōt ab eius vſu ſeparari
ꝑpetuo: extra de verboꝝ ſignificatione: Exijt
qui ſeminat lib. 6. Potuit ergo Joſeph habe/
re dominiū in corꝑe virginis: ⁊ ecōuerſo: ⁊ tn̄
ꝑpetuo abdicare: ⁊ hoc eſt qd̓ dicit: Cum eſſet
deſponſata ⁊c.

¶ Quarta cōcl'o eſt: ꝙ beata virgo fuit vera
mater chriſti: vel tota mater: ⁊ hoc ꝑ Dam. d.
Qd̓ generatio vere terminat ad ſuppoſitum
ſed in xp̄o fuit vere ſuppoſituꝫ: ergo genera/
tio virginis terminabatur ad illud: ⁊ per ꝯn̄s
ꝙ fuit vera mater: de quo Luce. p̊. Ecce con
cipies ⁊ paries filium: Et Joh. 12. Uidens
Jeſus matrem ⁊c. Qd̓ aūt fuit tota mater pꝫ.
Nam alie matres: lꝫ ſint vere matres non tn̄
ſunt tote matres: q² pater in gn̄atione filij pa
trem hꝫ. Ipſa. n. vera ⁊ tota mater fuit: q² to/
ta ſubſtantia corporis xp̄i de ipſius viſceribus
fuit ſumpta. vnde dr̄ Jhe. 13. Nouum faciet
de⁹ ſuꝑ terrā. Mulier circūdabit viꝝ. Qd̓ ſi
exponit̄. Solet homo circūdare qd̓ ſuū ꝓpri/
um eſt: ⁊ non alienū. Cetere matres in vtero
puerum ſuū nō circundederunt: q² caro nō fu
it tota ipſaꝝ: ſed ibi eſt de alieno ſemine. ſ. pa/
terno. Uirgo aūt xp̄m circundedit: q² in eius
corpore nihil de alieno fuit: ſed tota virginis
fuit caro: ⁊ hoc eſt ꝙ dicit Maria mater Jeſu
. i. ſaluatoris: qui non eſt purus homo: ſꝫ d̓s
⁊ homo. Alias. n. ſaluare non poteſt.

¶ Quinta ꝯ̊ eſt: ꝙ ſpiritus ſanctus beatam
virginem quadā ſpāli ſanctificatione habilita
uit ⁊ dignificauit: vt merito fieret digna ma/
ter dei ⁊ xp̄i. Nam ſpiritus ſanctus in beata
virgine ꝑfectionem duplicem fecit. ¶ Unaꝫ
quidem quaſi preparatoriam ad xp̄i ꝯceptiōeꝫ
que non fuit ab aliqua impuritate culpe vel fo
mitis. ſed mentē eius magis in vnū colligēs
⁊ a multitudine ſuſtollens ex abundantia gra
tie deſcendētis in ipſaꝫ ꝑſtitit ei: vt talis eſſet
diſpoſitio virium aīe in ipſa: ꝙ inferiores vi/
res nunꝗ̄ꝫ ſe opponerent arbitrio rationis: ita
ꝙ quātū ad hoc gr̄a ſc̄tificatiōis habuit i virgi
ne viꝫ originalis iuſtitie: q̄ eā fecerat ipeccabi
leꝫ ſuſtollēs fomitis ꝓnitateꝫ. ¶ Aliaꝫ ꝓ ꝑ
fectioneꝫ operatus eſt in ea ſpiritus ſanct⁹ me
diante conceptione xp̄i qd̓ fuit opus ſpiritus
ſancti. ſ. ꝙ repleuerat eam oī abundantia ple/
niſſime gratiarū: Et h̄ ſignificat̄ Ezech. 4.
vbi dicit̄: Ecce gloria dei: iſrahel egrediebat̄
ꝑ viam orientalem. i. per beatam virginem ⁊
terra ſplendebit. i. caro eius a maieſtate eius:
ſcilicet xp̄i. Et hoc ꝓꝑ redundantiam gratiaꝝ
in ipſaꝫ: ⁊ hoc eſt qd̓ dicit. Anteꝗ̄ꝫ conuenirēt
ſm̄ Rab. Anteꝗ̄ꝫ nuptiaꝝ ſolēnia celebrarēt
vel cōmuni cohabitatione ſimul cōmorarent.
Inuenta eſt. ſ. a Joſeph ex timore ventris ha/
bens in vtero. i. grauida: ⁊ illud erat de ſpiri/
tu ſancto ꝑ opationē ſpiritus ſancti. ¶ Et nō
ꝙ xp̄s dicitur ꝯceptus de ſpiritu ſancto q̄drū
plici ratiōe. ¶ Primo ꝓꝑ oſtenſionē eximie
caritatis: vt. ſ. oſtendatur: ꝙ ineffabili dei ca/
ritate: verbū dei factum eſt caro. ¶ Secundo
propter oſtenſionem gratie abſq̄ꝫ meritis: vt
per hoc q̇ dicat̄ ꝯceptus de ſpiritu ſancto oſtē
datur ꝙ ſit ex ſola gratia: quā nulla merita ho
minum ꝑceſſerunt. ¶ Tertio ꝓꝑ virtutē opa
tionis: q². ſ. operatione ⁊ virtute ſpiritus ſan/
cti ꝯceptus eſt. ¶ Quarto ꝓpter motiuū con
ceptiōis: q² ſꝫ Hug. in eius corde amor ſpi
ritus ſan. mirabilia faciebat.

¶ Sexta ꝯcl'o eſt: ꝙ Joſeph cognoſcens vir
ginem impꝛ̄gnatam opatione ſpiritus ſancti:
vel per inſpiratiōem: vel ꝑ reuelatiōem ange
licam: vel ꝑ ſpiraculum: q² vultus eius mira
biliter irradicabat: vel ſm̄ Criſo. omnib⁹ ar/
gumētis: q̇bus fornicatio mulieris intelligi ⁊
argui ſolet deficientibus: ſola remanebat apd̓
eum ſuſpicio gratie dei. Unde magis crede/
bat caſtitati eius q̄ꝫ vētri. Plus gratie: q̄ꝫ na
ture. Ideo ex quadam humiliatione ⁊ reuerē
tia: voluit occulte eam dimittere: q² non repu
tabat ſe cum ea ſtare vel conuerſari dignum.
Hoc etiam pꝫ: q² Criſoſto. ⁊ Orige. dicunt
ꝙ non dubitans eſſe magnum myſteriū: ve/
rebatur eam contingere indignuꝫ ſe reputās
Joſeph autem vir eius cum eſſet iuſtus ⁊ nol
let traducere. i. in coniugē accipere: voluit oc/
culte dimittere eam ſe humiliando: reputans

ſe indignum. vnde ſ3 Criſo^m. Poſſibilius putabat mulierē ſine viro ɔcipere q̄3 Mariā peccare. Secundu3 principale.

c Circa ſecundu3: vbi agitur de conceptionis certificatione: quā contulit angelica annūciatio cū dicit. Hec autē eo cogitante. Ecce angelus domini: vbi ſunt quatuor concluſiones.

℃ Prima ɔclō ē: q̄ ſicut ex textu euangelij: p3: videtur dubitaſſe: ⁊ ideo angelus dicebat Noli timere. vnde dicitur: L3 non eſſ3 ſuſpecta de crimine: tamen Joſeph non erat plene ſecurus: ſ3 inter duo fluctuabat eius animus. Ideo media3 viam eligens voluit occulte dimittere ea3: timens ea3 tenere: q2 grauida: nō audens traducere: q2 ſancta. Permiſit aute3 deus illu3 aliquantulū dubitare: vt nos plenius certificaremur. Et ideo ſubditur. Hec autem eo cogitante. i. deliberante quid ageret: vtꝝ eam in coniugem duceret: cum ea3 inculpabilem ſciret: An eam occulte dimitteret: q2 modum ɔceptionis cum eſſet inſolitus ⁊ ſupnaturalis penitus ignoraret. Per qđ etiā docemur q̄ in dubijs ⁊ in incertis non eſt agendum precipitanter: ſed diu deliberandum.

℃ Secūda ɔcluſio eſt: q̄ ꝑpter ſex rationes angelus apparuit Joſeph. Prima eſt ſ3 Criſo. ne iuſtus ignorans faceret rem iniuſta3 iuſto propoſito. Na3 in re incerta melius eſt: vt impius euadat: q̄3 q̄ innocenſ moriatur: quia reus ſi ſemel euaſerit poteſt iteꝝ perire: innocens vero ſi ſemel perierit nō poteſt reuocari. ℃ Scđo ſm eunde3 ꝑpter honorem matris Nam ſi dimiſſa fuiſſet: ⁊ ſi non apud fideles ſaltem apud infideles turpi ſuſpicione nō poterat carere. ℃ Tertio vt ſciens Joſeph ſancta3 ɔceptionem ea3 diligentius cuſtodiret: q̄3 prius. ℃ Quarto ſm glo. ne vlterius premeret dubietas quā equitas ɔmendabat. Non autem ante conceptionē certificatus eſt. Sed poſtq̄3 dubitauit: ⁊ dubitando deliberauit: ⁊ ƀ ad maiore3 certitudine3 ⁊ facti euidentiā: nec etiam Maria dubietatem iſtā perpendens: ipſum Joſeph preſumpſit erigere: q2 forſan timuit q̄ ſibi nō crederet de ſe teſtificanti: maxime cum res iſta iam inſolita ⁊ icredibilis videretur. ℃ Quinto: q2 non decuit ipſa3 in pturbatione relinqui: que dominū gaudij in ſe ɔtinere debebat.. ℃ Sexto q2 eius aſſenſus ad hoc opus requirebatur tanq̄3 diſpoſitio ꝑuia. Sed nemo inclinat ad illud aſſenſum qđ penitus ignorat: ideo ɔgruum fuit ſibi conceptionis modu3 per angelu3 ꝑnunciari: ⁊ hoc eſt qđ dicit. Ecce angelus domini apparuit. Credendu3 eſt q̄ idem angelus fuit de ſupremis: q2 iſte incarnatione3 ſciebat quam iſeriores ignorabant. Itē inferiores mittūtur a ſuperioribus: ⁊ ſupiores a deo. Sed iſte in mēte a deo miſſus fuit. Luce. primo.

℃ Tertia ɔcluſio eſt: q̄ hec angelica apparitio non fuit manifeſta ſ3 occulta: q2 in ſomnis q2 ſm Criſoſto. ɔueniens fuit: vt ſicut deus Adam dormienti creauit vxorē. Ita Joſeph dormienti aſſignaret coniugē: vel de aſſignata certificaret. ℃ Scđo: vt ſ3 Aug. Sopitis ſenſibus exterioribus: facilius celeſtia capet. ℃ Tertio: q2 Joſeph fidelis erat. Et ideo nō indigebat viſione ſenſibili. Paſtores autem ⁊ Zacharias q2 minus credebant: corporali viſione indigebant. Maria aūt ſi nō ꝑpter hoc tamen ex alio. ſ. vt angelo reſponderet: ⁊ ab eo inquireret ⁊ cōſenſum ſuum ſibi exprimeret: ⁊ hoc eſt qđ dicit: Apparuit ei in ſomnis di. Joſeph fili dauid. Nota vt dicit̄ in libro đ ſpiritu ⁊ anima de quatuor generibus ſomniorum: omnium que ſibi videre videntur quatuor ſunt genera: videlicet oraculu3: viſio: ſōnium: ⁊ fantaſma. Oraculum eſt: cum in ſōnis apparens aliqua grauis perſona: vt angelus vel ſacerdos. Per eos deus euenturum quid aperte: vel non euenturum faciendu3 vł euitandum denunciat. Viſio: cum quis proſpicit illud quod viderat eodem modo quo apparuerat euenire. Somnium eſt: quando illud quod vigilante3 fatigauerat ingerit ſe dormienti. Fantaſma eſt: quando dormire vir cepit homo: ⁊ adhuc vigilare ſe exiſtimat: aſpicere videtur irruentes in ſe formas diſcrepantes: quod non eſt niſi quedam fumoſitas a ſtomacho vel a corde ad cerebrum aſcendens: ⁊ ibi vires animales comprimens. Etia3 dicit. Noli timere: excludens in Joſeph timore3 heſitationis. Sequitur. Accipere Mariam coniugem tuam: ⁊ hoc dicitur ex prima diſpenſatione vel ex cōiunctione animoꝝ nō corpoꝝ.

℃ Quarta concluſio eſt videre quomodo beata virgo meruit xp̄m concipere. Ubi eſt ſciendum q̄ triplex eſt meritum: ſcilicet meritū congrui: quando. ſ. aliquis diſponit ſe ad recipiēdum gratia3 quantu3 poteſt: ſcilicet per contritionem ⁊ ɔfeſſionem. Si autem hoc continuat: tunc per aliquod inſtās illius tēporis me-

retur accipe gratiã de ꝯgruo. Aliud eſt meritum digni. ſ. quãdo aliquis iuſtus orat ꝓ aliq̃ tunc dignuȝ eſt eo ꝙ eſt iuſtus: vt alteri impetret gratiã. ¶ Tertium eſt meritũ de ꝯdigno ſicut q̲ habet gratiã: meret̃ ⁊ gl'iam: qꝛ proportio eſt inter gratiam ⁊ gl'iam. Tunc dico p̄mo ꝙ btã virgo ante angelicã viſitationem meruit xp̄m ꝯcipere de ꝯgruo. Probo: qꝛ fuit puella caſtiſſima: humillia ⁊ benigniſſima. Quare ⁊c. ¶ Secundo dico ꝙ poſt angelicam viſitationem ⁊ ſpũs ſancti ſupuentionem: btã virgo meruit chriſtum ꝯcipere de ꝯdigno. Probo: qꝛ tunc fuit repleta tanta gratia: ꝙ fuit digna cõcipe chriſtum. unde ẽt dicit de ea in collecta. Et vt dignum filij tui hitaculum effici mereretur. Quare ⁊c. ¶ Tertio dico ꝙ beata virgo de digno nõ meruit ꝯcipere chriſtuȝ Cuius ratio eſt: qꝛ ibi dȝ eſſe ꝓportio equalitatis: Sed concipe chriſtum ⁊ eſſe matrem filij dei: ⁊ ꝙ deus fieret hõ: in ea excedit meritũ cuiuſcunqȝ creature. Et h̄ eſt qd̕ dicit. Quod natum eſt in ea. ſ. de congruo vel de ꝯdigno: de ſpiritu ſctõ eſt. Et h̄ nõ digne in pte ſui: qꝛ nõ cadit ſub merito creature. ſed ꝯdigne ex ordinatione diuina: q̃ ſic ordinauit: qꝛ dicit angelus. Pariet aũt filiuȝ: vbi oſtendit celebrãdam germinationem: qꝛ pariet filium: non ſoluȝ ſibi: ſed oĩbus nobis. Yſa. 9. Paruulus natus eſt nobis: ⁊ filius datus eſt nobis. ⁊ vocabis nomen eius Ieſum: vbi oſtendit ſacre ꝓlis nominationẽ. vnde dicit. Vocabis: nõ impones: qꝛ ab eterno impoſitũ eſt: vt ſaluator vtriuſqȝ ſexus noiaretur. Ipſe. n. ſal. fa. Ecce clementia: ppl'm ſuum. ſ. fide formatum in eum credentẽ. A pctis eoꝝ. ſ. originalibus ⁊ actualibus: ⁊ a penis debitis ꝓ eiſdẽ. Peccata enim noſtra ipſe tulit in corpore ſuo ſup lignuȝ. Prima Pe. 2. ¶ Nota hic ꝙbꝫ initiauit ſalutem in incarnatõe: explicauit in conuerſatione: publicauit in p̄dicatione: cõſumauit in paſſione: demõſtrauit in reſurrectione: intrauit in aſcenſione: ⁊ ꝯfirmauit in ſpũs ſancti miſſione. Quod nobis ⁊c.

¶ In p̄ᵃ miſſa nat̃. in galicãtu. Sermo. 14

c **Ariſſime ap**paruit gratia dei ſaluatoris nr̃i oĩbus hoĩbus ⁊c. ad Tituȝ. 2. Scd̃m ꝙ dic̃ apoſtolꝰ ad Ro. 3°. Oẽs peccauerũt ⁊ egent gratia dei iuſtificati gratis ꝑ grãȝ ipſius: ꝑ redẽptiõeȝ que eſt in xp̄o ieſu vnde dicit glo. Augu. Nempe vt iuſtificarẽtur hoĩs diuina gratia. Veritas de terra. ſ. de Maria nata eſt: vt poſſet pro iuſtificãdis illis offerre ſacrificiuȝ paſſionis ⁊ crucis. ¶ Apl's igitur p̄ſenti ep'la remouens ingratitudinem docet nos monitioni acqeſcere: ꝓponẽdo nobis triplex beneficiũ. ¶ Primo incarnatõis ¶ Scd̃o informatõis: ibi. Erudi. ¶ Tertio paſſionis: ibi. Qui dedit ⁊c.

Primum principale.

c Irca p̄mum vbi ꝓponit nobis bñficium incarnatõis. Sunt tres ꝯc̃es ¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ gratia generaliter ⁊ ſpecial'r dicitur adiutorium diuinum homini gratis impẽſum: indifferenter ad quẽcunqȝ actum: ſine quo nec poſſumus aliquid efficere: nec durare in eſſe. Dr̕ etiã adiutoriũ diuinum ſpecialiter: quo perueniat ad meriti ſtatum: Sed dicitur proprie adiutorium diuinum: qꝛ ſine deo nullus poteſt in bono perficere: nec ad eternam ſalutem prouenire. ¶ Ratio eſt: quia cum deus omnem creaturam de nihilo produxit ad eſſe: ac per hoc creatura de ſe non habet eſſe: ſed habeat aliunde Et ideo ſuo ſemꝑ principio indiget: ꝙ nunqȝ influere ceſſat. ¶ Cum ergo homo exiſtẽdo ſit in ſe defectiuus: et de ſe tendit in non eſſe: ideo idiget ſemper diuino adiutorio manutenente ipſum in eſſe gene. alr̃: ſed ſpecialiter ad hoc: vt ſe preparet ad donum ſuperne gratie: cum ſit recuruus: indiget dono alterius gratie gratis date: per quaȝ humilis efficiatur ad bona moralia: que ſunt bona ex intentione recta. ¶ Sed dicitur adiutorium diuinum proprie inquantum preuenit aliquem ad hoc ꝙ faciat opera meritoria mercedis eterne: cum totaliter ſit debitor ſui totius. Et ideo idiget dono gratie gratis facientis: per quam deus ſibi condeſcendit: prius acceptans ſuam imaginẽ ⁊ voluntatem. Quam operationem quia nullus poteſt facere: opus bonum deo placens: niſi prius placeat ipſe: vt deus prius ipſum reſpiciat: qꝫ ad munera eius. Et ideo radix meriti fundatur in ipſa. ⁊ hoc eſt ꝙ dicit. Apparuit gratia dei. i. filius: qui eſt deus per naturam: vt dicit gloſa.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ hanc gratiã chri

ſtus nobis meruit. ¶ Ratio eſt: q2 chriſtus qui eſt mediator dei ꝛ hominū: omnia de nihilo creans: ꝛ recreare debuit. Quare ꝛ deformatum per vitium culpe: reformat per habitū gratie ꝛ iuſtitie obligatum ad penam. abſoluēdo per ſatiſfactionem condignam. Hinc eſt ꝙ nos reparat ſuſtinendo pro nobis penam in natura aſſumptam: ꝛ infundendo gratiam reformatiuam. Que quantum continuat nos ſue origini: facit nos membra chriſti: ac per hoc animam peccatricē: que fuit inimica dei: proſtibulum diaboli: ꝛ ſerua peccati. Faciat ſponſam Chriſti templum ſpiritus ſancti: ꝛ filiam patris eterni. Quod totū fuit per gratiā ſaluatoris. Et ideo dicit. Saluatoris noſtri dei. ſ. per gratiam apparentis in carne. Abacuch. 2. Apparebit in finem: ꝛ non mentietur ꝛc. ¶ Nota tamen ꝙ tria poſſent facere difficultatem: dicendo ꝙ chriſtus non poſſet mereri. videlicet ſtatus beati: ſtatus impeccabilis. ꝛ q2 nec poteſt ſibi mereri. ¶ Primū non impedit: quia chriſtus fuit vere viator ꝛ comprehenſor. ꝛ quia vere ſubiectus glorie. quo ad ſuperiorem portionē rōnis: ꝛ vere ſubiectus miſerie: quo ad corpus ꝛ appetitū ſenſitiuū. Et vt cōiter dicitur: quo ad inferiorē portionem. ꝛ ideo q2 verus viator potuit mereri. ¶ Scd'm etiam nō impedit: q2 ad hoc ꝙ vere mereatur: nō requiritur ꝙ poſſit peccare Sed ſufficit ꝙ ſit natura talis: que de ſe poteſt in oppoſitum. tamen ex motu gratie quo ſemper agit: determinatur ad bonum. ꝛ ſic erat in voluntate dei. Et ideo non obſtante humana natura a deo aſſumpta. licet fuerit impeccabilis: adhuc potuit tamen mereri. Sed de tertio dico: ꝙ non potuit ſibi mereri gloriam: q2 iā erat in termino. Nobis aūt potuit mereri

¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ chriſtus mediante hac gratia dicitur caput vniuerſalis eccleſie. ꝛ hoc per prolixitates capitis ad corpus.

¶ Primo quia eſt altior in ſitu dignitatis.

¶ Scd'o in ipſo ſit ſenſus cognitōis ꝛ amoris

¶ Tertio quia ab ipſo fluunt oēs ſenſus. i. motus dilectionis ꝛ amoris in mēbris eccl'ie.

¶ Quarto quia homines qui ſunt in eccleſia regit ꝛ dirigit ad actus: quibus mediantibus peruenitur ad finem optatum. ¶ Quinto eſt eiuſdem nature cum ipſis. ꝛ ſic eſt caput eccl'e per gratiam vnionis: ꝛ per gratiam ſingularis perſone. Nam gratia eius plena fuit plenitudine ſuperabundantie: quia redundabat in alios. ¶ Et nota ꝙ talis gratia collata anime chriſti: excedebat aliorum ſanctorū gratiam in infinitum. ratio duplex eſt.

¶ Prima eſt: quia inter gratiam Chriſti ꝛ aliorum ſanctorum nulla eſt proportio: quia ſi ſic: tunc aliqua perſona poſſet in tantū mereri ꝙ eſſet capax vnionis cum verbo. quod falſum eſt. ¶ Secunda ratio eſt: quia meritum Chriſti procedens ex gratia eius excedit meritum angelorum in infinitum. Nam nullius creature meritum ſufficiebat ad redimenda infinita milia hominū ſi actu fuiſſent ſicut meritum Chriſti. Et hoc eſt ꝙ dicit. Omnibus hominibus erudiens nos: id eſt ad vtilitatem omnium. Et hoc intelligitur omnibus ſufficienter: ſed predeſtinatis efficaciter.

Scd'm principale.

Circa ſcd'm vbi ꝓponitur nobis beneficium informatōis: cum dicitur. Erudiens nos ꝛc. Ubi ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ deus ꝑ hanc gratiā hꝫ nos illuminare. ſed imperatiue: ꝑcipiēdo actus illuminoſos fidei firme ſcie ꝛ ſapientie. Dicitur autem gratia illuminare: q2 ſicut in lumine ſolis apparent athomi: ſic in lumine gratie apparent defectus noſtri latentes. vnde Auguſtinus. Per rōnalē habilis eſt aīa illuminari ad cognoſcendū deum ſupra ſe: ꝛ in ſe. Et hoc eſt qd' dicit̄. Erudiens nos ſcilꝫ exemplo vite: ꝛ verbo doctrine. Deutero. 8. Sicut erudit hō filium ſuum: ſic dominus deus tuus erudiet te.

¶ Scd'a ꝯcl'o eſt: ꝙ tale lumen gratie oſtendendo impietatis turpitudinem: impiū facit iuſtum: ipſū a peccato ceſſare faciens. ꝛ in virtutibus exercere. ¶ Ratio eſt. Nā in omni iuſtificatione impij: opꝫ ꝙ ſit duplex motus liberi arbitrij. Unus quo ꝑ deſiderium tendat in dei iuſtitiā: ꝛ alius quo deteſtet̄ pctūm. Nā iuſtificatio impij eſt motus: quo humana mēs mouet̄ a deo a ſtatu peccati ad ſtatum iuſtitie: Oportet igit̄ ꝙ humana mens: ſe habeat ad vtrunqꝫ extremorū: ſcd'm motum liberi arbitrij Sicut ſe hēt corpus localr' ad motum ad duos terminos motus. ſ. ad terminum a quo: ꝛ ad terminū ad quem accedit. Sicut oꝫ quod mens humana dum iuſtificat̄ per motū liberi arbitrij recedat a pctō: ꝛ accedat ad iuſtitiā.

Et hoc eſt qđ dicit. Vt abnegātes ⁊c̄.q.d.q2
in lumine gratie vobis apparent pcti turpitu
do: ⁊ pena debita ꝓ eodem. Oportet vt ſitis
abnegantes.i.fugientes impietatez turpium
actionum: ⁊ ſecularia deſideria.i.affectiones
ſecularium boium: que inducunt vos in cor/
ruptionem ſpūaliū deſiderioꝝ. Hec.n.duo
militāt contra ſalutem animaꝝ.

¶ Tertia ɔclo eſt: ꝙ tale lumen gratie nō ſo-
lum iuſtificat impium: ſed etiā excitat ad virtu
tutes. Nam maximū ſignum gratie eſt opera
ri virtuoſe. quod ſine opibus non pōt fieri.
Unde deus ɔferendo gratiaz: cauſat virtutes
in anima. qbus meritorie poterit opari. vnde
apl's. Omnia poſſum in gratia: q̄ me ɔfortat
vnde Auguſtinus dicit. Sicut oculus corpo
ris pleniſſime ſanus: niſi candore lucis adiu/
tus fuerit: non pōt cernere: ſic ⁊ hō perfectiſſi
me iuſtificatus: niſi luce gr̄e diuitus adiuueť
recte non pōt viuere: ſed iuſtificatio fit ꝑ gr̄az
Ad Ro.3. Juſtificati gratis ꝑ gratiā ipſius.
Ergo hō etiam hñs gratiā: indiget alio auxi
lio gratie ad h̄ ꝙ recte viuat. Et hoc eſt qđ di
cit. Sobrie in nobis.ſ.actōes noſtras diſcre
te diſcernēdo. Juſte quo ad ꝓximū vnicuiq3
quod ſuum eſt reddēdo. Pie: quo ad deū.ſ.
ſuis iuſſionibus obediendo. Uiuamus: vitā
noſtrā hijs virtutibus ꝑficientes: in hoc ſecu
lo neq̄3: ɔſtituēti nos inimicos dei. vñ Ber.
O ſecl'3 neq̄3: q ſoles tuos ſic btificare amicoſ
vt dei facias inimicos: ⁊ idigs ɔſortio btoꝝ.

¶ Quarta ɔclo eſt: ꝙ ſic iuſtificatis ɔfert cer
tam ſpem eterne retributōis. Nam ſm magi
ſtru3 ſniaꝝ: ſpes eſt certa expectatio future be
atitudinis: veniēs ex dei gratia: ⁊ ex meritis
p̄cedentibus: cōferens ſecuritatē. vnde pſal.
In deo ſperaui: nō timebo qd faciat ⁊c̄. Et iō
dicitur eſſe anchora aīam p̄ſeruans: ne procel
lis temptationū a deo rumpať. Unde Aug.
dic̄. Si videris fluctuari in mari iſto: noli ab
rumpi ab anchora anteq̄3 intres portu3. Flu
ctuat nauis in anchoris. ſed nō longe a terris
ꝓijcitur: nec in eternum fluctuabit: ſi ad tem-
pus fluctuat. Et hoc eſt quod dicit. Expectan
tes tā̄q̄3 certi. Btām ſpem.i.beatitudinez pa-
ratam. vbi nota ꝙ ſpes aliquādo poniť pro re
quam ſperamus: vt hic. quādoq3 ꝓ certitudi
ne glorie future: vt ad Ro.5. Probatio ve-
ro ſpei gloria.i.certitudo glorie future. Quā-
doq3 ꝓ virtute: vt pª corin.13. Nunc aūt ma/
nēt fides: ſpes ⁊c̄. Quādoq3 ꝓ motu virtutis

¶ Et nota ꝙ vbi eſt expectatio ſpei: ibi ſunt
duo.ſ.intentio animi ad futurā beatitudinem
⁊ ꝑmanentia in loco ſpūali: qui deus eſt. Jo/
hannis.5. Manete in me: ⁊ ego in vobis.
Qui a deo per peccatum recedit: non h3 expe
ctationem. que ad ſpem requiriť. vnde ſubiun
gitur: Et aduentu glorie.i.manifeſtationem
glorioſam magni dei ⁊ ſaluatoris noſtri ieſu
Chriſti: qui.ſ.non in infirmitate: ſed in maie
ſtate veniet premia daturus ſm merita.

Tertium p̄ncipale.

c Jrca tertiū vbi ꝓponitur nobis be
neficium paſſionis: cum diciť. Qui
dedit ſemetipſum pro nobis. Ubi
ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima ɔclo eſt: ꝙ decens fuit humanum
genus reparari. ¶ Ratio eſt. Nam non de-
cet dinam clementiam totā poſteritatez ꝓpter
vnius pcūm ꝑpetue dānare. Sed h̄ factū fu
iſſet: ſi reparatio non fuiſſet.

¶ Scđa ɔclo eſt: ꝙ talis repatio debuit fieri
ꝑ ſatiſſactionem. Nam ordo diuine iuſtitie h̄
requirebat: vt nullum pctūm maneret impu
nitum: Sed non reparatio fuiſſet per ſatiſfa-
ctionem: peccatum fuiſſet impunitum.

¶ Tertia ɔclo eſt: ꝙ ɔgruū fuit ꝙ talis ſatiſ
factio fieret per illum: qui eſſet deus ⁊ homo.

¶ Ratio eſt: q2 ſicut per vnum hoiem pecca-
tum introiuit in omnes hoies: ita in repatio-
ne gratia per vnum intraret in oēs. Sed hoc
non potuit fieri per vnum hoiem: q2 per vnū
hoiem non intrat gratia in alium. Jgitur de-
cens fuit vt eſſet deus ⁊ hō. He tres ɔcluſio-
nes ɔuenienter includunť in h̄ ꝙ diciť: Qui
dedit ſemetip̄m ꝓ nobis.i.gratis ſine meritꝭ
per precij ſolutionē: ⁊ a culpa ꝑ mundationē.

¶ Quarta ɔclo eſt: ꝙ talis ſatiſfactio debuit
fieri per mortem eius: q2 non pōt ɔueniētius
ſolui debitum mortis: niſi ꝑ mortem gratuitā
Sed nos oēs eramus debitores mortis pro
pter peccatum Ade. vnde ipſe dedit ſeipſum
in precium: non aliquam aliam creaturam: q2
nulla creatura eſſet precium ſufficiens ꝓpter
debitum inſolubile pro nobis adhuc inimicis
Ad Ro.5. Cum inimici eſſemus: recōciliati
ſumus ꝑ mortem filij eius: vt nos.ſ.obliga/
tos ⁊ venditos redimeret ꝑ ſanguinis p̄ciu3:
ab omni iniquitate tam originali q̄3 actuali.
Greg.pe.3. Non corruptibilibus auro vel
argento redempti eſtis: ſed precioſo ſanguine
vt mundaret per baptiſmalem regenerationē

In cuius ſignum in paſſione eius de latere eius exiuit ſanguis ꝛ aqua. Ut mundaret inquit ſibi populum acceptabilem.i. gratuȝ per fidem ꝛ caritatem. Sectatorem bonoruȝ operum. per bonam ꝯuerſationeȝ. Prima Thimoth.6. Sectare iuſtitiam: pietatem ꝛ fidem. Hec loquere.ſ. que predixi de filij incarnatione ꝛ paſſione. Loquere neſcientibus: ꝛ exhortare ſcientes ꝛ negligentes ꝛc.

¶ In prima miſſa. Sermo de euangelio.

Exiit edictũ a Ceſare Auguſto ꝛc. Luce.2. Reparatio humani generis fuit cauſa incarnationis verbi diuini: vt dicit Damaſ. quia humanatio verbi ꝓpter hoc facta eſt: vt natura que peccauit ꝛ corrupta eſt: liberaretur a corruptiõe: vt ſicut per hominem mors: ita per chriſtum reſurrectio mortuorum fieret. Ne ergo ignorãtia ſeu negligẽtia redderet nos ingratoſ: ideo euãgeliſta circa benedictã incarnationẽ ponit ſex conſiderationes.

Prima conſideratio.

Circa primam conſiderationem: que eſt de tẽporis opportunitate cuȝ dicit Exijt edictum. Sunt tres ꝯclõnes

¶ Prima ꝯclõ eſt de temporis conuenientia ꝙ natiuitas chriſti multum ꝯueniebat. Nam conueniens eſt amico neceſſitatem patiẽti ſubuenire. vnde qui tempore neceſſitatis deſinit ſubuenire: amicus nõ eſt. Prouerbioꝝ.17. Omni tempore diligit qui amicus eſt. Sed quia peccator ꝓpter indigentiam ꝛ defectum ponitur in tẽpore neceſſitatis: ꝛ diligit a deo: quia ſꝫ Augᵐ. Si deus peccatores nõ amaſſet: de celo non deſcẽdiſſet. Et etiam deus cuȝ ſit ſumme miſericors: promptiſſimus eſt miſeros a miſeria liberare. Ideo congruebat eũ humanari in tempore noſtre indigentie: vt nos ſaluaret. Hoc innuitur cum dicit. Exijt edictuȝ ꝛc. vbi ꝯgruitas tpis oſtẽdit a tribus ¶ Primo in pſona principis reipub. qꝛ natus eſt tempore Octauiani Auguſti. Et hoc ꝓpter ꝯuenientiã rei: vt per vniuerſalem iuriſdictionem Auguſti deſignaretur vniuerſale dominium chriſti: de quo in pſal. Dominabitur a mari vſqꝫ ad mare. ¶ Secundo ſicut ille auxit Romanam remp. ſic ꝛ xp̃s eccleſiam. Et hͦ in quatuor.ſ. in gratia diuini amoris: in veritate diuine cognitiõis: ꝛ in merito bone operationis: ꝛ in premio eterne retributionis. ¶ Secundo in negocio rei geſte: qꝛ natus eſt tpe deſcriptionis ſeu profeſſionis: in quo deſignatur ꝙ ille naſcebaẛ hoc tpe: qui electos aſcriberet in eternitate. Et hͦ q̃druplr ¶ Primo p eternam p̄deſtinationem: per internam vocationẽ: per gratie infuſionem: ꝛ p glificationem. Ro.8. Quos predeſtinauit: hos vocauit: hos iuſtificauit ꝛ magnificauit. ¶ Tertio a qualitate collate gratie: qꝛ natus eſt tpe pacis propter tria. ¶ Primo vt inniteret ſe actorẽ pacis. vnde dicit rex pacificus. ¶ Scd̃o vt oſtẽderet ſe auctorem pacis: quã vſqꝫ ad mortem ſectatus eſt. Pſal. In pace factus eſt locus eius. ¶ Tertio vt viam veritatis p̄dicatoribus prepararet. Yſa.4°. Erit via reſiduo pplo. vnde dicit. Exijt edictũ ꝛc. id eſt gnãle mandatũ. Ut deſcribereẛ vniuerſus orbis.ſ. imperio romanoꝝ ſubiectus. Hec deſcriptio prima facta eſt a Cyrino preſide Syrie.ſ. miſſo a Ceſare Augu. in Syriam tanquam preſide ꝛ iudice.

¶ Scd̃a ꝯclõ eſt: ꝙ licet gratia dei omnibuſ preſto eſt ſine pſonaruȝ acceptione cum ſit donum dei ſupernaturale: a ſolo deo nature collatum. requirit tamen diſpoſitionem debitam in recipiente. Nam videmus in agente naturali ꝙ agens naturale nõ introducit formã niſi materia ſit p̄parata. Et ideo alteratio precedit introductionem forme ſubſtantialis: vt contrarie diſpoſitiones amoueanẛ: ꝛ conuenientes introducantur. Sic eſt in ſp̄ualibus a deo nõ infundiẛ gratia in aiam: niſi p̄mo diſponatur. Et hͦ fit mediante alteratiõe.ſ. vt affectiones ꝛ opationes ꝯtrarie amoueanẛ. Et hoc eſt ꝙ dic. Et ibant oẽs in ciuitatẽ ſuã ꝛc. ſcilicet alteratione: affectiones relinquẽdo ſaluti ꝯtrarias: ꝛ virtuoſas aſſumẽdo: qbus ꝑficiſciẛ in eternã ſaluteȝ: q̃ p ciuitatẽ deſignaẛ ¶ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙlꝫ ſꝫ predicta conuerſio mentis ad deum fiat p liberum arbitrium: ꝛ ſm hͦ precipiẛ ꝙ homo ſe ad deum cõuertat. Hoc tñ non põt fieri niſi deo ip̃m ad ſe ꝯuertente: ſm illud Ihere.31. Conuerte ad me ꝛ cõuertar ad te. Et ideo ſequiẛ ꝙ nihil põt homo facere: niſi a deo moueaẛ. Joh.15. Sine me nihil poteſtis facere. ¶ Rõ huius eẽ põt Nam lꝫ libeꝝ arbitriũ bonũ ꝛ malũ neutrale habeat libertatẽ: tamen ꝓpter fomitem origi

nalis infectionis ad malum habet quandam ſeruilem inclinationem. Et ideo ad bonū nō poteſt conuerti: niſi ſolo deo mouēte. Quod etiam p3 ad philip. 2. Deus eſt qui operat̃ in nobis velle ⁊ perficere. ¶ Scd̕o patet rōne: quia cum ois motus naturalis eſt ab eo q cāt na3. Sed deus eſt cauſa volūtatis: tum q2 voluntas eſt potentia anime rationalis: que a ſolo deo cauſatur per creationem: tum quia voluntas habet ordinem ad velle bonum: quod eſt deus. Quare deus vt vniuerſalis motor: mouet anima3 naturali ⁊ vniuerſali motu ad vniuerſale obiectum voluntatis: quod eſt bonum. ⁊ ſine vniuerſali motione homo nō poteſt velle aliud: licet homo per ratione3 determinat ad volendum hoc vel hoc: quod eſt vel verum bonū vel apparens. Sed tamen interdum ſpāliter deus mouet anima3 ad aliquod bonū: ſicut in hijs quos monet p gratia3. Et hoc eſt q̧ dicit. Ut ꝓfiterentur ſinguli: ſuam ſcilicet in ſufficientiam: ⁊ diuinam liberalitatē que diſpoſitionem confert ⁊ pfectionem.

Scd̕a ꝯſideratio.

Circa ſecundam que eſt de loci idoneitate cum dicitur. Aſcendit aute3 Joſeph. Ubi ſunt due ꝯclōnes.

¶ Prima ꝯcl̕o eſt: q̧ chriſtus quatuoꝛ loca ſibi approbauit. ſ. Syon: Nazareth: Bethleē ⁊ Jhr̕lm. Syon ſibi elegit: vt ſua3 originē. ſ. q̧ eſſet de ſtirpe regia: declararet. Nazareth elegit ſue conceptioni: ⁊ Bethlee3 ſue natiuitati. Jhr̕lm paſſioni: oſtendens q̧ xp̄s ſpecialiter ⁊ ſpiritualiter ꝑmo ihabitat coꝛda innocentia p mundiciam. vnde Syon interpretat̃ ſponſa. ¶ Scd̕o coꝛda virtuoſis exercitijs adoꝛnata. vnde Nazareth floꝛida dicitur. ¶ Tertio coꝛda ſuſtinentiu3 compaſſiua. vnde Bethleem dicitur domus panis id eſt lachrymarum. vnde pſal. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Et alibi. Et panē lachrymarum dabo vobis ⁊c. ¶ Quarto coꝛda concoꝛdiarū pacifica: quia ihr̕lm interpretatur viſio pacis.

¶ Secunda concluſio eſt: q̧ conſtituti in hoc ſeculo nequam ad eternam aſcriptionem non valemus aſcendere: tum propter noſtra3 pronitatem: tum propter mundi tranſitoꝛiam conſolationem: que nos tardat. vnde bene dicit. Ad nihilum vtilis eſt mundialis conſolatio: ⁊ quod magis eſt metuendum: etiam vere ac ſalubris conſolationis eſt impedimentu3. Et ideo de valle miſeriaꝝ que intelligit̃ per galileam: aſcēdere debemus. Ad pariendū pueꝝ ieſum id eſt ad perficiendum bonum propoſitum deuote vite operum completione cum vera humilitate: que eſt cuſtos omnium virtutū Hec humilitas per Joſeph intelligitur: qui fuit nutricius ⁊ cuſtos. quia nunq̈3 aliquis continuaret ꝓpoſitu3 ſanctitatis: niſi nutriat ⁊ cuſtodiat virtus humilitatis. Et etiam debet ꝓfiteri cum Maria deſpōſata ſibi vxoꝛe. i. cu3 diſcreta ratione. Nam ſicut Maria Jeſu3: ſic ratio diſcreta concipit ꝓpoſitum ſanctitatis p affectum in voluntate: ⁊ per effectum iſtud in bona conuerſione. Concipit autem de ſpiritu ſancto: q2 ip̄m bonū ꝓpoſitum a gratia dei eſt que dat velle ⁊ pficere. Ro. 8. Sed quare ſic chriſto nato adhibetur cuſtodia: ratio eſt: quia omne nouum in ꝑncipio cito ſentit detrimentum. Et ideo voluit deus non ſolum matre3 qua naſceretur: ſed etiam cuſtodem: a quo cuſtodiretur habere: vt ſcias q̧ nihil ꝓdeſt ſi bona ſpiritualia ſtudioſe cōgregas: niſi diligenter cuſtodias congregata.

Tertia coſideratio.

Circa tertiam ꝯſideratione3: que eſt de partus celebritate: cum dicit̃. Factus eſt aūt. Ubi ſunt tres ꝯclōnes.

¶ Prima concluſio eſt: q̧ ex decreto diuine oꝛdinatōis ꝯueniens fuit deum incarnari: q2 ſm Damaſcenum p incarnationis myſteriū monſtrat̃ ſimul bonitas: ſapientia ⁊ iuſtitia ⁊ potētia dei vl̕ virtus. Bonitas q2 non deſpexit ꝓprij plaſmatis infirmitatem. Juſtitia vero quoniā hoīe victo: non per aliu3 fecit vinci tyrannum: nec vi eripuit hominem ex moꝛte. Sapientia vero: quoniā inuenit difficilis precij deuotiſſimam ſolutionē. Potentia vero ſiue virtus infinita: quia nihil eſt maiuſ: q̄3 deum fieri hoīe3. ¶ Ratio eſt. Nā vnicuiq3 ꝯueniens eſt q̧ competit ſibi ſm rationem ꝓprie nature: ſicut hoiem cōueniens eſt rōnari quia hoc conuenit in q̄3tum eſt rationalis ſm naturam. Ipſa aūt natura dei bonitas eſt ſm Diony. de di. no. vnde quicquid pertinet ad rationem boni: cōueniens eſt deo. Pertinet autem ad rationem boni: vt ſe alijs cōmunicet ſm Diony. vnde ad rationem ſummi boni pertinet q̧ ſummo modo ſe creature cōmunicet. Quod q̄dem maxime fit: per hoc q̧ naturam creatam ſic ſibi coniungit: vt fiat vna p

ſona ex deo .ſ. verbo: aīa ⁊ carne. vnde pȝ ꝙ
conueniens fuit deum incarnari. vnde dicit.
Et factum eſt. Cum aūt eſſent ibi. q. d. cuȝ no
ſtre miſerie eſſent in mēte eterna puiſe: ⁊ ordi
natione totius ſanctiſſime trinitatis ſcīuȝ eſt. i.
decretū vt deus hō fieret pp noſtrā ſalutem.
❡ Scđa ɔcl'o eſt: ꝙ in hac benedicta incarna
tione deus ɔtulit nobis bona: qbus vita no/
ſtra pficitur. ❡ Primum eſt fides recta: que
magis certificatˀ ex h ꝙ ipſi deo loquēti credit
vnde Aug'. de ciuitate dei dixit. Ut hō fiden
tius ambularet ad veritatem: ipſa veritas dei
filius hoie aſſumpto: ɔſtituit ⁊ fundauit fideȝ
❡ Scðm eſt ſpes: que p hoc maxime erigitˀ.
vnde Aug'. 13. de trini. Nihil tam neceſſari
um fuit ad erigendam ſpem noſtrā: ꝗ vt de/
monſtraretˀ nobis ꝗtum diligeret nos deus.
Quid vero iſto iudicio manifeſtius: ꝗ vt dei
filius noſtre nē dignatus eſt intrare ɔſortiuȝ:'
❡ Tertium eſt caritas: ꝗ maxime per h excita
tur. vnde Aug. dicit. Que maior cā eſt aduē
tus domini: niſi vt oſtēderet deus dilectionē
ſuam:' Et poſtea ſubdit. Si amare pigeat: ſal
tem reamare nō pigeat. ❡ Quartum eſt ple/
na pfectio deitatis: que vere eſt hois btitudo:
⁊ finis humane vite. Et h collatum eſt nobis
p chriſti humanitatem. Et hoc eſt ꝙ dicit. Im
pleti ſunt dies. ſ. deuoti hois hijs donis qua/
tuor: per chriſti humanitatem nobis collatis:
qbus dies vite noſtre pficiuntur ad meritorie
opandum. Et ſequitˀ. Ut pareret filium ſuuȝ
id eſt ꝓpoſitum bone vite diu in mente conce
ptum: perficeret operis impletione.
❡ Tertia ɔcl'o eſt: ꝙ in iſto btō filio inueni/
mus duplicē filiationē. Unam qdem: ꝗ hȝ
reſpectum ad patrem p eternam generationē
Aliam que hȝ reſpectū ad matrem per tpaleȝ
pturitionē. ❡ Et nota ꝙ filiatio eſt ꝓducti nā
liter per aliquod ꝓducenſ: ita ꝙ ſit ſile in natu
ra viuente: ⁊ intellectuali: ⁊ ſibi ɔſubſtantiale
❡ Per pmaȝ ɔditōem ſpūs ſanctus non pōt
dici filius patris nec filij: qꝛ non ꝓcedit p mo
dum nē. Nec ignis productus pōt dici filius
ignis ꝓducentis: qꝛ non viuit. Nec brutum
pōt filius dici: qꝛ nō intelligit. Nec ſi aliqs ꝓ
duceret alium de nō ſubaſua: ille diceretˀ eius
filius. Sic Adam non dicitˀ filius dei. Tunc
ɔcludo ꝙ in chriſto ſunt due filiatiōes reales
qꝛ filiatio nō determinat ſibi ſuppoſituȝ: niſi
ratio eſt gnātionis paſſiue: h eſt rōne ꝓductio
nis ⁊ ratione nē. ſed cuȝ vnitate ſuppoſiti ſtat
bene pl'ificatio in xp̄o gnātionuȝ paſſiuaꝝ vel
ꝓductionuȝ. Probo: qꝛ ꝓductio eterna a pa
tre: ⁊ tpalis a matre. Et h eſt ꝙ dicit.' Et pe/
perit filiū ſuum. ſ. tpalr ſm nām humanā cuȝ
defectibus noſtris: qbus nobis meretˀ. Sȝ di
citur pmogenitum: ꝓpter eternam generatio
nem ſm diuinam naturam a patre.

Quarta ɔſideratio.

Circa quartam ɔſiderationem: ꝗ eſt
c de ꝓlis ſedulitate: cum dicitˀ. Et pan
nis cuȝ inuoluit. vbi ſunt due ɔ'ces
❡ Prima ɔcl'o eſt: ꝙ xp̄s in ſua natiuitate ſū
mam pauptateȝ exēplificauit nobis. vnde dr
ꝙ pannis eum inuoluit in teſtimoniū paupta
tis. vnde paupes dicuntˀ pannoſi: qui multis
pannoꝝ petijs induuntˀ. ❡ Nota circa paup
tatem chriſti aliquas virtutes: quas inuenies
in queſtiunculis de paupertate.
❡ Scđa ɔcl'o eſt: ꝙ pauptas eſt inualida ſine
humilitate. Ideo ſaluatoꝛ in natiuitate ſe in
pſepe explicando: ſubiunxit humilitatē ad no/
ſtrum ꝓfectuȝ. vnde Ber. Quanto minorē
ſe fecit dei filius: tanto maiorem ſe oſtendit in
bonitate. Et ꝗto ꝓ me vilioꝛ: tāto mihi cura
tioꝛ. Et hoc notatˀ cum dicitur. Poſitus in p
ſepio: non ſedens in ſolio: non preſidens in
palatio in ſignum humilitatis. Pauptas cuȝ
pannis eum inuoluit. Humilitas eum in pre
ſepio inclinauit. ❡ Quotiens ḡ virtutes cuȝ
Maria id eſt cum anima penitente inuenis:
totiens ſaluatoreȝ noueris eſſe natuȝ. ❡ No
ta hic dānantur delicie: diuitie ⁊ honores hu
ius mūdi. Delicie in hoc ꝙ filius dei nō mol
libus: ſed pannis rudibus eſt inolutus. Ho
nores in hoc ꝙ non in palatio: ſed in pſepio
cum rure reclinauit. Diuitie in hoc ꝙ locum
alium non habuit.

Quinta conſideratio.

Circa quintam conſiderationem: que
c eſt de nuncij ſolēnitate cum dic. Et
paſtores ⁊c. vbi ſunt ſex ɔcl'ones.
❡ Prima concluſio eſt hyſtoriam videre.
Mos enī erat gentilibus antiquis in vtroqȝ
ſolſtitio ſcilicet eſtiuali ⁊ hyemali vigilias no/
ctis cuſtodire ob ſolis venerationem. qui for/
te vſus apud iudeos ex vſu cohabitantium in
oleuerat. vnde in ipſa nocte paſtores ſup gre
gem ſuum vigilauerunt: ſicut bis in anno in
longioꝛibus: ⁊ breuioribus noctibus facere
conſueuerunt.

¶ Secunda cõcluſio eſt q̄ natiuitas chriſti. ¶ Primo nũciata eſt paſtoribus ꝓpter q̄nq̄ rationes. ¶ Prima ratio eſt: vt paupertatẽ ꝯmendaret: vnde Ber. Quanti nobiles ſm̃ carnẽ illa hora in ſtratis mollibus quieſcebãt: ⁊ nemo illoꝝ dignus habitus ẽ nouã videre lucem ⁊c. ¶ Scd'a ratio eſt: vt ſimplicitatem ꝯmẽdaret. vnde apl's. Que ſtulta ſunt huius mũdi elegit d's: vt cõfundat fortia ⁊ ſapiẽtes. ¶ Tertia ratio eſt: vt ad requirendã ouem ꝑditam: tanq̄ vetus paſtor veniſſe ſe indicaret. Luce. 15. Quis ex vobis homo hñs centum oues ⁊c. Quarta ratio eſt ꝓp officij paſtoralis approbandã auctoritatẽ. vnde ſancti patres antiq̄ leguntur fuiſſe paſtores. Vnde filij Jacob dixerũt Pharaoni. Gen. 36. Viri paſtores ouium ſumus. ¶ Quinta: vt informarentur miſtice q̃ũo paſtores ſe habere debeant ad oues ſibi ⁊ ſue cure ꝯmiſſas. Et hoc eſt qd' dicitur. Et paſtores erant in re. eadẽ vigilantes: vbi dicit Ber. Et nũciatur paſtoribus vigilantibus: ⁊ in regione manentibus: ⁊ nõ militibus: nõ venatoribus: nõ dormientibus: nõ in ciuitate vel tumultu exiſtentibus. Et bene dicit paſtoribus q. ſ. interiora regũt ſcilicet cogitatiões ⁊ deſideria. Dicit etiã vigilantibus. ſ. ꝑ ſolicitudinẽ. ſ. vigilia interiori: de qua i canti. Ego dormio ⁊ cor meũ vigilat: q ad aſpectũ veri luminis mentis oculos aptos tenent. Pax. n. eſſet gregẽ in paſcua pellere niſi paſtor vigilaret: ne lupus gregẽ inuaderet. Itẽ nunciatur in regione. i. ſolitudine manentibus ꝑ curaꝝ poſtpoſitionem: non in ciuitatibus ⁊ negocijs ſecularibus manentibus. Pſal. Ecce elongaui fugiens: ⁊ manſi in ſolitudine paupertatis. Quĩ vidi iniquitatẽ: ⁊ contradictionem in ciuitate.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: q̄ nunciũ tale debebat fieri per angelos ꝓp lapſum angeli reparandi. Naz incarnatio non tñ valebat ad reſtaurationem humani lapſus: ſed etiã ad reparationẽ ruine angelice. Vnde nõ debebat angelus excludi. Et hoc eſt q̄ dicit. Et ecce angelus dñi ſtetit iuxta illos: in ſignũ recõciliationis ⁊ amicitie. vñ ſtabat iuxta illos: non ꝯtra: non ſupra hinc eſt q̄ poſt incarnatiõẽ angelus apparẽs Johãni. Apoca. 22. nõ permiſit ſe adorari ſciens humanam naturam per incarnationem filij dei exaltatam.

¶ Quarta ꝯcl'o eſt: q̄ tria ſunt beneficia incarnatiõis: que nobis inſinuauit. ¶ Primũ eſt fidei informatio. Lz. n. homo per lumen naturalis rationis poſſet ſcire quid agendũ: tñ plenarie nõ poteſt ſcire quid bene agendũ in ordine ad vitam eternã. Et ideo neceſſaria fuit lux diuine irradiatiõis: qua mens humana illuſtrata cognoſcat illa que in mẽte ordinat in ſalutẽ: ⁊ hoc eſt qd' dr̃. Et claritas dei circunfulſit illos: in ſignum q̄ ortus erat ſol iuſtitie: ⁊ nox recedebat ignorãtie. vnde Yſaias. Populus qui ſedebat in tenebris ⁊ in regiõe vmbre mortis: lux orta eſt eis. ¶ Scd'ũ eſt ꝑſum ptiõis ablatio. Tales. n. inſpicientes ſuam ꝑfectionẽ quam ſolũ oſtendũt apparenter: de ſe incipiunt ꝑſumere vel alios iudicant vitioſos. Hec ẽ peſtis mortifera fraternã lacerãs caritatẽ: ⁊ ſpirituali letitia plenũ ad accidiam ducit. Hec tamen refrenatur ꝯſideratis defectibus reſpectiue ad diuinã ꝑfectionẽ. vnde dicitur. Et timuerunt valde: quaſi diceret: q̄ ipſi videntes ſuã iſufficientiam ⁊ defectus in claritate diuine ꝑfectionis. Timuerunt valde .i. timore reuerẽtie ſe humiliãtes de ſe nihil ꝑſumẽtes. ¶ Tertiũ eſt diffidẽtie de d'o redargu°. Hec reddit hoiẽ maledictũ ⁊ ꝓtectione dei indignũ eccle. 2. Ve diſſolutis cordibus: qm̃ non credunt deo: ⁊ ideo non protegentur ab eo. Et nota q̄ quatuor cauſant diffidentiã ſcilicet peccati magnitudo: vel multitudo. Itẽ multitudo temptationũ: frequens caſus: ⁊ nimia triſtitia: hanc remouet incarnatio chriſti. Et ideo angelus dixit. Nolite timere. q. diceret. Sẽper fiduciam habeatis de deo: ſi merita veſtra preceſſerit. vnde veriſimile eſt q̄ paratus eſt iuuare eos qui volunt maliciã deſerere ⁊ bonitati adherere: Prouerbi. 12. Qui bonus eſt: hauriet ſibi gratiam a domino. vnde Aug. Gratia inquit dei nõ potuit gratius ꝯmendari: q̃z vt ipſe vnicus dei filius in ſe incõmitabilr manens indueret hominẽ: ⁊ ſpẽ dilectionis ſue daret hominibus. Et ideo paruulus natus eſt vt diligeretur: nõ timeretur. ¶ Quinta ꝯcl'o eſt: cum maxime gaudendũ ſit de bono cõmuni: q2 diuinius eſt particulari. Incarnatio xp̃i nobis maximũ gaudium contulit: q2 per eã non ſolũ habemus ſummi boni adeptionẽ: ſed etiam oĩs mali excluſionẽ. ¶ De primo Bernar. dicit. Illud eſt verum ⁊ ſummum gaudiũ: quod de creatore ⁊ non creatura concipitur: ⁊ quod cũ poſſederis nemo tollet a te: cui comparata omnis aliũde iucunditas mors eſt: omnis ſanitas doloris: ⁊

quodcunq; aliud delectari poſſit moleſtū eſt.
¶ De ſcō Bernar. tranſiſſe de morte ad vitam: vite gaudiū duplicat. vnde dicit Leo papa. fas non eſt ibi locum eſſe triſtitie: vbi natalis eſt vite: ⁊ hoc eſt quod dicit. Ecce enim annuncio vobis gaudiu; triplex. ſ. viſitatiōis in natiuitate: redemptionis in reſurrectione: ſublimationis in aſcenſione. Magnum. ſ. q2 replet celum ⁊ terram. Pſal. Letentur celi ⁊ exultet terra. Quod erit omni populo: ideſt eccleſie colligende de omni populo: q2 natus eſt vobis ſaluator. Bernar. Saluabit nos ab inimicis noſtris: qui ſunt carnis fomes: vanitas mondi: mors corporis: violentia demōis: Hodie ꝓpter temporis congruentiam: q2 l; eſſet natus in medio noctis: tñ claritas meridiane lucis effulſit. Qui eſt chriſtus. i. vnctus vnctione miſericordie ꝯtra hominis fragilitatem. Et dominus. i. ꝓtector contra hoſtis improbitatem ⁊c. In Bethleem ciuitate dauid addit ad deſignandum eius natiuitatem ſpiritualem. vnde ſi fueris Bethleem per cordis compunctionē: vt ſint tibi lachrȳme tue panes die ac nocte: ⁊ ſi fueris iuda: per oris cōfeſſionem. Et domus dauid: per ſatiſfactione;: naſcitur chriſtus in te.
¶ Sexta concluſio eſt: q2 euangeliſta hāc annunciatione; confirmat per quattuor ſigna.
¶ Quor; primum eſt humilitas. Quia inuenietis ſcilicet illum qui erat abſconditus.
¶ Secundu; eſt ſimplicitas: q2 infantem. i. non fantem: ⁊ tñ dei verbū. ¶ Tertium paupertas: Pannis inuolutum: non ſericis.
¶ Quartū aſperitas: q2 poſitu; in preſepio. Hec ſunt ſigna ſaluatoris. S; ſunt alia ſigna terroris xp̄i venturi ad iudiciu;. De quibus ſupra. Sed eade; quatuor ſigna per gratiā in paſſione chriſti mutata ſunt. Qui. n. in natiuitate erat īfans: in paſſiōe fuit clamās. Hic pānis inuolutus: ibi veſtibus nudatus. Hic reclinatus in ꝑſepio: ibi affixus patibulo. Hic inuentus: ibi malicioſe perditus.

Sexta conſideratio.

Circa sextā ꝯſiderationem: que eſt de laudis iucunditate cum dr̄. Et ſubito facta eſt cu; angelo multitudo militie celeſtis laudantiu; deu; ⁊ dicentiū. Gloria i altiſſimis dō: ⁊ in terra pax hominibꝰ ⁊c. Ubi ſunt due concluſiones.
¶ Prima ꝯclō ē: q2 angeli nūciaturi myſteria incarnatiōis nihil perdūt de actu ſui ꝑmij: Ratio eſt: q2 actus premij angelo; eſt i clara dei viſione ⁊ fruitione: que ex miſſione angeli non perditur: cū deus vbiq; ſit: imo ad aliqualem gloria; actualem angelo; eſt mitti. Sicut credo Gabrielem firmiter fuiſſe ſūme gloriatum: imo adhuc gloriari: q2 tante legatiōis fuit nuncius. vt verbum incarnaretur: ⁊ q2 ſalutem angelorum ⁊ hominum reſtaurationem procuraret. Et ideo prorupti in laudem: ⁊ vt vnius laus eſſet auctentica: omnes cōſona voce cum ipſo prorumpebant in laudem. Unde Beda in gloſa. Uno angelo euangelizante multitudo in conſonam laudem prorupit: vt officium ſuum deo impendat: ⁊ nos inſtituat: vt laudantibus deu; congratulemur. Et hoc eſt quod dicit: ⁊ ſubito facta eſt: ideſt repente cum eo: ſcilicet predicto angelo. Multitudo: Gloſa iterlinearis. Ne parua videretur vnius angeli auctoritas: mittit militie celeſtis exercitus. vbi Beda. Bene angeloru; exercitꝰ militia vocatur: qui ducem militie ſequantur: qui contra malignos ſpiritus ad noſtram tutelam exercitus ordinauit angelo; laudantiū: repetendo de beneficijs ꝓpoſſe gra; actiōes.
¶ Secunda concluſio eſt: q2 hec incarnatio bene dicta erat angelis ⁊ hominibꝰ gloria maxima. Ratio eſt: quia pro gloria alicuius eſt cum beniuolentia demonſtratur totius trinitatis. Sed hoc eſt factum hominibus ⁊ angelis: igitur ⁊c. Maior patet ⁊ minor probatur.
¶ Et primo de hominibus. Nam pro gloria hominum erat: ne humana natura totaliter ꝑderetur: cuius ruina preuiſa erat: quod factu; fuiſſet ſine chriſti incarnatione. Hoc etia; patet de angelis. Nam pro gloria angelorum erat: vt etiam eorum ruina ab eterno preuiſa repararetur: quod fieri nō poterat: niſi per reparatorē illa natura humana que propter hoc fuerat creata ad ſalutem deduceretur. Et ideo angelus Gabriel iſtius ſacramenti libenter fuit miniſter: vt dicitur in Luca. De iſto dicitur eccleſia. Gloria domini: plenum eſt opus eius: ſcilicet incarnatio. Et bene plenum gloria domini dicitur: quia gloriam de reſtauratione in celo: ⁊ de redemptione facta in mundo: ⁊ de liberatione facta in inferno habet deꝰ ꝑ opus incarnationis. Yſa. 40. Et reuelabit glīa dn̄i ⁊ videbit oīs caro ſalutare dei. Sed quō gloria domini eſt: q2 filio dei ad conſortiū noſtre mortalitatis fuit aſſumptus: q2 pannicul̄is noſtre paupꝫtatis fuit obuolutus: q2 cau-

terium peccatorem in circumciſione ſuſcepit: quod eſuriuit: quod fatigatus fuit: quod conſpui: quod flagellari: crucifigi: et mori voluit. Dicitur quod in hoc opere plus potentie: ſapientie: et bonitatis quam in omnibus alijs oſtendit. Glorioſius enim fuit deo hominem aſſumere: quam angelum creare: et pro homine mori: quam hominem in prima immortalitate conſeruare. Et ideo dicit Bernardus. Quanto ſe minorem facit dei filius in humilitate: tanto mihi carior. Et hoc eſt quod dicit. Dicentium: ſcilicet voce cordis et oris. Gloria in altiſſimus: ſcilicet in angelis qui ſunt altiſſimi reſpectu aliarum creaturarum. Et in terra pax hominibus: non gloria: Sed pax hominibus. Bone voluntatis: Beda id eſt eis qui bona voluntate ſuſcipiunt chriſtum etc.

In ſecunda miſſa. Sermo de epiſtola .xvj.

Apparuit benignitas et humanitas ſaluatoris ad Titum ſecundo. Ad exhibendum beneficium benignitatis et clementie: non ſolum requiritur: Ut mens concitata in vltione: benignitate detineatur: ſed etiam offenſis preſtetur venia et eorundem ſupplicationes admittantur dicente Seneca: Quod clementia eſt lenitas ſuperioris aduerſus inferiorem in penis conſtituendis: Sed quia vt dicitur Johelis ſecundo de ſaluatore. Quod benignus et miſericors ſit et preſtabilis ſuper malicia. Ideo ab indigentibus diligentiſſime eſt inuocandus. Unde apoſtolus hoc aduertens in preſenti epiſtola dicit: Quod iam ſpe ſalui facti ſumus per Chriſti incarnationem. Et volens nos ducere ad gratiarum actionem dicit. Apparuit benignitas etc.

¶ Circa totum in vniuerſale ſunt ſeptem concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: quod noſtra infirmitas eſt multum inualida ad ſtatum gratie recuperandum. Nam in creatione hominis oſtendit deus potentiam ſapientiam et bonitatem ſuam. Potentiam: quia corpus de terra et animam de nihilo fecit. Sapientiam oſtendit: quia iam diſperatas naturas et ſubſtantias: corpus ſcilicet et animam. Federe: ſcilicet tam amicabili copulauit bonitatem: quia homini magis dedit et maiora promiſit. Poſuit enim eum in loco deliciarum: in paradiſo terreſtri: vt operaretur et cuſtodiret illum. Ut ex agricultura diſceret: Quod ſicut terra cultori: ita ipſe creatori obedire deberet. Unde ſi in ſua innocentia perſtitiſſet: de illo paradiſo per merita aſcenſurus fuit ad celum empyreum. Sed heu quia homo a rectitudine ſua deuiauit: corpus in terram rediit: Anima vero quinque milibus annorum et amplius detenta eſt in limbo: et tota poſteritas eius in hoc exilium eſt deiecta: et per conſequens natura inualida eſt ad recuperandum ſtatum.

¶ Secunda concluſio eſt: quod ſaluator cernens tam nobilem creaturam ſic deſtitutam ex ordinatione ſanctiſſime trinitatis: dignatus eſt ipſam reformare. Et ideo: cum deus nollet naturam illam ſic miſeram relinquere: propter quam cetera creauit: eam in infinitum dignius reparauit: cum multo amplius potentiam: ſapientiam: et bonitatem ſuam erga nos declarauit. Potentiam quidem: quia in reparatione noſtra de terra ab omni morbida qualitate originalis ſeu actualis peccati virtute altiſſimi preſeruata. id eſt de corpore virginis glorioſe: et de puriſſimo ſanguine eius puriſſimum corpus aſſumpſit: cui animam omnia ſcientem infudit. Sapientiam: quia in opere incarnationis preter naturalem vnionem in chriſto fuerunt due mirabiles et ineffabiles vniones. Diuinitas ſcilicet ad animam: et diuinitas ad carnem: que etiam morte interueniente ſeparari non poterant: etiam anima et corpore abinuicem ſeparatis. Bonitatem: quia ſine meritis noſtris ad miſeriam ipſa beatitudo deſcendit: et defectus huiuſmodi ſuſtinuit: ex miſericordia: non ex debito. Ratio eſt. Nam chriſtus ad hoc aſſumpſit noſtram naturam: vt in ea mereretur nobis vitam eternam: quam nobis abſtulit per peccatum Adam. Sed tale meritum maxime conſiſtit in tollerantia paſſionum et defectuum: quare etc. Et hoc eſt quod dicit. Qui ſaluos fecit nos. Ille ſcilicet qui eſt deus per naturam: et ſaluator per gratiam ſpe future ſalutis. Romanorum octauo. Spe ſalui facti ſumus.

¶ Tertia concluſio eſt: quod hec benignitas diuine miſericordie multipliciter nobis apparuit

¶ Primo: quia ſuſcepit noſtram naturam: quia verbum caro factum eſt. Johannis primo

mo. ¶ Secundo: quia experiri voluit miſe/
riam noſtram. Sapien. ſeptimo. Suꝫ quidā
⁊ ego homo ſimilis hominibus mortalis.
¶ Tertio: quia in ſuo ſanguine lauit culpam
noſtram. Apocalipſis. Lauit nos a peccatis
noſtris in ſanguine ſuo. ¶ Quarto: quia por
tauit penam nobis debitam. Yſaie. 53. Diſci
plina pacis noſtre ſuper eum. ¶ Quinto: qꝛ
docuit ignorantiam noſtram. Matth. 5° Be
ati pauperes ⁊c. ¶ Sexto: quia attulit nobis
gratiam ſuam diuinam. Johannis primo:
De plenitudine eius accepimus omnes gra/
tiam. ¶ Septimo: quia preparauit nobis glo
riam eternam. Johannis decimoquarto. Ua
do parare vobis locum: ⁊ hoc eſt quod dicit.
Apparuit benignitas ⁊c. Quaſi dicat. Appa
ruit mundo per carnem: nobis p fideꝫ. Beni
gnitas: id eſt larga di miſericordia. Et huma
nitas: ideſt magna eius clementia. Philipp.
ſecundo. Et habitu inuentus vt homo: Sal/
uatoris noſtri dei: id eſt qui ſalutem noſtram
operatus eſt in medio terre: id eſt in corpore
virginis glorioſe per incarnationem.
¶ Quarta concluſio eſt. ꝙ nullus poteſt ſibi
mereri primam gratiam ex condigno: quia re
pugnat dono gratie. Unde Roma. decimo.
Si ex operibus iam non ex gratia. Item ra/
dix merendi eſt gratia ⁊ merces eſt cuiuſlibet
boni terminus. Qui ergo non habet principi
um cuiuſlibet boni: non poteſt mereri. Et iō
dicit gloſa ſuper illud Roma. ſexto. Gratia
dei vita eterna. Poſſet inquit recte dicere ſti/
pendium iuſtitie vita eterna: ſed maluit dicere
gratia dei vita eterna: vt intelligeremus ad vi
tam eternam pro ſua miſeratione nos produ/
cere: non meritis noſtris: ſcilicet de condigno
Et ideo ex parte noſtra munus eſt. Ipſe eniꝫ
deus ſua miſeratione perficiet: ſꝫ illud prime
Pe. quinto. Deus autem omnis gratie: qui
nos vocauit in eternam gloriam ſuam in chri
ſto Jeſu modicum paſſos perficiet. Et hoc eſt
quod dicit. Non ex operibus iuſtitie que feci/
mus nos. Prius ſcilicet: quia nulla bona fe
ceramus. Immo potius cum inimici eſſemus
reconciliati ſumus. Roma. quinto. Sed ſm
ſuam: ideſt ſibi propriam miſericordiam. Ei⁹
enim eſt propriuꝫ miſereri ſicut dicit Grego.
¶ Quinta concluſio eſt: ꝙ chriſtus per gra/
tiam incarnationis contulit nobis remiſſionē
culpe. Donatione gratie ⁊ aperitiōe ianue re/
gni celeſtis. Et hoc oībus q̄ꝫtum ad ſufficien
tiaꝫ: ſed tantū ꝑdeſtinatis: quantum ad effica
ciam. Unde Leo papa in quodam ſermōe di
cit. Sicut enim chriſtus nullum ſine reatu re
perit: ſic liberandis omnibus venit. Et hoc ē
verum quantum ad paſſionem exhibitā. vn
de Damaſ. dicit: ꝙ ea q̄ hominis ſunt: ſuper
hominem agebat. Unde ⁊ actio chriſti meri/
toria: quamuis eſſet actio humana: potens ta/
men agebat in virtute diuina. Et ideo erat po
tens ſufficienter ſuper totam naturam. Et qꝛ
omnes homines ſunt vnus homo in natura
cōmuni. Inde eſt ꝙ Chriſti actio: quo ad na/
turam ſe extendebat: ⁊ ad ſingulos ſe extende
re poterat. Et hoc eſt quod dicit. Per laua/
crum regenerationis: id eſt per lotionem la/
chrymarum in contritione. Per quam ſpiri/
tualiter regeneramur. Johannis tertio: Niſi
quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto:
⁊ renouationis: que fit per gratiam ſpiritus
ſancti nos renouantem vetuſtate cōtracta per
culpam. Que renouatio fit effectiue per eum
licet formaliter a gratia.
¶ Sexta concluſio eſt ꝙ quando chriſtus in
vtero matris affectauit mori: vel etiam orauit
patrem ſuum pro peccatoribus ſicut pie poſſet
credi: ꝙ ille actus ſuppoſita vnione illius nē
ad verbum fuiſſet ſufficiens pro redemptione
hominis: ſi deus ſic ordiaſſꝫ: ſicut dicit Ber/
nardus: ꝙ minima gutta ſanguinis fuiſſꝫ ſuf
ficiens ad redimēduꝫ hoieꝫ. Sꝫ ex quo deus
ſic ordinauit: voluit Chriſtum ſuum pati ſm
ſcripturas. Ideo omnia bona opera ipſius
proſunt nobis ad redemptionem ⁊ meritum.
Unde Auguſtinus dicit. Nō alius modus
noſtre liberationis fuit deo poſſibilis: ſed no/
ſtre miſerie conuenientior nullus fuit. Et hoc
eſt quod dicit. Quem infudit in nos abunde:
ſcilicet ad permanendum. Dicit abunde: tum
propter magnitudinem acceptationis in me/
rente: ratione diuine vnionis ad diuinuꝫ ſup
poſitum. Tum propter multitudinē operatio
num ⁊ paſſionum que ſuſtinuit. Tum etiam
propter redundantem remiſſionem omnium
peccatorum: ⁊ propter copiam virtutum. Jo/
helis ſecundo. Effundam de ſpiritu meo ſu/
per omnem carnem: Per Jeſum Chriſtum
ſaluatorē noſtr̄. q. d. vt nr̄aꝫ ſaluteꝫ ꝯſeq̄mur
Per ieſum id eſt ſaluationem: per chriſtuꝫ id
eſt virtutem criſmatis gratie ſpiritus ſancti.

¶ Septima cõcluſio eſt: q̄ talis gratia triplicem effectū cauſat in nobis. ¶ Primus eſt iuſtificatio impij: Johanis. 3. Juſtificati gratis per gratiã. Quod patet. Nam deus per peccatum offenditur. Offenſa autem tunc remittitur: quando animus offenſi pacat̄ offendenti. Et ideo ſm̄ hoc peccatum nobis remittitur: quando animus offenſi nobis pacatur. Que quidem pax conſiſtit in dilectione dei: qua nos diligit. ⁊ quãdo gratiam que eſt eius effectus: nobis imprimit: que peccatum tollit: ⁊ nos vita eterna dignos efficit. ⁊ ideo ſic per gratiam iuſtificamur. Et hoc eſt qd̄ dicit. Ut iuſtificati gratia ipſius: quia hec remiſſio dicitur iuſtificatio: inq̄ntum tollit delictū. ⁊ cõfert gratiam iuſtificantem. ¶ Scd̄s eſt adoptio: qua mediãte adoptamur in filios eterne hereditatis. Nam adoptatio eſt quedam actio ad extra: includens in ſe extraneitatẽ naturalem: ſed includit intraneitatem moralem: que eſt quidam amor efficiens nos filios adoptationis per gratie inhabitationem. Et hoc eſt qd̄ dicit. Ut heredes ſimus ſcilicet in preſenti: ⁊ per gratiam adoptionis. ¶ Tertius eſt: q̄ habet nos de vita eterna certificare: q̄a habet in ſe rationē acceptationis. Pſal. Gratiam ⁊ gloriam dabit dominus: quia effectus gratie requirit felicitatem glorie. Et hoc eſt q̄ dicit. Uite eterne: hic ſcilicet ſm̄ ſpē: ⁊ ſi nõdum ſm̄ rem. Ro. 8. Heredes quidem dei coheredes autem chriſti ⁊c.

¶ In ſecunda miſſa. Sermo de euangelio.

Paſtores loquebantur adinuicē ⁊c. Luce. 2°. Scd̄m q̄ dicit Ber. Inueniſti plane ſapientiam: ſi prioris vite peccata defleas. ſ. huius ſeculi deſideria paruipendas: ſi eternam beatitudinẽ toto deſiderio concupiſcas: ſi tibi horum ſingula ſapiunt: prout ſunt. vnde paſtores ſpiritualiter ſapientes: audita reuelatione angelorum circa dulcedinem verbi incarnati vel in mente ſpiritualiter nati: in quo omnes theſauri diuine ſapientie ſunt reconditi: attediati delectatione peccatoꝝ: ac vanitate mundanorum in ardenti animo: more viri ſapientis cuius eſt factorum cauſam requirere: ⁊ futura ex preſentibus conijcere: ⁊ res ſm̄ veritatem eſtimare in ipo deſiderio feruntur. Et ideo in euangelio ſunt tres conſiderationes.

Prima conſideratio.

Circa primam conſiderationẽ: que eſt de paſtorum ſolicita inquiſitione cum dicit̄. Paſtores loquebant̄ ⁊c. Sunt quinque concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: q̄ exemplo paſtorū monemur: vt abijcientes omnes carnales affectiones: in ſupernam ciuitatem mentis aciem dirigamus.

¶ Secunda concluſio eſt: q̄ in ouili mentis noſtre locum paſtoris tenet ratio. Nec mirū cum rex dicatur: maxime cum bene ordinata eſt ſuper ſenſualitatem. Nam ſicut rex ſolo intuitu diſſipat omne malum: alioquin non eſt rex: ſed tyrannus: Sic reuera ratio dicit̄ paſtor: cum recte eſt ordinata: ⁊ per gratiam illuminata. Si autem prauitate corrupta eſt: iam non eſt paſtor: ſed tyrannus. vnde in puer. Rex qui ſedet in ſolio iudicij ⁊c.

¶ Tertia ꝯ° eſt: q̄ q̄libet mediãte ſapiētia cordis dici poteſt paſtor: reſpiciendo conditiones paſtoris: que ſunt quinque. Nam paſtoris eſt intrare p oſtiũ in ouille: ⁊ vt cognoſcat oues ſuas: ⁊ q̄ educat eas: ⁊ q̄ paſcat ⁊ ſaluet eas: ⁊ q̄ congreget eas in vno ouilli. Sic quilibet dicitur paſtor. ¶ Primo ſi ratio per oſtiū. ſ. chriſtum: qui eſt oſtium ſalutis per remiſſionem peccatorum. ⁊ vite per abundantiam ſpiritualium donorum: ingreditur ſtudium ſancte contemplationis: ⁊ cum ipſe ſit veritas: ſic viam aperit ad rationem intelligendum. Et egreditur per exercitium bone operationis. Et ſic cum ipſe ſit iuſtitie: viam oſtendit ad bene operandum. ¶ Secundo ſi ratio conuertit ſe ad omnes cogitationes: ⁊ affectiones: ⁊ operationes virium interiorum ⁊ exteriorum ſenſuum: vt de omnibus ſe excutiat. vt ſic cognoſcat quid agitur. ⁊ cauſam ⁊ intentionem agendi: ⁊ omnia recte fiant. ¶ Tertio eſt cū recta ratio non ſolum malas ⁊ bonas affectiones ⁊ cogitationes diſcernit: ſed etiā interpretatiua ⁊ operatiua: que interius cogitata ſunt vel propoſita exterius educit. aliquando p verbum interpretatiue: aliquando per opus operatiue. ¶ Quarto vt̄ paſcat eas. Nam oues a fecunditate deficiunt: ſi paſcua non habeant. vel ſi ta nõ ſunt eis cõuenientia. Eodē mõ cogitationes ⁊ affectões mētis non ſolum ſteriles

ſed etiā debiles ſunt niſi ſibi conuenientibus paſcuis nutriantur. Qn̄ enim ratio non recte ordinata alibi ꝙ debeat querit paſcua ouibus ſuis: tunc deficiunt: non enī ſunt alibi querēda paſcua: niſi in ſacra ſcriptura. Dicitur eni ingredi ⁊ egredi ⁊ paſcua inuenire. Ingreditur ratio ad profunda ſacre ſcripture. vt paſcat ꝑfectos. Egreditur ad planiora: vt paſcat infirmos. ¶ Quinta eſt: vt recta ratio non abhorret mortificari: vt ſaluetur ⁊ viuificetur. Tūc. n. viuificatur cū fide per caritatem operante informatur. Ipſa. n. fides rationem eripit a priori vita: in qua rationibus naturalibꝰ tm̄ credebat. vnde Beda. Qđ natura reputat impoſſibile: deus facit poſſibile. Hanc vitā rationis fides mortificat: cum iam non credat rationibus naturalibus: ſed in ꝯmutabili veritate: ¶ Sexta eſt: cum ratio cognitiones: cogitationes: ⁊ affectiones: ꝯgregat in vnū. Nā quandiu occupantur circa res temporales: cū ſint multe ⁊ infinite diſperguntur: ſed cōgregantur cum ad querendū bonū eternū: quod eſt vnū: penitus retrahuntur.

¶ Quarta ꝯcl'o ē: ꝙ qn̄ ratio recta propoſito ꝑfectionis ad ſpiritualem ꝯceptum inflammatur: tunc non ſtatī de ſuo ꝯſilio properare dꝫ ad opus: ſed cū illis qui in talibus ſunt experti: deliberare dꝫ: vtrum que inſpirata ſunt liceant ⁊ expediant ⁊ ꝯſona ſint dictis ſanctoꝝ ⁊ ſic ad opus feſtinare. vel ſtatim ſe abſoluere qꝛ periculoſū eſt tales inſpirationes in mente ꝯcipe: ⁊ ad effectū boni oꝑis non ꝓperare Ratio huius poteſt eſſe. Nā electio ſequitur iudiciū rationis de rebus agendis: in quibꝰ multa incertitudo inuenitur In rebus autē incertis nō eſt iudiciū ꝓferendū: abſqꝫ inquiſitione precedēte. Et ideo neceſſaria eſt inquiſitio rationis ante iudicium de eligendis. Et hͨ inqſitio dr̄ ꝯſiliū: vnde in tertio ethi. dr̄. Qđ electio eſt appetitꝰ precōſiliati. vn̄ ꝯſiliū ꝓprie importat collatōē inter plures habitā. vnde dr̄ Cōſiliū: quaſi ꝯſidiū: eo ꝙ multi ꝯſedent ad ſimul ꝯferendū. Nam in ꝯtingentibus particularibus ad hoc: ꝙ aliquod certum inueniatur plures circunſtātie occurrunt: que ab vno nō facile inueniuntur: ſed a pluribus certius percipiuntur: Dum ꝙ vnus nō ꝯſiderat alteri occurrit: ꝑꝑ hoc ꝯſultatio fieri dꝫ de futuris euētibus: quibus cognitis dirigitur quis ad aliqđ faciendū vel fugiendum. Et hoc eſt qđ dicit. Paſtores loquebantur adinuicē. ſ. conſulendo quid agendū ſit đ reuelatis: vbi glo. ibidē Talis collatio paſtoribus ꝯgruebat: Cum habeant oues cuſtodire: de partu earū ⁊ agnorū neceſſitate debent nō immerito ꝯferre: qꝛ xp̄ꝫ agnum manſuetiſſimum audiunt de oue innocentiſſima natum eſſe.

¶ Quinta ꝯcl'o eſt: ꝙ ad talem ꝑfectionem ꝑ tria ꝑuenitur. ¶ Primū eſt ſpūalis tranſitus ab hoc mundo. Nā dilectio dei nullū ſotium ſecū poteſt ꝯpati: ꝙ ſi ſit: iam ceſſat. vn̄ Aug. Errat q ſecum aliqđ amat. Nō. n. poteſt aīa ſimul terrenis affici ⁊ celeſtibus. Et ideo ad habendā ꝑfectam dei amicitiā: opꝫ mundo ⁊ terrenis inimicari ⁊ abrenunciare. Iaco. ꝑ. Qui voluerit eſſe amicꝰ huius ſeculi: inimicꝰ dei ꝯſtituetur. vnde ſeqtur. Trāſeamus vſqꝫ Bethleē. ſ. relinquēdo mūdi vanitatē eundo ad ſacre doctrine eruditiōem. vnde dr̄: Vſqꝫ bethleē: qđ interpretat̄ domus panis: ⁊ ſignat ſacrā doctrinā: qua ſpiritual'r in eis reficiunt̄. vnde. Nō in ſolo pane viuit homo ⁊c. Mat. 4°. Verbū qđ ꝓcedit de ore dei eſt ꝯſolatio: que ꝑuenit ex verbo ꝯſolatorio predicationis quo aīa reficitur ⁊ ꝯtra duritias laboꝝ ⁊ obſuantiarum ꝑmiſſionibus eterne beatitudinis quas in eis inuenit recreatur. ¶ Secundum ſpiritualis cognitionis reformatio. Nā ratio noſtra lippa facta eſt: ⁊ intellectus obſcuratus ꝑ peccatū: ꝙ nō poſſumus ꝑ nos veritatē cognoſcere. Ideo xp̄s incarnatus eſt: vt oīa q̄ ad ſalutē noſtram ſunt neceſſaria nobis v̄bo ⁊ exēplo demonſtraret. Hanc incarnationē ⁊ incarnati informationē reſpicientes oculo mentis illuminabantur. vnde ſequitur: Et videamus hoc verbū. ſ. patris. ſ. qđ factum eſt: ſcilicet caro: vt ꝑ illđ illuminemur: qđ dn̄s. i. tota trinitas fecit: ſupple incarnari: ⁊ oſtendit nobis gloſa: vt qđ in deitate videri non poterat fit nobis oſtenſū in carne. ¶ Tertium eſt prompta executio mandatoꝝ dei. Nam mora eſt in periculo: quia moroſa raro eſt meritoria nobis ⁊ deo accepta: qꝛ excludit diſplicentiam ſufficientē de peccatis propter vehementiā doloꝝ in extremis. Etiam quia fit timore ſeruili pene: ⁊ raro timore filiali gratie: qꝛ ſm Augu. tales plus timent iudicem ꝙ diligant. Et ideo feſtinandum eſt more paſtorum: vnde dicitur. Et venerunt feſtinantes: gloſa id eſt veniendi deſiderio. Prouerbioꝝ. 22. Vidiſti hominem velocem in operibus: ſcilicet coram regibus ſtabit.

Secunda conſideratio.

Circa ſecundã conſideratione: que eſt de certitudine in inuẽtiõe. Cũ dicitur. Et inuenerunt Mariã ꝛc. vbi ſunt quatuoꝛ concluſiones.

¶ Prima ꝯclõ eſt: ꝙ xp̃s naſci voluit ex virgine Maria ꝓpter quatuoꝛ. ¶ Primo ꝓpter mitt ẽtis patris dignitatẽ ꝯſeruandã. Nã cũ xp̃s ſit verus ꝛ naturalis dei filius nõ fuit cõueniens: vt aliuꝫ patreꝫ hr̃et: ꝙ̃ deum: ne dei paternitas trãſferretur ad aliũ. ¶ Secũdo ꝓpter ꝓprietatẽ: ipſius filij qui mittitur: qui quidẽ eſt verbum dei. Verbuꝫ abſꝗ omni corruptione cordis ꝯcipitur: quin imo conceptio perfecti verbi corruptionẽ non patitur: qꝛ igitur caro ſic fuit a verbo dei aſſumpta: vt eſſꝫ caro verbi dei. Conueniens fuit ꝙ etiam ipſa ſine corruptione matris ꝯciperetur. ¶ Tertio ꝓpter dignitatẽ humanitatis xp̃i: in ꝗ locũ pctm̃ nõ debuit hr̃e: ꝑ quem pctm̃ mundi tollebat. Jo. p̊. Ecce agnus dĩ ꝛc. Nõ poterat eſſe ꝙ in nã iam corrupta ex cõcubitu caro naſceretur ſine infectiõe originalis pcti: vñ Aug. Solus nuptialis cõcubitus i matrimonio Marie ꝛ Joſeph nõ fuit: qꝛ in carne peccati fieri non poterat ſine vlla carnis ꝯcupiſcentia: que accidit ex peccato: ſine qua ꝯcipi voluit: qui futurus erat ſine peccato. ¶ Quarto: ꝓpter ipſuꝫ fineꝫ incarnationis xp̃i: qui ad hoc fuit vt hoies renaſcerentur in filios dei. Non ex volũtate carnis: nec ex voluntate viri: ſꝫ ex deo nati ſunt: Cuius rei exẽpluꝫ apparere debuit in ipſa ꝯceptione xp̃i. vnde Augu. dicit. Opoꝛtebat caput noſtꝝ inſigni miraculo ſm̃ coꝛpus naſci d̾ virgine. Vt ſignificaret ſua mẽbra de virgine eccleſia ſm̃ ſpm̃ naſcitura. vnde dicit. Et inuenerunt Mariã ꝛ Joſeph ꝛ infantẽ poſituꝫ in preſepio: Inuenerũt inꝗ̃: qꝛ ois qui querit inuenit ipꝫ. ſ. iuxta Mariã ſignificatã ꝑ virtutem virginitatis: ꝛ Joſeph. Nã Maria interpretatur amaꝝ mare: ꝛ Joſeph augmẽtatio: Qui ergo vult inuenire Jeſuꝫ: querat ipſum amaritudine pnie ꝛ in ꝑfectuꝫ virtutũ: ꝛ ſic inueniet ipſum infantem poſitũ in preſepio: in ſignum ꝙ ipſe nunc factus eſt cibus hominũ cum prius factus eſſet cibus angeloꝝ: vel dic aliter. q. d. Trãſeuntes ſiꝗdeꝫ de mũdana cõuerſatione ad ſcitatem eccl̃ie in qua eſt ſpiritualis refectio: que ſignatur ꝑ Bethleem. Inuenerunt Mariã. i. eccleſie pulchritudinẽ: ꝛ tãꝗ̃ ſponſuꝫ eius Joſeph. i. cetuꝫ ſanctoꝝ magiſtroꝛum ꝛ dei humilem aduentum ſcripture paginis inſertuꝫ: tanꝗ̃ in preſepio reclinatũ.

¶ Secunda ꝯclõ eſt: ꝙ quatuoꝛ demonſtrãt ſpiritualẽ natiuitatẽ in aĩa deuota. ¶ Primũ eſt infuſio luminis ſpiritualis: qḋ intelligitur ꝑ Mariã: que etiaꝫ interꝓ̃tatur illuminatrix: Natura. n. luminis eſt vt res pulchra: quãto plus illumiatur: tãto plus decoꝛatur: ꝛ res turpis ecõuerſo. Nã cũ peccata de ſui natura ſint turpiſſima: quanto plus noticia aie clarificatur tanto plus turpitudo pctõꝝ percipitur. Et vlterius natura lucis eſt: vt illa que in tenebris apparent pulchra: faciat apparere turpia: Sic lux ſpũalis: qua aĩa illuſtratur facit peccata abhominari: que in tenebris paſſionũ apparebãt pulchra. Unde ſic vita Marie facit vitã cõeꝫ turpeꝫ. ¶ Secunduꝫ eſt virtualium augmẽtatio. Unde Joſeph augmentũ interpretatur Hoc. n. fit ꝑ gratie aſſiſtentiam: que hꝫ aĩam fecundare. Nã ſicut terra eſt ſterilis niſi irigetur aqua. Jta aĩa noſtra eſt ſterilis: niſi roꝛetur gratia. Quicqd. n. agit aĩa ſine gratia: totuꝫ ẽ infructuoſuꝫ ad vitam eternã. Qñ autem hꝫ gratiam ita eſt fecunda: ꝙ ſingula eius opera meritoꝛia: ſunt ꝯdigna vita eterna. ¶ Tertiũ eſt puritas innocẽtie ꝛ coꝛruptiõis. Talis. n. meretur ſollicitã curaꝫ angeloꝝ. Magna eſt eniꝫ angeloꝝ cura: ꝛ circa innocentes diligentia: qꝛ ꝑ ipſos reſtaurãda eſt coꝝ ruina. Unde lꝫ circa oẽs angeli hñt ꝯmiſſum offm̃. Tñ circa innocentes hñt strictuꝫ ꝓ̃ceptuꝫ. Pſal. Angelis ſuis mandauit de te ꝛc. Ne foꝛte offendas ꝛc. Nõ offendere pedem ad lapidem: eſt nunꝗ̃ coꝛde vel opere facere ꝯtra xp̃i voluntateꝫ: qḋ ꝑtinet ad innocentes: qꝛ innocentia ẽ puritas animi: oẽꝫ iniurie illationẽ abhoꝛrẽs nec ſolum abhoꝛret alij inferre iniuriaꝫ: ſꝫ ſugit ẽt in alio: igitur multo foꝛtius in ſeipſo oẽꝫ culpã ſm̃ Augu. Unde infans dr̃ innocens ſimplicitas vel ſimplex innocentia nemini nocẽs. ¶ Quartũ eſt aſꝑitas vite: que ꝯtrariatur ſenſualitati ipſam ſubijciendo rationi: qꝛ per ſenſualitatem ipeditur merituꝫ: ꝛ homo etiam ꝑ eam ſequitur delectatiões coꝛpoꝛales. Sed per talẽ aſperitateꝫ homo in vita ſpirituali ꝓmouetur: qꝛ maxime ꝑ eam ſenſualitas reſtrigitur. Unde dicitur. Poſituꝫ in ꝓ̃ſepio: non in reclinatoꝛio aureo: ſicut Salomon: ſed in ꝓ̃ſepio aſperitatis. vñ dicitur. Uidentes hec. ſ. predicta ſigna xp̃i incarnationis cognouerũt cognitione intellectuali: de verbo in mẽte ſpi-

ritualiter nato vel incarnato qđ dictũ erat illis ab angelo. Glo. Videntes carnem exterius cognouerunt p̱ fidē interius. De verbo .i. đ filio dei eſſe dictũ. Qđ dictũ erat illis de puero hoc: ⁊ ſic p̱ cognitionem humanitatis peruenerunt ad cognitionem deitatis.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ aliqui curioſe naturali ratione inueſtigantes opa dei vel fidei putāt impoſſibilia: eius potentiā quoq; ignorantes. Tales .n. nolunt credere niſi videant mirabilia quibus viſis credunt: deponentes inueſtigationē naturalē: cum quadā tñ admiratiōe reuerētie ⁊ nō dubietatis. Cauſata nihilominus ex hoc: qꝛ inconſueta ⁊ rara ⁊ ſup humanam facultatē: ⁊ poteſt etiam eſſe ratio talis. Nam quotienſcunq; tranſcendentiū rerū noticia in memoria venerit: totiēs renouatur in mente miraculũ. Cū igitur opa xp̄i tā incarnationis ꝙ̄ paſſionis ſint tranſcendentia noſtram facultatem ⁊ oſtendētia diuinā bonitatem potius vertebāt eos in admirationē. vnde dicitur. Et oēs qui audiebāt mirati ſunt. Gloſa Bede. ſ. de myſterio incarnatōnis: ⁊ de his que dicta erant a paſtoribus ⁊c̃. i. de tāta atteſtatiōe paſtoꝝ. vnde Ambro. Nō ꝯtēnēda putes quaſi vilia verba paſtoꝝ. A paſtoribus .n. Maria fidē collegit: ⁊ populus dei ad dei reuelationem congregatur

¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ homo de talibus operibus miraculoſis a deo factis debꝫ eſſe grauis Talia .n. ſpecialiores hñt ꝯditiones admirationis ⁊ diuine collaudatiōis: ⁊ ſunt tres ꝯditiōes ¶ Prima eſt: qꝛ tranſcendunt naturam: Qꝛ ex nullo operatur ⁊ abſq; conatu: ſꝫ ſola voluntate. Unde Aug. xj. confeſſionum. Verbo tibi coeterno dicis oia que dicis: ⁊ fit quicquid dicis: nec aliter ꝙ̄ dicendo facis. ¶ Secundū eſt quia tranſcendunt artē. Ars enī imitatur naturam: a quo enim natura ſimpliciter deficit nō poteſt ars opari. Sicut ꝙ fiat regreſſus de priuatione ad habitũ. Sed qꝛ cū xp̄s ſit ars patris: que omnes naturas condidit: eadem arte naturas reformat: ⁊ perfectius ꝙ̄ prius fuerant create. ¶ Tertium ꝓpter conſuetudinem. Cōſuetudo enim eſt: quaſi ex natura: que ex longitudine temporis acquiritur ⁊ confirmatur. Ita vt quaſi natura videatur: ſed lex diuina remouet conſuetudinem cū illabitur menti: vt vitioſus per legem dei ſubito a vitijs ꝯuertatur ad virtutes: vt patet đ paulo: ⁊ hoc eſt magnum miraculum huiuſmodi conſuetudinē malā tollere. His enim conſideratis: conſurgit mens humana in admirationem ⁊ ad gratiarum actionem: ⁊ ad diuini nominis laudationē. Unde dicitur. Maria autem: quia tempus tacendi: ⁊ tempus loquēdi diſcutiendo omnium factorum poſſibilem in diuina potentia admiratione. Cōſeruabat omnia verba hec ⁊c̃. Glo. optima diſciplina Maria: que audita conſeruabat: ⁊ conſeruata in corde ſuo frequenter ruminabat. Et reuerſi ſunt paſtores a contemplatione creatoris ad curam ſui gregis per exercitium actionis glorificantes ⁊ laudantes deum corde: ore: ⁊ opere. In omnibus que audi. ab ange. Et viderant proprijs oculis: ſicut dictum eſt ad illos ab angelis ⁊c̃.

¶ In die natiuitatis in ſumma miſſa.

IN pricipio erat verbū. Joh. p̄. Diligenter circa materiā natiuitatis xp̄i triplex nobis occurrit natiuitas. ¶ Prima qua naſcitur eternalr a patre. Eccleſi. 20. Ego ex oꝛe altiſſimi ꝓdij ¶ Secunda eſt: qua naſcitur corporaliter ex virgine. Yſa. 7°. Ecce virgo ꝯcipiet: ¶ Tertia eſt: que naſcitur ſpiritualiter per gratiā in deuota mente. ¶ Prima eſt a nobis deſideranda: qꝛ ex eius viſiōe beati erimus. ¶ Secunda celebranda: qꝛ per illam ſumus viſitati in terris. ¶ Tertia ē a nobis officioſe ꝓſequēda: qꝛ in nobis naſcit᷑: ſꝫ qꝛ vtraq; eſt incōprehēſibilis nullus itellectus creatus ex puris naturalibus poteſt contingere ad cognoſcendū harū natiuitatum ſacramentum. Et ideo dicit Leo papa. Qđ non ſolū ad diuinā: ſꝫ etiā ad humanā generationē pertinet illud ꝓpheticum. ſ. generationem eius quis enarrabit? Johānes igitur volens loqui de vtriuſq; natiuitatis emanatione verba ꝓfundiſſima ⁊ vires humane mentis quodāmodo excedētia ꝓfert: qui vt ait Criſo. Totꝰ humanitatis igenia tranſcēdens illuc aciē mētis direxit: quo vix angelica creatura attingere pōt. Ideo enī aqle cōparatur: qꝛ oculo itellectus eterni ſolis claritatē imarceſſibilē acutius ꝙ̄ ceteri euangeliſte intuetur: vt pꝫ in euāgelio. d. In principio ⁊c̃. vbi ſunt aliqua conſideranda.

Primum p̄ncipale.

c Irca primum vbi agitur de eterna emanationē: cum dicitur. In p̄ncipio ⁊c: ibi occurrunt ſex ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ in diuinis eſt emanatio ⁊ generatio perſonalis filij a patre. In quo diſtinguit̄ nouum teſtamentū a veteri: in quo non fit apta mentio de emanatione perſonaꝝ. Nouum aūt loquit̄ de filio: ſiue q̄ꝫtum ad diuinitatem: ſiue q̄ꝫtum ad humanitatē. ¶ Inquantum ad diuinitatem ꝑtinet.. in hijs verbis quatuoꝛ tanguntur. ¶ Primū eſt: ꝙ eſt patri ſubſtantialis: cum dicitur eſſe in patre. In p̄ncipio eſt verbuꝫ. Omne. n. quod eſt in principio: patri ꝯſubſtātiale ē. ¶ Scd̄m ꝙ inter ipſos eſt diſtinctio perſonalis: cum dicitur Verbum eſt apud deum. ¶ Tertium eſt ipſorum in eſſentia ⁊ in natura veriſſima vnitas: que nec partes rōnis: nec diffinitōis. ſ. genus ⁊ differentiā admittit. quod notatur cuꝫ dicit̄ Deus erat verbū. i. ratio. Rationis. n. non eſt ratio. ¶ Quartuꝫ eſt filij a patre coeternitas. verbum hoc eſt in p̄ncipio apud deum. Patet ḡ in hijs emanatio ꝑſonalis verbi a patre. ¶ Nota ꝙ ly ineſt dei ⁊ diuinoꝝ omniū inq̄ꝫtum diuina ſunt: ineſſe ⁊ intimū eſſe. vnde Augu. Intus erat: ⁊ ego foris. Patet etiā in potentijs aīe: que q̄ꝫto diuiniores ⁊ ꝑfectiores ſunt: tanto intimiores. ¶ Scd̄m notabile eſt: ꝙ potius dicit̄ in p̄ncipio q̄ꝫ a principio Et hoc ꝓpter aliquas rōnes. ¶ Prima eſt: q2 verbum ſiue ars manet in artifice: q̄ꝫuis foris ꝓcedit in opere. ¶ Secunda eſt. Naꝫ diuinoꝛum ꝓpꝛium eſt ineſſe ⁊ intimum eſſe. ¶ Tertia eſt: q2 ſic eſt in p̄ncipio natus a patre: ꝙ nihilominus ſemper naſcit̄. ¶ Quarta q2 ratio rōnis eſt accipere res ipſas in ſuis p̄ncipijs. ¶ Quinta eſt. q2 verbum ip̄m exēpla rerum creatarum nō eſt quid extra. ad qd̄ deus reſpicit: ſicut apud nos. ¶ Sexta q2 ly. a: notat cām efficienteꝫ vel cauſe ꝓpꝛietatem. ly in ſapit nām cauſe finalis. Deus aūt q̄ꝫuis ſit rerum oīum creatarum tam cauſa effectiua q̄ꝫ finalis: magis tamen verius per p̄us ⁊ ꝓpꝛie eſt cauſa finalis: tum q2 finis eſt cauſa p̄a in cauſando: tuꝫ q2 efficiens non agit niſi per intentionem finis: ⁊ motum a fine ⁊ ꝓpter finem. Et ſic ꝑ conſequens eſt mouens motuꝫ ⁊ 2m in cauſando: quod deo ꝓpꝛie nō ꝯuenit. ¶ Dicit ḡ in pꝛincipio. vbi circa emanationem quatuoꝛ occurrūt. ¶ Primo vnitas in eſſētia: q2 in p̄ncipio eſt verbū. vnde Augu. Pater eſt p̄nm: nō de pꝛincipio. Filius autē pꝛincipium eſt de p̄ncipio. In p̄ncipio igitur eſt verbum. i. in patre idem exiſtens cum eo eſſentialr̄. Joh. 10. Ego ⁊ pater vnuꝫ ſumus ¶ Scd̄o alietas in ꝑa: q2 verbū eſt apd̄ deuꝫ ¶ Tertio equalitas in maieſtate: q2 deus eſt verbum. vnde Anſel. Deus eſt quo magis cogitari non pōt. Igitur verbum in maieſtate eſt equale patri. ¶ Quarto coeternitas in etate: q2 filius patri eſt cooeternus. Hoc ingt erat in p̄ncipio apud deum. Pater. n. eſt eternus. Si igit̄ filius ei nō eſſet coeternus: tunc non eſſet in p̄ncipio apud patrem: habita verboꝛum expoſitione in cōparatione ad patrem Poteſt etiā exponi in cōparatione ad creaturam: quam fecit in p̄ncipio. ¶ Igitur eſt quadruplex pꝛimitas. ¶ Prima eſt exiſtentie: q2 in p̄ncipio erat verbum. ¶ Scd̄a eſt ſocialis aſſiſtentie: q2 verbum eſt apud deum. ¶ Tertia eſt ſimplicitas eſſentie: q2 d̄s erat verbuꝫ ¶ Quarta lucide euidētie: q2 hoc eſt in p̄ncipio apud deū. ¶ Nota etiā ꝙ h moraliter docemur: ꝙ p̄nm omnis creature intentionis ⁊ actionis dꝫ eſſe deus: q2 in p̄ncipio erat deus ⁊ deus erat verbum. ¶ Item etiam vis ſcire de omni actione tua interioꝛi ⁊ exterioꝛi: vtrū ſit diuina vel nō: ⁊ vtruꝫ deus ip̄am operetur in te: ⁊ per ipſum ſit facta vide ſi finis intentionis tue eſt deus. Qd̄ ſi ſic actio tua eſt dīna: q2 p̄ncipium finis idem eſt deus. Adhuc docemur ꝙ opus noſtꝝ debet eſſe rōnale: ⁊ ſm dictamen ⁊ oꝛdinem rōnis principiantis ep9 ideo ait. In p̄ncipio erat verbuꝫ: qd̄ eſt ratio Ro. 12. Rationabile obſequm veſtrum. Et Diony. de di. no. dixit. ꝙ bonum hoīs eſt ſꝫ rationem eſſe. Malum aūt qd̄ eſt pꝛeter rationem. Et p̄o metha. dicitur. ꝙ hoīuꝫ genus arte ⁊ ratione viuit. Et hoc eſt qd̄ in pſal. dicitur Multi dicunt quis oſtendit nobis bona? Et reſpondetur. Signatū eſt ſuꝑ nos lumen ⁊c. quaſi dicat. Ratio que nobis de vultu dei impꝛimitur: ipſa eſt que oſtendit nobis bona. Bonum enim illud: qd̄ ſm rōnem fit: recte ⁊ bene fit: ⁊ bonum eſt: ⁊ de vultu dei ꝓcedit ſm illud pſal. De vultu tuo iudicium meū ꝓdeat. Et Aug. de libe. ar. docet. ꝙ omnis lex hoc ipſo iuſta eſt ⁊ bona: q2 de vultu dei pꝛocedit. Mala vero ⁊ iniuſta ſi abinde nō ꝓcedit ¶ Scd̄a ꝯclo eſt: q2 ꝙ omnis effectus verius eſſe hꝫ ⁊ nobilius in ſola cā pꝛima: q2 in illa hꝫ

eſſe abſolute ꝛ ſimpliciter. Ideo licet plꝛes ſint cauſe: tamen a nulla aliarum cauſaꝝ effectus habet eſſe: niſi a ſolo deo. vnde Aug. ꝑ ꝯfeſſionum loquens de deo ait. Nulla vena trahiẜ aliunde: qua eſſe ꝛ viuere currat in nos: preterq̃ꝫ tu facis nos domine: qꝛ ſumme eſſe ꝛ ſumme viuere es. ¶ Ratio eſt: quia vnum quodq̃ꝫ agit ſibi ſimile: nec qcq̃ꝫ agit vltra ſuam ſpẽm. Omne aũt citra deum eſt ens ħ vel hoc. Non aũt ens: aut abſolute eſſe. ſed ħ eſt ſoliꝰ prime cauſe: qui deus eſt. Relinqtur igitur ꝙ licet a cauſis alijs ſecundis res alie ꝓducantur ſiue fiant: omnia tamen ꝛ ſingula ſiue a natura: ſiue ab arte ꝓducta imediate ab ipſo deo ſolo habent eſſe ſuũ ꝙ ſunt: vt ſit ordo talis littere ſic. Omnia per ipſum facta ſunt. Sequitur ꝙ oẽm actionẽ ꝛ in oibus: ſiue in natura: ſiue in arte: in eſſendo ꝛ cognoſcẽdo ꝓcedit neceſſario generatio filij: ita ꝙ ipſa oia ſunt facta. vnde Augꝰ. li. ꝯfeſ. dicit. Verbo coeterno dicis quecunq̃ꝫ dicis. ꝛ ſic qđ dicis: nec aliter q̃ꝫ verbo facis. Romanorum. xjº. Ex ipſo ꝛ per ipſum.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ ly oia: qꝛ diſtribuit ꝓ entibus. Peccata vero ꝛ vlr mala nõ ſunt entia vnde nõ ſunt facta ꝑ ipm: ſed ſine ipſo. vnde diciẜ. Sine ipõ factuꝫ eſt nihil. i. pctũm. vnde Aug. Mala. n. nõ ſunt facta: qꝛ nõ ſunt effectus: ſed defectus alicuius eſſe. vnde verbũ lꝫ coiter ſit indeficiens pñm: qꝛ nulli actui deeſt: nec tamẽ ex ħ ſequiẜ: ꝙ deus ſit cã peccati: qꝛ lꝫ pectũm quo ad ſubam actus ſit a deo: non tamen quo ad deformitatẽ: vel aliter ſm Aug. Peccatũ nihil eſt: ꝛ hoies cum peccãt nihil fiunt. Peccatum igiẜ inq̃tum eſt nihil fit ſine eo: qꝛ omne factũ a quocunq̃ꝫ ſine eo eſt nihil Eſſe aũt omne ꝛ oium: a deo eſt ſolo. Anſel. de ꝯce. vir. arguit cõtra dicens. Si pctũꝫ eſt nihil: cũ de nihilo nemo debeat puniri. Qua reſigiẜ deus punit hoiem ꝓ peccato? Reſpõdeo lꝫ pctũm nihil ſit: niſi carentia iuſtitie. Deus tamen punit pctõres non ꝓ nihilo: ſed propter aliqd: qꝛ debitũ honorẽ ſibi quem ſpõte reddere voluerunt: ab inuitis exigit: Et ne deordinatum ſit aliqd in regno dei: eos ſeparat a iuſtis: ꝛ in ordine ꝯpetẽti diſponit. Hec ille Pro exigentia igiẜ debiti honoris ꝛ obſeruatione recti ordis: deus iuſte punit peccatores Item ſine ipõ fctũm eſt nihil. Igiẜ furtũ ꝛ alie male actões ſunt a deo dicẽdo. Cum pctũꝫ ſit volũtarius defectꝰ a ſumma eſſentia ſm Augustinum ſit ꝑuatio. Nota tamẽ ꝙ illđ ſine q̃ factum eſt nihil: aliter põt exponi. ſ. ꝙ nihil factum eſt a deo ſine ratione: ſapia ꝛ intellectu. pſal. Omnia in ſapia feciſti: vel ſine ipſo factum eſt nihil: qꝛ rõnes reꝝ in deo eterne ſunt ꝛ eſſe oium q̃ in rebus facta ſunt. Nihil. n. fit viſibiliter aut ſenſibiliter: qđ nõ de interiori: inuiſibili atq̃ꝫ intellectuali aula ſummi imperatoris aut iubeaẜ: aut ꝑmittatur: vt ait Aug. 3. de trinitate capitulo quarto.

Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ qꝛ omnis creatura in verbo eterno hꝫ eſſe virtualr: ꝛ quaſi neceſſitate ſubiecta: Ideo etiam diciẜ in eo viuere. vnde Augꝰ. 4. de tri. dicit. In hijs qdeꝫ que ꝑ ipꝫ facta ſunt: corpꝰ quod vita nõ eſt: ꝑ ipſum nõ fieret: niſi in alio anteq̃ꝫ fieret: vita eẽt. Ratio huius eſt. Nam viuẽs diciẜ ſine viuum eſſe: qđ ex ſeipſo vel a pñº intra ꝛ in ipſo mouetur Qđ aũt nõ moueẜ niſi ab aliq̃ extra viuũꝫ nõ eſt: neceſſe diciẜ. Ex quo pꝫ ꝙ ꝓprie nõ viuit omne qđ efficiens ante ſe eſt: ꝛ ſupra ſe ſine fine: extra ſe vel aliud a ſe. Tale auteꝫ eſt omne creatũ ſolus deus: vtpote finis vltimus ꝛ mouens ꝑmum: viuit ꝛ vita eſt. vnde dicit. Qđ factum eſt in ipõ: vita erat. vñ Aug. ſup geñ. Qđ factum eſt in ipõ creatore: vita erat: ꝛ ipſa vita, vtiq̃ꝫ creatrix eſſentia. ¶ Hijs viſis ſũt quatuor veritates. ¶ Prima eſt ꝙ oia dicũtur in deo eſſe ab eterno. ꝛ ita res anteq̃ꝫ eſſet in ſua natura: erãt in ſcientia diua: nec alr nouit deus res factas: q̃ꝫ cognoſcẽt eas futuras. Et ideo oia dicunẜ eſſe in ipõ vita. ¶ Secũda eſt ꝙ tam ꝑterita: q̃ꝫ preſentia: q̃ꝫ futura dicuntur deo ꝑſentia: qꝛ deo nihil preterit vel futurum eſt: ſed oia ſunt ei preſentia. Et hoc: qꝛ quadã ineffabili cognitõe ſue ſapie in eo ſunt. ¶ Tertia eſt: ꝙ lꝫ oia dicanẜ deo preſentia: q̃ ſunt in eius cognitõe ꝛ ſcientia: ꝛ ſcientia dei ſit idem ꝙ eſſentia eius: nõ tamen oia dicunẜ eẽ in diuina eſſentia: ne intelligãẜ eẽ eiuſdẽ eſſentie cum deo. ¶ Quarta eſt ꝙ non omne quod eſt ex deo: eſt de ipſo: qꝛ celuꝫ eſt ex ipõ ſed nõ de ipſo: qꝛ non eſt de natura. ſed omne qđ de ipõ eſt: eſt ex ipſo: ꝛ nõ eꝯ. vnde filius eſt ex patre. Qđ ǧ factum eſt in ipſo: vita erat qꝛ ſicut archa que eſt in mente artificis: eſt vita in eo ꝑticulariter: qꝛ agens cognitiuũ ꝑticulare. Sic omne qđ eſt factum: eſt in deo vita. vnde Augꝰ. 6. de tri. Verbuꝫ eſt ars patris plena oium rationum viuentiũ. ¶ Nota moraliter ꝙ ſicut opus virtutis ſemꝑ eſt: ꝛ fit in

virtute. Nemo.n.extra iuſtitiã operatur: ſic opus diuinũ ⁊ bonũ: nullus operatur niſi in deo. vnde Joh.15. dicitur. Sicit palmes nõ poteſt facere fructũ: niſi mãſerit in vite: Sic nec vos ⁊c. Si vis ergo ſcire ſi opus tuũ ſit opus virtutis ⁊ diuinũ. vide ſi factũ ſit in dõ. Tunc in deo factũ eſt: ſi ſis in caritate. Joh. p°. Qui manet in caritate in deo manet. ⁊c.

¶ Scdo vis ſcire ſi opus tuũ ſit in deo: vide ſi opus tuũ ſit viuum. Nã dicitur: Qd factũ eſt in ipſo vita erat: viuum autẽ opus eſt: qd extra deũ ⁊ p̄ter deũ non hꝫ modos nec finem.

¶ Tertio vis ſcire ſi opus tuũ ſit in deo vide ſi opus tuũ ſit in vita tua. Eccli.4. Pro iuſtitia agonizare ꝓ aĩa tua: ⁊ vſqꝫ ad mortẽ certa pro iuſtitia. philip. p̄. Mihi viuere xp̄us eſt: volo dicere: ſi vis iuſte agere ⁊ bene viuere: hoc ſit tibi vita tua. i. ſit tibi carius ⁊ dulciꝰ q̄ꝫ vita tua: ſm illud: Vſqꝫ ad mortẽ certa ꝓ iuſtitia. qꝛ ſi ſic: opus eſt in deo diuinũ ⁊ iuſtũ ſm hoc exponitur illud. Tollite iugũ meum ſup vos. Jugũ dei ſup ſe tollit: qui mandatum dei plus diligit q̄ꝫ ſeipſũ: ſm illud. Abneget ſemetipſũ. Hinc eſt qꝛ ſancti martyres potiꝰ elegerunt vitã ſuã relinquere amore dei: q̄ꝫ iuſtitiam. vnde dicit. Qd factum eſt in ipſo. i. oĩs virtualis pfectio quã nobis in vita ſua exẽplificauit. Uita erat. Ducẽs nos in vitã eternã pp imitationẽ: qd autẽ ſeqtur. Uita erat lux hoĩuꝫ. Moralr̄ vult dicẽ: qꝛ talis vita edificat ⁊ illuminat ꝓximũ pluſq̄ꝫ v̄ba. vñ Mat. 5°. Uideãt opa v̄ra bõa ⁊c. vñ Jhero. Plus intelligit qd oculis videt q̄ꝫ qd aure pcipit.

¶ Quinta ꝯcl'o eſt: qꝛ dõs dicitur lux ſm diuinã ⁊ humanã naturã eſſentialr̄ ⁊ ꝓprie illuſtrans: nõ tm̃ interius p inſpirationem: ſed ẽt exterius in doctrina: in factis: ⁊ ꝯuerſatione. Jobis. p̄. Deus lux eſt: ⁊ tenebre in eo ñ ſunt vlle: excludens ex ſe oẽs rationẽ tenebrarum: Et ideo dicitur lux vera: qꝛ impmixta. vñ gloſa ibidẽ dicit. Deus lux eſt: q igitur vult habere ſocietatẽ cum luce: pellat tenebras peccatorum: qꝛ tenebre cũ luce ſocietatẽ hr̄e non pñt vnde dicitur. Lux in tenebris lucet: lux deus eſt: ⁊ omne qd diuinum eſt ⁊ pfectũ: tenebre oẽ qd creatũ eſt. Lux ergo. i. pfectio diuina lucet in tenebris. Sed tenebre eũ non ꝯp̄hẽderunt: vt ſit ꝓprie illuminata actiue heredis actiones dei: que eſt creatio: gubernatio: vel ſic. Lux in tenebris lucet. i. in creaturis: q̄ habent aliquã opacitatẽ. vnde Dionyſius. Impoſſibile eſt nobis aliter lucere diuinũ radium niſi varietate velaminũ circunuelantiũ. Sic enĩ ignis in ſpera ſua nõ lucet: ſed ſm doctores lucet in materia aliena: puta in terre carbone: vel ſic. Lux in tenebris lucet: qꝛ ſicut malũ ſemp in bono nec videtur: nec cognoſcit: nec lucet niſi in ſpem boni: ſic qd falſũ eſt non cognoſcitur: niſi in veritate. Lux in tenebris lucet: ⁊ tenebre eã nõ ꝯp̄hẽderũt. Nihil enĩ eſt puꝝ malũ: nec puꝝ falſũ: nulla enim falſa doctrina eſt: que nõ aliqua vera intermiſceatur: ſm Bedã. Adhuc aũt moralr̄: lux in tenebris lucet: qꝛ virtus lucet ⁊ apparet in diuerſis ⁊ oppoſitis. Prime corin. 2°. virtus in infirmitate perficitur. Pſal. Igne me examinaſti. Grego. Qualis vnuſquiſqꝫ apud ſe lateat: illata ꝯtumelia ꝓbat. Et vt idẽ ait. Quãto.n. quiſqꝫ nobis aduerſatur: tãto maior in nobis virtus apparet. Patientia. ſ. ⁊ amor dei ſunt domeſtici noſtri. Pſal. Cibabis nos pane lachrymaꝝ. Boni.n. viri cibantur ⁊ ꝓbantur ⁊ delectantur in aduerſis: que p lachrymas dſignantur. vnde Matth.5. Beati q perſecutionẽ patiuntur: non dicit patientur: aut paſſi ſunt. Patientia.n. lucet dum actu qs patitur. vnde Augu. Cautior fuit Job in doloribus: q̄ꝫ Adam in nemoribus. Ille victus eſt in delicijs. Iſte vicit in penis. vnde dicitur. Lux i tenebris lucet. q. di. qꝛ dõs ipſe ꝯſolat ⁊ illucet hijs q ſuſtinent aduerſa. Pſal. Juxta eſt dñs hijs q tribulati ſunt corde. Et tenebre eã ñ cõ. qꝛ nõ ſunt digne ⁊c. Sẽp.n. remunerat ſupra ꝯdignum: ⁊ punit citra condignum.

¶ Sexta ꝯcl'o eſt: qꝛ lꝫ dĩna veritas p ſe non indigeat ꝯfirmatiõe facta p teſtimoniũ: qꝛ i ſe firmiſſima eſt: tñ pp dubiũ intellectꝰ icreati indiguit teſtimonio ꝯfirmãte. Nã dubiũ erat abſcõditũ: ⁊ p vocẽ manifeſtandũ. vnde Aug. Quia filius ſic erat hõ: vt lateret in illo deus: Miſſus eſt magnꝰ homo: p cuius teſtimoniũ inueniret pluſq̄ꝫ hõ. Iſte hõ miſſus a deo erat Johẽs: qꝛ ipſe erat illuſtratꝰ dĩna illuminatione: ob quã cãꝫ poſſꝫ ẽt credi a iudeis Meſſias. Ideo ẽt bene dr̄ lux verbi: ⁊ lucerna ardẽs: de quo extra ponit. Naꝫ ſicut in mõte irradiato: cognoſcitur qꝛ ſol ſit ortus. Sic Johẽs: vt antecedẽs prius irradiatus: lumẽ excepit: vt oculis noſtris nũciaret. Ratio etiã eſſe põt: qꝛ de deo nemo ꝯuenienter dare põt teſtimoniũ: niſi fuerit dõs cũ illo p grãm. Johẽs ergo i quo eſt gratia teſtimoniũ phibꝫ d xp̄o deo. vñ Aug.

dicit q Jobes de xpo q est ds non posset ferre testimoniū: nisi essz missus a deo: & h est qd di cit. Fuit hō missus a deo: vn Criso. dicit: q iō pconē hoiez misit: vt cognitā audiētes vocez. hoies facilius. s. q audiebāt aduerterēt. s. cre/dendo: vel iō ait hō: ne crederet eē angelus ob testimoniū pphe de ipo dicētis. Ecce ego mit to angelū meū. Matth .3. Qd ait saluator de ipso esse itelligēduz: q missus est a deo. Aug. Quō potuit de dō dicē vez: nisi missus a dō: vn Criso. Cū audis qm a dō missus nihil d re liquo humanū eē existima eoz q dicunt ab illo Nō. n. q eius erat dixit: sz q mittētis. Cui no men erat Jobes: nō ab hoie ipositū: sz a deo dicit glo. & ab angelo nunciatū. Hic venit in testimoniū. Hic signāter ait i testimom. Naz Act. 4. dr. Huic. i. xpo oēs pphe: testimoni um phibēt: iō ait. Hic venit i tes. non ad testi moniū: qz alij pphe qsi a remotis testificati sūt Sz Jobes ex ppiquo demōstrauit: sicut vox ad verbū. De lumie. i. de xpo icarnato. Dif/fert. n. lux a lumie: lux. n. est vt forma lumiosi siue qdā res i se absoluta: lumē vo dr isluētia recepta i pspicuo. vn p appropriationē filij di fz suā diuinitatez dr lux. Inqztuz vo icarnatus dr lumē: vtrūqz tn pueniat filio icarnato. vnde Criso. Quia ipse ihabitat lucē iaccessibilē: iō carnez induit: & vni pseruoz pcessit testimom qz iā negociabat ad hoiuz salutē: nō ad suā di gnitatē: & pp dubiū alioz: & h fz Aug. ptiebat ad illumiatū hoiez: qlis fuit Jobes testimom phibere d luie: vt oēs crederēt p illū: quo ad i tētionez mittētis: q oēs vult saluos fieri: sz ali/qn in qbusdā finis frustret pp defectū recipiē/tis: qz nihil obmittebat d ptingētib & ptinēti bus ad officiū suū. Nō erat ille lux. s. eētialr q illumiat oēz hoiez: sz erat illumiat participa tiue. vn Criso. dicit. Qd Jobes negās salu tē esse ondit incōparabilitatē illi cui testimo/niū phibet.

Scdz principale.

c Irca scdz vbi agit de tpali incarnatio ne verbi: cum dicitur. Erat lux vera vbi occurunt sex conclusiones.

¶ Prima pº est: q ois lux alia a deo: aliq te/nebra pmiscet. Rō est. Nā lux a manifestādo dr. eph. 5º. Oia inqt q arguunt a lumie mani/festant. Ex q apparet q tm vnūquodqz sortit de rōne luminis: qztuz pticipat de rōne mani festatiōis: & qztuz de rōne occultatiōis admit/tit: tātuz a rōne lumis dficit. Intelligēdum tn q cū de rōne lucis sit māifestatio: hec q qdru/pliciter variat. Naz quedā est lux que manife stat se pº: & alia alteri: sz nec se: nec alia manife stat sibijpsi: vt sol: q tātuz hz de tenebra mixtū qztuz suijpsi & alioz occultationē hz ad seipsā Est lux alia cui manifestant alia: & ipsa alteri: sz nō ipsa sibi: vt ē lux sensuū particulariū: q licz alia sentiat: nō tn ipsa sibi. & iō tantū admiscet de tenebris: qztuz nō manifestat sibijpsi. Est lux tertia q manifestat se sibijpsi: & alijs: & cui manifestant alia: sz in vtute alteri: nō in vtu te ppria vt ē lux itellect q se cognoscit & alia: & ideo qz ex seipso nō hz manifestationē: patit in se tenebre admixtionē. Est lux va q māifestat se & alia & sibi & alijs & totū in vtute ppa & hi lux ē ds: i q qz nlla rō deest māifestatiōis nihil pmiscet ei d tenebris. Et h ē qd dr. Lux erat. ¶ Scda pº est: q ds ē ppie lux va pp tres rōnes. ¶ Pria est. qz i diuinis nō accipit lux fi guratiue: sic accipiūtur corporalia: puta lapis: leo: sicut dic Aug. sup gen. ¶ 2º qz vez dicit ex duob. Pº: si attigit formā subalez illi nature. 2º: si nihil admixtū hēat alieni. Vtz qz ē in dō. Joh. p. Ds lux ē & tenebre i eo n sunt vlle. 3º. qz nō illumiat aliūde sicut crea/ture. Et iō dic. Erat lux va: fm Aug. dr hec lux mētiū: q ē sup mētes: & excedit oēs mētes Naz actualr mentes vere illumiate dicuntur ab huiusmodi lucis illustratione. Ipse. n. est lux hominū non brutorum sed rationabiliuz. ¶ Tertia pº est: qz ds ē lux. Et ve lux: qz sup mū & pmuz oiuz: Jō oia sub ipso illumiat. Et iō dr. Illumiat oēm hoiez veni. i huc mū. vbi Beda: Illumiat oēz lumie nature: sz nō lumi ne grē. Criso. dic: q si nō oēs illuminant: nō ē defect diuine lucis. Sz eius q oculos claudit p pctm. Dr etiā oēs illumiare: qz nullus illu/minat nisi ab eo. Ex istis sumunt notabilia. ¶ Prim est: q qz p ipz oia facta sunt: Seqt: q si qs ab ipso nō illuminatur. Jaz nō est sub ipso & inferius ipso: nec ipse est supius oibus. ¶ Prim. n. ds est p se influēs oib: q si iam nō isluat nō est pmum. Uniuersalr ēt vnum/quodqz vt est cā alioz ipsis isluit: als nō est cā alioz. ¶ Scdz est: q diuersa diuersimode il/luminat: qz qdaz illumiat lumie sub ppietate eē: sic illumiat oia entia mūdi: qbus dat esse. ¶ Secūdo aliqua lumie vite puta viuentia. Adhuc aliqua illuminat puta intelligentia: p ut est lux hoium: fz illud psal. Signatū est su per nos lumen vultus tui &c. Et est rato iudi/cans & ostēdens q sunt bōa. ¶ Jtē aliq illumi

minat gratia luminis ſupnaturalis. Alia vm/
bra fantaſmatū. ¶ Tertiū eſt: ꝙ homo pecca
toꝛ ſine gratia nihil ē: inter iuſtos: nec eſt ſub
deo: nec eſt lux gratie: nō aūt influit ſiue illu/
minat: qꝛ nulla cauſa influit niſi in ſuo inferio
ri. Hinc eſt ꝙ humilitas multum ꝯmēdatur:
eo ꝙ hoīem ſubdat deo. vnde Aug. Sine hu
militate nulla virt⁹ haberi poteſt: eo videlicet
ꝙ ipſa ſola facit hoīez ſubditū deo: ⁊ ipſuz re/
ſpicit vt inferius: ſupius. ¶ Quartum eſt: ꝙ
ad hoc ꝙ oēs debeant illuminari: opꝫ primo
ꝙ quilibet ſit homo ꝑ humilitatem: qua homo
dicitur ab humo. ¶ Scđo vt viuat ſꝫ ratio/
nem. Nā homo eſt aīal rationale. ¶ Tertio
vt ſit homo. ſ. vt habeat oīa inferioꝛa ſubiecta
ſibi. Pſal. Quid eſt homo ⁊c. ⁊ ſequit. Oīa
ſubiecíſti ſub pedibus eius. i. affectōibus. vn
de primo homini dictū eſt. Dn̄amini vniuer/
ſis aīantibus que mouentur ſuper terrā.
¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ xp̄s dicitur eſſe in mū/
do preſentia deitatis: vt factoꝛ regens creatu/
ras qs fecit: ſed dicitur eſſe ſꝫ humanitatez vt
nature reparatoꝛ: ⁊ vt reconciliatoꝛ. Hic ſunt
tria notabilia. ¶ Primū eſt ꝙ ds incōicabilr
ſemper in ſe exn̄s eſt in oī natura vel eſſentia
pſentialr: potentialr: ⁊ eſſentialr ſine ſui diſti/
ctione: ⁊ in omni loco ſine ſui circūſcriptione:
⁊ in omni tpe ſine ſui mutatiōe: in ſanctis ſpiri
tibus ⁊ aīabus eſt ꝑ gratiaz excellentius: ⁊ in
hoīe xp̄o excellentiſſime: in quo plenitudo di/
uinitatis inhabitat coꝛporalr. Ut ait apoſtolus
qꝛ in eo ds inhabitat: non tm̄ ꝑ gratiā adoptio
nis: ſed ꝑ gratiaz vnionis. ¶ Scđm notabile
eſt: ꝙ deus erat in ſe anteqꝫ res eēnt. Et ideo
ſancti dicuntur domus dei: nō ſic: vt ipſa ſub/
tracta: cadat deus: ſꝫ ſic deus habitat in ſanctiſ
vt ſi ipſe receſſerit cadant. ¶ Tertiū eſt ꝙ ds
habitat in quibuſdaz deū non cognoſcentibus
⁊ non diligentibus: q nō ſunt templū dei. vn/
de dicitur. In mundo erat. Jhere. 23. Celuz
⁊ terram ego impleo.
¶ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ tam maieſtas qꝫ infir/
mitas in xp̄o vobis oībus ſufficienter profuit
ad ſalutez. vnde Ber. dicit. Totum vobis de
xp̄o valuit. totum ſalutifex: totūqꝫ neceſſariū
fuit. Nec min⁹ ꝓfuit infirmitas qꝫ maieſtas:
qꝛ ⁊ ſi ex diuinitatis potentia iugū peccati in/
bēdo ſubmouit: ex carnis tn̄ infirmitate: moꝛ/
tis iura moriendo ꝯcuſſit: vnde dicit. Et mū/
dus a diuina acceptatiōe ꝑ peccatū deſtitutus.
factus eſt. ſ. ſaluus: qꝛ reparatus in ſe: qꝛ recon
ciliatus patri. Per ipꝫ. ſ. humanatū paſſum:
⁊ ſic merētez nobis redemptionis ſacramenta
¶ Sexta ꝯclo eſt: ꝙ cū cognitiōis veri lumi/
nis ſubtractio ſit effectus peccati: ſꝫ illud ſapi
entie. 2°. Excecauit eos malicia eoꝝ. Aliquā
do tn̄ ordinatur ad alicuius dānationez ex ſui
natura. Aliqñ etiā oꝛdinatur in alicuius ſalu/
tez. Ratio eſt. Nā excecatio eſt quoddaz pām
bulū ad peccatū. Pctm̄ aūt ad duo ordinatur
ad vnū quidez ꝑ ſe. ſ. ad dānationē. Ad aliud
quidem ex dei miſerentis ꝓuidentia. ſ. ad ſal/
uationē inquantuz ds pmittit aliquē cadere in
peccatū: vt pctm̄ ſuuz agnoſcens humilr ⁊ cō/
uertat̃ ſm Aug. vnde ⁊ cognitiōis ſubtractio
ex ſui natura oꝛdinatur ad dānationez: pp qđ
etiam ponitur eſſe reprobatiōis effectus. Sꝫ
ex diuina miſericoꝛdia talis cognitionis ſub/
tractio ad tps oꝛdinatur ad ſalutez coꝝ qui ex/
cecantur: ſed talis miſericoꝛdia ſoluz impedit̃
predeſtinatis: quibus oīa cooperantur in bonū:
Ro. 8°. hoc etiā pꝫ. Nam excecatio importat
duo. ſ. auerſionē a diuino lumine: ſic ds non
eſt cauſa excecatiōis. Aliqñ dicit ſubtractionē
gratie. Ex qua ſeqtur ꝙ ſi mens diuinit⁹ non
illuminet̃ ad recte videndū: ⁊ coꝛ hoīs nō emo
liatur ad recte viuēdum. ſic deus eſt cauſa ex/
cecatiōis. Et hoc eſt qđ dicit: Et mūdus eum
non cognouit. i. mundo affixi: ⁊ ea que mun/
di ſunt ſapiūt. Non cognouit. vnde gloſa di/
cit: ꝙ mundus. i. homo qui in mundū mente
deſcendit amādo: non cognouit: qꝛ excecauit
eos malicia eoꝝ.

Tertium principale.

CIrca tertium principale: vbi agitur
de ſpirituali infuſione ſeu ꝯceptione
aīe fidelis cuz dicitur. In propria ve
nit ⁊ ſui eū nō receperunt: vbi ſunt ſex ꝯ⁹nes.
¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ ſicut in xp̄o inuenit̃ du
plex eſſe. ſ. diuinum ⁊ humanū: ſic etiā dupli/
cia ꝓpria ſibi appropriantur. Nā ſm naturaz
diuinā hꝫ duplex ꝓpriū. ſ. naturale ⁊ moꝛale.
Propꝛium aūt diuine nature eſt quadruplex:
ſcilicet ens vnum: vez: bonuz. ¶ Primo er
go docemur ꝙ ds eſt ⁊ opat̃ in oib⁹ ⁊ venit ad
oēs: ⁊ ad oīa inqꝫtuz ſunt: ⁊ inqꝫtū ſunt vnū:
inquantum vera: inquantuz bona. ¶ Scđo
docemur: ꝙ deus veniens ex eius preſentia
immediate: ⁊ nullo cooperāte operatur in no/
bis entitatem: vnitatem: veritatez: ⁊ bonitatē
¶ Tertio docemur: ꝙ quāto quis elongatur
a multo: ⁊ vnum intendit: tanto eſt perfectioꝛ

et diuinior. Luce. 10. Turbaris erga pluri/
ma: vnum eſt neceſſarium: vnde Augu. di/
cit: Naturaliter improbamus quicqd ab vni
tate recedit: atq; in eius diſſimilitudinem ten
dit. Ex quo datur intelligi eſſe aliqd ſimplr.
¶ Primũ eſt vnũ: a quo quicqd aliquo mõ
vnũ eſt: ab illo habet. Ratio pmiſſorũ ẽ vnũ
enim verum ꝛ bonum conuertuntur. Rece/
dens ergo ab vno: cadit a vero: cadit a bono:
cadit a deo: Deus enim vnus eſt. Cadens ğ
a vero cadit in mendacium. Pſal. Qui dili/
gitis vanitatẽ. ꝛc. Cadens a bono cadit in ma
litiam. Pſal. Dilexiſti malitiã ſup benigni/
tatẽ: recedẽs a deo accedit ad diabolũ. Joh. 8
Vos ex patre diabolo eſtis: In iſto enim von
habent oĩa: ꝛ que ſunt: ꝛ q̃ vera ſunt: ꝛ que bo
na ſunt. Jaco. 1. Qui offendit i vno factus ẽ
omniũ reus. Jaco. 3°. in multis offendimus
omnes. Omnis enim multitudo aduerſatione
vnius eſt peccatũ vel nature vel moris. Pſal.
Tu autẽ ppiciaberis peccato meo. Multũ eſt
enim: Multũ qdem eſt omne peccatũ in ſe ipſo
etiã ſi ſemel facit eo ꝙ mult⁹ eſt caſus ab vno
ꝛ per ꝯñs a bono. ꝛc. ¶ Secũdo ſm diuinã
naturam habet etiam ppria moralia ſm illud
Greg. Deus cui ppriũ eſt miſereri: ꝛ par
cere: ꝛ ſaluare. Scdm Aug⁹. Saluator di/
ctus eſt mundi vt ſaluet mundũ. Saluari nõ
vis: ex te iudicaberis. Miſereri nõ vis: nec
tui miſerebit. Matth. 18. Nõne ergo oportu
it ꝛ te miſereri ꝯſerui tui ꝛc. ¶ Scdo chriſtus
ſm humanam naturam dicit habere ppria: ꝛ
ſunt tria. ¶ Primũ eſt puritas nãlis: ꝛ gra
tia gratis exhibita: ꝛ defectus nãles. ¶ Pri
mum pꝫ. Nam verbũ caro factũ: aſſumpſit
puram nãm ſine vitijs: que inimicus hõ ſup/
ſeminauit. Matth. 13. Hec. n. nõ ſunt ſemẽ
dei: nec iſta deus plãtauit: nec ſunt opa ei⁹ p
pria: ſꝫ inimici. De⁹ fecit hoiem rectũ. Eccl'i
aſtici. 7. ¶ Scdm etiã pꝫ: qꝛ verbum caro fa
ctum: nãm hoĩs aſſumpſit gratia mera: nõ ex
meritis nature qbuſlibet pcedentib⁹. ¶ Ter
tium etiã pꝫ: qꝛ verbum caro factũ: aſſumpſit
defectus carnis debitos. i. penalitates. Nõ au
tem defectus: que peccata ſunt ꝛ aĩe propria.
Dicamus ğ. In ppria venit chriſtus ſm di/
uinam nãm: quo ad pmum: qꝛ entia que ſunt
ꝛ vnum: ꝛ verũ. ꝛ bonum nõ habent a ſe: ſed
a deo. vnde Aug⁹. Mecũ eras ꝛ tecum nõ
eram: Hoc etiã pꝫ de mia: que ſibi: ꝛ nõ alte/
ri appropriat. Dicamus. 2°. In ppria venit.
¶ Primo quo ad nãm humanã. Nam natu
ram a ſe factam: opus ſuum proprium aſſum
pſit ſine pctõ. Joh. p. Sine ipſo factum ẽ ni
hil. i. peccatum. In ppria venit. 2°. ſ. ex gra/
tia deo ſolo appropriata. Thi. 3 Apparuit be
nignitas ꝛc. In ppria venit. 3°. ppria. ſ. hoĩ
ꝛ nature humane. Aſſumpſit. n. mortalitatẽ
ꝛ paſſibilitatẽ: que nõ deo: ſed hoi ſunt ppria.
Sed certe ſui eum nõ receperunt: qꝛ ex ſe nõ ha
buit: nec ex ppriis ſibi. Moral'r aũt in ppria
venit: ſ. in mẽtes hoĩum: qui ſe totos dedica/
uerunt deo: ꝛ proprios fecerunt: vt iam nõ ſi
bimet viuant: ſed deo. Et ſui eum nõ recepe/
runt. i. illi qui ſibimet viuunt: querẽtes q̃ ſua
ſunt: non que dei. Tales eum non capiunt:
nec venit in tales mentes.
¶ Scda ꝯclo eſt: ꝙ gratia dei oĩbus pſto eſt
ſine pſonarũ acceptione: cum ſit donũ dei a ſo
lo deo nature collatũ: regrit tamen diſpõez de
bitam in recipiente. Nam ſicut videm⁹ in agẽ
te nãli: ꝙ non introducit formam in nãm: niſi
diſpoſitam ꝛ p̃paratam. Sic etiam in ſpũali/
bus a deo in aĩam deuotã non introducit for/
ma gratie: tanq̃ in ſuum pfectionale: niſi fue/
rit prius p̃parata. Nam nã humana lꝫ lapſa
fuerit: nõ tamen inueterata ꝛ obſtinata. Et p
ꝯſequens in ea remanſit aliqua aptitudo ad ſu
ſceptionem gratie. Talis aũt aptitudo eſt flexi
bilitas ex parte mẽtis: ꝛ ex parte gratie. Et h̃
eſt ꝙ dicit. Quotquot aũt receperunt eũ. ſ. p fi
dẽ ꝛ dilectõez: q̃ duo oñdunt mẽtez volũtariã
¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ fruct⁹ huius ſpũalis par
turitionis chriſti in aĩa deuota per operũ execu
tionem eſt: ꝙ hõ fit per gratiam adoptionis fi
lius dei: ꝙ ipſe eſt per nãm. Et ideo veritas
ꝯſulit nos nõ habere nec ſcire patrẽ: niſi deũ.
Matth. 23. Patrem nolite vocare vobis ſu
per terrã. Unus eſt. n. ꝛc. Si qs. n. p̃ter deũ
patrem hẽret: ab hoĩe illo formaret: ꝛ accipet
eſſe ab illo: ꝛ eſſet illius. Et ꝯſequenter nõ eẽt
pfectus: nec vere filius ſolius dei. Nemo. n.
duos patres hẽre põt. vnde dicit. Unus igi
tur eſt pater veſter. Hoc eſt autem qđ dicitur
Quotquot aũt receperunt eũ: mũdi. ſ. ab omni
forma genita ꝛ impreſſa a creatura. Dedit eis
ptãtem filios dei fieri. ſ. per adoptionem. vn/
de Aug⁹. Deus ſic fit hoĩs filius: vt hõ fiat fi
lius dei: ꝛ per ꝯñs heres eternitatis. Ro. 8.
Si filij ꝛ heredes.
¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ tria ſunt que talem ado
ptionem ex parte noſtra operantur in nobis.

¶ Primū ē cognitio dei ꝑ fidem. Nā eſſe
filium dei: datur ei: qui xp̄m recipit per fidē
Johēs in canonica. Qui credit qm̄ ihs eſt fi-
lius dei: ex deo natus eſt. nō quidem corpo/
ral'r: ſed ſpiritual'r. ¶ Et nota ꝙ credere ⁊ ꝑ
fecte cognoſcere: ſe habent vt ꝑfectum ⁊ imꝑ
fectum. Prima cor. 14°. Ex parte enim co/
gnoſcimus ⁊c. Ex quo pꝫ ꝙ credens nōdum
eſt filiꝰ dei ꝓprie: cuius eſt videre et noſcere
patrem: nec tm̄ eſt exps omnino filiationis: ſꝫ
ſe habet ad illā ſicut diſpoſitio. Eſt ergo crede
re quaſi motus ⁊ fieri ad eſſe filium: vnde di/
cit q credūt in noie eius: fieri filios dei. Fieri ī
ꝑfectum eſt. Filios eſſe ꝑfectum eſt. In noie
igitur filij credit: q fidem habet qa iam fit: ſed
nondū eſt filius. ¶ Secundum eſt puritas
mentis. vnde dicit. Nō ex ſanguinibus neqꝫ
ex volūtate carnis. vult dicere: ꝙ nihil huma
num ⁊ per conſequens nihil mondanū: neqꝫ
creatum: debet ſe gignere in nobis. vt ſimus
ex illo nati: Ex ſanguinibus enim maris ⁊ fe
mine homo naſcitur. Per voluntatem viro
carnis feminā intelligit: cuius eſt obedire: ſi/
cut ꝑ ſpiritū. Aliquādo vir intelligitur cuiꝰ
eſt imperare: vel per ſanguinibus intelligitur
vegetare qd in nobis eſt nō obediens ratiōi.
ꝑ voluntatem carnis ſignat ſenſitiuū qd i no
bis obedit rationi quaſi tn̄ cū murmure. Per
voluntatem viri ſignatur noſtrū rōnale. Ra/
tio enim et intellectꝰ vir eſt in anima. Joh. 4.
Voca virū tuū ⁊ ve. vn̄ ꝑ grāz incarnatōis vl
ꝑ ſp̄ualem illapſū im mentē: in filios adopta
mur: quotiēs diuis opibꝰ ⁊ ꝑ ꝯn̄s deo ꝯfor/
mamur ⁊ ꝯfigurām̄ur: ſꝫ illd cor. 3. nos reue
lata facie gl'iā dn̄i ſpeculātes trāſformamur in
eandē imaginē. ¶ Tertium eſt ex deo naſci:
qd fit dupl'r. ¶ Pᵒ ſp̄ual'r. ſ. qn̄ qs regnārat
mēte in deū ꝑ grāz ſp̄ūs ſcti mundantē vl' ſan
ctificantem ⁊ in bono confirmantē. vt ſic qs
ſpiritualiter naſcat ꝑ gratiā. ¶ Secūdo eter/
naliter. ſ. qn̄ qs mente perfecte et rationaliter
tranſformatur in deum rōne obiecti beatifici
per lumen glorie in intellectu: ⁊ habitum cari
tatis in affectu. vt ſit ſm. Ber. Rationi ple/
nitudo: lucis voluntati: multitudo pacis. me/
morie: continuatio eternitatis. vnde dicit. ſed
ex deo nati ſunt. Sicut qd natū eſt ex carne
caro eſt. quod natum eſt ex ſpiritu: ſpiritus eſt
Sic ⁊ qd natum eſt ex deo: deus eſt. Sequit
igitur qd omnis qui natꝰ eſt ex ſpiritu ſiue ex
deo: opa ſp̄ūs: vel dei opetur. Joh. 14. Opa
que facio ⁊ ipſe faciet: ⁊ maiora hoꝝ faciet. Si
ille qui operatur opa dei vel ſp̄ūs ex deo eſt.
¶ Quinta ꝯᵒ. eſt ꝙ deus caro fit ⁊ in nobis
habitat viſibiliter ⁊ ſenſibiliter: quotiens diui
nis operibus ⁊ per ꝯn̄s deo conformamur et
configuramur: ſm illud prima cor. 3. Reue
lata facie. ⁊c. Hoc enim pꝫ in naturalibus. Vi
demus enim ſenſibiliter de igne: qui ex conti
nuata calefactiōe ferro imbibitur: ⁊ quaſi for/
ma factꝰ inhitat. Calor qm̄ vtpote fluens a for
ma ignis naturā ſapit illius. ⁊ agit per ꝯn̄s in
virtute illiꝰ. adeo vt ferrū operur opera ignis
ſplēdet lucet: ⁊ relucet in ipo eē ⁊ forma ignis
vn̄ a pho carbo ignitꝰ ſpēs ignis dr̄. ſicut illd
Mat. 5. Luceat lux ve. Et Joh. 10. Opibus
credite: vt cog̃ſcatis: q2 pr̄ in me ē ⁊c. Dr̄ igit
Ver. ca. fa. eſt. Caro ponit h ꝓ hoie. Maluit
eiꝫ euāgeliſta dicē. Verbū ca. fa. eſt q̄ hō: ad
ꝯmēdationē humilitatis: q2 nō ſolū grāz hoiſ
ſꝫ ⁊ carnē aſſumpſit. Et in h ꝑcutit ſupbiā mł
toꝝ: q gl'iantes de potiorib9 originis ſue: occl
tāt humiliora. ¶ Hic ſunt tria notabilia mo/
ralia. ¶ Primᵐ ē: ꝙ vt dictū eſt: ꝑmus fructꝰ
incarnatōis vbi eſt: ꝙ eſt filius dei nālis: vt
nos ſimꝰ filij dī ꝑ adoptōē. pax. n. mihi eēt
vbum caro factū ꝓ hoie in xp̄o: ſuppoſito illo
a me diſticto: niſi ⁊ i me ꝑficeret: vt ⁊ ego eēꝫ
filius dei. ſ. filius ⁊ heres. Et fortaſſis h ē qd
oramꝰ. Mat. 6. Fiat volūtas tua ⁊c. i. ſicut in
xp̄o celo volūtas prīs facta ē: vt eēt filiꝰ. Sic
⁊ in tra. i. in nob terrā inhitantibꝰ: fiat volun/
tas prīs: vt ſimus filij dei. Ro. 5. Accepiſtis
ſp̄ūm ado. fi. dei. Et infra. Si filij ⁊ he. here
des qdē dei. coheredes aūt xp̄i. vn̄ vbū ca.
fa. eſt in xp̄o. ſ. ꝑmogenito. Et hitauit in nob
qn̄ gnām̄ur filij dei ꝑ adoptōē. ¶ Scd̄ꝫ no/
tabile eſt ꝙ vbū ca. fa. eſt: in xp̄o ex̄ noſ: hoc
ꝑo ꝙ ex̄ nos nō facit nos ꝑfectos: ſꝫ potꝰ in/
tra nos. Et ꝑ h ꝙ hitauit in nob: nos denoiat
⁊ nos ꝑficit: vt filij dei noiaremur ⁊ ſimus.
Tunc. n. filius dei vbum ca. fa. in nob hitat
. i. in nobiſipis. Ecce tabnaculū dei cū hoibꝰ
⁊ hitauit cū illis: ⁊ ipe ds cum eis erit eoꝝ ds
Hitauit inquit in nob. i. qn̄ in qlꝫ noſtrū filius
dei fit hō: ⁊ filius hois fit filius dī. ¶ Tertiū
eſt ꝙ nō eſt imaginādū falſe: q̄ alio filio ſiue
imagie xp̄s ſic eſt filius dei: ⁊ alius queadm
hō iuſtus ⁊ deiformis ſit filius dī. Ait. n. trāſ
formamur in eandē imaginē. vbi grā vt pꝫ i
exēᵒ. Quotqt ſpecula opponant faciei hois fō
mat imago ab eadē facie nāli, ſic ēt oēs iuſti ⁊

ſingl'i ab eadē iuſtitia formanť ⁊ trāſformanť i eadē: aliogn nō eēt vniuoce iuſti. ſ; nec iuſtus gl; eēt vere iuſtus: ſi alia eēt iuſtitia in ſeipa: ⁊ alia in iuſto. vñ bñ dr̄ illō heb. 2. Debuit per oīa frībus aſſimilari. pp quā cām nō ɔfundiť frēs eos vocare. vñ ēt adiecit. Tā; a dñi ſpū q. d. ſicut eodē ſpū oēs iuſtificamur: ſic eode; filio dei oēs iuſti ⁊ deiformes. q ꝟbu; ca. fa. in xp̄o hītante in nob: ⁊ nos ſibi per grā; con formādo noīamur: ⁊ ſumus filij dei: vt ſit ipē ꝑmogenitus in multis fratribus. Et hec eſt gratia ſuper gratiā: vt verbum nō ſolum factum ſit caro: ſed ꝙ caro factū hītet in nobis.

Sexta ɔ° eſt: ꝙ ſicut gl; iformatus forma aliq̄ eſſe illius forme plenū h;: ⁊ habēdo in ſe videt oēm gl'iam: ⁊ oēm virtutē ſiue oēm pſe ctionē ⁊ po^m illius forme: ſm illō ſapien. 8. Venerūt mihi oīa pariter cū illa. Et Ro. 8. Cum illo oīa nobis donauit. Sic ēt oīs qui natus eſt ex ſpiritu ſiue deo. Verbū. n. factu; caro: in ipſo hītat: ⁊ informatus q̄ſi vnigenitus ab illo videt gl'iam eiuſ. Plenus gratie ⁊ veritatis. i. oīs pſectōis eius ⁊ gl'ie eius. Heſter. 15. Facies tua plena eſt gratiaꝝ. Et h̄ eſt ꝙ dic̄. Uidimus gl'ia; eiuſ. q. d. ꝙ hij ꝗ ptāte data: vt filij dei fiāt: ex deo nati ſūt. Et verbū ca. fa. caro in ipīs hītauit. Uidēt gl'iam ipſius q̄ſi vnige. i. ſilēs vnigenito: ꝙ ly q̄ſi ſilitudinē ſigat. Johs. Silēs. n. erimus: ⁊ videbimus eū ſicuti eſt. Silē. n. a fil'i ſemp cogſcit. q. d. gl'ia; eius q̄ſi vnigeniti a pr̄e ſolo. ſ. nos geniti qde;: ſ; nō ab vno pr̄e. Ipſe ḡ per gnātione; q̄ eſt ad eē: ad ſpēm ⁊ nām: ⁊ pp h̄ filius eſt nālis. Nos vero p regenerationē q̄ eſt ad ɔfirmationē nāe. ipē imago patris nos ad imaginē totius trinitatis. Plenū gr̄e ⁊ ve. i. oīs pſectionis gratie ⁊ veritatis. Quādiu. n. ignis generať ex ligno: nūq̄; plene gaudet de calore S; poſt̄ lignū adeptu; eſt formā ignis: tūc pfecte accipit formā: ⁊ in forma plenū calore; ia; nō p̄cedentē ⁊ diſponentē ad formā ignis ſ; poti⁹ ɔ̄ñtem ⁊ p̄cedentē ab ipā forma ignis Et ſic ceſſat triſtitia pturientis alterationis ⁊ mot⁹: ⁊ plene gaudet de plenitudie: cui nihil addi pōt: ſ; in ipō qeſcit. Sic in ꝓpoſito q̄diu diſſimiles ſum⁹ ⁊ adhuc pturimur vt formeť in nobis xp̄s. Gal. 4. Inqeti ſum⁹: ⁊ turbamur erga plurima cum Martha. Cum vero iam xp̄s filius dei in nob format⁹ ē: vt ſimus ⁊ nos filij eius. Joh. 5. Et ſimus filij dei ab lecta omni diſſil'itudine. Johes. Silēs ei erimus: ⁊ videbimus eum ſicuti eſt. Vnū facti in xp̄o ⁊ p ipm. Johīs. 17. Tunc plenu; ⁊ pfectū eſt gaudiū in nobis: ⁊ qeti ſumus: ſm illō Augu. Feciſti nos ad te: ⁊ inquietum cor noſtꝝ ⁊c.

Quartum p̄ncipale.

q Vartū p̄ncipale. Circa eius tpalem natiuitatē ſumēdo h̄ ꝟbu; caro factum eſt vbi myſteriu; hr̄e incarnationis deſcribiť q̄ ad tria. Pº. n. notať ex pte pſone aſſumētis dignitas icomparabilis: q: ꝟbum qō erat d̄s in p̄nº apō pr̄em. 2° oñdiť nāe aſſumpte fragilitas ineuitabilis: q: caro. i. hō aſſumptus. 3° exp̄miť ipſius vnionis vnitas iexplicabilis: q: factū eſt. ſ. mirabile in ocl'is nr̄is: q: inexplicabile myſterium Sic igitur verbum caro. ⁊c.

Circa totū ſit iſta pº ɔ°: ꝙ ꝟbum in diuis aſſimilať ꝟbo nr̄o mētali. vñ Aug. 15. ō tri. dixit: ꝙ ꝟbu; mentis nr̄e qō intus latet: ⁊ h̄ ꝟbum eſt imago verbi in diuis: q: ſicut hoc verbū mētis a memoria naſciť: ita verbum in diuis a patre ꝓcedit: Et ſicut verbū mētis aſſimilať ſcie de q̄ naſciť: ita verbū in diuis oīo aſſimilať: imo eſt eiuſdē nāe cu; patre: a quo ꝓcedit. Aliud aūt ꝟbum eſt oris: qō foris ſonat. ⁊ h̄ verbū ē ſignū ꝟbi mētaliſ. vñ Aug. 15. de tri. Verbū qō foris ſonat: eſt ſig^m verbi: qō intus latet. cui magiſ ꝟbi ɔpetit nomē Nam illō qō carnis ore proferť: vox ꝟbi eſt: verbum eſt ⁊ ipm dicitur pp illō a quo vt foris appareat: aſſumptum eſt.

Scdā ɔ° eſt: ꝙ inter verbū nr̄m: ⁊ verbū in diuis: duplex eſt drīa. Pª eſt ꝙ verbū noſtꝝ eſt impſectū. Verbu; aūt diuu; pfectiſſimum eſt. Ratio aūt ipſectōis in ꝟbo nr̄o ē ꝙ verbū noſtꝝ nō oīo adequať ſcie nr̄e. Pl⁹ eīm ɔtineť infra ſciam nr̄a; mētale;: q̄; poſſumus ꝟbo exp̄mere. vñ phs. Plura ſcim⁹: ſ; vnū intelligiuſ. Uerbū aūt intelligim⁹ in actu ɔſideratōis. Et iō q̄ñ; ſcie hītum p m'lta ꝟba exp̄mimus actualr̄: ⁊ h̄ eſt ipſectōis in verbo noſtro. S; ꝟbum diuum eſt pfectiſſimū: q: vnicū ꝟbum eſt exp̄ſſiuum totius ſcie pr̄is ⁊ eēntie ⁊ oīu; creaturaꝝ. Si. n. ſic nō exp̄mēt eēt ipſectu; ꝟbu;. vñ Au. Si aliqō min⁹ eēt in ꝟbo q̄; in dicētis ſcia ɔtineť: eſt ipſectum ꝟbum. Scdā drīa eſt: ꝙ ꝟbum noſtꝝ eſt inſiſtens: ⁊ nō eſt eiuſdē nāe cum intellectu: a quo oriť. Verbu; aūt in diuis eſt ꝟbum ſubſiſtens in nā dei. Subſiſtēs aūt in nā dei eſt deus. Et ideo verbum in diuinis eſt deus.

¶ Dominica infra octauas.

Quanto tempore heres paruulus ē ꝛc. ad Gal. 4. Scḋm quod dicit beatus Aug. Pater tradidit filiū: quo redimeret ſeruos: miſit ſpiritum ſanctū quo adoptaret ſeruos in filios. Filium dedit in preciū redēptionis. Spiritū. ſ. in priuilegiū adoptiōis: ſʒ ſe deniqʒ totū ſeruat i hereditatē adoptiōis. Et ideo apl's vidēs euidēter nobis eſſe neceſſariū hāc adoptionē ad noſtram ſalutem: cū ſit effect⁹ gratie ſpūs ſancti: q gr̄a ei⁹ ſaluati ſumus. Jō in epl'a tria determinat. Primū principale.

Circa primū: vbi primo determinat de adoptiōis realitate cū dicit. Quāto tempore ſunt octo concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ lʒ predeſtinatio ꝛ adoptatio ſint idē: q vtraqʒ dicit mihi quandam ordinationē alicuius ad gloriam. Differunt tn̄: naʒ p̄deſtinatio eſt gratie preparatio. i. diuina electio: qua elegit quos voluit ante mūdi cōſtitutionē ab eťno. Adoptatio aūt hoc fac̄ i tpe

¶ Scḋa ꝯclo eſt: ꝙ lʒ xp̄s fuerit p̄deſtinatus filius dei: nō tn̄ fuit filius adoptionis. Ratio primi eſt: q ſub p̄deſtinatiōe non ſolum cadit gloria: ſed etiam illud qḋ ſequitur ſicut antecedens ad ꝯſequētes: cū ſit ordinatio alicui⁹ ad gloriā: ſed hec ē vnio humane nature ad ſuppoſitum verbi in xp̄o. Ergo ꝛ vnio cadit ſub p̄deſtinatiōe: ſʒ p vnionem xp̄s eſt filius dei. gitur ꝛc. Qḋ aūt vnio iſta ordiabatur ad gloriam: ſicut antecedēs ad ꝯn̄s pʒ: q nulla merita de ꝯdigno poſſunt ꝯparari glorie ad quam xp̄s fuit aſſumptus: nec etiā gratie quā habuit aīa xp̄i: Ergo oportet ꝙ hoc fuit pp̄ vnionem nāe ad verbū: ꝙ vnio ordinabať ad gl'iā ꝛc.

¶ Scḋa ratio ſecūdi eſt: q adoptio denominať in adoptato quandā extraneitatē a filiatione: ꝛ ponit quandā gratificationē: ꝛ tn̄ ordiat adoptatū ad poſſidenduʒ hereditatē: ſed xp̄s nō fuit extraneus: q nō potuit fuiſſe nō filius cū non habuit in ſe rationē ꝯtrariā filiatiōiſ. Et nota ꝙ tribus modis poteſt creatura eē extranea. ¶ Primo: quia fuit actu ſub culpa. ¶ Scḋo q lʒ actu nō ſit: tn̄ aliqn̄ fuit. ¶ Tertio quia indifferēs: ſcilicet vt poſſet eſſe. Nullus iſtorum modorū fuit in chriſto.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ nos ſumus proprie filij adoptiui: nō ſolū dei p̄ris: ſʒ et Jeſu xp̄i. Ratio ē: q i diuinis eſt duplex actio: vna ē ab intra q̄ eſt notionalis. Alia eſt ab extra q̄ eſt eſſentialis: ꝛ iſta eſt cōis tribus pſonis: ſʒ adoptio eſt q̄daʒ actio ad extra: ergo nō ſolū filij adoptiui ſumus p̄ris di: ſed omnium trium perſonaꝝ.

¶ Quarta ꝯ° eſt ꝙ talis gr̄a adoptiōis gratificās: nos ordinat ad poſſidēduʒ eternā hereditatem: ꝛ hoc ex gratia: nō ex iure: q ceſſante gnātione nāli nihil iuris ꝯferť eis de cōgruo: vel de debito in hereditate adoptātis: niſi per dn̄m hereditatis p̄us eligať adoptione. vnde Pſal. Elegit nobis hereditatē ſuā ꝛc. Glo. Nō merito nr̄i: ſed gr̄a ſua elegit nobis dare hereditatē ſuā. i. vitā eternā. vn̄ Augu. 83. q. q. 75. dicit. Quāuis heres dicať cū iaʒ hereditas morte deceſſoris firma teneať: nec alio mō poſſit itelligi heres: ſʒ qḋ dr̄ humanis legib⁹ nos tn̄ heredes dei p̄ris dicimur: ꝛ ſi ipſe non deceſſerit: q hereditatē eternā: nos filij ſpōſi ꝛ ſpōſe ſpamus: quā poſſidebimus non p̄ris morte: q mori nō pōt: ſʒ filij. Et ad Ro. 8. dicimur heredes dei ꝛ coheredes chriſti.

¶ Quita ꝯ° eſt: ꝙ lʒ multiplex ſit hereditas. ſ. tpalis: penalis: ſpūalis: ꝛ celeſtis: tn̄ magis ꝓprie gl'ia celeſtis dr̄ hr̄ditas: cuius ē triplex rō

¶ Prima ē: q ſicut p̄rna hereditas ꝓprie debetur filijs: ſic ipſa gl'ia filijs dei. Pſal. Ecce hereditas dn̄i ꝛc. ¶ Scḋa eſt: q ſicut hereditas tpalis vite poſſideť a filijs: q̄ diu viuunt. ſic hereditas gl'ie a filijs dei. vn̄ eccl'i. 44. Cū ſemine tuo pſeuerauit hereditas: ꝛ loqtur ꝺ filijs miſicordie. ¶ Tertia q ſicut hr̄ditas tpalis admittiť pp̄ crimē leſe maieſtatis: ſic q debent eē filij dei p gr̄aꝫ pp̄ pctm̄ mortale qḋ eſt ꝓpe offenſa diue maieſtatis: hr̄ditatē eternā admittūt. Eccl'i. 41. filioꝝ pctoꝝ pibit hr̄ditas

¶ Sexta ꝯclo eſt: ꝙ ad hāc hereditatē induxcūt nos duo. ſ. in ꝓprijs actiōibus humilis reputatio: ꝛ debita grāꝝ actio. Pʒ primū. Naʒ verus humilis ex humilitate ſua non reputať opa ſua: q̄ntūcunqʒ bona. Luce. 17. Cum oia benefeceritis dicite ꝛc. gloſa. Reſpectu dei q bonoꝝ noſtroꝝ nō eget: nō reſpectu ſui vel ꝓximi: tāto magis debemus nos humiliare: cū de illis omiſim⁹ multa: in multis. n. offendimus oēs: ꝛ ideo nō debemus ceſſare a bono ope: ꝛ tn̄ totū meritū noſtꝝ iſufficiēs eſt reſpectu mercedis eterne. Neꝝ eſt de ꝯdigno: non de ꝯgruo. Ro. 8. Nō ſūt ꝯdigne paſſiōes ꝛc.

¶ Scđʒ pʒ. Nā gratiaꝝ actio maxime debet̃ illi q gratis beneficiū ꝯtulit ad qđ nō tenebat̃. In deo aūt ꝑncipal'r inuenit̃ causa debiti: cum sit ꝑncipiuʒ oīuʒ bonoꝝ nostroꝝ. Vñ reqrit̃: vt ille q suscepit beneficiū obliget̃ ad gratiaruʒ actiōes. Cuʒ ĝ a deo sumus beneficiati: sumus sibi grati: ⁊ h̃ p debiti obsequij redditionem. Nā si hō ab hoie suo: nō vniforme: sed multi plex ministeriū exigit: q̃̃to magis nos vnius tm̃ opis vsu nos exercere debemus: sed semp nouis studijs augere ꝑora. Et h̃ est qđ dicit. Quāto tpe heres. s. p grāʒ adoptiōis ad glīaʒ celesteʒ paruulus est. s. p ꝓꝑe actiōis reputa tionē. Nihil differt a suo reddēte. s. debitum obsequiʒ gratitudis: q2 eq̃liter. s. humil' reputa tio suijpsi⁹ ⁊ gratitudo faciūt ipʒ dñʒ oīuʒ meri torīaꝝ actionū h̃ditat̃ successiōis p adoptiōeʒ

¶ Septima ꝯ⁹ est: ꝙ sicut ſm iura paruulis heredib⁹ post decessuʒ parētuʒ: actores ⁊ tuto res assignātur: q ipsos defensāt ꝯtra hostes: ⁊ p eis cās eoꝝ agāt: ⁊ i moribus eos iformēt sic etiā adoptiuis tutores assignātur: q sunt 5.

¶ Prim⁹ tutor est timor dī. Psal. Dedisti h̃ditatē timētib⁹ nomē tuū. ¶ Scđs ē inno cētia. Psal. Nouit dñs dies immaculatoꝝ: ⁊ h̃ditas ⁊c. ¶ Tertius ē paupṫas volūtaria. Jac. 2°. Nōne paupes elegit ds in h̃ mūdo: diuites i fide ⁊ h̃des regni. ¶ Quartus ē ꝯ stinentia pp deū. Psal. Sustinētes aūt dñm ipsi hereditabūt terrā. ¶ Quītus est iustitia. Ysa. 45. oēs iusti hereditabūt terrā in ꝑpetuū ⁊ h̃ est qđ dicit. Sub tutoribus ⁊c. q. d. ꝙ hijs gratijs nutritus qs dignus fit grā adoptiōis.

¶ Octaua ꝯ⁹ est: ꝙ hij tutores iformāt ado ptiuū maxīe in fidei rudimēto. Quelibet ēt q̃̃tūcūqʒ simplex iplicite tenet̃ credere. s. in fi de maioꝝ. Nā explicatio fidei opʒ ꝙ ꝑueniat ad iferiores p maiores. Et ideo tales supiores ad quos ꝑtinet alios ordinare: tenētur h̃re ple nioreʒ notitiā de credēdis: ⁊ si maiores erra rent: nō seqtur error minoꝝ: q2 minores h̃nt fideʒ iplicitam i fide maioꝝ: inq̃̃tum adherēt doctrine diue. vñ apl's. p° corīn. 4°. Imitato res mei estote: sicut ⁊ ego xp̄i. Humana co gnitiō nō fit regula fidei: ſʒ veritas diuina: a q̃ si maiores deficiant: non ꝑiudicant fidei sup pliciū: q eos rectā fidē h̃re credunt: nisi ꝑtina citer eoꝝ erroribus adhererēt ꝯtra vl'is eccl'ie fideʒ: q̃ nō pōt deficere dicēte dño. Luce. 22. Ego p te rogaui petre vt nō deficiat fides tua ⁊ hoc est qđ dicit. Ita ⁊ nos cū eēmus paruuli scilicet in cognitiōe speculatiua articuloꝝ fidei Eramus seruiētes exercitio bone actionis fi dei. Sub elemētis. i. rudimētis fidei: q̃ sunt de incarnatiōe: passione: ⁊ resurrectione xp̄i. Mūdi. i. maioꝝ doctoꝝ fidei in mundo: Im plicite eis ⁊ eoꝝ dictis credendis.

Scđm principale.

Circa scđʒ principale: vbi dr̃ de ado ptātis benignitate: cuʒ dicit. At vbi venit ⁊c. vbi sunt quatuor ꝯclōnes.

¶ Prima ꝯclō est: ꝙ tp̄s incarnationis xp̄i multū ꝯgruebat pp nostrā adoptioneʒ duplici ratione. ¶ Prima est: q2 inueterata inimici tia ⁊ ꝑcacitter vitiata: nō potest bene reduci ad statuʒ ꝑstinuʒ: nisi aliq̃ copula ꝯiūgatur intrin sece: in qua par solidet̃. Et ideo: q2 ista discor dia erat dura: lʒ p partes inequales fuerit: fa ctuʒ est ꝯiugiū humanitatis nostre in xp̄o: que ibi desp̄osata fuit Vbo. Et iō: q̃̃to copula aliq̃ ē magis idissolubilis: tāto par ē magis firma vtriusqʒ partis. s. dei ⁊ hois. ¶ Scđa ratio ē q2 nullus est idoneus legatus ad iterponendū discordiāʒ cū ꝯsideratione: nisi sit tātuʒ de par te vna q̃̃tuʒ ē de parte alia: alias posset haberi suspicio: sed opʒ ꝙ sit neuter: aut ꝙ participet vtrūqʒ extremum: q2 tunc est magis fidelis ⁊ plus ꝑtinet ad ipsuʒ. Et ideo q2 xp̄s fuit de ge nere diuo ⁊ de genere humano: ideo fuit ꝯue nientissimus mediator: mediante qua media tione: filioꝝ adoptionem recepimus.

¶ Scđa ꝯclusio est: ꝙ tp̄s incarnationis xp̄i dicitur tp̄s plenitudinis pp octo. ¶ Primo ꝑpter pacis abundātiāʒ ⁊ tēporaliuʒ redundā tiaʒ. Psal. Orietur in diebus eius iustitia ⁊c. ¶ Scđo pp plenitudinem gratiaꝝ. Johis p̄. De plenitudine eius oēs accepimus. ¶ Ter tio pp impletioneʒ figuraꝝ legaliū. Matt. 5. Nō veni soluere legem ⁊c. ¶ Quarto ꝑpter plenitudineʒ diuinaꝝ ꝑmissionum dei. vnde Johis p̄. Gratia ⁊ veritas p Jesum christuʒ facta est. i. in illo impleti sunt. ¶ Quito pp im pletionē ꝓphetiaꝝ ⁊ visionuʒ. Damas. 9. Vt ipleatur visio ⁊ ꝓphetia. ¶ Sexto pp plenitu dineʒ tēpoꝝ corin. 10. Nos sumus in quos fi nes seculoꝝ deuenerunt. ¶ Septimo pp im pletioneʒ ruine angeloꝝ. Psal. Implebit ru inas. ¶ Octauo ꝑpter plenitudineʒ ꝑmioꝝ Ysa. 58. Implebit splēdoribus aiām tuam.

¶ Tertia ꝯclō est: ꝙ christus non solum nos in hoc tpe ad futuram gloriā adoptauit. ſʒ etiā ab eterno nos ꝑdestinauit. vñ Aug. in libro

de predeſtinatione ſic ait. Preclariſſimuꝫ.n. lumen pdeſtinatiōis ⁊ gratie: eſt ipſe mediator dei ⁊ hominuꝫ: hō chriſtus ihs. Ille.n.homo vt a verbo eterno in vnitate pſone aſſumptus filius dei vnigenitus eſſet. vñ h̄ meruit: q̄ ei⁹ bonuꝫ qualecūq̄ꝫ pceſſit: vt habeat ineffabileꝫ poteſtateꝫ: niſi faciēte ac ſuſcipiēte deo verbo? Ille hō ex quo eſſe cepit filius dei vnicus eſſe cepit: filiū dei femina illa gr̄a plena ɔcepit: nō carnis ɔcupiſcentia: ſꝫ ſolo dei munere: ⁊ hoc eſt q̄d dicit. At vbi venit.ſ. dei ordinatione. Plenitudo tp̄is.i. ipletio tp̄is p̄finiti a deo. Miſit d̄s filiuꝫ ſuū.i. viſibileꝫ fecit nobiſ. vñ Aug. de trini. Ideo miſſuꝫ illū intelligere debemus: q2 ex illo incōprehēſibili: inenarrabili ſecreto ꝓfunde maieſtatis: dedit ſe ɔphendenduꝫ mentibus noſtris dei filiuꝫ: non ſolū cuꝫ ſe exinaniret: ſed etiā cuꝫ ſe daret habitaturuꝫ in nobis: natuꝫ ex muliere q̄d dicit more locutionis hebreoꝝ: vſus.n.hebreoꝝ dicit mulieres nō virginitate corruptas: ſꝫ feminas. vñ Aug. De ſpiritu ſctō ex virgīe Maria d̄s vnicus natus eſt. Sed ſi q̄ritur ſm eundē quō incarnatio facta eſt ipꝫ verbū dei. Dico v̄bum carnē factuꝫ.i. hoīeꝫ factū. Deus aūt ſemꝑ faciens eſt: fieri neſcit: vt ſic. Fctm̄ ſub lege: q2 ſm Aug. ſub legis onere circūciſus legal̄r: ⁊ hoſtia legalis ꝓ illo oblata ē: ⁊ in tēplo p̄ntat⁹ Luce.2. Nec mirꝫ ſi ⁊ illa opa legis ſuſtinuit ex q̄bus liberaret eos q in eis ſuiliter tenebātur: factus ē ergo ſub lege.i. ſub onere legis ſicut ſub alijs penis: nō tn̄ ſub legis auctoritate: vt ab ea expiaret. Ipſe erat.n. dn̄us legis: Sed vt ab ea nos liberaret ſicut ab alijs penis. Ideo ſequitur.

ℭ Quarta pclō: q2 lex carnis ⁊ pcti prepediebat gr̄e adoptionē. Et ideo ab effectibus legiſ carnis ⁊ peccati voluit nos liberare. Intelligēdum tn̄ q̄ q̄nq̄ꝫ ſunt effectus legis: q per incarnationē ab hac hereditate excludunt. ℭ Primus eſt ifidelitas. vñ iudicū ſcd̄o. Dixerunt galladite iepte. Heres i domo p̄ris mei eē ñ poteris: q2 d̄ adult'a m̄re natus es.i. de eccl'ia malignātiū. ℭ Scd̄s ē vacatio opuꝫ carnis: Gal'.4. Nō erit heres filius ancille cū filio libere. ℭ Tertius ē diffidētia de dei po^a. vnde numeri.13.d'. filij iſrael.ſ. diffidentes de po^a dei. Dixerūt ſe nō poſſe obtinere terrā ꝓmiſſionis. Et ideo dictū eſt eis: q̄ illā nō ingredientur. ℭ Quart⁹ eſt p̄ſumptio de ꝓprijs viribus. Prouer.2°. Hereditas ad quā feſtinat non capietur. Vnde feſtinantes hic dicuntur p̄ſumentes de meritis ꝓprijs. ℭ Quintum ē pctm̄. Eph.5°. Quia oīs fornicator aut immundus: aut auar⁹: nō habebit hereditatē ⁊c. Unde ſubdit. Ut eos q ſub lege erāt.ſ. p̄ſſi ⁊ rei: q̄ꝫtum ad effect⁹ legis carnis. Actuū.15. Hoc eſt onus q̄d nec nos: nec p̄res noſtri ⁊c. Redimeret a ſuitute legis: q facit pctm̄: ſuus eſt peccati: A diabolo: a pditiōe: ⁊ ab effectib⁹ ſupradictis. Ut adoptionē filioꝝ reciperem⁹ ideſt vt bona q̄ p gr̄aꝫ dantur: p que ſunt filij: vel vt participes eſſemus dine glorie.

Tertium principale.

Circa tertiū principale: vbi determīat de adoptiuo ⁊ vtilitate: cū dicit. Qm̄ auteꝫ eſtis filij. vbi nota: q̄ gr̄a adoptiōis q̄tuor effectus opatur i nobis. ℭ Primus eſt filiatio ſpūalis. Nā cuꝫ filij ſit imitari p̄reꝫ dicimur filij: q2 gr̄a adoptionis facit nos imitari patrē xp̄ꝫ. Et ſūt duo gnā filioꝝ.ſ. peñitentes ⁊ innocētes. Penitētes.n. ſunt filij: q2 imitātes xp̄ꝫ carnē ſuam crucifigunt cū vitijs ⁊ ɔcupiſcētijs. In cuius rei teſtimoniū: in trāſfiguratiōe: que ſigat pniaꝫ aīam transfiguran tem. Audita eſt vox p̄ris.ſ. Hic eſt fili⁹ meus dilectus ⁊c. Innocētes etiaꝫ ſunt filij: q2 pdeſtinati ſunt ad vitā eternā. vnde 1^a. Iohis.5°. dicitur. Qui ex deo eſt natus: nō peccat: q2 generatio dei ɔſuat euꝫ: vt non peccet: vñ dicit. Qm̄ aūt eſtis filij dei.ſ. p gratiam adoptiōis. ℭ Secūdus effectus eſt pfectio vite moralis. Hic aūt meretur fieri habitaculū ſpūs ſancti: q eſt donū dei pcioſiſſimi. Et ideo diligenter ē obſuabile. Seruatur.n. bene viuēdo. Perditur aūt peccando. vñ dicit eph.5. Unicuiq̄ꝫ veſtꝝ data eſt gratia.i. ſm gloſaꝫ ſpūs ſancti. Et ſeq̄tur. Nolite ɔtriſtari ſpm̄ ſanctuꝫ. gloſa id eſt p mala opera a vobis fugare. vñ Aug. dicit. Ut.n. ꝓbaremur adoptati eſſe a deo in filios dei: ſpiritum ſuū dedit nobis: q ſignum patris oſtendit in filios. vnde dicit. Miſit d̄s ſpirituꝫ filij ſui in corda noſtra.ſ. vt ſpiritual̄r viuentes eius morali vite ɔformaremur. vnde Ro.8°. Ipſe ſpiritus reddit teſtimonium ſpiritui n̄ro: q̄ filij dei ſumus. ℭ Tertiū ē cordialis intētionis affectio ad deum: ita vt deſpectis corruptibilibus ⁊ caducis: deſiderio ſurſū feramur in deum. Nā intendere eſt ideꝫ q̄ in aliud tēdere. Et ideo bona intentio eſt que ordinatur debite referēdo ea que ſunt ad fineꝫ in ipſum: ⁊ hoc per potentiam libere operanteꝫ.

Nec aūt potentia eſt libeꝝ arbitriuꝫ: ad qđ cō/
currit intellectus vt iudicans. Et voluntas vt
eligens. Et ideo hec intētio dicitur pura ꝯtra
ſimulationē ypocriſis. vnde pſal. Deus deuſ
meus ad te de luce vigilo. Ad te inqt: non ad
luctuꝫ: vel ad hominū laudē. vñ intentio pura
ſm Ber. Eſt vt in omni actiōe tua: aut hono
rem dei: aut vtilitatē ꝓximi pretendas: q̄ deſi/
gnatur p clamoreꝫ. vñ dicit. Clamantē Abba
pater. i. q facit nos clamātes deſiderio qđ nun
q̄ꝫ preſumeremus: niſi ſpūs doceret. vñ Ihe/
ronymus. Clamor in ſcripturis non magne
vocis emiſſio: ſed intētionis magnitudo deſi/
gnatur. Pſal. Clamaui in toto corde meo ex
audi me dñe ꝛc. ¶ Quartum ē ſuilitatis pec
cati, excluſio: difficilis prorſus res eſt: ꝛ ſoli di
uine virtuti poſſibilis ſuſceptum ſemel peccati
iugū a ceruicibus excutere: qm̄ q facit peccatuꝫ
ſuus eſt peccati. nec eſt iā liberari: niſi in ma-
nu forti. Talē autem ſuilitateꝫ excludit gratia
adoptiōis. Oniam ꝯſulēdo: ꝛ ꝯtinentiā inge
rendo: vnde dicit. Ita qꝫ iam non eſt ſeruus:
vili ſuilitate peccati ſeruiēs: ſed filius amore
ſuiēs. Joh. 15. Jam nō dicā vos ſuos: ſꝫ
filios p patris imitationē p graꝫ. Q đ ſi filius
ꝛ heres erit in futuro: ꝛ h̄ per deuꝫ. i. per dei
miſericordiam ꝛ operationem. Quā nobis ꝛc.

¶ Dñica infra octa. Sermo đ euāg°. 20.

Erāt maria

ꝛ Joſeph mirātes ꝛc. Lu
c cc. 2°. Scđm quod dicit
Bernar. Uenit. n. filius
dei. Tot ꝛ tanta mirabilia
in mūdo operatus eſt: vt
non immerito intellectum noſtrum ab oibus
rebus mundanis euocauerit: vt ſemper cogi
temus: q2 mirabilia fecit. ſ. qualiter rex dñs p̄
uenit nos: venerit ad nos: ſubuenerit nobis.
Et voluerit mori ꝓ nobis: vt viueremus: ſer
uire: vt regnaremus. Exulare: vt repatriare/
muſ: ꝛ vſqꝫ ad ſeruiliſſima opera inclinari: vt
ꝯſtitueret nos ſuper oia opera ſua. vnde ſi cō/
uertamur ad xp̄m erit qui auferet velamen de
cordibus: Intellectum illuminet: ꝛ affectuꝫ in
flāmet. Sed q2 hoc fit per propoſitum ſancte
voluntatis: ideo euangeliſta in hoc euangelio
quatuor ponit aduertenda.

Primum principale.

Irca primum: vbi proponitur nobis
c mirabilium xp̄i intellectualis ſpecu/
latio: cum dicitur. Erant Maria ꝛ
Joſeph: vbi ſunt quinque concluſiones.
¶ Prima ꝯclo eſt: q conueniens eſt homini
agere ꝓpter finem. Nam actiones que ab ho
mine aguntur: ille ſolum ꝓprie dicūtur huma
ne: que ſunt ꝓprie hominis: inquātum eſt ho/
mo. Differt aūt homo ab alijs aialibus in hoc
q eſt ſuoꝝ actuum dominus. vnde ille ſolum
actiones vocantur humane quaꝝ eſt domin9.
Eſt aūt homo dominus ſuoꝝ actuū per ratio/
nem ꝛ voluntatē. vnde libeꝝ arbitriuꝫ dicitur
eſſe facultas rationis ꝛ voluntatis. Ille ergo
actiōes ꝓprie humane dicuntur: q̄ ex volunta
te deliberatiua ꝓcedunt. Si que aūt alie actio
nes homini ꝯueniant poſſunt qdem dici hoīs
ſed non ꝓprie humane: cum nō ſint hominis
inquantum eſt homo: Manifeſtum eſt autem
q oēs actiones que ꝓcedunt ab aliqua potētia
cauſantur ab ea ſm rationē ſui obiecti. Obie/
ctum aūt volūtatis eſt finis ꝛ bonū. vnde opꝫ
q oēs actiones humane ſint ꝓpter fineꝫ. Ex
quo ſequitur documentum: q actus dicuntur
humani inquantuꝫ ꝓcedūt a voluntate delibe
ratiua. Obiectum autem voluntatis eſt bonū
ꝛ finis. Et ideo ſequitur q primuꝫ humanoꝝ
actuum: inquantum ſunt humani ē finis ꝛ ter
minus eorundē. Nam illud ad quod termina
tur actus humanus. i. quod voluntas intēdit
tanqꝫ finem: ſicut ꝛ in agentibus naturalibus
forma generati eſt conformis forme generan
tis: ꝛ hoc intelligitur cuꝫ dicitur. Maria: que
dicitur ratio diſcreta. Interpretatur eniꝫ ſtella
mariſ. Et qd mare: niſi cor hominis? De quo
Ihere. 17. Prauum eſt cor hominis: ꝛ in/
ſcrutabile: quis cognoſcet illud? Quid enim
fluctus maris? Sunt autem diuerſi ꝛ mutabi
les animi motus ꝛ appetituſ. Scopuli: in hoc
mari ſunt conſenſus ad peccata: quibus ani/
ma illi dicitur cum peccato. Peccato conſen/
titur: ad quos ſcopulos declinandos lucet hec
ſtella maris: id eſt radius rationis.
¶ Secūda ꝯclo eſt: q licet mens: ratio: intel
lectus ꝛ intelligētia ſint idem realiter: differūt
tamen ratione. Nam mens eſt rōnale ꝛ itelle
ctuale lumen: quo rationamur: intelligimus ꝛ
ſapimus. Que ita facta eſt ad imaginem dei:
vt nulla interpoſita natura ab ipſa veritate for
metur. Mens enim ex eo dicta eſt: quia emi/
net in anima preſtantior vis inter vires.

¶ Ratio eſt. Ea vis anime: que inter reruꝫ
corporearum naturas: formas: differentias:
propria ⁊ accidentia percipit vt corporea: ſed
non extra corpora: niſi rõne ſubſtãtie. Abſtra
hit enim a corporibus: que fundãtur in corpo
ribus: non actione: ſed conſideratione. Intel
lectus eſt ea vis anime: que inuiſibilia ꝑcipit:
ſicut angelos ⁊ demones. Intelligentia eſt ea
vis anime: que imediate ſupponit deo. Cer-
nit itaqꝫ ſummuꝫ verum ipm ⁊ vere incõmu
tabile. Sic igitur anima ſenſu ꝑcipit corpora:
imaginatione: corporũ ſimilitudines: actione
corporum naturas: intellectu ſpũm creatum.
intelligentia ſpiritum increatum.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ ꝓpoſitum bone vite licꝫ
ſit effectiue a ſpiritu ſancto: concipitur tamen a
diſcreta ratione diſpoſitiue: que eſt liberꝝ arbi-
trium. ¶ Ratio eſt. Habere ex hoc enĩꝫ libe
rum arbitrium dicimur: ꝙ poſſumus vnum
recipere alio recuſato: qḋ eſt eligere. Et ideo
naturã liberi arbitrij ex electione conſiderare
oportet. Ad electionem aũt concurrit aliqd ex
parte cognitiue virtutis: ⁊ aliquid ex pte appe
titiue. Ex parte cognitiue requiritur conſiliũ
ꝑ quod diiudicatur: quid alteri ſit p̄ferendum
Ex pte aũt appetitiue requirit̃ ꝙ app̄hendẽdo
acceptetur id: quod ꝑ conſilium diiudicatur.
Et ideo. 3°. ethi. liberꝝ arbitrium vocatur de
ſiderium conſiliabile: qꝛ ꝓprium obietum ele
ctionis eſt id: quod eſt ad finem. Hoc autem
inquantum huiuſmodi: habet rationem boni
quod dicitur vtile. Patet ꝙ cum bonum ſit
obiectum appetitus: ꝙ talis conceptio bone vi
te ſit a ratione diſcreta eligente diſpoſitiue: ſꝫ
a ſpiritu ſancto effectiue. vnde bene dicitur: ꝙ
Maria mater fuit ieſu. Que dicitur ratio diſ-
creta. Nam ſicut Maria ihm: ſic ratio diſcre
ta concipit per ꝓpoſitum ſanctitatis ꝑ affectuꝫ
in voluntate: ⁊ per effectum parit illud in bo-
na conuerſatione. Concipit autem de ſpiritu
ſancto: quia ipſum bonum ꝓpoſitum a gratia
dei: eſt effectiue: que dat velle ⁊ ꝑficere.

¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ oportet ꝙ hec vi-
ta ſanctitatis per veram humilitatem cuſtodia
tur: quia ſm Auguſtinuꝫ humilitas eſt ex in-
tuitu ꝓprie conditionis: ⁊ ſui conditoris vo-
luntaria mentis inclinatio in ſuo: imo ordina
bili ad ſuum conditorem. ¶ Cauſa huius in-
clinationis eſt duplex. Una eſt intuitus pro
prie conditionis. Michee. 6. Humiliatio tua
in medio tui. Alia cauſa eſt intuitus condito-
ris: in quo nullus eſt defectus. vnde in ꝯpati
one eius magis apparẽt defect⁹ noſtri. vnde
Greg. Sepe iuſtitia noſtra diuino ex animo
⁊ iuſtitie deducata. Iniuſtitia eſt: ⁊ ſordet in
diſcretione iudicis: ꝙ fulget in eſtimatõe ope
rantis. Talis. n. cuſtos eſt ſctitatiſ. vñ Aug.
Niſi humilitas oĩa quecũqꝫ benefacimus pre
ceſſerit: ꝯtinuata cõſecutaqꝫ fuerit: totum au-
fert ſupbia. Hoc aũt ꝑ Joſeph: qui fuit nutri-
cius ⁊ cuſtos ihu ſignificat̃: qꝛ nunqꝫ ad cõſu-
mationem ꝑuenit ꝓpoſitum ſenctitatis: niſi il
lud ⁊ cuſtodiat virtus humilitatis.

¶ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ qꝛ vita ſancta eſt meri-
toria: qꝛ deo accepta: ⁊ ratione acceptatõis ma
xime eſt remuneratiua: id ſtupeſcit rõ: mens
ꝯtremiſcit ineffabilitatem remunerationis.
¶ Ratio eſt. Nam quotienſcũqꝫ tranſcendẽ
tium reruꝫ notitia in memoriã venerit: totiẽs
renouat in mẽte miraculũ. Cum igit̃ vite btẽ
remuneratio ſit trãſcendens humanã faculta-
tem: ſtupeſcere facit humanã menteꝫ. Et h̄ eſt
ꝙ dicit: Mirabant̃ ſuꝑ hijs: q̄ dicebantur de
ihu. i. de ꝓpoſito ſctitatis. Cui magna ⁊ inef-
fabilia ꝓmittunt̃. ſ. qḋ oculus nõ vidit. Tanta
ſunt iſta: ꝙ vix aliqs ad ea audet aſpirare: ⁊ tñ
ꝙ credit: ꝙ expectat: nõ ſufficit admirari: cum
cogitat ꝓ eo: qḋ tam modicũ eſt: quaſi ꝓpe ni-
hil: tanta expectant̃ eterna ꝓ tranſitorijs: cele
ſtia ꝓ terrenis: imenſa ꝓ minimiſ. Stupet ra
tio ſuꝑ hijs: que cernit: ꝯtremiſcit ꝯſcientia ſu
per hijſ: que ſentit. vnde lꝫ in foro ꝯſcientie in
terna fama pie gaudio ⁊ cogitatõibus garriẽ-
tibus iſta diſꝑgit: tamen in foro mentis certi-
tudo ſpei fama diſꝑgit. Qḋ ita remunerabit
deus ea: que ꝑ hoiem facit: acſi hõ ex ſe ea ha-
beret: q̄cunqꝫ ipſe facit: ꝙ ſpes ꝓmitit paupꝫ-
tati regnũ celoꝝ. ¶ Quid mirꝝ igit̃ ſi maria
⁊ Joſeph mirant̃ de hijs: cuꝫ etiã maiora ſint
hec: ⁊ maiora ſentient̃ cum hẽbunt̃: qꝫ ſit eoꝝ
fama: ⁊ aliqñ dictura eſt aĩa: ꝙ maiora ſunt qꝫ
que audiuimus.

Scd̃m ꝑncipale.

Circa ſcd̃m vbi ꝓponitur nobis ad
conſequendaꝫ vite ꝑfectionem debi
bita diſpoſitio: cum dicit̃. Et benedi
xit eis Symeon. Ubi nota ꝙ ad hanc diſpoſi
tionem quatuor requirunt̃. ¶ Primũ eſt diꝫ
uina aſſiſtentia: que iuſtum vſqꝫ in finem nõ
derelinqt. Hec intelligitur per benedictionẽ
cum dicit. Et bñdixit eiſ Symeon. Nã diua
benedictio nihil aliud eſt: qꝫ q̄dam ſinglaris

⁊ gratioſa adoptio in filium regis ⁊ eterne he-
reditatis. Sicut. n. antiqui patres ſolebāt be/
nedicere filios. ſ. ad habenda bona tēporalia:
pȝ de Yſaac: Gen̄. 27. Sic deus pater bene
dixit filios gratie in bonis ſpiritualibus ꝑ gra
tiam eis aſſiſtendo. vnde eph. ꝑ. Benedixit
nos omni benedictiōe ſpirituali in celeſtibus.
Symeon interꝑtatur viſitatio: que euȝ cu ſe
infundit obedientē facit: qꝛ ſine ipſa nihil bo/
ni poſſumus. Phi. 4. Gr̄a opatur in nobis
velle ⁊ ꝑficere. ¶ Scḋȝ eſt ſui ipſius ꝯſidera
tio. Nā valde neceſſariū eſt: vt merita magna
boni viri interna gratie viſitatio promoueat.
Qḋ tunc fit: cū ratio ꝑ gratiaȝ eruditur: ne de
ꝓpoſito ſanctitatis qḋ cōcepit in affectu: pepit
in effectu: inaniter extollatur. Bonū. n. quod
humiliter fit: erigit ꝓpoſitū ad culmē virtutis
Arrogantia vero ꝑcipitat in foueā criminis.
Et ideo neceſſe eſt: vt de hoc ipſa gr̄a rationeȝ
querat. Vt ſic bonoꝝ ſuoꝝ ruinā cauere poſ/
ſet. vnde dr̄. Ecce poſitus eſt hic in ruinā ⁊c.
Iſrael dicitur vir videns deū: qui eſt hic viri
lis animus: q nunc videt deuȝ ꝑ ſpeculū. Hu
ic exercitiū boni opis occaſio eſt: vt ḋ bono de
terius ruat ꝑ elationē: vel ēt de bono in meliꝰ
ꝑ humilitateȝ ꝯſurgat. Supbia. n. ruina eſt ꝑ
occaſionē. Hanc aūt ruinā phariſeus videba
tur hr̄e dicens. Ieiuno bis in ſabbato. Pu/
blicanus. n. habuit Ieſum in reſurrectione:
Deꝰ ꝓpicius eſto mihi peccatori. Caueāt er/
go qui Ieſuȝ hn̄t: ne habeant ipȝ in ruinam.
vnde Ber. Niſi. n. ſup humilitatem funda/
mentū ſtabiliatur ſpirituale: minime ſtare pōt
hedificiuȝ. ¶ Tertiū eſt laudis humane decli
natio. Ipſa nāqȝ humana laus euacuat omne
meritum virtutuȝ. vnde Greg. Cōpellor di
cere: vt bona que agitis: cū magna cautella ti/
meatis: Et hoc eſt qḋ dicit. Et in ſignum cui
ꝯtradicetur. Nā intentiōis rectitudo: ſignuȝ
eſt in qḋ ponitur ieſus. Demōſtrans qꝫ fru
ctuoſum ⁊ ſalubꝛe eſt nobis bonum qḋ exerce
mus: ſi illud ea intētione agimus: vt ſolius in
terni inſpectoris oculo placeamus. Sic econ/
tra de illis qui agunt: vt ab hoibus videantur
Matth. 6°. Solis. n. illis viſio premium erit
in retributioneȝ: quibus amoꝛ eius ſolus: cau
ſa fuit in actiōe. Sed huic ſigno ꝯtradicunt q
laudē ⁊ gloꝛiaȝ querūt. ¶ Quartuȝ eſt ſancti
deſiderij feruens affectio: vbi nota ſꝫ Ihero
nimuȝ: Qḋ ſicut duo ſunt fontes in radice ly/
bani: a quo Iordanis iſte fluit: qui contactu
mundiſſime carnis xp̄i ꝯſecratus eſt. Sic in
radice aīe noſtre ſunt due potētie. ſ. intellectuſ
⁊ voluntas: a quibus ſicut a fonte fluit vita cō
tēplatiua. ⁊ terminaꝛ ad finē vltimuȝ. ſ. deuȝ.
Qḋ pȝ: qꝛ ꝑ potentias illas poſſumus deum
ꝯtingere ꝑ quas facti ſumus ad imagineȝ dei
ſm Aug. ⁊c. Oppoſito tn̄ modo actus iſtarū
viruȝ ꝑtinent ad ꝯtemplationem: qꝛ videlicet
cognitio mouetur a rebus ad animam: ⁊ dile
ctio ab anima ad res ipſas. Ideo in actu con
tēplationis quo ad notitiā: deus deſcendit ad
nos ꝑ ꝯſiderationeȝ: ⁊ nos ad ipſuȝ aſcēdemꝰ
ꝑ dilectionem ⁊ deſideriū eternoꝝ: vt etiaȝ pȝ
in myſterio incarnatiōis ſm Leonem papam
di. Dei ad infima inclinatio: fuit hois ad ſum
ma ꝓuectio: ꝑ hoc qꝛ in diuina perſona fuit aſ
ſumpta humana natura. Ideo dicit ſaluatoꝛ.
Ignem veni mittere in terraȝ. Sicut eniȝ res
ignita ſurſum fertur: ita aīa caritate inflamma
ta ſurſuȝ agittaur. Et hoc eſt qḋ dicit. Et tuaȝ
ipſius aīam ꝑtranſibit gladius ⁊c. Gladius
Ieſu eſt ſancti deſiderij feruoꝛ ⁊ acumen. ſ. in
cauendo malū. ⁊ in exercēdo bonuȝ. Hic per
trāſit aīam Marie. dū interna penetrat ratio
nis. Vt reuelentur ex multis coꝛdibus cogita
tioneſ. Hec i nobis agi nōnunqȝ ſentimꝰ. Vt
cum aliqd pertinens ad ſanctitatem aggredi ꝓ
ponimus ⁊ effectū mancipare ardēter deſide/
ramus. Ipſe motus internus ratiōis: cuius ē
bona ꝯcipere: parturire: diſponere: ⁊ modera
ri acumine feruidi deſiderij: quaſi gladio vul/
neratur. Vnde eſtuante coꝛde multe ſollicitu
dines diuerſe ꝓuidentie ꝓducuntur. Vt qḋ
ardenter fieri deſideratur: deuote exequatur:
ꝑſeueranter teneaꝛ. ꝑ quod fit: vt ea que ſolēt
interuenire impedimenta caueantur. Vt. ſ. ni
hil humani fauoꝛis: ſꝫ intuitu ſoliꝰ eterne re/
tributionis exerceatur. Et hoc eſt gladium Ie
ſu animaȝ Marie pertranſire: vt ipſe eiꝰ aīaȝ
pertranſeunte reuelentur ex multis coꝛdibus
cogitationes.

Tertium principale.

c Irca tertium: vbi oſtēditur vite per
fecte ꝯſecutio: cū dic̄. Et erat Anna
prophetiſſa: vbi nota qꝛ ad ꝯſequen/
dam ꝑfectioneȝ vite ſex reqrūtur. ¶ Primuȝ
eſt lumen ſupnaturale. Nam ꝑ hoc aīa eleuaꝛ
ad actum beatificum. Ratio eſt. Nihil poteſt
exire in operationem tranſcendentē actionem
ſue nature: niſi prius eius virtus foꝛtificetur:
ſicut dyaphonum non poteſt illuminare: niſi

actu recipiat lumen. Sed vita ɔ̄teplatiua eſt
actio traſcendens facultatē nr̄az. Ergo neceſ
ſarium eſt nobis oriri lumen glie ad huiuſmo
di opationem ɔſequendā. Intelligendū tamē
ꝙ deus eſt cā vniuerſalis illuminationis: ſic
ſol. Aliter tamen. Nam ſol agit p neceſſitatez
nature. Deus aūt volūtarie p ordinem ſue ſa
pientie. Licet aūt ſol q̄ʒtum eſt de ſe: oīa corpo
ra illuminat: ſi tamen aliquod impedimentuz
inueniat in corpore: relīqt illud tenebroſum.
Sic deus nō opponenti obſtaculuz: infundit
gratiā ꝛ pficit intellectum dono ſapie: ꝛ affe
ctum emollit igne caritatis. Et h̄ eſt ꝙ dicit.
Et erat Anna prophetiſſa. Anna ḡ eſt huiuſ
modi aīa: que in vacuum gratiā dei nō recipit
cauta ſibi p ſanctitatez ɔuerſationis. Vtilis ꝓ
ximo per opationez fraterne caritatis: pia deo
p rectitudinē intentionis. Dicit̄ etiā ꝓphetiſ
ſa: vt videat in lumine gratie mala p̄terita: q̄
ɔpungant ad dolorē: videat futura: que inſi
ſtant tēptando: vt ɔcutiat̄ ad timorē: videat p̄
ſentia. ſ. infirmitatē: vt excitetur ad cautellaz.
¶ Scḋm eſt p̄ſumptio bone ſpei. Hec enim
ſm magr̄z ſniaꝝ eſt certa expectatio future be
atitudinis: veniēs ex dei gratia: ꝛ ex meritis
precedentibus. ¶ Et nota vbi eſt expectatio
ſpei: ibi duo ſunt. ſ. intentio animi ad futuraz
gl̄iam: ꝛ pmanentia in loco ſpūali: que deus ē
Johis. 15. Manete in me: ꝛ ego in vobis.
Ex quo elicit̄ ꝙ ſpes efficit in nobis ſecurita
tem. Pſal. In deo ſperaui: nō timebo qd faci
at mihi hō. Securus eſt ſperās in domino.
Protector eniʒ eſt dominus oium ſperantiū
in ſe. Et ideo dicit̄. Filia Phanuel: que inter
pretat̄ facies dei: q illic hʒ p̄rem: q teſte Jac. i.
voluntarie genuit nos verbo: qḋ eſt facies di
patris. Matth. 19. Anguli eoꝝ ſemꝑ vident
faciem patris. Filius dicitur facies patris.
Pſal. Uſquequo auertis faciez tuā a me: id
eſt differs filiū tuum mittere de tribu Aſſer: q
interpretat̄ btūs: qꝛ ad numeꝝ illoꝝ pertinet:
quos elegit deus. Hos p ſuam beniuolentiā
vocauit ad rectā fidem: iuſtificauit p ſuā inha
bitationē ſempiternā. ¶ Tertiuz eſt habitus
virtutum. Nam opa meritoria vite pfecte nō
poſſunt pfici ab hoie: niſi per virtutes: quib⁹
ſicut qbuſdaz hitibus exitur in opa virtuoſa.
Ideo deus ɔferendo gratiam: cāt virtutes in
anima: quibus opera meritoria pficiantur.
¶ Intelligendū tamen ꝙ in virtute duo notā
tur. ſ. habitus virtutis ꝛ cauſa eius. Actus au
em peccati ſi conſideratur: vt comparatur ad
virtutem: prout eſt habitus quidam: non po
teſt eam expellere: ſi ſit vnus tm̄: ſicut non ge
neratur habitus per vnum actum: ita nec per
vnum actum expellitur. Sed qꝛ habitus vir
tutuz eſt de difficili mobilis: maxime regritur
ad vite perfectionē. Et hoc eſt ꝙ dicit. Et hec
proceſſit in diebus multis. i. virtutibus. vn
de de ſanctis patribus dicitur: ꝙ mortui ſunt
pleni dierum: vt de Abraham geneſis. 25°.
¶ Quartum eſt delectatio ſpiritualis: qꝛ dele
ctatio eſt conuenientis cum cōuenienti coniū
ctio. Deus autem maxime conuenit anime:
vtpote ad imaginem eius facte: qꝛ ſm Aug'n
Ideo anima imago dei eſt: quia ipſius capax
ꝛ particeps eſſe pōt. Et hoc maxime fit: quan
do potentie eius ſcilicet voluntas amando: ꝛ
intellectus cognoſcendo: ſtant ɔuerſe ad deū
Et ideo non eſt plena delectatio: niſi in perfe
cta coniunctione potentiaꝝ anime ad deuz: ſi
cut eſt in patria. Et ideo dicit Aug. ꝙ omniſ
delectatio: mundana amaritudine temperata
eſt: vt ſciatur ꝙ non eſt vera delectatio: niſi cū
deo. vnde ſcribitur in libro de anima ꝛ ſpiri
tu. Propterea enim deus homo factus eſt:
vt totum hominem in ſe beatificaret: ꝛ tota ho
minis conuerſio eſſet ad ipſum: ꝛ tota delecta
tio eſſet in illo cum aſſenſu carnis videretur p
carnem: ꝛ aſſenſu mentis per diuinitatis con
templationez. Hoc erat totum bonum homi
nis: vt ſiue ingrederetur: ſiue egrederet̄: pa
ſcua in factore ſuo inueniret. Paſcua foris in
carne ſaluatoris: paſcua intus in diuinitate cre
atoris. Et hoc eſt qḋ dicit. Et vixerat cum vi
ro ſuo annis ſeptem a virginitate ſua. Uide
tis q̄ʒ breue tempus quo cum viro deguit: re
ſpectu illius temporis: quo viduata manſit.
Modicum enim videtur anime ſpirituali tē
pus: quo iocundis amplexibus delectata: cuʒ
viro ſuo viuit. Sed non modicū: quando eo
ſubtracto admodum vidue ſuſpirat ꝛ gemit.
Septem annis vixit cum viro ſuo: vſq̄ʒ. 84.
in viduitate manſit. Septenarius numerus
ſignat ſabbatum mentis: quo fruitur anima:
dum eſt cuʒ viro ſuo. Interne iocōditatis gau
dium in vnitate ſpirituali cōſiderans: qua vi
ro coniungitur: quia adheret deo: vnus ſpūs
eſt. Prima corinthiorum. 6. Que etiā octua
gintaquatuor annis in viduitate permanet.
Denarius per ſeptez ductus reddit. 70. Si
autem ſeptenarius per binarium ꝛ predictis

addatur vſqꝫ ad. 84. peruenitur. Denarius ad decem mandata: ⁊ ſeptenarius ad ſeptē ſpiritus ſancti dona. Binarius ad geminam dilectionem dei ⁊ proximi pertinet. ¶ Quid eſt ergo. 84. annis in viduitate: niſi ꝙ anima quidem ad tpˢ deſtituta: ardenter deſiderat ſponſum ſuum abſentē: ⁊ ex eius deſiderio ꝑ gratiam ſancti ſpiritus: qua nō caret ad bona opa chriſti: ſeruat mādata: ⁊ in dilectione gemina in ſe gratiā ſancti ſpiritus manifeſtat. Quid eſt ergo. 84. annis in viduitate: niſi dū ſponſus abeſt: quantum ad iocunditatem actionis ſancte per gratiam ſeptiformem in predictis ſe exercet. Plerunqꝫ anima ab ea qua delectabatur gratia: deſtituitur ad tps. Quod adeo fit non tam diſſipatorie: ꝙ̄ diſpenſatorie. Adeo enim ad tempus deſeritur: vt defectū ſuum ſentiens humiliter: ⁊ deus ardētius deſideretur. Manet itaqꝫ. ſ. cum aīa in obſeruatione legiſ ⁊ dilectōis ad ſctām actionē. ⁊ tñ ſe ad tps ſubtrahit: ꝙ̄tū ad robur: cui innitebaẗ ad formationē: ⁊ ꝙ̄ fruebaẗ quo ad iocūditatē. ¶ Quintum quod ad ꝓſequendam perfectionem vite requiritur etiā mundicia mentis ⁊ corporis. Et ideo diciẗ a virginitate ſua. De mūdicia mentis pꝫ. Nam virgo nō hꝫ in memoria quo ꝯfundatur eius ꝯſciētia: ſicut illa que expta eſt carnis voluptatē. Non. n. titillatur cor virginis memoria ex pte turpitudiniſ: nec in propoſito experiendo: ec ꝙ virginitas ſm Augᵐ eſt in carne corruptibili: incorruptiōis ppetue meditatio. ¶ De mūdicia corporiſ pꝫ Nam angli ⁊ ſi abundāt delectationibꝰ ſpūalibus: inexptes tamē ſunt delectationū ſenſibilium. Ideo igiẗ in virginibus eſt humanitas angelica: qꝛ virgines ſunt inexptes delectationum carnaliū: vt abundent delectationibꝰ ſpiritualibus. ¶ Cū igiẗ ꝓpriū ſit anglice nē nō poſſe carnales: ſed ſpūales delectatiōes experiri: neceſſe eſt vt angli amore nāli plus diligant virgines. vnde dr̄. A virginitate: q. ſ. eſt mūdicia mētis ⁊ corporis. ¶ Et nota ꝙ q virginitatē ſeruare voluerit: neceſſe hꝫ mortificare mēbra ieiunijs ⁊ vigilijs. ¶ Item obligatione voti: q eſt ſupior gradus. ¶ Item pſeuerantia mentis. vnde diciẗ ꝙ erat ieiunijs ⁊ obſecrationibus ſeruiēs deo nocte ⁊ die. q. d. qꝛ puritati mentis ⁊ corporis intendit: ſicut dicitur ꝑ corin. 7. vt ſit ſctā corpore ⁊ ſpiritu. Per ieiunia aūt accipitur mortificatio carnis Per obſequm deuotio mentis. Per h autē ꝙ dicitur. Nocte ⁊ die: pſeuerantia mētis intelligiẗ. ¶ Sextus eſt huius vite regulatio. Nam ſm Dionyſiū de diuinis no. Diuina ſcriptura eſt lumen ⁊ regula: qua debet vita contemplatiua regulari. In hac autem ſunt quatuor actus eſſentialiter ordinati. Quorum primus actus diuine reuelationis eſt: quo reuelantur neceſſaria ad ſalutem. Et qꝛ templū eſt locus doctrine ⁊ reuelationis: ⁊ quia ieſus erat docens in tēplo: bene dicitur. Que non decedebat de tēplo ⁊c. ¶ Secundus eſt actus humane meditationis: quo glibet fidelis meditatur in diuina ſcriptura. Et ideo diciẗ. Et hec ipſa hora ſupueniens. ¶ Hec hora eſt tēpus optimum meditationi. Nam de ſaluatore meditāti: occurrit materia ſufficiens: qꝛ ſm Ber. Videbis letitiā triſtari: pauere fiduciā ſalutem pati: vitam mori: virtutem ſuſtentari Et qđ maius mirabile eſt: ibi cerniẗ triſtitia letificans: pauor confortans: paſſio ſaluans: mors viuificans: infirmitas roborans. ¶ Tertiꝰ eſt benigne coīcationis: qua homo id quod nouit de ſcripturis: ꝯmunicat alijs ꝑdicādo. vnde pſal. Loquebar de teſtimonijs ⁊c. Et ideo dicitur. Et loquebaẗ de illo oībus qui expectabant redemptionē iſrl. ¶ Quartꝰ eſt deuote laudis ꝯfeſſio. vnde dicitur. Confitebatur dn̄o. Nam ſi fructuoſam atqꝫ pfectā volueris deo offerre ꝯfeſſionem: oꝫ vt eā ad deum offeras duplicē: laudando illum: accuſando te. Illum vt iuſtum ⁊ beneficū. Te aūt vt pctōrem: ⁊ ad eius beneficia ſemp ingratū vnde Ber. Confiteamur aūt dn̄o gemina cōfeſſione: vt duplicibus veſtiamur. i. ꝯfeſſione pctōꝝ nr̄oꝝ: ⁊ ꝯfeſſione laudis diue. Tunc enim veri ꝯfeſſores eritis: ſi oīs vita vr̄a confiteatur vos pctōres ⁊ dignos multis maioribus penis. Deum vero ſummū bonū: q probis leuibus ⁊ trāſitorijs eterna cōdonat ſupplicia: que meruiſtis.

Quartum ꝑncipale.

Circa quartū vbi poniẗ meriti condigni debita remuneratio: cum diciẗ. Et vt pſe. oīa. vbi ſunt tres ꝯclōes ¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ lex moſayca vitam ꝯtēplatiuam ad meritum diſponebat. Nam lex moſayca eſt quedam regula actuum humanorum: concupiſcentiam reſtringens: ⁊ peccatū prohibens pene appoſitione. Inſufficiens tñ ⁊ impfecta: quia totaliter non facit hoīem idoneum ad participationem felicitatis eterne.

Hoc. n. ſoluꝫ fit per gratiā ſpiritus ſancti: q̄ legem adimplet. Hanc gratiā lex vetus conferre nō potuit: ſed hec reſeruat̄ xp̄o. Jo. hīs. p̄. Lex p̄ Moyſem data eſt: gratia ꝛ virtus p̄ ieſum chriſtū facta eſt. Et lꝫ lex vetus operabat̄ aliqd ad h̄: vt pueniatur ad finem: nō tamen ſufficit. Et ideo dicit. Et vt perfecerūt omnia ſm̄ legem Moyſi.

℄ Scḋa ꝯclō eſt: q꞉ q̄ lex vetus vt dictū eſt: eſt inſufficiēs ad pfectionem meriti: oꝫ vt lex euāgelica ſupaddatur. Eſt. n. lex euāgelica q̄dam regula ꝛ mēſura actuum humanoꝝ: data ꝛ diuinitus reuelata: que totalr̄ fecit hoiem idoneum: iuſtificādo eum ad pticipationē felicitatis eterne. Et h̄ p̄ gratiam ſpūs ſancti ſibi aſſiſtentē. vnde apl̄s. Non. n. erubeſco euangelium. Uirtus enim dei in ſalutē omni credenti. Et h̄ eſt q̄ dicit. Reuerſi ſunt in galileam ciuitatem Nazareth. Galilea interpretat̄ trāſmigratio de merito virtutū ad eterne gl̄ie remunerationeꝫ: vel de merito bone actionis ad gratiā ꝯtēplationis: cognitionis ꝛ reuelationis. In ciuitatē Nazareth: vt etiā exemplo bone fame floreſcat apud omnes.

℄ Tertia ꝯclō eſt: q̄ pſeuerantibus in iſta vita quatuoꝛ ꝯferunt̄ p̄uilegia. ℄ Primum eſt inchoata felicitas: q꞉ ſicut docet Diony. illi q in hac vita ſunt ꝯtēplatiui: ſunt illius felicitat̄ iam pticipes effecti. Iſti. n. iam guſtauerunt virtutē futuri ſeculi: ſm̄ apl̄m: habentes ꝯuerſationem in celis: q꞉ iſtoꝝ delectatōes ſunt circa celeſtia. vnde dicit. Puer. i. innocēs ꝯtemplatiuus. Creſcebat. ſ. inchoatiōe felicitatis.

℄ Secundū eſt pfecta ſecuritas: q꞉ iſti qui in diuinis ꝯtēplationibus ſunt intenti. ſunt ita pfectis defectibus accēſi: vt timores nocturnos nō curent: q꞉ pfecta caritas foras mittit timorē Qui. n. timet: nō eſt pfectus in caritate. vnde dicit. Et confortabatur. ſ. diuina caritate.

℄ Tertium eſt pacata trāqllitas: quam in ipo diuina ſapia opatur: q꞉ tales p̄ exercitium talium hn̄t virtutes ſupioꝛes ita habituatas virtutibus: q tenent totalr̄ ſubiugatas vires inferiores. Sicut nobiles in ciuitate q̄to ſunt ſapientioꝛes: tanto melius habent ſibi coēm populum ſubiectū. vnde apl̄us. Si ſpiritu facta carnis moꝛtificaueritis: viuetis. vnde dicitur Plenus ſapia: que inferioꝛa regenda diſcernantur. ℄ Quartū eſt pmpta facilitas ad virtutes. Hanc cauſat in eo gratia aſpera alleuiando. Gratia. n. nihil difficile abhoꝛret pro chriſto ſuſtinere. vnde apl̄s. Omnia poſſum in gratia: que me confoꝛtat. Ideo dicit. Gratia dei erat in illo ꝛc.

℄ In octaua natiuitatis. In die circonciſionis. Sermo vigeſimus primus.

Poſtq̄ꝫ ꝯſumati ſunt dies octo: vt circōcideret̄ puer ꝛc. Luc. 2.

Cuꝫ incarnatio filij dei ſūme fuit nobis neceſſaria: ideo maxime fuit homini cognoſcenda: vt affectus hoīs ad ipm̄ dirigeretur: q꞉ ſm̄ Aug.^m amare reꝫ ignotā nullus pōt. Et ideo diſpēſatione diuine ꝓuidentie factum eſt: vt res ſingule ſingl̄is noibus diſtinguerentur: qbus hō haberet notitias ſingulorum: q꞉ noīa habent ꝓprietates exprimere. Et ideo ꝯgruum fuit filium dei ſingulari nomine noiari: vt cognoſceret̄: ꝛ cognit⁹ humanus affectus ad eum inflāmaretur: vt dicat̄. Poſtq̄ꝫ ꝛc. vbi p̄ ꝓponit̄ nobis vt humilis: qḋ ꝓbat cauterij ſceleris ipreſſio: ibi. Poſtq̄ꝫ ℄ Scḋo ꝓponit̄ nobis vt cognit⁹. qḋ innuit nois ipoſitio: ibi. Uocatū eſt nomē eius ihs. ℄ Circa totum in vl̄i ſunt due ꝯſiderationes ℄ Prima eſt de eius circōciſione. ℄ Secūda eſt de tpis eius applicatione. ℄ Circa primam ſunt quinque concluſiones.

℄ Prima eſt q̄ circōciſio deleuit petm̄ originale ꝛ actuale in puulis ꝛ adultis: ſicut nūc facit baptiſmus: excepto q̄ paradiſi ianuā nō introibant: ſed in ſinu Abꝛahe qeſcebant. Femine adulte ſaluabant̄ per opationem bonam ſed puule in fide parentum.

℄ Secunda ꝯclō eſt: q̄ circōciſio data fuit p̄ vt per obedientiā mādati Abꝛaham placeret deo: cui per p̄uaricationē Adam diſplicuerat ℄ Secundo in ſignū magne fidei Abꝛahe: q credidit ſe habituꝝ filium: in quo eſſet benedictio oium boium. ℄ Tertio vt ille pplus a ceteris nationibus diſtingueretur h̄ ſigno.

℄ Tertia ꝯclō eſt: q̄ circōciſio eſt mutata per baptiſmū: q꞉ baptiſmus eſt magis cois ꝛ pfectioꝛ. ꝛ lꝫ in circōciſione petm̄ deletur: tamen gratia nō ꝯferebat̄: nec virtutes: nec virtutis augmentū: vt in baptiſmo. ℄ Et nota q̄ triplex eſt remedium ꝯtra originale peccatum. ℄ Primum fuit in ſtatu nature. ſ. fides pa/

rentum in paruulis: ⁊ virtus ſacrificiorum in
adultis: vt dicit Grego. ¶ Secũdum in ſtatu le
gis ſcripte fuit ipſa circũciſio. ¶ Tertiũ in ſta
tu gratie baptiſmus.
¶ Quarta ↄcluſio eſt: ꝙ xp̄s voluit circoncidi.
¶ Primo: vt oẽm materiam erroris tolleret
Ratio eſt: qꝛ aliq dicturi erãt ipſum celeſtẽ car
nem vel fantaſticã attuliſſe. vnde in circonciſi
one fuit ꝓbatio vere carnis: per ꝓprij ſanguis
emiſſionẽ: vbi ſumit documentum: ꝙ ſtatim
oſtẽdit xp̄s hoiem redimendum per ſue natu
re humane paſſionem. Et h̄ ꝓpoſitum paſſio
nis oſtendit primo in circunciſione. ¶ Secũda
ratio eſt: vt ſubijciendo ſe legi: nobis exẽpluʒ
humilitatis ꝑberet. Fuit. n. neceſſariũ homini
vt legiſlator legi ſe ſubijceret: ne obſuantia le
gis homini ipoſſibilis videret. Ideo et̃ legiſla
tor duriora ſuſtinuit: ⁊ nobis leuiora impoſu
it: qꝛ nõ venit ſoluere legẽ: ſʒ adimplere. Ta
men ſciendũ ꝙ nõ ſubijciebat legi: q̃ datur ad
iuſtificatiõeʒ: vt iuſtificaretur: qꝛ ſuper naturã
⁊ hominũ ↄſuetudinẽ cõceptus ⁊ natus. Etiã
ꝓpter hoc veniſſe puer dicitur: qꝛ purus ab oi
ↄtagione humana. Et ideo icepit ab humilita
te: que eſt fundamentũ totius perfectionis: ſe
ipſum enim exinaniuit formam ſerui accipiẽs.
Quãta ergo erubeſcẽtia dʒ ↄfundi ſeruꝰ trãſ
grediens: dum videt dominuʒ legis: legẽ ſer
uare. ¶ Tertia ratio ẽ: vt nos ſpiritualiter cir
conciderenur. Eſt autẽ triplex circõciſio ſpi
ritualis. ¶ Prima eſt circonciſio cordis: de
qua dicit gloſa. Qui fidei puritatẽ in mente cu
ſtodit: corde circonciſus eſt. Ex quo pʒ ꝙ cir
conciſio cordis fit per puritatem fidei. ⁊ amo
tione cogitationum maloꝝ. vnde Aug. Cir
conciſio cordis eſt que purificat aiam ab imũ
dis cogitationibus: interiorisqʒ hois maculas
abſcidit: illicitam ↄcupiſcentiam amputando.
Yſa. p̄. Lauamini: mundi eſtote: auferte ma
lum cogitationum ⁊c. ¶ Secũda eſt oris: que fit
per reſecationeʒ verboꝝ inordinatoꝝ. ¶ Et
nota: ꝙ mala lingua ſm diuerſitatem malitie
ſue: diuerſa mala opatur. ¶ Prima ligua ẽ
diſſoluta: ⁊ hec generat turpes imaginatiões
in corde. vnde eccli. 23. Indiſciplioſe loquel
le ne aſſueſcat os tuum. Eſt. n. in illa verbum
peccati. ¶ Secũda eſt litigioſa: ⁊ hec extinguit
caritatẽ. Prouer. 10. Qui ꝓfert ↄtumeliaʒ in
ſcipiens eſt. ¶ Tertia eſt detractoria: ⁊ hec ſe
minat diſcordiam. ¶ Quarta eſt murmurãs
⁊ talis confundit paceʒ. ¶ Quinta eſt ſecreta
reuelans: ⁊ talis prodit fideʒ. Eccli. 27. Qui
denudat archana amici prodit fidẽ. ¶ Sexta
eſt iurans: ⁊ talis ꝓuocat ↄtra ſe indignationẽ
dei. Eccli. 22. Iurationi nõ aſſueſcat os tuũ:
multi enim caſus in illa. ¶ Septima eſt lin
gua iactans: que multiplicat iurgia. Prouer.
27. ¶ Octaua eſt doloſa falſi amici: ⁊ illa diſ
ſipat fraternitateʒ. ¶ Nona eſt ſeductoria: ⁊
blanda. ¶ Decima eſt mẽdax: q̃ occidit aïam
Sapientie. p̄. ¶ Undecima ẽ ligua duplex:
que ↄturbat pacẽ habentes. Eccli. 28. Bilin
guis maledictꝰ mltos. n. turbauit paceʒ hñtes
¶ Tertia circonciſio eſt carnaliuʒ voluptatũ.
Hec autem ↄſiſtit in ↄtinentia: que hʒ regere
animũ: quantuʒ ad appetitũ boni: ⁊ hec eſt du
plex. ¶ Una: que refrenat appetitũ voluptatũ
Et alia que refrenat appetitum diuitiarum.
De qbus Seneca: Hac mediocritatis linea
continentiam obſuabis: vt nec voluptati de
ditꝰ: ꝓdigus: ⁊ luxurioſus appareas: nec aua
ra tenacitate ſordeſcas. Hec eniʒ voluptas eſt
circoncidenda: qꝛ multa mala facit. ¶ Pri
mo: qꝛ corpori ẽ mortis occaſio vel īfirmitatis
¶ Secundo: quia corpus ſpiritui facit con
tumax. Bernar. Voluptas carni concupiſcẽ
ti aduerſus ſpiritum in adiutoriuʒ fit. ¶ Ter
tio: ſterilitatem bonoꝝ operum inducit. Yſa.
48. Nunc audi hec delicata: veniet tibi in die
fructificationis ſterilitas. ¶ Quarto facit ho
minem incõpatientem: vt patet in diuite epu
lone. ¶ Quinto: ſpiritualibus delicijs priuat
Bernar. Delicata eſt conſolatio diuina: non
datur admittentibus aliena. ¶ Sexto in pe
nam eternam ꝑmutat. Apoc. 19. Quantũ glo
rificauit ſe ⁊ in delicijs fuit: tantuʒ date illi tor
mentum ⁊ luctum.
¶ Quinta ↄcluſio eſt: ꝙ xp̄s voluit circonci
di octauo die propter duo. ¶ Primo: ſm do
ctrinam ſuam nos docens: ꝙ quilibet in prin
cipio vite ſue: debet a vitioſis circoncidi: ⁊ bo
nis moribus informari: qꝛ quod noua teſta ca
pit: inueterata ſapit. ¶ Secundo in ſignum:
ꝙ ſpiritualis circõciſio: debet fieri per octo vir
tutes: ſm Ber. ¶ Prima dies eſt iuſtitie: in
qua naſcitur homo: quando ſol iuſtitie ortus i
animo peccatorum illuminat tenebras. Hor
rendumqʒ dei iudiciuʒ internis obtutibus of
fert: Addens ad terroris vinculum: breuem
dierum numerum: ⁊ finem incertũ. Hec pla
ne veſpera eſt: ad quam demorabitur fletus:
Et neceſſe eſt addi matutini leticiaʒ: vt auditã

faciat nobis miſericordiã ſuã. Sic. n. fit ve
ſpere ⁊ mane dies vnus. Eſt aũt dies iſta: iu/
ſtitia: reddẽs vnicuiqꝫ qd̓ ſuum eſt: nobis mi
ſeriam: deo miſericordiã. In hac die puer na/
ſcitur. ¶ Scd̓a eſt dies prudẽtie. In hac die
prudentie eligat de pñſenti ſeculo necꝫ fugere.
dicens cum ꝓpheta. Odiui eccl̓iam malignã/
tium: ⁊ cuꝫ impijs nõ ſedebo. ¶ Sed nõduꝫ
ſufficit hoc. Forte. n. vult eligere ſolitudinem
non ſatis attẽdens ꝓpriam infirmitateꝫ: ⁊ pi
culoſam diaboli luctã. Quid. n. periculoſius
qꝫ ſolum luctari cõtra antiqui hoſtis verſutias
a quo videat̃: ⁊ queꝫ videre nõ poſſit. Et ideo
neceſſaria eſt. ¶ Tertia dies que eſt fortitudi
nis: in hac die eligit ꝯgregationẽ: que pre for/
titudine terribilis eſt: vt caſtroꝝ acies ordina/
ta. Veh aũt ſoli: q2 ſi ceciderit: nõ habet ſuble/
uantem ſe. Ideo ꝓpheta poſtqꝫ dixit. Odiui
eccl̓iaꝫ malignantiũ: addidit. Lauabo inter in
nocentes manus meas. ¶ Quarto illuceſcat
dies tẽꝑantie: vt querat quõ reſeruare poſ/
ſet incõtinentes motus voluptatis: curioſita/
tes elationis. ¶ Quinto illuceſcat dies patiẽ
tie: per quam oĩa aſpera ⁊ dura: tacita ample/
ctaris ꝯſcientia. Et q2 occaſione patientie tem
peratio ſuꝑbie ĩpetit. Ideo neceſſarius eſt di/
es ſextus. ſ. humilitatis ⁊ ſeptimus dies. ſ. de
uotionis: in qua nihil eſt laborioſum: ſed totũ
ſuaue. ſed hec dies eſt paucoꝝ. ¶ Octaua di/
es eſt neceſſaria: que eſt diſcretio: que eſt ma/
ter virtutum: ⁊ ꝑfectionis ꝯſumatio. In qua
circonciditur puer: vt non plus vel minus fi
at. Et q2 rara eſt: eius defectus ſupplcat virtꝰ
obedientie: vt nõ plus: nec minus: nec aliť qꝫ
imperat̃: faciatis. ¶ Nona dies eſt dies eter
na: in qua nomẽ chriſto imponitur ſalutis: q2
ibi exiſtentibus ſalus opata in medio terre: ꝓ
fuit ad effectuꝫ: q2 in obiecto beatifico ſunt ple
ne ſatiati ⁊ q̃etati. ¶ Ratio eſt: q2 nihil põt vl/
timate q̃etare: niſi vbi ratio obiecti alicuius po
tentie inuenit̃ in ſummo. Hoc autẽ eſt in ſolo
deo: in quo inuenit̃ omnis ratio boni. Nam
nullus appetitus q̃etatur: donec ſit total̓r ſatia
tus: cum oĩs apppetitus deſideret ad ſatietatẽ
Sed nullum bonũ circa deum põt ſatiare nr̃ꝫ
appetitum intellectiuũ: cum omni creato intel
lecto: intellectus poſſit aliquid maius cogitare
Ergo cor noſtrum eſt inquietum: donec rege
ſcat in vltimo fine. vnde ꝓpheta. Melior eſt
dies vna in atrijs tuis: ſuper milia. Sunt. n.
alie octo dies: q̃bus puer ſpũalis circoncidit̃.
¶ Prima dies eſt natiuitatis nature: que eſt
multum vitioſa: q2 naſcimur filij ire. Erũno/
ſa: q2 implicat ad miſeriam. Job. 15. Mulier
cum parit: triſtitiam habet. Defectuoſa: q2 in/
cluditr̃ inopiã. Job. 2. Nudus egreſſus ſum.
Breuiſſima Job breui viuens tꝑe. Et ideo
rectiſſime ꝯparatur vmbre: ſm̃ illud pſal. Di
es eius ſicut vmbra declinauerunt. ¶ Prio
ſic vmbra cito trãſit ⁊ euaneſcit: ſic ⁊ vita nr̃a.
Job ſeptimo. Dies mei velociter tranſierũt.
¶ Secundo: quia ſicut vmbra retineri nõ po
teſt: ſic nec que preterit hora: redire poteſt.
Eccleſiaſtici nono. Nemo eſt: qui ſemper vi/
uat: ⁊ qui huius rei habeat fiduciam.
¶ Tertio: quia ſicut vmbre nullum veſtigi/
um remanet: ſic nec dierum. Prouerbioꝝ
30. Tria ſunt mihi difficilia: ⁊ quartum peni/
tus ignoro: ſcilicet viam viri in adoleſcentia
ſua: aut nauis que tranſit aquas: aut auis que
tranſuolat aera: aut viam colubri ſuper petraꝫ
quorum non eſt veſtigiuꝫ inuenire. ¶ Quar
to: ſicut vmbra habet ſimilitudinem corporis
⁊ non eſt corpus: ſic ⁊ vita noſtra non eſt vita
ſed eſt ſimilis vite. vnde Auguſtinus. Quid
eſt aliud viuere: qꝫ de vita tranſire. ¶ Quin
to: quia ſicut appropinquante hora noctis: ap/
paret vmbra longior: ſic videt̃ homini: ꝙ am
plius debeat viuere: fine eius appropinquan
te. Iheremie ſexto. Veh vobis: quia de/
clinauit dies: ⁊ lõgiores ſunt vmbre veſpere.
¶ Sexto: quia ſicut vmbre vane ſunt: ſic di/
es noſtri ſunt vanitas vanitatum.
¶ Secunda dies eſt dies mortis. Mortui re
cte ſunt: quos mors conſumit atqꝫ exterminat
donans totius coniuncti corruptionem. Hic
mors omnes comprehendit: vt dicitur ſecun/
da regum decimoquarto. Omnes morimur
⁊c. propter tria. ¶ Primo propter totalita/
tem: quia peccatum: quod fuit in primo paren
te: omnes incurrimus. ¶ Secundo propter
labilitatem. Nam feſtinanter ad morteꝫ cur/
rimus: ſiue dormiamus: ſiue vigilemus.
¶ Tertio propter cauſalitatem: quia corpore
corruptibiles ſumus ⁊ terra. Geneſis deci
motertio. Sum puluis ⁊ cinis. Hec dies ſi/
ue mors eſt nobis propinquiſſima. Vnde eſt
quaſi prima paſſio: conſequens totam natu/
ram ſpecificam: ⁊ ſaltem naturam humanam
Crudeliſſima; quia nemini parcit: nec iuſto:

nec peccatori. Audaciſſima: quia neminem veretur. Ferociſſima: quia totum conſumit incinerando vſque ad nihilum. Eſt fallaciſſima: quia ꝓmittit tibi longa ſpacia vite: ⁊ ſu/bito te fallit. Eſt occultiſſima: quia de die eiꝰ ⁊ hora ſcit nemo. Nihil enim incertius hora mortis. vnde Auguſti. Nihil certius morte: nihil incertius hora mortis. Neſcimus quo/modo: quando: vbi moriamur: quoniã mors vbiqꝫ nos expectat. ¶ Tertia dies eſt ſpiritualis natiuitatis: que eſt regeneratio mentis in deum per gratiam ſpũs ſancti mundantem ⁊ ſctificantem: ⁊ in bono ꝯformantem. vnde de ea exponit illud Johis p̃. Quotquot autẽ receperunt euꝫ dedit eis ⁊c. ¶ Quarta dies eſt conſideratio mortis ſpiritualis: que eſt ſeparatio anime a deo per peccatum: qm̃ paccator in omnibus ſimilis eſt mortuo. vnde videnduꝫ eſt quomodo ea que in terra mortua fuerunt: in peccatore denotent. ¶ Moriturus enim primo incipit infirmari. ¶ Scdo febricitare: ⁊ eſtuare. ¶ Tertio clauditur os. ¶ Quar/to clauduntur oculi ⁊ alij ſenſus nihil ꝑcipiunt. ¶ Quinto ſeparatur aĩa a corpore. ¶ Sexto fit ponderoſus. ¶ Septimo fit immobilis. ¶ Octauo non erubeſcit. ¶ Nono fetet. ¶ Decimo putreſcit. ¶ Undecimo a vermibus corrodit. ¶ Duodecimo fit abhomina/bilis. ¶ Decimotertio fit frigidus. ¶ Decimoquarto cõtemnitur ab amicis. ¶ Decimoqnto ſudario inuoluit. ¶ Decimoſexto in feretro ponitur. ¶ Decimoſeptimo fodit fouea ¶ Decimooctauo ad foueam portat. ¶ Decimonono ſepelitur. ¶ Vigeſimo ſuper eum terra vel lapis ponitur. ¶ Modo ſimili peccator infirmatur. ¶ Primo qñ incipit velle ꝯtrium honeſtatis: ⁊ hoc eſt ſignuꝫ ſpiritualis mortis. vnde eccli. 22. Sapiens in ſapientia ſua permanet: ſicut ſol. ſtultus vt luna mutat. ¶ Secũdo febricitat ⁊ quandoqꝫ eſtuat: quia in eo refrigeſcit caritas: ⁊ eſtuat deſiderio peccandi. ¶ Tertio claudit os a diabolo: ne confiteatur. Luce vndecimo. Erat Jeſus eijciẽs demonium ⁊c. ¶ Quarto non videt per pe/nitentie inconſiderationem. Yſaie quadrage/ſimoſecũdo. Quis cecus niſi qui venundatus eſt peccato? ¶ Quinto ſeparat ab anima vita .i. ds cuius gratia habet eam viuificare. vn/de opera eius ſine gratia: mortua ſunt. ¶ Sexto fit ponderoſus per ignauiam ⁊ ac/cidiam. Job ſeptimo. Factus ſum mihimet ipſi grauis. ¶ Septimo fit immobilis ꝑ ob/ſtinationem. Pſalmiſta. Fiant immobiles: vt lapides ⁊c. ¶ Octauo non erubeſcit ꝑ imprudentia. Jheremie tertio. Frons mere/tricis facta eſt tibi: peccaſti ⁊ noluiſti erubeſce/re. ¶ Nono fetet per infamiam. Joelis ſecũdo. Aſcendet fetor eius: ⁊ aſcendet putredo eius: quia ſuperbe egit. ¶ Decimo putreſcit per morteꝫ in peccato. Joelis tertio. Computruerunt iumenta in ſtercore ſuo. ¶ Undeci/mo corroditur a vermibus per conſcientie remorſuꝫ. Yſaie decimoquarto. Subter te ſternetur tinea ⁊c. ¶ Duodecimo fit abbhomina/bilis per peccati horrorem. Jheremie decimo tertio. Nam vilis facta es nimis iterans vias tuas. ¶ Decimotertio fit frigidus per ſpiri/tualis amoris extinctionem. ¶ Decimoquarto contemnitur ab amicis ſcilicet angelis. Jheremie quarto. Contempſerunt me ama/tores tui. ¶ Decimoquinto ſudario inuolui/tur: ſcilicet male conſuetudinis. vnde ſudari/um a ſudore dicitur. Peccator enim labore ⁊ compunctione conſcientie inquietatur.

¶ Decimoſexto in feretro ponitur pro malũ exemplum: quia qui eſt in feretro: oĩbus pꝫ. ¶ Decimoſeptimo foditur illi fouea per repetitionem peccatorũ. Pſalmiſta. Incidit in fo/ueam quam fecit. ¶ Decimooctauo ad foue/am portatur per quatuor: qui ſunt: ſpes futu/re correctionis: ſpes longioris vite: timor ſa/tiſfaciendi: ſolatium peccati. ¶ Decimonono ſepelitur in inferno. Luce decimoſexto. Et ſepultus eſt in inferno. ¶ Vigeſimo ponit deſuper lapis ⁊ terra: id eſt penarum diuerſitas ⁊ perpetuitas. Yſaie trigeſimotertio. Clau/duntur in carcere ſempiterno.

¶ Quinta dies eſt ꝯſideratio natiuitatis chriſti. De quo ſupra quere in ſermone de natiuitate chriſti. vnde natiuitas chriſti bene dicitur dies. Licet enim homo per lumen naturalis rationis poſſit ſcire quid agenduꝫ: tamen nõ quid bene agendum ad vitam eternam. Et ideo fuit neceſſaria lux diuine irradiationis: qua mẽs humana diuinitus illuſtrata: cognoſcit illa: que immediate ordinant ad ſalutem. Et ideo ortu ſuo chriſtus totum orbẽ illuſtra/uit: q2 ipſe erat lux vera que illuminat ⁊c.

¶ Sexta dies eſt conſideratio mortis chriſti vbi ſunt ſex concluſiones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt: ꝙ mortuus eſt propter
peccata noſtra: patet per vetus ⁊ nouum teſta
mentum. quere alibi. ¶ Sciendū tamen pro
ſcōa ꝯſideratione: ꝙ decens fuit reparari ge-
nus humanum: qꝛ nō decet diuinam clemen
tiam totam nām ꝓpter vnius pctūm ꝯdemna
re. ſed hoc fuiſſet: ſi nō fuiſſet reparatio.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ talis reparatio debuit fie
ri per ſatiſfactionē. ¶ Ratio eſt: qꝛ ordo di
uine iuſtitie requirebat: vt nullum peccatū ma-
neret impunitum. ſed h̄ fuiſſet: ſi reparatio nō
fuiſſet per ſatiſfactionem.
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ ſatiſfaciēs eſſet deus ⁊
homo: ⁊ hoc ꝯgruebat. ¶ Ratio eſt: qꝛ ſicut
per vnum hoīem peccatū intrauit in omnes
ita in reparatione per vnum gratia intraret in
omnes. Sed hoc non potuit fieri per purum
hoīem. Igitur decens fuit ꝙ fuit deus ⁊ hō.
¶ Quinta ꝯclō eſt: vt hec ſatiſfactio dei ⁊ ho-
minis fieret per mortem eius: qꝛ non pōt con
uenientius ſolui debitū mortis: niſi ꝑ mortē
gratuitā. ſ; nos oēs eramus debitores mortꝭ
¶ Sexta ꝯcluſio eſt: ꝙ chriſtus ad perficien
dum hanc reparationē aſſumpſit defectus pe
nalitatum. ¶ Ratio eſt. Chriſtus aſſumpſit
nāam humanā: vt in ea mereret̄ nobis vitam
eternam. Sed tale meritū ꝯſiſtit in tollerātia
paſſionum: vnde neceſſariū fuit chriſtū mori.
Et ſi nō ex pena ꝯtracta per peccatum per ſe.
tamen ex pena ꝯtracta per peccatum in alio:
Ergo oportebat pati chriſtum. ¶ Septima
dies eſt meritoria iudicij: in qua die malos oꝫ
multum timere ꝓpter octo cāa. ¶ Prima eſt
qꝛ deferunt litteras mortis ſue. Exemplū de
Uria. Dan̄. 7. Judicium ſedit: ⁊ libri aperti
ſunt. ſ. ꝯſcientie ⁊ vite. ¶ Scōa eſt: qꝛ mltos
habebunt accuſatores. ¶ Tertia eſt: qꝛ multi
teſtes erunt ꝯtra eos. vnde ꝑ Johis vltimo.
Tres ſunt q teſtimonium dant ⁊c. Pater qui
dedit potentiā peccatis reſiſtēdi. Filius q de
dit ſciam cognoſcendi. Spiritus ſanctus q de
dit voluntatem ⁊ gratiā vitandi. ¶ Quarta
eſt: qꝛ iudex iuſtus eſt: nec poterit corrūpi pre
ce nec ꝓcio: amore vel odio. Prouer. 6. Nō
acqeſcet cuiuſq; ꝓcibus: nec recipiet ꝓ redem
ptione dona plurima. ¶ Quinta eſt: qꝛ ſapi-
ens eſt: ⁊ cum nihil latet. Prouerb. 16. Oēs
vie hoīs patent oculis eius. ¶ Sexta eſt: quia
eius ſententia nō poterit mutari: nec ab ea po
terit appellari. Pſal. Que ꝓcedunt de labijs
ini. ⁊c. ¶ Septima: qꝛ pena erit interminabi
lis. Yſa. Ignis eorum non extinguetur.
¶ Octaua: quia amplius nō erit locus mie.
Mat. 25. Clauſa eſt ianua. Octaua dies in q̄
circōcidetur puer ih̄s: eſt dies iuſtitie ſ̄m cōſi
lium ſapientis. Ante iudicium para iuſtitiā.
¶ Duplex eſt iuſtitia vnicuiq; reddēs quod
ſuū eſt. Et ſ̄m hoc q̄druplr̄ ſumus debitores
¶ Primo deo: ⁊ hoc multiplr̄. ¶ Primo
qꝛ pater noſter eſt. Et ideo debemus ei ꝓprie
ſubiectionē. vnde oramus. Fiat voluntas tua
¶ Scōo qꝛ magiſter noſter eſt. Et ideo debe
mus ei credulitatem: qꝛ diſcentem oꝫ credere.
Ipſe. n. eſt veritas. Pſal. Principium ver
borum tuoꝝ veritas. ¶ Tertio qꝛ deus no-
ſter eſt: ideo debemus ei oīum donoꝝ redde-
re raōem. vnde q mō non ꝯputant per ꝯfeſſio
nem: ꝯfundentur in magna ꝯputatione. Lu
ce. 15. Hō qdam habebat villicū. ¶ Quar
to qꝛ rex noſter eſt: ideo debemus ei ꝯtra ho-
ſtes malitiam. ¶ Quinto quia frater noſter:
ideo debemus ei dilectionē: quia coheredes
nos fecit. ¶ Sexto qꝛ medicus noſter eſt: iō
debemus ei ꝓpatientiam in tribulationibꝰ nō
remurmurādo. ¶ Scōo corpori debemꝰ ſer
uitutē: ꝙ nō magis curemus de eo: q̄; de aīa
¶ Tertio debemus pctō odium quaſi capita-
li inimico. Eccl'ia. 21. Quaſi a facie colubri fu
ge pctūm. ſed nō dum odit peccatum: qꝛ de illo
loqtur vel imaginatur. ¶ Quarto debemus
mundo ꝯtemptum: qꝛ bona eius ſunt tranſito
ria: ⁊ nō ſatiant: neq; ſoluunt felicitatem: quā
ꝓmittunt. Et ideo vilia ſunt ⁊ abijcienda.

Scōa ꝯſideratio.

S Ecunda ꝯſideratio eſt qualr̄ iſte be-
atiſſimus infantulus ſpūaliter natꝰ
ſit noīandus: ⁊ puto ꝙ nec poteſt cō
uenientius noīari: q̄; ih̄s: qꝛ ſcriptū eſt: Vo
cabis nomē eius ih̄s: h̄ eſt nomē ſacratiſſimū
⁊ a ꝓphis ꝓphetatum: ab apl'is ꝓdicatum: ab
angelis nunciatum: a ſanctis oībus deſidera
tum. Hoc eſt nomen virtuoſum: gratioſum:
gaudioſum: delicioſum: glorioſum. Virtuo-
ſum: qꝛ ſuperat hoſtes. Gratioſum: qꝛ in ipo
habemus fidei fundamentum: ſpei firmamē-
tum: caritatis augmentum: ⁊ iuſtitie ꝯplemē-
tum. Gaudioſum: qꝛ iubilus in corde: meloſ
in aure: mel in ore: ſplendor in mente. Delici
oſum: qꝛ paſcit cogitatum: lenit ꝓlatum: reficit
ſcriptum: inſtruit lectum. Glorioſum: qꝛ de-
dit cecis viſum: claudis greſſum: ſurdis audi
tum: ſermonem mutis: vitam mortuis.

O nomen benedictū: quod oſtendit tātum
virtutum effectum. O anima: ſiue ſcribas: ſi
ue legas: ſiue doceas: ſiue quodcūqʒ aliud ope
ris facias: nihil tibi ſapiat: nihil tibi placeat: ni
ſi Jeſus. Nomina ergo tuum infantulum ie
ſus: habeat ſibi ꝙ nominetur dei filius: ſplen
doꝛ glorie: imago ſubſtantie: verbum patris:
virtus omnipotētis: heres vniuerſoꝛum: rex
regum: dn̄s dominantum. Habeat ſibi ꝙ di
citur chriſtus. i. vnctus. Et bene vnctus. q2 i
prophetam: ſicut claruit in doctrine eruditōe.
Jmpugnabilē: ſicut patuit in diaboli debella
tione. Jn ſacerdotem: in patris reconciliatio
ne. Jn regem. in premioꝝ retributione. Ha
beat hec nomina ſibi cum ſuis beatis ꝯmunia
Sit tantuʒ tibi Jeſus: ideſt ſaluatoꝛ: in hu9
vite incolatu ꝛ miſeria: ſaluet inquaʒ a mondi
vanitate: que te impugnat a demonis falſitate
que te infeſtat: a carnali fragilitate: que te cru
ciat. Clama deuote inter tot huius vite flagel
la. O ieſu ſaluatoꝛ mundi ſalua nos: qui per
crucem ꝛ ſanguineʒ redemiſti nos. Salua in
quam dulciſſime ſaluatoꝛ ꝯfortando debilem:
ꝯſolando flebileʒ: adiuuando fragilem. Sed
heu vnum eſt: qđ cum fletu dicendum eſt: qđ
non vacat a myſterio: qđ non ſtatim cum na
ſcitur circōciditur ꝛ nominatur. ſed ſm legeʒ
dies octauus expectatur. Puto ꝙ per ſeptēna
rium: qui in octonario includitur vniuerſitas
diuinaꝝ ꝛ moralium virtutum: cum vanitate
ꝛ vinculo pacis figuratur. Quia poſtq̄ʒ anima
per foꝛtitudineʒ aduerſa tolerauit: per iuſtitiā
miſeros ſuſtentauit: per temperantiam carna
les ꝯcupiſcentias ſuperauit: per prudentiam:
mūdi ꝛ antiqui hoſtis iſidias declinauit. Ad
huc poſtq̄ʒ per fidem deum omniuʒ auctorem
intellexerit: per ſpem in eum tanq̄ʒ omniuʒ re
muneratoreʒ in omnibus operibus ſuis aſpe
xerit per caritatem deum: tanq̄ʒ omniuʒ bono
rum largitorem toto corde dilexerit. Et demū
die octauo circonciſionis ab anima omnibus
fantaſticis imaginationibus: omnibus vanis
ꝛ inutilibus cogitationibus: omnibus anime
motibus: ꝛ inordinatis affectionibus pacatis
Tunc per exercitium contemplationis: in do
mino dulciter requieſcit. Tunc puer nomina
tur: Tunc dulce nomē ieſus imponitur. Tūc
eius dulcedo ſentitur ꝛ guſtatur. Tunc experi
tur virtutem. Tunc percipit iucunditatem. O
quantam ſenſit dulcedinem: poſt illam beataʒ
nominationē. Jlla felix mater naturalis: ꝛ ſpi
ritualis virgo Maria: quando ꝑcepit in hoc
nomine demonia eijci: miracula cumulari: ce
cos illuminari: infirmos curari: moꝛtuos ſu
ſcitari. Sic certe tu o anima ſpiritualis meri
to debes gaudere ꝛ exultare: quando eniʒ ꝑci
pis in te ꝛ in alijs: ꝙ tuus beatus filius ieſus
demones fugat in peccati dimiſſione. Cecos
illuminat in vere cognitionis infuſione: moꝛ
tuos ſuſcitat in gratie collatione. Jnfirmos cu
rat in ſpirituali confoꝛtatione: Ut iam efficia
mur foꝛtes ꝛ viriles per gratiam: q prius erāt
infirmi per culpam. O q̄ʒ felix ꝛ beatum no
men: quod tantam meruit habere virtuteʒ: ꝙ
ſua dulcedine letificat. vſqʒ ad mentis ebrieta
tem infundit quādocunqʒ ꝛ communicat ſuaʒ
dulcedinem. Quam ꝛc.

℄ In vigilia epyphanie domini.
Sermo vigeſimus ſecundus.

d Efuncto he
rode: Ecce angelus domi
ni apparuit Joſeph ꝛc.
Matth. 2°. Secđm qđ di
cit Gregoꝛius. Licet oēs
angeli ſint ſpiritus: tamen
non omnes ſpiritus ſunt angeli. ꝛ addit. Tūc
ſolum ſunt angeli: cum per eos aliqua nunci
antur. Sed quia ſm Augu^m. Jn rebus per
tempus oꝛtis: ſumma extitit gratia: ꝙ deus fa
ctus eſt homo. Opoꝛtuit ergo qđ myſterium
incarnationis agitaretur per myſterium ange
loꝛum. Quod patet: quia iſte angelus fuit im
mediate a deo miſſus: vt patet in euangelio:
vbi ſunt tres conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c Jrca primam: vbi dicitur de diuina
viſione: cum dicitur. Defuncto he
rode ꝛc. ℄ Nota ꝙ pp ſacrilegium
quod Herodes in ſaluatore cōmiſit: ꝛ ſcelere
quod in coequaneos eius peregerat: vltio di
uina eum perurgebat in moꝛte. Naʒ moꝛbus
eum inuaſit diuerſus: ita vt diceret diuine vl
tionis ſupplicia: ita ꝙ qui deuʒ conabatur pri
uare primogenito. Ipſe in necatione filioꝛuʒ
ſuoꝛum puniretur. Ipſe autem furoꝛe plenus
Nobiliores ex omni iudea ad ſe colligi: ꝛ re
cludi iubet in carcere. Jmperans ꝙ ſtatim

vt cum ſpiritum exalaret: omnes interficeren/tur: Vt eius obitum omnis iudea defleret in vita. Paulo ante morte antipatrem filium ſu um iugulauit poſt duos filios: quos ante neca uerat: ſcilicet Alexandrum ⁊ Ariſtobolum. Talis ergo finis erat Herodis: q digna ſupplicia protulit ſcelere. Hoc etiam fuit conſonum rationi: quia ordo diuine iuſtitie hoc re/quirebat: quod nullum peccatum maneret im punitum. ¶ Cum ergo tale ſcelus commiſit in puerorum extinctione: Et ſaluatoris perſe/cutione: iuſtum fuit: vt digna factis reciperet. Unde pſalmiſta. Mea eſt vltio ⁊ cetera. Sz heu quid eſt de illis: qui adhuc non ceſſant pec catis ſuis perſequi Chriſtum: Et mala vita ſanctas affectiones necaretur. Unde de tali bus pulchre dicit Bernardus. Herodiana malicia: ⁊ babilonica credulitas: eſt naſcentez velle extinguere religionez: ⁊ allidere paruulos iſraelis. Si quid enim ad ſalutem pertinens: ſi quid religionis oritur: Quicunqz re ſiſtit plane cum egyptijs: paruulos iſrabeliti ci germinis necare conatur. Immo naſcentez dominum perſequitur ſaluatorem. Itē Bernardus. Deniqz ſi proprium ſanguinem de/dit in precium redemptionis animarum. Nō tibi videtur grauiorem ab eo ſuſtinere perſe/cutionem: Qui ſuggeſtione maligna: exem plo pernicioſo: ſcandali occaſione auertit ab eo animas: quas redemit: quaz a iudeo: qui ſanguinem eius fudit ⁊ cetera. Unde dicit. Defuncto Herode: id eſt eo mortuo multis mortibus. ¶ Primo: morte culpe: qua ſeparabatur anima a gratia. ¶ Secundo morte corpo rali: qua ſeparabatur anima a corpore. ¶ Tertio morte pene: qua ſeparabatur a dei gloria.

Secundum principale.

Circa ſecundum: vbi dicitur de angelica monitiōe: ⁊ obſequio ſaluatoris cum dicitur. Ecce angelus apparuit vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: quod de potentia dei ordinata: reparatio noſtra fuit cauſa incarna/tionis: quia licet alius modus poſſibilis fuiſſet. tamen iſte modus expediebat. Et hoc pro pter multas rationes. ¶ Primo: vt humana natura: non teneatur tāta dilectiōe: niſi a deo. ¶ Secundo: vt ex hoc oſtenderet ſummaz di lectionem ad hominem. ¶ Tertio vt ex hoc eum per amorē attraheret. ¶ Quarto: vt iſta ſatiſfactio eſſet efficacior. ¶ Quinto: vt excel/lenti modo fieret: ſcilicet per talem: qui erat in finite dilligibilis. Et per ꝯſequens eius actio erat īfinite acceptabilis: ex parte ſui: vnde Dama. dicit. Humanatio verbi propter hec fa/cta eſt: vt natura que peccauit ⁊ cecidit. ⁊ corru pta eſt: liberaretur a corruptione: Vt ſicut per hominem mors: ita per Chriſtuz reſurrectio mortuorum.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ hoc myſterium incarnationis debuit agitari myſterio angelo rum. Et ſunt tres rationes. ¶ Prima ratio eſt: quia ordo reparationis: debet reſpondere ordini preuaricationis. Igitur ſicut malus an gelus primo temptauit mulierez: ⁊ induxit hominem ad temptationem: ⁊ ad delectationem ⁊ tandem ad peccandum. Sic etiam decuit bonum angelum virginem ſalutare: ⁊ infor/mare de beneficio incarnationis. ¶ Secun/da ratio eſt: quia incarnatio non ſoluz valebat ad generis humani reparationē: ſed etiam ad ruine angelice reſtaurationem. Matth. deci/mo. Angeli eorum ſemper vident faciem pa/tris. vbi gloſa. Magna eſt dignitas anima/rum: vt vna queqz ab ortu ſue natiuitatis: in ſui cuſtodiam habeat angelum deputatum.

Ratio eſt: quia ex hoc ipſis angelis accreſcit meritum accidentale: ⁊ hominibus proficit. Tum ad cuſtodiam corporis: ne verentur a malis. Tum propter animam: que ſtatim cum infunditur labe peccati ⁊ fomite concupiſcen/tie vertibilis eſt ad bonum ⁊ ad malum: Igi/tur ⁊ congruum fuit: vt beata virgo in puer/perio angelum haberet in cuſtodem. Unde Criſoſtomus dicit. Quod infinitam militiaz angelorum ad glorioſe virginis obſequiuz de putatum nullatenus ambigimus. Vt cuſto/dirent lectum Salomonis. Et dicit quod iſte angelus fuit de ſupremis: quia inferiores mit tuntur a ſupremis: ⁊ ſuperiores mittuntur a deo: Sed iſte imediate fuit miſſus a deo. Luce primo. vnde hic dicitur. Ecce angelus do/mini apparuit ⁊ cetera.

¶ Tertia concluſio eſt: quod non ſolum an/gelus: ſed etiam Ioſeph ſumitur ad miniſte/rium incarnationis. Et primo propter hoc: vt eius miniſterio foueretur. vnde Caſſiodo rus videns etiam quod Ioſeph ad miniſteri um Marie erat ellectus dicit. Ipſe nanqz io ſeph puerū conſeruabat: ⁊ intuebatur. ¶ Se cundo ad ſignādum: ꝙ Ioſeph erat tm̄ pater putatiuus. In cuius rei ſignuz. Angelus ap

paruit ei in ſomnis: quia quod in ſomnis vi/
detur: fantaſtice videtur ꝛ opinatiue. Naꝫ ſ̄ꝫ
Ariſtotelem. Somnus eſt vinculuꝫ ꝛ immo
bilitas ſenſuum: Nam ſenſibilis virtus ꝛ mo
tiua in ſomno ligatur. Et ideo in viſione deci
pitur. ¶ Tertio ad ſignandum ꝙ etiaꝫ actiui
in hac valle miſerie obſequuntur. Naꝫ ſtatus
iſtius miſerie comparatur ad ſtatuꝫ celeſtis pa
trie: ſicut ſomnus ad vigiliam. ¶ Primo: qꝛ
ſicut dormiens nihil poteſt clare videre: ſiue
cognoſcere. Sed per latebras fantaſmatū ſō/
niando diſcurrit. Quando autem euigilat: tūc
perfecte ꝛ intuitiue cognoſcit omnia. Ita duꝫ
hic ſumus per modum ſomni: omnia obſcu/
re cognoſcimus. Quando autem ibi erimus:
quaſi euigilantes perfecte intuebimur: ſcđm
apoſtolum. Nunc cognoſco ex parte ꝛ cetera.
Prima corinth. 13. ¶ Secunda ratio eſt: qꝛ
ſicut homo dormiens perfecte delectari nō po
poteſt. Sed duꝫ delectari ſe ſomniat: eſt in an
xietate. Quando autem euigilat: percipit illaꝫ
delectationem fuiſſe inanem. Ita hic delecta/
tur per ſomnium: quia nunquam reficimur:
quantumcunqꝫ voluptatibus inſiſtamus: ſed
languemus. Quando autem euigilabimus:
percipiemus iſtam delectationem fuiſſe peni/
tus inanem. vnde dicitur Yſa. 29. Sicut ſom
niat eſuriens ꝛ comedit: expergefactus autem
vacua eſt anima eius. ¶ Quarto ad ſignan-
dum: ꝙ contemplatiui obſequuntur incarna/
tioni: quia illi ſ̄m Remigium: qui a curis ter/
renis ꝛ ſecularibus negocijs requieſcunt: per
frui angelica viſione merentur: Unde ſtatus
contemplationis per ſomnum notatur: quia ſi
cut in ſomno contingunt viſiones: ita in con/
templatione. Unde ſubditur. Joſeph in ſom/
nis ꝛc. Utilitates incarnationis: que ſunt qn
que ſupra notate in ſermone eodem.

Tertium principale.

Tertium principale eſt de morali eius
expoſitione. Cum igitur ſ̄m Gre.
Ad obtinenduꝫ beatitudinem min⁹
eſt mala non agere: niſi quiſqꝫ ſtudeat bonis
operibus inſudare: quia ſoli operarij virtuoſi
ad mercedem vocantur. Matth. 20°. Voca
operarios ꝛc. Quod intendit euangeliſta. d.
Defuncto herode. i. ſuperatis temptatiōibus
ſcilicet mūdi: carnis: ꝛ diaboli: que temptatio/
nes cum ordinant nos in damnationeꝫ: intel
liguntur per herodeꝫ in ſingulis. vnde addit
poſtea. Defuncti ſunt eni qui querebant aīaꝫ
pueri. Angelus domini apparuit in ſomnis
Joſeph in Egypto. Per ioſeph intelligitur
attritus: Qui habet diſplicentiam de peccatis
commiſſis. Sed non perfectam: quis dicitur
augmentum vel appoſitio. Unde nota. Qđ
ſicut in naturalibus durum dicitur: quod non
cedit tactui: Hoc vero frangi dicitur: quando
aliquid in partes magnas diuiditur. Conteri
vero: quando in partes minutiſſimas redi/
gitur. Sic ſpiritualiter cor durum dicitur: quā
do diuine inſpirationi non cedit: ſed obuiat in
affectu peccati morando. Frangi vero dicitur:
quando incipit a peccati propoſito reſilire: ꝗꝫ/
uis non totaliter conuertatur: ꝛ hoc poteſt dici
attritio. Contritio dicitur: quando voluntas
perfecte ab effectu peccati reſilit. Unde attri/
tio in ſpūalibus. Dicit quandā diſplicētiaꝫ de
peccatis ꝯmiſſis: ſꝫ nō pfectam: Cōtritio vo
diſplicētiaꝫ pfectā. vn̄ attritio ꝛ ꝯtritio differūt
ſicut iforme ꝛ formatū. Huic aūt ioſeph in ſō
nis: id eſt non perfecte habenti peccati diſplicē
tiam. Apparuit angelus: id eſt nuncius diui/
nus: Nunc per inſpirationeꝫ: nūc per ſcriptu
re informationē: nunc per flagellationem. In
Egypto: id eſt in mundo. Nam egyptus in/
terpretatur tribulationis anguſtia: vnde reve
ra gaudium mondanū: quod habetur ex abun
dantia rerum temporaliū: ꝛ dilectationuꝫ car/
nalium non eſt perfectum: quia non ſaciat: nec
quietat: ſed magis faſtidium preſtat: quia ſem
per habet admixtam triſtitiam. Prouer. 13°.
Extrema gaudij luctus occupat. vnde Aug.
Mondus habet aſperitatem veram: iucundi
tatem falſam: certum dolorem: inanem beati/
tudinis ſpem. vnde anhelare debemus ad ter
ram iſrael: id eſt ad gaudia celeſtia. vnde Au/
gu. Cuius eſt enim cuſtodire nos in vijs no
ſtris: conſilium vt ſurgamus ꝛc. Unde dicit.
Surge: accipe puerum ꝛ matrem. vbi nota:
ꝙ ad hoc vt perueniamus ad terram iſrael. i.
in vitam eternam. Oportet primo: vt ſurga-
mus per contemptum terrenorum: ꝛ diſplicē
tiam peccatoruꝫ: quia per hoc acquiritur maior
gloria. Qđ pꝫ: qꝛ in reſurgente a peccato reui
uiſcunt p gratiam oīa opera mortificata p pec
catum: quibus debetur meritū correſpōdens.
Et cum hoc acquiritur: nouum meritum per
actum conuerſionis. vnde ſequitur. Qui ſur
gens ꝛc. Non ſolum ſurgendum eſt: ſed pu/
er eſt accipiendus: id eſt innocentia vite.

Ratio eſt: qꝛ lȝ reſurgens: ſurgit ad maiorem gloriam: tamen pſeuerans in innocentia pulꝰ meretur. qꝛ pficiens in actus vtuoſos per habitum continuatum: multo plus meretur ꝺ pmio q̄ȝ alius per habitū diſcontinuatū: modo cadendo: modo ſurgendo: ſȝ hoc nō facit inocens. Ergo plus meret. vnde Augu. de ciuitate dei. Ad innocentis officium ptinet nō ſolū malū nemini inferre. verumēt a peccato ꝓhibere. Qui vult ergo ſpecialr̄ angeloꝝ cuſtodia gaudere. ſtudeat innocētiaȝ tenere. Licet eniȝ angeli: circa omnes cuſtodiendos habent cōmiſſuȝ officiū: tamen circa innocētes habēt preceptum. Etiam accipienda eſt mater. i. penitentia: qꝛ ipſa eſt potentie infinite. Facit eniȝ aliqua: que ſoli deo ſūt poſſibilia: quia ſuſcitat aīam a morte peccati: ⁊ reuocat ad ꝯſtantiā vite gratie. Item hominem angelo naturaliter: minorē facit interdū ꝑ gratiam ſupiorē: Item penam eternam in hoc mondo: mutat in tēporalem: quod ad ſolum deuȝ noſcitur pertinere. Cum itaqȝ tranſcendat virtutem omniuȝ creaturarum: mirꝫ eſt q ad penitētiam eſt tā tepidum coꝛ humanū qꝛ ſm naturalē inſtinctū ad ardua deſiderandū eſt aptum. Audiens autem Joſeph: q Archelaus ⁊c. Quid enim p Archelauȝ intelligit̄: niſi fomes peccati vel ſenſualitatis: que ſemp ꝓna eſt ad peccatuȝ ⁊ tarda ad bona: Tales enim ſunt reprimende. ⁊ hoc fit qn̄ ſenſus exterioꝛes: ab illicitis cuſtodiunt̄ que ſunt quaſi feneſtre aīe: per quas moꝛs peccati intrat: quaſi fur: vtutibꝰ nos ſpolians. vnꝺ nō licet ſenſibus cognoſci: qꝺ nō lȝ concupiſci ideo coercendi ſunt ſenſus: ne hauriant moꝛticinia moꝛtis. Quāto eniȝ rarius ſenſibꝰ pcipimus: que mundi ſunt: tanto affectus noſter ad ea concupiſcenda frigidioꝛ eſt: ⁊ minus cogitat ea. Et ſic igit̄ declinantes Archelaū. i. ſenſualitatem: que regnat in iudea. i. in noſtra cognitione. admoniti inſpiratione diuina. Veniamus in Nazareth: ad habitandū. Nazareth dicit̄ floꝛida. Et intelligit̄ merces eterna: in q̄ habitandū eſt: et manendū: qꝛ ibi eſt qes vltimata habens in ſe omnem rationem delectationis quieſcentis. ⁊c.

¶ In epyphania dn̄i. Sermo de epiſtola.

Urge illuminare iheruſalem: qꝛ venit lumen tuum ⁊c. Iſai. lxᵒ. Scd̄m qꝺ dicitur in lib. de ſpū et anima: Sūt eniȝ duo in aīa: et ſunt idē q aīa. ſ. rōnalis ſenſus cognoſcens omnia: et diiudicās omnia ⁊ nālis affectus: quo ſuo oꝛdine ⁊ gradu diligat omnia. Seqt̄ur facultatus: ⁊ quaſi inſtrumenta cognoſcendi: et diligendi oīa hȝ ex natura. Cognitioneȝ tn̄ vitatis: et oꝛdineȝ dilectionis nō habet niſi ex gratia. Ex quo ſeqt̄: vt dr̄ ꝑ metha. q oēs homines ſcire naturalr̄ deſiderant. Ne ḡ naturale deſiderium ſit fruſtra: ſtatiȝ intellectus nō potens pſe qꝺ cupit: incipit ꝑquirere doctoꝛem: cuius doctrina ad notitiam deſiderate rei attingat. Sic etiā ntauraliter homo deſiderat habere notitiam de diuinis: ⁊ de ſalute ſua. ſm cūdem Ariſto. 3ᵒ. ethi. intellectum et virtutem id eſt cognitōneȝ et operationem querimus felicitatis gratia: h̄ eſt pp ſalutem. Quia ad hāc cognitionem nō poſſumus p nos attingere. Ideo ſaluatoꝛ per pphaȝ Yſa. ſub methaꝰ lucis oſtēdit ſe doctoꝛē ſalutis. d. Surge illuminare ⁊c. vbi duo inuuit̄. ¶ Primo ꝓponit ſe vt inacceſſibile lumen: illuſtrās vniuerſa fidei veritate: ibi. Quia venit lumen tuum. ¶ Scd̄o ꝓbet ſe imitabile: dirigens oīa ſua bonitate: ibi. Surge illuminare.

Primum ꝑncipale.

Circa ꝑmuȝ ꝑncipale: vbi ꝓponit ſe vt inacceſſibile lumen: illuſtrās vniuerſa fidei veritate: cuȝ dicit̄. Qꝛ venit lumen tuū. vbi ſunt tres concluſiones. ¶ Prima ꝯcl̄o eſt: q lȝ lux: lumen: radius: ſplendoꝛ ſint idem realr̄: differunt tamen rōe. Nam lux dicitur foꝛma coꝛpoꝛis luminoſi: lumen dicit foꝛmam coꝛpoꝛis dyaphoni: in quo recipitur. Sicut caloꝛ: qui eſt in calido coꝛpoꝛe. ⁊ caliditas: que eſt in calefacto. Radius autem dicit̄ illuminatio per lineam directam ad coꝛpus. Et ideo vbicunqȝ eſt radius celi: ibi eſt lumen: ſed non econuerſo. Contingit eniȝ eſſe lumen ex reflexione radioꝛuȝ ſolis. q̄ȝuis non ex directa oppoſitione propter coꝛpus aliquod interiacens. Splendoꝛ aūt eſt ex reflexi

one radiorum ſolis ad aliquod corpus terſuȝ: ꝛ politum: ſicut ad aurum vel argentuȝ. Huiuſmodi autem lumen: q2 eſt qualitas primi alterantis. ſ. celi: quod non habet contrarium. Jdeo ſubito fit in materia. Jn alijs aũt qualitatibus ꝓpter reſiſtentiã ꝯtrarij fit ſucceſſio.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ chriſtus ſm diuinam naturam ꝛ humanaȝ: dicitur lumen eſſentialiter ꝛ proprie illuſtrans: non tantũ interius ꝑ inſpiratione: ſed exterius in doctrina factis ꝛ ꝯuerſatiõe. Nã ſicut lumẽ hȝ illuſtrare ꝛ tenebras depellere: ꝛ etiã ad bonuȝ cõcupitum dirigere. Jta ꝛ chriſtus hȝ per gratiaȝ illuſtrare mentes hoĩuȝ: ꝛ pctõꝝ tenebras depellere: ꝛ etiã dirigere ad bonum eternũ. De qbus ꝑ1 Jo.ꝑ dicitur. Deus lux eſt: ꝛ tenebre in eo nõ ſunt vlle: vbi gloſa. Qui vult habere ſocietatem cum luce: pellat tenebras peccatorum: quia tenebre cum luce ſocietatem habere non poſſunt.

¶ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ chriſtus ꝓprie dicitur lumen ipſum duplici mõ. ¶ Primo obiectiue: q2 ipm ſolus homo ꝯſpicere põt. vnde Aug. Ex ipſa vita illuminantur hoĩes. ¶ Secundo participatiue: vt intantum dicant̃ hoĩes illuminare: inquantum participant lucem intellectualem: que nos illuminat: vt ſpeculemur: ꝛ dirigit vt recte operemur. vnde dicit. Quia venit lumen tuum.

Scðm ꝑncipale.

Secundum principale eſt: ꝙ prebet ſe imitabilem: dirigens omnia ſua bonitate: ibi. Surge illuminare ꝛc. vbi ſunt quinque concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ quia illud vtile dicitur ad perfectionem alicuius: ſine quo illius perfectio haberi non poteſt. Sequitur ꝙ hoc lumen eſt multuȝ vtile nobis ad perfectioneȝ vite ſpiritualis. Nam vita ſpiritualis multuȝ impeditur per tenebras peccatoruȝ: ꝛ per ſubtractionem luminis vite. Lumen auteȝ quod chriſtus eſt: expellit tenebras: ꝛ dat lumẽ vite

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ noſtra natura in ſe abſolute ſine hoc lumine: eſt tenebroſa. Nã ſicut ſe habet aer ad lucem ſenſibilem: ita noſtra natura habȝ ſe ad lumen intelligibile. Sȝ aer de ſe tenebroſus eſt: niſi participet lucẽ ſenſibilem. Jta noſtra natura de ſe tenebroſa eſt niſi participet primam lucem. Hec Q rige.

¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ ſequi hanc luceȝ eſt nobis vtile propter tria. ¶ Primo quia eſt via inobliquabilis: dirigens nos in finem: ꝛ nos oberrare non permittit. ¶ Secundo: q2 eſt veritas infallibilis: nihil in ſe continẽs falſitatis: cum ſit veritas increata. ¶ Tertio: q2 eſt bonitas inhauſtibilis: quia ſolum in eo appetitus ſociatur ꝛ quieſcit.

¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ hoc lumen triplices tenebras ꝺpellit. ¶ Primo tenebras culpe: quia per gratiam euacuat ipſam. Prima Johis ſecundo. Tenebre tranſierunt: ꝛ lumẽ verum iaȝ lucet. ¶ Secundo tenebras ignorantie: quia dat lumen ſapiẽtie: expellẽs ipſam Epheſiorum quinto. Eratis aliquando tenebre: nunc autem lux in domino. ¶ Tertio tenebras damnationis: quia ipſa dat lumen vite: id eſt lumen: quo attigemus fontem luminis. Pſal. Jn lumine tuo videbim9 lumen.

¶ Quinta ꝯclõ eſt: ꝙ hoc lumen dicit̃ lumẽ vite: illuſtrãs triplíceȝ vitã. ſ. interiorẽ: exteriorem: ꝛ ſupiorem. Pa cor. ꝑ. Factus eſt primus Adaȝ in aĩam viuentẽ. Scðs aũt in ſpiritu m viuificãteȝ. ¶ Scðo exteriorẽ: ꝛ h̄ per ſctãm ꝯuerſatõem. vnde Jſi. Mores inchoantium nõ queunt ꝑficere ad bene viuenduȝ: niſi pfectoꝝ informent̃ exẽplis. ¶ Tertio ad ſupiorem lucẽ per gliam: per quam ad actum ꝯtemplatiõis deifice eleuemur. ¶ Cuius rõ eſt. Nam nihil põt in opationem tranſcendentem ꝓpriam ꝟtutem: niſi eius virtus fortificetur. ſicut dyaphanum non põt illuminare niſi actu recipiat lucẽ. Sed viſio eſſentie diuine que eſt nobis vita: eſt actus trãſcendens facultatem humane nãe. Et ideo ad eius ꝯſecutionem requiritur lumen glie: quo eleuemur.

¶ Sexta ꝯclõ eſt: ꝙ ad h̄ lumen reperienduȝ in nobis: reqritur debita diſpoſitio. Diſpoſitio aũt ꝯſiſtit in h̄: ꝙ affectus excitetur ad bonum ꝛ intellectus illuſtret̃ ad veꝝ. Hoc aũt fit per conuerſionem. ſ. vt qs ſe leuet a terrenis deſiderijs: ꝛ voluntate ſequat̃ bonas cogitatiões. Eſt. n. ꝯuertentis quaſi ꝑmus pes cogitatio.

¶ Scðs eſt voluntas. Ratio eſt: Naȝ ex h̄ liberi arbitrij dicimur: ꝙ poſſumus vnum recipere alio recuſato: qꝺ eſt eligere. Et ideo naturam liberi arbitrij ex electione ꝯſiderare oȝ. Ad electionẽ aũt ꝯcurrit aliqd ex parte cognitiue virtutis: ꝛ aliqd ex pte appetitiue. Ex pte cognitiue requiritur ꝯſilium: per qꝺ diiudicatur quid ſit alteri ꝑferendum. Ex pte auteȝ appetitiue: requiritur ꝙ apprehendendo acceptetur id: quod per conſilium diiudicatur.

Et ideo in .13. ethicorum: liberum arbitriuz vocatur deſiderium conſiliabile: quia proprium electionis eſt id quod eſt ad finem. Hoc autem inquantum huiuſmodi: habet rationez boni. Patet ergo ꝙ liberum arbitrium diſponit ad hoc lumen: cum ſit facultas intelligendi ⁊ volendi: vnde dicit. Surge ſcilicet affectu: ⁊ intellectu a terrenis deſiderijs: vt non delectatione iaceas in ipſis. Nec valet ſurgere ad amorem celeſtium. niſi manu gratie ſubleuet. Pſalmiſta. Conglutinatus eſt in terra venter noſter: exurge. Sed heu: quidaz iacent in terris: qui licet nulla proſpera comitantur: tamen corde cupido lucris inhiant: fraudes: rapinas exercere non ceſſant. De quo eccl'iaſtici vndecimo. Et homo laborans: ⁊ feſtinans: ⁊ dolens impie: ⁊ tanto plus non abundat. Quidam etiam iacent in terra: qui eo minus eterna appetunt: quo magis in huius vite: ſcilicet proſperis requieſcunt. vnde Luce duodecimo. Anima mea habes multa bona in annos plurimos. Quidam etiam iacent in terra: qui appetentes celeſtia: ne ad illa reſurgāt: carnali infirmitate grauantur. vnde Grego. dicit. Que agenda ſunt: opere non implem⁹. Etenim culpa ligat mentem: vt non ſurgere poſſit. Hijs dicitur. Surge quecunq̄ʒ es de vitijs ad virtutes: de torpore negligentie: ad exercitium bone operationis: De appetitu rerum temporalium ad deſiderium eternoꝝ.

❡ Septima concluſio eſt: ꝙ illi qui ſic ſe diſponunt: illuminabuntur per chriſti gratiam: ⁊ doctrinam. ❡ Ratio eſt. Videmus in viſu corporali: ſic etiam ſuo modo videmus in viſu ſpirituali. Nam ad viſum corporalem tria exiguntur. ❡ Primuz eſt qualitas inſtrumēti: ſcilicet oculi in quo dominatur aqua: que eſt ſubſtantia dyaphoni: vt chriſtallinus humor. ❡ Secundum eſt diſpoſitio medij: ſcilicet lucis. Non. n. videt oculus in obſcuro. Similiter impeditur in parua ſiue in immenſa luce: quia excellens ſenſibile corrumpit ſenſum. ❡ Tertia eſt preſentia obiecti. ſ. coloꝝ. Propria enim ſenſibilia viſui ſunt colores: q̄s primo aer recipit: deinde ad viſum conducit. ❡ Eodem mō tria exiguntur ad viſum ſp̄ualez ❡ Primuz eſt pſpicacitas rōnis: que eſt oculus anime: i quo tanq̄ʒ in ſpeculo: reſultat imago. vnde eccl'iaſtici. 17. Poſuit oculos eoruʒ ſuper corda ipſorum. ❡ Scd̄m eſt lux intellectualis. .i. xp̄us: qui dicit Johis. 9. Quādiu in mundo ſum: lux ſum mundi. ❡ Ratio eſt Nam chriſtus ſe habet ad oculum rationis: ſicut lux naturalis ad oculum corporis. Nam lux naturalis irradiat: tenebras fugat: colores informat: animā letificat: ⁊ viam demonſtrat Sic lux ſpiritualis: ſcilicet chriſtus primo irradiat radio gratie. Johis primo. Erat lux vera: que illuminat. ❡ Secūdo fugat tenebras culpe. Johis duodecimo. Lux ego veni in mundum. ❡ Tertio reformat colores: id eſt ſimilitudines dei in anima. Pſalmiſta. Signatum eſt ſuper nos lumen ⁊c. ❡ Quarto letificat mentem. Eccleſiaſtici decimo. Dulce lumen ⁊ delectabile eſt ⁊c. ❡ Quinto viaʒ demonſtrat ad regnum celorum. Johis duodecimo. Ambulate dum lucem habetis.

❡ Tertium eſt decor patrie celeſtis: quam in preſenti videmus per fidem in futuro per reʒ vnde Thobie decimotertio. Beatus ero ſi fuerint ſeminis mei reliquie: ad videndum claritatem Jheruſalem. Forme nanq̄ʒ reruʒ preſentium vane ſunt: ⁊ quibuſdam p̄ſtigijs oculis intuentium fallunt. Sed illa ſunt vera ⁊ infallibilia: que ſunt in patria. vnde dicit. Illuminare. vnde chriſtus eſt lumen: in quo illuminatur intellectus. ⁊ gratia: qua excitatur affectus. Luce ſecundo. Lumen ad reuelationem gentium: ⁊ gloriam plebis tue iſrael ⁊c. ❡ Et hoc lumen venit a nube: humanitate velatus: vt ab infirmis oculis poſſit videri in ſe Pſalmiſta. Amictus lumine: ſicut veſtimento. Si vtique apparere voluiſſet: fulgore ſuo nos incenderet potius: q̄ʒ renouaret. Sed claritatem ſue magnitudinis noſtris oculis temperauit: vt infirmitas noſtra in eius luce clareſceret. Et per acceptam gratiam ſue beatitudinis colorem mutaret. Quod nobis concedat ⁊ cetera.

❡ In epyphania. Sermo vigeſimus quartus de euangelio.

c

Um natus eſſet Jeſus in Bethleem iude ⁊c. Matthei ſecūdo. Ut primo moraliter loq̄mur. Sciendum ꝙ poſtquam anima puerum Jeſum per gratiam ſpiritualiter concepit: peperit ⁊ nominauit tres reges: id eſt tres anime

vires: que bene reges dicuntur: quia iam car-
ni principantur: ſenſibus dominantur: in ſo-
lis diuinis ſtudijs occupantur: puerum iam
per effectus multiplices eis reuelatum in ciui-
tate regia: id eſt in totius mundi machina eſti-
mant eſſe querendum. ¶ Querunt ergo me-
ditationibus: requirunt affectionibus: inter-
rogant deuotis cogitationibus. Vbi eſt qui
natus eſt? Uidimus enim ſtellam eius in ori-
ente: vidimus claritatem eius fulgentem in
deuota mente: vidimus ſplendorem eius ra-
diantem in intimis anime. Audiuimus vo-
cem eius: que eſt dulciſſima. Guſtauimus
eius dulcedinem. que eſt ſuauiſſima. Per-
cepimus eius odorem ſuauiſſimum. Exper-
ti ſumus amplexum delicioſiſſimum.
¶ Ubi ergo es quem querimus? vbi es quē
in omnibus ⁊ pre omnibus deſideramus?
Vbi eſt qui natus eſt rex iudeorum? Rex de-
uotorum: dux miſerorum: lux cecorum: via
morientium: ſalus eterna eternaliter viuenti-
um? ¶ Et ſequitur. In Bethleem iude.
¶ Bethleem domus panis interpretatur.
Iuda confitens dicitur. Ibi enim chriſtus
inuenitur: vbi poſt confeſſionem criminum:
panis celeſtis vite: id eſt doctrina euangeli-
ca ruminatur: ⁊ deuota mente retinetur: vt o-
pere impleatur: ⁊ alijs adimplendo propona-
tur. Ibi puer Ieſus cum Maria matre in-
uenitur: vbi poſt lachrymoſam contritionem
poſt fructuoſam confeſſionem: dulcedo cele-
ſtis conſolationis deguſtatur. ¶ Sed notan-
dum quod Ieſus queritur a regibus: ad hoc
vt ipſum cum omni reuerentia adorarent.
A doctoribus: vt ab ipſo veritatis documen-
ta audirent. A ſponſa: vt eius dulcedinem
per ſecreta colloquia deguſtarent. A Ma-
ria matre: vt ipſum perditum recuperaret: ⁊
ab eo amplius non alienaret. Sic vero o re-
ges: id eſt deuote anime vires naturales que-
rite cum regibus terrenis: vt adoretis: quia
creator in naturalibus vite reformatione: quia
redēptor in ſpiritualibus vite formatiōe: quia
remunerator in eterne vite collatione.
¶ Nec ſufficiat vobis adoratio: niſi comite-
tur oblatio. Offerte inquam aurum dilectio-
nis: propter bona collata. Thus deuotio-
nis: propter gaudia preparata. Myrrham
contritionis: propter peccata perpetrata.
¶ Querite etiam cum doctoribus. Ipſe eim
eſt doctor: qui docet omnem veritatem vite:
vt ſciatis vos ipſos vtiliter regere. Ueritatē
doctrine: vt cognoſcatis qualiter ſubiectos lau-
dabiliter dirigatis. Ueritatem iuſtitie: vt in-
telligatis: qualiter deo ſeruiatis. ¶ Querite
etiam com ſponſa in orto deliciarum: vbi co-
medit fructus pomorum ſuorum. Cum iu-
uenculis. Querite in cella vinaria: vbi admi-
niſtrat fercula ſue humanitatis: vbi amice ſue
inebriantur. Querite in cubiculo cum ſpon-
ſa: vbi donat altiſſima munera ſumme ⁊ incor-
ruptibilis magnificentie: dicendo. Pete quod
vis. ⁊ dabitur tibi. ¶ Sed quia pauci hoc cu-
biculum intrare preſumunt: ſufficit vobis o re-
ges: qui adhuc terrena ſapitis: quod ipſum in pre-
ſepio inueniatis. Ueſtra enim conſcientia ad-
huc nondum facta eſt ortus deliciarum. Ubi
florent ſancte meditationes: redolent virtuo-
ſe operationes: vbi vigent delicioſe affectio-
nes. Et forte minus perfecte dici poteſt cella
vinaria: vbi illa celeſtia fercula ordinantur: il-
la vina angelica guſtantur: quibus amici hic
aliquando in terris conſolantur. ¶ Sed mi-
nime dici poteſt cubiculum omnibus creatu-
ris abſconditum: ſoli ſponſo preparatum: ſtra-
tum: ornatum. vbi cum ſponſa requieſcit inter
ſecreta ſue dilectionis: que ſecundum hominē nunquam
percipi poſſunt. ¶ Tamen ſicut ſcriptura te-
ſtatur: laborantem agricolam oportet aliquan-
do de fructibus celeſtis patrie prelibare: ⁊ hoc
ne deficiat in labore. Sic apoſtoli inter varia
opprobria: martyres inter flagella: virgines
inter cruciatus ⁊ verbera: quia ſenſerunt dile-
cti ſolatium. Ibant gaudentes a conſpectu cō-
ſilij ⁊c. Sic confeſſores poſt vigilias ⁊ ieiu-
nia inter lachrymas ⁊ gemitus ſenſerunt diui-
na gaudia. Sic rectores doctores eccleſiarum pre-
lati: poſtquam laboribus ⁊ curis fuerunt extenua-
ti: de benignitate dulcis ihesu ſepiſſime ſunt de-
fecti. Non enim Maria Ieſum ſemper ſola
habuit. ſed etiā a Martha poſt predicationem
gaudenter receptus fuit. Et ideo confidenter
ipſum queramus: aliquando cum matre in tē-
plo: cum ſponſa in cubiculo: ⁊ diſcipulis in cō-
ſiſtorio: ⁊ cum regibus in diuerſorio. Cum
natus eſſet ieſus ⁊c. ſecundum quod dicitur. 3. ethicorum
Electio eſt poſſibilium. Nā electiōes nostre ſemper
referuntur ad nostras actiōes: ea autem que per nos agun-
tur ſunt poſſibilia: vnde neceſſe eſt dicere: quod ele-
ctio nō fit niſi poſſibilium: ſimiliter et ratio agēdi ali-
quod eſt ex hoc quod ducit ad finē. Per id autem quod eſt im-
poſſibile nō poteſt aliquis conſequi finē: quia cum homines per

uenerit ad id qđ ē eis ipoſſibile diſcedunt: q̄ſi nō valētes vlteri⁹. vñ id qđ eſt ipoſſibile ſub electiōe nō cadit. vñ lȝ plura ſint ipoſſibilia. ſ. ipoſſibile ſimplr: q2 nullius agentis ſubiacet ptāti: ſicut creare aliū deū: ⁊ ipoſſibile p accñs ꝙ lȝ poſſibile ſit ƀȝ nāȝ: eſt tñ ipoſſ.bile ſub ra/ tione p̄teriti tpis: vt qđ p̄teritū nō fuerit: ⁊ ſilr ꝙ violata nō fuerit corrupta: ⁊ impoſſibile cō tradictiōis. ſ. ꝙ idē ſit albū ⁊ nigꝝ. vñ lȝ hec i poſſibilia nō ſubſint diuine volūtati. Aliqđ tñ impoſſibile: ptāti agentis limitati nō ſubiectū. poteſt ſubiacere diuīe volūtati: ſicut đs huma netur ad humani generis reparationeȝ. Qđ ipoſſibile eſſe p nāȝ: q2 plura pōt đs facere. q̄ȝ intellectus noſter ītelligere ƀȝ Ꝑylaᵐ in libro de trinitate: ⁊ tñ intellect⁹ nr̄ plura pōt intelli gere: q̄ȝ nā poſſit facere: vt pȝ in abſtractiōib⁹ mītis ⁊ de reb⁹ gl'oſis. vñ dr̄ inde ſecretis ſe cretoꝝ articulis: ꝙ đs ordinauit modū ⁊ reme diuȝ ad ꝯſeruantiā ſanitatꝭ: ⁊ reuelauit ea ſctīſ ꝓphetis ꝭuis ſuis: quos ſpirītu diuine gratie illuſtrauit: vt pȝ in his regib⁹: qbus ſecreta di uina ꝯſilij ſtella duce reuelauit: vt dicatur. Cū natus eſſet Jeſus ⁊c. vbi ſūt. 8. ꝯſideratiōes.

Prima conſideratio.

c Irca primaȝ ꝯſideratiōnē: que eſt de magoꝝ origine ſiue gnātione cū dr̄. Ab oriente. vbi ſunt ſex ꝯcl'ones.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: vt habetur in ſcolaſtica hi ſtoria: ꝙ hij tres magi ſucceſſores fuerūt Ba laam: q ſtellā nouerūt eius vaticinio: ⁊ magni tudie ſcie magi ſunt appellati: quos greci phoſ pſe magos appellāt: qbus dñs ƀȝ Criſo. Na tiuitatē ſuā voluit reuelare: ⁊ eos ad ſe ducere vt p hoc peccatoribus veniam preberet.

¶ Scđa ꝯcl'o eſt: ſicut dic̄ Criſo. ſup Matt. aſſerens quoſdā dicere: ꝙ qdaȝ ſecretoꝝ īſpe ctorē: p ſingulos annos aſcēderūt ſup montē victorialē tribus dieb⁹ ibi morantes ſe laua/ bāt: ⁊ adorabāt dñȝ: vt eis illā ſtellā quā Ba laaȝ p̄dixerat: oſtēderet. Quadā aūt die: dum ſic ibi manerēt: ſtella quedā ad eos ſup montē venit q̄ habebat formā pulcherrimi pueri: ſup eius capite crux ſplēdebat: q̄ magos ē allocuta dicēs. Jte velocius in terram iuda: ⁊ ibi regē quem queritis natum inuenietis.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ hij magi venerūt ab oriē te: vt vbi dies naſcit̄: inde initiū fidei ꝓcederet q2 fides ē lumen aīe. Dicit. n. hiſtoria ſcolaſt. Qđ venerūt de finib⁹ pſaꝝ ⁊ caldeorum: vbi fluui⁹ eſt ſabaa: a quo ⁊ ſabea regredit̄. Glo/ ſa dicit: ꝙ hij magi reges fuerūt: q ⁊ ſi tria mu nera obtuliſſe dicunt̄: nō ideo plures q̄ȝ tres fuiſſe ꝓbātur: ſed tres fuerūt principes q mul tos duxerūt in ſuo comitatu.

¶ Quarta ꝯcl'o ē: ꝙ Jhero. q̄rit: ꝙ ſi de vlti mis terre finibus fuerūt: quō in tam breui tpe venerūt: ⁊ Dicunt aliq ꝙ puer diuina poten/ tia eos traxit. Alij dicunt eos veniſſe i drome darijs ⁊ eqs arabicis q ſunt velociſſimi. Cri. dic̄ ꝙ p bieniuȝ ante xp̄i natiuitatē ꝓfecti ſunt ⁊ ſtella eos p̄cedebat: ⁊ ꝙ nȝ eſca: neqȝ potus defecit. Remigi⁹ dic̄: ꝙ hij fuerūt nepotes ba laaȝ: ⁊ regio eoꝝ non multū diſtabat a terra ꝓ miſſiōis: iō taȝ breuiter venerūt: ſȝ dñr veniſ/ ſe ab oriēte: q2 ab illa parte venerūt: q2 i orīēta li parte iudea poſita ē. Pulchre aūt ipſi ab ori ente veniſſe dñr: q2 oēs q ad deū veniunt: ab ipſo ⁊ p ipſȝ veniūt. Ipſe. n. eſt oriēs: ſicut ille dixit. Ecce vir oriens nomen eius.

¶ Quīta ꝯ° eſt: ꝙ ſtella: p cui⁹ ducatū reges venerūt diuerſe ſunt opiniōes. Nā aliq dicūt ꝙ fuerit ſpūs ſanct⁹: i ſpecie ſtelle q poſt deſcē dit i colūbe ſpecie ſup xp̄ȝ i baptiſmo. Cri. dic̄ ꝙ fuerit angelus idē q apparuit paſtorib⁹: q ēt apparuit magis. ſed fulgētius dic̄: vt hr̄ in ſco laſtica hiſtoria: qđ ēt veꝝ credit̄ ꝙ fuerit ſtella de nouo creata: q̄ rediJt in māȝ p̄iacēteȝ ſuo of ficio expleto. Hec āt ab alijs ſtellis differebat in ſex. ¶ P° i origie: q2 cū ceteris nō fuit cre/ ata. ¶ Scđo i officio: q2 ita i die ſicī in nocte lu cebat. ¶ Tertio i duratiōe: q2 rediJt i māȝ pri maȝ ſuo expleto officio. ¶ Quarto i ſitu: q2 i medio aeris. ¶ Quito i ſplēdore: q2 ſol i me ridie ipſaȝ nō obſcurauit: ¶ Sexto in motu: quia magos preceſſit more viatoris.

¶ Sexta ꝯ° eſt: ꝙ lȝ ꝓpheta dicat de bethleē tñ magi venerūt xp̄ȝ q̄rere iheroſolimā: pp ra tiōes q̄s Remigius pōit. P°: q̄ȝuis dñs ibi natus nō eſſȝ: q2 lȝ agnoſcerēt natiuitatis tp̄s locū tñ nō cognouerūt. Jhr'leȝ. n. regia ciuitas erat. Et iō crediderūt ꝙ talis puer nō niſi i re gia ciuitate naſci debuiſſȝ. ¶ Scđo: vt locum natiuitatis certius diſcere poſſent. ¶ Tertio: vt ipleret̄ qđ ſcriptū eſt. De ſyon exibit lex: ⁊ vbuȝ dñi de iheruſaleȝ: q2 ibi p̄ annunciatus eſt xp̄s. ¶ Quarto: vt ſtudio magoꝝ pigritia dānaret̄ iudeoꝝ. vñ Aug. dicit: ꝙ xp̄s eſt ex/ pectatio gētiuȝ: de qbus quōdaȝ habrae innu/ merabilis fuit ꝓmiſſa ſucceſſio nō carnis ſemi ne: ſȝ fidei fecūditate generata. Et h̄ eſt ꝙ dic̄ Ecce magi ab oriente venerunt iheroſolimā.

¶ Ex his ſumuntur quatuor. ¶ Primū eſt q̄ res ex cuius apprehenſione cauſatur multiplex vtilitas: ſtudioſius inqrit̄: ⁊ inuēta cauti⁹ ⁊ tutius cuſtodit̄: ⁊ magis reuerenter tractat̄. Sed q̄r magna vtilitas erat xp̄m inuenire: q̄r ſua natiuitate hoīem vel oēm creaturam reformauit. Et ideo etiā reuerentius tractandus: ⁊ carius ſtringēdus. ¶ Scd̄m eſt q̄ qui dꝫ accedere ad xp̄m: debet mundū ꝯtemnere. vnde Greg⁹. Contemnendus eſſet mundus: etſi rebus aīum demulceret. At vbi tot aduerſitates ingeminat: quid aliud q̄ꝫ q̄ ne diligat̄ clamat? Et ideo mundus dicit̄ oriens: q eſt altus: calidus ⁊ iocundus. Sic mundus eſt altus per ſupbiam: calidus per carnis ꝯcupiſcētiam: iocundus quo ad vite lenitatem: vel quo ad ꝯcupiſcentiam oculoꝝ. ¶ Tertium eſt q̄ ſicut quis cōtemnere mundum non pōt: niſi ſit verus ſapiens: ideo debemus eſſe magi. i. ſapientes: ⁊ per ſapiam regere ⁊ dn̄ari ſenſualitati. Cuꝫ .n. ſpūs pſtantior ſit corpore: dꝫ ipꝫ regere. Quod fit per voluntatem: q eſt velut rex ſapiens: put dirigitur a lumine rationis: ⁊ habet oībus potentijs imparare. Et ideo dꝫ diſſipare omne maluꝫ paſſionū inſurgentiuꝫ in parte ſenſitiua. ¶ Quartum eſt q̄ nō inuenitur niſi in pacifica ꝯuerſatione: ratione cui⁹ ipſum q̄rebant in ihl'm: quod interpretat̄ pacis viſio. Nam deus eſt ſumma pax. Et ideo diſcordia ſibi ꝯ̄riatur: que vnitur in oībus vitijs: que ꝯtrariant̄ deo. vnde ihs ſoluꝫ in pacificis inuenitur. vnde Augu. dicit q̄ caritas eſt via dei ad homines: ⁊ hominis ad deum. Vbi caritas nō eſt: ibi deus non eſt.

Secunda ꝯſideratio.

S Ecunda ꝯſideratio eſt de ꝯgrui temporis applicatōe: cū dicit̄. Cuꝫ nat⁹ eſſet ihs. vbi ſunt tres ꝯclōnes.

¶ Prima ꝯclō eſt: q̄ tp̄s natiuitatis xp̄i erat aptum ad interpellāduꝫ ꝓ peccatis. Naꝫ tanto tp̄s eſt aptius: q̄̄to deus eſt ꝓpicior. Sꝫ h̄ fuit in tp̄e natiuitatis xp̄i. ¶ Dicit̄ coīter interp̄tando a doctoribus ⁊ ſanctis: q̄ chriſtus fuit natus ad recōcilianduꝫ genus humanū deo vt dicitur Ro. 8. At vbi venit plenitudo temporis: miſit deus filium ſuum ⁊c. vbi chriſtus fuit ꝯuenientiſſimus ad iſtam confederationē q̄r vtrāq̄ꝫ partem pticipat. vnde aplus dicit q̄ xp̄s eſt pax noſtra: q fecit vtraq̄ꝫ vnum. vn̄ ipſe ꝯfederauit vtranq̄ꝫ nām in ſuo natiuitatis ſacramento. vnde dicit. Cum natus eēt ihs.

¶ Secunda ꝯclō eſt: q̄ ꝓprius locus inhabitationis chriſti per gratiā: vbi regrēdus ⁊ vere inueniendus eſt: eſt mens deuota. Hanc enim ſpūalr̄ vult inhabitare: cui intimat ſe per gratiam ⁊ gl'iam. Sed hec eſt mens deuota: cum ipſa aīa ſola ſit capax gratie ⁊ glorie: ſm Aug^m. vnde lꝫ celum ⁊ q̄cunq̄ꝫ alia creatura dicat̄ locus dei: tamen ex ſpāli cōplacentia dicitur locus dei mens deuota. Maxime tamē ꝓprie deus dicit̄ locus aīe: q̄r ſm Auguſt. in ipſo ſolo eſt ſalus ⁊ vltima quies aīe deuote. vnde dicit̄. In Bethleem iude. Bethleeꝫ interpretatur domus oꝛis. Vſus aūt oꝛis ē orare: ꝯfiteri ⁊ comedere. Sic mens deuota eſt domus orōnis. Matth. 21. Domus mea domus orationis eſt: ⁊ eſt domus cōfeſſionis ⁊ laudis. Pſal. Beati q̄ hitant ī domo ⁊c. Ipſa eſt domus refectōis: q̄̄tum ad doctrinā p̄dicatōis. ⁊ q̄̄tum ad mēſaꝫ panis ſacramētalis ¶ Tertia ꝯclō eſt: q̄ reqſitio diui auxilij tunc maxime ꝯgruebat: qn̄ p̄nceps tenebraꝝ nos ſubeius tenebat ptāte: qđ ꝓprie fit per petūm vnde per ipm̄ vinculamur: q̄r ſibi ꝯtraire nec reſiſtere valemus. vnde Criſo⁹. dicit. Nos ſi ſemel peccātes obligauerim⁹ nos eius iuſſioni: ex nūc virtute ꝓpria nō poſſumus euadere. Sꝫ ſicut nauis fracto gubnaculo illic quocunq̄ꝫ tēpeſtas voluerit: ſic hō per peccatū auxilio gr̄e p̄dito: nō h̄ facit qđ vult: ſed qđ vult diabolus. Et niſi deus cū manu valida ſue mie ſolueret: vſq̄ꝫ ad mortē in petōꝝ vinculis pmaneret. Peccator igitur ſeruus demonis ſic eſt conſtrictus: q̄ per ſe non valet ꝯpedes frangere. Sed ſi nō repugnat diuine motioni: ſtatim deus ꝓpicius eſt auxiliari. Naꝫ nā diuine mie eſt ibi auxiliari: vbi maior indigētia eſt. vnde captiui incarcerati: relegati ⁊ iam in pena poſiti ſunt in maxima indigētia: quia indigent redēptione: liberatione ⁊ ad patriā reuocatione: ⁊ a ſupplicij ſolutōe. vnde dominante p̄ncipe tenebraꝝ: ꝯgruebat diuinum auxilium interpellari. vnde dicitur. In diebus Herodis regis. Herodes .n. dicitur gl'ians in pellib⁹: ſignificans demonē: cui dicit pſal. Quid gloriaris in malitia?

Tertia ꝯſideratio.

T Ertia conſideratio eſt de magorum inueſtigatione. cum dicitur. Vbi eſt qui natus eſt rex iudeorum? vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima conclō eſt: q̄ q̄̄uis ſm diuinitatē

deus nullis limitibus terminetur: q2 incircō/ſcriptibilis tm̄ ſʒ humanitatē loco tenet: q2 reſpice pſepe: vbi iacebat: qui ptinet mūdū. Reſpice deſertum: vbi morabat: q in nubibus tonat. Proſpice patibulū: vbi pēdet qui tribuit vitam: igitur qui natus eſt: alicubi eſt.

¶ Scd̄a 2° ē: q2 nuſq; regrēdus ē: q2 nuſq; iueniēdus: niſi ſolū i deuota mēte: q̄ bn̄ dr̄ tēpluʒ dei. Nō vtiq; iuenit in diuitijs: i honoribus: i voluptatib9: i qb9 mlti q̄rūt ſuā btitudinē. Non. n. iuenit in terra ſuauiter viuentiū. Quere ḡ vbi inueniatur. Certe oia iſta tpalia ⁊ oēs excellētiaʒ ſūmo2 ſpirituū trāſcendo: ⁊ in pparatiōe eius oia vilipendēdo. Nō. n. inuenitur in voluptatibus carnis: vbi rō ſubdit ſenſualitati non ēt inuenit in affectu carnaliū amico2: q2 ipſe dicit. Qui amat prēm ⁊ matrē pluſq; me ⁊c. Nō ēt inter angelos ⁊ ſanctos: niſi q2 oiuʒ creatura2 eſtimationē excedamus in pparatiōe ad deū ipʒ ieniemus: ſʒ in tēplo aie inuenit. vn̄ dr̄ in cant. Cū ptranſiſſeʒ eos inueni: quē diligit aia mea. Quia viſiōis eius mens auida: niſi pph̄a2 eſtimationem: patriarcha2 celſitudineʒ: ⁊ cūcto2 hominū menſuras trāſcenderet: eū q eſt ſup omnes hoies nō inueniret. vnde dr̄. Vbi eſt q natus eſt. q. d. in mente deuota.

¶ Tertia 2° eſt: lʒ voluntas in regno aie per rōnem ſit dn̄s ſuo2 actuuʒ: tm̄ nō ſua2 potentia2 dn̄s. Vnde nō pōt volendo facere: vt ad id qd̄ vult vel eligit imobilr̄ ſe habeat. Et ideo q̄ūcūq; hō ſit dn̄s ſuo2 actuuʒ: tm̄ vt imobiliter ſe habeat in bono: qd̄ eligit neceſſariū eſt adiutoriū grē diuine: ⁊ ſic ptās regia pplet in hoie: tā ex volūtate q̄ʒ ex grā ſtabiliente in bono: pp qd̄ dicitur. 1ª. Pe. vltimo. Deus ois grē q vocauit nos in eternā ſuā gl'iaʒ: ipſe pficiet: pfirmabit: ſolidabitq;. vnde dr̄. Rex iudeo2: iudeus iterpretatur pfitens xpʒ: ſignās quemlibet deuotū: q pfitetur in pſeſſione peccato2: ⁊ laudis diuine: diuinā honorificentiā ſe ſubdens eius iuſſioni ⁊ directioni.

Quarta conſideratio.

q Uarta conſideratio: eſt de Jeſu ſolatioſa inuentiōe: q2 Jntrātes domū iuenerūt puer ⁊c. vbi ſūt tres 2°es.

¶ Prima 2° eſt: q nihil tātum ipedit diſpoſitioneʒ ad gratiā: ſicut ſolicitudo mūdanorum. Q̄ ſi pʒ. Nā ad diſpoſitionem: reqritur ſtatus interioris diligens examinatio: vt ſi eſſet aliqd̄ obſtaculum āmoueret. Et ideo opʒ vt aia diſperſa p ſenſibilia ⁊ extra ſe poſita, recolligatur in ſeipſa: vt cernens obſtaculum āmoueat ipſum: p nihil aliud ita diſpergit: ſicut p ſolicitudinem exterio2. Talis. n. reuocatur a ſolicitudine externo2. vnde Ber. Quādiu autem iſtis ſolicitudinibus aius occupatur nō habebit ptemptū mundi: nec eterno2 amoreʒ. Vn̄ dicit. Et intrātes domū. q. d. Ad talē diſpoſitionem requiritur collectio affectionum ab extra: ⁊ examinatio ab intra.

¶ Scd̄a pcl'o eſt: q ſi hic homo interius, diſpoſitus fuerit: ſaluato2 p grām ipſum intrabit virtutibus adornādo. Nā gratiā gratū faciēs in ordine ad acceptationem diuinā: eſt quedaʒ integritas ⁊ deco2 omniū virtutuʒ. Sicut. n. pulchritudo faciei non eſt vna q̄litas ſolū. Sʒ integritas pſurgens ex multis. ſ. colore: figura: magnitudine: ⁊ pportione. Jta gratia que eſt aie deco2: eſt integritas pſurgens ex oibus virtutibus: q2 nullus eſt deo acceptus ⁊ gratioſus: niſi ſit prōptus ad ſingula bono2 operum virtuoſorum: ⁊ ſic ſit idonea ad domum dei: ad cuius hoſtiū ſtat pulſans: vt affect9 cordis ſibi apiatur: ⁊ intromittatur: ad pui̇uāduʒ ſpiritualr̄ p dono2 ſuo2 pmunicationē. Vn̄ dicitur pluraliter. Jntrātes domum: inuens q ſenſus ⁊ affectiones debeant vna cum grā xp̄i recolligi in domo. ſ. aie deuote. Hec aliq̄n dicitur domus dei cū diuina inſpiratiōe intellectum inſtituens: mouet affectū: ſʒ dr̄ templū cū ſanctificat affectū ad amoreʒ accendendo.

¶ Tertia pcl'o eſt: q quatuo2 ſunt ſigna oſtēdentia xpʒ in nobis eſſe p graʒ. ¶ Primuʒ ē cordis amaritudo de pctīs: q2 puer inuenitur cū Maria: q̄ dr̄ ama2 mare. vnde, puer. 14. Co2 quod cognouit amaritudineʒ anime ⁊c.

¶ Scd̄ʒ eſt ſi pauptatē diligim9: q2 xp̄s inuolutus ē pānis. vn̄ Greg. Paup nat9 eſt xp̄s paup obijt. ¶ Tertiū ē: delicata ptēnimus: q2 xp̄s in pſepio reclinat: vbi cib9 eſt iumento2. vn̄ Dan. 10. Panē deſiderabilē non māducaui. ¶ Quartū ē: ſi vba ocioſa vitamus: q2 vagit iſans iter arta. vn̄ puerb. Qui cuſtodit os ſuuʒ: cuſtodit aiaʒ ſuaʒ. i. xpʒ q ē ſalus aie.

Quinta conſideratio.

q Uinta pſideratio eſt: de prōpti obſequij groſa exhibitiōe: q2 pcedentes adorauerūt eū. vbi ſūt q̄tuo2 2°es.

¶ Prima pcl'o eſt: q2 in h̄ puero erat ineffabilis bonitas: q2 hos reges ab vltimis finib9 illuminans traxit. Vt compleret. p̄. Yſa. 60.

Ambulabūt gētes i lumīe tuo. Si. n. adamaſ virtute ꝓpria mouet ad ſe ferꝝ: q̄to magis excellens virtus bonitatis xp̄i: a qua cetera rationeȝ bonitatis habent ꝑ participationeȝ. Et iō ratione iſtius excellētie ſibi ſoli debet cultus latrie. vnde ſ̄mittit. Procidētes adorauerunt eum. Et iſtud fuit prophetatum longe ante. Pſal. Adorabūt euȝ oēs reges terre ꝛc.

℄ Scd̄a ꝯclō eſt: q̄ ſicut reges poſt adorationeȝ. Aptis theſauris ſuis: obtulerūt munera: Sic ēt nos eadē ſpūaliter offeramus. ſ. aurū: thus: ꝛ myrrham. Intelligētibus q̄ triplex ē theſaurus. ſ. cordis: oris: ꝛ opis. Et de quolibet iſtoꝝ theſauroꝝ hec tria offerre debemus. ℄ De p̄ theſauro. ſ. cordis de quo dr̄. Lu. 6. De bono theſauro cordis ſui ꝓfert bonuȝ.

℄ Primo offeramus auꝝ dilectionis pure: Exo. 37°. Veſtiuit archaȝ auro puriſſimo. i. cor humanū veſtiuit itus i affectu: foris i effectu caritatis: q̄ eſt pura in opatione: purior in locutiōe: puriſſima in intētiōe. ℄ Scd̄o offeramus thus deuotiōis. vn̄ eccli. 7. De laude iuſti: ignis erit effulgēs ꝛ thus ardēs i igne. Thus i igne: ē deuotio i feruore. Ignis effulgēs: eſt feruor p exēpluȝ lucēs. Mat. 7. Sic luceat lux veſtra ꝛc. ℄ Tertio myrrhā ꝯtritionis: myrrha. n. eſt amara ēt fic: ꝛ cor penitēs: ꝛ ſicut fum⁹ myrrhe ꝑ ꝯtritionē aſcendat ꝑ deſertū mūdi vel religiōis. ℄ Scd̄s theſaurus eſt oris: De quo ꝓuer. 21. Theſaurus deſiderabilis requeſcit in ore ſapiētis. De q̄ ēt hec tria offerre debemus. ℄ Primo auꝝ laudatiōis de quo Job. Ab aqlone auꝝ veniet. Aqlo eſt tēptatio: q per grām ſpūs ſancti fugat̄. Unde multū debem⁹ laudare deuȝ q̄ in piculis nos ꝯſeruat. ℄ Scd̄o: thus orōnis. Pſal. Dirigatur orō mea ꝛc. ℄ Tertio myrrha ꝯfeſſiōiſ Unde de iudith. 10. dr̄: Unxit ſe myrrha optima. Judith ꝯfitens interp̄tatur. Hec holoferneȝ. i. diabolū ꝯfundit. Un̄ Augu. Acriores dolores diabolo nō infigim⁹: q̄ȝ cum plagas peccatoꝝ noſtroꝝ ꝯfitendo ſanamus. ℄ Tertius theſaurus eſt opis. Matth. 6. Theſaurizate ꝛc. De quo ēt hec tria offerre debemus. ℄ Primo: auꝝ mīe. Eccli. 29. Pone theſauruȝ tuū in p̄ceptis altiſſimi: ꝛ proderit tibi magis q̄ȝ auꝝ. Hoc p̄ceptuȝ eſt dare elemoſinaȝ. Luc. 9. Date elemoſinā ꝛc. ℄ Secūdo thus bone fame. Gen. 4. Odor veſtimētoꝝ tuoꝝ ſic odor thuꝝ. Ueſtimētuȝ ē bona ꝯuerſatio: ꝑ cuius odorē. i. bonā famā benedctiōeȝ a dn̄o conſequimur. ℄ Tertio: myrrhā abſtinere: can. 7°. Manus mee diſtillauerūt myrrham: qd̄ fit ꝑ carnis macerationē: vn̄ ꝑ digitos diſcretio accipit̄ ſenſuū: quos ſ̄lr caſtigare debemus: vt ſic myrrhaȝ de eis hēam⁹: ꝛ h̄ ē qd̄ dic. Ob. ei. munera auꝝ: thuſ: ꝛ myrrhā.

℄ Tertia ꝯclō eſt: q̄ hīta oblatiōis exhibitiōe Venerabātur eū ꝛc. Adhortatiōe latrie. Naȝ latria eſt cultus ſoli deo deditus: q̄ ꝯſiſtit i dilectiōe: ꝛ ſacrificij exhibitiōe. Un̄ lȝ iſta. ſ. reuereri: honorare: laudare: glorificare: ꝛ adorare ſunt ideȝ. Differūt tn̄. Nā reuereri ē reputare alium meliorē ſe: ſȝ honorare addit ſignum. ſ. exhibēdo aliqd exterius: q̄ quarto ethꝝ. dicit̄ Q̄ð honor eſt exhibitio reuerentie alicui facta in ſignuȝ virtutis. Et laudare addit ſup honorare: dicit ꝯmēdationē alicuius corā alio. Similiter ē glificare: adhuc ſup laudare: q̄ laus eſt magis in particulari. Glīa vero in vlī: qn̄ ſcilicet ſemp eſt: vbiq̄ ꝯmēdatur. Dicitur. n. glīa frequēs fama cū laude: Sȝ adorare addit ſup oīa iſta: q̄ adorare ē ſuā fiduciā in illū ponere totalr̄ q adorat̄. Un̄ dicit̄. Et ꝓcidētes adorauerūt euȝ. ſ. adoratiōe latrie. Eſt tn̄ notādū: q̄ ꝑꝑ adorationē que latria dr̄: ē adoratio dicta dubia: cuiuſmodi ſunt due ſpēs. Una q̄ creature p̄t exhiberi. Alia: q̄ ſoli hūanitati xp̄i ē exhibēda: ꝛ q̄ hūanitas xp̄i ē ſup oēȝ creaturā diligēda ꝛ venerāda: vt ẏꝑdulia. Quidā tn̄ dicūt humāitatē. ſ. aiaȝ ꝛ carnē vna adoratiōe cū ꝟbo eē adorāda. Nō qdē humanitatē tm̄: ſȝ dei filiū vnū deū ꝛ hoīeȝ dicūt eē adorāduȝ.

Sexta conſideratio.

Sexta ꝯſideratio: q̄ eſt d̄ ſtulta herodiſ emulatiōe: cuȝ dr̄. Audiēs āt herodeſ rex. vbi ſunt quatuor ꝯcluſiones

℄ Prima ꝯ° ē: q̄ timor mūdan⁹ fuit cā ꝑſecutiōis xp̄i i herode ꝛ i iudeis: q̄ fecit eos a via iuſtitie errare ꝛ ꝟitatis. Amor. n. mūdan⁹ dr̄ ꝓprie q̄ aliqs mūdo inītit̄ tāq̄ȝ fini: ꝛ ſic amor mūdan⁹ ſemp ē malus: a q̄ timor mūdan⁹ naſcit̄. Illd̄. n. hō timet amittere qd̄ amat. Et iō timor mūdan⁹ dr̄ malus: q̄ ab amore mūdano tāq̄ȝ a mala radice ꝓcedit: qn̄ hō ꝑꝑ mala q̄ timet: recedit a d̄o. Iſto timore Herodeſ rex turbat⁹ ē: ꝛ oīs ihrl̄ma cū illo. Un̄ q̄ȝuis nāle ſit q̄ hō fugiat ꝓprij corpis detrimētuȝ: vel ēt dāna reꝝ tpaliū: nō tn̄ ꝑꝑ illa dȝ recedere a iuſtitia: qd̄ ē ꝯtra rōneȝ nāleȝ. vn̄ herodes ſicut diabolus per aduētū xp̄i timet ſe eijci: ꝛ ſic herodes deſtitutiōe torquetur.

¶ Scḋa ꝯcluſio eſt: ꝙ lꝫ ab eterno preuiſum
fuerit xp̄m moriturum. Tñ herodes ⁊ iudei
machinantes in mortem xp̄i maxime peccaue
runt. Ratio eſt: qꝛ omne peccatuꝫ fit ex libera
electiōe ⁊ ꝑuerſa intentiōe. Hec autē ꝑſecutio
erat huiuſmodi. vñ cuꝫ dicit. Et ꝯgregās oēſ
principes ſacerdotum ⁊c. pꝫ conſilium eorum
fuiſſe ex deliberatione. Sed qꝛ etiaꝫ aduerſus
chriſtum: patet fuiſſe ex peruerſa intentione.
Unde Criſo. ſuper Mat. Ut quid auteꝫ in-
terrogat herodes: qui nō credebat ſcripturis:
aut ſi credebat: quō ſperabat ſe poſſe interfice-
re illum: quē ſcripture regem eſſe futuꝝ dice-
bant? Sed diabolus inſtigabat eum qui crede
bat: qm̄ ſcripture non mentiuntur. Diabolus
alios in errorem inducit: ipſe aūt veritatem be
ne cognoſcit. Credebat ergo herodes in ma-
lo: in bono non credebat. Qm̄ quidē inde na
ſciturus fuerat rex. vnde ſcripture dicebant:
credebat. Qm̄ aduerſus illum agere nihil po-
terat: quem ds mittebat non credebat: qꝛ non
ſuo conſilio gubernabatur: ſꝫ vinculo diaboli
trahebatur ligatus. Sic ſunt oēs hoīes pecca
tores: in quibus diabolus operatur: ⁊ credūt
ſcripturis: ⁊ nō credunt: qꝛ hoc ipſum qḋ cre-
dunt: ꝑficere non ꝑmittuntur. Qḋ. n. credūt
veritatis eſt virtus: que nulla poteſt eſſe occul
ta. Qḋ autem non credunt: excecatio eſt ini-
mici: qꝛ ſubiecti ſunt operibus eius: ⁊ mens il
loꝝ libera non eſt. Utputa oēs chriſtiani ſu-
mus: ⁊ legimus: ⁊ ſcimus: qꝛ mundus conſu
mendus eſt: ⁊ qꝛ morituri ſumus: Et hoc ipꝫ
tñ ꝑfecte non credimus. Si. n. ꝑfecte credere
mus: ſic viueremus: quaſi poſt modicū tranſi
turi ḋ hoc mūdo: nō quaſi in eternū manſuri.
¶ Teria ꝯclō eſt: ꝙ qꝛ ꝯſilium dare in mortē
xp̄i ex liberatiōe ⁊ ꝑuerſa intentione erat pec-
catum maximum: ſic maxime peccāt in ꝑiculū
aīe ꝑſeuerando. Nam tales ſpiritualr̄ xp̄m oc
cidunt. vñ Aug. Si fratri tuo maluꝫ ꝑſuades
occidis. Nam ꝯſulens malum occidit eum in
propria ꝯſcientia: qꝛ faciens eum peccare ſepa
rat eum a vita ſua. ſ. deo. vnde idem. Pericu
loſe decipiūtur q exiſtimāt eos tm̄ homicidas:
q manibus hoīes occidunt: ⁊ non potius eos
per quoꝝ conſilium ⁊ fraudem ⁊ exhortatiōeꝫ
hoīes extinguuntur. Nam iudei xp̄m nō ma
nibus: ſed linguis ꝑſequebantur. Unde euꝫ
naſcituꝝ in bethleē ꝓpalabant: vt ab herode
necaretur. vnde Ber. Herodiana malitia eſt
naſcētem extinguere velle religioneꝫ: ⁊ allide
re paruulos iſrael. Si quid. n. ad ſaluteꝫ ꝑti-
nens oritur qcunqꝫ reſiſtit vel repugnat: pla-
ne cuꝫ egyptijſ paruulos iſraelitici generis ne
care conatur. Immo naſcētem dñm ꝑſequitur
ſaluatorē. vnde iudei ꝓdentes xp̄m religioſuꝫ
ſꝫ in bethleem. i. in deuota mente natuꝫ. d. Et
tu bethleeꝫ: deuota mens: que es reputatione
tua humilis, ꝓfeſſio: qꝛ diceris. Terra iuda:
nequaqꝫ minima es. ſ. merito ⁊ dīna acceptati
one. Ex te. n. exiet dux. i. iuſtus exēplo bone
vite ⁊ fame. Qui regat. i. informet regimine
ſpirituali. Populū. ſ. ſenſus: cogitationes: ⁊
affectiones. Iſrael. i. videntes deum ꝑ fidem
⁊ ideo opprimēdus: qꝛ ꝯtrarius ē opib⁹ mūdi
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ qꝛ mens ſancta in ſan-
ctis cogitatiōibus: in ſcripturaꝝ meditationi-
bus: ⁊ in celeſtiuꝫ gaudioꝝ ꝯtemplationibus
oblectata: ⁊ gemitus ⁊ ſuſpiria trahens. Vigi
lijs ⁊ abſtinentijs ſe macerat: aduerſarius ſe
videns non poſſe ꝑualere: ſalteꝫ ꝑſuaſionibuſ
iteꝝ eam aggreditur fraudulenter. ſ. volunta
ti offerendo bona ſenſibilia deſuꝑ colorata: ⁊
nō manifeſtat turpitudinem eoꝝ. Et tūc volū
tas qm̄ non ꝯſiderat malū: frequenter acceptat
⁊ defraudera . Verbi gratia. Aliqs reuerſuſ
in ſe: ⁊ diſplicet ſibi i oībus malis que fecit: co
gitanſqꝫ reſipiſcere ⁊ redire ab omni via ma-
la: tunc aduerſarius arguens euꝫ dicit. Quid
facis? Vitam iaꝫ vis ꝑdere: ⁊ futuram? Pec
cata tua maxima ſunt ⁊ multa: nequaqꝫ ꝑ tot ⁊
tantis: nec ſi te excories ſufficies ſatiſfacere: cō
plexio tua tenera eſt: vita tua eſt delicata: noli
te interficere. Et ideo more magoꝝ audiens
diabolicam deceptionē: eius opportunitatem
vitet fugiendo: ſicut homo ſapiens fugit: vbi
ſuperare non poteſt. vnde Iohes fugit in de-
ſertum. Eccli. 29°. Quaſi a facie colubri fuge
peccatum. vnde ſequitur. Tunc Herodes. i.
diabolus. Claꝫ vocatis ma. id eſt ſecrete remo
tis. Sacerdotibus: id eſt affectionibus ſan-
ctis. vnde Criſo. dicit. Qḋ herodes vidēs ꝙ
nō poterat magos: nec blandimentis flectere
nec minis terrere: nec auro corrūpere: vt ꝯſen
tirēt in interfectionē regis futuri. ſ. xp̄i. Ideo
illos deciꝑe cogitauit: ne. ſ. proderent ꝯſilium
declinando. Unde diligenter didicit ab eis tē
pus ſtelle: ⁊ addit. Et cum inueneritis renun
ciate mihi ⁊c. Applica moralr̄. Seqtur. Que
cum audiſſet ſcilicet callidam deceptionem re-
gis tenebraꝝ. Abierunt: fugiēdo occaſionē.
Quinta conſideratio.

Jrca quītā ꝯſiderationē: que eſt de ſtelle apparitione ducatus exhibitiōe cum dicitur. Uidemus enim ſtellā eius: Ubi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima concluſio: eſt ꝙ quintuplex eſt ſtella dirigens nos in debitum finem. ¶ Prima eſt materialis quā in oriente viderūt que eſt noſtri intellectus: que dirigit nos in nr̄m principiū: qđ eſt bonum optimum et infinitū habens in ſe rationem omnis boni. Ratio ē: quia amoris cauſa eſt cognitio: qa ſecundum Augu. 10. de tri.. Nullus poteſt amare incognitum. Sed bonū eſt cauſa amoris ꝑ modū obiecti ſed nihil eſt obiectum alicuius: niſi prout eſt apprehenſum. Et ideo amor requirit aliq̄ꝫ apprenſionē boni qđ amat̄. Et ideo .8. ethi. dicitur ꝙ viſio corporalis eſt ꝑncipiū amoris ſenſitiui: ⁊ ſimiliter ꝯtemplatio ſpiritualis pulchritudinis vel bonitatis. eſt principium ſpiritualis amoris ſummi boni. Ratione enī huiꝰ intellectus dicit̄ ſtella viſa in oriente: qꝛ ꝑ eius cognitionē dirigit nos in ſummi boni amorē

¶ Secūda eſt beata Vgo de qua nume. 24. Orietur ſtella ex iacob. et iō bene ſtella maris. Hec enim habet directionem in ſuo ducatu: quia per ipſam ducunt̄ omnes q nauigāt mare: vnde quotiens ſunt in periculis ꝯſtituti, ꝓcellaꝝ: recurrunt ad huius ſtelle ducatum: ne cadant in naufragium. Iſta autē proprietas ꝯuenit matri domini: quia nauigantibus per huius mundi pelagus ſubuenit ſuo ducatu. Et ideo ad ipſius ducatū eſt in omni ꝑiculo recurrendū. vnde ꝓpter hanc ꝓprietatem meruit ſtella maris eſt vocata: vt dicat̄ de ea. Gauiſi ſunt gaudio magno: videntes ſtellā magi ¶ Tertia ſtella eſt xp̄s q de ſe dicit. Apoc. vltimo. Ego ſū ſtella matutina et ſplēdida. Nā Fulgentius dicit ipſam ſtellā magos ducentē fuiſſe ſituatā in medio maris. Iſta ꝓprietas conuenit xp̄o: qui dicitur mediator dei ⁊ omnium: in cuius rei ſignū etiam dicit̄ mediū terrā ſꝫm humanitatem. ¶ Nā natura humana hꝫ duo extrema: vnum qđ fuit ſub innocentia et aliud quod fuit ſub miſeria: ſed qꝛ mediū ſapit naturam extremoꝝ: ſic vtroqꝫ extremo participans eſt dei medium: quia de primo ſtatu recepit innocentiam. de 2°. pēnalitatem. Sic enī mediat inter nos ⁊ patrem ſuſtinentia paſſionis. ¶ Quarta ſtella ſunt extra ſanctoꝝ. vnde ipſa ſtella nos ducere dicitur ꝙ ita de die ſicut de nocte lucebat. Sic reuera ſanctoꝝ exēpla noctē huius mundi illuminant ſplendore huꝰ ꝑfectiōis. ¶ Quīta ſtella ē ſacra ſcriptura

¶ Secunda concluſio eſt ꝙ non plenarie cōfidentes de deo merentur priuari ducatu ſpirituali. vnde dicitur ꝙ cum magi ihrlm fuiſſent ingreſſi ducatū ſtelle amiſerunt. vnde dicit Fulgentius ꝙ ſtella nō duxit eos in ihrlm ſed proprio ſenſu venerant: Et ideo ex tūc ſtellam nō viderunt: qꝛ querentes auxiliū humanum: iuſte perdiderunt diuinum.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ magi ex ſtella viſa habebant nimiā ꝯſolationem. Videntes. n. ſtellā quā. ſ. ꝑdiderāt: quādo ihlm intrabāt: gauiſi ſūt: qꝛ Herodē euaſerūt. Gaudio magno: qꝛ ſtellam ductricem recuꝑauerunt. ſed valde: qꝛ regem queſitū cum magno labore inuenerūt.

¶ Octaua eſt de occulta ꝑmunitione: ibi. Et reſpōſo accepto in ſōnis. vbi ſunt tres ꝯclōes ¶ Prima ē: ꝙ magi reuerſi ſunt ad propria per aliam viam. ⁊ h̄ per diuinam ꝓuidentiam. Et ideo dicit glo. ꝙ hoc nō fuit per angelum: ſed ab ipſo deo: qꝛ deſiderabāt ſcire diuinam voluntatem: ſi deberent redire ad Herodem. Non tn̄ per pueꝝ: vel eius matrem fuerūt inſtructi: ne fides ex h̄ diminueret̄: quo ad meritum: ſed per viſionē in ſomnis moniti ſunt ne redirent ad Herodē: ꝑ aliam viā reuerſi ⁊c.

¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ qꝛ peccator a deo elōgat per petm̄: per viam peccati ad ipm̄ redire nō pōt: oꝫ ipm̄ viā aliam. ſ. penitētie in reuerſione ad ipſum tenere. Hec autem via dicit̄ conuerſio. Conuerſio. n. dicitur a bono cōmutabili ad bonum incōmutabile tota ⁊ ꝑfecta mētis applicatio: vt dicitur ⁊c. Johelis. 2. Conuertimini ad me in to. cor. ve. ⁊c. Et iō Gregorius in omelia dixit. A regione noſtra ſuperbiendo: inobediēdo: viſibilia ſequēdo: cibū vetitum comedendo: diſceſſimus. Sed redeundum eſt ad eam flendo: obediendo: viſibilia ꝯtemnendo: ⁊ carnem affligendo.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ hos reges in ſeptem debet imitari deuotio chriſtiana. ¶ Primo in magnitudine ſapientie: qꝛ chriſtum natum in ſidere cognouerūt: ſic ⁊ nos debemus cognoſcere deum per fidem: que eſt noſtra ſapiētia. vnde Jheroꝰ. Abſqꝫ notitia creatoris ſui oīs homo pecus eſt. ¶ Secundo in feruore inquiſitionis: qꝛ viſo ſigno celeſti feſtinatiōe in ſpacio tredecim dierū a finibus remotiſſimis in iudeam applicuerunt. Sic ⁊ nos per ſtudiū bonoꝝ operū ad chriſtum ire feſtinemus.

¶ Tertio in prudentia interogationis qua regem ⁊ totam iheroſolimam perturbabant dicentes: Ubi eſt q natus eſt rex iudeorũ: ſed et nos debemus turbari ⁊ diſcutere conſcientiã querẽtes vbi ſit rex iudeoꝝ. 2°. coꝝ. vl. Uos metipſos tẽptate ſi eſtis in fide. ⁊c. ¶ Quarto in deprehẽſione caliditatis aſtutie: q2 herodis aſtutiam agnoſcentes ad eum redire renuerunt. Sic ⁊ nos debem9 aſtutiam diaboli p̄cauere: vt illudentes ei nõ redeamus ad ipſuꝫ per reciduationeꝫ ex quo incepimus querere chriſtum per bonam opationem. ¶ Quinto in ſpeciali cõgratulatione: quã inaudito ꝓphe oraculo ⁊ in viſo ſtelle ſigno ⁊ in nato puero rege habuerũt. vnde videntes ſtellã magi gauiſi ſunt gaudio magno. Similiter et nos debemus gaudere in ſpiritualibus bonis. ſ. i in fuſione gratie: in puritate conſcientie ⁊ de promiſſione glorie. ¶ Sexto in deuota oratione q2 intrantes domum: inuenerunt puerũ cum maria matre eius: et ꝓcidentes adorauerunt eum. Sic ⁊ nos debemus intrare domũ ꝯſciẽtie ꝓprie: ⁊ ꝓcidere: conſideratione infime cõdicionis: debemus etiam adorare. in eũ ponẽtes noſtrã fiduciam carnalem. ¶ Septimo ẽ ex muneruꝫ trina oblatione. q2 apertis theſauris ſuis obtulerunt ei ⁊c. Similiter et nos debemus offerre. ¶ Primo auruꝫ in ſtudio ſapientie celeſtis vocantes. ¶ Secundo thus in ſtudio deuote orationis. thus redolet: fumigat: ⁊ ardet in igne. Sic etiam oratio debet redolere p cõtinuationem: fumigare per humilitateꝫ: ardere p deuotionem. ¶ Tertio myrrhã in dolore cordis: ⁊ in labore corporis: ſed per penitentiam. ⁊c.

¶ Dominica prima poſt octauã epyphanie.

Obſecro vos p miſericordiaꝫ ⁊c. ad ro. 12. Quia correctio fr̃na ẽ medella: ſeu remediũ: quo peccati medetur ĩfirmitas vt innuit Iſido. de ſũmo bono. d. Qui verbo blando caſtigaꝶ: ⁊ nõ corrigiꝶ acri9 neceſſe eſt vt arguaꝶ. Cũ dolore. n. abſcindẽda ſunt q̃ leuiter ſanari non poſſunt. ſed quia infirmitate non voluntate ſalutario reuellit infirmus. Ideo peccato infirmitatis occurendũ eſt. ¶ Primo magis beniuolẽtia q̃ ſeueritate. plus coartione q̃ cominatione. plus caritate q̃ poteſtate. cum nemo noſtruꝫ nõ reprehenſione viuat. Unde apoſtolus more prudentis medici: qui debet infirmitati in ſuo principio ſuccurrere: ne inualeſcens fortior efficiatur: ⁊ difficilius curetur: precipiens humanam naturam egrotari corruptione originali: ipſam ſpirituali medicamine nititur reformare: dicens: Obſecro ⁊c. Et quia medella naturam deprauataꝫ reformans: habet ſe in quaruplici forma. Nam quedaꝫ eſt morbi expulſiua: alia ſanitatis collatiua: alia nature confortatiue: alia roboris reparatiua: ſm hoc in ep̃la quadruplex occurrit conſideratio.

Prima ꝯſideratio.

Circa p̄maꝫ que eſt de medicina morbi expulſiua: cuꝫ diciꝶ. Obſecro ⁊c. ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: q in humana natura eſt quidam appetitus ſenſitiuus: qui diciꝶ ſenſualitas: que eſt corrupta per peccatuꝫ originale: ⁊ inordinata delectatio: ſiue libidinoſa: q̃ ex ea procedit: de qua dicitur Romanorum ſeptimo. Non enim quod volo bonum hoc facio: ſed quod odi malum illud facio. Hoc exponit Auguſtinus de malo ꝯcupiſcentie: quã conſtat eſſe motum quendam ſenſualitatis: q̃ ſm impulſuꝫ fomitis tendit impetuoſe ad fruitionem creature delectabilis. vnde licet ſenſualitas fomite corrumpaꝶ: que nunquam totaliter tollitur in hac vita: Talis tamen corruptio non impedit: quando homo rationabili voluntate poſſit reprimere ſingulos motus inordinatos eiuſdem.

¶ Secunda concluſio eſt: q neceſſe eſt q hec ſenſualitas a fluxu ꝯcupiſcentie reſtringaꝶ. Nam ipſa conturbat multipliciter rationem. ¶ Primo ſcilicet per colliſionem multipliciũ paſſionum. ¶ Secundo per vehementiam deſideriorum. ¶ Tertio per fallaciaꝫ circonueniendo iudiciũ rationis. ¶ Quarto p ſolicitudinum diſtractionẽ in temporalibus. ¶ Quinto per fantaſmatum inundationem. ¶ Sexto per temptationum vehementiam. ¶ Tertia concluſio eſt: q ex parte noſtri requiruntur ſex: ad hoc vt aliquis curetur a morbo peccati. ¶ Primum eſt reſpectus ad miſericordiam dei. Nam cum ipſa miſericordia ⁊ iuſtitia ſint deo appropriata: tamen magis ꝓprie diciꝶ miſericors q̃ iuſtus: cum ſine nobiſ

non poſſit nobis exequi iuſtitiã: ſed miſericor-
diam ſemper ſine nobis poteſt exhibere: ſꝫ qꝛ
miſericordia ſemper proprie reſpicit maiorem
indigentiam. Ideo pro cura ſpirituali ſem/
per ad ipſam reſpectum habeamus. Ipſa eniꝫ
eſt promptiſſima ad indulgendum. Nam ſm
Bernardum. Tam liberaliter condonat oẽꝫ
iniuriam: vt iam non damnet vlciſcendo: nec
confundat in properando: nec minus diligat
in puniendo. vnde dicitur Joelis. Conuerti/
mini ad dominum deum veſtrum: quia beni
gnus ⁊ miſericors ⁊c. Ideo dicit. Obſecro
vos per miſericordiam dei ⁊c. ſcilicet vobis
impenſam per remiſſioneꝫ peccatorum a deo
vobis factam. ¶ Secundum eſt carnis ma/
ceratio. Per hanc enim vita animalis occidi
tur: qua meritũ impeditur: quia per hanc hõ
deuitat delectationes carnales ⁊ per ꝯſequẽs
in vita ſpirituali promouetur: que maxime me
retur. vnde dicit. Vt exhibeatis. i. ſpõte offe/
ratis corpora veſtra: non tantum mentes. Li
cet caro repugnet ſpiritui hoſtiam in mortifi/
catione carnalium deſideriorum ⁊ vitioꝝ.
Colocenſium tertio. Mortificate membra ve
ſtra: que ſunt ſuper terram. ¶ Tertium eſt
exercitium in virtutibus. vnde dicit. Viuen/
tem: quia gratia eſt radix vite ſpiritualis. vn/
de maximum ſignum gratie ⁊ vite ſpiritualis
eſt operari virtuoſe. Nam ſicut motus eſt ſi/
gnum vite: ſic viuacitas bonorum operuꝫ eſt
ſignum ſpiritualis vite. vnde dicit. Viuentẽ
gloſa per exhibitionem bonoꝝ. Signum. n.
mortui hominis eſt: quando non mouent mẽ
bra. ¶ Quartum eſt in bono perſeuerantia.
Naꝫ iuſtificatus etiam indiget tali auxilio ſpe
cialiter: quia ſine ipſo non poſſet ad finem vite
ſue perſeuerare. Multis. n. datur grã: qbus
non datur pſeuerantia. Deus tamen ſemper
eſt paratus petentibus eam cõferre. vnde di/
cit. Sanctam: gloſa. i. in deo confirmat perſe/
uerantiam. vnde eccli. 38. Homo ſanctus in
ſapiẽtia manet ſicut ſol: cuius claritas nõ mu/
tatur. Naꝫ ſtultus vt luna mutat. ¶ Nota ta
men ꝙ pſeuerantia dicit habituꝫ aliquãdo ſm
ꝙ homo habet ꝓpoſitum pſeuerandi in bono
vſqꝫ in finem. Hec pſeuerantia ſimul cũ gra
tia infunditur. Alio modo perſeuerãtia eſt cõ
tinuatio quedam boni vſqꝫ ad finem vite.
¶ Ad talem pſeuerantiã habendã homo iu/
ſtus indiget diuino auxilio. Et ideo iuſtus pe
tit: vt cuſtodiatur a malo vſqꝫ ad finem vite.

¶ Quintum eſt recta intentio. vnde addit.
Deo placentem: gloſa per rectam intentioneꝫ
Intentio eſt quaſi facies anime: cuius pul/
chritudo placet deo. ¶ Eſt ergo recta inten/
tio: que ordinat in debitum obiectum: ⁊ mala
que indebite ordinat. vnde Auguſtinus. Vo
luntas ex fine ſuo agnoſcitur: vtruꝫ praua an
recta ſit. Finis autem bone voluntatis eſt bea
titudo: Finis autem male voluntatis eſt mala
delectatio: vel aliquid aliud: in quo voluntas
non debet quieſcere. vnde Bernardus. Bo
na erit intentio: ſi in omni actione noſtra: aut
honorem dei: aut vtilitatem proximi pretẽda/
mus. ¶ Sexta eſt diſcretio. vnde ſequit. Ra
tionabile ſit obſequium veſtrum: id eſt diſcre/
tum: vt ſcilicet mortificẽtur vitia: ꝙ natura cõ
ſeruetur. vnde Auguſtinus. Cum temperã/
tia corpora veſtra caſtigetis: vt non nature de
fectu cogatur diſſolui: ſed vitijs mori. vnde
Bernardus ſuper illud canticorum ſecundo.
Ordinauit in me caritatem dicit: diſcretionis
eſt virtuti ordinem imponere: tribuens deco/
rem ⁊ perpetuitatem. vnde pſalmiſta. Ordi/
natione tua perſeuerat dies. ¶ Igitur diſcre
tio non eſt tam virtutis: ꝗ̃ quedã mediatrixqꝫ
affectuum ⁊ morum doctrix. Tolle hanc: ⁊ vir
tus vitium erit.

Scđa cõſideratio.

S Ecunda conſideratio eſt de medici/
na. qua ſanitas confertur: cum dicit
Nolite conformari huic ſeculo. vbi
ſunt quinque concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt videre quid ſit contẽ
platio. Scđm Dionyſium vita contemplati/
ua eſt aſſiſtentia. Spũalis aſſiſtit homo deo:
qa dicit. Licet deus ſemper ſit preſens omni/
bus: tamen res non ſunt ſemper pſentes deo
Tunc autem ei efficimur preſentes: quãdo ca
ſtiſſimis orationibus ad diuinam contempla
tionem nos reuelata mente conuertimus. Et
dixit ꝙ tunc trahimus nos ad deum: ſed non
econuerſo: Sicut exiſtens naui fixa ad lapidẽ
in littore manentem trahit potius nauꝫ ad la/
pidem: ꝗ̃ econuerſo. ¶ Ratio huius eſt: qꝛ
contemplatio non eſt niſi qdam motus in de/
um. Per motum autem non ducitur termi/
nus ad mobile. ſed econuerſo. Sic vltimus
finis attrahit omnem affectum: ſm Auguſti.
vnde Jacobi quarto: Appropinquate deo: ⁊
ap. vobis: qꝛ dum volumus ire ad ipſuꝫ: ipẽ
dignatur venire ad nos.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ in aia ſunt due po
tentie: a quibus fluit vita ꝯtēplatiua. ſ. intelle-
ctus: ⁊ volūtas. Ratio eſt. Per formas enīꝫ
illas poſſumus deum attingere: ꝑ quas facti
ſumus ad imaginēꝫ dei: ⁊ hec fit ꝑ intellectuꝫ
⁊ voluntatē. vñ Aug. 83. q. dicit: ꝙ ea que ſa
piunt ⁊ intelligūt: ita ſunt ſilitudine deo proxi
ma: vt in creaturis ſit deo nihil propinquius.
Hoc etiā declarat Ihero. Duo ſunt fontes i
radice lybani a quibus iordanis iſte fluit: q cō
tactu mundiſſime carnis xp̄i ꝯſecratus eſt: ſic
in radice aie noſtre ſunt due potentie. ſ. intelle
ctus ⁊ volūtas a q̄bus ſicut a fonte fluit vita cō
templatiua: que ſic oritur ab aia munda ad mo
duꝫ lybani dealbata: ⁊ terminatur ad mare no
uiſſimū. i. ad finē vltimuꝫ. ſ. deum. Qui. ſ. ſꝫ
Damaſcem̄ eſt finis vltimus ⁊ ſubſtantie pel-
lagus infinitum.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ mundane ꝯuerſatiōis cō
ſolatio. Hāc ꝯtēplationeꝫ ceſſat ſm̄ Ber. di.
Uilis ⁊ ad nihilū vtilis eſt mundialis ꝯſola-
tio ⁊ qđ eſt magis metuendū: etiā vere ac ſalu
bris ꝯſolationis eſt impedimētuꝫ: Ratio eſt:
qꝛ lꝫ ſilitudo imaginis homini iꝑreſſa repſen-
tat diuinā ꝑfectionē: nihilominus tñ ſimilitu-
do: ſic in rebus creatis eſt ēt cā circōuentiōis.
Naꝫ circōuentio cauſat̄ ex hoc ꝙ bonū appa-
rens loco boni veri ſe repñtat. Et iō nō poteſt
eē intentus circa eterna: q hijs t̄palibus iplica
tur: vt pꝫ. ¶ P° in hijs q ſunt ligati dilectiōe
t̄paliū reꝝ: vt auari. ¶ Scđo pꝫ in hijs q vo-
lūt cū hoib⁹ iugiter ꝯuerſari. ¶ Ter°: i hijs q
i imūditijs brutalib⁹ coingnāt̄: vt luxurioſi.
¶ Quarto pꝫ: in hijs q dediti ſunt comeſſatio
nibus ⁊ ebrietatibus: vt guloſi. Hij nō ſunt
diſpoſiti ad angelicos actus: ⁊ hoc ē qđ dicit.
Nolite ꝯformari huic ſeculo. ſ. ſecularia ꝯcu-
piendo: vt dictū eſt: qꝛ aia vt ſpeculum induit
formā illius rei ad quaꝫ conuertitur.
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ d̄s hoi ſic reformato ad
imagineꝫ ſuaꝫ ꝯtulit ei dupliceꝫ ꝑfectioneꝫ. ſ.
iuſtitie originalis in affectu ⁊ ſcie itellectu: Iu
ſtitia aūt origialis eſt quedā rectitudo nature:
qua corpus erat ſubditū viribus inferioribus
⁊ vires inferiores ſuꝑioribus: ⁊ vires ſupio-
res deo. Plenitudo aūt ſcie in eo erat ita per-
fecta ꝙ nō patiebatur aliquā deceptioneꝫ circa
intellectum. Nā itellectus circa propriuꝫ obie
ctuꝫ ſemꝑ eſt verus. vnde ex ſeipſo nunq̄ꝫ de
cipitur. Sed qꝛ in Adam per pctm̄ originale
hec imago fuit deformata: qꝛ ſꝫ Augu. In eo
partiꝫ eſt amiſſa imago dei. Et ideo cuꝫ de ra-
tiōe imaginis eſt ꝙ ei nihil deſit qđ miſit illi d
quo eſt expreſſa: vt etiā cuꝫ poſſet totalr̄ ⁊ per
fecte repreſentare: opꝫ vt ipſa ſaltem hijs vir-
tutibus reformetur. ¶ Quaꝝ vna eſt rerum
tēporaliuꝫ abnegatio. Et ideo dr̄ in euāgelio.
Niſi quis renunciauerit ⁊c. ¶ Secunda: eſt
a ꝯmuni hoiuꝫ ꝯuerſatiōe ſequeſtratio: cū deo
⁊ hoibus ſimul eē nō poſſum⁹: ratiōe cui⁹ ſcti
ad deſertū fugierūt: ⁊ xp̄s ſolus ad montē ora
re aſcēdit. ¶ Tertia: eſt animi purgatio ab oi
inquinamēto malaꝝ cogitationū: qꝛ ſꝫ Aug.
Deū ꝯtemplari nō poſſumus: niſi mētis ocu-
lus interior purget̄. Quarta: eſt corporis mor-
tificatio: qꝛ qñ corpus nō eſt donatū viget rebe
lio i opib⁹ ſenſitiuis q̄ hñt ꝑturbare mentem.
Eccl'i. 2. Cogitaui a vino abſtrahere carnem
meā: vt trāſferrē me ad ſapiaꝫ. vñ dic. Sꝫ re
formamini: qꝛ i Adā fuiſtis d̄formati i nouita
te ſenſus veſtri: vt icipiat illa imago ab illo re-
formari a quo formata ē. Nō. n. ſeipſaꝫ refor
mare pōt niſi diſpoſitiue: ſꝫ deformare. Ratio
p̄dictoꝝ eſt ſm̄ Aug. qꝛ ſi corpus: quo tanq̄ꝫ
inſtrumēto vtitur aia: cuꝫ eius bonus vſus ⁊
rectus ad deū refertur ſacrificium ē multo ma
gis aia ipſa fit ſacrificiū cuꝫ igne diuini amoris
accenſa: formaꝫ ꝯcupiſcētie ſecularis amittit:
⁊ deo referens ei tanq̄ꝫ incommutabili forme
ſubdita reformatur.
¶ Quinta ꝯclō eſt: ꝙ habita tali reformatiōe
q̄ fit ex parte noſtra diſpoſitiue ꝑ virtutes: opꝫ
ad hec vt deducat̄ ad finem: vt volūtas creata
diuine volūtati ꝯformet̄. Intelligēdū tñ ꝙ in d̄o
diſtiguitur q̄druplex reſpect⁹ volūtatis. Un⁹
dr̄ voluntas ſigni: ⁊ ſunt p̄cepta. Ali⁹ eſt volū
tas beneplaciti: vt eſt pena debita ꝓ peccatis.
Tertius eſt volūtas aſſiſtens: q̄ vult oēs ho-
mines ſaluos fieri. Quartus eſt volūtas ꝯñs
q̄ vult ꝑmiſſiue mala fieri. Hijs viſis: nota
ꝙ volūtas creata tenetur cōformari voluntati
diuine q̄ꝫtuꝫ ad volūtateꝫ ſigni: qꝛ voluntas nr̄a
legi diuine eſt alligata. Et ipſa lux ꝑtinet ad volū
tateꝫ ſigni: ſed nō tenet̄ ꝯformari voluntati be
neplaciti: qꝛ nec dꝫ velle ſuaꝫ dānationem. Et
tñ deus vult dānationeꝫ reproboꝝ voluntate
beneplaciti. tenetur tñ ꝯformari diuine volun
tati: quantū ad voluntateꝫ antecedēteꝫ: qꝛ ſicut
deus vult oēs hoies ſaluos fieri ſꝫ hanc: ⁊ ad
agnitionē veritatis ſue venire. Ita ⁊ nos de-
bemus velle hoc: ſꝫ nō tenet̄ ſibi ꝯformari q̄ꝫ-
tum ad voluntatem ꝯñtem: qꝛ vt ſic vult deus

mala fieri ꝑmiſſiue: cum omnia ꝓhibere poſſet. Et tamen nullũ dꝫ velle malum. q2 nõ ſolum malũ facientes ſunt digni morte: ſꝫ etiã q̄ ↄſentiũt facientibus. Ro.3. Et ḣ eſt ꝙ dicit. Vt ꝓbetis.i. experimẽto diſcatis. Pª theſ. vl. Omnia ꝓbate: qđ bonum eſt tenete. Que ſit volũtas dei.i. qđ deus velit volũtate añte: cũ ſit regula oium ↄtingentiũ ſm Augm. d. Diuina volũtas eſt oium q̄ fiunt pª ⁊ ſumma cã: q2 quicq̄d d̄s vult: bonũ eſt. Et beneplacẽs.i. illis q̄ exꝑti ſunt ⁊ intelligunt. Et ꝑfecta: in oi bonitate: vt nihil ſit melius.

Tertia ↄſideratio.

Tertia ↄſideratio eſt de medicina: q̄ nã ↄfortaꝛ: que eſt grẽ infuſio: cũ dꝛ Dico.n.ꝑ graꝫ. vbi ſunt tres ↄ°es.

¶ Prima ↄclõ eſt: lꝫ ſint quatuor gñã bonorum deſiderabilium: gratia tñ dei eſt ſuꝑ oia deſiderabilior. ¶ Primũ eſt bonoꝝ tꝑaliuꝫ vt diuitie honores. Hijs maior iſt gratia: q2 aplĩ ꝑ ipſa reliquerunt oia. Matth.19. ¶ Secundum eſt bonoꝝ nãlium: vt.ſ. corpus ⁊ aĩa Hijs ꝓualet gratia: ꝑꝑ quam martyres mortui ſunt. Plus.n.ſm Augn eſt viuere deo ſm gratiaꝫ: q̄ꝫ mori offenſo deo. Matth.10. Nolite eos timere q̄ occidunt corpus ⁊c. quia non põt eam gratia ꝓuare. ¶ Tertium eſt bonorum ſpũalium: vt dona ⁊ virtutes. Hijs gratia eſt maior: q2 hec ſine gratia ſunt inutilia: ⁊ iſta ſine alijs eſt optima. Prima coꝛ.13°. ¶ Quartum eſt bonoꝝ eternoꝝ vt viſio: fruitio deitatis: ⁊ generalr̃ oia que ꝑtinent ad felicitatem: Hijs oibus gratia eſt amabilior: q2 q̄libet ſanctus prius vellet in infernũ trahi cũ gratia ſm Anſm. q̄ꝫ in paradiſo ſine ipſa. vnde pª machab.6. dicit: ꝙ Eleazarus ꝓus volebat in infernũ deſcendere: q̄ꝫ legem diuinam amittere: ⁊ eius gratiã dimittere. Et ideo q2 eius gratia eſt tm̃ bonuꝫ: que ꝓualet omni bono: ſemꝑ eſt acquirenda. vnde dicit. Dico.n. per gratiã.ſ. vitam ↄtemplatiuam roborandã Nam ſine ipſa nihil poteſt fieri.

¶ Scđa ↄclõ eſt: ꝙ gratia hanc roborationẽ cauſat quadruplici effectu. ¶ Primus eſt: q2 habet animam viuificare. Nam ſicut corpus per animã: ita anima per gratiam viuificatur. ¶ Scđus eſt: quia habet eam a ſomno excitare. Illi qui ſunt ſine gratia: dicuntur dormiẽtes: q2 delectanꝛ in vanitatibus mũdi: que delectant ad modum ſomni. Pſal. Dormierũt ſomnum ſuum: ⁊ nihil inuenerunt. Sic anima exiſtens in gratia: licet ſit mũdo ſopita: tamen vigilat ad eterna. Canticoꝝ.5. Ego dormio: ⁊ cor meum vigilat. ¶ Tertia eſt: q2 habet eam munire ad modũ armature. vnde exiſtens in gratia poteſt faciliter hoſtes ſuperare Ad epheſios.6. Induite vos armatura dei: vt poſſitis ſtare aduerſus inſidias diaboli. ¶ Quarto eſt: q2 habꝫ eaꝫ fecundare. Sicut enim aqua eſt ſterilis: niſi irrigeꝛ aqua: ita aĩa noſtra eſt ſterilis: niſi roretur gratia. Quicq̄d enim agit anima ſine gratia: totum eſt inutile ad vitam eternã. ſed cum gratia eſt fecunda: ita vt ſingula eius opera ſint meritoria ⁊ cõdigna vita eterna. vnde aplꝰs.2ª.coꝝ.6. Potens eſt aũt deus oẽm gratiã abundare ⁊c.

¶ Tertia ↄclõ eſt: ꝙ opꝫ ipſam bonaꝫ gratiã quo ad receptionẽ effectuum: in nobis tẽperari: ne elationis aut indiſcretionis vitiuꝫ incurramus. Sicut.n. ſol iſte corporeus: licet bonus ſit ⁊ valde neceſſarius: tamẽ ſi feruor eiꝰ temꝑatus non fuerit: infirmo capiti: ⁊ ſplendor infirmis oculis nocet: nec eſt ſolis culpa: ſed infirmitatis. Quid eſt ꝙ inceſſanter orantes: ad ipſam non poſſumus ꝑuenire? Putatis q2 auarus inops: impotens ⁊ inexorabilis factus ſit deus? Abſit. Ipſe enim cognouit figmentũ noſtꝝ. Et hoc eſt ꝙ dicit. Dico aũt quaſi dicat obſecro. Hoc auteꝫ ꝓhibeo. Non plus ſaꝑe: id eſt inueſtigare de myſterijs diuinis. Sapientia.n. eſt cognitio diuinoꝝ: q̄ꝫ opꝫ ſaꝑe. Dama. Omnino nõ audenduꝫ eſt de deo dicere vltra hec: que tradita ſunt nobiſ a ſanctis aplĩs ⁊ ꝓphetis. ſed ſapere ad ſobrietatem ſine ꝓſumptione. Ecclĩa.3. Altiora te ne queſieris. Hoc dico non oibus vobis: ſed aliq̄bus: qui inter nos tales ſunt. Non tamẽ ꝓpter hoc a petitione ceſſanduꝫ eſt: q2 ⁊ ſi nõ dat ad ſatietatem: dat ad ſuſtentationẽ. ⁊ ſi cauet nobis a feruore: tamẽ vt mater fouet nos ſuo calore.

Quarta ↄſideratio.

Quarta eſt de medicĩa: qua robur ſpirituale reꝑatur: que eſt fides: cũ dicitur. Vnicuiq; ſicut diuiſit d̄s menſuram fidei. vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ↄclõ eſt: ꝙ fides intelligiꝛ ⁊ nõ ficta: eſt maxime neceſſaria ad noſtram ſpiritualem glorificationẽ. Nam ꝑ eam oriꝛ dies gratie: quam ſeq̄tur dies glorie. ¶ Cuꝫ ergo chriſtus habitet per fidẽ in cordibus noſtris: quo habito habetur omne bonum: bene ipſa fides

eſt radix omnium bonorum ⁊ ceterarum virtutũ vnde ⁊ ſi hec radix euellatur: cetere virtutes areſcunt. vnde Grego. Sicut rami ſine radicis virtute nõ creſcunt: ita quelibet opera licet videantur bona: nulla ſunt: ſi a fidei ſoliditate diſiunguntur. Et ideo Ber. dic̃ Illuminemus nos lumine fidei: priuſq̃ꝫ de huius mũdi tenebris transeamus ad tenebras ſempiternas: pꝫ ex hijs ꝙ per fidem robur ſpũalis reparatur: cum ſit virtus intellectualis pficiens po^am humanã ⁊ determinãs eaꝫ ad actũ bo^m

℄ Scđa conclõ eſt: ꝙ iſta fides tria in nobis opatur: ſi fuerit pfecta. ℄ Primo opatur penitudinem: gaudiũ ꝯuertens in merorem: vt incipiat tibi diſplicere qđ ante placuerat.

℄ Scđo opatur correctionem: vt iam mẽbra tua que erant arma iniquitatis: facias ſeruire ſanctitati. ℄ Tertio opatur ſolicitudinem. vt iam incipias ſolicite ambulare cum deo tuo.

Et hoc eſt ꝙ ſicut chriſtus ex dilectione verbo ⁊ exẽplo nobis pfecit: ſic ⁊ nos alijs ex caritate pficiamus: non ſolum lingua: ſed etiam operatione. vnde dicit. Et vnicuiq; : ſiue maiori: ſiue minori pcipio. ſ. ſicut ds diuiſit menſuram fidei. i. ea ratione: qua deus dedit vnicuiq; diuidi dona menſurata: que fides meret vt ſic ſubſeruiendi materia: vt ita ſit mutua dilectio ſpũs ſancti non mẽſurati: q dedit dona: vt ſic cauſaliter intelligat menſura fidei. Prima cor. 12. Diuiſiones gratiarum ſunt. vel ſic. Unicuiq; pcipio ſapere: ſicut deus diuiſit mẽſurã fidei. ſ. ẽm fidem: quam deus menſurate diuidit: vnicuiq; ẽm Aug^n. Hec fides ẽ opans per dilectionẽ: ſine qua nulla opera eſtimanda ſunt. Fides ergo donum dei eſt: quod ptitur deus vnicuiq; ſicut ⁊ alia dona ſpiritus ſancti: ſine quo ꝯſtat chriſtum nos diligere: ⁊ eius mandata ſeruare nõ poſſe. vnde addit. Sicut enim in vno corpore multa mẽbra habemus diſticta. Omnia aũt membra nõ eundem actum hñt: vt pꝫ ex diuerſitate mẽbrorum Nam ẽm Ariſto. nã dat inſtrumenta ẽꝫ opationẽ: q̃ indiget. Ita multi p diuerſa dona ſpi. ſancti. Nos catholici vnuꝫ corp⁹ ſumus: vnitate ſpei ⁊ caritatis colligati in vna eccĺia.

℄ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ huiuſmodi vnanimitatis ⁊ vnionis mẽbrorum eccĺie caput eſt chriſtus vnde dicit. Et hoc in chriſto capite. Ipſuꝫ. n. dedit caput ſup omnem eccĺiam. Epheſio. p. Intelligendum tamen ꝙ chriſtus per gratiaꝫ eſt caput eccĺie ẽm quinq; proprietates capit ad corpus. ℄ Primo q: eſt altior in ſitu dignitatis. ℄ Scđo in ipſo ſunt ſenſus cognitionis ⁊ amoris. ℄ Tertio q: ab ipſo fluit oĩs ſenſus motus dilectionis ⁊ amoris in mẽbra eccĺie. ℄ Quarto q: hoĩes qui ſunt in eccleſia regit ⁊ dirigit ad actus. ℄ Quinto eſt eiuſdẽ nature cum ipſis: ⁊ ſic eſt caput eccĺie per gratiam vnionis: ⁊ per gratiam ſingularem pſone. Et hoc eſt ꝙ dicit. In chriſto. ſ. capite eccleſie. Hũani corpis exẽplo docet nõ poſſe nos ſingulos hẽre ꝯmunia: ac p h̃ curam noſtri inuicem nos agere debemus: q: inuiceꝫ officijs noſtris indigemus. Singula aũt membra alterius inuicem miniſtrãdo: ⁊ alter alterius officio indigendo. Ephe. 4. Quoniã ſumus inuicem membra. In hoc autẽ corpore myſtico caput eſt chriſtus. Membra ſinguli fideles. anima viuificans: ſpũs ſancti vita: gratia ſpiritus ſancti. ℄ Et nota de grã vnionis ⁊ gratia ſingularis pſone: ⁊ gratia capitis: quomodo ſunt eadem realiter: ⁊ differunt diuerſis reſpectibus. ℄ Hec quere ſupra. ſ. ſermone decimoquarto: pncipali primo: ꝯcluſione tertia.

℄ Dominica prima poſt epyphaniam. Sermo vigeſimus ſextus de euangelio.

Um factus eſſet Jeſus annorum duodecim. Luce. 2°. Scđm doctores: gratia eſt qdam habitus ſupnãlis. hoĩ infuſus: q cãns in aĩa virtutes redeat eam deo gratã. Et q: talis gratia ſicut per liberum arbitriũ ꝯſeruatur: ſic etiaꝫ ecõuerſo põt negligenter amitti. Ideo in euãgelio gratia huius ẽm moralem intellectum ponuntur quatuor conſiderationes.

Prima conſideratio.

Irca pmaꝫ ꝯſiderationẽ: que eſt de eius. ſ. nomis morali ſignificatione ſunt quatuor concluſiones.

℄ Prima ꝯclõ eſt: ꝙ ihs ſignificat gratiã: q: ſicut puer ihs ſanguinis ſui lotione nos a ſordibus pctorum purificauit: ſic gratie ſue ſupfuſione noſtros ſenſus: opa: cogitatus: ꝯſciẽtias: intentionem purificat: Et ideo ſicut ieſus nominatur puer ⁊ viribus: ſic et gratia in nobis duplicem facit puritatem. Nominat. n. puer ieſus in circõciſione: in apparitione magis: in

p̄ntatione Symoni: in Herodis pſecutiōe: ⁊ in aſcēſione ad die₃ feſtū. Sic gratia p̄ cauſat in nobis puritatem: in ſpūali ſenſuu₃ circōciſione. vnde cū ſenſus noſtri ſunt quaſi feneſtre anime: p quas intrat mors peccati: ⁊ vita gratie deſtruitur: neceſſe eſt vt per puritatis cuſtodiam in ſenſibus circoncidant. ℂ Secundo cauſat puritatem in manifeſtatione. ſ. puritatem bonorum operū: quibus noſtris proximis manifeſtamus. Mat. 5. Luceat lux veſtra. ℂ Tertio cauſat puritatem in preſentatione: ſcilicet cogitationum ⁊ affectionum: quibus deo p̄ſentamur. vnde per pſal. ipſe dicit̄ ſcrutans corda ⁊ renes. ℂ Quarto ipſe cauſat puritatem in pſecutione. ſ. puritatem ɔſciētie: que non apparet: niſi in tribulatione. vnde Aug⁹. Felix conſcientia: que in tēpore malorum pōt recordari bonoru₃. ℂ Quinto cauſat puritatem in aſcenſione. ſ. per veritate₃ intentionis: vt ꝑpter deum omnia faciamus. Mat. 6. Si oculus tuus fuerit ſimplex: id eſt intentio recta ad deum: totum corpus tuum: id eſt ɔgeries operum lucidum erit. Sic ih̄s dicitur puritas: q₂ cauſans in anima ornatu₃ virtutum expellit oēm peccati immundicia₃.

ℂ Secunda ɔcluſio eſt: ꝙ gratia id eſt ieſus duodecim annoꝝ eē noīatur ꝑpter duodecim affectus gratie. ℂ Primus eſt deo nos acceptos facere. Et ideo dicit̄ deus omnis gratie: q₂ gratia eſt donu₃ ſupnaturale: a ſolo deo humane nature collatū. habens in ſe rationē acceptationis. ℂ Secundus eſt recreare. Na₃ ſicut anima per creationem accipit eſſe ſimpliciter: ſic per gratiam in eſſe morali accipit eſſe ſpiritualiter: q₂ ſicut virtutes dant primum eē morale. ſic gratia dat primum eſſe ſpirituale. Ro. 6. Gratia dei vita eterna. ℂ Tertius ē: quia h₃ aīam reformare: quia aīa deformata peccato: reformatur gratia. Et hoc fit: quādo in anima virtutes opantur: que ſibi ſpūalem p̄ſtant ornatu₃. ℂ Quarto h₃ illuminare: q₂ ſicut in radijs ſolaribus apparent atomi: ita in gratia apparent oēs defectus noſtri. ℂ Quinto habet viuificare: q₂ ſicut corpus per animā ita anima per gratiam viuit. ℂ Sexto habet animas a ſomno excitare: que in vanitatibus huius mundi dormiunt: ⁊ delectantur. Et h̄ dum eorum vanitatem conſiderantes vigilāt ad eterna. ℂ Septimo h₃ munire ad modu₃ armature. Sicut enim homo exterius ſine armis hoſti reſiſtere non valet: nec eum ſupare poteſt: ſic hō ſine gratia in temptatione ſuccūbit. vn̄ ephe. Induite vos armatura dei ⁊c. ℂ Octauo h₃ eam fecundare. Sicut. n. terra nō eſt fertilis ſine aqua: ſic anima niſi roretur gratia. Nam quicq̄d fit ſine gratia infructuoſum eſt. ℂ Nono h₃ virtutibus: q₂ deus cōferendo gratia₃: cauſat virtutes in anima: vnde apl's. Omnia poſſu₃ in gratia dei: q̄ me cōfortat. ℂ Decimo h₃ in bono ſtabilire. Nam ſicut gratia nō ſtabilit⁹ ad mūdi blādicias inclinatur: ſic gratia ſtabilitus: imobilis pſeuerat. ℂ Undecimo aſpera lenia facit. Nihil. n. ei difficile eſt: nec abhorret ꝑ xp̄o ſuſtinere. vn̄ apl's. Omnia poſſum in eo: q̄ me confortat. ℂ Duodecimo h₃ de vita eterna certificare: q₂ h₃ rōnem acceptatōis quo ad deū: ⁊ h₃ rōe₃ meriti quo ad nos. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Cum factus eſſet ieſus annoꝝ duodeci₃: que intelligūtur per hos duodecim effectus.

ℂ Tertia ɔcl'o eſt: ꝙ hec gratia ponēda eſt in volūtate. Ratio eſt: q₂ hitus qui datus eſt ꝑ operationem meritoriā: d₃ poni in eo q̄d eſt p̄ncipium iſtius meritorie opationis. Tale p̄ncipium eſt voluntas ordinata. Intelligendū tamen ꝙ gratia in q̄ntum eſt habitus: cauſat meritum in volūtate. ℂ Secundario: q₂ voluntas vtit̄ ea cum vult: ⁊ voluntas eſt potentia: qua ſimpl'r poſſumus: non ipſe hitus: ſed in quantum accipit̄ in rōne merendi diſtincte cōtractum quo meremur. Sic gratia eſt prim⁹ ⁊ motrix: q₂ h₃ rōnem merendi a deo: q̄ ſic inſtituit. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Pater ⁊ mater Ieſu Maria ⁊ Ioſeph. Ioſeph diſcretio rationis Maria affectio bone volūtatis. Sicut ih̄s puer natus eſt de maria virgine: ſic gratia de incorrupta volūtate. Et ſicut ioſeph non fecūdauit mariā: ſed ſpūs ſanctus. ſic nec ratio fecūdat voluntatem: ſed ſpūs ſanctus. Et ſicut ioſeph nō erat pater ieſu: ſed nutricius ⁊ cuſtos. ſic ⁊ ratio nō ſufficit ad gn̄ādu₃ ⁊ nutriēdu₃. ℂ Quarta ɔcl'o eſt: ꝙ ad ſtatu₃ pfectionis auxilio gratie puenit̄. Prima coꝛ. 5°. Nō ego ſed gratia dei mecū. ℂ Rō huius eſt. Omne illd̄ quod eſt de ſe ꝟtibile: de bono in malum ad h̄ ꝙ figat̄ ne deuiet: idiget auxilio mouētis imobilis: ſed hō ſic eſt vertibilis p liberꝝ arbitrium. vnde o₃ vt p auxiliū gratie ſtabiliatur. Et hoc eſt ꝙ dicitur. Aſcendentibus illis iheroſolimā. ſ. cu₃ puero: q₂ p gratiā fit aſcenſus ad ꝑfectum virtutum: ſine tn̄ gratia erat q̄ſq₃ impotens ad merendum. Secda corinth. 3°.

Non ſumus ſufficiētes: vnde dicit: Regreſſi queſierūt: in quo ſignatꝰ q̄ actio hōis ſine gratia ē error: q2 ipa eſt q̄ſi regula recte operandi qua amiſſa q̄ſi ſine rectore ⁊ ſine duce remanet aīa noſtra quo ꝓficiat vl' quo tendat. Hic eſt puer: de cuius ꝑditione ꝯqueritur Ruben geneſis. 37. Puer nō ꝯparet et ego quo ibo?

Secunda ꝯſideratio.

Secunda cōſideratio eſt de eius amiſſiõe cū dicit: Conſumatis diebꝰ ⁊c. Hic ſunt. 4. concluſiones.

Prima ꝯ̄ eſt: q̄ gratia ſolū habetꝰ ab hijs: qui bene ꝑſeuerant in ſanctitate vite: in deuotionis oratione: ⁊ in fraternitatis amore: ⁊ in afflictione penitentie: ⁊ ab hijs recedētes ipaʒ vere perdunt: vnde dicit. Conſumatis diebus. vnde innuitur q̄ poſtq̄ʒ cōſumantꝰ dies deuotionis: ⁊ fit reditus ad occupationē ſecularium affectuuʒ ꝑorus gratie puritas amittitꝰ

Secunda ꝯ̄ eſt q̄ gratia perditꝰ ꝑ quatuor que hic moraliter innuuntꝰ. Primum eſt inepta leticia: ſicut patet de dauid q̄ de ſaul ꝑſecutioneʒ ſuſtinens: deū nō deſeruit q̄ʒ poſt in regem ſublimatꝰ: adulterio: homicidio: ⁊ alijs magnis peccatis amiſit. Sic maria i terra egipti ꝓpulſa. et multas anxietates cordis ꝑpeſſa: filium non ꝑdidit ad feſtiuitatem veniens ipm ꝑdidit: et ſi ipſum in tā ſancta ſolemnitate ꝑdidit multo citiꝰ in noſtris deordinatis ſolatijs amittemus. Secūduʒ eſt nimia diſtractio circa mūdana. vnde Helyas manens in ſolitudine delicate paſcebatꝰ a dño: ſed ad turbas ſe traſſerēs vix aquā obtinuit et panis buccellam: ſic parentes Jeſu poſtq̄ʒ ſe turbis immiſcuerunt: ipm ꝑdiderunt. Tertium eſt vana fiducia. ſicut petrus de ſua virtute ꝑſumēs chriſtū negando ꝑdidit. Sic maria putabat ipm eſſe cū Joſeph: et ecōuerſo: et ſic ipʒ amiſerunt. Quartū eſt ignorantia vel negligētia. vnde dicit: q̄ non cognouerūt eum parentes eius: ſi eni cognouiſſent: euʒ nō amiſiſſent Nulla enim periculoſior infirmitas eſt q̄ʒ que non ſentitur.

Tertia ꝯ̄. eſt q̄ ſolum ꝑmanet in pacificis q̄ ſm pſal. in pace factus eſt locus eius. Rō eſt: q̄ deus maxime manet in hijs: in qbꝰ maxime delectatꝰ. Prouer. 8. Delicie mee eē cuʒ filijs hominū: ſed in diſcordia nulla eſt delectatio ſed in pacificis. vnde Mat. 5°. Beati pacifici ⁊c. Et notatꝰ per iheruſalē q̄ interpretatur viſio pacis. Quid eni ꝑ iheruſalē niſi ſpūales viri: qui per fidem ꝯtemplantꝰ paceʒ eternaʒ? De qbus eph. 5. Noſtra ꝯuerſatio in celis ē in his remanet gratia. Qd aūt in templo inuenitur: deſignat q̄ ihs. i. gratia inuenitur in ſanctis: qui tēplum dei ſunt. Et nota q̄ puer non dimiſit eos: ſed ipſi dimiſerunt puerū q2 grām nullā dimittit. ſed potius ipa dimittitꝰ

Quarta ꝯclō eſt: q̄ habentes gratiam: facillime eam amittunt: quia cum in gratia ſit tota ſalus: tota gloria: tota virtus: quia ſi ipſam habes: omnia habes. ſi ipſa cares: nihil hēs. Caue ne amittas: quia facile amittitur: ⁊ difficile inuenitur. Non ſolum enim perditꝰ verbo ⁊ operis impletione: ſed etiam aſenſu voluntatis. vnde dicitur. Venerunt iter diei vnius. Itinere diei vnius recedit: qui peccat ſolū voluntate. ſic ⁊ itinere trium dierum: qui voluntate: verbo: ⁊ opere. Ad hoc igitꝰ q̄ aliquis ſe gratiam amiſiſſe percipiat: ſufficit. q̄ ſciat ſe moraliter peccaſſe ſola voluntate.

Tertia ꝯſideratio.

Tertia conſideratio eſt de eius inquiſitione: cuʒ dicitur. Et regrebant eū iter co. ⁊c. Hic ſunt duo documēta

Primum documentum eſt: q̄ duplex in nobis conquiſitio chriſti proponitur. Quarū vna eſt ocioſa: altera fructuoſa. Qd ocioſe ⁊ ſine fructu queritur inter cognatos ⁊c. Vnde Ber. O bone ieſu ſi inter cognatos tuos te non inuenerunt: quomodo te inter meos inueniam? Nota tamen q̄ hoc dupliciter exponitur. Primo ſic: non inuenitꝰ inter cognatos: id eſt in voluntate carnis: que nobis cognata eſt. Et nota q̄ ſm aplm que a deo ſunt ordinata: ſunt q̄ ordinate fiunt: ſm deū fiunt. ⁊ que inordinate: contra deum fiūt. Sed quando caro vacat voluptatibus: omnia inordinata ſunt: q2 caro que eſt ancilla: incipit dominari: ⁊ ratio que eſt domina: ancillari. In tali actione deus non inuenitur. Secundo ſic: non inuenitur inter cognatos ⁊ notos id eſt in affectu carnalium ⁊ propinquorum: quia ipſe dixit. Qui amat patrem ⁊ matrē ⁊c. nec inter notos: id eſt inter eos: qui inordinate afficiuntur contra amicos. ſicut ſeculares: q̄ ſuis plus affectant tranſitoria temporalia: q̄ʒ eterna. quia cum ꝑſe omni tempore eſt amicꝰ nullo modo eſt relinquendus: ⁊ amicitia cuiuſcunque eſt poſtponenda.

Secundum documentum eſt: q̄ fructuoſe queritur in iheruſalem: ⁊ in templo.

Ad hoc vt ſic q̄ratur duo requirūtur. ¶ Primum eſt cordis compūctio de eius amiſſione: cum dicitur. Pater tuus ⁊ ego dolentes querebamuſ te. Qui enim querit gratiā amiſſam ſine dolore: vel cum ficto dolore non inueniet Qui autem vere dolent inuenire digni ſunt. vnde cū dolor ſit vere patris ⁊ mr̄is: de amiſſione filij ſignanter dicit. Ego ⁊ pater tu⁹ ⁊c. vnde Johis. 20. Dn̄us apparuit magdalene querenti ipſum cum lachrymis. ¶ Nota tn̄ ꝙ q̄ꝫto res ꝑdita: i ſe ē nobilior: ⁊ vtilior q̄rēti tanto ip̄e in q̄rendo ē feruētior. Cuꝫ igitur d̄s ſit huiuſmodi: ideo feruenter eſt querendus: Sed quando talis reſ queritur feſtinat lingua ad interroganduꝫ: oculus ad reſpiciendū: pes ad diſcurrendum: manus ad diſquerendum. Sic ergo feſtinet lingua ſtudioſe inuitationis in oratione. Paralip. 2°. Cum clamarent ad deum iſrael ⁊ ꝯquererent tunc inuenerūt euꝫ ¶ Sc̄d̄o feſtinet oculus recte intentionis: vt ad nihil aliud inſpiciat niſi ad deū inueniendū nō cuꝫ herode ad ꝑdenduꝫ: non cum turbis ꝓpter lucꝝ tēporale conſequendum: nō cū iudeis ad trucidandus: quibus cum xp̄s diceret. Quē queritis? Reſpōderunt. Jeſum nazarenum: ſed certe ſimplici oculo recte intentionis vt. ſ. deus pp̄ ſeipſum querat̄. ¶ Tertio feſtinet pes affectionis per feruorem deſiderij ad diſcurrēduꝫ. Can. 3. Surgā ⁊ circuibo ciuitatem querēs quem diligit aīa mea. Quādiu. n. aīa quieſcit in creatura nō inuenit creatorem. ¶ Quarto feſtinet man⁹ bone opatiōis. pſal. Deum queſiui manibus meis: ⁊ nō ſum deceptus. Qui. n. aliter querunt: ſine ſpe inuētionis querunt. ¶ Sc̄d̄ꝫ eſt diligens inquiſitio Nō eniꝫ ſufficit incipiendo querere: ⁊ poſt ab inquiſitiōe ceſſare: ſed ad hoc vt inueniatur ꝙ queritur: opꝫ vt actus inquiſitiōis perſeueret. Pſal. Querite dn̄m ⁊ confirmamini: querite eum ſemper. Jō de magdalena dicit Grego. Quia qui perſeuerauit vt quereret: contingit vt inueniret.

Quarta conſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt de eius inuentione: cū dicit. Et factum eſt poſt triduum. Inuenerunt eum in templo vbi ſunt ſeptem concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ gratia dei repreſentat ſe ſtudioſe inueſtigantibus. Ubi nota ꝙ a ſtudioſe reqrentibus recupatur q̄tuor modis ¶ Primo per mundani gaudij excluſioneꝫ. vnde dicitur. Dolentes querebamus te. vnde Bernar. Quomodo te inueniam in gaudio bone Jeſu: quem mater dolens vix inuenit? Magdalena plorans inuenit. ¶ Secundo per mentis tranquillitatem: quia in pace factus eſt locus eius. Parētes eum in iheruſalē inuenerunt. ¶ Tertio per deuotam orationem. In huius ſignum. vnde ⁊ maria filium perditum in domo orationis meruit inuenire ¶ Quarto per ſancti deſiderij feruoreꝫ. Unde non ſoluꝫ vno die: ſed poſt triduuꝫ ſummo deſiderio querentes inuenerunt.

¶ Sc̄d̄a concluſio eſt: ꝙ gratia non niſi poſt triduuꝫ inuenitur: vnde nota ꝙ quatuor genera hominum ſunt: quibus nō niſi in triduo cōpetenti cuilibet gratia inuenitur: ſcilicet perfecti: prelati: peccatores ⁊ clerici. ¶ Primo querunt grāꝫ ꝑfecti: ⁊ inueniūt in triduo ſibi cōpetenti. ſ. ꝑ triduū dilectiōis mētalis. Poſtquaꝫ eniꝫ peccato abrenunciauerūt qd reſtat: niſi ꝙ in bono occupent̄. Et iō aſſignata eſt eis vna dies. ¶ Prima dies eſt dilectio dei: vt. ſ. ſeparata aīa ab hijs trāſitorijs i ſuū tēdat actorē nihilqꝫ amādo cū eo amet ei⁹ amplexibus d̄lectari. vnde Jhero. Cuſtodite aīas ⁊ nolite pōdera portare i die ſabbati. ¶ Sc̄d̄a dies eſt dilectio ſui i hoc corpus ⁊ aīaꝫ debemus diligere: ſic corpus ꝙ nō pereat aīa. ſic aīam vt non deficiat corp⁹. ¶ In pª ꝯditiōe deficiūt hoīes carnales q grandi cura corpus nutriūt: ⁊ aīaꝫ extingūt. ¶ In ſecūda d̄ficiūt clauſtrales ſtulti q ſic irrationabil̄r intēdunt aīe ꝙ cadit corp⁹ a ſalute. ¶ Tertia dies eſt dilectio ꝓximi: vt ipſuꝫ ſicut te diligas: ⁊ dirigas: ⁊ ex teipſo cognoſce q ſunt ꝓximi tui: ⁊ qd̄ tibi nō vis fieri alteri ne facias: ſꝫ nature curuitas ieq̄lia opat̄ Sic ꝑfecti viri i hoc triduo poſt xp̄m currūt: ⁊ inueniūt. Mat. 27. Miſeror ſuꝑ turbā: quia ecce iaꝫ triduo ⁊c. ¶ Sc̄d̄o q̄runt ⁊ inueniūt grām prelati i ſuo triduo. ſ. iſtructiōis ſalutis Poſtq̄ꝫ. n. vocati ſunt ad regimē debent eſſe ſoliciti de ouibus: ne a lupis rapiant̄. Jō dat̄ eis triplex dies inſtructiōis. ¶ Prima ē veritas vite ne ſis fictus ſed ſtudeas eſſe talis ꝙ actio noī: ⁊ noīa actiōi congruat: ne ſit nomen iane, ⁊ crimen imane. Honor ſublimis ⁊ vita ꝓclivis. Pſal. Hec dies ⁊c. ¶ Sc̄d̄a dies ē veritas doctrine. Hanc prelati debēt precurrere ſermonibus: moribus: ⁊ operibus: vt nihil falſi admiſceatur. Quid enim proſunt ſermones ꝯpoſiti vbi praui ſunt mores? Qui ſic

predicat ſeipſuʒ ſuo gladio necat. Pſal. Qua
re tu enarras iuſtitias meas ⁊c. Et ꝙ ſūt mul
ta verba: vbi nulla ſunt facta. Ideo ieſus ce
pit facere ⁊ docere. ¶ Tertia dies eſt veritas
iuſtitie: ne in ſua corruptione: timore paueat:
amore deſerat: fauore minuat. Sed via regia
incedens: ⁊ bonos ꝓtegat: ⁊ prauos corrigat:
⁊ dubios ad examen ducat: ¶ Tertio querūt
⁊ inueniunt gratiā peccatores. Sicut infirmus
querit medicū: ideo iſtis datur triplex dies.
¶ Prima eſt ꝯtritiones recogitare dʒ pecca
tor quid amiſit: quē offendit. Et in hijs conte
ratur amare ea deflendo: ⁊ ſit tantus dolor ꝗ̄
ta erat delectatio tali ꝯtritione peccatū dlebitur
vnde leuitici. 23. Dies expiatiōis erit celeber
rimus. ¶ Scd'a dies eſt ꝯfeſſionis: que dʒ eē
integra contra minutionem nuda: contra pal
liationeʒ pura: cōtra tergiuerſationē propria:
contra excuſationē. Pſal. Tota die verecun
dia mea ꝯtra me eſt. ¶ Tertia dies eſt ſatiſfa
ctio. Tribus. n. dbes peccator ſatiſfacere deo:
a quo abſtuliſti honorē: tibi a quo abieciſti pu
dorem proximo: a quo elongaſti amorem: red
de ergo qđ debes: q2 nō dimittitur pctm̄: niſi
reſtituatur ablatū. ¶ Quarto querunt: ⁊ inue
niunt catholici. Quid mir ſi xp̄m debent que
rere: qui xp̄ʒ habent poſſidere? Iſtis datur tri
plex dies. ¶ Prima eſt caſtitas mentis. vn
de cogitatus dum parui ſunt ⁊ noui ad xp̄ʒ pe
trem debent allidere. Eſt. n. mens naſtra q̄ſi
terra pinguis: que prauas herbas ſponte mi
niſtrat: ꝓpter quod debʒ habere cultuʒ diuini
amoris ⁊ timoris ad extirpandum nociua.
¶ Secunda dies eſt caſtitas oris. Hec dies
occupat omnes ſenſus: Contra quos eſt bel
lum continuum. ¶ Tertia dies ē caſtitas ope
ris: ad quam hn̄dam requiritur aſſidua oratio
ad deum: carnis maceratio ꝑ ieiuniuʒ. Pra
ue ſocietatis declinatio. vnde Yſa. In die vna
attenuabitur gloria Iacob: ⁊ pinguedo carnis
eius marceſcet.
¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ hec gratia nuſquaʒ
inuenitur: niſi in ſcientia ⁊ ſapientia: quibus
ducimur in cognitionē dei: ⁊ in operibꝰ miſe
ricordie quibus allicimur ad amorem ꝓximi:
Hoc innuitur cū dicitur. Quid eſt ꝙ me que
rebatis: neſciebatis ⁊c. Dicitur. n. pater lumi
nūm: inquantuʒ hʒ ſecreta celeſtia inſpirare ⁊
illuminare. Iaco. I. Omne datuʒ optimū ⁊c.
Et dicitur etiā pater miſericordiaꝝ: inquantū
hʒ beneficia largiri. 2ª. cor. Iº. Benedictus
deus ⁊ pater miſericordiaꝝ. Tunc. n. gratia
adeſt opibus: que ſunt pr̄is luminū: cū intelle
ctus verſatur in ſcia ⁊ ſapia. Tūc. n. gr̄a adeſt
opibus que ſunt patris miſericordiaꝝ: cū affe
ctus negociantur in opibus peccati.
¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ mens humana nō pōt
capere opa pr̄is in puris nālibus. Naʒ ip̄a na
tura innititur philoſophicis rōnibus: ⁊ munda
nis: q̄ inualide ſunt ad ꝑtingēduʒ apicē diue
opatiōis: in q̄ inuenit̄ gratia ſupnaturali lumi
ne aſſiſtētes ſibi: qđ eſt fides. Ratio ē intelle
ctus nr̄, ꝓ ſtatu iſto: cū ſit vnius alium abſtra
hi tn̄ ab hoc: ⁊ nō poteſt termiari ad pn̄tiaʒ ali
cuius rei in ſua actuali exiſtia ꝯcernente: hic ⁊
nūc ſine fide. vñ Aug. 13. de trini. dicit. Ob
rez abſentiū pn̄s eſt fides: ⁊ rez que foris ſūt:
intus eſt fides ⁊ rez q̄ non videnť: videtur fi
des. Ex hac auctoritate pʒ: ꝙ ꝗ̄uis res alique
nō videanť: ſʒ tn̄ cognoſcunť abſtractiue. Ipa
tn̄ fide qua credunť videnť. Et hͦ eſt qđ dicit.
Et ipſi nō intellexerūt ꝟbuʒ qđ locutus ē ad
eos: quaſi dicat. Ratio ⁊ volūtas non capiunt
iſta que ſuut patris: in quibus inuenitur ieſus
ideſt gratia vt actus qui pertinet ad intellectuʒ
vt ſcientie ⁊ actus qui pertinent ad effectū: vt
miſicordia ⁊ pietas. Nō. n. hͦ dicebat xp̄s de
patre carnali ſed ſpūali: q2 gr̄a in hijs potius
eſſe ſuadet: q̄ pertinent ad ſpūaleʒ patreʒ.
¶ Quinta ꝯcl'o eſt: ꝙ mens humana q̄ priꝰ
errauerat ꝑ nālia ꝑ grāʒ dirigitur ad ſuuʒ finē
Ratio eſt. Quia vnūquodqʒ ordinatum in fi
nem potens oberrare: indiget aliquo atracti
uo. Sed homo ordinatus eſt in ſuam beatitu
dinem: ⁊ quandiu eſt in ſtatu vie poteſt erra
re. Ergo indiget aliquo directore. ſ. gratia.
Qđ hō poſſit oberrare pʒ: q2 patiebať intelle
ctus defectū in ſubtractiōeʒ luminis: vt ab ip̄o
veritas non ꝯprehenderetur. Ro. p̄. Obſcu
ratum eſt inſipiens cor eorum. Sed q2 homo
non intelligit niſi per abſtractionē a ſenſibus:
Hox antem delectatio ipſum obnubilat. Ta
lis autez obnubilatio ab intellectu per gratiaʒ
remoratur que habet ipſuʒ illuminare: Unde
ſicut radijs ſolis athomi apparent. Ita ī pre
ſentia gratie apparent minima peccatorum.
Et hoc eſt quod dicit. Et deſcendit cum illis ⁊
venit nazaret. Innuens ꝙ ratio ⁊ volūtas: q̄
prius errauerunt amiſſo puero: ſcilicet gratia.
iam non errāt: quando puer cum eis eſt: ideſt
gratia. Sed cum eo venerunt a templo in na
zareth: ideſt ꝺ vita ꝯtēplatiua ad actuā in cuiꝰ

opibus ē ſpes vite. Sicut i flore ſpes fructuſ.
¶ Sexta cõcluſio eſt: ꝙ deus per gratiã ſuaꝫ ſubdit ſe voluntatem ſuã amplexantibus. Ratio huius eſt: quia ſm Tullium hoc exigit vera amicitia: idem velle: idem facere: idem pati Cum igitur deus perfecta amicitia coniungat bonis. Ideo ꝯparet eorum voluntati. Pſal. Voluntatem timentium ſe faciet. Et hoc eſt ꝙ dicit. Et erat ſubditus illis. Puer. n. xp̄s lꝫ maior eſſet illis inquantuꝫ deus: tamen ſubditus erat illis. Sic ⁊ grã lꝫ longe maior ſit bonis nature ⁊ fortune: tamen ſubdita eſt illis ꝗ̄tum ad cuſtodiam. In poteſtatem enim liberi arbitrij eſt habitã graꝫ ꝯſeruare vel amittere.
¶ Septima ꝯcluſio eſt: ꝙ mēs humana ꝗ̄ fuit ceca: q̄r innitebatur humanis rõnibus: nũc gratia ſibi aſſiſtente in oĩbus dirigitur: ⁊ in ſuum finẽ ordiatur: eſt ideo inſiſtẽdus ſibi circa eam modo ſollicitior: ⁊ hoc ē q̄d dicitur. Mater ſua ſeruabat verba hec: ipſam ſignificando voluntatem. Quia ſicut per voluntatem amittitur gratia ita etiã conſeruatur. Ratio eſt q̄r gratia quos inhabitat triplici dotat profectu
¶ Primus eſt ſapientie. Nam primus gradus inter dona aſcendendo eſt timor: vltim⁹ vero eſt ſapientia: quia initiuꝫ ſapīc eſt timor.
¶ Secundus eſt perſeuerantie: que proprie poteſt dici etas virtutum: q̄d notatur ibi. Etate. Matth. 10. Qui perſeuerauerit vſqꝫ in finem ⁊c. ¶ Tertius ē gratioſitate qua aliquis deo efficiẗ accept⁹. Prouer. 10. Mulier gratioſa inuenit gratiam. Conuenienter auteꝫ dicitur. Apud deum ⁊ hoĩes: quia in operibus gratie principaliter querenda eſt gloria dei: ⁊ edifiatio ꝓximi. Matt. 5. Luceat lux veſtra.

¶ Dominica ſcd̃a. Sermo de euang°. 27.

Abentes do
nationes ſm gratiaꝫ: que data eſt nobis. Ro. 12. Scd̃m ꝙ dicit apoſtolus. Que a deo ſunt ordinanda ſunt. In hoc auteꝫ ordo ꝯſiſtit rex. q̄r quedã per alia in deũ reducuntur ſꝫ Dyo. in celeſti ierarchia. Cuꝫ ergo grã ad hoc ordineẗ: vt homo reducatur i deum ordine quodã. Hic agitur: vt. ſ. quedã ꝑ alios in deũ reducaẗ. Scd̃m ergo ħ eſt duplex grã. ¶ Vna qdeꝫ per quã vere hõ deo cõiungitur: q̄ vocatur gratia gratum faciens.
¶ Alia vero eſt ꝑ quaꝫ vnus alteri coopatur ad hoc ꝙ ad deuꝫ reducatur. Huius aũt donũ vocatur grã gratis data: q̄r ſup facultatem nature: ⁊ ſupra meritũ pſone hoĩ ꝯcedetur. Sꝫ q̄r nõ datur ad hoc ꝙ hõ per eaꝫ iuſtificeẗ: ſed potius ad iuſtificationeꝫ alteri⁹ coopetur. Jdõ vocaẗ grã gratis data. De p^a^ gratia tractatũ eſt in p̄cedenti ep̄la: ſed de alia nũc reſtat ptractanduꝫ cũ dr̄. Hñtes donatiões ⁊c. vbi in generali circa totũ ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ꝯcl̄o eſt: ꝙ grã gratis data ad hoc datur: vt hõ alteri coopetur: vt reducaẗ ad deũ Hõ aũt ad hoc opari nõ poteſt iterius mouẽdo. Hoc. n. ſolius dei eſt: ſed ſolũ exterius docẽdo ⁊ pſuadẽdo. Et iõ gratia gratis data iſta ſub ſe ꝯtinet: q̄bus hõ indiget: vt alteꝝ inſtruat in rebus diuinis que ſunt ſupra rationem.
¶ Scd̃a ꝯcl̄o eſt: ꝙ q̄r hec grã ſub ſe ꝯtinet: q̄bus hõ indiget vt alteri coopetur ipꝫ reducendo in deum: opꝫ ꝙ effectus huius grẽ pluriſicetur ad ſufficientiaꝫ indigẽtis. Ratio ē. Naꝫ cum ꝑmuꝫ principiuꝫ reparatuꝫ per ſummam libertatem non tm̄ det gratiam ad certificandũ contra obliquitates vitiorum per habitus virtutum: verum etiaꝫ ad expediendũ contra ipedimenta reliquarum infirmitatum per habit⁹ donorum. Ideo pluriſicari debent dona gratuita: ſm q̄d neceſſarium eſt ad expeditionis ſufficientiã. ¶ Et nõ ſm gloſaꝫ. p^a^. corĩ. 12. ꝙ differt munus ⁊ muneris vſus: que etiam dicuntur munera. Nam in omnibus munus vnum eſt: ſcilicet ſpiritus ſanctus qui deus eſt ⁊ datus eſt nobis: ſed diuerſi ſunt vſus eius ad quos datus eſt: in quibus ⁊ ipſe datus oſtẽditur. Et ħ eſt ꝙ dicit. Habẽtes donationes ſm grãꝫ que data eſt nobis. q. d. q̄r ita ſumus alter alteri⁹ mẽbra inuiceꝫ ſubminiſtrãdo. Ad hoc aũt ſumus donatiões hñtes. ſ. differentes ſꝫ grãꝫ: ergo in differentibus donis hic agiẗ: vt alter ſit alterius membrum.
¶ Tertia ꝯcluſio eſt: quia etiam vt ait apl̄us. p^a^. corinth. 12. Diuiſiões gratiaꝝ ſunt ꝙ gratia gratis data in effectus amplificatur: q etiaꝫ in quolibet poſſidente moraliter poſſunt ſpeculari. ¶ Primus eſt prudentia ſpiritus. Naꝫ vt ſic ſm Aug. Prudentia eſt amor bene diſcernens ea quibus adiuuatur ad deum in deum ab hijs quibus impediri poteſt. Ex quo eliciẗ ꝙ nõ ſoluꝫ eſt lumẽ illuminãs itellectũ: ſꝫ ẽt calefacit affectũ. Nõ ſolum. n. oſtendit ꝙ qñ ⁊ qualiter ſit agendũ: ſed etiaꝫ mouet volũ

talem: vt appetat bonum poſt iudicium vel
fugiat malum. Unde prudentia non relinqui
tur in aliquo: niſi qui prudenter ſe habuit: diu
prudenter intelligendo: volendo: ⁊ agendo.
¶ Et nota ꝙ inter cetera officia prudentie duo
ſunt nobis maxime neceſſaria expedienda.
¶ Primum eſt ꝙ rõnem inueſtigantem dirigit
dum eã in alijs alia ꝯuicere facit: vt ex pñtibꝰ
futura: vñ Seneca: Si prudẽs eſſe cupis in
futuꝝ ꝓſpectum intẽde: Et hoc intelligitur p
ꝓphetiaȝ cuȝ dr̃. Siue hñtes ꝓphetiam.i.re-
uelationẽ futuroꝝ: vel quorũlibet occultorum
Eſt eniȝ ꝓphia de pñtibus ⁊ futuris. Unde
bene prudens eſt ꝓpha ex pñtibus ſceleribus
futuram vindictam iminere ſciens ꝯuincere.
¶ Scdm eſt inſidias pcauere. vnde Augu.
Prudentia eſt in precauendis inſidijs: ⁊ ipſa
etiaȝ in bello ſpirituali triumphat. Habet eni
ſerpens quinqȝ aſtutias: quibus prudẽtia ſan
ctoꝛuȝ aſſimilari dȝ. ¶ Priᵃ eſt ꝙ caput ſuuȝ
ſūme cuſtodit: pro eo cetera membra exponen
do: qꝛ vita eius in eo eſt. Sic ſancti ꝓ xp̃o qui
eſt caput eorum ſe ⁊ ſua exponere non timent
vnde Phi.3. Que mihi fuerũt lucra hec arbi
tratus ſum ꝓpter chriſtum detrimenta.
¶ Scda eſt ꝙ ſe in arcto foramine ponit: vbi
pellem veterē deponit ad qd̃ duo exiguntur.
.ſ. foraminis anguſtia: ⁊ ſtabilitas foraminis:
ſic pellē veteris ꝯſuetudis dponit qs in arcto
clauſtro dūmodo habeat propoſiti firmitatem
¶ Tertia eſt ꝙ vnaȝ aureȝ terra obſtrauit: ⁊
aliam cauda ne vocem incantatoris audiat. ſic
viri ſancti aurē ſuam obſtruūt memoria mor-
tis: ⁊ aliam ꝯſideratiōe proprie fragilitatis ne
ſuggeſtioni acquieſcant. ¶ Quarta eſt ꝙ cal-
caneis mulieris inſidiatur. Sic ſancti viri tem
ptantur ab eo: ⁊ inſidiant̃ illis vt fruantur ope
ribus carnis. vnde Aug. Delicie carnis: hic
non ſanant ⁊ in futuro dãnant: vbicunqȝ ca-
ro querit refectionem inuenit defectionem.
¶ Quinta eſt propter inimicitias quas habet
cum hoīe habitat in deſerto vel latet ſub ſpinis
vel herbis: ſic viri ſancti agnoſcentes inimi-
citias: quas hȝ mundus cū eis fugiunt euȝ. I.
Johis.3. Nolite mirari ſi odit nos mundus:
Ideo dic̃. ſȝ rõnem fidei.i. ſm ꝙ exigũ fides
eoꝝ. Et nō in numeratiōe graꝝ ꝓpha icipit:
que eſt prima ꝓbatio ꝙ fides in ea ſit rationa-
bilis: quia ſpiritui non eſt credendū. Sed eſt
videndum vtruȝ ex deo ſit: inſidijs precauen
do. ¶ Scdȝ eſt fidelitas miniſtratiōis. Du-
plices ſunt diſpenſatores miniſterioꝝ dei: ſcili
cet boni ⁊ mali ſm Aug. Et ideo ꝯſulendum
eſt vt quis officium ſibi iniunctum fidel'r exeq̄-
tur: qꝛ totum omiſſuȝ ⁊ neglectuȝ diuinis ocu
lis: patet. Et reddet vnicuiqȝ ſȝ opera ſua. vn
de xp̃s. Quā putas eſt fidelis diſpēſator ⁊ pru
dens quem ꝯſtituit dñs ſuper familiam ſuaȝ.
vnde dicit. Siue miniſterium in miniſtran-
do.ſ. Ut fideles inueniamur cum pauci ſint.
tum ꝓpter toꝛpoꝛem: tum pp laboꝛem non re
ſpicientes mercedem: dicente dño. Uoca ope
rarios.ſ. dei: cuius adiutores ſumus: qꝛ bona
que condidit nobis ad diſpenſandū ꝯmiſit.
¶ Tertium eſt ſalubris informatio. Nam in
ter oīa alia que poteſt exercere vir perfectus in
hac vita maxime meritorium eſt alios docere
cum hoc regrat in predicatore dulcedinem di-
uine ꝯtemplationis: que ſpiritual'r hauriat qd̃
alijs proponat. Requirit etiam ſtrenuitatem
actionis verbo ⁊ facto: vt eius predicatio ſit ef
ficax ⁊ virtuoſa. vnde Grego. ſuper Ezechie
lem. Uiri perfecti bona celeſtia que cōtempla-
ri poterunt fratribus enunciant: eorumqȝ ani
mos ī amore ⁊ timore caritatis accēdūt. Hijs
enim pro mercede laboris promittit̃ vita eter-
na dicente domino. Qui venit mercedem ac-
cipiet: ⁊ congregat fructum in vitam eternaȝ:
Unde dicit. Siue qui docet: ideſt qui habet
gratiam docendi ſit membrum alterius in do
ctrina: ſcilicet alios docēdo. 1ᵃ. thi. 4ᵒ. Atten
de tibi doctrine. ¶ Quartū eſt ſpiritualis ex-
hoꝛtatio hec includit in ſe fraternam correctio-
nem que oꝛdinatur ad emēdationem deliquē-
tis cum ſit actus caritatis. Ratio eſt. Nam re
mouere malum alicuius. ⁊ eius bonum procu
rare ſunt eiuſdem rationis. Fratris enim pro
mouere bonum pertinet ad caritatem per quā
volumus ⁊ operamur bonum amico: ⁊ p quā
etiam repellimus malum fratris: ſcilicet pecca
tum cuius remotio magis pertinet ad caritatē
quā etiam remotio exterioris damni vel cuiuſ
cunqȝ nocumenti. vnde Bernar. Arguere ⁊
alium aliquando neceſſe eſt. Ferueat ergo in
nobis amoꝛ iuſtitie ⁊ odium iniquitatis. Hec
autem correctio fraterna confert ſtabilitateȝ bo
ni propoſiti: ⁊ deſiderium in melius proficien
di: Unde poſt talem correctionem neceſſe eſt:
vt correctus non frangatur indignatione re-
uerentes ad conſueta. Et ideo neceſſarium
eſt ſtabilitatis propoſitū ſȝ doctores. vñ dicit:
q exhoꝛtat̃ in exhoꝛtatiōe.i.q hȝ graȝ exoꝛtãdi

coꝛrectione fraterna ſtabilitat᷑ cum in omni bo
no ꝓpoſito: ſicut mēbꝛuꝫ alterius: 1ª. theſſ. 5.
Cōſolamini ⁊ edificate alterutꝝ. ¶ Quītuꝫ ē
elemoſinaꝝ largitio. Naꝫ elemoſina oꝛdinat᷑
ad ſubueniēduꝫ neceſſitatibus proximoꝛum
quos debemus diligere non ſolum verbo: ſed
opere ſ3 illud Johis. 3. Nō diligamus ver/
bo: neq3 lingua: ſed opere ⁊ veritate. Ad hoc
qđ velimus ⁊ operemur bonū alicuius requi
ritur q̄ ei9 neceſſitati ſubueniam9 qđ fit p ele
moſinaꝝ largitioneꝫ. Elemoſinaꝝ largitio dꝫ
fieri ſm diuerſos defectus ꝓximoꝝ ſuoꝛum:
quoꝝ quedaꝫ ſunt ex parte aīe ad quos oꝛdinā
tur elemoſine ſpūales: Sunt. n. ſepteꝫ ſ3 ver
ſus. Conſule: caſtiga: ſolare: remitte: fer: oꝛa.
Simil'r coꝛpoꝛales ſunt ſepteꝫ ſ3 verſus. Ui
ſito: poto: cibo: redimo: tego: colligo: condo.
Iſtis. n. elemoſinis debemus ſubuenire ne/
ceſſitatibus ꝓximoꝝ: ſic deuꝫ honoꝛabimus.
Prouer. 9. Honoꝛat aūt deū qui miſer᷑ pau-
peribus. vnde addit dicēſ. Qui tribuit in ſim
plicitate. ſ. elemoſinas. Non in duplicitate. ſ.
p̄ntis gloꝛie future: ſed in ſimplici intentione:
ſcilicet vite eterne tribuat: Ut nō ſciat ſiniſtra
tua quid faciat dextera tua. Mat. 6. ¶ Sextū
eſt ſolicitudo p̄ſidentie. Hec aūt ꝑtinet ad pre
latos. ſ. vt exerceant actus iuſtitie: cuilꝫ ſ3 ſu/
um demeritū ꝯpenſando. Nā in actiōibus iu
ſtitie non ſolū ꝓcuratur bonū cōe p cōmonitio
nē fratris: ſed etiā interdū p punitioneꝫ. Hoc
aūt ꝑtinet ad prelatos: vt. ſ. ipſi delinquentes
puniant: ⁊ aliqñ a peccato timentes deſiſtant.
vnde p̄lati non ſoluꝫ hñt monere: ſed etiā pu-
nire. vnde dicit. Qui p̄eſt: vt prelatus preſit:
ſcilicet in ſolicitudine. ſ. vt ſoliciter agat: ⁊ inſit
mēbꝛuꝫ alteri9: vt Paulus. 2ª. coꝛi. 9. Pre-
ter ea q̄ extrinſecus ſunt: Inſtātia mea quotti
diana. Solicitudo oīuꝫ eccliaꝝ. ¶ Septimū
eſt caritatiua ꝯpaſſio. Hec aūt ꝯſiſtit in ſubue/
niendo neceſſitatibus ꝓximoꝝ: ipſe vero ꝯpa/
titur: q doloꝛeꝫ alterius vt ſuū ſentit. Ikeron.
Uult te d's alterius anguſtias vt tuas ſentire.
Et quō tibi in tali tribulatiōe ſi eſſes ſubueni/
ri deſiderares: ita ⁊ tu alteri ſubuenias ꝓpter
deū: Mēbꝛa. n. coꝛpoꝛis adinuicē doloꝛibus
cōdolent. Cū ergo ſumus vnū coꝛpus in xp̄o
debemus inuicē ꝯpati: alias nō ꝑtinemus ad
coꝛpus xp̄i: ſed ſumus q̄ſi membꝝ abſciſſum
a coꝛpoꝛe qđ doloꝛeꝫ non ſentit: ſicut pꝫ de op/
preſſoꝛibus paupeꝝ: vnde addit. Qui miſere
tur in hylaritate. i. grām miſerendi ⁊ ꝯpatiēdi
habet alijs. ſ. oppꝛeſſis ⁊ indigentibus: hoc fa
ciat in hylaritate. i. leto aīo ſubueniāt. vnde iu
dicium ſine miſ'icoꝛdia fiet illi: q nō facit miſe-
ricoꝛdiaꝫ. Miſ'icoꝛdia hec eſt multiplex. ſ. pec
cāti ignoſcere ⁊ opp̄ſſo ſubuenire. ¶ Octauū
eſt vera dilectio: Huic. n. adoptamur in filios
dei. Ro. 8. Nō accepiſtis ſpm̄ ſeruitutis: ſed
ſpiritū adoptiōis filioꝝ. Ratio eſt. Nam pro
priū filioꝝ eſt adiplere p̄ceptuꝫ patris: caritas
auteꝫ facit p̄cepta dei adiplere: ergo cauſat ī no
bis adoptioneꝫ filioꝝ dei. vnde. 1ª. thi. 1. Ca
ritas eſt finis p̄cepti. de coꝛde puro: ꝯſcientia
bona: ⁊ fide non ficta: gloſa. Caritas eſt finis
ꝯſumationis nō ꝯſumptiōis: Plenitudo eniꝫ
legis eſt dilectio. Ro. 13. Uerꝝ eſt quo ad mo
duꝫ agendi: nō quo ad ſubſtātiaꝫ operis. Ipa
enim ſine opibus eſt ſufficiēs: ſꝫ opa ſine cari
tate deficiunt in merēdo ſm Augu. vnde ait
Dilectio ſine ſimulatiōe. q. d. Preter p̄dicta
ſit ēt in vobis dilectio qua diuerſa dona vniū
tur. Sed ſine ſimulatiōe ⁊ non ficta ſed vera.
p̄. Johis. 3. Filioli mei nō diligam9 verbo:
neq3 lingua: ſꝫ ope ⁊ veritate: ⁊ ſic erit: alter al
terius membꝝ. ¶ Nonū eſt odire malum in
alio. vñ lꝫ in hoīe ſint duo. ſ. humanitas: que
ē ad imaginem dei facta: ⁊ iniq̄tas iſta ſemper
eſt odienda. Sꝫ q2 ſunt aliqñ odiendi mali pp
eoꝝ maliciam: vel ꝓximoꝝ depꝛeſſionem.
¶ Item hoc ſciendū eſt q̄ euenire ſolet: vt nō
amiſſa caritate: ⁊ inimici nos ruina letificet ⁊
rurſum eius gloꝛia ſine inuidie culpa contri/
ſtet. Cū ⁊ ruente eo quoſdam bene erigi credi
mus: ⁊ ꝓficiente ipſo plures quoq3 iniuſte op
primi foꝛmidamus. Qua in re menteꝫ noſtrā
nec eius iam defectus erigit: nec ei9 ꝓfect9 ad/
dicit: ſi recta noſtra cogitatio nō ī ipſo ſꝫ d' ipſo
cōtra aīos accēdit. Sed q2 ſepe fallimur ī hoc
odio: vt odiamus ꝑſonaꝫ ꝓ culpa: nec moduꝫ
tenemus in odiendo maliciam ſuam: non per
ſonam. Ideo tenendū eſt diſcretionis examē
ne cum noſtra odia exequimur: fallamur ſub
ſpecie aliene vtilitatis. Si aūt de inimici moꝛ
te omnino gaudendum eſſet pſalmiſta non di
ceret. Letabitur iuſtus cum viderit vindictaꝫ:
⁊ hoc eſt qđ dicit. Odientes malum: ſcilicet ſi
cut in proximo adherentes bono. vt nec dile/
ctio amici faciat maluꝫ amare: nec malum: bo
num dimittere. Pſalmiſta. Qui diligit iniq
tatem odit animam ſuam. ¶ Decimum ē fra
terna concoꝛdia: diſcoꝛdia concoꝛdie contrarie
opponitur. Nam concoꝛdia ex caritate cauſa/

tur in quantū ſcilicet caritas multorum corda
coniungit in aliquod vnum qđ eſt principium
ꝛ quoddam diuinum: ſecūdario aūt bonum ꝓ
ximi: diſcordia vnitatem diſſoluit: Ipſa enim
importat quandam diſgregationem: qua pro/
ueniunt genere que ſunt omnium bonoꝝ diſ
ſipatio. Et ideo per viam diſcordie non ſequi
mur xpm: ſed per concordiā: Ideo ſequitur.
Caritatem fraternitatis inuicem habentes: id
eſt ꝙ fratres caritatē habeant inter ſe diligen
tes: qđ deo placet: ſcilicet cōcordia fratꝝ. Pꝫ
prouerbioꝝ. 6. Vnū eſt mutuitas dilectionis
ad quā quinqꝫ conurrunt. ¶ Primū eſt cari
tatiua dilectio: vt qlibet aliū diligat ope ꝛ veri
tate. ¶ Scđm eſt vnanimis ꝯſenſio. Pſal.
Ambulauimus in domo dī cū conſenſu. Idē
Ecce ꝙ̄ bonum ꝛc. ¶ Tertiū eſt mutua ſub
leuatio: ꝛ nociui mutua replerio: ꝛ adiutorij
prōpta collatio. Eccl̄. 4. Meliꝰ eſt eē tres ſan
cti ꝙ̄ vnū: habent enī emolumentū ſue ſocie
tatis. Si vnus ceciderit ab alio fulcietur. Et
ideo dicitur. Veh ſoli. ¶ Quartū eſt mutua
veneratio ꝛ ſuperiorum inferiorumqꝫ purifi/
catio. Ro. 13. Honore inuicē preuenientes.
¶ Quintū eſt pia compaſſio: ꝛ mutua infir/
mitatum: moꝝ: corporūqꝫ ſubſtentatio. Unde
Aug. Nihil ſic probat amicū ſicut oneris ſup
portatio: Et iō dr̄. 1ª. cor. 10. Si fuerimꝰ ſocij
paſſionū: erimꝰ ꝛ ꝯſolationum. Et hoc eſt qđ
dicit. Honore. ſ. ſuis ꝓuenientes. i. reuerētia
aliqua. 1ª. Petri. 2º. Omnes honorate. ſ. in
qualibet reuerentia: aliter non eſſet fraternus
amor. ¶ 12^{m} eſt ſolicitudo i ſpiritualibus: vn
de lꝫ ſolicitudo in tēporalibus quandoqꝫ ſit li
cita. ſ. cum quis ſolicitudinem adhibet ad pro
curandū negocia pauperum in opibus miſe
ricordie: quia vt ſic ordinatur ad finē caritatis
vel etiā inquantū temporalibus vtatur ad ne
ceſſitatē: non vt in eis finē conſtituat: ꝛ ſup
flue circa ea ſolicitetur: tamen principaliter ſo
licitudo debet eſſe de ſpiritualibus bonis ſpe/
rantes ꝙ etiam temporalia nobis prouenient
ad neceſſitatem ſi fecerimus quod debemus.
Vnde dicit. Solicitudine non pigri: ideſt ſo
licitudine in corde: non pigri in opere: ꝛ hoc i
ſpiritualibus. vnde Ihere. Maledictus ho/
mo qui opus dei fecerit negligenter: qꝛ piger
in conuerſatione anima ſine ſpe eſt. ¶ 13^{m}. ē
feruor ſpiritus: qꝛ ſm Aug. Spiritus ē ignis
quo feruet caritas que diffunditur in cordibꝰ
noſtris per ſpiritum ſanctum: cui feruori con/
trarium eſt quod dicit dominus. Refrigeſcet
caritas multorum. De igne dominus dixit.
Ignem veni mittere in terram. ¶ Et nota ꝙ
ſpiritus ſanct. gratia dicitur ignis propter qn
que. ¶ Primo quia ignis eſt illuminatiuus:
Sicut enim lux tenebras expellit: ſic gratia ſpi
ritus ſancti eorum ignorantiam que ſunt ad ſa
lutem neceſſaria. Pſalmiſta. Et ignem vt lu/
ceret eis per noctem: Et hoc contra ignoran/
tiam agendoꝝ. ¶ Secūdo quia liquefactiuus
metalla: quia metalla quantumcunqꝫ dura liq
facit: vt ſint obedientia artificis voluntati: Sic
gratia: ſcilicet corda ſuperborū obedire facit
diuine voluntati: vt patet de paulo dicente.
Quid me vis facere: ¶ Tertio quia ignis eſt
actiuus: ſic gratia ſpiritus ſancti non permit/
tit eum in quo eſt ocioſum. Sed ipſum bonis
operibus facit eſſe occupatum: vnde ſapientie
octauo dicitur: ꝙ eſt amans bonum actum.
¶ Quarto eſt inflatiuus ꝛ purgatiuus: pro/
pter ꝙ in veteri teſtamento preceptum fuit: ꝙ
omne qđ poſſet tranſire per flāmas: igne pur
garetur. Numeri. 31. Sic anima contamina
ta per peccatum: per ardorem caritatis purga/
tur. 1º. Petri. 4. Caritas operit multitudinē
peccatorum. ¶ Quinto eſt oſtenſiuus: ſem/
per enim ad alta aſcendit: ꝛ gratia ſpiritus ſan
cti agit in eo in quo eſt vt omnia faciat pro eter
nis: bene dicit. Spiritu feruentes: ideſt igne
caritatis. Apocali. tertio. Utinam frigidus eſ
ſes aut calidus ꝛc. ¶ 14^{m}. eſt ſuper omnia dō
ſeruire. Nā ſeruitus dei eſt maxime dignita/
tis: quia ſubijciens ſe diuine voluntati appro/
pinquat ad deum: quia eſt immediatus execu/
tor omnium que pertinent ad cultum dei. Nā
ſuus relatiue dicitur ad dn̄m. Et ideo debet
ſibi in perfectione proportionari. Cum ergo
perfectiones in dn̄o exaltent eū ſuper alios.
Ideo ds vult ſubiectū ſibi nō ſolū ꝑficere: ſꝫ ēt
dignitate alijs ꝑferre. vn̄ dicit. Dn̄o ſuiētes:
qꝛ qđ ꝓximo ipēditis credite vos ipēdere dō.
¶ 15^{m}. eſt confidentia de deo: que eſt ſpes.
Nam ſpes eſt certa expectatio future beatitudi
nis proueniens ex dei gratia/ ꝛ ex meritis pre
cedentibus. Unde vbi eſt expectatio ſpei: ibi
duo ſunt: ſcilicet intentio animi ad futurā be/
atitudinem: ꝛ permanentia in deo. Johiſ. 13.
Manete in me: ꝛ ego i vobis. Qui a deo per
peccatum recedit non habet expectationē que
ad ſpem requiritur. Nec enim reddit nos ſe/
curos de promiſſiōe: Pſal. In deo ſperaui.

Et ideo dicit. Spe gaudentes: vt. ſ. propter
bona predicta ſperetis eterna cu₃ gaudio. Cer
ti enī de futuris gaudēt: q₂ ſperant rectiſſime
ſe accepturos. Phi. 9. Gaudete i dño ſemp.
¶ 16m ē patiētia. Nā patientia eſt virtus ꝯtu
meliarum ⁊ omnis aduerſitatis imper⁹ equa-
nimiter portans. vnde dicit. Sitis patiētes:
ſcilicet in tribulatione. ſ. ex confidentia ſpei.
Hebr. 10. Patientia vobis neceſſaria eſt.
¶ 17m. eſt deuota oratio. Nam oratio eſt re-
medium illis: qui vitioru₃ temptamentis eſtu
ant: vt quotiēs quolibet tangātur vitio: totiēs
ſe ad orationem ſubdant. Multu₃. n. neceſſe
habemus orare ⁊ clamare ad deu₃. Et ideo di
cit. Orationi inſiſtentes: oratio impetrat patiē
tia₃: Luce. 18. Semꝑ orare ⁊ non deficere.
¶ 18m. eſt pauperibus in neceſſitatibus ſub-
uenire. Nam elemoſina que fit pauperib⁹ ſpi
ritu eſt deo multū grata: ſicut ſi fieret ſibi. Ta-
les ſunt religioſi propter ſtatus perfectionem:
quia non ſolum relinquunt ſua ſed ſeipſos. vn
de Matth. Siquis vult venire poſt me abne
get ⁊c. Unde ſicut chriſtus fuit obediens pa-
tri vſq₃ ad mortem: Sic pauper ſpiritu qui eſt
imitator chriſti debet abnegare propriam vo-
luntatem. vnde Ber. Qui relinquere diſpo
nis omnia: te quoq₃ inter relinquenda nume
rare memento. Unde xp̄s eos ſuos inimicos
vocat. Matt. 27. Quādiu. i. quanto tēpore fe
ciſtiſ: ideſt opa miſericordie exhibuiſtis vni ex
hijs minimis: mihi feciſtis. Et dicit meis: vt
ſpecialiter innueret de pauperibus ſpiritu: ad
quos tendens manus dixerat ſupra duodeci₃
apoſtolos. Fratres mei ſunt qui faciunt volū
tatem patris. Et ex quo videretur forſam ali-
cui ꝙ alijs pauperibus dare nō eſſet ita meri-
torium. Dicendū: ꝙ hoc intelligitur ꝫ ſpecia
lem reputationē: q₂ ſpecialiter reputat ſibi fa-
ctum ꝙ fit paupibus ſpiritu: tamē eſt omnib⁹
dandum. Dicit. n. minoribus: gloſa. Mino
nores non ſunt ꝯtēnendi iuuari poſt maiores
Alectim igitur iuuant contemplatiuos: ſecula-
res: religioſos: ſed non ſolū oratione: ſed ⁊ tē
poraliū miniſtratione. vnde ⁊ dicit. Neceſſita
tibus ſanctoꝝ ꝯmunicantes. ſ. penurijs: ꝯmo
rantiū. Inter nos communicātes bona nr̄a.
¶ 19m. eſt tenere hoſpitalitatē. Hāc. n. tenē-
tes merent̄ in eterno habitacl'o hoſpitari. Rō
eſt: q₂ eſt actus miſicordie q ēt meretur a deo
miſereri. Nā hoſpitatio eſt actus quo ſubueni
tur indigēti habitaculū preſtādo ex ꝯpaſſione
propter dñ₃: ſed hoc pertinet ad miſericordia₃
ſcilicet vt paupe₃ qs hoſpitē recipiat: ſed q₂ mi
ſericordia eſt effect⁹ caritatis: ex ꝯñti hoſpita-
litas ē actus caritatis mediāte miſicordia. vñ
q recipit paupes ad hoſpitiū deu₃ recipit: ⁊ me
rebitur in celo hoſpitari. vnde dr̄. Sitis etia₃
hoſpitalitatē ſectantes. ſ. reſpectu traſeuntium
paupeꝝ. Sectantes. q. d. aſſidue: ponit enim
verbu₃ frequentatiuu₃: vt notet affectum ho-
ſpitandi: ne frequētia hoſpitu₃ fiat oneroſa. 1.
Pe. 4. Hoſpitales inuicem ſine murmura-
tione. ¶ 20m. eſt virtuoſitas ſiue boni opta-
tio: que eſt queda₃ ſpiritualis benedictio: qua
bendicentur illi qui multiplicantur virtutibus
⁊ firmantur. Talis autem benedictio nihil ali
ud eſt: ꝗ₃ quedam ſingularis ⁊ gratioſa ado-
ptio in filium regni ⁊ eterne hereditatis: ſcili-
cet virtuoſe operanti. Sicut enim antiqui pa-
tres ſolent benedicere filios: ſcilicet ad haben-
dum bona temporalia. Pater de Iſaac gene.
27. Sic deus pater benedixit filios gratie i bo
nis ſpiritualibus per gratia₃ eis aſſiſtendo: ad
ephe. primo. Benedixit nos omni benedicti-
one ſpirituali. Uirtuoſis eni₃ optare debem⁹
eterna: ſed q₂ nō ſufficit diligere. i. optare bo-
nū amicis in deo: niſi ēt optemus bonū gratie
inimicis pp deū. Hinc dicit. Benedicite perſe-
quentibus vos. i. bona eis orate: p hoc remo-
uet ea a ꝯſuetudine ꝯmuni: ne irato aīo incita
ti vt prius facile maledicāt: ſed magis victa ira
concite benedicant: vt laudetur diſciplina do-
minica. Et nolite maledicere: ideſt benedictio
veſtra ſit ſine admixtione amaritudinis: quia
optanda ſunt eis bona hinc ⁊ patrie: ſiue bona
corporis ⁊ anime. ¶ 21m eſt ſpiritualis cōgra
tulatio ⁊ cōpaſſio. Hij. n. duo ſunt effectus ca
ritatis. Nam ex amore procedit gaudiu₃ ⁊ tri
ſtitia: ſed contrario modo. Gaudium eni₃ ex
amore cauſatur: vel propter pñtiam boni ama
ti: vel etiā ꝑpter hoc ꝙ ipſi bono amato ꝑpriū
bonū ineſt ⁊ ꝯſeruatur: ⁊ ſm hoc maxime ꝑti
net ad amore₃ beniuolētie p quē aliqs gaudet
d' amico proſpe ſe habente: ⁊ ſi ſit abſens. vn
de dicit. Gaudere cū gaudentib⁹ ꝯgratulādo
. ſ. cū eis. Luce. 13. Cōgratulamini mihi oēs:
Sed e cōtrario modo ex amore: ſeqtur triſtitia
vel ꝑpter abſentiam amati: vel ꝑpter illa₃ cui
volumus bonum ſi ſuo bono ꝓuatur: vel ali-
quo malo deprimitur. Sed q₂ fletus proximi
non eſt niſi de aliquo malo. Omne autē ma-
lum importat defectū ꝑticipatōis ſummi boni

Et ideo intantum caritas facit condolere, primo: in q̃ntuʒ participatio diuini boni in eo impenditur. Hac aũt facit ↄpaſſio. Et ideo dicit Flete cum flentibus eoꝝ triſtitie cõpatiendo. ℭ 22m eſt vnitas mentiuʒ. Et nota ſm Bñ. ꝙ vnitas btõꝝ eſt duplex. Vna eſt. n. que iuſtificatur: ⁊ h̃ eſt meritum. Et alia eſt que glorificat: ⁊ hoc eſt p̃miuʒ. ℭ Prima eſt neceſſaria. Et ideo apl's ipſam nobis ſumma diligẽtia obſeruandã tradit: dicens. Solliciti ſeruare vnitatem ſpũs in vinculo pacis. Debet q̃s pfectus vnitatem habere ad ſeipm̃ per integritatem: ad ꝓximum per ↄformitatem. Omnis q̃ppe creatura dʒ ſuum p̃nm imitari. ℭ Cum ergo deus noſter ſit vnus atq; in ſeipſo perfectus: nec vllo indigens: ineſt ei benignitas erga nos: ⁊ amor ex beniuolẽtia in nos veniens. Debemus et nos quiſq; ſibi vnus eẽ p integritatem virtutis. ⁊ vnus cum ꝓximis p vinculum dilectõis. Sed hanc vnitatẽ ad ꝓximum hẽmus duobus modis. ſ. dum ⁊ nos per dilectionem tendimus in altum: ⁊ alteriuſ quoq; viciſſim in nobis recipimus affectum. Et h̃ eſt ꝙ dicit. Id ipm̃ inuicem. ſ. humanitatem: ſentientes. ſ. viciſſitudine dilectionis. ℭ 23m eſt nõ ſuperbire. Naʒ ſuperbia ſemp vult in altum ferri ⁊ nulli ſubijci. Ex hoc eniʒ noiatur ſupbus: ꝙ aliquis per voluntatẽ tendit ſuper illud qđ eſt. Habet aũt hec recta ratio: vt voluntas vniuſcuiuſq; facit illud: quod eſt ꝓportionatum ſibi. Et ideo manifeſtũ eſt ꝙ ſuperbia importat aliquid: quod aduerſat recte rationi: q2 facit hoiem eleuatum ſupra illud: qđ eſt. Et inde eſt: ꝙ ſupbus chriſtũ a ſe eijcit: q2 nõ vult ei ſubijci. Et iõ a deo deſpicitur. Pſal. Deieciſti eos dum alleuarent. vnde dicit. Non alta. q. d. ſitis ſapientes. i. pro bonis ꝓmiſſis ↄtra alios ſupbientes. Pſal. Domine nõ eſt exaltatuʒ ⁊c. ℭ 24m eſt deuota humiliatio. Per hanc enim virtuteʒ homo diſponitur ad gratiam diuinam: ⁊ efficit fertilis: ⁊ fructuoſus. Facit enim coꝛ profundum ad ſuſcipiendum diuinũ donum. Et ideo debet ſe humilem reputare. Deus eniʒ in coꝛde humili requieſcit. vnde Aug9. libro ↄfeſſionũ O q̃ʒ excelſus es: ⁊ humiles coꝛde ſunt domꝰ tue. Exemplũ de beata virgine: que propter profundiſſimam humilitatem recepit in ſe verbi dei ſublimitatem.

ℭ Dominica ſecunda poſt epyphaniam. Sermo de euangalio.

Nuptie facte ſunt in cana galilee. Johs ſcđo: ſm ꝙ dicit Auguſti. Factus eſt deus homo: vt fieret deus. Quia natus ẽ in tẽporis volubilitate: vt nos pducat ad patris eternitatẽ. Qđ fit ex pte hoĩs ſe diſponentis per quandã ſpũalẽ regenerationem: vt poſtpoſita vita peccati: actibꝰ beatificis deo vniat. Moꝛal'r tractatuʒ eſt de noſtra ſpũali regeneratione: vt patuit in chriſti natiuitate: circõciſione: ⁊ apparitõe. In preſenti euangelio moral'r in nuptiaꝝ celebratiõe oſtendit quõ actibus beatificis deo vniamur. Quãuis. n. iſta vnio nõ ſit tãta: q̃nta eſt vnio ypoſtatica. Tamen eſt aliqua ſilitudo: q2 p illam iſtius poſſibilitas eſt oſtenſa. vnde occurrunt quatuoꝛ conſiderationes.

Prima ↄſideratio.

Circa p̃mam conſideratiõnẽ: que eſt de nuptiaruʒ celebratione: vbi9 ſunt quinque concluſiones.

ℭ Prima ↄcl'o eſt: ꝙ per huiuſmõi nuptias intelligimus ↄuerſioneʒ. Nam ſicut inter nubentes eſt ↄiunctio indiuidua: ↄſuetudineʒ vite retinens: q2 hac intentõe ↄiungi debent: vt perpetuo ſimul maneant. Sic etiã pctõꝛ conuertens ſe ad deum p peccati diſplicentiaʒ: dʒ ei inſeparabil'r ↄiũgi: q2 vera ↄuerſio eſt a bono ↄmutabili ad bonum incõmutabile: tota ⁊ pfecta mentis applicatio. Sic aũt ↄuertendo ad dñm: ipſe ad nos ↄuertitur per dilationem vnde Zacha. Conuertimini ad me: ⁊ ego conuertar ad vos. Et fiunt uere nuptie per mutuum ↄſenſum nubentium vtriuſq;.

ℭ Scđa ↄcl'o eſt: ꝙ in hac deſponſatione tria occurrunt. ſ. fides ſm viã moris: confeſſio: ⁊ ſatiſfactio. Oſee. 2. Deſponſabo te mihi in fide: ſponſabo te mihi in iudicio ⁊ iuſtitia: ⁊ in miſericoꝛdia ⁊ miſerationibus ⁊c. ℭ Primo fit in fide per contritionẽ: quãdo pctõꝛ cognoſcit ſe offendiſſe: ⁊ ſuppliciũ eternuʒ meruiſſe. ⁊ felicitatem amiſiſſe. Sperat tamen veniam per ↄtritionem: ⁊ ſic annulo fidei ſubaratur. ℭ Scđo fit in ↄfeſſione: ⁊ tunc quaſi in facie eccl'ie ducitur: per abſolutionẽ benedicitur: ⁊ fit hoc in iudicio ⁊ iuſtitia per diſcretionẽ ⁊ ca

ſtigationem ſui: ⁊ in miſericordia ⁊ miſeratio/
nibus per ſubuentiones ꝓximi. ❡ Tertio fit
in ſatiſfactione: ⁊ tunc per ſpem glorie in ſponſi
thalamū introducit̄: ſibi inſeparabil' copulata.
❡ Tertia ↄcl'o eſt: q̄ diuerſi diuerſimode con
uertūtur ſm Iſidoꝝ di. Nonnulli viri ſecula/
res elatione mentis tumentes: poſtq̄ ↄuerſi
fuerint ad dn̄m: religioſa ſequunt̄ obedientia
chriſtum. Qui vero celſitudine mundiali glo
riabuntur: ipſaꝫ elationē in ſtudium humilita
tis cōmutant. Quidaꝫ ſunt: qui iam ſecrete cō
uerſi ſunt: quoꝝ ↄuerſio q2 non ꝓcedit ad pu
blicum apud eſtimationem humanaꝫ quales
fuerint: tales adhuc eſſe putantur: cum iaꝫ in
oculis dei ſurrexerunt. ❡ Item quidā adhuc
iudicio humano ſtare cernunt̄: iam cuꝫ in dei
oculis ceciderunt. Multi aūt apud hoīes re
probi putantur: ⁊ apud dn̄m electi ſunt: ⁊ mł
ti apud hoīes electi putantur: ⁊ apud deuꝫ re
probi ſunt. ❡ Nullus ḡ putet ſe electū: ne for
te iam reprobus ſit apd̄ dn̄m.
❡ Quarta ↄ° eſt: q̄ nouit ⁊ vere ↄuerſus ſu/
ſtinebit mł'tos ↄflict⁹. Naꝫ vitia an̄ ↄuerſionē
quaſi pacē cū hoīe hn̄t: qn̄ aūt expelluntur acri
ori v͛tute conſurgunt: fiunt aūt in conuerſo q̄
peccatori proſpera blandiebantur: atq3 recte fi
unt conuerſo acriora: que peccatori blanda ex
titerunt. Multos conflictus habet dei ſuus
ante conuerſionē p̄cedit turba peccatoꝝ: poſt
conuerſionē ſequit̄ turba temptationū. illa ſe
obijciunt ne ad eaꝫ ↄuertamur: iſta ſe ingerūt
ne deum videamus. Et in hijs nō frangaris:
q2 deus nouit reprimere vitioꝝ aduerſitates:
ſucceſſione virtutū. vnde vtile eſt ↄuerſo tem
ptari vt a corpore negligentie ſolicitet̄ animus
et ad virtutes ſe preparet per exercitium.
❡ Quinta concluſio eſt q̄ ad hanc ↄuerſionē
duo requiruntur. ſ. conuerſi diſpoſitio ⁊ gra/
tie coopatio: q2 ſecūdū Augu. Qui te creauit
ſine te: nō te iuſtificabit ſine te. ❡ Primo ḡ
reqrit̄ diſpoſitio. Nam forma nunq̄ iprimi
tur niſi materia habilitet̄. ❡ Secūdo requiri/
tur gratie cooperatio: ipſa eniꝫ nō cogit: ſed in
citando habilitat volūtateꝫ. Unde ad phili. p̄.
Qui cepit in vobis opus bonū: pficiet vſq3 i
diem xp̄i ieſu. vnde dr̄. Nuptie ideſt vnio pec
catoꝝ ad deum p conuerſionē. Facte ſunt: p
aſſiſtentiā diuine gratie. In chana galilee: qđ
interpretat̄ zelus tranſmigrationis: zelus eſt
amor in ſponſam ꝓpriam: ibi fiunt nuptie qn̄
feruore dilectionis qui tranſmigrat̄ de vitijs
ad v͛tutes. Et ideo ſequit̄ documentū: q̄ re/
miſſa ↄuerſio licet ↄcepta ſit ab homine: nō tn̄
eſt a deo. Et ideo vitanda: q2 in pſtinos redu/
cit errores. Tepidus eniꝫ ocioſa verba: et va
nas cogitationes: ⁊ noxias eſſe nō vidit: Qđ
ſi a torpore mētis euigilauerit: que leuia puta
bat: ↄfeſtim quaſi horrenda ptimeſcit. ❡ Sꝫ
querit̄ q2 mūdus habet ſtrenuos executores:
ſed timor dei languidos ſectatores. Dicit̄ q2 a
labor qui nō ꝓ pſenti ſed ꝓ futura eſt remune
ratione differt̄: et dū laboꝝ mercede nō ſtatiꝫ
ↄſequunt̄: ſpe pene diſſoluti langueſcūt. vnde
magna coꝝ gloria p̄parat̄: qui bone conuerſi
onis p̄ncipia augmento ſolidiori cōſumant.

Secunda conſideratio.

Secunda conſideratio eſt de ↄuiuan
tū ↄditone. vbi nota q̄ cōuiue erāt.
❡ Primo: ieſus q interpretat̄ ſpes
ſalutis. Ipſa. n. remouet tribulationeꝫ: vt pꝫ
in ſuſanna. Dan. 13. que flēs ſuſpexit ad celū
Erat enim cor eius fiduciam habens in dn̄o
❡ Secundo erat ibi maria que interpretatur
illuminatrix. Natura enim lucis eſt rex turpi
um turpitudinem ꝓpalare. Unde turpitudo
peccati ſub delectatione occł'ta in lumine patet
❡ Tertio erat ibi petrus. ideſt cognitio de iu/
ſtitie dei ſeueritate materie benignitate. Iudi/
cis poteſtate: pene acerbitate: ⁊ mortis ſecurita
te. ❡ Quarto Andreas. i. decorus in vita p
ornamenta virtutū. ❡ Quinto. Jacobus mi
nor. i. ſupplātator venialiuꝫ peccatoꝝ. ❡ Se
xto. Jacobus maior. i. ſupator mortaliuꝫ pec
catoꝝ. ❡ Septimo. Johēs i quo ē gr̄a: p pec
catuꝫ nō ponēs obicē. ❡ Octauo Mathias
id eſt paruus in reputatiōe ſui meriti. ❡ No/
no. Philipus. i. amator ſupnoꝝ p deſpectū
tēporaliū: q2 nemo poteſt duobus ſeruire.
❡ Decimo. Thomas. i. geminus q2 habet
geminā dilectionem. ſ. dei ⁊ ꝓximi. ❡ Un/
decimo. Barto. i. fili⁹ ſuſpendētis aquas id ē
reputantis aquas tribulatiōis ꝓ nihilo: quas
ſuſtinuit ob amorē dei. ❡ Duodecimo. Sy
mon. i. obediens monitioni dei. ❡ Decimo
tertio. Judas. i. ↄfitēs dei vſq3 ad finem pſe/
uerando. ❡ Decimoquarto architriclin⁹. i.
diſcretio: que ſm Ber. omni virtuti ordinem
ponit. vnde ſm eundē ipſa eſt mediatrix ⁊ au
riga virtutum: ordinatrix affectuum: ⁊ moruꝫ
doctrix: ⁊ ↄſumatio perfectionis. Tolle hanc:
⁊ virtus vitium erit.

Tertiā conſideratio.

c Irca tertiam cōſiderationē: que eſt de miracu° ordiatiōe ſunt. 5. ꝯcones ¶ Prima ꝯ° eſt ꝙ xp̄s has nuptias adornauit miraculo pp duo. ¶ Pri°: vt etiā ſuā doctrinā confirmaret. Sicut. n. nālis doctrina declaratur p quedam nālia. Sic decuit vt xp̄s ſuā doctrinā ſupnaturalē cōfirmaret p miracula ſup nām. ¶ Scd̄o vt ſuā potentiam demōſtraret: ⁊ p hoc ad fidē induceret. vnde dixit. Si nō feciſſē ſigna in vobis: que nemo alius ante me fecit: non vtique crederetis.

¶ Scd̄a cōcluſio eſt: ꝙ in his nuptijs mutat aqua in vinū: ſed nō ad plenū: qꝛ parū eſt quo in pn̄ti ꝯſolamur: ⁊ modicum pre illius amore dulcedis magnitudie. Attn̄ ſi pciperem⁹ illud modicū: cū Petro diceremus. Faciamus. h̄ tria tabernacula. Ber. Nōnunq̄. n. dn̄e q̄ſi clauſis ocul̄ ad te ibiāti mitt̄ mihi i os cordis qd̄ nō lȝ mihi ſcire qd ſit: ſaporē quendā ſētio. dulcedinē a deo ꝯfortantē: q̄ ſi pficeret nihil vltra q̄rerē. Sȝ certe hec rō errat: qꝛ h̄ ꝯſolatio vix ē modica gutta celeſtis dulcedis future:

¶ Tertia ꝯ° eſt: ꝙ lȝ huius ꝯuerſiōis meritū ſit deo acceptū: qd̄ p vinū intelligit: tamē talis acceptatio nō eſt a paſſiōe ſimpl̄r inq̄tum hō: ſed pp ꝯditionē pſone: q̄ meruit. vnde lȝ paſſio xp̄i fuerit finita: ⁊ p nobis oībus ſufficienter ſatiſfactoria: fuit īfinita tn̄ pp ꝯditionē pſone. Nam ſi fuiſſet puri hoīs: nō acceptaſſet deus ſed quia fuit etiam deus: quare ⁊c.

¶ Quarta ꝯc̄lō eſt: ꝙ p ſex ydrias ad purificationē poſitas ſignificetur nobis ſex q̄ regruntur ad remiſſionē peccati. ſ. duo ex parte remittentis: ⁊ duo ex parte illius cui fit remiſſio: ⁊ duo ex parte eius p quod fit remiſſio. Ex pte remittētis ſunt duo. ſ. miſīcordia ⁊ iuſtitia. Et ex parte eius cui fit remiſſio ſunt duo. ſ. ppoſitū nō peccādi: ⁊ dolor peccati ꝯmiſſi: Ex parte eius p qd̄ fit remiſſio ſunt duo. ſ. fides eccleſie: ⁊ gratia que dat in ſacramentis. Nā ſicut paleſtina carēs aqs: ad purificatiōē in ydrijs aqs reſuabat: ſic ad remiſſionē ſex regruntur

¶ Quīta ꝯ° eſt: ꝙ he ſex ydrie deformātur p alia ſex. Nā miſīcordia deformat p deſperationē. Iuſtitia p p̄ſumptionē. Propoſitum penitēdi p obſtinatiōē. Dolor peccati p ipenitentiā. Fides eccl̄ie p ipugnantiā v̄itatis agnite. Grā ſacramētoꝝ p inuidētiā fraterne grē Et dn̄tur lapidee pp irremiſſibilitatē. Ubi nota: ꝙ oē pct̄m ſimpl̄r eſt remiſſibile: qꝛ lȝ aliqs peccaret aliquo modo cū intentiōe deliberatā: ꝙ nūq̄ peniteret: tāquam diu hō viuit poteſt ab hac itentiōe recedere. Ideo ſimpl̄r ē remiſſibile. eſt tn̄ irremiſſibile ſȝ qd pp tres cauſas.

¶ Prima eſt cā mouēs ad peccādum. Infirmitas. n. ⁊ ignorantia nate ſunt pct̄m excuſare i toto vel in pte. Et qꝛ nō cauſant in volūtariū ſimpl̄r: iō ſȝ qd: ⁊ tunc pct̄m remiſſibile dr̄ qꝛ ſȝ i ſe vn̄ facile excuſat: eo ꝙ ex caſu excuſāte p cedit. Pct̄m. n. ex induſtria nō ħȝ huiuſmodi rōnē excuſātē: ⁊ ideo caret remiſſiōe. ¶ Secūda cauſa ē iclinatio ad pct̄m. ſ. q̄n aliqs alicui pctō vt fini adheret: nō pōt tali pctō facili̇ter remedīū adheberi. Quicūq̄ aūt ex electiōe peccat ⁊ malicia. adheret malo pp ſe: igit̄ peccatū tale nō ē facil̄r curabile. ¶ Ter⁴ cā eſt pp obiectū pcti. ſ. ſpūs ſanctus. Eſt. n. ex hoc: ꝙ volūtas aie repellit illud: p qd̄ fit remiſſio peccatoꝝ Sic igitur egritudo diceret incurabilis: que faceret faſtidiū medicine: ita ⁊ pct̄m hoc dr̄ irremiſſibile: qꝛ medicinā pct̄m curās repellit. vel aliter. Sex ydrie ſunt ſex opa ſatiſfactiōis: q̄bus purificat̄ penitēs a ſordibus. ¶ Primū eſt mortificatio carnis. ¶ 2m eſt aſſumptio peregrinatiōis. ¶ 3m eſt largitio elemoſinarum. ¶ 4m ē iniuriaꝝ remiſſio. ¶ 5m fris ꝯuerſio. ¶ 6m ꝯtinuatio orōnis. He ydrie capiunt metretas binas vel ternas: cuȝ exercitādo nos in eis dolem⁹: qꝛ peccauim⁹ in deū: in p̄ximū: ⁊ in nos metipſos.

Quarta conſideratio.

c Irca quartā ꝯſiderationē. Nota ꝙ in h̄ miraculo d̄s gl̄iā ſuā manifeſtauit ⁊ fidē ampliauit. ¶ Primum pȝ: qꝛ trāſmigrantib⁹ de vitijs ad virtutes: de mūdo ad gl̄iā: d̄s manifeſtauit gl̄iā ſuā in ſignis eternitatis. vn̄ dr̄. Hoc initiū ſignoꝝ fecit ieſus ⁊ manifeſtauit gl̄iā ſuā. ¶ Nā in primo ſigno d̄s eſt pfecte beat⁹: eo ꝙ itellectus diuin⁹ pn̄tē habeat diuinā eēntiā. Silr̄ ⁊ voluntas. ¶ In 2° vult nos beneficare. ¶ In 3° ſigno d̄s manifeſtauit gl̄iā. i. pn̄tat eſſentiā ſuā: vt ſpeculū p̄lucidū in quo aīa oīa cōteplatur. In quo ſigno manifeſtauit gl̄iā ſuā p̄ſentando eſſentiā ſuā: tanq̄ bonum in quo aīa ſūme qetatur: qꝛ quolibet bono finito dato aīa nō quietatur: qꝛ ſemp pōt bonū maius appetere. ¶ In 5° ſigno manifeſtat gloriā ſuā: ſcilicet in rōne vite intermiabilis q̄ ſeqtur inheſio ⁊ intētio ſūma: vt. ſ. illi q replēt i bonis deſideriū tuū: ſit intellectui plenitudo lucis: volū

tati mltitudo pacis ⁊ gētiſ: memorie ꝯtinuatio eternitatis. ¶ 2m pȝ ēt. ſ. augmētatio fidei: qꝛ lȝ fides pp rōneȝ careat merito: tamē fides habita p rationē confirmatur ⁊ augmētatur. vnde noticia intuitiua ⁊ fides ſtant ſimul qꝛ habens fidem: aſſentiens veritati ex auctoritate ꝯfirmatur tamē fides ꝓpter iſtā notitiam. vnde dicit. Et crediderunt in eum diſcipuli eius: vnde apoſtoli viderūt xp̄m crucifixum: q eſt vn⁹ articulus fidei: ⁊ tamen habebant fidem.

¶ Dn̄ica tertia poſt epyphaniā. Sermo. 29.

n **Olite eſſe pru**dentes apud vos metipſos ⁊c. Ro. 12. Scḋm q dicit Gre. non multum laudabile eſt bonum eſſe cū hoībus bonis: ſȝ bonum eſſe cum malis. vt ſic quis ex virtute redoleat ſicut lilium inter ſpinas: ⁊ hoc in medio natiōis praue ⁊ pu̾ſe. Phi. 2. Vt ſiquiſ viuat inter inimicos ⁊ malos: ⁊ tamē ſancte ⁊ iuſte viuit declinādo a malis eoꝝ. Sed qꝛ prudentia carnis: que eſt ſm apoſtolum mors ꝓcurans mala proximis. huic vite ſpirituali contrariatur circumueniendo ſimilitudine prudētie ſpiritus. Quia qui vult alios circūuenire querit deceptionem ſimilitudinis vnius ad alterum. Ideo apoſtolus in epiſtola preſenti docēs nos quomodo quiſqȝ ſe debeat habere ad proximum: hanc prudentiam diſſuadet dicēs Nolite eſſe ⁊c. vbi ꝯcurrūt tres ꝯſideratiōes.

Prima conſideratio.

c Irca primaȝ vbi docet vitare prudētiam carnis cum dicitur. Nolite ⁊c. ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt: q duplex eſt prudentia Vna eſt gratuita que eſt virtus: ⁊ hec eſt radius viuus: a vero ſole ꝓcedens. Alia ē prudentia ſolum apparens vel ſtulta: qꝛ ita videt̄ hoībus ſecularibus implens ſtudioſius q̄ carnis ſunt: Unde cognitio quaȝ mali habent circa ea que ptinent ad mores eſt quaſi mortua ⁊ inualida ad mouendū volūtateȝ: vt bono cognito ꝯſentiat diſſētiatqȝ a malo cognito. Sȝ prudentia virtus nō ſolum lumen eſt. ſ. illuminans intellectū: ſed etiam calefacit affectū. Nō ſolū. n. oſtendit: qd: quādo: ⁊ qualr̄ ſit agēduȝ ſed etiam mouet voluntatem vt appetat bonū ⁊ fugiat malum.

¶ Scḋa ꝯclo eſt: q prudētia carnis eſt maxime fugienda. Ratio eſt. Nā ſicut prudētia ſpiritus ad bonū finē totius vite bene ꝯſiliat̄: ita falſa carnis prudētia p ſilitudinē dicta: pp maluȝ finē aliqs ponit ꝯueniētiaſ. Sicut cū dicit̄ aliqs bonus latro: qꝛ ꝯueniētes vias ad latrociniū ſcit inuenire. Sic etiā qcūque prudentia carnis vult aliquē circūuenire: opȝ eum excogitare aliquas doloſas vias qḋ fit ḋceptione ſimilitudinis. vnde Luc. 16. dr̄. Filij huius ſeculi prudentiores ſunt ⁊c. Et hoc eſt qḋ dicit. Nolite eſſe prudētes ⁊c. q. d. Ne prudentiaȝ veſtram apud vos tm̄ habeatis: ſȝ magis apḋ ꝓximos. ſ. inimicos: ſiqs eoꝝ vos offendit. Prouer. 6. Ne ſis ſapiens apud temetipſuȝ te ſcilicet vidicando.

¶ Tertia ꝯo ē: q ſemp ſocietas maloꝝ ē vitāda. Quia dr̄ ꝓuerb. 22. Noli eſſe amicus homini iracūdo: neqȝ ambules cuȝ hoīe furioſo. Unde. 66. Infirmi debēt declinare ſocietatē maloꝝ: ne mala que frequēter aſpiciūt: ⁊ corrigere nō valēt imitari delectētur. Et ponit exēplum. Quia ſicut aer malus aſſiduo flatu tractus inficit corpus: ita pu̾ſa actio ſepe viſa: ⁊ locutio mala frequēter audita inficit animaȝ p⁴. corin. 15. Corrūpunt bonos mores colloquia praua. In hyſtoria tripartita legit̄ de Conſtantino imperatore conuerſo cum multis de familia ſua. Quos cuȝ ipſe probare vellet qui veri vel falſi chriſtiani eſſent: vno die omnes conuocauit: ⁊ ſimulando ſe velle ad ritum gētilitatis redire dixit. Quid vobis videt̄: Q° audito multi ad hoc idem faciendum dixerunt ſe eſſe paratos. Sed aliqui: licet pauci: dixerunt. Se potius pro chriſto mortem pati velle quā Chriſtum agnitum relinquere. Quibus viſis imperator omnes fictos i fide a ſe remouit: ⁊ in fide firmos ſecum retinuit dicēs. Nō poteſt homo eſſe ſecurus ⁊ fidus. Unde q̄ȝ cito vides in ſocietate allectionem ad peccatum aut peccati ſignum diſſolue ſocietatis vinculuȝ vnde dicit. Nolite eē prudentes apud vos ⁊c. quaſi di. Eſtote prudentes apud alios: conſiderantes eorum doctrinam: vitam: conuerſationem: ⁊ mores vtrum ſint ex deo ⁊c.

¶ Quarta concluſio eſt: qḋ licet ire affectus: datus eſt homini vt iraſcatur vitijs: ⁊ malis ſuggeſtionibus. Et ex indignatione non patiatur ſe trahi ad conſenſum peccatorum: ⁊ reprimat malos motus in ſe ⁊ in alijs vbi oportune poteſt. Et vleiſcatur dei iniurias. Et

tranſgreſſiones iuſtitie: ſicut legitur chriſtum phariſeis fuiſſe iratum. Tñ ꝓ nunc ira in tm̃ eſt deformata: ⁊ ɔtra ratione͂ in furoreꝫ ⁊ quaſi in inſaniam verſa: vt more frenetici irratio/nabilr moueatur homo contra hoīeꝫ ⁊ aīam ⁊ proximum: ⁊ contra ſeipſum. contra ſanctos: ⁊ ɔtra deū. Et iā vbi agnoſcim⁹ nos iniuſte moueri nō poſſumus qn̄qꝫ ipetū iracūdie cohibe͂ Et ideo dicit Aug. O hō iraꝫ fuge: que eſt hoſtis nature: degenerat a rōne: excedit me͂ſurā iuſtitie: amicitiam rumpit: ɔcordiam diſſipat: aufert pacem pectoris: tollit ſubſtantiam eter/nitatis. Et ideo ad refrenādum iraꝫ multū dolet premeditatio verboꝝ ⁊ factoꝝ contrarioꝝ: que poſſunt occurrere: vt ꝑ arma patientie ad pugnā ſe diſponat: vt ꝑ ſilentiuꝫ valeat os re/primere: ⁊ accenſam flāmaꝫ ire in corde ſuffo/care. Item vt homo modeſtus erubeſcat diſci/pline detrimentū incurrere: ⁊ alios ſcandaliza ⁊c. vnde dicit. Nulli. ſ. amico vel inimico reddentes malū ꝓ malo: multo magis nec maluꝫ ꝓ bono. vnde reddere malū ꝓ malo eſt fragi/litatis: ſed reddere malū ꝓ bono eſt peruerſitatis: ſed reddere bonuꝫ ꝓ malo eſt pietatis: ſed reddere bonum pro bono eſt equitatis.

Secunda ɔſideratio.

c Irca ſecundam ɔſiderationem: que eſt de fraterne caritatis exhibitiōe cū dr̄. Prouidentes bona ⁊c. vbi ſunt quinque concluſiones.

¶ Prima ɔcl'o ē: ꝙ fraterna caritas ē maxie amplexāda. Ratio eſt. Quia gignit in nobis abundantiam virtutū: ⁊ inde eſt ꝙ dicit̄ mater virtutum. vnde Ber. Bona mater caritas: que ſiue foueat infirmos: ſiue exerceat pfectos ſiue arguat inquietos: diuerſis diuerſa exhi/bens: ſicut filios ſuos tamē diligit vniuerſos. Cum te arguit pura eſt: cum blāditur ſimplex eſt. Solet pie ſeruire: ſine dolo mulcere: pati/enter nouit iraſci: humiliter indignari. Licet leſa: ſꝫ offenſa: ſi conuerſus fueris obuiabit tibi quaſi mater honorificata. Hec ille.

¶ Scđa ɔcl'o eſt: ꝙ talis caritas beneficijs exhibetur. Sicut. n. boni debe͂t cum malis viuere: vt ſua beneficentia ⁊ patiētia eos ɔuertant ⁊ reducāt ad iuſtitie ⁊ veritatis itinera. Pro/pter qđ precipitur Mat. 5. Percutienti maxillam: prebe ei alteram. vt ſm glo. Nō poti⁹ vindicte qꝫ patiētie ſtudeas: eternaqꝫ ꝓ tēporalibus ɔdēnas. vnde dicit Aug. Parat⁹ dꝫ eſſe homo pius iuſta patiētia eoꝝ maliciā ſub/ſtinere: quos fieri bonos querit: ⁊ numerus potius creſcat bonoꝝ: nō vt pari malicia ſe numero addat maloꝝ: ⁊ ſꝫ iuſtū nō ſit ſemper in opere prebere. ſ. maxillā percutienti alteraꝫ: tm̄ precepta patiētie in cordis preparatiōe retinenda ſunt: ſm Augu. vnde dicit. Prouidentes bona. q. d. Precogitare debetis benefacere hijs etiam q vos oderunt. Quia ſicut benefi/cia beniuoli ⁊ humāitates in facto mitigāt iraſ ⁊ reducunt ad amicitias: ſic dulcia verba.

¶ Tertia ɔc̄l'o eſt: ⁊ eſt doctrina Ber. Qđ vnuſqſqꝫ quantū pōt dꝫ ſe irreprehēſibilē exhibere ¶ Primo corā deo. ⁊ deinde coram hoibus in habitu: in actione: ⁊ ſermone. In habitu ne ſit notabilis. Actione ne ſit irreprehenſibilis. Sermone ne ſit ɔtemptibilis. Tribus ēt modis coram deo. ſ. cogitatiōe: affectione: ⁊ intē/tione. Nam cogitatio dꝫ eſſe ſancta. Affectio pura: ⁊ intentio recta vnde dicit. Nō tm̄ coraꝫ deo: ſꝫ ēt corā oībus hoībus: i manifeſto opis vt nō fiat ſcandalum ſꝫ bonum exemplum.

¶ Quarta ɔcl'o eſt: ꝙ q2 ſm apl'm pie ⁊ iuſte viuentes pſecutioneꝫ patiunť. Ideo oīa que ꝓpter iuſtitiam inferuntur: ſufferantur patienť. Nam patientia acquirit regnū celoꝝ. vn̄ Ihero. Nō niſi per patientiam implet̄: qđ dicitur Regnum celoꝝ vim patitur: ⁊ violenti rapi/unt illud. vnde Mat. 5. Beati q perſecutio/nem patiunť ⁊c. vnde monēdi ſunt. vt patiēti/am ſeruent. Nam de filio dei dictum eſt Luce vltimo. Oportebat pati xp̄m ⁊c. Vnde p̄ſumptuoſus eſt qui credit leuiori pretio regnū celo/rum poſſidere qꝫ filius dei. vnde Augu. Tribulatio valet ad retundendā ſupbiam: ad probandam patientiā: ad habendā nequitie culpā ⁊ ad gloriam augendam. Hīs ɔſideratis ma/gis reputati ſunt aduerſa patiētes: qꝫ pſperitate fulgentes. vnde Tullius eam deſcribit di/cens. Patientia eſt honeſtatis cauſa: aut vtilitatis rerꝫ arduaꝝ: volūtaria ac diuturna perpeſſio. vnde dicit. Si fieri poteſt. q. d. vt aſſentiat nobis in bono pacis. Si vero nō poteſt fieri maloꝝ iniquitate merente: q2 difficile eſt ſalteꝫ qđ in nobis eſt. i. ptāte nr̄a eſt: vel inquātū in nobis ē: cū hīs q oderunt pacem ſitis pacifici.

¶ Quīta ɔcl'o eſt: ꝙ ad ɔſeruationē patientie in aduerſis duo requiruntur. ¶ Primū eſt pacis reformatio. ¶ Scđꝫ eſt iniurie inferende vitatio. ¶ Primū pꝫ de pace. Nā per paceꝫ recōciliamur deo ⁊ ɔ̄ter proximo. vnde Ber. ſuper canti. Quid dabis nobis dn̄e? Pacem

inquit do vobis: ⁊ ſufficit nobis: ⁊ pacē deſidero ⁊ nihil amplius: qꝛ cui nō ſufficit pax: nō ſufficis tu. Tu es. n. pax noſtra. Hic mihi neceſſariū ē recōciliari tibi ⁊c. ¶ Scd'o pꝫ de iniuria. ſ. quō qs teneat remittē iniuriā vl' nō iferre. Nā ex iniuria ſolēt oriri tria. ¶ Primum ē rancor in affectu. ¶ Scd'ꝫ eſt rācoris ſignuꝫ in effectu. ¶ Tertium eſt actio ꝯtra iniuriāteꝫ ¶ Primū tenet qlibet ſtatiꝫ remittere: etiaꝫ ſi nō roget. ¶ 2m tenet remittere veniā veraciter petēti. i. parato emēdare ſm facultateꝫ ſuā. ¶ 3m nō tenet remittere. Eſt tn̄ duplex debitum. ¶ Primuꝫ eſt neceſſitatis ſine quo non ē ſalus. ¶ 2m eſt pfectiōis. ¶ Quātuꝫ ad primum debitū nō tenet quis recōciliationē querere: ſed de ſecundo dicit Chriſoſ. Quia talis dꝫ reconciliationē querere vt duplicē coronaꝫ ꝯſequatur. Vnā qꝛ iniuriaꝫ paſſus ē. Aliā qꝛ prius rogauit. Dicit ergo. Pacē hn̄tes cū oibus. ſ. inquantū ē in veſtro poſſe. Nec ſitis defendentes voſmetipſos. i. nō ſitis reſiſtētes aduerſarijs: vos vēdicādo: ſꝫ potius ꝓpitij indulgēdo. Sed date locū ire. i. iudicio dei vel ire aduerſarij. Hic dicit Aug. Qd' non precipit vt nō liceat iudicari a deo qd' clamant ſancti ſed vt nō ſemetipſos vīdicantes dent locuꝫ ire dei: qui dicit. Mihi vindictā ⁊c. Ad quem in Apoc. Sancti clamāt. Vindica dn̄e. Quod qualr̄ dꝫ accipi nō eſt ꝓtereundū: ne videantur ſancti vindictā petere: qd' nō decet eos. Dicēdum: qꝛ iuſtus ⁊ malus vindictā petūt: tamen differenter. Iuſtus petit correptionē. Malus autē punitionē. Et cū deus punit nō delectat de pena inimici: qꝛ nō odit eum: ſed de iudicio dei: qd' qꝛ deum diligit ſibi placet: qꝛ lꝫ deꝰ hic pluat ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos: tn̄ aliqn̄ ⁊ in hoc ſeculo aſpe corripit: ⁊ ꝑtinaces in finē damnabit. Huic igitur reſeruāda eſt vindicta. vn̄ ait. Date locū ire. i. vindicte dei vel ire aduerſariorꝫ permittens aduerſario facere qd' vult. Et debetis dare locū ire dei. Scriptū eſt. n. in ꝓuerb. Mihi vindictā reſeruaui: vel vos reſeruate. Et ego retribuam. i. vindicabo melius: vnde ad ephe. xj. Horrendum eſt enim incidere in manus dei viuētis.

Tertia conſideratio

Ertia ꝯſideratio ē eſt de effectiua caritatis execūtiōe: cuꝫ dr̄. Si eſurierit ⁊ cetera: vbi ſunt quatuor ꝯclones.
¶ Pa ꝯo ē: ꝙ diligē iīmicū ē d' neccate ſalutꝭ ¶ Scd'a concluſio eſt: ꝙ effectiue tenetur homo diligere inimicum etiam alterius legis.
¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ quis effectiue tenet diligere inimicū nō excludēdo eū ab orōnibus generalibus: in ſpāli vo ſolū tenet i caſu neceſſitatis ¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ magis meritoriū eſt diligere e inimicuꝫ qꝫ amicū. Has quatuor ꝯclones quere in ſmone. 42. ꝯſi. pa. Dicit ergo. Et ſi eſurierit inimicus tuus. q. d. Nō ſolum nō vindicabis te: reddēs malū ꝓ malo: ſꝫ etiā beneficio inimicū ꝓſequeris. Quia ſi eſurierit inimicus tuus in vite neceſſarijs: ciba illuꝫ. ſ. ſubueniēdo illi in cibo ⁊ potu. Hoc. n. faciēs carbones. i. feruorē caritatis ꝯgeres ſup caput eius. i. ſup mentē tuis beneficijs ad amorē trahendo. Noli vinci a malo. ſ. hoīe: ꝑdendo patientiā. Nā ſolus patiēs vincit. Prouer. 16. Melior eſt patiēs viro forti. Sed vince in bono patientie maluꝫ hoīꝫ. Quia ſi vincis i malo malū: ſimul cuꝫ eo neqꝫ fies. Nobile vincēdi genus eſt patiētia. vnde Augu. Bonitate igitur ꝯtende ꝯtra illū ⁊ eſt vera contētio: ⁊ ſalubre certamen: vt ſit bonus ꝯtra malū: nō vt ſint duo mali: ſi tu iam non es malus. Opta malo vt ſit bonus: diſpliceat tibi ꝙ ſit malus: placeat tibi vt ſit bonus: ne ſint duo mali.

¶ Dominica tertia. Sermo d' euāgelio. 30.

Um deſcendiſſet Jeſus de monte: ſecute ſunt eum turbe multe Matth. 8. Quia ſaluator ad hoc venerat in mundū vt hoies perditos acqreret ⁊ ſaluaret. Johis. 3. Non. n. miſit d's filium ſuū in mundū vt iudicet mundū: ſed vt ſaluet mundus ꝑ ipſuꝫ. Et ideo ꝯgruebat vt xp̄s homines curādo miraculoſe oſtēderet ſe dn̄ꝫ vniuerſaleꝫ oiūꝫ: ⁊ ſaluatorē ſpiritualē. vnde dicit Chriſo. Dn̄s de altitudine celi: qſi de excelſo mōte deſcendit: vt leprā peccatorꝫ noſtrorū mundaret. Vt innuitur in euangelio: vbi ſaluator qtuor nobis ꝓponit in exēpluꝫ. Quorū tertiū eſt d' māſuetudie xp̄i nos ꝑueniēte: hoc mēbꝝ hēs iſra: ſermo. 41. ꝯſide. pa. ſub qtuor ꝯo es. 4m euenit de hoīe ꝓſanitate ſupplicāte ibidem: ꝯſide. 2a: ſub octo documentis.

Primum principale.

Irca primū principale vbi ꝓponitur nobis in ſolatiū vite: ⁊ hoc in eius de

ſcenſione: ⁊ turbe imitatione. d. Cum deſcen-diſſet. vbi ſunt quatuor concluſiones.
¶ Prima pclo eſt: q cuʒ illuſtratis ſemper eſt habēda mā collatiōis de vite pfectiōe. Sʒ cuʒ ſimplicibus habenda eſt collatio de groſſioribus: vt glibet ſm ſuā facultateʒ informet: qđ tamen eſt ɔtra aliquos: q populo rudi ſubtilia pdicāt. Introducētes aſtrologiā pſpectiuā ⁊ naturales rōnes: queadmoduʒ dñs in predicatiōe fuauit: ſʒ ſimplicia ſimplicibus vt innuit Orige. d. in omel. Docente inqt dño in mōte diſcipuli erāt cuʒ eo. ſ. doctrinis celeſtib9 vel ſpūalibus pfectiōibus ibuti. d. vobis datū erat noſſe ſecreta. Nunc āt deſcendente eo de mōte: ſecute ſunt eū turbe multe: q. ſ. in mōteʒ aſcendere nō poterāt ppter ſimplicitateʒ ⁊ itellectus ruditatē. vñ Ber. Oportebat xpm deſcēdere: vt nos aſcendere doceremur.
¶ Scđa pclo eſt: q aſcēdere volentes ad mōteʒ pfectiōis ⁊ doctrine: debēt deponere ſarcinā delictoꝝ. vnde Aug. d. Turbe ad mōteʒ aſcendere nō poterāt. Quos. n. delictoꝝ ſarcina deprimit: ad myſterioꝝ ſublima niſi abiecto onere ſcandere nō valēt. Hoc. n. onus eſt pctm̄. Et ideo dicit Chriſo. Inter ceteros āt qui mōtem nō aſcenderant: etiā leproſus ſurſum aſcendere nō valebat: qꝛ peccatoꝝ baiulāt pondus: Lepra. n. eſt peccatuʒ aīaꝝ noſtraꝝ.
¶ Tertia pclo eſt: q cū duplex ſit mons. ſ. potentie ad quē conatus eſt diabolus aſcendere. Eſay. 14. Aſcēdā in celū ⁊c. Et mons ſcie ad queʒ voluit Adam aſcendere. Cui diabolus dixerat Gene. 3. Quacūqʒ die ⁊c. Et vterqʒ factus eſt leproſuſ. Docēs ḡ xpſ remediū humilitatis ɔtra ſupbiā: deſcendit de vtroqʒ i valeʒ: de mōte potentie induēs iſirmitateʒ nr̄am ⁊ potentiā ſub infirmitate abſcōdit non illā dimittēs. vnde. pᵃ coꝝ. p̄. Qđ iſirmū eſt, dī ⁊c. De q̄ iſirmitate aſſumpta. Eſa. 54. Uidim9 euʒ q̄ſi leproſuʒ ⁊c. De mōte ſcie abſcondens ſub ſimplicitate puerili ſapiaʒ infinitā non eaʒ dimittens. vnde pᵃ coꝝ p̄. Qđ ſtultū eſt mundi elegit dš. Debemus itaqʒ ⁊ nos ſeq dñʒ ſic dignāter ad nos deſcendenteʒ cū turbis potētiaꝝ. qꝛ ipe eſt via inobliq̄bilis: veritas iſallibilis: ⁊ bonitas inhauſibilis. vnde dr̄. Et ſecute ſunt euʒ turbe multe: q̄ ad m̄ltitudinem vocatoꝝ ad fidē xpi. Sʒ qꝛ leproſus ſignat paucitateʒ electoꝝ. vñ Mat. 20. Multi ſūt vocati ⁊c.
¶ Seq̄mur ergo xpm̄ p̄ per paucitatem relinquendo tpalia vt mūdemur. Mat. 19. Uos q reliq̄ſtis oīa. ¶ 2° p caſtitateʒ reſpuendo carnalia: vt illuminemur. Jobis. 8. Qui ſeqtur me nō ambulat in tenebris ⁊c. ¶ 3° p ɔtrictioneʒ flendo criminalia vt emundemur. vt hic. Secute ſunt euʒ. ¶ 4° p ſatiſfactionē aſſumēdo penalia vt ɔſolemur. Pᵃ Pe. 3°. Chriſt9 paſſus eſt ⁊c. Bene ſecute ſunt euʒ turbe multe: xpo eos attrahente: benignitate: māſuetudine: ⁊ ſapia. O ſee. xj°. Trahā eos in vinclis caritatiſ. i. in bōitate ⁊ dilectiōe. ¶ Et nota diuerſitatē ſequentiū. Nā aliq ſequuntur euʒ pter curationē: vt infirmi. Alij pp admirationeʒ: vt curioſi. Alij pp cibuʒ: vt famelici. Alij ppter caritateʒ: vt apl̄i. Alij pp doctrinam: vt ſimplices ſitiētes verbū. Alij pp calūniam: vt phariſei: vnde verſus. Morbus: ſigna: cib9. amor: atqʒ calumnia dogma. Cauſa cur chriſtum turba ſecuta fuit.
¶ Quarta pclo eſt: q qꝛ ſm apl̄um. Colloqa praua corrumpunt bonos mores. pᵃ. coꝝ. 15. Ideo bonoꝝ ſatietas ſemp eſt amplexāda. vñ Iſidorus de ſūmo bono. d. Quod ad correctioneʒ moꝝ multū valent exēpla bonoꝝ. Nam mores inchoantiū nō queūt pficere ad bene viuendū: niſi pfectoꝝ iformenť exēplis. Nā exēplis ſanctoꝝ qbus edificātur hoīes: varias faciunt ſectari virtutes. Sed qꝛ dš exēpla boni opis ſanctoꝝ ante oculos mentis pponit: iam nulla eſt de reatu excuſatio. Et ſi maloꝝ ſepe ſecuti ſumus exempla: cur nō imitemur ſanctorum digna ⁊ deo placita facta? Unde oremus deum: vt virtutes quas ſanctis pparauit ad coronaʒ: nobis ad pfectuʒ ſint poſite nō ad penā Quia ſi ea negligentes imitati non fuerimus erunt nobis in dānationē. Et ideo turbe ɔſiderātes in xpo moꝝ vite ⁊ doctrine pfectioneʒ ſecute ſunt eū tanq̄ omnis perfectiōis exēplū.

Secundum principale.

Circa ſecunduʒ principale vbi chriſt9 proponitur humiliter deprecātibus in remedium culpe cum dr̄. Et ecce leproſus ⁊c. vbi ſunt quatuor concluſiones.
¶ Prima pclo ē: q typice: iſte leproſus ē genus hūanū duplici lepra pcuſſū. ſ. cl̄pe ⁊ pene
¶ Scđa pclo eſt: q p lepraʒ accipitur peccatū qđ inſtar lepre ɔtrahitur p ɔtagiū ⁊ traducitur ad hereditatē: qꝛ pctm̄ aīaʒ maculat ab alio malo exēplo inficit: ⁊ a ɔſortio eccl̄ie vel ſanctoruʒ diſiungit. Hec aūt lepra pcti ad hereditatem tranſit: nō ſolū culpe: ſʒ pene. vnde de vtroqʒ Ro. 5. Sic p vnū hoīeʒ ⁊c. vñ dic. Ecce le-

pꝛoſus.q.d.O tu peccatoꝝ oculo mētis dili-
genter ꝯſidera ꝯſcie tue latebꝛas:⁊ iuenies te
multiplici lepꝛa peccati īfectum.
¶ Tertia ꝯº ē:ꝙ ad mūdationē lepꝛe ſpūalis
ex pte nr̄a q̄tuoꝛ reqrunť.¶ Primᵐ ē mētis af
fectio ſine q̄ īpoſſibile ē mūdari. vñ Au. Qui
creauit te ſine te. Jn cuiꝰ ſigᵐ añ ꝯceptiōez xp̄i
angl̄s aſcēſuz v̄gīs ad ꝯceptū regrebat:⁊ dn̄s
ad cecū dixit. Lu.8. Quid vis vt fa.t.⁊c. vñ lꝫ
d̄s rōe imēſe bonitatis plus ſanare patꝰ ē totū
mūdū:q̄z vnū hoiez ꝑire:qꝛ vult oēs hoies ſal
uos fieri:⁊ q̄ztuz ī ſe ē neminē vult ꝑire. Opꝫ
tñ ipſā volūtatez q̄ ſanatōis ſpūal' ſuſceptiua eſt
ꝓdiſponi:ſꝫ in vltimo iſtāti diſpōnis:qñ plena
rie ē diſpoſita:⁊ ex h̄ gr̄e ſuſceptibil' effcā: ī in-
ſtāti d̄s grāz ḡtūfaciētez īfūdit ⁊ aiaz ſanat. vñ
dic̄. Et ecce le.ve. Q̄d.n. veniebat ī occurſuz
d̄ſcēſiōis ſiḡt votū ⁊ deſideriū ꝓmū: Eſa.64.
Utinā diſrūpes ⁊c.¶ Scd̄z ē fidei adheſio ſi
ue latria: cū dr̄. Et adoꝛabat eū. Qui.n.ado-
rat ſe icliat. Sic ⁊ q credit icliat ſenſū ſuū. He
bꝛ.xjº. Sine fide īpoſſibile ē placere d̄o. Naz
ipſa ē poꝛta ꝑ quā d̄s ītrat ad coꝛ hoīs. Nā pri
us ītrauit filiꝰ d̄i ī mētez v̄gis: q̄z ī ventrem.
Lu.p̄. Btā q̄ credidiſti ⁊c. vñ Au. Beatioꝛ
fuit mᵃ ꝑcipiēdo fidē xp̄i:q̄z ꝯcipiēdo carnem
xp̄i. Nihil marie mr̄na ꝓpiqtas ꝓfuiſſꝫ:niſi fe
liciꝰ xp̄z coꝛde q̄z carne geſtaſſet. Cuz igiť xp̄s
hitet ꝑ fidez ī coꝛdibꝰ nr̄is:q̄ hito habeť oē bo-
nū. Jpſa fides eſt radix oiuz bonoꝝ ⁊ v̄tutuz
vñ ſi h̄ radix euelliť certe v̄tutes areſcunt. vñ
Gre. Sic̄ rami ſine v̄tute radicis nō creſcūt:
ita q̄libet oꝑa lꝫ videanť bona nll'a ſunt:ſi a fi-
dei ſoliditate diſiunganť. ¶ Tertiū ē ꝯfeſſio.
Pꝛopꝛie imūdicie ⁊ diue potētie cū dic̄. Dñe
potes me mūdare. Sic ⁊ pctōꝛ imūdiciā ſuam
dꝫ oñdere:⁊ de dei poᵃ nō diffidere. De p̄.ꝓ
uer.18. Qui abſcōdit ſcelera ñ dirigeť. De.2
Job.14. Quis pōt facere mūdū d̄ imūdo ⁊c.
vñ dicit. Potes me mūdare. ¶ Quartū ē cō
fidētia de beniuolētie iploꝛatōe:ibi. Si vis.q.
d.de ptāte tua nō dubito:ſꝫ d̄ volūtate. Non
qꝛ tu ſis imiſicoꝛs:ſꝫ qꝛ ego idignꝰ ſuz:⁊ ideo
peto miāz:vt tu velis ꝓter merita mea. Sil'r
pctōꝛ dꝫ orōni iſtare. Judic.9. Humilium ⁊
māſuetoꝝ tibi ſempꝑ placuit deꝓcatio. vnde ſꝫ
Chry.d. Si vis. Non dubitat xp̄i volūtatem
ad omne bonū paratā: ſꝫ qꝛ nō oibus expedit
carnalis integritas. Neſciebat vtꝝ ei expedi-
ret iſta curatio. d. Si uis.q.d. Credo ꝙ bom
eſt qd̄ vis. Jgnoꝛo aūt ſi mihi qd̄ deſidero ſit

bonū: ideo me totum tue volūtati cōmitto. d.
Dñe ſi uis. Non aūt dixit:ſi rogaueris:nꝫ ſi
oꝛaueris:ſed ſi volueris. Neqꝫ dicit. dñe me
munda:ſꝫ ei totū cōmittit ſm Orige. Et dñz
cum facit:⁊ ptātem vniuerſoꝝ ei tribuit.
¶ Quarta ꝯº eſt:ꝙ curatio ſpūalis lepꝛe octo
ex pte diue potentie reqrit. ¶ Primū eſt lar
ga miā diſpēſatiōis. Et extendit manū ieſus.
Nō.n.d̄dignabať lepꝛoſum tāgere ēt ꝯtra le
gis ꝓhibitionē:vt nobis inimicis pctōꝛibꝰ au
daciā daret:⁊ oēz trepidatiōez accedēdi ad ipꝫ
penitus auferret. vñ q̄uis ſolo ipſo curare po
tuiſſet:frequēter tñ ad curādū manus īpoſuit:
vl' aliqd aliđ exteriuſ circa nos egit.ſ.lutū faciē
do vel ſil'e: vt oſtenderet:nō ſolū ꝑ diue v̄tutiſ
potētiā:ſꝫ ēt ꝑ icarnatōis myſteriū nos foꝛe re
dimēdos:⁊ ſic egit diue ptātis oꝑa: vt ꝑꝑ noſ
aſſūpte hūane nāe fragilitas ī aliq̄ reluceret.
¶ 2ᵐ eſt ꝯdeſcēſio benignitatis. Bonus.n.
medicꝰ ꝯdeſcēdēs īfirmis:nō abhoꝛret imūdi
ciaz īfirmi ſui. Uñ xp̄s tetigit eū. vñ expoſitoꝛ
Yſaac.d. Jō ſapia diua medcia parit ⁊ doctri
na q̄ ſolo v̄bo potuit lepꝛoſū curare tñ tactu cu
rare maluit: vt nō facilꝰ:ſꝫ vt affectuoſius po
tēs bñficiuz īpendas:opus pietatis adimpleas:
nec abhoꝛreas illū ſempꝑ attēdens:ꝑꝑ quē faciſ
q ē pulcher mūdus: hōeſtus ſempꝑ ⁊ dignus.
¶ 3ᵐ ē optatio ſanitatis. Bōus q̄ppe medi-
cus d̄ſiderat ſanitatē īfirmo. Q̄d inuit ſalua-
toꝛ.d. Uolo. Sꝫ cupidus ⁊ doloſus nō q̄rit ni
ſi q̄ſtuz. vñ ſꝫ Jhe. nō.ꝙ ly: volo mūdare: ſe
paratiz ē legēduz: vt ꝓus dicať. Uolo: deide.
mūdare. Lepꝛoſus.n.dixerat. Si vis. Dñs
rñdit. Uolo. Jtē dixit. Potes me mundare.
Jdeo dominus dicit. Mūdare. ¶ Quartuz
eſt aſſecutio deſiderate ſalutis. Et ꝯfeſtim mū
data eſt lepꝛa eius:quam dominus concedere
ꝯſueuit ad d̄ſideriū ⁊ orōnē cuiuſlibꝫ ꝓpꝛij de
ſiderij. vñ ꝯſuetudo laudabilis ē: vt ꝓ īfirmis
oꝛōes fiāt ad dñz. Jac.vltº. Jnfirmať qſ ⁊c̄.
vñ dic̄ ꝯfeſtiz:oſtēdēs pꝛōptitudinē diue cle-
mētie:īfirmū tā celeriter liberātis: nll'o.ſ.me-
dio iter ꝓceptū ⁊ opꝰ intueniēte:ſꝫ Aug. Qꝛ
ipe dixit ⁊ fcā ſūt. Qꝛ.n. vt dic̄ Orig. Nō du
bitauit credē:nō tardať ſanatio Qꝛ nō diſtulit
ꝯfeſſionē:nō differť mūdatio. ¶ 5ᵐ ē vitatio
humane laudis. Nā de magna virtutum eui-
dentia facile ſubꝛepit elatio. vnde dicit. Ait illi
Jeſus. Vide nemini dixeris: ſm Auguſtinū
Docet nos per hoc non vulganda miſicoꝛdie
beneficia: Sed ſubticenda: vel ſcd̄z Raban.

Quid erat neceſſarie q̄ illud ſermone iactaret quod opere pſerebat: vel ſm Chꝛi. Non ſimpliciter ꝓhibꝫ: ſ; ne anteq̄ꝫ ſacerdoti ſe oſtēdat alicui reuelaret ne forte ſi ante alicui reuelaret ſacerdotes ꝓpter odiū lepre: ⁊ inimicitias xp̄i eū expellerent de pplo quaſi leproſū. Patet q̄ iſte non fuit tranſgreſſoꝛ p̄cepti: q̄ꝛ nō fuit p̄ꝛeceptum obligans: ſed inſtruens. In cuius ēt ſignum poſt ꝓhibitionē xp̄s intulit illð. vade et oſtēde te ſacerdoti. Nec eſt huic ꝯtrariuꝫ qð alibi dicit̄. vade ⁊ anuncia omnibꝰ gloriaꝫ dei Nam ſm Chriſo. erudit ꝓhibere eos qui nos laudant ꝓpter nos. Si aūt ad deū referat̄ glia nō debemꝰ ꝓhibere ſ; magis iniungere: vt h̄ fiat. ❡ Septimū ē duplicis confeſſionis. ſ. laudis et peccatoꝝ emēdatio. Uade oſtende te ſacerdoti. vade dicit. Quia magis eſt pfectus licet ſic dimiſſa culpa p̄ ꝯtritionē ēt ad ꝯfeſſioneꝫ ꝓcedere: ne videat̄ eccl'e claues cōtemnere. Q̄ꝛ poſt abſolutionem dei etiā debet ſeq abſolutio miniſtri. Jobis. xj°. Lazare ⁊c. Qð p̄ dixerat Lazare ve. fo. ptinet ad abſolutionem dei. Qð ſeqtur. Soluite eum: ptinet ad abſolutionem miniſtri. Cōfeſſio laudis notat̄: cuꝫ dicit̄ Et offer munus tuum: qð p̄cepit Moyſes. Quid. n. ꝯfeſſio laudis: niſi gratiaꝝ actio: ⁊ ꝯmēdatio diuini muneris? vnde dn̄s nō modicuꝫ indignat̄ de ingratitudine: ſicut pꝫ de leproſis ingratis. Luc. 17. In h̄ autē qð dicit. Sic p̄cepit Moyſes: notat ſacrificium: qð fieri p̄ceptum erat ſm legē. De q̄ leuiti. 14. In purificatōe eiꝰ accipiet duos paſſeres: In hijs ergo q̄ ad purificatiōem pctōꝝ requirunt̄: neceſſaria ſunt: cum paſſer dictus ſit a patiendo. Duo paſſeres. ſ. ꝯtricrōis doloꝛ: quo aīa compungit̄: ⁊ laboꝛ ſatiſfactiōis: quo coꝛpꝰ affligit̄ ð qbꝰ Miche. 4. Dole ⁊ ſatage. Dole refert̄ ad ꝯtrictionem. Satage ad ſatiſfactionem. ❡ Octauuꝫ eſt curatōis ꝯfirmatio. vnde lꝫ leproſus iam mūdatus eſſet: ⁊ ipſe xp̄s eſſꝫ dn̄s legis: iuſſit tn̄ eum ad ſacerdotem ire. ❡ Primo pp legis approbatōem: nō ꝓ p̄n̄ti: ſed pro p̄terito. Quia lex foꝛet ſuo tp̄e obſeruanda: ſ; mundo per xp̄m euacuanda. ❡ Scd̄o pp poteſtatis ſue manifeſtationē: vt. ſ. oſtēdat ſe poſſe qð lex nō potuit. ❡ Tertio pp miraculi cōfirmationem: vt. ſ. ipſi ſacerdotes teſtes eſſent miraculi. ❡ Quarto pp noſtrā eruditionē. ſ. quo ad nos: ⁊ honoꝛis quo ad ſacerdotes. vn̄ addit. In teſtimoniū illis. q. d. q̄uis legalia p̄ xp̄m eſſet euacuāda. Tamen nō fuit incōuenięns: q̄ leproſum hunc legeꝫ obſeruare fecit in muneris legalis oblatōe. Quia nō dꝫ ꝑus auferri ſignū: donec ꝯfirmatū eſſet ſignatū: ⁊ donec coꝛpus xp̄i eēt gloꝛificatum ſm quoſdā.

❡ Dominica quarta. Sermo de ep̄la. 31.

n Emini quicquaꝫ debeatis: niſi vt inuicem diligatis. Ro. 13. ſm qð dicit Dio. Dilectio eſt intellectualis ſiue motꝰ interius tendēs in deuꝫ. nō pmittens dilectoꝛē eſſe ſui ipſius p̄ mentis ſobrietatē: ſed eius q diligit̄ per mētis exceſſum Sed q̄ꝛ ſm Greg. p̄ amoꝛē dei amoꝛ ꝓximi gignit̄: ⁊ p̄ amoꝛē ꝓximi amoꝛ dei nutrit̄: ⁊ q̄ꝛ lex ꝯſumata p̄ dilectionē: in duobus ꝯſiſtit. ſ. in opatōe oīs boni: ⁊ in declinatiōe oīs mali. Ideo tria in hac epiſtola occurrunt.

Primum p̄ncipale.

c Irca p̄muꝫ p̄ncipale: vbi ꝓponit̄ nobis eiꝰ inſinuatio: ſunt qnq̄ꝫ ꝯ°nes. ❡ Prima ꝯ° eſt: q̄ dilectio ꝓximi ꝓditur maxime quadā ſpāli narratiōe ex dilecto. Nam dilectio cū ſit hitus mentis: ꝓdit̄ p̄ narratiōeꝫ oꝛis. vn̄ Chryſo. ſup illud Ro. 8. Quis nos ſepabit a caritate ⁊c. dic̄. Hic amātium mos eſt: vt amoꝛē ſuum ſilētio tegere neſciant: ſed neceſſarijs ſuis ⁊ caris effundunt ⁊ ꝓdunt. Et flāmas ſuas infra pectus ſuuꝫ cohibere nō poſſunt. Enarrant frequētius: vt ipſa aſſiduitate narrādi ſolatiuꝫ amoꝛis ſui capiant: ⁊ refrigeria imenſi amoꝛis aſſumāt. ❡ Scd̄a ꝯ° eſt: q̄ lꝫ duo ſint p̄cepta caritatis in qbus tota lex pēdet ⁊ ꝓphe: p̄ vtraq̄ꝫ tn̄ nō imerito dilectio ponit̄: q̄ꝛ nec deus ſine ꝓximo nec ꝓximu ſine deo diligit̄. Hec tn̄. ſ. dilectio ꝓximi iō ꝯmemoꝛat̄: q̄ꝛ dilectio ꝓximi i factis appet. Dilectio vero dei amplius latet. Et iō hanc ſpūalius ponit. De qua dn̄s ait. Mādatum nouū do vobis: vbi illð mādatū maiꝰ de dilectōe dei videt̄ p̄termiſſum. Sꝫ ſi bene ꝯſideraꝭ: vtrunq̄ꝫ inuenit̄ in ſinglis: q̄ꝛ q diligit deū: nō pōt eum ꝯtēnere: quē ðs p̄cipit diligi Et q ſancte ⁊ ſpūal'r diligit ꝓximum: qd in eo diligat: niſi deuꝫ? Ipa. n. eſt dilectio ab omni mūdana dilectōe diſtincta: quā diſtinguendo dn̄s ait. Sicut dilexi vos. Nam medicus diligit egꝛꝫ pp ſanitatē: quā vtiq̄ꝫ cupit reuocare:

non morbum: quem venit depellere. Sic ḡ ⁊
nos inuicem diligamus: vt q̄ꝫtuꝫ poſſumꝰ: in
uicem ad h̄ndum in nobis deum: curā diligē
ter adhibeamus. Hec eſt. n. reg'la dilectionis
diuinitus inſtituta: vt diligamꝰ ꝓximū pp deū.
vñ Aug. dicit. Nemo diligit ꝓximū: niſi dili
gat deum. Quātum ḡ pōt: ꝓximo impendat
quem diligit ſicut ſeipm: vt ille diligat deum
quē ſi ipe nō diligit: nec ſe: nec ꝓximū diligit
¶ Tertia ꝯº eſt: ꝙ dilectio q̄ deum diligimus
ꝓximū ⁊ nos: eſt quoddā ſpūale vnguentū: q̄
morbus proprij ſceleris depellit: vulnera xp̄i
pungunt: ⁊ ꝓximi indigentia implet. ¶ Pri
mum vnguentū dilectōs ꝯficit: cum qs incipit
vias ſuas ꝓcogitare: ⁊ multas varias pctōꝝ
ſpēs ꝯterere in mortariolo ꝯſcie: ⁊ intra eſtuā
tis pectoris ollā: ſil' oia coquat igne quodā do
loris ⁊ pnie. Hoc vnguento peccatrix aia dꝫ
ꝯdire ſue ꝯuerſionis ꝓmordia. Eius. n. odor
angl'os ad exultatōem inuitat ſup illō. Gau
diuꝫ erit anglis dei ⁊c. ¶ Scōm ꝯficit de me
lioribus ſpēbus. ſ. de diuis beneficijs huma
no generi collatis. Felix q. ipa ſibi ſtudioſe col
ligere: ⁊ añ mentis ſue oculos digna cuꝫ gra
tiaꝝ actōe reducere curat. Profecto cum fue
rint in vaſculo pectoris: piſtillo crebre medita
tionis ꝯcuſſa: ſimulqꝫ igne ſcti deſiderij deco
cta oia ⁊ ipinguata oleo letitie: erit vnctio leni
ens vulnera xp̄i. ¶ Tertiū ꝯficit de neceſſita
tibus paupeꝝ: de anxietatibꝰ oppſſoꝝ: de per
turbatōibus triſtium: de culpis delinquētium
⁊ poſtremo de oibus miſeroꝝ erūnis: etiam ſi
fuerint inimici: deſpicabiles vident ſpecies.
Iſta tñ ſunt exercitia caritatis ſup oia aroma
ta redolēda. Unguentū qd ex eis ꝯficit: ſana
tiuum eſt ad medellā ꝓximoꝝ. vñ Ber. Ca
ritas ſiue foueat infirmos: ſiue exerceat ꝓfe
ctos: ſiue arguat inqetos: diuerſis diuerſa ex
hibens: ſicut filios ſuos diligit vniuerſos.
¶ Quarta ꝯº eſt: ꝙ lꝫ diuerſa ſint debita ſupi
oribus ꝓſoluenda: puta reale: vt tributa ⁊ ve
ctigalia. corporale: vt honor ⁊ reuerentia. ſpi
rituale: vt timor ⁊ amor. Sed ſup oia obligat
nos debitū dilectōis: Et ideo apl's monet nos
⁊ admonet: vt hec ſola regnet in nob: vt ex ca
ritate oia faciamus: Ideo etiā vocat debitum
dilectōis: qꝛ debemus eam deo: nob ⁊ ꝓximo
¶ Primo debemus eaꝫ deo: qꝛ ipe dedit: ad
didit: ⁊ ſupaddidit nobis eam. Dedit eam no
bis in creatōe. Ro. xjº. Quis por dedit illa:
⁊ retribuet ei? Dictat nanqꝫ iuſtitia nālis: vt
illi me totum tradā: ⁊ ex toto diligā: a quo me
totum hēo. Pſal. Ipſe fecit nos. Sed addi
dit nobis in redemptiōe. Pſal. Homines ⁊
iumenta ſaluabis dñe. Homines q peccando
cōparantur iumentis: p redemptōis gratiā ⁊
loco: ⁊ merito equaſti ſupnis ſpiritibꝰ. Apo
ca. 19. Cōſeruus tuus ego ſum ⁊c. Dictat. n.
ratio: vt tanto plus debeaꝫ eum diligere: q̄ꝫto
eum intelligo. Me plus extimādus eſt: qui ſe
mihi dedit: ⁊ me mihi reddidit. Supaddidit
in ꝑparatione glie. Scda cor. 2. Oculus nō
vidit: nec auris audiuit ⁊c. Qm ſeipm in pre
mium ſeruat: cum nihil ſe ipſo melius hēat.
Quid ergo ad diligendū eum ſupaddere po
tero? Ber. Cum ei deuouero quicqd ſum: ⁊
qcquid poſſum: ſic eſt ſicut ſtella ad ſolem: ſtil
la ad flumen: lapis ad turrē: puluis ad mōteꝫ
¶ Scdo debemus dilectionē nobis. Et p̄ vt
quiſqꝫ diligat aiam ſuam: q̄ creata eſt ad ima
ginem dei: vt imitet innocentiaꝫ. Pſal. Qui
diligit iniqtatem. ſ. ſuggeſtioni iniqꝫ ꝯſentien
do: vel ꝑficiendo prauam actionē. Odit aiam
ſuā: ipaꝫ occidēdo: nec morte culpe: tūc morte
gehenne. ¶ Scdo vt diligat corpus ſuum vt
nutriat: illud ſubſtentādo: nō vt ſupfluitatibꝰ
obruetur: ne p h̄ eterno incendio deputet. vñ
Ber. Bene odit carnem ſuā: qñ ei gehenne
cumulos mercat vindicte: ⁊ ſm duritiā ſuam
⁊ cor impenitens theſaurizat ſibi irā in die ire
¶ Tertio debemus dilectionem proximo.
Primo ꝓpter ꝯformitatem nāe. Aug. Ho
mines amo: qꝛ homines. i. qꝛ rationalem ha
bent aiam. Scdo ꝓpter imaginem gratie: qꝛ
dei filius eſt: ⁊ de facili fieri pōt. vnde Ro. 8.
Ipſe ſpūs teſtimoniū reddit ſpūi noſtro: ꝙ ſu
mus filij dei. Si aūt filij ⁊ heredes. Heredes
aūt dei. coheredes aūt xp̄i. Patet ḡ q̄uo cari
tas debitum eſt. vnde dicit. Nemini qcqꝫ de
beatis: niſi vt inuicem diligatis. i. vt cetera ita
ſoluite debita: vt debeatis aliqd caritatue.
Ita ſoluite: vt ſemp eam debeatis. vñ Aug.
Sola caritas eſt: q̄ reddita ſemp retinet debi
torem. vnde ſm eundeꝫ. Reddit cum impen
ditur. Debet auteꝫ etiā ſi reddita fuerit: qꝛ nul
luꝫ eſt tps: in q̄ reddenda nō eſt. Nec cuꝫ red
ditur: amittit. ſed potius reddendo mltiplicat
⁊ tanto maior acqritur: q̄ꝫto pluribus reddit.
¶ Quinta ꝯº eſt: ꝙ talis dilectio dꝫ eſſe mu
tua. Nam mutuitas eſt forma dans dilectōeꝫ
eſſe pfectā. vnde dicit. Inuiceꝫ: oſtendens di
lectionem eſſe h̄ndam inter ꝓximos: aliter nō

ect ꝓximi. ℂ Et nota q ꝓximus mltis noibꝰ noiat. Dicit. n. ſocius in piculo: collega in officio: ꝯſors in p̄mio: comes in itinere: ſodalis in menſa. Quocunqz. n. mō ſumat ꝓximus: ſemp eius mutuitas dilectōis eſt veneranda. Ad quā qnqz ꝯcurrunt. ℂ Primo. n. caritatiua affectio: vt qlz alium diligat ope ꝛ neceſſitate. vnde Augu. 4. ꝯfeſ. vocabat amicum dimidium aie ſue. vnde talis mutuitas dz eſſe cōglutinata caritate: circa idem nolle ꝛ idez velle ℂ Scdo vnanimis ꝯſenſio. Pſal. Ambulauimus in domo dei cū ꝯſenſu. ℂ Tertio mutua ſubleuatio: ꝛ nociui mutua repulſio: ꝛ adiutorij prompta collatio. Eccl'ia. 4°. Melius eſt eſſe duos ſil' qz vnum. Habent. n. emolimentum ſocietatis ſue ꝛc. ℂ Quarto mutua veneratio. Ro. 13. Honore inuicem p̄uenientes. ℂ Quinta pia ꝯpaſſio: ꝛ mutua infirmitatum: moꝝ ꝛ corpoꝝ ſupportatio. vñ Seneca dicit. Societas ſil'is eſt ſtructure lapidis q̄ caſura eſt: niſi inuicem ſuſtentaret. vñ Au. Nil ſic ꝓbat amicuz: ſicut oneris ſupportatio.

Scdm p̄ncipale.

Circa ſm p̄ncipale: vbi agitur de eius
c conſeruatione cū dicit. Quid eniz diligit ꝛc. vbi ſunt due concluſiones.

ℂ Prima cōcluſio eſt q dilectio dei qua diligit nos: ē exēplar dilectionis ad ꝓximū. Naz in dilectione ꝓximi ꝯtinet dilectio dei vt finis In dilectione. n. dei implent mandata p̄me tabule: q̄ ordinant nos ad dm̄ in dilectione proximi iplent mandata ſecunde tabule que ordinant nos ad ꝓximum. Et ita in dilectione ꝓximi implet lex bene dicit. Qui diligit ꝓximuz legem impleuit. Mat. 22. In his duobus mādatis tota lex pendet et prophe. Eſt tamē notādum q dilectio dei in ſex eſt exemplar dilectionis ꝓximi cū dicit Joh. 15. Hoc ē p̄ceptū meum vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos. ℂ P° amore gratuito. ſ. nō precedētibꝰ merit' reddito. p̄. Joh. 4. In hoc eſt caritas dei nō q̄ſi nos diliximꝰ deū. ſed qm̄ ipſe p̄oꝛ dilexit nos. Sic nos debemꝰ amare ꝓximū. ℂ Secūdo amoꝛ recto: q2 non ꝓpter vtilitatē ſuā vt a nobis acciperet. ſed magis ꝓpter noſtrā ſalutem vt nobis daret ſe. Sic et nos debemꝰ ꝓximum diligere nō ꝓpter noſtrū cōmodū: ſed ꝓpter ſuū pfectum. vnde Aug. vera amicitia nō eſt penſanda i tempoꝛalibꝰ cōmodis. ſz gratuito amore poꝛtanda. vnde Tul. ſi vtilitas cōglutinaret amicitias: eadez ꝯmutata diſſolueret. ℂ Tertio amore diſcreto. Amoꝛ diſcretus eſt: qui pſonas amat ſed vitia odit et perſequit: nec ſi pſonis ꝯdeſcendit q vitijs iplicet. Ber. Chriſtꝰ in carnis aſſumptione ꝯdeſcendit mihi: in culpe vitatione cōſuluit ſibi. Sic amare debemus ꝓximum. Ro. 13. Dilectio ꝓximi malū nō opatur. ℂ Quarto amore vehementi. Johannis. 15. Maiorem hanc dilectōem nemo habet ꝛc. Sic amare debemus ꝓximuz. Prima Johis. 3. In h cognouimus caritatē dei: qm̄ ille ꝓ nobis aiam ſuam poſuit: ꝛ nos debemus ꝓ fratribus noſtris aiās noſtras ponere ℂ Quinto amore fructuoſo: nō vocali ſolum Sic debemus amare ꝓximum. Prima Johannis. 3. Filioli non diligamus verbo: nec lingua. ſed opere ꝛ veritate. vnde Gre. Dilectio noſtra ſemp exhibenda eſt: ꝛ veneratione ſermonis: ꝛ miniſterio largitatis. ℂ Sexto amore pſeueranti. Johis. 14. Cum dilexiſſz ſuos ꝛc. Sed ſunt q cum felicem amāt: felicitate recedente: ab eo recedunt. Hij ſm veritatem nunqz dilexerunt. Gre. Cum qs poſitus in proſperitate diligit. Incertuz valde eſt vtꝝ proſperitas an perſona diligat. Qui. n. in aduerſis ꝓximum deſpicit: aperte cōuincitur q hunc in proſperis non amauit.

ℂ Scda ꝯ° eſt: q dilectio ꝓximi nō ſoluz cōfert beneficia: ſz etiā nocumenta excludit. vnde mandatum h. ſ. diliges ꝓximum tuum ſicut teipm̄ vnoꝰ ſic exponit: vt ſit ſenſus. Hoc facias proximo: qd tibi vis fieri. Qd aūt tibi nō vis fieri: ei non facias. vnde Iſido. Duo ſunt p̄cepta erga proximum ſuanda: vt beneficij impenſione foueat: ꝛ nulla malicia ledat. Exprimit autem h qntuplex malicia: qua leditur ꝓximus. Naz aut leditur proximus in pſona ſibi ꝯiuncta: vt vxore. Naz proximus ꝛ vxoꝛ vna caro ſunt. Gene. 2. vnde dic. Nō adulterabis. Quod qdem expreſſe prohibz leſionem ꝯiugalem. Sed ſm Augm implicite prohibet oēm illicitum ꝯcubitum. Aut ledit proximus in propria pſona. vnde dicit: Nō occides. vbi explicite prohibet homicidiū: ſed implicite omne nocumentum: qd pōt fieri contra proximum. Aut ledit in rebus ſuis facto. vnde dicit. Non furaberis. vnde ſm Augm prohibet eis ꝯtrectatio rei aliene: proueniens ex cupiditate vel iniuria. Qd ideo dico: q2 talis ꝯtrectatio tripl'r poteſt fieri licite. ℂ Primo ex obedientia: ſicut fecerunt filij iſrael auferendo vaſa argentea. ℂ Scdo qn̄ fit ex cau

tella: vt ſi quis furet gladium furioſo. ¶ Ter
tio quando fit ex mera neceſſitate. ſ. mortis.
Aut ledit proximus verbo. vnde dicit. Non
falſum teſtimonū dices: vbi ſm Aug^m phi/
betur omne nocumentū: quo qs per falſitatē
proximum ledit. Aut ledi pōt proximus in p
poſito ſeu cogitatōe. Et hoc ſiue q̄tuʒ ad pſo
nam ſibi ꝯiunctam: ſiue q̄tum ad rem exterio
rem. Et ideo dicit. Non ꝯcupiſces. vbi licet
explicite prohibeat ꝯcupiſcentia oculoꝝ in re
aliena: implicite tamen hic prohibet oīs cōcu
piſcentia male voluntatis: reſpectu rei aliene
in corde. vnde dicit. Et ſi quod eſt aliud man
datum: implicite. ſ. in intellectu vt dictū eſt: in
hoc verbo inſtaurat. i. reductōe ſubintelligit.
Diliges ꝓximum tuum ſicut teipſm. i. in bo/
no: non in malo.

Tertium p̄ncipale.

Circa tertiuʒ p̄ncipale: vbi agitur de
c declinatōe mali circa ꝓxmū: cū dicit
Dilectio ꝓximi. vbi ſunt due ꝯ^oes.
¶ Prima ꝯclō eſt: q̄ vera dilectio non ſoluʒ
abhorret malum in ſeipſo: ſed etiam in proxi/
mo. vn̄ dicit Tullius. Nulla eſt excuſatio: ſi
amicitie cauſa peccaueris. Cum. n. cōſiliatrix
amicitie virtutis opinio fuerit: difficile eſt ami
citiā manere: ſi virtute defeceris. Caritas ma
gis eſt a parte anteriori: hoīes ligās. facit. n.
eos concordes in bono. Amicitia vero mun
di a poſteriori: colligās homines. facit eniʒ
nos cōcordes in malo. Et ideo dicit. Dilectio
proximi maluʒ nō operat. ſ. mortale. Prima
cor. 13. Non agit perperā: non inflat: immo
potius operit multitudinē pctōꝝ. Prouer. 10.
¶ Scōa ꝯclō eſt: q̄ q2 dilectio non agit ma/
lum: ſed depellit ⁊ operat omne bonū. Seq/
tur q̄ ipſa eſt legis impletio. vnde Aug. Ubi
autem caritas eſt: qd eſt quod deeſſe poſſit?
Ubi autem non eſt: qd eſt quod pōt prodeſſe?
Dicimus igit eum q̄ hanc virtutē hʒ: omnes
habere: q2 plenitudo legis eſt caritas. Que
q̄to magis eſt in hoīe: tanto magis eſt virtu/
te p̄ditus. Quanto auteʒ minus: tanto minus
ineſt virtus. Et quanto minus ineſt virtus:
tanto magis ineſt vitium. ¶ In hac ergo im
pletur decalogus legis. vnde dicit. Plenitu/
do legis: id eſt cauſa plenarie impletionis le
gis eſt dilectio. Prima Thymo. p̄. Finis p̄ce
pti eſt caritas: non conſumptionis: ſed conſu/
mationis.

¶ Dominica 4^a. Sermo de euangelio. 32.

Aſcendente
ieſu in nauiculā ſecuti ſunt
a eū diſcipli eius. Mat. 8.
Scdm qd dicit Ber. Ca
lidiſſimus ille venator ſo
lum ſitiens ſanguineʒ ani
marum noſtraꝝ: habet laqueos ⁊ tela. Alios
telis impetit ſuggeſtionis: vulnerās multos:
q̄ꝝ tenuis eſt patientia. Alios laqueis volu/
ptatū irretire laborat: ꝯcludens m̄ltos q̄ in ter
ra ⁊ iuxta terrā vanitatū reputāt ⁊ voluptatū.
Sʒ q2 ſm Gre. min^9 iacula feriūt: q̄ p̄uident
⁊ nos tollerabilius mūdi mala ſuſcipim^9: ſi ꝯ
ſ p̄ſcietie clypeo muniamur. Ideo xp̄s ꝯtulit
nob ꝓuidentie refugiū: q̄ inſidias inimici eua
dere valeamus. vn̄ in euang^o q̄tuor p ordinē
ꝓponunt. Primum p̄ncipale.

Circa primum p̄ncipale: vbi ꝓponit
c nob piculuʒ mundane tribulationis
qd perpendit in nauicule fluctuatōe
cum dicit. Aſcendēte ihu. vbi ſunt. 5. ꝯ^nes.
¶ Prima ꝯ^o eſt: q̄ cum vita noſtra q̄daʒ ſit
temptatio: qua qs qd ſit aut q̄lis oſtendit: ve
re tanq̄ʒ tēptatio reſtringenda eſt. Et ideo di/
citur q̄ temptatio eſt ꝓbatio mentis humane.
q̄lis ſit in ſeipa. vnde ſicut argentū quale ſit: in
ſe ꝓbat ignis vrens: ita aīam hoīs qualis ſit
apd ſe ꝓbat temptatio. Eccl'ia. 27. Uaſa figuli
probat fornax: ⁊ hoīes iuſtos tempatio tribu
lationis. vnde p nauem bene intelligit. Dicit
etiā nauicula diminutiue: ꝓpter diminutā iu/
ſtitie pfectioneʒ: ſtatus p̄ſentis vite. vn̄ Ber.
h ꝯfirmās ait: Ipi geſtam^9 laq̄um n̄rʒ: vbiq̄ʒ
ꝓprium circūferimus inimicū: carneʒ hāc de
pctō natā: in pctō nutritā: p̄ua ꝯſueſudine vi/
tiatam. Hac vtit ad īpugnāduʒ nos calidiſſi/
mus ſpens. cui nullū aliud ſtudiū ē: niſi ſūde
re ſanguinē aīaꝝ. Mouet libidinē: deſideria
carnis iſtigat: ⁊ corda hoīuʒ tēptare nō ceſſat.
Hic eſt q̄ manus noſtras ꝓprio cingulo alli/
gat: vt caro que data eſt in adiutoriū: in rui
nam nobis ⁊ in lapſum fiat.
¶ Scōa ꝯclō eſt: q̄ lʒ quotidie ſimus in pu
gna temptatōis: ipſa tamen nobis ſine nobis
non pōt preualere: q2 ſm Augu. Debilis eſt
hoſtis: qui non vincit niſi volentem. vnde vi
ta noſtra dicitur nauicula: que licet diuerſis tē
ptationum vndis concutiatur: euadere tamē
poteſt: licet pericloſe. vnde Bernar. dicit.

Poteſt inimicus excitare tēptatiōis motuu: ſed in te eſt ſi volueris dare vel negare ꝯſenſū In tua facultate ē ſi volueris inimicū tuū facere ſuuz tnū. Ecce.n. iſlāmat, deſideriuz tuum cū vanitatis aut impatiētie ingerit cogitatiōes ꝗ excitat etiā libidinis motū: tu ſolūmodo non ꝯſentias. Nā quotiēs reſiſtis: totiens coronaberis. Demonū ē ſuggeſtiones malas ingerere: ſed noſtꝝ eſt illis nō ꝯſentire. Nā quotiēs reſiſtimus diabolū ſupamus: angelos letificamus: deū honorificamus. Ipſe.n. nos hortaꝭ vt pugnem⁹: adiuuat vt vicam⁹: certātes ſpectat: deficiētes ſbleuat: vincētes coronat: h ibi

C Tertia ꝯclo ē: ꝙ ds nos tēptari ꝑmittit q̄druplici rōne. C Primo vt virtus latēs manifeſteꝭ: cū interiora hois lateāt. C Scdo vt ruina pacta in melius reſtaureꝭ: Sic ds ꝑmiſit peccare primū hoiez: vt totū genus humanū in melius reſtaureꝭ. C Tertio vt virt⁹ correſpōdens exerceaꝭ: qꝛ nāle ē ꝙ oē patiēs quāto agiꝭ ad eius corruptiōem renitaꝭ: ꝛ ꝑ ꝯñs exerciteꝭ. C Quarto vt virtus renitēs ꝑficiatur. Quia ſicut in agoniſtis nō laudantur act⁹ niſi ꝯtra difficilia: ita nō ꝑficiꝭ virtus niſi vbi ē tēptatio ꝛ reſiſtentia. 2ª. corin. 13. Virtus in infirmitate ꝑficitur. vnde diċ: ꝙ nauicula i mari huius ſeculi: m̄ltis tēptationū fluctib⁹ exponiꝭ Seqtur. Ecce motus magn⁹ factus eſt in mari: ita vt nauicula opireꝭ fluctibus. Sꝫ h fit ordinatione dīna: qꝛ aſcendit Jeſus in nauiculā: vbi Chriſo. Egreſſus ieſus i nauiculaꝫ: fecit turbare mare: ꝯmouit vētos: ꝛ excitauit fluct⁹ Cur hoc? Ideo vt diſcipulos mitteret in timorez: ꝛ ſuū auxiliū poſtularēt: ſuāqꝫ potentiam rogātibus manifeſtaret. Illa tēpeſtas ex ſe orta nō eſt: ſꝫ ptāti patuit impantis. Sic ēt moraliter cū aīa a diabolo ꝑ pniam eripitur. Tunc diabolus dolore affectus: nō ceſſat ꝑ tēptationes varias, pcurare q̄liter ad eū poſſit redire. Tunc fit motus magnus in mari: Mare ꝓfūduz eſt cor hois. Jhero. 17. Prauū eſt cor hominis ꝛ inſcrutabile. Mare agitaꝭ fluctibus: ſic ꝛ aīa diuerſis cogitationib⁹. ꝛ iā a diabolo victa ꝯtēnitur amiſſa virtute. In mari tēpeſtas in fundo oriꝭ: ꝛ flatu ventoꝝ validius ꝯmoueꝭ ꝛ augeꝭ. Fundus maris iferior pars aīe eſt. ſ. ſenſualitas. Ab hac incipit tēpeſtas flatus vētoꝝ. ſ. ſuggeſtio demonū. Cū aūt demones ꝑ aliqua exteriora indicia aīaꝫ interius a ſenſualitate tēptari ꝑcipiunt: ꝑ flatus ſuggeſtionū vehementer ꝯturbare ꝯtendūt. Tunc mot⁹ magnus factus eſt in mari. Primo quidez fit in aīa quaſi motus: ſed nōduz magnus: cum ſurgit primus ſenſualitatis appetitus. Deide magnus motus efficitur: cum aīa ad delectationē maxime moroſam ꝑtrahitur: ꝛ in ea diu teneꝭ tandez nauicula fluctibus opitur: cuꝫ diabolo preualente peccatuꝫ conſumatur: non tamen ſubmergitur: cū ꝟtus reſiſtendi temptatiōib⁹ contrarietur nectamen ex toto opprimitur.

C Quarta ꝯclo eſt: ꝙ deus vult amicos ſuos attentos eſſe: ꝛ ante oculos cordis hr̄e impugnationes: vt ſic ſecuriores renitantur. vnde Greg. dicit. Et nos tolerabilius mundi mala ſuſcipimus ꝛc. vnde dicit. Et ſecuti ſunt euꝫ diſcipuli eius. vbi Chriſo. dicit. vbi miraculorum oſtenſio erat iubet plebem adeſſe. vbi aūt temptationū ꝛ timoris inſurrectio athletas orbis terraꝝ: quos exercitaturus erat tantū aſſumit: quatinus eos diſceret: tanq̄ ꝑfectos viros in periculis non deficere: in honoribus moderata de ſe extimare.

C Quinta ꝯclo eſt: ꝙ quia temdrationeꝫ non ad deceptionem. ſed ad ꝓbationeꝫ inferuntur ipſis viriliter eſt reſiſtenduꝫ: ꝛ ad diuinuꝫ adiutoriuꝫ recurrenduꝫ: ꝗ ſemꝑ preſto eſt in nomine ei⁹ tribulatis. vnde Chriſo. ad Anaſtaſiaꝫ ſic ait. Fluctuāti tibi inter ꝓcellas ꝛ turbines mundi: cito ſuꝑ vndas adueniet xp̄s. Et diaboli aduerſuꝫ te ſtanteꝫ ſpm̄ vno iuſſionis ſue ſmone ꝯpeſcet patienter: ꝛ q̄ſi i medio maris poſita crede ad te xp̄m eſſe venturꝝ: ſꝫ caue virilr̄ vniuerſa pctā: qꝛ ſi torpeſcas i bono opere ꝛ dormitas i fide dormit ieſus in te. vñ Hylari⁹. Dormit dñs: qꝛ ſōno nr̄o ꝯſopiꝭ in nobis Maxime auteꝫ illud accidit: vt a deo auxiliuꝫ in ꝑiculi metu ſperemus: atqꝫ vtinam ſpes ſincera cofindat ſe periculuꝫ poſſe euadere: chriſti intra ſe vigilante virtute. vnde ſequiꝭ. Ipſe vero dormiebat. Somnus nālis aīalium virtutū ꝯtentiōe naturaliuꝫ. Somnus auteꝫ moralis malus: eſt quies ſpiritualium virtutū cū intentione ſpiritualiuꝫ: Jeſum vero dormire eſt fortitudinem virtutis: in operandis bonis vel in patiendis malis tepeſcere: ꝛ quaſi ad defectum appropinquare. Hoc modo tepeſcente virtute: ꝛ quaſi dormiente nec ipſa ratio q̄ ꝑ grām hꝫ regi vigilat ſuꝑ ſuas opatiōes. Qua dormiente ſubintrat hoſtis aīe ad interficiendum ea. Vt pꝫ. 2. reſpon. d yſboſet. Dormit dñs ſm Origenem pro ſomno: patientiā noſtram: ꝛ impioꝝ pniam expectans.

Secundum pncipale.

Circa ſcđm principale: vbi ꝓponitur nobis documentū diuine inuocationis: ꝛ hoc in chriſti ſuſcitatione ꝛ ſalutis poſtulatōe: vbi dicitur. Et acceſſerunt. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ in omni recurſu ad diuinum auxilium ſemper dꝫ timoꝛ ꝛ ſpes coniungi: qꝛ incaſſum miſericordiā ſperat: ſi iuſtitiam non timeat. Et incaſſum metuit: qꝛ non ꝯfidit: qꝛ ſpes ab iferiori nos fulſit: ne ſub pōdere tribulationū deficiamꝰ. Timoꝛ vero a ſuperiori nos ꝯprimit: ne rapiamur vento temptationis. ¶ Primum pꝫ. ſ. de ſpe: quia ſm aplm ad heb. 6. Spes anchora dicitur. ſ. ſeruans aīas: nea ꝓcellis tēptationuꝫ a deo irrūpantur. vnde Augꝰ. Si videris. ſ. fluctuari i mari iſto: noli abrumpi ab anchora: anteqꝫ intres portū. Fluctuat nauis in anchoris: ſꝫ non longe a terra ꝓijcitur. ſed nō in eternum fluctuabit: ꝛ ſi ad tpus fluctuat. ¶ Secđm pꝫ. ſ. de timore. Naꝫ ſm Aug. Timoꝛ eſt amoꝛ fugiens qđ ei aduerſať. Non eſt turpis fuga iacula fugere: vel ꝓtegendo: vel abſcondendo. vnde Job. 31. Semp. n. quaſi tumentes ſup me fluctus eius: timui deum ꝛ pōdus eius. ſ. iuſtitie ferre nō potui. vnde zelus diuine iuſtitie ex h apparet: ꝙ deus pater potius voluit vt filius eius penā ſolueret: quam debebat humanum genus: qꝫ ipſe eaꝫ remitteret ꝛ impunita trāſiret. Ro. 8. Qđ ꝓprio filio ſuo nō pepercit ꝛc. Ber. Qui nō pepercit filio: nunqꝫ parcet figmēto ſuo? Nequaqꝫ. vn̄ dicit. Et acceſſerunt diſcipuli eius: nō tam greſſibus corporis: qꝫ affectibus mentis. ꝛ ſuſcitauerūt cuꝫ clamoribuſ. Pſal. Exurge: quare obdormis domine? vnde moralr diſcipuli ſunt aīe cogitationes ꝛ affectōes: que tunc ad ieſuꝫ accedūt cum gratiam ſibi a deo collatā: cui nō deberēt eſſe ingrati cogitant: cum beneficia ab eo recepta recēſent: cum de eterna ſalute: q̄ ꝑ meritis bonoꝝ opeꝝ eſt ꝑcipienda ꝑtractant. ꝛ he cogitationes multū efficaciores ſunt ad excitandā eam: q̄ remiſſa ac tepida latebat virtute. Et he cogitationes dn̄tur veraces diſcipuli. De qbꝰ O rige. in oml. O veraces: o bn̄dicti xp̄i diſcipuli: ſaluatorē nobiſcuꝫ hētis: ꝛ piculuꝫ metuitis? Uita vobiſcū eſt: ꝛ de mōte ſoliciti eſtis ¶ Secđa ꝯclo eſt: ꝙ cū laborātes in meritoria actione ꝑ ſe ꝓprijs viribꝰ laborare ꝛ pſeuerare non poſſunt: cum ſint in hac vita vertibiles de bono in malū: oꝫ ꝙ eis gratia ſpecialr aſſiſtat. ¶ Ratio eſt: qꝛ ſicut libeꝝ arbi. nō ſufficit pſeuerare in bono ſine auxilio dine gratie: ita nec ad hoc ſufficit aliqs hītus in nobis infuſus. Habitus. n. q nobis infunditur ſm ſtatuꝫ ꝑſentis vite: nō aufert a libero arbi. mobilitatē ad malum: lꝫ per eum aliqualr ad bonū habilitetur. Et ideo cum dicimus hoīeꝫ ad pſeuerādum indigere auxilio gratie: nō intelligimꝰ ꝙ ſup gratiam hītualem ꝑus infuſam ad bn̄ operandum: alia deſup infundantur. Sed ꝙ ad hec homo indiget diuine prouidentie exteriꝰ auxilio gubernantis. vnde prima Petri. Deus oīs gratie: q vocauit nos in eternā gloriam ſuam modicū paſſos: ipſe perficiet: ꝯfirmabit: cōſolidabitqꝫ. vnde qꝛ nauis noſtra. i. ꝯſcientia noſtra poſita eſt in piculis: tum qꝛ tēpeſtate mētis. i. mundane ſolicitudinis: ꝯcutitur tamen: qꝛ ventoꝝ. i. temptationum ꝯmotione ingetatur. Qui autē hec picula euadere voluerit: non ſuis viribus innitať: ſed clamet ad deum cum aplis: dicens. Dn̄e ſalua nos: pimus. Qđ dixerunt ſalua nos: fuit fiducie. Qđ dixerunt perimus: fuit puſillanimitatis: tribuentes nō ſibijpſis: ſed deo ſine eius gratie ſaluationē: cum ſit virtus. Naꝫ hec eſt oratio periclitari timētium. q. d. captans eius beniuolentiaꝫ. d. Dn̄e. q. d. Tu dn̄aris poteſtati maris: vel limitando. Job. 38. Tu dediſti terminū mari: vel cōpeſcendo. Eſa. 51. Poſuiſti ꝓfundum maris: vt trāſirent liberati. Salua nos: qꝛ tuum eſt ſaluare. Quia domini eſt ſalus. Non. n. ſine cā vocaris ieſus. i. ſaluatoꝛ: imo ſm nomen tuum: ita ꝛ opus tuū Et ideo ſalus noſtra eſt in manu tua. Perimus: per fluctuum importunitateꝫ: ꝛ ventoꝝ vehementiā: ꝛ noſtram inſufficientiā: qꝛ non nauis magna eſt conſcientia: ſed nauicula pua

Tertium pncipale.

Circa tertium pncipale: vbi ꝓponiť nobis auxiliuꝫ per xp̄m ſecure euaſionis. Et hoc in maris tranquillatione: cum dicitur. Et dicit eis ieſus. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt. Qđ an̄ paſſionem chriſti nulla petitio fuit exaudibilis: ratio eſt: quia oīs petitio facta ab inimico: nō eſt exaudibilis. Sed ante paſſionē xp̄i eramus inimici. Igiť ꝑtunc erat inexaudibilis. Sed qꝛ ꝑ mortem eius facti ſumus amici: ergo pro illa hora petitio facta eſt exaudibilis: vnde apls. Cum ini

mici eẽmus: recõciliati ſumus ꝑ mortem filij eius. vnde Rabbanus exponẽs hunc paſſuꝫ ait. Nauicula eſt crux xpi: vel paſſio eius: cuius auxilio fideles tranſactis mundi fluctibus ꝑueniunt ad celeſtẽ patriã: quaſi ad littus ſecurum. ¶ Cum igiť xp̄s in cruce poſitus fuiſſꝫ motus magnus factus eſt: qꝛ ꝯmote ſunt mẽtes diſcipuloꝝ de eius paſſione: Ip̄e vero dormiebat. ſ. morte carnis in cruce. Excitant aũt diſcipuli dñm: dum turbati morte eius: maximis votis reſurrectionẽ querunt. d. Salua reſurgendo: qꝛ perimus turbatõe tue mortis. Ipſe vero reſurgens: increpat duritiam cordis eoꝝ. Impauit ventis: qꝛ diaboli ſuperbiam ſtrauit. Impauit mari: qꝛ veſaniã iudeoꝝ deſtruxit. Et facta eſt trãqllitas magna: qꝛ ſedate ſunt mentes diſcipuloꝝ viſa reſurrectõe: ſperantes eoꝝ ſupplicationeꝫ exaudiri. vnde q̄uis xp̄o dormiente nauicula eſſet in pꝰiculo: ipſo tamen per deuotã inuocationem excitato: mare eſt trãqllatum: ⁊ diſcipuli a pꝰiculo ſubmerſionis liberati.

¶ Scḋa ꝯclõ eſt: ꝙ ad hoc vt iſtas tempeſtates euadamus: ſex reqrunť. ¶ Primum eſt doctrina. Hec. n. deteſtatur omne malũ: ⁊ excludit omne impedimentũ bonum: ⁊ pſcindit oẽm actionem pc̄ti: ⁊ poſtmodũ introducit oẽ qḋ bonuꝫ eſt ⁊ neceſſariũ ad ſalutẽ. vñ Leui. 10. Ut hẽatis ſciam diſcernendi. vnde ſequiť. Et dicit eis. ſ. ſalubriter eos informando.

¶ Scḋm eſt timor dei. Qui. n. timet dñꝫ: nihil negligit: vt dicit ſapiens. Naꝫ cognitio piculoꝝ timorẽ inducit. Et ideo timens: foramina ſenſuum obſtruit: ne aliqd nocuum ſubintret: ⁊ ſic ſaluať. vnde dicit. Quid timidi eſtis Pſal. Uoluntatem timentium ſe faciet ⁊c.

¶ Tertium eſt fides vera. Nam ſicut timor ſeruilis oriť ex ꝯſideratiõe ꝓprie infirmitatis diffidentis de diuino remedio: ſic fides fiduciam dat de eodẽ. vnde ſine ip̄a impoſſibile ẽ placere deo. Ad heb. xjº. ¶ Ratio eſt. Oꝫ enim cognoſcere deum creatorẽ: ne ſimus tanto beneficio. ſ. creatõis ingrati: ⁊ de ceteris indigni. ¶ Item dñm vt ſciamus ei ſeruire ad beneplacitũ: ne ſimus inutiles ſerui eius ⁊ pena digni. ¶ Cum igiť deus ſit altiſſimꝰ: ⁊ nõ eſt poſſibile repire ſcalã ſufficientis rationis: qua ad eum ptingamus: cum ſenſui nõ ſubiaceat. Sola aũt fides euꝫ cognoſcit. Et ideo dicit. Modice fidei. Glo. Timor ptinet qd effectum: fides ad intellectũ. Et ex modicitate fidei itellectus generať: ⁊ ex magnitudine timoris affectus puſillanimis efficiť. Ueritas aũt excitata auget fidem ⁊ ꝯfidentiã: ⁊ ſic extermi nat malum timorẽ ⁊ ſeruilem: ⁊ arguit cogitationes de fidei modicitate: ⁊ affectões de prauo timore.

¶ Quartũ eſt diuina aſſiſtentia: q̄ p̄deſtinatum vſqꝫ in finem nõ relinqt: nec tñ imponit neceſſitateꝫ: vt effectus eius ꝑueniat ex neceſſitate. Nam p̄deſtinatio eſt pars ꝓuidentie. Non aũt oĩa que ꝓuidentie ſubdunť: neceſſaria ſunt. Sed q̄dam ꝯtingenter eueniunt ẜm ꝯditiõeꝫ cauſaꝝ ꝓximaꝝ: quas ad tales effectus diuina ꝓuidẽtia ordinauit. Et tñ ꝓuidẽtie ordo infallibilis eſt. Sic igiť ⁊ ordo p̄deſtinatõis eſt certus: ⁊ tamen libertas arbitrij nõ tolliť: ex qua ꝯtingenter ꝓuenit p̄deſtinationis effectus. Et ideo diciť. Tunc reſurgens. Naꝫ ſicut xp̄s ſurgens captiuos in limbo liberauit: ſic etiã ſpiritualr̄ oppreſſos ꝑ gratiam eripit. vnde diciť. Tunc ſurgens. Surgit ergo ieſus: cum virtus ꝓus remiſſa in operationibus: ⁊ fatigata tribulationibus: a dño cõfortatur.

¶ Quintum eſt humana reluctatio. Nam tẽptationibus cum eueniũt: reſidendũ eſt: cum deus etiã ſuccurrat in tẽptationibꝰ ẜꝫ illud ap̄li. Fidelis deus q nõ patietur ⁊c. vnde diciť. Uentis impat: duꝫ diaboli ſuggeſtiones potenter reprimit. Et mari impat: duꝫ tumultus impetuoſos: ⁊ appetitus inordinatos ſenſualitatis ꝯponit: Eccl'ia. 43. In ſermone eius ſiluit ventus.

¶ Sextuꝫ eſt pax ꝯſcie: ⁊ cordis: q̄ tunc habeť: qñ ſenſualitas ſubijcitur rationi: q̄ repugnat ſemp. vñ Aug. de ci. dei. Quid ẽ aliud victoria: niſi ſubiectio repugnãtium? Quod cum fuerit: par erit. Hanc habemus ꝑ ꝯformationẽ volũtatis noſtre diuine voluntati. Naꝫ volũtati eius cui placent ea q̄ placent deo: nihil repugnat: ſicut nec volũtati diuine. Ideo pacem hꝫ. vnde Aug. Qui iugo dei ſubiectus eſt: ſubiecta hꝫ cetera. ⁊ non laborat: qꝛ nõ reſiſtit qḋ ſubiectum eſt. vnde dicit. Et facta eſt trãqllitas magna: qꝛ vincuntur tẽptamenta: ꝓuatur ꝯſcia: anhelat mẽs ad gaudia patrie felicitatis eterne.

Quartum p̄ncipale.

Circa quartum p̄ncipale: vbi ꝓponitur nobis p̄conuꝫ magnifice collaudationis in turbaꝝ admiratõe: cũ dicitur. Porro hoĩes ⁊c. ¶ Et nota ꝙ ad h̄ ꝙ deus magnifice collaudeť tria requiruntur. ¶ Primum eſt operum bonoꝝ ꝓuipenſio.

Hoc. n. facit ventus humilis: q ex humilitate nō reputat opa ſua quātumcūq; bona. Lu. 17. Cum omnia benefeceritis ꝛc. vnde glo. Si homo ab hoīe ſeruo non vniforme: ſed multiplex miniſteriū exigit: quāto magis nos nō vnius tm̄ opis vſu exercere debemus: ſed ſemꝑ nouis ſtudijs augere ꝑora. vnde tāto magis debemus nos humiliare: cum de illis omiſerimus multa. In multis. n. offendim⁹ oēs. vnde dicit. Porro hoīes. ſ. ſumus ꝯſideratione noſtre inſufficientie mirati ſunt: laudantes diuinam virtutē: q2 non hō: ſed diuine virtutis ſtrēnuitas ⁊ vigor malum conatū: ⁊ iniquā poteſtatem repūnit. ¶ Scdm eſt gratiarꝝ actio: que maxime debet illi: q gratuz beneficiū ꝯtulit: ad qd non tenebat. In deo aūt ꝑncipaliter inuenitur cā debiti: cum ſit ꝑnm oium bonorꝝ noſtrorꝝ. ¶ Cum g a deo ſumus beneficiati: ſimus etiā ſibi grati voce laudis. vnde dicitur Mirati ſunt. ſ. hij carnales: q adhuc in ſe ſubſtinent ꝯtradictionem. De qua Gal. 5. Spirituales nūc effecti: mirant ⁊ laudare cogunt: qbus tanta gratia eſt facta: vt ⁊ fluctus ſuggeſtionum reprimant: ⁊ rōni ſenſualitatē obedire cōpellant. ¶ Tertium eſt diuine magnificentie amplitudo. Magnificentia eſt ſolū ꝑncipibus ꝯueniens virtus: ꝯtinens in ſe potētiam: beniuolentiam ⁊ affluentiā: ꝯſumanſq; negocia difficilium ⁊ ꝑclarorꝝ. vnde Tullius deſcribit eam dicēs. Magnificentia eſt reruz magnarꝝ ⁊ excelſarum cum animi ampla quadaz ⁊ ſplēdidiſſima ꝓpoſitione: cogitatio atq; adminiſtratio. vnde dicit. Qualis eſt h: q2 vēti ⁊ mare ꝛc. vbi diuina honorificentia magnificatur: ⁊ magnificētia extollit. Sicut conſueuimus ꝯſurgere ad laudē artificis ex pulchritudine artificiati: ⁊ ad ꝯmendandā magnificentiam rectis ex magnitudine operꝝ: ⁊ ſubuerſione ſubditorꝝ. Dicit g. Qualis eſt h. Chryſo. Somnus hoiem: trāqllitas deum oſtēdebat. Tria autem admirant hoiem dormientē: deū impantem: ⁊ creaturā obtēperantez. vnde addit. Qd venti ⁊ mare ꝛc. Dicunt aūt obedire non q2 eius impium audiant vel ſentiant: cuz iſta ſint inſenſibilia: ſ3 q2 eius voluntati ſubiecta ſunt: ac ſi ea ſentirent. Dicit etiā euangeliſta. Impauit: ne caſu: ſed dei impio illa ſedatio facta crederet: ⁊ ne demonis adminiculo: ſed diuine poteſtati ⁊ magnificentie hoc factū aſcribatur. Pſal. Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius ꝛc.

¶ Dominica quinta. Sermo de epla. 33.

Induite nos ſic electi dei ꝛc. Ad col. 3.

i Scdz qd dicit phs in ethicis: virtus habentez pficit ⁊ opus eius bonū reddit. Et Augu. dicit. Qd virtus eſt intelligibilis pulchritudo. Ex qbus pz q q2 eſt pulchritudo: eſt inornamentum aie. Sed q2 eſt ſpūalis dei valitudo: eſt indumentum aie ꝯtra temptatões. Sed q2 p peccatuz aia deturpat: diua acceptatõe ꝑuatur: ⁊ p peccatum infirma eſt ⁊ debilis effecta: ⁊ ideo impugnatione iuuat. Ideo apls in epla pñti hortatur nos: vt hijs veſtibus ſpūalibus virtutē induamur dicens. Induite vos ꝛc. vbi occurrūt due ꝯſiderationes. Pri^a ꝯſideratio.

c Irca pmaz ꝯſideratõez: vbi loqt de pfectõe virtutuz ordinãtiuz nos ad proximū cū dr. Induite ꝛc. ſūt ſex ꝯ°es.

¶ Prima ꝯ° eſt videre qd ſit nuditas. Et dicitur q eſt ꝑuatio debiti tegumēti cum ꝯfuſione turpitudis appentis. Cum igit ſ3 qd dicit glo. ſup illd Job. 2. Nudus egreſſus ſuz ꝛc. Alia ſit nuditas corporalis: q ꝑuamur bonis nãe: ⁊ alia ſit nuditas mētis: q ꝑuamur bonis grē. Nuditas tñ ſpūalis erubeſcētioꝛ eſt q3 corporalis. In cuius figura pmi parētes cuz eēnt nudati veſte inocētie: tūc ꝑ erubeſcebãt: ⁊ ꝑus nō: lz eſſent nudi corporalr. Ideo hec veſtis inocentie ſūmoꝑe eſt cuſtodiēda: q2 carēs illa i iudicio: nudus oib⁹ appebit. vñ ſic hō ſe videns corporalr nudū: ꝯfundit. Ita ⁊ ſpūalis hō ſe vidēs gratia nudatū: pctō deformatū: pulchritudine aie ſpoliatū: maxime ꝯfundi dz.

¶ Scda ꝯ° eſt: q veſtis eſt coopimentū nuditatis: occultās turpitudinē: vt honeſtius appeat intuēti. S3 q2 alia eſt veſtis: qua corpus induitur: ⁊ alia eſt veſtis ſpūalis. ſ. gratia: et virtutes qbus aia pficit ⁊ adornat: honeſtius tñ veſtit qs veſte ſpūali: q3 corporali. Quia ſicut eſſet verecundū videre nobilem puellā nudaz in medio virorꝝ ſollēniuz: ſic eſt videre aiaz carentem diua gratia in medio anglorꝝ nos cuſtodientium: q intuitine ipaz cernūt. De qua Eze. 16. Trãſiui p te: ⁊ vidi te: ⁊ eras nuda ⁊ ꝯfuſione plena. S3 qñ hz gratiam. ſ. virtutes in aia cauſantem: tunc eſt ad inſtar viginis cãdidis veſtimentis veſtita in virtutibus ſuis.

Ideo dicitur apoca. 19. Sponſe. ſ. anime exiſtē/ti in gratia: datum eſt: vt coopiat ſe byſſo ſplē/denti. Et ſeqtur. Iſte byſſus eſt ſcōꝝ iuſtitia: ꝛ gratia ꝛ virtutes: q̄ ſunt ſibi in ornamentum Nam ſicut aliqua ancilla dicitur tota deformis carens aliqua conditione ſubdecenti: ita quan/do anima caret gratia eſt tota deformis. vnde Ihero. Oēs virtutes que ſunt in anima ſine gratia ſunt informes ꝛ earum actus. Et ideo anime ſponte ſpolianti ſe gratia dicitur Eſay. 47. Denuda turpitudinem tuā. Quando au/tem habet gratiam tūc eſt pulcherrima creatu/ra. Cant. 4. Tota pulchra es: q. ſ. macla pec/cati mortalis cum gratia diuina ſtare nō pōt.

¶ Tertia rō eſt: ꝙ licȝ virtus moralis dicat veſtis ſpiritualis. Et ſm Ihero. veſtis nupti/alis pcepta dn̄i dicantur: ꝛ lȝ opa que ɔplētur ex lege ꝛ euāgelio noui hoīs efficiunt veſtimē/tum: tamē miſericordia cū ſit virtus p quā anī/mus ſup calamitate afflictoꝝ mouetur eſt ma/xime veſtis ordinans nos ad ꝓximū: ꝛ ornās nos ad diuinū beneplacitū. Nā ipſa impenſa ꝓximo meretur diuinā recōciliationem. vnde Gre. Ire dei reſiſtitur: qn̄ ipſemet qui iraſcit miſericordia ɔpellitur miſereri. vnde aplus ad hanc hortat. d. Induite vos ꝛc. i. veſte ſpūali: viſcera miſericordie. i. affectū pietatis erga oēs

¶ Et nota ꝙ iſta veſtis quatuor. ſ. hȝ ɔditio/nes pp quas dȝ indui. ¶ Primo q veſtis ꝓ/tegens. Et ideo indutus hac veſte: nō timebit iacula diaboli. Ad ephē. 6. Induite vos arma/tura dei: vt poſſitis ſtare aduerſus inſidias dia/boli. ¶ Scdo q calefaciens: ideo ea indutus non timebit frigus inferni. Prouer. vltimo. Nō timebit domui ſue a frigoribꝰ niuis: oēs eīȝ domeſtici eiꝰ veſtiti ſūt duplicibꝰ. ¶ Ter/tio q operiens: ideo idutus ea nō timebit ɔfuſio/nem in die iudicij. Apoc. 6. Beatus q cuſto/dit veſtimenta ne nudus ābulet: ꝛ videant tur/pitudinē eiꝰ. ¶ Quarto q ornās: iō indutꝰ ea non timebit excluſionē a nuptijs pādiſi: ſic ille Mat. 22. Amice quō huc intraſti ꝛc.

¶ Quarta rō ē: ꝙ hec veſtis mīe cōfert no/bis tria priuilegia. ¶ Primū ē: q dīna ordina/tione p̄deſtinat nos in noſtram beatitudinem vnde dicitur. Habere ꝓmiſſionem vite q̄ nūc eſt ꝛ future. pª. thimo. 4. vnde dicitur. Indu/ite vos ſicut electi dei: quā. ſ. electionē habetis per eternā predeſtinationē. ¶ Scdȝ ē noſtra ſanctificatio: q nos a pctīs p̄ſeruat eis reſiſtē/do. Eccli. 4. Elemoſina reſiſtit peccatis. In multa. n. peccata caderet peccator a qbus eum elemoſine p̄ſeruant. vnde dicit. Induite ſan/cti dei. ſ. propter mundificationem a peccatis.

¶ Tertiū eſt: q nos diuino beneplacito red/dit acceptos. In cuius ſignū morientem nō re/linquunt. Ambro. Nō ſunt bona hoīs que ſe/cum ferre nō poſſunt. ſola miſericordia comes eſt pctōꝝ defunctoꝝ: eos liberans in medio: vbi ſpecialr viget diſceptatio de opibus miſi/cordie. Mat. 25. Venite bn̄dicti ꝛc. ¶ Et no/ta ꝙ duplex ē miſericordia: Una ē ɔmēdabilis que eſt reſpectu pſone: ꝛ alia eſt deteſtabilis q̄ eſt reſpectu culpe. vnde Gre. Ad culpā qſqȝ nō dȝ habere ɔpaſſionē ſed zelū: ɔpaſſio qdeȝ homini: ſed vitijs rectitudo debetur: vt i vno hoīe diligamus bonū qđ factū eſt: ꝛ perſequa/mur mala que fecit. Itē Greg. Sūt pleriqȝ qui ɔpaſſione ꝓximo nō ſpūalr: ſed carnaliter impendūt: vt ei nō ad virtutē: ſed q̄ſi in miſe/rendo ad culpā mulceant. Qui carnalr hoībꝰ miſerentur: potius ſunt crudeles q̄ꝫ miſericor/des. vn̄ dī. Induite vos electi pp pn̄tē iuſtifi/cationē p ipſam obtentā: ꝛ eternā retributioēȝ.

¶ Quinta rō eſt: ꝙ hāc miſericordiā opere i/plēt quatuor virtutes. ¶ Prima eſt benigni/tas. i. dulcedo animi ad benefaciendū parati. Nā ſicut benignitas dei oſtendit maxime i eo qđ tam benigne recipit ꝛ vocat pctōres. Sic etiā in nobis benignitatē oſtēdit dulcedo ani/mi ꝛ ꝓmptitudo bn̄faciēdi ꝓximo indigenti: q hȝ affectū bonum vt delectet bn̄ agere maxi/me egenis large ſubueniēdo de facultatibꝰ ſu/is ſm Glo. ſup illud epeh. 4. Eſtote inuiceȝ benigni. ¶ Scdm eſt humilitas. Hec auteȝ p̄ſeruat ne p ſupbiā tollat meritū actiōis. vnde Aug. Niſi humilitas oīa q̄cūqȝ facimꝰ ꝛc. vn̄ dicit. Humilitatē. ſ. cordis ꝛ opis ad obediē/dum. ¶ Tertium ē modeſtia. Vt in oībꝰ mo/dum t̄netis. Nā ipſa cauet indecentiā in ver/bo: in riſu: in motu corporis: ꝛ in actu. Vnde Tullius. Modeſtia eſt p quā pudor honeſtiꝰ ſtabilem operatur auctoritatē. ¶ Quartū eſt patientia in aduerſis tollerandis: q ipſa eſt cu/ſtos ꝛ radix oium virtutū ſm Gloſ. ſup illud In patientia veſtra ꝛc. Quia ſicut radix por/tat plātam cū ramis ꝛ fructu: impatiētia portat oīa onera que ſibi iponuntur. Et ideo dicit Greg. Qđ patientia ē aliena mala pperi. Et ɔtra euȝ q irrogat mala nllo ai dolore moueri

¶ Sexta rō ē: ꝙ beniuolentia ad ꝓximum maxime in quatuor nutrit. ¶ Primū eſt one

rum mutua ſupportatio: ſm aplicaʒ inſſiões. Alter alteri⁹ onera portate. Hec.n.ſubleuat onera: depellit nociua: ⁊ ꝯfert adiutoria ꝑpoſita. vnde eccli. 4°. dicit. Melius eſt eſſe duos ſimul: ꝙ̄ vnum. Habēt.n.emolimentuʒ ſue ſocietatis. Si vnus ceciderit: ab alio fulcietur vnde Ambꝛ. Secura eſt ſocietas iuuenum: ⁊ ſenum. Nam illi ſunt ſolatio: iſti teſtimonio. Illi obſeqo: iſti magiſterio. vnde ſupportantes inuicem: onera ſcilicet ꝓximoꝝ.ſ. infirmorum. Ro.5. Debemus autē ⁊ nos firmiores imbecillitateʒ infirmorum ſuſtinere.

℄ Scōm eſt iniuriaꝝ remiſſio. Naʒ iniuria ſubijcit nos diabolice ſuitut: q2 opponit ſe diuine clementie. qđ pʒ per Aug.ⁿ di. Taʒ bonus eſt deus: ꝙ etiā de malis bonuʒ eliciat.

℄ Sʒ ecōuerſo inuidia de bonis malum: q2 bonum gratie: nāe ⁊ fortune ꝑuertit. Et ideo offenſa cito eſt remittenda ꝓpter vindictā dei: que nō remittit hoi peccata ſua: ꝙ̄diu tʒ odiuʒ ꝯtra ꝓximum. ℄ Item dʒ cogitare: ꝙ oʒ eum quādoqʒ ꝓximo recōciliari: ſi vult ſaluari. vnde melius eſt ħ cito fieri: ne ſit in ꝑiculo damnationis ⁊ bōum ꝑdat. vnde q ſeipm̄ vicit: ſuperat oēs. vnde dicit. Donantes.i.remittentes peccata ⁊ iiurias: vobis metipis: vnus.ſ. alteri. Eccl'ia.28. Relinqe ꝓximo tuo nocēti tibi: ⁊ tunc deprecanti tibi peccata ſoluent̄. Donantes inqʒ ſiquis aduerſus aliquem hʒ querellam.i.q̄relle mām. Sicut id eſt ita integre ⁊ pure: xp̄s donauit vobis: gratis.ſ.peccata cōmiſſa: inuicem.ſ.non ſolum ꝯdonātes: ſʒ ⁊ deꝑcantes pro delictis. ℄ Tertiuʒ eſt mutua dilectio. Quia ipa eſt ꝑoꝛ i preceptis: maioꝛ in virtutibus: ⁊ efficacioꝛ in meritis: q2 hec ſola in corde radicata: ceſſante lingua ⁊ manu confert vitam eternā. vnde Aug.15.de tri.c°.17 dicit: ꝙ oia dona ſine caritate non ꝑducunt ad deum: ⁊ caritas etiā ſi eſſet ſine alijs: nō ꝑducet ad deum: imo eſt donum oia alia ꝑficiens q2 ſine caritate poſſunt eſſe: ſed nō ꝓdeſſe: vnde dicit. Sup oia hec caritatē habentes. Prima Petri.4. Ante aūt omnia mutuā in vobmetipis caritatem ꝯtinuā habentes.i.ſtudioſius oibus alijs petite caritateʒ. vñ ſm Aug. hec eſt veſtis domini incōſutilis: de ſup contexta ꝑ totum: ne aliquādo diſſuat̄: que ad vnuʒ aliqd ꝑuenit: q2 caritas in vnum aliqd colligit q2 eſt vinculum ꝑfectōis: q2 omnia q̄ ad perfectioneʒ ꝑtinent: oia ſimul ligat. Diony. Amorem ſiue dinum: ſiue humanum: ſiue angelicum: ſiue aialem: ſiue nālem: vnitiuā quandā intelligimus virtutem. ℄ Quartuʒ eſt pacis ꝯfederatio. Nam pax eſt ꝯcordantium in bono mentium ordinata trāqllitas: vnde Aug. dicit. ꝙ pax corporis eſt ordinata temperātia ꝑtiū. Pax aīe ordinata cognitiōis actioniſqʒ ꝯſenſio. Pax corporis ⁊ aīe eſt ordinata vita: ⁊ ſalus mentis. Pax hois moꝛtalis ⁊ dei: eſt ordinata in fide ſub eterna lege obedientia. Pax hoium eſt ordinata ꝯcordia hitantium. Pax ciuitatis eſt ordinata imperādi atqʒ obediendi concordia ciuium. Pax celeſtis ciuitatis eſt ordinatiſſima ⁊ cōcordiſſima ſocietas fruendi deo: ⁊ inuicem in deo. Pax oīum rerum eſt trāqllitas ordinis. Ordo inqt eſt parium diſpariumqʒ rex ſua cuiqʒ loca tribuēs diſpoſitio. vnde dicit. Pax chꝛiſti.i.pax quā chꝛiſtus inter deum ⁊ homines fecit effectiue. Exultet.i.ſit cā exultatōis in cordib⁹ veſtris: non tm̄ oꝛe. ℄ Et nota ꝙ triplex eſt pax mala.ſ.inordinata: ſimulata: ⁊ ingnata. Inordinata cum ſupioꝛ obedit inferioꝛi: vt ratio ſenſualitati: ⁊ ꝑlatus ſubdito. Prouer.19. Non decet ſeruum dn̄ari ꝑ̄ncipibus. Pax ſimulata fuit pax Iude. Luc.22. Iuda oſculo filiū hominis tradis. Pſal. Loquunt̄ pacem cum ꝓximo ſuo: mala autem in cordibus eoꝝ. Pax ingnata eſt eoꝝ: q ſunt in malo ꝯcordes. vnde Grego. Sicut eſſe noxiuʒ ſolet: ſi vnitas deſit bonis: ita ꝑniciosum eſt: ſi adeſt malis. Item Greg. Peruerſos qppe vnitas corroborat: dum ꝯcordant. Et q̄ͦto magis vnanimes ſunt: tanto magis incoꝛrigibiles. vñ dic̄ In qua vocati eſtis.ſ.in qua pace ſeruanda ⁊ habenda vocati eſtis. Prima coꝛi.7. In pace vocauit nos deus: in vno coꝛpoꝛe.ſ.eccl'ie. Pax.n.eſt neceſſaria ad vnitatem coꝛpoꝛis. Omnes.n. vnum coꝛpus ſumus in chꝛiſto. Prima coꝛ.10. Et ideo pacem habere debetis: ſicut membꝛa vnius coꝛpoꝛis.

Scōm principale.

Circa ſcōm: vbi loquit̄ de ꝑfectione virtutum ordinātium nos in deuʒ cum dicitur. Et grati eſtote: ſunt ſex requiſita ad ipſam. ℄ Primuʒ eſt beneficiorum gratitudo. Ipſa.n.meret̄ donoꝝ ꝯtinuationem. vnde Ber. Ad loca vnde exeunt flumina gratiaꝝ reuertunt̄: vt iteꝝ fluant. Et iō ſʒ eundē: diſce in referēdo gratias nō eſſe tardus de ſinglīs bonis: diligenter ꝯſidera q̄ tibi apponunt̄: vt nulla dei dona debita actiōe

frustrentur. vñ dicit. Grati estote. q. d. Hec oia bona habete in vobis: ⁊ de hijs oibus grati estote deo datori. ¶ Scdm est cognitio siue meditatio scripturaꝝ: qꝛ aufert despationem ⁊ ꝯfert spem humane salutis: vnde Isido. de su mo bo. dicit. Ob hac vtilitatē scribunt̄ sctoꝝ ruine ⁊ reparatiões: vt sint cā salutis humane ne qsq̃ post lapsū penitēdo desperet veniā: dū ꝯspicit sanctoꝝ reparationē fuisse etiā post ruinā. vnde dicit. Verbū xp̄i hītet in vobis habundanter. i. scia euangelica: q̄ spāliter verbū xp̄i est: qꝛ de eius ore ꝓcessit. Hitet in vobis. scilicet p iugē meditationē eius. Et h̄ abundāter. i. nō solū ad nostrā salutē: sed etiā ad alioꝝ edificationē. In oī sapia. i. oiuz scriptura rum intelligentia: vt intellectū oium scripturarum habeatis. ¶ Tertius est alioꝝ edificatio Nam inter oia alia q̄ pōt exercere vir pfectus in hac vita: maxime meritoriū ē alios docere. vnde Gre. sup Ezech. Viri pfecti bona celestia: q̄ ꝯteplari poterunt fratribus enunciant eoꝝq; actiões in amore ⁊ timore caritatis accedunt. Hijs vō ꝓ mercede laboris ꝓmittit̄ vita eterna. vñ dic. Docētes vos metipsos. vn⁹ s. alterū de ignoratis: vt sciens doceat ignorantē. Et ꝯmonētes de his que sunt moꝝ: ⁊ hoc i psalmis que ptinēt ⁊ mouent ad bonā opationē ⁊ ymnis ad dei laudē ptinentibus. ⁊ canticis spiritualibus. i. de eternis bonis agētibus que ondunt celestē iocūditatē. ¶ Quartū est interna deuotio. s. vt aia deuota ab oibus delectationibus abstracta spretis oibus tpalibus ⁊ caducis oi conamie ex tota aia ⁊ mente ⁊ oib⁹ uiribus sibi vniri queat. Vnde dic iugiter s. in cōsideratione dei erga nos cātantes i cordibus vestris: no tātum in labijs: sicut illi de quibus Esa. 29. Ppl's hic labijs me honorat ⁊ hoc dño. i. ad honorē dñi. vel dño. i. recta intentiōe. ¶ Quitum est dei glorificatio. Nā in omni ope bono nō debemus nobis gloriā q̄rere s; soli deo. Nam qui gloriat̄ in aliquo qđ nō a se ipso habet: sed aliūde est: nō glorificat deū: qꝛ qcquid est in creatura ab alio est. Prima. cor. 4. Quid habes qđ nō accepisti. vñ talis qui sic a seipso extimat bonū habere qđ h; iniuriatū deo: qꝛ ponit se totā causaz sui boni: ⁊ spoliat deum honore suo. i. vniuersali dominio suo: quātū est in se: ⁊ ingratus est ei de beneficijs que accepit: de quibus ꝓpriā gloriam querit nō dei aquo hētur oē bonū: ⁊ tale vitiū impedit ne maiora bona accipiat. Quia si maiora acciperet aut extollētia ingratus efficeret aut nō digne in gratia operet. vnde dicit. S; oē quodcūq; facitis in verbo ⁊ ope: oēs etiam cogitatiões in noie dñi iesu xp̄i. i. ad gloriam xp̄i nō vestrā. s. facite. ¶ Sextū est gratiarum actio. vñ. Gre. dignū est semp gratias agere qꝛ d's nunq̃ cessat benefacere. vñ dicit. Grās agentes deo ⁊ patri. i. illi qui est deus p essentiam: ⁊ pater per ꝓprietatē: a quo. s. oia bona: ⁊ hoc p ipsū. s. xp̄m per quem pater dat oia. Ve agim⁹ p christū si ei⁹ pcepta custodim⁹.

¶ Dñica. 5. Sermo de euangelio. 34.

Simile est regnum celoꝝ homini qui seminauit bonum semen in agro suo. Mat. 13. Quia de ratiōe boni est q̄ sit sui ipsius cōicatiuum s̄; illud Dyoni. Omne bonū est suijpsius diffusiuū. Cum igit̄ saluator sit summū ⁊ infinitū bonū ꝯtinēs in se rōnem ois boni: ideo maxime d; esse cōicatiuū: S; qꝛ in se ꝯtinet triplex bonū s. nature gratie ⁊ glorie. Inde necessariū est q̄ post cōicationē boni nature: debeat nobis cōicare bonū gratie: p moralē virtutū iformationē qua merēdo adipiscemur bonū glīe: cū sit premium virtutum. vnde in euangelio quatuor nobis proponuntur notanda.

Primum principale.

Circa pmū principale vbi proponit̄ nobis diuine libalitatis affluētia i donoꝝ suoꝝ cōicatiōe. vbi sͭ. 4. ꝯ̃es. ¶ Prima ꝯclō est. q̄ ad sequēdū btitudinē q̄ intelligitur p regnū celoꝝ nō sufficiūt pura nālia: sed opꝫ hoīē donis supnaturalibus repleri. Ratio est: Quia illud nō potest ꝯsequi puris nālibus ad qđ ꝯcurrūt multe cause supnāles. S; ad ꝯsequendū beatitudinē ꝯcurrūt multe cause supnaturales: vtpote volūtas diuina: que p mouet ad actū beatificū. Lumen glorie ex parte intellectus ⁊ caritas ex parte affectus: igitur nō sufficiūt pura naturalia. ¶ Scda ꝯclo est q̄ distributio donoꝝ pensat ex parte ꝯferētis dei: q intelligitur p hoiem se minantē: nō ex parte suscipiētis s̄; maiora nāliā que intelliguntur p agꝝ. Ratio ē. Quia distributio donoꝝ dei ꝓcedit ex visceribus pietatis ⁊ mīe: s; mīsicordie est magis ꝯpati ei: qui magis miser est ceteris paribus: ⁊ qui magis

indiget. Si ergo ille qui hꝫ minora naturalia magis indiget ſuſtentari a gr͂a ꝙ̃ qui hꝫ maiora: igit̃ vbi nulla merita vel demerita ꝓcedūt: dꝫ ei q hꝫ minora nālia dꝫ dare maiora dona. vñ gloſa ſup illud Jaco. p̃. Omne datuꝫ optimū ꝛc. dicit. Oē bonū eſt a deo ꝛ non meritis nr̃is: ſꝫ ſola gratia diuine volūtatis.

¶ Tertia ꝯclo͂ ē: ꝙ ſemē in agro aie ſeminatū ſigt mihi ꝟtutes: pp quatuor ꝓprietates ſemini ꝯueniētes. ¶ Prima ē: ꝙ lꝫ ſemē ſit modice ꝙ̃titatis: tñ multiplr̃ fructificat. Sic cū modice ſint ꝟtutes in nr̃a repatatiōe: afferunt tñ multiplicē fructū. ſ. centeſimū in vitā eternam. Luc. 8. Semen qd̓ cecidit in terraꝫ bonā: ortuꝫ fecit fructū centuplū. Nā ꝓ qualibet virtute reddit̃ fructus cēteſimus. ¶ Scd̓a ē: ꝙ ſic vnūquodqꝫ genus ſemētis ſꝫ ſpēm ſuaꝫ ꝓfert ſuū fructū. Sic ēt vnaqueqꝫ ꝟtutū: hꝫ ſibi aliqd reale correſpōdens in ꝑmiuꝫ: qꝛ caritati correſpondet bonū delectabile: ſpei bonū arduuꝫ fidei verū: ꝛ ſic de alijs. ¶ Tertia ē: ꝙ opꝫ ꝙ prius moriat̃ in terra anteqꝫ fructificet: ſꝫ illd̓ Niſi granū frumenti ꝛc. Sic opꝫ virtutes aliqualiter mori in cordibus nr̃is: quo ad ꝓpriaꝫ reputationē: ſm illud. Cuꝫ oia bñfeceritis ꝛc. ¶ Quarta eſt: ꝙ ſicut opꝫ ipm reduci de potentia ad actum: ſic etiam opꝫ virtutes i actuꝫ. Qd̓ fit qñ de habitu ꝑ exercitū ꝓceditur i opationē: vt caritas eſt qñ magna opatur. Qꝛ ſm Greg. Amor nunquam eſt ocioſus.

¶ Quarta ꝯclo͂ eſt: ꝙ has virtutes quas ſeminauit i cordibus noſtris apl̓s enumerat i epi. di. Induite vos ꝛc. Et ſunt octo. ¶ Prima eſt affectuoſa miſericordia: ibi. Viſcera miſicordie. ¶ 2ᵃ eſt animi dulcedo ad benefacienduꝫ d. beignitatē. ¶ 3ᵃ eſt humilitas cordis ꝛ operis: ibi: humilitaſ. ¶ 4ᵃ eſt modeſtia ad modū in oibus opibus noſtris ſuāda. ¶ 5ᵃ eſt patientia: aduerſa eq̄nimiter tolerando. ¶ 6ᵃ eſt adiutoriū ꝓximo exhibendū: ibi. Supportantes inuicem. ¶ 7ᵃ eſt offenſe remiſſio. ¶ 8ᵃ. ē caritas: que ē vinculū pfectiōis. Hec virtutes valent ad vite pfectioneꝫ: qd̓ pꝫ in ſingulis in epiſtola ſupra expoſitis. Sꝫ vtrū hec virtutes inſint nobis a nā: Dicendum: ꝙ virtutes theologice nō: ſꝫ morales partim inſunt nobiſ ab extrinſeco ꝛ partim a natura ſm quādam ichoationē. Naꝫ i ratiōe hois nāliter inſunt q̄dam ſeminalia itellectualiuꝫ ꝟtutū ꝛ moraliuꝫ inquantū in volūtate ē qdaꝫ nālis appetitus q̄ ē rōni ꝯformiſ. Preterea ex corporis diſpōne aliq ſunt diſpoſiti: vel melius vel peiꝰ ad quaſdā ꝟtutes: ꝓut. ſ. quedā vires ſenſitiue: actꝰ ſunt q̄rundā partiuꝫ corporis: ex quaꝝ diſpoſitiōe adiuuātur vel ipediuntur huiuſmodi vires in ſuis actibus: ꝛ ꝑ ꝯñs vires rōnales qbus huiuſmōi vires deſeruiūt ſenſitiue. Et ſꝫ hꝫ vnus hō hꝫ nālem appetitū ad ſciam: aliꝰ ad fortitudinē: alius ad temperantiā. Et iſto mō ꝟtutes intellectuales ꝛ morales iſunt nobis ſꝫ aptitudineꝫ ꝛ incoationē: Sed non iſunt a natura ſm ꝯſumationem.

Secundum principale.

ſ Ecūdū ꝓncipale ē d̓ humane ꝓuitat̃ negligētia i vitioꝝ occaſiōe cū dr̃. cū āt dormirēt hoies: vbi ſr̃. 4. ꝯclones

¶ Prima ꝯᵒ eſt: ꝙ cauſa deſtructionis virtutum in aia eſt accidia: que intelligitur in hominum dormitione: ibi. Cū dormirēt homines Qꝛ ſꝫ Jhero. Accidia eſt de virtutū laudabil̃ exercitio vtriuſqꝫ hois lāguida deiectio. Ipſa eiꝫ ſine labore vult oia poſſidere. Huius vitij duo ſunt noia. ſ. triſtitia ꝛ accidia. Dicitur aūt primo triſtitia: qꝛ in iſto vitio eſt auerſio a ſpirituali bono: qd̓ extimatur graue: ſicut eſt ieiunare: orare ꝛc. Et dicitur etiam accidia: quia i iſto vitio eſt ꝯuerſio ad creaturam. ſ. ad quietē vt extimetur leuis. Patet ex his: qꝛ inquantū dicitur triſtitia opponitur letitie ſpiritualis: ꝙ̃ eſt in exercitatiōe ſpirituali. Sed prout dicitur accidia opponitur fortitudini que ꝯſiſtit in aggrediendis arduis ꝛ ſubſtinendis aduerſis. Intelligendum tñ ꝙ aliqui ſic dormiunt cum Job in puluere: quieſcendo in rebus tpalibuſ d. Ecce nūc in puluere dormio. Quidā cū ſanſone in ſinu dalide carnalium voluptatū. Quidam cum Petro in carcere ſecularibus curis ſe inuoluendo. Quidam cum lazaro in ꝯſuetudie pcti. Gre. Difficile ſurgit quē moles male ꝯſuetudis ꝑmit: ꝛ ideo ꝟtutes ſupp̄mūtur.

¶ Scd̓a ꝯᵒ ē: ꝙ diabolus dr̃ inimicꝰ hō pp tria. ¶ Pᵒ: qꝛ hoieꝫ mala pſuaſione deuicit. ¶ 2ᵒ qꝛ ꝑmas inimicitias voce hois exercuit ¶ 3ᵒ: qꝛ ſub ſimilitudine rōnis humāe decepit

¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ zizania ſignat̃ vitia ꝓpter quatuor rōnes. ¶ Prima eſt: qꝛ ſicut zizania eſt herba inutilis ꝛ infecunda. Sic vitia operationes noſtras reddūt inutiles ꝛ deo ingratas. ¶ Scd̓o: qꝛ ſicut zizania naſcitur in tritico tꝑibus corruptis: ſic vitia naſcuntur in mente corrupta ꝑ voluptuoſam affectionem. ¶ Tertia: qꝛ ſic zizania ſuffocat ꝛ ledit triticuꝫ

ſic vitia virtutes exterminant. ¶ Quarta q̃ꝛ ſi
cut zizania iuxta genus ſuũ ꝓfert fructum ſuũ
ſic quodlibet vitiũ hꝫ ſuum penale coꝛreſpõdẽſ
Quia ſic nullũ bonũ manebit irremuneratũ.
ſic nullum malum manebit impunitum.
¶ Quarta ꝯͦ eſt: ꝙ iſte inimicus hõ: ſup ſe/
mẽ ꝟtutũ ſemiauit ſemẽ vitioꝝ. Nã ꝓ ſuper
mĩaꝫ ſemiauit auaritiaꝫ: que eſt ꝑiculoſiſſima
¶ Primo q̃ꝛ reddit hoĩeꝫ omnium reꝝ viliſſi
mum. ſ. ꝟuum tꝑalium: ⁊ retrahit nos a ſũmo
bono: ⁊ nõ ſatiat. ¶ Secundo q̃ꝛ nos decipit
Ber. Diuitie mũdi mendaces ſunt. Dñꝫ ho
minẽ eſſe ꝓmittũt: vt ꝟuuꝫ faciũt: ſecuritatem
ſpondent ⁊ dant timoꝛeꝫ: ſaturitateꝫ ꝓmittunt
⁊ famẽ incutiũt: delicias ꝓmittunt: ⁊ anxietateſ
inferunt. ¶ Tertio hoĩeꝫ euiſcerãt: q̃ꝛ diuitie
acq̃runt̃ cuꝫ laboꝛe: poſſidẽtur cũ timoꝛe: imit
tuntur cũ doloꝛe. vnde ipſi laboꝛãt ⁊ alij in eo
rum laboꝛes intrant: vt mali filij. vnde auarꝰ
aſſimilatur aranee: q̃ ſe euiſcerat vt telaꝫ faciat
ad capiẽduꝫ muſcas: ⁊ ſubito ipſa cum tela ſua
vento rapitur: ⁊ totũ deſtruit̃. Exturpat̃ tñ ꝯſi
deratiõe ꝓplexitatũ: anxietatũ: ⁊ laqueoꝝ diui
tiaꝝ. Iteꝫ ex ꝯſideratiõe magnitudis hereduꝫ
Iteꝫ ex ꝯfidẽtia de deo: q nõ relinq̄t ſperãtes
in ſe. ¶ Scdo ſup benignitatẽ ſuper ſemina/
uit diffidentiam de deo: timens in neceſſarijs
deficere: ⁊ ideo nõ largitur bona ſua pauperi/
bus. Tales ſunt a deo maledicti ⁊ diuina ꝓte
ctione indigni. Ad Eph. 5. Propterea venit
ira dei in filios diffidẽtie: q. ſ. diffidũt de bõis
eĩnis: q̃ꝛ nõ credunt deo: ⁊ ideo non ꝓtegunt̃
ab eo: ſꝫ ꝯfidũt in rebus caducis qꝺ eſt ꝑiculo
ſuꝫ. Gre. De creatoꝛe deſperãt: q ſpem ĩ crea
tura ponunt. ¶ Tertio ſup humilitatem ſemi
nauit ſuperbiam. Hec. n. eiecit nos de regno
eterno. vnde Greg. Quid ſecurius celo? qd
iocundius paradiſo? Et tñ angelus de celo: ⁊
homo de paradiſo ſupbiendo ceciderunt. Sꝫ
vnde naſcatur ſupbia dicit Ber. De ignoꝛan
tia tui: venit in te ſupbia tui: cum melioꝛem q̃ꝫ
ſis deceptrix tua cogitatio te eſſe nitit̃: cuꝫ ma/
ioꝛ oculis tuis ſis: q̃ꝫ apud deũ in veritate. Si
ſciremꝰ. n. ſtatũ nr̃ꝫ deo notũ: humiliaremur.
¶ Quarto ſup modeſtiaꝫ ſeminauit coꝛdis ĩ/
ſtabilitateꝫ. Nã ſicut modeſtia declinãs inde/
centiaꝫ in interioꝛibus efficit oꝛdinationẽ exte
rioꝛẽ: ſic inſtabilitas coꝛdis amplectẽs interio
reꝫ deoꝛdinationẽ: cauſa eſt deoꝛdinationis ex
terioꝝ. Oꝛdinatio ĩterioꝛ eſt: cuꝫ ratio preeſt ⁊
appetitus obtẽperat. Inoꝛdinatio vero ĩterioꝛ
cum appetitus nõ ſubeſt rõni: talis auteꝫ inoꝛ
dinatio facit coꝛdis inſtabilitatem. Vbi gratia.
Cum animus iratus a metu ꝯmotus: aut ni/
mis voluptatem appetẽs: exterioꝛa mutat: cuꝫ
accenſuꝫ ſtimulis ire palpitat: coꝛpus tremit: li
gua ꝓpeditur: facies ignoſcit: inoꝛdinationeꝫ
interius oſtendit. vnde Ber. Coꝛ vanũ ⁊ va
guꝫ duꝫ ſuo ducit̃ arbitrio: ⁊ diuino caret con
ſilio: in ſeipſo nõ poteſt ꝯſiſtere: ſed omni mo/
bili mobilius: ꝑ infinita diſtrahit̃: ⁊ dũ per di/
uerſa requiem querit: nõ inuenit. Sed in laboꝛe
miſꝟum: ĩ requie vacuũ manet: q̃ñ veꝝ deum q
ei ſufficere poterat dimiſit. ¶ Quĩto ſup patiẽ
tiaꝫ ſeminauit ĩpatientiã. Naꝫ ſicut ꝑ patiẽtiaꝫ
homo dñatur ſui: ſic ꝑ impatientiam eſt aĩe ꝑ/
ditio. Nã ſm Ber. Propter impatientiaꝫ: q
patientia caruerũt perierũt. Vide ne ꝑ impati/
entiaꝫ ꝑeas: ſed vniuerſa ꝓ deo ſubſtine: q̃ꝛ ꝓ
te maioꝛa ſubſtinuit. ¶ Sexto ſup remiſſio
nem culpe ſupſeminauit iraꝫ. Que ſꝫ Aug. ẽ
vlciſcẽdi libido. Eſt. n. duplex ira. ſ. nature ⁊
moꝛis. Pro vt g̊ deoꝛdinat a deo hꝫ eẽ moꝛa
liter ſic vitiũ eſt: qꝺ nõ eſt pctm̃ pure paſſiõis.
Sed moꝛtalitatem dicit quandã actionẽ ꝑ quã
deoꝛdinat hoĩeꝫ q̃ꝫtum ad deum ⁊ q̃ꝫtuꝫ ad ꝓ/
ximum. Vult. n. expetere ꝑ ſe vindictã: quam
non debet: niſi a deo expetere vel a iudice ſub
deo ꝯſtituto. ¶ Septimo ſuper adiutoꝛio fra
terno ſupſeminauit pauꝑum oppꝛeſſionem.
Hoc pctm̃ clamauit ad dñm. Exo. 3. vñ cla/
moꝛ filioꝝ iſrael venit ad me. Iſti ſunt qui nõ
agnoſcunt fratres ſuos: ſed reputãt eos tanq̃ꝫ
pecoꝛa affligentes aĩas eoꝝ: ⁊ cogentes ſine
intermiſſione: ſudoꝛe: laboꝛe: lõga moꝛte mo/
ri. Ignoꝛantes ꝙ ſicut nos habemus ad ꝓ/
ximum: ita inueniemus dñꝫ noſtꝝ erga nos:
vt pꝫ in euangelio: vbi dñs dimiſit ſeruo debi
tum: ⁊ miſertus eſt eius: ſed ille nolẽs miſeri
ꝯſerui ſui: dñs repetiuit ab eo omne debitum.
Eſto g̊ miſꝟicoꝛs erga ꝓximum tuũ: non eum
oppꝛimendo: ſed exhibendo ei adiutoꝛium: q̃ꝛ
qualeꝫ te ĩuenerit dñs erga inferioꝛem: talem
tu inuenies ſuperioꝛem. ¶ Octauo ſup cari/
tatem ſeminauit odiũ. Nam ſicut caritas cau/
ſat vitam ſpiritualẽ: ſic odium moꝛteꝫ ſpũaleꝫ.
Pª Iohis. 3. Qui odit fratrẽ ſuum homici/
da eſt. Qꝺ fit triplr̃: coꝛde. ſ. oꝛe ⁊ ope. Coꝛde
inuidẽdo: Oꝛe maledicendo. Ope occidẽdo.
vnde dicit. Cũ autẽ doꝛmirent hoĩes. i. cuꝫ hõ
ꝑ negligentiaꝫ non eſt ꝑuigil ſꝫ tepidus: ⁊ acci
dioſus ꝯtra iminentia pericula incautꝰ venit

inimicus homo. Inimicus dei et hoīs eſt diabolus. Sʒ attende eius aſtutiam: qd. ſ. qñ: et vbi ſeminet. Quid? Certe zizaniā: qđ dñs exponens ait. Zizania ſunt hij filij nequā. Eſa. p. Veh genti peccatrici: pplo graui ſemini nequā filijs ſceleratis. Sed qñ? Cum dormirent hoīes. ſ. prelati: vel etiam ipſa ratio in aīa preſidēs. Et vbi? In medio tritici. Semp. n. qrit mala intermiſcere bonis: vt triticum ſuffocetur: et boni malorum exemplo ad ſimilia trahant. Maxime. n. difficultatis eſt: iter maloſ bene viuere. vñ Ber. Bonū eſſe iter malos tante eſt virtutis: qūte difficultatis. Quale nēpe eſt illud: picem tangere: et non inquinari. ¶ Et nota ēt q inimicus qūtūcunqʒ callidus nō pot ſupſeminare zizania: niſi hoīeʒ inueniat dormienteʒ incautū. ſ. et ad bona opera torpentem. Et huꝰ ratio eſt ſm Bonauenturā Quia demon nō poteſt aliqd efficere: quo facto neceſſario cogitemus malum qđ minus ē qūʒ velle et facere: niſi in caſu. ſ. cū cogitatio aīe non eſt circa vtilia occupata. Cum. n. euagat et eſt ocioſa: tunc poteſt ei diabolus imagineʒ turpem et vanam offerre. Et ideo volenti malas cogitationes euadere magna ſollicitudine cauendum eſt: ne ɔtingat aliquādo animuʒ a bonis et vtilibus reuocari. Qđ tñ difficile eſt niſi ei qui ſolitus eſt in bonis aīum exercere. Immo tali delectabilius eſt in bonis et mūdis verſari: qūʒ viris carnalibus in cogitationibus turpibꝰ et fedis occupari. Iteʒ nota ſm Rich. q qūuis demones nō poſſint affectōes malas appetitui voluntario iprimere: nec ipſum mediate vel imediate neceſſitari ad malam affectionē: qñqʒ tamen excitādo mediante imaginatione vel aliqua corporali imutatione i apetitu ſenſitiuo aliquam imoderatā paſſionē faciunt. Quo facto voluntas hoīs pronior eſt ad malam affectioneʒ. Immoderata. n. paſſio in appetitu ſenſitiuo qñqʒ ita obnubilat hoīs intellectū: vt ſibi aliud videatur agendū vel fugienduʒ: qūʒ duʒ erat extra paſſionē. vnde phs. 7. Ethi. Talem ɔparat dormienti et vinolento. Cuʒ autem intellectus dictat aliquid qđ ē malum diligendum: volūtas ceteris paribus ꝓnior eſt ad diligendum illud qūuis ɔtrariū eligere poſſit: nec ad illud incitetur. Si auteʒ cōtingat q p imoderantiā paſſionū in appetitu ſenſitiuo: nō ita obnubilat intellectꝰ: vt dictet illud qđ eſt malū diligendum: et hoc ꝓpter colligantiam naturalem voluntatis humane ad appetitum ſenſitiuum: volūtas eſt pronior ad mouendū ſe imoderate pp predictaʒ paſſionē.

Tertiuʒ principale.

C Irca tertium principale: vbi agitur de eterna bonitatis refulgentia i maloꝝ ſupportatione cum dicit. Serui autem dixerūt. Sequitur. Sinite creſcere. vbi ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: q diabolus non eſt directe cauſa peccati: qꝛ proprium principium actus peccati eſt voluntas. Quia ſm Augu. Omne petīū eſt voluntarium. vnde nihil directe poteſt eſſe cauſa peccati: niſi q pōt mouere voluntatem ad agendum. Mouetur auteʒ uoluntas dupliciter. ¶ Uno mō ab obo: ſicut appetibile mouet appetituʒ. ¶ Aliomodo ab eo q intrinſecus mouet ad volendum. Hoc autem eſt volūtas: que ſola directe eſt cauſa peccati. Sed que ſit cauſa peccati indirecta. Pro hoc nota q ex parte obiecti volūtas mouetur tripliciter. Uno modo ab obiecto imediate: vt cibus excitat deſiderium ad comedendum Alio modo ille qui offert tale obiectum. Tertioꝰ q pſuadet obiectū ꝓpoſituʒ hr̄e rōeʒ boni: ¶ Primoꝰ res ſenſibiles mouent indirecte ad peccandū. ¶ Scđoꝰ homo p occaſionem offerens allectm̄ creature. ¶ Tertioꝰ diabolus ſed indirecte: bonitas cauſat recte. Unde Aug. Nulla alia re fit mens humana ſerua libidinis niſi propria voluntate.

¶ Secunda concluſio eſt: q deus eſt cā peccati permiſſiue. Permittit enim ꝓpter tria. ¶ Primo pp miſericordiaʒ que reſpicit miſeriam. Nā ſi miſia nō eſſet miſicordia dei nō appareret. ¶ Scđo pp iuſtitiā dei que reſpicit meritum et demeritum. Si nō eſſet demeritum: iuſtitia non eſſet nobis nota. ¶ Tertio propter probationem: vt mala peiora excludantur. Unde Aug. Periculoſiſſimū eſt nulla temptatione pulſari. Unde. n. ꝓueniūt mlta mala. ſ. elatio cordis: euagatio mentis et cordis: incircūſpectio ſuiȷpſius: incōpaſſio tēptatoꝝ: ɔtēptus fratrum: ignorantia angeloruʒ: qꝛ Eſai. Sola vexatio dabit intellectum. Unde ſapien. tertio. In paucis vexati.

¶ Tertia ɔclō eſt: q in cā dānationis nō eſt ꝓcipitanter agendū: ſed cū diſcretiōe oīa ſunt diſcutienda. vnde Ber. Ubi vehemēs emulatio eſt: diſcretio eſt neceſſaria. Nā zelus minus efficax et vtilis abſqʒ ſcia inuenitur. Et iō ꝑnicioſus valde ſentitur. vnde dicit: Ne forte

colligētes zizania ⁊c. Sequit̄. Sinite vtraqꝫ
creſcere: vbi dat locum pnīe: ⁊ monet ne cito
amputemus fratrem: qꝛ fieri pōt ꝙ hodie ma/
lus cras bonus erit. vnde dicit. Ne forte colli
gentes zizania eradicetis pariter ⁊ triticū. vn/
de Gen. 18. Abſit a te vt hanc rem facias vt
occidas iuſtuꝫ cū impio. Nō hic ꝓhibetur era
dicatio feſtinata: dānoſa: ſuſpicioſa. Feſtinata
qꝛ ꝑus dꝫ corrigi: ſicut pater filiū diſciplinatū.
¶ Primo adhibet minas. ¶ Scdo virgas
deinde grauiora flagella: ⁊ ſi ſic nō corrigitur
hereditate priuat̄. Dānoſa: vt cuꝫ mltitudo ſit
in cauſa vel princeps: niſi fuerit iniuria redun
dans in detrimētum eccl̄ie. Suſpicioſa. ſ. qñ
dubiū eſt de alicuius malicia: dānandus non
eſt ſed differendus: quouſqꝫ ꝯtumax inueniat̄
Et tunc nō pp ſuſpicionē: ſed propter cauſam
manifeſtam pibit. vnde dixit. Sinite vtraqꝫ
creſcere vſqꝫ ad meſſeꝫ. Quia ſicut ſegetes ma
ture tunc colliguntur: ſic comparata cauſa ma
nifeſta tolluntur mali de medio.
¶ Quarta ꝯcl̄o eſt: ꝙ dn̄s ꝑmittit malos vi/
uere pp quatuor. ¶ Primo vt ipſi ꝯuertan
tur. Non. n. vult dn̄s mortem peccatoris ⁊c.
¶ Scdo vt iuſti p eos exerceātur. ¶ Tertio
vt oſtendat̄ diuina potētia. Quia ſi homo eēt
ſibi derelictus ſtatiꝫ deficeret: niſi manu oīpo
tentie diuine fulciret̄. ¶ Quarto ad oſtenden
dum ſuaꝫ clementiā: q facit oriri ſolē ſuum ſup
bonos ⁊ malos. Quartū ꝓncipale.

c Irca quartum principale: vbi agitur
de extrema ſeueritatis ſnīa in eorum
finali punitione: cū dicitur. Colligite
primo zizania: Vbi ſunt duo documenta.
¶ Primū documentum ē: ꝙ ibi fiet diſtribu
tio ſm̄ exigentiā vniuſcuiuſqꝫ. vnde dr̄. Col
ligite ⁊c. Criſo. Vt nō timeāt boni: qſi ſimul
debeat tolli cū zizanijs frumentum. Oſtendit̄
hic angelicū officiū in tribus. In colligēdo: in
alligando: in ꝯgregando: Colliguntur. n. ꝑ/
uerſi p ſeparationē a bonis. Alligantur p cō
iunctionē in penis. Congregantur. n. boni p
vnionē in gaudijs. O qꝫ letantē meſſem totā
ꝯgregabūt: q tam gaudenter vnū granū: vnā
ſcilicet aiaꝫ colligere leguntur. Et alligate: vt
.ſ. nō poſſint euadere: nō ſolū demerito culpe:
ſed nec de eternitate pene. In faſciculos. glo.
Nō in vno faſce. Pro modo. n. ꝑuerſitatis
ſue vnuſquiſqꝫ punietur. vnde Grc. Sicut
in domo patris manſiones multe ſunt: ꝓ di/
uerſitate virtutis: ſic dānatos diuerſo ſuppli/
cio gehēne ignib⁹ ſubijcit diſparitas criminis
Sequitur. Triticū: vbi deſcribitur ꝑmiuꝫ ele
ctoꝝ: qđ ex tribus creſcit. ſ. ex ꝓpria cuiuſlibꝫ
felicitate: qđ notatur in tritico: ⁊ cōi beatorum
ſocietate: qđ notat̄ i ꝯgregādo ⁊ ex loci ameni
tate: qđ notat̄ in horreo. ¶ Et nota ꝙ triticuꝫ
tripliciter ꝯſiderat̄. ¶ Primo ꝓut eſt i agro
ſic ſignat imꝑfectos in via: qui ꝑcepta dei cu/
ſtodiunt facientes fructum trigeſimuꝫ. ſ. cum
fide trinitatis decē precepta ſeruando: vel fru/
ctuꝫ ſexageſimū ſuperaddendo ſex opa miſeri
cordie: vel fructū centeſimū. ſ. ad laudē ⁊ glo/
riam dei oīa perficiēdo. ¶ Scdo prout eſt in
area ſic ſignat viros perfectos: qui dei ſeruāt
conſilia. Area. n. religionē ſignificat. Triticū
enim in area purgari ſolet: a tribus. ſ. a paleis
ab ariſtis: ⁊ a ꝯmixtione pulueris. Sic multi
ſunt religioſi: q malam hn̄t cum ſecularib⁹ ſo/
cietateꝫ: ⁊ hoc eſt triticū cuꝫ paleis: quapropter
ſunt purgandi: vt triticum in area. Item ſunt
alij q habent nimiam moꝝ leuitatem. Et hoc
eſt triticum eſſe cū ariſtis: que leues ſunt ⁊ ari
de. Itē ſunt alij: qui hn̄t nimiaꝫ terrenoꝝ cupi
ditatem: ⁊ hoc eſt triticum eſſe cū puluere. Et
ideo purgandi ſunt. Alias eos diabolus cri/
brabit ⁊ agitabit de cupiditate in cupiditatem:
Luc. 23. Ecce ſathan expetiuit vos ⁊c. ¶ Itē
tertio ꝓut eſt in horreo. Et ſic ſignificat ſctōs
in gloria: vbi ſunt ſimul ꝯiuncti a ventis tem
ptationū ſemoti ⁊ ſecuri: ⁊ de nullo iaꝫ purgā
di: qꝛ mors vltra non erit. Ezechl. 39. Sciēt
qꝛ ego dn̄s ds̄ eoꝝ: eo ꝙ ꝯgregaueriꝫ eos ad
terraꝫ ſuā: ⁊ nō abſcōdā vltra faciē meā ab eis.
¶ Scdm̄ documentū eſt: ꝙ quilibet ſm̄ iudi
cium ſapientis ante iudiciū dꝫ facere iuſtitiaꝫ:
culpā delendo p penitentiaꝫ cito: nō vſqꝫ ad fi
nem vite ꝓcraſtinādo. Sed proh dolor pauci
ſunt: q nūc pnīaꝫ agant hic in terra. Sꝫ plures
ſunt i Italia. Quā pnīaꝫ agē nob̄ ꝯcedat ihs.

¶ Dn̄ica in ſeptuageſi. Sermo de ep̄l'a. 5.

n Eſcitis qđ
hij qui in ſtadio currunt.
Prima coꝝ. 9. Scdm̄ qđ
dicit Ber. Ociū faſtidiuꝫ
gn̄āt. Exercitiū deſideriū
Tolle ocium: exercitare
in aliquo: ⁊ ſtatim ſenties ſola te appetere que
famem tollant. vnde ſubito ꝓcedenti de ocio
ad laboreꝫ: graue cernitur oē quod incipitur:

Sed poſtq̃ ab his diſſueſcere ad illa pauliſp aſſoleſcere cepit: vſus tollit difficultatẽ: inuenitq̃ facile qđ impoſſibile ante putauit. Sed q2 ſm Iſido. Tm̃ in hac vita eſt licitu3 operari bonũ: poſt hanc vitam nõ iam opatio expectatur: ſed retributio meritoꝝ. Hec vita impijs longa ⁊ grata: in oculis autẽ iuſtoꝝ amara ⁊ breuis. Ideo apl's volẽs nos ꝯtinue meritorijs actionibus exerceri bene hortat nos.

¶ Primo ad boni operis exercitationem.

¶ Scđo ſubiũgit motiuã rationẽ: ſic currite.

¶ Tertio declarat hoc p anteceſſoꝝ exemplificationem: ibi. Nolo. n. vos ignorare frẽs.

Primum principale.

Circa p̃mũ principale ſunt. 5. ꝯ̃es.

c ¶ Prima ꝯ̃clu'o eſt: doctrina beati Ber. d. Valde cauẽdũ eſt illud qđ multi ſtulti faciunt: qui quanto diutius viuũt: tanto maiorem ſibi ſpem viuendi nutriunt: ⁊ timorem feſtinantis mortis abijcientes: a propoſito ſancte vite deficiunt. Ideo eſt: q2 quanto diutius viuit aliquis: tanto breuius victur9 eſt: ⁊ tanto citius retributionez totius vite ſue recepturus eſt. Sicut igitur vides per ſingulos dies in preteritum in opinione tua vitam creſcere: ita certus eſto ſpatium bene viuendi decreſcere. Eſto itaq3 ſollicitus: vt ſpatium vite quod tibi reſtat: quia neſcis q̃3 breue ſit: ſic expendas: vt de die in diem ſanctum mentis propoſitum ad meliora extendas: quatinus ſi quid te grauat bene viuere: quantomagis laborem tuum oportet ad finez feſtinare: ⁊ te ad requiem ⁊ coronam appropinquare. Et ideo dicit. Neſcitis quanta eſt vtilitas bene viuere .i. in virtutibus pficere: in q̃ non vni ſ3 oibus ꝓmiſſa eſt palma qui in ſtadio currunt.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: q2 per curſu3 currẽtium in ſtadio intelligimus ſpirituale motum qui fit in virtuali actione. Videmus nanq3 i curſu materiali q2 eſt terminus a quo receditur: ⁊ terminus medius per quez inceditur: ⁊ terminus ad quẽ in quo quieſcitur. Sic etia3 d3 eſſe in curſu ſpirituali. ſ. terminus a quo quez debemus deſerere qui eſt peccatũ. Terminus ad quem eſt gloria in qua appetitus deb3 quieſcere: ſed terminus medius eſt ſtatus gratie: p quem debemus icedere. vnde ſpiritualiter debemus currere nõ mutãdo parẽtes p pcti infectionẽ: ſ3 v̾tuali opatiõe merẽdo vitã eternã.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: q2 per ſtadium intelligitur tempus gratie: in quo ſolu3 meritorie operatur. Nam poſt hanc vitam nihil reſtat: niſi retributio cuilibet ſecundum exigentia3 debitura. Nam ſicut ſtadium eſt quoddã ſpatium ſtatutum, p brauio ad currendum: in cuius p̃ncipio curſores ꝯſtituũtur: ⁊ i fine brauiũ ponit quo velocius currẽs p̃ ceteris remuneratur. Sic hoc tp̃s gratie a deo eſt ſtatutũ: vt quilibet poſitus in p̃ncipio ſue diſcretiõis currere d3 virtuoſa exercitatiõe: vt ſic in tali curſu pſeuerãs: brauio eterne beatitudinis remuneret.

¶ Quarta ꝯcluſio eſt: q2 tria genera hominũ ab initio fuerunt in mundo. ſ. pagani: iudei ⁊ xp̃iani. Pagani ſunt qui neq3 nouũ neq3 vetus teſtamentũ recipiunt: ſed ſm ꝯcupiſcentiã in qua nati ſunt ambulant. Iudei ſunt q legez Moyſaycã ad litterã ſeruãt ſe circuncidẽdo ⁊ alia legalia faciendo. Chriſtiani ſunt qui euãgelium ore xp̃i, platum cuſtodiũt: ſe baptizãdo ⁊ alia eccleſiaſtica ſacramẽta reuerenter ſuſcipiendo. Gẽtes dicũtur pagani: eo q2 ita manẽt ſicut geniti ſunt. i. in contagio peccati originalis: qđ ab ipſa origine ꝯtrahitur. Eph. 2. Eram9 nãq3 filij ire: id eſt debitores pene eterne. Sed heu vt recolit nobis hodie mater eccleſia. Hij omnes fecerunt mirabilem curſum: Immo vt verius dicam infelicem caſum. In primo parente ceciderunt a dignitate angelorum ad conditionem iumentorum. A paradiſo voluptatis in exilium laboris ⁊ doloris. A libertate ſpiritus: in ſeruitutem carnis. A ſtatu gratie in ſtatum culpe ⁊ omnis miſerie: ſcilicet famis: ſitis: caloris: frigoris: tribulatiõis infirmitatis ⁊ neceſſitatis moriendi. vñ dicit. Oẽs quidem currunt. ſ. in ſtatu ſuo ſ3 nõ eq̃le premium apprehendunt vite eterne.

¶ Quinta concluſio eſt: q2 licet plures ſ3 diuerſitatem ſtatuum diuerſimode currãt. Un9 tamen ſcilicet fidelis accipit brauiu3. ¶ Et nota q2 ad hoc q2 aliquis mereatur brauium accipere: quatuor vnitates debet habere. ¶ Prima eſt vnitas virtualis: que eſt integritas mẽtis p ꝯſtantiam ſemper meritoria actione currendo. vñ phs dicit. Ds non eſt ponere ſ'ba3 ocioſa3: ideo q̃ſi nãliter deb3 homo bñfacere. Et h̃ eſt currere per opa bõa ⁊ non ſtare. Ad hãc vnitatem hortamur Deut. 7°. Audi iſrl'. Dñs ds tu9 vn9 eſt: Ibi nõ tm̃ vn9 nũero deſignatũ: cũ ſup oẽ3 numer2 ſit credẽdus: ſed q2 nũq3 ab alio i aliud v̾tit. Pſal. Tu aũt idem ipſe es. In hac vnitate d3 bõ ſuu3 p̃ncipiũ imitari. vnde apl's dicit. Vnus accipit brauiũ.

¶ Secũda eſt vnitas moralis: q̃ eſt cõformitas caritatis. Actu. 4. Multitudinis credentium vnus intellectus in fide: ⁊ vnus affectus in caritate. Huiuſmõi vnitatis dulcedinem exprimit pſal. d. Ecce q̃ꝫ bonum ⁊ q̃ꝫ io. ⁊c. Et vtilitatem oſtendit: q2 hec meret̃ in p̃ſenti benedictionez gratie: ⁊ in futuro vitã glorie. Ad hãc hortat̃ nos apl's eph. 4. Solliciti eſtote ſeruare vnitatem fidei a vinculo pacis. ¶ Tertia vnitas ẽ ſp̃ualis: q̃ eſt ↄiunctio dei ⁊ aie in vita p gratiam. Pſal. Mihi aũt adherere deo bonũ eſt. Hac. n. adheſione caritatiua aſtringitur deo fortiter ⁊ ſecure ad moduꝫ glutinis: dum tam ſuauiter: q̃ꝫ ſecure deo inherens: caritate terribilius ip̃a gehẽna iudicat eſſe leuiſſimo crimine vultum offendere maieſtatis. Hac. n. vnione quaſi glutino aromatũ aia cõiungit̃ deo. De q̃ apl's. Qui aũt adheret deo: vnus ſp̃us eſt. ¶ Quarta eſt vnitas celeſtis: q̃ eſt ↄiunctio dei ⁊ aie in patria per gl'iam: vbi aia ſancta capax eſt eternitatis: ſapientie ⁊ dulcedinis dei: q2 memoria retinebit deuꝫ ſine obliuione ſciẽtia cognoſcet ſine errore: amore amplectet̃ ſine alterius receptõe: ⁊ ita pficiet̃ illud in illa effabili vnione deitatis ⁊ humanitatis. Sic aia rationalis ⁊ caro vnus eſt hõ: ita d's ⁊ hõ vnus eſt xp̃s. Et hoc eſt q̃d dicit. Sed vnus accipit brauiuꝫ. i. p̃miuꝫ curſus: vel vnus pſeuerans in vnitatibus vt dictum eſt.

Secũdm p̃ncipale.

Circa ſcd'ꝫ principale: vbi ſubiungitur ad huiuſmõi curſum motiua rõ: cuꝫ dicit̃. ſic currite. vbi ſunt due ↄ°es. ¶ Prima ↄcl'o eſt: q2 talis curſus ſp̃ualis ſolum perficitur caritate. vnde glo. dicit: q2 quia vnus accipit brauiũ. i. p̃mium curſus: ⁊ vos ſic currite per op̃a meritoria. ſ. caritatis pſeuerantes vſq3 in finem: vt ↄprehendatis brauiũ eterne vocatõis. Quod aũt caritas ſit motus huius curſus: patet. Nam p̃a Thimo. p̃. Finis p̃cepti eſt caritas de corde puro: ↄſcientia bona: ⁊ fide non ficta. Glo. Caritas eſt finis conſumationis: non conſumptionis. Plenitudo enim legis eſt dilectio. Ro. 13.

¶ Secũda ↄcl'o eſt: q2 q̃tuor ſunt motiue rões: q̃ mouent nos ad hunc curſum. ¶ Primuꝫ eſt amor euadendi p̃iculum. Nam hõ poſitus in via p̃iculoſa: velociter currit: ⁊ ſic pctõr eſt in via p̃iculoſa. Et ideo currere d3 de pctõ: q2 ſi viã peccati ↄtinuaret: duceret eum ad mortẽ gehẽne. Et h̃ eſt q2 dicit. Omnis. n. q in agone ↄtendit. ſ. ↄtra diabolica temptamenta. Et ideo velocius currendũ eſt: viril'r reſiſtẽdo. ſ. ab illicitis abſtinendo: nõ vt coronam accipiamus corruptã: ſed eterne retributionis. vnde Aug. Non terrenis ⁊ marceſcẽtibus floribꝰ ſed eternis ↄſertaꝫ gẽmis in modum regalis dyadematis ſp̃ualis corona ↄſeruat̃. ¶ Scd'ꝫ eſt tp̃is neglecti recupatio. Nam aliqs nimis moratus in via aduertens ſe dietam dimittere nõ poſſe: ſed debere implere velocius currit. Sic ſp̃ualiter qs in delectatiõibus mundanis aliquãdiu moratus: in viã gratie d3 feſtinãter currere: vt tp̃s neglectum valeat recupare. vñ dicit. Ego aũt ſic curro: nõ q̃ſi in incertũ. q. d. Legitima bona opor: nõ quaſi in incertũ faciẽdo aliq̃: de quo p̃mio nõ ſum certus. Si negligenter reduno tp̃s: ſic pugno ↄtra hoſtes: declinando malum: nõ quaſi aerem verberãs. i. nõ inaniter me fatigãdo: ⁊ aduerſariuꝫ nõ ledendo. S3 viriliter aggreſſus ſum aduerſarium: vt tp̃s inaniter neglectum recuperetur. ¶ Tertium eſt tp̃is breuitas: vt p3 in curſore Naꝫ curſor h̃ñs longaꝫ dietã in p̃uo tp̃is ſpacio p̃ficere: feſtinat eo magis in curſu: vt ad terminum in quem tendit: attingat. Sic ſpiritualiter currenduꝫ eſt velocius magnitudine maioris p̃nie. vt merito citius ptingamus ad p̃miuꝫ. Et h̃ per tp̃is breuitatẽ. vnde Job. 9. Dies mei velociores fuerũt curſore. Illuſ. n. curſor quando dormit vel q̃eſcit: currit. Sed nos omni hora currimus ad mortẽ: q2 vita eſt curſus ad mortem. vnde dicit. Caſtigo corpꝰ meum p declinatõem mali: rep̃mendo. ſ. illicitos motus carnis acriori p̃nia ad' poſſibilitatẽ ſubſtinẽtis. Pſal. Caſtigatio mea in matutinis. Et dicit. Caſtigo: nõ occido. Roma. 12. Rationabile ſit obſequm veſtr̃. Et in ſeruitutẽ redigo: per op̃ationẽ bõi. Corpꝰ. ſ. ſpiritui ſuire cogendo: ⁊ ſenſualitateꝫ rõni. vñ Aug. Seruituti hõ ſubijcit̃: dum nõ ſuam: ſed ſp̃us pficit voluntatẽ. ¶ Quartũ eſt remuneratio Qñ. n. curſor ſcit q2 i ſero h̃ebit bonũ hoſpitiũ feſtinat i curſu: vt ad illud ptingat. vñ ſp̃ual'r in bonis op̃ibus currẽs: pp dulcedineꝫ ⁊ deſiderium vite eterne feſtinat: ne deſiderio fruſtretur: reputãs pp ſuam puitatem ſe indignũ. Et iõ ait. Ne forte cum alijs p̃dicauerim: me. ſ. in ip̃ſa p̃dicatõe defectuoſuꝫ inueniẽs. Ip̃e reprobus. i. a deo reprobatus pp indignitatẽ vt indignus h̃itatione eterne patrie efficiar: Apl's terret nos: vt timeamus ſuo exẽplo me

diante: q2 ſi h ſibi ɔtingere poſſet: q̃to magis nob cauendū eſt: ne offendēdo ſim⁹ reprobi.

Tertium ṗncipale.

Circa tertium ṗncipale: vbi h ꝓbat c ꝑ antiq̃ꝝ exēplatōem: cuʒ dicit. Nolo eiʒ vos igno. fra. vbi ſt due ɔ°es.

¶ Prima ɔcl'o eſt: ꝙ ad conceptōeʒ moꝝ m'tum ꝓſunt exēpla bonoꝝ. vnde Iſido. de ſū. bo. dicit. Deus cum nos ṗceptis ſuis admonet: ꝛ vite ſcōꝝ boni opis exēpla ꝓponit: nulla eſt iam de reatu excuſatio: q2 lex dei quotidie ad aures nr̃as pulſat: ꝛ ſctōꝝ documenta: bonoꝝ ex^a: cordis noſtri affectū ꝓuocāt. vnde ſm eundē. Orandus eſt ds: vt ṽtutes quas ſctis ṗparauit ad coronā: nob ad ꝑfectum ſint poſite: nō ad penā. Et ſi prauoꝝ ſepe ſecuti ſumus exem^a: cur non imitemur ſctōꝝ digna: ꝛ deo placita facta? Etiā ſi apti ſum⁹ imitari iniq̊s in malū: cur pigri ſumus imitari iuſtos in bonū? vnde dicit. Nolo vos igno. fra. ſ. inſtitutiones fidei ꝛ exercitia virtuoſa: quoniaʒ patres noſtri. i. inſtitutores fidei: omnes perfecti exiſtentes in virtute. ſub nube fuerūt. ſ. exēplaris informationis: protegente nos ab eſtu carnalis impugnationis.

¶ Scd̃a ɔcl'o eſt: ꝙ ſingl'e virtutes in ſingl'is patribus ꝛ ꝓphis ſunt nob exēplificate: vt tendentes ad meriti ꝑfectiōem: ipſas virtutes in ipſis diligētius attēdamus. vñ ex^o ſctōꝝ qb⁹ edificat' hō: varias faciūt ſectari virtutes. Humilitatis ex xp̃o: deuotōis ex petro: caritatꝫ ex iohe: obie de abraam: tollerātie de iacob: caſtimonie de ioſeph: māſuetudinis de moyſe: cōſtantie de ioſue: benignitatis de ſamuele: mĩe de dauid: abſtinentie de daniele. Sic ꝛ cetera facta ṗoꝝ quo labore: quo moderamine: qua itentione vel ɔpunctōe gerant': vir ſctūs imitanda ɔſideret. Et ideo dicit Iſido. de ſū. bo. ꝙ q ſctūʒ viꝝ imitat': quaſi exēplar aliqd̕ intuetur: ſeqꝫ in illo quaſi in ſpeculo ꝓſpicit: vt adijciat qd̕ deeſſe virtutis agnoſcit. Minus. n. ſeip̄m hō ɔſiderat: ſed duʒ alteꝝ intendit: illō quod minus eſt luminis adijcit. Hoc. n. innuit apl's di. Omnes mare trāſierunt: ꝛ oēs in moyſe baptizati ſunt. Baptizati dicunt' in moyſe: in nube: ꝛ in mari: q2 illa oīa gerebant formaʒ ꝛ figurā noſtri baptiſmatis. Moyſes enim xp̄m: nubes ſpūm. ſ. mare rubꝝ baptiſmum ſignificat ſanguine chriſti rubricatum ꝛ ɔſecratum. Ppl's tranſiens ſignificat fideleſ Mors egyptioꝝ ſignificat ablutōem pctōꝝ. Illa ergō oīa noſtri fuerunt figure. Illa tunc figurate geſta: nunc in noſtra ſalute ɔplentur quia tunc futura ṗnunciabant': non preterita leguntur: ꝛ ꝑſentia cognoſcunt': vnde dicit. Eandem eſcam ſpūalem. i. virtualem exercitationem: qua nunc ſpiritual'r reficimur: pro tunc manducabant vſu ɔtinuo: in augmentuʒ meriti virtualis actionis: ɔſequēte eos petra. Nam ſm Iſido. Perfectoꝝ virorum eſt nō quenlibet ſanctorum imitando: ſed ipſam veritatem intuendo iuſtitiā opari. vel ſic. Eandeʒ eſcam ſpūalem manducauerunt. i. corpus xp̄i in ſigno ſpiritualiter intellecto: ꝛ oēs eundem potum biberunt. ſ. xp̄i ſanguinem in ſigno. Sic loquit' de cibo ſpirituali ꝛ potu ſpūali ꝑ fidem: nō de corporali. Aug. Spiritualeʒ ergo potū queʒ biberit ipſi et nos debemus: q2 idē illoꝝ pot⁹ ꝛ noſter ſignificat'. Et iō illoꝝ cib⁹ et potus noſter idem eſt miniſterio ꝛ ſignificatione: non ſpē: q2 idem xp̄s illis in petra eſt figuratus: nobiſ in carne manifeſtatus: ꝛ altari ſub ſpecie panis ꝛ vini figuratus. Inſignis vtiqꝫ diuerſis eadeʒ eſt fides. Sʒ illi venturꝫ nos pñteʒ veniſſe credimus. Et iō dicit ſpūalem. Spiritual'r aūt biberunt eundem: quem nos corporaliter nō eundem. Seqtur. Conſequente eos pena: que xp̄ʒ figurabat: ꝛ fidei eiuſdem fuit ſignum. Manete ergo in fide: ꝛ videte ſigna varia. Ibi. n. erat petra xp̄s: nobis quoqꝫ in altari poſitus xp̄s eſt: ſi ſpēm viſibileʒ attendas: aliud eſt. ſi intelligibilē ſignificationem: eundem potum ſpūalem biberūt.

¶ Dominica in. lxx^a. Sermo. 36. de euāg°.

Simile eſt regnum celoꝝ homini patrifamili. ꝛc. Mat. 20. Q2 ex ocioſitate multa mala ꝓueniunt. ſ. in corde: q2 ſm Ber. Ocium cogitationū malarum eſt ſentina. In ore: quia ſm eundē eſt mater nugaꝝ: ꝛ nouerca ṽtutum. In ope quia ſm Oſeam: iniquitas ſodome fuit ſaturitas panis ꝛ ociū. Et ideo in die iudicij omne momentum exigetur a te: qualiter ſit expreſſū Et ideo damna talis negligentie ꝛ ocioſitatꝫ beatus Ber. deuotiſſime deplorat: dicens. O bone ieſu cur intermiſi te vllo tempore in corde meo verſari: te tota mente amplecti: oīa

ſnterioꝛa mea vbi tunc erant: quando tecum
non erant? Deus vite mee q̄ʒ vane ꝯſumpta
q̄ʒ infructuoſe elapſa ſunt a me tp̄a mea: q̄ de/
diſti mihi: vt facerem voluntatē tuam in eis:
⁊ nō feci. Quomō ſubſiſtā? Quomodo leua/
re potero oculos meos ante faciem tuā in ma
gno illo examie: quā͂do numerari oīa peccata
mea iuſſeris: querēs fructum in eis? Adeant
in obliuione corā te tp̄a: que ꝑdidi infructuoſe
Fiat h̄ reſiduū tp̄is mei ſanctificatum in gra
tia tua. Et ideo euā͂geliſta volēs aīare ad ſpi/
ritualis exercitij ⁊ laborum inhiationem: po/
nit ſex conſideranda.

Primum ꝓ͂ncipale.

c Irca primum principale: vbi poniť
nobis opariorum in vinea dei cōdu
ctio: cum dicitur. Simile eſt regnū
celorum: ſunt quinque concluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ hec dn̄ica ſeptuageſima
appellatur: q2 nunc repꝛ̄ſentat ecclīa tp̄s capti/
uitatis iſraelitice plebis: que ꝓpter ſua pecca
ta punita fuit in ſeruitute babylonica ꝑ annos
ſeptem: vbi ſicut ait pſal. ſuſpēderunt organa
ſua: dicentes. Quomō cantabimus canticum
⁊c. Hoc idem dn̄s futuroꝝ preſcius: ꝯmina/
tus fuerat. Ihere. 25. Perdam inq̄t ex eis vo
cem gaudij ⁊ letitie. Qđ etiā myſtice expoſitū
in noſtra. 70. obſeruamus cātica letitie ſuſpē/
dendo. ſ. allā. Te deum laudamus. Glīa in
excelſis ⁊c. Quia ꝫ hoc tp̄e ſigna letitie ſunt
penitus relinquenda: ⁊ lamenta pnīe aſſumē
da: ideo ecclīa aīat nos in officio hodierno:
verbis: exēplis ⁊ ꝓmiſſis: vt pnīe opibus in
ſiſtamus fidelr̄. Verbis. Nam in epl̄a horta
tur nos ad currendum ꝑ pnīe opera: ad certā
dum ꝯtra diabolica tēptamenta. In euā͂gelio
vero ad laborandum in ꝯſcientie vinea. Exē
plis. ſ. tres viros ⁊ eoꝝ dicta ꝓducens in me/
dium: q̄ erant peccatores maximi. ſ. Dauid:
cuius verba recitanť in miſſa. ſ. ipſius introi
tu. d. Circundederunt me: ne q̄s deſperet de
peccato luxurie. Paulū cuius verba ſunt in
epl̄a: ne quis deſperet de peccato ſupbie. Et
Mattheum: cuius verba ſunt in euā͂gelio: ne
quis deſpet de peccato auaritie. Promiſſis.
Promittit. n. laborantibus denariū: curren
tibus brauium: ⁊ pugnantibus coronā.

¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ methaphorice regnū ce/
lorum eſt pn̄s ecclīa: vel iuſtoꝝ vita. ⁊ ſic eſt
ꝯparatio tam ꝑſone ad perſonā: q̄ʒ negocij ad
negocium: ⁊ eſt ſenſus. Negociū qđ fit in ec
cleſia: eſt ſimile negocio tali: quod ab hoīe pa
trefamilias quā͂doqʒ fit. Et ita ſʒ Greg. re/
gnum celoꝝ dicitur ecclīa militans: q2 cum tri
umphante facit vnum regnum: in q̄ eſt vnus
rex. ſ. trinitas. vna lex. ſ. caritas. vna plebs. ſ.
xp̄ianitas. vna merces. ſ. eterna felicitas: que
hic quodā͂modo hēťur in ſpe: ⁊ ibi ꝑcipiť in re

¶ Tertia ꝯclō eſt: q̄ʒ iſte paterfamilias eſt dš
trinitas: quo ad creationem: gubernationem
⁊ ꝯſeruationem oīum creaturaꝝ. Singulari
ter tamen rōnalium per ſue imaginis ꝯſigna/
tionem: luminis naturalis impreſſionē: eter
ni premij oblationem. Specialiſſime autē eſt
pater oīum fidelium per vocationem: inſtru/
ctionem: ⁊ nutritionem. Deutero. 32. Nūq̄d
nō eſt ipſe pater tuus ⁊c. Familia eius eſt vni
uerſitas viatoꝝ: beatoꝝ: damnatoꝝ: que pn̄t
dicere illud pſal. Ipſe fecit nos: ⁊ nō ipſi nos
⁊c. vnde Aug⁹. ſuper gen̄. dicit. Qđ deus in
hoc mundo fecit ſibi triſtegū: cuius pars ſupi
or eſt regio lucis: in qua habitant victores.
Inferiō aūt eſt regio tenebraꝝ: in qua hīant
victi. Media ꝑs ē lucis ⁊ tenebraꝝ: vbi habi
tant militātes. In ſupiori eſt tm̄ gaudiū: in in/
feriori tm̄ luctus. in mediū vtrūqʒ mixtum.

¶ Quarta ꝯclō eſt videre de vinea: que ſit.
Et dicitur ꝙ eſt ꝯſciētia. Nam ſicut in vinea
debet eſſe clauſura: vt canes ⁊ porci deuaſtan
tes eam arceantur. Sic reuera opʒ ꝯſcientiā
eſſe clauſam per circūſpectionem ſenſuū exteri
orum: ne canes inuidie: ⁊ porci luxurie intrā/
tes: ⁊ intima cordis penetrātia per imaginati
ones ⁊ affectōes carnales ipſam deuaſtent.
Eſt q̄daʒ felix: quē faciunt aliena ꝑicula cautū
Hec vinea habet palmites ꝓ fructibus facien
dis: puta que ſunt manſuetudo: caſtitas: patiē
tia: ceteraqʒ innumerabilia bona: que omnia
generaliter in ea adeo ſunt plantata: vt afferāt
fructum. Hec vinea magnum laborē exigit
quia cum ſit bene culta: copioſiſſimum reddit
fructum. Alias fieret ſterilis. Prouerb. 34.
Tranſiui per vineam ſtulti. i. vitam negligē/
tis inſperti: ⁊ operuerunt faciem eius ſpine:
ſcilicet ſollicitudinis.

¶ Quinta concluſio eſt videre de operarijs.
Nam hec vinea cōmiſſa eſt excolenda Ade: ⁊
toti ſue poſteritati. vnde ſicut Adā poſit⁹ erat
in paradiſo colere ⁊ operari eum: vt diciť ge/
neſis. 2. ſic ⁊ nos poſiti ſumus ſuper vineam
ſcilicet conſcientiam: que eſt vinea iuſtitie exco
lendam. Sicut autē mercenarius poſitus in

vinea ſua ſi neglexerit eam: non ſolum merce
dem ſuam perdet: ſed etiam deſerta vinea exi-
getur ab eo: ſic ⁊ nos ſi eius culturam debitã
neglexerimus: nõ ſolũ de ea ꝓijciemur: ſed
etiam a nobis quod neglectum fuerit: exiget.
Uinea enim dei nõ extra nos eſt: ſed in nobis
ipſis plantata eſt. Prima cor. 3. Dei cultura
eſtis. vnde iſte paterfamilias exijt per ſuã ma
nifeſtationem. Primo mane .i. pª mundi eta
te: vel in principio diſcretõis. Conducere opa
rios nõ ocioſos: non verboſos: q negligũt vl
dicunt: ⁊ non faciunt. In vineã ſuam: in qua
.ſ. palmites virtutum ꝯplãtauit. ¶ Sed heu
in hac vinea pro vino ꝯpunctionis: ⁊ deuotio
nis: ⁊ dilectionis: multi habent vrticam vren
tium carnalium deſideriorum: ⁊ ſpinas ama-
ritudinũ ⁊ odioꝝ. vnde ſi huic vinee propter
pigritiam nõ adhibeatur debita cultura: ſpine
⁊ vrtice ſuccreſcentes: vinee creſcentiã ſuffoca
bunt. Et ideo ne fructus tam ſegniter negliga
tur: hec vinea eſt putanda: fodienda: cuſtodiẽ
da: vindemanda. Putabitur .n. per vitioꝝ
extirpationem. Nam ſm Ambr. vinea reciſa
frondeſcit. Semiputata frõdeſcit. Neglecta
penitus luxuriat. Johis. 15. Omnem palmi
tem in me ferentem fructum purgabit eum.
Foditur per amoris diuini inflãmationem.
Hic .n. amor omnes amores mũdanos ⁊ q̃ſi
ad radicem vitis ſubortos eradicat ⁊ euellit.
Cuſtodit etiam: ne a beſtijs nociuis deuaſtet
Et ideo turris in medio eius edificat. Mat.
21. Per quam diſcretio rõnis intelligit: qua
mediante aditus beſtiaꝝ precludit. Deutero.
28. Uineam plantabis ⁊ vinũ nõ bibes: quũ
vaſtabitur vermibus. Uindemiabitur quoq
per noſtre intentiõis in deum directionẽ: vt
ſcilicet ſicut in vindemia exteriori botri abſci
duntur ⁊ ꝯportant: ſic omne opus bonũ per
nos factũ: de laude hoiũ abſcidat: ⁊ in vnũ
vltimum finem ꝯportet: ne verificet illd pſal.
Uindemiant eam q pretergrediunt ea.

Scdm principale.

Irca ſecundũ ꝑncipale: vbi propo
nitur nobis conductorum ad opus
miſſio: cum dicitur. Conuentõe aũt
facta: vbi ſunt due concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: quia ſm Chryſoſtm
conuentio eſt vite eterne promiſſio. Ideo ſal
uator ad hanc vineam rite ac debite excollen
dam: ꝓmiſſione vite eterne plures conduxit:
quantum ad diuerſos ſtatus hoiũ: qui ſunt
quinq .ſ. prelati: mercatores: milites: miniſtri
eccl'ie: ⁊ viri religioſi: ⁊ agricole. ¶ Per eos
ergo q mane conducunt: accipiuntur prelati:
qui primo vocantur ad opera iuſtitie. De qui
bus dicit ſapien. 2. Diligite iuſtitiam. Alios
ergo debent precedere in opibus iuſtitie. Et
ideo mane vocant. Exo. 8. Cõſurge diluculo
¶ Per hos qui hora tertia vocant: accipiunt
negociatores. Quibus congruit hoc quod di
citur. Inuenit alios ſtantes in foro ocioſos:
quia hora tertia forſan ſignat: ꝙ iter crucifixo
res domini computantur. Mat. 15°. Et erat
hora tertia: ⁊ crucifixerunt eum. Quod dicit
de crucifixione facta per linguas iudeoꝝ ſimil
quia mercatores cõſueuerunt pro lucro ſuo iu
rare: ⁊ ſic quodãmodo linguis crucifigunt.
Lingua enim iurantis: quaſi clauus ⁊ lancea
crucifigentis. Ideo enim iurant: vt eis credat.
⁊ ſic proximum decipiant. ¶ Per eos qui cir
ca horam vocantur ſextam: milites deſignant
quia cum hora ſexta dominus crucifigeretur:
a militibus veſtibus ſuis ſpoliatus eſt. Mat.
27. Signans eccl'ias: que rebus ſuis a militi
bus ſuis ſpoliãtur. Eccl'ia dicitur cõgregatio
iuſtoꝝ. ¶ Caput ieſu qđ ſpinis erat corona
tum: ſignat ſacerdotes: qui ſunt caput eccl'ie:
qui ſpinis coronant: quando decime eis a mi
litibus auferuntur. Johis. 19. Et milites qui
dem hec fecerunt. ¶ Per eos q circa horam
nonam vocati ſunt: ſignãt miniſtri eccl'ie ⁊ re
ligioſi viri. Nam hora nona ieſus expirauit.
Matth. 27. In quo figurat: ꝙ ipſi tanq̃ ſpiri
tuales ſeparari debent ꝯ carnali affectione.
Per quos ſignari etiã poſſunt ſimplices lay
ci: qui maxime curam de corpore myſtico xp̄i
habent. Iſti corpus xp̄i vulneratũ: aromati
bus condiunt: qui afflictiones ſanctorum cari
tatis affectu: ⁊ verbis cõſolationis pie demul
cent. Lintheaminibus etiã inuoluunt: q de bo
nis tpalibus neceſſitatibus ſcõꝝ ſubueniunt.
¶ Per eos q .xjª. hora vocati ſunt: ſignant
agricole: p quos ſignificari pñt iſti ſimplices.
¶ Et notãdũ ꝙ hij vocati hora .xjª. interro
gati ſunt. Quid hic ſtatis tota die ocioſi? Re
ſpõderunt. Quia nemo nos ꝯduxit. In hora
xjª. ſignatur õis tranſgreſſio. In reſpõſione
trãſgreſſionis excuſatio. Ipſi gdã ignorãtes
legẽ: ex ignorantia peccauerunt: ſ in rñſione
dicit. Qr nemo ⁊c. ſe excuſantes p prelatos.
Quid .n. eſt dicere nemo nos ꝯduxit: niſi nẽo
nos docuit: nemo nob p̄dicauit? Iſti peccãt ex

ignorātia: prelati ex malicia. Et lꝫ ꝑ ſint vocati ad opa iuſtitie nouiſſimi tamen iueniuntur.
¶ Scđa ɔcl'o eſt: ꝙ per denarium diurnum ſignatur remuneratio que ꝑlato debetur ꝓ cōtinuatione operis ⁊ doctrine. Et ſi denarius detur aliis: tñ non niſi prelato diurnus datur In quo ſignatur aureola que debetur: q̄ erit i ornamentū rōnalis: ad que ſpectat doctrina. Sicut aureola virginis decor eſt ɔcupiſcibilis in q̄ eſt mūditia. Et aureola martyꝝ ē ornamentū iraſcibilis: in qua fortitudo ⁊ patientia. Vnde dr̄. Ex denario diurno. Denarius dr̄ a decē: eo ꝙ decē nūmos vſuales valeat: ⁊ ſignat vitā beatā. Naꝫ i denario ē figura ſperica: vbi nō eſt inuenire finem: i quo ſignat̄ vite eternitas. Itē ymago regis inſcripta in quo ſignatur aīe ad deuꝫ plena ɔformitas. Itē materia p̄cioſa in quo eterne fruitiōis ſūma ſignatur iocūditas. Itē pulchritudo gratioſa in qua corporis glo'ſi grata formoſitas. Itē denari⁹ valet decē: q2 obſeruātibus decē precepta dabitur. Sꝫ diurnus dr̄. Tum q2 tota vita hoīs iuſti: reputatur q̄ſi vnus dies. Tuꝫ q2 opanti in die gr̄e: ⁊ nō in nocte culpe reddit̄: tuꝫ q2 in die glīe habet̄. Recte igit̄ denarius diurnus aſſignat̄ eis qui in obſequium chriſti non partem ſꝫ vite ſue totum diem expendunt.

Tertiuꝫ principale.

c Circa tertium ꝑncipale: vbi ꝓponit̄ nobis miſſoꝝ remuneratio: cuꝫ dr̄. Cū ſero aūt. vbi ſunt tres ɔclōnes.
¶ Prima ɔcl'o eſt: ꝙ lꝫ eadē ſit hora ⁊ tēpus laboris: ⁊ ichoatio quietis: ⁊ finis opis: ⁊ tp̄s retributionis: tñ finis mundi ꝓ tp̄e retributionis aſſignatur: vnde dr̄. Cū ſero factū eēt ⁊c. vbi Rabañ. d. Poſtq̄ꝫ opis diuini reddita ē ratio: ad remunerationis tp̄s accedit̄ opportunū. d. Cū aūt ſero eēt fctm̄. i. cū dies totius vite ad veſperū ɔſumatiōis inclinata fuerit: merces eſt reddēda. Quare ſꝫ Criſo. Sero: nō alio mane reddit mercedē. Ergo adhuc ſtante ſc'lo: iudiciū eſt futuꝝ ꝓpter duo. ¶ Primo q2 ipſa beatitudo futura eſt merces iuſtitie. Iō nō in alio ſeculo fit iudiciū: ſꝫ ante illud. ¶ 2° ne videant peccatores diei illius beatitudinē.
¶ Scđa ɔcl'o eſt: ꝙ ꝑmiuꝫ btitudinis eterne debet̄ dari ⁊ reddi. Dari qdē ex mera liberalitate pp grāꝫ hoī ſine ſufficienti merito gratis ⁊ liberaliter data. Cuꝫ ḡ hō ſit totalr̄ obnoxius ⁊ debitor ſui totius idiget dono grē gratū facientis per quā ſibi deus ɔdeſcendat: prius acceptando ſuam imaginē ⁊ voluntatē: q̄ꝫ operationē ab ipſo manentē. Quia cū cā nobilior ſit effectu: nullus pōt ſe facere meliorē: nec opus deo placēs: niſi ꝑus ipſe placeat. Ideo neceſſe ē vt d̄s ꝑus reſpiciat ipꝫ q̄ꝫ ad munera ei⁹. Non. n. q2 bona facimus boni ſumus: ſꝫ ecōuerſo. Ideo oīs radix meriti fundat̄ in gratia gratū faciente: cuius ē hoīeꝫ facere deo dignū Et ideo ꝑmiuꝫ eternū dr̄ nō ſolū dari ſꝫ reddi etiā tanq̄ꝫ debituꝫ ⁊ ꝓ merito quodāmodo redenduꝫ. vnde dicit. Dn̄s vinee. i. d̄s pater: q eſt dn̄s iure creatiōis: q2 vineā plantauit iure acq̄ſitionis: ⁊ ſic eaꝫ liberauit iure emptionis: ⁊ ſic eam ꝓprio ſanguine emit iure ɔſeruationis: q2 facit oēs expēſas: ⁊ oparios mittit: ꝓcuratori ſuo. ſ. xp̄o. Pater dedit ei oīa in manus. Iohis. 13. Pater nō iudicat quenq̄ꝫ: ſꝫ oē iudiciuꝫ dedit filio. Voca oparios: ſiue bonos: ſiue malos. vnde apoc. 14. Opa. n. illorum ſequuntur illos. Et ideo ſubdit. Et redde illis: ſtatim ſine dilatione. Mercedem ſuā totam ſine diminutione. vnde apoſtolus prima corinth. 3. Vnuſquiſq3 propriā mercedē accipiet ſm laborem ſuum.
¶ Tertia ɔcl'o ē: ꝙ i remunerādo d̄s magis pōderat caritatis magnitudinē: q̄ꝫ opeꝝ difficultatē vel multitudinē. Et h̄ quo ad ꝑmium ſubſtātiale: qđ eſt d̄s: q2 eſt ſubſtātia totius noſtre ſalutis ⁊ btitudinis: ⁊ illo ꝑfecte habito ꝑfecta ē nobis btitudo. Per ſolā aūt caritateꝫ ꝑfecte habet̄: q2 vbi caritas: ibi d̄s ē. Iohis. ꝑ. Deus caritas eſt. Et ideo pꝫ: ꝙ faciens opus minoris laboris ex maiori caritate ⁊ feruentiori deuotione plus meretur de premio ſubſtantiali: q̄ꝫ faciens opus maioris difficultatis ex minori caritate. vnde Gregori. Multi tarde incipiunt: ⁊ tamen eos ſepe q ipſos āteceſſerūt antecedunt. Nam dominus in ſuo ſacrificio non penſat quantum: ſed ex quanto ꝓferatur. Vnde licet illi qui primo venerant videntur recedi ꝑus: ſꝫ aliq̄n aliomodo fit. Iō dic. Incipiēs a nouiſſimis. Ratio: q2 q̄nq3 ɔtingit q nouiſſime intrant religionē: dolent ſe tarde veniſſe: ſatagunt recompenſare damnuꝫ temporis amiſſi: ⁊ feruentiores inueniuntur in operibus iuſtitie ⁊ penitentie: ɔſiderātes tp̄is breuitatē. Et ſic quandoq3 meritis equātur ⁊ etiā precellunt eos qui preuenerūt: ⁊ ſic nouiſſimi ſunt primi ⁊ ecōtra. Nō tñ ꝓpter h̄ in hac ſpe dꝫ quis pigritare q̄n fit ꝑus: ſꝫ aliq̄n ſic ɔtigat nō tñ ſemp: vñ ſecuri⁹ eſt feſtiare q̄ꝫ differre.

¶ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ lꝫ plures in diuerſis ſtatibus: diuerſimode diuerſis tꝑibus: ad huius vinee culturam: ⁊ ad laboris remunerationem ſint vocati: oībus tamen vnus datur vl' debetur denarius. vnde dicit. Cuꝫ veniſſent ergo qui circa vndecimā horam venerant: acceperunt ſingulos denarios. i. vitam eternā: que ſm Aug. equalis erit oibus: nulli longior: nulli breuior: meritoꝝ tn̄ diuerſitatis fulgebunt. Alij magis: alij minus. Pria coꝛ. 10. Stella differt a ſtella in claritate. Et xp̄s Joh. 16. In domo patris mei ⁊c. Hic aūt denarius vnus eſt in ſe. multiplex autem propter accipientiū differētiaꝫ. ¶ Et nota ꝙ oibus ē vnus denarius. ſ. retributio. Eadeꝫ oibus pfectionis mēſura. Nā recta quedā ꝯſilia pcedūt recta deſideria ⁊ recta opa. Qd. n. ſine conſilio volumus vel agimus ad culturā vinee nō pertinet: ꝗꝫdiu. n. ſumus in via ⁊ in ſtadio currimus ⁊ in vinea laboramus. Plus ꝯſilio d̄ pfectione attingimus: ꝗꝫ affectu poſſumus imprimere: ⁊ in ope explere. Quis. n. eſt qd̄ ſe debere vel decere cognoſcit: pfecte amplectit̄ volūtatis ⁊ explet ope? Multa. n. cognoſcimus ꝙ facieda ſunt: ⁊ nō ea ſtatim volumus. Multa etiā volumus que non facimus ⁊ facere poſſumus. Tunc in patria qcꝗꝫ vnuſqſꝫ debere vel docere cognoſcit: totū vult: totū implebit̄: nō erit plus in ꝯſilio ꝗꝫ in deſiderio: nec in deſiderio ꝗꝫ in operis exercitio Eadeꝫ ergo forma pfectionis erit in ratiōe: que in voluntate: ⁊ hec eſt iucunditas perfecta dei: quia ex nulla parte inuenitur inequalitas: ⁊ implebitur illd̄ Apoc. 21. Longitudo altitudo eius. ſ. ciuitatis p quam aīa ſignatur equalia ſunt. ſ. cogitatio: voluntas: ⁊ opus.

Quartum principale.

Circa 4m pncipale: vbi ꝓponit̄ nobiſ pus ꝯductoꝝ murmuratio cuꝫ dicit. Venietes aūt pmi. vbi ſūt. 2. ꝯc̄es.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ ſancti intra ſe d̄ magnitudine diuine clementie quodāmodo murmurant: hoc eſt admirantur: videntes ꝙ d̄s tam copioſe ⁊ ſupra merita electos ſuos remunerat: ⁊ citius ⁊ copioſius qn̄qꝫ tarde venientes ꝗꝫ longo ſibi tꝑe ſuientes: dum. ſ. illi ſanctos ſuperant in caritatis magnitudine ⁊ feruore. Item iſta murmuratio pōt ſignare diuine patientie admiratione: dum ſancti vident perſos in mundo iſto florere ⁊ in cunctis ꝓſperari: ⁊ ecōuerſo bonos ⁊ innocentes deprimi in omnibus ⁊ tribulari. vnde Abacuch p. Quare nō reſpicis ſup inique agētes ⁊ taces ꝯculcāte impio iuſtioꝛē ſe? Unde dicit. Venietes āt primi. i. pmo vocati. Arbitrati ſunt ꝙ plus eſſent accepturi: ſꝫ fruſtra vt dictū eſt: qꝛ acceperunt ⁊ ipſi ſinglos denarios iuxta conuentionem: ⁊ ideo murmurabant.

¶ Scd̄a ꝯclo eſt: ꝙ cauſa huiꝰ murmurationis fuit: qꝛ ineqliter merētibus ꝯſtituit eandeꝫ remunerationeꝫ. d. Hij nouiſſimi vna hora fc. ⁊c. ſ. in pmo. Qui portauimꝰ pondus diei ⁊ eſtus. Largitio. n. ſeu diſpēſatio in preſenti ⁊ glīe i futuro nō poteſt a nobis dijudicari: cur. ſ. vni pluſ: alteri minus largiat̄: ſꝫ eius ordinationi: qui pōderatoꝛ eſt ſpirituum: ⁊ cui omne coꝛpꝫ: ⁊ voluntas loqtur: eſt penitus relinquēdum: ꝓpter h̄: qꝛ primam gratiam nullus mereri poteſt de ꝯdigno. Gloriā vero poſſumꝰ mereri ex ordinatiōe diuina: non tn̄ menſurat̄ ſm actum exterioꝛē qui ſoli deo quo ad eiꝰ valoreꝫ notus eſt: vnde pondus pōt ſignare legis mandatuꝫ: eſtus temptationū calores poꝛtamus. i. ſuccumbimus.

Quintum principale.

Circa quintū principale: vbi ꝓponit̄ nobis murmuratiōis iuſta rep̄hēſio cū d̄r. At ille rn̄dēs. vbi ſt. 4. ꝯc̄es.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ d̄s murmuratione iniuſtaꝫ rep̄mit p ſuaꝫ equitatē: ⁊ ex eo ꝙ nō infert iniuriaꝫ. Unde d̄s nō agit iuſtius cuꝫ vno ꝗꝫ cum alio ſm Richar. in 4o ſuo. Sꝫ vna dei actio non pōt eſſe iuſtioꝛ alia: niſi aut p ꝯparationem ad voluntatē eius a qua egreditur: aut p ꝯparationē ad effectū ad quem terminatur.

¶ Primoº deus non agit iuſtius cuꝫ vno ꝗꝫ cum alio: qꝛ vna ⁊ eadē eſt eius volūtas a qua egreditur oīs eius actio circa creaturaꝫ. Nec ſomº. Naꝫ ꝗꝫuis cuꝫ alio agat maiorem effectum iuſtitie ꝗꝫ cū alio: tamē nō ſeqtur ꝙ actio eius circa vnū ſit iuſtioꝛ ꝗꝫ circa aliū. Juſtitia eniꝫ in q̄daꝫ equalitate ꝯſiſtit: ſiue ſm quātitatem: ſiue ſm ꝓportionē. Equalitas autē vtraqꝫ tanta ē in paruis ꝗꝫta in magnis. Proportio enim quatuoꝛ ad duo eqlis eſt ꝓportio. viginti ad decē: vtraqꝫ. n. eſt dupla: Deuſ. n. in agēdo: cū quolibet ſuat eqlitateꝫ ꝓportionis ī diuiſibili. Ad hoc aūt nos nō aſtringimur ꝓpter difficultateꝫ in nobis mediū attingendi: vt dicit phus. 2. Eth. Et ideo ꝗꝫuis iuſtiꝰ poſſumus agere cū vno ꝗꝫ cuꝫ alio: plus ad punctale mediuꝫ appropinquando: non ſic poteſt

dici de deo. vnde dicit. Amice nõ facio tibi in
iuriam: ex eo ꝙ facit iuſtitiam. Nonne ex de/
nario ꝛc. Et ſm Ihero. Ex ꝯformitate imagi
nis: ꝛ reformatione. Dicit autem vitij: qꝛ vna
equalis fuit ſingulis murmurãdi occaſio.
¶ Secunda ꝯclõ eſt: ꝙ lꝫ per peccatum ſim⁹
filij ire: tamen dicimur amici eius ꝓpter cari/
tatem: quam hꝫ ad nos: lꝫ eum offenderimus
multiplr̃ vt inimici. vnde vocat eum amicum
per fidei ſuſceptionem: ꝛ per actionem vel ca/
ritatis vnionem. Tolle qđ tuum eſt. q. d. ſi tu
ſeruares denarium decalogi: ego tibi redde/
rem denarium mercedis eterne. Tolle ꝗ qđ
tuum eſt. i. penaꝫ eternaꝫ: quam meruiſti pro
pter p̃ceptoꝝ ꝯtemptum. Et vade. ſ. in ignẽ
eternum: vel ſi murmur de bono ſumitur. vn
de q murmurauit: nõ tamen in murmure pti
nax fuit. Tolle qđ tuuꝫ eſt. i. vitam eternam
quam promiſi. Et vade in gaudium domini
tui. Nec tibi diſpliceat: ſi abſqꝫ damno tuo ali
us tecum p̃mietur. Si vero murmuratio ſu/
mitur pro admirari: tunc ſic. Tolle ꝛc. i. deſi/
ne admirari: qꝛ bonitas mea eſt inhauſibilis
ꝛ infinita.
¶ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ omnia que nobis ex di/
uino arbitrio conferunť ꝯtra talia nõ eſt mur/
murandum. Cuius ratio eſt: qꝛ voluntas dei
eſt cauſa oium que ſunt. Si. n. haberet dei vo
luntas cãm: erit aliquid: quod antecedat volũ/
tatem dei: qđ nefas eſt credere. Qui igiť que
rit. quare fecit deus h̄ vel hoc? Reſpondetur
Quia ipſe voluit. Qui autem q̃rit. quare vo/
luit? maius aliquid querit: ꝗꝫ ſit dei voluntas
Nihil autem aliqd maius inueniri põt. Com
peſcat ergo ſe humana temeritas: et illud qđ
non eſt: nõ q̃rat: ne illud qđ eſt non inueniat.
Hec Augu. vnde ſequitur. Volo autem ꝛc.
Huic. i. in pnĩa feruenti. Sicut ꝛc. ſ. innocẽ
tia torpenti. Et ne illicita credatur iſta volun/
tas: ſubdit. An non licet ꝛc. Quia. n. voluit:
ideo licitum eſt. Nihil enim poteſt velle: niſi
licitum ꝛ bonum.
¶ Quarta ꝯclõ eſt: ꝙ inuidus ꝗꝫtum in ſe eſt
nititur impedire libertatem diuine bonitatis.
Nam oculis tuis deberet placere pulchritudi
nem bonitatis mee: ſicut oculis ſanis nãlr̃ter
grata eſt lux. Eccl̃i. xj. Dulce lumen ꝛc. Sꝫ
oculi tui ſani non ſunt. Et ſicut dicit Augu.
Palato nõ ſano pena eſt panis: oculis infir/
mis odioſa lux. Tantum. n. monſtꝝ eſt inui/
dia: ꝙ oẽs ſenſus peruertit. Non põt bonum
audire de illo: cui inuidet. vnde. p̊. Re. 18.
Cum audiſſet Saul de ſtrẽnuitate Dauid:
doluit ꝛ ꝑuertit viſum. vnde ſeqť ibi. Iaꝫ nõ
rectis ocl̃is aſpiciebat ſaul dauid. Silr̃ linguã
vñ de fratribus Ioſeph dicit gen̄. 37. Nõ nõ
poterant ei qcq̃ꝫ pacifice loq. Sequiť. An ocu
lus tuus neqꝫ eſt. Oculus. ſ. rõnis: q̊ ꝑuerſe
iudicas: ꝛ meã bonitatem arguendũ putas.
Quia ego bonus ſum: ex nã. ſ. bonitatis mee
dona gratie ꝛ glorie coicans. Chryſo. De da
to eius nemo iuſte murmurat: q amplꝰ dat ꝗꝫ
hõ deſiderat. Sextũ p̃ncipale.
S Extum p̃ncipale eſt de dictoꝝ ad ꝓ
poſitum applicatiõe: cum dicit. Sic
erunt ꝛc. vbi ſunt due ꝯcluſiones.
¶ Prima ꝯclõ eſt: ꝙ ſaluator. d. Sic erũt no
uiſſimi p̃mi ꝛc. Oſtendens ꝙ vndecima ho/
ra venientes. ſ. illi qui in vltima ſenectute con
uertuntur: fierent auidiores: ne ſe exiſtimarẽt
minus habituroſ. vñ dicit. Sic. n. nouiſſimi dũ
modo plus ferueant amore: erunt primi. i. in
p̃mij retributõe. ¶ Ratio eſt. Multi. n. p̃us
feruenteſ: poſtea torpent. Et ꝯ°. Multi p̃us
frigidi: poſtea inardeſcũt. Faciamus igiť ſm
ꝯſilium Senece. qđ in timere fieri ꝯſueuit: vt
qui tardius exiuerãt: moram velocitate cõpen
ſent: vt patuit in Magdalena: q̃ tarde incepit
ꝛ multos alios caritatis feruore anteceſſit. vľ
ſic. Nouiſſimi in ꝓpria reputatione. Erunt
p̃mi. i. digniores in diuina acceptatiõe. Et hõ
dicit Chryſo. Erunt p̃mi ꝛc. Eos occulte in/
ſinuat: qui a principio virtute claruerũt: ꝛ po/
ſtea v̓tutem ꝯtẽpſerunt: ꝛ rurſus eos q a ma/
litia reducti ſunt: ꝛ multos ſupercellebãt.
¶ Scđa ꝯ° eſt: ꝙ arcta eſt via que ducit ad pe
nitentiam. ꝛ pauci gradiunť per illã. Ideo vi
uamuſ: vt pauci a ſculariũ nos tumultu ſepa
rando. vñ infert Anſel. di. Quapropť qcũqꝫ
nõ dum viuit vt pauci: aut vitã ſuã corrigẽdo
ſe colligat inter paucos: aut cuꝫ mľtitudine ti/
meat reprobationẽ. vñ dicit. Multi ſunt vo.
ad fidẽ ꝛ meritũ: pauci vero ele: ad caritateꝫ ꝛ
btitudinis p̃miuꝫ. vnde Gre. d. Ad fidẽ. n.
plures veniunt. ꝛ ad celeſte regnum pauci ꝑ/
ducuntur. Pleriqꝫ deuꝫ vocibus ſequunť: ꝛ
moribus fugiunt. ¶ Ex h̄ igiť duo penſare de
bemus. ¶ Primũ eſt vt de ſe nemo p̃ſumat
qꝛ ꝛ ſi iam ad fideꝫ vocatus eſt: vtꝝ ad regnũ
ſit eligendus: neſcit. ¶ Scđm vt vnuſquiſqꝫ
ꝓximum ſuum: quem iacere in vitijs ꝯſpicit:
deſpicẽ nõ audeat: qꝛ diuine mĩe diuitias ignat.

¶ Dominica in .lxª. Sermo .37. de euāgº.

c **Um turba** plurima ↄuenirent ⁊ de ciuitatib⁹ ꝑparent ⁊c. Luc. 8. Secūdū q̄ dicit phs. 2º phi. Omnia agentia agūt ꝑpter finem. Sȝ q̄r beatitudo ē finis humane salutis. Saluator volēs nos beatificare: coagit ad salutē tanq̄ in finē et ideo in finem non p nos: sed ab alio ordinamur. Tum q̄r tota natura coopat̄ ad dm̄: sicut instrumentum ad agens principale: tū q̄r particulares cause mouent̄ a causa vniuersali. Sicut rector ciuitatis qui intendit bonuȝ commune: mouet suo imperio omnia pticularia officia ciuitatis. Et ideo necesse est vt huiusmodi natura ꝟtute principalis agentis quasi instrumētum ꝑpter finem beatitudinis virtual'r cause vniuersali coopetur que est voluntas diuina: que in bonum vniuersale se extendit. vt innuit̄ i euāgelio sub methapora semis. vnde Theo. Non cessat autē dei filius in nostris animab⁹ seminare nō solum cū docet: sed etiam cū creat in nostris animabus semina sua cuȝ dicit̄. Cū turba multa ⁊c. vbi tria notant̄ aduertenda

Primū principale.

c Irca primū principale: vbi ꝑponitur nobis satoris liberalitas cum dicit̄. Cū turba plīma. vbi sūt sex ↄclones.

¶ Prima conclusio est euidere qs dicat̄ sator et dicit̄ ſm quēdam q̄ sator coiter dicit̄ ille: qui intendens fructuȝ ↄsecutionē: originē generis illoꝝ fructuȝ habilitat ⁊ disponit: siue seminādo siue plantādo tempore opportuno: vt sic crescendo ſm genus suū ꝑferat sibi fructū.

¶ Secūda conclusio est q̄ multi sunt seminatores spiritualium: que heu quasi omnia perierunt. vnde conqueritur Ber. dicens. O genus adam q̄ multi seminauerunt in te: ⁊ tamē ꝑciosuȝ semē q̄ male perit. Seminauit in terra nostra pr̄ de corde suo filiuȝ: filius veritatē: spiritus sanctus caritatem. Angeli prudentiaȝ Apostoli substantiaȝ. Martyres fortitudineȝ Confessores iustitiam. Uirgines castitatē. et quilibet iustus meritoriam actionem.

¶ Tertia conclusio est q̄ licet diuersi diuersimode diuersa seminauerunt: tamē ꝑprie ⁊ ꝑncipaliter hunc satoreȝ intelligimus saluatorem qđ ostēdit Eusebius .d. Exiuerunt autem a patria celesti: ⁊ ad homines descenderunt nō tū vt sererēt. Necȝ .n. erāt satores: sed administratores spūs in mysteriū missi. Moyses ēt ⁊ pphe post eum nō seiauuerunt hoīb⁹ mysteria regni celoꝝ: sed retrahēdo insipiētes ab errore negtie: ⁊ ydoloꝝ cl'tu. Solus aūt oīnȝ sator ꝟbum dei exiuit euāgelizaturus noua semina .s. mysteria regni celoꝝ. Et iō dicit etiā Beda. Satorem istum nullū melius q̄ filiuȝ dei itelligere possumus: q de sinu patris: qua creature nō erat accessus: egrediēs ad h̄ venit in mundū: vt testimonium phiberet ꝟitati.

¶ Quarta ↄ est: q̄ iste sator celicus ad recipiendum efficaciter h̄ semen dinum: cor humile ⁊ discretū habilitat ⁊ disponit: ifirmitates morales admonēdo: ⁊ spūalem ꝑfectū ꝑmonēdo Nam ſm Ambr. fragilitas humana firmuȝ neqt in tanto secl'i lubrico tenere vestimentum ⁊ aduersus errorē remedia: cui bonus medicus demōstrauit. Spem venie iudex misericors nō negauit. Qđ notat̄ cum dicit̄. Cū turba plīma .s. in mūdi sollicitudinibus dispsa cōueniret .s. i vno ꝑposito deo adherēdi. Et de ciuitatibus: nō de villulis rurēsibus: innuēs q̄ nō solum simplices: sȝ piti ⁊ magnates xp̄ȝ q̄nȝ sequebant̄. vnde dicit̄. Propabat ad iħȝ vt ſȝ exigentiā cuiusȝ oibus sua beneficia cōicaret: donādo: alendo: sanādo. vnde ſm Ambro. Dñs ↄtulit m'tis varia gnā sanitatū: nec tpe: nē loco cepit a studio sanādi turbā cohibē

¶ Quinta ↄº est: q̄ lȝ pabola sit rex dissimilium sub aliq̄ silitudine facta ↄparatio: ⁊ qbusdaȝ eēnt obscure pp eoꝝ maliciaȝ: tñ dñs vsus est freq̄nter pabolis pp sex motiua. ¶ Primuȝ q̄r simplicibus dabāt clariorē intellectum: ⁊ si non ꝑma auditōe: saltem iterata replicatōe seu ēr expositōe. vbi discipuli intellectū h⁹ pabole petierunt sibi a xp̄o exponi. ¶ Scđo vt indignis secreta fidei nō pāderent̄. vñ Mat. 7. Nolite sctūȝ dare canibus. ¶ Tertio vt vestigium dine sapie in creaturis singl'is discam⁹ ingrere: ſm illđ Ro. p̄. Inuisibilia dei p ea q̄ facta sunt ⁊c. ¶ Quarto vt ex paucis ꝟbis pl'es intellectus inuenirent̄. ¶ Quinto vt attentiores faceret auditores. Cōsueuerunt .n. hoies in obscuris: q̄i in qbusdaȝ raris se plus exercere: ⁊ manifesta ↄtēnere. ¶ Sexto vt a simplicib⁹ facilius ei⁹ doctrina retineret̄. Ex cognitis quippe manuducit̄ intellectus ad cognitionem aliorum. Et hoc est qđ dixit. Per similitudinem .i. in parabola.

¶ Sexta ɔclo est: qꝛ qꝛ penitēs etiā ſatoꝛ operum pnie: vt fructum metet vite eterne. Ideo tria exire dꝫ. ¶ Primum est clauſtꝝ male cōſuetudinis: a q̊ domin⁹ vocat. Johis. 11. Lazare veni foras: vbi ille q̄triduanus fetidus ꝛ ligatus: ad vnam vocem ꝓdijt foras. Peccatoꝛ autē totiens vocatus: adhuc ꝓdire recuſat ¶ Scdm est ɔcupiſcentia carnis. Nam cum duplex ſit concupiſcentia. ſ. oculorum ꝛ carnis: vtraqꝫ est per gratiam reſtringēda: quia vtraqꝫ est labes aie: que cito maculat: ꝛ vix abſtergi pōt: ꝛ ignis qui vix extingui pōt: ꝛ ideo deus est adoꝛandus deuota oꝛōne: vt roꝛe ſue gratie hanc in nobis reſtringat. vnde ſapi. 8. Scio qꝛ alr nō poſſum eē ɔtinens: niſi dˢ det ¶ Tertium est vanitas vite ſeclaris: ex q̄ etiā mundus eiecit nos. Mat. 2°. Surgite ꝛ ite: qꝛ non hēns hic regem. vnde Jhero. Contēnendus est mundus: ēt ſi proſpis rebus aiuꝫ demulcet.

Scdm principale.

Circa ſcdm principale: vbi ꝓponitur nobis ſeminis realitas: cuꝫ dicitur. Seminare ſemen ſuū. vbi ſunt quatuoꝛ concluſiones.

¶ Prima ɔclo est videre quid ſit ſemen. Et dicit Hugo: qꝛ ſemen est cuiuſlibet rei exoꝛdium. Proprie tamen ſemen dicit̄: qđ in agro ſpgitur ad gignendum fructum. vnde dicit̄ ſemen a ſero ris. rui. rere. ſatū: quod ideꝫ est qđ ſeminare. Si autem de arbore dicā inſero inſerui: facit etiā ɔticipium inſitus: nō inſertus. Breciſimus tamen ponit verſus. Est aiatoꝛ ſemē cāpoqꝫ ſatoꝝ. Semēti ꝓprie ſementinū quod in archa. Claudit̄ atqꝫ ſuo ſpargetur tēpoꝛe in agro ꝛc.

¶ Scda ɔclo est: qꝛ ſaluatoꝛ q̄druplex ſemen ſeminauit: vt hꝫ genus vniuſcuiuſqꝫ ꝓferret fructum. ¶ Primum fuit ſemē increatuꝫ. ſ. ſeipm ſeminatum in terra fecunde virginitatis. ¶ Scdm fuit ſemen innatum. ſ. in terra humane fragilitatis. ſ. poſſe: velle: ꝛ noſſe: q̄ ɔcurrunt ad omne bene agere. ¶ Tertiū fuit ſemen inſpiratuꝫ: qđ est multiplex. ſ. virtutes dona: btitudines: ꝛ fructuum delectationes. ¶ Quartum ſemen fuit ſemen reuelatuꝫ: puta doctrina euāgelica: que docet qđ credenduꝫ ſit: quid agendum: quidue appetendum.

¶ Tertia ɔclo est: qꝛ quilꝫ hō cum etiaꝫ ſatoꝛ dicatur: dꝫ quatuoꝛ ſeia ſeminare. ſ. cogitationes mūdas: affectiōes ſanctas: locutiones vtiles: ꝛ meritorias actiōes. vñ ad Gala. 6. dr̄. Benefacientes nō deficiamus: tpe aūt ſuo metemus nō deficientes. vnde ꝛ Ecce dicitur. Mane ſemina ſemen tuum: ꝛ veſpe nō ceſſet manus tua. q. d. incipe benefacere in iuuentute: ꝛ pſeuera vſqꝫ in ſenectam ꝛ ſenium.

¶ Quarta ɔ° est: qꝛ deus oia beneficia ſua q̄ in nobis creauit: ſolo verbo fecit: ſm illđ pſal. Ipſe dixit ꝛ facta ſunt ꝛc. Ideo ɔueniēter ſemini cōparat̄ ꝓpter multa. ¶ Primo pp virtutem ꝑncipiandi: qꝛ ſicut ſemen est ꝑnᵐ in nālibus: ſic verbuꝫ dei in moꝛalib⁹. Ro. 10. Fides. n. ex auditu ꝛc. ¶ Scdo pp ſimilitudinem ſpgendi. Nam ſicut ſemen manu accipitur: ꝛ ſic ſpgitur: ſic verbum ꝑ manu. i. ope accipi dꝫ: ꝛ tunc oꝛe ſpargit̄: ſm illđ actuuꝫ ꝑ. Cepit ihs facere ꝛ docere. ¶ Tertio pp vtilitatem fructificādi. Actu. 12. Verbum aūt dñi creſcebat ꝛ mlťiplicabat̄. ¶ Quarto ꝓpter neceſſitatem reficiendi. Non in ſolo pane viuit hō ꝛc. ¶ Quinto ꝓpter ſimilitudinem pclitandi. Nam ſicut ſemen alicubi perit: alicubi non: ſic verbum dei: vt patet in euangelio. ¶ Sexto ꝓpter ſimilitudinem cōicandi. Nā ſicut ſemen vbiqꝫ in agro indifferenter ſpgit̄: ſic verbum dei bonis ꝛ malis proponitur. ¶ Septimo propter h̄: qꝛ ſicut ſemen nō fructificat: niſi in terra bene culta ꝛ ſuppoſita ſupioꝛuꝫ influentia: vt detur aura tempata: ſic nec verbum dei fructificat niſi terra coꝛdis conuenienter fuerit diſpoſita ꝛ ſuppoſita ſancti ſpūs influentia: tanqꝫ ſumme neceſſaria: pluuia deuotionis irrigata. Et hoc est quare dicit̄ ſeminatoꝛ: q frequenter ſolet ſeminare ſemen ſuuꝫ. ſ. verbi exterioꝛis ſm humanitatem: ꝛ interioꝛis ſm diuinitatem. Aug. Cathedram hꝫ in celis: qui coꝛda hoīum docet in terris.

Tertium ꝑncipale.

Circa tertium ꝑncipale: vbi ꝓponitur nob hoc ſemen recipientiuꝫ qualitas: cum dicit̄. Aliud cecidit ſecus viam: aliud in petraꝫ. aliud in ſpinas. ꝛ aliud in terram bonam. vbi ſunt ſex ɔcluſiones.

¶ Prima ɔclo est: qꝛ per agꝝ iſtuꝫ ſignatur humana nā ſiue mens humana. Nam ſicut ager ꝑ fimuꝫ pinguis efficit̄: ꝛ debita cultura habilitat̄ ad fructificanduꝫ. ſic mens humana pinguedine gratie: doctrine ꝛ ꝟtutuꝫ ſaginat̄ Et iō noiat̄ ſpecioſa deſerti. De q̄ pſal. Pingueſcent ſpecioſa deſerti. vnde mēs humana bene culta: a vitijs dicit̄ deſerta. Et ſpecioſa dicit̄: qꝛ est donis ꝛ virtutibus adoꝛnata.

¶ Secunda concluſio eſt iſta. ꝙ ager iſte eſt diligēter excolendus. vt dicitur prouerbio. 24. Diligenter exerce argumentū. Et hoc fit tripliciter. ¶ Primo euelendo vrticas vitiorum. ¶ Secundo amouendo ſpinas mundanaꝝ ſolicitudinum. ¶ Tertio faciendo cuſtodiam quinqꝫ ſenſuum: qꝛ dicit̃ prouer. 24. Per agꝝ pigri trãſiui: ⁊ per vineam ſtulti. Et ecce totum repleuerūt vrtice: ⁊ oppuerunt faciem eius ſpine: ⁊ maceria lapidum deſtructa erat. ¶ Ratio primi eſt: qꝛ ſicut turpis pictura deturpat domum: ſic vitia deturpãt animam. Nam aīa pctīs vitiata: non pōt tpalibꝰ reſiſtere. Et ideo occurrunt fantaſmata turpium reꝝ: qbus anima intrinſecus maculatur. Gen̄. 8. Senſus ⁊ cogitatio humani cordis ꝓna ſunt ad malum. ¶ Ratio ſcđi eſt. Nam ſollicitudo mundanoꝝ: multū impedit diſpoſitionem ad gratiam: qꝛ ad diſpōnem requirit̃ ſtatus interioris: diligens excitatio ad admouendum obſtaculum. Et ideo opꝫ vt aīa diſperſa per ſenſibilia: ⁊ extra ſe poſita: recoligat̃ in ſeipſa ad inueſtigandū de obſtaculo. Per nihil autem tm̄ diſpgitur: ſicut per ſollicitudinē exterioꝝ. vnde Matth. 6. Nihil ſolliciti ſitis anime veſtre qd manducetis. vbi non ꝓhibet̃ neceſſitas reꝝ: ſed ſollicitudo de tpalibus: que multum reuocat a ſollicitudine eternorum.

¶ Ratio eſt: qꝛ omnis tēptatio oritur ab inordinatis pceptibilibus ſenſuum. Quanto eniꝫ frequentius percipis ea: que mundi ſunt: tanto affectus tuus ad ea ꝯcupiſcēda magis inardeſcit. Et ideo diligenter ſenſuum cuſtodia eſt adhibenda. Prouer. 4. Omni cuſtodia ſerua cor tuum: qm̄ ex ipſo vita procedit.

¶ Tertia ꝯclō ē: ꝙ ſi ſic ager debita cultura ꝑparatus fuerit: tunc ꝓculdubio ſator ſemē gratiarum ⁊ ꝟtutum in eum ſeminabit. Naꝫ gratia gratum faciens in ordine ad acceptationeꝫ diuinam eſt q̄dam integritas: ⁊ quidam decor oīum virtutum. Sicut. n. pulchritudo faciei nō eſt vna qualitas: ſed integritas exurgens ex multis. ſ. colore: figura: magnitudine: ⁊ ꝓportione. Ita gratia q̄ eſt anime decor: eſt integritas exurgēs ex oībus virtutibꝰ: qꝛ nullꝰ eſt deo acceptus ⁊ gratioſus: niſi ſit ꝓmptus ad ſingula bonoꝝ operum virtuoſoꝝ. Talem aūt ꝓmptitudinem hꝫ hō ꝑ oēs virtutes qbus exit in actus virtuoſos: quas. ſ. virtutes gratia cauſat in aīa per modum ſeminis pullulantis in meritorias actiones.

¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ qꝛ cum ſit aliqđ ſemen quod ſeminatur in intellectu. ſ. verbum dei: ⁊ aliud ſemen qđ ſeminat̃ in affectu. Et h̄ eſt bonum ꝓpoſitum: puta opa pnialia: ⁊ eſt ſemen qđ ſeminatur in actu: vt ſunt opera mīe. Quodlibet iſtoꝝ patitur tria impedimenta.

¶ Primo. n. ſemen intellectus impeditur in aſſiduitate: in qua verbuꝫ vilipenditur. vnde Augu. Predicatio ſi raro eſt: non ſufficit. ſi aſſidua: vileſcit. Et ideo vie cōparat̃. d. Aliđ cecidit ſecus viam: ꝓpter tranſeuntium ꝯculcationem. vnde dicitur. Et cōculcatum eſt. ſ. dum ꝯtemnitur. Et demones tollunt illud: q per volucres intelliguntur: quãdo. ſ. impediunt: ne fructum faciat. ¶ Scđo impedit̃ preſumptuoſa ꝯfidentia liberi arbitrij: que ꝓpter firmitatem petre ꝯparatur. Sed eſt abſqꝫ gratia: ſicut petra abſqꝫ humore: ⁊ ideo natū aruit Verbum ḡ qđ ſeminat̃ ſupra mentē de ſe cōfidentem: cadere ſupra petrã dicit̃. Nã petra patenter recipit: ⁊ ſub terra abſcondit: ⁊ ſignat illos: q corde parato ⁊ facili verbum ꝑcipiunt. Sꝫ inq̄tuꝫ petra arida eſt nihil hñs humoris ipm non nutrit. Et ſignat eos ſm ꝙ non hñt humorē gratie: ſed magis de ꝓprijs viribus: q̄ꝫ de gratie virtute ꝯfidunt. Et ſicut nō nutritur nec creſcit: ſic ēt ꝟbum dei non ꝓficit. vñ dicit̃. Et natū aruit: qꝛ non hēbat humorē. Et ſequit̃. Ad tp̄s credunt: ⁊ in tpe temptatōis recedunt. i. cito a ꝓpoſito mutant̃. Et hij radices non hñt: qꝛ cito a propoſito euellunt̃. Planta q̄to ꝓfundius imittit radices: tanto altius ſurget. ſic q̄to qs maioreꝫ firmitatē hꝫ in bono ꝓpoſito: tanto amplius in bono ope caleſcit. vñ eph. 3. In caritate radicati. ¶ Tertio impeditur in abundãti ſollicitudine. q̄ ſpinis ꝯpatur: qꝛ ſollicitudo ſicut ſpine lacerat ⁊ pungit. vnde dicit̃ ꝙ in ſpinis cecidit. Diuitie aūt ⁊ voluptates ſpine nō ſunt ſm ſe: eo ꝙ nō lacerãt: ſꝫ ſunt occaſio ⁊ origo ſollicitudinū: que mentem cruciant. Et ideo ſpine dicunt̃ ꝑꝑ ꝯſequenteꝫ effectuꝫ. De diuitijs pꝫ ſm Grego. qꝛ hñt laborem in acqrendo: timorem in poſſidēdo: dolorem in amittendo. Simil'r voluptates cum labore acqrunt morſum ꝯſcie: flagellant in penitente aſpitate pnīe: ⁊ nō penitenti infligitur eternus cruciciatus. ¶ Scđo ſemen affectus tripl'r impedit̃. ¶ Primo ꝑ carnalē delectationem: qꝛ ſecus viaꝫ ſeminat̃. Carnales ſignãtur ꝑ viam: q ſequentes diabolum: ab eo ꝯculcantur. Secus viam ſunt q iſtis ſociant̃: ⁊ ꝑ

malam ſocietatē bonum ꝓpoſitum impeditur
Prima cor. 15. Corrūpunt bonos mores col
loquia praua. ¶ Secundū eſt mentis indura/
tio. vnde dicit. quod ſupra petram. i. per men
tis indurate obſtinationem. Cor dur aliquan
do quantūcunqꝫ obſtinatū penitere proponit:
Sed mentis duritia ad effectū ꝓducere nō p/
mittit. ¶ Tertiū eſt peccati excuſatio. vnde di
citur: qꝫ ſeminat inter ſpinas: qđ fit quando ꝓ
poſitū ipedit p peccati defenſionē: ſeu excuſa
tionē: qꝛ hec ſuffocant bonū ꝓpoſitū. vnde ta
les ſignant p heritiū. ¶ Tertio ſemē i actu ēt
tripl'r ipedit. ¶ Primo p mentis elationē. vn
de bonū opꝰ qđ nō fit cū humilitate eſt ſemē qđ
cecidit ſecus viā. Illđ. n. nō abſcōdit: ſed aues
id eſt vane cogitationes tollūt illud. Quāto aūt
opus eſt melius ꝛ laudabilius: tanto cautius
eſt abſcondēdū: qꝛ magis inſidiat diabolꝰ: ad
perdendū ꝯpaſſionē cordis. ¶ Secundū eſt
duritia cordis: et ē ſemē: qđ cecidit ſupra petrā
Quidam eni ita aridi ſunt: qꝫ licet de ſuo erro
gant elemoſinā: vel per cōſuetudinē vel p alio
rum exemplū: vel ne icurrāt pudorē: vel pau
perū accuſationē: ſed nullā habent pietatis af
fectionē: Magis aūt accepta ē deo ipa affectio
qꝫ opus. Prima Ioh. 3. Qui habuerit ſub/
ſtantiam huius mūdi. ꝛc. nō dicit clauſerit mi
ſericordiā ſuā ſed viſcera. ¶ Tertiū eſt mur/
muratio. qñ aūt fit cū murmure: ꝛ nō cū hylari
tate: tunc ſemē bone actionis cadit inter ſpinaſ
Ipſe enī ſtrepitus murmuris: quaſi quedam
ſpine ꝛ aculei ſunt mentis. Eſa. 34. Orietur i
domibꝰ eius. i. in ꝯſciētijs ſpine ꝛ vrtice. Iō
ſtrepitus ſpinarꝫ in igne habent ſonum ad in/
ſtar murmuris. Pſal. Exarſerūt ſicut ignis i
ſpinis ꝛc. Sic cupidi qui dū ardent in igne cu/
piditatis nō niſi cū murmure dant: et qꝫtū ad
ſtrepitum murmuris exardeſcunt ſicut ignis i
ſpinis. vnde dicit. Et ſemel exorte ſpine ſuffo
cauerunt illud. Qꝛ ꝛ ſi tales aliqđ bonum opꝰ
faciunt murmuratiōe meritū extingūt.
¶ Quinta ꝯclō ē videre qꝛe ſeminauit in petra
ꝛ i ſpinis: et ſecus viā. Seminator iſte per quē
xps intelligit: qui primo ſeminauit: p angelos
reuelationes: p moyſen precepta: p ꝓphas ꝓ
miſſiones: et tādē p ſe ipſū exijt ſeminās euā
gelicas iformatiōes. dicit ſm Criſo. Si ſemi/
nator creatꝰ ꝛ terrenus ſic ſeminaret: vtiqꝫ in
cuſaretur: qꝛ nō pōt facere de petra nō petram
xps vero nō eſt incuſandus ſi ſeminat ſupra pe
tram. Ipſe enī pluuit ſuper iuſtos ꝛ iniuſtos
Immo ſi pcuſſerit petram fluent aque: ſi teti/
gerit montes fumigabūt. Quod aūt tres par
tes ſeminis pereunt: et quarta vix ſaluatur: hoc
nō eſt ex defectu ſeminantis: ſed ex indiſpoſiti
one ſuſcipientis. Et ſi maior pars ſeminis dñi
et magiſtri perijt in adiutoribus qui tūc erant
non debet indignari miniſter ꝛ diſcipulus ſi
magna pars pereat ſui ſeminis. Ipſe. n. pdi
cator nō proprie eſt ſeminator: ſed cophinus ſe
minantis. Noli attendere ad vilitatem cophi/
ni: ſed ad poteſtatem ſeminis: et caritatem ſe
minatoris: Ex iſto ſequuntur duo correlaria.
¶ Primū correlariū eſt. Qđ iſta ſuffocatio
non cauſatur ex impotentia boni ſeminis: qꝛ
ſm Dyo. Bonū eſt potentius in agendo qꝫ
malum: ſed ex malitia voluntatis: que cum ſit
libera ſemen extinguit: qꝛ voluntarie ſpinis ſe
imiſcet. ¶ Secundū correlarium eſt qꝫ deus
tam nobile donum vult perire: qꝛ hoc congru
it curſui rex. Nā deus ſic res qꝫ cōdidit ad
miniſtrat: vt eas tñ ſm ꝓprios motus agere
ſinat. Et ideo qꝫuis theſaurus gratie valde ſit
nobilis habet tñ in vaſis fictilibus: et ideo de
facili amictit qñ ꝓcellis temptationū ꝯcutitur.
¶ Sexta ꝯº eſt: qꝫ lꝫ hec tria ſeia in pluribꝰ pi
clitentur: hꝫ tñ quodlꝫ ſuam terram bonā: in
qua ꝓfert fructū. Nā ſemen qđ ſeminat in in
tellectu: hꝫ bonā terrā in qua fructificat. ſ. cor
humile ꝛ deuotum: in qđ ſi ſemen verbi ceci/
derit: oritur: ꝓficit: ꝛ fructum facit: iuxta illud
Iaco. p. In māſuetudine ſuſcipite inſitū ver
bum: qđ pōt ſaluare aīas noſtras. Et ortū fe
cit fructū cētuplū. i. pfectionem Ꝟtutum in p
gradu puritatē cordis. Et hijs debet fructus
cēteſimus. Sed ſemen qđ ſeminat in affectu
qđ eſt bonum ꝓpoſitum. Hoc etiā hꝫ terrā bo
nam. ſ. ſpūm ſanctum. Et h cogitatōes: locu/
tiones ꝛ affectōes refert ad aīe vtilitatem: non
ad carnis delectationē: nō ad mundi cupidita
tem: nō ad humane laudis fauorem. Gal. 6.
Qui ſeminat in ſpiritu de ſpiritu: ꝛ metet vitā
eternā. Quales aūt ſegetes inde ꝓueniāt: ha
bet gal. 6. Fructꝰ aūt ſpiritꝰ ē caritas: gaudiū
pax: lōganimitas: benignitas: bonitas: māſu
etudo: fides: modeſtia: ꝯtinētia: caſtitas. Et
bene dicit. Fructum afferunt in patientia: qꝛ q
patienter ſuſtinent labores pſentis vite: in ſpe
remuneratiōis eterne: nō vincunt faſtidio: qꝛ
tpalem in eternum ꝯmittunt mercedē. Sꝫ ſe
men qđ ſeminat in actu: puta opera mīe hꝫ ad
referēdū fructū terrā bonā. ſ. cor obediēs ad

exequẽdū meritorias actões. vñ dr̃. Tale cor terra bona: inq̃tū iplet opa iuſtitie: q̃ eſt declinare a malo: ꝛ nihil omittere de agendis. Dicit terra melior. ſ. q̃ implet mãdata: ꝛ nihil agit de nõ agendis. ſ. de ꝓhibitis. Pſal. Diuerte a malo: ꝛ fac bonū. Dicit terra optima cui non tm̄ ſufficit implere mãdata: ſed etiã ſuperaddit ꝯſilia. Sequit. Et fructū afferunt in patientia: ſcientes ꝓfecto ꝙ q patiens non eſt maloꝝ tpalium: ſuſtinebit damna eternorum vnde Gre. Terra bona fructū p patiẽtiã reddit: qr nulla ſunt bona. q̃ iam agimus: ſi non equanimiter ꝓximoꝝ mala toleramus.

¶ Dñica in .l^a. Sermo. 38. de epiſtola.

[S]I liguis hominum loquar ꝛ angeloꝝ ꝛc. 2^a. coꝛ. 13. Recte apoſtolus dicit caritatē eē̄ vinculum pfectõis: qr nõ ſolū oẽs virtutes vnit ꝛ dirigit in finem debitū: ſed etiã immerito facit eas pfectas: qr ſine caritate ſunt ipfecte i merendo: vt dicit Aug⁹. Attẽde q̃zta eſt caritas: q̃ ſi deſit: fruſtra habent cetera. Si aūt aſſit alicui: habentur oĩa. Et ideo apl's ꝯſiderãs excellentiã caritatis: eam nitit ꝯmẽdare: q̃ ad duo. ſ. quo ad vtilitatē ꝛ diuturnitatē. Et ideo in hac epiſtola ſunt due ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

[P]Rima ꝯſideratio eſt de ei⁹ vtilitate: circa quam ſunt quatuor ꝯclõnes.

¶ Prima ꝯclõ eſt de diuerſa ei⁹ deſcriptione. In. 3°. ſententiaꝝ dicit: ꝙ caritas eſt dilectio: qua diligit deus ꝓpter ſe: ꝛ prim⁹ ꝓpter deum: vel in deo. In deo dicitur pp illos: qui iuſti ſunt: q manent in deo pp gratiã. Propter deum dicit: q̃tū ad illos: q nondū iuſti ſunt: qr ad hoc amandi ſunt: vt fiant iuſti ꝛ ideo per gratiã maneat. ¶ Scḋo Aug. dic̃ ꝙ caritas eſt virtus: qua videri deum pfruiq; eo deſideramus. Hec. n. deſcriptio eſt ſm dignioꝛem actum caritatis. ¶ Tertio in lib. de ſpiritu ꝛ aĩa dicit: ꝙ caritas eſt ꝯcordia mentium: ꝛ ſocietas electoꝝ: vita beata aĩaꝝ ꝛ angelorum: qr nec anime: nec angeli: niſi ꝑ caritate viuunt. ¶ Itē quarto dicit: ꝙ caritas eſt virtus: qua vnaqueq; res ꝓ tanto habet: ꝓ q̃to habenda eſt. vnde caritas põdus equum eſt: ſicut ſtatera doloſa eſt cupiditas.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ caritas q̃nq; habet effectus. Nam pͥmo depellit oẽm toꝛpoꝛẽ meritoꝛie actionis. Neſcit. n. ociari. vñ Gre. Amoꝛ dei nunq̃ eſt ocioſus. Operat. n. magna ſi eſt. Si aūt opari renuit: amoꝛ non eſt. ¶ Scḋo gignit in nobis abundantia virtutū Et ideo dicit mater virtutū. vnde Bernar. Bona mater caritas: que ſiue foueat ifirmos ſiue exerceat pfectos: ſiue arguat ingetos: aduerſis diuerſa exhibens: ſicut filios ſuos diligit vniuerſos. Cum te arguit: pura eſt. cū blãditur: ſimplex eſt. Solet pie ſeruire: ſine dolo mulcere. Patienter nouit iraſci: humilitatem indignari. Licet leſa: lz offenſa: ſi ꝯuerſus fueris ad illam: obuiabit tibi quaſi mater honorificata. Hec ille. ¶ Tertio qr acceptas ꝛ gratas facit deo oẽs alias virtutes. vnde Aug⁹. Que. n. alia virtutum inter fructus debuit tenere primatū: niſi caritas: ſine qua cetere virtutes nõ reputabuntur eſſe virtutes: ꝛ ex qua naſcuntur vniuerſa bona. ¶ Quarto quia in ſpũalibus aĩam viuificat: quia ſine ea oĩa ſunt moꝛtua. Prima Iohis. 3°. Qui non diligit: manet in moꝛte: vbi glo. Sicut coꝛp⁹ ſine aĩa moꝛtuum eſt: ſic aĩa ſine caritate. Caritas eim eſt caloꝛ vitalis: qua extincta: nihil ſpũalis vite relinqt. vñ ait Proſp. Caritas eſt vita ṽtutū ꝛ moꝛs vitioꝝ. Sic̃. n. fluit cera a facie ignis: ſic peũt vitia a facie caritat̃. ¶ 5° oẽs virtutū opatões pficit. Col'. 5. Sup oĩa ãt caritatẽ habẽtes: q̃ eſt vinculū pfectõis. vñ Ambr. Caritas oĩa ligat: ne abeãt. Ligat. n. mẽbra eccl'ie ad inuicẽ. . ꝛ iõ in hac ligatõe eſt pfectio eccl'ie ¶ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ lz caritas cauſet in nobis plures affectus: eſt tñ fructuoſa in actionibus noſtris: qr locutões: cogitationes: ꝛ opatiões noſtras efficit fructuoſas. Nõ. n. admodū bone arboꝛis tria hz inſe vtilia. ſ. floꝛes cogitationum: frõdes ṽboꝝ: ꝛ fruct⁹ opeꝝ. O pationes bone ꝓhibẽt odoꝛẽ deuotionis in coꝛde. Geñ. 27. Ecce odoꝛ filij mei ꝛc. Bona ṽba vmbrã ꝓtectõis ꝓximo. 2^a. mach. 15. Iudas armauit ſmonib⁹ oppoꝛtunis. Bona opa: ſe caritatẽ nobis ſpis in pñti ꝛ in futuro. vñ ꝛ in fine mũdi pcepturus eſt dñs illõ. pu̾bi. vlti. Date illi de fructu manuū ſuaꝝ ꝛc. Et p̄ oſtẽdit: ꝙ ſermo fructuoſus nõ eſt ſine caritate. d. Si linguis hoĩum loquar ꝛc. Lingue hoĩum ſunt p̄dicatoꝛes: q ſciunt inſtruere de fuga vitiorum: de penarum timoꝛe: ꝛ de hijs: q̃ ſpectant ad vitam actiuã. Scḋa Thimothei. 4.

Argue: negligentes timorez de peccatis incu
tiendo: obſecra obedientes bonis opibus in/
ſtruendo: increpa obſtinatos a vitijs retrahē
do. Linguiſ angloꝝ: q ſciunt inſtruere de grē
humilitate: de deſiderio glīe: ⁊ de hijs: q̄ ſpe/
ctant ad vitā ɔtēplatiuam. Sȝ hij ſine carita/
te nullum fructuȝ ɔſequunť. vñ dicit. Factus
ſuȝ velut es ſonās. i. cāpana: q̄ ſono ſuo ſignat
alijs qđ ip̄a nō ſentit. Aut cimbalum tinnens.
Qđ delectat alios: cum ip̄m ſine delectatione
ſit. ¶ Scđo h̄ idem oſtendit de motibus in/
terioꝛibus: cum. d. Si hūero ꝓphetiā: que eſt
cognitio futuroꝝ: qđ magnū eſt. Et nouerim
myſteria oīa. i. occl'ta veteris ⁊ noui teſtamen
ti: qđ maius eſt. Et oēm ſciam diuinam. ſ. ⁊
humanā: qđ maximū eſt. Naȝ omnia ꝑtinent
ad vim cognitiuā. Et hūero oēm fidē: ⁊ de oī
bus articl'is adeo ꝑfecte: vt ⁊ montes trāſferaȝ
ꝑtinet ad vim affectiuā: q2 oīs articulus inquā
tum eſt de nā ſua: aut mouet ad timoꝛē: vt cre
dere penam eternā: aut ad amoꝛem: vt crede/
re vitam eternā. Hec oīa ſi ſine caritate fiant:
infructuoſa ſunt. ¶ Tertio h̄ idem oſtēdit de
opibus. ¶ Et p̊ de ope relato ad ꝓximum. ſ.
de ope mīe: cuȝ dicit. Si diſtribuero in cibos
paupeꝝ oēs facultates meas: vbi ponit omēs
circunſtantias elemoſine. Debet. n. diſtribui
elemoſina: nō vni tm̄: ſed pluribus. ¶ Itē dȝ
dari paupibus: nō diuitibus. ¶ Iteȝ dȝ dari
in cibos. i. ad neceſſaria: non ad ſuperflua.
¶ Item addit quartū: qđ eſt ɔſiliuȝ. i. omnia
ſua dare. Totū. n. niſi caritate infoꝛmeť: nihil
ꝓdeſt. ¶ Scđo de ope relato ad ſe. ſ. de ope
pnīe: cum dicit. Et ſi tradidero coꝛpus meum
ita vt ardeā: nō ait ſi ieiunauero ⁊c. Nec pro/
deſt nob: ꝗ opibus pnīe: aut vigilijs: aut oꝛo
nibus affligimur: ſi caritatē interi⁹ nō hēmus
¶ Quarta ɔcl'o eſt: ꝗ apl's qndecim fructus
enumerant caritatis. ¶ Primus eſt patientia:
q̄ eſt radix ⁊ cuſtos oium virtutū. Uirtus. n.
vana eſt: quā non patientia firmat. Nam per
patientiam ad vberioꝛem grām diſponimur.
Nam terra q̄̄to plus vertiť ⁊ ſcinditur: tanto
amplius fructificat. Sic hō q̄̄to plus ɔtume
lijs afficitur ⁊ patientius poꝛtat: tanto maioꝛi
gratia fecundatur. vnde dicit. Patiens eſt.
¶ Scđs eſt benignitas: q2 nō reddit malū ꝓ
malo: immo bonum ꝓ malo. Mat. 5. Bene
facite hijs: q oderunt vos. vñ maxime cōſide
randa eſt benignitas dei noſtri in eo: ꝗ taȝ be
nigne vocat ⁊ recipit pctōres. Ecce māſueta
benignitas ſaluatoꝛis alliciens nos poſt ſe cur
renduȝ. vñ Ber. O mnino ꝑꝑ māſuetudinē
que de te ꝑdicatur dn̄e ihu currimus poſt te:
audientes ꝗ paupes nō ſpernis pctōres: non
hoꝛres publicanoſ: vt pȝ in latrone: in meretri
ce: in publicano: in adultera: in Petro negāte
vñ. d. Benigna eſt. i. larga egeniſ. ¶ Terti⁹
ē dilectio boni alteri⁹: q2 eā nō ɔtriſtat felicitaſ
aliena: ſed bonū alterius amat vt ſuum. vnde
Aug⁹. Tolle inuidiā: ⁊ tuuȝ bonum eſt quod
hēo. vnde di. Non emulať. i. nō inuidet vel
triſtať ſup alienā felicitatem. ¶ Quartus eſt
directio opis ad finem debitū. vñ non agit ꝑ/
peram. i. ꝑuerſe: q2 malo fine actionē non de/
foꝛmat: immo trahit eam ad ſuum finem. i. ad
ſuum bonū. Hic eſt oculus dexter: q ſemp ꝓ
ſpicit dilectum: q2 vbi amoꝛ: ibi oculus. Ali⁹
enim oculus eſt cognitio. ¶ Quintus eſt hu
miliatio in opibus bonis. vnde nō inflatur ꝑ
ſupbiam: ſed potius humiliať. Per hanc eni
virtutē hō diſponitur ad diuinam gratiaȝ: ⁊ fit
fertilis ⁊ fructuoſus. Facit. n. coꝛ ꝓfunduȝ ad
ſuſcipiendum diuinum donū. Deus. n. in coꝛ
de humili requieſcit. Aug⁹. O q̄ȝ excelſus es:
⁊ humiles coꝛde ſunt domus tue. Exempluȝ
de btā virgine: que ꝓpter pꝛofundiſſimā hu/
militatē ɔcepit in ſe verbi dei ſublimitatem.
¶ Sextus eſt amoꝛ ſubiectiōis. vnde nō eſt
ambitioſa: q2 preeſſe nō appetit: ſȝ ſubeſſe exē
plo dn̄i. Iohis. 6. Qui cuȝ cognouiſſet ꝗ tur
ba elegiſſet eum in regem: fugit in mōtem.
¶ Septimus eſt ſtudiuȝ coīs vtilitatis. Nō
querit que ſua ſunt: ſȝ que ihu xp̄i ⁊ ꝓximi: q2
vt ait Aug⁹. coīa pꝛopꝛijs: nō ꝓpꝛia coib⁹ an
teponit. Contra qđ de qbuſdam dicitur phi/
lippen. 2. Omnes que ſua ſunt querunt.
¶ Octauus eſt māſuetudo. vñ non irritatur
imo vitupationē ɔ̄tit in refectionē. plagas in
medicinā. vnde dicit. Non irritať. i. non pro
uocatur ad iram vel ad vindictā ꝓ iniuria ſibi
facta. ¶ Nonus eſt innocētia. vnde nō cogi
tat malum. vnde innocētia eſt q̄ſi de nā adamā
tina: q2 ſicut nā adamātina attrahit ſibi ferruȝ
ſic ip̄a attrahit deum ad ſui dilectionē. vñ illi
q ɔſeruant baptiſmalē innocentiā: vel amiſſā
recupant per verā pnīam: diſpoſiti ſunt ad he
reditatem eternā. Puritas. n. innocētie red/
dit aīam pulchrā apđ deum. Innocētia facit
vt hoīs ɔuerſatio ſiue actio eius ſit bene ꝓpoꝛ
tionata ſm ſpūalem rōnis claritatē. Et h̄ cum
oꝛdinat hoīeȝ vt nulli noceat: ⁊ oībus pꝛoſit.

Unde dicit. Nõ cogitat malum.ſ.facere alte-
ri: nec facit etiã ſi ꝓuocet. ¶ Decimus ē do
loꝛ de lapſu ꝓximi: vnde nõ gaudet ſup iniqͥta
tem; qꝛ potius dolet ſi videt aliquem peccare.
Secũda coꝝ.xj. Quis ſcãdalizatur ⁊ ego non
vroꝛ. ¶ Undecimus eſt gaudiũ de ꝑfectu
alterius. vnde ꝯgaudet ãt vitati.ſ.i opibus iu
ſtitie. Pria Johis. Maioꝛez hoꝝ non habeo
grãz: qꝫ vt audiã filios meos i veritate ambu-
lare. ¶ 12º. eſt ſufferentia aduerſarioꝝ. vnde
Oia ſuffert. Sufferẽtia.n.talis facit nos be-
neficia dei recoꝛdari. Niſi.n.tribulati eſſent
hoies deũ obliuiſcerent: bonis tpalibus ꝯten
ti. vñ Grego. Electis ſuis iter aſpeꝝ facit: ne
dum dlectant in via: obliuiſcant eoꝝ que ſunt
in patria. vnde. Oia ſuffert: in actu ꝑ vitate:
¶ 13. eſt ꝑfectio credendoꝝ. vñ. Oia credit:
Uera.n.fides eſt de hijs q̃ credit eccl'a: q̃ ſua-
det veritas. Hec.n.fides ſtabilis eſt ⁊ ꝑfecta
q̃ per dilectiõez opatur. vñ dicit. Oia credit.
ſcilicet q̃ veritas ſuadet: nõ dicit oibus credit:
ſed ſoli veritati. ¶ 14. eſt expectatio ꝓmiſſoꝝ
vñ. Oia ſuffert: q̃ chꝛiſtus ꝓmiſit. Roma. 5.
Spes aũt nõ ꝯfundit. Per hãc.n.itendimuſ
in bonũ arduũ vl' ſũmũ bonũ actu deſiderã
do. q eſt actus ꝓprius ſpei. Nã actus ꝓprius
ſpei eſt expectare ſummũ bonũ. Sz expecta
re eſt dſiderare alicui bonũ realr reſpectu rei
abſentis. Nõ inq̃ꝫtũ poſſibile eſt hoi ex meri
tis nr̃is: ſed ex diua bonitate. vñ ſpes reſpicit
deũ inq̃ꝫtum nobis ex eo ꝓuenit cõicatio ſue
bonitatiſ: vñ ſpes a magiſtro ſniaꝝ ſic deſcribi
tur. Spes eſt certa expectatio future beatitudi
nis ꝓueniens ex meritis ⁊ ex dei grã. vñ dic̃.
Oia ſperat: q̃ veritas ꝓmittit. ¶ 15. eſt lõgani
mitas ꝑſeuerãtie. vnde. Oia ſuſtinet. Qui
enĩ vult habere hereditatẽ eternã opz ꝙ ꝑſe-
ueret in bono. Sed vtus ꝑſeuerãtie ꝓprie fa
cit firmiter ꝑſiſtere hoiez i bono ꝯtra difficulta
tes ꝓuenientez ex diuturnitate oppoſiti actus.
Sunt.n. q̃daz vtutes quaꝝ actus ꝑ totam de
bent durare: ſicut fidei: ſpei: ⁊ caritatis: q̃ reſpi
ciunt vltimum finem totius vite humane. Et
ideo reſpectu haꝝ virtutũ: nõ ꝯſumatur actuſ
ꝑſeuerãtie vſqꝫ i finẽ eoꝝ. Sed hõ ꝑſeuerare
dz: qꝛ ſꝫ ſaluatoꝛẽ: nõ q icipit: ſed q ꝑſeuerauе
rit vſqꝫ i finẽ ⁊c. vnde dicit. Oia ſuſtinet: qꝛ
ꝓpter nulla deſiſtit ab ichoato bono.

Scda ꝯſideratio.

c Irca ſecundam cõſiderationem que
de eius diuturnitate cũ dicit. Caritaſ
nunquam excedit. ſunt ſex concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt Qd caritas manet in
pꝛima: cuius ratio eſt. Quia caritas dic̃ quen-
daz habitũ q iclinat in deũ ꝓp ſe: ſz ille habitus
nõ inclinat in deum vt bonũ pñs ꝓp ſe: ſiue ſit
bonũ pñs: ſiue abſens. Igit talis habitus ma
net in patria. Itez qꝛ nõ habet aliquã repugnã
tiaz ad iſtũ ſtatũ: Itez remanet: vt voluntas
foꝛtius agat: ad actũ dilectionis. Remãet etiã
eadem numero licet ꝑfectioꝛ. qꝛ caritas vt ſic ſe
cundũ ſuaz ſubſtantiaz nõ habet ipꝑfectionem
Obijcit a qbuſdaz: ꝙ ſi hoc eſſet veꝝ ſequeret
ꝙ qꝛ caritas ſic manẽs i patria beatificat. Qd
etiam caritas manens in via beatificaret. Hic
dicit ꝙ beatitudõ nõ ꝯſiſtit in habitu ſz in actu
Sed diuerſi ſunt actus caritatis in via ⁊ in pa
tria licet ſint eiuſdem rationis. Quare aũt iſte
actus beatificat: et nõ ille. Dicit doctoꝛ ꝙ h̃ eſt
qa actus nõ ſolũ variat a variatione habitus
vel potentie: ſed variat etiaz a variatione obie
cti. Sed in patria eſt obiectum in via non: Et
iõ ſequit ꝙ minimus ꝯphenſoꝛ eſt ꝑfectioꝛ q̃ꝫ
ſũmus viatoꝛ: qꝛ hz habitũ caritatis ꝑfectiorẽ.
¶ Scda ꝯclo eſt: ꝙ caritas vie põt amitti du
pliciter. ¶ Primo ꝑ ſubtractionẽ diuine vo-
luntatis effectiue ſubtrahẽdo influentiã ſuam:
qua ꝯſeruabat caritas in iſto. Ratio eſt. Quia
ille ſolus põt caritatez ſubtrahere: q poteſt iflu
ere: ſz h̃ facit volũtas diua: ergo ⁊c. ¶ Scdo
euacuatur ꝑ odiũ demeritoꝛie ſolũ. Nã ꝑ illd
euacuat ꝑ qd coꝛrũpit diſpoſitio in aia ad ipſaz
hoc aũt ꝑ pctm̃ moꝛtale fit. vnde dicit. Caritas
nunq̃ꝫ excidit. i. nec in h̃ ſc'lo: qꝛ q̃ꝫtumcũqꝫ ſit
ex parte: tñ ꝑciſe nõ determinat ad actũ talem
.ſ. ipꝑfectũ. Igit põt manere: lz quãtũ ad mo
dũ euacuat vt dictũ eſt: nec in futuro finietur
ſed potius augmentabit: ⁊ ſi opa eius ceſſent.
Si.n.credẽdo ⁊ ſperando diligimus: quan-
to magis cum videbitur non excedet.
¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ alia.ſ. fides ⁊ ſpes euacu
antur in patria: qꝛ fruſtra maneret ille habituſ
in patria: q non haberet inchoationẽ ad ſuum
actũ ⁊ cuius incliatio eẽt ſibi ipoſſbilis. Sed
ſic eſt de fide ⁊ ſpe: igit ⁊c. Maioꝛ pz. Qꝛ ibi
nihil ē fruſtra. Probatio minoꝛis: Quia ha-
bitus fidei iclinat nos in ipũ deũ: vt in verũ
nõ apparẽs: qꝛ fides ē ſubſtãtia reꝝ non appa
rentiũ: ⁊ ſpes inclinat nos in deũ vt i bonũ
abſens: ſz tunc omne veꝝ erit apparens: ⁊ oẽ
bonum erit pꝛeſens. vnde dicit. Siue ꝓphe-
tie.ſ. futuroꝝ euacuabunt in futuro q̃ꝫdo oia

erunt ꝑſentia: ita vt dici poſſit cum pſal. Jam non eſt ꝓpheta: Siue lingue ceſſabūt ī futuro quando oēs ſcient eadem. Siue ſciētia deſtruetur: quantum ad actum que eſt rationari: vel quantum ad diſcurſum: vel quantuȝ ad ſcientiam acquiſitam: vel etiaȝ ſcientie donum que eſt cauere pericula.

¶ Quarta ꝯclō ē: ꝙ cognitio de diurnis ī via eſt multuȝ obſcura. Et ideo quantū in ſe eſt: īpotēs ē in lumē diuinuȝ eleuari. vnde 2. Methaphi. dicitur: ꝙ intellectus noſter ſe habȝ ad māifeſtiſſima nāe: ſic̄ oculus nocticoracis ad lumen ſolis. Et ideo nō cognoſcimus in mūdo niſi paꝝ de deo. ſ. ꝑ operationeȝ potentie: ſapientie: ⁊ bonitatis eius. vñ Aug. Ex magnitudine creaturaꝝ: intelligitur ꝯditor oīpotens. Ex ordine ⁊ diſpoſitiōe ſapiens: ex gubernatione bonus. Sed creature non poſſunt nos inducere plene in cognitionem dei: cum nulla creatura poſſit ꝑfecte ꝑſentare eius potentiam ſapientiā ⁊ bonitateȝ. vnde ſicut pueri ad ꝑfectum alicuius opis ordinati: opȝ ꝑmo eos manuduci ſilitudinibus ⁊ exemplis. ⁊ cuȝ ad ꝑfectam ſciaȝ peruenerint: talibus ſilitudinibꝰ non vtuntur. Sic ēt q2 ſtatim diuina ſcire non poſſumus: opȝ paulatim ad illud deſcendere: ad qȣ cū venerimus: tunc ꝑfecte ſine ⁊ exēplis Immo facie ad faciē cognoſcemus. vñ dicit. Nunc cognoſco ex parte: ideſt imperfecte cognoſcimus deuȝ ꝑꝑ perfectionē intellectus: ⁊ tenebroſitatis pn̄tis ſtatus. Et ex parte. i. iperfecte prophetamus. i. futura ꝑdicimus.

¶ Quinta ꝯclō eſt: ꝙ cognitio de deo in patria eſt multuȝ clara ⁊ manifeſta. Naȝ ſicut homo cognoſcit aliuȝ: non ſolum per opera ſua: vel ex auditu: ſed etiam ex viſu. Sic cognoſcemus deum q2 videbimus eum ſicuti ē. vnde ſi nunq̄ȝ intellectus creatus eſſentiā dei videret ſeq̄retur ꝙ nunq̄ȝ homo beatus eſſet. Tūc. n. vnūquodq̄ȝ ꝑfectuȝ eſt qn̄ ad fineȝ intentū pertingit. Cuȝ igitur hō intendat ꝑtingere ad deū videnduȝ: nunq̄ȝ erit ꝑfectus ſiue quietus donec deū videat. Iteȝ q̄ȝdiu aliqd deſideratur ⁊ nō habetur nō eſt homo quietatus nec beatus donec habeat deſideratuȝ. Cuȝ ḡ nāle deſiderium inſit homini habēdi beatitudinem ⁊ cognoſcendi cauſaȝ cū videat effectū: ſi nō pertingeret ad cognitionē dei: non compleretur eiꝰ deſiderium: ⁊ ſic nullo modo erit beatus. Reſtat ergo ꝙ cognoſcetur deus. Vnde dicitur. Cum venerit qȣ perfectum eſt ⁊c. i. futura beatitudo que eſt ſtatus oīuȝ bonoꝝ aggregatione ꝑfectus: ſm̄ Boetiū. Euacuabitur. i. deſtruetur impꝑfectio veſtra: non id qȣ veꝝ eſt. Deſtructio impꝑfectionis eſt qn̄ id qȣ imperfectum eſt implebitur in veꝝ: vt pȝ de ſcientia: ꝓphetia ⁊ fide ⁊ ſpe. vñ Augu. in libro de doctrina xp̄iana dicit: ꝙ fidei ſuccedit ſpes: ꝑ quā videbimus. Et ſpei ſuccedit ipſa beatitudo ad quā preuenturi ſumus. Caritas vero augebit potius ne ei aliqd ſuccedat: deſtruetur tn̄ inq̄ȝtum eſt impꝑfecta: ſed nec ipſa nec eius actꝰ deſtruetur. Omne ḡ qȣ eſt ex parte deſtruetur: vel ex tototo vt fides ⁊ ſpes: vel ex parte vt ſcientia cuius eſt actus ⁊ modus deſtruetur. Et caritas etiā modus quideȝ tolletur: ſȝ nec ipſa nec eius actus.

¶ Sexta cōclō ē: ꝙ ſi clare ī patria volumus diuina ſpeculari: tunc in via euacuanda ſunt: que ſunt infirmitatis. Nam tunc. i. poſt infirmitatuȝ euacuationē in patria clare videbimus q2 lumen gl'ie cōfortabit noſtꝝ intellectum: ⁊ oculus noſter erit glorificatꝰ lumie glorie: per qȣ videbimus ⁊ cognoſcemus dn̄m. Luc. 21. Tūc videbunt filiū hoīs. i. cū hoc ꝙ videbunt diuinitateȝ: videbunt ⁊ chriſti humanitatem.

¶ Nota ꝙ ſicut ad diuiſionem corporalem: ſic ad ſpiritualē quatuor reqrūtur. ¶ Primū eſt claritas diffuſa. Videmus. n. nāliter ꝙ nihil videtur ſine lumine. Omnia enim que videntur in lumine videntur. Ita etiaȝ ad hoc ꝙ cor humanum pertingat ad cognitionem dei: requiritur lumen gratie vel fidei. Fides enim facit nos cognoſcere deū: q2 facit nos aſſentire illis: que per rationem ⁊ naturam ſcire nō poſſumus. Ideo credimus de deo: ea que a ſctis ⁊ a ſapientibus referuntur: ſed iudei ⁊ pagani q2 non habent perfectam fidem de deo: nihil ꝺ deo cognoſcunt. vnde ſicut oriente ſole inchoantur dies naturaliter: ita oriēte luce gratie ⁊ fidei in aīa incipit cognitio diuina. vnde pſal. Illuminet vultum ſuū ſup nos. i. imprimit in animam ſimilitudinem ſue gratie. ¶ Scdm requiritur ꝙ ad ipſum viſibile potentia viſiua dirigatur. Quantūcunq̄ȝ enim aer eſſet bene diſpoſitus: ſi oculus auerteretur: res non videretur. Ita ad hoc ꝙ cor humanum deuȝ cognoſcat: requiritur ad euȝ cordis directio: ⁊ faciei conuerſio. vnde peccator ab eo auerſus: ꝑ penitentiam ad eum reuertatur. ⁊ tunc pertinget ad eius cognitionem. Oſee. 6. Reuertamur ad deum quoniam ipſe ſaluabit nos: ⁊ co

gnoſcemus eum. ¶ Tertio requiritur debita
proportio ⁊ diſtantia. Quantūcunqꝫ enim eſ-
ſet magna claritas: ⁊ oculus bone dirigeretur
ad obiectum: ſi viſibile nō eſſet in debita diſtā
tia non poſſet cognoſci. Et certe diſtantiā pro-
portionatam faciunt bona opera: ⁊ tenent ho-
minem ne elonget ſe: ſed appropinquet ad de
um: ⁊ ſic pertinget ad dei cognitionem. Ideꝫ
dicitur Eſa. 19. Cognoſcent egyptij dominū
in die illa: ideſt in eterna vita que dicitur dies
q: erit continua nec ſuccedet nox. Sed ille ſol
eternus illuminabit eam. ¶ Quarto requirit
ꝙ oculus ibi figatur: ſi enīꝫ cito fugeret: ⁊ nol
let ibi diu reſpicere: non poſſet multum cogno
ſcere bene reꝫ que indiget forti dijudicatione.
Sic qui vult pertingere ad dei cognitionem:
oportet ꝙ ibi figat cor: ⁊ teneat illud perſeuerā
do in bono: alias ipſum nunqꝫ cognoſcet. Io
hānis. 8. Si uos in ſermone meo māſeritis:
vere diſcipuli mei eritis ⁊ cognoſcetis verita-
tem. ¶ Et nota ꝙ ea que ſunt paruuli multa
ſunt: que ⁊ euacuare debemus. ¶ Primum
quia bonum a malo non diſcernunt. Deute.
primo. Paruuli quidem hodie boni ac mali
ignorant differentiam. ¶ Secundum: quia
falſum pro vero facile credunt. Epheſioꝝ. 4.
Non efficiamini ſicut paruuli fluctuantes oī
vento doctrine. ¶ Tertium: quia paruuli inu
tilia preferunt vtilibus. Prouerbioꝝ primo.
Uſquequo puuli diligitis infantiā? ¶ Quar
tum quia ludis aſſidue intendunt. Iob vige-
ſimo ſecundo. Paruuli eorum exultant ludis
¶ Quinto: quia libenter dormiunt. Amos
q̄nto. Quis ſuſcitabit iacob quia paruulus ē?
¶ Sextum quia erga ꝯpares ſuos inuidiam
gerunt. Iob. 5. Paruulos occidit inuidia.
¶ Septimum quia ſolidos cibos capere non
poſſunt. Prima coꝝ. 3. Tāquaꝫ paruulis in
chriſto dedi lac vobis. non eſcam. ¶ Octauū
quia laborem ſuſtinere nequeunt. Gene. 22.
Habeo paruulos tenellos: quos ſi plus ī am
bulando fecero laborare: deficiēt vna die cun
cti greges. ¶ Nonum quia frequenter come
dere volunt. Trenoꝝ. 4. Paruuli petierunt
panem. ¶ Decimum quia quaſi ſeruiliter ſub
timore viuunt. Gal. 4. Quanto tempore he-
res paruulus eſt: nihil differ a ſeruo. Et hoc ē
qꝺ dicit. Cum eſſem paruulus: loquebar īꝑ
fecte vt paruulus: more pueri balbutiētis: Ie
remie ꝑmo. Neſcio loqui quia puer ego ſum.
Sapiebam vt paruulus: res ſcilicet humanaſ
Paruulis enim melius ſapiunt friuola quaꝫ
vtilia. Cogitabam vt paruulus: ſcilicet de mi
nimis ⁊ preſentibus. Quando autem factus
ſum vir: ideſt perfecte etatis. Euacuaui q̄ erāt
paruuli: ideſt omnia illa poſtpoſui: Que ⁊c.
Quia maledictus puer centum annoꝝ. Eſa.
nono. Uidemus nunc ⁊c. ideſt deum. Per
ſpeculum: ideſt per obſcuram ſimilitudinem
creaturaruꝫ. Et in enigmate: ſcilicet per obſcu
ram allegoriam: ideſt tropos ſcripturaruꝫ: vł
per ſpeculum: ideſt per animam in qua relucet
imago dī: ſed in enigmate: ideſt obſcure. Tūc
autem: ideſt in futura beatitudine videbimus
facie ad faciem: ideſt manifeſte. Uidebimus
enim ſicuti eſt. Nunc cognoſco ex parte: ideſt
obſcure. In futuro autem cognoſcam ſicut ⁊
cognitꝰ ſum: ideſt preſcitus cognoſcere. Nūc
autem quaſi tunc cognoſcam ex parte interim
autem vt ad illud perueniam: nunc ſicut ma-
nent. Fides: Spes: Caritas: tria hec: vt dictū
eſt ſupra: pauca ſed vtilia. Hic eſt funiculus
triplex qui difficile rumpitur. Eccleſi. 3. Ma
ior autem horum eſt caritas: que ceteris decen
tibus permanebit. Quam nobis concedat ie-
ſus chriſtus: qui in trinitate perfecta viuit ⁊ re-
gnat ⁊ cetera. Amen.

¶ Dominica in quinquageſima
Sermo. 39. de euangelio.

a

Aſſumpſit ie
ſus duodeciꝫ diſcipulos ſu
os ⁊c. Luc. 18. Scdꝫ ꝙ di
cit Bernar. Horrendum
penitus ſacrilegium eſt: ꝙ
⁊ ipſorum videtur excede
re facinus: qui domino maieſtatis manus in-
iecerunt ſacrilegas. Uidebatur iaꝫ ceſſaſſe per
ſecutionis tempus: ⁊ nunc quidem grauius:
ipſi chriſtiani perſequuntur: q ab eo vtiqꝫ chri
ſtiani dicūtur. Amici tui deus: ⁊ primi tui ad
uerſum te appropinquauerunt ⁊ ſteterūt. Sal
uator igitur conqueritur lamentabiliter de in-
gratis: qui poſt beneficiorum receptionem cō
tumeliam intulerunt largitori. Quia ſecundū
Bernardum. Tanto grauius de ingratitudi
ne iudicabimur: quanto magis accumulantis
beneficijs reddentes malum pro bono ingra-
ti ꝓbamur extitiſſe. Et ideo in euāgelio tria
nobis aduertenda proponuntur.

Primum principale.

Primo oſtendit ſe eximium latorē in eterne patrie intronizatōe: cuȝ dicit̄ Ecce aſcendim⁹ ꝛc. vbi ſūt tres ꝯ̄es

¶ Prima ꝯclō ē: ꝙ lȝ remuneratio eterne vite ſit ꝑoꝛ in intentōe largitoꝛis: tñ dona: ꝛ virtutes: ꝛ pfectōes morales: q̄ includunt̄ in vera religione ꝑoꝛa ſunt in executōe. Hijs .n. adipiſcitur ꝑuilegiuȝ celeſte: vt habet̄ .1. ethi. vbi dicit̄: ꝙ btitudo eſt ꝑuilegium ꝟtutum: qꝛ ſm Iſido. exempla ſcōꝝ: qbus edificat̄ hō: varias faciūt ſectari virtutes. Ideo ſaluatoꝛ ad culmen pfectiōis ducere nos volēs: hos ſanctos aſſumpſit. quoꝝ exēpla btām viſionem merētia: nos pfectius informarent: vt pȝ in religione vera: quam ſcti nobis vita ꝛ ꝯuerſatōe exēplificabant. Et ideo ip̄a religio dicit̄ eſſe totalis applicatio mentis ad deum p firmā adheſionem ſpretis illecebris mundi: pp eius inficiētem vanitatē: ſubijciens nihilomin⁹ ſe alteri⁹ volūtati: pp inualitudinē ꝓprie ꝯditionis: vt ſic dirigat̄ qs alterius informatōe in diuinuȝ amorem. Ad quam religionē inſtituendam aſſumpſit duodecim diſcipulos: vt eoꝛuȝ vita ꝯuerſatōe ꝛ doctrina hāc inchoaret.

¶ Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ lȝ trāſitus de p̄ſentis vite exilio in patriā felicitatis eterne ſit diſpoſitiue p btitudinem vie: q̄ eſt pfectio virtuoſaruȝ opationum in religione: fit tamen ſimpl'r per gratiā. ¶ Ratio eſt. Nam actus ꝑducentes in finem: opȝ fini eſſe ꝓpoꝛtionatos. Nam videmus in nālibus ꝙ nulla res pōt pficere actū excellentem ſuā ꝟtutem: ſȝ bene ſue virtuti ꝓpoꝛtionatuȝ. Vita aūt eterna eſt finis excedēs ꝓpoꝛtionem nāe humane. Et ideo ſine ꝟtute altioꝛi non pōt adipiſci. Hec ꝟtus altioꝛ eſt gratia. vnde Ro. 6. dicit̄. Gratia dī vita eterna: vt ſm glo. intelligamus deum ad eternaȝ vitā ꝓ ſua miſeratōe nos ꝑducere. vñ in glo. ibidem dicit̄. Certum eſt vitam eternā bonis opibus reddi. Sȝ ip̄ſa opa qb⁹ reddit̄: ad dei gratiā ptinent. vnde ſequit̄. Ecce aſcendimus Iheroſo. ꝛc. Dixit ihs. Jeſus eſt gratia: ſine qua non pōt eſſe aſcēſus ad gl'iam: que p Iheroſolimam intelligit̄. Dicitur .n. viſio pacis: ad quam per gratiam fit aſcenſus.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ rōne iſtius hec dominica dicit̄ qnquageſima: q̄ deſignat nob annum iubileum. Naȝ apd̄ hebreos annus qnquageſimus dicit̄ ann⁹ iubileus .i. remiſſiōis. De q̄ dicit̄ Leuiti. 25. Sanctificabis annuȝ iubileū ꝛ vocabis eum remiſſioneȝ cunctis hitantib⁹ terre. In h̄ anno ppl's qnqȝ faciebat. Sabbatizabat: vacabat conuiuijs: clangebat tubis: ſeruus hebreus manumittebat̄. hereditas ſuo domino reſtituebat̄. Hec .n. oia fiunt in nob p religionem. Terra .i. caro ſabbatizat: quando cum carnalia deſideria nō fatigāt. Populus vacat ꝯuiuijs: qñ cogitatōes ꝛ affectiones mentis ſp̄uales delicias iam p̄libant. Tubis clangit̄: cum eterna tormenta vel p̄mia in aīo reuoluunt̄: ꝛ ex illoꝝ euaſione: ꝛ coꝝ ꝓmiſſione laudes deo pſoluunt̄. Seruus hebreus manumittit̄: qñ mens que iam ad ꝯcupiſcentiam trāſiuit: praue voluptati dſinit ſubiugari. Hereditas dño reſtituit̄: qñ ab exilio p̄ſentis vite in viſionem eternā aīa introducitur: ꝛ hec ꝯſequimur in fine qnquageſime .i. religionis.

Scd̄m principale.

Circa ſcd̄m ꝑncipale: vbi reprehēdit nos: vt muneꝝ pditoꝛes ingratitudinis exhibitōe: cum dicit̄. Conſumabuntur oīa ꝛc. vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ erant p̄dicta de xp̄o ꝑncipaliter .ſ. qd acturus: qd paſſurus: quid pro vtroqȝ recepturus. ꝛ iſta p ip̄ius morteȝ ſunt ꝯſumata. vnde etiā cum ſumpto aceto iam moꝛi deberet: dicebat. Conſumatuȝ eſt. De qua Chryſo. dicit̄. Omnis gl'ia dei ꝛ oīs ſalus hominum in moꝛte xp̄i poſita eſt. Nulla .n. res eſt: q̄ ad ſalutem hoīs magis ptineat: q̄ȝ moꝛs ip̄ius. Et nō eſt aliqd aliud: pp qđ debeamus deo magis grās agere: q̄ȝ pp moꝛtē ip̄ius. In mōte igit̄ ip̄i⁹ oīa ad ſalutē ptinētia ꝯſumata ſt̄.

¶ Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ hec oīa ꝯſumanda ꝛ nunc ꝯſumata ſunt: q̄ predicta erant p ꝓphas. Licȝ enim multa de hijs que p ꝓphas dicta ſunt: cōpleta videant̄. vnde m'lotiens dicit̄. Hoc aūt factuȝ eſt: vt impleant̄ ſcripture. Nunq̄ȝ tñ dicuntur impleri ea: q̄ ſunt ad finem: donec ꝑueniatur ad ip̄m finem. vnde nō niſi in cruce dixit ihs. Cōſumatuȝ eſt. vnde Johis. 9. dicit̄. Et ꝯſumabunt̄ oīa h̄: h̄ ē p qđ ad pacē tendit̄. Non .n. niſi p ꝯflictum ꝯtra tribulatōes hui⁹ mundi ꝑuenit̄ ad pacis eterne qeteȝ. Et q hāc falſam pacē tpalis delectatōis affectāt: in futuro verā pacem nō inueniēt. Ideo dicit qdam Omnis ſecuritas tempeſtas eſt.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ qnqȝ mala legunt̄ dño illata a iudeis: qꝛ tradit̄: illuditur: flagellat̄: conſpuitur: ꝛ occidit̄. ¶ Primo traditus eſt cooperāte patris clementia. Ro. 8. Proprio filio

ſuo nõ pepcit d's: ſ3 p nobis oib' tradidit illũ. Item filij obedientia. Eph. 5. Tradidit ſemet ipſum p nobis. Ite3 diaboli aſtutia. Joh. 13. Diabolus miſit in cor: vt traderet eu3 Judas Item iude auaritia. Mat. 26. Quid vultis mi hi dare: ⁊ ego vobis eum tradã? Ite3 iudeoꝝ inuidia. Mat. 27. Sciebat. n. Pilatus q̄ p inuidiã tradidiſſent eum. ℭ Scd̃o illuditur'. Primo a miniſtris ſacerdotum velata facie. 2° ab Herode i alba veſte. 3° a Pilato in ve ſte purpurea. 4° a militib' in corona ſpinea: ſceptro arundineo: falſa adoratiõe. 5° a ſum mis ſacerdotibus in blaſſematiõe. ℭ Tertio flagellat' ad colũna3 ligatus: ⁊ virgis pcuſſus vſq3 ad ſanguinis effuſionem. Eſay. 50. Cor pus meum dedi pcutientibus ⁊c. ℭ Quarto ꝯſpuit' a miniſtris ſacerdotũ. Job. 30. Facie3 meã ꝯſpuere nõ verent'. ℭ Quinto occidit' ſi cut p̄dictum eſt. Dani. 9. Occidet' xp̄s: ⁊ nõ erit eius ppl's: q eu3 negaturus eſt. Et die ter tia reſurget: vt cito reſurrectio euacuet ſcanda lum crucis. Ecce q̃3 dura ⁊ q̃3 indigna pro no bis protulit dominus maieſtatis.

ℭ Quarta ꝯcl'o eſt: q̄ xp̄s hodie patit' deterio ra a falſis xp̄ianis: q̃3 paſſus eſt a iudeis. Tra ditur enim a cupidis: q p vili p̄cio tradunt, pri mum: ſicut Judas p triginta argenteis tradi dit xp̄m. Amos. p̄. Sup tribus ſcelerib' iſrl' ⁊ ſup q̄rtam nõ ꝯuertã: eo q̄ vendiderũt p ar gento iuſtum. Quatuor ſcelera iniquoꝝ. i. cu pidorum ſunt iniq3 acqrere: auare retinere: in diuitijs ꝯfidere: p̄ximũ opprimere. ℭ Scd̃o illudit' a ſupbis: quoꝝ triplex eſt genus. Qui dam ſupbiunt de iniq̄tate. Prouer. 2. Letan tur cu3 male fecerint de ſimulata ſanctitate: vt ypocrite: ⁊ tales illudunt dñm in alba veſte. Mat. 13. Ueh vob ypocritis: q ſil'es eſtis ſe pulchris dealbatis. Deinde de vanitate. ſ. de habitu põpoſo: ⁊ tales illudunt dñm more mi litu3: vt mulieres ornate: q̄ non ſupplicãt: ſed illudunt. ℭ Tertio flagellat' a tyrãnis: a qui bus paup̄es angarijs ⁊ iniurijs impetuntur. Jere. 2a, contra tales dicit'. In alijs ſuis inuẽ tus eſt ſanguis aiaꝝ paup̄eꝝ ⁊ innocentium. ℭ Quarto ꝯſpuit' a luxurioſis: q faciẽ ſua3. ſ. aiam ſuam ad imaginẽ dei creatã: turpitudine libidis deturpant. Prouer. 16. Qui ingredit' ad mulierẽ p̄ximi ſui: nõ erit mũdus a ꝯſenſu ⁊ tactu impudico. ℭ Quinto occidit' a q̄cunq3 petõre: dum in ſe vel in alio caritatẽ extinguit q2 ſicut dicit' p̄a Johis. 4°, deus caritas eſt. Quotienſcunq3. n. qs pctũm iterat: q̃tum in ſe eſt: dominum crucifigit. Eph. 4. Rurſum crucifigentes ſibimetipſis filium dei.

ℭ Quinta ꝯcl'o eſt: q̄ multi neſciunt qualiter mittunt manus ſacrilegas in xp̄m: ſ'm diuer ſa eius appropriata diuerſimode. Na3 ih̄s di citur mundicia: veritas: patientia: ſapientia: ⁊ vita. Primo. n tradit' gẽtibus: Nam gentes que ſunt incirconciſe: ſignant nõ ſolum p̄mos motus carnis: ſed oĩa quecunq3 carnalia vitia Jeſus igit' gentibus traditur: cum mũdicia vi te carnalibus diſcurſionibus exponit': ⁊ libidi noſis actibus ſordidat'. ℭ Scd̃o illudit'. Di citur autem aliquis alium illudere: quãdo pro miſſum nõ ſoluit. Jeſus igit' illuditur: quando ꝯtinentie: vel abſtinentie: vel remuneratiõis ꝓp̄etatum votum violat': in quo maxime pec cant viri clauſtrales. ℭ Tertio flagellat'. Nã flagellatio eſt actus repentinus. Jeſus igit' pa tientia flagellatur: quãdo non ceſſat petõr ſem' offendere: ſed p iterationem ⁊ aſſiduitatẽ pec candi flagellat eum: q eſt vera patientia. Judi cum. 10. Filij iſrael pctã noua addiderunt.

ℭ Quarto ꝯſpuitur. Per facie3 accipitur co gnitio ſapientie. Et facies ꝓprie dicit' conſpui Jeſus igitur ſapientia ꝯſpuitur: quãdo cogni tio ſapientie p vite turpitudine3 fedat'. In quo maxime tanguntur doctores ⁊ litterati: q dum nõ venerãtur ſapientiã qua3 cognoſcunt: qua ſi ſputis ſpurcitie ſue faciem dei ꝯſpuunt.

ℭ Quinto occidit' ih̄s vita. Uita. n. corpora lis ꝯſiſtit in ꝯiunctione aĩe ad corpus. Uita ſpi ritualis ex inhitatione xp̄i in aĩa. Jeſus g̃ occi ditur: quãdo p quodcunq3 pctũm mortale xp̄s ab aĩa ſepatur: vnde Johis. 8°. Ego vado: ⁊ queretis me. q. d. Ego qui ſum vita recedo: ⁊ ideo moriemini.

ℭ Sexta ꝯcl'o eſt: q̄ pp grauitatem: turpitudi nem: vel multitudinem pctõꝝ nõ eſt deſperã du3: q2 p penitentiã reſurgit: qui p pctũm mor tuus eſt: que tribus diebus cõſumatur. Que ſunt dolor ꝯtritionis: pudor confeſſionis: ⁊ la bor ſatiſfactõis. ℭ Ratio eſt: q2 magnitudo ⁊ turpitudo pcti: non aufert poſſibilitatẽ ad gra dum gratie poſſibilẽ pure creature. Licet etiã pctũm inclinet ad oppoſitum: tu3 q2 capacitas eſt hoĩ nãlis. Et ideo pctũm non aufertur: q2 gratia eſt a diſtributõe diuĩa: ⁊ nõ eſt i nobis a natura. Et ideo nulla eſt diſpõ neceſſitans ad quecunq3 gradu3 gratie ex p̄te hoĩs ⁊c. vnde dicit. Et tertia die reſurget.

¶ Septima ꝯcło eſt: ꝙ cuꝫ neſcientia maloꝝ circa dei beneficia cauſat̃: ex eo ꝙ ignorãtes diuinam potentiã: reſpiciunt hoiem ſolũ. Ideo ille q nunc ignorat xp̃m. ſ. quo ad eius iuſtitiã timendo: mĩam ſperãdo: bonitatem diligẽdo beneficia ꝑ debitas gratiaꝝ actões in corde habendo h̃ in p̃ſenti: ab ip̃o in futuro ignorabit̃. Et ideo dñs ꝯqueritur Ihere. 2. d. Tenentes legem neſcierunt me. Et ideo dicit ibidẽ. Recedite a me opariꝫ iniqtatis. neſcio q eſtis: qa iniq qui dum dñm neſciũt: a domino neſciunt̃ vnde ſeqtur. Et ip̃i nihil hoꝝ intellexerũt ⁊c. Vex eſt q̃ꝫtum ad intellectum: quem habuerunt in ſtatu pc̃i: tamen poſt penitentiam melius intelligentes ſe emendabant.

Tertium principale.

Circa tertiuꝫ p̃ncipale: vbi ꝓmittit ſe nobis intimuꝫ ꝓpiciatorem in luminis reſtitutõe: cum dicit̃. Factum eſt autem cum appropinquaret Iherico: vbi ſunt ſex concluſiones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt moralis expoſitio beati Grego. in omel. que talis eſt. Redẽptor noſter diſcipulis paſſionis penam ⁊ reſurrectionis ſue gl'iam p̃dixit: vt cum viderent moriẽtem: nõ dubitarent reſurgentem. Sꝫ qꝛ vt carnales verba myſteriꝫ non capiebant: venit̃ ad miraculum: vnde cecus illuminatur. ſed miracula ſic ſunt vera: vt etiã alia innuant. Cecus quippe eſt genus humanum. qđ in p̃ parente expulſum a paradiſo: claritateꝫ ſupne lucis ignorans: damnatõis ſue tenebras patitur. ſed per xp̃m illuminatur: vt lucis gaudia deſideret: ⁊ bonum operetur. vnde cuꝫ ih̃s Iherico appropinquat: cecus illuminat̃. Iherico ꝓ defectu carnis ponitur. Dum igitur dominus ac conditor noſter appropinquat iherico: cecus ad lumen redit: qꝛ duꝫ deitas defectũ noſtre carnis ſuſcepit: humanuꝫ genꝰ lumẽ qđ amiſerat: recepit. Qui ergo eterne lucis claritatem neſcit: cecus eſt. Si aũt iam in redemptoreꝫ credidit q dixit. Ego ſum via: iuxta viam ſedet. Si vero credit ⁊ exorat vt eternum lumen recipiat: iuxta viaꝫ ſedet ⁊ mendicat. Illi aũt q ih̃m venienteꝫ p̃cedunt: deſignant carnalium deſideriorum turbas: tumultuſqꝫ vitioꝝ. Qui priuſq̃ꝫ ih̃s ad cor noſtꝝ perueniat: temptationibꝰ cogitationem noſtrã diſſipãt: ⁊ in ipſa nos noſtra orone ꝯturbant. Ipſe vero magis clamabat; qꝛ q̃ꝫto grauiori tumultu cogitationũ premimur: tanto orationi inſiſtere ardẽtius debemus. Cum aũt adhuc turbas fantaſmatum in oratione patimur: ih̃m aliquatenus tranſire ſentimus. Cum vero orationi vehementer inſiſtimus: deus in corde figitur: ⁊ lux amiſſa reparatur: vel tranſire humanitatis: ⁊ ſtare diuinitatis eſt. Cecum ergo clamanteꝫ dominus tranſiens audiuit: ſtans illuminauit: quia per humanitatem ſuã vocibus noſtre cecitatis cõpatiendo miſertus eſt. Sed lumen nobis gratie per diuinitatis potentiã infundit: ad hoc requirit ꝙ velit vt cor ad orationem excitet. Peti enim vult hoc: quod ⁊ nos petere: ⁊ ſe concedere promiſit.

¶ Secunda ꝯcło eſt: ꝙ cecatio licet ſit effectuſ peccati ſcḋm illud Sapien. 2. Excecat eos malicia eoꝝ. Tamen aliquãdo ordinatur ad dãnationem: aliquando aũt ad ſalutem. ¶ Ratio eſt. Nam excecatio eſt quoddam p̃ambulũ ad peccatũ. Peccatum aũt ad duo ordinatur. Ad vnuꝫ quidem per ſe. ſ. ad damnationẽ. Ad aliud autẽ ex miſericordia dei. ſ. ad ſanationẽ: inq̃ꝫtum deus ꝑmittit aliquos cadere in peccatum: vt pc̃ũm ſuum agnoſcentes: humilient̃ ⁊ ꝯuertantur: vt etiam dicit Augꝰ. de natura ⁊ gratia. vnde excecatio ex ſua natura ordinatur ad damnationem eius: qui excecatur. ꝓ qđ etiaꝫ ponitur reprobationis effectus. Sed ex diuina miſericordia ad tempus medicinaliter ordinatur ad ſalutem eorum: qui exceccantur. Sed hec miſericordia non impenditur omnibus: ſed tñ predeſtinatis: quibus omnia cooperantur in bonum. Ro. 8.

¶ Tertia concluſio eſt ꝙ excecatio inquantuꝫ ordinat̃ ad ſaluteꝫ alicuius: cauſat̃ a deo. Naꝫ excecatio duo importat. ¶ Primũ eſt motus animi inherentis malo: ⁊ auerſio a diuino lumine. Sic cauſa excecationis eſt propria volũtas. ¶ Secunduꝫ eſt ſubtractio ꝓprie gratie ex quo ſequit̃ ꝙ mens diuinitus non illuminat̃ ad recte viuendum qꝛ grãꝫ nõ apponit deus: ſic deus eſt cauſa excecationis. ¶ Et nota ꝙ ſicut cecitas corporalis eſt priuatio eius: qđ eſt principium corporalis viſionis: ita eſt cecitas mentis ꝓuatio eius: qđ eſt principiuꝫ viſionis intellectualis: cuius p̃ncipium eſt triplex. Vnuꝫ quideꝫ eſt lumen naturalis rationis: et h̃ nunq̃ꝫ ꝓuat ab aĩa. Impedit̃ tñ q̃nqꝫ a ꝓprio actu ꝑ ipedimẽta viriuꝫ inferioꝝ: qbꝰ indiget humanus intellectus ad intelligenduꝫ. Sicut patet in furioſo. Aliud eſt lumen habituale: na

turali rationi ſupadditū. Et hoc lumen inter/dum priuat ab aīa. Et talis priuatio eſt cecitas: que eſt pena ſm q̄ priuatio luminis grē quedā pena ponit. ¶ Tertio eſt aliqd intellectuale lumen p q̄ hō intelligit aliqua cū quodā pncipio intellectuali. Mens enī hominis poteſt intendere: ꝛ nō intendere. Et ꝙ ei non intendat ꝯtigit dupliciter. Quādoq̄ qdē ex hoc ꝙ hēt voluntatē ſpōtanee ſe auertentē a cōſideratione pncipij. Pſal. Noluit intelligere ꝛc. Alio mō p occupationem mentis: circa alia que magis diligit. Quibus ab inſpectione huius pncipij mens auertitur. ſm illud pſal. Super cecidit ignis ꝛ nō viderūt ſolem. vtroq̄ mō cecitas mentis eſt peccatū. vnde dicit. Cum appropinquaret iherico. ſ. ieſus ſuſcipiens noſtre mortalitatis defectus. Quia iherico defectus interpretat: vt p nobis moreret: que mors domini nouiſſimus eſt defectus. Per hoc autē q̄ ſequit. Cecus qdā ſedebat: oſtenditur fructus paſſionis. ſ. illuminationis eoꝝ qui pordinatꝰ ſunt ad vitā p fidē. ¶ Et nota ꝙ d̄ iſto ceco multa dicunt. ſ. ꝙ cecus ꝛ ꝙ ſedebat etiā iuxta viā: et ꝙ mendicus: etiā ꝙ interrogauit pretereuntes etiā ꝙ clamauit fili dauid. iſte cecus deſignat nō credentes. tamen pordinatos ad vitam eternā. Eph. 5°. Eratis aliqn̄ tenebre. Sedere autē cecus iuxta viā dicit ꝙ ꝛ ſi extra viā tamen reuocabilis. Mendicans dicit nō ſolū pauper. Mendicus q nō ſolū paup eſt: ſed ex ſua paupertate gemit et dolet. Et p h̄ ipē puocat ad miſericordiā: et ad miſeriā reuelandā flagitat deus. Turba preteriens multitudo ſanctoꝝ doctoꝝ ꝛ pphāꝝ eſt qui omnes anunciauerunt xp̄m venturū. Hic clamat fili dauid miſere. Dauid manu fortis interpretat Ideo robora debilē: et infirmū miſerere tollendō miſeriam culpe. per quam cecitas ꝛ miſeria pene: per quam infirmitas notatur. Et qui preibant: increpabant eum: vt taceret. Hij ſunt turbe peccatorum: cogitationum: ꝛ affectionum malarum: impedientes gratiā impetrandam. Ille vero multo magis clamabat in ſupplicatione perſeuerando.

¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ ſaluator videns in peccatore habilitatē pficiendi in bono: ꝛ pmptitudinem reſiſtendi in malo: confert auxiliū gratie ſiſtendo: prohibendo ſcilicet peccatum: ne vltra procedat: ꝛ cauſando in mente habitum virtutum: vt exeat in actus virtuoſos. Nam gratia cum ſit quoddā donū ſupernaturale: non meret naturali dignitate quacūq̄: ſed mentis debita diſpoſitione adipiſcitur. vnde dicitur. Stans autem ieſus: iuſſit illum adduci ad ſe. In hoc modus ꝛ virtus curationis oſtenditur. Non enim ex natura morali: que preterijt: ſed ex diuina: que immutabilis pmanet: habebat quod curauit. Interrogat autem non ꝙ neſciret quid ſibi fieri optaret: ſed vt reſponſione eius manifeſtum fieret quid illud ē in quod deſiderium antiquorum feruebat: ſcilicet videre xp̄m. Luce. 10. Multi reges ꝛ pphete voluerunt videre que vos videtis: ꝛ nō viderunt. vnde iſte cecus non dixit. Sū mēdicus domine: peto vt diues fiam: ſed dixit. Domine vt videam.

¶ Quinta concluſio eſt: ꝙ cecitas que eſt effectus peccati: maxime depellitur per lumen fidei. Nam fides nō ſolum eſt de hijs: que per ſe ſunt intenta: ſed etiā eſt de hijs: que ſunt ad intentorū manifeſtationem. Sed quia remiſſio peccatorum eſt effectus manifeſtans diuinam maieſtatem: ꝛc hriſti incarnationem: tanquam cauſam: vnde ad remiſſionem peccatorum habendam: neceſſaria eſt fides. Sed q̄ fides pncipaliter eſt de hijs: que videre in patria ſperamus: ſm illud hebreorum. xj°. Fides eſt ſubſtātia rerum ſperandarum: ad quorum notitiam manuducimur per parabolarū manifeſtationem: ꝛ miraculorum operationē que ſunt opera diuinitatis pertinentia ad eſſe gratie. Que remiſſio peccatoꝝ inq̄tū ptinet ad ſctificatiōnē humanā: cadit d̄ neceſſitate ſb numero credendorum: ſine quibus ſalus haberi non poteſt. Et ideo volens oſtendere neceſſitatem fidei ad ſpiritualem curationem: dixit illi ieſus. Reſpice: fides tua te ſaluum fecit. Non dixit. Aſpice: ſed reſpice. Reſpectus quidem eſt de eis: que retro ſunt. Sed aſpectus de hijs: que preceſſerunt. per quem admonet Chriſtus conſiderare quantum ſit conueniens modus reparatioīs humane: qui oſtenditur nobis per fidem ꝛc. Aliam enim medicinam non requirebat genus infirmitatis. Nam qui bene attendit: non abhorret incarnationem filij dei. Ideo dicit Auguſtinus. Alius modus repationis noſtre fuit deo poſſibilis. Nullus tamen noſtre miſerie conuenientior ꝛc.

¶ Sexta ꝯcl'o eſt: ꝙ debemus de beneficijs dei ſemper eſſe grati. ſ. gratiaꝝ actione. Hoc autē maxime debetur illi qui gratis beneficiū

contulit ad qđ non tenebatur. In deo autez pri mo ꝛ principaliter inuenitur cauſa debiti: qꝛ ei obligamur ad gratiaꝝ actione: eo ꝙ ipſe ē pri mum ꝓncipiū omniuz bonoꝝ noſtroꝝ. Ma/ nifeſtuz eſt aūt ꝙ oīs effectus nāliter ad cauſaz oīuz ꝯuertitur ſm Diony. Deus oīa in ſe cō uertit tanq̄ oīum cā. Certū eſt ꝙ beneficium inquantum eſt huiuſmodi: eſt cauſa beneficia/ ti. Et ideo naturalis ordo requirit: vt ille qui ſuſcipit beneficiuz per gratiaꝝ actiōem ꝯuerta tur ad benefactorē. Et ſm iſtū modū deuz ho noramus: cū ꝯuertimur ad ipz tanq̄ ab eo be neficiati per gratiaꝝ actiōez ꝛ vocem laudis. De quo pſal. Sacrificiū laudis honorificabit me. vnde dr. Et ſequebatur eū. ſ. poſt benefi cium illuminatiōis. Magnificans deum. Et omnis plebs ꝛc. ſ. per gratiaruz actiones. vn/ de Greg. Dignum eſt ſemper gratias agere qꝛ deus nunq̄ ceſſat benefacere. Pſal. Bñ/ dicam dominuz in omni tēpore: ſemp laus eiꝰ in ore meo. Cui ſit honor ꝛ glīa in ſcl'a ſcl'oꝝ.

¶ In capite ieiunij. Sermo. 40. de euangº.

Cum ieiuna

tis nolite fieri ſicut ypocri te triſtes. Matth. 6. Licet opa penitētialia in peccato mortali facta ſint iteranda ſm doctores: qꝛ non ſunt deo accepta: ſm illud Yſa. Cū multiplicaueri tis orōnes veſtras ꝛc. Tñ ieiuniuz ꝛ elemoſi na non ſunt iteranda: qꝛ poſt tranſitū actus re linquunt veſtigiū in ſatiſfaciente: Sicut ex ie iunio ſequitur corporis maceratio: ꝛ ex elemo ſina ſubſtantie minoratio. Sed qꝛ nullū pctm̄ manebit impunitū qꝛ ipſum punietur. Et hoc vel ꝑ ſatiſfactionē in preſenti: vel ꝑ purgatorij penā: vel per eternā damnationem in futuro. Ideo ſaluator in h̄ euāgͤ hortatur nos ad pre dictoꝝ executionem: vbi occurrunt nobis due ꝯſideratōes. ¶ Prima eſt de corporis mace ratione: per ieiunium. ¶ Secunda eſt đ mi ſericordie exhibitione per elemoſinam.

Prima conſideratio.

Circa primam conſiderationem oc/ currunt nobis ſex concluſiones

¶ Prima ꝯcl'o eſt videre qđ ſit ieiu nium: ꝛ dicitur ꝙ ieiunium eſt maceratio car/ nis ab arbitrio cōfeſſoris inflicta: pro peccatis voluntarie: accepta a ꝯfitente: ad domandum paſſiones ꝛ minuendū tēptationē. vt ſic mere atur peccati remiſſionez: ꝛ gratie infuſionem. Per h̄ ꝙ dicit ꝙ ſit maceratio carnis. Exclu/ ditur ſuꝑfluitas nimie repletiōis: que euacuat meritum: per hoc qđ dicit ab arbitrio confeſſo ris. Inflicta pro peccatis: oſtendit ꝙ talis hu/ milis ſubiectio: ꝛ ꝯfeſſoris iuſſio reddit ipſum deo acceptum: per hoc qđ dicit voluntarie acce pta a ꝯfitente: oſtendit ipſuz eſſe meritorium: qꝛ paſſio innata ſeu cauſaliter illata non meret̄ Sed voluntarie accepta. Per hoc enim quod dicit ad domanduz paſſiones: oſtendit ꝙ paſſi ones in mēbris latētes ſunt inſtrumenta dia/ boli: qbus mediantibꝰ nos ipugnat: ꝛ eis ꝑua lētibus inhabiles efficimur ad merenduz. Et qꝛ ſic ieiuniū eſt medicina ꝯtra paſſiōes. Ideo multū eſt amplectendū: qꝛ tēptatio ꝑ ipſuz mi/ nuit̄: paſſiones domant̄. vnde apl's pª corin. .9. Caſtigo corpus meū. ſ. ꝑ ieiuniū: ꝛ in ſer/ uitutē redigo carnē. ſ. ſubijciēdo ſpiritui: ꝛ ſic ſm Iſi. hō ſpiritualiſ effcit̄. angelis coniūgit̄ ꝛ đo liberiꝰ copulat̄. vñ dic. Cū ieiunatis ꝛc. ¶ Scđa ꝯcl'o eſt videre de his qui ad ieiuniū corporale obligant̄. Et dr ꝙ oēs ſani corpore ꝛ mēte: nō hñtes legitimā cauſaz excuſantem qꝛ legiſlatoris intētio in cōdendo ius poſitiuū: nō intendit aliquez obligare ad ꝯſuationez illi us iuris hñtez legitimā cauſaz excuſantē: ſiue nō obſuādi illud: qꝛ legi nō ſubiacet neceſſitaſ Plures tñ legitimis cauſis excuſant̄. ſ. pueri: mulieres ꝑgnātes: ꝛ paruulos lactātes: egro/ tantes: nimiū ſenes: graui labore victuz neceſ ſariuz querētes: ꝛ hoſtiatim mendicātes: ꝛ ad mēſas alioꝝ ſuētes ꝙ pñt modicuz ꝑguſtare. ¶ Tertia ꝯº eſt: ꝙ quadruplex eſt ieiunium. ¶ Primᵐ ē abſtinētia corporis de q̄ dictum ē ¶ Scđz eſt abſtinētia ab iniqtatibus. Augu ſtinus. Ieiuniū magnuz eſt abſtinere ab iniq tatibus ꝛ ab illicitis ſcl'i voluptatibꝰ. ¶ Terti um eſt ꝟtuale. ſ. abſtinētia ab occaſiōibus pec catoꝝ. de quo Ber. Si gula ſola peccauit: ſo la ieiunet ꝛ ſufficit. Si cetera mēbra peccaue/ runt: ipa ieiunēt. Ieiunet oculis qui depreda tus eſt aīaz curioſis aſpectibus. Ieiunet auriſ a fabulis ꝛ rumoribus ocioſis: ꝛ ad ſalutez nō pertinentibus. Ieiunet lingua ab illicitis ver bis: ꝛ manus ab opibus malis. Ieiunet aīa a vitijs: ꝛ a ꝓpria voluntate. ¶ Quartuz eſt ce leſte ieiunium. ſ. abſtinentia a creata delectatio ne: ꝛ eſuries refectiōis diuine.

¶ Quarta ꝯclõ eſt: ꝙ in omni ieiunio decli/
nanda eſt falſa ſimulatio ypocriſis. Ratio eſt
Nam grauius eſt peccatum gloriã querẽ i ſpi
ritualibus: ſicut in ieiunio ⁊ elemoſina: ꝗ̃ʒ in
corporalibus: qꝛ minus hñt motiuũ ad glori/
andum: eo ꝙ minus extra appareant: et etiaʒ
qꝛ ex maiori ꝯdeſcenſione dei: ad hominis vti
litatem: ⁊ ad diuinam laudeʒ ordinabãtur nõ
humanam. vnde Au. Ypocrita eſt: qui aliud
eſt ⁊ aliud ſimulat. Vnũ ope ⁊ aliꝺ volũtate i
tẽdit. Hunc etiaʒ reprehẽdit Criſo. d. O ypo
crita: ſi bonum eſt eſſe bonũ: vt quid non vis
eſſe: qꝺ tñ vis apparere? Nam ſi turpe eſt ap
parere: turpius eſt eſſe. Qꝺ aũt formoſum ẽ
in apparentia: formoſius eſt in exiſtentia. Igi
tur: aut eſto qꝺ appares: aut appare quod es.
⁊ hoc ẽ qꝺ dicitur. Nolite: quaſi diceret exclu/
dendo a ieiunio ꝑuerſam voluntatem ⁊ inten
tionem: qꝛ in voluntate eſt radix meriti ⁊ de/
meriti. Fieri. i. niti ad h̄ vt appareatis triſtes
Exterminant eniʒ ⁊c. quaſi diceret extra ter/
minos proponunt: realis exiſtentie. ſ. per ma
lam intentioneʒ: que per faciẽ intelligitur. Et
ideo ꝯminatur eis futuram ꝯdemnationeʒ d.
Amen dico vobis receperunt mercedem ſuã
ideſt laudem humanã hic in preſenti: ⁊ nunꝗ̃ʒ
celeſtẽ. ¶ Nota tñ ꝙ velle placere hoibus ꝓ
pter caritatem nutriendam: ⁊ ad ꝑfectum ſpiri
tualem ꝓximi eſt ꝯmendabile exẽplo apoſtoli
Prima cor. 10. Omnibus per oia placeo.
¶ Quinta ꝯclõ eſt: ꝙ duo faciunt ieiunium
acceptabile. ¶ Primuʒ eſt mĩa. vnde dicit.
Tu aũt cum ieiunas vnge caput tuũ. i. xp̄ʒ in
mẽbris ſuis oleo miſicordie. vnde dicit. Qꝺ
vni ex minimis ⁊c. Cui ꝯtradicunt parcentes
ſumptibus. De qbus Ihero. Paupi ſubtra
hit: qui ea que ꝯcedẽdo ſumere debuit: ſibi re/
ſeruat. Talis nõ deo. ſʒ burſe ieiunat. ¶ Se
cundũ eſt puritas mentis. vnde eccli. dicitur.
Qui ieiunat a peccatis ſuis: ⁊ iterꝝ facit ea: qd
prodeſt humiliatio eius? Nihil. Et ideo xp̄s
vult ipſum fieri pure dicẽs. Et faciem tuaʒ la
ua. Tunc. n. facies lauat: cũ ꝯſcia diuerſimo/
de purificatur. ſ. aqua ꝯpunctionis. Sic Da
uid culpaʒ homicidij deleuit. Petrus crimen
negatiõis. M. magdalẽa m̄titudinẽ pctõꝝ.
¶ Sexta ꝯcluſio eſt ꝺ effectibus ieiunij: que
ſunt quatuor. ¶ Primus eſt peccatoꝝ extir/
patio: vnde Ber. Non ſoluʒ per ieiuniuʒ eſt
ablutio peccatoꝝ: ſed etiaʒ extirpatio vitioꝝ.
Non ſolum dʒ peccata preterita que commiſi
mus: ſed etiã repellit futura que ꝯmittere po/
terim⁹. ¶ Scõo defendit nos ab aduerſario
vnde Yſido. Demoniũ cito per abſtinentiaʒ
vincitur. ¶ Tertio de diuina acceptatione: ⁊
de pene remiſſione nos ſecurat. Unde Ber.
Jeiunium nõ ſolum obtinet veniam: ſed etiaʒ
meretur gratiaʒ. ¶ Quarto meretur diuinas
reuelationes. vnde Helyas ieiunauit anteꝗ̃ʒ
veniret ad montem dei oreb.

Secunda ꝯſideratio.

S Ecunda ꝯſideratio que eſt de miſe/
ricordie exhibitione per elemoſinaʒ
Cum dĩc. Nolite theſaurizare: vbi
occurrunt ſex concluſiones.
¶ Prima ꝯcluſio eſt videre quid ſit theſauri
zare: ⁊ dr̄ ꝙ theſaurizare eſt adeptio diuitiaꝝ:
cum ſollicitudine mentis ⁊ corporis cauſaliter
ꝓpter ſupuenientis neceſſitatis pericula pre/
cauenda: vbi tria innuũtur. ¶ Primum ẽ ꝙ
duplices ſunt diuitie: que in theſauro reponũ
tur. ſ. tpales ⁊ ſpirituales. Ideo dicit: ꝙ ẽ ade
ptio diuitiaꝝ. ¶ Scõm eſt ꝙ. ſ. in tali adepti
one. ſ. tpalium virtutes aie diſperguntur: ita
ꝙ non poſſunt inſiſtere ſollicitudini circa ſpiri
tualia adipiſcenda. vnde dicit. Cum ſollicitu/
dine mentis ⁊ corporis: qꝛ nemo poteſt duo/
bus dominis ſeruire. ¶ Tertiuʒ eſt: ꝙ timor
defectus ſollicitat theſaurizare: taʒ in ſpũalib⁹
ꝗ̃ʒ in tpalibus. vnde dicit. Cauſaliter ⁊c.
¶ Scõa ꝯcluſio eſt: ꝙ theſaurizare in tẽpora
libus: ⁊ abſqʒ omni intenſione neceſſitatis ꝓ/
prie vel aliene: oibus ꝓhibetur: quia vt ſic eſt
peccatũ mortale. Theſaurizare auteʒ ex proui
dentia: vt ſi homo ſuis quoꝝ cura ſibi incum/
bit in neceſſarijs prouideat ſecularibus: cõce/
ditur. clericis vero ⁊ religioſis theſaurizare oi
no non licet. vnde Ambro. Aurꝝ hʒ eccleſia:
non vt ſeruet: ſʒ vt eroget. ¶ Primũ. ſ. ꝙ nõ
licet ex affectu auaritie theſaurizare: pʒ ꝑ Criſ.
ſuper Mat. dicentẽ. Stultum eſt in terra the/
ſaurizare: ⁊ oia illuc relinquere: vnde exiturus
es: ⁊ illic nihil ꝑmittere: quo iturus es.
¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ licituʒ eſt theſaurizare
ex ꝓuidentia: tñ eſt periculoſa: qꝛ licet honeſta
licita: ⁊ bona: tñ ibi concurrunt multa peccata
In negociatione qua mediante theſaurizatur.
¶ Primuʒ eſt officij diuini amiſſio ſiue negli
gentia. Eccle. 26. Difficile exuitur negocians
a negligentia. ¶ Scõm eſt cupiditas eos in/
flãmans. vnde ſicut ignis nunꝗ̃ʒ dicit ſufficit.
Prouerb. 30. Sic mercator currens ꝑ mun

duu nunq̃ꝫ ſatiatur. ¶ Tertium eſt negligen
tia ꝓprie cure: nihil a deo diſſipat propriam
ꝯſideratioнē: ſicut implicare in exterioribus.
¶ Quartū eſt mēdaciuꝫ oris: ſimulatio mētis
ꝛ alteratio ſnbertiū. ¶ Quītuꝫ circūuentio ꝛ
deceptio. vnde ducunt ſimplices ad tabernam
quibus inebriatis extorquēt ab eis merces ꝓ/
ut volunt. vnde ꝑma theſ. 3°. Uidete nequis
ſuperegrediatur fratrem ſuum in negocio ꝛc.
¶ Sextum eſt periuriū vt credatur eis vt lu/
crentur. Eccli. 23. Uir periurans replebitur
iniq̄tate. ¶ Septimū eſt diminutio in menſu
riſ. Prouer. xj. Statera doloſa abbominatio
eſt apud deū. Et pōdus equuꝫ voluntas eius.
¶ Octauū eſt oppreſſio pauperū qꝛ aggregā/
do frumentū faciūt chariſtiam: ꝛ ante meſſem
emunt ab indigentibus frumentū ꝓ paruo p̄/
cio. Et poſtea ad volūtateꝫ: eiſdē cariꝰ vendūt.
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ theſaurizare ꝑ inordia/
tum modum negociādi. ſ. ꝑ vſurā eſt dō abbo
minabile: nec de tali dꝫ fieri elemoſina: ſꝫ inte/
gralr̄ reſtitui. ¶ Ubi nota ꝙ due ſūt ſpēs vſu/
re. Una eſt manifeſta. Alia palliata. Manife
ſta eſt cū qs tradit numerata vel pōderata: vel
mēſurata tali pacto: vt det̄ ſibi aliq̄d vltra ſor/
tem. Quia regula eſt: vbicunq̄ꝫ de ſorte inten
dit plus accipe q̄ꝫ ſit ſors: ꝛ h̄ exp̄mūt forma cō
tractus eſt vſura. Uſura palliata hꝫ ſex ſpēs.
¶ Priͣ accidit circa pignora ꝛ obſides: ꝛ h̄
fit quīq̄ꝫ modis. Primꝰ eſt cū aliq̄s hꝫ allo/
diū in pignore: vt fructus colligat vltra ſorteꝫ
Scd̄s cū qs pignoribus vtit̄. Tertius cuꝫ
aliq̄s facit equos comedere plus ſolito. Quar
tus cū hꝫ obſides de q̄ꝝ expēſis viuit. Qui/
tus cuꝫ dilationē dat ꝓ munere. ¶ Scd̄a ſpe
cies vſure palliate fit circa emptiōes ꝛ vēditio
nes: que fit tribus modis. Primo q̄n emit
poſſeſſionē lōge minori p̄tio: tali ꝯditiōe. ꝙ vē
ditor poteſt eā redimere. Scd̄o q̄n quis vē/
dit ad terminū maiori p̄tio q̄ꝫ valeat in termio
vel vſq̄ꝫ ad terminuꝫ illū. Tertio q̄n quis an
te terminū emit ꝓ minori q̄ꝫ valeat. ¶ Ter/
tia ſpecies palliate vſure eſt cū aliq̄s vltra ſortē
accipit ſine pacto exp̄ſſo: ipſa ꝯſuetudine ſic ta/
cite faciēte pactū: qd̄ eſt tegere palliatā maliciā
ſub noie bōitatis. ¶ Quarta ſpēs palliate vſu
re ē: cū qs palliat vſurā noie ſocietatꝭ volēs eē
ſocius in lucro ꝛ nō in dāno. Ille cui creditur
pecunia dꝫ habere laborē ꝛ p̄iculū anime ꝛ cor
poris: inſuper periculū pecunie ſolus. Idem ē
de omnibus imortalibus. ¶ Quinta ſpēs vſu/
re palliate eſt cū quis palliat vſuram noie pene
ꝯuentionalis: qd̄ lꝫ q̄nque poſſet fieri iuſte: qꝛ
iuſtum eſt negligētiā puniri alicuius: tn̄ q̄ꝫtuꝫ
ad multos vſura eſt: qꝛ in talibus nō attendūt
vt ſibi ſoluat̄ citius: ſed vt ſoluatur amplius.
¶ Sexta ſpecies palliate vſure eſt: cuꝫ palliat̄
tranſlatiōe facta a re ad reꝫ. Et fit cum aliquis
diues pecuniā nō vult accipe a paupe: ſꝫ labo/
rem. A ꝑſona ad ꝑſonam fit tranſlatio: quādo
amicū aliquē facit accōmodare. Sed ſuꝑ oia ē
malicia excellētior. ſ. q̄n accōmodauerat frumē
tuꝫ ſuꝑ certiſſimū dieꝫ quē obſ̄uare nō poſſꝫ ſi
h̄ret i granario frumētuꝫ: q̄ eſt magna iniq̄tas
vult. n. eſſe certus in die illo in quo certus eē
nō poteſt in ſeipſo. Acq̄ſitis igitur modis p̄di
ctiſ: d̄ illis nō dꝫ fieri elemoſina: qꝛ ad reſtituti
onē tenent̄. Et h̄ eſt qd̄ dic̄ Nolite theſauriza
re: ꝑꝑ ſollicitudinē vob̄ in t̄ra ꝑꝑ certitudineꝫ.
¶ Quīta ꝯ° eſt: ꝙ ſolū theſaurizandū eſt i ce
lo. Nam diuitie celeſtes ſunt durabiles. perpe
tue ꝛ ꝑfecte: ſatiant ꝛ quietant. ¶ Primo ſunt
durabiles ꝛ perpetue: qꝛ amitti nō poſſunt ꝑꝑ
p̄ſeruationē bonitatis diuine. vnde dr̄. Iuſto
ruꝫ aie ꝛc. Et ideo dicit. Ubi nec erugo ꝛc.
¶ Scd̄o ꝑfecte quietāt. Ratio eſt. Quia nul
lus appetitus pōt quietari ſimpl̄r donec ſit to/
taliter ſaciatus. Sed nullū bonuꝫ creatū total̄r
poteſt ſaciare noſtꝝ appetitū: qꝛ tantuꝫ pōt ap/
petere q̄ꝫtum cogitare: igitur cor noſtꝝ ſ̄ꝫ Au
gu. eſt inquietū ꝛc. Et ideo dr̄. Ubi. n. eſt the
ſaurus tuus ꝛc. ¶ Nota tn̄ ꝙ ad theſaurizati/
onem celeſtiuꝫ diuitiaꝝ tria diſponūt: vt innui
tur. pͦ. Thimo. 6. vbi dicitur. Precipe diuiti
bus non alta ſape: nec ſperare in incerto diui/
tiaꝝ: ſed in deo qui dat nobis abundanter oia
Per ea. n. que tibi dat: ꝑſuadet tibi de pecca/
to exire. vnde Aug. Nihil. n. tuū vis malum
habere: tn̄ in teipſo bonitatē non curas. Quid
te offendit vita tua: quā ſolaꝫ vis h̄re malam?
Inter oia bona que habes: prepone te rebus
tuis: ꝛ noli te illis habere uiliorē. Nunq̄d qd̄
plus diligis melius eſſe cupis? Cur ergo bo/
nā morteꝫ cupis: ꝛ de bona vita nō curas? qꝛ
morteꝫ pluſq̄ꝫ vitaꝫ deſideras. vnde ſ̄m ꝯſiliū
ſapientiſ. Eccli. 29. Pone theſauꝝ tuū in pre
ceptis altiſſimi. ꝛ erubeſcas de vita tua mala.
¶ Scd̄m ē vt ſit ſuſceptibilis diuitiaꝝ inſpira
tionū. vn̄ dic̄. Ut ſis diueſ in opibꝰ. Nūquid Auis
bruto inſcipientiō es? Nā auis cohibet ſe agra
no ſi laqueū cernat: ꝛ tu non potes te ꝯtinere a
cibo voluptatꝭ momētanee timore mortis eterne

Uis ſcire q̄r voluptas mors ē. Audi ſapientē Eccl'i. 30. Jocūditas cordis eſt vita hoīs: theſaur⁹ ſine fictiōe ſctitatis. Quid times? Jugū amoris ſuaue ē. Porta tu ex vna pte τ xp̄s portabit ex altera. vñ Aug. Erubeſcat nr̄a pigritia. Plus ille vltra parat⁹ ē dare q̄ȝ tu recipe: Jlle miſeri q̄ȝ vos a miſia eripi. Forte dicis. Propono bene agē: ſȝ volo pleni⁹ delibare. Sȝ noli claudere hoſtiū p dilationeȝ. ¶ Tertiū eſt: q̄ ſis pceptibilis diuine ipreſſiōis. Theſauriza tibi bonū q̄r d̄s pulſat ad hoſtiū gerens manus plenas grãꝝ. vñ apl's. p̄. cor. 4. Habemus inqt theſauꝝ iſtū in vaſis fictilib⁹. Expecta igit vt vaſculū corporis ↄfringat: τ theſaur⁹ effundat. Qr differs? Nunqd expectas te i poſteꝝ fortiorē? vl' deū potētiorē: τ hoſtem ſtultiorē: τ tēptationē minorē? Dū fortis es τ peccādi ↄſuetudie nōduȝ ligatus. Si nō poteris teipſuȝ vicere: qūo hec poteris pctis bone rat⁹? Et ſi nūc grãȝ dei recipe renuis: deū putas fore tibi ꝓpitioreȝ ex dilatiōe: nunqd hoſtē pitiſſimū i arte tēptādi ſupare putas. vñ Aug. Noli differre i deo viuere. ſȝ differ i d̄o mori. ¶ Sexta concluſio eſt q̄ ſicut diuerſe ſunt diuitie. ſ. tēporales et ſpirituales ſic ex eiſdē largiende ſunt diuerſe elemoſine. Nam ſunt quedam elemoſine corporales. ſ. ſeptem opa miſericordie. Sunt etiā ſeptem ſpirituales. ſ. docere ignoranteȝ: ↄſulere dubitantem: cōſolari triſtem: et corrigere peccantē: remitere offenſā et orare pro omnibus. Tales autem elemoſine pauperib⁹ τ indigentibus largite merētur nobis vitam eternā. Quam nobis ↄcedat ꝛc.

¶ Feria. 5. poſt diē cineꝝ. Sermo d̄ euā. 41

Um introiſſet ihs capharnaū. Mat. 8. ſm qd̄ dicit Gre. Oratio eſt aſcenſio mētis in deum a quo impetrare ſperamus id qd̄ deſideram⁹. vnde licet appetibile creatū aliqua delectatiōe nrm̄ deſiderium poſſit afficere: nō tn̄ ſatiare. Solū autē appetibile ↄtinens in ſe eminenter omnē ꝑfectionem ſimpliciter τ omnis boni rationeȝ poteſt noſtrū deſiderium adimplere. vnde iſte cēturio ↄtinēs ad ouē cēteſimā: quaȝ pius paſtor humeris reuocauit: vidēs h̄ ſūmuȝ appetibile ꝓp tēporis opportunitatē poſſe adipiſci a deo obſtaculo tēctus qd̄ ē pctm̄: nō ſegniter ꝓcraſtinādo. q̄r h̄ȝ Criſo. Petētis negligentia rephendit: cum de dantis mia nō dubitatur: mox ſaluatore appropiquāte ꝓ obſtaculi amotiōe acceſſit vt dicat. Cū āt itroiſſet ꝛc. vbi occurrūt nobis tres ↄſideratiōes. ¶ Pri⁹ ē de ſaluatoris nr̄i manſuetudine nos ꝑuenietis: ibi. Cū aūt itroiſſȝ ꝛc. ¶ 2ª ē de hoīs inualitudie ꝓ remedio ſupplicātis: ibi: Acceſſit ad eū. ¶ 3ª ē de remedij aptitudie nos ſalubriter curātis: ibi: Dixit ihs cēturiōi. Pª ↄſidera°.

p Rima ↄſider° ꝛc. circa quā ↄſideratione nō. q̄ capharnaū iterp̄tat ager piguedis: vel villa ↄſolatiōis. Jō ſigt in nāȝ humanā ſeu cor humanū piguedie grẽ vel doctrie ſeu v̄tutū ſaginādū. Poſtq̄ȝ ſaginationē d̄s ſpāliter delectat in ea. Pȝ q̄r non pōt ſpūale recipe icremētuȝ i pura nā. Jō d̄s grã ſua dignat ea ꝑuenire vt dicat. Cū āt itroiſſet ꝛc. Et iō occurrūt nobis q̄tuor ↄclōnes. ¶ Prima ↄclō ē: τ eſt doctria bti Anſelmi in lib. de ſilib⁹ dicētis. Qd̄ cor humanum ſilē ē molēdino ſp molēti. Qd̄ qdē dn̄s ſuo ſuo dedit: pcipiēs ei vt ſuā tm̄ annonā. ſ. frumētū: ordeū τ auenā in eo molat. Cui inimicat qdaȝ: q̄ ſi qn̄q̄ȝ illud vacuū inuenerit: aut arenā ibi ꝓijcit: q̄ illud diſſipat: aut picē q̄ ↄglutinat. vñ ſuus ille: ſi molēdinū bene cuſtodierit: mūda ex eo farina exierit: τ d̄no ſuo ſuit: τ victū ſibi acqrit. Si v̄o molēdinū iſt⁹ violauerit: mala ex eo farina ꝓcedit: q̄ d̄no diſplicet: τ ſibi victū negligit. Hoc molendinū eſt cor humanū qd̄ dedit d̄s vnicuiq̄ȝ vt i eo molat tantū illos cogitatus quos ipē ſuggerit: quos cogitat⁹ aliqñ vt frumētū aīa replicat: tūc. ſ. cū in ↄtēplatione poſita pure de eo cogitat. Aliqñ vt ordeū cū. ſ. de v̄tute i virtute: q̄ſi p quoſdā labores aſcēdere meditatur. Aliqñ vt auenā: τ hec cū hō intē dit ſua deſerere vitia. Nos itaq̄ȝ oēs d̄s vult vt corde molat: τ ex eiſdē ſibi victū eternū acq̄rat. Huic cordi diabolus iſidiat ipm̄ replens malis: quoꝝ aliud cor diſſipat vt ire τ iuidie. Aliud ↄglutinat vt luxurie. Si v̄o diabolus cor hoīs ſic corrūpe pmiſſus fuerit: mox vitia p ſēſus ꝑgrediūt iux̄ gn̄a cogitatiōuȝ malaꝝ q̄ d̄o diſplicēt τ p eas hō mortē acqrit. ¶ Scd̄a ↄ° ſeqtur ex iſto. ſ. q̄ iſte ager. ſ. cor humanum ē diligēter excolled⁹: vt dr̄. ꝓuer. 24. Diligēter exire agꝝ tuū. Et h̄ fit tripl'r. P°: euellendo. 2°. amouēdo ſpias mūdanaꝝ ſolicitudinū 3° faiēdo clauſuras p obſuatonē q̄nq̄ȝ ſenſuū

De c͞o de

Quia legitur prouer. 24°. Per agrum pigri tranſiui ꝛ vineam ſtulti: ꝛ ecce totum repleuerunt vrtice: opperuerũt faciem eius ſpine: ꝛ maceria lapidis deſtructa erat. Ratio primi ẽ Sicut videmus in turpi pictura que domum pulchram deturpat. Sic etiam pꝫ de peccato. Nam aīa que cecidit per peccatũ non poteſt reſiſtere ſuggeſtionibus inimici. Et ideo occurrunt fantaſmata turpia: ꝛ imaginationes turpium reꝝ ſenſibiliũ que imprimũtur. Et ideo ſicut deturpatur domus quando turpiter depingitur: ita aīa qñ per peccatũ maculatur. vñ Job. 7. Cor eoꝝ longe feciſti a diſciplina. Et ideo inducit prõptitudinẽ ad malũ. Gene. 8. Senſus ꝛ cogitatio humani cordis ꝓna ſunt ad malũ. Ratio ſecundi eſt. Quia nihil ipedit tm̃ diſpoſitionẽ ad grãꝫ: ſicut ſollicitudo mũdanoꝝ. Qđ pꝫ. Naꝫ ad diſpoſitionẽ requiritur ſtatus interioris diligẽs examinatio: ꝛ ſi eſſet aliqđ obſtaculũ amoueret̃. Et ideo opꝫ vt aīa diſperſa ꝑ ſenſibilia ꝛ extra ſe poſita recolligat̃ in ſeipſa: vt cernens obſtaculũ amoueat ipſum Per nulla aũt tm̃ diſꝑgitur ſicut ꝑ ſollicitudineꝫ exterioreꝫ. vnde Mat. 6. Ne ſolliciti ſitis aīe veſtre qđ manducetis ꝛc. vbi non ꝓhibet̃ vſus eoꝝ: que ad neceſſitatẽ requiruntur: ſed amor ꝛ ſollicitudo: Quia ſollicitudo đ tꝑalib⁹ reuocat a ſollicitudine eternoꝝ. vnde ad phil. Nihil ſolliciti ſitis ꝛc. vñ diuitie ſpine dicũtur qꝛ ſuffocant boni ꝓpoſiti inſpirationẽ. Quaꝫ diu iſtis ſollicitudinibus animus occupatur: nõ habebit ꝯtẽptuꝫ mundi nec eternoꝝ amorẽ Ratio tertij eſt: qꝛ oīs tẽptatio oritur ab inordinatis ꝑceptiõibus ſenſuum vt pꝫ Dañ. 13. vbi dicit̃ ꝙ ꝑ̄ſbyteri impudici videtes ſuſannã exarſerunt in ꝯcupiſcentiaꝫ eius. Et ideo cum ſenſus noſtri ſint q̄ſi feneſtre aīe ꝑ quos mors peccati intrat. Quãto. n. frequentiuſ ꝑcipis ea que mũdi ſunt: tãto affectus tu⁹ ad ea ꝯcupiſcẽda magis inardeſcit. vnde Greg. Non lꝫ intueri: qđ nõ lꝫ ꝯcupiſci. Et ideo diligenter ſenſuuꝫ cuſtodia eſt adhibenda. vnde ꝓuerb. 4. Omni cuſtodia ſerua cor tuum: quoniam ex ipſo vita procedit.

Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ ſi iſte ager. ſ. cor hoīs ſic fuerit excultuſ: tunc xp̄s ipꝫ intrabit ꝑ grãꝫ: virtutibus adornãdo: ꝛ in eo delectando: qꝛ iterpretatur ager pinguedinis: ꝛ villa ꝯſolationis.

¶ Primo introibit ꝑ gratiaꝫ ipſuꝫ virtutibuſ adornãdo. Nã gratia gratũ faciens in ordine ad acceptationẽ diuinaꝫ: eſt quedaꝫ integritas ꝛ decor omnium virtutũ. Sicut eniꝫ pulchritudo faciei non eſt vna qualitas: ſed eſt quedam integritas exurgens ex multis. ſ. colore ꝛ figura: ꝛ magnitudine: ꝛ ꝓportione. Ita grã que eſt aīe decor: eſt integritas exurgens ex oībus virtutibus. Ratio ẽ: qꝛ nullus eſt deo accept⁹ ꝛ gratioſus: niſi ſit prõptus ad ſingula bonoꝝ opeꝝ virtuoſoꝝ. Talẽ autem ꝓmptitudinem hꝫ homo ꝑ oẽs virtutes qbus exitur in actus virtuoſos: quas. ſ. virtutes gratia cauſat ĩ aīa Ratio eſt: qꝛ gratia cum ſit radix meriti a deo cõfertur: ſic vt poſſẽt oīa meritoria ſingula ab hoīe perfici. Hoc autem fit per virtutes. Jđ deus intrando ꝑ gratiaꝫ: cauſat virtutes ĩ aīa quibus ipſa impinguatur: vt poſſet perficere opa meritoria. Et ideo dicitur ager pinguedinis. Huius pinguedine. ſ. virtutũ ꝛ gratie pingueſcunt ſpecioſa deſerti. Deſertũ eſt cor bene excultuꝫ: ornatum virtutibus precioſis: gratia dei ſuperueniente. ¶ Secundo igit̃ villa cõſolatiõis: qꝛ deus delectatur inhabitando cor: ſic ſpiritualiter impinguatuꝫ. Sicut. n. videmus ex ſimili. Homo delectatur ꝯtemplando ſuam pulchritudinem in ſpeculo. Sic de⁹ delectatur ꝯtemplando ꝓpriã pulchritudinem in aīa ſanctoꝝ per imaginem aīe impꝛ̄ſſam: ſicut in ſpeculo mundo ꝛ terſo ab oībus ſordib⁹ vitioꝝ. vnde prouer. Delicie mee eſſe cuꝫ filijs hominuꝫ. vnde celum ꝛ alia loca đo dicata: lꝫ dicant̃ loca dei: tñ magis ꝓprie aīa dr̃ locus dei ex ſpãli ꝯplacentia diuine inhabitationis.

¶ Quarta cõcl'o eſt: ꝙ iſta dei intratio in cor humanũ ſic impinguatũ ẽ homini maxime fructuoſa. Ratio eſt. Quia nõ inhabitat aīaꝫ ſine donis ꝛ virtutibus. Eſt. n. hoſpes aīe: q nullius indiget bono: ſi aīaꝫ replet oībus bonis. Ex quo accipitur documentũ: ꝙ quantũ eſt ex parte dei: deus ſemꝑ paratus eſt ꝯferre ſua dona: qꝛ ſtat ad hoſtiũ ꝛ pulſat: vt ſibi affectus apiatur: ꝛ intromittatur ad ꝯuiuãdũ ſpiritualiter ꝑ donoꝝ ſuoꝝ coīcationem: licꝫ aliqui ponunt obſtaculũ hoſtioꝝ cordis claudẽdo. De quib⁹ dr̃ Job. Ipſi fuerũt rebelles. i. diuine gratie.

Secunda conſideratio.

ſ Ecunda ꝯſideratio: circa quã eſt inueſtigandũ de hoīs valitudine ꝑ remedio ſupplicante. ¶ Nota ꝙ ꝑ centurionẽ poteſt accipi ſpiritus rationalis: illoꝝ qui ſꝫm ſimplicitatẽ intellectus ambulãt. Habentes cognitionẽ eternoꝝ: quantum permittit infirmitas carnis. Puer eius qui male ve

xatur: ſenſualitatē deſignat. Iſte ſpirit⁹ ratio
nalis. ſ. interior homo eſt ſub poteſtate dei cō
ſtitutus vel gratie. Habēs ſub ſe milites: inte
riores aīe vires ꝛ motus: ꝛ etiā naturales vir
tutes que p̄ milites intelligi poſſunt. Quia oī
bus hijs ꝯtra vitia pugnatur. Sēſualitas eiꝫ
dꝫ ſeruire rationi. ſed in plurimis infirma eſt.
Et iacet in domo. i. in carne: Jacere dicitur q̄ꝛ
nō ſufficit ſurgere ad bona opa. Paraliticus
dicitur: q̄ꝛ paraliſis eſt morbus diſſolutionis
membroꝝ. Et male torquetur: q̄ꝛ diuerſis cō
cupiſcentiarū motibus vexatur. Pro iſto ſer
uo ſollicitus eſt ſpiritus rationalis. Et rogat.
vnde exauditus eſt. Ideo xp̄s dixit. Ueniam
ſcilicet p̄ gratiam preuenientē: ꝛ curabo p̄ gra
tiam gratum facientē. ¶ Prima nanq̄ grā
eſt primus morbus bone voluntatis: quo de⁹
nos preuenit: vt de ꝯgruo nos diſponam⁹ ad
gratiam gratūfacientem: que nos facit gratos
ꝛ deo acceptos. vnde reſpondit cēturio. Do
mine non ſum dignus. ſ. propter tuam reue
rentiā ꝛ meam inſufficiētiā: vt intres ſub te
cto meo. ſ. mei peccatoris: qui ſum ſubiectus
pene ꝛ culpe. q. d. Et ſi intraſti ſub tecto virgi
nis: vbi habens hoſpitium tāto regi ꝯgruum
non eſt caro mea ſicut caro matris tue. Sꝫ tm̄
dic verbo quo feciſti omnia: quo ſanas omnia
Pſalmi. Miſit verbū ſuum ꝛ ſanauit eum.
Circa hāc ſniā moral'r occurūt. 8. documēta.
¶ Primū eſt: q̄ deus veniens p̄ gratiam hꝫ
illuminare ſpiritum rationalem: q̄ꝛ p̄ centuri
onem intelligitur. vnde grā que eſt in volūtate
ꝓprie nō hꝫ illuminare: ſed ipatiue p̄cipiēdo
actus illuminoſos fidei firme ſcie ſaporem.
¶ Scōm eſt: q̄ ſpiritus rationalis duo dicit.
vnum. ſ. dictans ꝛ iudicans: vel ratio que hꝫ
iudicare ꝛ ſententiare. vnde Aug. Hominis
actus eſt ïueſtigare: diſcernere ꝛ retinere. Ali
ud eſt vt eligens: que. ſ. electio ſe tenet ex par
te voluntatis. vnde ſpiritus dicitur voluntas
que nos ſpirituales facit ꝛ dei filios. Phil. 8.
Qui ſpiritu dei aguntur: hij filij dei ſunt. Ta
lis enim ſpiritus ad imaginem dei factus eſt:
cum in eo ſit cognitio veritatis ꝛ amor virtu
tis. ¶ De primo nota. Qꝫ quia vnus ſenſus
particularis nō apprehendit qḋ alius: ideo ne
ceſſaria eſt alia potentia: valēs diſcernere vnū
ſenſibile ab alio: quod non poteſt facere ſenſus
particularis. Eodē mō neceſſaria potētia que
dam preter ſenſū ꝛ intellectum ꝯferens ſenſi
bile cū intelligibili. Intellectus enim nō ap
prehēdit ſenſibile: nec ſenſus intelligibile. hec
autem potentia eſt ratio que iudicat de vtroq̄.
¶ De ſcḋo nota. q̄ voluntas rationalis du
pliciter poteſt ꝯſiderari. Unomodo vt eſt po
tentia vna diſtincta. habens actum verum. ſ.
velle. Et obiectum. ſ. bonum ſimplr̄. Hec vo
luntas eſt in ratione. Aliomodo ꝯſideratur vt
imperatiua aliaꝝ potentiarum ſubiectarum ra
tioni: ꝛ ſic voluntas circuit omnes vires obe
dientes imperio rationis. vnde iſte cēturio ſꝫ
glo. erat preditus nālibus bonis. ſ. quantum
ad intellectum: videtur habuiſſe cognitionem
creatoris ꝛ omnipotentie eius cum dixit. Dn̄e
non ſum dignus: quantum ad affectum: quia
habuit iuſtitiam in bona habitudine ad ſuos ſu
periores ꝛ inferiores dicēs. Nā ꝛ ego hō ſū.
¶ Tertium documentū eſt: q̄ lꝫ ſpiritus ratio
nalis in prima ſui creatione ſit liber: ꝛ nō poſ
ſit cogi quin pro ſuo libito iuſtitiā relinquere
poſſit vel etiam ſequi: q̄ꝛ nulli niſi ſoli deo ſubie
ctus erat. Omnia. n. creata aliquam ꝯditionē
ſubiectiōis habent. Nā elementa ſubiecta ſūt
ſideribus: ꝛ arbuſta aīalibus: ꝛ animalia ho
minibus: ꝛ angeli. iuxta illud hebre. Omnes
ſunt adminiſtratorij ſpiritus. Corpora etiam
noſtra ſubijciuntur aīabus ſuis. Intellectus
vero primis veritatibus: voluntas autem nul
li rei create ſubijcitur: ꝛ ita hꝫ priuilegium lib
tatis niſi ſoli deo. Et licet ſic non poſſit cogi: ē
tamen conſtituta ſub poteſtate diuine volunta
tis: que poteſt eam manuducere: oſtēſione ve
ritatis: vt patꝫ in Paulo qui proſtratus dixit.
Dn̄e quid me vis facere? Quod etiā pꝫ. quia
derelicta in ſua nālitatis libertate non ſufficit
ad merendum: Quia ad meritum concurrūt
multe cauſe ſupernaturales. Ut voluntas di
uina: Que primo mouet actum beatificum lu
mine glorie ex parte itellectus: ꝛ caritatis affe
ctus. vnde dicitur Sapi. 10. Juſtum deduxit
dn̄s per vias rectas ꝛ oſtendit illi ꝛc.
¶ Quartum documentū eſt: q̄ iſte ſpiritus ra
tionalis hꝫ milites. ſ. virtutes nāles ꝛ interi
oris aīe vires: ad impugnandum vitia. Ubi
nota: qualiter virtutes inſint nobis a natura:
Dicendum q̄ virtutes theologice: totaliter no
bis inſunt ab extrinſeco: ſed virtutes morales
partim inſunt nobis ab extrinſeco: ꝛ partī ab
intrinſeco. Ab intrinſeco ſcḋm quandam in
choationem. Jn ratione. n. hōis naturaliter ī
ſunt quedam p̄ncipia naturaliter cognitiua: tā
ſcibilium q̄ꝫ agēdoꝝ: que ſunt quedā ſemialia

intellectualium virtutum: ⁊ moralium. Et in-
quantum in volūtate eſt quidam naturalis ap
petitus: qui eſt rationi cōformis. Item ex cor-
poris diſpoſitione. Aliq ſunt diſpoſiti ⁊ meliꝰ
⁊ peius: ad quaſdā virtutes ꝑut. ſ. quedaʒ vi-
res ſenſitiue: actus quarūdam partiū corporis
ex quaꝝ diſpoſitiōe adiuuantur vel impediunt
huiuſmodi vires in ſuis actibus: ⁊ ꝑ ꝯñs vi-
res rōnales: qbus huiuſmodi vires ſenſitiue
deſuiunt. Et ſʒ h̄ vnus hō hʒ nālez aptitudi-
neʒ ad ſciaʒ: alius ad fortitudineʒ: alius ad tē-
perantiaʒ. Et iſto modo tā virtutes itellectua-
les q̄ʒ morales: iſunt nobis ſʒ aptitudinē ⁊ in
choationē. Nō aūt inſunt nobis a nā ſm ꝯſu-
mationē: qꝛ nā determiat ad vnū. Cōſumatio
aūt huiuſmodi virtutū: nō eſt ſʒ vnuʒ moduʒ
actionis ſed diuerſimode: ſʒ diuerſas nās in q
bus virtutes opantur: ⁊ ſm diuerſas circun-
ſtantias. Talibus. n. militibus vitia ipugnan
tur: ꝯtra nos militātia ſemper. Quia Job. 5.
Militia eſt vita hoīs ſup terrā. vnde ad taleʒ
ipugnationē hortamur. Prima Pe. 2°. Ob
ſecro vos tanq̄ʒ aduenas ⁊ pegrinos abſtiere
a carnalibꝰ ꝺſiderijs: q̄ militāt aduerſus aiaʒ.
¶ Quintū documentū eſt: ꝙ iſte paraliticus
ſigt petōrem. Nā ſicut videmus in corpore na
turali: ꝙ ſpūs vitalis vegetat membra corpo-
ris ſui inuicē cōiuncta: ex quo ſpiritu habetur
motus ⁊ ſenſus. Sʒ cū paraliſi: que eſt morbꝰ
diſſolutiōis mēbroꝝ: meatus ſpūs includitur
ꝯpago ſoluit: qꝛ a ſpū nō vegetatur: q̄ſi eſſet p̄
ciſuʒ: ⁊ amittit: motū ⁊ ſenſuʒ: ⁊ ſic fit membꝝ
inutile. Sic fit i aīa cuius eſt vía ſpūs ſanctus:
ſiue ſpūali gratia: ⁊ ipſa ē quoddaʒ totum reſpe
ctu ſuaꝝ viriū ⁊ q̄ſi quoddā mēbꝝ myſticuʒ. ſ.
eccl'ie. Cū aūt qs mortal'r peccat ꝑ corruptionē
peccati diſſoluit ꝯpago viriuʒ: qꝛ qd̄ ꝯcupiſcen
tia amat: ratio nō approbat: ⁊ eꝯ°. Et ita omne
regnū in ſe diuiſuʒ deſolabit. Matt. 12. Et ſic
amittit aīa motū ⁊ ſenſuʒ. Motuʒ q̄ʒtuʒ ad bo
nas opationes. Sēſuʒ quantū ad ꝓpria vulne
ra: vel etiā aliena que nō ſentit. Quia talis nō
ambulat ꝑficiendo ꝑ bona opa nec attendit mi
ſeriaʒ fratris ſui. de qua tanq̄ʒ de ꝓprijs mulie
ribus deberet dolere. Unde cum ſimus vnici
corporis myſtici: Ille ſe paraliticū ꝓbat: q coꝝ
q ſunt membra ſua non ſentit: ſʒ illud cor. 2°.
In idipſum ſollicitū ſunt mēbra. Etiā ſi qd pa
titur vnuʒ membꝝ patiūtur oīa. Uos aūt cor-
pus xp̄i eſtis: ⁊ mēbra de mēbris. Nec ēt ſen-
tit miſeriā ꝓpriaʒ. Nā humilitas eſt ſenſus ꝓ
prij defectus: ecōuerſo ſupbia eſt inſenſibilitas
peccati ſi nō humiliat ſe. Si. n. vere ſciret mi-
ſer peccator ſuos defectus nunq̄ʒ ſupbiret. vñ
Michee. 6. Humiliatio tua in medio tui. Ex
quo ēt ſeqtur de motu: qꝛ q non hʒ ſenſuʒ iſir-
mitatis aliene nō mouet ad opa pietatis. vnde
dicitur. Prima Johis. 2°. Qui viderit fratrē
ſuum neceſſitatem habere ⁊ clauſerit ſua ab eo
quomodo caritas eſt in illo?
¶ Sextū documentū eſt: ꝙ iſte paraliticus ia
cet in domo: ⁊ hoc ꝑꝑ quatuor. ¶ Primo ꝑꝑ
ꝯtriſtationē: qꝛ delectatio q̄ tēptationi eſt annē
xa vertitur in triſtitiam ꝯſiderato petō. Pro-
uerb. 10. Riſus dolori miſcebit. ¶ Scōʒ eſt
ꝯſternatio. Quia ſicut homo qui eſt victus eſt
animo ꝯſternatus: vt nō audeat reuelare: ita
ſupatus a temptatione ⁊ adeo fractus: vt non
audeat reſiſtere. ¶ Tertium eſt debilitatio: qꝛ
homo ꝯſternatus debilitatur. Qd̄ non poſſit
ſtare: qꝛ plage ſemp renouate debilitant: ⁊ pu-
treſcūt. Pſal. Putruerunt ⁊ corrupte ſunt ci
catrices mee ⁊c. ¶ Quartū eſt deſperatio: qꝛ
ex quo ſcit: eſt debilitatus deſpat ſe bonum poſ
ſe ꝑficere. Et tunc ꝯuertit ſe ad mala perpetrā-
da libere. Cuʒ aīa ocioſa nō poſſit eſſe. Sicut
filij iſrael poſtq̄ʒ tēptatione victi ſunt: ſemp ca-
dendo ꝑ deſertum ꝓceſſerunt. Exo. 16. Et ex
hijs quatuor modis ꝓſtratus peccator proprie
dicitur in loco iacere.
¶ Septimū documentū eſt: ꝙ iſte paraliticus
ſic iacens in loco dupl'r torquet. Ante caſum ꝑ
tēptationeʒ quadrupl'r. Scdm ꝙ aīe erñs q̄ſi
caſtꝝ forte: circūuallatum eſt q̄druplici muro.
¶ Primo muro ſenſuū exterioꝝ: qbus aptis
intrat mors ad aiaʒ: ſicut ꝑ feneſtraʒ. Jhere. 9.
¶ Scdo muro imaginationū iterioꝝ ꝑ q̄ ſen-
ſibilia intrant ad aiam: vt docet Augu. xj. de
ciuitate dei. ¶ Tertio muro intelligibiliuʒ ra-
tionū. Quibus mediantibus ad affectū aſcen-
ditur. ¶ Quarto muro affectionū voluntariū
quibus regnum aīe vtiliter clauditur: vt docet
Anſel. de ꝯceptiōe virginali. Et ſm iſta pro-
greſſus primus eſt ad ſenſus exteriores: ꝑ ap-
prehenſionē bonoꝝ ſenſibiliū. Secundus ad
ſenſus interiores ꝑ imaginatiōes delectabiliū
Tertius ad intellectiōes rōnales ꝑ obūbratio-
neʒ bonoꝝ ſpūalis. Quartus ad volitiōes effe
ctuales ꝑ inclinationē ꝯſenſuum. Iſtuʒ ꝓceſ-
ſum deſcribit beatus Jacobus di. Jacob. ꝓ.
Cōcupiſcentia cū ꝯceperit. ſ. ꝑ apprehenſionē
ſenſuum: parit petm̄. ſ. ꝺlectationē in appetitu

ſenſitiuo: qui eſt fomes peccati. Peccatum au
tem cū ꝯſumatū fuerit. ſ. in ꝯuerſiōe rōnis: ge
nerat mortē in volūtate. q2 in iſta ſolum ē pec
catū mortale. Queadmodū caſtrū nō eſt debi/
litatū: donec interior mur⁹ eſt capt⁹. ¶ Secū
do torquet᷑ poſt caſū q̄druplr. ¶ Primo pe/
na doloris: q2 nāliter voluntas odit malū: ⁊ ad
odiū ſeq̄tur triſtitia que eſt dolor mentis ſm
Aug. ¶ Scḋo torquetur pena timoris: q2 cul
pe debetur pena: ⁊ ideo peccās ſemꝑ dum pec
cat eſt in timore pene ſibi debite. ¶ Tertio tor
quet᷑ pena ruboris: q2 nāliter natura humana
erubeſcit: cuius eſt ſignū: q2 peccans vult late
re nāliter: ⁊ occultare ſuū peccatū. ¶ Quar/
to patitur penā liuoris. Quidā. n. liuor relin
quitur ex actu peccati in ꝯſciētia: vt ex eius re/
cordatiōe ſemꝑ affligatur: ꝓꝑ odiū mali ꝑritis.
Sed oritur dubitatio: q2 cōiter hoīes nō pec/
cant niſi ex delectatione quā h3 pctōr: ſic ꝙ nō
videtur ſibi eſſe pena. Dicit᷑ ꝙ l3 in actu pecca
ti ſit ꝯplacentia ⁊ raptim trāſiens delectatio: tn̄
admixta eſt cū triſtitia aīe ante peccatū: ⁊ poſt
eſt aſſidua pena ſm premiſſa. ¶ Scḋa dubi/
tatio: quare iſtam penā cōiter hoīes nō ſentiūt
q̄uis eā argumētentur. Dicitur aūt ꝙ i egri
tudinibus frenetici nō ſentiūt penā pre magni
tudine egritudis nālis: ita i ꝓpoſito eſt de egri
tudine morali in hominibus beſtialibus: non
ſentiunt affectiones intellectiuas.

¶ Octauū documentū eſt: ꝙ ſicut ſpūs rōna/
lis intelligēs hāc infirmitatē a dn̄o poſſe cura
ri: acceſſit ad eū allegans eius potentiā inſinu
ans infirmi indigentiā: eius clemētiā inuo/
cauit: ⁊ exauditus eſt. Acceſſit ad eum q2 no/
uit eius miſericordiā quā deſiderauit. Allega/
uit potentiam: q2 ſciuit eius iuſtitiā: quā for/
midauit. Ratio. n. huius eē poteſt: q2 ds̄ in oī
tpe ſuo eſt ſūme miſericors ⁊ iuſtus: q2 miſericorſ
Ideo liberaliſſime ꝯdeſcēdit humane miſerie
per infuſionē ſue gratie. Quia vero iuſtus: iō
donū ꝑfectū nō dat: niſi deſideranti. Non dat
grām: niſi regratiāti. Nō īpedit miām niſi ipſā
recognoſcēti. Iſte ḡ nouit eius miā: q2 acceſ/
ſit ad eū: nouit iuſtitiā q2 formidauit eū admit/
tere i domū propter idolorū ꝑritiā ſm Rabba.
di. Dn̄e nō ſū dign⁹ ⁊c. Inſinuauit indigētiā
q2 puer iacebat. ⁊ ideo meruit exaudiri.

Tertia ꝯſideratio.

Sequitur tertia ꝯſideratio: q̄ eſt de re/
medij aptitudine ſalubriter nos curā
tis cū dicitur. Dixit ieſus cēturioni.
Ego veniā ⁊c. Ubi occurrūt. 4. documenta.

¶ Primū eſt: ꝙ ds̄ ꝑ ſcripturā ⁊ dinām īſpira
tionē hortat᷑ quēlibet pctōrē: vt pniam agat de
peccatis. vnde pª Thim. 3. Oīs ſcriptura di/
uinit⁹ inſpirata. ſ. ꝑ ſpūm ſctm̄: vtilis ē ad docē
dū neſciētes: ad arguendū ⁊ ꝯuertēdū de ma
lo negligētes: ad corripiendum in malo perſi/
ſtentes: ⁊ ad erudiendum. ſ. penitentes. Et h̄
eſt qḋ dixit. Dixit ieſus centurioni.

¶ Scḋm documentū eſt: ꝙ ds̄ in oī tpe para
tus eſt nos eruere a malis. Rō eſt: q2 agens
volēs alicui finē ordiato in finē: non ſolū vult
illa q̄ ordināt i finē: ſ3 ēt parat⁹ eſt deſtruē oīa
deordināntia a fine. Sed ds̄ ē tale agēs: ꝙ vult
hoī vltimū finē. ſ. btitudinē: igit᷑ nō ſolū ꝯfert
grām ⁊ ꝟtutes q̄ ordināt in btitudinē: verū etiā
parat⁹ eſt ds̄ deſtruere in hoīe oē malū: auer/
tens ſe a tali fine. Et q2 hec ſpūalis paliſis erat
īpediens eū. Iō recurrēdū ē oībus in tribula
tione poſitis per confidentiam plenariā ad au
xilium diuinū. vnde dicitur eccl̄i. 4. Curauit
gentem ſuam ⁊ liberauit a perditione.

¶ Tertiū documētum ē vita ſpūalis maxime
reſtaurat᷑ ꝑ fidē. vn̄. d. Uade ⁊ ſicut credidiſti
⁊c. Rō eſt. Nā ꝑ fidē hitat ds̄ in cordib⁹ nrīſ
Que vita ē: vt ipſe ait. Et ſicut vnūquodq3 vi
tiū eſt mors ſpūalis: ſic vnaqueq3 ꝟtus vita ē.
Fides ē vita itellect⁹. Rom. 1. Iuſt⁹ ex fide vi
uit. Qḋ āt ꝑ fidē iſte meruit ſanitatē. Rō eſt
Quia oīs act⁹ human⁹ volūtati ſubiect⁹ in de
um regulat⁹ eſt meritori⁹. S3 credere ē actus
itellectus aſſentiētis ꝟitati dine ⁊ īperio volū/
tatis a deo mote ꝑ grām i ordie ad deū. vn̄ act⁹
fidei pōt eē meritori⁹. Qḋ p3 ad hebr. xj. Sā/
cti per fidem vicerunt regna ⁊c.

¶ Quartū docuᵐ ē: ꝙ nō intelligit᷑ verbū ſal
uatoris. Nō inueni tantā fidē in iſrl̄. Ubi vi/
det᷑ ꝙ fidē hui⁹ xp̄s velit ꝑferre fidei aplōrū
Et iō ad h̄ dicūt aliq ꝙ intelligit᷑ myſtice. Nō
enī fides cēturiōis ꝑfert᷑ fidei iſraelis: ſ3 pot⁹
fides gētiū: q per centurionē deſignat᷑: quorū
ēt ꝯuerſionē ꝑdicit dicēs. Multi ab oriēte ⁊c.
Nō in ꝑfectiōe credēdi: ſ3 i credētiū numero
ſitate. Plures. n. crediderūt d̄ gētib⁹ q̄ȝ de iu
deis. Et iō dr̄. Qḋ fides dr̄ magna multiplr.
Pº q̄ ad cognitionē credētis. 2º q̄ ad duoti/
onē feruidā i fide. 3º quo ad ꝯfeſſionē laudis
xp̄i: vt i cēturiōe. vn̄ Criſ. d. Fides ē ſctiſſime
religiōis fundamētū: ꝑ quā religam⁹ vni deo
aīas nr̄as: ad cultū diuinū vinculo ſuiēdi q̄ vi
culo nos aſtringere dignatur. Qui viuit ⁊c.

¶ Feria ſexta poſt diem cinerũ. Sermo. 42.

Audiſtis quia dictuʒ eſt antiqs. Diliges amicũ tuũ ⁊c. Matth. 5.

a Cum in hoc tp̃e reconciliatiõis qlibet dʒ ſe exercere in actibus virtuoſis. ſ. in ieiunio: orõne: ⁊ elemoſina. Nullus autẽ actus ỹtutis ſine caritate de ſe eſt meritorius ſʒ Auguſti. 15. de tri. di. Nã omnia dona ſine caritate ad deũ nõ pducunt. Et caritas etiã ſi ſola eſſet: nos ad deum pduceret ſine alijs: imo eſt domus oĩa alia perficiens: qꝛ ſine caritate poſſunt eſſe: ſed non ꝓdeſſe. Quare ꝓponiť nob caritas: ⁊ q̃ꝫ neceſſaria ſit ad ſalutem. Sed qꝛ vltima pfectio caritatis ꝯſiſtit in inimicoꝝ dilectione: iuxta illd̃ Chry. Nulla pfecta dilectionis operatio vltra dilectionem inimicoꝝ põt ꝓcedere. Ita euangeliſta nos hortatur ad eã di. Audiſtis ⁊c. vbi occurrũt due ꝯſideratões

Prima ꝯſideratio.

c Irca pmam ꝯſiderationem: que eſt de caritate qualiter exhibenda eſt in affectu: pono ſex concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ iſta ẽ opinio iudeoꝝ: ꝙ inimicos ſaltem alterius legis hõ non tenetur diligere: ſicut narrat Ariſto. in de ſecretis. Dum. n. paganus ⁊ iudeus ꝯfabulareñť: dic̃ paganus. Que eſt lex tua? Reſpõdit iudeus. Credo ꝙ in celo eſt vnus deus: quem adoro ⁊ expecto ab eo bonum aĩe mee: ⁊ illis q ꝯuerſantur mecum in lege mea: ⁊ in fide: ⁊ credulitas mea eſt. Nã q diſcrepat in fide mecuʒ: licitum eſt mihi tollere ſanguinem ſuum: pecuniam: vxorem: parentes: ⁊ genitos: ⁊ oĩa: ⁊ maledictio eſt mihi: ſi ſeruo ei fidẽ: ſi iuuo ipʒ ſi facio cum ipſo mĩam: vel parco ei. Sed hec opinio eſt cõtra legem rationis. Reſpõdit paganus. Mea hec eſt. In primis ꝙ volo mihi bonum: filijs: ⁊ ſeruis meis: ⁊ nolo alicui tradere malum: neqꝫ ſequentibus legem meam neqꝫ diſcrepantibus mecum in eadem. Credo eqtatem ⁊ mĩam ſeruandã cuilibet viuẽti. Nulla iniuria placet mihi: ⁊ videtur mihi ſi aliquod malum accidit alicui viuentiuʒ: ꝙ mihi illud malum ꝯtingat: ⁊ mihi: ⁊ cuiľʒ affecto ſanitatem: per ꝓſperitatem ⁊ felicitateʒ accidere oĩbus vniuerſalr̃ hoĩbus. vnde iſtud qđ dicit Et odio hẽbis inimicum: non fuit in lege ſcriptum: ſed eſt ſcribaꝝ traditio. Arguebãt eniʒ ex ꝯtrario ſenſu. Ex quo pceptum erat diligere amicum. Nã quaſi ex hoc ſequereť: ꝙ deberent odire inimicum: ſine qualibet diſtinctione. Hoc hr̃e etiam poterant ex illo Exo. 22. Inimicus ero inimicis tuis.

¶ Scđa ꝯclo eſt: ꝙ de neceſſitate ſalutis eſt diligere inimicum. Ego aũt dico vobis diligite inimicos veſtros. vbi nota ꝙ inimicus accipitur dupl̃r. Uno mõ negatiue: quaſi nõ amicus. Et ſm hoc negat ſolam habitudinẽ amicitie: ⁊ nihil plus. Alio mõ poſitiue: ⁊ ſic nõ ſolum negat habitudineʒ: ſed etiã ponit odium.

¶ Item ſcđo mõ dupliciter ſumiť. Uno modo ꝓprie ⁊ p ſe. ſ. ꝓ odio. Alio mõ improprie ⁊ p accñs. ſ. ꝓ nã ſubtracta iſtis. ¶ Item diligere accipitur dupl̃r. Uno mõ poſitiue. Et ſic dicit actum elicitum dilectõis. Alio mõ negatiue: vt ꝓ nõ odire. Tunc dico: ꝙ accipiendo inimicum ꝓprie. ſ. pro illo: q hʒ habitũ inimicitie. Et accipiendo ipm̃ diligere poſitiue pro actu elicito. Sic ex pcepto hõ non teneť diligere inimicum: ſed magis odire. ¶ Ratio eſt: qꝛ amicitia eſt virtus. Igiť eius oppoſituʒ eſt vitium. Sed intellectus vt ſic dicit odium. Sed accipiendo inimicuʒ negatiue ſiue ꝓ nõ amico: ⁊ accipiendo diligere ꝓ non odire: tũc hõ tenetur eum diligere: hoc eſt non odire. Et hoc in bonis ſpiritualibus. ſ. in virtutibꝰ: in gratia: ⁊ in gl̃ia. Probo: qꝛ ſi hoc non faceret: homo non eſſet in caritate: qꝛ qui eſt in caritate: non ſolum vult diligere: ſed etiam vult ſecum diligere deum.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ affectiue teneť hõ diligere inimicum etiã alterius legis. ¶ Ratio eſt: qꝛ caritas eſt ỹtus: quo dś diligiť: ⁊ quo volo aliũ diligere deuʒ. Et iđ affectu caritatis teneť hõ velle oẽm hoiem diligere deum: ⁊ ad ipm̃ attingere affectu ꝯpaſſionis. Teneť ẽt ipʒ diligere ſaltẽ in gnãli: qñ cognoſcit hoĩeʒ eẽ in ſtatu damnatõis. ¶ Ratio eſt: qꝛ ſicut teneť velle oẽs hoĩes deum dilige ⁊ ad ipm̃ attingere. Sic etiam tenetur nolle aliquem deum odire: nec ad deum finaliter attingere. vnde velle inimicum damnari peccatũ eſt ex genere. Et quãdo fit cũ deliberatione melius firma: tunc eſſet pctũʒ mortale. Sʒ videť ꝙ aliquis poſſit odire vitã inimici: tũc qꝛ iudex poſſʒ licite ſentẽtiare ad mortẽ de inimico peccante: tũ qꝛ actor poteſt licite eũ iudicare etiaʒ ad mortẽ: tũ qꝛ bonũ cõmune pferť bono ꝓuato. Diciť ꝙ quis po-

·eſt inimicū velle mori ſub duplici ꝯditione .ſ.
ſi ſciret eum obſtinatū in malitia : et ꝙ peccatū
deberet addere peccato: nō tamen abſoluere: ſ3
et iudex nō d3 velle mortē iſtius: ſed velle de-
bet: ꝙ nō eſſet reus: ſed de perſecutore eccl'e ſe
cus eſt: q2 eccl'a ſub perſecutione ꝓfecit.
¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ quiſ affectiue tenet' in ge
nerali inimicū diligere nō excludēdo eū ab orō
nibus: ſed in ſpirituali non tenet' niſi in caſu ne
ceſſitatis: in quo .ſ. illi non poſſet per aliu3 ſub
ueniri. Unde ſaluator. Si eſurierit inimicus
tuus ciba illū. vnde doctor vnus. d. Si inimi
cus poſitus fuerit in neceſſitate vite: ꝙ nō ſolū
debet eū velle viuere: ſed etiā iuuare vt poſſit
viuere. Quantūcunq3 etiam malus fuerit: q2
ſemꝑ preſumendum eſt de meliori: q2 bonarū
mentium oīa ſemꝑ in melius interꝑtari. Sūt
enim tria motiua dilectōis inimicoꝝ. ¶ Pri
mum eſt nāe ꝯformitas. Eſay. 28. Carnē tu-
am ne deſpexeris. ¶ Secōm eſt vtilitas. Cri
ſo. Si benefeceris inimico: tibi amplius be
ne feciſti. ¶ Tertiu3 eſt diuina imitatio. Jhe
ronymus. Noli negare qd' deus nulli negat.
In generali tenetur qs oēs diligere ſemꝑ. vn̄
Augꝰ. Omnibus .n. pari dilectōe vita eterna
optanda eſt: ⁊ ſi nō oībus pōt exhiberi dilecti-
onis effectus: qui fratribus ſunt exhibendi: q2
ſunt inuicem mēbra: que habent eundē patre3
vnde oēs ſimul in affectu ſunt diligendi: ſ3 nō
in effectu: q2 hec paritas nō ad effectum refert'
ſed ad bonum: qd' eis optatur: niſi in articulo
neceſſitatis: prout dictum eſt in euāgelio. Be
nefacite hijs qui oderunt vos.
¶ Quinta ꝯcl'o eſt: ꝙ per hanc dilectionē cer
tificamur de eterna mercede. vnde dicit. Ut ſi
tis filij patris veſtri ⁊c. i. vt poſſitis obtinere
regnum celoꝝ in hereditatē: q2 ad gal. 4. dicit'
Qd' ſi filius ⁊ heres ꝑ deu3: q2 certificatus in
futuro erit ſuꝑ regnum celoꝝ. Per deu3. i. ꝑ
operatione3 dei. ¶ Ratio huius eſt: q2 homi
ni meritorie oꝑanti debetur merces eterna.
Omne aūt opus virtutis fit meritorium ꝑ ca-
ritatem: q2 ꝯgruum eſt: cum actus beatificus
ſit actus ſuꝑnaturalis: ꝙ ad illum d3 hō acce-
ptari ꝑ caritatem: qui etiā habitus ſuꝑnālis eſt
vnde meritū cum ſit aliqd' opus bonum lauda
bile: ſit t'n̄ deo acceptum ꝑ caritate3. Ita ꝙ q̄s
ꝓ illo vult offerre aliqd' ꝑmium. Nam ꝑ actū
amoris in voluntate ſtatim potentie executiue
mouent' ad volitum. Qd' p3: q2 quicqd patitur
homo ex amore: h' facile eſt: ⁊ quaſi eſſentiale.
Quicqd aūt contra amorem eſt: eſt quaſi vio-
lentum. vnde Aug. Amor meus pondus: in
eo feror: quocunq3 feror. q. d. Amor cōparat'
pōderi ꝑꝑ tria. ¶ Primo q2 ſicut motus gra
uis non eſt ⁊ violentus: ſed ſpontaneus.
¶ Secōo ſicut graue q̄to plus appropinquat
ad centrum: tanto velocius mouet'. ¶ Tertio
ſicut graue difficillime ſurſum manet: ita mo-
tus amoris eſt ꝑmo ſpontaneus ſumme: ⁊ nō
violentus. Secōo ita motus amoris fortior eſt
circa finem. Tertio ita aīe amanti difficillimū
eſt nō vniri amato. Hec aūt merces h3 ſibi ſe
curitatem annexā: q2 merces efficit' heres. vn̄
Augu. de ci. dei. Anima btiſſima eſſe non po
teſt: niſi fuerit de ſua btītudine certiſſima. vn-
de ſibi talis certitudo nō eſt: niſi ex dei volūta
te: q2 voluntas dei ſemꝑ coagit voluntati ⁊ in
tellectui ad actum beatificum. Et ideo videtur
dare ſecuritatem. vn̄ dicit'. Juſtoꝝ aīe in ma-
nu dei ſunt. Et in manu tenentia diuine volun-
tatis. ſ. reſpectu obiecti btīfici: qd' actu dilectio
nis acquirit' ꝓ mercede. vnde ſicut pater cele-
ſtis in paſſione oriri fecit ſolem gratie ⁊ imbrē
miſericordie: pluuit ſuper bonos ⁊ malos: ſi-
cut per gratia3 remiſſionis affectu ⁊ effectu ini
micos diligimus.
¶ Sexta ꝯcl'o eſt vtrum magis meritoriū ſit
diligere inimicos: q̄3 amicos. Dicendu3 ꝙ ſi
accipitur diligere inimicum: ꝓut cadit ſub cō-
ſilio: ſm ꝙ eſt opus ſuperogationis: et ſi acci-
pitur diligere amicum: ſm ꝙ cadit ſub ꝑcepto
Sic diligere inimicum eſt magis meritoriu3.
Probo: q2 magis meritorium eſt implere cō
ſilia q̄3 ꝑcepta: vel ſi accipiat' diligere q̄tu3 ad
circunſtantias ipſius actus. Sic etiā diligere
inimicum eſt magis meritoriū: q2 virtus ē cir
ca ardua ⁊ difficilia. Sed diligere inimicū eſt
magis arduum: q̄3 diligere amicum: ⁊ eſt etiā
difficilius. Ergo ⁊c. Sed accipiēdo diligere
q̄tum ad ſbam actus. Sic diligere amicū eſt
magis meritorium. Et hoc eſt ex obiecto. Et
ratio eſt duplex. ¶ Primum q2 hoc eſt in di-
lectione amici. Igit' ⁊c. ¶ Secōo p3: q2 in dili
gendis ex caritate: qd' ꝑordinatur alij eſt ma-
gis diligendu3. Sed amicus ꝑponitur inimi
co: q2 ponitur in vltimo loco in ordine diligi-
bilium. vnde ſequit' ex hijs documētum: ꝙ q2
nihil eſt meritoriu3 niſi per caritatis habitum:
ideo debet ſumme ſe qs diſponere de cōgruo
quantum poteſt ad dilectionē dei ⁊ proximi ꝓ
pter deu3: in quo etiā includitur dilectio inimi

ci: q2 non ſolum eſt proximus: qui facit miſeri cordiam alteri: ſed etiã qui recipit mĩam dei. Talis eſt inimicus. vnde dicit in euangelio. Si ergo diligitis eos qui ꝛc. quaſi dicat. Diligere inĩẜtum cadit ſub ꝓcepto: eſt magis meritoꝛium: vt ſupra dictum eſt expõne. Nonne ꝛ publicani ꝛc. q. d. Diligere amicum eſt facile: quaſi cõmune oĩbus ꝛ nãle: ꝛ nihil cooperabitur ad perfectionem merui: quia addidit. Quid amplius facitis ꝙ̃ publicani: qui. ſ. i dilectiõe amicoꝝ nõ mereñ. Cõcludit igiẜ. Eſtote perfecti in dilectione inimicoꝝ. Sicut pater noſter celeſtis eſt ꝑfectus qui. ſ. poſuit animã ſuam pro nobis: et oꝛauit pro ꝑſequentibus ſe dicens. Pater ignoſce illis ꝛc.

Scđa ꝯſideratio.

Secũda conſideratio eſt qualiter ꝓducenda eſt in effectu: ibi. Attẽdite. Et quia circunſtantie ſunt multe: ad hoc vt aliquid iuſte fiat. Ideo reducit omnes ad vnum modum: ſcilicet ad debitam intentionẽ dicens. Attendite: id eſt cauti eſtote. Ne iuſtitiam veſtram faciatis coꝛam hominibus. ſ. vt placeatis pñti ſeculo: ſiue vt videamini ab eis. vñ ad Gala. primo. Si adhuc hominibꝰ placerẽ: xp̃i ſeruus non eſſem: nec ab eo eſſem remunerandus. ideo addiẜ hic. Alioqn mercedem nõ habebitis apud patrem veſtrũ q in celis eſt: cuius amoꝛe non feciſtis. Ille. n. debet mercedẽ dare: cuius mandato moueñ opãrius vel amoꝛe. ſ. intentionẽ in deũ referendo: tãꝙ̃ in finem debitum. vnde dicit. Attendite. i. intentionẽ in debitũ finẽ dirigite. Tunc. n. intẽtio in debitũ finem dirigiẜ: ẜm Ber. quãdo in oĩ actione querimꝰ honoꝛẽ dei: vtilitatẽ proximi ꝛ conſcientiam bonã. vnde circa iſtam cõſiderationẽ occurrunt tres concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt videre quid ſit intentio. vnde ſciendũ eſt ꝙ intentio idẽ ẽ ꝙ i aliud tendere: et ideo accipienda eſt diſtinctio. ſ. ꝙ in aliud tendere: eſt vl̃ ſicut in obiectum: vel ſicut in finẽ. ¶ Primo mõ nõ accipimus hic tendere q2 omnis potentia tendit in ſuum obiectum ſed nõ omnis potentia habet intentionẽ. Igiẜ opoꝛtet ꝙ illud aliud ſit ipſe finis in quem tendiẜ. ¶ Sequiẜ ſecũda diſtinctio. ſ. ꝙ tendere in finem fit dupliciter. ſ. vel in finẽ ꝑ ſe: non referendo aliquid in ip̃m: ſicut volo ſanitatem vel referendo aliqd in ip̃m: vt volo potionem ꝑꝑ h̃: ꝙ volo ſanitatem. ¶ Primoꝰ accipitur ꝓprie intentio: q2 nõ dicimur ꝓprie intendentes: cum finem imediate petimus: ſed cum aliquid facimus: vt poſſimus aſſeq finẽ oꝛdinãdo in ip̃m. vñ lȝ tres ſint appetitus tendentes in finẽ. ſ. nãlis: ſenſitiuus ꝛ intellectus: tamẽ ſolus intellectus diciẜ intendere. i. aliqd agendo in finẽ referre: q2 etiã intellectus libere oꝛdinat oĩa in ip̃ȝ. Naturalis vero ꝛ ſenſitiuus ẜm Damaſ. magis duciẜ ꝙ̃ inducat. Et ideo intentio põt ſic deſcribi: ꝙ intentio eſt in finẽ tentio: oꝛdinando aliqd in ip̃m per potentiã libere op̃antem. Hec aũt intentio eſt libeꝝ arbitrium: ad quam ꝯcurrit intellectus: vt indicãs ꝛ volũtas vt eligẽs libere. vñ ẜȝ Damaſ. per libeꝝ arbitrium hõ ſolum agit: non agiẜ: ſicut per alias potentias ſenſuales.

¶ Scđa ꝯclõ eſt videre que bona intentio ſit. vbi nota ꝙ cum ad bonitatẽ actus plura ꝯcurrunt. ſ. libeꝝ arbitrium: agens ẜm dictamen rõnis dictantis integritatem oĩum circũſtantiarum. ¶ Item obiectũ ẜm bonitatẽ inuentã in eo. Item debitus finis. Itẽ hitus moꝛalis. ſ. caritas. Item integritas oĩum circũſtantiarum. Itẽ ipſa diña voluntas ꝛ intẽtio cuiuſlȝ legalis obligatiõis recte ꝯdite a ſupioꝛe. Bonitates actuum tñ ꝓncipalr̃ ſunt a fine: inĩẜtũ referunẜ ad debitum finem: q2 ẜm Boetium Cuius finis bonus eſt: ip̃m quoqȝ bonũ eſt vnde actus debite oꝛdinãs ea q̃ ſunt ad finem ad ip̃m finem eſt bonus: vt ſic: actus indebite oꝛdinãs eſt malus: vt ſic. Sȝ bona intẽtio oꝛdinat debite oꝛdinando ea: q̃ ſunt ad finem in ip̃m: ſicut de elemoſina intendens deo placere. Mala aũt intentio oꝛdinat male: q2 in finẽ indebitum: vt de elemoſina intendens vanã gl̃iam. Et ex h̃ ſequiẜ ꝙ nullus actus põt eſſe bonus ꝛ malus ꝑ bonã ꝛ malam intentionẽ vnde ſi ego incipio dare elemoſinã ꝛ intendẽ vanam gl̃iam. Sȝ accipiendo actum largitionis ꝯpungere ꝛ intendere in ſolam gl̃iam dei Actus quem inchoarẽ eſſet malus: ꝯſumante tñ eſſet bonus. vnde Aug. Voluntas ex fine ſuo cognoſciẜ: an recta aut praua ſit. Finis aũt bone voluntatis eſt beatitudo. Finis autem male voluntatis eſt delectatio: vel aliqd aliud in quo voluntas non dȝ qeſcere. vnde Ber. Bona erit intentio ſi in omni actione noſtra aut honoꝛem dei: aut vtilitatẽ ꝓximi ꝑtendamus. Dicit igitur in textu. Cum facis elemoſinam: noli tuba canere ante te. i. innoteſcẽ hominibus: vt gl̃ieris: ſicut ypocrite faciũt. Ypocrita eſt ꝑſentator perſone alterius: in ſynago

gis: vt videant a ſapientibus: ꝛ in vicis vt videantur a turbis. Chry. Non eſt ingrata deo elemoſina: q̄ videt: ſed que ideo fit: vt videat etiā ſi non videat: q2 tales pncipalr querūt honorem vacuum: ideo amittunt vex. Amē dico vobis recepunt mercedē ſuā: p dono. ſ. elemoſine. Sꝫ pena expectat p mala intentōe.
¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ bonitas intentōis marime oſtendit in ꝯſideratione circūſtantiaꝝ circa obiectum: q2 in iſto ſtatu q eſt dare elemoſinam paupi verecundo: circunſtantie ſunt erq rende penes obiecta: cui datur. Qd pꝫ: q2 opꝫ te attendere qñ dabis: vꝫ non in pauco: ne ille cōfundat: tamen penes finem: puta pp amorē dei ſemp eſſet bonū dare. Silr quomō dabis q2 occulte ne verecundet: ſed nō pp finem: q2 publice dare ppter dñm non eſt malum. Similiter q̄tum dabis: q2 iſte paup verecundus forte hꝫ familiā: quā tenet in exterioribꝰ: ꝛ nō deceret ſibi dari modicum vt alteri. vnde dic euangelium. Te aūt faciente elemoſinā ꝛc. i. intentio vane laudis ſe non immiſceat. Illd. n. neſcitur: qd eſt in abſcōdito. Ideo dicit. Ut ſit elemoſina tua in abſcōdito: ſm rationis intentionem: nō opationis vt dictum eſt. Et pater tuus q videt in abſcōdito: ille. ſ. q ſcrutat corda ꝛ renes: reddet tibi h p gratiā: ꝛ in futuro per gloriam. Amen. Epl̄a Eſaye. 58.

¶ Sabbato poſt diem cinerum. Sermo quadrageſimus tertius.

Cum ſero eſſet factuꝫ: erat nauis in medio maris. Mat. 6. ſm ꝙ Iſido. dicit. Remiſſa conuerſio in pſtinos errores reducit: ac viuendi torporem reſoluit. Et ideo multum ad moꝝ reformationeꝫ valent exempla bonoꝝ. Faciunt. n. varias ſectari virtutes. Sꝫ q2 de ocioſitate mlta mala pueniunt. Nam ſm Ber. Ociū malarum cogitationum eſt ſentina. ¶ Item ſm Ber. eſt mater nugarū ꝛ nouerca virtutum. De quo etiam erigetur ratio in die iudicij ſm Bernarduꝫ. Ideo ſaluator in euangelio exēplo diſcipulorum ſpiritualiter laborantiuꝫ: ad ſpiritualem nititur animare laborem: dicens. Cum ſero eſſet factum: erat nauis ꝛc. vbi occurrunt nobis ſex conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Circa primam conſiderationeꝫ: que ē de vtuali exercitio: ſunt tres ꝯ°es.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ cum beatitudo ſit premium: oportet nos multum inſiſtere operationibus meritorijs: vt ad mercedem quam ſperamus: perueniamus: quia ad hanc mercedem ſoli operarij virtuoſi vocant. Mat. 20. Uoca operarios ꝛc.
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ diſcipuli laborabant ad complementum anime: vt virtutibus adornarentur. vnde dicit. Uidit diſcipulos laborātes interrogādo. Et hoc triplr. ¶ Primo abundanter. Homo. n. ſpūalis dꝫ ſe exercere in omni virtute. vñ q parum ſeminat: parum ꝛ metet. ꝛ q multum: multū. vñ Jheroꝰ. Ut multuꝫ metamꝰ in omni vtute: nos exercere debemus. ¶ Scdo ꝯtinue. ꝛ h duplr. Primo Greg. ponit rōnes: q2 hoſtis noſter ſemp pñs eſt: ꝛ pſto ad tēptandum. Scdo q2 amor diuinus ſemper pñs eſt hoi iuſto. Talis amor nunq̄ꝫ eſt ocioſus. Opatur. n. magna ſi eſt. Si autem operari renuit: amor non eſt.
¶ Tertio pſeuerāter. In h. n. differt labor voluptatis a labore virtuali: q2 pmus non hꝫ terminum: ſꝫ ſcds hꝫ. Eccli. 5. Modicum laboraui: ꝛ inueni magnam regem. vnde vidit diſcipulos laborare in remigando.
¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ hunc laborē gratuꝫ faciunt q̄tuor. ¶ Primuꝫ eſt pprie vilitatis eſtimatio: ꝛ nō de ſe pſumere: q2 q̄tūcunqꝫ bonꝰ ſit hō p ſtatu vie: non tamē ſic eſt ꝯfirmatus: qn poſſibile ſit ipm cadere. vnde lꝫ iaꝫ ad fidē vocatus ſit: an ad regnum eligendus ſit neſcit vnde Greg. Ad fidem plures veniunt: ꝛ ad celeſte regnum non perducunt. Et hoc eſt qd dicit. Cum ſero factuꝫ ꝛc. Sero eſt finis diei ꝛ defectus. Hunc dic nullus dꝫ velle in ſe deficere. Sꝫ duplex eſt defectꝰ: in re ꝛ extimatōe Dies. n. quodāmodo deficit: cum tibi tua virtus vileſcit. Sero igit humilitatis: ꝯtēptus ſui eſt. vnde vniuerſis ꝯpletis mandatoꝝ: non pmittamus nos mercenarios vel ſeruos noiari: ſꝫ inutiles ꝯfiteri. ¶ Scdꝫ eſt i piculis prudentie erhibitio. Nam ꝯſtituti in medio huiꝰ maris: ſumus in piculis multis ppter eius deceptiones. ¶ Primo decipit: vt falſus laudator mercium ſuaruꝫ qui nugacitate ſua nos facit credere de turpibus ꝙ ſunt pulchra: ꝛ de inhoneſtis ꝙ ſunt honeſta. vnde prouerbiorum 23. Simulator ore decipit amicum ſuum.

¶ Sc̄do vt ſophiſta. Sophiſticat.n.merces
ſuas coloꝛe adulterino: qꝛ facit hoc vt appareāt
delectabilia. ¶ Tertio vt incantator qui facit
hominibus apparere quod non eſt. ¶ Quar
to vt falſus amicus. Eccleſi.ſexto. Eſt amicuſ
ſocius menſe ⁊ cetera. Et ideo adhibenda eſt
virtus prudentie. Ipſa enim habet actus ra-
tionis oꝛdinare: qui ſunt quatuoꝛ: ſcilicet inue
ſtigare: iudicare: memoꝛari: ⁊ interpꝛetari.
¶ Primo oꝛdinat inueſtigationeꝫ dum eum
ꝓhibet ab inquiſitione inutiliū: ⁊ dum cauſam
factoꝝ facit inquirere: ⁊ dum eam ex alijs alia
conijcere facit: vt ex p̄ſentibus futura. vn̄ Se
neca. Si prudens eſſe cupis i futurum ꝓſpe-
ctum intēde. ¶ Sc̄do oꝛdinat iudicia ne iudi
cet de incertis: nec de alienis quoꝝ ſui non in-
tereſt. Itē eam mala leuitate vel tarditate cre-
dendi cuſtodit. vnde Seneca. Oibus enim ⁊
nulli credere vitiuꝫ ē. ¶ Tertio memoꝛanteꝫ
dirigit dum ſalubꝛia.ſ. beneficia dei ⁊ ꝓximi
facit reminiſci: ⁊ noxia obliuiſci: vt iniurie ꝓxi
mi. ¶ Quarto dirigit intēperantiā: duꝫ ſmo
nem moderat̃. Seneca. Sermo tuus non ſit
inanis. Aut ſuadeat: aut moneat: aut ꝯſoletur
Et hoc eſt qḋ dicit. In medio maris.i. mūdi
deceptionibꝰ inſiſtenti. ¶ Tertiuꝫ eſt diuine
gratie inuocatio: qꝛ ſine eius auxilio nullus in
bono perſeuerat: qꝛ h̄ excedit vires liberi arbi
trij: qꝛ libeꝝ arbitriuꝫ eſt coꝝ qui cadūt ſub ele
ctione. Tale autē eſt particulare ⁊ nō opabile.
Perſeuerare aūt in bono dicit ſolū ꝯtinuatio-
nem ꝑ totum tp̄s. Igitur opꝫ adeſſe auxilium
diuinuꝫ. vn̄ Criſo. ſuꝑ Matth. Niſi auxiliuꝫ
gratie acceperimus: nihil ex nobis valemꝰ: be
ne aūt volentibus gratia nō denegatur. vnde
Petite ⁊ accipietis. Debet aūt voluntas p̄ce-
dere: ⁊ ſic ſeq̄t gratia. Quia nec gratia ſine vo
luntate aliquid operatur: nec voluntas ſine gr̄a
poteſt aliq̄d. Et ieſus ſolus in terra.q.d. ieſuſ
ideſt gratia ſaluās. Solus.i. nō indigens alio
adiutoꝛio: ſtat paratus ad ſubueniendum. In
terra.i. noſtre infirmitatis. ¶ Quartū eſt foꝛ-
titudinis aggreſſio: qꝛ ſm̄ Tulliū. Foꝛtitudo ē
rationabilis aggreſſio terribiliū cū ꝯſtanti eoꝝ
perpeſſione. Et ideo ꝯpetit multuꝫ ſtatui nr̄o
qꝛ mundus iſte locus eſt laboꝝ ⁊ certaminis.
Nam ſm̄ Ber. In mundo iſto quaſi in loco
certaminis poſiti ſumus: qꝛ in ipſo quatuoꝛ vē
ti temptationum in nos irruunt. ¶ Primo a
parte oꝛientali que ē alta: ⁊ eſt ſuperbie. A par
te occidentali que depꝛeſſa eſt: ventuſ auaritie.
A parte aqlonari: diffidentie. A parte meridi
onali: ventꝰ laſciuie. ¶ Ne igit̃ in tot ventis
periclitemur adhibenduꝫ eſt foꝛtitudinis qua-
druplex remediū ꝯtra tēptationeꝫ. ¶ Primo
qn̄ ſtatim in principio p̄ſcinditur. vn̄ eccl'i.4.
Breuem languoꝛē pꝛeſcindit medicus facilr̄.
vnde Greg. Si tēptationi feſtine non reſiſti
tur: eadeꝫ q̄ nutrimur moꝛa roboꝛatur. ¶ Se
cundo qn̄ ei virtuoſe reſiſtitur: qꝛ diabolus ti-
met vehementiſſime vinci. vnde dicunt ſancti
ꝙ ex q̊ ſemel fuerit victꝰ viriliter: nunq̄ꝫ audet
eundem inuadere. Jacobi.4. Reſiſtite diabo
lo: ⁊ fugiet. ¶ Tertio ꝯſuetudie duincit̃. Tūc
eniꝫ firmatur habitus bonus: ⁊ hō delectabi-
liter operatur. ¶ Quarto opportunitatis eiꝰ
ablata occaſione: ⁊ hoc per honeſtā occupatio-
neꝫ. vnde Ihero. Semꝑ aliq̄d boni facito: vt
diabolus inuenat te occupatū. Et h̄ eſt qḋ dic
Et erat eis ventus ꝯtrarius.ſ. temptationuꝫ.

Secunda ꝯſideratio.

Secunda ꝯſideratio de diuine aſſiſtē
tie bn̄ficio ibi. Circa vigiliā noctis.
vbi ſunt tria documenta.

¶ Primū documentū eſt ꝙ nox dicit ſtatum
culpe. Nam ſicut in nocte non videmus quid
agimus. Sic q male agit odit lucē: Johis.3.
In nocte q̄libet ignoꝛat vias. vn̄ Job.23. Re
belles fuerūt lumini: neſcierunt vias eiꝰ. Itē
ſicut ligna putrida ⁊ vermes lucēt: ſic munda
na videntur bona in nocte. Itē in nocte hoieſ
ſomniant: ſic vita pc̄toꝝ ſomniū eſt. Pſalmi.
Doꝛmierunt ſomnū ſuū. Ex quo elicitur illis
in ſtatu culpe exiſtentibus quadruplex ꝑiculuꝫ
innuere. ¶ Primo.ſ. erroꝛis: qꝛ nō videmuſ
quid agimꝰ. ¶ Sc̄do puſillanimitatis: quia
vias ignoꝛamus. ¶ Tertio praui amoꝛis que
vidētur eſſe bōa: ⁊ nō ſunt exiſtēter. ¶ Quar
to ſimulationis ſiue fictionis.

¶ Secundū documentū eſt: ꝙ ꝓꝑ iſta quatu-
oꝛ pericula adhibēde ſunt.4. vigilie. ¶ Pri-
ma eſt fides ꝯtra erroꝛē: ⁊ hec vigilia facit bea
tum. Prouer.8. Beatus vir q audit me ⁊c.
ſ. ſine intermiſſione in iſta fide: qꝛ expellit te-
nebꝛas erroꝛis: que veriſſima oſtenditur mira
culoꝛum confirmatione. ¶ Secunda vigilia
eſt deuote oꝛationis. Nam oꝛatio eſt remediū
illis qui vitioꝛum temptamentis ęſtuant: vt
quotiens quolibet tangatur vitio: totiens ſe ad
oꝛationem ſubdat. Oꝛatio eniꝫ eſt efficacie ma
gne contra aduerſarios. Matth.26. Vigila-
te ⁊ oꝛate vt non intretis in temptationem ⁊c.

¶ Tertia vigilia eſt carnis maceratio contra prauum amorem: que reddit honeſtum ⁊ temperatum. Eccleſi. 23. Uigilia honeſtatis tabe facit carnes. Pugna enim carnis eſt periculoſa: quia habemus eam interius: ⁊ nulla peſtis efficacior eſt ad docendum: q̃z inimicus familiaris. vnde Auguſt. Inter omnia chriſtianorum certamina: periculoſa ſunt certamina caſtitatis: in quibus eſt continua pugna: ſed rara victoria. Quia impugnat interius ⁊ exterius: ſiue vigilando ſiue dormiendo. Unde ad vincendum eam valet mortificatio carnis.

¶ Quarta vigilia eſt pura intentio contra ſimulationem ⁊ ypocriſim de qua dictum eſt in ſermone precedenti. vnde Pſalmi. Deus deus meus ad te de luce ⁊c. Ad te dicit: non ad lucra temporalia: vel ad hominuz laudẽ. Hoc non facit ypocrita qui in occulto noctis maliciã operatur: ſed in die abſcondit maliciam: ⁊ manſuetus videtur ſpecie ſanctitatis. Intentio.n. pura in omni actione ſua: aut honorez dei: aut vtilitatem proximi pretendit: ſm Ber. Unde idem Bernardus ponit differentiaz intentionum dicens. Duo in intentiõe requirũtur. ſ. res ⁊ cauſa: ideſt quid intendas: ⁊ ꝓpter quid Ex hijs anime decor ⁊ deformitas iudicatur. Nam ſi intendas veritati amore veritatis: res eſt honeſta ⁊ cauſa. Sed ſi intendas vaneglorie: aut cõmodo temporalis rei: iudicabitur deformis: verbi gratia. Ut ſi videres hominem nullis honeſtis intentuz: ſed carnis illecebris veneri ⁊ luxurie deditum: nõne ex vtraqz parte feditiſſimum iudicabis? Quia in intentione res ⁊ cauſa reproba inuenitur. Igitur intendere non in deum ſed in ſeculum: ſecularis ẽ animi: nec habet partem ſpecioſam: Intendere autem in deum: ſed non propter deum: ypocrite eſt: quia ipſa ſimulatio omnem decorem exterminat. Si autem ob vite preſentis neceſſaria ad deum conuertis intentionem: vitio dicimꝰ ſubobſcuram: ⁊ minus acceptam. Porro intendere in aliud q̃z in deum: tamẽ propter deum non habet deformitatem: ſed nec ad perfectionem peruenit decoris. Igitur ſolum inquirere deum propter ipſum: habet vtranqz partem: ſcilicet rem ⁊ cauſam pulchrã: ſm Ber.

¶ Tertiuz documentũ eſt: ꝙ vigilantibus ſic circa puram intentionem: que ſcilicet in omni actione querit honorez dei: ⁊ vtilitatem ꝓximi ⁊ propriam ſalutem anime: ſpecialiter deus aſſiſtit. Et ratio eſt. Quia licet liberum arbitriũ non ſufficit pſeuerare in bono: ſine gratia que ipſz hz aliqualiter ſtabilire: tamen non tollit totaliter mobilitatem ad malum: q2 non trãſfert hominem pro ſuo ſtatu ad perfectam libertatẽ Et ideo homo indiget adhuc auxilio prouidẽtie diuine exterius gubernantis. Prima Petri. Deus omnis gratie qui vocauit nos i eternam gloriam ſuam modicuz paſſos: ipſe perficiet: confirmabit: conſolidabitqz. Et hoc ẽ qđ dicit. Qđ circa quartaz vigiliam noctis venit ad eos. ¶ Unde prima vigilia eſt perſcrutatio peccatorum. Treno. p̊. Scrutemur vias noſtras. ¶ Secunda vigilia eſt peccati deteſtatio Ezech. 8. Ingredere ⁊ vide abhominationes peſſimas. ¶ Tertia vigilia eſt propoſitũ penitendi. Pſalmi. Dixi cõfitebor ⁊c. ¶ Quarta vigilia eſt propoſitum ſatiſfaciendi: ⁊ tunc venit ſaluator ad eos: vt ſit paratus eis aſſiſtere ſemper: q2 cuz nos vocauit ad merita ⁊ ad gloriam: paratus eſt dare gratiam: non ſolum ad hanc gloriam conſequendaz: ſed etiã perſonaliter aſſiſtere ab oibus retardationibus preſeruando. Ambulans ſupra mare: ſcilicet mundi eius tempeſtates mitigando.

Tertia conſideratio.

(t) Ertia ꝯſideratio eſt de humana heſitatiõe ibi. At illi vt viderũt eum ⁊c. Ubi occurrunt tria documenta.

¶ Primũ documentuz eſt: ꝙ vir ſpũalis quãto maiora recipit a deo: tanto magis illuminat̃ vt infirma ſua recognoſcat: que prius non recognoſcebat. Sicut in radio ſolis videnť athomi: qui extra videri nõ poſſunt: Hoc ẽ qđ dicit Ut viderunt eum ambulantem ſupra mare. ¶ Secũdm documentũ eſt: ꝙ timor nãlis ẽ quo quis naturaliter refugit rez nature ſue nociuã Propter hunc timorem petrus negauit Chriſtum Matth. 27. Item omnes diſcipuli ideo fugierunt: Chriſto relicto. Iſte autem timor cum ſit a natura non habet meritum. Si autez ſit immoderatus degenerat in humanuz timorem: ⁊ ſit malus. vnde dicitur. Et putabãt fantaſma eſſe: quod eſt apparitio rei non exiſtentis Propter tenebras enim non nouerunt eum. Et ideo timuerunt putantes ꝙ eſſet apparitio maligni ſpiritus eis nocere volentis.

¶ Tertium documentum eſt: ꝙ in talibus timoribus conſtituti: debent fideliter diuinam clementiã inuocare orationibus: quia de eius miſericordia nõ dubitatur. Ipſe .n. plus paratus eſt dare q̃z tu petere quia eſt ſũme miſicors

ideo liberaliſſime humane miſerie condeſcendit. Uult tamen rogari quia oratio oſtendens deſideriuʒ largienti impetrat deſiderata. Et hoc eſt quod dicit. Et clamabant: id eſt pro diuino adiutorio orationibus deum inuocabant: ſciētes ſine eo non poſſe ſubſiſtere.

Quarta conſideratio.

q Uarta conſideratio eſt: quō adhibetur eis diuina reformatio dicens. Et ſtatiʒ locutus eſt cū eis: ⁊ dixit illis. Cōfidite ⁊c. vbi occurrunt quatuor documenta.

¶ Primū documentuʒ eſt: ꝙ contra taleʒ timoreʒ efficaciſſimum remedium eſt ipſa fides Nam ſicut timor oritur ex conſideratione proprie infirmitatis diffidētis de diuino remedio opportuno: Sic fides fiduciam dat de eodeʒ. Nam ipſa eſt lux: tenebras infidelitatis expellens: vbi fides nō eſt: tenebre ſunt. Exo. 10. Facte ſunt tenebre horribiles in vniuerſa terra. Hec fides neceſſaria eſt: ſine qua non eſt ſalus. Unde ad hebre. nono. Sine fide impoſſibile eſt placere deo. Oportet enim cognoſcere deum creatorem: ne ſimus tanto beneficio ingrati ⁊ de ceteris indigni. ¶ Item dominuʒ vt ſciamus ei ſeruire ad beneplacitum: ne ſimus inutiles ſerui. Cum igitur deus ſit altiſſimus. Et non eſt poſſibile reperire ſcalam ſufficientis rationis: qua ad eum pertingamus cum ſenſus non ſubiaceat rationi: ſola autem fides eum cognoſcit. Unde dixit illis. Confidite ⁊ cetera: quaſi dicat. Nolite timere dubitantes de dei omnipotentia: ſcilicet non poſſe humanam naturam aſſumere. Quia ego ſum: ſcilicet omnipotens. Item nolite timere dubitantes de eius bonitate. ſ. ipſum non poſſe lapſos in peccata per penitentiam facere redire ad deum: quia ego ſum bonitas. Iteʒ nolite timere de eius iuſtitia dubitantes: ſcilicet ipſum non vindicaturum peccata eternaliter: quia ego ſum: ſcilicet iuſtus. Fides vero predicat dei omnipotentiam: iuſtitiam: bonitateʒ ⁊ ſapientiam.

¶ Scdʒ documentum eſt: ꝙ hec fides ē ſumme auctoritatis: quia a deo reuelata nihil continens falſitatis. Quia ſʒ Auguſtinum. Si in credendis officioſum admitteretur mendaciū totum eſſet ſuſpectum. Ideo ſumme eſt ei adherendum. Qd autem reuelaretur a deo fuit neceſſarium: quia illud fuit neceſſarium reuelari: quod pertinet ad hominis ſalutem: ⁊ excedit lumen rationis naturalis. ¶ Primuʒ patet: quia per credibilia ſpeʒ habem⁹ de fine vltimo. Roman. 15. Quecunqʒ ſcripta ſunt ⁊c.

¶ Secundum etiam patet: quia intellectus ꝓ iſto ſtatu intelligit cum fantaſmate. De credibilibus autem non eſt fantaſma. Igitur excedūt lumen naturalis rationis: ⁊ per cōſequens neceſſarium fuit talia reuelari. vnde dicitur. Et ſtatum locutus eſt cuʒ eis: ſcilicet fidei ſacramēta reuelando. Et hoc per inſpirationem: per ꝓphetiam: per prophetas: per ſcripturam: ⁊ exēpla ſanctoruʒ. vñ aplus. Nobis reuelauit ds.

¶ Tertium documentum eſt: ꝙ hanc fidem reuelare timidis fuit maxime neceſſarium per exempla ſanctorum: qr eoruʒ geſta ſunt nobis quaſi lex ⁊ doctrina: quibus mores ad beneuiuenduʒ inchoantiū formantur. vnde ſcribuntur nobis ſanctoꝝ ruine ⁊ reparatiōes vt ſpeʒ faciant ſaluti humane: ne quiſqʒ poſt lapſuʒ penitendo deſperet veniam: dum ꝯſpicit ſanctoruʒ reparationeʒ fuiſſe etiam poſt ruinaʒ: vnde Yſido. Si eniʒ ad bonuʒ incitamentū diuina quibus admonemur ꝑcepta deeſſent: ꝓ lege. ſ. fidei nobis exempla ſanctoruʒ ſufficerēt. Nā ſm eundem. Exempla ſanctoruʒ quibus edificatur fides: varias faciunt ſectari virtutes Orandus igitur eſt deus: vt virtutes quas ꝓparauit: ad coronaʒ nobis poſite ſint ad profectum ⁊ non ad penaʒ. Et hoc eſt quod dicit. Qd aſcendit ad eos in nauiʒ. ſ. eorum intellectui preſentando. Eius beneplacitum per ſanctorum exempla adepti ſunt: vt in apoſtolis caritas: in martyribus patientia: in confeſſorib⁹ corporis rigiditas: in virginibus caſtitas: in patriarchis fides.

¶ Quartuʒ documentum eſt: ꝙ fides a confidentibus tollit temptationuʒ infeſtatiōes. Tēptatio eniʒ ſophiſte aſſimilatur. Nam ſicut ſophiſte querunt paralogizare ſimplices: ſapientis apparentia ⁊ non exiſtentia. Ita in temptatione vires ſenſitiue inferiores: nituntur decipere intellectiuas in quibus eſt apparentia ſapientie: ſed non ſapientie exiſtentia. vnde apoſtolus. 2ª. coꝝ. ꝓ. Timeo ne ſicut ſerpens ſeduxit euaʒ aſtutia ſua: ita ſenſus viri corrūpantur. Hanc temptationem tollit fides. vnde benedicit. Ceſſauit ventus: tēptatiōes. ſ. quī ꝑ fidem eorum deceptiones oſtenduntur.

Quinta conſideratio.

q Uinta ꝯſideratio: quomodo oritur in eis facti admiratio: ⁊ plus magis ſtupebant ⁊c. Ubi ſunt tres ꝯcłoes ⁊c.

¶ Prima ꝯcluſio eſt: ꝙ in ſtatu preſenti mēs humana eſt obſcurata: ⁊ ideo q̈ntum in ſe eſt: i potens eſt in lumē diuinū eleuari. vnde. 2°. Meth. dicitur. Qꝺ intellectus noſter habꝫ ſe ad manifeſtiſſima nature: ſicut oculus noctico racis ad lumē ſolis. Et ideo ꝓpria virtute i ea nō figitur. vnde dicitur. Erat. n. coꝛ coꝛuꝫ excecatuꝫ. Dono tamen dei in lumine fidei diuina virtus aſpicitur.

¶ Scḋa ꝯcluſio eſt: ꝙ qꝛ mens humana ē ita ceca: ideo inualida eſt ad ꝯtemplanduꝫ ſupnaturalia: Et ideo in eis ſtupeſcit natura. Nam quotienſcūq₃ tranſcendentiuꝫ rerum notitia in memoꝛia venit: totiens renouatur in mēte miraculuꝫ. Et hoc ideo quia cauſa ignoꝛatur. Jnterduꝫ enim accidit ꝙ videntius aliquem effectum aliqui mirantur: aliqui non. Aſtrologus enim non miratur eclypſiꝫ ſolis: qꝛ nouit cauſam. Fides vero humana miratur noticiam miraculoꝛum dei: tranſcendentium noſtrum intellectum: qꝛ cāꝫ ignoꝛat. vnde dꝛ. Et plus magis ſtupebāt intra ſe: tanq̄₃ cāꝫ ignoꝛātes.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ chꝛiſtus fecit miracula propter quatuoꝛ motiua. ¶ Primuꝫ eſt vt ſuā doctrinā ꝯfirmaret per ſigna ⁊ miracula. Sicut enim naturalis doctrina cōfirmatur ꝑ quedam naturalia: ſic decuit vt chꝛiſtus ſuam doctrinam ſupernaturalem confirmaret ꝑ ſigna ⁊ miracula ſupernaturalia. ¶ Scḋm eſt vt ſuam potentiam demonſtraret: ⁊ per hoc ad credulitatem induceret. vnde dicit. Si non feciſſem in vobis ſigna que nemo alius fecit: nec facere poteſt: non vtiq₃ crederetis. ¶ Tertiuꝫ eſt vt ſue deitatis preſentiam oſtēderet: qꝛ vbi aliquid operatur: ibi eſt. ¶ Quartum vt affectum ad ſe diligendum excitaret. Et ideo etiā in aīa ⁊ coꝛpoꝛe curauit. vnde dicit. Non eniꝫ intellexerant de panibus. De tali miraculo. ſ. eius doctrinam ⁊ potentiam ⁊c. Nam Chꝛiſtus poſtq̄₃ quinq₃ milia hominum de quinq₃ panibus ſaturauit: vt nihil eis deficeret: volebant ipſum regem facere. Qꝺ cum cognouit fugit in montem.

Sexta conſideratio.

s Exta ꝯſideratio. Quō multiplicatur miraculoꝝ operatio: ibi. Cū egreſſi eēnt ⁊c. vbi occurrūt. 4. documēta.

¶ Primū documentum eſt: ꝙ aliqui curioſe naturali ratione inueſtigantes opera ḋi: putāt impoſſibilia: eius potentiaꝫ ignoꝛātes: Tales eniꝫ nolunt credere niſi videāt mirabilia: quibus viſis credunt. vnde dicit. Cuꝫ egreſſi eſſent de naui. i. poſtq̄₃ depoſuerūt inueſtigationeꝫ nālem: que ꝑ naueꝫ intelligitur. Cōtinuo cognouerūt euꝫ. ſ. preſenteꝫ in opatione miraculoſa. vnde in primitiua eccleſia fiebāt frequētius miracula q̄₃ modo. ¶ Primo qm̄ eccleſia tūc erat ad fidem introducenda: ſꝫ poſtquā eſt introducta: miracula iā nō ſunt neceſſaria. ¶ Jtē ſecundo qꝛ eccleſia erat i fide roboꝛāda ſꝫ cū modo ſit roboꝛata: miracl̄a nō ſunt necīa. ¶ Jtē tertio: qꝛ eccleſia ē modo in meritis cumulanda: ſed minoꝛ miraculoꝝ operatio maius cauſat merituꝫ: quia ſicut dicit Grego. Fides non habet merituꝫ ⁊c.

¶ Scḋꝫ documētuꝫ ē: ꝙ ſunt q̄daꝫ miracl̄a q̄ hn̄t tm̄ vtilitatē: ſꝫ nullā admiratiōeꝫ: qꝛ ex vſu viluerūt. Quedā hn̄t admirationē: ſꝫ nō vtilitatē: ſicut miracula antexp̄i. Quedā ſunt q̄ habent admirationē: ⁊ tpaleꝫ vtilitateꝫ: ſꝫ nullam neceſſitateꝫ: vt miracula maloꝝ xp̄ianoꝝ: que faciūt ea vt ideo ſancti reputētur. Miracula auteꝫ xp̄i hn̄t admirationem: qꝛ fiunt ꝑ̄ter oꝛdinē ⁊ curſuꝫ nature: ⁊ hn̄t vtilitatē: qꝛ fiunt ꝓpter ꝯſolationē indigentiuꝫ: ēt hn̄t neceſſitatē: qꝛ fiunt qn̄ iminet neceſſitas ⁊ periculū. vnde dic̄. Continuo ⁊c. De miraculis xp̄i nota. ȷ̄. ſer. 65. conſideratiōe tertia. ꝯcluſiōe ſecunda.

¶ Teriū documētuꝫ ē: ꝙ ad ſpūaleꝫ curationeꝫ ꝟtute dīna fiendā q̈tuoꝛ reqrunꝰ que diſponūt ad curādū. ¶ Primū eſt grē īfuſio: qꝛ nō dimittiꝰ pctm̄ niſi tollaꝰ offenſa: Sed h̄ fit ꝑ graꝫ q̄ lꝫ qn̄q₃ tollaꝰ: qn̄cūq₃ ab ipſa defecimus recupaꝰ tm̄ iteꝝ cū ad ipſaꝫ reuertimur. vn̄ dic̄. Et aſcēdit ad eos ⁊ ceſſauit vētus. Glo. Jn quocūq₃ coꝛde adeſt ꝑ graꝫ: mox vniuerſa vitioꝝ mūdi ⁊ malignoꝝ ſpirituū bella quieſcunt.

¶ Scḋꝫ eſt motus liberi arbitrij i deum ꝑ fidē. Quia ḋs mouet oīa ſꝫ nāꝫ ſui: hoīeꝫ auteꝫ ad iuſtitiā mouet ſꝫ ꝯditionem nature ſue. Et qꝛ homo ſm̄ ꝓpriaꝫ nām animi ſit liberi arbitrij: ideo regitur liberi arbitrij motio. Et hoc ꝑ fideꝫ in deū: qꝛ ḋs mouet aīaꝫ ꝯuertendo ad ſeipꝫ: ⁊ h̄ ꝑ fidem. vn̄ ad hebꝛ. xj. Accedentē ad deuꝫ opoꝛtet credere. Et hoc notaꝰ cuꝫ dꝛ. Et percurrentes omnem regionem ⁊c. Glo. interlinearis. Mira fides: nō p̄ſtium tm̄ ſalute ꝯtenti: ſed mittunt eos per circuituꝫ: vt veniant omnes ad medicum. vnde vult dicere. Quod ipſa ratio fide infoꝛmata vniuerſam cōſciētie regionē ꝑcurrēs illas: que male ſeſe habebant: doꝛmiendo per delectationem in lecto

conſuetudinis cepit potentias ſerenitate iuſti/
tie: quam nouerat per fidem imbuendo circū
ferre promiſſionibus gratie adipiſcende. vbi
audiebant eum eſſe miſericordie exhibitorem.
¶ Tertium eſt motus arbitrij in peccatū: q2
non conuenit aliquem puenire ad terminum:
ad quē niſi fiat receſſus a termino: a quo. Ad
hoc ergo ꝙ homo moueat̃ per deſideriū in de
um per liberꝫ arbitriū: vt iuſtificet̃: neceſſe eſt
ipſum deteſtare peccatum. Fides aūt formata
cum ſit lux: tenebras infidelitatis expellēs: de
teſtanda peccati demonſtrat: vt ipſis ſpretis:
deo ꝑ caritatē adhereamꝰ. Ipſū.n.hꝫ aiā
deturpare. ¶ Item aie continuā ſtimulatio/
nem inferre. ¶ Item naturam deprauare: vt
ſemꝑ mortifera appetat. ¶ Item habet vitā
ſpiritualem finire. Eſay.19. Iniquitates ve
ſtre diuiſerunt inter vos ꝛ deum veſtꝝ. Hec
autem oīa formata oſtendit fides vt deteſtent̃.
vnde hebr.2. Sancti adepti ſunt repromiſſio
nes per fidem. ¶ Quartū eſt remiſſio culpe.
Ratio eſt: q2 nihil eſt perfectum: niſi puenerit
ad terminum. Cum igit̃ terminus iuſtificatio
nis ſit remiſſio culpe: iō bene dicitur. Et quot
quot tangebant eum ꝛc.q.d. per fidem incar/
natōis q tetigerit xp̄m: culpe remiſſionē conſe
quetur. vñ glo. interlinearis. Fimbriā tangit
q incarnationis myſteria pfecte amat ꝛ credit.
Hoc.n.eſt de neceſſitate ſalutis. ¶ Ratio eſt
q2 illō eſt de neceſſitate ſalutis: ꝑ qḋ hō ꝯſequi
tur btitudinem. Hoc aūt facit myſteriū incar/
nationis ꝛ paſſionis xp̄i. Dicit̃.n. actuū.4.
Non.n.eſt aliud nomē ſub celo datum hoībꝰ
in quo oporteat hoīes ſaluos fieri. vnde Au/
guſtinus. Illa fides ſana eſt: qua credimꝰ nul
lum hominem liberari a contagione mortis:
niſi per vnum mediatorem dei ꝛ hominum ie
ſum xp̄m. Et ideo tactus eius vim regenera/
tiuam aquis contulit. Luce quarto. Item le
pram fugat. Luce quinto. Item ſanguinis
fluxum reſtringit. Luce nono. Item aurem
abſciſam reſtituit. Iohis decimo nono. Itē
omnem morbū expellit: vt hic. ¶ Tangimꝰ
igitur eum fide: vt aqua lachrymarum in no/
bis nos ſpiritualiter regeneret. Lepra pecca/
torum fugatur: fluxus continue ꝯ̄ſuetudinis
reſtringatur: auris cordis mundanis intenta
reſtituatur ꝓmpta ad diuinum verbum percipi
endum: ꝛ omnem inclinationē morbide qua
litatis expellat. Quod nobis concedat ꝛc.

¶ Dñica in.xl. Sermo.44. de euangelio.

Uctus eſt ie
ſus in deſertum a ſpiritu.
d Mat.4. ſm doctrinā bea
ti Ber. Quando mūdus
tin aliq̄ ſui gn̄is fauore vo/
bis arridet: nolite illi cre/
dere: vtiq3 non ad h̄ ridet: vt in fine rideatis:
ſed vt ſub ꝑncipe ſuo irridēte cum ipō lugēte
lugeatis. Et ideo eſt relinquendus pſeuerāti
ꝯuerſione. Tunc.n. ſm Iſido. placet deo no
ſtra ꝯuerſatio: qñ bonum qḋ inchoamus: pſe
uerunti fine ꝯplemus. Sꝫ q2 ſm glo. ſuꝑ pre
ſenti euangelio h̄ eſt ordo recte ꝯuerſionis: vt
poſt acceptā ſp̄us ſancti gratiā: arctius ꝯtra ad
uerſarios accingamur: ꝛ mente mundum de
ſerentes: deſertum intremus: vt ibi tēptemur
Nam ſm Iſido. vtile eſt ſeruo dei poſt ꝯuer
ſionem temptari: quatenus a torpore negligē
tie ſollicitatus: a vitijs ad virtutes animū per
exercitium preparet vitioꝝ. Quia ſm glo. nō
ante ſe erigit hoſtis: q̄ꝫ homo de mundo exit.
Quod aduertens ſaluator: ꝯtentum mundi:
ingreſſum deſerti: ꝛ tēptatoris aggreſſum no
bis exemplificans: in preſenti euangelio nob
quadrupliciter ꝓponit. ¶ Primo quo ad vi/
te auſteritatem: ibi. Ductus eſt ihs in deſertū
¶ Scḋo quo ad pugne grauitatē: ibi. Et ac
cedens tēptator. ¶ Tertio quo ad victorie ſol
lennitatem: vt patet ex eius reſponſionibus.
¶ Quarto quo ad glorie eius ſublimitatem.

Prima ꝯſideratio.

Irca primam conſiderationē pono
c quinque concluſiones.
¶ Prima ꝯ̄ eſt: ꝙ in oibꝰ trāſmu
tationibus neceſſaria eſt prudētia. Ipſa.n.hꝫ
actus rōnis ordinare. Habet.n. ratio quadru
plicem actum ſm Ber.ſ. inueſtigare: iudica/
re. memorari ꝛ interpretari. ¶ Primo diri/
gīt rationem inueſtigantem: dum ea ex alijs
ꝑtibus alia conijcere facit: vt ex pſentibus fu/
tura exprimur: magna ex paruis: remota ex ꝓ
pinquis: ꝛ ex partibus tota. Vnde Seneca.
Si prudens eſſe cupis in futurum proſpectū
intende. ¶ Scḋo iudicantē dirigit: duꝫ eū a
leuitate vel nimia tarditate credendi cuſtodit.
vnde Seneca. Omnibus aut nulli credere vi
tium eſt. vnde eccleſiaſtici decimotertio. Qui
cito credit: leuis eſt corde. vnde ſm eundem.

Prudentis ꝓꝛium eſt examinare conſilia: ⁊ non cito per credulitatem ad falſa ꝓlabi. vnde nõ niſi examinataȝ ſniaȝ in conſenſum creduli tatis admiſit. ¶ Tertio memorantem dirigit duȝ ſalubria facit reminiſci: vt beneficia dei vł proximi. Et noxia facit obliuiſci: vt iniurie ꝓximi. ¶ Quarto interpretatiuam dirigit dum ſermonem moderatur. Sene. Sermo tuus non ſit inanis. Aut ſuadeat: aut moneat: aut conſoletur: aut precipiat. Prouerbi. 10. Qui moderatur labia ſua prudentiſſimus eſt. Talis. n. prudentia inſidias precauet. vnde Augu. Prudentia eſt in precauendis conſilijs: ⁊ ipſa etiam in bello ſpirituali triumphat. Et hͦ eſt qđ dicitur. Ductus eſt ieſus ⁊c. Glo. Ducitur a ſpiritu ſancto: qui quos replet ad pugnã mittit fortes. Sine hoc ſpiritu qui ad pugnaȝ vadit: cito cadit. Vnde ſeſus dicitur: ille q pru denter reſpiciens ſaluteȝ anime: ad pugnã du citur: ⁊ in preſentia rob atur.

¶ Scđa ꝯcl'o eſt: ꝙ per hoc deſertum intelligitur penitẽtia q2 per ipſam deſeritur oẽ peccatum. Nam huius penitentie efficacia eſt infinita: quia remittere peccata que per ipſam remittuntur: non poteſt niſi ſolus deus: vt habetur Matth. 12. Sed vnde ſibi tanta efficacia: vt tot peccata tam faciliter deleat? Dicitur ꝙ a diuina miſericordia que eſt infinita. Et iõ trãſcendit in infinitum oium peccatorum noſtrorum multitudinem: vt pȝ in muliere adultera: in magdalena: in petro: ⁊ in latrone. Et ideo propter magnitudinem iſtius miſericordie dicebat Ezech. 18. Qđ ſi ipius fecerit pniaȝ ab oibus pctis ſuis vita viuet ⁊ non morietur.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ nullus poteſt ꝑ ſe ingredi in hoc deſertuȝ pnie: ſed ꝑ ſolam grãm ſpiritus ſancti. vnde quicunqȝ intendit de anime ſalute: illum ducit ſpiritus ſanctus in deſertum cum penitentiaȝ inſpirat. Ad Roma. 8. Quecunqȝ ſpiritu dei aguntur ⁊c. vnde lȝ origo penitentie ſit a deo effectiue: q2 ipſe eſt cauſa efficiens pnie: eſt ẽt a nobis diſpoſitiue. Quia ſȝ Aug. Qui creauit nos ſine nobis: non iuſtificabit nos ſine nobis: ad quã diſpõnem quatuor requiruntur. ¶ Primo cognitio fidei iformis in qua homo cognoſcit diuinã iuſtitiam ⁊ bonitatem cui diſplicet omne malum: ⁊ q nullum maluȝ relinquit impunitum. ¶ Secũdo cognitio ꝓprie offẽſe: que diſplicet ſumme bonitati. ¶ Tertio deſpectio ſceleris: qđ alias cõdemnaret. ¶ Quarto cognitio miſcordie di qui paratus eſt omni reuerẽti dare miſericordiã: ⁊ ex hoc gnãtur ſpũs remiſſiõis: ⁊ ſic diſponitur hõ ad pniaȝ. vñ dr̃. Ductus a ſpiritu. Quod fit quadrupliciter. Aliquando quadaȝ facilitate. ſ. mulcebri inſpiratiõe. Aliqñ cũ quadam violentia. ſ. corporis infirmitate. Aliquãdo aduerſitate. Aliquando paupertate. Pſal. Multiplicate ſunt infirmitates eorum.

¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ ꝑ illud ieiuniũ non ſolũ intelligitur abſtinẽtia a cibis ⁊ potib9: ſȝ abſtinentia ab oibus illicitis: ſine qua ieiuniũ a cibis nõ ſufficit quadraginta diebus ⁊ noctib9. Ab illicitis manifeſtis ⁊ occultis abſtinenduȝ eſt quadraginta diebus: tum pp ꝯſumatam iuſtitiaȝ: q2 hoc numero reddimus deo decimas totius anni: tum q2 in hoc numero imitamur xp̃m: tũ q2 in hoc numero eſt ſatiſfactio legis ⁊ euangelij. Eſt. n. ieiunium actus vtutis q2 ordinatur ad tria bona honeſta. ſ. ad refrenãdas ꝯcupiſcentias carnis: ⁊ vt mens liberius eleuetur ad ſublimia ꝯtemplanda: ⁊ ad ſatiſfaciendum ꝓ peccatis. vt pȝ ꝑ Aug. dicentẽ. Jeiunium conſcientiam purgat: mentem ſubleuat: ⁊ carnem ſubijcit ſpũi. Et hͦ eſt quod dicit. Cuȝ ieiunaſſet quadraginta diebus ⁊c.

¶ Quinta ꝯcl'o eſt: ꝙ ſm glo. Chriſtus voluit tẽptari: vt temptatorẽ ſuperaret: vt tẽptatos confortaret: et vt modũ vincendi doceret. Ideo ſaluator armatus duabus virtutibus. ſ. contemptu mũdi quo refugit diuitias tẽporales. Quia ductus eſt in deſertum: ⁊ mortificatione carnis qua refugit delicias corporales. Quia ieiunat 40. diebus ⁊ 40. noctibus nobis i exempluȝ: ſub pallio ifirmitatis occultãs diuinam potententiam. viriliter aggreſſus eſt temptatorem. De ꝑ patet. Quia diuitie temporales ſȝ Greg. nõ ſubſidiũ ſed pondus ſunt. De mortificatione carnis patet. q2 a temptatore tollit inſtrumenta impugnationis. Quia ſȝ Ibero. Jeiuniuȝ eſt etiaȝ a cunctis illecebris abſtinere. Hec ſũt ſunt iſtrumẽta. Pȝ ẽt de pallio ifirmitatiſ. Q2 ſȝ glo. Jn tali eſuries ẽ ſignũ ifirmitatꝭ: ſub cui9 pallio tegit̃ poª dina

¶ Secunda ꝯcl'o q̃ de grauitate pugne eſt ⁊c. vbi occurrunt. 5. concluſiones. ¶ Prima cõcluſio eſt videre qđ ſit temptatio. Et dicitur ꝙ tẽptare eſt ꝓprie expimentũ ſumere de eo q temptatur. Qđ dupliciter fit. ſ. verbiſ: vt expiamur an ſciat qđ querimus: an poſſit: an velit Qđ fit quandoqȝ aperte: quandoqȝ occulte et inſidioſe: quandoqȝ inopinatiue.

¶ Secunda ꝯcl'o eſt: ꝙ cum duplex ſit tēptatio. ſ. interior ⁊ exterior ſm illud Jacobi. 5°. Unuſquiſque tēptatur a cōcupiſcentia ſua ⁊c. De ſecunda ſcilicet exteriori: que fit a diabolo ſuggerente: qui tunc maxime aggreditur ad tēptandum: cum hominē interiori temptationi per aliqua ſigna exteriora temptari perpēdit: tunc confidentius accedit. vnde dicit. Et accedens temptator ⁊c.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ iſte tēptator quatuor modis decipit. ¶ Primo ſcilicet leue onus grauiſſimum reputando: vt eſt pnīe onus: qđ eſt leue reſpectu pene eterne. ¶ Scđo ea que diuiſim portāda ſunt: ſimul oſtēdēdo. d. Quomodo poſſes hoc portare tot annis? Cui dicēdum eſt. Hodie cum adiutorio dei portabo: cras tantundem cum dei adiutorio portabo leuius: ꝓpter aſſuefactionem. Sic vbi fallit cōpoſitio: ibi ſoluit diuiſio. ¶ Tertio decipit virtutem hōis a virtute dei diuidendo. d. Tu debilis es: nō potes hec ſuſtinere. Cui dicendū eſt: ꝙ adiut⁹ dei virtute poſſis. vnde Phil. 3. Confidimus in domino. qđ qui incepit in nobis opus bonum ꝑficiet. ¶ Quarto pene pōdus diminuendo: per quod ad celeſte gaudiū intrandum eſt. Scđa coꝝ. 4°. Illud quod in preſenti ē momentaneum ⁊ leue tribulationis noſtre ſupra moduꝫ: in ſublimitate eterne glorie pondus ꝺ̄atur in nobis.

¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ diabolus temptat maxime bonis operibus deditos. Quod pꝫ per Grego. in morali. Pleruncꝫ conuerſus talibus temptationum ſtimulis agitatur: quibus ante conuerſionē nunꝗ̄ ſe eſſe pulſatum reminiſcitur: ſicut qbuſdam bene ꝓficientibus contingere ſolet. Quorum mentē dum ꝯpunctio afficit: ſtatim ⁊ tēptatio īualeſcit. Et iō diabolus bene temptator nōiatur: q2 iam ſimile op⁹ ꝑegerat: alios angelos tēptando in celo: ⁊ parentes in paradiſo.

¶ Quinta ꝯcl'o eſt: ꝙ diabolus maxime temptat de tribus vitijs: ſcilicet gula: vana gloria ⁊ auaritia. Iſtis enīꝫ vitijs temptauit primos parentes: ⁊ vicit. Temptauit xp̄m: ⁊ vict⁹ eſt. Temptat nos: ⁊ vincit: ⁊ vincitur. Et ideo eſt ꝙ omnia alia vitia ad iſta reducunt̄: vt dicitur ꝑma Johis. 2. Omne quod eſt in mūdo: aut eſt ꝯcupiſcentia carnis ⁊c. Hec autē tria ſunt cauſe oīum peccatoꝝ. De gula patet ibi. Dic vt lapides ⁊c. Loqt̄ur enim quaſi ad fatigatū longa abſtinentia: perſuadens vt iam ſibi propenſius indulgeat: ne forte deficiat: multa allegans. ſ. fragilitatem ſexus: infirmitatē etatis: debilitatem ꝯplexionis: ⁊ inſanabilitatē egritudinis. Quid igit̄ ſunt iſti lapides: niſi veſtis vilitas: victus aſꝑitas: lecti duritia: ſomni breuitas? Lapides. n. duri ſunt: pōderoſi ⁊ graues. Simil'r ⁊ iſta carnalibus videnť dura. Pſal. Propter verba labioꝝ tuoruꝫ ⁊c. Sꝫ lapides in panes cōmutare: eſt obſeruantiaꝝ duritias mitigare: ⁊ in ꝯſolatiōeꝫ vertere: qđ non eſt admittendū: q2 ſm glo. gula libidines inflāmat: concupiſcentias carnis nutrit. Hec niſi ꝑus refrenet̄: fruſtra circa alia laboratur. vnde Ber. Gula voluptati carnis deſeruit. Aer: terra: ⁊ mare guloſitati vix ſufficiunt. Per gulam nancꝫ mors intrauit in omne genus humanum. vnde ⁊ diabolus ꝑmo ſaluatorem ꝑ gulam tēptauit: querens ad vlteriora vitia ꝑducere. Patet etiā de ſupbia: q2 vt dicitur Eccl'i. Initium oīs peccati eſt ſuperbia. Nam ſicut ſine caritate alie virtutes nihil ſūt: ita ſine ſupbia cetera vitia nihil ſunt. ¶ Item q2 ꝑmum fuit pctm̄. Hoc. n. genere peccauit diabolus in celo: ⁊ ꝑmus hō in paradiſo. vnde Grego. Quid ſecurius celo: qđ iocundius paradiſo? Et tamen angelus de celo: ⁊ hō de paradiſo ceciderunt ſupbiendo. Eſt. n. h̄ vitium ꝑiculoſuꝫ: tum q2 in ipſo oīa vitia ſumpſerunt initium: tum q2 in ip̄o eſt impugnatio humane nāe: ſicut in ſua radice: Et ideo multuꝫ hꝫ potētie. Hoc pꝫ cum dicit̄. Tunc aſſumpſit eum diabolus. q. d. ad illuꝫ ſtatum eum duxit de quo grauius caderet. vnde Augu. Quāto in loco ſupiori quis ponit̄: tanto in maiori periculo verſat̄. vnde pugil aduerſarium a terra altius ſubleuat: vt grauius eum ad terram proſternat. vnde glo. Eleuatio temporalis ad h̄ fit: vt ſubito proſternat̄ in imis. vnde videns diabolus ꝙ iuſtuꝫ temptādo de remiſſione diſcipline non vincit: ex h̄ occaſionē ſumit ꝯtrario modo temptādi. ſ. de nimia obſeruantia arctioris vite. Tandem ſubdit ad arctiorem vitā dicens. Tunc aſſumpſit eum diabolus in ſanctam ciuitatem. i. in arctiorem vitā. Et ſtatuit eum ſupra pinaculū templi: ideſt imprimit ſibi firmam ſpem: de dignitate obtinenda: vel qđ eſt ſupra pinaculum templi ſtatuere: niſi illos: qui ſanctitate precellunt preſumptuoſe precellere velle: vel opinione ſua ſe manifeſtare: ⁊ digniorē reputare: ⁊ ſic ad dignitatē aſpirare? vnde ſequitur. Si filius dei es: mitte te deorſum

sum. Mittit se deorsuz: qui se humiliat. vnde
Eccli. 10. Est qui neqter se humiliat. Se igit
deorsum mittere qd aliud est: nisi se infra oẽs:
vt per hocipsum exaltent humilitate deijcere.
Posito igit super pinaculum templi: se deor
sum mittere suggerit: qr plus de precipitio: q̃z
de volatu intendit. vnde glo. interlinearis.
Diabolus ad alta semp ducit: eleuando per ia
ctantiam: vt pcipitare possit: vt etiã diabolus
ducat citius in errorem: vtitur auctoritate di.
Quia angelis suis ⁊c. q. d. Nõ verearis opa
q̃tũcunqz dura: qr consolationes diuine ita te
custodient: q nihil q̃tũcunqz durum pedem
tuum. i. affectum posset offendere. Patet etiã
de auaritia. s. q alia vitia ad ipaz reducuntur.
Nam nullum vitiuz est scelestius ea: qr oia fe
re scelera per auaritiã perpetrant: vt furta: ho
micidia: ⁊ piuria. Est. n. maius peccatũ pecca
to Luciferi: pmi hois ⁊ Jude. Naz Lucifer
appetijt dei equalitatem. Auarus ptinue ptra
ctat deum quasi ptemptibilem: arbitrans se cẽ
maiorem deo. Et ideo appetit aliqd deo mai⁹.
¶ Item pmus homo comedit fructum vetitũ
iste comedit sanguinem humanum. Ecclesia.
Panis egentium vita pauperis: qui defrau
dat illum: hõ sanguinis est. ¶ Item Judas
semel vendidit Christum pro triginta denari
is: iste frequenter pro vilissimo numero ⁊c.
Unde diuitie huius mundi mendacia sunt.
Dominũ enim eum esse promittunt. ⁊ suum
faciunt: securitatem spondent: ⁊ ponunt timo
rem. Saturitatem promittunt: ⁊ famem incu
tiunt: delicias promittunt ⁊ pungunt.

Tertia psideratio.

s
Equitur tertia consideratio: que est
de eius victorie sollennitate ⁊c. ⁊ ha
bet tria documenta.
¶ Primum est: q appetitus victualium da
tus est: vt natura substentetur ⁊ possit durare
⁊ multum mereri: ⁊ moderatus victus ⁊ infor
mis naturam conseruat ⁊ reficit: ⁊ sanitatẽ fo
uet. Sz heu talis appetitus modo effusus est
in voluptates ⁊ superfluitates: vt non simus
contenti: vt substentetur natura: sed palatum
oblectet. Et cum talibus assueti fuerim⁹ ⁊ na
tura: si eis aliquando caremus: natura remur
murat: ⁊ putam⁹ nos debiles: ⁊ quasi sub dis
cretionis velamine delicata importune ⁊ inue
recunde incipimus querere. Jam nullus est:
qui de spiritualibus delicijs curet. Vix iaz est
mentio: que gaudet religione: immo despici
tur ⁊ quasi stultitia abhominatur. Et ideo sal
uator huius temptationis temptatorem vicit:
dicens. Non in solo pane viuit homo ⁊c.
Verbum quod procedit de ore dei: est consola
tio: que prouenit ex verbo predicationis: qua
anima reficitur: ⁊ contra duritias laboꝝ ⁊ ob
seruantiarum promissionibus eterne beatitu
dinis: quas in eis inuenit: recreatur. Et ideo
sic respondenduz est diabolo. Non in solo pa
ne: quasi dicat. Duritias quas dicis esse lapi
des: deus commutat in panis delectationes.
Nec reprobis conuertit panes in lapides. vn
de bona opera que iustis sunt panes: diabolo
⁊ malis sunt lapides: quia benefacere diabolũ
est lapidare. vnde. Non in solo pane. i. nõ in
solo co. i. q reputas panem. i. delectationẽ pec
cati. viuit homo: vt tu putas. Sz in omni ver
bo cõsolationis ⁊ promissiõis: siue increpatio
nis ⁊ cõminationis: qr hec suo tẽpore necessa
ria sunt: quasi dicat. Spiritualis homo: spiri
tualem debet habere delectationem: qua viuit
⁊ nõ delectationẽ peti: q̃ diabolus ⁊ sui viuũt.
¶ Scdm documentũ est: q appetitus hono
ris nobis datus est: vt altissimum honorẽ ha
beremus. s. deo placere: ⁊ amicum dei esse fi
lium ⁊ heredez: ⁊ deo assimilari: ⁊ ei conregna
re: non ex qualitate potentie: sed ex imitatione
bonitatis: ⁊ equales angelis fieri: ⁊ nulli sub
esse: nisi deo: ⁊ omne indecens despicere: ⁊ so
la bona diligere.
¶ Tertium documentũ est: q affectus auari
tie datus fuit homini: vt esset cupidus maioris
meriti apud deum: ⁊ magnarum virtutum: ⁊
multorum bonorum operuz: ⁊ vt multas ani
mas lucraretur deo: docendo: orando: bona
exempla dando: iuuando ad profectum salutis
⁊ hic homo non esset contentus bono: qđ iam
haberet: nisi laboraret: vt multipliciter augere
tur ei ⁊ gratia: ⁊ opera virtutum. Sz heu nũc
dilapsa est ad cupiditatẽ rerum tẽporaliuz: pe
cunie possessionuz: q̃ colligit hõ: q̃si semp de
beat viuere. ⁊ mũdus pire. Et q̃to hõ morti
plus appropinquat: tanto studiosius pgregat
⁊ custodit. Hanc aũt temptationez saluator sue
victorie exemplo docet nos vincere: dicens.
Vade sathanas. Scriptum ẽ. Dominuz deũ
tuũ adorabis: quasi dicat. Quia thesaurizare
temporalia est sic periculosum. Ideo vade:
quia voluntati tue peruerse non consentio:
sed voluntatem meam voluntati dei confor
mo: qui non derelinquit sperantes in se.

Nam qui dat celeſtia: terrena nō negabit. vn
de additur. Et illi ſoli ſuies. ſ. ſpe firma: ſine
quo nihil potes. vnde ſup illud Johis. Ego
ſum: nolite timere. dicit glo. Ego in omni ne
ceſſitate vobis ſemꝑ paterne aſſiſto: ⁊ nunquā
inuocatus vobis deeſſe potero. Unde Jſ.
Quis ſperauit in domino: ⁊ derelictus eſt?

Quarta ꝯſideratio.

q Varta ꝯſideratio eſt de glie ſublimi
tate ⁊c. vbi occurrunt qnqꝫ ꝯcl'ones
¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ temptatio quadruplicē
ortum hꝫ. Quādoqꝫ a deo: vt pꝫ in Abrahaꝫ
Geñ. 22. Quādoqꝫ ab interiori: vt a pronita
te ꝓpria. Jaco. Vnuſquiſqꝫ temptaẜ a ꝯcupi/
ſcentia ſua. Quandoqꝫ ab exteriori: vt a viſis
vel auditis mundanis: vt pꝫ de Suſanna: cu
ius ſpecies decepit ſeniores. Dani. 13. Quā
doqꝫ. ſ. ab iſeriori. ſ. a diabolo: vt pꝫ hic.
¶ Prima eſt bona: quia deus ideo tētat: vt
a bono ad malum procedatur: vt pꝫ Jac. pᵒ.
Jlla que eſt ab interiori moleſtiſſima eſt: quia
inimici hoīs domeſtici eius. Et illud. Omne
regnū in ſeipm ⁊c. Jlla vero que eſt ab extrio
ri: facillima eſt: qꝛ per ſe nihil pōt ſine interio
ri. Sed illa que eſt ab inferiori: debiliſſima ē
qm̄ ſm Augu. Debilis eſt hoſtis: q non vin
cit niſi volentem.
¶ Scda ꝯᵒ eſt: ꝙ deus ꝑmittit tēptationem
ꝑꝑ quatuor motiua. ¶ Primo vt virtus la/
tens manifeſtetur: vt pꝫ in Job. ¶ Secūdo
vt ruina in melius reſtaureẜ. Sic deus ꝑmiſit
primum hoiem: vt totum genus humanuꝫ in
melius reparet. ¶ Tertio vt virtus exerceaẜ
qꝛ nāle eſt patientem opponentibus contraire
¶ Quarto vt ipſa virtꝰ ꝑficiaẜ Scda cor. 12
Nam virtus in infirmitate perficitur.
¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ quatuor hic cauentur.
¶ Primo ꝑ vitationem opportunitatis: qd
fit occupatōe honeſta: vt pꝫ d' oīone Mat. 26
Orate vt non intretis in tēptationem. ¶ Se
cundo vt fugiat. Sicut hō ſapiens fugit: vbi
ſupare non pōt. ¶ Tertio vt fortiter reluctet
qꝛ talibus deus ſuccurrit. ¶ Quarto vt ꝑ con
trariuꝫ eius impugneẜ: qꝛ oīs temptatio eſt al
lectiua: ideo per penā fugari dꝫ. Jdeo apl's ad
Col. 3. Mortificate membra veſtra: qꝛ in mo
ralibus pene ſunt ſicut medicie. vñ ſeqẜ. Tūc
reliqt euꝫ diabolus: tēptationes poſtponēdo.
¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ ſicut victus ꝯſeqtur qua
druplex detrimentum: ſic victor q̄druplex pre
mium. ¶ Primum detrimentū victi eſt cō
triſtatio: qꝛ delectatio tēptatiōi annexa: ꝯſide/
rato peccato vertiẜ in triſtitiaꝫ. Prouer. 14.
Riſus dolore miſcebiẜ: ⁊ extrema gaudij lu/
ctus occupat. ¶ Secunduꝫ eſt ꝯſternatio: qꝛ
victus ſic animo ꝯſternatur: vt iteruꝫ non au
deat rebellare. ¶ Tertium ē debilitatio: qꝛ vi
ctus adeo debilitatur aīo: ꝙ non poſſit ſtare.
¶ Quartum eſt deſꝑatio: qꝛ deſperat ſe bonū
poſſe ꝑficere: ideo ꝯuertit ſe libere ad mala ꝑ
petranda. Silr̄ victores ꝑmo habent delecta
tionem perfectā: q̄uis in reſiſtentia ſit triſti
tia: tamen ꝯſumata victoria ineſt perfecta dele
ctatio. Heb. 12ᵒ. Omnis diſciplina in p̄ſenti
nō eſt gaudij: ſed meroris. ¶ Scdo hn̄t ꝯfir/
mationem ſolidam: qꝛ glꝫ poſt victoriā eſt for
tior. vnde angeli ſtatim fuerunt ꝯfirmati poſt
tēptationem. ¶ Tertio habent facilitatē: quia
in ꝑncipio eſt difficile reſiſtere: tamen poſt aſ/
ſuefactionem eſt leuiſſimum. ¶ Quarto daẜ
certa repromiſſio: que eſt in ſpe vite eterne. vñ
iſti ſunt angl'i: q poſt victoriā ad xp̄ꝫ acceſſerūt
¶ Quinta concl'o eſt: ꝙ poſt victoriam trede
cim ſtipendia miniſtrantur. qd notatur ibi.
Et miniſtrabant ei. ¶ Primum eſt ſacietas
plena: qꝛ vincenti dabit edere de ligno vite: ⁊
illud eſt diuinum eſſe. ¶ Scdm familiaritas
intima: qꝛ datur manna abſconditū. ¶ Terti
um eſt claritas: quia iuſti fulgebunt ſicut ſol.
¶ Quartum eſt etas renouata: qꝛ dabitur eiſ
nomen nouum: qd ſoli glificati habebunt.
¶ Quintum eſt imortalitas: quia qui vicerit
non ledetur a morte ſcda. ¶ Sextum eſt au
ctoritas: qꝛ dabo ei poteſtatem ſuper gentes.
¶ Septimum eſt innocētia: qꝛ veſtietur ve/
ſtimentis albis. ¶ Octauum eſt memoria re
tenta: qꝛ non delebitur nomē eius de libro vi/
te. ¶ Nonū eſt notitia nō abolita: qꝛ ꝯfitebor
nomen eius coram patre meo. ¶ Decimū eſt
firmitas ſtabilis: qꝛ faciam illum colūnam in
templo dei mei. ¶ Vndecimuꝫ eſt manſio ꝑ
petua: quia foras non egredietur amplius.
¶ Duodecimum deſcriptio honorifica: quia
ſcribā ſuꝑ euꝫ nomen meuꝫ ⁊ nomē dei mei.
¶ Decimūtertium eſt exaltatio: qꝛ dabo ei ſe
dere in throno meo: ſicut ego vici ⁊ ſedi. Hec
patent apocalypſis. 2. ⁊. 3. Quam victoriam
nobis concedat ⁊c.

¶ Feria ſcda dñice q̄drageſime. Sermo. 45.

Um aũt ue-
nerit filius hoīs in maie. ſ.
c ꝛc. Mat. 27. Scōm ꝙ di-
cit Orige. Ad bene faciē-
dum deus ꝓmptus eſt: ad
puniendum diſſimulator.
Cum. n. poſſit reos ſine ꝓteſtatione ſtatim pu-
nire: tamen h̄ nō facit: ſed etiā ne ꝯdēnet: ꝑdi-
cit vt liberent̄ per pniam: q damnādi fuerant
ꝓpter delictum. Qđ ꝑtendens xp̄s in euāgº
ꝓponit nobis iudicij diſcuſſionem: vt ſic pre-
muniti: p pnialem iuſtitiā venturā iram fugē
valeamus: q2 ſm Iſido. qui dei iudicia oclis
ſuis ꝑponit: ſemꝑ timens tremenſq3 in omni
iudicio formidat: ne de iuſtitie tramite deuiās
cadat. ꝛ vnde non iuſtificat̄: inde potius con-
demnatur. In euāgº pn̄ti fit mentio de perti-
nentibus ad ipm iudicium: que ſunt quinq3.
¶ Primo ꝓponitur iudicis multiplex ꝯditio
¶ Scđo iudicandoꝝ ꝯgregatio: ibi. Et con
gregabuntur. ¶ Tertio ꝯgregatoꝝ ſepatio.
ibi. Et ſepabit eos. ¶ Quarto cum ſeparatis
diſceptatio: ibi. Dicet rex hijs. ¶ Quīto poſt
diſceptationē remuneratio: ibi. Et ibūt hij in
ſuppliciū. Prima ꝯſideratio.

Rima ꝯſideratio eſt de iudicis ꝯdi-
p tione: vbi occurrunt quinq3 ꝯºnes.
¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ ſolum in hac
vita licitū eſt mereri p opus bonum. ¶ Ra-
tio eſt: quia radix meriti eſt gratia: ꝛ merces ē
terminus cuiuſl3 boni opis. Qui igit̄ non h3
pn͠m cuiuſlibet boni opis: non pōt mereri: ſ3
gratia ſolum habet̄ h̄ in vita. Igit̄ in hac vita
tm̄ eſt licitū mereri bonum. vn̄ Iſido. Tantū
in hac vita licitum eſt opari bonū. Illic nanq3
iam nō opatio expectat̄: ſ3 retributio meritoꝝ.
¶ Scđa ꝯclo eſt: ꝙ hec retributio meritoꝝ ꝑ
tinet ad dīnam iuſtitiā. Eſt aũt iuſticia vna cō-
mutatiua. Hec iuſtitia ponit mediū in ꝯtracti
bus: q2 in ipſa requirit̄ equalitas cōmenſura
tionis. Alia eſt diſtributiua: q2 in ipſa requirit̄
equalitas ꝓportionis: ſm ꝙ aliqs diſtribuit
equal'r aliqbus: ſm qđ demerita eoꝝ exigunt
Hec iuſtitia ꝓprie eſt in deo: qui tribuit vni-
cuiq3 ſm meritum ſuum. Sed iuſtitia ꝯmuta
tiua nō eſt ꝓprie in deo: q2 eius beneficia exce
dunt merita creature.
¶ Tertia ꝯclo eſt: quomō deus iuſtius agat
cum vno q̄3 cu3 alio. Nota ꝙ ſicut benefacere
noiat quādoq3 nudum effectū bonitatis: ꝛ tūc
melius facit vni q̄3 alteri. Item qn̄3 noiat ordi
nem pmij ad meritu3: ꝛ tunc oibus equal'r be-
nefacit: q2 cuil3 ſm exigentiā meritoꝝ retribu-
it equal'r. ¶ Sil'r iuſtitia qn̄q3 noiat qualita-
tem abſolutā iuſtitie. ſ. ſeueritate3 ſic iuſtiꝰ agit
cum vno q̄3 cum alio. q2 ſeuerius ꝛ maiorē iu
ſtitie effectum oſtendit ei q̄3 alteri. Ei. ſ. quem
ſeuerius indurat q̄3 ei quē reuocat. Quādoq3
noiat ordinem pmij ad meritu3: ſic cuil3 iuſtiſ
ſime retribuit ſm merita. S3 q2 iuſtitia ꝓprie
loquendo nō dicit qualitatem abſolutā: ſed po
tius ordinem: Ideo ꝓprie loquendo non agit
iuſtius cum vno: q̄3 cum alio.
¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ xp̄s ad talem iuſtitiā fa
ciendā veniet ſm nām dinā3 apparens in for
ma glīoſa. Ratio. Nam ſicut xp̄s in pmo ad
uentu venit iudicari: ꝛ nō iudicare. Ideo tūc
apparuit in forma infirma: q2 iudicari ſpectat
ad infirmitatē. ¶ In ſcđo aduentu veniet iu-
dicare: ideo apparebit in forma glīoſa: q2 iudi
care eſt actus ptātis. vnde in forma glīoſa ap-
parebit bonis ꝛ malis. ſed boni videbunt eu3
cum gaudio ꝛ glīa. Mali aũt cum ꝯfuſione ꝛ
pena. Confundent̄. n. in ꝯſpectu eius: ꝛ non
poterunt ſuſtinere vultum eius: tū pp remor-
ſum ꝯſcie: tum pp timorem ſnie. Et h̄ eſt qđ
dicit. Cu3 venerit filius hoīs in maieſtate ſua
Glo. iterlinearis. In diuinitate ſua: q2 appa-
rebit virtus diuinitatis.
¶ Quinta ꝯclo eſt videre quō deus ſolus iu-
dicabit: cum tamen aſſiſtentia ſanctoꝝ ꝛ ange
lorum. ¶ Nota ꝙ quatuor modis fiet iudiciū
Vno mō p auctoritatem ordinariā: ſic iudica
bit tota trinitas. Scđo mō p auctoritatem de-
legatam: ſicut ꝓlatione ſnie: ſic xp̄s iudicabit.
Tertio mō p auctoritatem aſſenſoria3: ſic viri
aplīci iudicabunt. Quarto mō p auctoritatem
interpretatiuā. ſ. iudici ꝯſentiendo ꝛ ſniam ap
probādo: ꝛ tunc angeli iudicabunt. Et h̄ eſt ꝙ
dicit. Et oēs angeli eius cum eo. q. d. Tale iu
dicium erit in diſpoſitione angeloꝝ.
Scđa ꝯſideratio.

Ecunda ꝯſideratio eſt de iudicādoꝝ
q congregatione: cum dicitur. Et cōn
gregabunt̄. vbi occurrūt tres ꝯºes.
¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ oēs angeli ſiue boni: ſi
ue mali: ꝛ omnes hoīes. ſ. boni ꝛ mali congre
gabuntur ſm apl'm. Oportet nos oēs mani-
feſtari ante tribunal xp̄i. Angeli boni pp tria

apparebunt. ¶ Primo vt ſint teſtes humanorum actuū: ſub quoꝝ cuſtodia bene vl' male egerūt. ¶ Scḋo vt p ipſos iudiciū diſponatur ⁊ approbet̄. ¶ Tertio vt ꝑ meritis accipiant p̄miū vite eterne. Angeli mali etiā ibi apparebūt p̄mo vt malos de malitia ibi accuſent 2° vt ꝑ malo recipiāt dānationē. Etiā hoīes ibi appebūt: vt q̄lꝫ qḋ geſſit in corpe recipiat. ¶ Scḋa ꝯſḋo eſt: vbi dꝫ eſſe iudicium. Nota ꝙ Joel. 3. dicit̄. Congregabo oēs gen. ⁊ re. eas in val. ioſa. Dicit h̄ glo. ordinaria ſup iſto loco ꝙ q̄dam pueril'r intelligunt. ſ. ꝙ in valle que ē in latere montis oliueti ſit deſcenſurus dñs ad iudiciū. qḋ friuolum eſt: q2 nō in terra ſꝫ in ſpatio h' aeris ſedebit ꝯtra mōtis locū oliueti: ex q̄ aſcendit. Et ſicut Chryſo. dicit. Angeli deferēt ante eum ſignū crucis. Joſaphat aūt interpretat̄ iudiciū dñi. Ad iudicium autē dñi nō ſolum ꝯgregabunt̄ iudei: q credere noluerunt: ſꝫ oēs impij: q ab initio mundi fuerūt Juſti aūt nō deſcendēt in vallē Joſaphat. i. iudicij ⁊ damnatōis: ſꝫ in nubibus eleuabunt̄ obuiā xp̄o. Et h' eſt ꝙ dic̄. Cōgregabunt̄ oēs Glo. Oēs cuiuſcunq3 ſtatus: etatis: ⁊ ſexus ¶ Tertia ꝯſḋ eſt: ꝙ cum duplex ſit cognitio diuītatis: vna. ſ. p ſigna ⁊ effectus: alia in ꝓpria forma p viſionē aptam. ¶ Primo° mali habebūt cognitōē3 dī: q2 ipſi p ſigna ⁊ effect9 manifeſte cognoſcent ꝙ ipē ſit oīpotens. ¶ Secundo mō non videbūt pp iproportionabilitatem oculi: q2 lux diua in ſua eētia eſt oīo improportionabilis oculo intellectus creati: niſi ſubleuet̄ p gl'iā vel p gratiā: ſꝫ q2 reprobis nō dat̄ gl'ia nec gratia: q2 nō ꝯpatiunt̄ ſecum culpam mortalem: ideo ipſi videre non pñt deū vel pp oīmodā carentiā gaudij: q2 ſi viderēt lucem idoneā: hērent ſummā delectationē: q2 illud bonū qḋ ſm eētiam eſt bonitas: impoſſibile eſt ꝙ eius eſſentia appheſa nō delectet Et hoc eſt ꝙ dicit. Ante eum ⁊c.

Tertia ꝯſideratio.

d E tertia ꝯſideratōe ſunt tres ꝯ°nes. ¶ Prima ꝯſḋo eſt: ꝙ in h' tp̄e ds ꝑmittit bonos ⁊ malos ſil' ſtare: pp q̄nq3 rōnes. ¶ Prima eſt: vt mali ꝯuertant̄. Non. n. vult deus mortē pctōꝝ. ¶ Scḋa ē vt iuſti p eos exerceant̄. ¶ Tertia eſt vt oſtendatur diuia mia. Nam peccator ſibi derelictus ſtatim deficeret: niſi manu oīpotentie fulciret̄. ¶ Quarta ad oſtendēdum ſuā ſapientiā: q2 oīum nā ꝯſtantiū certus eſt terminus: ⁊ vnūquodq3 tp̄s habet. ¶ Quinta ad oſtendēdū ſuam clemētiam: q2 ſolem ſuū facit oriri ⁊c. ¶ Scḋa ꝯſḋo eſt: ꝙ in fine boni a malis ſepabuntur tripl'r: quo ad voluntatē: quo ad meritum: ⁊ quo ad p̄mium. De voluntate pꝫ. Nā bonoꝝ voluntas eſt caritate formata: que ſm Ber. colligit̄ de puro corde: ⁊ ꝯſcia bona: ⁊ fide nō ficta. Cordis puritas ē: vt quicq̄d agit: aut ad vtilitatē ꝓximi: aut ad dei honorē fiat. Hanc debemus ꝓximo. ¶ Cōſcientia in nobis fit ex duobus: quando. ſ. p pniām peccata punimus: ⁊ p ꝯtinentiā punienda non ꝯmittimus: ⁊ hanc debemus nob. Fides nō ficta eſt que opibus cōprobat̄: ⁊ hanc debemus deo. Volūtas maloꝝ nō ſic ē. ¶ Patet etiā de merito: q2 ſancti de ꝯgruo merent̄ regnū celoꝝ: q2 opus noſtꝝ hꝫ rōnē meriti ex duob9. ſ. ex vi motōis diue: ⁊ tūc meret̄ aliq's ex cōdigno: vel inq̄ſtū ꝓcedit ex libero arbitrio. Sic eſt meritum cōgruum: q2 ꝯgruum eſt q̄n hō vtit̄ ꝓpria virtute: faciendo qḋ in ſe eſt: ꝙ deus ſꝫ excellentem virtutem excellenter remuneret̄. ¶ Patet etiā de p̄mio: q2 cum btitudo ſit premium virtutū: ſancti p operatōēs virtuoſas p̄mium eternum ſunt adepti. Mali aūt q2 puerſa voluntate meruerunt eternā damnationē: ideo ab inuicem ſepabunt̄. vnde dicit. Sepabit eos ab inuicē. ſ. bonos a malis oīū merita diſcernendo: loca varia aſſignādo: eos diuerſis noīb9 appellādo. Hos hedos: illos oues ſicut inq̄t paſtor ſegregabit oues ab hedis. In ouibus intelligit̄ innocentia btōꝝ: tū pp ſimplicitatem: tum pp fecunditatem ⁊ notitiā. In edis intelligit̄ puerſitas maloꝝ pp feditatem: impetuoſitatem: ⁊ ſterilitatē. Et ſtatuet q̄dem oues a dextris ⁊c. i. in gratia ⁊ beatitudīe. Hedos autē a ſiniſtris. i. in eterna damnatione. Chryſ. A ſiniſtris ſunt qui querunt tp̄alia: a dextris: qui querunt eterna.

¶ Tertia ꝯſḋo eſt: ꝙ in diſceptatione pietatis x̄ſtum ad electos: inuitat eos ad p̄mium. vnde nota ꝙ illḋ p̄mium eſt vltimata q's: continens in ſe tam actum intuitiuū clare viſionis: ſeu obm: ſeu gl'ioſam ſanctoꝝ intronizationē: q2 angeli cum magna m'ltitudine, deducūt animas ſanctoꝝ. Et etiā deus cum ſit obm volūtariū: total'r ⁊ ſimpl'r ſe pñtat. Et etiā q2 in viſione filij merces total'r ꝑmittit̄: ſm Augu. 8. de tri. Et ideo eſt merces copioſa. ¶ Ratio ē Nam in illo ſolo eſt q's vltimata: qḋ ſolū eſt finis vltimus ſimpl'r appetitus rōnalis ⁊ oīs

deſiderij. Hoc aūt eſt in ſolo deo: qꝛ ſm Au. Feciſti nos dñe ad te: ⁊ inquietum eſt cor noſtrum ⁊c. Iſtḋ pꝫ. Nam qñ eſt aliqḋ corpus: qḋ ad aliquē terminum hꝫ inclinationem naturalem: ingetuꝫ eſt illḋ corpus: donec qeſcat in ipo termino: ſicut pꝫ de igne. Et qꝛ cor nr̄ꝫ factū eſt ad qeſcenduꝫ in deo: iō eſt ingetuꝫ ⁊c. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Tunc dicet rex hijs: qui a dextris eius erunt: id eſt bonis.

Quarta ꝯſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt de diſceptatiōe vbi ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ ſolum de opibus mīe fiet diſceptatio vocalis qḋ tanq̄ ſolū dānatos: ſed de opibus iuſtitie fiet diſceptatio mentalis: qḋ tanq̄ tam bonos: q̄ꝫ malos. ¶ Ratio eſt. Naꝫ reprobi damnabunt̄ ex duplici cā. ſ. qꝛ peccauerunt p̄cepta iuſtitie tranſgrediendo: ⁊ in h̄ ꝯueniunt cum eis ſancti: qꝛ fere oēs peccauerunt: vel qꝛ peccata non redimerunt opibus mīe: ſicut ſancti redimerunt. vnde eſt duplex diſcuſſio meritoꝝ. Vna mentalis: hec erit de opibus iuſtitie: q̄ tangit oēs. Alia vocalis: hec eſt de opibus mīe: vt appareat damnatos non eſſe mīa dignos. Scḋm Rabanum opa mīe myſtice ſunt ꝑfecto opa caritatis: q̄ imples eum eſurientē pane verbi reficis: potum ſapie refrigeras: errantēꝫ in domo matris eccl'ie reuocas: infirmum in fide aſſumis: tribulato ſeu carcare triſtitie oppſſo ſbuenis: aut cōpatiendo vel ꝯſolādo veram dilectioneꝫ imples. vnde dicit̄. Eſuriui ⁊c.

¶ Scḋa ꝯcl'o eſt: ꝙ tria ſunt: que faciunt opera miſericordie deo accepta. ſ. iuſtitia vt fiant de iuſto. Ordo vt p̄mo ſui miſereatur: ⁊ inter alios p̄mo magis indigentibus fidelibus ⁊ ꝓpinquis: ⁊ vni plus ⁊ alteri minus: ſm ꝙ ratio recta impabit. Intentio. ſ. vt non ꝓpter laudem hoīum: ſed pure ꝓpter deuꝫ: vt ſi in dante eſt caritas: ⁊ in recipiēte neceſſitas: ⁊ in munere proprietas: tunc ſequit̄ vtilitas: que multiplex eſt. ¶ Primo liberat a peccato: cui obſtat eccl'ia. 4. Elemoſina reſiſtit peccatis: imo in multa peccata caderet: ſi elemoſina non preſeruaret. ¶ Scḋo et'ia temporalia multiplicat. Grego. Terrena ſubſtātia p hoc ꝙ paupibus diſtribuit̄: multiplicat̄. ¶ Tertio a morte ſpūali ſuſcitat. Actu. 9. Miſericordia meret̄ a domino ſuſcitari. ¶ Quarto dei ſnīam reuocat. Grego. Ire dei reſiſtit̄: quādo ipſemet q iraſcitur: mīa cōpellitur miſereri. ¶ Quinto amicos multiplicat. Luce. 5. Facite vobiſ amicos ⁊c. ¶ Sexto morientem aſſociat. Ambr. Non ſunt bona hoīs: q̄ ſecum ferre nō pōt: ſola mīa comes eſt defunctoꝝ. ¶ 7° in iudicio libat: ibi ſpālit̄ fiet diſceptaᵒ de opibꝰ mīe: vt h̄

¶ Tertia ꝯᵒ eſt: ꝙ qꝛ in ſtatu vie nullus eſt finaliter obſtinatus in malo: nec ꝯfirmatꝰ in bono: qn libe poſſit ſe a malo ꝯuertere ad bonū: ⁊ eꝯᵒ. Igit̄ nullus p̄ſumat de ſeipo: qꝛ ſi iā ad fidē vocatus ſit: vtꝝ eligēdus ad regnum ſit neſcit: ſꝫ humil'r dꝫ de ſeipo ſentire: ⁊ de eo eē gratus. Naꝫ p̄ dꝫ de ſe humil'r ſentire: qꝛ opꝰ noſtꝝ freq̄nter impedit̄: qꝛ nimis oneroſuꝫ: ⁊ qꝛ nos infirmi ⁊ imbecilles. Cum ḡ nitit̄ qs bona agere: ipedit̄ ab hijs. Debet etiā deo eē gratus: qꝛ nihil hꝫ hō: qḋ a deo non acceperit. Et iō p dilectionē dꝫ ſe total'r tranſfundere: ei deuote adherēdo. Dominus aūt non reputat multitudinem opum: ſed deuotionē. Vir aūt ſpūalis q̄to maiora a deo recipit: tanto magis illuminat̄: vt infirma ſua cognoſcat. vñ addit̄ Tunc reſpōdebūt ei: vt poſt coēm dānationē meritoꝝ oñdat humilem adminiſtrationeꝫ iuſtoꝝ. vnde. Tunc reſpōdebit̄: nō diffidentes de ꝟbis dñi: ſꝫ ſtupentes taꝫ de magnitudine maieſtatis regis: q̄ꝫ de ſua ꝑuitate: qꝛ paꝝ videbitur eis eſſe bonum: qḋ fecerunt. Ro. 8. Non ſunt ꝯdigne paſſiones huius tp̄is ⁊c. Tunc igit̄ reſpōdebunt. Non alij ꝓ ſe: qꝛ tūc ceſſabit aduocatus: ⁊ vnuſquiſq̄ꝫ loquet̄ ꝓ ſe. Domine quando te vidimus ⁊c. q. d. Bona noſtra q̄ reputas tibi accepta: opinione noſtra non ſunt ꝯdigna: qꝛ multipl'r impfecta. Nam pigritia: diffidētia: vana gl'ia: ypocriſiſ: tepiditas: vane cogitatōes: iꝑſeuerantia: ſepe maculant nr̄a opa: ꝙ nō ſunt merito ꝯdigna.

¶ Quarta ꝯᵒ eſt: ꝙ et'ia q̄ fit paupibꝰ ſpū: eſt deo valde grata: ac ſi fieret ſibi: vt ſunt religioſi: ⁊ h̄ p ſtatus ꝑfectiōeꝫ: qꝛ nō ſolū exteriora relinquūt: ſed ſemetipos. Mat. 6. Si qs vult venire poſt me: abneget ſemetipꝫ. vñ ſic xp̄s fuit obediēs vſq̄ꝫ ad mortē: ſic paup ſpū: q eſt imitator xp̄i: dꝫ abnegare ꝓpriā voluntatē. vñ Ber. Qui relinq̄re diſponis oīa: te q̄q̄ꝫ inter relinq̄nda numerare memēto. vñ ſeq̄t: Et reſpondens dicet illis. ſ. euꝫ veraciter imitātibꝰ p abdicationē ꝓprie volūtatis. Amē dico vob q̄diu: quanto tp̄e. feciſtis. i. opa miſricordie exhibuiſtis. Vni ex hijs fratribus meis minimis mihi feciſtis. Et dicit meis: vt ſpecialiter inſinuet de pauperibus ſpiritu.

vnde Jhero. Nō mihi videtur gnāliter dixiſ/
ſe de paupibus: ſ3 de hijs q ſunt pauperes ſpi
ritu: ad quos tēdens man⁹ dixerat ſupra. Fra
tres mei ⁊ mater mea hij ſunt qui faciunt vo/
luntatem patris mei. ¶ Et nota ꝙ dans ele/
moſinam pauperi quatuor debet attendere.
¶ Primo quis petat: qm̄ de⁹. Mat. 6. Qđ
vni ⁊c. Jhero. Quocienſcūq3 manum pau/
peri extenderis xp̄m cogita. ¶ Secundo qd
petit deus: qm̄ ſuum petit: nō tuu3. Aug. Di
cit tibi xp̄s da mihi de eo qđ tibi dedi: de meo
quero: et mihi nō donas: da ⁊ reddo: habuiſti
me largitorem facito debitorem. ¶ Tertio ad
quid petat: nō. n. petit ad dandū: ſed ad mutuā
du3. Aug. Miſer homo quid feneraris hoi?
fenerare deo: et centuplū accipies. ¶ Quarto
debet cogitare ꝙ ipſe h3 petere a deo regnu3
eternū: qui modo petit ab eo modicū panis. et
ſi negat ſibi hoc modicu3: negabit ſibi deus re
gnū ſuu3. Prouer. 12. Qui obturat aurē ſuā
ad clamorē paupeꝝ clamabit ipſe ⁊ non exau/
dietur. Concluſiones dictas de ſanctis contra
dictorie ſumas de damnatis.

Quinta conſideratio.

Irca quintam conſiderationem po/
nuntur quinque concluſiones.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ Orig. poſuit
ipſos prius poſt hāc vitā ꝑ peccatis ſuis puni
ri: ſ3 negat eos eternalr̄ cruciari. Dicit. n. ꝙ
diuina miſericordia nō poteſt ſuſtinere: ꝙ crea/
tura ſua quā non odit ſ3 diligit in penis ſit eter
naliter cruciāda: ⁊ ꝙ qñcunq3 minatur pecca/
toribus penā eternā. Dicit ꝙ hoc nō eſt dictū
ſm veritate3: ſed ſ3 terrore3 ꝯminatiōis. Iſte
error tanto peior eſt q̄to mitior eſſe videtur ꝑ
eo ꝙ diuinā iuſtitiā3 blaſphemat: q2 ea3 dimi/
nuit ⁊ in tantū dat locū miſericordie q̄tum relin
quit locū iuſtitie. Jdeo dicendū eſt ꝙ peccator
dignus eſt pena eterna duplici rōne. Tu3 pp
infinitate3 offenſi: q2 offendit bonū infinitu3 ⁊
eternū: tum pp infinitatem culpe ſiue offenſe:
Culpa. n. mortalis in qua hō moritur: eterna
eſt ⁊ ſemꝑ durare d3. vñ Iſid. Vermis eoru3
nō moriet ⁊ ignis eoru3 non extinguetur.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ locus dānationis eſt iſer/
nus. Ubi intelligēdu3 ꝙ locus animaꝝ poſt
mortē eſt duplex. Unus ē glorie: ⁊ hic eſt bo/
noꝝ. Scđs ē pene. Aut ergo eſt tm̄ ibi pena
dāni: ⁊ tūc eſt limbus: ⁊ hic eſt duplex: q2 que/
dā ponūtur ibi eternalr̄: vt paruuli. Quidam
ad tp̄s vt patres. Hij fuerunt in ſupiori parte
que dr̄ ſinus habrae. Si vero ponuntur pena
ſenſus hoc eſt duplr̄. Aut eternalr̄: ⁊ hic eſt in
fernus. Aut ad tp̄s: ⁊ tūc eſt purgatorius. vn
de ſicut ſtatus beatoꝝ diſtat ꝑfecta diſtantia a
ſtatu dānatorum: ſic ⁊ locus.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ille ignis l3 ſit corpus: tm̄
affligit demones ⁊ reprobos. vñ poſt iudiciū
reprobi triplici igne cruciabuntur. ſ. corporali
ymaginali: ⁊ intellectuali. Intelligendu3 tm̄ ꝙ
eternitas ignis iſernalis: nō eſt ſ3 nā3: nec ſ3
ordinē nature: cū ſit eiuſdē ſpēi cum igne nāli:
ſed ſ3 ordinē diuine iuſtitie. Et ideo ſm ꝙ eſt
elementū nāle ſolu3 agit virtute naturali in cor
pora tm̄: ſed ſm ꝙ eſt inſtrumentu3 iuſtitie di
uine: ſic agit virtute ſpūali ſibi a motore influ/
xa in reprobos: reprobi aūt l3 ab igne patiātur
non tm̄ ꝯſumunt. vñ Au. ponit exēplu3 de ſa
lamādra: cum ſit mirabilius aliqđ aīal in igne
ꝯſeruari ſine afflictiōe: q̄3 affligi ſine ꝯſūptiōe.
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ ad ꝑfecta3 dānationem nota
ipſoꝝ erūt oīa elementa: vt oīs creatura armetur
ꝯtra iniuſtos in vltionē creatoris. Sūt. n. ele/
mēta ꝯfuſa nō diſtincta neq3 ordiata: ⁊ iſta cō/
fuſio nō minuit pena3: ſed auget: nō augent i/
ter ſe mutuo: nec patient adinuice3: q2 poſt re/
ſurrectionē actio mutua elemētoꝝ ceſſabit: cū
ceſſet gnātio ⁊ corruptio: manebit tm̄ actio coꝝ
in corpore dānatoꝝ. vnde oīs virtus coꝝ diri
getur vt corpora reproboꝝ ſentiant afflictiōe3
vnde Greg. In inferno erit frigus iportabi/
le: ignis inextinguibilis: fetor intollerabilis.
¶ Quita ꝯ̄e ſt: ꝙ l3 in inferno nulla ſit redē/
ptio: tm̄ ibi aliq̄le refrigeriū inuenit: ⁊ ſunt tria
¶ Primū eſt ex dei permiſſione. Iſtud vide
tur dicere Aug. ſuper gen̄. ad lr̄a3 dicēs. Qđ
xp̄i anima eripuit aliquos de inferno dicens.
Cōfitebor vero inueniſſe inferos appellatos:
vbi iuſtoꝝ aīe quieſcunt. Sed xp̄i aīam deſcē
diſſe vſq3 ad ea loca vbi peccatores cruciantur
vt eos ſaluaret a tormentis quos eſſe ſaluādos
occulta ſua iuſtitia iudicabat: nō imerito credit
qūo aliter intelligendum ſit: qđ dicit apoſtolus
petrus: quē deus ſuſcitauit a morte ſolutis do
lorib⁹ inferni: non video: niſi quoſdam apud
inferos ſoluiſſe cu3 accipiamus ea ꝑtāte q̄ dñs
eſt cui omne genu flectitur: celeſtiū: terreſtriū:
⁊ infernoꝝ. Neq3. n. habraaam: neq3 ille pau
per in ſinu eius in doloribus erat. inter quoꝝ
requiem ⁊ iſta inferni tormenta legimus ma/
gnum chaos firmatu3 fuiſſe. Hec Auguſti.
¶ Scđo ex intima deuotiōe ſctōꝝ ipetrātu3

vt pȝ de Greg. qui liberauit ſuis orationibus Traianū impatorē de inferno q pagan⁹ erat. ¶ Tertio ex celica ꝯpaſſiōe: qꝛ ſm oēs docto/res diua ꝯpaſſio ſemꝑ ꝑmiat vltra ꝯdignum. ꝛ punit citra condignum. Quod ad litterā in/telligendū eſt: qꝫ deus ex liberali miſericordia dat plus de gloria q̄ȝ ſunt merita: ꝛ ſemper minus de pena q̄ȝ demerita ſunt: vt in oi ei⁹ operatiōe mia ſocietˀ iuſtitie. Pſal. Duo .n. audi/ui: qꝛ ptās eſt tibi dñe ꝛ mia: qꝛ cū dānat quaſi inuit⁹ dānat. Et h̄ eſt qđ dr̄ in tota clauſula vſqȝ ad finē. vñ dicit. Tūc dicet rex illis q a ſiniſtris eius erūt. i. reprobis: volēs ſeueritatis diſceptationē facere q̄ȝtum ad reprobos q tpalia ardēter amabāt. Diſcedite a ꝛc. Et ibūt hij ꝛc. Juſti āt in vitā eternā. Quā nobis ꝯcedat.

¶ Feria tertia poſt dominicam primā in qua/drageſima. Sermo. 46.

Cum introiſſet ieſus irl'mam: ꝯmota ē vniuerſa ciuitaſ ꝛc. Matthei. 21. Scđo qꝫ dic Bernar. Babylonica crudeli/tas eſt naſcētēȝ velle extinguere religionēȝ ꝛ allidere paruulos iſraelis. Nā ſi qd religiōis oritˀ qcunqȝ repugnat cū babylonicis paruuloſ iſraelitici germis conatˀ necare: imo ꝛ naſcētēȝ pſequitˀ ſaluatorem. Sed qꝛ in mēte ſcti. ſ. grā ipregnata: ne part⁹ bone volūtatis extinguatˀ opȝ vt ipȝ necare volētes ne inualeſcāt: crebri⁹ extirpentˀ. vnde ſaluator hui⁹ extirpatiōis formā ꝑtendēs in euāg° po/nit ſex cōſiderationes. ¶ Prima ē de huma/ne nature nobili creatiōe. vñ ꝛ noiat eā irl'mā ¶ Scđa ē de eiuſdē depravatiōe qꝛ fcā eſt ſpelunca latronū. ¶ Tertia ē de ei⁹ p grāȝ ꝑuenientē rediſpōne q̄ ꝯſiſtit in vitioꝝ extirpatiōe: ꝛ virtutū inſtione. qꝛ de tēplo eiecit emētes ꝛ vēdētes: ꝛ cecos ꝛ claudos ſanauit. ¶ Quarta ē de infectiue carnis repugnatiōe ibi. Uidētes aūt ꝑncipes ſacerdotū. ¶ Quīta de coꝝ a grā xpi derelictiōe ibi. Et relictˀ illis abijt. ¶ Sexta đ humil'r petētiȝ approbatiōe ibi. Et abijt i bethaniam ꝛ ibi docebat eos de regno.

¶ Sēſus iſte moralis hui⁹ euāgelij eſt: qꝫ đs humanā nāȝ in ꝑma ſui creatiōe fecerat rectaȝ qꝛ dotata iuſtitia origīali a q̄ p peccatū ē deſtituta ac ēt multis ſcelerib⁹ irretita. Saluator videns eam in puris nālibus nō poſſe ſubſiſtere eius infirmitati ꝯdeſcendens ei grām preuenientē infudit: eā ꝯtra bellū inteſtinū inter vitia ꝛ virtutes ꝯfirmādo: vel inuenꝰ bellū inteſtinuȝ inter ſenſualitatē ꝛ rōneȝ. vñ ſenſualitateȝ ſibi inueniēs rebellantē dereliqt. Et rōneȝ. i. humil'r ac ſimpl'r in inocētia cordis ſibi adherē/teȝ reformauit: ꝛ hȝ h̄ in vl'i occurūt. 6. docu.

¶ Primuȝ eſt qꝫ đs in ꝑma ſui creatione fecit hoiem valde nobilē: quo ad corpus ꝛ quo ad aīam. Nā quo ad corpus fecit eum pfectū: qꝛ erat potēs mori ꝛ non mori. Sed poſt peccatum potuit mori: ꝛ nō potuit nō mori. Sed in prima non poterit mori: ꝛ tunc corpus glorifi/catum erit ꝛ ſpirituale. vnde gen. Factus ē hō in aīam viuentem. Et in ſpiritu: ꝛ quo ad ſpiritum fecit euȝ pfectiorem: qꝛ ad imaginē ꝛ ſili/tudinē ſuaȝ. Ad imaginē: q̄ȝtuȝ ad bona naturalia. ſ. rōneȝ: memoriaȝ ꝛ voluntateȝ. Ad ſilitudinē: q̄ȝtum ad bona gratuita: q̄ ſunt virtutes: gratia ꝛ dona. Nō qꝫ ſtatiȝ habuerit: ſȝ qꝫ aptus fact⁹ ſit recipere eas. Ex iſto documēto eliciūtur. 4. ꝟtutes. ¶ Pri. qꝫ hō dicitˀ imago dei: nō qꝫ ipſe ſit nāliter imago: ſȝ qꝛ i eo eſt imago impreſſa hȝ mentem: ſicut denarius dicitur imago Ceſaris: inquantū hȝ imaginem ceſaris ſibi ipreſſam. ¶ Scđa eſt qꝫ dr̄ ſimili/tudo ꝛ imago. Nā ſil'itudo attendit ſm qualitatē. qꝛ ppriū eſt q̄litati ſm eaȝ ſimile vel diſ/ſimile dici. Sȝ imago attēditur ſm q̄ȝtitatē ſeu figuratiōeȝ. Jn hijs igitur q̄ hn̄t magis rōneȝ q̄litatis attenditur precipue ſil'itudo. ¶ Tertia veritas eſt qꝫ in ſtatu innocentie homo dupli/cem pfectionē habuit. ſ. iuſtitie originalis i af/fectu ꝛ ſcientie in intellectu: qꝛ omnis ignorantia eſt pena peccati. ¶ Quarta veritas eſt qꝫ in primis parentibus duplex erat iuſtitia. Una originalis: vel naturalis que eſt habitus qdaȝ in anima cuius effectus erat quidem rectitudo nature: qꝛ corpus erat ſubditū viribus inferioribus: et ille viribus ſuperioribus: et iſte deo hāc parētes in filios tranſfudiſſent. Alia erat iuſtitia gratuita que reſpicit perſonā non naturam: et hanc non tranſfudiſſent: vnde iuſtitia originalis primo ꝛ perſone opponitˀ peccatoribus: ſed iuſtitia gratuita actuali. Talis autē natura ſiue aia ſignata ē p iheroſolimā que dicitur pacis viſio: qꝛ eam nō ſolum in eſſe naturali creauit: ſed etiā adornatiōe virtutū eā ſibi dignuȝ habitaculū cōſecrauit: qꝛ etiā de diligēti cuſtodia ꝑmuniuit. vnde pſal. Lauda ieru-

ſalem dominū. Sequitur. Quoniam confor
tauit ſeras portarum tuarum. Porte eius grī
que ſenſus ſunt ⁊ affectiones: que tunc confor
tantur qn̄ ſolerti cuſtodia ne inhoneſtū ꝑcipiāt
ꝓcludūtur. Un̄ gloſa ibidē bn̄ dic. Clauſa eſt
ianua admiſſis prudētib⁹ ⁊ excluſis fatuis: vt
nemo iā exeat quē doleāt: vel itret quē timeāt.
¶ Secundum documentum eſt ſcđm Bede
doctrinam: ꝙ ex peccato primorum parentuȝ
quatuor nobis inflicta ſunt: ſcilicet ignorantia
infirmitas: malicia ⁊ concupiſcentia. ¶ Pri-
mum patet de ignorantia. Naȝ per peccatum
iudicium ſubuertitur rationis: ⁊ tunc mēs ob
nubilatur: quia ſm philoſophuȝ. Omnis ma
lus ignorans eſt: ⁊ cecus efficitur. Sapie. 2°.
Excecauit eos malicia eorum. ¶ Secundum
patet de infirmitate: qr per ipſam proniores ad
caſum: ⁊ debiliores ad ſurgendum efficimur:
⁊ infirmiores ad reſiſtenduȝ temptationibus:
⁊ etiā ad perſeuerandū in bono: qđ ſine gratia
eſt nobis impoſſibile. Naȝ ſicut egritudo de-
prauat naturaȝ: vt ſemꝑ appetat nociua ⁊ ꝯtra
ria: ita peccatū deprauat aīam: vt ſemper mor-
tifera appetat: vn̄ cū voluptates ſint ſibi morti
fere ⁊ delicie ſpirituales ſalutifere: anima plus
obnoxiatur in illis q̄ȝ in iſtis delectetur. Et iō
voluptates trahunt nos ad peccatū. Ratio qr
fomes que mouet ad malū ſemꝑ intra nos eſt
Gloria vero quā querimus: ſemꝑ extra nos
eſt. Patet etiā de malicia. vnde Ber. In no-
bis duplex malū eſt. ſ. innatuȝ ⁊ ſeminatū: ſed
vtrūq̄ȝ maluȝ: ⁊ vtrūq̄ȝ a malo: vtrūq̄ȝ in cor-
de: ſed nō vtrūq̄ȝ de corde. vnde idē. Dū ma-
la in corde verſamus noſtra cogitatio eſt. Nā
audiuimus in nobis homicidia: adulteria: fur
ta: ⁊ hijs ſimilia. Hec de corde exeūt: ſed ē ver
bū qđ preter ea corde quidē ſentitur: nec tn̄ cor
dis eſt cuȝ ſit maluȝ: imittitur aūt per angelos
malos: ſed qd cordi: quid hoſti tribuā: incertū
eſt mihi: pȝ etiam de ꝯcupiſcētia alibi. Ex iſto
oriuntur quatuor veritates. ¶ Prima ē ꝙ lȝ
aīa propter peccatuȝ vulneretur: tamē nō au-
fert ab ea capacitateȝ. ¶ Scđa eſt ꝙ peccatum
mortale ⁊ veniale differunt in hoc: qr peccatū
mortale ab aīa expellit totaliter vim curatiuaȝ:
ipſaȝ. ſ. gratiā ⁊ debetur ſibi pena eterna: pec-
catū auteȝ veniale non expellit vim curatiuam
de ſe ⁊ ſibi debetur pena temporalis.
¶ Tertia veritas eſt: ꝙ nullū peccatū eſt ſim-
pliciter irremiſſibile: vnde lȝ peccatum in ſan-
ctum ſpiritū ſit: cū mens voluntate ⁊ imitatiōe
excludit a ſe penitentiam ⁊ remiſſioneȝ contra
peccatū: tamen non eſt finaliter obſtinata: ⁊ iō
q̄ȝ diu homo viuit in hac vita poteſt ab hac in-
tentiōe recedere: ideo ſimpliciter ē remiſſibile.
¶ Quarta veritas eſt: ꝙ peccatū ex induſtria
dicitur irremiſſibile ꝓpter tria. ¶ Primo qr
non hȝ cauſam excuſantem. ¶ Scđo quia ex
electione peccans adheret pctō vt fini. ¶ Ter
tio qr repellit ab anima illud ꝑ quod fit remiſ-
ſio peccatoꝝ. Et hoc eſt ꝙ conquerītur ſalua-
tor dicens. Domus mea domus orationis vo
cabitur: vos autem feciſtis illaȝ ſpeluncam la-
tronuȝ. Glo. Domus vertitur in ſpeluncam
quando furta: homicidia: adulteria: ⁊ alia ſcele
ra committuntur. ¶ Itē alia glo. In preſen-
ti domus dei eſt cordis purificatio: ⁊ non tm̄
peccata que inerant tollit compunctio diuinit⁹
imiſſa: ſed ne vltra repetantur adiuuat diuina
gratia perſeuerans. ¶ Itē glo. Spelunca tē
plum ⁊ domus dei eſt mens ⁊ conſcientia fide
lium: que ſi in leſione proximi peruerſas condi
tiones proferat q̄ſi in ſpelūca latrones reſidēt.
¶ Tertium documentū ē: ꝙ gratia infuſa cau
ſat iuſtificationē impij. Ad roma. Juſtificati
gratis per gratiam ipſius. Qđ patet. Naȝ de-
us per peccatuȝ offenditur: offenſa auteȝ tunc
remittitur: quando animus offenſi offendenti
pacatur. Et ideo ſm hoc peccatum nobis re-
mittitur quando deus nobis pacatur: que qui-
dem pax conſiſtit in dilectione qua nos diligit.
Hec dilectio lȝ ex parte actus diuini ſit eterna:
tamen quantū ād effectuȝ quē nobis imprimit
quandoq̄ȝ interrumpitur: ꝓut. ſ. ab ipſo quā
doq̄ȝ deficimus: ⁊ quādoq̄ȝ iteꝝ recuꝑamur:
Effectus autem diuine dilectionis: qui ſcilicet
per peccatuȝ a nobis tollitur eſt gratia: qua hō
fit dignus vita eterna a qua peccatum morta-
le excludit. ¶ Nota ꝙ in quolibet operāte eſt
tria conſiderare: ſcilicet ipſum actum: gratiam
⁊ voluntatē. Ipſa oꝑatio eſt ab vtroq̄ȝ: ſcilicet
a gratia ⁊ voluntate: ita ꝙ a neutro eſſȝ ꝑfone
⁊ ꝙ plus eſt a gratia q̄ȝ a voluntate: quia plus
virium agendi dat gratia voluntati q̄ȝ habeat
ex ſe. In tali autem traſmutatione oportet eſſe
magnam commotionem propter contrarieta-
tis potentiam renitentem. Et hoc eſt qđ dicit.
Cum intraſſet ieſus iheroſolymaȝ cōmota eſt
vniuerſa ciuitas ⁊c. Ideſt gratia intrans cor-
da dura facit ꝑ contritionem ꝯmotioneȝ: quia
oportet ꝙ actus contritionis habeat magnum
conatum contra habitus oppoſitos vitioſos.

Uñ dr in psal. Cōmoueat̄ n facie eius vniuersa terra. Glosa. i. omnis boni cōmoueantur conuersione ad penitentiam. A facie eius: scilicet gratie sue: quia oportet q̄ penitentia sit totalis: quia christus totum hominem saluū fecit. Ex isto eliciuntur q̄tuor veritates. ¶ Prima est: q̄ homo in statu nature integre idiget virtute superaddita quantū ad vnū: scilicet ad opus supernaturale: s; i statu nature corrupte q̄tuz ad duo. s. vt sanetur ⁊ vt bonū sup̄nalis virtutis operetur qd̄ est meritoriū: vt ab ipso moueatur ad bene agendū. ¶ Scd̄a est q̄ gratia ⁊ virtus infusa differunt rōne ⁊ essentia: q2 vt dicitur septimo phi. Uirtus est dispositio p̄fecti. Dico autē p̄fectum qd̄ est dispositum ſm nām. Ex quo p3 q̄ virtus vniuscuiusq3 dr in ordine ad aliquam nām p̄existentē: q̄ñ. s. vnūquodq3 est sic dispositum vt ꝯgruat sue nature. Manifestū autem est: q̄ virtutes acq̄site p act⁹ humanos sunt dispositiōes quibus homo cōuenienter disponitur in ordie ad naturā: que homo est. Uirtutes autē infuse disponunt hominē ad altiorem finē. s. in ordine ad nām diuinam. Sicut igitur lumē nāle rationis ē aliquid p̄ter virtutes acq̄sitas: ita lumen gratie ē aliquid p̄ter virtutes infusas que a lumie ipso deriuantur: ⁊ ad lumen illud ordinant̄. Sicut enī virtutes acq̄site p̄ficiunt hoiē ad ambulādū ꝯuenienter: ita lumine naturalis ratiōis. Ita virtutes infuse p̄ficiunt hominem ad ambulandū in lumine gratie. ¶ Tertia veritas est: q̄ hec gratia ꝑpter diuersos effect⁹ diuersa habet nomina. Dicitur gratia preueniens: q2 mundat ⁊ sanat voluntatem a malo: dicitur gratia subsequens: q2 coadiuuat ipsam ad benefaciendū: dicitur opans: quia opatur in libero arbitrio dr̄ cooperans: q2 coopatur cū libero arbitrio. ¶ Quarta est q̄ hec gratia potest ꝯpetere omni dono dei ⁊ naturali: cū talia dona nālia sint excellētia: sicut est generosus sanguis vel nobilitas: seu pulchritudo corporis: ⁊ ꝯplacentia gratiosa plerūq3 abducunt a fine vltimo: ſm illud ꝓuer. 36. Fallax gratia ⁊ vana est pulchritudo. Ideo adherendū est gratie gratū facienti: que ordinat nos in vitā eternā. Ipsa. n. est q̄dam integritas ⁊ quidam decor oīū virtutū faciens nos deo acceptos.

¶ Quartū documentum est: q̄ gratia talis q̄druplicem h3 effectū. ¶ Primus est ignorātiā depellere ⁊ mentē lumine fidei illuminare q2 sicut i radijs solarib⁹ apparēt athomi: ita in grā apparēt oēs defectus nr̄i. Peccatum. n. ⁊ gratia hñt se vt lux ⁊ tenebra. Et iō vt duo opposita mutuo se expellūt. vñ ds̄ ē causa vniuersalis illuminatiōis vt sol: aliter tñ. Nā sol agit p necessitatem nature: ds̄ agit voluntarie p ordinem sue sapientie. Licet. n. sol q̄tum est de se oīa corpora illuminet: si tñ aliqd̄ impedimentum inueniat in aliquo corpore relinq̄t illud tenebrosū sicut p3 de fenestra: sic ds̄ lumen gratie non imittit illis in quibus obstaculū inuenit. vnde a subtractionis gratie est ille qui ponit obstaculum: sed nō opponēti obstaculū infundit gratiam ⁊ p̄ficit intellectū dono sapientie ⁊ emollit affectum igne caritatis. ¶ Secūdus effectus est sanitatē inducere. Cū. n. homo p̄mus ⁊ p ꝯñs tota humana natura p peccatum fuerit destituta: ideo multipl'r incurrebat infirmitatē ⁊ defectū. s. pronitatē ⁊ imbecillitatē in volūtate. Et h̄ q2 gratuitas fuit p̄uata: hanc grā hab3 reformare. s. q̄ñ in aīa virtutes opatur que sp̄ūalē p̄stant sanitatē. Unde cū populi vidissent cecū illuminatū: ⁊ claudū sanatū dicebant iesū esse ꝓphetā. Propheta ē officiū eruditiōis: ⁊ iesus est nomē saluationis q̄si diceret: q̄ cū ipse sit lux illuminans omnes opatur salutē in medio peccatoꝝ. ¶ Tertius effectus est a malo liberare. Cū sit duplex malū: culpe. s. ⁊ pene. Culpā que facit mortē in aīa remouet ipsam. s. viuificando: q2 sicut corpus p animā: ita aīa p gratiam viuit. Et a pena liberat: quia eternam penā in temporalem ꝯmutat vel totaliter auferendo: vt p3 in gratia indulgentiarum: qd̄ nobis meruit christus in florido sanguine passionis. ¶ Quartus effectus est concupiscentiā refrenare. Cū duplex sit concupiscentia. s. oculoꝝ ⁊ carnis: vtraq3 est per gratiam restringenda: quia hec duplex concupiscentia: est duplex labes anime: que cito maculat: ⁊ vix abstergi potest: ⁊ est quidam ignis: qui vix extingui potest. Et sunt insaciabiles: quia vna non cessat congregare diuitias alia delicias. Cōcupiscentia sola gratia restringi potest. Et ideo dominus deus est adorās deuota oratiōe: quia sine auxilio gratie nō sufficimus refrenare. Unde sapiens. Scio q̄ aliter non possū esse ꝯtinens nisi deus det. Cōcupiscentia autem oculorum que insatiabiliter diuitias cōgregat gratia restringere nō potest sine voluntate: ⁊ ideo saluator voluntatem exēplo manuducens ⁊ informans tēplum intrauit: ementes ⁊ vendentes eiecit: quasi diceret.

Licet ſecularibus ꝓpter educationē heredū
moderate liceat theſaurizare. vel pp publicam
vtilitatem: vel regni defenſionē: vel cult⁹ dei
ampliationē. pſonis tñ eccliaſticis ꝓprie nūq̄
licet theſaurizare. Ubi ſunt quatuor veritates.
¶ Prima Henrici de gādauo. q̄li. 8. q. 24.
q dic̄ q̄ nō lꝫ emere reddit⁹ ad vitā: ſeu ppetu
os: q2 qui peccuniā dat ſub pacto: vt plus reci/
piat cōmittit vſurā que eſt illicita. vñ Aug. ſu/
per pſalm. Si feneraueris homini. i. mutuam
dederis peccuniam a quo aliquid pluſq̄ dedi/
ſti expectes accipe: ſiue peccuniā. ſiue triticum
ſiue vinū: ſiue qđcūq̄: es fenerator: ſꝫ emere
redditus eſt huiuſmodi: ſiue ppetuos: ſiue ali/
os. Igit̄ declaratio hui⁹ eſt iſta. Naꝫ differūt
mutuū ⁊ venditio ⁊ emptio. Mutuū. n. ē d̄
natura ſua liberale: ſine ſpe amplius recepien
di: ſꝫ illud euāgelij. Mutuū date: nihil inde
ſperantes. Emptio autem ⁊ venditio debent
oio eſſe equales: ſm rōnem medij iuſtitie cō/
mutatiue. Non aūt pecunia eſt tale qd. in qua
pſone non cadit emptio vel venditio: vt extre
mum: ſed vt mediū vtriuſq̄. Et ideo vbicūq̄
⁊ q̄ndocūq̄ tradit̄ pecunia in ꝯtractu tanq̄ ex/
tremum: nō tanq̄ medium emptionis ⁊ ven/
ditionis mutuo tradit̄. eſt vſura: nec in rei ve
ritate eſt emptio: lꝫ h̄ noīe cenſet̄: vt palliet̄ vi
tium. Et h̄ pp ſpeꝫ diutius viuendi: ⁊ ampli
us pcipiendi: nō obſtante dubio mortis. vn/
de ꝯfeſſores filiabus ſuis conſilium dantes:
tanq̄ inſipientes ⁊ ignari viri in vſurario cō
tractu deducunt eas in piculum animarum.
¶ Scđa veritas eſt: q̄ ad h̄ q̄ reditus cōpa/
rēt̄ur: opꝫ interuenire alios duos ꝯtractus cō
tra rem aliam: q̄ pſone pōt eē extremuꝫ empti
onis ⁊ venditōis: vt vꝫ res alia: puta fundus
aut menſura terre p̄mo ꝓ pecunia iuſte emat̄
⁊ deinde pro alia quota. i. ſumma pecunie an
nuatim reuendat̄: vel hereditarie p̄cedat̄: vel
quota huiuſmōi a tali ematur: cui debet̄ iure
venditōis: puta q menſuram terre vendit do
mui religioſoꝝ ꝓ certa quota pecunie annua/
tim retinendo ſibi ꝓ vſu illos reditus. Si. n.
velit iſtos reditus vēdere: ⁊ omne ius qđ hꝫ
in eis: licitum eſt alteri: q̄ eos emat: nec repu
tabitur dare pecuniā pro reditibus: ſed ꝓ iure
tpali. vnde iſtis duobus modis licet emere re
ditus abſq̄ peccato. Hec Henricus de gan
dauo q̄li. 7. ¶ Tertia veritas: q̄ lꝫ Raimō
dus in ſumma damnet eos: q tpe meſſis ⁊ vin
demie emunt annonam: vt poſtea carius ven
dant: dicens q̄ turpe eſt lucꝝ. Salua tamen
pace ſua nō opꝫ ſic generalr̄ damnare omnes
qui emūt res vtiles ⁊ neceſſarias: puta pannū
bladum: ⁊ vinum. Et hoc nō vt de eis viuāt:
ſed vt lucrentur: ⁊ de lucro viuāt. Bene autē
verum eſt: q̄ talia mercimonia que qs emit vt
reuendat: ⁊ lucrentur rōne cupiditatis nimie
multiplicādi pecunias: ad qđ non eſt cōmuta/
tio emptionis ⁊ venditōis inſtituta: ſed ad ne/
ceſſariam ꝯmutationem faciendā ꝓ neceſſitate
vite h̄nda: vt dictū eſt. Bene pn̄t oia eſſe pctā
ſꝫ rōe forme ꝯmutatiōis ⁊ ꝯct⁹ nō oꝫ. Equalr̄
eiꝫ p̄t cuſtodire mediū ⁊ equū iuſtitie: ne plus
emat ꝓ tpe. ⁊ loco: nec vendat q emit ad reuen
dendū: q2 emptio pſone eſt ad neceſſariū vſuꝫ
nō ad pecuniaꝝ ꝯgregationē: lꝫ ipa mercatio
qua aliqd emit̄ vt reuendatur: eſt magis dete/
ſtanda. Et hoc ex intentōe ementis: ⁊ mō ne
gociationis: qua mens nimiū occupat̄. Hec
Henricus de gandauo. ¶ Quarta veritas ē
q̄ verba Chryſo. ſup illđ: Eijciebat vendētes
⁊ ementes ⁊c. pp moduꝫ negociatōis ſunt pō
derāda: ne emētes vt vendentes inuoluātur.
Dicit. n. q ꝯparat rem: vt ipam integrā ⁊ im/
mutatā dando lucret̄: ille eijciendus eſt de tē/
plo. Rem illā dicimus imutatam: que oio ma
net imutata in manu ementis: ⁊ rōne ſue ſubē
⁊ rōne loci: ⁊ ratione tpis. Sic. n. iſtis tribus
modis imutatam rem carius vendere oio pec
catum eſt. Si tñ aliquo dictoꝝ modoꝝ trium
fuerit mutata: ſm ſubam pōt carius vendi: ſic
faber ferrum rōne operis carius vendat.
¶ Item de mutatione ratione loci. vnde ſicut
faber pōt opus ſuuꝫ vēdere in foro. Sic mer
cator pōt carius vendere merces trāſlatas: q2
in vna terra abundāt. Et ideo reputant̄ vilia.
Hoc etiā pōt de tpe: q2 illa que vno tpe abun/
dant: qñ erant vilia: cuſtodita in aliud tempus
ſunt rara iam p cuſtodiā tpis facta ſunt p̄ciosa
⁊ vendi poſſunt p̄cioſius. ¶ Quinta veritas
eſt. q̄ñ mutatio cāpſoria licita eſt: cuꝫ numm⁹
pſone habeat rōnem p̄cij ⁊ medij in ꝯmutatio
nibus: ⁊ non extremi niſi per accidens: ita q̄
ſm eſtimationeꝫ recte rōnis nec plus: nec mi
nus poſſit. ꝓpter qđ ſi qs petit pecuniā ꝯmu
tari ꝓ pecunia ſm equalitatē iuſtitie nālis: dꝫ
ei cōmutare equalem in p̄cio pro equale: ⁊ nō
ſuperexcreſcens accipe. ¶ Ubi ſciendum q̄ cuꝫ
nummus ſit medium p̄cium in ꝯmutationib⁹
hoc nō eſt niſi in tpe ⁊ loco: vbi curſum ſuū hꝫ
Et hoc ex p̄ncipis ſtatuto ad eius iuſtam eſti/

mationem: vel ex principis ꝑmiſſione: vt hic
vadunt ſterlingi. De mutatiõe pecunie igit̄ ꝓ
pecunia aut eſt facienda in loco: in quo pro in/
ſtanti tempore ambo genera pecuniaꝝ currũt
aut eſt facienda in loco: in quo pro tp̄e inſtanti
vel alteꝝ pecunie: vel neutrum currit. Si pri
mo modo aut pecuniã eius qui vult accipe am
plius p̄cio inſtituto plus valet in põdere: aut
non. Si p̄mo modo dico q̄ ad iuſtum p̄cium
dꝫ mutare gratis ꝛ pondus ſuperexcreſcens po
teſt vendere in forma ponderis. Non autẽ in
forma pecunie: ꝛ tunc accipere amplius ſua in
tereſt pro pondere: niſi h̄ ſpecialiter ꝛ publice
fuerit a p̄ncipe interdictũ: quemadmodum in/
terdicta eſt decurtatio nummoꝝ. Tranſlatõis
enim gratia facta eſt pecunia: vt ſolum in ipſa
ꝯſideretur ratio p̄cij ad transferendum reꝫ ve
nalem: ꝛ non vt aliq̄d ponderis abſcidat̄. Si
ſcđo modo ſic nullo mõ licet accipe amplius:
niſi q̄ꝫ ſua intereſt pro labore cõputandi ꝛ cu/
ſtodiendi pecuniaꝫ: ꝛ cetera que ꝑtinent ad cu
ram eius: dum tamen hoc fiat bona fide. Si
vero nulla earuꝫ pecuniaꝝ hꝫ curſum: vl' vna
tñ vbi ꝛ quãdo ſit mutatio: ibi tunc non hꝫ ra
tionem medij ꝛ p̄cij. ſed potius extremi ꝛ rei
appreciande: ꝛ põt licite vendi iuſto precio: ꝛ
ille q̄ emit: põt induſtria ſua deferre ad locum:
vbi hꝫ curſuꝫ ꝓ ampliori p̄cio in vſum ponẽ.
Hec Henricus de gandauo vbi ſupra.

¶ Quintuꝫ documentũ eſt: q̄ in eccl'ia eſt du
plex populus. Unus eſt beneficijs gratus. ſ.
vſri obediẽtes. Alius eſt ingrat⁹: vt obſtinati
¶ Primum pꝫ. Naꝫ verus obediens eſt be
neficijs gratus: q2 ſm̄ Ber. dat ſuum velle:
ſuum nolle. Perfectus obediens morã neſcit
nec mandatum ꝓcraſtinat. Parat aures audi
tui: linguaꝫ voci: manus opi: pedes itineri: ꝛ
tunc totum ſe recoligit: vt ex toto mandatũ im
pleat imꝑantis. Tales. n. ꝑficiunt laudem dei
p̄mo cum ꝯcordia: q2 diſcordia diſſonantiã fa/
cit a voluntate dei. Et ideo dicit̄ Danielis. 3.
Tunc hij tres ex vno ore. i. vna ꝯcordia. Se
cundo cum mundicia: q2 non eſt ſpecioſa laus
in ore peccatoꝝ. Ideo dicitur infantiuꝫ. Apo
calypſis. 9. Nemo poterat dicere canticũ ꝛc.
vnde Ber. Obedientia dirigit greſſus nr̄os
ꝛ ſancte ꝯuerſationis gratiam promeretur.
¶ Scđm pꝫ de obſtinato. Hoc eniꝫ proprie
inheret voluntati: ꝛ tanq̄ꝫ finem vltimum me
ditatur: ꝛ nihil fugit in animo: quod deſiderat
adipiſci: niſi de cordis duritia: ſqua meditatur
quis non legem dñi: ſed propriaꝫ voluntatẽ.

¶ Sextum documentuꝫ eſt: q̄ obſtinatos re
probauit: ꝛ obedientes acceptauit. vnde dicit̄
Et relictis illis. glo. incredulis ꝛ inobedienti
bus. Abijt in Bethaniã. i. in domum obedi/
entie. Obſtinatos reprobat: q2 obſtinatio eſt
ſubuerſio ſumma religionis: ꝑſeuerãs in ma
lo: quod eſt diabolicum: q2 eos nulla beniuolẽ
tia monitionis poterit penetrare. Hec aũt ob
ſtinatio habet quatuor gradus. ¶ Prim⁹ eſt
diſſimulatio ꝓprie iniq̄tatis: infirmitatis ꝛ in
utilitatis: dum ſibi parcens: ꝛ blandiens: ꝛ ꝑ
ſuadens: putat homo aliq̄d eſſe: cum nihil ſit:
iam ſeipſum ſeducit. ¶ Scđs eſt ignorantia
ſui. Quia. n. primo iniquitatem: infirmitateꝫ:
inutilitateꝫ ſibi terſerit: quid ſupeſt: niſi vt vul
nera tecta non videat? Ex quo ſeq̄tur: vt alio
etiam reuelante vulnera non eſſe contendat: ꝛ
tunc conuertitur in verba malicie ad excuſan/
das excuſationes in peccatis. ¶ Tertius eſt p̄
ſumptio. Quid. n. mali veretur attractare: q
preſumit defenſare? ¶ Quartus eſt ꝯtempt⁹:
qui trahit hoiem in impenitentiã: ꝛ in peniten
tia obſtinate firmatur. Hoc iam peccatũ neq̄ꝫ
in hoc ſeculo: nec in futuro remittet̄. Et ideo
deus eos relinq̄t inobediẽtes: ꝛ approbat obe
dientes. q2 obedientia eſt voluntas faciendi p̄
ceptum ſuperioris: eius beneficia recipiẽs cuꝫ
gratiarum actione. vnde ad gratiarum actões
quatuor nos incitant. ¶ Primuꝫ eſt diuina
liberalitas. vnde Ber. Diſce in referẽdo gra
tias non eſſe tardus: in ſingulis donis diligẽ
ter ꝯſidera q̄ apponunt̄: vt nulla dona dei de
bita gratiaꝝ actione fruſtrent̄. ¶ Scđm tp̄is
opportunitas: cui nulla operatio magis ꝯueni
re videtur: q̄ꝫ gratiaꝝ actio. vnde Auguſtin⁹
Quid melius aio geramus ꝛ ore promamus
q̄ꝫ deo gratias. Hoc nec dici breuius: nec au/
diri leuius: nec agi fructuoſius põt. ¶ Terti
um eſt eius acceptabilitas: q2 deum ꝓuocat ad
largiendum. vnde Grego. Dignum eſt deo
ſemper gratias agere: q2 deus nunq̄ꝫ ceſſat be
nefacere. ¶ Quartum eſt remuneratõis mul
tiplicatio. vnde Ber. Ad loca vnde exeũt flu/
mina reuertuntur gratiarũ: vt iterum fluant.
Dignum eſt igitur deo gratias agere: q2 flu/
mina beneficiorum dei non ceſſant fluere.
Quod nobis concedat ꝛc.

¶ Feria quarta dominice quadrageſime. Sermo quadrageſimus ſeptimus.

Acceſſerūt ad Jhꝫ ſcribe ⁊ phariſei ⁊c. Matthei. 12°. Scḋm qḋ Bernardus dicit. Fratribus noſtris inter quos viuimus ipſo iure fraternitatis ⁊ ſocietatis humane: conſilij ⁊ auxilij ſumus debitores. Sed nullum conſilium melius arbitror eſſe: q̄ꝫ ꝙ exemplo fratrem tuū docere ſtudeas: q̄ oporteat ⁊ non oporteat. Prouocans eum ad meliora: conſulens non ſoluꝫ lingua: ſed opere ⁊ veritate: ⁊ ne diſſimules redarguere culpas eiuſ: ⁊ ſollicitus ſis tanq̄ꝫ angelus dei: ⁊ pacis de regno dei tollere ſcādala occaſiōes ſcandaloꝝ penitus remouē. Saluator igitur vt noſtre infirmitati ⁊ miserie ꝯſilio ⁊ auxilio poſſit ſuccurrere: aſſumens naturaꝫ noſtrā: frater noſter factus ē. Sꝫ qꝛ auditoreſ nr̄i nā fratres: alij ſunt neſciētes: alij negligentes: alij in malo ꝑſiſtētes: ⁊ alij penitētes: opꝫ vt dicit Jſido. de ſūmo bono: vt iuxta ſenſuū capacitatem ſingulis ſm ſuam exigentiam ſermo diuinus explicet̄. vnde ſuper illḋ. 2ª. Thimot. 4. dicit Augu. Omnis ſcriptura diuinitus inſpirata vtilis eſt. ſ. ad docendū neſcientes: ad arguendum ⁊ conuincendum de malo nagligentes: ad corripiendum ⁊ increpandum dure in malo ꝑſiſtentes: ad erudiendum penitentes. Et hoc ad iuſtitiam. i. vt iuſtiores fiant: ita vt homo dei inſtructuſ: ad omne opꝰ dei ſit perfectus: ſcilicet executione.

¶ Circa ſenſum moralem eſt primo premittēdum: ꝙ phariſei. ſ. excelſi in vita: ⁊ ſcribe. i. excelſi in ſapientia: figuraꝫ gerunt peccatorum: qui falſa opinione ſue bonitatꝭ decepti ſunt: qꝛ ceteris deſpectis ſolum voluit videri. Et ideo ſumentes experimentum chriſti. ſ. eius potentie ⁊ ſapientie conati ſunt eum refutare. vnde ſaluator ſumens niniuitaꝝ conuerſionem: ⁊ regine Sabe ſapientie reqſitionem comparatione ratione ſtatus vtriuſqꝫ: ⁊ ratione p̄dicationis eos refellit. Jonas ſm Augu. gerit figuram ſaluatoris: q paſſus eſt ⁊ de terra reſurrexit. vnde peccator accuſatur in cōparatione niniuitarum ⁊ regine auſtri: qꝛ niniuite penitentiam egerunt. Audiunt iſti dominum ſpūaliꝛ in mente eis loquentem: ⁊ inſuper eum occiderunt: ſcilicet in peccatorum iteratione. Regina auſtri a finibus terre venit: ꝓpter ſapientiam Salomonis. Unde dn̄s vult oſtendere quales ſunt: qui p̄ſentem dominum per gratiam contemnunt: quādo alienigene eius fruꝫ audierunt. Cum immundus ſpiritus ⁊c. Quādo enim in ſacramento penitentie fit remiſſio peccatorum: mundatur domus: ⁊ inhabitator fit ſanctus ſpiritus: ⁊ hic nō inhabitat: niſi in humilibus corde. Jlle ergo ſanctus ſpūs implet: regit: agit: refrenat a malis: ⁊ ad bonū excitat. Homo non pōt quicq̄ꝫ ſine ſancti ſpiritꝰ aſſiſtentia: que in omnibus bonis inuenit adiutorem. Peccator autem p̄ſumptuoſus: q falſa opinione deceptuſ: credit ſe eſſe bonū: excludit a ſe ſanctum ſpūm: ⁊ omne meritum: ⁊ licꝫ eius conſcientia munda maneat a peccatis: inanis eſt tamen oībus bonis. Sed tale peccatum quondaꝫ expulſuꝫ per gratiā nunc reuertitur: adducens ſecum alios neqores ſe: ⁊ erūt peiora ⁊c. Per ſeptem vniuerſitas figuratur vitiorum: qui ꝑ ſeptem dona ſpiritus ſancti expelluntur. Sed reuertens ſemper ſecum neqores ducit: qui dicunt̄ neqores: vel ꝓpter naturam: vel propter conatum: vel ꝓpter peccatum: vel ꝓpter effectum peccati: qꝛ faciūt eos ad quos redeunt: nequiores ⁊ fictiores: ⁊ fiūt nouiſſima illius ⁊c. Temptant etiā eum: quo ad carnalem affectioneꝫ: quos refellit: docens eos ſpiritualia ꝑponenda: ⁊ ſm iſtum moduꝫ ſunt quinque conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Prima conſideratio eſt de peccatorū ꝑuaricatione: ⁊ hꝫ duas ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯcl̄o eſt: ꝙ peccator ꝑ peccatum obtinet multas miſerias. Nam eiꝰ imago deformat̄: natura vulneratur: veꝝ bonuꝫ relinqtur: dignus accuſatione efficit̄: ad penā obligatur: deus offenditur: ⁊ diuina acceptatione ſpoliatur. Hoc. n. pꝫ: qꝛ peccatuꝫ diuerſa noīa ſortitur: pp diuerſos eius effectus. Dicitur enim macula ꝓpter deformitatem partis ſupioris: ⁊ inferioris aīe: ⁊ ita ponit gratie dei defectum. Dicit̄ etiam vitiuꝫ: ⁊ ideo ponit defectum boni nāe. Dicitur etiā peccatuꝫ ꝓpter auerſionē a vero bono. Dicit̄ etiaꝫ crimen: ⁊ ideo accuſatione dignum. Dicit̄ etiam culpa: ⁊ ideo pene obligat̄. Dicitur ſcelus: ⁊ ideo offenſam dei cauſat. Nefas: qꝛ maxime illicituꝫ eſt ꝑſone: ⁊ ideo acceptatione dīna indignū.

¶ Scḋa ꝯcl̄o eſt: ꝙ ſex ſunt genera peccatoꝝ

que temptant Jeſum in ſex ſibi appropriatis.
¶ Primum appropriatū eſt iuſtitia. Hāc tē
ptant ꝑſumptuoſi: et hoc quando quiſq; cōtra
qualitatem ſui ordinis: aut virium ex ſingula
ri tumore preſumit aggredi q̄ ꝺ nō licet uel nō
timet deum nec mortē: nec iudicium: nec pe-
nam eternam. ¶ Secundū eſt materia. Hāc
tēptāt deſperati: q; dominū ignorant imaginā
tes eum grauem ꝛ durum: qui pius eſt: ſeuerū
et implacabilem qui miſericors eſt: et horribilē
q̄ amabilis eſt: vt dicit Ber. ¶ Tertiū ē humi
litas: Hanc temptant elati: qui incapaces ſunt
omnis boni ſpiritualis. Sola eniȝ humilitas
capax eſt: ſpē tamen elatio aſſumit pallium hu
militatis emule ſue vt ſub nomine ſuo gloriaȝ
callide acquirat. ¶ Quartū eſt ſapiētia. Hāc
tēptant ꝑtinaces: q; quādo ꝑꝑ exceſſum acqrū
tur: ꝑtinaciter inſiſtunt nollentes cedere melio
ri. Tales ſibi credunt: nec alijs acquieſcunt: ꝛ
in oculis ſuis ſunt ſapientes. De quibus dicit
Gre. ꝙ plus de ſe q̄ȝ ſunt ſentiunt. ¶ Quin-
tum eſt pax. Hanc tēptant diſcordes. Naȝ diſ
cordia: que eſt cordium diſſonantia inter homi
nes eſt deo odibilis. Prouer. Deus odit
qui inter fratres ſemiat diſcordiā. vnde Sal.
in iugurthino. Diſcordia maxime res dilabūt
ꝯcordia minime res creſcūt. ¶ Sextū eſt poᵃ
ad faciendū iudiciuȝ: ad quā ꝑtinet quēlȝ iuſte
remunerare: ſm̄ illō Johis. 5. Poteſtatē de
dit ei iudicium facere. Hanc temptāt ꝑniaȝ re
ſpuentes: q̄ ex deliberata electōe pctō adherēt
nō quaſi temptatōe victi: ſȝ cum q̄dam ꝯplacē
tia ꝑuerſe volūtatis. vñ dicit. Poſtq̄ȝ ihs eos
dure arguiſſet ꝑꝑ eoꝝ peccata: tunc acceſſerūt
ad eum ſcribe ꝛ phariſei. ꝺ. Phariſei. n. vide
bantur excelſi ſm̄ glo. in vita ſcribe: in ſapien
tia: ꝛ ſignificat duplicem ſtatum pctōꝝ. Vnuȝ
de ſe ꝑſumentem: ꝛ de ſua bonitate falſa opi-
nione deceptus reſpectu ſuijpſius. Et alium
prudentiā carnis ſeu mundi habenteȝ: que eſt
mors ſpūalis: vt dicit Ro. 8. vñ dicunt. Ma
giſter. Ecce modus adulatorius: quare ꝑmit
tunt nomen ſapie: ſubdunt actum clementie.
Volumus ꝙ tu ꝯdeſcendas noſtris volūtati-
bus: addunt effectum potentie. A te ſignū vi-
dere: q; nemo pōt hec ſigna facere: q̄ tu facis:
niſi fuerit deus cum eo. Jo. 3. Applica.

Scđa ꝯſideratio.

Ecunda ꝯſideratio eſt de ſaluatoris
s arguitōe: vbi occurrunt due ꝯ̄nes.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ arguere pec-
catorem eſt ꝑſuaſio reſilitōis cuȝ manifeſtatōe
turpitudinis deformātis pctōreȝ. Hec. n. tur
pitudo q̄tuor in ſe ꝯtinet: q̄ retardāt ꝛ retrahe-
re debēt pctōreȝ. ¶ Pᵐ eſt breuitas ꝛ vtilitas
in delectatōibus: ex cuiꝰ ꝯſideratōe mens pec
catum abhorret. ¶ 2ᵐ eſt deformitas: ꝛ circū
ſtantia: ꝛ carentia rōnis: de cuius ꝯſideratiōe
mens de pctō penitet: ꝛ dolet ꝑuata ſuo ꝟbito
¶ 3ᵐ eſt remorſus ꝯſcie ex lumine fidei diri
gente ꝛ oñdente pctm̄ eſſe ꝯtra legē diuinam.
¶ 4ᵐ eſt carentia diue grē ꝛ acceptatiōis: ex
cuius conſideratione mens retrahitur: q; per
ipſum dei inimicus efficitur.
¶ Scđa ꝯ° eſt: ꝙ ſaluator q̄druplr̄ arguit pec
catorem. ¶ Pᵒ ꝑ internā inſpiratōem ꝓpoſi
tum bonū infundēdo: ꝛ malum impediendo.
¶ 2° ꝑ ſcripturā. Jpſa. n. eſt ſicut ſpeculū: in
quo relucēt macule deformātes. ¶ 3° ꝑ ꝯſcie
remorſioneȝ. Eſt. n. ꝓcurator cordis arguēs
ne qd fiat contra rōnem. ¶ 4° ꝑ tribulatiōeȝ.
Hec. n. eſt magis ſignuȝ miē q̄ȝ ire. vnde ad
hebr. Quem enim diligit deus: flagellat.

Tertia ꝯſideratio.

Ertia ꝯſideratio eſt de eius repatōe
t ibi. Signum: vbi tres ſunt ꝯ°nes.
¶ Prima ꝯ° eſt: ꝙ ꝑ nr̄a repatione
regritur diua poᵃ ꝛ ſapia. ¶ Primo de poᵃ
pȝ: q; humana nā tota corrupta erat ꝑ pctm̄ in
ꝑmo parēte: ꝛ hoc btitudine ꝑuata: ad quā in
ſtituta erat. Congruū fuit ipm̄ reparari: ſȝ re-
paratio non pōt fieri: niſi pctm̄ remittatur.
Nec iuſtum eſt: ut pctm̄ dimittat ſine ſatiſfacti
one: ſed ſatiſfactio decenter fieri nō potuit: niſi
ab eo: q debuit ſatiſfacere: ꝛ pōt. ſed nō dȝ: niſi
hō: q peccauit: ꝛ non pōt niſi deus. ¶ 2ᵐ pȝ
de ſapia. Sapien. 8. dicit. Sapia vincit mali
tiam. ſed ꝑ malitiā diaboli ꝛ hois humana nā
q̄ eſt opus dei: deiecta eſt in culpā ꝛ miſeriam
Jdeo decuit vt ſapia dei ipāȝ exaltaret. Et h̄ ē
ꝙ dicit. Signū q̄rit. glo. ſue potentie ꝛ ſapie.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ lȝ ante paſſionem a xp̄o
fuerunt facta multa ſigna: puta illuminatio ce-
ci: ꝛ reſurrectio Lazari: ꝛ mlt̄a alia: que ſigna
erant potentie ꝛ ſapie: ducenda nos in ſpē nr̄e
ſalutis: tamen mors ꝛ paſſio xp̄i erant ſignuȝ
precipuum: in qō oīa ſigna ducebant. qō dan
dum erat eis. Nam ſignū reſpondet ſigna-
to. ſed ritus veteris legis fuit ſignum ꝛ figu-
ra Chriſti. Et ideo de Jona exemplum po-
nitur de veteri lege. Sicut Jonas ꝛ cetera.

Jonas. n. fuit ſignum niniuitis dupliciter: ſcilicet verbo ⁊ facto: quia viua voce eis predicauit: ꝙ niſi conuerterentur ſubuerterentur. Facto: eo ꝙ fuit in ventre ceti.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ ꝑ paſſionē xp̄i ſumus liberati. ¶ Primo a pctō. Apoc. 5. Lauit nos a pctīs noſtris in ſanguine ſuo. ¶ Scdō a diabolo. Nā victoris eſt aduerſariū a ptāte dn̄ij eijcere: ſ3 xp̄s ꝑ paſſionē victor fuit. Apoc. 9. Vicit leo de tribu iuda. ¶ Tertio a pena eterna. Nā pctm̄ eſt cauſa mortis eterne: ſ3 xp̄s liberauit nos a peccato. ¶ Quarto a pena tpali. Per claues. n. eccl'ie remittitur pena tpalis ſed tales hn̄t virtutē ex paſſiōe xp̄i: vnde l3 paſſio xp̄i vt ꝓuiſa fuit habuit efficaciā q̄ſtum ad culpe remiſſionē ⁊ gratie infuſionē: q2 iſta requiruntur ad petitionis exauditionem: tn̄ paſſio xp̄i vt exhibita ſuꝑ hanc ſufficientiam addit ianue aptionē ſicut patuit i ſctis ꝑrib' poſt eius aſcēſionē. vnde dicit xp̄s. Pluſq3 Johs hic.

Quarta conſideratio.

Quarta ꝯſideratio eſt videre quō precauetur reciduū cum dicitur. Cum imūdus ſpūs. vbi occurrūt. 3. ꝯ' es.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ imundus ſpūs q poſſidet nos ꝑ peccatū eijcit̄ per pniā3 q2 ipſa eſt infinite efficacie: q2 remittere peccata nō pōt niſi ſolus ds. Mat. 22. Hec autem efficacia pnie h3 ſe in q̄druplici dr̄a. ¶ Primo q2 aliquādo hic debetur pena ⁊ culpa: ſicut quādo tāta ē cōtritio ⁊ triſtitia de malo: quanta fuit aduerſio ⁊ delectatio in peccato ſicut credit̄ de magdalena Luc. 8. ¶ Scdō hic q̄3doq3 diluitur culpa ⁊ nō pena ſicut qn̄ qs cu3 ꝯtritiōe ꝯfitetur ⁊ non pōt purgare ſe ꝯdigna pnia: q licet ſit in gratia remanet tamē obligatus ad purgatorij pena3. ¶ Tertio q̄3do hic dimittitur pena ⁊ nō culpa vt qn̄ quis ꝯfitetur de peccatis alias ꝯfeſſis ꝑꝑ penā verecundie dimittitur obligādo ad penā purgatorij: vl' forte anihilatur ex frequēti iteratione: non autem culpa que fuit prius dimiſſa. ¶ Quarto q̄3do nec diluitur pena nec culpa: ſ3 augent̄ vt quādo aliqs fictus accedit. Jō q2 efficacia pnie delet pctā quantū ad pena3 ⁊ culpam dicitur. Actuū. 3. Penitemini ⁊ conuertimini vt deleantur peccata veſtra.

¶ Scdā ꝯ° eſt: ꝙ penitēs ꝑ vitia magnos inſultus ſuſtinet: nā vitia ante ꝯuerſionē: q̄ſi pacem cū hoīe habēt. Quādo aūt expellunt̄: tunc ſeriori virtute inſurgūt. Fiūt autē inimica cōuerſo q̄ peccatori ꝓſpere blandiebant̄ ⁊ blāda fiunt ecōuerſo que peccatori aduerſa extiterūt. Et hoc ꝓcurante diabolo vt eos abſtracta ſpe in diffidentiam trahat. vnde Dyony. Sepe diabolus eos quos ꝯuerti ad penitentiam aſpicit imanitate ſcele2 ꝑcuſſos ad deſpationē deducit: vt ſubtracta ſpe venie trahat in diffidentiam quos nō potuit retinere ꝑſeuerantes i culpa: ⁊ h̄ eſt qd̄ dicit. Cū autē imundus ſpūs ⁊c. q. d. Peccatū per pniam expulſu3 ambulat ꝑ loca ſicca. ſ. corda prius humore gratie ⁊ vigore fidei carentia. Querēs requiem. i. appetens ibi final'r manere ꝑ infidelitatem ⁊ dānationē Et non inuenit: q2 pniam receperunt: redit ad domum illā ⁊ inueniēs mundatā adducit ſecū ſeptem ſpūs nequiores ſe: ⁊ erunt nouiſſima peiora prioribus. Aug. Per ſeptē vniuerſitas figurat̄ totus erat ⁊ totus venit: ⁊ vt totus veniret. Quid eſt adhuc alios ſeptē: Rn̄dit Aug. dicēs. Spūs. ſ. oꝑatio ſeptenaria comēdatur vt ſit in nobis ſpūs ſapie ⁊ intellectus: ꝯſilij ⁊ fortitudinis: ſciētie pietatis ⁊ timoris. Huic ſeptenario bono ꝯſtitue: ecōuerſo ſeptenariū malum. ſ. ſpiritū ſtultitie ⁊ erroris: ſpm̄ temeritatis ⁊ ignauie: ipietatis ⁊ ſuꝑbie ꝯtra timorem dei ꝓſumptōis. Jſti ſunt ſeptē ſpūs nequā. S3 q2 ſunt ſeptē nequiores: hij in ypocrita inueniūtur. vnde eſt ſpūs malus ſtultitie: alius peior: ſimulatio ſapie: ſpūs erroris malus. ali' peior: ſimulatio veritatis: ſpūs temeritatis malus: alius peior: ſimulatio pietatis. ſpūs malus elationis: alius peior: ſimulatio timoris. Qui ſepte3 ferre nō poteſt: qs tam fortis ꝙ quatuordecim ferre poteſt: Neceſſe eſt ergo: vt cum malitie fuerit adiuncta ſimulatio veritatis: ſint peiora hoīs illius nouiſſima prioribus.

¶ Tertia ꝯ° ē: ꝙ ad h̄ vt a reciduo caueat̄. 4. requiruntur. ¶ Primū eſt ſui ipſi' frequēs ꝯſideratio. Qn̄. n. aliqs ex negligētia ꝑdit fortiliciu3 ſuū: ſi recuꝑat diligētius cuſtodit. Cū igit̄ aīa ſit qddā ſpūale fortiliciu3: ſi bene cuſtodiat̄ nunq̄3 ſuꝑari poterit. Prouer. 9. Oi diligentia cuſtodi cor tuū: q2 ⁊c. Si. n. ꝑiculū non cuſtodire caſtr2 diligentius cuſtodiatur cor. Jſta aūt cuſtodia maxie ſit i aīa ꝑ frequētationē ꝯſideratiōis pene: q2 ſi icurate aliq̄ ſcintilla ignis ſuꝑ domū caderet: ſtati3 extingueret̄: ne domus imo ciuitas tota ꝯſumeret̄. Jta d3 fieri in aīa: mox vt ſentit ſcintillā pcī mortalis d3 recurrere ad pnia3. ¶ Scd3 eſt rigida viriū inferio2 ſubiugatio: quia qui nimis confidūt frequēter cadunt. Sed qui cauet diligenter cuſtodit ſe.

Unde ad Ro. Noli alta ſapere: ſed time. Et ideo opꝫ timentem ſemꝑ recurrere ad auxiliuꝫ dei. ¶ Tertium eſt aſſidua occupatio: qꝛ eadē potentia non pōt pluribus eſſe intenta. Et iō quādo bene occupaꝝ circa honeſta: non daꝝ locus agendi circa mala. Ihero. Semꝑ aliquid boni facito: vt te diabolus inueniat occupatū. ¶ Quartum eſt corporis caſtigatio. Quādo enim ſēui delicate nutriuntur: fiunt rebelles. Prouer. 29. Uires inferiores habent naturam ſerui. vnde ꝑma cor. 9. Caſtigo corpus meū ꝛ in ſeruitutem redigo.

Quinta ꝯſideratio.

q Uinta ꝯſideratio eſt qualr̄ in gratia repugnantes temptatōibus a deo acceptantur: cuꝫ dicit. Dixit qdaꝫ. Ecce mater tua ꝛc. vbi occurrūt due ꝯclones. ¶ Prima ꝯclo eſt doctrina Iſidori de ſum. bo. dicentis. Multi vitā ſine crimine habere pñt: ſine peccato aūt nō poſſunt. Naꝫ ꝗuis in hoc ſeculo geꝗꝫ magne iuſtitie claritate reſplēdeat: nunꝗꝫ tñ ad purum pctōꝝ ſordib⁹ caret. vnde Io. in canonica. Si dixerimus qꝛ peccatum nō habemus: ipi nos ſeducimus: ꝛ veritas in nob nō eſt. vnde Iſido. Quidam electoruꝫ dimittunꝝ diuīa iuſtitia incidere in errorem pcti: ſed tñ miſeratōe eius reducti: denuo ꝯuertunꝝ. Hoc totum de dei ꝓcedit clemētia: vt nos nō damnet crudelr̄: ſed expectet ad penitentiam patitentis. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Mater tua ꝛ fratres tui foris ſtant: qꝛ nō poterant pre turba. ſ. affectionum ſēuum ſeu etiā ſceleꝝ ire ad euꝫ. Luce. 8. Hec mater eſt peccabilis nā ¶ Scōa ꝯclo eſt: ꝙ ſaluator ſpūalem affectū hꝫ ad eos: q ſe a recidiuo cauēt. Tales. n. quadruplicem ꝑmiationeꝫ hñt. ¶ Prima eſt: qꝛ poſt talem victoriam ſeqtur pfecta delectatio. Quauis. n. in ipō actu reſiſtendi ſit triſtitia pp ꝯrietatem: tñ ꝯſumata victoria ineſt pfecta delectatio: ſicut certās in agone poſt victoriaꝫ delectaꝝ in triumpho. vnde hebr. 12. Omnis diſciplina in pñti nō eſt gaudiꝫ: ſed meroris. ¶ Scdō qꝛ poſt iſtā deletationem ſequiꝝ ꝯfirmatio ſolida: qꝛ glꝫ poſt victoriā eſt fortior. vñ angeli ſtatim fuere ꝯfirmati poſt temptationeꝫ ꝛ ſic fuiſſent ꝑmi parentes ſi reſtitiſſent. vñ dicit ſamuel ſaul. Qđ ſi nō feciſſes: ds ꝯfirmaſſꝫ regnum tuum in eternū. Prima Reguꝫ. 13. ¶ Tertio poſt ꝯſmatōeꝫ ſeqtur facilitatio: qꝛ in ꝑn⁹ difficile eſt reſiſtere: tñ poſt aſſuefactionem leuiſſimum. ¶ Quarto qꝛ vincenti daꝝ certa repromiſſio: ꝙ eſt in ſpe vltime exultationis: qꝛ dabiꝝ ei ſedē in throno meo: ſicut ego vici ꝛ ſedi. Apoc. 2. Nos. n. intendens ꝑmo manus extēdit in diſcipl'os: ꝛ ſero in nos oēs ꝛ ait. Ecce mater mea: qꝛ me concipiunt in ſua mente emendatōem vite ꝓponēdo. Sorores mee: qꝛ me pariunt pficiendo opere quod in mente ꝯceperunt. Et fratres mei: q opa patris mei faciunt: q mihi coheredes in celo erunt. Quicunqꝫ ꝗ̃ facit voluntatem patris mei in ꝓpria ſctificatione: qꝛ hec eſt voluntas dei ſanctificatio veſtra. Ipē meus frater: ſoror: ꝛ mater eſt: meus frater. ſ. per imitationē paterne voluntatis. Quod nobis ꝯcedat ꝛc.

¶ Feria quinta dñice prime quadrageſime. Sermo quadrageſimus octauus.

e Greſſus ieſus receſſit in ptes tyri ꝛ ſidonis ꝛc. Mar. 15. Scdꝫ ꝙ Iſido. dicit. Meli⁹ eſt peccatū cauere ꝗꝫ emendare. Facilius. n. reſiſtim⁹ hoſti: a quo nōdum victi ſumus: ꝗꝫ ei a quo ſuperati ſumus. Sꝫ etiā interduꝫ tales deus liberat. dum eoꝝ deſpationem ad ꝯuerſioneꝫ libertatis ꝯmutat. vnde fꝫ Ber. Gemina dulcedo exuberat in pctōre dñi ihū: vꝫ lōganimitas in expectādo: ꝛ facilitas in ꝯdonādo. Diu enim ſuſpēdit ſniam vltionis in ꝯtēnente: vt quādoqꝫ exhibeat gratiā remiſſiōis in penitēte: ſicut in hac chananea exēplificaꝝ in hodierno euāgelio. Cuius ſenſus moralis eſt: ꝙ aīa penitens corrigit mores carnalis vite: qñ poſtponit mundanā cupiditatē ꝛ carnis voluptatē mediāte gratie diue aſſiſtentia. Sꝫ qꝛ adhuc habet ſenſualitatē: quā dꝫ cuſtodire: ne diſſentiens a voluntate rōnis eundo poſt ꝯcupiſcētiam ſuā alios ſentiat inſultus tēptationum. Et ideo diuinum auxilium eſt inuocandū. Qđ ſi differꝝ ad tꝑs pp augmentū meriti ꝛ ꝓbationem: tamen in fine facit ꝓuentū. Et ſcḋm h̄ in euangelio occurrunt tres ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

p Rima eſt de pctōꝝ ad ꝑniaꝫ receptione: ꝛ continet tres ꝯcluſiones. ¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ tūc ds hoiem deſerit: qñ hō deum ꝯtēnens cadit in ꝓfundū vitioꝝ. qđ fit pp ingratitudineꝫ: que obſtruit

viam gratie: ⁊ vbi ipſa fuerit gratia non poterit locū inuenire. Unde Ber. dicit. Ingratitudo eſt hoſtis grē: inimica ſalutis: extermiatio meritoꝝ: virtutū diſpſio ⁊ pditio bñficioꝝ. Qualr aūt cadit hō: docet Iſi. d. Quibuſdam gradib⁹ incaleſcit oē pctm̄. Cogitatio nāqꝫ praua delectationē parit: delectatio ꝯſenſuꝫ: ꝯſenſus actionē: actio ꝯſuetudinē: ꝯſuetudo neceſſitatē. Hijs vinculis hō q̄ſi cathena vitioꝝ teneť aſtrictus: ita ꝙ ab illa euelli nequeqꝫ valet. Unde dicit apoſtolus legeꝫ peccati eſſe in mēbris noſtris: q̄ eſt ꝯſuetudo quā peccando ꝯcipimus: ⁊ nō ab ea cum velimus diſcedim⁹: qꝛ iaꝫ neceſſitatis vinculo ꝑ conſuetudinem tenemur. vñ dic idē. Poſtpoſita ſecuritate lugenduꝫ eſt ne dei ſecreto ⁊ iuſto iudicio deſeratur ⁊ ꝑdendus in ꝑtāte demonū relinquatur. vnde ieſus videns ſe non proficere rephenſione apud ſupſtitioſos phariſeos: ſed eos magis indurari. Egreſſus eſt. i. eos reliquit.

¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ quidaꝫ electoꝝ dimittunť diuina iuſtitia in erroreꝫ incidere peccati: ſed tamē miſeratione eius reducti denuo ꝯuertuntur: vt pꝫ de genere humano: qđ vt reduceret motus miſericordia nām humanaꝫ cū defectib⁹ aſſumpſit. Qđ ꝓbatur. Nam xp̄s venerat ad redimendū genus humanum: ſꝫ opus redemptionis ꝯgrue cōpleri non poterat niſi per paſſionem. Igitur debuit defectus ſumere ſꝫ q̄s poſſibilis fuit. vnde hebr. 2°. In eo in quo paſſus eſt in carne ⁊ tēptatus eſt. ſ. a diabolo potens eſt eis qui temptanť auxiliari: qꝛ in carne quam accepit multa ſeua paſſus eſt: nouitqꝫ ꝑ experimentū: que eſt tribulatio patientiuꝫ: ⁊ h̄ eſt qđ dicit: Egreſſus ieſus: a ſecreto ſue maieſtatis: ſeceſſit ꝑ aſſumptioneꝫ humāitatis: In partes tyri: ꝑ ſuſceptionē penalitatis q̄ ꝯſequiť humani generis totam ſpēꝫ. Tyrus. n. anguſtia interpretatatur. Et ſydonis: ꝑ procurationem ſalutis. Sydon interp̄tatur venatio: que duplex eſt: tꝑaliū ⁊ ſpiritualiū. Primā docuit fugere. Secūdam exercere. Unde Aug. i gloſa ad hebre. 2. Quō non dabit nobis bona ſua in celis: q paſſus eſt mala noſtra in terris? In quibus abundat naſci laborare ⁊ mori: ſꝫ tales merces xp̄s ꝯparauit ⁊ pro eis dedit nobis renaſci reſurgere ⁊ in eternum regnare.

¶ Tertia ꝯclō eſt: qꝛ gratia pnialis hꝫ efficaciam a merito paſſiōis xp̄i: ꝙ ſiłi modo ꝑ ipſaꝫ aīa peccatrix reduciť ad amicitiā dei. Ad quaꝫ reductionē requiruntur ſex in reducēdo ⁊ ſex in reducēte. ¶ Primo nāqꝫ requiritur in reducēdo cordis flexibilitas. Sūt. n. aliq i tm̄ duri vt ſicut ſaxa: nec ꝯpunctiōe: nec inſpiratiōe valeant imutari: ⁊ tales ſunt diſpoſiti ad eternaꝫ reprobationē. Eccli. 4. Cor durū male hēbit in nouiſſimo: ſed cor ductibile ſola inſpiratiōe ſeu ꝑdicatione flectitur ad pniaꝫ. Et hoc notať cum dr̄. Mulier. Mulieres. n. habēt cor magis ductibile ⁊ facilius ad pniam trahunť q̄z viri. vnde ſapien. Ubi nō eſt mulier ingemiſcit eger. ¶ Secundo reqritur cognitio ſceleris. Sunt. n. aliq peccatores q falſa opinione extimant ſe innocētes. Et ideo ſicut iſirmus ſe ſanuꝫ credens nolūt recipe medicinā pnie. Ihe. 2°. Dixiſti innocēs ⁊ abſqꝫ peccato ego ſum: Propterea dicit dñs in iudicio ꝯtendam tecū eo ꝙ dixeris nō peccaui. Sꝫ cognitio ſceleris diſponit ad amicitiaꝫ dei: qꝛ nullus de peccato penitet niſi pctm̄ in memoria reuocet. vñ apo. ꝑmo. Qui lapſus fueras memor eſto vnde excideris ⁊ age pniaꝫ. Et h̄ notatur cū dr̄. Chananea: ꝑpter latratus caninos quos hn̄t ſuggeſtio delectatio: ⁊ conſenſus in mēte peccatoris. Hos. n. beatus Anſel. in lib. de ſiłitudinibus cōparat triplici cani dicēs. Triplices canes inueniuntur. ſ. pōderoſus ⁊ acercatellus ⁊ imenſus. Hijs. n. tribus canib⁹ ſuggeſtio delectatio ⁊ ꝯſenſus ꝯparanť. ¶ Tertium eſt peccati depoſitio. Cōſuetudo. n. diuturna peccandi ita firmat habituꝫ malū ꝙ pōit in anima impoſſibilitatē conterendi quādo ꝯſumate ⁊ ꝑfecte eſt radicata. Pet. I. Siꝫ poteſt ethyops mutare pellem ſuā ⁊ pardus varietatem: ita ⁊ vos benefacere poteritis cū didiceritis malefacere. ſed vitium eſt ſtatim deponendum ne in ſe multiplicetur. vnde Gre. Peccatuꝫ qđ nō ꝑ pniam diluiť mox ſuo pondere ad aliud trahit. Et ideo dicit a finibus illis egreſſa tyri ⁊ ſydonis. Tyrus cupiditas mūdana. Sydon carnalis voluptas. Hec. n. multis occaſio ſūt ruine. Nōdum. n. erat in ea vitium inueteratum: ſicut in illis q peccata nunqꝫ dimittunt. Sed multos ꝑmittit diabolus exire de tyro ⁊ ſydone. i. de voluptate ⁊ cupiditate ꝑ pniaꝫ: ſꝫ adhuc retinet eos infra fines. Qui autem oīa deſerit ꝑ que appropinquatio facile fieri poteſt ad pctm̄. i. qui elongatur ab oibus: que occaſionem p̄ſtant peccando exire dr̄ finis tyri ⁊ ſydonis. i. cupiditatis ⁊ voluptatis. ¶ Quartū eſt infirmitatis reſeratio. Infirmitas enim latens eſt incurabilis. Et ideo ad hoc vt curetur

oportet vt latibulum eius oſtendatur: ſicut ad
deletionē peccati dteſtatio requiritur. Et ideo
oportet ꝙ per confeſſionem que quidem ē lu/
men veritatis manifeſtemur: ne morbo laten/
te vulnera putreſcentia incurabilia fiant. vnde
Aug. Confeſſio eſt ꝑ quam morbus latēs ſpe
venie aperitur. vnde Iſido. Si oſtendis o aīa
miſeriam tuam in ꝯfeſſione nude. Dabit tibi
dñs ſuam miſericordiam in remiſſiōe. vnde lȝ
hec mulier egreſſa ſit a finibus tyri ⁊ ſydonis
ꝓ̄ptitudine ſue voluntatis: tñ conqueritur ꝙ
eius filia infirmatur volens ꝑ ſceleris ꝯfeſſio/
nem obtinere grām remiſſionis. ¶ Quintū
eſt diuine clementie inuocatio. vnde dr̄. Cla/
mabat. Uñ ſanatio ſpūalis largitur a ſolo deo
Ipſe. n. cum ſit noſtre ſalutis actor debemꝰ ſi
bi reuerentiā quam exhibemus ei in oratione.
Et hec reuerentia ꝯfirmatur in humilitate no
ſtra: qua nos oſtendimus eo indigere: ⁊ nō de
bemus formidare ꝓpter peccata noſtra: qꝛ ds̄
non ſolū exaudit bonos ſed etiā peccatores nō
ex iuſtitia: ſed ex miſ̄icordia. vnde Augu. Si
peccatores nō exaudiret ds̄: fruſtra publicanꝰ
dixiſſet. Propitius eſto mihi peccatori. Uex
eſt ſi pie ⁊ perſeueranter petit neceſſaria ad ſa/
lutem. Unde in hac petitione tria pretendunt:
que ipetrant petita apud exaudientē. ¶ Pri
mo captat beniuolentiā eius potētiā alloquē
do dicēs. Dñe. ¶ Scdo iplorat eius clemen
tiā. Fili dauid. ¶ Tertio inſinuat indigentiā
Filia mea male a demonio vexat̄: ſenſualitatiſ
ſuggeſtione: delectatione: ꝯſenſu impetitur: a
quoꝝ latratibus nō valet euadere ſine auxilio
dei. ¶ Sextū eſt interceſſionis ſanctoꝝ ꝓcura
tio. Unde lȝ ſit petendum a deo principalr̄ ad
quem pp peccata accedere non poſſumus: ſal/
tem ſecundario ꝑ ſanctos petamus: vt detur fi
ducia pauidis: ⁊ hoc eſt qd dicit. Et accedētes
diſcipuli eius requirebant eū dicentes. Dimit
te eam. qꝛ clamat poſt nos. Cōpatientes eiꝰ. ſ.
miſerie. Inter alia. n. que precipue mouent ad
miſericordiam eſt grauitas infirmitatis: ſup/
plicatio cū lachrymis: ⁊ magnitudo clamoris
que tria fuerunt in iſta muliere: qua pp apoſto
li ꝯpaſſione moti dicunt. Dimitte illā ⁊c.

Secunda conſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt de penitentiū
reprobatiōe cū dr̄. Qui non rn̄dit ei
verbū. vbi occurrūt due ꝯcluſiões.
¶ Prima ē ꝙ dñs aliqñ differt audire pp. 4.
¶ Primo vt ꝑſuadeat aīe de malis exire: in
que ſe ꝓ̄cipitauit. ¶ Scdo vt innuat qꝛ nōdū
ꝑfecte orat: vt exaudiri dbeat. ¶ Tertio vt ex
difficultate ſaluatiōis ſibi magis caueat diligē/
tius cuſtodiendo receptam ſanitatē. ¶ Quar
to vt oſtendatur que pena ſit nō ꝯuerſis: ſi tan
ta difficultas eſt ꝯuerſis. Et ideo ſi non cito
exaudimur: Non tamen debemus reſilire ab
oratione: ſed conari vt ipedimenta amoueātur
Maximum ipedimentū eſt diffidentia: que
contrariatur fidei.

¶ Scda ꝯº eſt: ꝙ oratio īnititur ꝓ̄ncipalr̄ fi/
dei: qꝛtū ad efficaciā ipetrādi: qꝛ ꝑ fidē hȝ hō
notitiā oīpotētie diuine ⁊ miē: ex qbus orō i/
petrat qd petit̄. Et iō ſaluator ante eiꝰ exaudi/
tionē ꝓbauit eius fidē. An ſit va. i. nō ficta ⁊
mortua: q̄ ſine opibus ē: ⁊ h ad tp̄s credit: ſed
in tpe tēptatiōis recedit. Et ideo ficta dr̄: quia
fragilis ē. Nā fides va q̄ eſt credere veritati.
¶ Prio in hijs q̄ nō vident̄ laudabilis eſt ⁊
meritoria: pȝ cū ſit actꝰ virtutis. vñ Criſo. Fi
des ſctiſſime religiōis fundamētū ē. vnde ⁊ ꝑ
eundē religio ē appellata: qꝛ ꝑ eā vni deo reli/
gamus aīas nr̄as ad cultū diuinū vinculo fuiē
di: Hāc fidē ꝓbauit xp̄s: q̄ ad longanimitatē:
qꝛ lȝ xp̄s ſe excuſaret: ipſa tñ nō deſiſtit ſȝ ipor
tune inſiſtit. vnde lȝ patiētia ſuſtineat aliq̄ ma/
la pp bonū: ſi ex ꝓpinquo eſt: facilꝰ eſt: ſi ex re/
moto difficilius eſt: vnde differre bonū ſpera/
tū cauſat triſtitiā. Prouer. 14. Spes que dif/
fertur affligere aīā: ⁊ hoc ꝑtinet ad lōganimi/
tatē: quam ꝓbauit cum exaudire diſſimulauit
Unde longanimitas eſt certa expectatio diur/
na tam vtilitatis q̄ȝ honeſtatis boni prepara/
ti in futuro cū perpeſſione mali in preſenti or/
ta ex confidentia diuine bonitatis. Dicit igi/
tur. Non ſum miſſus niſi ad oues que perie/
runt domus iſrael. Que perierunt: ſcilicet per
infidelitatem. Pſalmi. Erraui ſicut ouis que
perijt. Hec miſſio fuit per gratiam in mente.
Pſal. Miſit verbum ſuū ⁊ ſanauit eos. Do
mus iſrael eſt fidelis aīa que dñȝ ſpeculatur ꝑ
bonā fidē. Oues ſunt pure cogitatiões ⁊ mū/
de affectiones: que tunc perire dicuntur: quā/
do ꝑ temptationē diſſipantur. vnde huiuſmo
di aīa: quam temptatio vexat habȝ adiuuari ne
ſuccumbat: Ideo illa venit ⁊ adorauit eum di
cens. Iam non petit a demonio filiā liberari
ſȝ ſe adiuuari vt poſſit dicerere illud pſalmiſte
Niſi dominꝰ adiuuat me ⁊c. Unde illa venit
magis prope ⁊ ſecuta eſt eum: quia ante a lōge

clamabat: ⁊ adorabat. d. Dñe adiuua me: per
potentiam: q2 tu es dñs: miſere p miſericordiā
q2 tu es fili⁹ dauid. ¶ Tertio ꝓbat eius fidē
quo ad humilitatem. Qui reſpondens ait. Li
cet. n. xp̄s eā obiurgaret tñ ipſa humilr̄ reſpō
dit. Humilitas. n. ſm Aug. eſt quedā men
tis incuruatio: corā deo noſtras petitiones fa
ciens exaudibiles. vnde iudith. 9. Humiliū
⁊ manſuetorum ſemper tibi placet deprecatio.
¶ Hec aūt icuruatio cauſatur p̄ ex intuitu nr̄e
ꝯditōis. vnde Job. Putredini dixi ⁊ cetera.
¶ Scd'o cauſatur ex intuitu cōditoris in quo
nullus eſt defectus. vnde cōparatione ei⁹ ma
gis apparent defectus noſtri. Job vlti. Nunc
oculus meus videt te: iō me rep̄hendo. Ber.
Nunquā ſe melius reprehendit mens huma
ne imperfectionis: q̄ȝ in lumine vultus tui i ſpe
culo diuine viſionis: vnde ſaluator obiurgatio
ne ꝓbans eius humilitatē r̄ndit. Nō eſt bonū
q2 ꝯtra ordinē iuris ⁊ etiam nature. Sumere
panem filiorū. Panis filiorū eſt vexatio tribu
lationis cū adiutorio dei: q2 ſicut nutritur cor
pus pane: ita virtus ꝑficitur i tribulatiōe: Ad
hebr. 12. Que extra diſciplinā ſunt: non ſunt fi
lij ſed adulteri. Canes ſūt luxurioſi ⁊ voluptu
oſi. Que ſicut canes latrant ⁊ ſibi lapides pro
iectos mordent. Ita in tribulationibus impa
tientes remurmurant. Et ideo canes ſunt re
putandi: ⁊ per ꝯñs hoc pane veſci ſunt indigni
Nam panis non ꝯceditur niſi filijs ⁊ dignis.
vnde eccli. 9. Vir ſapiens non murmurabit.
Sed quaſi de exenio gratias aget: q2 donū
dei eſſe intelligit. At illa dixit. Etiam dñe ⁊c.
Ecce humilitas mulieris que tāto plus magni
ficatur: q̄ȝto maior fuit obiurgatio. Que quan
ta fuit: p3 ex tribus: q2 nō filia: nō pane digna:
ſed potius catula eſt vocata. Totū ꝯceſſit muli
er. vnde ſeq̄tur: Etiā dñe: q̄ſi diceret. Verū eſt
dñe qd' tu dicis. Panes. i. grauiores tēptatio
num ꝑcuſſiones debentur filijs ⁊ iuſtis. Sȝ
catelli. i. imperfecti edunt. Micas. i. exēpla mi
norū tribulationum recipiunt gratanter ꝓ mo
do ſuo poſſibili. vnde neceſſe eſt in iuſtis ma
iora exēpla tribulationum p̄cedere qbus mino
res valeant lenioribus informari.

Tertia conſideratio.

Tertia ꝯſideratio eſt de fidei eius ap
probatiōne: dñs. Tunc r̄ndens ihs
ait. O mulier: vbi occurrūt. 3. ꝯ°es.
¶ Prima ꝯcl'o eſt: q2 ad magnitudinem fidei
ꝑfecte ꝑtinent ſeptē. ¶ Primū eſt: vt ſit ꝑme
veritati innixa: ſicut fides moyſi: qui ſe nega
uit filium filie pharaonis: magis eligēs affligi
cū populo dei: q̄ȝ tp̄alium habere iocūditatē.
¶ Scd'm q2 ſit caritate formata ſicut magdale
ne: cui dimiſſa ſunt peccata multa: quia dilexit
multū. ¶ Tertiū q2 fiat bōa volūtate feruida:
vt hic dicit. O mulier. ¶ Quarto q2 ſit bonis
opib⁹ ꝓbata ſicut fides ꝯfeſſorū. ¶ Quito q2
ſit fortitudine roborata: ſicut fides martyrum.
¶ Sexto q2 ſit obedientia decorata: vt fides ha
brae. ¶ Septimo q2 ſit humilitate ſubiecta: vt
fides beate virginis que ait. Ecce ancilla dñi.
¶ Et nota q2 fides magis innititur auctorita
ti q̄ȝ ratiōi. Quia ſȝ Greg. Fides nō h3 me
ritum: vbi humana ratio p̄bet experimentū.
Et hoc eſt qd' dicit. O mulier magna eſt fides
tua. Si ꝯſideremus laudatorē: ſic laudata eſt
maior: q2 iſte eſt ſaluator. Rō. n. qui ſeipſum
ꝯmendat ⁊c. Si laudatā magna eſt fides eius:
q2 mulier humilis. Si rōnem laudis: q2 fides
magna ⁊ ꝓbata multiplr̄. Ideo dicit. O mu
lier fragilis corpore nō mēte. Unde magna ē
fides mulieris: q2 magnā ꝯfidentiā h3 de dei
virtute. vñ treno. 3. Noui diluculo q2 magna
eſt fides tua.
¶ Scd'a ꝯcluſio eſt: q2 per fidē oīa poſſibilia
ſunt credenti. ſ. pertinentia ad ſalutē: ⁊ hoc no
tatur cum dicit. Fiat tibi ſic vis: Gloſa. Pro
mēſura fidei q2 credidit eum oīa poſſe: indicat
ꝑ fidem meruiſſe cui ſicut credit ita fit: ſȝ tamē
gr̄a mediāte: q2 in puris nālibus voluntas nō
meret. ¶ Primū p3. ſ. q2 gr̄a mediante: quia
nullū agēs poteſt ꝓducere effectū excedentem
ꝓpriam virtutē: niſi adſit altior virtus: ſȝ cre
dulitate oīa ad ſalutem ꝑtinentia mereri ē effe
ctus excedens nālem virtutē voluntatis. Igi
tur talē effectum ſine altiori virtute ꝓducere nō
poteſt. Hec aūt virtus eſt gr̄a: que ē p̄ncipiū
ꝓductiuū actus meritorij. vnde apl's. Iuſtifi
cati igitur gr̄a ipſius per fidem: heredes ſimus
ſm ſpē vite eterne. vnde Ihero. Credulitas
noſtra infirma eſt niſi inixa fuerit adiutorio dī
Fides cū lachrymis optata vota capit: Fiat ti
bi ſicut vis: q̄ſi diceret ſȝ Iſido. Sicut homo
liberi arbitrij ꝯditus ſua mente ſponte diuertit
ſe a deo: ita ex ꝓpria mentis reuerſiōe credēdo
recurrit ad eum: ita vt libertas agnoſcatur ar
bitrij per propriam voluntatem ⁊ beneficium
gratie per acceptam fidei veritatem.
¶ Tertia cōcl'o eſt: q2 p̄mium fidei eſt curatio
ſpūalis. vñ ait. Sanata ē filia eius ex illa hora

quaſi diceret: ꝙ bonis meritis pcedentibus ad pfectionē tantam ꝓmouetur: ꝙ a vexatione fomitis liberatꝰ: ꝛ dince rōnis ſenſualitas ſubijcitur: ꝛ demoniū exit: cuꝫ ꝓualente grā malitia fomitꝭ virtutē amittit. vbi occurrūt. 4. docuª.

¶ Primū eſt: ꝙ fides eſt multū meritoria pꝫ qꝛ actus noſtri ſunt meritorij inquantum ꝓcedunt ex libero arbitrio: moti a deo per gratiaꝫ vnde oīs actus ſi fulcitur libero arbitrio ꝛ ſi ſit relatus in deū poteſt meritorius eſſe: ipſuꝫ aūt credere eſt actus mentis aſſentiētis veritati diuine ꝛ imꝑio voluntatis: a deo mote ꝑ gratiaꝫ ꝛ tunc ſubiacet libero arbitrio in ordie ad deū Unde actus fidei poteſt eſſe meritoriꝰ qḋ patꝫ hebr. 12. Sācti ꝑ fidē vicerūt ꝛc. Eſt probata vnde dicit. Sanata eſt. Gloſa. Probatur fides domini duꝫ ſanitas ſequitur ſerui.

¶ Scḋꝫ documentū eſt: ꝙ illi ſoli curanꝰ qui ſunt filij ꝑ imitationē. Ratio ē: qꝛ ratio amicitie eſt ꝙ ds pioꝝ vota exaudit: ꝗ ita a dei amicitia declinat nō exaudietꝰ. Yſa. ꝑ. Cū multiplicaueritis orōnes nō exaudiā ꝛc. Tales. n. ſūt filij qꝛ faciūt voluntatē patris. ſ. ꝑ imitationeꝫ: qꝛ hec eſt volūtas dei ſctificatio vr̄a. vnde dr̄. Filia eiꝰ. Glo. ꝑ imitationeꝫ p̄rīc volūtatis.

¶ Tertiū documentū eſt: ꝙ ꝑ fidē qs ꝯſequitꝰ duplicē ſanitatē. ſ. ſpūalē ꝛ eternalē. Uñ glo. ſup illud pſal. Qui ſanat ꝯtritos corde. dicit h in tempore ꝛ in futuro plenarie.

¶ Quartū documētuꝫ eſt: ꝙ ſolū poſt paſſionē xp̄i erat ꝯgruū tꝑs ad recipiendū ſanitateꝫ. vnde dicit. In illa hora: Rō qꝛ inimicis nulla debetur cura: ſꝫ ante paſſionē xp̄i eramus inimici: ꝛ ꝑ mortē eius facti ſumꝰ amici: ꝛ ꝑ ꝯñs nobis debetur cura ſanādi. vñ apl's. Cuꝫ inimici eſſemus recōciliati ſumus ꝑ mortem filij eiꝰ. vñ dr̄. Ex illa hora. Oportunū erat tꝑs ſanādi nos. vñ Aug. Illa fides ſana eſt: ꝗ credimus nullū hominē liberari a ꝯtagio mortis niſi per mediatorem ieſum chriſtum. Quaꝫ fidem nobis concedat ieſus. Amen.

¶ Feria ſexta dominice p̄me quadrageſime. Sermo quadrageſimus nonus.

Rat dies feſtus iudeoꝝ ꝛ aſcendit ieſus ierosolimam. Iohis. 5. Scḋꝫ ꝙ dicit Iſido. de ſūmo bono. Nullus deſpare dꝫ etiā ſi circa finem vite ad penitentiaꝫ conuertatur. Unūquēqꝫ. n. deus de ſuo fine non de vita ꝑpetrata iudicat. Multi ergo ſuperne gratie reſpectu in extremis ſuis reuertūtur ꝑ pniam ꝛ quecūqꝫ mala geſſerunt quotidianis fletibus purgant: atqꝫ in bonis factis male geſta ꝯmutāt. Quibus totū iuſte qḋ deliquerant ignoſcitur: qꝛ ipſi qḋ male geſſerūt cognoſcūt penitēdo: ſicut nobis in hoc euāgelio exēplificatur i curatiōe vnius. Unde ſenſus moralis eſt: ꝙ ꝑ iſtos infirmos diuerſitas peccatoꝝ deſignatur nobis: vnus tñ curatur ꝑꝑ vnitatem fidei. Si ergo volumus ad veram vnitatem aſcēdere cū xp̄o: opꝫ ꝙ hoc nunc fiat in die gratie que dicitur dies iudeoꝝ. i. penitentiū: quia illuminati ꝑ fidē ꝯfitentur ſuā infirmitatem ꝛ dei laudē. Hic dies. n. eſt dies ſpūalis reſpectu ratiōis: in qua ꝑ pniaꝫ que ꝑ piſcinam deſignatur homo timore filiali ꝗ per angelū intelligitur fulcitus aſcendere. i. reſurgere poteſt d culpa ad gratiā: de gratia ad gloriā. Ad quem aſcenſum requirit aſcenſus voluntatis plenarie ꝯfidentis: qꝛ lꝫ ieſus ꝑꝑ cogitationuꝫ turbā aliqñ declinet: tñ exiſtente ſpirituali imagine i tēplo mentis ꝛ ſollicitante ꝓ emendatione vite ꝯſolatur ꝛ nunqꝫ deſerit ſic ꝑſeuerantes: ꝛ ſm iſtam ſnīam in vniuerſali occurrūt nobis quatuor conſiderationes. ¶ Prima modum curandi inſinuat: ꝛ h in ieſu aſcenſione. ¶ Secunda curationē exēplificat in ſaluatoris piaviſione ibi. Jeſus aūt cū vidiſſet. ¶ Tertia calumniā inuidentiū refutat: ꝓpoſitaꝫ malicioſe ibi. Dicebant ergo iudei. ¶ Quarta conſolatꝰ ieſus calūniatuꝫ virtuoſa aīe informatiōe ibi. Jeſus autem declinauit ꝛc.

Prima conſideratio.

Irca p̄am ꝯſiderationē ſūt. 8. ꝯᵒes.

c ¶ Prima eſt: ꝙ ꝑ peccatū nā quadrupl'r vulneratur. ¶ Primo languore ꝗ eſt impotentia ad ſurgendū. ¶ Scḋo cecitate que eſt error intelligendi. ¶ Tertio claudicatiōe que eſt ꝓnitas ad malū. ¶ Quarto ariditate ꝗ eſt difficultas opandi bonū. Uñ dr̄: ꝙ ibi erat multitudo languētiuꝫ: cecorum: claudoꝝ: ꝛ aridoꝝ expectantiū: qḋ declaratur. ¶ Primo īpotētia ad ſurgendū ꝯtingit ex lōga infirmitate: que dr̄ lāguor: ꝛ ꝑtinet ad ſupbiā: ꝛ inuidiā quā ſequūtur inflatiōes: iactātie: inobedientie: ꝯſpirationeſ: rixe: deſꝑationes. ¶ Scḋo. Nā error intelligēdi eſt cecitas icognitiua ne videāt eterna ſupplicia: ne terreantꝰ

quibus merito terrentur. Hanc ꝯſequuntur crudelitates: ſuſpiciones iudicij: temeritates varie: opinioẽs ꝓphane: ꝛ vboꝝ nouitas ꝛc.

¶ Tertio, ꝑnitas ad malũ: ꝛ difficultas ad bonum attendunt. Scđm ꝯcupiſcentiã carnis ꝛ oculoꝝ: ſm ꝯcupiſcentiam carnis ſequũtur deſideria: ocia: negligentie ꝛ ꝯſimilia. Scđꝫ concupiſcentiam oculoꝝ ſequuntur rapine: calumnie: ꝛ actiones: queſtus: ꝛ acceptiones perſonarum. ¶ Quarto. Nã difficultas operandi que per ariditatem intelligitur: contrahitur aliquando ex fomite: aliqñ ex ꝯſuetudine.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ quatuoꝛ ſunt que huiuſmodi vulnera faciũt putreſcere. ¶ Primum eſt recidiuatio: quando aliquis lꝫ cito cõuertatur: tamen ſtatim poſt ꝯuerſionem labit. vnde Jhero. 3. Non eſt qui iudicet iudicium tuum ad alligandũ curationem tuam. ¶ Secundũ ꝯſuetudo: qꝛ ſicut ex actibus virtuoſis generantur habitus virtuoſi: ita ex actibꝰ malis vitioſi. vnde Luc. 4. dicitur de illo qui incidit in latrones: per queꝫ intelligitur peccatoꝛ quia ꝑ peccatum expoliatur de bonis gratuitis ꝛ vulneratur in bonis naturalibus. ¶ Tertiũ eſt deſpatio: qꝛ viſis plagis ꝛ periculis iminẽtibus deſpat: ſicut Judas ꝛ ſaul. ¶ Quartum eſt negligentia. Sicut vulnus cui non imponitur moꝛ remedium fit incurabile: ſic peccatũ putreſcit ſi negligẽt cura. Grego. Peccatũ qđ ꝑ pniam non diluitur ꝛc. vnde hij infirmi dicuntur iacere: qꝛ ſm glo. Qui carnali cõſuetudine delectatur difficile ſurgit: ꝛ quem ꝯſuetudo male conſcientie premit.

¶ Tertia concluſio eſt ꝙ vulnus tãto curatur difficilius quanto penetrat profundius: qđ autem ſiſtit quaſi in ſupficie cutis facilius curat. Hoc etiaꝫ pꝫ de peccato: vt pꝫ in eius ꝓgreſſu. Nam peccatum incipit in cogitatione: ex q̃ ſequitur delectatio: ꝛ quaſi in ſuperficie ẽ vulnus: deinde fit moroſa delectatio ꝛ deinde trãſitur ad ꝯſenſuꝫ: de conſenſu ad opꝰ: de opere ad ꝯſuetudinem operandi: ꝛ ſic ꝓfundat vulnus. Et hoc eſt qđ dicit. Erat autẽ quidã homo. ſ. magnis ꝛ mltis peccatis preſſuſ. Triginta octo annos habens. Glo. i. duo minus de quadraginta: qui numerus conſtat ex quatuoꝛ ꝛ decẽ ꝛ ſignat pfectioneꝫ opeꝝ in decem pceptis legis: ꝛ quatuoꝛ euangeliſtis. A quo duo minus hꝫ qꝛ caritate dei ꝛ proximi caret: Et iõ nihil habuit: qꝛ ſm Aug. de ciuitate dei. Oia bona ſine caritate non ꝑducunt ad deum: ꝛ caritas etiã ſi eſſet ſola ſine alijs nos ꝑducit: imo eſt donum omnia perficienſ: quia ſine caritate poſſunt eſſe ſed non prodeſſe.

¶ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ xp̃s ſanat has infirmitates. ¶ Primo languido dando ſpũalem foꝛtificationẽ. Languidus. n. vocatur q paſſionibus ſubijcitur que ſunt quedaꝫ egritudies anime. vnde dauid petit ab hijs liberari dicẽs Miſerere mei dñe qm̃ infirmus ſuꝫ. ¶ Secundo xp̃s ſanat cecũ ꝯferendo ſpũaleꝫ illuminationem. Et bene cecitas ſeqtur ad languoꝛẽ anime: qꝛ hoies ſubiecti paſſionibus non poſſunt cernere verum. ¶ Tertio xp̃s ſanat claudos: largiẽdo ſpũalem rectitudineꝫ volũtatis. Dicũtur autẽ hoies claudi q timoꝛe male humiliante: ꝛ amoꝛe male inflãmante inclinant: vt ſunt acceptatoꝛes pſonaꝝ. ¶ Quarto ſanat aridos eis largiẽdo ſpũalem impiguationem. Aridi. n. dicuntur in quibꝰ ex ſiccitate ois pinguedo deuotionis deficit.

¶ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ ſanatio talis fit ꝑ perfectaꝫ pniam: que nobis ſignatur per piſcinam. Hec piſcina hꝫ quinqꝫ porticus. ¶ Primus porticus eſt ꝯſideratio virtutis: pnie: ꝛ eiꝰ efficacie: que oia reſtaurat ꝛ ꝯſtituit hoies in ſtatu inocẽtie: de quo geñ. 40. Adhuc tres dies. ſ. contritio: ꝯfeſſio: ſatiſfactio: ꝑ quos recoꝛdabit pharao miniſterij tui. i. pnie pfecte. ¶ Secũdus porticus eſt ꝯſideratio: ꝙ poſt moꝛtẽ non eſt locus pnie. Eccleſi. 9. Quodcũqꝫ pot manus tua inſtanter opare: qꝛ nec opus: nec ratio nec ſcia: nec ſapia erũt apđ inferos quo tu ꝓperas. ¶ Tertius porticus eſt hoꝛroꝛ eterne pene: vel diſcretio diuine iuſtitie. Job. 9. Verebar oia opa mea ſciens quia non parcis delinquenti. ¶ Quartus porticus eſt exemplũ ſaluatoris chriſti. De quo pme Petri. 2. Chriſtus paſſus eſt ꝑ nobis: vobis relinquẽs exẽplum. ¶ Quintus porticus eſt piculuꝫ moꝛe ꝛ dilatiõis. Eccli. 5. Ne tardes ꝯuerti ad dñz ꝛ ne defferas. Et hoc eſt qđ dicitur. Eſt autẽ ꝓbatica piſcina quinqꝫ porticus habẽs. Glo. Probatica piſcina dr̃: qꝛ abluebantur in ea cadauera hoſtiaꝝ. Magiſter in hyſtoꝛia dicit: ꝙ piſcina dicitur aqua collecta ex pluuialibus aqſ ſic penitẽtia eſt ſpiritualis piſcina: in qua oues id eſt cogitationes: ꝛ opationes: ꝛ affectiones purificantur aqua pluuiali lachꝛymarum. vnde pſalmiſta. Lauabo ꝛc.

¶ Sexta ꝯclo eſt: ꝙ hec pnia efficaciaꝫ habet a merito paſſiõis xp̃i qui ꝑ angelũ figuratur:

q2 oīs xp̄i actio ⁊ paſſio fuit meritoria ꝓ oībus ſufficiēter: ſed efficaciter ꝓ p̄deſtinatis. ¶ Ratio p̄mi eſt: q2 nullus actus eſt meritorius niſi ſit deo acceptus: ſed actus paſſiōis xp̄i fuit deo acceptiſſimus et̄ ꝓ oibus efficaciter: tn̄ ꝓ predeſtinatis: q2 volēs ordinate prius alicui vult finez q̄ȝ ea que ſunt ad finē deus eſt ordinatiſſime volēs: ſed ſicut ordinatio eoꝝ q̄ ſunt ad finem p̄ſupponit ordinationē finis: ſic meritum qđ fuit p paſſionez: p̄ſupponit p̄deſtinationez electoꝝ ad gloriā: ⁊ hoc eſt qđ dicit. Angelus aūt. Glo. Angelus filius dei latēs in carne inter iudeos q moti ſunt doctrinis eius: cui⁹ morte ſanant̄ oēs in vnitate ecclie. Et ideo ſicut aq̄ iſta nō habebat virtutē ſanatiuā ex nā ſua ſ; ex aliq̄ virtute occulta. ſ. ex angelo q deſcendebat in piſcinā: ſic grā pnialis efficaciā h; a paſſiōe xp̄i: q in Yſaia dicitur angelus magni cōſilij. ¶ Scđo ſicut hec aqua hāc virtutē nō h; continue: ſ; determinato tpe: ſic pnia ſoluȝ in hoc tpe gratie efficaciam h; ⁊ non tpe nature vel legis: nec poſt habebit. vnde dicit. Scđ; temp⁹ ¶ Tertio angelus nō videbat̄. ſ; motus aque ſic remiſſio culpe que eſt effectus penitētie nō corporaliter videtur: ſ; motus aque: id eſt mutatio vite peccatricis ſtatu perfectionis ppendi tur in lachrymis contritionis. Et ideo dicitur mouebatur aqua. ¶ Quarto ſicut virt⁹ aque finita erat: finitū habens effectuȝ: ſic meritum paſſiōis xp̄i fuit finitū formal'r. Patet q2 meritum xp̄i fuit p paſſionem: ſ'm qđ erat volita: ſed volūtas chriſti que meruit non fuit formaliter infinita: ſed bene voluntas verbi fuit formaliter infinita. Hac autem voluntate nō potuit mereri: quia deus non poteſt mereri. Itē natura humana in chriſto quantumcūq; ſit vnita verbo tamen eſt finita. Item cauſe meritorie i xp̄o fuerūt finite. ſ. grā ⁊ volūtas. Igit̄ ⁊c. vnde dicit q̄ non ſaluabat omnes ſed vnuȝ. ¶ Septima ɔcl'o eſt: q̄ paſſio xp̄i nō ſolū preſtat pnie virtutē ſanatiuaȝ: ſed etiā apit nobis paradiſi ianuam. Qđ patet. Nam ianua paradiſi dicitur clauſa p ſimilitudinez: inquantū eſt aliquod obſtaculum prohibens ab introitu paradiſi. Obſtaculum eſſe poteſt duplex: vnū p peccatuȝ actuale: aliud p peccatum originale ¶ Primū qdē obſtaculuȝ non eſt cōe oibus ſed tm̄ peccatoribus: ſed ſecūduȝ eſt cōe oibus: ⁊ hoc qdeȝ obſtaculū auferri non potuit: niſi p eum cuius operatio in totam naturaȝ potuit. ſ. xp̄m. Et ideo ipſe nobis q̄ȝtum ad h̄ aptionez ianue meruit q̄ȝ p peccatum primi hominis toti vitiate nature clauſerat. vnde ante xp̄m nullus in paradiſuȝ intrauit: quia ſancti patres ad limbum deſcenderunt: ſed poſt paſſionem paradiſum intrauerunt. Sicut dicitur Luce. 23. Hodie mecum eris in paradiſo. Unde dicit. Aſcendit ieſus hieroſolimam: q2 infuſio gratie penitentialis quam meruit p xp̄i paſſionez per quaȝ deus aſcendit in animam reconciliat eā deo: eo eſſe q̄ in contritione fit remiſſio peccatorum ⁊ pax ad deum. ¶ Octaua cōcluſio eſt: q̄ ſolū reſeratio ianue paradiſi p̄ſto nobis eſt in h̄ tpe in quo recōciliati ſumus patri per mortem filij. vnde l; deus alium modum potuiſſet habuiſſe noſtre reconciliationis q̄ȝ per morteȝ filij que eſt ſecūdaria cauſa et meritoria: deus aūt cauſa primaria ⁊ h̄ de potētia abſoluta ſi hoc ordinaſſet: ſi hoc magis ordinauit p mortē filij fieri. tn̄ vt propter h̄ oſtenderet ſūmam dilectionē ad hominez: tuȝ vt ex hoc p amorē euȝ traheret: tum etiā vt iſta ſatiſfactio eſſet efficacior ⁊ excellentiori mō fieret. ſ. per talem qui erat infinite diligibilis et p conſequens actus eius in infinitum acceptabilis. vnde hoc tempus reconciliationis exp̄mitur cum dicit̄. Erat dies feſtus iudeoꝝ. i. penitentiuȝ que tunc feſtinant q̄ñ exhibitioni bonorum operum inſiſtentes fidei ceſſant a peccatiſ vnde pſal. Conſtituite diē ſolēnem ⁊c.

Scđa ɔſideratio

Circa ſecundam conſiderationem occurrunt octo documenta.

¶ Primum documentū eſt: q̄ quia eſſentia diuina continet in ſe virtualiter omnium reꝝ notitiam: ſemper p̄ñs eſt diuino intellectu: ſequit̄ q̄ deus cognoſcit omnes noſtras cognitiones ⁊ affectiones: et actiones in eſſentia ſua rep̄ſentatas: q2 vt ait apoſtolus ad hebreos. Omnia nuda et apa ſunt oculis eius: et iđ homo in turpibus qbuſcūq; cognitiōib⁹: vel factis debet verecundari pluſq̄ȝ: ſi hominem haberet intuitiue penitentem.

¶ Secundum documentū eſt q̄ q̄ȝuis deus vno ſimplici actu cognoſcat bonum et maluȝ. maloꝝ tn̄ nō eſt cā: q2 nō cognoſcit iſta per ſuū beneplacituȝ: vt ſint niſi pmiſſiue: tn̄ inq̄ȝtuȝ ſunt corruptiua bonoꝝ. Et iđ talia mala volūtati defectiue ſunt attribuenda: et hoc eſt quod dicit. Hunc autem cum vidiſſet iacentem ⁊c. In peccatis. ſ. pmiſſiue ſed ex parte ſui defectiue quia reſurgere non valuit: vnde pſalmus.

Vidit omnes filios hoīum. Glo. Vidit miſericorditer: nō peccata qbus auertit faciem: ſed omnes filios hoīum. i. qui nouam vitā volūt aſſumere: ⁊ iſta renaſci eos erigere patus eſt.

¶ Tertium documentū eſt: ꝙ deus duplici oculo videt: dextro ⁊ ſiniſtro. Dextro reſpicit bonos oculo mīe: ſed malos oculo ſiniſtro indignationis ⁊ iuſtitie. Miſeratio autē reſpicit miſeriā. vnde ꝯgruum eſt: vt oculo miſericordie reſpiciat eum metuentes. Juſtitia aūt ſm vnam ptem eſt punitio maloꝝ de ſe pſumentium: ⁊ de ſuis meritis. Et ideo congruum eſt vt eos ocl'o ſiniſtro punitōis reſpiciat. vñ glo. ſup illō pſal. Et ne ex infirmitate tua diffidas oculi dñi ſuper iuſtos. i. reſpectus mīe dei.

¶ Quartum documentū eſt: ꝙ ad ꝓgreſſum huius curatōis requiritur aſſiſtentia gratie ⁊ aſſenſus liberi arbitrij: qꝛ ſine gratia volūtas nō pficitur: nec ſine voluntate gratia perficit.

¶ Primum pꝫ. ſ. de gratia. Nam ſicut videmus in naturalibus nulla res pōt ꝓducere effectum excedentē ſuam virtutem actiuā: ſed ſolum pōt ꝓducere effectum ſue nāe ꝓportionatum: ſic impoſſibile eſt hoīem facere opa meritoria: niſi aſſit altioꝛ virtus: ⁊ illa eſt gratia.

¶ Scðm pꝫ de libero arbitrio. Nam in poteſtate liberi arbitrij eſt habitam gratiā ꝯſeruare vel amittere. Sꝫ qꝛ in omni ope bono ſunt tria. ſ. velle: poſſe: ⁊ ſcire. Sꝫ vbi eſt volūtas nō pmittit deus deeſſe poſſe ⁊ ſcire. Volūtas autē bona eſt tante virtutis: ꝙ ad alia duo gratia eiꝰ attrahimur. vnde reqrit deus ab homine: vt q̄ꝫtum in ſe eſt: ſuam offerat deo voluntatem: cui inſpirat bonitatem: ſapientiā: ⁊ potentiam: vt bonum ꝓpoſitum poſſit ⁊ ſciat pficere: ⁊ vt habeat diſcretionem diſcernendi bonum a malo. vnde Ber. Libero arbitrio ſaluatur opus. tolle libeꝝ arbitrium: ⁊ non erit q ſaluet. Opus h̄ ſine duobus fieri non poteſt. Vno a quo fit. Altero cui vniuerſal' quo ſit: deus auctoꝛ ſalutis eſt: libeꝝ arbitrium capax eſt: nec dare illā niſi deus: nec cape hoc niſi liberum arbitrium pōt. Et ita gratie opanti ſalutem coopari dicitur libeꝝ arbitrium: dū ꝯſentit: ⁊ dum conat̄. Et h̄ eſt: ꝙ dicit̄. Et vt cognouiſſet ꝙ iam multum tpis haberet motus miſericordia. ſ. ſup multitudine ⁊ magnitudīe dicit ei. Vis ſanus fieri? Glo. interlinearis. Incitat eum dñs ad fidem: ⁊ non niſi volens dꝫ fieri ſanus. ¶ Quintum eſt: ꝙ in omni iuſtificatione impij opꝫ ꝙ ſit duplex motus liberi arbitrij. Vnus quo tendat in dei iuſtitiā: ⁊ alius quo deteſtet̄ peccatum. Nam iuſtificatio impij eſt qdam motus: q̄ humana mēs mouet̄ a deo a ſtatu peccati ad ſtatū iuſtitie. Simil'r opꝫ ꝙ mens humana dum iuſtificat̄ per motū liberi arbitrij recedat a peccatis ⁊ accedat ad iuſtitiam. Acceſſus aūt ⁊ receſſus in motu liberi arbitrij accipiunt̄ ſm deſiderium ⁊c. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Domine hoīem nō habeo: vt cum turbata fuerit aqua ⁊c. q. d. Inualidus ſū ex puris nālibus ad merendū: ⁊ etiā non hēo gratiam: quam hō xp̄s mihi meruit ſua paſſione. Et ideo dum ego ſine gratia conoꝛ ſurgē: ſenſualitas que eſt alia differens a gratia: ꝑuenit me impediens a ſalute. Et h̄ eſt ꝙ dicit gloſa Amb. ſup illō Ro. 7. Velle aūt adiacet mihi perficere aūt bonum nō inuenio. q. d. Juxta carnem iacet velle meum: ⁊ geſcit impotens pſone ſurgere ad bonum operandum.

¶ Sextum eſt: ꝙ huius curationis ꝓgreſſus habet ſe in triplici gradu. ¶ Primus eſt peccatum deſerere. ¶ Scðs eſt ipſum expiare. ¶ Tertius eſt in opibus virtuoſis exercitare

¶ Primus igit̄ gradus eſt peccatū deſerere cum dicit̄. Surge. vnde lꝫ multiplex motiuū ſit quare cito ſit ſurgendum: ꝓ preſenti tamen eſt duplex motiuum. Vnum qꝛ cito ſurgens plus meret̄. ¶ Ratio eſt. Nam ſicut ꝓficiēs in actu pp habitum ꝯtinuatū longe plus acqrit: q̄ꝫ alius per actum diſcontinuatum: ſic etiā qui cito ſurgit. Nam cito reſurgenti cito etiā reuiuiſcunt opera mortificata: ⁊ plus de merito ſeqtur plus de pmio. ¶ Secundus eſt: qꝛ in mora eſt piculum. Nam penitētia ſera raro eſt fructuoſa: quia fit frequenter timoꝛe ſeruili: non filiali. ¶ Item qꝛ vehemens doloꝛ impedit vſum rationis in morte: ne habeat de peccato ſufficientem diſplicentiam. ¶ Scðs eſt ipſum expiare: qđ fit p vite aīalis refrenatōēꝫ Nam per ipſam homo ſequit̄ delectatiōes coꝛporales: quibus meritū impedit̄: ⁊ in vita ſpirituali retardat̄. Talis aūt refrenatio fit p opa penalia ſatiſfactionis: qꝛ ſatiſfactio eſt operatio exterioꝛ laborioſa et penalis: voluntarie aſſumpta ad puniendum peccatum cōmiſſum: et ad placandam diuinam offenſam. Qđ autē ſatiſfactio fit per opera penalia: duplex eſt ratio qa ibi eſt infirmati curatio. Infirmus autem per delectationis calorē ꝯuenienter curatur per penalitatis algorē. ¶ Secunda qꝛ ibi eſt debiti redditio: et qꝛ peccatoꝛ eſt debitoꝛ pene: iō hanc

tenetur reddere. vnde dr̄. Tolle grabatū tuū idest peccati delectationē: qđ fit p satiſfactionē

¶ Tertius est de virtute in virtutē proficere. vñ cū btitudo ſit pmiū virtutū: opꝫ nos multis operibus meritorijs ſeu virtuoſis inſiſtere: vt beatitudinē ingramus: qꝛ vt ait ſapiens. Opanti iuſtitiā merces fidelis: qꝛ oparij merentes opantur vſqꝫ ad vltimū nūc pmiatiōis Ratio: qꝛ in illo nunc qs pmiatur: quo nō poteſt ſe auertere ponēdo obicē: ſed illud nunc ē illud in quo terminat meritū ⁊ pmiū incipit. Qđ āt in iſto nūc qs pmietur: i quo nō poteſt ſe auertere a deo: pꝫ: qꝛ dū aliquis eſt in ſtatu merendi nō neceſſitat quin poſſit ſe auertere: Scut.n. demereri eſt volūtariū: ita ⁊ mereri: qñ igitur exit ſtatū iſtū intrat illum ipermutabilem. Et ideo nullus de ſeipſo dꝫ pſumere: qꝛ qūtumcūqꝫ bonus ſit ꝓ ſtatu vie: tñ non eſt ſic ꝯfirmatus: qn poſſibile ſit ipm cadere. Nec ēt quiſquā dꝫ deſpare de ꝓximo quē in vitijs iacere ꝯſpicit: qꝛ nullus ꝓ ſtatu vie finalr̄ eſt obſtinatus: ⁊ ideo de gratia dei reuocari poteſt: ⁊ h̄ eſt qđ dicit. Ambulate. Glo. De virtute in virtutē. vñ ad ephe. 5. Ut filij lucis ambulate

¶ Septimū eſt: lꝫ peccatū actuale reddat aīaꝫ infirmam: tñ grā cum ſit pncipiū vite ſpiritualis ipſam ſtatiꝫ ſanat: nec obſtat q̇ non ſit i noſtra poteſtate: cū ſit donū ſupnaturale: qꝛ deus ſic ordinauit: q̇ eaꝫ diſponēti ſe daret. Unde ſicut homo ſanus nō incitatur a ꝯtrarietate humoꝝ moleſtātium ſpiritū: ſic in gratia exiſtens nō ingetatur ab impugnationib⁹ paſſionū vexantiū ad modū febrium: qꝛ grā adueniēte aīa efficitur ſana. vnde Yſa. 58. Sanitas tua citius orieт. ſ. ſi pceſſerit debita diſpoſitio. ſ. voluntatis ē ꝯſenſus: ⁊ h̄ ē qđ dic. Et ſtati ſanat⁹ ē.

¶ Octauū eſt: q̇ gratia nō ſolum ſanat: ſꝫ etiā excitat ad virtuoſe opandū. vnde maximū ſignum gratie in hoīe eſt opari virtuoſe qđ ſine virtutibus nō poteſt fieri. vñ deus cōferendo gratiam cauſat virtutes in aīa: qbus meritorie poterit opari. vnde apoſtolus. Oia poſſum in gratia que me ꝯfortat. vñ Aug. Sicut oculus corporis pleniſſime ſanus: niſi candore lucis adiutus nō poteſt cernere: ſic ⁊ hō pfectiſſime iuſtificatus niſi eterna luce diuinitus adiuueт: recte nō poteſt viuere: ſed iuſtificatio fit p grāꝫ Romano. 3. Juſtificati gratis per grāꝫ ipſius Jgitur etiaꝫ homo iaꝫ habēs grāꝫ indiget alio auxilio gratie ad hoc vt recte viuat: ⁊ hoc ē qđ dicit. Et ſuſtulit grabatū ſuū ⁊ ambulauit. ſ. adiutus p gratiā excitantem eum: ⁊ impedimentum tollentē ſegniciei. vnde ſm glo. Grabatū ſigt ſegniciēꝫ: in qua quieſcit animus egri. que infirmat voluptate carnis ⁊ delectatione ſeculi quā gratia tollit ⁊ promptuꝫ reddit ad ſingula opera meritoria facienda.

Tertia ꝯſideratio.

c Jrca tertiam conſiderationem occurrunt quatuoꝛ concluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt: qđ dicit apoſtolus. 2ª. thim. 3. Oēs qui pie volunt viuere in xp̄o pſecutionēꝫ patientur: vbi Augu. in glo. Omnes qui pie. i. religioſe aut iuſte volūt viuere in chriſto qui venit pati patienter in corde vel in corpoꝛe: vel a diabolo: vel a malis hoībus: vel a ſuis ꝯcupiſcentijs: vel ꝓ doloꝛe patientium pſecutionē ⁊c. Ex quo elicitur q̇ iuſti quadruplicem pſecutionē a quatuoꝛ calumniatoribus patiuntur. ſ. vel a diabolo: vel a malis hominibus: vel a ſuis ꝯcupiſcentijs: vel ꝓ doloꝛe patientium. De primo in glo. Humane innocentie diabolus vere calumniatoꝛ dicitur qꝛ innocētes ad culpaꝫ nititur trahere. ¶ De ſecundo ſup illud. Non calūnientur me ſuper bi. Glo. Superbi ſunt iudei quos ſupbia de corpoꝛe chriſti preſcidit. ¶ De tertio. Multi pſecuti ſunt me. Glo. i. caro ꝯcupiſcentiarum diuerſitate occupata pſequitur aīaꝫ. ¶ De qrto. Aug. ſup ſecūda thi. 3. Qui corā pio viuit impie: ⁊ ſi nō obligat conſentienteꝫ: cruciat tñ ſentiētē. vñ in euāgº. calūniatores pōit iudeos

¶ Scđa ꝯcluſio eſt: q̇ dš pmittit viuere malos cum bonis pp quinqꝫ ratiōes. ¶ Prima vt ipſi exēplo bonoꝝ ꝯuertātur. Non.n. vult deus mortē peccatoꝛis. ¶ Scđa vt iuſti p eos exerceantur. Exercet.n. nos diabolus ſupius caro inferius: fomes interius: mūdus exteri⁹.

¶ Tertia eſt ad demōſtrandaꝫ ſuā potentiaꝫ: vnde homo p peccatū a deo diuiſus ⁊ ſibi derelictus ſtatim deficeret: niſi manu dei potentie fulciretur. ¶ Quarta eſt ad oſtendendū ſuam ſapiam: qꝛ oīum natura cōſtantium certus eſt terminus. ⁊ vnumqđqꝫ tempus hꝫ. ¶ Quinta ad declarandū ſuaꝫ clementiam: qꝛ facit ſolē ſuum oꝛiri ſuper bonos ⁊ malos.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: q̇ triplex eſt ratio: quare homini ſabbatū datum eſt. ¶ Prima ratio ē: vt. ſ. illuꝫ diem ſummo ſtudio honoꝛaret nihil operis faciendo qđ mētis quietē in deuꝫ impediat. Unde ſic continet tranſgredi quadrupłr Primo manualr̄ opando. Scđo merca

tionibus intendẽdo. Tertio placita secularia frequentando. Quarto actuȝ iudiciariũ exercendo. Ex quo pȝ ꝙ qui ſabbatum violat: mortaliter peccat. ¶ Secũda ratio: vt peccata mortalia precauerent: qꝛ illo die multo maius eſt. Unde Aug. Dico tibi ꝙ ſpecialiter obſerues ſabbatum: non quomodo iudei corporali ocio vacare volunt ad nugas: et ad laſciuias ꝛ pncipaliter iſto die duo peccata exercentur. ſ. chorec ꝛ ebrietates. ¶ Tertia ratio eſt: vt ꝑ oium contemptum ꝛ abdicationẽ ꝯtemplationi vacarent ſingulorum beneficiorum grãs agẽdo ꝛ rememorando. Yſa. Miſerationũ dñi recordabor: ꝛ laudeȝ dicam pro omnibus que dedit nobis dñs deus noſter: ꝛ hoc eſt qḋ dicit. Erat auteȝ ſabbatum in die illa.

¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ ſabbatum erat eis occaſio calũniandi: ignorantes ꝙ quis excuſatur a peccato mortali laborans in ſabbato in quatuor caſibus. ¶ Primo ꝑꝑ operis modicitateȝ ſm glo. Exodi. 31. Quicũꝗȝ polluerit ſabbatũ Glo. Turbando quietem aie morte morietur .ſ. anime ꝛ corporis. vnde pȝ: ꝙ ſolus huiuſmodi labor cauſat mortale peccatuȝ. ¶ Secḋo ꝑpter laboris neceſſitatem que tanta dȝ eſſe vt labor operis ſine rei piculo nec poſſit preueniri: nec differri: ſicut ꝯtingit in meſſibus ꝑpter incurſum hoſtium: ꝛ etiã in vindemia propter frigus: vel in captura allecum: que ſolũ fit tẽpore determinato: in talibus excuſat neceſſitas ꝗ legem non hȝ: extra de conſuetudie: talis laboris neceſſitas vel quantitas ad arbitrium boni viri iudicanda ẽ. vñ dicit. M. in glo. ꝙ minutores: viatores: ferratores equorum non propter lucrum ꝑprium ſeu queſtum: ſed propter neceſſitatem aliorum excuſantur a peccato: alś nõ. ¶ Tertio ꝑpter paupes: qꝛ lȝ bene i ſabbato arare ꝛ agruȝ pauperum ſeminare: vel ducere ligna religioſis. ¶ Quarto ex publica vtilitate: pata labore ꝑ ponte vel via ſiue eccleſia reparando dum hoc fiat moderate. vñ dr̃. Sabbatum eſt: non licet tibi tollere ꝛc. De foro aũt dicendum eſt: ꝙ forũ tenetur in die dominica peccatũ eſt omni hora: maxime autem in hora miſſarum ꝛ vesperorum: qꝛ tunc hoies diuino officio pre ceteris horis magis ſunt intenti. vnde diſpenſatio ipſa non excuſat qꝛ ſup hoc papa nunꝗȝ generaliter diſpenſauit: cum tñ inundauerit vndiꝗȝ talis corruptela generalis: immo generalr̃ ꝓhibitum eſt: extra de fe. ca. xj. ꝛ de conſe. di. 3. Rogationes: nec poteſt dici ꝙ eccleſia tollerando diſpenſet. Unde etiam nec vrgens neceſſitas excuſat: nec ꝯſuetudo cuȝ i alia die ita cõmode forum poſſit celebrari. vnde videtur mihi ꝙ nullo modo liceat forum in die dñico tenere: ꝛ negociatiões: emptiones ꝛ venditiones publice exercere: ꝛ id epiſcopus tenetur ꝑ ſententiã ꝛ admonitionẽ eccleſie illicita: ꝛ quecunꝗȝ mergunt ꝯtra diuini nominis cultum ꝓhibere ne ꝯmittantur: ꝛ hoc eſt qḋ dicit. Qui me ſanum fecit ille mihi dixit. Tolle grabatuȝ tuum ꝛ ambula. Applica.

Quarta ꝯſideratio.

Circa quartã occurrũt. 4. documẽta.

c ¶ Primũ documentũ eſt ꝙ in declinatione a turba primo xp̄s nobis exẽplificauit operum noſtrorum occultatione: excludendo hominum fauorem. ¶ Secḋo iſinuauit nobis eius gratie ꝑuentionẽ. vnde Aug. dic ꝙ non eſt vnus de turba: ſed ꝙ preuenit oẽm turbã. ¶ Tertio dedit nobis modũ inueniẽdi eum. vñ Aug. Difficile eſt eũ videre in turba Turba. n. ſtrepitũ hȝ: viſio aũt iſta ſecretũ deſiderat. ¶ Quarto docuit nos piculũ imꝑſeuerantie in bono declinare: qꝛ ad hanc hũdaȝ inuadit nos infeſtatio turbe carnaliũ affectionũ ¶ Secḋm documentũ eſt: ꝙ lȝ aliqui ꝑ donuȝ habitualis gratie ſint curati: igñrant tñ ſe vltro alio auxilio indigere. Ideo xp̄s docet eos i tẽplo deuotõis diuinuȝ auxilium inuocare: quo mediante adiuti valeant viuere recte. Indiget eniȝ quelibet creatura: vt a deo ſeruetur in bono qḋ ab ipſo accepit: ꝛ in ſtatu glie vbi gratia erit ꝑfecta hõ dino auxilio indigebit. vñ Aug. dicit. Sicut oculus corporis pleniſſime ſanus cernere non poteſt: niſi candore lucis adiutus ſit: ſic ꝛ homo ꝑfecte iuſtificatus niſi eterna luce diuinitus adiuuetur: recte nõ poteſt viuere. Hec aũt iuſtificatio fit ꝑ gratiaȝ. Ro. 3. Iuſtificati gratis ꝑ gratiam ipſius. vnde dr̃. Poſtea inuenit euȝ ieſus in templo. Glo. Adhuc ſaluatorem ignorabat. ſ. quo ad ſecũdam grãȝ credens ea nõ indigere: ſed ꝑpter primam iuſtificãteȝ: Dignus. n. erat vt ei ſe ſaluator oſtẽderet. ſ. quo ad auxiliuȝ ꝯſeruans euȝ i bono. ¶ Tertiũ documentuȝ eſt: ꝙ etiam iuſtificatꝰ indiget tali auxilio ſpecialr̃: qꝛ ſine ipſo nõ poſſet ad fineȝ vite ſue iuſtificatꝰ ꝑſeuerare: qꝛ mľtis daꝛ grã: qbus nõ daꝛ in grã ꝑſeuerare. paratus tñ eſt ſemꝑ petentibus ꝯferre eã. Rõ ẽ Deus. n. in oi ope ſuo eſt miſicors ꝛ iuſtus: qꝛ miſicos liberaliſſime dat: qꝛ iuſtus: ideo nõ

dat niſi regratianti: ꝛ miſam recognoſcenti: ne vileſcat nobilitas dñi. Et ideo in tẽplum ipſuꝫ inueniens tanꝗ̃ gratum beneficijs ſibi contulit perſeuerantie donum dicens. Ecce ſanus factus es: per primam gratiam: Jam noli peccare. Glo. Innuit ꝙ pp peccatuꝫ languebat: Sed ieſus ſicut illum exterius: ita interius ſanauit. ſ. pſeuerantie perfectiõe. vnde nõ peccare ẽ in ſtatu iuſtificationis perſeuerare.

¶ Quartũ documentum eſt: ꝙ maxime in beneficijs iuſtificatiõis debemus eſſe grati. Nã ſicut Ber. dicit. Jngratitudo eſt hoſtis gratie inimica ſalutis virtutũ diſperſio: ꝛ beneficioꝝ pditio: ſic ecõuerſo gratiaꝝ actio eſt cara gratie: amica ſalutis: ꝯgregatio virtutum: inuentio beneficioꝝ. Vnde iſte ꝓrupit i gratiarum actionem: vt ſibi beneficia multiplicarẽtur. vñ dicitur. Abijt ille homo ꝛ nunciauit iudeis: qꝛ ieſus eſſet q fecit eum ſanum nõ accuſans eum de crimine ſm Criſo. ſed magnificãs eum de beneficijs cũ gratiaꝝ actione. cupiens ẽt alios ſaluos fieri. Vnde glo. interlinearis. Nõ eſt piger in annunciãdo. Nam ipſe annunciat iudeis ſalutẽ: vt ſequantur: ſed illi eum pſequuntur. Quam ſalutem nobis concedat ieſus.

¶ Sabbato poſt dominicam pmam quadrageſime. Sermo quinquageſimus.

Aſſumpſit ieſus petꝝ ꝛ iacobum ꝛ ioannem fratrem eius. Matth. 17. Scd̃m ꝙ dicit Yſidor⁹
a Dis ars ſeculi eius amatores ſtrenuos: ꝛ ad exequendum ꝓmptiſſimos hꝫ. Et hoc ideo qꝛ preſentẽ habent operis ſui remuneratorem. Ars enim diuini nois hꝫ ſectatores: languidos: tepidos ꝛ pigritie inhertia congelatos. Et hoc ideo: qꝛ labor eorum non ꝓ preſenti: ſed ꝓ futuro in remuneratiõe differt. vñ ꝛ magna coꝝ merces preparat̃ q bone ꝯuerſiõis pncipia augmento ſolidiori ꝯſumãt: ac q firmius i duri itineris laboribus vſqꝫ ad finẽ pſeuerãter ꝯtinuãt. Ne ergo ꝓ nihilo ducerem⁹ laborẽ pnie deuotis ac ſctis aiabus: õs aliqñ dulcedinẽ ſue glie demõſtrat: qͣtenus hͦ exẽplo allecti ꝛ aiati laboreꝫ pnie copioſa remuneratiõe recõpẽſãduꝫ virilr aggrediãtur: ꝛ qꝛ apl̃i pcipue debebãt tribulationẽ mũdi ſuſtinere: iõ magis dilectos aſſũpſit ad ſue maieſtatis ꝛ glie oſtẽſioneꝫ. vñ Jhero. dic. Poſt ignominiaꝫ crucis glia reſurrectiõis addit̃: vt nõ timerẽt obprobria crucis: q oculis ſuis viſuri erãt gliaꝫ future reſurrectionis. Et ſꝫ hͦ i euãg° ſꝫ hyſtoriã ſũt. 3. ꝯſi°es.

Prima conſideratio

c Prima ꝯſideratio eſt de hijs q̃ precedũt huiuſmodi transfiguratiõnẽ: circa quã ſunt. 6. documenta.

¶ Primũ documẽtuꝫ eſt ꝙ cũ teſtimoniũ ſit approbatio iuſtitie aſſiſtẽtis veritati q̃ non põt demõſtratiõe verificari: iõ multũ ẽ neceſſaria. Nam ſicut dicit̃ neceſſarium ſine quo res eſſe non poteſt: ſic credulitas que eſt de articulis fidei cum non ſit ꝑ demoſtrationẽ de neceſſitate requirit per teſtimoniũ approbationẽ. vnde dicit Johes. Qui vidit teſtimoniũ phibuit: ꝛ ſcimus qꝛ verum eſt teſtimoniũ eius.

¶ Scd̃m documentum eſt ꝙ ſaluator pro approbatiõe certioꝛ aſſumpſit hos tres apl̃os. ſ. Petrum: Jacobũ: ꝛ Joanneꝫ: ꝛ merito. Nã teſtimoniũ nõ habet infallibilem certitudinem ſed probabilem: Et ideo quicqd probabilitateꝫ confirmat reddit ipm efficax: ꝛ verũ: ꝛ firmuꝫ Hec aũt eſt ſufficientia teſtiũ que conſiſtit in fidei firmitate: ꝛ in innocentia: ꝛ in bona fama: Hec autem erãt in his tribus. iõ aſſumpſit eos Glo. Hos aſſumpſit vt tribus idoneis teſtibus totus mundus crederet. Petro q claues celoꝝ accepit. Joanni cui mater cõmittit̃. Jacobo qui prius inter apl̃os ſoliũ ſacerdotale accepit. Glo. Dat meritoꝝ ꝯditoꝝ hos pfectiores fuiſſe ceteris apl̃is: et ſignificat illos: qui habent fidem: ſpem ꝛ caritatem. vel per petruꝫ ꝯiugati: ꝑ iacobum penitentes: ꝑ ioannem virgines intelligi poſſunt.

¶ Tertium documentũ eſt: ꝙ triplex eſt teſtimonium. ſ. cordis: oris: ꝛ operis. Teſtimoniũ oris eſt duplex. ¶ Primũ eſt chriſtiane veritatis affirmande. Prime coꝛ. p̊. Jn omnibus diuites facti eſtis in illo in omni verbo: i omni ſcientia ſicut teſtimonium chriſti confirmatum eſt in vobis. ¶ Scd̃m eſt falſitatis cõfutãde. Job. 7. Nõ põt mũdus odiſſe vos: me auteꝫ odit: qꝛ teſtimoniũ phibui ꝺ ipo: qꝛ opa ei⁹ mala ſunt ꝛc. Teſtimoniũ cordis eſt etiaꝫ duplex. ¶ Primũ conſcientie irreprehẽſibilis. Scd̃a coꝛ. p̊. Gloria noſtra hec eſt teſtimoniuꝫ cõſcientie noſtre. ¶ Secundũ eſt familiaris inſpirationis. Roma. 8. Jpſe ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro: ꝙ ſumus filij dei.

Teſtimonium operis ad vtrunq; ↄfirmando
duplex eſt. ¶ Primū. ſ. bona faciendo. Joh.
.6. Opera que ego facio: ipſa teſtimoniū phi/
bent de me. ¶ Secundum in ſuſtinendo ma/
la: q2 martyr grece teſtimoniū latine. Actuū.
p. Et eritis mihi teſtes i hieruſalē.

¶ 4m documētū ē qđ habet i glo. Ois reue
latio cuiuſq; facta: q̄ nō p leges ⁊ ,pphas ↄfir-
mat ſuſpecta eſt. Et iō ſaluator ēt ad ,pbatōem
fidei ⁊ veritatis Moyſen ⁊ Helyā aſſumpſit.
Et ideo in glo. Bede dicit. Helyas cū Moy
ſe legiſlator ⁊ eximius ,pphax apparent ⁊ lo/
quuntur cum deo in carne viuente: oſtenden-
tes ipm eſſe: quē lex ⁊ ,pphe ,pmiſerunt. Be
da ponit nō corpora vel aias Helye ⁊ Moyſi
apparuiſſe: ſed ex ſubiecta creatura illa corpo/
ra formata fuiſſe. Poteſt etiā ſm eundem di-
ci angelico miniſterio illđ fuiſſe: vt angeli eox
pſonas aſſumerent. Hec in glo. ſup Lucam.
Aliter dicunt alij ⁊ verius: q2 vere ipſi in pa
ppria apparuerunt: q2 veri teſtes eē debebāt
Luc. 9. dr q2 p̄dicebāt ei exceſſū eē quē ↄple
turus erat in ihrlm. i. paſſionē ⁊ reſurrectōe3
¶ Quintum documentū eſt: q2 vt eccli. 4. di
citur. Funiculus triplex difficile rumpit. vn/
de ſaluator poſt teſtimonium aplicum ⁊ ,pphe
ticum voluit etiā celeſte habere teſtimoniū: vt
nō ſolum veritas ,pbatior: ⁊ teſtimoniū eſſet ef
ficacius. Sȝ ēt teſtes eſſent certiores: audiētes
pris vocē eox teſtimoniū ↄfirmantem: q̄ mē
tiri non pōt. vnde dicit. Hic eſt filius meus.
Glo. Hic vir eſt ille: quem Moyſes vobis
,pmiſit. Nunc auſcultate: ⁊ oēs auſcultare faci
te. vnde dicit: Et ecce vox. Ecce demōſtratio
ad homines. Vox de celis. i. celeſtis patris di
cens. Non vt in xpo indicet q2 neſciat/ ſȝ vt au
ditoribus ,pficiat. Sed h ſm Bernar. deus
ſinglaritatis dicit: q2 ipſe eſt: ⁊ nō alius. Fili9
meus ↄſbalis: q2 de mea ſubſtātia genitus: di
lectus: eternalr: nō in tpe adoptatus. In quo
mihi cōplacui: aſſumere humanitatem tpalis:
quia in fine temporis incarnatus eſt. Pſal.
Dominus dixit ad me. filius meus es tu ⁊c.
¶ Sextū documentū eſt: q2 ,phibitio de teſti
monijs phibendis mons erat ↄgruentior lo-
cus pp q̄nq;. ¶ Primo q2 ibi ē locus doctri
ne. vnde Moyſes aſcendit in montē: ⁊ ibi ac
cepit legē ad docendū pplm: vt dicit exo. 19.
¶ Scđo q2 ibi eſt locus diſcipline: q2 ibi vitat
tumultus cogitationum. vnde videns ihs tur
bas: aſcendit in mōtem. ¶ Tertio q2 ibi eſt lo
cus pacis. ⁊ ideo addit ſeorſum: q2 ſm glo. iu
ſti ⁊ nunc aio ſunt ab impijs ſegregati: ⁊ in fu
turo aio ſeparabunt. Tunc aūt abſcondet eos
in abſcondito faciei ſue a conturbatione hoiū
¶ Quarto q2 ibi eſt locus ſpeculatōis: q2 inde
videmus patriā celeſtem. vnde glo. ſuper illđ
Luce. 12. Diſcipuli abierunt in mōtem: mo/
net nos dns: vt ſi volumus eum videre ad ſu
perna: de infimis eleuemur. ¶ Quito q2 ibi
eſt locus vitandi gl'iam mūdi: q2 cum xpm vo
luiſſent facere regē: fugit in mōtem. Johis. 6.
vbi glo. interlinearis vt diſcant gl'iam non in
profundo huius ſeculi: ſed ſupra in regno bea
titudinis eſſe querendam.

Scđa ↄſideratio.

Secunda cōſideratio eſt de hijs: que
ptinent ad declaratōe3 huius tranſfi
gurationis. vbi occurrūt octo ↄ°es.

¶ Prima ↄclo eſt. Neceſſarium erat: q2 apo
ſtoli pp fidem debebāt multa ſuſtinere: vt ali/
qua ſpirituali ↄſolatiōe future glīe in xpo oſtē
denda refocilliarent: qđ ⁊ fecit p eius trāſfigu/
rationem. vnde glo. Luce. 9. dicit. Quia ar/
duum erat aiam piculis: corpus morti offerre
ſuſtentat humane mentis infirmitatē remune
ratione pſentiū: ne frangat deſpatione: vl'te
dio. Viſa. n. eterna glīa ⁊ ſi in trāſitu ſit: ⁊ bre
ue momētū: fortiores tn̄ ↄtra aduerſa mundi
reddunt. Ideoq; pmittitur futura glīa videri
in terra: vt certius ſperetur eterna.

¶ Scđa ↄclo eſt: q2 ſaluator hos teſtes voluit
in ſua tranſfiguratōe certificare p ſenſū viſus
tum q2 ,p iſto ſtatu excellit oēs ſenſus: q2 ma/
gis viſioni intellectiue appropinquat. Et ideo
etiā viſio ,p intellectuali cognitōe frequēter po
nitur. ¶ Patet: q2 ſicut intellectus tranſcēdit
oēs ſenſus ex eo q2 nō ſolū corporalia: ſȝ etiā
ſpūalia ſpeculat. Ita viſus oēs alios ſenſus in
eo q2 nō ſolum corruptibilia corpora: ſȝ etiā in/
corruptibilia intuet: qđ nō poſſunt alij ſenſus
Idem ↄfirmat: q2 ſolus viſus btificabit in pa
tria. inq̄tum xps ſm humanitatē ponit obm
btificum corporalis viſiōis: ſicut eius diuitas
ſpūali oculo ↄtemplabitur. Quia igit tā excel
lens eſt ſenſus viſus ⁊ tam certus: debuit eos
xps per eum certificare.

¶ Tertia ↄclo eſt: q2 differunt trāſfiguratio ⁊
tranſb°. Nā tranſba° eſt trāſitus de vna ſuba
in aliā: manentib9 tn̄ eiſdē q̄litatib9 ſeu ſpēb9:
ſic pȝ i eucariſtia: ſȝ trāſfiguratio eſt trāſit9 đ
figura ad figurā: manēte tn̄ eadē ſuba i ſuo eē

¶ Quarta ꝯcl'o eſt videre de opinione diuer
ſa in iſta tranſfiguratõe. Quidã dicunt ꝙ iſta
claritas fuit i aere circũfuſo: nõ in corpore dñi
co. Alij dixerunt ꝙ dñs accepit in ꝯceptõe cor
pus mortale ⁊ opacũ: ſ; i iſta trãſfiguratõe ad
horã accepit corp⁹ imortale ⁊ clarũ. Alij dicũt ꝙ
ab ipa ꝯceptõe hũit corpus imortale ⁊ impaſſi
bile ſplẽdens ꝑ nãm. qđ nõ apparet. ſed volun
tate paſſibile pp diſpenſationẽ incarnationis.
vnde qñ voluit oñdit dotes corporis: vt ſubti
litatem in naſcẽdo: agilitate; ſup aquas ambu
lando: claritatẽ in transfiguratõe. impaſſibilita
tem in cena. Et tunc fuit trãſitus de figura in
figurã: nõ ſm rem: ſ; ſm manifeſtationem.
S; hec oĩa tanq̃ falſa elidunt' ꝑ auctoritatem
Ihero. di. Nemo putet eu; amiſiſſe corporis
veritatẽ: quam nõ ſubtraxit: ſ; ſplendorẽ addi
dit. vnde Luce. 9. Facta eſt ſpẽs vultus eius
altera: non alia.

¶ Quinta ꝯcl'o eſt: ꝙ claritas iſta fuit vera ⁊
ſenſibilis ſm veritatẽ in xpi corpore exñs ad
oſtenſionẽ claritatis: qua; ꝓmiſerat in ſanctis
poſt reſurrectionem futura; di. Fulgebunt iu
ſti ⁊c. Dicit' aũt xps trãſfiguratus: q2 claritatẽ
ſibi veraciter inherentẽ aſſumpſit ad tps in fi
gura future claritatis: que erit in ſanctis.

¶ Sexta ꝯcl'o eſt: ꝙ talis claritas erat miracu
loſa: ſicut miraculoſe de vtero ꝓdijt intemera
te virginis: ⁊ ſic miraculoſe ſup aquas ambu
lauit: ſm qd tñ põt dici nãlis: inq̃tum erat diſ
poſitio in corpore xpi ad claritatẽ ex imunitate
peccati: ex ꝯiunctõe ad aĩam glioſam: ⁊ ex vni
one ad deitatẽ. Fuit ḡ trãſfiguratio ſimplr mi
raculoſa ſm quid naturalis.

¶ Septima ꝯcl'o eſt: ꝙ iſte fulgor nõ fuit ꝓue
niens ex aliq̃ ꝓprietate corporis exñte in corpe
xpi. Nec fuit in corpore ex aĩe glia: q2 aĩa xpi
adhuc erat paſſibilis. Et iõ reſpectu q̃ erat for
ma corpis. vñ gl'ia; in corp⁹ nõ trãſfundebat
⁊ ſplẽdor i veſtib⁹ ex claritate corpis ꝓcedebat

¶ Octaua ꝯcl'o: quõ poterãt apl'i videre xpm
in corpore glificato: q2 claritas illa videbat' vi
ſui iproportionata. Dicit' ꝙ corpus glificatu;
eſt oĩo in ptãte ſua: q̃tum ad oẽs actões eius.
Et ideo dicit' ꝙ in ptãte corporis glioſi eſt ꝙ
videat': ⁊ nõ videat'. Et iter; qñ videt' ꝙ videa
tur ſub forma glie: vel non. Cum. n. in eo ſit
forma corporis nãlis ⁊ forma glie: põt ſ; vnã
imutare viſum: vel ſm vtrunq;: ⁊ imutare vi
ſum ſub forma glie ſm ꝓportionem viſus: vt
nõ corrumpat': ſ; vt delectet' ex viſibili ꝓportio
nato. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Et trãſfiguratus eſt añ
eos: ⁊ reſplenduit facies eius ſicut ſol ⁊c.

Tertia ꝯſideratio.

Tertia ꝯſideratio eſt de hijs: que ꝯſe
quunt' ei⁹ ꝑfectionẽ: ibi. Reſpõdens
aũt Petrus: vbi occurrũt ſex ꝯ°es.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ ratio humana in rebus
dinis eſt mltum deficiens. Cuius ſignu; eſt:
q2 phi de rebus humanis nãli inueſtigatõe ꝑ
ſcrutãtes: in multis errauerunt: ⁊ ſibijpis cõ
traria ſenſerunt. S; q2 ſm Dio. lumẽ dinu;
nõ recipit' in nob: niſi ſm humanã ꝓportionẽ
ideo cum cognitio nr̃a ex ſenſu oriat'. op; ꝙ in
tellectus noſter ꝑ aliqđ ſupnãle lumen eleuet':
q2 nihil põt in operationem trãſcendentem: niſi
eius virtus fortificetur. Viſio dine eẽntie eſt
actus trãſcendens facultatẽ humane nãe. Er
go neceſſarium eſt nobis oriri lumen glie ad
huiuſmodi optionem conſequendam.

¶ Scđa ꝯcl'o eſt: ꝙ q2 btũs Petrus ſpecula
ri volens in dinis rebus humana rõne cecidit
in errorẽ. Nondũ. n. recepat reuelationẽ ſcri
pturarũ. vñ dicebat. Faciam⁹ tria tab. vñ glo.
Mat. 9. d. In hijs erat Petrus: tũ q2 in via
patriã reqrit: tum q2 in glia tabnacula neceſſa
ria fore credidit: tum q2 vtilitatẽ xpi negligit.
Vñ Augu. Quid dicis Petre ꝙ mũdus pit:
⁊ tu ſecretum q̃ris: Vides tot gẽtes ꝯuenire
in vnũ: ⁊ vbi eẽ diligis. Vides tenebras mũ
di: ⁊ tu lumen abſcondis: Nemo qppe accen
dit lucernam ⁊ cetera.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ impoſſibile eſt ꝙ volũtas
vnius hoĩs ſil'ſe hẽat ad diuerſa: ſicut ad vlti
mos fines. Ratio eſt: q2 ſicut in ꝓceſſu rõis
ꝑñm eſt illđ quod nãlr cognoſcit: ita etiã in ꝓ
ceſſu voluntatis o; eẽ ꝑñm id: qđ nãlr deſide
ratur. Hoc aũt o; eſſe vnũ: q2 nã non tendit
niſi ad vnũ. Nec in ꝓceſſu voluntatis eſt vlti
mus finis. vñ o; id in qđ tendit voluntas eſſe
ſub rõne vltimi finis vnum. vñ l; ſm ꝙ dicit
Aug. 29. de ci. dei: qdam vltimũ finẽ hoĩs
poſuerunt eẽ in q̃tuor. ſ. in voluptate: in qete:
in ꝓſidijs nãe ⁊ in Xtute: tendẽtes ad ea q̃tu;
ad rõne; vltimi finis: q2 oẽs appetunt ſuã ꝑfe
ctionem adiplere. Vbi gratia. Licet oĩ guſtui
delectabile ſit dulce: ſm quoſdam magis dele
ctat dulcedo vini: ⁊ quoſdã dulcedo mellis: ſic
l; oẽs appetant ꝑfectionem ſuã adimplere: tñ
qbuſdam magis ſapit dulcedo voluptatum: q
buſdam dulcedo diuitiarũ. Sic ergo dulce o;
eſſe ſimplr melius delectabile: in quo maxime

delectatur q hꝫ optimū guſtum: ꝛ ſumitur bonum opꝫ eſſe cōpletiſſimum: qđ tanq̄ vltimū finem appetit is: q hꝫ affectum bn̄ diſpoſituꝫ. ¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ beatus Petrus ſub ratione vltimi finis tendens in vltimum finem volens ſuaꝫ ꝑfectionē adimpleri: oblitus gl'ie eterni regni: viſa dn̄i maieſtate: ſoluꝫ hijs vult ꝑpetuo adherere: dicēs. Dn̄e bonū eſt nos h̄ eē. vn̄ dicit glo. ibideꝫ. Si petrus videns claritatē humanitatis tanto efficit̄: vt nunq̄ velit ab ei⁹ intuitu ſeiungi. Quid putanduꝫ đ hijs: q diuitatē vidē meruerūt. vn̄ bonū eſt nos hic eſſe: non ad modicū ſꝫ glo. ſꝫ ad ſemꝑ manē. ¶ Quīta ꝯ° eſt: ꝙ q2 timo2 petri erat ꝯ rōneꝫ o2dis būit rōeꝫ pcti ſaltē venialr. vn̄ dic̄ Jhe. Audierat petrus ꝙ o2 ieſuꝫ i ilerl'm ire ꝛ multa pati formidans adhuc p2o eo: ꝛ nō audens apte ꝯdicere: enigmate h̄ inuit. Licet ḡ manere ſemꝑ in loco alto: ſolitario: ſecuro: iocundo cū viris potētibus: q̄ſi diceret. Nemo ſcit vbi ſumus. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Et audiētes diſcipl'i ceciderunt in facieꝫ ſuā. Cadunt iuſti in faciē: tum ꝑꝑ timo2em: vt h̄: tum ꝑꝑ humilitateꝫ: vt ibi. Procidentes ado. eum: tum ꝑꝑ gratiaꝝ actionem. Apocal'. 7. Ceciderūt in con. thro. in facies ſuas ꝛ timuerunt valde. Caſus. n. exterio2 fuit ſignum timoris in interiori.

¶ Sexta ꝯ° eſt: ꝙ hec timo2is cā erat ſcia ſui erroris: obumbratio nubiſ: ꝛ itonatio paterne vocis. vn̄ glo. Timuerunt: q2 ſe eraſſe cognouerūt: qa nubes apparuit: q2 vocē patris audierunt. vn̄ de erro2e ꝛ de patris voce dictuꝫ eſt ſup2a. Sed de nube lucida dicit glo. ꝙ eſt obumbratio diui ſpūs: q nō calligat affectib⁹ hominis: ſꝫ reuelat occulta cordis. vn̄. Ecce nubes lucida. Glo. ibideꝫ ad differentiā antiq̄ꝝ myſterioꝝ: vbi nubes caliginoſe: q2 apparitiones ille in timo2e: iſta in amo2e: illoꝝ cognitio cum velamine figuraꝝ: noſtra ſine figuris.

¶ Septima ꝯcl'o eſt: ꝙ hos ſic timentes xp̄s tripl'r ꝯſolat̄. ſ. mīa ꝑueniente: gratia adiuuante: ꝛ gl'ia ꝯſumante. Hijs. n. tribus fit ꝯſolatio ſpūalis. Et h̄ eſt ꝙ dicit Ber. Triplex eſt nobis neceſſaria benedictio. ſ. ꝑueniens: adiuuans: ꝛ ꝯſumans. Prima mīe. Scđa gr̄e. Tertia gl'ie. Preuenit. n. mīa ꝯuerſionē: adiuuat gr̄a ꝯuerſationem: ꝑficit gl'ia ꝯſumatōeꝫ vnde dicit. Acceſſit ih̄s. ſ. ꝑueniendo mīa: q2 ꝑ ſe nō ſurgere nō poterant. Tetigit eos. ſ. gratia ſua adiuuādo. Dixit q̄ eis. Surgite cōtra caſum: nolite timere ꝯtra metum. Leuātes autem occulos: poſt xp̄i tactum ꝛ ꝯfirmationem. Et eſt argumentum ꝙ hec viſio co2po2alis fuit. Neminē viderunt niſi ſolum xp̄m. Glo. Ablata nube viderunt Jeſuꝫ māſiſſe: Moyſem ꝛ Helyam receſſiſſe: q2 poſtq̄ legis ꝛ ꝑphetaꝝ vmb2a diſceſſit: ap'i eum viderunt: ꝛ reuelata erat eis ſcriptura. Luce vlt. Et apuit illis ſenſum: vt intelligerēt ſcripturas. vn̄ eis ꝓhibet hāc viſioneꝫ reuelari: ne ſm glo. gl'ia tanta ꝑoſtenſa incredibilis eēt: ꝑꝑ paſſionem ſequentē: ꝛ apđ iudeos ſequēs crux ſcandaluꝫ gnāret. A q̄ ſcādalo nos ꝑſeruet ih̄s. Amen.

¶ Dominica ſcđa q̄dragesime. Sermo. 51.

Aſſumpſit ieſus Pe. Ja. ꝛ Johēꝫ ꝛc. Mat. 17. Miſerico2s dominus cuius mīe non eſt numerus ſitiens ſalutem pctoꝝ piculoſe nauigantiū in pelago mundi: eis mlt'a remedia contulit.

a

Special'r tn̄ duas naues ꝑparauit: quaꝝ vna eſt baptiſmus: in qua vetus hō exuit̄: ꝛ nouuſ induitur. Scđa eſt pnīa: q̄ naufragium paſſis neceſſaria eſt ad ſalutē. Nam ipſa etiā ſuperat diuinum poſſe: q2 nō ſolum pctm̄ dimittit̄ qđ eſt ſolius dei: ſed etiā diuinaꝫ ſniam imutat ꝛ caſſat vnde Ber. O felix humilitas penitentiū: q̄ꝫ potens co2aꝫ oipotente: q̄ꝫ facile vincis inuincibilem: q̄ꝫ cito tremendū iudicem ꝯuertis in piiſſimum ſaluato2em. vnde xp̄s ꝯſiderās noſtram inſufficientiā ꝛ pn̄ie potentiaꝫ in ꝑſenti euangelio dat nob̄ fo2mā aggrediendi ipſam: dicēs. Aſſumpſit ꝛc. Et diuidit̄ in tres ptes. ¶ In pma ad declarationē future reſurrectionis deſcribitur xp̄i transfiguratio. ¶ In ſcđa ſubiūgit̄ huius transfiguratōis teſtificatio: ibi Et ecce apparuerunt. ¶ In tertia ponitur ꝓ exhibita transfiguratōe diſcipuloꝝ inſtructio: ibi. Et deſcēdentibus illis. Et tunc in vniuerſali ꝓ toto euangelio ponunt̄ ſex ꝯcluſiones. ¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ pn̄ia maxime virtutis eſt. ſ. infinite: q2 nō ſolū remittit pctā: vt habet̄ Mat. 2. qđ eſt ſolius dei: ſꝫ etiā ꝑ ipam dimittitur total'r pena eterna. ¶ Ratio eſt: q2 q̄to maio2 eſt pena damnatōis: tāto maio2 eſt act⁹ redemptōis. Et ideo cum pena infinita illata ꝯtra pctm̄ mo2tale ſit infinita. Infinite ḡ virtutis eſt actus: quo iſta pena totaliter dimittitur.

Iste enim est actus contritionis. Per vnicū enim actum contritionis pena inferni eterna: que p oibus peccatis erat debita: totalr est dimissa. vnde Augu. Si vnus homo oia peccata hoium a pmo vsq ad nouissimum ppetrasset: et sicut Caym: Judas: et Pillatus desperasset: et si illi deus veniā denegare iurasset: si contritus veniā peteret: deus piurus veniam daret. Hec pnia designatur nobis p montē. Nam sicut mons dicit altus: solitarius: securus: iocundus. sic pnia dr alta: pp meritū: solitaria rōne singular virtutū: secura d triūpho: iocunda de pmio. Et dr seorsum: qz de dextro fluxit vulnere p meritū passiōis. vn psal. Induxit eos i mōtē sctificatiōis sue. i. p pniam. ¶ Scda pclo est: q tria debent habere illi: q ad hunc mōtē. s. pnie assumunt. ¶ Primo nāqz dz hre cognitōis claritatē: qd signat in petro: q interptatur cognoscens. In quo dz esse triplex cognitio. s. dei: sui: et pximi. Deū cognoscimus: cum ante opis ppetrationē psideramus dei iustitiā. Hec. n. excludit psumptionem: et post respicimus miam: qz hec pcauet desperationem. vnde Ber. dicit. Ante ppetrationem culpe nunqz de misericordia dei dz cogitari: sed iustitia est iudicium: furor et indignatio. Si igit fuerit p incuriā peccati admissio: tunc de misericordia dei est cogitandū: ne desperatio subueniat. Nosipsos cognoscimus: cum ppriam infirmitatē et defectus in mēte reuoluimus tam nāles qz morales. Talis cognitio generat humilitatē: et precauet psumptionem. vnde Bernar. Volo aiam seipsā scire: qz talis scientia non inflat: sed humiliat. Proximos cognoscimus: cum eorum necessitates quasi nostras reputamus. Hec autē cognitio compassionem generat: et cauet crudelitatem. ¶ Ad hanc mouet nos pmo nāe cōformitas. Ysa. 8. Carnem tuā ne despexeris etc. ¶ Scdo propria miseria. Prouer. 19. Homo indigens misericors est. Naz indigentia cpati docet. ¶ Tertio spūalis fraternitas. Fratres. n. sumus ex vno patre. s. deo nati: et vna matre. s. ecclia eandem hereditatem habituri. ¶ Scdo dz hre opis strēnuitatē: qd itelligit in Jaco. in quo lucta vel supplātatio intelligit. Naz vt dicitur Job. 7. Militia est vita hois sup terrā. Et hoc pp continuos aduersarior insultus. Nam aduersatur nob pnitos ppria. Jaco. p. Vnusqsqz tēptat a ccupiscētia ppria aduersat nob mundus. s. sensibus nris: delectabilia repñtans. vt Dan. 13. dicit: q psbri ipudice vidētes Susannā etc. Aduersat nob diabolus: ctinue nos ad malū instigans: vt dicit petrus ananie. Actu. 4. Illa vero q ab exteriori est facillima: qz si nō adiungat cum interiori: nihil psone facit. Illa vero ab inferiori debilissima est: qz fz Aug. Debilis est hostis q nō vincit nisi volentē. Ex hijs seqt q carne supata alij cito vincunt. Hoc aūt fit strēnuitate opis: q est actus opis fortitudinis: p quam hō vincit oia mala retrahētia ab orōne. vnde Gre. mōr. Justor fortitudo est vincere carnē ppriis voluptatib cuenire: delectationem psentis vite extinguere. ¶ Tertio dz hre diui bnplaciti cformitatē: qd intelligit in Johe: q dicit in q est gra: q coopatur nob ad hanc cformitatē: incipiens: pficiens: et adiuuās. vn p cor. dicit. Gratia dei sum id qd sum: qtū ad pm. Et gra ei i me vacua nō fuit: qtū ad 2m. Sz gra eius sp in me manet: qtm ad 3m. ¶ Tertia conclusio: q p huiusmodi pniā aia spiritualr tansfiguratur. Nā sicut transfiguratio est transitus de figura i figurā: sic spiritualiter aia transfiguratur: qn obducta pelle peccati aia virtutibus renouatur. Erat nāqz aia p pctūm figurata pp. 4. s. diuinar imitationū puationē: pp diuinor radior repulsionē: pp donor spiritualiū expoliationē: et propter viliū figurar inductionē. ¶ Primū pz. Naz per peccatū deletur imago dei et inducitur qsi forma bruti. Psal. Hō cū in honore eēt nō intellexit etc. ¶ Scdm patet. Sicut claudēs fenestraz ponit obicem radijs solis: ita peccans facit diuine gratie: et iō sicut nō pōt esse dom pulchra sine radijs: ita et aia p peccatū obtenebrata: qz sicut sol est causa pulchritudinis: ita tenebra turpitudinis. ¶ Tertiū patet: qz cū deus in baptismo ornat aiā spūalibus p peccatū statim omnibus spoliat: iō sicut turpe esset denudare figurā regis a suis ornatibus: ita est et animā spoliare ornatibus suis spiritualibus vnde Ezechielis. Trāsiui per te et eras nuda et confusione plena. ¶ Quartū pz. ex quo aia cecidit p pctm nō pōt resistere suggestiōib inimici: et iō occurrunt fātasmata turpia et imaginatiōes turpiū rer sensibiliū que ipmūtur sibi: et ideo sicut deturpat domus quādo turpit depingit: ita anima quādo p peccatū maculat Trenor. 4. Facies eor super carbones denigrata ē. ¶ Primo igit aia transfigurat qn de forma bruti fit trāsit de vitijs ad virtutes me

diāte caritate: q̄ eſt forma oiuʒ ꝟtutum. vñ ad
ephe. Renouamini ſpū mētis veſtre: ⁊ iduite
nouū hoieʒ. ¶ Scḋo aia trāſfiguraꝛ: qñ tene
bris pctoꝝ expulſis icipit lumē glīe reſplēdere
¶ Tertio qñ veſtib⁹ turpitudinis exutis ꝟtu
tuʒ ornatib⁹ decoraꝛ. ¶ Quarto trāſfiguratur
qñ deletis fantaſmatibus turpiū inductionum
exēpla ſctōꝝ ⁊ doctrine ꝑfectionū imp̄muntur
memorie. Unde pōt adduci illud. 2ª. coꝛ. xj.
Qḋ angelus ſathane aliqñ trāſfigurat ſe in an
geluʒ lucis. Vñ ſathan pōt dici ille qui vita pe
cuali volūtate ſathane ſe ꝯformat: ſed talis ſe in
angelū lucis transfigurat: qñ mutās vitā iſtam
vitioſaʒ ſub gratia militat xp̄i. Unde ſicut lux
deformitatē in tenebris occultatā oñdit: ſic lux
gratie deformitatem peccatorum oſtendit.
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ ad ꝑfectioneʒ hui⁹ pnie
reqritur. ¶ Primo vt pnia ſit vlr̄iter delicata.
Nā pnia particularis ⁊ diuiſa nō eſt ſalubris:
ſicut ſanatio corporis nō eſt ſalutifera: ſi aliqua
pars manet egrota: Ideo ait ezechias. Reco
gitabo tibi oēs an. me. in am. ani. m. Et ideo
dicitur mons: q eſt locus eminēs: de quo oia
inferiora reſpiciūtur: ſic pnia oia vl' nihil curat
¶ 2ᵒ dʒ eſſe ꝓprie ꝑſone iniūcta. Nō. n. ſanat
oculū medicina pedis. Pnia ſpālis eſt medici
na ꝯtra morbū peccati actualis. Unde ꝑſona ſe
morbidā ſentiēs i corpore ꝓprio recipe dʒ me
dicinā pnie. vnde dicitur. Audiētes diſcipuli
ceciderūt in faciē ſuam ⁊ timuerūt valde. Di
ſcipuli ſunt: q imitātur magiſtꝝ in doctria: vñ
xp̄s docet ꝑ pniaʒ peccata delere ſub pena dā
natiōis. vnde audiētes vocē ꝯminationis ca
dūt in facies ſuas qñ ꝯſiderāt turpitudie pecca
toꝝ ſe offendiſſe diuinā maieſtatē ⁊ eternā dā
natonē meruiſſe: ⁊ ideo timuerūt valde. De⁹
autem coꝛ contrituʒ ⁊ humiliatum ſic non de
ſpicit. ¶ Tertio debet eſſe voluntarie accepta.
Quanto. n. penitētia eſt magis voluntaria: tā
to magis ē ſatiſfactoria: et iō dicūt ſancti ꝙ mo
dicū de penia plus ꝓficit i hac vita q̄ʒ multa in
purgatorio: qꝛ talis pena nō eſt voluntarie aſ
ſumpta: ſʒ violenter inflicta. vnde Greg. Nō
placēt deo coacta ſuitia ſʒ volūtaria. Iō dr̄. Et
accedēs ihs. Accedere eſt act⁹ volūtatis: Et iō
ille dr̄ accedere: qꝛ querēs aie ſalutē accedit vo
lūtarie ad pnie ſacramentū. ¶ Quartū dʒ pe
nalr̄ applicari: qꝛ ſicut in vulnerib⁹ vuln⁹ duꝝ
ſanatur doloꝛ ē medcina doloris: ita in morali
bus pene ſunt medicie q̄daʒ. Qui vult igiꝛ pe
nitere ꝑfecte ſuſtinēter puniat ſeip̄m. vñ pſal.
Qm̄ ego i flagella ⁊c. Et h̄ notaꝛ cum dr̄. Et
tetigit eos. Tūc. n. penitēs tangiꝛ dū pnie do
loꝛ ſibi ſenſibiliter infligiꝛ. Quinto dʒ eſſe in
ternaliter profundata: qꝛ ſicut medicamentuʒ
qḋ ſolū in ſuperficie dr̄ ſupſanare ⁊ nō ſalubri
ter curare: ita pnia q̄ nō in ꝓfundo aie intima
tur nō eſt ſalubriſ. vñ dr̄. Dixitqʒ eis. Surgi
te et nolite timere. ¶ Sexto dʒ eſſe in finē de
bitū ordinata. ſ. in deuʒ. vñ ꝑꝑ ſequellā chriſti
debet quis ſubire penā tēporalē. Mat. 8. Se
quar te quocūqʒ ieris. Sed multi ſunt ſimileſ
petro: q in cena agni paſcalis nō ſolū ſequut⁹ ē
ſed preceſſit. In paſſiōe aūt ſequebaꝛ cuʒ a lon
ge ⁊ tandē fugit. Multi. n. ſequūtur in ꝓſpe
ritate fugientes in aduerſitate: ⁊ hoc eſt qḋ di
cit. Leuātes aūt oculos. ſ. ne. ui. ni. ſo. ie. q. d.
Qḋ in oib⁹ opibus ꝟtuoſis itētionē nr̄aʒ diri
gere debem⁹ i ſolū ibʒ ipſaʒ ꝑficiēdo in hono
reʒ dei: ⁊ ad ſalutē ꝓpriā: ⁊ ad ꝓximi vtilitatē.
¶ Quita ꝯᵒ eſt: ꝙ ꝑſeuerantes i opibus pnie
ſex fructus ꝯſequūtur in pr̄ia. ¶ Primus eſt
nouitas iuariabil': qꝛ aia hic ꝑ pniaʒ inouata ꝑ
gr̄aʒ: ibi in pr̄ia ꝑ lumen glīe tota inouatur in
cui⁹ rei ſignū facieſ eius ſic ſol ſplēduit. ¶ Se
cūdus fruct⁹ ē caritas iobfuſcabil': qꝛ poſt tene
bras miſie lux diue claritatis irradiat ⁊ coru
ſcat: ⁊ iō dr̄. Ueſtimēta āt eius fctā ſunt alba ſi
cut nix. ¶ Tertius ē ſocietas iſeꝑabil': qꝛ ſine
ſocio nullius rei iocūda ē poſſeſſio: ⁊ ſic ꝟtus
pnie oi credēti ē in ſalute: ⁊ h̄ eſt qḋ dr̄. Et ap
paruerūt illis moyſes ⁊ helyaſ. ¶ Quartus ē
ſanitas iſaſtidibil': qꝛ poſt dolorē pnie ſeqtur i
extimabil' dilectio: ⁊ h̄ eſt qḋ dr̄ de petro. Dñe
bōuʒ ē nos h̄ eē. ¶ Quitus ē caritas iꝑturba
bilis: qꝛ ibi ē vna ⁊ ꝯcors: volūtas: ⁊ h̄ eſt qḋ
dicit petrus. Faciamus hic tria taber. ¶ Se
xtus ē felicitas itermiabilis: qꝛ poſt penā tp̄alē
ſequūtur gaudia eterna: ⁊ hoc ibi notatur. Et
ecce vox de nube. ſ. certificatiōis: ſaluatori te
ſtimonium perhibens ⁊ noſtre ſaluti.
¶ Sexta ꝯᵒ ē: ꝙ i oi tp̄e meritorio ſꝑ ḋbemuſ
laudē humanā decliare: tal' nāqʒ laus euacuat
oē meritū. vñ Gre. Cōpelloꝛ vobis dicē: vt ⁊
bōa q̄ agitis ⁊c. ſʒ ſolū gl'iandū ē in pnia: vt pe
naʒ eternaʒ declinem⁹ ⁊ vt ad gaudia celeſtia
anhelemus: ⁊ id ꝓhibet eos dicēſ. Nemi dixe
ritis viſionē hāc: q̄ vos de p̄mio certificauit: ne
fauoꝛ humanus ipʒ euacuet: donec fili⁹ hoīs a
morte reſurgat: qui ſua paſſione vniuerſaliter
penitentiaʒ exemplificauit in q̄ ſolū eſt gl'iāduʒ
ad quam nos ducere velit ieſus.

¶ Feria ſcđa dñice ſcđe q̄drage. Sermo. 52.

Ego uado ⁊ querитis me ⁊c. Johis. 8. Scđm q̄ dicit Augu. ſup illđ pº co₂. Animalis hō nō ꝑcipit ea que dei ſunt. Animalis hō eſt quādo in vita ⁊ in ſenſu aīalis ē. Uita animalis ē: qn̄ intra nālis ordinis metas ſpūs rōem nō ꝯtinet: eo q̄ ipſe deo regendum ſe nō ſubijcit. In ſenſu qs aīalis ē: quādo de deo iuxta corpo₂ fantaſiā: vel legis litterā: vel rōez phiſicā iudicat. Modus aūt cognoſcēdi ꝑ fidē ſupplet defect⁹ alia₂ cognitionū. Naz ſi eſt intellectus rudis neceſſe hꝫ credere hijs: q̄ hn̄t intellectum exercere. Diſcentem. n. opꝫ credere. vnde q̄dam ꝓpter fidei defectū aīales effecti in reprobum ſenſum deuenerunt: quos ſaluato₂ in euangelio p̄ſenti reprehendit: dicens. Ego vado ⁊c. vnde moralis ſenſus pōt eſſe: q̄ peccatum eſt cauſa mortis: q₂ a nobis expellit gratiam nos ſpiritual'r viuificantem: a qua morte non poterimus liberari: niſi ꝑ mortem xp̄i: q̄ eſt verus mediato₂. Sed q₂ mori eſt ꝑ fidem ei non incorporari: ideo ad repellendum mortis pctm̄ neceſſarium eſt fidei ſacramentum. ſ. q̄ credamus eum eſſe doctorem: creatorē ⁊ iudicem. Homines ſeculi huius non intellexerunt: ſed poſt cōſiderationem mortis tam digne ꝑſone voluntarie acceptātes cognouerunt. ſ. q̄ eſt filius dei: ꝑ quez deus oīa opatur: cuius doctrina hꝫ veritatem: ⁊ pater eſſentialr̄ eſt cum eo: q₂ voluntas eius eſt ꝯformis voluntati patris. Igitur concludit̄ q̄ ſine eius aſſiſtentia nullus exaltari poterit ad gl'iam eternā: nec liberatur a morte peccati: niſi ꝑ fidem ei adhereat̄. Sed q₂ hec mā hꝫ locuz in dñica de paſſione ⁊ poſt: ideo ad aliā tranſeamus expoſitionem: que talis eſt: q₂ ꝑm Orige. mors ſaluatoris erat ſibi ꝓfectio illuc vnde venerat: ꝑm illđ phi. 2. Factus eſt obediens vſq₃ ad mortem crucis ⁊c. Sed q₂ penitentia eſt quedā mortificatio carnis: que ꝑ opā penalia erplet̄: ſeq̄tur q̄ ꝑ eam exaltabit̄ penitens in vita eterna. Sꝫ q₂ pctm̄ huius penitentie gratiā a nobis expellit: ꝑ peccatum ad talem exaltationem nō poterimus ꝑuenire: niſi credamus ſibi adherendo: ip̄az eē noſtre ſalutis recreatricez: quia eſt ſcđa tabula poſt naufragium: ⁊ iuſtitie doctricem: quia iuſtitia peccatum ordinat̄ in iudicatricez: qua habita omne iudicium ceſſat̄. vnde hoīes animales eam abhominant̄: non conſiderantes eius virtutem: ſed laborem. Nam ipſa genita ꝑ ſaluatoris paſſionez: qua mediante deo operatur omnia: que ꝑtinent ad deletionem actualium peccato₂um: cui etiam deus eſſentialiter aſſiſtit. Et hoc maxime: quia conformat ſe voluntati diuine: que ꝑm apl'z eſt ſanctificatio noſtra per ipſam ſolum implenda. vnde ea mediante liberamur a morte peccati: ⁊ exaltamur ad vitam eternam. Scđm iſtum ſenſum in vniuerſali occurrunt ſex conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Prima ꝯſideratio eſt videre qm̄o penitentia eſt mortificatio carnis: cum dicit̄. Ego: vbi occurrūt tres ꝯ°es.

¶ Prima ꝯclō eſt: q̄ p̄ſupponitur peccatum habere originē a voluntate: q₂ ꝑm Aug. nulla alia re fit mens hoīs ſerua libidinis: niſi ꝓpria voluntate vniuſcuiuſq₃ ꝑ ſuggeſtionem: delectationem: ꝯſenſuz: ⁊ opationem: ꝑm illđ Jaco. p̄°. Unuſq̄ſq₃ temptat̄ a ꝯcupiſcētia ſua. Et ſequitur. Peccatum cum ꝯſumatum fuerit: generat mortem.

¶ Scđa ꝯclō eſt: q̄ ꝑ peccatum in ꝯcupiſcentia generat̄ rebellio: que imoderate fert̄ in obꝫ ſibi ꝯueniens contra dictamen recte rationis. Nam ꝯcupiſcentia ꝑ originalem iuſtitiaz: que ordinat nos reſpectu dei ad obediendu₃: reſpectu ſui ad ſubijciendum inferiores potētias dictatui rōnis: recte reſpectu ꝓximi ad reddendum vnicuiq₃ qđ ſuum erat refrenabat̄. Sed talis iuſtitia tollit̄ ꝑ peccatum: ⁊ ideo ſequit̄ rebellio: q₂ deo nō obedit̄: ⁊ inferiores ſuperioribus nō ſubijciūt̄: nec cuiq₃ qđ ſuū erat reddit̄.

¶ Tertia ꝯclō eſt: q̄ ad refrenandam hanc rebellionem pnīa eſt multū neceſſaria ⁊ cōgrua: q₂ vita aīalis: ꝑ quam hō ſequit̄ delectationes corporales: cauſans ꝯſequenter rebellionez ꝑ penitentiam enarrat̄: cum ſit pena magna.

¶ Ratio: q₂ ſicut magna infirmitas indiget maxima cura: ita maxima culpa req̄rit ꝑꝫ iuſtitiam diſtributiuam penaz maximā: q₂ vt dicit̄ deute. 25. ꝑ menſura peccati erit plagarū modus. Et q₂ mortalitas culpa eſt maxima: quia offendit̄ maieſtas iſinita: ideo ꝓ p̄ncipali pena inſtituta eſt ei contritio: que eſt maxima pena. Qđ pꝫ: q₂ cum in iſta vita maximu₃ ſuppliciū ſit mors: ꝯtingit vt aliq̄ eligant mortem: vt fugiant triſtitiam: cum tamen ad vitandu₃ mor

tem: penam maiorem acceptent: vt pȝ in illo:
qui interfecit ſeipſuȝ. Et hoc eſt qđ dicit. Ego
de quo in pſal. 34. dicit. Ego auteȝ cum mihi
moleſti eſſent. ſ. rebelliones orte in ꝯcupiſcen
tia. Induebar cilicio. i. penitentie amaritudi/
nem ad refrenandum eaſdem.

Scđa ꝯſideratio.

c Irca ſecundā ꝯſiderationē que ē de
penitentiſ ꝑ penitentiā exaltationē cū
dicit. Uado occurrūt. 3. ꝯcluſiones
¶ Prima eſt: ꝙ penitentia eſt a deo effectiue
a nobis aūt diſpoſitiue: qa q creauit nos ſine
nobis ꝛc. Ad hanc aūt diſpoſitionē. 4. requi-
runtur. ¶ Prima cognitio fidei informis in
qua homo cognoſcit diuinam iuſtitiam ꝛ boni
tatē: cui diſplicet omne malum: ꝛ que nullum
malum relinquit impunitum. ¶ Secūdo req
rit cognitio proprie offenſe. Nullus eni vnqȝ
de peccato penitet: niſi ipm ꝓ ad memoriā re/
uocet. Appoc. ꝓ. Qui lapſus fueras memor
eſto vnde excideris: et pniam age. ¶ Tertio
requirit eius deſpectio: qꝛ niſi peccatū diſplice
ret cōdemnaret. ¶ Quarto requirit cognitio
miſericordie dei: qua probat⁹ eſt omnini reuer
tenti dare veniam. Oportet. n. aliquid eſſe in
clinās in honorē dei: et ħ facit ſpes de materia
¶ Scđa ꝯclō eſt ꝙ penitētia eſt expulſiua pec
cati actualis. Nam peccatū actuale eſt macula
animaȝ deprauās et a bono debilitans: noſtrā
vulnerans ꝑ actū voluntatis cū delectatione ꝛ
libidine: et iō quintuplex nomē ſortitur gratia
huiuſmodi peccatū expellendo. Dicit eni gra
tia: inqȝtū delet culpaȝ deformanteȝ: qꝛ gratie
eſt reformare. dicitur virtus inqȝtuȝ delet cul
pam potentias habilitādo: qꝛ virtutis eſt potē
tias habilitare ad bonuȝ. ¶ Tertio dicit ſacra
mentū: inqȝtum delet culpā vulnerantē natu
ram: quia ſacramentorum eſt vulnera ſanare
¶ Quarto dicit actus voluntatis: iqȝtū cū do
lore delet culpam ex delectatione perpetratam
¶ Quinto dicit pnia: iqȝtum continet penaȝ
in ſe culpā ordinantē gratia mediante.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ eſt mltuȝ meritoria. Nā
ex ordine dine voluntatis de cōdigno mereri
pōt vitam eternā: ſȝ nō ex nā rei. ¶ Primū
pȝ. Nam illđ qđ eſt maioris potentie ꝛ digni/
tatis: mlto magis pōt illo: in q̄ minor potētia ꝛ
dignitas repitur. Sȝ alique ꝟtutes ħ poſſunt
q̄ ſunt minoris dignitatis: cuȝ btitudo p̄miuȝ
ſit virtutum. ſ. de ꝯdigno mereri vitā eternaȝ
ex ordinatōe diue voluntatis. Ergo mlto ma
gis pnia cū ſit īfinite virtutis: vt pȝ. ¶ Scđm
pȝ. Natura inferior non pōt eē ꝯdigna ſupi/
ori: ſed corporalia ſpūalib⁹ tpalibus eterna nō
poſſunt ꝯparari. Ro. 8. Nō ſunt ꝯdigne paſ
ſiones huius tpis ꝛc. Sed ex inſtitutiōe dina
Et qꝛ iſtum actum hȝ deus acceptum ſup oē
ſacrificium: ideo Augu. eam cōmendat dicēs
Penitentia eſt medicamentum miſeris: ſpes
ſalutis: ꝑ quam peccatores ſaluant: ꝛ deus ad
miam ꝓuocatur. que nō in tpe penſat: ſed pro
funditate luctus ꝛ lachrymaꝝ. vnde pōt de ea
exponi illđ Johis. 4. Uado parare vob locū.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia ꝯſideratio eſt de ꝓpugnatiōe
pnie ꝑ peccatum: cum dicit. Queri
tis me: ꝛ in pctō veſtro moriemini.
vbi ſunt tres concluſionns.
¶ Prima eſt ꝙ inter ꝯcupiſcentiaȝ carnis: q̄
cāt pctm̄: ꝛ inter ꝯcupiſcentiā ſpūs ꝯtinue ē pu
gna. Et ħ eſt ex ꝯtradictōe affectuuȝ vtriuſqȝ
Qđ pȝ ſm ꝙ dicit Iſido. in li. differentiaꝝ.
Nam ꝯcupiſcētia carnis eſt motus aīe turpis
in affectum ſordide delectatōis. Concupiſcen
tia vero ſpūs eſt ardens intentio mentis in de
ſideria ſancte virtutis. Iſta ſibi cōſentientes
mittit in regnum: illa ad ſuppliciū ſempiternū
Illa eſt ex pctō p̄mi hois damnatione deſcen
dens: iſta eſt lex mentis de munere redēptio/
nis noſtri deſcendens. Hec autē ſibi inuicē ꝓ
affectu virtutuȝ vitiorumqȝ quottidiana collu
ctatione taliter aduerſantur.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ peccatum in nobis eſt oc
caſio ſpūalis mortis: ſm illđ Jaco. ꝓ°. Pecca
tum cum ꝯſumatum fuerit: generat mortem.
Nam ſicut corpus ꝑ animam: ita aīa ꝑ gratiaȝ
viuit. Et ideo ſicut decedente aīa corpus mori
tur: ita recedente gratia: que ꝑ peccatum expel
litur: aīa ſpūalr morit. vnde hoīeȝ ſine gratia
vocat ſcriptura mortuum. Dixit. n. illi domi/
nus qui exciderat a gratia. Nomen hēs ꝙ vi/
uas ꝛ mortuus es. Apocal. 2. Ideo dicit. In
peccato veſtro moriemini. Glo. interlinearis
Niſi liberemur ꝑ fidem. vnde Augu. in glo.
ibidem. Quidā moriunt peccato: ꝛ hec mors
eſt deſiderabilis: que ꝯſiſtit in acceptiōe gratie
extinguentis pctm̄. Ro. 6. Qui. n. mortuus
eſt peccato: iuſtificatus eſt a peccato. Quidam
moriunt pp pctm̄ ꝑuans gratiā: ꝛ hij ſunt qui
finaliter moriunt in peccato: ꝛ hec eſt formida
bilis. vnde Dauid. Illumina oclos meos ꝛc.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ non ſoluȝ oīa opa bona

quo ad eorū meritū p peccatū mortificant: imo et omnia bona ipſius peccatoꝝ merito ꝑuant vnde ſicut ſeruo de laboricio ſuo qcqd lucratur ad nō ſuo tollitur ⁊ ſibi nihil de hoc deriuatur ita de⁹ peccatoris. i. diabol⁹ labores ſui omne meritū tollit. vnde que facit peccatum: ſeruus eſt peccati. ¶ Nota ꝙ licet pctōr ꝑ opera ex̄ caritatē facta nihil meret̄ de condigno: tñ aliquid de congruo. Peccator enī aliquando facit bonum opus in genere. ſ. dat elemoſinā ꝑpter vanā gloriā: de hoc meret̄ penā nō mercedem ſcilicet qñ hoc facit ad honorē dei: hoc nō pōt eſſe ſine gratia gratis data que diſponit de congruo ad gratiā gratū facientē qḋ deus aliquo modo acceptat. Eſt tamen illud meritū in proportionabile merito caritatis. Ualent tamen illa opera extra caritatē ad ſex. ¶ Primo ad multiplicationē temporalium: Iſa. 10. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis ¶ Secundo valet ad dimiſſionē pene tēporalis. Tertij regum. 12°. Non ne vidiſti achab humiliatū coram me: ideo nō inducam malū in dieb⁹ ſuis. ¶ Tertio ad impetrationē gratie. Joſue. 6. Raab inuenit gratiā: qꝛ nuncijs iſrael benefecit. ¶ Quarto ad bone vite aſſuefactionē. vnde trenoꝝ. 3. Bonum eſt viro cū portauerit iugū ab adoleſcentia ſua. ¶ Quinto ad peccati reſiſtentiā. Eccl'ia. Ignem ardentem extinguit aqua: ⁊ elemoſina reſiſtit peccato. ¶ Sexto valet ad mitigationem pene gehennalis: debende non debite verſus ditant: non cruciant: aptant debenda gebenne. Laxatur pena: ſueſcunt culpe: reſiſtunt. Et hoc ē ꝙ dicit. Ego vado ſilicet per meritum penitentie. Quo vos. ſ. per merita extra caritatem facta. Nō poteritis venire: qꝛ. ſ. eſtis mortui in peccato. Pſal. Non mortui laudabūt te dñe.

Quarta ꝯſideratio.

s Equitur quarta conſideratio: q̄ eſt de pctōꝝ excecatōe: cū dicit̄. Dicebāt ḡ iudei. vbi occurrūt due ꝯclōnes.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ pctm̄ ex certa malitia eſt grauius peccato: qḋ eſt ex paſſione. Quod pꝫ dupl'r. ¶ Ratio prima: qꝛ q̄to motus pcti eſt magis ꝑprius volūtati: tanto pctm̄ graui⁹ eſt Sed pctm̄ ex certa malitia eſt magis ꝑpri⁹ voluntati: qꝛ ꝑprius eſt voluntati: qḋ ex ſeipō in malum ſe plus mouet: q̄ȝ ab extrinſeco mouet Naȝ pctm̄ ex paſſione ſic. vnde pctm̄ ex h̄ ipō ꝙ eſt ex malitia: aggrauatur. Et tanto magis: q̄to paſſio fuerit plus vehemens. vnde ſaluator hec peccata damnans dicit. Uos deorſum eſtis: ideo ſm gloſam deſcendetis in infernū ¶ Scd̄a ratio: qꝛ paſſio que inclinat voluntatem ad peccandū cito tranſit: ⁊ cito reddit ad bonū ꝑpoſitum penitens de peccato. Sꝫ habitus quo homo ex malitia peccat: eſt qualitas ꝑmanens. Et ideo q ex natura peccat: diuturnius peccat. Et ideo dicit. Uos de hoc mūdo eſtis. q. d. Sicut vobis innatum eſt eſſe mundanos: ita impoſſibile eſt vobis dimittere malum: cum ꝑ exercitium acqſiueris habitū mali vnde Aug. de ci. dei dixit. ꝙ impreſſiones: q̄ in iuuentute aſſueſcunt: vix deleri poſſunt.

¶ Secunda ꝯclō eſt: ꝙ excecatio cum ſit effectus peccati: ſm illud ſapientie. 2°. Excecauit eos malitia: aliquando ordinatur ad damnatitionem: vt hic dicitur. Et non cognouerunt. Aliquando ad ſalutem: quod declaratur ſic. Nam excecatio eſt quoddam preambulum ad peccatum: peccatū aūt ad duo ordinatur. Ad vnum quidem ꝑ ſe. ſ. ad damnationē. Ad aliud autem ex miſericordia dei ſcilicet ad ſanationem: ⁊ quantum deus permittit aliquos cadere in peccatum: vt peccatum ſuum agnoſcentes: humilientur ⁊ conuertantur: vt dicit etiā Auguſtinus de natura ⁊ gratia. vnde excecatio ex ſua natura ordinatur ad damnationē ei⁹ qui excecatur. Propter quod etiam ponit̄ reprobationis effectus. Sed ex miſericordia diuina ad tempus medicinaliter ordinatur ad ſalutem eorum: qui excecantur. Sed hec miſericordia non impeditur omnibus: ſed tm̄ predeſtinatur: quibus omnia cooperantur in bonū. Romanorum octauo.

Quinta ꝯſideratio.

q Uinta conſideratio eſt de excecatorū reilluminatione: vbi dicitur. Si eñ nō credideritis ⁊c. vbi ſunt tres ꝯ°es

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ per lumen fidei cecitas ꝑ peccatū cauſata expellitur. Nā fides nō ſolū eſt de hijs que ꝑ ſe ſunt intenta: ſed etiā ḋ hijs que ſunt ad intentoꝝ manifeſtationē: ſed qꝛ ⁊ remiſſio peccatoꝝ eſt effectus manifeſtans diuinā maieſtatē ⁊ xp̄i incarnationē tanq̄ȝ cauſā vnde ad remiſſionē peccatoꝝ habendā neceſſaria eſt fides. Et ideo volens oſtendere neceſſitatē fidei ad ſpiritualē regeneratiōē dicit. Niſi credideritis: ꝙ ego ſū: moriemini i peccatis veſtris: q̄ſi diceret. Nullus poteſt exuere veterē hoīem induere nouum: niſi ꝑ ſacramentū fidei. Glo. ſup illud pſalmiſte. Oīa opa ei⁹ in

fide: dicit q fides non niſi in fidelibus opatur ſalutem. vnde euangeliũ. O mulier fides tua te ſaluã fecit. vnde omnia opa eius ex fide: ⁊ omnia opa que diligit deus ⁊ eternaliter remunerat ex fide ꝓcedũt: que fides eſt a deo: ⁊ oia bona opa ſunt a deo.

¶ Scḋa ꝯclo eſt: q de remiſſione que fit p penitentiã: ſiue de penitẽtia tria credere debem⁹ ſcilicet q eſt creatrix noſtre ſalutis: doctrix veritatis: ⁊ iudicatrix equitatiſ. ¶ Primo credẽdum eſt: q pnia eſt creatrix noſtre ſalutis: qa p eam a deo poſiti longe: appropinquãt ad ſalutem. vnde dicit Ihero. Qḋ ipſa eſt ſecunda tabula poſt naufragium: qꝛ ſi quis veſtem innocentie in baptiſmo pceptam corrumpit peccando: pnie remedio reparare poteſt. Ideo Iohis tertio dr̃. Penitentiam agite: appropinquabit enim regnũ celoꝝ ⁊c. Unde ſaluatoꝛ in pſona pnie dicit ſe eſſe pncipium. ſ. recreationis. Unde dꝫ ſic legi. Principiũ. ſ. veſtre ſalutis: mee credite ⁊ non moriemini in pectis veſtris.

¶ Scḋo credendũ eſt: q ſit doctrix veritatis. Ipa. n. repellit a mente caliginẽ cauſatã a peccato: vnde magiſter ſniaꝝ dicit. Cum. n. quis mortaliter delinquit ⁊ gratia virtutis priuatur ſi qua pceſſit: ⁊ naturaliũ bonoꝝ eliſionem patitur: vnde intellectus obtunditur: ⁊ totus homo interioꝛ obumbratur: ⁊ ita quaſi caligine q̃dam mens obuoluitur. Hãc vero deus pellit cum pniam immittit p quam bona pdita reſtituit: ⁊ vitiata reparat. vnde dicit. Et loquar vobis: filio vt doctrix. vnde ad hebre. Locutus eſt nobis in filio. Pnia dicitur filia: qꝛ p filij paſſionem generata. ¶ Tertio credendũ eſt q ſit iudicatrix: vnde dicit. Multa habeo ḋ vobis iudicare ⁊ loqui: id eſt a iudicijs pſeruare: qꝛ pater omne iudicium dedit filio: qui p penitentiam ceſſat ſententiam debitã peccato ꝓ delictis. vnde Ambroſius. Pnia dicitur a puniendo: qua quis punit illicita que ꝯmiſit: Alias ſnia extremi iudicij puniret.

¶ Tertia ꝯclo eſt: q huiuſmodi pnie virtus: oſtenditur in exptentia penalitatum: que lꝫ q̃doq3 inchoantibus incutiat formidinẽ: fiducialiter tamẽ debꝫ aggredi: vt in ꝯceptu inchoata viriliter ad finem pducatur: ſed qꝛ vt pꝫ ex pdicedentibus p penitentiam ad dei amicitiam reuocamur: ideo formidine poſtpoſita ad ſuſtinẽdum eius penam: fiducialiter aggrediamur: ⁊ hoc eſt qḋ dicit. Cum exaltaueritis filium hominis. ſ. exaltatione crucis. Tunc cognoſcetis qualis ſit p gloriam reſurrectionis: quaſi diceret. Cum pnia ſit filia hominis chriſti: quã ſua paſſione generauit: cum hec in cruce penalitatis fuerit exaltata: tunc cognoſcetur qualis ẽ reſurrectio peccatoꝛum. vnde pſalmi. Exaltatus autem ſum ⁊ humiliatus. Ad eius. n. efficaciã quinq3 requiruntur. ¶ Primum eſt q debꝫ habere pſeuerantiam. Nam ipſa ſola ſcilicet pſeuerantia pmiũ obtinet. Criſoſtom⁹. Tolle pſeuerantiam: nec obſequium mercedem habebit: nec beneficium gratias: nec laudem foꝛtitudo. Nam non qui ceperit: ſed qui pſeuerauerit ſaluus erit. Et ideo dicit. Quia ego ſuꝫ: quaſi diceret: cetera mihi compata quaſi nõ ſũt qꝛ ego ſola repoꝛto mercedem. ¶ Scḋꝫ quia efficaciam ſuam non habet a ſeipſa: ſed a merito paſſionis chriſti. Et ideo dicit. A meipſo nihil facio. q. d. Sicut a meipſo non ſuꝫ: ſꝫ a merito paſſionis chriſti: ſic meritum non ẽ a me: ſed a dignitate patientis. ¶ Tertiũ eſt: q veritatem efficacie: penitentie: ſaluatoꝛ pdicauit: qui mentiri nõ poteſt. Et ideo dicit. Sicut docuit me pater hec loquoꝛ. Et iḋ ſicut pater mentiri non poteſt: ſic nec ego. ¶ Quartum quia gratia dei ſibi ſemper aſſiſtit: ⁊ ideo dicit: Qui me miſit mecum eſt: ⁊ non relinquit me ſolũ: quaſi diceret. Licet gratia dei ſit donum ſupnaturale: tamen diſponenti ſe ſemper aſſiſtit.

¶ Quintum q ipſa inquantũ ẽ oꝛdinata ſem p eſt ad beneplacitum dei. Beneplacitũ enim dei eſt noſtra ſanctificatio: que tunc pficitur qñ p penitentiam impedimentum remouetur: nihil enim tantũ impedit ſanctificationẽ noſtrã ſicut vita aialis ꝯſequens delectationes coꝛpoꝛales que refrenantur pnie penalitate. E ideo dicit. Que beplacita ſunt ei facio ſemper. Qḋ nobis concedat.

¶ Feria tertia dominice ſecunde q̃dragesime Sermo quinquageſimus tertius.

Up cathedrã moyſi ſederunt ſcribe ⁊ phariſei. Mat. 23. Secundũ qḋ dicit apoſtol⁹ ad Eph. 4. Non circunferamur omni vẽto doctrine in nequitiam hominũ: vel aſtutia ad circũueniendũ tionẽ erroꝛum: veritatem autẽ facientes in caritate: creſcentes in illo per oia. Qui eſt caput

noſtrum xp̄s. Quod verbū expōnēs beatus
Aug. dicit. Non circūferamur titubantes no/
ſtra debilitate vrgente: oi vento doctrine: pra/
uoꝝ doctrina que eſt quaſi ventus ⁊ tēpeſtas
facta in neqtia hominū, ꝑ qua cecati ſunt ⁊ facte
in aſtutia hominū. i. ꝑ hoies malicioſos in ſe
⁊ in ſimplicium deceptionem: quoꝝ doctrina
fit ad circūuentionem erroꝝ: vt ſub ꝑtextu
veritatis magis decipiant trahentes ad errorē
veritatem autem facientes: quaſi non tales ſi/
mus: ſed potius facientes actus veritatis ideſt
bona ſm doctrinā eius: ⁊ hoc in caritate. Per
oia. i. omni ſpirituali dono: ⁊ hoc in illo: ideſt
illo operante: qui eſt caput noſtrum xp̄s. Ex q̄
expoſitione eliciuntur duo documenta.

¶ Primū documentū eſt: ꝙ ſimilitudo rei
apparentis ad rem exiſtentem cauſa eſt ſimpli
cium circunuentionis.

¶ Secundum documentū eſt: ꝙ in omni ſta
tu mundi talis circunuētio ꝑ ſiłitudinē appa/
rētis boni reꝑitur. vnde Gre. ſup illud Iob.
moralium. 10. dicit. Deridetur iuſti ſimplici/
tas. Sapia. n. huius mundi eſt: vt idem dicit
coꝛ machinationibus tegere: ſenſū verbis ve
lare: ſiue falſa: ſiue vera oſtendere: que ꝟa ſūt
falſa demōſtrare. vnde ſub prudentia mūdi ac
cipit oia que poſſunt ad falſam prudentiam ꝑti
nere. Et ſm hunc ſenſum eſt itroductio euan
gelij pn̄tis: ne ſimplices ſub debilitate tituban
tes apparētis rei ſiłitudine circunueniantur: ⁊
in errorē fidei trahant̄ ſua ꝑmunitione hortat̄
ad predictoꝝ prouidentiam dicens. Super
cathedrā vbi occurrunt due ꝯſiderationes.

Prima conſideratio.

p Rima cōſideratio eſt de lamentabili
circunuētione apparētis boni: que i
oi ſtatu mūdi reꝑit̄. vbi ſt aliq̄ ꝯ͛cs.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ qdam poſuerūt oēs de/
lectationes eſſe malas: vt ſtoici. Hoc ideo: q2
intentionē ſuā deferebāt ad ſolas delectatiōes
ſenſibiles ⁊ corporales que ſunt magis mani/
feſte. Nam in ceteris intelligibilia a ſenſib9 an
tiqui philoſophi: nec diſtinguebant intellectū
a ſenſu vt dicitur in libro de anima. Delectatio
nes autem corporales arbitramur oēs eſſe ma
las: vt ſic homines qui ad delectationes imo/
deratas ſunt pni ab hijs ſe retrahentes ad me
dium virtutis perueniāt: ſed hec extimatio nō
fuit ꝯueniens: cū nullus poſſit viuere ſine ali
qua ſenſibili ⁊ corporali delectatione.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ ſimilitudo eſt cau/
ſa circunuentionis. Nam circunuentio cauſat̄
ex hoc ꝙ bonū apparens loco boni veri ſe ſimi
litudinarie ſepe repreſentat. Hoc. n. declarat̄
Nam obiectū delectationis eſt bonum: ſ3 bo
num aliud eſt apparens: aliud veꝝ: ⁊ iō opoꝛ/
tet etiam ꝙ delectatio ſit diuerſificetur. ſ. ꝙ alia
ſit bona ⁊ alia mala. Sed q2 ſimilitudo eſt cau
ſa delectatiōis. vnde ſicut delectatio errans in
bono apparenti circūfertur: ſic ⁊ ſimilitudo cau
ſans delectationē cauſat circunuentionē. Qd
autem ſimilitudo eſt cauſa delectationis: pꝫ: q2
ſimilitudo eſt cauſa amoris: ⁊ amor eſt cauſa d
lectatiōis. Igitur ⁊ ſiłitudo eſt cauſa delectatio
nis nihilominus cauſans circunuentionē.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ licꝫ falſa doctrina ſit picu/
loſa mutatione: eſt tn̄ multum vtilis vitatione
q2 ſicut dꝫ Augu. Nihil amari poteſt niſi co/
gnitum: ſic etiam nec aliquid vitari poteſt niſi
cognitum. vt igitur vitia vitemus: opꝫ vt eoꝝ
notitiam habeamus. q2 ſm Grego. Tolera/
bilius mundi mala ſuſcipimus: ſi contra hec ꝑ
ꝓudentie clipeū munimur. vnde dicit. Oia
que dixerint vobis ſeruate ⁊ facite ſm opa eo/
rum nolite facere. q. d. Doctrinā eoꝝ debem9
in mente ſeruare quo ad eorum notitiā: ⁊ fa/
cere. ſ. eorum vitationē: que valet ad noſtram
vtilitatem. Sed ſm opa eorum nolite facere:
ſcilicet eorum imitatione ea perficiendo: ⁊ i eis
delectando. vnde gloſa ibidē dicit. Tales do
ctores audiri debent: non imitari.

¶ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ quatuoꝛ vitia carnis
ſunt. ſ. prudentia: aſtutia: dolus: ⁊ fraus: que
ſunt in quatuoꝛ reprehēſibilia: in quibus ſunt
non imitanda. ¶ Primū eſt defectus opera/
tionis bone: q2 dicunt ⁊ non faciunt. Ratio ē:
Nam ad virtutem veritatis ꝑtinet: vt aliquis
talem ſe exhibeat exterius: qualis ē interius: ſi
gna autem exteriora nō ſolum ſunt verba: ſed
etiā facta. Igitur ⁊c. vnde Criſo. dicit. Fidē
predicant ⁊ infideliter agunt. Pacem dant: ⁊
ſibi non habent. Veritatem laudant: ⁊ menda
cia diligunt. ¶ Secundum eſt auctoritas pre
lationis: quia imponūt onera grauia alijs. vn
de Criſoſtomus. Circa vitam tuam debes eē
auſterus: circa alioꝝ benignus: Audiat te do/
minus parua mandantē: ⁊ grandia facientem
Nam melius eſt de miſericordia reddere rati
onem: q̄ de auſteritate. vbi paterfamilias lar/
gus eſt: ibi diſpenſator non debet eſſe tenax.

¶ Tertium eſt oſtentatio in operatione: qua
oia opera ſua faciunt. Gloſa. Duplici ratione

ab his attendere iubet ne eoꝝ ſimulatione ſedu
camur: τ eoꝝ emulatione inflāmemur. Simu
latio eſt in opere: emulatio in voluntate. vnde
dicit. Dilatāt philateria ſua: ideſt chartas frō-
ti eoꝝ ꝓ ſimulatione impoſitas in quibus de-
ſcriptus erat decalogus: male interpretātes il-
lud deut. 6. Ligabis ea in manib⁹ tuis.: τ erūt
monita ante oculos tuos: cū ſpiritualiter man⁹
ſit intelligenda operatio τ oculi magis medita
tio. vnde Jhero. Non intelligebant ꝙ hec por
tanda erāt in corde: τ nō in corpore. ¶ Quar
tum eſt affectus ambitionis: que eſt duplex. ſ.
honoris τ laudis. Ambitio honoris exprimit
in duobus. ſ. in locis carnalibus: vt in cenis:
et in locis ſpūalibus. vt in ſynagogis. Amant
enim primos accubitus. Ambitio laudis etiā
exprimitur i duobus: ſcilꝫ in apparenti iuſtitia
τ in apparenti ſapientia. Unde dicit. Et voca-
ri rabbi τ amant primas ſalutationes in foro.
Jhero. Afidelibus xp̄s docet illos eſſe cauen
dos: qui honorem indebite appetunt: τ vocari
[illegible]
ab [illegible]
τ officium negligunt.

Secunda ꝯſideratio

Circa ſecundam conſiderationez que
eſt de acceptabili directione veritatis
ſummi boni: q̄ in xp̄o doctore: τ ei⁹
doctrina reperit: occurrunt alique concluſiões
¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ Plato nō poſuit omnes
delectatiões eſſe bonas: neq̄ malas: ſed quaſ-
dam eſſe bonas: τ quaſdam eſſe malas. Jta ta
men ꝙ nullum ſit ſummū bonū vel optimum
Jpſe. n. deficit in duobus. ¶ Primo q2 cum
videret delectationes corporales in quodā mo
tu τ generatione cōſiſtere. Sicꝫ pꝫ in repletio-
ne ciborum. vnde cū generatio τ motus ſint
actus imperfecti: ſequebatur ꝙ delectatio nō ha-
beret vltimi finis rationem. Sed hoc falſum
eſt in delectationibus intellectualibus: cū ali-
quis non ſolum delectatur in generatiōe ſcien
tie cum adiſcit. ſed etiam in contemplando ſm
ſcientiam iam acquiſitaz. ¶ Alio vero modo
quia dicebat optimum qd eſt ſimplr̄ ſummuz
bonum: quod. ſ. bonum eſt quaſi abſtractum:
τ non participatum: ſicut ipſe deus eſt ſummuz
bonum. Nos autem loquimur de optimo in
rebus humanis. Optimum aūt in vnaquaq̄
re eſt vltimus finis. Finis aūt eſt duplex. Di
citur enim ipſa res vel rei vſus. Sicut finis eſt
pecunia vel poſſeſſio pecunie. Et ſm hoc vltim⁹
finis hoīs dici pōt vel ipſe deus: q eſt ſummuz

bonum ſimplr̄: vel fruitio ipſius: que hꝫ dele-
ctationem quandam in vltimo fine. Et ꝑ hūc
modum aliqua delectatio hominis poteſt dici
optimū inter bōa humana: nō ꝙ ſit optima ex
hoc ꝙ eſt delectatio: ſꝫ ex hoc ꝙ eſt pfecta quies in
optimo. vnde beatitudo eſt optimum: cum ſit
finis humane vite: cū btitudo non eſt ſine de
lectatione. Pſal. Adimplebit me letitia τc.
¶ Scd̄a ꝯclo eſt: ꝙ dilectatio eſt ꝯiunctio cō-
ueniens cum cōuenienti. Deus autē maxime
cōuenit aīe: vtpote ad imaginem eius facte: q2
ſm Augu. ideo imago dei eſt aīa: q2 ipſius eſt
capax: τ particeps eſſe poteſt. Et hoc maxime fit
ſcilicet quādo potentie eius. ſ. voluntas aman
do: τ intellectus cognoſcendo ſtant cōuerſe ad
deū: Et ideo nō eſt plena delectatio: niſi in ꝑ
fecta ꝯiunctione potentiaꝝ anime ad deum: ſi
cut eſt in patria. Et ideo dicit Augu. ꝙ omnis
delectatio humana eſt amaritudine temperata
vt ſciatur ꝙ nō eſt vera delectatio: niſi cū deo.
Et ideo ſaluator diſſuadens delectari in mun-
danis dicit. Vos aūt nolite vocari rabbi: qua
ſi diceret ꝙ delectatio gratiarū quarūcunq̄ ſo
li deo eſt attribuenda.
¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ quatuor ſunt virtutes in
veritate doctrine xp̄i: nos dirigentes: que re-
mouent occaſiones errorum: qbus ſimplices
circumueniuntur: que ſunt prudentia: ſpiritus
eubolia: ſyneſis: τ gnomy: de qbus. 6. ethic.
philoſophus facit mentionem. ¶ Ratio eſt.
Nam virtus ꝓprie ordinatur ad actum: quē
reddit bonum. Et ideo opꝫ ſm differentiaꝫ
actuum eſſe diuerſas virtutes. Actus autē ra
tionis ordinandi ſunt diuerſi: nec habent ean
dem rōnem bonitatis. vnde homo ſm diuer-
ſitatem virtutum diuiſimode habet diſponi.
vnde ad prudentiā pertinet bene ꝯſiliari impa
tiue. Ad euboliam ꝑtinet conſiliari electiue.
Ad ſyneſim pertinet recte iudicare ſm reglas
cōmunes. Sed gnomy iudicat ſm quandaꝫ
ſingularem ꝑſpicacitatem iudicis. ¶ Primū
pꝫ de prudentia. Nam ſm Tullium pruden-
tia eſt rerum bonarum τ malarum: τ vtranq̄
ſcientia. Hec virtus diſcernit bona a malis τ
bona ad inuicem oſtendendo qd ſit melius: τ
mala ad inuicem oſtendendo qd ſit magis ma
lum. vnde ad prudentiam pertinet recte conſi
liari: τ iudicare: τ p̄cipere de hijs: per que ꝑue
nitur ad debitum finem. vnde ipſa principali-
ter reſpicit bonum cōmune. Unde apl's de ſe
ipſo dicit. Non quero quid inutile ſit: ſed quid

multis: vt salui fiant: vt dicitur ꝑma corin. 2°. Hec enim excludit prudentiã carnis: que bonum pſonale ꝓponit bono cõmuni: quod repugnat caritati: qu non querit, que ſua ſunt: vt dicitur ꝑma coꝛ. 13. Repugnat etiaꝫ rationi: que hoc iudicat: ꝙ bonum cõmune ſit melius q̃ꝫ bonũ ꝑuatum. Et hoc eſt ꝙ dicit. Vos autem nolite vocari rabbi: dogmatiꝫãtes ſuple bonum ꝑuatum preferre bono cõmuni: ſicut facit prudẽtia carnis. Hec. n. dactrina generat moꝛtem. Coꝛint. 8. Prudentia carnis moꝛs eſt. Glo. prudentiam carnis hꝫ qs cum implet que ſunt carnis. Prudentia aũt ſpirit⁹ docet que diuina ꝛ celeſtia ſunt: non ſoluꝫ verbo: ſed exemplo. vnde dicit. Vnus eſt. n. magiſter. ſ. xp̄s: qui nobis prudentiaꝫ ſpiritus reuelauit. ¶ Scd̄m pꝫ de eubolia: que vt dicitur. 6. ethi. eſt rectitudo ꝯſilij: ꝛ eſt virtus multum neceſſaria ad obuiandum malo conſilio. Nam de ratione virtutis humane eſt ꝙ faciat actum hoīs bonum. Inter ceteros hoīs actus eſt ꝯſiliari: q2 iſte actus importat quandam inquiſitionem rationis circa agenda: in q̄bus cõſiſtit vita humana. Eubolia autẽ importat bonitatem conſilij. Dicitur autem ab eu: quod ẽ bonum ꝛ boli: quod eſt conſilium: quaſi bona conſiliatio. Hec enim excludit falſa ꝯſilia aſtutie ad conſequendos malos fines. vnde ꝯſtituere conſilia ad malum finem conſequendum: vel inuenire malas vias ad bonum finem cõſequendum: vtrunq̄ꝫ iſtoꝛum contra rationeꝫ eubolie: vt pꝫ. 6. ethi. Et hoc eſt ꝙ dicit. Oẽs auteꝫ vos fratres eſtis ab vno patre. ſ. deo geniti: ꝛ Adam ad vnam hereditatem vocati. ſ. regnum celoꝝ. Et ideo ſitis inuicem diligentes honoꝛeq̄ꝫ preuenientes: excludendo a vobis preſtitutionem mali conſilij: quo malus finis conſequitur. Sed magis conſilio recto: ꝛ auxilio fraterno inuiceꝫ ſubuenientes. Hanc enim fraternitatem xp̄s docuit verbo in exemplo. Et ideo doctrinam aſtutie a terrenis conſiliarijs datam nolite ſequi. Et hoc eſt ꝙ dicit Nolite patrem vobis vocari ſup terrã. ſ. recipiendo ab eo ſiniſtram doctrinam: qua poteritis alios circumuenire. Vnus eſt enim pater veſter: qui in celis eſt: qui. ſ. regenerauit vos verbo vite: cuius doctrinã ſectamini in vitate ¶ Tertium pꝫ de ſyneſi. Syneſis eſt virtus recte iudicandi. vnde in greco ſyneſi dicuntur homines bene ſenſati. Multi enim ſunt boni conſiliarij: qui tamen non ſunt bene ſenſati. Et ideo non ſunt boni iudiciarij: quod eſt propter defectum intellectus: qui contingit maxime ex mala diſpoſitione: lꝫ bona diſpoſitio ptineat ad ſyneſim. vnde cum ſyneſis fuerit bene diſpoſita ꝯceptionibus veris ꝛ rectis: ꝓcul dubio recte iudicabit. vñ dicit. Nec vocemini magiſtri: q2 magr̄ ve. ꝛc. q. d. Doloſa pſuaſio nõ ſit vr̄a doctrina. Prob doloꝛ iaꝫ dñatur in oi ſtatu: vt ea vtẽtes: Verbis doloſis nullũ circũueniatis: ſꝫ vtimini doctrina xp̄i: recte iudicãtes quelꝫ de ſalute infoꝛmãdo. ¶ Quartuꝫ pꝫ de gnomy: q̃ importat q̃ndaꝫ ſinglareꝫ pſpicationem iudicij. vñ nota ꝙ hitus cognitiui diſcernuntur ſm altioꝛa ꝛ inferioꝛa ꝑn̄ᵃ. Manifeſtum eſt aũt ꝙ illa: q̃ ſunt ꝑter ordinẽ ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ ptinẽ ad ꝯſideratõeꝫ diue puidẽtie. Contingit aũt aliq̄d eſſe faciendũ preter cõmunem regulam agendoꝝ puta in aliquo caſu inconſueto ꝛ inopiniate ſupueniente. Et ita opꝫ de huiuſmõi iudicare ſꝫ alia altioꝛa ꝑncipia q̃ꝫ ſint regule cõmunes ſm quaꝫ iudicat ſyneſis ꝛ ſm illa altioꝛa ꝑncipia erigit altioꝛ virtus iudiciaria que vocat gnomy. Hec importat quãdam ſingularem pſpicacitatẽ iudicij. Ad repɼimendum igitur fraudem deceptionum valet hec virtus q2 heu in omnium ſtatu dominatur fraus: q quilibet in omnibus factis alium nititur ſupplantare: ꝛ hoc quando pɼoſpicatioꝛi iudicio vias fraudulentas perſcrutatur. vnde dicit. Qui maioꝛ eſt veſtrum: ſit veſter miniſter Quaſi diceret. Quia p fraudoloſas vias nitebantur anhelare ad ſtatuꝫ altioꝛem vere ſuppeditabuntur: quando coꝛuꝫ fraudes perſpici ingenio precluduntur.

¶ Quarta ꝯclõ eſt: ꝙ ad ꝑueniendũ boni apparentis circumuentionẽ ꝛ ad doctrine xp̄i veritatẽ experiendam: multum valet humilitas: q2 ſm Aug. humilitas eſt ex intuitu ꝓprie cõditionis: ꝛ ſui ꝯditoꝛis voluntaria mentis inclinatio in ſuo: imo oꝛdinabili ad ſuuꝫ ꝯditorẽ ¶ Cauſa huius inclinatõis eſt intuitus ꝓprie ꝯditionis. Michee. 6. Humiliatio tua in medio tui. ¶ Alia cã eſt intuitus ꝯditoꝛis: in quo nullus eſt defectus. vnde ꝯparatione eius magis apparent defectus noſtri. vnde Bernar. Nunq̄ꝫ ſe melius deꝑhendit modus humane pfectionis: q̃ꝫ in lumine vultus tui: ꝛ in ſpeculo diue viſionis. Q8 etiã intuitus ꝓprie ꝯditionis ſit cã humilitatis: pꝫ p Ber. dicentem. Humilitas eſt virtus: qua hõ veriſſima ſui cognitione ſibiipſi vileſcit. Hanc xp̄s nobis cõ

mendauit: q2 p eam maxime remouet impedimentũ humane ſalutis: q̃ ↄſiſtit in h̃ q̄ hõ ad celeſtia ⁊ ſpũalia tendit: a qbus homo impedit dum in terrenis magnificari ſtudet. Et ideo deus vt impedimẽtum ſalutis auferret: exteriorem celſitudinem ↄtemnendã oſtendit p humilitatis exempla. Et ſic humilitas eſt quaſi q̃dam diſpoſitio ad libe℞ acceſſum hoīs in ſpiritualia ⁊ dīna bona. Et h̃ eſt dicit. Qui ſe humiliat exaltabitur. vnde humilianti ꝓmittitur ſpiritualis exaltatio. vnde Augu⁹. Ne putes ſubiacere eum: q ſe humiliat: cum ſit dictũ exaltabitur. ſ. ſpirituali exaltatiõe. Et ne opineris eius exaltationem in oculis hoīum per ſubnullitatem fieri corporalem.

¶ Quinta ↄcl'o eſt: ꝙ ſupbia multum nos a via veritatis ꝓſtergat. Et ideo Tobie. 6. dicit̄ Nunq̄ȝ in tuo ſenſu aut in tuo verbo ſupbiam dominari ꝑmittas. Et hoc ideo: q2 lȝ ſit ſpãle peccatum h̃ns ſpeciale obm: q eſt inordinatus appetitus ꝓprie excellentie: tamen ꝓpter redũdantiam quandã in alia peccata hȝ quãdam generalitatem: inq̄ȝtuȝ. ſ. ex ſupbia oriri poſſunt omnia peccata. ¶ Eſt notanduȝ ꝙ ſupbia vocatur ex hoc ꝙ aliqs p voluntateȝ tendit ſupra illud qd' eſt. vnde Iſido. Supbus dictus eſt quaſi ſupra vult videri q̃ȝ eſt. Qui. n. vult ſupgredi vltra id qd' eſt: ſupbus eſt. Habet auteȝ hoc recta ratio. vt voluntas vniuſcuiuſq̄ȝ feratur in id: quod eſt ꝓportionatum ſibi. Et ideo manifeſtum eſt ꝙ ſupbia importat aliqd qd' aduerſetur recte rõni. Hoc aũt facit peccatuȝ: q2 ſm Diony. malum aīe eſt p̄ter rõnem viuere vnde Gre. Ipſa vitio℞ regina ſupbia eſt.

¶ Sexta ↄcl'o eſt: ꝙ cum quodlȝ in ſuo genere debeat eſſe ꝑfectuȝ ꝓpter ſui operis ꝑfectionem. Ideo dicit̄ ꝙ ad humilitatis ꝑfectionem duodecim gradus requiruntur. quibus duodecim gradus ſupbie opponuntur. ¶ Primus eſt corde ⁊ corpore ſemp humilitatem oſtendere defixis in terram aſpectibus. ¶ Scd's eſt: vt pauca verba ⁊ rõnabilia loquatur: non clamoroſa voce. ¶ Tertius eſt ꝙ nõ ſit facilis ⁊ ꝓmptus ad riſum. ¶ Quartus eſt taciturnitas ad interrogationẽ: ⁊ tunc eſt tenere qd' habet cõis regula monaſterij. ¶ Sextus eſt credere ⁊ ꝓnunciare ſe oībus viliorem. ¶ Septimus ſe ad oīa indignum ⁊ inutilem ↄfiteri: ⁊ corde credere. ¶ Octauus ē ↄfeſſio pcto℞. ¶ Nonus eſt ꝓ obediẽtia in duris ⁊ aſperis patientiam amplecti. ¶ Decimus eſt ſe cum obedientia ſubdere maiori. ¶ Vndecim⁹ vt voluntatem ꝓpriam non delectetur implere. ¶ Duodecimus vt deuȝ timeat: ⁊ ſit memor omnium que p̄cipit. Quod nobis ꝯcedat.

¶ Feria q̄rta dñice. 2. Sermo. 54.

Aſcendens Ihs ierofolimã aſſumpſit duodeciȝ diſcipulos ſuos ſecreto. Mat. 20. Scd'm qd' dicit btũs Auguſtinus ſup illo verbo ad eph. p̄. Elegit nos ante mundi ↄſtitutionẽ vt eſſemus ſancti ⁊ imaculati in cõſpectu eius in caritate. Dicit. n. ſic. Deus enim ante mũdi ↄſtitutionem: cum nullus gcq̄ȝ meruerat: p̄ordinauerat ꝙ in tp̄re gratie aliquos a ꝑditis ſeparet: ⁊ iuſtos: ⁊ imaculatos faceret. Preordinauit etiã ꝙ ⁊ illos iuſtos ad eternã beatitudinem ꝑduceret. Ha℞ p̄ordinationum alteram implet hic: q. ſ. iuſtos facit. Alterã in futuro implebit: q2 ibi erit oīum ꝑfectio. vnde in tp̄e gratie elegit nos: vt eſſemus ſancti. ſ. deſtinans: vt tales per gratiã eius ſint ſancti virtutibus: imaculati a malis: ⁊ a crimine. Et hoc in ↄſpectu eius: nõ hoīuȝ: id eſt intus vbi ipſe ↄſpicit: nõ extra vbi hoīes vident. Et hoc non fecit meritis noſtris: ſed in caritate ſua. Amor enim dei hoc facit: ⁊ ſm hoc in euangelio p̃nti ſunt due conſiderationes.

Prima ↄſideratio.

PRima ↄſideratio eſt de iuſtificato℞ũ a perditis ſeparatione: cum dicitur. Aſcendẽs ihs ⁊c. occurrũt. 6. p⁹ es.

¶ Prima p⁹ ē videre qd ſit p̄deſtinatio ⁊ reprobatio. Et dicit̄ ꝙ p̄deſtinatio eſt gr̃e p̄paratio. i. dīna electio qua deus elegit quos voluit añ mũdi ↄſtitutionẽ. Reprobatio eſt p̄ſtantia malitie in quodã nõ finiende ⁊ reparatio pene nõ terminande. Et ſicut predeſtinato℞um effectus eſt gr̃e appoſitio: ita reprobatiõis effect⁹ induratio. Unde effectus predeſtinationis eſt gratia: qua in p̄ſenti iuſtificamur: atq̄ȝ ad rõe viuendum ⁊ in bono ꝑſeuerandum adiuuamur: ⁊ illa qua in futuro beatificamur. Ita reprobationis effectus eſt induratio: que cauſat̄ ex hoc: q2 talibus miſericordia iuſtificationis non largitur. ¶ Eſt tamen notandum ꝙ reprobatio dei nõ ſubtrahit aliqd de potentia re-

probati. vnde cum dicitur ꝙ reprobatus non poteſt gratiã adipiſci hoc nõ eſt intelligendũ ſcḋ impoſſibilitatẽ abſolutã: ſed ſcḋ impoſſibilitatẽ cõditionatã: ſicut dictũ eſt: ꝙ pdeſtinatũ ẽ neceſſe ſaluari neceſſitate cõditionata: q̃ non tollit arbitrij libertatẽ. Iſta cõclo pꝫ p Diony. de diuinis noibus. Miro modo ds oium conditor alios pdeſtinãdo elegit: alios xpo in ſuis prauis moribus iuſto iudicio derelinquit. vñ Iacob dilexi. Eſau aũt odio habui. vñ dicit. Aſcẽdens ieſus iheroſolimã. q. d. Licet ds voluntate antecedente vult oẽs hoies ſaluos fieri qḋ intelligit̃ p aſcenſũ iheroſolime: q̃ interp̃tatur viſio pacis: tñ voluntate ſubſequente: vult ſolos predeſtinatos ſaluos fieri.

¶ Secunda cõclo eſt: ꝙ cauſa predeſtinatiõis nõ ſit ex merito arbitrij: ſꝫ ex ſola diuina pietate: Hoc patet dimiſſis opinionibus: qꝛ nobis meritũ fidei de mĩa dei venit: non ĝ pp fidẽ vel aliq̃ merita elegit ds ab eterno aliquos: vel appoſuit grãm iuſtificantẽ in tpe: ſed gratuita ſua bonitate elegit vt boni eſſent. vñ Aug. Non qꝛ futuros nos tales eſſe p̃ſciuit: iõ elegit: ſꝫ vt eſſemꝰ tales p ipſam electionẽ ſue grẽ: q̃ gratificauit nos in dilecto filio ſuo: ⁊ h̃ eſt qḋ dicit. ꝙ Ieſus aſſumpſit duodeci diſciplos ſecreto ⁊c. q. d. ꝙ cũ talis aſſũptio diſcipulorum ſit ad eternã vitã eorum pdeſtinatio. Tñ ideo ſecreto eos aſſumpſit: vt oſtẽderet hãc pdeſtinatiõẽ a nullius merito: ſed a diuina miſericordia initium ſumpſiſſe: ⁊ conſumationem.

¶ Tertia cõclo eſt: ꝙ pdeſtinatio hꝫ certitudinẽ: qꝛ rectiſſime ⁊ infallibilit̃ cõſequet̃ ſuũ effectum: nec tñ potuit neceſſitatẽ vt effectus eis ex neceſſitate puenia. Dictũ eſt. n. ꝙ pdeſtiatio eſt pars puidentie: nõ autẽ oia que puidẽtie ſubduntur neceſſaria ſunt: ſed q̃dã cõtingẽter eueniunt ſcḋm cõditionẽ cauſarum primarum: quos ad tales effectus diuina puidentia ordinauit: ⁊ tñ puidentie ordo infallibilis eſt. Sic igit̃ pdeſtinationis ordo eſt certus: ⁊ tñ libertas arbitrij non tollitur: ex qua cõtingenter puenit predeſtinationis effectus. vñ nec etiã diuina ſcia nec diuina voluntas cõtingẽtiã a rebus tollũt cũ certiſſima ⁊ infallibilis ſit. vñ lꝫ diuina puidentia qbuſdam rebus neceſſitatẽ imponit: nõ tñ omnibus: cum ad eam ptineãt oẽs gradus entium pducere. vnde qbuſdã p̃parauit effectibus cauſas neceſſarias: vt euenirent cõtingẽter ſcḋm cõditiones plurimarum cauſarum.

¶ Quarta cõclo eſt: ꝙ ſcḋm beatum Aug. certꝰ eſt numerus pdeſtinatorum. ¶ Unde notandũ ꝙ numerus pdeſtinatorum non ſolũ p modum cognitionis: ſed etiam p modũ cuiuſdã p̃ncipalis p̃fectionis certi numeri qui videntur eẽ predeſtinati a deo in bonum electorum quibꝰ oia coopantur in bonũ. vnde quidã dixerunt: ꝙ tot ſaluabunt̃: quot ãgeli ceciderunt: alij dixerunt: ꝙ tot ſaluabũtur: quot ſteterũt: ſꝫ ſecuriꝰ ẽ dicẽdũ: ꝙ ſoli deo eſt cognitꝰ numerus electorum in ſupna felicitate locandus hoc innuitur qꝛ ponit ꝙ duodeciͣ diſcipulos aſſumpſit. vnde numerus duodenarius ſignificat illos qui tenẽt decem p̃cepta: ⁊ habent duplicem caritatem: ſcilicet dei ⁊ proximi: quorum numerus eſt cognitus ſoli deo.

¶ Quinta concluſio eſt: ꝙ xp̃s nobis oibus p paſſionem ſuam ſufficienter meruit noſtram reparationem: lꝫ ſcḋm potẽtiã abſolutã potuiſſꝫ p alium modũ. Ratio eſt: qꝛ mors xp̃i fuit ſecũdaria cauſa ⁊ meritoria. Deus aũt p̃maria noſtre reparatiõis. Quicqḋ igitur potuit deus p alium: potuit ſine eo: ſed deus deleuit culpam mediante filij ſui morte: tanq̃ꝫ mediante cauſa ſecũda. Igitur ſine ea: ⁊ h̃ de potentia abſoluta. ſ. p purã creaturam: ſed magis ordinauit: vt filius ſuus ſatiſfaceret: tũ pp hoc: vt humana natura nõ teneretur diligere aliquem tanta dilectione niſi deum. ¶ Itẽ vt ex hoc oſtẽderet ſummã dilectionẽ ad hoiem qua eum traheret. ¶ Item vt iſta ſatiſfactio eſſet efficacior ⁊ excellenti modo fieret per eũ cuius actio eſſet acceptiſſima a deo. vnde Auguſtinus. Elegit nos vt eſſemus iuſti per ipſam electionem ſue gratie qua gratificauit nos in dilecto filio ſuo.

¶ Sexta cõclo eſt: ꝙ ſolum pdeſtinatis meruit ianue paradiſi aperitionẽ. Per ſimilitudinẽ enim ianua paradiſi dicitur clauſa: inquantum eſt aliquod obſtaculum phibens ab introitu paradiſi: quod duplex erat. Unum per peccatum actuale. Aliud per peccatum nature: ſcilicet originale. ¶ Primum non eſt commune omnibus: ſed tñ peccatoribus: ſed ſcḋm commune eſt omnibus. Et hoc obſtaculũ auferri nõ potuit niſi per eius: cuius operatio in totã naturam potuit. Hic erat Chriſtus. Sed ꝙ talis reſeruatio ſolum fuerit facta predeſtinatis: patet: quia volens ordinare prius vult finẽ alicui. Deus autem eſt huiuſmodi. Igitur prius voluit ⁊ preuidit dare gloriam: q̃ꝫ ea que ſunt ad finẽ: vt gratiã: ſine qua non diſponit dare gloriã. Et quãdo puidit lapſum in Adã hu

mani generis: tunc etiaꝫ preuidit de remedio.
Ideo ſeqtur: ꝙ ſicut oꝛdiatio eoꝝ que ſunt ad
fineꝫ p̄ſupponit oꝛdinationē finis: ſic meritū
qđ fuit ꝑ paſſioneꝫ: p̄ſupponit p̄deſtinationeꝫ
electoꝝ ad gloriā. Igit̄ meritū xp̄i fuit ꝑꝑ ele/
ctos lapſuros in adaꝫ. Quare ſeq̄t ꝙ xp̄s me/
ruit ſolū electis q̄ꝫtum ad eff.caciam: ꝛ h̄ eſt qđ
dicit. Filius hoīs tradet̄: i inumeros ꝛ diuer/
ſos modos paſſiōis quos ꝛc. ſicut genus paſſi
onis preuidit.

Scđa ꝯſideratio.

s Ecunda conſideratio eſt de iuſtoꝝ
predeſtinationis execucione cum di/
citur. Tunc acceſſit ad eum mater.
vbi occurrunt ſex concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ predeſtinatio etiaꝫ
poteſt iuuari precibus ſanctoꝝ. vnde geñ. 15.
dicitur: ꝙ Yſaac rogauit deum vt daret vxo/
ri ſue Rebecce conceptū: ex quo natus eſt Ja
cob: qui predeſtiatus fuit. Igitur ꝛc. Unde in
predeſtinatione duo ſunt cōſideranda: ſcilicet
ipſa p̄oꝛdinatio diuina ꝛ effectus: q̄ꝫtuꝫ ad pre
miū nullo modo p̄deſtinatio iuuatur precibus
ſanctoꝝ. Nō. n. p̄cibus ſanctoꝝ fit: ꝙ aliqs p̄
deſtinetur: q̄ꝫtum ad ſecūdum poteſt iuuari: qꝛ
ꝓuidentie illa pars eſt. Predeſtinatio. n. nō
ſubtrahit cauſas ſecundas. ſꝫ ſic ꝓuidit effect⁹:
vt etiam oꝛdo ſecundaꝝ cauſaꝝ ſubiaceat p̄de/
ſtinationi. vnde ita p̄deſtinatur a deo ſalus ali
cuius: vt etiaꝫ ſub oꝛdine predeſtinatoꝝ cadat
quicqd hoīem ꝓmouet in ſalutē: vt orō ꝓpria
vel alia bona. Unde predeſtinati debēt bona
facere: quibus predeſtinationem conſeruant:
Et hoc ē quod dicit. Tunc acceſſit ad eum ma
ter filioꝛum zebedei que erat ſalome: que inter
pretatur ipſuꝫ rogans pro filijs.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ pro hijs q̄ ſunt ſalutis ac
cedendū eſt ad ſolū deū: qꝛ illa bona q̄ principa
liter in orōne ſunt petēda: a ſolo đo poſſunt da
ri. Pſal. Gratiā ꝛ gl̄iaꝫ dabit dñs. vnde licꝫ
petēdū ſit a deo p̄ncipaliter: ſecundario etiā ad
ſanctos poterimus recurſuꝫ habere: vt det̄ fi/
ducia pauidis. vt. ſ. illi q non audent ꝑ ſe ipe/
trare: nec poſſunt ſaltē per idoneos ꝛ impetra
toꝛes obtineant deſiderata.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ q̄tuoꝛ ſunt que reddūt pe
titionē noſtrā exaudibilē. ¶ Primū eſt ꝙ pro
quo petit̄ ſit in grā. Qđ pꝫ. Nā rōne amicitie
eſt: ꝙ đs vota pioꝝ exaudit. vnde qcunqꝫ a di
amicitia declinat: nō eſt dignus vt eis orō ex/
audiatur: ꝑ ſolū pctm̄ declinat̄ ab amicitia dei.
Et ideo ꝑ pctm̄ efficitur qs indignus exaudi/
ri. Yſa. p̄. Cū multiplicaueritis orationes ꝛc.
Sed ꝑ imitationē vite ſancte manet in amici/
tia dei: ꝛ ꝑ ꝯñs dign⁹ eſt exaudiri. Unde iſta
mater petijt pro filijs. q. d. Qui vult obtinere
qđ petit. Filius ſit pr̄is ꝑ imitationē. vñ apl's
Imitatores di eſtote ſic filij chariſſimi. ¶ Se
cundū eſt: ꝙ illud qđ petit̄ ꝑtineat ad ſalutē: qꝛ
non decet deuꝫ dare qđ non expetit tue ſaluti.
Unde ſi vis obtinere q̄ ſunt ſalutis pete. vn/
de Criſ. Illa pete a deo q̄ tibi magis expediūt
accipe: ꝛ deū deceat p̄ſtare. Seq̄tur. Qūo ti/
bi illa p̄ſtet libenter: q̄ ſi haberes admoneret:
vt ꝯtēneres. Unde tp̄alia cum ēt nos oꝛdina/
re pn̄t aliquo modo i ſalutē. ¶ Scđario poſ/
ſunt peti: qꝛ vt ſic ſunt nobis vtilia. vnde Au/
gu. Tp̄ale bonū poſterius querendū eſt: non
tp̄e ſed dignitate illud tanq̄ꝫ bonū noſtꝝ: iſtud
tanq̄ꝫ nc̄ariuꝫ noſtꝝ. vñ mater petiuit vt filius
vnus ſederet ad dexteram: alius ad ſiniſtram.
Per dexterā intellige bona eterna. Per ſini/
ſtraꝫ bona tp̄alia. ¶ Tertiū eſt: ꝙ orans ſit di
gnus ad qđ requiruntur tria: vt. ſ. ſit gratus i be
neficijs vt ea deſideret: ꝛ vt ſciat ſe talia habe/
re a deo. Ratio eſt. Nam đs in omni ope ſuo
eſt ſūme miſericoꝛs: ideo liberaliſſime ꝯdeſcen
dit: qꝛ iuſtus: ideo nō dat donuꝫ niſi deſiderā/
ti: non dat gratiā niſi regratiāti: non impendit
miāꝫ niſi recognoſcēti: vt ſalua fiat libertas ar
bitrij: ꝛ nō vileſcat nobilitas doni. vnde dr̄ ꝙ
orans erat mater. Que dꝫ ꝛ iubet̄ reuereri nō
erat ſalome: q̄ interp̄tatur pacifica. vnde coꝛ pa
cificum ꝛ tranquillum digne meruit exaudiri.
¶ Quartū eſt ꝙ orans ſit aſſiduus: qꝛ ſꝫ Au
gu. Opoꝛtet ſemꝑ orare ꝛ nō deficere: qꝛ ſuat
tibi deus qđ nō vult cito dare: vt tu diſcas ma
gna deſiderare. vnde đs differt aliqñ exaudi/
re ꝑꝑ quatuoꝛ rationes. ¶ Primo vt ꝑſuade
at anime: i que mala ſe precipitauit. ¶ Scđo
vt innuat quia nondum perfecte orat vt exau/
diri debeat. ¶ Tertio vt ex difficultate ſana/
tionis diligentius ſe cuſtodiat. ¶ Quarto vt
oſtendatur que pena ſit non conuerſis: ſi tanta
difficultas eſt conuerſis.
¶ Quarta ꝯ°eſt: ꝙ đs aliqñ ex amicitia dene/
gat qđ petit̄ ab amico: qꝛ cognoſcit hoc ei eē no
ciuū: vel ꝯ̄triuꝫ ei plus expedire: ſicut medicus
infirmāti negat qđ petit: ꝯſiderans ꝙ nō expe
dit ei ad ſalutem coꝛpoꝛis ꝯſequendam: ex h̄ ꝙ
oſtēditur qūo đs ex amoꝛe quem ad hoīem hꝫ
eius deſideria impleat ꝑ orōnem ſibi poſitam.

Nõ eſt igit̃ mirandũ: ſi qñq3 eoꝝ: ꝛ quos pci/pue diligit petitionẽ non iplet: vt ipleat qḋ pe-tenti magis expedit ad ſalutẽ: ꝓpterea Pau-lo ſtimulũ carnis non amouit: q̃uis hoc pete/ret ꝓuidens ei hoc eſſe vtile ad humilitatis cõ-ſeruationem. vt habetur ſcḋe coꝝ. 12°. Unde dicitur. Neſcitis quid petatis. Roma. 8. Nã quid oremus ſicut opꝫ neſcimus: pp hoc dicit Augu. Bonus dñs q non tribuit nobis ſepe quod volumus vt non male tribuat.

C Quinta ꝯclo eſt: ꝙ actus martyrij eſt mul/tũ meritorius. Ratio. Quia q̃tuꝫ vnũquodq3 magis aſſimilat̃ cauſe meritorie: tãto magis ꝛ efficacius hꝫ ratiõẽ meriti: ſed cauſa merito-ria eſt paſſio xpi: Igitur martyriũ inq̃tuꝫ aſſi-milatur paſſioni xpi eſt magis meritoriũ. Ad hoc aũt vt aliqḋ martyriuꝫ aſſimiletur paſſioni xpi tria requiruntur. ſ. ꝙ ſit voluntariuꝫ: inno/cens: ꝛ caritatiuuꝫ: qꝛ xpi paſſio erat volunta/ria. Nã oblatus eſt: qꝛ ipſe voluit. Innocẽs: vt pilatus teſtatus eſt. Luc. 22. Nullã cauſam inuenio in eo. Et latro in cruce. Hic nihil ma li geſſit. Erat etiaꝫ caritatiua. Johis. 15. Ma-iorem caritatem nemo hꝫ: vt ꝛc. Ergo ad h̃ ꝙ martyriuꝫ ſit meritoriũ: requirit̃ ꝙ ſit volunta rium. Nã paſſionibus innatis vel cauſat̃ il/latis: nec meremur: nec demeremur. ſed volũ tarie acceptis. C Scḋo requirit̃ ꝙ ſit innocẽs Innocẽtia eſt. n. maxime meritoria. Nam ꝓ/ficiens in actibus virtuoſis per habitum con/tinuatuꝫ multo plus meretur q̃ꝫ per habitum diſcontinuatuꝫ. Et ideo innocens retinens in nocentiaam vite: ꝛ ſuſtinens martyriuꝫ inno-center eſt magnus. C Tertio requirit̃ ꝙ ſit caritatiuuꝫ. Naꝫ actus martyrij eſt caritas: qꝛ tanto magis oſtenditur qs amare aliquã rem: q̃to per eaꝫ rem magis amatã ꝯtemnit ꝛ rem plus odioſam eligit pati. Uitam. n. plus dili/git: ꝛ morteꝫ plus odit. Unde pꝫ ꝙ martyriuꝫ ꝑ quod vita ꝯtemnitur: ꝛ mors eligitur eſt ar/dor caritatis ſm illud Johis. 15. Maiorẽ ca/ritateꝫ ꝛc. Et hoc eſt qḋ dñs querit. Poteſtis bibere ꝛc. Per talem. n. paſſio ſignificatur: q tunc bibitur qñ voluntarie patienter ꝛ innocẽ ter: ꝛ ex caritate ſuſtinet̃. Ad roma. 8. Si cõpa timur ꝛ conregnabim⁹. vñ ſeqtur. Calicẽ qdẽ meũ bibetis. ſedere aũt ad dexteraꝫ: uel ad ſini ſtraꝫ ꝛc. Gloſa. Hoc regnuꝫ celoꝝ non eſt dã tis ſed accipientis: ideſt meritũ regni celeſtis non eſt ex ſola gratia dantis: ſed opꝫ etiaꝫ ꝙ cõ currat voluntas ꝛ meritũ recipiẽtis. Non. n. ꝑſonaꝝ acceptio eſt apud deũ. Sed quicunq3 dignus eſt accipit qḋ ꝑſone nõ eſt paratuꝫ ſed vite. Nõ eſt meũ dare vobis. ſ. ſupbis: vt ad/huc eſtis: ſed alijs qbus paratuꝫ ẽ. Igit̃ ꝛ vos nolite eſſe qḋ eſtis: ſed eſtote alij: ſꝫ humiliami ni q vultis iam exaltari: ꝛ eſt paratũ vobis.

C Sexta ꝯclo eſt: ꝙ ad conſequenduꝫ effectũ predeſtinatiõis oportet ꝙ humilitate vincat̃ in dignationis impedimentũ: qꝛ ſm Aug. Niſi humilitas quecunq3 facimus preceſſerit ꝯtinu ata ꝛ ſecuta fuerit: iã nobis de aliquo facto gau dentibus: totuꝫ aufert de manu ſuperbia: que generat indignationem. Nam indignatio eſt reputatio indignitatis in illo: qui preſumptu/oſe anhelat ad ſuperiora. Prouenit autem in/dignatio ex quatuor: ſcilicet ex conſideratione ſui ſtatus venit ſuperbia: ex conſideratione fra terna caſus venit cõtemptus: ex collectiõe me/ritorum inuidia: de ignorantia iudiciorum dei admiratio. Sed contra primum temerarium eſt ſuperbire aliquem de eo ꝙ ſtat cum cadere poſſit. Unde ad corinthi. decimo. Qui ſe exi/ſtimat ſtare videat ne cadat. C Contra ſecun/dum crudeliter eſt contemnere: Cum huma/num ſit alijs ꝯdolere in infirmitatibus. vnde Michee ſeptimo. Ne leteris inimica mea ſup me: qꝛ cecidi. C Contra tertium eſt: equalita tem premij ad meritum ꝯparare: qꝛ nõ ſunt cõ digne paſſiones huius tẽporis ꝛc. Roma. 8. C Contra quartum eſt illud Roma. xj. O al titudo diuitiaꝝ ꝛc. Sed ſicut ꝯfidentia merito ruꝫ quandoq3 parit arrogantiã: ſic ꝯuerſo pec cati ꝯſideratio humilitatem: ꝛ plus placet deo humilis peccator: q̃ꝫ iuſtus ſuperbus. Et hoc eſt qḋ dicit. Tunc audientes decem indignati ſunt. Glo. Sicut iſti carnaliter petierunt eſſe ſuper omnes: ſic ꝛ iſti cõtriſtati ſunt eſſe aliquẽ ante ſe. Jeſus autem vocauit eos: tanq̃ꝫ pius pater: vt ab errore reuocaret. vt paceꝫ reforma ret ad ſe: tanq̃ꝫ ad ſalutis medicum quo mitiga rẽtur ad pacis vinculum: quo vnirentur dicẽs Scitis quia ꝑncipes gentiuꝫ ꝛc. Seqtur. Sꝫ nõ ita erit inter uos. q. d. vos more ſecl'arium petiſtis. ꝛ vultis per prelationem ad regni ce/leſtis poſſeſſionem cum e contra ad ſummam virtutem aſcendatur: nec imperando: ſed mini ſtrando. Et ideo nõ ita erit inter vos: ſicut in/ter eos: quia ſi in regno terreno prelati ſunt do mini. Sed veſtrum regnum non eſt terrenũ ſed ſpirituale. Unde per oppoſitum debet in vobis eſſe: quia prelati eccleſie ſunt miniſtri.

Sed quicunq; voluerit inter vos maioꝛ fieri. ſ. ſanctitate ⁊ dignitate: ſit veſter miniſter: quaſi non pꝛimatum abijciendo: ſed humiliter miniſtrando. Criſ. Quicunq; deſiderat pͥmatum celeſtem: ſequitur humilitatem terreſtrem. Et quicunq; voluerit inter vos primus eſſe: ideſt pꝛimatum habere: erit veſter ſeruus: nō ex cōditione: ſed ex caritate ⁊ humilitate. Sicut filius hominis: qui nō venit tēpoꝛaliter dominari: ſed humiliter miniſtrare: ⁊ dare animam ſuam. i. vitam redemptionem ꝑ multis: quantū ad efficaciam ꝑ pꝛedeſtinatis: ſed pro omnibꝰ q̄tum ad ſufficientiam. vnde gloſa. Luc. 10. Humilis magr̄ pius ⁊ mitis: nec cupiditatē non modice duos arguit: nec decem indignationis increpat liuoꝛe: ſed docet maioꝛem eſſe q̄ minoꝛ fuerit: ⁊ dominū qui ſeruus ſit. Fruſtra ergo: aut illi ad maioꝛa ſuſpirant: aut hij ſuper illoꝝ deſiderio dolent cum ad ſummitatē virtutum non potentia ſed humilitas ducat ſe ipſum ponens in exemplum patientie ⁊ humilitatis. Quā nobis imitari concedat ⁊c.

¶ Feria q̄nta dn̄ice ſcd̄e quadrageſime.
Sermo quinquageſimus q̄ntus.

h Omo quidam erat diues: q̄ induebatur purpura ⁊ byſſo. Luce. 16. Scd̄m q̄ dicit Iſido. de ſummo bono. Grauiter hn̄ deum delinquunt: qui diuitias a deo cōceſſas: nō in rebus ſalutaribus: ſed in vſibus vtunt̄ vanitatis. Neſciunt enim impartiri paupꝛibus: oppreſſis ſubuenire deſpiciunt: ⁊ inde magis augent delicta: vnde redimere debuerit. Hoc enim hꝫ bonum tm̄ poſſeſſio rerum p̄ſentium ſi vitam reficiat miſeroꝛum. Pro diuerſitate ergo vſus alij de rebus mundanis pereunt: quas cupidine capiunt. Alij vero ſaluant̄: dū pro miſericoꝛdie operibus ex eis celeſtia bona mercant̄. Intantum enim elemoſinarum opera peccata extingunt̄: atq; ad regnū ſeculi futuri ꝑficiunt: vt etiā iudex celeſtis dicat eis Venite benedicti patris mei ⁊c. Hijs autem quos nulla p̄cedentia elemoſinaꝝ facta ſequūtur eterni iudicis voce ſic dicit̄. Diſcedite a me ⁊c. Qui hic miſericoꝛdiam non impartit̄: illic pietatis fructum non inuenit: exēplo ardentis diuitis: q̄ in inferno ad tenuiſſima petenda compulſus eſt: qui hic tenuiſſima negauit. Sicut pꝫ in euangelio: cuꝫ dicit̄. Homo quidā ⁊c. vbi occurrunt nob̄ due ꝯſideratōes

Prima ꝯſideratio.

p Rima conſideratio eſt videre qualr̄ fuerunt differentes in vita diues ⁊ pauper: diuerſa p̄mia merendo: vbi occurrunt nobis ſex ꝯcl'ones notande.

¶ Prima ꝯclo eſt: q̄ beatitudo nullo mō petenda eſt in tranſitoꝛijs. ſ. in hijs quatuoꝛ: que ſunt diuitie: honoꝛ: gloꝛia: ⁊ poteſtas. Et hoc ꝑpter quatuoꝛ rationes. ¶ Primo q2 in beatitudine nulla eſt fallacia. Hec autem fallunt. Nam beatitudo nullum ſecum compatit̄ malum. Iſta autem ſimul poſſunt eſſe in bonis ⁊ in malis. ¶ Scd̄a beatitudo eſt per ſe ſufficiens. Nam ea adepta nullum bonum neceſſarium deſit: ſed hijs adeptis: adhuc multa deficiunt: puta ſapiā ⁊ ſanitas coꝛpoꝛis: ſecuritas ⁊ multa conſilia. ¶ Tertia ex beatitudine nulli prouenit malum: ſed ex hijs ꝓuenit maluꝫ. Eccle. 5. Diuitie ꝯſeruantur in malum domini ſui. ¶ Quarta q2 ad beatitudinem oꝛdinat̄ quis per pꝛincipia interioꝛa: cū ad ipāꝫ naturaliter oꝛdinet̄. ſed hec magis ſunt a cauſis exterioꝛibus: vtplurimum a foꝛtuna: vnde ⁊ bona foꝛtune dicuntur. Et ideo dicit Pſal. Relinquunt alienis diuitias ſuas ⁊c.

¶ Scd̄a ꝯclo eſt: q̄ aliq̄ ponunt felicitatem ſuam in diuitijs: alij in honoꝛibus: alij in gloria: alij in poteſtate. ¶ Primi decipiuntur: q2 Eccle. 9. dicitur Pecunie obediunt omnia Verꝫ eſt iuditio ſtultoꝝ omnia coꝛpoꝛalia: ſed non ſpiritualia. ¶ Item dicit̄ q̄ per pecuniā omnia poſſident̄: q2 ethi. 5. dicit̄: q̄ ad h̄ nummus inuentus eſt: vt ſit fideiuſſoꝛ: habendo ꝑ eo qđ voluerit. Veruꝫ eſt omnia venalia: ſed non ſpiritualia. vnde ꝓuer. 17. dicit̄. Quid ꝓdeſt ſtulto diuitias habere: q̄bus ſapiāꝫ emere non pōt? ¶ Alij dicūt q̄ felicitas ſit in honoribus. Probat̄ illud. Quod maxime deſideratur eſt beatitudo. Honoꝛ autem huius eſt: vt dicit̄. 4. ethi. q2 ꝑpter honoꝛeꝫ hoīes iacturam patiunt̄ in omnibus rebus: ne in ipſa ledantur. Verum eſt inq̄ꝫtum eſt ſignum in honoꝛato: quo mediante credat ſe eſſe excellenteꝫ iudicio alioꝛum. ¶ Tertij etiam decipiuntur dicentes. ſ. q̄ beatitudo ſit in gloꝛia. vnde dicunt ſm̄ Diony. Bonum eſt ſuipſius diffuſiuum: ſed per gloꝛiam bonum hominis ma/

xime diffundiẗ in notitiam aliorum. Uerꝫ eſt ꝙ bonum alicuius hominis: quod per gloriā eſt in cognitione multorum. Sed talis cognitio eſt de vero bono. Sed ſi de falſo bono nihil eſt ꝛc. ¶ Item quod daẗ ſanctis in p̄miuꝫ eſt gloria. Romano. 8. Non ſunt condigne paſſiones ꝛc. Loquiẗ apoſtolus de gloria: que eſt a deo: ſed non de gloria: que eſt de hoībus

¶ Quarti etiam decipiunẗ: ponētes ꝙ in poteſtate ſit beatitudo. Omnia enim appetūt aſſimilari deo: ſed hoc per poteſtatem. Igiẗ ꝛc. Ubi eſt dicēdum ꝙ diuina poteſtas eſt ſua bonitas. vnde vti ſua poteſtate non pōt quis: niſi bene. Sed poteſtas hominis pōt male vti. Igitur ⁊ cetera.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ nullus ſcendalizari dꝫ in malorum ꝓſperitatibus: ſed reſpiciat eoꝝ nouiſſima. ⁊ inueniet eorum temporalem ⁊ caducam ꝓſperitatem cito tranſiturā. Et ideo dicit Iſido. Quidam ſimplicium neſcientes dei iudicium: in maloꝝ ꝓfectibus ſcandalizantur dicentes. Quare via impioꝝ ꝓſperatur: bene eſt oībus: qui inique agunt. Tales non mirētur aſpicientes eoꝝ felicitatem caducam: ſꝫ magis nouiſſima eorum intendant: q̄ꝫta illis poſt hec eterna ſupplicia preparenẗ: dicente ꝓpha. Ducunt in bonis dies ſuos: ⁊ ſubito ad inferna deſcendunt. Et ſignaẗ vobis in iſto diuite epulone: qui erat diues. ſ. diuitias amando. Et ideo reprobaẗ Hic iduebaẗ purpura ⁊ byſſo: non ſolum q2 delicate ſunt veſtes: ſed vt ꝑ hoc aliquid ſignificet. Purpura tingiẗ de ſanguine: ⁊ q2 ea de quibus viuere debent pauperes in vſus ſuos conuertunt: purpuraꝫ indui dicunẗ. vnde eccli. 34. Panis egentium: vita pauperum. ¶ Item byſſus bene iungitur purpure. Byſſus candida eſt: ⁊ ſignificat conſcientie candorem: quam ad palliandum iniq̄tatem ſuam aſſumunt: ⁊ vt iuſta videanẗ oīa: que faciunt: imponūt crimen eis: quos defendant: ⁊ epulanẗ quottidie ſplendide. vnde licꝫ ſemper culpa ſit comedentis ⁊ bibentis: ⁊ nō cibi ⁊ vini: tamen ſunt quedam vitia: que tanguntur hic ex parte rei: quedā ex parte pſone. Ex parte rei: vt epularum voluptuoſitas: ferculorum diuerſitas: crapulaꝝ guloſitas: occaſio alterius mali. ¶ Iteꝫ ex parte perſone: vt ardor: appetitus: ⁊ delectatio palati prurientis Reprehenditur etiam luxus in veſtitu: ꝓpter ſui p̄cioſitatem: que reſpicit precium ꝓpter mľtitudinem: que reſpicit numerum propter curioſitatem: que reſpicit ſtudium: propter indecentiam: que reſpicit perſone ſtatum: ꝓpter fallaciam: que reſpicit alienuꝫ viſum: ꝓpter oſtētationem: que reſpicit ornatum vanum. vnde Grego. Nemo putet in luxu veſtium deeſſe peccatuꝫ. Hec duo damnat Iohes Baptiſta cuius veſtimenta erant de pilis camelorum: ⁊ cibus locuſte: ⁊ mel ſilueſtre. Mat. 3.

¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ voluntaria pauꝑtas eſt deo multum grata: eo ꝙ ordinat perfectionem caritatis: q2 ſtatus xp̄iane religionis eſt quoddam exercitium: per quod perueniẗ ad ꝑfectionem caritatis: ad quod quoddā neceſſarium ē ꝙ aliquis affectum ſuum abſtrahat a reb9 mūdanis. Quod fit per paupertatem: q2 Augu. dicit ad deum. Minus te amat qui tecum aliquid amat: quod non ꝓpter te amat. Idem dicit ꝙ augmentum diuitiarum eſt iminutio caritatis. Ex hoc eniꝫ ꝙ aliquis res mundanas poſſidet: alicitur animus ad earum amorem. Et ideo ad perfectionem caritatis p̄mum fundamentum eſt voluntaria paupertas: vt aliq̄s abſq3 proprio viuat. Mat. 19. Si vis perfectus eſſe ⁊ cetera.

¶ Quinta ꝯclō eſt: ꝙ ꝑfectio nō ꝯſiſtit totaľr in pauꝑtate: ſꝫ ē in ſeq̄lla xp̄i: ſm illō Ihero. ſuper Mattheum. Quia non ſufficit oīa relinquere: addit petrus. Et ſecuti ſumus te. Hoc aūt fit per mendacitatem: q2 mendicare eſt viuere ad imitationem xp̄i: iuxta illō pſal. Ego autē mendicus ſum ꝛc. Glo. Hoc dixit xp̄s de ſe ex forma ſerui. ¶ Nota etiā ꝙ pauꝑtas eſt inſtrumentum perfectionis: quo mediāte tollunẗ tria impedimenta caritatis. ¶ Primum eſt ſollicitudo in abundantia diuitiaruꝫ per quam animus hominis multum impediẗ ⁊ diſtrahiẗ: ne totaľr feratur in obſequiuꝫ dei: de qua Mat. 13. Sollicitudo diuitiaꝝ ſuffocat verbum. ¶ Secundum eſt diuitiaꝝ amor qui ex diuitijs poſſeſſis augeẗ. vnde Ihero9. ſuper Mat. Diuitie poſſeſſe difficile ꝯtemnūtur. ¶ Tertium eſt inanis gloria: que ex diuitijs naſciẗ: ſm illud pſal. Qui ꝯfidunt in virtute ſua: ⁊ in multitudine ꝛc.

¶ Sexta ꝯclō eſt: ꝙ dn̄s deus omnes homines ſi voluiſſet: diuites feciſſet. Sꝫ voluit nō ſine cauſa eſſe pauperes. ¶ Primo vt q ſuſtinent miſeriam paupertatis: ad maiorem gloriam probarenẗ. Nam ipſa pauꝑtas eſt ſignuꝫ dilectionis diuine. ¶ Secundo vt ſint diuitibus materia exercēde pietatis. Ubi. n. nō eſt

miſeria: ibi non habet locum miſericordia. vn
de prouerbiorum. 19. Feneratꝰ proximo ſuo:
⁊ qui preualet manu mandata ſeruat. ¶ Ter-
tio vt haberent homines aliquid: in quo pro-
prie deo aſſimilarent. Et hec eſt miſericordia.
vnde eſtote miſericordes. Mat. 2. ¶ Quar-
to vt eſſet aliquid: quod dominus obijcere poſ-
ſit reprobis in iudicio. Vnde Matthei. 25.
Eſuriui ⁊c. Et hoc eſt ꝙ dicit. Erat qdã men
dicus. vnde licet hac miſeria grauatꝰ fuit: nõ
tamen non reprobatus: ſed predeſtinatus. Et
ideo nomine lazarus. Lazarus interpretatꝰ ad
iutus: vel auxiliatꝰ a domino: ſcilicet per gra-
tiam predeſtinationis. Iſte dicitꝰ mendicus:
non pauper. Sunt enim pauperes: qui non
ſunt mendici: qui qꝛ ipulſant: nõ ita pietatẽ ex
citant: qꝛ per clamorem paupis pietas excitatꝰ.
Oſtendit igitur indigentia iſtius mendici ad
pene diuitis augmentationem. ¶ Primo in
eius egeſtate: quia mẽdicus. ¶ Secundo in
eius debilitate: quia iacebat ad ianuam iacen
tem. vnde Criſo. Jacebat ante ianuã: vt cru
delitatem diuitis in ſuo corpore demõſtraret.
¶ Tertio in eius infirmitate: qꝛ vlceribꝰ ple-
nus. Solent vlcera infirmorum viſa affectũ
pietatis prouocare: a qbus qui auertit oculos:
pietati ſe negat. ¶ Quarto in famis anxietate
qꝛ cupierat ſaturari de micis. vnde pauper ſi
peteret diuitias: non eſſet exaudiendus.

Scđa ꝯſideratio.

S Ecunda conſideratio eſt videre quo
modo ſunt differẽtes in morte: qꝛ ſi
cut differentes fuerunt in vita merẽ
do: ſic in morte premium recipiendo: ibi. Fa
ctum eſt aũt ⁊c. vbi occurrũt ſex concl'ones.
¶ Prima eſt: ꝙ in hac vita ſolum eſt licitum
meritorie operari: quia nunc ſolum eſt tempuſ
miſericordie: poſt modum equitatis. Et quia
meritum fit per virtuoſas operationes. Igitꝰ
debitores ſumus virtutum ac meritoꝝ: ⁊ ope
rum perfectorum. Et qꝛ ad hec cumulãda me
rita tempus vite accepimus: ergo operari de-
bemus iugiter. Vnde Iſido. Tantum in hac
vita eſt licitum opera bona: illic non: quia ibi
non operatio expectatꝰ: ſꝫ retributio meritoꝝ.
¶ Secunda cõcluſio: ꝙ poſt iſtam vnuſqſqꝫ
recipiet vicem pro abditis: ideo per opera in-
terrogatur anima: vbi debet eſſe in loco pena
rum: an glorie. Dicitur enim diſpenſatori.
Voca operarios: redde illis mercedem.
Math. 20. ⁊ optime. Reddit enim vnicuiqꝫ
ad minimum: vel de iuſtitia: vel de nequitia.
vnde in euangelio dicitur. Factum eſt au-
tem vt moreretur mendicus: factum eſt autem
ſcilicet deo vocante: ⁊ a miſeria liberante. vn-
de non dicitur mori: ſed educi de carcere. Et
ſic bene dicitur mẽdicus: non Lazarus: quia
non anima: ſed mendicitas eſt mortua in chri-
ſto: ſicut illud apocalypſis. 20. Non eſurient
neqꝫ ſitient ⁊c. ¶ In morte implicantur La-
zarum tria preteriſſe: ſcilicet egeſtas: vilitas:
⁊ penalitas. Mortuus eſt enim naturaliter: ⁊
ſic ceſſauit egeſtas. Delatus eſt venerabiliter
⁊ ſic ceſſauit vilitas. Depoſitus eſt fideliter:
⁊ ſic ceſſauit penalitas: quia dicitur ꝙ deporta-
tus eſt in ſinu Abrahe: qui eſt locus qui ⁊c.
Mortuus eſt autẽ diues. ſ. multis mortibꝰ.
¶ Primo morte culpe: quia ſeparatꝰ anima a
gratia. ¶ Secundo morte corporali: qꝛ ſepa-
ratur anima a corpore. ¶ Tertio morte pene
eterne: qua anima ſeparatꝰ a dei gloria. Et hoc
eſt triplex veh. Apoca. 8. Sequitꝰ. Et ſepultꝰ
eſt in inferno.
¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ per miſericordiam dei ni
hil relaxatꝰ de pena damnatorum. Apocal'. 18.
Quantum glorificauit ſe in delicijs ſuis: tan-
tum date illi tormentum ⁊ luctum. Intelligen
dum tamen ꝙ pena damnatoꝝ poteſt duplici-
ter conſiderari. ¶ Primo mõ inquantum eſt
ante taxationem ⁊ inflictionem. Sic miſericor
dia dei relaxat: qꝛ peccator cum mereretꝰ penã
infinitam acerbitate vel intentione: qꝛ offenſa
ratione perſone eſt infinita. Et ſic deus quaſi
infinitam ptem relinquit: qꝛ in omni ope dei ẽ
miſericordia ⁊ veritas: vel etiam peccator me
retur penam infinitã duratione: ꝑpter incorri
gibilitatem voluntatis ſeu culpe. vnde de hac
nihil relaxat. ¶ Scđo inqꝫtũ eſt poſt taxatio
nem ⁊ inflictionem: ſic nihil etiam relaxat. Et
hoc eſt ꝙ dicit. Eleuans aũt oculos ſuos: ſcili
cet qui in inferno nõ poterat ſe leuare: leuauit
oculos ad paupem in tormentis: qui non leua
uerat in delicijs. Cũ eſſet in tormentis infer-
ni vidit Abrahã ſibi in penaꝫ: qꝛ vt Grego.
dicit. Oculos quos culpa claudit: pena aperit
A longe: tũ ꝑpter locorum diſtantiam: qꝛ di-
ues in ꝓfundo: Abraham in limbo: tum pro-
pter impoſſibilitatem ꝑmioꝝ: qꝛ longe a pec
catoribus ſalus: ⁊ Lazaꝝ in ſinu ſuo. Quẽ. ſ.
in ſua proſperitate dedignabatꝰ videre: modo
videt ad cumulum pene. Et ipſe clamans di-
xit pre dolore. Pater Abraham: cuius erat ſi

lius genere: ſed non imitatione. vnde ſi qs ho
ſpitalis in paupes fuiſſet: filius Abrahe eſſet.
Miſerere mei. Ecce ſtulta petitio. Cupit. n.
ſibi miſereri: qui nec ſui: nec Lazari miſertus
fuit. Jacobi. 3. Judicium ſine miſericordia fi
et ei: qui non fecit miſericordiã. Sinus Abra
he eſt requies ſanctorum paupum. Scdꝫ glo.
quorum eſt regnum celorum. Sepultura in/
ferni eſt penarum ꝓfunditas: que ſuperbos ⁊
miſericordes poſt hanc vitam vorat.
℃ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ per ſuffragia eccl'e nul/
la fit mitigatio pene in damnatis: qr Augu⁹.
dicit de ciuitate dei: ꝙ ſi ſciret patrem ſuum eẽ
in inferno: non oraret pro eo: quia ſciret ei ſuf/
fragia eccleſie non ꝓdeſſe. Et ideo dicendum
ꝙ damnati cum ſint omnino membra preciſa
ab eccleſia: ideo ſuffragia eccleſie eis non pro/
ſunt. Hoc enim pꝫ: cum di. Et mitte Lazaꝝ
vt intingat ⁊c. id eſt impartire mihi modicum
de meritis Lazari: vt refrigeret linguã meã.
Ecce conueniens ordinatio pene ad culpam.
℃ Primo qr lingua peccauit: ibidẽ punitur
iuxta illud ſapientis. Per que peccauit ⁊c.
℃ Scdo ſi iaꝫ poſſidet te totus ignis inferni
quare ſolius lingue eſtibus deſideras ſubue/
niri: qr miſericordiam nõ precipit fieri: Jdeo
addit. Quia crucior in hac flãma: hic notat ꝙ
ignis non agit in ſpiritum virtute nature ſue:
ſed inqʒtum eſt inſtrumentum diuine iuſtitie:
ſicut baptiſmus eſt inſtrumentum dine mĩe.
℃ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ poſt iudicium mali tri/
ſtabiliter ponentur in eternis ſupplicijs: ⁊ iu/
ſti gaudenter in eternis pmijs. Dicent enim
iuſti damnatis illud pſal. Ecce homo qui non
poſuit deum adiutorẽ ⁊c. Et ideo Gregori⁹
dicit: ꝙ aliqui ſunt: qui nõ iudicant ⁊ pereunt:
vt infideles: quia iam iudicati ſunt. Alij non
iudicantur ⁊ regnant: vt ſancti. Alij iudican
tur ⁊ pereunt: vt peccatores fideles. Qui/
bus dicitur. Eſuriui ⁊ nõ dediſtis ⁊c. Alij iu
dicantur ⁊ regnant: vt fideles mediocriter.
Quibus dicet. Venite benedicti patris mei.
Et hoc eſt qd ſequitur. Dixit illi Abraham.
Fili. Filium autem vocat ipſum: vt dolor eius
augeatur de perdita hereditate. Recordare qr
recepiſti bona in vita tua: id eſt ad voluntateꝫ
tuam. Et Lazarus ſimiliter mala: ſcilicet tran
ſitoria: quia ſm gloſam licet Lazarus aliquid
mali habuit: hoc tamen ignis ꝑpetuitatis pur
gauit. Nunc vero hic conſolatur: eterna con/
ſolatione ꝓ modica tribulatione. Tu vero cru
ciaris: id eſt eterno cruciatu pro tẽporali dele/
ctatione. Et in his oibus inter nos ⁊ vos ma
gnum chaos firmatum eſt. Chaos ſꝫ glo. eſt
magna diſtãtia meritoꝝ. vñ dr inter diuiteꝫ ⁊
pauperem magnuꝫ chaos eſſe: quia poſt mor
tem nequeunt merita mutare: patet textus.
℃ Sexta ꝯclo eſt: ꝙ damnati non poſſunt re
reuerti ad bonuꝫ: qr damnati ſunt obſtinati in
malo: ſicut beati ſunt confirmati in bono. Sꝫ
beati ꝓpter confirmationem non pñt in malũ.
Jgitur ⁊c. Jntelligendum tamen: ꝙ cum qua
druplex ſit bonum: ſcilicet nature: moris: gra
tie: ⁊ glorie. De bono nãe non eſt queſtio: qr
damnatio non aufert bonuꝫ nature: vt in ipſis
perſeueret malum pene ſm Gregoꝛm. Si ve
ro de bono moris intelligit queſtio: dicenduꝫ
ꝙ velle ex deliberatione poteſt aliquis dupl'r:
vel per ſe ꝓpter ipm bonum: ad quod eſt ꝑ ſe
⁊ eius amorem: ⁊ odiuꝫ mali: vel per accidẽs:
ſcilicet ꝓpter fugam pene ꝓprie vel aliorum.
Jſto ſcdo modo dico ꝙ poſſunt in actuꝫ bonũ
moris: vt velle nunqʒ actum: qui peccatuꝫ fuit
vel eſt cõmiſiſſe: ne eternaliter puniret. Que
tamen voluntas non eſt bona voluntate moꝝ:
qr nec recognoſcit illum actum eſſe malũ: nec
diſplicet ꝓpter ſe: qr malus. ſed ſolum rõne pe
ne ꝓprie vel aliene. Sic iſte diues moneri ſu
os voluit: vt ſe a peccatis cohiberent. Non ꝙ
per ſe hoc voluerit ꝓpter odiuꝫ peccati ⁊ amo
rem illoꝝ: ſed qr eſtimauit ſe poſſe corpori ſuo
reſtitui: ⁊ mitti ad ipos: ⁊ ſic a penis ſubtrahi.
vnde iſta monitiõe nullo modo ſimpl'r ꝓpter
bonum iſtoꝝ illos admoneri voluit: ſed pro
pter bonum ꝓprium: dicente Abraham. Ha
bent Moyſen ⁊ ꝓphetas. Reſpondit. Non
pater Abraham: ſed ſi aliquis ex mortuis ⁊c.
quaſi diceret. Per me ſic fiat: quia magis ido
neus ſum ad hoc: ⁊ mihi magis credendũ eſt.
Si vero fiat queſtio de bono gratie ⁊ glorie:
ſiue quo ad actum: ſiue quo ad habituꝫ ſimpli
citer ſic tenendum eſt: ꝙ non poſſunt reuerti
vnqʒ ad bonum gratie: aut ad actum gratie ⁊
glorie: ſiue quo ad actum: ſiue quo ad habituꝫ
nec ad habendum bonum actum ꝓcedenteꝫ a
gratia aut gloria. Et hoc eſt qd dicit. Rogo g
te pater. Non eſt credendũ ꝙ rogauerat ex ca
ritate: quam ante morteꝫ non habuit: nec poſt
acquiſiuit: ſed timore pene. Sciebat enim ꝙ
ex conſortio fratrum augeret ſibi pena: vt mit
tas eum ſcilicet Lazaruꝫ in domo patris mei.
Ecce crudelitas. Quia cum non poſſet impe/

trare q̄ ad eũ veniret in infernũ rogat ſaltem q̄ ad fratres ſuos mittatur in mundũ. Habeo eniꝫ quinqꝫ fratres. Hoc ideo forte dixit: q2 ẽꝫ quinqꝫ ſenſus delicijs dediti erant ipſi: ſicut ⁊ ipſe cum viuebat: ex quo patet conformitas eorum ad ipſum: vt teſtetur illis: in eam miſeriã Ne ⁊ ipſi veniant in hunc locum tormentoꝝ A quo nos preſeruet.

¶ Feria ſexta ſecunde dominice quadrageſime. Sermo quinquageſimus ſextus.

Homo quidã plantauit vineã. Mat. 21°. Scđm q̄ dicit beatus Bernar. Nihil ita diſplicet deo in filijs gratie: ſicut ingratitudo. Ingratitudo eniꝫ viaꝫ obſtruit grẽ: ⁊ vbi fuerit illa: iam gra acceſſum non inuenit: locũ non habet. Non e iure perditum reputet: qđ ingrato donatuꝫ eſt aut dediſſe peniteat: quod periſſe videtur: opꝫ ergo gratioſum eſſe hoĩeꝫ ⁊ deuotum: qui percepta gratie numero manere ſibi vult ⁊ multiplicari. Unde tria mala de ingratitudine proueniũt. ¶ Primo bona a deo accepta auferri facit. Augu. Quod deus dederat gratis: detulit ingratis. ¶ Scđo danda impedit. Gregori. Non eſt dignus dandis: qui non agit grates de datis. ¶ Tertio quia non ſolum priuat bonis: ſed penam addit. Unde Ezechias. Punitus eſt de ingratitudine triumphi. Yſa. 38. Sed quia deus ẽm Gregorium nunquã ceſſat bene facere. Ideo dignum eſt ſemper gratias agere. Hoc autem nobis in euãgelio exẽplificaꝫ. vbi occurrũt nobis q̃tuor ꝯſideratões.

Prima conſideratio.

Prima conſideratio eſt de inceſſabili beniuolentia dei circa nos in beneficioꝝ largitione. Quod notat vinee plantatio. vbi occurrunt quatuor cõcluſiones. ¶ Prima concluſio: q̄ deus eſt omnium rerum creator: patet Roman. xj. Ex ipſo: ⁊ per ipſuꝫ: ⁊ in ipſo ſunt omnia preter peccata: quorum creator non eſt deus. Unde Auguſtinus dicit. Cũ audimus omnia eſſe de deo: omnes itaqꝫ naturas intelligere debemus: ⁊ omnia q̃ naturaliter ſunt: neqꝫ ex ipſo ſunt peccata: que naturam non ſeruant: ſed vitiant. Unde neceſſe eſt dicere: Qđ omne quocunqꝫ modo eſt: a deo eſt. Si enim aliquid inuenitur in aliquo ꝑ participationem: neceſſe eſt q̄ cauſetur in ipſo ab eo cui eſſentialiter conuenit: ſicut ferrum fit ignitum ab igne. Sed quia deus eſt ipſum eẽ ſubſiſtens: ⁊ eſſe ſubſiſtens non poteſt eſſe niſi vnum. Relinquitur igitur q̄ omnia alia a deo non ſunt ſuum eſſe: ſed participant: neceſſe eſt igitur omnia que diuerſificantur: ẽm diuerſam participationem eſſendi. Cauſatur ab uno primo ente: quod perfectiſſimum eſt. Unde Ariſtoteles. 2°. methaphi. dicit. Qđ illud quod eſt maxime ens: ⁊ maxime veruꝫ eſt cauſa omnis entis: ⁊ omnis veri: ⁊ hoc ẽ quod dicit. Homo quidam paterfamilias: ſcilicet deꝰ ⁊ dominus totius creature. Dicitur enim pater noſter multipliciter. ¶ Primo creatione. Pſalmi. Nunquid non eſt ipſe pater tuus: q fecit inquam te ẽm corpus. Creauit ẽm aiam. poſſedit ẽm vtrunqꝫ. ¶ Secundo redemptione. Yſa. Tu domine pater noſter ⁊ redemptor noſter a ſeculo nomen tuum. ¶ Tertio fidei inſtructione. Joannes. Dedit eis poteſtatem filios dei fieri. ¶ Quarto adoptiõe. Romanorum octauo. Accepiſtis ſpiritum adoptionis filiorum in quo clamamus. Abba pater. ¶ Quinto glorie collatione. Ad gala. 4. Itaque. Jaꝫ non eſt ſeruus: ſed filius ⁊c.

¶ Secunda concluſio eſt: q̄ in mente diuina ſunt forme exemplares. Per quas omnia que ſunt naturaliter: ſiue per creationem determinatas formas conſequuntur: quod patet. vnde oportet dicere: q̄ ĩ diuina ſapientia ratiões ſint oĩuꝫ rex que dicũtur idee. i. forme exẽplares ĩ mente diuĩa exiſtẽtes: q̃ qđẽ multiplicaꝫ ad res Non tamen ſunt realiter aliud a diuina eſſentia: ꝑut eius ſimilitudo diuerſimode a diuerſis ꝑticipari põt. Poſſet etiam in rebus creatis q̃dam alioꝝ exemplaria dici: ẽm q̄ quedam ſũt ad ſimilitudinẽ aliorum: vel ẽm eandem ſpẽꝫ vel ẽm anologiam alicuius imitationis. vnde ſaluator volens ꝑfectionẽ vite meritorie ꝑducere in anima: ſilitudinem exẽplaris in vinea adhibuit: vt ex hoc ꝑfectio vite in aĩa: determinatam formã ꝯſequereꝫ: qua mediante redire poſſit ad ipſum: a quo ꝓceſſit per creationem. vnde dicit. Qui plantauit vineam. i. aiam rationabilem. Jhe. 2. Ego autem plantaui te vineam electam. vnde glo. ⁊ habetur ſuper illud Yſa. 5. Vinea domꝰ ſabaoth domꝰ iſrael ⁊c. Cuncta que dicuntur de vinea ad ſtatum aĩe referuntur: que a deo plantata nõ attulit vuas

ſed labruſcas. Dicitur aūt aïa vinea ¶ Primo ꝓpter inutilitatem ſarmenti abſciſi a vite: ſimilr̄ aïa abſciſa a ſpūali edificio: nihil valet. ¶ Scd̄o q: ſicut vinea ꝑ tormenta .i. abſciſionem ⁊ terre actionem fructificat: ſic anima per ſuſtinentiam operum penalium. ¶ Tertio: q: ſola vinea dat vinum: ſic aïa deuota ſoli deo accepta. ¶ Quarto: q: ſicut vinea degenerat ⁊ luxuriat faciens vinum debile: qñ vinea ſita ē in pingui terra: ſic anima in delicijs. ¶ Quinto q: ſicut vinea radicata in petra ⁊ loco eminēti ⁊ in aſpectu ſolis fecunda eſt ⁊ forte generat vinum: ſic aïa exiſtens in dura vita ſeu penitētia. Jhere. 3. Adhuc plantabis vineam ī mōtibus ſamarie. Iſta vinea diuinis ꝯſolationibus appodiatur ⁊ ligatur celeſtibꝰ deſiderijs.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt. ꝙ tria ſunt que ꝑtinēt ad cōſeruationem huius vinee: q: non ſufficit alicuius ꝑfectio ſi nō ꝯſeruetur in eſſe. ¶ Primū eſt ſepes circūſtans: que defendet ab incurſibꝰ quotidianis ferarꝫ: que eſt debita cuſtodia ſenſuum ⁊ cordis. Ne .ſ. ſenſus ab extra aliquod delectabile tranſitorium ꝑcipiant: quo poſſent alici: ⁊ a ſummo delectabili ſeparari. Et ideo ꝑ̄ cauendum eſt. ¶ Primo ergo dꝫ ſtatiꝫ in p̄ncipio ꝑ̄ſcindi: quia infirmitas in p̄ncipio facilius remediatur: ita ſpiritualis. Jhero. Impoſſibile eſt in ſenſum hominis non irruere cogitationes. Ille laudatur: qui ſtatim vt ceperit cogitare: allidit cogitatus ſuos ad petram Chriſtum. ¶ Secundo vt temptatio figuratur: ſicut homo ſapiens fugit: vbi ſuperare non poteſt: ſic Joannes baptiſta fugit in deſertū. Eccleſia. 29. Quaſi a facie colubri fuge peccatuꝫ. ¶ Tertio ꝙ debet penalitatibꝰ expelli ſicut videmus in naturalibus: Qd̄ nulla forma expellitur niſi a ſua contraria. Et ideo: quia omnis temptatio eſt allectiua: ideo per penam fugari dꝫ: quia in moralibus pene ſunt ſic medicine. Unde colocen. 3. Mortificate membra veſtra Unde dicit. Et ſepem circūdedit ei: id eſt diligentem cuſtodiam. Eccleſia. 36. Ubi non eſt ſepes diripitur poſſeſſio. Iteꝫ prouerbio. 14. Omni cuſtodia cuſtodi cor tuum: quia ex ipſo vita procedit. ¶ Secundum eſt torcular bone conſcientie. vnde ſicut in torculari vinum exprimitur: ſic conſcientia quadā remurmuratione informatoria docet facere bonum: ⁊ vitare malum. vnde conſcientia dicit duo: ſcilicet ſciētiam ⁊ habitum. Nec conſcientia eſt habitus naturalis: non ſolū cognitiuus: ſꝫ etiā motiuꝰ Inclinat. n. habitum ad perfectionem boni ⁊ fugam mali: vnde ꝯſciētia accuſat de preterito: remurmurat de preſenti ⁊ precauet de futuro. Preterita nanqꝫ reſpicit quando mentem de hoc quod ſibi ꝯſcientia eſt reprehendit ſicut eſt de malo cōmiſſo vel bono ammiſſo. Preſentia eniꝫ reſpicit ꝯtradicendo eis cuius ꝑ conſcientiam habuimus oppoſituꝫ. Futura quoqꝫ reſpicit vt quando inſtituit ⁊ ſtimulat mentem ad ea facienda: vel vitanda ad que nos iudicat teneri. Cauenda eſt tamē ꝯſcientia minus larga: ⁊ minus ſtricta. ¶ Naꝫ prima generat preſūptionē. ¶ Secunda deſperationē. ¶ Prima dicit ſemꝑ malū bonū. ¶ Secunda bonū malum. Et ideo dicit Bernar. ꝙ bonā conſcientiam faciunt in nobis duo .ſ. penitentia ꝑ quam peccata cōmiſſa punimus: ⁊ ſcientia qua punienda nō ꝯmittimus: ⁊ hoc eſt ꝙ dicit. Et fodit in ea torcular: id eſt contulit ei ꝯſcientiā: que preterita accuſaret: ⁊ preſentibꝰ remurmuraret: ⁊ futura mala preuocaret. ¶ Tertium ē turris patientie. Nam ſicut turris eſt ſecurum ꝓpugnaculū quo mediāte inſultus pugnantiū reprimunt̄: ſic paciētia ē virtus cōtumeliarꝫ ⁊ oīs aduerſitatis ipetus eq̄nimiter portās. vn̄ talis dicit. Patientia eſt honeſtatis: ⁊ vtilitatꝭ cauſa rerꝫ arduarꝫ: ⁊ terribilium voluntaria ac diurna perpeſſio. Jhero. Non niſi per patientiam implet̄ qd̄ dicit̄. Regnum celorꝫ vim patitur: ⁊ violēti rapiūt illud. vnde Mat. 5. Beati qui perſecutioneꝫ patiunt̄ ⁊c. Et hoc eſt qd̄ dicit. Et edificauit turrim in medio eius. vnde ipa eſt turris fortitudinis defendens nos a facie inimici.

Quarta ꝯcl'o: ꝙ ſaluator multa bona nobis cōtulit: vt patet in bonorꝫ plantatione: ⁊ in maloruꝫ amotione: in aduerſarioruꝫ defenſione: in motuū inſtructiōe: ī latiōe legis: ⁊ ritus inſtitutione. Tamen hec omnia que contulit nobis ſiue naturalia: ſiue ſpiritualia: ſiue gratuita cōmiſit libertati noſtre voluntatis: ſiue liberi arbitrij: vt iſtis mediantibus operatiōe liberi arbitrij efficeremur beati .ſ. libera eius electione vnde liberū arbitriuꝫ eſt ſubiectum gratie qua ſibi aſſiſtente bonum eligit liberum arbitriuꝫ indifferenter ſe habet ad bene eligendum: vel male. vnde Ber. Bonū opus ſine duobus fieri non poteſt. Nam deus auctor ſalutis ē liberum arbitrium capax eſt ſalutis: nec dare illa niſi deus: nec capere iſta: licet niſi liberꝫ arbitrium. Et hoc eſt qd̄ dicit. Et pegre profectus

eſt non mutando locum: ſed operandi liberū relinquens arbitrium. vbi Beda. Qui vbiqʒ eſt fuit cum viatoribus liberum operandi arbitriū relinquēs. Ecclesi. 5. Deus ab initio ꝯſtituit hoīeʒ: ꝛ reliq̄t eū in manu ꝯſilij ſui: ꝛ locauit eā agri. vt. ſ. liber opareť opibus ꝟtuoſis.

Secunda conſideratio.

S Ecunda ꝯſideratio eſt de igrata maliuolentia noſtri circa deum in beneficioꝝ vilipenſione: qd̕ oſtendit nunciorum ꝛ heredum necatio: cum dicit. Cum aūt tp̄s fruct⁹ appropinq̄ſſʒ. vbi occurūt. 4. ꝯ̄es. ❡ Prima ꝯcluſio ē: ꝙ ſolius hominis eſt beatitudinē mereri opibus virtuoſis: cum beatitudo ſit premium virtutuʒ. Cuius ratio eſt: qꝛ vt dicitur quarto metha. Unūquodqʒ naturaliū determinatum eſt ꝓpria ſua operatione: ſicut oculus ad videndum. Quia igitur inter ceteras creaturas: rationalis creatura ē dignior. Ideo magis debʒ eſſe determinata ſua propria opatione: que eſt reſpectu finis vltimi in videndo deum ꝛ fruendo: ſed qꝛ hunc finem ꝑ operationes pure naturales attingere non poteſt. Ideo oportet ſuperaddere operatiōes virtuoſas: que partim ſunt ſupernaturales: vt finem vltimum attingāt. Quia vt ait ſapiēs operanti iuſtitiam merces fidelis. Iſte autēʒ operationes dicuntur fructus gratie: ď quibus dicitur. Cuʒ autem tempus fructuum appropinquaſſet: ideſt operationum virtuoſorum: quos apoſtolus noiat. gal. 6. dicens. Fructus autēʒ ſpiritus: caritas: gaudium: pax: patientia: longanimitas: bonitas: benignitas: manſuetudo fides: modeſtia: cōtinentia: ꝛ caſtitas. ❡ Qď aūt hijs fructibuſ poſſit beatitudo attingi. Patet primo de caritate: qꝛ caritas ꝑʒ Aug. eſt donum omnia alia dona perficiens: quia ſine caritate non ꝓducunt effectuʒ meritoriū. ❡ Secundo pʒ de gaudio: quia gaudium eſt de bono preſenti: ſpes de futuro: ꝛ memoria preteritorum propter certam expectationem preuenientem ex gratia dei: ꝛ ex meritiſ precedentib⁹. ❡ Patet etiaʒ tertio de pace: Ipſa enim ē ſpiritualis locus dei. Unde ſecunde cor. vltimo. Pacem habete. ❡ Quarto etiaʒ patet de patientia: qꝛ ipſa eſt radix ceterarum virtutuʒ. vnde dicit glo. ſuper illud. In patientia ꝛc. Patientia eſt cuſtos ꝛ radix omnium virtutum. ❡ Quinto patet de longanimitate: que diu expectat promiſſum vite eterne. Patienter ſuſtinens aduerſa: vt dicit Tullius. ❡ Sexto patet de bonitate virtutis. ſ. hoc eſt quando additur omnis perfectio ex parte operātis: que ē ꝑ habituʒ mentis bene conſtitute. ❡ Septimo patet de benignitate: que habet effectum bonū vt delectet bene agere maxime egēis large ſubueniendo de facultatibus ſuis. ❡ Octauo patet de manſuetudine: que ꝑm philoſophuʒ. 4. ethico. eſt moderantia paſſionum reprimens vindicte appetitum. Unde manſuetus dicitur quaſi manu aſſuetus: ſcilicet mala ferendo. ❡ Nono patet de fide: ſine qua impoſſibile ē deo placere: vt dicitur ad hebr. 9. ❡ Decimo patet de modeſtia que cauet indecentiam i verbo: in riſu: in motu corporum: in membroruʒ ſitu: vel in actu. vnde Tullius. Modeſtia eſt qua pudor honeſtatis puram ꝛ inſtabileʒ comparat auctoritatem. ❡ Undecimo patet de cōtinentia. vnde Ber. Continentia perfecta eſt virtus: quando ſolo diuini amoris obtentu a peccatis nos continemus. ❡ Duodecimo patet de caſtitate. vnde Bernar. Continentia caſtitatis diluitur: q̄cquid ante luxuria ingnauit. ❡ Secunda concluſio eſt: ꝙ in hijs ſegniter laborantibus mittuntur tres nuncij. Quoruʒ unus informat. Secundus imperat. Tertius incutit timorem. ❡ Primus nuncius eſt ſacra ſcriptura. Hec enim docet vitia obiurgare ꝛ extirpare ꝛ virtutes inſerere. vnde ſecunde thimo. 3. Omnis ſcriptura diuinitus inſpirata. Utilis eſt ad docendum: ad arguendum ad corripiendum: ad erudiendum in iuſtitia: vt perfectus ſit homo dei ad omne opus bonū Ex quo patet ꝙ eſt ſumme auctoritatis. Et iō ſibi ſumme adherendum: quia a deo reuelata: nihil continens falſitatis. ❡ Secundus nuncius qui increpat eſt infirmitas. Hic nuncius mittitur quantum ad corpus: quandoqʒ ad malos ꝛ reprobos ad vincendum eorum maliciā: quia ad hoc ne corrigantur ſubterfugiunt predicationes audire. Pſalm. Noluit intelligere vt bene ageret. Sed dominus occaſionē mittit ad corpus infligens eis loco predicationis corporis infirmitatem. Pſalmi. Multiplicate ſunt infirmitates eorum. ❡ Tertius nuncius eſt timor dei: qui docet fugere qď ei aduerſatur. vnde Augu. Non eſt turpis fuga: iacula fugere: ſcilicet protegēdo ſe: hic a domino mittitur: quando menti infunditur inuitās ad carnis mortificationem: quia ponit fides ante oculos penas eternas timor reſilit: ꝛ iam non timet pro illis euitandis ſuſtinere penas corpo-

rales. Talis enim timoꝛ facit hominem obedientem. Vnde Gregoꝛius. Deum timere eſt nulla que facienda ſunt preterire. ¶ Talis. n. timoꝛ pꝛimo incutitur ex conſideratione omnipotentie dei: quaꝫ nemo refugere poteſt. ⁊ cui nemo reſiſtere pōt. Yſa. 44. Vltionē capiaꝫ: ⁊ nō reſiſtet mihi hō. ¶ Secundo ex conſideratiōe penaꝝ futuraꝝ: que grauiſſima eſt: de q̄ Augu. Exuperat omnem penam quam aliqs in hoc mūdo perpeſſus eſt. Et hoc eſt quod dicit. Miſit ſeruos ſuos ad ag. ⁊c.

¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ opera carnis ſemꝑ contrariantur fructibus ſpiritus. vnde apoſtolus dicit ad gala. quinto. Caro concupiſcit aduerſus ſpiritum: ⁊ econuerſo. Intelligēdo igitur ꝙ accipiendo opera carnis ⁊ fructus: ſpiritus ſm cōmunem rationē contrariantur. Spiritus ſanctus ſcilicet mouet humanam menteꝫ ad id quod eſt ſm rationem. Appetitus auteꝫ carnis trahit ad ſenſibilia bona: que ſunt infra hominem. Unde ſicut motus ſurſum ⁊ deoꝛſum contrariantur in naturalibus: ita in operibus humanis contrariantur opera carnis fructibus ſpiritus. vnde quantum ad propoſitum contra veneficia: aut etiam inimicitias: contentiones ⁊ emulationes: animoſitates: ⁊ diſcenſiones opponitur caritas longanimitatis: ad ſuſtinendum mala hominum: inter quos viuimus: ⁊ ad curandum benignitas: ⁊ ad ignoſcendum bonitas. Hereſibus autem opponitur fides: inuidie manſuetudo: ebꝛietatibus ⁊ cōmeſſationibus continentia. Et hoc eſt quod dicit. Agricole autem appꝛehenſis ſeruis ſuis Alium ceciderunt. Vere ſacra ſcriptura ceditur: cum non ſolum nolunt eam intelligere: vt bene agant: ſed etiam agnitam: contradictionibus vite ⁊ lingue eam nituntur impugnare. Sequitur. Alium occiderunt. Vere nuncius dei: qui eſt infirmitas occiditur: quando obſtinatus ob ſpem conualeſcentie ⁊ longioꝛis vite in malo perſeuerat. Alium vero lapidauerunt. Vere timoꝛ dei lapidatur: dum quis preſumptuoſe inherens pꝛopꝛie voluntati in malo perſeuerat. Et vere tales digni ſunt perire: qꝛ nulla ad eos penetrare queat beniuolentia monitoꝛis. Hec Bernardus.

¶ Quarta concluſio eſt: quantum ingratitudo repꝛehendenda ſit: non ſolum quia nō reddit bonum pꝛo bono: ſed malum pꝛo bono: ſꝫ maxime repꝛehendenda eſt: quia ſummo benefactoꝛi ablatis muneribus pꝛo hereditate nitūtur inferre moꝛtem. Unde licet diuerſi ſint benefactoꝛes: tamen ſicut excellenti pꝛincipaliter debemus deo gratiarum actiones. Ideo maxime repꝛehendēda eſt ingratitudo: que acceptiſ beneficijs ſibi reddit malum etiam moꝛtis. Iſtud ſic declaratur. Nam ſm diuerſas cauſas ex quibus aliquid reddi debetur: neceſſe ē diuerſificari debiti reddendi rationem: ita tamen ꝙ ſemper in maioꝛi illud quod vnius eſt continetur. ¶ In deo autem pꝛimo ⁊ pꝛincipaliter inuenitur cauſa debiti: eo ꝙ ipſe eſt ꝓ̄ncipium pꝛimum omnium bonoꝛum noſtroꝝ. ¶ Secundo quia eſt perſona que dignitate ꝓ̄cellit: ex qua gratuita beneficia pꝛocedunt. ¶ Tertio in aliquo beneficioꝛuꝫ: a quo aliqua particularia ⁊ priuata beneficia ꝑcepimus: ꝓ qbus particulariter ei obligamur. Sicut ergo qꝛ ds plus donauit: pluſ tenemur ei ad graꝝ actionē. Ita etiā maxime repꝛehēdenda eſt igratitudo: que deo ⁊ de eius ꝑceptis beneficijs nititur reddere ⁊c. malum moꝛtis. Et hoc eſt ꝙ dicit. Nouiſſime miſit ad eos filiuꝫ ſuū. Glo. Miſſum inſuꝑ heredem occidit: quo filiū dei ꝯculcat: ⁊ ſpiritu quo ſctificatus eſt: ꝯtumeliaꝫ facit. vnde ihs a mendacibus: a ſimulatoꝛibꝰ ⁊ ypocritis occiditur. Ihs bonitas occidit̄ ab hijs: qui eius beneficijs nō molliuntur: ſꝫ duriores inueniuntur. Ihs caritas occidit̄ a cupidis ⁊ auaris. Ihs mīa ⁊ benignitas occiditur ab hijs: q peccata iterare non ceſſant: nō attendentes ꝙ deus ad pn̄iam eos expectat. Ihs iuſtitia occiditur ab hijs: q per inſolentiā ⁊ contentionem ſuoꝝ ꝯcoꝛdiam ⁊ pacem infringūt. Sed extra vineam ihm eijciunt: q diabolum in coꝛde eoꝛum ꝑ pctm̄ dn̄ari permittunt.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia ꝯſideratio eſt de iuſta ſentētia dei circa noſtram ingratitudineꝫ in maloꝝ punitiōe: qd ꝓbat vinee ablatio: ibi. Cuꝫ venerit dominus vinee: vbi ſunt quatuoꝛ concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ in omni iudiciaria cauſa non eſt ꝓ̄cipitanter agendum: ſicut in dānationis ſententie latione. Sed dꝫ fieri ꝓceſſus ſm maturi ꝯſilij deliberationem. Ad hoc. n. reqritur diſcretio. Nam ſm Ber. vbi eſt vehemens emulatio: ibi maxime diſcretio neceſſaria eſt: que eſt oꝛdinatio caritatis. Semꝑ qdaꝫ zelus abſq; ſcientia minus vtilis ⁊ efficax inuenitur: ⁊ ꝑniciosus valde ſentitur. Et ideo saluatoꝛ hos ingratos nō ſtatim damnauit: ſꝫ

diſcrete deliberauit: dicēs. Cū venerit dn̄s vi nec 2c. q. d. in talib⁹ nō eſt p̄cipitāter agēduʒ.
¶ Scd̄a ꝯcl̄o eſt: q̄ vindicatio correctōis non ſemꝑ eſt differenda: cum iniquus frequenter ex dilatōe debite pene ꝓoretur: ſʒ illō eccl'i. 8. Quia nō cito ꝓfertur ꝯtra malos ſnīa: filij ho minum ſine timore ꝑpetrant mala. Cohibent̄ aliq̄ a peccato: qui officium virtutis non hn̄t: per hoc q̄ timent amittere aliqua: q̄ plus amāt q̄ʒ illa: que peccādo adipiſcuntur. alias timor nō ꝯſpeſceret pctm̄. Et ideo per ſubtractioneʒ oīum que hō maxime diligit. ſ. vitaʒ: corporis ſui libertatem: 2 bona exteriora: puta diuitias: patriam 2 gl'iam: homo iniquus freqūeter cō/ peſcitur ab iniquitate. vnde aiunt illi. Malos male perdet: 2 vineam ſuam locabit alijs agri colis 2c. Et ideo dicit Ber. Quid agimus? Nōnulli dura ceruice 2 attrita frōte: quo ma/ gis eis compatimur: tanto magis 2 noſtra cō paſſione: 2 patientia abutuntur. Nonne ſicut cōpatiebamur fratri: ita ipſi iuſtitie compatien dum eſt: quaʒ videm⁹ abijci tam iprudenter? Scio ſi qua in nobis eſt caritas: ꝯtēptuʒ hunc iuſtitie ferre equanimiter nō poſſumus. Hic eſt ʒelus iuſtitie: qua accendimur aduerſus de linquentes erga iuſtitiam dei: quam contem/ ni videmus.

¶ Tertia ꝯcl̄o eſt: q̄ lʒ quilibet ꝑpter nimie/ tatem exceſſus ſit iudicādus: tamen nullus in hac vita exiſtens eſt ꝯtēnendus. Et h̄ pp tria
¶ Primū eſt diuine gratie ꝓmpta aſſiſtētia
¶ Scd̄m eſt anime capacitatis abundantia.
¶ Tertium eſt remiſſionis peccati penitētia. Quidam. n. dixerunt q̄ peccatum in ſpūʒ ſan ctum ſit ſimplr irremiſſibile: ꝑpter finaleʒ im penitentiam. Iſte aūt modus non eſt verus. Poteſt. n. pctm̄ eſſe in ſpūm ſanctum: dato q̄ non haberent finaleʒ impniam in ſe: ſed tm̄ in voluntate vel i intentione. Unde licet aliquis peccaret cum intentione deliberata q̄ nunquā peniteret: pctm̄ in ſpūʒ ſctūʒ ꝯmitteret: dato q̄ poſtea de iſto pctō peniteret. vnde dico q̄ fina lis impnīa in peccato nō facit peccatum in ſpi/ ritum ſanctum: q2 ſic omne pctm̄ mortale in quo homo moritur: eet pctm̄ in ſpiritum ſanctum. Sed pctm̄ in ſpūm ſanctum eſt: cum mens vo luntate 2 intentōe excludit ex ſe penitentiam 2 remiſſionem: 2 pctm̄. Et ideo q̄ʒdiu homo vi uit in hac vita: pōt ab hac intentōe recedere. Et ideo ſimplr eſt remiſſibile: lʒ ſm qd ſit irre miſſibile. i. difficile remiſſibile: tum ꝑpter de/ fectum excuſantis: vt infirmitas inclinās: tuʒ ꝑpter nāe ꝓnitatem inclinantem: tum ꝑpter remedij repulſioneʒ. Et hoc eſt q̄ dicit. Lapi dem queʒ reprobauerunt edificantes 2c. quaſi diceret q̄ nullus in hac vita debet condēnari q2 deus aliquādo ingratos peccatores quo ad iudicium noſtrum p̄deſtinauit. vnde lapis iſte dicitur peccator p̄deſtinatus: ſed ꝓ tunc re probatur obſtinatus: ſed non ꝑ ſemper: queʒ edificantes. ſ. meritum exercitio virtuoſe actio nis: reprobauerunt. ſ. iudicio coꝶ ꝯdemnan/ tes. Hic factus gratia p̄deſtinata ſibi aſſiſtēte In caput anguli. ſ. ꝑfectionis vite: q2 fulgebit exemplo: ſicut ſol in ꝯſpectu alioꝶ. Anguli. i. coniunctionis: q2 eius exemplo 2 doctrina ad deum multi ꝯuertentur: vt pʒ de Paulo.

¶ Quarta ꝯl̄o eſt: q̄ iuſtificatio impij eſt ma ximum opus. Pſal. Miſerationes eius ſup omnia opa eius. Et Augu⁹. exponens illud Johis. 14. Maiora hoꝶ faciet: dicit q̄ maius opus eſt q̄ ex impio iuſtus fiat: q̄ʒ creare celū 2 terram. Et ideo dicitur. A domino factum eſt iſtud: 2 eſt mirabile in oculis noſtris. ſ. ꝑp raritatem 2 magnitudinem potentie facientis.

Quarta ꝯſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt de ingratorum neſcientia circa doctrinaʒ xp̄i: i eius applicatōe: vbi dicit. Ideo dico vo/ bis: auferetur a vobis 2c. vbi ſunt tres ꝯ⁹es.

¶ Prima ꝯcl̄o eſt: q̄ aliqui poſſunt deleri de libro vite: ſm illud pſal. Deleatur de libro vi te 2c. Eſt. n. liber vite ꝯſcriptio ordinatorum in vitam eternam. Ad quam ordinantur ali/ qui ex duobus. ſ. ex p̄deſtinatione diuina. Et hec ordinatio nunq̄ʒ deficit: 2 ex gratia. Qui cunq̄ʒ enim gratiam hʒ: ex hoc ipſe dignus eſt vita eterna. Et hec ordinatio deficit interduʒ per peccatum mortale. Illi unq̄ʒ qui ex p̄rede/ ſtinatione ordinati ſunt ad vitam eternam: illi nunq̄ʒ delentur de libro vite: ſed iſti qui ſunt ordinati ex gratia ſola: ſunt ſcripti non ſimplr ſed ſm quid. Et tales poſſunt deleri de libro vite. Et hoc eſt q̄ dic̄. Ideo dico vobis: aufe retur a vobis regnuʒ dei 2c. Dico ergo ex ve ſtra cōfeſſione 2 prophetica reuelatione cōclu dendo: q2 auferetur a vobis regnum dei: ideſt gratia predeſtinatiōis delendo noīa veſtra de libro viuentium: 2 dabitur genti facienti fru/ ctus eius. i. peccatori predeſtiato: qui facit fru/ ctus: ſcilicet habendo cordis contritionem: di uine legis meditationeʒ: beneficioꝶ dei recor

dationē primoꝝ ꝯpaſſionē: ꝛ gratiaꝝ actio/nē. Iſti ſunt fructus: ꝑ q̄bus daꝛ regnū dei. ¶ Scd̄a ꝯcl'o eſt: ꝙ cauſa executiua damnati/onis eſt iuſtitia dei: q2 iuſtum eſt vt ſm̄ rectū iudicium deus vnicuiq3 reſpōdeat ꝓ merito. Sed q2 ꝓpter obſtinati demeritū: digni ſunt damnatione: iuſtum eſt vt talis pena demeri/ti eis infligaꝛ. Talis.n. iuſtitia p̄parat penam ſm̄ exigentiā meritoꝝ. vnde dicit. Sup quē vero ceciderit.ſ. lapis ꝯteret eum. vnde gloſa Lapis vero ſup illum cadit: quem iudiciū dei non credentē opprimit. Et ideo totus cōterit. Criſo. Quia xp̄s lapis eſt magnus: ſup quē ceciderit.ſ. ſm̄ iuſtitiam dei comminuet eum: ſcilicet reprobationem.

¶ Tertia ꝯcl'o ē: ꝙ reprobi increpatōē nō ſu/ſtinent: ſ3 exaſpati reddūt maledictōē ꝓ bono Prouenit.n. talis exaſpatio ex mendacio fal/ſe opinionis ſui ſtatus: qui mentiꝛ ſibi ſtatum ſuum eſſe pfectū: ꝛ increpatione non dignū. De talibus loquitur apoſtolus Roma.2. di/cens. Deus reddit vnicuiq3 ſm̄ opa ſua. Se/quitur. Hijs aūt qui ex ꝯtentiōe: ꝛ qui nō acq/eſcunt veritati: ꝛ credunt iniquitati. Ira ꝛ indi/gnatio. Glo. Aug. ibidem. Qui ꝯtendunt cū deo nolentes penitere cū ip̄e multis modis ad penitentiā vocet: ꝛ nō acquieſcunt veritati: il/lis dicit credunt iniquitati talibus erit in iudi/cio ira ideſt pena materialis: ꝛ ſpiritualis: ꝛ in/dignatio.ſ. in die iudicij: q2 ſibi ipſis indigna/buntꝛ. Et hoc eſt qd̄ dicit. Cū audiſſent.ſ. pa/rabole expoſitionem: cognouerunt qd̄ de ipſiſ diceret.ſ. ꝙ eſſent ingrati increduli: ꝛ damnā/di: querentes eū tenere timuerūt turbas. Que/rit chriſtū in malo tenere: qui deſperatione vi/ctus non ceſſat a peccato: pro quo paſſus eſt: ſ3 timore turbaꝝ reprimitur: quiſ plus propter ve/recundiam q̄3 ꝓpter deum ſe cohibet a peccatꝰ Et ideo addit. Quia ſicut prophetam eū habe/bant: adherentes eius doctrine: ꝛ habentes di/ſplicentiam in omni malo ꝛc.

¶ Sabbato poſt dn̄icā 2am q̄dra. Ser. 57.

b Omo qui/dam habuit duos filios. Luc. 15. Secundum ꝙ dicit gloſa. Conſuetudo phariſeorum erat: ꝛ ſcri/barum murmurare de al/terius bono: vt patet de iuſtificatione magda/lene: ꝛ de peccatoꝝ remiſſiōe paralitici. Luce. 5o. ꝛ de peccatoꝝ receptione. Luc. 15. Sed quare hoc? Ratio eſt ſ3 Gregorium. Falſa iu/ſtitia non h3 ꝯpaſſionē: ſed indignationē. vn̄ ſm̄ glo. hij dupl'r errant: q2 ꝛ ſe iuſtos putant cum ſint ſupbi: ꝛ alios eſſe reos: cum iam pe/niteant. Qd̄ aūt nullus d3 indignari pp pecca/toꝝ receptionē: oſtendit in parabola de filio ꝓdigo: cuius pn̄ia fuit patri eius gloria: ſicut p3 nob in p̄ſenti euangº: vbi occurrūt nob ſex conſiderationes. Prima ꝯſideratio.

p Rima eſt de ſtatu nature: quē p̄cedit vtriuſq3 filij communis ꝓpagatio: ibi. Homo quidam hēbat du/os filios: vbi occurrunt due ꝯcluſiones.

¶ Prima eſt: ꝙ ſtatum nature: quem deus p̄ſtitit hoi in ſui creatione cum perfectionibꝰ ſuis gratuitis deſcribit btūs Augu. de ci. dei 14. dicens. Viuebat hō in paradiſo: ſicut vo/lebat: q̄du h̄ volebat qd̄ deus iuſſerat: viue/bat fruens deo: ex quo bono erat bonus. Vi/uebat ſine vlla egeſtate: ita ſemp viuere: habēſ in poteſtate. Cibus aderat ne eſuriret: potꝰ ne ſitiret: lignū vite ne illū ſenectus diſſolueret. Nihil corruptionis in corpore vel ex corpore: nullas moleſtias vllis eius ſenſibꝰ ingerebat nullus extrinſecus morbus: ſumma in carne ſanitas: ꝛ in anima tota tranquillitas.

¶ Scd̄a ꝯcl'o eſt: ꝙ ex h̄ ſtipite.ſ. oleaſtro hu/mane nāe due ꝓpagines aſcenderūt.ſ. penitē/tium ꝛ innocentiū: qd̄ innuit dicēs. Quia ha/buit duos filios ſm̄ glo.ſ. penitentes ꝛ inno/centes: qd̄ p3 cum filij ſcit imitari patrē. He ꝓpagines dicunꝛ filij: q2 imitanꝛ patrē xp̄m. Penitentes.n. ſunt filij: q2 imitātes xp̄m: car/nem ſuam crucifigunt cum vitijs ꝛ ꝯcupiſcen/tijs. Quibꝰ dicit Mat. 16. Si qs vult venire In cuiꝰ rei teſtimoniū ſup xp̄3 i trāſfiguratio/ne: q̄ ſignificat pn̄iam aīam tranſfigurantem. Audita eſt vox patris. Hic eſt filiꝰ ꝛc. Inno/cens ꝛc. Dicunꝛ filij: q p̄deſtinati ſunt ad vitā eternam: q̄bus prodeſt paſſio xp̄i: de q̄bus ad hebꝛ. 10. Non ſumus filij ſubtractiōis in per/ditionem: ſed filij dei in acq̄ſitionem anime. Filius ſubtractionis fuit Judas: q ſubtraxit ſe numero aploꝝ. Filius acq̄ſitionis eſt omnis: cuius exemplo vel exhortatione ꝯuertitur quiſ ad bonū. vnde p̄me Johis. 5. dr̄. Qui ex deo natus eſt: non peccat: q2 generatio dei ꝯſeruat eū: vt nō peccet. vn̄ dicit ꝙ hūit duos filios.

Secunda conſideratio.

S Ecunda ꝯſideratio eſt de lapſu culpe quē oſtendit filij adoleſcentioris a patre receſſio: ⁊ dixit adoleſcentior ex illis. Pater ⁊c. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ permittit deus aliquando cadere p̄deſtinatū in culpam: vt cognitione ſui reatus ſe humiliet: ⁊ pfectior reſurgat. De⁹ enim nouit de malo maximum bonum elicere qr lapſum luciferi ordinauit ad hominis creationem: lapſum hominis ad xpi incarnationem quod ſupmum fuit miraculum: ꝓpter qđ dicit Greg. O felix culpa. Non enim eſt magnuꝫ in artifice ꝙ de bona materia: faciat bonuꝫ edificium: ſed de vili. Sed intelligendum ꝙ peccatum cū ſit malū ordinauit diuina ꝓuidentia in quadruplex bonum. ¶ Primo ad extollendam laudem eoꝝ qui nō peccant: qr ſi omnem creaturam deus impeccabilem feciſſet: nullus eſſet laudabilis ex eo ꝙ nō peccaſſet: qr nullus laudatur de hijs q̄ nō ſūt i ſua poteſtate. Non enim laudatur mutus ꝙ tenet ſcilentiū. ¶ Secundo ad eoꝝ augendum honorem: qr homo honorabilius poſſidet regnum: qr illud habet per virtutem acquiſituam: q̄ꝫ qui habet per ſolam electioneꝫ. Si aūt ſancti eſſent impeccabiles: ſola electione habuiſſent regnuꝫ ⁊ ſic nihil meruiſſent: ſꝫ iam meruerunt: qr ꝯtra peccatū ⁊ vitia triumphauerunt. Eſt aūt honeſtatis ſignum: qr non coronabitur niſi qui ligitime certauerit. Secūde Thy. 2. Et pugna nō eſt niſi ꝯtra pctm̄. ¶ Tertio ad diuine iuſtitie manifeſtationē. Claꝝ eniꝫ eſt fore iuſtiſſimum deum Juſtitia auteꝫ nō manifeſtaret̃ ſine peccato. qr eius iuſtitia duas partes habet. ſ. bonoꝝ remunerationem: ⁊ punitionem maloꝝ: que ſecunda ſine peccato fieri nō pōt. Igit̃ ⁊c. ¶ Quarto ad pficiendum eoꝝ maiorem decorem. Videmus eniꝫ in ſenſibilibus q̄ꝫ vtile eſt interdū ꝙ aliqua res deſtruat̃: ita ꝙ melior reparet̃: ita permittit deus aliquādo cadere ſanctos: vt ſanctiores reſurgāt. Iſto mō Maria magdalena ruit. vnde Aug. Audeo dicere ſuperbis vtile eſſe cadere in aliqđ manifeſtum peccatum vt ſibi deſpliceant: qui iam ſibi placendo ceciderāt Salubrius eniꝫ petrus diſplicuit quādo fleuit q̄ꝫ ſibi placuit qn̄ p̄ſumpſit. Et hoc eſt qđ dicit Et dixit adoleſcētior ex illis. Da mihi portionē que me ꝯtingit ⁊ diuiſit illis ſubſtātiaꝫ. vnde Ambr. Videns ꝙ diuinum patrimonium datur petentibus. Nec putes culpam patris ꝙ adoleſcentiori dedit ip̄e ſe iudicauit dignum q popoſcit: ⁊ vtinā non receſſiſſet a patre impedimentū neſciſſet etatis. Portio huius ſubſtantie eſt libeꝝ arbitrium. Tulit igit̃ ptem ſubſtātie ſue dū de viribus ſuis male preſumit vtens poteſtate liberi arbitrij qr gratie non innitens Cōtra quē dicit̃. Sine me nihil poteſtis facere

¶ Secunda ꝯcl'o eſt: ꝙ per lapſum culpe multa mala eueniunt nobis. ¶ Primo a deo peregrinamur. Nam ſicut gratia eſt diſtinctiua filioꝝ regni ſic peccatum eſt diſtinctiuum filioꝝ perditionis per quod diſcernunt̃: ⁊ peregrinātur a conſortio fideliū ⁊ ab amicitia dei. Pſal. Longe a peccatorib⁹ ſalus. vnde dicit. Et nō poſt multos dies pegre perfectus eſt in regionem longinquā. Glo. Poſt inſtitutionē humani gn̄is: vel ꝯſiderationē ꝯditiōs ei⁹: placuit aīe p libeꝝ arbitriū ſecum quaſi quandam po⁹ᵃᵐ ſuam ferre ⁊ deſerere eum: a q̄ ꝯdita eſt fidens in viribus ſuis. Has vires tanto cit⁹ ꝯſumit qs: q̄ꝫto datoreꝫ plus deſerit. vn̄ addit In regionem longin. i. vſqꝫ ad obliuionem dei ſm glo. interlinearem: non mutando locū Scđm glo. Quanto qs in prauo ope plus delinquit: tanto a gratia dei plus recedit. Quid longius: q̄ꝫ a deo recedere? Et ibi cōgregatis omnibus: id eſt ꝯſideratis ꝓprijs viribus diſſipauit ſubſtantiā ſuam: id eſt bona gratuita ⁊ ſpūalia ꝓpter tpalium amorem. vnde Iſido. Sciant ſeculi lucra ſeptantes q̄ꝫtum ſint vana vel aduerſa que diligunt. Que etiā in hoc ſeculo ſine ꝯtrictione non cōquerunt: ⁊ ꝓ quibus in futuro penas dabunt hijs: q in volūtate deſideriorum ſecularium pſiſtunt. ¶ Cum igit̃ triplex ſit bonum nature. Vnum. ſ. ip̄m ſubiectum nāle: qđ dictum eſt nature in adiutoriuꝫ meriti. ¶ Scđm dona ⁊ virtutes. ¶ Tertiū eſt habilitas nāe ad bona gratuita. Primuꝫ vulnerat̃. Scđm tollit̃. Tertiuꝫ minuit̃. Et h̄ eſt qđ dicit. Poſtq̄ꝫ oīa conſumpſiſſet. ¶ Scđo pauptatē infert: qr hō p peccatū oīs boni ſpūalis p̄uatione deſtruit̃. Naꝫ ſicut turpe ē denudare figuraꝫ regis ei⁹ ornatibus: ſic turpe eſt anime ornatibus ſpiritualibus ſpoliari: quibus ablatis pauper efficit̃. vnde dicit̃. Facta eſt fames valida in regione illa: ⁊ ip̄e cepit egere. Poſt omnium bonorum conſumptionem ſequitur fames valida: id eſt penuria omnis boni ſpiritualis ⁊ fidei: quia fides eſt ſubſtantia rerum ſperandarum ⁊c. Hebr. xj. vel ſm gloſam. Fames eſt indigentia verbi ve

ritatis in obliuione creatoris: vel ſm gloſam interlinearem eſt carentia bonorum operuʒ ⁊ virtutum. Et ideo egere cepit: quia ſm gloſaʒ nihil ſatis eſt prodige voluptati: qꝛ voluptas ſemper famem ſui habet. ¶ Item glo. Merito eget: qui theſauros ſapiētie diuitiarumqꝫ altitudinem derelinquit in regione illa: ſcilicet in ſtatu peccati. Peccatum enim ſubſtantiam aufert naturalem: tpalem: ⁊ gratuitā. vnde ſciendum ꝙ peccatum verum facit venire in alia peccata. Cuius ratio eſt: qꝛ peccatuʒ eſt cauſa peccati: qꝛ directiſſime vnuʒ peccatū tendit in aliud peccatum. Sicut cum quis cum ꝓpoſito inebriat ſe vel replet ſe calidis: vt concupiſcentiā inflāmet. ¶ Scdo etiam: qꝛ nō poteſt vnum peccatum fieri: niſi aliud concomitetur: ſicut latro non poteſt rapere: niſi occidat Dico tamen ꝙ peccatum nō eſt cauſa neceſſaria inducendi pctm̄: ſed eſt cauſa ꝯcomitās vel diſponens voluntatē libere peccare. Et ideo pōt ſe libere auertere a peccato: ⁊ nō peccare diuina gratia ꝑueniēte. Et hͦ eſt quod dicit. Et abijt. ſ. ꝑfectu erroris de malo in peius ruendo: ſm illud Grego. Peccatū quod per penitentiam ⁊c. Quid enim eſt abire: niſi peccatuʒ peccato addere? Uerbi gratia. Ideʒ ſpeʒ pōt iterare. Item de vna ſpē in alteram tranſire. De primo Ihere. 20. Quam mala facta es nimis iterans vias tuas. ¶ Tertio peccatū diabolo ſubijcit. Nam ſicut anima ſancta templū dei: ita anima imunda phanum eſt diaboli: qꝛ inhabitat ipſam: non tamen per eſſentiaʒ: ſicut deus: qui ſolus eſſentialr̄ eſt in omni re. Nō ita diabolus: ſed per malitiam inhabitat aīam imundam. Et hͦ eſt qđ dicit. Et adheſit vni ciuiuʒ regionis illiꝰ: ſʒ glo. diabolo. Peregrini regiōis huiꝰ ſunt hoīes: q aliqñ peccādo ad hanc regioneʒ veniunt: aliqñ penitendo recedunt. vñ in regione pcti: in ciuitate Babylōis multi ſunt ciues ſub rege diabolo: ſicut in regione grē in ciuitate ihrl'ꝫ multi ſunt ciues ſb xpo Ad ephe. Iam nō eſtis hoſpites ⁊ aduene: ſʒ ciues. Et pleruqꝫ cōtingit ꝙ peccator multis peccatis ſubiacet ⁊ irretitur: qđ dum cōtingit: tunc plus vni vitiorum qꝫ alteri intendit: quia vni ciuium regionis illius adheret. vnde adoratur ab eis: qui ei ſeruiunt: ⁊ deus eorum eſt diabolus. Aut ſm qđ ei ſeruitijs diuerſis ſeruitur. Peccatum etiā circa nociua occupatur Et ideo comparatꝰ egritudini moleſtanti: quia ſicut egritudo deprauat naturam: vt ſemp appetat nociua ⁊ contraria: ita peccatuʒ deprauat animam: vt ſemper mortifera appetat. vñ cuʒ voluptates ſint ſibi mortifere: ⁊ delicie ſpirituales ſalutifere: anima plus obnoxiatur in illis qꝫ in iſtis delectetur. Et hoc eſt quod dicit. Et miſit illum in villam ſuam: vt paſceret porcos. Uilla dicitur occupatio carnalis voluptatis. vnde gloſa. In villam mittitur: qui cupiditati mundialis ſubſtantie ſubiugatur. Spiritus igitur immundicie mittit aliquem in villam ſuam: cum imperat ei tanqꝫ ſeruo poſt longam conſuetudinem: vt occupetur ſm carnalem voluptatem porci. Silique ſunt bona tēporalia. Paſcit igitur porcos: qui abundātia temporalium vacando cibis: ⁊ potibus: ⁊ veſtibus delicatis: qbus caro laſciuit: nutrit motus immundos. Eph. 5. Nolite inebriari vino in quo eſt luxuria. Gloſa. Craſſitudo carnalium ⁊ delicioſe epule prouocant ad libidinē peccatū etiam ad errores inclinat. Nam volūtas non fertur in ſuum obiectum niſi vt a ratione preoſtenſum. Quando igitur intellectus ⁊ ratio errant: voluntas inordinata dilectiōe fertur in obiectum ſuum declinans a rectitudine arcus. Per peccatum enim mens obnubilatur: ⁊ errat quando creature delectatio ſubuertit iudicium rationis. Unde Augu. Ne oberretis in veſtigijs eius: ipſis per amorem adherendo propter ſe: cum talibus ſit vtendum: nō fruendum. In hoc enim conſiſtit tota peruerſitas hominis. Unde iſti cito ingrediuntur viam erroris. Et hoc eſt quod dicit. Et cupiebat implere ventreʒ ſuum de ſiliquis ⁊c. Gloſa. Diuitias terrenas quas porci vel auari libenter comedunt: quibus ventrem: id eſt affectum cupit peccator implere carnalibus vitijs Et nemo illi dabat ad ſaturitatem: quia venter impiorum inſaturabilis. Prouerbio. 13.

Tertia conſideratio.

t Ertia conſideratio eſt de motu ꝑnie qđ ꝓbat eius reuerſio: ibi. Ipſe aūt in ſe reuerſus: vbi ſunt due ꝯclões

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ origo penitentie ē adeo affectiue: quia ipſe eſt cauſa efficiens penitentie. A nobis autem diſpoſitiue: quia ſm Auguſtinum qui creauit nos ſine nobis ⁊c.

¶ Intelligendum tamen ꝙ ad hanc diſpoſitionem quatuor requiruntur. ¶ Primuʒ eſt cognitio fidei informis: in qua homo cognoſcit diuinam iuſtitiam ⁊ bonitateʒ: cui diſplicet oē malum: ⁊ qꝛ nullū maluʒ relinqt impunitū.

❡ Scd'o requiritur cognitio ꝓprie offenſe: que diſplicet ſume bonitati. Nullus.n. vnq̄ʒ de peccato penitet: niſi ad memoriā reuocetur vnde apoc. ꝑ. Qui lapſus fueras memor eſto vnde excideris ⁊ age pniam. ❡ Tertio requiritur deſpectio perpetrati ſceleris: q2 niſi peccatum memoratū diſpliceat: ꝯdēnat. vnde Job. Tedet aiam meā vite mee ⁊c. ❡ Quarto reqritur cognitio mīe dei: qua parat⁹ eſt omni reuertenti ⁊ dolenti dare miſericordiaʒ ⁊ veniā: ex hoc regeneratur remiſſionis ſpes. Oportet eniʒ eſſe aliqđ inclinans hoieʒ ad deū: ⁊ hoc facit ſpes de miſicordia: ⁊ ex hijs gnātur bōitas reuertēdi: ⁊ ꝯfitendi: ⁊ ſatiſfaciendi ꝑ gemituʒ ⁊ penas: ⁊ ſic homo diſponit̄ ad pniam. Et h̄ eſt qđ dicit. Ipſe aūt in ſe reuerſus.ſ.ad cogitādum de ſeipſo: ⁊ de ſtatu: ⁊ h̄ malo. Glo. Vn̄ in ſe reuertitur cogitando qd fecit: ⁊ diuinaʒ iuſtitiam: que recte iudicat ⁊ diuinā mīam q̄ condonat vltra ꝯdignum. Gloſa. Bene in ſe reuertitur: qui a ſe receſſerat. Act.12. Et petrus ad ſe reuerſus dixit.

❡ Secunda ꝯcl'o eſt: ꝙ ad ꝑfectionē iuſtificationis impij quatuor reqruntur.ſ. infuſio gratie motus liberi arbitrij ꝑ fidem in deum: ⁊ liberi arbitrij in peccatū.i.contra: ⁊ remiſſio. Ratio huius ē. Nā iuſtificatio eſt qdā motus quo aīa mouetur a deo: a ſtatu culpe in ſtatuʒ iuſtitie. ❡ Primū pʒ de gratie infuſione. Ro.3. Juſtificati gratis ꝑ gratiam ipſius. Et ideo iuſtitia nō poteſt eſſe ſine gratie infuſione. Et h̄ eſt qđ dicitur. Quāti mercēnarij in domo patris mei abundant panibus. Mercenarij iſti ſunt: q intuitu mercedis eterne ſeruiūt: ⁊ tales abundant panibus ſpūalibus.ſ. virtutibus ⁊ gratie donis ſm gloſaʒ. ❡ Scdʒ etiam pʒ de motu liberi arbitrij in peccatū. Pſal. Dixi cōfitebor aduerſuʒ me ⁊c. Intelligendum tn̄: ꝙ iuſtificatio impij eſt quidam motus quo humana menſ mouetur a deo: a ſtatu peccati in ſtatū iuſtitie. Opʒ igit̄ ꝙ humana mēs ſe habeat ad vtrūqʒ extremoꝝ. ſm motuʒ liberi arbitrij dū iuſtificatur vt recedat a pctō ⁊ accedat ad iuſtitiam: receſſus ⁊ acceſſus recipiuntur ſʒ deteſtationē ⁊ deſideriū. Jdeo opʒ ꝙ iuſtificatiōe ipij ſit mot⁹ liberi arbitrij duplex. Vn⁹ quo in dei iuſtitiam tendat ꝑ deſiderium: ⁊ alius quo deteſtetur peccatuʒ. Et ideo videns ſe ꝑ peccatuʒ oibus bonis ſpoliatuʒ ſuam miſeriaʒ lamentat̄ dicens. Ego aūt hic fame pereo. Glo.i. penuria omnis boni: carendo.ſ.cognitione veritatis: dilectione bonitatis: ⁊ veneratiōe maieſtatis. ❡ Tertiū pʒ de motu liberi arbitrij in deū per fidem. Ro.5. Juſtificati igitur ꝑ fidē pacem habemus ad deum. Intelligendū tamen ꝙ motus liberi arbitrij reqritur ad iuſtificationem impij: ſm ꝙ mens hois mouetur a deo. Deus autē mouet aiam hois ꝯuertendo ſe ad ipſam. Et ideo ad iuſtificationē impij requiritur motus mentis quo conuertitur in deum. ❡ Prima autem ꝯuerſio fit ꝑ fideʒ. Ad heb. xj. Accedenteʒ ad deum opʒ credere. Iſte ergo ꝯfiſus de gratia obtinenda dixit habēs motum liberi arbitrij ꝓmptum ad reſponſionem. Surgam ⁊ ibo ad patreʒ meū: q2 confiſus de eius gratia adiutrice: ſine qua nō valeo ſurgere a peccato in quo iacui: nec ire de virtute in virtutem merendo. Et ibo ꝑ pniam ad patreʒ a quo receſſi ꝑ culpam. Et dicam ei: pater peccaui.ſ.male viuendo. In celū: qđ per culpam amiſi: ⁊ ꝑ meam negligentiā non queſiui. Et coram te.i.in ipſo ꝯſcientie mee ꝯclaui: cuius ſolius oculi me penetrant. Pſalmiſ. Tibi ſoli peccaui. Jam nō ſum dignus vocari filius tuus: q2 ſubſtantie mee prodigus: ⁊ etiam q2 ingratus te ꝯtempſi. Qđ dominus cōqueritur. Yſa.ꝑ. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipſi autē ⁊c. Fac me ſicut vnuʒ de mercenarijs tuis. Duo ſunt mercenarij. Unus bonus: q ſeruit ꝓ mercede eterna. Alius malus: qui ſeruit ꝓ mercede tpali. ❡ Quartū pʒ de remiſſionē culpe: q2 nihil eſt ꝑfectū: niſi ꝑuenerit ad terminū. Remiſſio aūt culpe eſt finalis terminus iuſtificationis: ⁊ ꝯſumatio opatiōis gratie iſuſe. Unde iſte ſentiebat ꝑ gratie preſentiam: ſe ꝯſecutum eſſe culpe remiſſionē. Et ſurgens venit ad patrem ſuuʒ: quaſi diceret. Quia mihi aſſiſtit diuina gratia. Et ideo ſurgens implendo quod deliberauerat: Nō eniʒ ſufficit bonuʒ ꝓponere: niſi ope impleatur. Venit.i. venire cepit ſe ad penitentiam diſponendo.ſ.ꝑ opa bona: ad patrem ſuū eius gratiaʒ inquirendo: ſm illud Mat.xj. Venite ad me oēs qui labo.⁊c.

Quarta conſideratio.

Quarta ꝯſideratio eſt de dono gratie: qđ infert reuerēter a pre benigna ſuſceptio: ibi. Dum adhuc longe eſſʒ: vbi ſunt quatuor concluſiones.

❡ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ deus eſt ad miſerendū ꝓmptiſſimus: ad vlciſcendum tardus. Ratio eſt. Nā ꝙ miſeretur ꝓpriū eſt illi. Ex ſe eniʒ ſumit materiam miſerendi. Et ideo dicitur.

pater miſericordiaruꝫ. Ex nobis autem ſumit
vlciſcendi: ad quod eum quodāmodo cogimꝰ
noſtris peccatiſ. vnde Ber. Duo in deo ſunt
manſuetudinis argumenta. Unū eſt ꝙ patien
ter expectat delinquentes: ſuſpendens ſniam
vltionis. Aliud eſt ꝙ clemēter reſpicit penitē/
tes: exhibens eis gratiaꝫ remiſſionis. Ex iſta
concluſione ſequuntur aliqua documenta.
¶ Primū documentuꝫ eſt: ꝙ lꝫ natura huma
na ꝑ ſupnaturalē habitum gratie ſit ſanitatem
ꝯſecuta: ⁊ etiā eleuata. ſit ad operandū opa me
ritoria vite eterne: tñ indiget ad hoc ſm alium
moduꝫ auxilio gratie: vt. ſ. a deo moueatur ad
recte agendū: ⁊ in bono ꝑſeuerandūꝫ: ⁊ hoc ꝓ
pter ꝯditionē ſtatus nature corrupte: que qdeꝫ
lꝫ ꝑ gratiam ſanetur quantum ad mentē. rema
net tamen in ea corruptio ⁊ infectio q̃ztū ad car
nem ꝑ quaꝫ ſeruiuit legi peccati: vt dr̄ Rom.
7. Et hoc qđ dicit. Cum adhuc longe eſſet: qꝛ
nondū certificata de ꝑſeuerantia: nec informa/
ta de meritoria opatiōe: lꝫ ſanitateꝫ ꝯſecuta: dr̄
lōge eſſe: qꝛ nondum talem gratiaꝫ eſt adeptꝰ.
¶ Scđm documentuꝫ eſt: ꝙ gratia p̄deſtina
tionis ſemꝑ preſto eſt: ⁊ nunq̃ȝ deſerit peccato
rem ex toto: qꝛ ſcriptus eſt in libro vite q̃ztum
ad deum lꝫ non ꝑ preſentem iuſtitiam. Simili
ter gratia predeſtinationis non lucet qui ſunt ī
peccato mortali: ſed non eos deſerit: quia ſina/
liter in peccato ꝑmanere non ꝑmittit. vnde dr̄
Uidet illum pater eius ⁊ mīa motus ē. Glo
ſa. Predeſtinatiōis oculo. ſ. gloriaꝫ ⁊ gratiaꝫ
preparando. Hoc oculo non videt deus niſi
bonos: lꝫ in omni loco oculi dñi ſup bonos cō
templātur ⁊ malos: ⁊ dicitur ꝓuerbi. 15. Sꝫ
non ſup omnes mīa mouetur. Sapi. 4. Gra
tia dei ⁊ miſericordia eſt in ſanctos eius: ⁊ re/
ſpiciens ſuper electos ſuos.
¶ Tertiū docuᵐ eſt: ꝙ grā p̄deſtinationis tri
plicē effectū in p̄deſtinatis oñdit. ¶ Primꝰ
ē ſpūalis viuificatio q̄ eū p̄ueniēs oē vitiū tollit
vnde ſicut corpus ꝑ aīam viuit: ita anima viuit
per gratiā. Et ideo ſicut decedente aīa moritur
corpus: ita ⁊c. Et hoc eſt qđ dicit. Et accurrēs
glo. Ipſum p̄ueniendo ꝑ miſericordiaꝫ p̄ueni
entem. Pſal. Miſicordia eius p̄uenit me.
¶ Scđs eſt ſpūalis p̄munitio: ſicut homo ex
terius nō poteſt reſiſtere ſine armatura: ſic in/
terius ſine gratia. Et hoc eſt qđ dicit. Cecidit
ſup collum eius: ipſuꝫ p̄ueniendo ⁊ ꝯſeruādo
⁊ fouendo ꝑ gratiaꝫ ⁊ inſidias inimicorum.
¶ Tertius eſt diuini reconciliatio. Nam licꝫ
deus quēlibet hoīem poſſet in puris naturali/
bus acceptare ad vitaꝫ eternā: tñ de potētia or/
dinata non niſi ꝑ gratiam. Et hoc eſt quod di/
cit. Et oſculatus eſt euꝫ ipſuꝫ ſibi ꝑfecte ſꝫ glo/
ſam reconciliando per gratiam ſubſequentem
de quo pſal. Miſericordia tua ſubſeqtur me.
¶ Secunda ꝯclo eſt: ꝙ ad gratiaꝫ adipiſcen/
dā multuꝫ valet humilitas. Ipſa nāqꝫ eſt radix
ceteraꝝ virtutuꝫ. Greg. Origo virtutū hum
litas. Illa virtus in nobis veraciter pullulat:
que in radice ꝓpria: hoc eſt in humilitate per/
durat. Hec autem humilitas acquiritur tribuſ
vijs. ¶ Pria eſt ꝑ reſpectū ad excellētias me
liorum ꝯſideratio proprie vilitatis. vñ Gre.
Sicut incentiuuꝫ elationis eſt reſpectus dete
rioruꝫ: ita cautela humilitatis eſt conſideratio
melioruꝫ. vnde dixit. Filius patri. q. d. Conſi
deraui vilitatem meam: ⁊ tuā ꝑfectiōis excellē
tiā. ¶ Scđa eſt meditatio abſoluta defectuū ꝓ
prioꝝ: ipſos vilipendo. Hec. n. expellit arro/
gantiam. vnde Greg. Sancti viri ⁊ humilita
tis in ſe virtutē cuſtodiāt infirmitates ſuas an
te oculos mentis ſtudent reuocare. Iſte igiť
ꝯſiderans ſui ſceleris maculam: damni penaꝫ
⁊ dei offenſam dixit. Pater peccaui: ecce macu
la. In celuꝫ: ecce pena dāni. Et coram te: ecce
offenſa dei. ¶ Tertia eſt patiēs ſuſtinentia cō
tumeliaꝝ. vnde Bern. Humiliatio eſt via ad
humilitatē. Si igiť virtutem appetis humilita
tis: viam nō refugias. Et ideo dicit. Iam nō
ſum dignus ⁊c. Hoc dicit conſiderans ſeipſuꝫ
per peccatum humiliatū ⁊ humiliatione dignū
vñ dš ſupbis reſiſtit: humilibus aūt dat graꝫ.
¶ Tertia ꝯᵒ eſt. ꝙ grā remiſſiōis culpe pctō/
ribꝰ impñdēda: ſolis miniſtris ecclie reſeruať:
qꝛ eoꝝ offm̄ ē ſollicitudineꝫ gerē de reuocatōe
pctōꝝ ad gratiā. Nam eis ſunt claues ꝯmiſſe
vt dictū eſt eis. Johis. 20. Accipite ſpūm ſan
ctū ⁊c. Quod etiā ſignificandū eſt in reſurre/
ctione Lazari ꝑ eos: qbus dictū eſt. Soluite
eum ⁊c. Iam. n. ſuſcitatus erat ad vocem xp̄i
Lazare veni foras. Sic ſolus deus ſuſcitat
pctōrem a morte culpe: ⁊ tñ ꝯfitentem abſol/
uunt. i. abſolutū oſtendunt miniſtri ecclie. Et
hoc eſt qđ dic. Dixit aūt pater ad ſeruos ſuos
ideſt ad ſuos miniſtros ecclie: committens eis
claues ligādi ⁊ ſoluendi. Quem. n. dñs ſuſci/
tat ꝑ ꝯtritioneꝫ in cordis ſecreto vult ipſum ꝑ
ꝯfeſſionē recipi ꝑ miniſtros: vt reconcilietur
deo ⁊ eccleſie. Intelligendū ꝙ ad officiuꝫ mi/
niſtrorum. 4. requiruntť. ¶ Primum eſt ſa/

cᵃ amētalis gratie adminiſtratio: qꝺ notatur in
ſtole induitione: ſtola eſt innocentia prima. vn
de ſtolam dare eſt peccatū remittere: ſed ſtolaȝ
ꝓferre eſt. ſ. officio abſolutū oſtendere. ¶ Se
cundū eſt fidei miniſtratio: qꝺ notatur in anu/
li datione: qui eſt fidei ſignaculum ī manu. i. ī
oꝑe: vt ꝑ oꝑa fides clareſcat. Jacobi. 2. Fides
ſine opibus mortua eſt. ¶ Tertiū eſt doctrine
ꝑdicate ꝑ exēpluȝ vite ꝓꝑe vel aliene: approba
tio cū dr̄. Et calciamēta in pedibꝰ eius ⁊c. De
exēplo ꝓprie vite dicit Gre. Cuiꝰ vita deſpici
tur ⁊c. Oꝑa virtutum ꝑ calceum ſignificatur.
Unde ſicut calciamenta pedes muniūt: ſic qui
ſe informant bonoꝝ exēplis quibus ꝓficiunt:
⁊ operando bonū: ⁊ ꝑferēdo malū. ¶ Quar/
tum eſt peccatoꝝ preterite vite reprehenſio: vt
ſic in illis ꝑmo delectabatᷣ: ſic nunc ea vilipen/
dat: ⁊ hoc eſt qꝺ dicit. Et adducite vitulum ſa/
ginatuȝ. i. reprehēdite delicijs carnalibus de/
ditum. vnde adducitur vitulus ſaginatus: dū
peccator de ocio: de gula: de luxuria: ⁊ liberta/
te ꝓprie voluntatis repħenditur: ſed occiditur
dum ꝑ miniſtroꝝ ſalubrem informationem a
deſiderio peccatorum remouetur.

¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ tota celeſtis curia iocun
datur in ꝯuerſione vnius peccatoris: pȝ tripli
citer. ¶ Primo ds̄ trinitas gaudet: qꝛ videt
ꝓprij plaſmatis recuꝑationē. De h̄ Jher. 3.
Emūdabo illos ab omni iniquitate ſua in qua
peccauerunt mihi. Et ſequitᷣ. Et erit mihi in
gaudiū. Et in p̄nti euangelio. Epulari ḡ opȝ
qꝛ ꝑierat ⁊ inuentus ē. ¶ Scd̄o angelus gau
det ꝑꝑ deſerti loci inſtaurationē: ſm̄. n. nume
rum cadentiū: erit numerus ſaluandoꝝ. Hic
dicitᷣ. Gaudiū eſt angelis in celis ſuꝑ vno pec
catore p̄niam agente. ¶ Tertio oīs ꝯprehen/
ſor gaudet ꝑꝑ ampliandi gaudij maiorationeȝ
¶ Notandū ꝙ duplex eſt gaudiū ſanctorum.
Unū eſt eſſentiale qꝺ habetᷣ ex dei fruitione:
Hoc aūt eſt eſſentiale ⁊ non augetᷣ. Sed aliud
eſt gaudiū accidentale. ſ. de bono creato. ſ. con
uerſio pctōꝝ. Hec ē oibꝰ augmētum gaudij.

Quinta conſideratio.

q Uinta ꝯſideratio eſt de ſtimulo inui
die: quē oſtendit ſuſcepti fratris a fra
tre ſeniore indignatio: ibi. Erat autē
filius eius ſenior in agro: vbi ſunt duo docuᵃ.
¶ Primū documentū eſt: ꝙ illi qui maturio/
ribus ſtudijs occupantur erga lapſos ⁊ infir/
mos plus debito inueniuntᷣ auſteri: ⁊ hoc quia
ſunt meritis ꝓuectiores ꝓꝑe fragilitatis ignari
Et hoc eſt qꝺ dicit. Erat aūt frater ſenior ⁊c.
¶ Scd̄m documentū eſt: ꝙ gremium diuine
miſericordie ſemꝑ eſt aptum ad colligendū peni
tentes ex quadaȝ ꝯtemplatione nō habētes ex/
perientiam infirmitatū: ſed ignorantiā iudicio/
rum dei. Et ideo iudeus temerarie inueſtigat
Nam ſm̄ gloſaȝ ſuꝑ Roma. 2. Judiciuȝ hu/
manū corrumpitᷣ amore: odio ⁊ timore. Judi/
ciuȝ dei eſt ſm̄ veritateȝ. Et h̄ eſt qꝺ dicit. Cū
veniret ⁊ appropiquaret domui. Domꝰ ē gre
miū mīe dei nullum venientē reſpuens.

Sexta conſideratio.

s Exta ꝯſideratio eſt de virtute chriſti
doctrīe quam oſtendit indignatiōis
illius rationabilis ſedatio: ibi. Pa/
ter igitur illius: vbi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ꝯclō eſt: quē plus diligat deus in/
ter penitentē ⁊ innocenteȝ. Poteſt dici ꝙ quā
tum ad bonuȝ premij eſſentialis equalr̄ diligit
ſi equalē habeant caritatē: vel illuȝ plus q̄ ma/
iorem hȝ caritatem: ſed quantū ad ꝑmiuȝ acci/
dentale plus diligit innocentē q̄ȝ penitentē ꝑꝑ
dignitatē inocētie: ad quā nō p̄t ꝑuēire penitēſ
¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ plus tenetur inno/
cens ad grāꝝ actiones q̄ȝ penitēs. vnde Au/
gu. ſecundo libro confeſſionum dicit. Qui vo
catus eſt a te dn̄e: ſecutus eſt vocē tuaȝ: nō me
derideat. Ab eo dico me egruȝ ſanari: a quo ꝑ̄
ſtituȝ eſt ne egrotaret.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ differt ſtatus penitentiuȝ
⁊ innocentiū in hoc: ꝙ circa penitentes mutatᷣ
meror ⁊ luctus in gaudiū matris eccleſie: quia
ſicut de recedentibus eſt nouus dolor: ita ꝺ re
deuntibus nouū gaudiū: ſed nō circa illos qui
ꝑſiſtunt. Sed qꝺ ꝑmuȝ erat ꝯtinuatur. vnde
apl̄s ꝑma theſ. 3. Nunc viuimus ſi vos ſtatiſ
in dn̄o. Et hoc eſt qꝺ dicit. Fili tu ſemꝑ mecū
es. ſ. per obſeruantiā iuſtitie: ⁊ oīa mea tua ſūt
ſcilicet bona gratie in re: ⁊ bōa glorie in ſpe: tā
quam iure hereditario. Epulare ⁊ gaudere oȝ
quaſi di. Mecuȝ fuiſti: ſed alius filius meꝰ pe/
rierat. Et ideo de eius inuentione opȝ epulari
ꝓpter ſuſcitationē: ⁊ applica ſicut potes. vnde
lȝ penitens reſurgēdo acq̄rat aliq̄n ſalteȝ maio
rem gratiam: ⁊ ꝑ ꝯn̄s maiorē gloriā: qꝛ reuiui
ſcunt ei oīa oꝑa mortificata: ⁊ etiaȝ qꝛ acquirūt
ſibi nouū merituȝ ꝑ actuȝ ꝯfeſſionis ⁊ ꝯtritio/
nis: tn̄ innocens ſtans in innocentia hȝ maius
de gratia ⁊ gloria: quia proficiens per habituȝ
continuatum plus acquirit q̄ȝ per habitum diſ
continuatum.

E Rat iheſus eijciens demoniũ & illud erat mutũ. Luc.xj. Quia enim ſm Greg. Minus iacula feriunt que preuidentur. Ideo venerabilis Beda deſcribit inſidias inimici ſeuitias: & dicit i glo. ſup illud prime Petri.5. Aduerſarius veſter diabolus circuit tanq̃ hoſtis obſidens muros clauſus aditus explorat an ſit pars aliqua murorum minus ſtabilis vel meabilis. Cui⁹ aditus ad iteriora penetret. Offert oculis formas illicitas & faciles voluptates: vt viſu deſtruat caſtitatem: aures per canora temptat: vt emolliat ad vanũ amorem: linguã ꝯtentio ꝓuocat: manum iniurijs laſciuientibus ad cedem inſtigat honores terrenos ꝓmittit: vt adimat celeſtes. Et cũ latenter nõ poteſt fallere addit terrores: in pace ſubdolus: in pſecutione violentus: cõtra quẽ animus dꝫ eſſe tantum paratus ad reſiſtẽdum: q̃tum ille ad impugnandũ. Et ideo i euangelio pſenti occurrunt nobis.5. ꝯſi°nes.

Prima cõſideratio.

P Rima ꝯſideratio eſt de aĩe infectiõe ex parte peccati quo mediante anima diabolo ſubijcitur: qđ oſtendit in hoc ꝙ demonium dr̃. vbi occurrunt.4. ꝯcl̃ones.

¶ Prima ꝯcluſio: ꝙ demones in voluntate ſunt obſtinati: iuxta illud pſal. Supbia eorum qui te oderunt &c. ¶ Notandum tñ ꝙ omnis voluntas creature rationalis pp libertatem arbitrij poteſt flecti in bonum & in malum: excepta anima xp̃i pp vnionem verbi. Sed hec opinio tollit veritatem ſtabilitatis a ſanctis angelis & hoibus: quia ſtabilitas vna eſt de ratione beatitudinis. vnde & vita eterna nominatur.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ demones aliquando cognoſcunt cogitationes hominum: patet p Augu. in libro de diuinatione demonũ. Preuenire inqt hominum diſpoſitiones non ſolũ voce platas. verũetiam cognitione conceptas ad notitiam demonũ p nonnulla etiam experimenta expertũ eſt: ſed quomodo hoc fiat hoc nullo mõ vel difficile põt ab hib⁹ inueſtigari.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ homines impugnantur a demõibus: Ad epheſi.6. Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem: ſed aduerſus principes & poteſtates mundi: & rectores tenebrarum harum. Unde talis impugnatio fit dupliciter. Uno modo inſtigando ad peccatum: ſic non mittuntur a deo: ſed aliq̃ do permittuntur ſm iuſta dei iudicia. Aliquãdo impugnant homines in puniẽdo: & ſic a deo mittuntur.

¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ lꝫ diabolus nobis inſidiatur ſm Gregorĩ. qui dicit ꝙ diabolus aut opprimendo: aut rapiendo: aut inſidiando circumuolat: aut ſuadendo blanditur: aut mutando terret: aut deſperando frangit: aut permittendo decipit: tamen inter omnia ſpecialiter inſidiatur lingue: ſm illud Ezechiel tertio Adherere faciam linguam palato: & eris mutus. Ratio eſt. Quia nihil ita expellit & eneruat virtutem diaboli: ſicut lingua recte loquẽs Eccleſi.4. Labia deteſtabũtur impiũ. Ideo diabolus facit os mutum dupliciter: quantum ad dei laudem: & quantum ad confeſſionẽ peccati. Hoc autem pre omnibus eſt periculoſiſſimum abſcendere os confeſſioni: cum penitentia ſit ſola remedium poſt baptiſmum. Intelligendum tamen ꝙ quandoq̃ pudor eſt vinculum lingue: ne quis confiteatur de peccatis turpibus & abhominabilibus. ¶ Item quãdoq̃ ſtulta ſpes alias penitendi & confitendi decipit multos. Et ideo dicitur eccleſiaſti.5°. Ne tardas conuerti. Item quandoque deſperatio de venia. Gen.4. Maior eſt iniquitas mea &c. ¶ Item quandoq̃ diffidentia de virtute clauiũ: quia non credit ſibi prodeſſe ſacramentũ penitentie cum dictum ſit petro. Quodcunq̃ ligaueris &c. Item dilectio peccati.

Secunda conſideratio.

S Ecunda ꝯſideratio eſt de diaboli eiectione ex parte xp̃i: cuius gratia mediante anima a ſeruitute diaboli eripitur cuꝫ dicitur. Erat ieſus eijciens demoniũ Ubi ſunt due concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ ſolum per penitẽtiam hoc demonium eijcitur: quia ipſa eſt virtus expulſiua peccati actualiſ: quo mediante homo demoniatus efficitur. Nam peccatũ actuale eſt macula animam deprauans & a bono debilitans: naturam vulnerans: perpetratum p actum voluntatis cum delectatione & libidine. Unde actuum.3. Penitemini & conuertimini: vt deleantur peccata veſtra.

¶ Secũda ꝯcl'o eſt: ꝙ in pnĩa ſunt tres ptes qb⁹ mediãtibus peccatum expellitur ꝺ neceſſitate.

¶ Primuꝫ eſt contritio: que declaratur in miniſterio humane redemptionis: qꝺ fuit neceſſarium ad humanam ſalutem. Joannis. xj. Expedit vobis: vt vnꝰ moriatur homo. Et tamē in iſto ſacramento actus contritionis aie chriſti quem in cruce habuit de noſtris peccatis maxime dicitur fuiſſe ſalubris: qꝛ paſſio aie eſt fortior: ⁊ ad merendum efficatior indulgentiam ꝙ̄ paſſio corporis. Qꝺ autem xp̄s fuit cōtritus habetur Math. 26. Triſtis eſt anima mea ⁊c. Et iſta triſtitia de peccatis noſtris fuit: ⁊ in virtute illius contritionis xp̄i: habent virtutē oēs noſtre contritionis alie ad delendum peccata. vnde Iſid. 61. Spiritus domini ſup me. Sequit̄: Et ꝗ miſit me vt mederer cōtrictos corde ¶ Secunda eſt confeſſio: nam de peccato mortali facit veniale: qꝛ pro peccato mortali debetur eterna pena. Hanc mutat in temporalem. vnde Aug. Fit veniale per confeſſionem qꝺ fuit criminale per operationē. Et ideo deſcribitur ſic. Confeſſio eſt ꝓprij ſceleris faſſio ꝓcedens ex corde contrito: illi cui auctoritas abſoluendi eſt conceſſa ad peccati deletionem: ⁊ ad gratiā promerendum. Per hoc qꝺ dicit. Confeſſio eſt proprij ſceleris faſſio: innuitur ꝙ debet ꝯfiteri propria peccata: ⁊ nō tantum peccatum: ſꝫ etiam circumſtantias peccatoꝝ. Per hoc qꝺ dicit. Procedēs ex corde ꝯtrito: innuit̄ ꝙ ꝯfitēs in ꝑncipio ꝯfeſſionis debet oīa peccata premeditari: qꝛ contritio ſupponit cognitionem: ⁊ nihil ꝯteritur: niſi cognitū. Et ꝑ hoc qꝺ dicit. Illi cui auctoritas abſoluendi eſt conceſſa: innuit̄ ꝙ confeſſio debet fieri proprio ſacerdoti. i. qui auctoritate pape ē approbatꝰ: ſiue de iure ꝯmuni: vt curatus. ſiue fratres ꝑuilegiati: vt minores ⁊ ꝑdicatores. Per h̄ qꝺ dicit. Ad pctī deletionem: innuit̄ ꝙ ꝯfeſſio oñdit ꝯfitentem abſolutum: ꝑ ꝯtritionem mutans penam eternā peccati mortalis in tp̄alem. Et ꝑ hoc qꝺ dicit. Gratia opante: innuit̄ ꝙ lꝫ ſacramenta veteris legis merebant̄ deletionē culpe: tm̄ gratiaꝫ nō meruerunt. Et hoc facit confeſſio. ¶ Tertium eſt ſatiſfactio: q̄ ſtricto mō ſumpta eſt opatio exterior laborioſa ⁊ penalis volūtarie aſſūpta: ad puniendum pctm̄ ꝯmiſſum: ⁊ ad placādum diuinam offenſam. Intelligenduꝫ tm̄ ꝙ ſeptem ſunt: in qbus ꝯſiſtit ſatiſfactio. ¶ Primum eſt feruor caritatis: queꝫ deus magis acceptat ꝙ̄ quodcūqꝫ opus laborioſum. ¶ Secūm eſt ꝯtritio cordialis: quā deus in tm̄ acceptat: ꝙ totam aliqñ penaꝫ relaxat. ¶ Tertiū eſt in ꝯfeſſione humilitas ꝓprie abiectōis: recognoſcēdo corā hoie tot vilia: ⁊ tollit magnaꝫ ꝑtem de pena. ¶ Quartum eſt de pctō verecundia: q̄ etiā tollit de pena. ¶ Quintū eſt corporis maceratio: que fit ꝑ ieiunium. ¶ Sextū eſt orō: que menteꝫ hꝫ eleuare in deum. ¶ Septimū eſt alioꝝ neceſſitatibus ſubuenire: qꝺ fit ꝑ elemoſinā. Et h̄ eſt qꝺ dicit. Et cum eieciſſet demoniuꝫ: locutus eſt mutus. ¶ Primo neceſſe eſt: vt eijciat̄ demonium ꝑ ꝯtritionem: ⁊ ſic poſt ꝗ mutus fuit: loquit̄ ꝑ ꝯfeſſionem. Et admirate ſunt turbe ſatiſfactionis efficaciaꝫ: q̄ ſua virtute tollit oēm penam pctō debitā. Contritio enim cordis naturalr̄ ꝑcedit ꝯfeſſionē. vñ ſi eiectuꝫ nō fuerit demoniū: non loqt̄ mutus. Et ſi non ꝑcedit ꝯtritio: non eſt vtilis ⁊ efficax ꝯfeſſio: ⁊ ꝑ ꝯñs ſatiſfactio non tollit penā.

Tertia ꝯſideratio.

Tertia ꝯſideratio eſt de impugnatiōe iudeoꝝ: quorum malitia xp̄i pietas impedit̄: ibi. Quidam autem ex eis. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯclō: ꝙ quidam poſuerunt ꝙ duo eſſent ꝑncipia. Unum bonoꝝ ⁊ aliud maloꝝ qꝛ ꝯtrarioꝝ effectuuꝫ ꝯtrarie ſunt cāe. Sed in rebus inuenit̄ contrarietas: ꝑꝫ illud eccl'i. 33. Contra bonum malū eſt: ⁊ ꝯtra vitam mors. Igitur ⁊c. In hunc errorē inciderunt manichei: qꝛ non ꝯſiderauerunt cām vniuerſalē totius entis: ſed particulares tm̄ cauſas particularium effectuum.

¶ Scđa ꝯclō elicit̄ ex iſta. ſ. ꝙ aliqꝫ ꝓpter iſtaꝫ poſitioneꝫ iam dictā dicebant in alio: ꝙ̄ in virtute dei poſſe demonia eijci: ſeu vitia eſtimantes ſe vnū pctm̄ ꝑ aliud eliminari poſſe. Quorum ratio ꝑma. Omne vitium a iuſtitia eſt diſtinctum. Igit̄ rōne iniuſtitie vnuꝫ expellit reliquuꝫ. ¶ Item 2ª puer. 13. dicit̄. Inter ſupbos ſunt ſemp iurgia: ⁊ tales non ꝯpatiunt̄ ſe mutuo. Et h̄ eſt qꝺ dicit. Quidā ex eis. ſ. errore decepti: de ꝑncipijs: vt dictum eſt dixerunt ꝯfirmātes ipm̄ in belzebub. ſ. vnuꝫ vitiū poſſe expellere aliꝺ ꝑꝑ ꝯtrarietatem: vt auaritia ꝓdigalitatem. Intelligenduꝫ tm̄ ꝙ lꝫ plura vitia ꝑꝑ aliquā ꝯnectionē ꝑñt eſſe ſimul in eodē: puta ꝙ aliqꝫ pōt eſſe ſil' cupidus ⁊ luxurioſus: hꝫ tm̄ bene ꝯtrarios actus: vt ꝓdigalitas ⁊ auaritia: rōe cuius aliqñ vnū vitiuꝫ expellit reliquū quo ad actum: non quo ad hitum: qꝛ ſemp manet hitus in aīa cuiuſlꝫ pcti: qꝛ hitus non tollit habitū: lꝫ actus actuꝫ. Ubi eſt ꝗ aliqꝫ luxurio

ſuis: audit alios multū ↄmendari de caſtitate:
⁊ deſiderat vt ſilr ↄmēdet̃: ⁊ incipit ↄtinere ſe
⁊ ↄſeq honores: ibi ſupbia eijcit luxuriā: quo
ad actum. Sic ⁊ ypocrite: q ieiunāt ad vanā
gl'iam. Et frequenter ↄtingit ꝙ ex h accidit bo
nū. ſ. ꝙ ſic ex toto qs eripit̃ ex pctō. verbi grā
vt tandē qs ceſſat a luxuria: ⁊ remanet in caſti
tate: ⁊ ambit vanam gl'iam vana cogitans: ple
runqꝫ ↄtingit talē ad cor redire: ita ꝙ pp mo
dicum vane gl'ie nō vult tantū bonū amittere:
ne dicat̃ ſibi illd gal. 3. Tāta paſſi eſtis ſine cā

Quarta ↄſideratio.

q Uarta ↄſideratio eſt de refutatōe xp̄i
cuius ſapia vitiorꝫ repugnatio retun
ditur: ibi. Ipſe aūt vt vidit cogitatōes
eorꝫ. vbi occurrunt due ↄcluſiones.
¶ Prima ↄclō eſt: ꝙ lꝫ ↄtrarietate vitiorum
vnū expellat reliquū: tñ h nullo mō pōt eē ſi
ne aſſiſtentia gratie ſpūs ſancti. Ad qd ꝓban
dum adducunt̃ quatuor rōes. ¶ Prima eſt.
Omnia gnā pctōꝝ ſicut militant ſub demone
tanqꝫ ſub capite ſuo: ſic oia ſibi inuicē ↄiuncta
ſunt: ⁊ faciunt vnum regnum non diuiſum
qd ſi diuideret̃: deſolaretur. Igit̃ qd eſt cā di
uiſionis: eſt cauſa deſolatōis. Sed gratia ſpi
ritus ſcti eſt cā diuiſionis. Ipā. n. in aīa cāt vi
tiorum diſplicentiā: ⁊ eoꝝ inuicem ↄdictionē
Nam ſm Augu. gratia ⁊ pctm̄ opponunt̃: ſi
cut lux ⁊ tenebre. vnde gratia in anima cauſat
virtutes: quaꝝ ↄſideratio facit vitia diſplicere
⁊ eoꝝ pñſentia eſt eis ↄdictoria. Sequit̃ ergo
ꝙ gratia ſpūs ſancti eſt cā deſolatōis regni vi
tiorum. Hanc ↄdictionem in vitijs intēdit do
minus dicens. Omne regnum in ſe diuiſum
deſolabit̃: qꝛ ↄtingit ꝙ vnum vitium eijcit ali
ud ꝓpter ↄrietatem: quam cāt gratia inter ea.
¶ Scḋa ratio eſt cauſa ꝑmaria: cū ſit magis
influens in ſuum cauſatum: qꝫ cā ſcḋaria ſm
magiſtꝝ de cauſis. Quicqd pōt deus p cauſā
ſcḋariam: pōt abſolute. Sed filij veſtri. ſ. apl'i
quos ↄfirmauit virtus gratie ſpūs ſancti. ſ. p
exorciſmos eijciunt demonia. Quare magis
ꝑncipaliter hoc pōt gratia: ⁊ non princeps de
moniorū. vñ dicit. Si ego in belzebub eijcio
demonia: filij veſtri ⁊c. ¶ Tertia ratio eſt.
Omnis opatio ſpūs ſancti eſt ſubita: pꝫ ſm il
lud actu. 2. Factus eſt repente ⁊c. ⁊ oīs opera
tio alia eſt ſucceſſiua. Sed eiectio vitioꝝ eſt ſu
bita. Igit̃ ⁊c. Quia ſi in belzebub eijcio demo
nia. ſ. vitia: pfecto. i. in iſtanti venit in nos re
gnum dei. i. grā ſpūs ſancti: expellens vitia: q̄
in aīa facit regnum dei. Qd aūt opatio ſpirit⁹
ſancti ſit ſubita: pꝫ. Nam qn̄to virtus agentis
ſit fortior: tanto mā citius diſponit̃. Cum igit̃
virtus diuīa ſit infinita: pōt qualꝫ mām creatā
ſubito diſponere ad formā: ⁊ mlto magis libe
rū arbitriū. vñ dic̃. Porro ſi in digito dei eij
cio demonia: ꝑfecto in vos puenit regnū dei
¶ Quarta ratio eſt. Nam ad h ꝙ aliqs quie
te poſſideat domiciliū ſuum: opꝫ eum armis ⁊
munitionibus ꝑmuniri: vt eo fortior reſiſtēs
ſecurius recipiat inimicoꝝ inſultus. Sic etiā
ad h vt aliqs impugnando inimicū ſuum poſ
ſit qd iniuſte poſſidet acqrere: requirit̃ etiā ꝑ
munitio armoꝝ. Gratia. n. hꝫ aīam munire
ad modū armature. Sicut hō exterius nō pōt
reſiſtere ſine armatura. Sic interius ſine grā
qui ſemp tēptatione ſuccūbit. Et qn̄ homo eſt
armatus nō ſolū pōt reſiſtere: ſed etiā ſupare
inimicum. Ita exiſtens in gratia ⁊c. vnde ad
ephe. 6°. Induite vos armatura dei. Et h eſt
qd dicit. Cum fortis armatus. Diabolus eſt
fortis. Job. xj. Non eſt ſup terrā ptās: que ei
valet ↄpari. Arma eius ſunt oia: qbus impu
gnat hoies. ſ. temptatōes ⁊ peccata. Pulchri
tudo creaturaꝝ exēpla mala: qbus vtit̃ vt ar
mis: qꝛ abſqꝫ ↄſenſu noſtro nos vulnerare nō
pōt. Atrium ſuū. i. pctōres pacifice poſſidet.
Sed tamen non eſt deſpandum: qꝛ male fidei
poſſeſſor eſt: nec iuſtum hꝫ titulū ſue poſſeſſio
nis. Fortior armat⁹ eſt xp̄s: cuius arma ſunt
ſignum crucis: ⁊ ſacramēta: q̄ fiunt in virtute
crucis. Hic fortis diabolum vincit ⁊ ligat: cū
ptātē eius impedit. Arma eius aufert: cū pec
cata p gratiā deſtruens: oēs vires interioris
hominis: ⁊ ſenſus exteriores: qui prius erant
arma ⁊ vaſa diaboli in obſequium ſuum ↄuertit
vnde concludit. Qui non eſt mecum: quaſi di
ceret. Diabolus nō eſt mecum: id eſt de meis
ↄſentiētibus: quare contra me eſt. Et ideo per
ipſum non eijcio demonia: ſed potius habeo
ipſum eijcere: vt mihi ↄriū. Et qui non colli
git mecū diſpgit: quaſi diceret. Bonitas dei
eſt colligere: ſꝫ diaboli diſperdere. Igitur mi
hi contrarius eſt.
¶ Secunda ↄclō eſt: ꝙ maxime cauendū eſt
de recidiuo: cum inimicus inſidiat̃: ⁊ habeat
naturalia integra. De iſta cōcluſione vide ple
nius ⁊ de expoſitione textus: qui eſt. Cū im
mundus ſpiritus ⁊ cetera.
¶ In quarta ↄſideratōe in expoſitōe euāgelij
ferie q̄rte poſt dominicā ꝑmā qdrageſime.

Quinta ꝯſideratio.

Uinta ꝯſideratio ē de noue vite inſtillatiōe ex pte ſpūs ſcti cuiꝰ opatiōe pfectio virtutū inſerit: cū dr ibi. Factum ē autē cū hec. vbi occurrunt. 4. ꝯclones.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ inter omnes creaturas ſolus homo ē beatificabilis. Ratio ē: qꝛ beatitudo denominat adeptionē pfecti boni. Quicūq ergo eſt capax pfecti boni: eſt beatificabilis Homo eſt huius: qḋ apparet: quia eius intellectus poteſt apprehendere vniuerſale ⁊ pfectū bonū: ⁊ eius volūtas appetere illud. Et ideo homo eſt beatificabilis. vnde Pſal. Beatus homo: quē tu erudieris dñe. Et hoc eſt qḋ dic Factū eſt cū hoc dixiſſet. ſ. ꝯmuniens ꝯ recidiuū. Factū eſt. i. nobis manifeſtū eſt. ſ. humanā nām beatificabilē. Ex quo eliciunt due veritates. ¶ Prima eſt quantū ad ipm bonū beatitudinis: quo ad eius obiectum: ⁊ cauſaꝫ nullus eſt beatior reliquo: qꝛ nō ē niſi vnū ſummū bonū. ſ. deus cuius fruitione homines fiūt beati. vnde dicit Mat. 20. ꝙ omnes q opati ſūt in mea vinea: acceperunt ſingulos denarios. ⁊ ſm Gre. Equalē eterne vite retributionem ſortiti ſunt. ¶ Secunda veritas eſt: ꝙ q̄ꝫtum ad huius boni fruitionē pōt vnus fieri potior alio: qꝛ quāto magis aliquis hic bono frui pōt tanto magis ē beatificabilis: ſꝫ hoc in vno magis ꝯuenit ꝓpter meliorē diſpoſitionē ad fruitionē. vnde Joannis. 14. dicit. In domo patris mei māſiones multe ſunt: p q̄s ſm Aug. diuerſe meritoꝝ dignitates. i. beatitudines intelligunt. Iſte veritates intelligunt. Per hoc qḋ dicit. Extollēs vocē quedā mulier. Quaſi diceret ꝙ quilibet hꝫ facultatem ad pniam: q̄ intelligit in muliere: que interpretat mollis aer: ⁊ humilitatem: que eſt oium virtutum cuſtos: que intelligit in turba humilium. Talis exñs hijs virtutibus ad beatitudinē diſpoſitus: poteſt extollere vocem diuine laudis propter gratiam beatificantem.

¶ Scḋa ꝯclō eſt: ꝙ btitudo ſolum habet per opationem gratie ſpūs ſancti: ſm illud pſalm. Gratiam ⁊ gliam dabit dñs. Patet: cum oīs creatura nāe legibus ſit ſubiecta: vtpote habēs limitatā virtutem ⁊ actionem: illud qḋ excedit nām creatā: non pōt fieri a virtute aliciꝰ creature. Et iō. ſ. fieri opꝫ ꝙ ſit ſupra nāꝫ. Hoc fit imediate adeo vt ſuſcitatio mortui: ⁊ illuminatio ceci. Sꝫ btitudo eſt quoddā bonū excedēs nām. Igit̄ ipoſſibile eſt: vt p actionē alicuius creature ꝯferat. Sꝫ hō fit beatus ſola grā ſpiritus ſcti agēte. Et h̄ eſt qḋ dicit. Beatꝰ venter q te poꝛ. q. d. beata mens: q̄ xp̄m ſpūalr ꝯcepit Nā ꝑꝫ btūꝫ Leonē btā virgo ꝑus ꝯcepit xp̄ꝫ in mente: q̄ꝫ carne: ⁊ beatior erat in ꝯceptione mentis. Qḋ pꝫ. Naꝫ ꝯceptio ſpūalis eſt regeneratio mentis nr̄e p gratiā ſcti ſpūs mundantem vel ſctificantem: ⁊ in bonis ꝯfirmantem. vñ ninuit ꝙ i tali mūdatione ſiue ꝯceptione fit mundatio a culpa: ꝓſeruatio in bono: vt non poſſet qs mortalr peccare: ⁊ ad venialia minꝰ eum fomes inclinare. Ex quo eliciunt due veritates. ¶ Una eſt ꝙ in hac vita pōt hri aliq̄lis ꝑticipatio btitudinis. vñ hoies reputant in hac vita aliq̄leꝫ btitudineꝫ pp aliquā ſilitudinē vere btitudinis. Unde pſal. Beati imaculati in via ⁊c. Glo. Propter ſpem btitudinis adipiſcēde in futuro. Ad Ro. 8. ſcribit. Spe ſalui facti ſumus. Et h̄ eſt qḋ dicit. Et vbera que ſuxiſti. Iſta vbera duo ſunt. ſ. ſpes future btitudinis: ⁊ ꝑticipatio fruitionis. ¶ Scḋa veritas eſt: ꝙ pfecta ⁊ vā btitudo cū ſit pfectū ⁊ ſufficiens bonū: omne malum excludit: ⁊ oē deſiderium implet. In hac vita non pōt omne malum excludi: quia multis malis vita ſubiacet: que non poſſunt vitari.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ſignuꝫ diue ꝓdeſtinationis eſt audire dei vbuꝫ: ⁊ reprobatōis eſt nō audire. vnde dicit. Quinimo beati q audiunt verbum dei: ⁊ cuſtodiunt ⁊c. ¶ Ratio ꝑmi ē qꝛ audire verbum dei eſt p effectum opis oīa: que ꝯriant fini vltimo vincere ⁊ ſupare. vnde Johis. 2. ſcribitur. Omne qḋ natuꝫ eſt ex deo vincit mundum. Uincere aūt mundū eſt tēdere in finem vltimuꝫ. Igit̄ h̄ eſt ſignum eterne ꝓdeſtinationis: ſicut effectus eſt ſignū ſue cāe.

¶ Ratio ſecundi eſt: qꝛ ad reprobationeꝫ ſequitur obduratio: ⁊ nolle audire verbū dei: ſignū eſt eterne obdurationis: qꝛ aial' hō non pcipit ea: que ſpūs dei ſunt. Jaco. ꝑmo. In manſuetudine ſuſcipite verbum ⁊c.

¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ p verbuꝫ diuinum cuſtoditum tria bona ꝯſequunt. ¶ Primum eſt: cuſtodit innocentiaꝫ a culpa ꝓſeruando. vnde ꝓuer. 12. Ueritas iuſtitie cuſtodit viam innocentie. ¶ Scḋm eſt qꝛ pfecte voluntatē nr̄aꝫ ꝯformat voluntati diuine. Nam voluntas diuina vult omnes hoies ſaluos fieri. Sꝫ h̄ docet ſermo diuinus. Johis. 8. Si māſeritis in ſermone meo: veri diſcipli mei eritis. ¶ Tertium eſt: ꝙ ordinat nos in deum ſm triplicem

virtutem. ſ. per fidem verū cognoſcendo: per
ſpem in bonum arduū tendendo: ꝑ caritatē di
uinum bonū ſimplr̄ diligendo. ¶ Primū ꝓ
batur ex eo ꝙ obȝ diuini ſermonis eſt ꝑma ve
ritas: de quo Johes. Sermo tuus veritas ē
id eſt de ꝑma veritate obe. ¶ Scd̄m pȝ de ſpe
que eſt reſpectu boni ardui. Cum. n. finis vl
timus trāſcendat facultatē humane nāe: eo ꝙ
ex puris nālibus acqri non pōt: ſi abſqȝ doctri
na verbi dei relicta fuiſſet: deſparet obtinere
hunc finem. Jdeo vt ꝑ ſpem in bonū arduum
tenderet: videt̄ poſſe accipi: ꝙ ſermo diuinus
neceſſarius fuit. Ro. 8. ſcribit̄. Queeūqȝ ſcri
pta ſunt: ad noſtram doctrinā ſcripta ſunt.
¶ Tertium pȝ de caritate. Quid in tantū ac
cendit in caritate dīna: ſicut ſermo diuinus?
Tota. n. doctrina xp̄i ad dilectionē dei ordina
tur ⁊ xp̄i. Dilectio. n. dei eſt finis ſacre ſcriptu
re. Et ſic pȝ quō ſermo dinus ſm̄ triplicē vir
tutem ordinat nos in deuȝ. vn̄ Jaco. p°. dicit̄
Eſtote factores verbi ⁊c. vnde beati q cuſtodi
unt illud. q. d. Non ſoluȝ ſufficit gratiā dei re
cipere: niſi receptam conſeruare ſtudeas.

¶ Feria 2ª dn̄ice. 3. q̄drage. Sermo. 59.

d Jrerūt pha
riſei ad ieſuȝ. Luc. 4. Se
cundū qd̄ dicit Ber. Ve
nit enim filius dei: ⁊ tot: ⁊
tanta mirabilia opatus ē
in mundo: vt imerito itel
lectum noſtrū ab omnib⁹ vitijs mūdanis reuo
caret. Quis enim cogitare ſufficiat qualiter de
us preuenit nos: ſubuenit nobis: ⁊ voluit mo
ri: vt nos viueremus ſeruire: vt regnaremus
exulari: vt repatriaremus: ⁊ vſqȝ ad ſeruiliſſi
ma opa inclinari: vt conſtitueret nos ſup omia
opa noſtra: Hoc eniȝ ↄgruebat nobis. Nā cū
humana natura nimiū eſſet vulnerata: puta er
rore diſcernendi: difficultate operandi: ⁊ ꝓni
tate ad maluȝ: ⁊ impotentia ad reſiſtendū: indi
guim⁹ merito fideli medico: qui ꝓ noſtris vul
neribus medēdis ↄficeret medicinā. Hoc eni
fecit xp̄s de quo eccleſiaſtici. 27. ſcribit̄. Altiſſi
mus de terra creauit medicinā: ⁊ vir prudens
non abhorruit eaȝ. vnde creauit de terra. ſ. cor
poris ſui medicinā. ſ. ſacramenta que virtuteȝ
⁊ efficaciam habent a paſſione: quā ipſe ꝑtulit in
corpore ſuo: que attulit nobis fructū redempti
onis: ⁊ efficaciam medendi languorib⁹ aiaruȝ
Sed vir prudēs nō abhorrebat eā ſȝ de nouo
ſuſcipit eam. Inſanus. n. merito reputaret̄ in
firmus: q medicinam morbi expulſiuam: ſani
tatis collatiuā: nāe ↄfortatiuā abijceret: ⁊ eam
nō ſollicite cuſtodiret. Et ideo in p̄ſenti euāg°
moralr̄ intellecto occurrunt nob in vl'i qnatuor
ↄſideratōes. Prima ↄſideratio.

p Rima ↄſideratio eſt de humane nāe
infirmatiōe: ibi. Quanta audiuim⁹
fa. in ca. circa quā ſunt tres ↄclōnes
¶ Prima conclo eſt: ꝙ in humana nā eſt q
dam appetitus ſenſitiuuſ: qui dicit̄ ſenſualitas
que eſt corrupta per originale peccatum: ⁊ in
ordinata delectatio ſiue libidinoſa: que ex ea ꝓ
cedit: de qua dicit̄ Romanoꝝ. 5. Non enim
ꝙ volo bonum hoc facio: ſed ꝙ odi malū hoc
facio. Quod exponit beatus Auguſtinus de
malo concupiſcentie: quod conſtat eſſe motuȝ
ſenſualitatis. Motus huius ſenſualitatis ſm̄
impulſum fomitis tendit impetuoſe ad fruitio
nem creature delectabilis.
¶ Secunda cōcluſio eſt: ꝙ ſanctitas vite per
motus ſenſualitatis ſepe periclitatur perducē
tes ad peccatum: de quibus diſtinguit Henri
cus de gandauo per gradus peccati dicens.
¶ Primo ex fomite fit motus quidam titilla
tionis in carne: quem apprehendit ſenſus exi
ſtens in carne: per cuius apprehēſionē primo
mouetur appetitus ſeſitiu' cōiunctus motu de
lectationis. ¶ Secūdo motu deſiderij ad ꝓſe
quenduȝ illud in opus. Et in hoc terminatur
motus primo moti. ¶ Poſtea hunc motū in
appetitu apprehendit ratio ſimplicis intelligē
tie: per cuius apprehenſionem cōmouet̄ volū
tas motu delectationis delectando appetitui.
¶ Quarto motu in delectatōe ↄſentiendo ⁊c.
¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ neceſſarium eſt ꝙ
hec ſenſualitas a fluxu concupiſcētie reſtringa
tur. Nam ipſa perturbat multiplr̄ rationem.
¶ Primo. ſ. per colliſionem multipliciū paſ
ſionum: ¶ Scd̄o ꝑ vehementiā deſiderioꝝ.
¶ Tertio per fallaciam circumueniendo iudi
cium rationis. ¶ Quarto per ſollicitudinem
⁊ diſtractionem temporalium bonorum.
¶ Quinto per fantaſmatū inundationem.
¶ Sexto per temptationum vehementiā. vn̄
celeſtis medicus ſingl'is qbuſdā motibus ſeu
conturbationibus obuiantia adhibet medica
menta. Unde Auguſt. Magnus venit me
dicus: quia magnus vbiqȝ iacebat egrotus.

Et hoc eſt qd dicit. Quanta audiuimus facta ⁊c. Per capharnaū caro intelligitur. vnde Luc. 4. dicitur. Et tu capharnaū vſq₃ in celu₃ exaltata es: vſq₃ in īfernu₃ demergeris. Glo. Exaltata es ſupbe reſiſtēdo mee pdicationi. Et iō maioribus ſupplicijs pūieris: q₃ credē noluiſti

Secunda conſideratio.

s Ecunda cōſideratio eſt de ſpirituali dicamie ꝯfeſſionū: Cū dr̄. Fac hic ⁊ in pr̄ia tua. vbi occurrūt. tres ꝯ°es.

Prima ꝯclō eſt: q₃ celeſtis medicus ſm cōditionē vulneꝝ medicamenta ordinauit. Culpa. n. deu₃ offendit: natura₃ ledit: ⁊ offendēdo deum hoīes gratia expoliat: ⁊ ledendo naturā vulnerat naturalia. His ꝯditionibus ꝯſideratis xp̄s ordinauit ꝯuenientia medicamenta: que ſunt ſacramenta. Illa. n. deum placant: ⁊ placando faciunt ꝓpicium. Impetrant gratiā: ⁊ veſtiunt hoīem ſpoliatu₃: ⁊ hoīem īfirmu₃ ſua curant virtute: ⁊ reparāt naturalia: in cuiꝰ figura p̄ceperat Moyſi deus: vt faceret tymiama compoſitum opera pigmentarij.

Scđa ꝯcluſio: cum oīa ſacramenta habeāt vim placatiua₃ ⁊ ſanatiuā: tn̄ ſacramentum cōtritiōis eſt magis opportunū. Nam medicina ē ſūme opperatiua: qn̄ ē vallata quadruplici circunſtantia. Prima qn̄ eſt facillima. Nam iſta medicina ꝯtritionis que inſtituta eſt ad curandum plaga₃ peccati mortalis: eſt facillima Quia ſm Aug. Nihil ita eſt in poteſtate volūtatis ſicut actus eius cuius ſignu₃ eſt. Quia l₃ aliqua creatura poſſet nos inducere: nulla tamen ꝓrſus poteſt nos cōpellere vel impedire ad volendū: ⁊ q₃ p actum volēdi ſeqtur attritio Ideo nihil eſt ſic in poteſtate voluntatis ſicut ꝯtritio: ⁊ ſic iſta medicina eſt facillima. Secundo qn̄ eſt celerrima: ſic ꝯtritio q₃ nō tardat hora nec momētu₃: ſed in eodem tempore quo applicatur ſanat: Sicut ſol emittit radiū ſuum. Tertio qn̄ eſt integerrima: ſic cōtritio. Q₃ impoſſibile eſt vnum vulnus peccati mortalis ſanari: quin oīa ſanentur cū gratia diuina ſit indiuiſa. Quarto qn̄ eſt ſaluberrima: ſic contrio. Quia non ſolū plagam curat: ſed etiā gratiam: que eſt ꝑfecta vita ꝯfert ⁊ ſanitate₃ anime inducit: ⁊ deinde in poſteru₃ a peccatis preſeruat. Pſal. Sanat ꝯtritos corde: q̄ntum ad peccatoꝝ purgationem. Et alligat ꝯtritiōes eoꝝ quantum ad peccatorum preſeruationem.

Tertia ꝯcluſio eſt: q₃ l₃ ꝯtritio ſit medicina ſine qua nullo modo ſanitas ſp̄ualis haberi poteſt: tamen per quatuor impediri poteſt.

Primu₃ eſt ꝯſcientie induratio. Sunt. n. alique anime dure intantū: vt ſicut ſaxa nec cōpunctione: nec inſpiratione valeant imutari: ſicut iudei: ⁊ tales non ſunt idonei ad ꝯtritionē: ſed ad reprobationē. Eccle. 3°. Cor durū male habebit in nouiſſimo. Scđ₃ eſt ꝯſuetudo firmata. Conſuetudo. n. peccandi in potentia ita firmat habitum malū: vt ponat impoſſibilitatē conuertēdi. Ihere. 13. Si poteſt ethyops immutare pelle₃ ſuā: ⁊ pardus varietate₃ ſuā ⁊c.

Tertiu₃ eſt diſſenſio ꝓuocata: qn̄. ſ. eſt pugna inter vires intellectiuas ⁊ ſenſitiuas: quaſi bellum inteſtinū: de quo apoſtolus. Caro concupiſcit ⁊c. Quādo autem paſſiones ſunt ſedate: tunc aīa eſt idonea ad ꝯtritionem. quia paſſiones incitant ad contrarias delectationes.

Quartū eſt innocētia eſtimata: q₃ qn̄ aliqs cum ſit peccator eſtimat ſe falſa opinione innocentē: tunc non poteſt ad pn̄iam flecti. Sicut infirmus non vult recipe medicinam qn̄ nō eſtimat ſe egrotū. vt p₃ in freneticis. Iher. 2. Dixiſti innocens ⁊ abſq₃ peccato ego ſum. Ideo inquit deꝰ. In iudicio ꝯtendā tecu₃. De hijs igitur dr̄. Fac ⁊ hic ī pr̄ia tua: quaſi diceret: facta tua p tuam paſſionē ſunt in patria. i. in deuota mente que patria xp̄i dicitur. Nam ſicut parentes xp̄i dicuntur qui faciunt voluntatem patris eius: ſic ⁊ patria xp̄i dicitur mens deuota: in qua ꝑficitur voluntas patris. vn̄ Matt. 13. Veniens in patriam ſuam docebat eos: ſ₃ a ꝓphete ꝯtradicitur. Nec acceptus ē in patria ſua: vbi hec quattuor impedimēta dominant̄.

Tertia conſideratio.

t Ertia ꝯſideratio eſt de recipientium diuerſa diſpoſitione: ibi. Multe vidue: vbi ſunt tres concluſiones.

Prima ꝯclō eſt: q₃ ſollicitudo huius ſeculi tollit idoneitatē diſpoſitionis in recipiente medicinam. Aliud eſt temporalia habere: ⁊ aliud eſt de hijs ſollicitudines habere. Primu₃ non prohibetur: quia eorum vſum non requirit neceſſitas vite: ſed ſollicitudo de diuitijs ⁊ amor eorum: ſcilicet cupiditas prohibetur. Ratio eſt: q₃ ſollicitudo de tꝑalibus reuocat a maiori ſollicitudie. ſ. de terrenis: ⁊ de ſuiēdo deo Philip. 4. Nihil ſolliciti ſitis. Vnde diuitie ſpinis comparantur a deo: quia generant ſollicitudine₃ cupidis. Vn̄ dr̄ q₃ ſpine ſuffocauerūt verbū. Qd intelligēdu₃ ē: nō ſolū de vbo exteriori: ſ₃ ⁊ iteriori: qd ē inſpiratio boni ꝓpoſiti.

Unde diuitie & voluptates: non ſunt ſpine ſꝫ ſe: eo ꝙ non lacerant: ſed occaſio ſollicitudinū q̄ mētē lacerat. Et iō ſpine dicūtur pp ſequē tem effectum. ¶ Et hꝭ notanduꝫ eſt in vidua: que ſignificat vitaꝫ ſeculi. Hec erat in ſarepta ſydonie. Sydonia grece dr̄ venatio inutilis: Sarepta incēdium vel anguſtia panis: qꝛ aīa inutili venatiōi dedita. i. lucris & negocijs ſeruiens incēdium carnaliū voluptatū: & ſpiritualem anguſtiaꝫ patietur. Cui celuꝫ clauſuꝫ erat idest inſtillatio diuine gratie ceſſabat. ſine qua nihil fieri poteſt. Et ꝑmittiṫ multe vidue. Uiduitas dicit ſcelẽritateꝫ: qꝛ aīa de merito peccatoꝝ a gratia dei deſeriṫ: & ꝯſequitur eam bonorum operum ſterilitas & viduitas propter multitudinem vitiorum ſuorum.

¶ Scd̄a ꝯclo eſt: ꝙ licꝫ voluntas ſit libera: tn̄ non moueṫ ad bonū niſi motione diuina. vnde apl's: Deus eſt qui operaṫ in nobis velle & perficere. Intelligendum tn̄: ꝙ q̄uis reꝫ nālem poſſit aliquid mouere qđ non eſt eiuſdem nature rei mote: tn̄ motum nālem cauſare non poteſt: niſi qđ eſt aliqualiter nature cauſa: Mouetur enīꝫ lapis ſurſum ab hoīe: qui nām lapidis non cauſat: ſed hic motus non eſt lapidi nālis. Naturalis autē eius motus nō cauſaṫ: niſi ab eo qui cauſat naturaꝫ. Sic etiam voluntas noſtra ꝯtingit moueri ab aliquo: qui nō eſt cauſa eius: ſed ꝙ motus voluntarius ſit ab aliquo principio extrinſeco: qđ nō eſt cauſa voluntatis impoſſibile eſt. Uolūtatis cauſa nihil aliud eſt q̄ꝫ deus. Hoc pꝫ ex hoc: ꝙ voluntas ē potentia aīe rōnalis: q̄ a ſolo deo cauſaṫ p creationē.

¶ Tertia ꝯclo eſt ꝙ perſeuerare in inocentia grē baptiſmalis: mereṫ idoneitatē recipiēdi ſpiritualem ſanationem. Nā p inocentiam & puritatem ꝯſeruaṫ ſpiritus: quē tunc aſſequimur ſi malas cogitationes & deſideria praua in ipſo ſuo ortu occidamus: ne p ꝯſenſus & operationes poſſint irrumpere. Et ideo ſicut perfectiſſimum remedium eſt ſerpentes eijcere omnino vel occidere: ne venena diffundant: ita praue cogitationes in ſuo ortu ſtatim debent eijci & occidi: ne in conſenſu & opus exeant. Si igiṫ inocentiam & puritateꝫ volumus ꝯſeruare: oꝫ oculos quo ad ſpecies illecebroſas & ſic omnes ſēſus rationis: quo ad cogitationes: affectiones & conſenſus: ꝑiculoſos ꝑcauere. vnde pſalm. Perambulabaꝫ in inocentia &c. Et hoc ſignatuꝫ eſt in Naaman: qui decorus interpretaṫ: qui ſignificat peccatorem lepra ſceleꝝ maculatum ſed ſacramēto penitētie ab omni mentis & corporis feditate purgatū: qui cōſilio puelle capte idest ſupne inſpirationis grē ꝯmonitus ſepties lauari iubetur: qꝛ baptiſmus lachrymarum pnie ſeptiformi ſpiritu regenerat. Et caro ei⁹ facta eſt vt caro pueri: qꝛ ex viro veteri: homini ꝯformatus eſt xp̄o hec glo. Hic. n. mundaṫ per Helyſēūꝫ q interꝑtatur dei mei ſalutare.

Quarta ꝯſideratio.

Quarta ꝯſideratio eſt de ingratoꝝ idignatiōe cuꝫ dicitur. Et repleti ſūt ira Ubi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯclo ꝙ qꝛ ſm Aug. peccatū & gratia opponunṫ: ſicut lux & tenebra nō poſſunt eſſe ſimul in eodem: ſꝫ mutuo ſe expellunt. Intelligendum tamen: ꝙ in virtute duo ꝯſiderātur. ſ. habitus virtutis: & actus eius. Actus autem peccati ſi ꝯparaṫ ad virtutē ꝑut eſt habit⁹ quidā non pōt eam expellere: ſi ſit vnus actus tantū. Sicut nō generaṫ habitus p vnū actum ita nec p vnuꝫ actū oppoſitum expelliṫ. Sed ſi ꝯpaṫ actus peccati ad cauſam virtutum: ſic poſſibile eſt ꝙ per vnum actum peccati alique virtutes que ſunt effectus gratie expellantur. Quōlibet enim peccatum mortale contrariatur caritati: que eſt radix omnium virtutum infuſarum. Unde excluſa caritate omnes gratie & virtutes excludunṫ. Unde dicitur ꝙ volebāt eum ducere in montem. Et eiecerunt extra ciuitatem: quaſi diceret: ꝙ vitia gratiam ſemper eijciunt extra conſcientie ciuitatem.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ nihil adeo excecat mentē: quantum peruerſitas ſtulte emulationis: quod ſit per iraꝫ inquantuꝫ dicit. Mibi actionem per quam deordinat homineꝫ quantum ad deum: & quantum ad proximum. vult enim expetere per ſe vindictam. Unde ira inſtabiles reddit nos ad gratiam dei. Nam gratia dei non quieſcit niſi in corde pacifico cuꝫ ſit donum ſpiritus ſancti. vnde Gregori. Dum ira animū pulſat ſancto ſpiritui hoſpicium turbat: vnde Augu. O homo iram fuge: que eſt hoſtis nature: degenerat oratiōe: excedit menſuram iuſtitie: amicitiam rumpit: ꝯcordiam diſſipat: aufert pacem peccatoris: tollit ſubſtantiā eternitatis. vnde iſti ſtulta emulatione excecati legis latorem interficere volunt precipitio: qa omnes erant ira repleti: qꝛ ſm glo. videbatur eis ꝙ notaret eos de incredulitate. Unde ſurrexerunt: & duxerunt eum vſqꝫ ad ſuperciliuꝫ montis: vt ꝑcipitarent euꝫ. Glo. Non enim

ſalutē merenť: q pellūt ſaluatorē de finib⁹ ſuis. ¶ Tertia ꝯclō eſt: q̄ in malefactis maloꝝ eoꝝ debemus cedere malicie: pp̄ qđ ieſus trāſiens per mediū illoꝝ ibat. Quia ſm Aug. Magis eſt cōmendanda ſapia: q̄ȝ eius potentia exercenda: cuius exemplo malicie cedere debemus. Roma. 12. Non vos defendatis chariſſimi: ſed date locum ire. Sed queritur quō ita cito elapſus fuerit de manibus eoꝝ. Dicitur q̄ in aīa xp̄i fuit potentia motiua non organica que totū corpus cito mouere poterat: non motu ꝓgreſſiuo partem: poſt partem: ⁊ iſta potentia eſt etiam in angelo: qua poteſt mouere ⁊ trāſire totum corpus ſimul. Similr̄ etiam erit in aīa cuiuſlibet beati: non tantū: quantū ad habitum. ſed quantū ad actum ſm vſus poſſibilitatem: qua poterit mouere corpus ſtatiȝ vbi vult non tamen partē poſt parteȝ.

¶ Feria. 3. dñice. 3. in q̄drageſi. Sermo 60.

R Eſpiciens ieſus in diſcipulos ſuos. ⁊c. Matth. 18. Scđm qđ dicit doctor ſanctus corꝛeptio vtilis eſt: vt. ſ. ex rubore volūtas corrigēdi bona oriatur: ſi tamen eſt filius ꝓmiſſionis qui corrigiť: tunc in ſtrepitu corꝛeptōnis forinſecus flagellante: deus in illo intrinſecus occulta iſpiratiōe opať ⁊ velle. vnde Aug. Ideo eſt neceſſaria corꝛeptio: q̄ȝ voluntas hoīs reqritur ad hoc q̄ a peccato abſtineat: ſed tū̄ corꝛeptio non eſt ſufficiēs ſine adiutorio dei. Quia tū̄ exceſſus aliquādo ſine manifeſtus: quando occultus: op̄ȝ q̄ corꝛectio fiat ſm modū culpe. ¶ Prima corꝛeptio ſcilicet de manifeſtis eſt de foro iudicij exterioris: ⁊ ꝑtinet ad prelatum. ¶ Secūda eſt de occultis: ⁊ eſt de foro iudicij interioris. ſ. ꝯſciētie ⁊ ꝑtinet ad confeſſores. Et ſm h̄ occurrunt nobis due conſiderationes.

Prima conſideratio.

P Rima ꝯſideratio eſt de fraterna corꝛeptiōe inq̄tum ꝑtiet ad p̄latos. Circa quam occurrunt ſex ꝯcluſiones.

¶ Prima eſt doctrina beati Bern. dicentis. Arguere ⁊ increpare aliqñ neceſſe eſt: ferueat igitur in nobis amor iuſtitie ⁊ odiū iniq̄tatis. Nemo fratris vitia palpet: peccata diſſimulet: Nemo dicat. Nūqđ cuſtos fr̄is mei ſuȝ ego? Eſt eniȝ ꝯſentire: ſilere cum arguere poſſis: ⁊ ſcim⁹ q̄ȝ ſīlis pena faciētes tāgit ⁊ ꝯſentiētes. ¶ Scđa ꝯclō eſt: q̄ fraterna corꝛectio aliquādo eſt actus charitatis: ⁊ aliqñ eſt actus iuſtitie qđ ſic p̄ȝ: Nā corꝛeptio delinquentis eſt qđdā remediū qđ d̄ȝ adhiberi ꝯtra peccatū alicuius. Peccatū autē alicuius dupliciter ꝯſiderari poteſt. Vnomodo inq̄tū ē nocumentū ei q peccat. Aliomodo inquantū eſt nocumētū alioꝝ qui ex peccato leduntur ⁊ ſcandalizanť: ⁊ inq̄tum eſt nocumentū boni ꝯmunis: cuius iuſtitia ꝑ peccatum ꝑturbatur. Sic igitur duplex eſt corꝛeptio delinquentis. Vna que adhib̄ȝ remediū peccato: inquantū eſt malū ipſius peccantis: ⁊ iſta eſt ꝓprie fraterna corꝛeptio: q̄ ordinať ad emēdationem delinquentis. Remouere aūt maluȝ alicuius eadē ratione eſt bonū: qua bonū eius ꝓcuratur. Fratris bonū pertinet ad charitatem: per quam volumus ⁊ operamur bonum amico. Vnde ſic patet. Quomodo corꝛectio fraterna eſt actus charitatis: q̄ȝ per eam repellimus malum fratris: ſcilicet peccatum: cuius remotio magis pertinet ad caritateȝ: q̄ȝ etiaȝ remotio exterioꝛ damni. Alio modo eſt corꝛeptio fraterna: que adhibet remediū peccati delinquentis: ſm q̄ eſt in malum aliorum ⁊ communis boni: ⁊ talis corꝛeptio ē actus iuſtitie: cuius eſt conſeruare rectitudineȝ iuſtitie vnius ad alterum.

¶ Tertia concluſio eſt: q̄ corꝛeptio fraterna inquantum eſt actus caritatis: prout dictum eſt ꝑtinet ad quenlibet caritatem habentem: ſiue ſit ſubditus: ſiue prelatus obſeruatis debitis circunſtantijs: vt ſcilicet fiat quando debet: ⁊ vbi debet: ⁊ ſm q̄ debet: ⁊ q̄ diſpoſitio eorum que ſunt ad finem attendatur ſm rationem finis q eſt bonum virtutis. Vnde. 24. queſtione. 4. dicitur. Tam ſacerdotes q̄ȝ reliqui omnes fideles ſummaȝ debent habere curam de hijs q pereunt: quatenus eorum redargutiōe aut corrigantur a peccatis: aut ſi incorrigibiles appareāt: ab eccleſia ſeparentur: ſed tamē corꝛectio que eſt actus iuſtitie quo ad penam non competit ſubdito reſpectu prelati: Sed corꝛeptio inquantum eſt actus caritatis: q̄ȝ vt ſic eſt actus uirtutis qui debet eſſe debitis circūſtantijs moderatus. Vnde in omni corꝛeptione: qua ſubditi corrigunt prelatos debet motus conuenire ꝓteruia ⁊ duricia: ſed cum manſuetudine ⁊ reuerentia corꝛigantur. vnde prime thimo. 4. Senioreȝ ne

increpaueris:ſed obſecra vt patrem. Hec con/
cluſiones comprehenduntur ſub iſto verbo.
Reſpiciens Jeſus in diſcipulos ſuos: ſcilicet
imprimens eis modum corrigendi ſubditos.
Dixit ſimoni petro. Oſtendens qualiter pre/
latus corrigere debeat ſubditos ſuos. Nam
Petrus cephas grece: qđ latine interpretatur
caput. Sequitur. Corripe eum inter te ꝛ ipſuꝫ
ſoluꝫ. Gloſa. Ne publice correptus verecun/
diam ꝑdat: qua perdita in peccato remaneat.
¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ in omni correctio
ne debet fieri ſecreta monitio. Corripe ipſuꝫ in
ter te ꝛ ipſum: ſtudens correctioni: parcens pu
dori: ne forte pre verecundia incipiat defende/
re peccatum: ꝛ ex importuna correctione credis
facere meliorem ꝛ facis peiorem: quod preca/
uendum eſt. Intelligendum tamen ꝙ contra
publicam correctionem peccatorum diſtinguē/
dum eſt. Aut enim peccata ſunt publica vel oc
culta. Si publica: non eſt ei tantum remedium
adhibendum: vt melior fiat: ſed etiam alijs in
quorum notitiam deuenit: vt non ſcandalizen
tur. Et ideo talia peccata ſunt publice arguen/
da. Prime thimo. 2. Peccanteꝫ coram omni
bus argue: vt ceteri timorem habeant. Quod
intelligitur de publicis ſm Auguſtinum. Si
vero ſunt occulta: ſic videtur habere locuꝫ qđ
domin⁹ dicit. Si peccauerit in te ꝛ cetera. Sꝫ
quando te offendit publice coram alijs: iaꝫ nō
ſolum in te peccat: ſed etiaꝫ alios offendit. De
peccatis autem occultis eſt diſtinguenduꝫ: aut
eſt in nocumentuꝫ proximorum: puta traditio
ciuitatis: ꝛ ſic occulte peccans non ſolum in te
peccat: ſed etiam in alios. Et ideo oportet ſta/
tim ad denunciationeꝫ procedere: niſi forte ali
quis firmiter eſtimaret: ꝙ ſtatim per ſecretam
admonitionem poſſet huiuſmodi malum im/
pedire. Quedam ſunt peccata: que ſunt ſolum
in malum peccantis. Unde vt fratri: ſic paccā
ti ſubueniatur: fiat correctio ſecreta. Et ſicut
medicus corporalis ſanitateꝫ inferre poteſt q̃ꝫ
doqꝫ ſine alicuius membri abſciſione: ſi tamē
non poteſt abſcindit membruꝫ minus neceſſa
rium: vt vita totius corporis ſeruetur. Ita ꝛ il
le qui ſtudet emendationi fratris: debet ſi fieri
poteſt ſic emendare fratrem quantum ad con/
ſcientiam: vt famam eius conſeruet. Que qui
dem eſt vtilis ei: non ſolum in temporalibus:
ſed etiam in ſpiritualibus: quia pre timore infa
mie multi retrahuntur. Unde Jherony. Cor
ripiendus eſt ſeorſum ne ſi ſoluꝫ pudoreꝫ ami
ſerit: permaneat in peccato. ¶ Secūdo debet
conſeruari fratris peccantis fama: tum qꝛ vno
infamato alij infamantur: tum etiam qꝛ ex pec/
cato minus publicato: alij minus prouocantur
ad peccatum. Unde dicit. Corripe ipſuꝫ inter
te ꝛ illum. Uide ſupra.
¶ Quinta ꝯcluſio eſt: ꝙ poſt ſecretaꝫ monitio
nem debet fieri teſtium ꝓductio. Nam de vno
extremo ad aliud extremum conuenienter trā
ſitur per medium. In correctione auteꝫ frater
na dominus voluit: dum peccatum eſt occultū
vt frater corrigat fratem inter ſe ꝛ ipſum ſolum
ꝛ ſic noluit publicari. Aut ſi eſt publicum: te/
ſtes adduci poſſint in medio: ponitur eorum
inductio teſtium: vt primo paucis indicet̃ pec/
catum fratris q prodeſſe poſſunt: ꝛ non obeſſe
vt ſaltem ſic ſine multitudinis infamia emen/
daretur. Sciendum tamen ꝙ teſtes poſſunt ī
duci propter tria. ¶ Primo ad oſtendendum
ꝙ hoc ſit peccatuꝫ: de quo aliquis arguitur: vt
Jheroni. dicit. ¶ Secundo ad conuincenduꝫ
de actu: ſi actus iteretur. vt Auguſt. dicit in re
gula. ¶ Tertio ad teſtificandum: ꝙ frater ad/
monens fecit qđ in ſe fuit. Et hoc eſt quod di
cit. Si autē te non audierit: adhibe adhuc vnū
tecum aut duos. Glo. Studio corrigendi vel
conuincendi ſub teſtibus. Auguſtinus. Adhi
be eum qui vult ꝓdeſſe ꝛ nō obeſſe. Hoc eſt ſi
correctionē tuam ſecretam nō ſuſcipet.
¶ Sexta cōcluſio eſt: ꝙ illi qui ita incorrigibi
les ꝛ inobedientes ſunt vt dictum eſt: ꝙ ſecre/
tam correctionem: nec publicam ſuſcipiunt: de
berēt eijci a communione fraternitatis ꝛ ana/
thematizare. Quod patet. ¶ Primo auctori
tate preſentis euangelij. Si autem eccleſiaꝫ nō
audierit. Scđꝫ gloſaꝫ per obiurgationem pre
lati vel congregationis eccleſie ſe non correxe/
rit. Sit tibi ſicut ethnicus ꝛc. ideſt deuita eum
ſicut hereticum. ¶ Secundo probatur exem/
plo apoſtoli. Prime corin. 5. Qui fornicato/
rem manifeſtum tradidit ſathane. ¶ Tertio ꝓ
batur ſic: Sicut videmus in arte medendi: ꝙ
ſm iudicium artis membruꝫ putridum ꝓpter
aliorū membrorum preſeruationeꝫ a corpore
eſt reſecandum: ſic in ſpiritualibus ſi membra
contingit eſſe putrida per peccatū: ꝛ alia mem/
bra corrumpentia. Unde ſm rectum regiminis
ordinē: talia membra ſunt amputanda: vt que
non potuit pudore ſaluari: ſaluetur opprobri/
is: ꝛ vt ſequeſtrationis rubore emendetur: Sit
tibi ſicut ethnicus ꝛc.

Seda ꝯſideratio.

S Ecunda ꝯſideratio eſt de ſpũali cor/rectione: inq̃ʒtum ptinet in foro conſcientie ad ꝯfeſſores: cuʒ dicit. Amẽ dico vobis q̃cunq; ⁊c. vbi ſunt octo ꝯcl'ones. ¶ Prima ꝯcl'o eſt: q' deus ꝯtulit eccleſie claues regni celoꝝ. Mat. 16. Tibi dabo claues regni celoꝝ. ¶ Unde notandum q' claues accipiuntur ad ſiſitudinem clauium mãliuʒ. Sicut enim claues materiales ſunt inſtrumẽta q̃dam ad apiendum ⁊ claudendũ oſtium: ſic claues iſte dicunt q̃dam ptãs collata eccl'ie ad apiendum ⁊ claudendum hoibus regnuʒ celoꝝ. ¶ Clauſura regni celoꝝ eſt triplex. Quedaʒ eſt vl'is oium hoium non ꝑpetua: que p pctm̃ Ade facta eſt. Cõtra hanc ſunt claues date ſoli xp̃o. Alia eſt clauſura vl'is ⁊ ꝑpetua. ſ. clauſura facta p vltimam ſniam. Contra hanc non ſunt claues. ¶ Tertia eſt pticularis: ſed nõ ꝑpetua: qua q̃ſq; ſibi claudit medio tp̃e regnũ celorum per ꝓpriam culpã ⁊ penam illi debitã. Et contra hanc clauſuram eſt triplex clauis. ¶ Prima eſt auctoritas: q̃ eſt in ſolo deo: que apit per gratie infuſionẽ. ¶ Scda eſt excellẽtie: que eſt in xp̃o: q̃ apit per merituʒ paſſionis xp̃i. ¶ Tertia ẽ miſterij: q̃ eſt in p̃latis eccl'ie. ¶ Scda ꝯcl'o eſt videre qd ſint claues: ⁊ dicit ſꝫ doctores q' claues nihil aliud ſunt: niſi quedam po^a^ ſupernãlis a deo data ⁊ infuſa: nõ innata: non acq̃ſita. Qđ apparet. Nam ſicut principium actionum nãlium: ẽ nã et prin^m^ actionum voluntariaꝝ eſt voluntas. Ita principiũ actuum illaꝝ actionum: q̃ ſunt ſupra facultatẽ nãe ⁊ voluntatis eſt po^a^ ſupernaturalis. Et talis eſt poteſtas clauium.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: q' due ſunt claues. ſ. ſcia ⁊ po^a^. vnde glo. ſup illud Mat. 16. Tibi dabo claues ⁊c. dicit. Claues dicunt ſcia ⁊ po^a^: qua dꝫ dignos recipe: ⁊ indignos repellere: q2 ſicͨ in foro iudiciali duo actus requirunt. ſ. diſcernere cãm: ⁊ poſt ſniare: ita eſt ibi alia auctoritas diſcernẽdi cãm: ⁊ alia ſniandi. Et ſicut in foro penitẽtiali requirit duplex ptãs. Una. ſ. diſcernendi in cãe examinatione. Et hec dicit ſcia. Alia eſt poteſtas ſniandi in foro pn̄iali in cauſe determinatione. Et hec dicit clauis potẽtie. He due claues ſunt diuerſe in foro pn̄iali ¶ Quarta ꝯcl'o eſt: q' claues hñt poſſe in culpam: q2 Johis. 20. dicit. Quoruʒ remiſeritis peccata ⁊c. ¶ Item pꝫ rõne: q2 ſacramentum pn̄ie eſt remedium cõtra mortale: ſicut baptiſmus contra originale. Igit ſicut virtute baptiſmi deletur originale: ita virtute pn̄ie deletur mortale. Sꝫ virtus pn̄ie ꝯſiſtit penes claues. Igit habent poſſe in culpam. De iſta ꝯcl'one ſunt qnq; opiniones: qbus oibus dimiſſis ꝑpter breuitatem: dicenduʒ eſt q' lꝫ claues non habeant ad culpã poſſe abſolutũ p modum inſtrumenti. Habent tñ poſſe. ſ. relatuʒ p coaſſiſtentiam virtutis diẽ. Unde lꝫ deus dimittat peccata p ſe ⁊ virtute ꝓpria: ⁊ p modũ auctoritatis: tñ clauis dimittit virtute diuina eis aſſiſtente: ⁊ remittit per modum inſtrumenti. ¶ Quinta ꝯl'o eſt: q' claues habẽt poſſe: ⁊ ſuper penam eternaʒ: ⁊ ſup culpã mortalem: q2 iſta inſeparabilit ꝯcomitantur. ſ. pena eterna ⁊ culpa mortalis: ⁊ illđ eſt poſſe relatũ vel inſtrumentale. Habet etiã poſſe ſuper penã temporalem: q2 vniuerſe vie dñi miſericordia ⁊ veritas. Ideo in iuſtificatione impij: que eſt opus miẽ: ita remittit culpã: qđ tñ non p̃iudicat rigori triſtitie. vnde poſt dimiſſioneʒ culpe obligat ad penam: que pena ob rigorem diue iuſtitie eſt improportionabilis viribus nr̃is. Et iđ diuina miſericordia aliqd adhuc ꝓuidit nobis ⁊ ꝯſtituit in arbitrium ſacerdotis: cui dedit poteſtatem taxandi penam: ⁊ nobis manifeſtãdi Dedit ei etiã ptãtem pene ꝑtem remittere virtute clauium: q2 ei ꝯceſſit theſauꝝ eccl'ie penitẽtibus coicare: q theſaurus ſubeſt claui^9^. Igit claues habent poſſe.

¶ Sexta concl'o eſt: q' ſacerdos diſcrete vſus arbitrio põt ꝓ libito penam imponere. Ratio eſt. Nam ſacerdos in abſolutione eſt ſicut inſtrumẽtum viuum: ⁊ non mortuuʒ. Ad debitam aũt opationem recti inſtrumenti tria requiruntur. ſ. inſtrumẽti diſpoſitio: mãe ꝑpatio: ⁊ virtus motoris. Mã ſecuris nõ ſecat niſi acuta: ⁊ niſi habeat mãm ligneã: ⁊ niſi ab aliquo moueat. Sil'r ad abſolutionẽ ſacerdotis debꝫ primo ꝯcurrere recta clauiuʒ diſpoſitio. ſ. q' ſacerdos habeat habituʒ ſcie cum auctoritate diſcernendi: ⁊ ptãte abſoluẽdi. ¶ Scđo dꝫ concurrere ꝑparatio penitentis: ⁊ h̄ eſt quaſi ꝑparatio mãe. ¶ Tertio debet cõcurrere virtus dei motoris: ⁊ hec virtus eſt interius mouẽs. vñ ſacerdos non põt ꝓ libito ſuo penam taxare: ſed ſꝫm q' inuenit diſpoſitionẽ in penitente: ⁊ ſꝫm q' videt deo placere. Iſte ſex ꝯcl'ones innuuntur: cum dicit. Amen dico vobis. Quecunq; alligaueritis ſup terram ⁊c. quaſi diceret. Quecũq; diſcreta diſcuſſione p clauẽ ſcie

alligaueritis: ad penam temporalem ſuſtinen dam pro pena eterna: que ſm rigorem iuſtitie eſt debita pena peccati mortalis. Talis alligatio erit i celo confirmata corā deo. Et quecūq ſolueritis ſup terraʒ. ſ. p clauiū poteſtatē: q̄ eſt vis ſupernālis. ſ. a vinculo culpe: ⁊ ēt a vinculo pene: ſeu que eſt pars pene debite: per relationē clauiū poteſtate: erit ſolutuʒ ⁊ i celis. i. ratam ⁊ veram ſolutionem habebit coram deo ❡ Septima pclō eſt: q̄ male mouetur volentes fratribus pfeſſos teneri ad iterationem confeſſionis. Et hic pro preſenti pono cās: quare cōfeſſio ſit iteranda: quas ponit Henricus de gādauo in quolibʒ ſuo. ❡ Prima eſt ſumpta ex pte pfitentis: ſic petm̄ iteꝝ confiteri eſt pfectionis ⁊ pſilij. Ad talia aūt nō pōt aliqs obligari ſtatuto aut precepto. Ergo nemo ſtatuto aut pcepto pōt obligari ad iterum cōfitendum peccata ſemel pfeſſa. ❡ Secunda ex pte ſacramēti pfeſſionis. Omnia ſacramenta perfectā habent efficaciam in cauſando ſuum effectum ſup materiam propriam diſpoſitam ex virtute paſſionis xp̄i. Habēs autē pfectam efficaciaʒ in cauſando ſuum effectuʒ circa illud qd̄ ſemel adhibet: eideʒ fruſtra iterato adhiberet: q̄ nō reſtat agendum. ⁊ in h̄ etiā veritati ⁊ dignitati ſacramēti derogaret. Nec dʒ fieri qd̄ fit in derogationem ſacramenti. Sed nullum ſacramētum dʒ fruſtra alicui adhiberi: ſed penitētie ſacramentum iterato neceſſe eſſet adhiberi. ſ. neceſſe eſſet iterato eadem confiteri. ❡ Tertia ex pte pfeſſoris ſic. Si pfeſſio facta eſſet iteranda ꝓprio ſacerdoti: tunc nihil aut modicū eēt conceſſum fratribus in abſoluendo: q̄ vt videtur nō abſolueret: niſi ſub pditione. ſ. ſi iterato ꝓprio ſacerdoti pfiterent. Conſequens falſum: q̄ papa per pͥuilegia ſua neminē intendit deridere. Sʒ nihil pferre aut modicū: eſſet deridē ❡ Quarta ex pte maioꝝ ſacerdotū ſic. Si ſtatutum illud. Omnis vtriuſqʒ ſexus in ſuo robore dʒ pmanere. Igit cōfeſſus epiſcopo ſiue eius penitentiario: denuo ſuo ꝓprio ſacerdoti dʒ pfiteri: qd̄ falſum eſt. Si ḡ hoc nō eſt verū in pfeſſione facta epō ſiue eius pniario: multo magis nec in cōfeſſione facta dn̄o pape aut eiꝰ pniarijs: quales ſunt religioſi: q auctoritate pape dicta officia exercent. ❡ Quinta ex pte ſtatuti. Statutum nō obligat quenqʒ pfiteri pro pprio ſuo ſacerdoti ſemel in anno: niſi hēret aliqua alia peccata infra illum annū. Sic igit aliqs p gratiam dei cuſtoditus: p totū annum ab oī petō tam veniali: q̄ʒ mortali: vt beata virgo Iſte p ſtatutum nō pſtringit ad pfitendū ſemel ſuo ꝓprio ſacerdoti. ❡ Sexta ex pte pcōris. Nullus tenet pfiteri niſi peccata: ⁊ nō niſi ſua ſm illd̄ pſal. Dixi pfitebor aduerſum me iniuſtiam meā dn̄o ⁊c. Sʒ pfeſſus fratri oīa peccata: que pus hūit: nec erunt: nec mō ſunt: q̄ rite abſolutus ab eo: q pōt. ❡ Item ſi rite abſolutus tenet iteꝝ pfiteri eadem peccata ꝓprio ſacerdoti. Aut igit hʒ vt petōr illa peccata: aut vt nō peccator nō hn̄s petm̄: non pmo: q̄ iam eſt imūnis ⁊ mundus ab omni petō. Talis autē nō eſt petōr: nec hn̄s petm̄. Igit nō tenet iterare pfeſſionē. Uide plus in. 8ͦ. quoli. Henrici de gādauo. Et h̄ eſt qd̄ dicit. Si duo ex vobis pſenſerunt ſup terrā de omni re quācunqʒ petierunt: fiet illis ⁊c. q. d. Si pro: q̄ due claues. ſ. auctoritas: ⁊ auctoritas ſniandi a ſummo pōtifice nobis indulte ē q pōt ⁊ de facto indulſit. Ex vobis. i. ex veſtra induſtria. i. mediante aſſiſtentia diue grē. Conſenſerint. ſ. ſi decreuerint aliquē abſoluere de petis: vel ligare ad penā tpaleʒ ꝓ petis. poſtpoſita pena eterna debita ꝓ peccatis mortalibus. Sup terrā id eſt ſup peccato ex infirmitate: vel p hoiem ꝑpetrato. De omni re. i. de omni genere petōrum. Quodcunqʒ petierint. i. de omni pro cuius petōꝝ abſolutōis beneficio petierint. ſ. habentes auctoritateʒ a papa: ſiue de re cōi: ſicut curati: fratres minores: ⁊ pdicatores: ſiue ex pͥuilegio: vt alij religioſi: vt pʒ in illis ſex rationibus. Fiet illis a patre: in cuius ſolius ptāte eſt abſolute remittere petā p pniam pueꝛſoꝝ. ❡ Octaua pclō eſt: q̄ ad h̄ q̄ aliquis ſit idoneus ꝓ officio clauium exercendo: virtutibꝰ pollere dʒ. ❡ Primo dʒ habere claritatem in cognitione. vnde pfeſſor cum ſit perſona cois reſpectu infirmoꝝ: dʒ habere ꝓuidentiam vlem que non pōt haberi abſqʒ cognitione. vn̄ Auguſtinus de ci. dei. Caueat prelatus ne careat munere ſcie. O pʒ. n. q̄ ſciat cognoſcere qd dʒ corrigere. Nam ſcia eſt velut oculus in plato: ne erret in corrigendo. Nam iſto oculo carēs cecus eſt. Cecus aūt ſi ceco ducatuʒ pſtet ⁊c. ❡ Scd̄o dʒ habere honeſtatē in pueꝛſatione. Ratio eſt: q̄ dʒ alios ſuo exēplo informare ⁊ exhortari ad virtutes: vt bonū cōe obſeruetur Hoc aūt fieri non pōt: niſi oſtendat ſe vt exēplar honeſte pueꝛſatōis. vnde Greg. Mundus dʒ eſſe a vitijs: q curat aliena corrigere. Nequaqʒ. n. maculā in mēbro pſiderare pōt oculus: quem puluis generat: ⁊ ſubiectas ſordes tergere nō valent manus: q lutum tenet.

❡ Tertio dȝ habere ſtrenuitatem in defenſio ne: vt ꝓpter mortis piculuȝ non timeat defendere rempu. q: bonum cōe diuinius eſt bono ꝑuato. Eccli. 2. dicit̄. Curam illoꝝ habe: ⁊ ſic ꝯſidera vt leteris ꝓpter illos: ⁊ ornamētuȝ gratie accipias. Et h̄ eſt quod dicit. Ubi duo vel tres ꝯgregati ſunt in noie meo ⁊c. q. d. Ubiqȝ ſcilicet in quocunqȝ ꝑlato. Duo. i. caritas dei: ⁊ dilectio ꝓximi: vel tres. ſ. claritas in cognitione: honeſtas in cōuerſatione: ⁊ ſtrenuitas in defenſione. Cōgregati ſunt: nō in augendis diuitijs: ſicut cupidi. nō in cubilibus ⁊ impudicitia: ſicut luxurioſi. Sed in noie meo. i. ad ſalutē ꝓpriā vel alienaȝ q̄rendaȝ: ⁊ glīaȝ nois mei manifeſtandam. In medio eoꝝ ego ſum. ſ. ꝑficiendo idoneitatē mediātibus hijs in regente: vt idoneus hijs effectus: ſubditos vtiliter valeat gubernare. Ex hijs igit̄ oībus elicitur vnuȝ documentū: ꝙ q: iſte claues ſunt ab īfinita dei bonitate collate. ⁊ theſaurus penitētibus diſpenſandus ſit infinitus pp meritum paſſionis xp̄i: q̄ erat in īfinituȝ acceptiſſima ⁊ ꝓ oībus ſufficientiſſima: relinquit̄ ꝙ diſpēſator in diſpēſando debeat eſſe mitiſſimus. Ita tamen ꝙ ſpiritu diſcretiōis non patiat̄ ſuccumbere iuſtitie metas. vnde Criſoſt. Si errauimus aliquando paruas penitentias iniungendo: nonne melius eſt de mīa reddere rōnem: q̄ȝ de auſteritate. Ubi paterfamilias largus ē non dȝ eſſe tenax diſpenſator. Si deus benignus eſt: vt qd ſacerdos auſterus: vnde Petrus huiuſmodi affluentiā largitatis volēs experiri: ſub forma auſteri ponit menſurā ſepteni numeri largitati remiſſionis: ad ſaluatoreȝ acceſſit dicens. Domine quotiens peccabit in me frater meus: ⁊ dimittā ei: ⁊c. vnde petrus habuit hunc numeꝝ remiſſionis. Dicendum ſm glo. ꝙ forte hūit ex eo ꝙ dicit̄ geñ. 4. Septies dabit̄ vltio de caꝑū. Igit̄ per locum a cōtrario ſi ſepties puniendus qs ⁊ ſepties dimittendus. Uel forte ex eo qd̄ habet̄ ꝓuer. 24. Septies ī die cadit iuſt⁹ ⁊ reſurgit. vl̄ forte pp pctā ſeptē mortalia. Iohēs igit̄ volēs cuȝ īformare de īfinita affluētia largitatis dīne miſericordie dixit. Non ſepties: ſed ſeptuageſies ſepties: quaſi dicat ſm gloſam quocunqȝ genere peccati. ⁊ quotienſcunque peccauerit. Dimitte: vel ſm Iheronymum dimittas in die: quotiens homo poſſet peccare.

❡ Feria quarta dn̄ice. 3. q̄dra. Sermo. 61.

Acceſſerūt ad ihm ab ieroſolimis ſcribe
a ⁊c. Mat. 15. Secūdū ꝙ dicit beatus Greg. Propriū eſt errogantiū mala ſubditorum dure obiurgādo increpare: nunqȝ autem bona eoꝝ laudādo ꝯfirmare. Semper inuenire optant qd̄ increpando rigide feriant. Unde ſcriptū eſt in ore ſtulti virga ſuperbie: q: videlicet ꝑcutere rigide ſcit: ſed cōpati humiliter neſcit. Hij ſm glo. plus zelant tranſgreſſorē humanaꝝ traditionū: q̄ȝ diuinoꝝ ꝓceptoꝝ: plus decretaliū: q̄ȝ euangeliorum plus conſuetudinū: q̄ȝ vtilitatū. Et iō ſupſticioſe alioꝝ facta reprehendunt: vt maioris ꝑfectionis in opinione hominuȝ habeantur. Sȝ q: diuerſimode diuerſi xp̄ȝ ſequebant̄. ſ. aliq vt cum obſeruarēt. alij vt ab eo nutrimentū haberent. ⁊ alij vt doctrinā ſalutarē ab eo reciperēt. ❡ Primi fuerunt ſcribe ⁊ phariſei. ❡ Scdi turbe. ❡ Tertij diſcipuli. Igit̄ ꝓ noſtra vtilitate hos tripl'r aggredit̄ in preſenti euangelio.

Prima conſideratio

Irca primā conſiderationem que eſt
c de ſupſtitionis phariſeoꝝ refutationē cum dicit̄. Acceſſerunt ad ihȝ ⁊c. Ubi occurrunt ſex ꝯclones.

❡ Prima ꝯclo eſt videre qd ſit lex. Et dicitur ꝙ lex eſt quedaȝ regula ⁊ menſura actuū rationis: ſm quā inducit̄ aliquis ad agendū: vel ab agēdo retrahit̄. Qd̄ aūt ſit actiuū nominis patet. Nam ad legē ꝑtinet ꝓcipē: ⁊ ꝓhibere: ſed hoc pertinet ad rationē. vñ lex dicit̄ a ligando: q: obligat ad agendū ſecundū dictamē rationis cuius eſt ordinare ad finem actus humanos cū ſit regula ⁊ menſura eorūdem.

❡ Scda ꝯclo eſt: ꝙ mltiplex eſt lex. ſ. lex eterna: lex nālis: lex humana: lex fomitis: lex moyſaica: ⁊ lex euāgelica: de qbus pertranſeo.

❡ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ ad directionem humane vite neceſſarium eſt habere legeȝ dinam. Qd̄ patet duabus rōnibus. ❡ Prima eſt: q: per legem dinaȝ dirigit̄ hō ad actus ꝓprios in ordine ad vltimuȝ finem. Sed q: vltimus finis beatitudinis excedit ꝓportionem nālis facultatis humane: ideo neceſſarium fuit: vt ſupra legem nālem ⁊ humanam: homo duceret̄ ad ſuum fineȝ lege diuinitus data. ❡ Scdo ꝓpter incertitudinem humani iudicij: ꝓcipue de rebus ꝯtingentibus ⁊ ꝑtinentibus. Contingit

enim de actibus diuerſoꝝ eſſe diuerſa iudicia:
ex qbus cauſe diuerſe ⁊ leges ↄtrarie ꝓcedunt
vt ergo homo abſqꝫ omni dubitatõe ſcire poſ/
ſet quid ſit agendum ei: ⁊ qd vitandum: neceſ
ſariuꝫ fuit: vt i actibus ꝓprijs dirigeret̃ p le/
gem diuinitus datam: que nonpõt errare.

¶ Quarta ↄclo eſt: q̧ ſm q̧ dicit phs p̃o rhe.
melius eſt oĩa ordinari lege: q̃ꝫ dimittere iudi
cium arbitrio. Ratio eſt duplex. ¶ Prima ẽ
q2 facilius eſt inuenire paucos ſapientes: q ſuf
ficiunt ad rectas leges ponendas: q̃ꝫ multos:
q requirerent̃ ad recte iudicandũ de ſingulis.
¶ Scdo q2 illi q leges ponunt ex multo tp̃e
ↄſiderant qd lege ferendum: ſed iudicia de ſin
gulis factis fiunt ex cordibus ſubito exortis.
Facilius aũt ex multis ↄſideratis põt hõ vidẽ
quid rectum ſit: q̃ꝫ ſolum ex aliquo vno facto.
¶ Quinta ↄclo eſt. Scdm Iſido. ideo facte
ſunt leges: vt eaꝝ metu humana coerceret̃ au
dacia: tutaqꝫ ſit inter improbos ⁊ in ip̃is ꝓbis
formidatio: refrenaturqꝫ nocendi facultas.
¶ Unde nota q̧ Iſido. legis pfectionẽ deſcri
bit dicens. Erit lex iuſta: honeſta: poſſibilis
ſm nãm: ſm ↄſuetudinem patrie: loco: tp̃e cõ
ueniens: neceſſaria: vtilis: manifeſta quoqꝫ:
ne aliqd per obſcuritatẽ in errore ↄtingat: nul
lo modo puato ↄmodo: ſꝫ cõi vtilitati ↄſcripta
¶ Sexta ↄclo eſt: q̧ rectores mltitudinis nõ
pñt in legib9 diſpẽſare. Lex. n. inſtituta eſt ꝓ
cõi vtilitate ſm Iſid. Sed cõe bonum nõ dꝫ
intermitti ꝓ bono puato alicuius pſone. Iſti
aũt figurant̃ nobis: cuꝫ dicitur. Acceſſerũt aũt
ad ihm ab ieroſo. ſcri. d. Quare diſcipli tui
tranſgrediunt̃ traditões ſenioꝝ. q. d. non ob/
ſtantibus noſtris puilegijs: opꝫ ⁊ volum9: vt
etiã obligamini ad traditões nr̃as. Intelligẽ
dum q̧ eoꝝ traditiões erant defectuoſe in tri/
bus: tum q2 ſupſtitioſe: tum q2 erant ſimulato
rie: tum q2 in ſe includebãt impietatẽ. Supſti
tio oſtendit̃ in h: q2 arguebãt diſcipulos i mo
dicis: ⁊ ip̃i rei erant in mltis ⁊ magnis. vnde
Mat. 7. Quid vides feſtucã in oculo fr̃is tui
trabẽ in oculo tuo nõ ↄſideras? ¶ Item ſup/
ſtitio eſt alioꝝ magna minima facẽ: ⁊ ſua pua
magna reputare. ¶ Item ſupſtitio eſt illd qd
licitũ eſt: q̃ſi nõ liceat rep̃hendere: vt ſic maio/
ris pfectõis in reputatõe hoĩum habeat̃. vnde
pharifei ⁊ ſcribe quaſi rõne ſcie ⁊ religionis.
Ab ieroſolimis. ſ. pp loci ſolẽnitatem. Po
teſtatem arguendi hñtes ⁊ zelũ legis. Et ſic in
eoꝝ acceſſu ſimulatõis exhibet̃ pſumptio. Ac
ceſſerunt ad ihm: ad arguendũ diſcipulos: vt
quaſi amici nollent in publico arguere diſcipu
los corã turba: ſed magr̃o dicere in puato di.
Quare diſcipuli tui: quoꝝ culpa in te redũdat
q2 nõ corrigis. Trãſgrediunt̃ traditões ſenio
rum: quas opꝫ ſeruare: q2 in antiqs eſt ſapia.
Iob. 12. Non. n. lauãt manus ſuas cum pa-
nem manducãt. Beda. Manuũ ſuaꝝ baptiſ/
mata ſuant: q ſuoꝝ cordiũ ſordes abluẽ negli
gunt. Et io ſupſtitio ⁊c. traditio erat impieta/
tis: q2 docuerunt filios melius facere offeren
do: q̃ꝫ egenis parentibus ſubueniendo. vnde
ſaluator hoꝝ traditionem aggredit̃ tripl'r.
¶ Primo. ſ. ſupſtitionẽ ⁊ errorẽ ↄfutat. vñ
textus. Ipſe aũt reſpõdens. Non directe pp
eoꝝ indignitatẽ: ſꝫ p ↄ̃riam q̃ſtionem ⁊ argu
tionem confutans eos ait illis. Quare ⁊ vos
tranſgre. man. dei pp tradi. v. Obedire opꝫ
deo magis q̃ꝫ hoĩbus. Actu. 4. Naꝫ ds dixit
Hic refutat impietatẽ traditionũ eoꝝ auctori
tate Moyſi. Naꝫ deus dixit exo. 20. Hono/
ra patrem tuũ ⁊ ma. tu. neceſſaria eis dando.
Uos aũt dicitiſ. In traditiõe impietatis alios
inſtruẽdo: euacuãtes legẽ diuaꝫ de honore pa
rentũ. Quicunqꝫ di. ⁊c. Ihero. Precepit ds
penurie parentũ ↄſulẽs: vt filij eos in neĉari/
is honorarẽt. Hanc legẽ phariſei ſbuerterunt
di. Filios melius facẽ offerre: q̃ꝫ parentibus
ſbuenire. Et ſic oblatio slioꝝ tẽdebat in lucꝝ
ſacerdotũ. Et ita irri. fe. man. dei. ſ. de ſuſtinẽ
dis parẽtib9. Propter tra. ve. q̃ ſuit vr̃e aua
ritie. Ypocrite: h refutat eoꝝ traditionẽ pp ſi
mulationẽ p auctoritatẽ Iſ. q̊ ad tria. ¶ P°
quo ad ſil'ationem oris: quia labijs tm̃ orant.
¶ 2° quo ad elongatõẽ cordis: q2 lõge cor eo
rum eſt. ¶ 3° quo ad fruſtrationẽ mercedis:
q2 ſine cã colũt me. Dicit igit̃. Ypocrite: q. ſ.
tm̃ curat de exteriori lotõe. Bñ ꝓphe. de vob
Yſa. Hic ppl's la. me ho. ſ. Vbo: nõ facto: fi/
ctione: nõ Vitate. Cor aũt eoꝝ. i. recordatio eo
rum q̊ ad memoriã: intẽtio q̊ ad intellectũ: di/
lectio q̊ ad voluntatẽ. Longe eſt a me. Pſal.
Obliuioni dat9 ſuꝫ tanq̃ꝫ mortuus. Sine cã
eterne mercedis. Colunt me: q2 tm̃ ſimulato/
rie doctrinas exterius. Docentes: q̃ꝫtum ad
credenda. Mandata: q̃ꝫtum ad agenda ↄtẽni
tis. Et ↄuocatis. h ↄfutat traditionẽ ſupſtitõiſ
di. Et ↄuocatis tur. p phariſeos deceptos.
Dixit eis. Audite: voce obediẽdo. Et itelligi
te: adiſcẽdo Vitatẽ. Nõ qd in. in os co. ho. i.
ſꝫ Criſo. qd itrat in os corpiſ: nõ coiquinat aiaꝫ

Sed qđ pcedit ex ore dei .ſ. cordis. Hoc coinquinat hoiem: vel aliter: qꝛ ſordes corporales nō coinqnant ſpūaliter. Ideo non eſt curandū vtꝝ lotis vel nō lotis manibus: corporalis cibus accipiat̃. Criſo. Uidemus multos cuꝫ intrant eccleſiam lauantes manus ⁊ os. Qualr̃ aūt meditatu afficiant aīam: curam nullam habentes. Sordes manuū ſunt rapina ⁊ homicidiū. Sordes oris maledictio ⁊ blaſphemia.

Secunda conſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt de peccatoruꝫ comminatione: ibi. At ille reſpōdēs ait: vbi occurrunt octo ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ deus eſt cauſa vniuerſalis oīuꝫ creaturaꝝ: qꝛ ꝓpria actio ipſius dei ē creare. Naꝫ opꝫ vniuerſales effectus i vlēs ⁊ pores cauſas reducere. Inter oēs aūt effectus vniuerſaliſſimuꝫ eſt ipſum eſſe. Unde opꝫ ꝙ ſit ꝓprius effectus pme ⁊ vliſſime cauſe que eſt dš. Unde dr̃ in libro de cauſis: ꝙ nec intelligentia: nec aīa q̄ꝫtumcunqꝫ nobilis dat eſſe niſi q̄ꝫtuꝫ opat̃ opatione dina. Producere auteꝫ eſſe abſolute: nō inq̄ꝫtum eſt hoc: vel tale pertinet ad rationē creationis: quare creatio eſt propria actio dei. vnde Aug. de natura boni. Sūmuꝫ bonum quo ſupius non eſt. deus eſt: Ac ꝑ hoc incōmutabile bonū. Et ideo vere eternū ⁊ vere imortale: cetera vero bona non niſi ab illo ſunt. Et ſequit̃. O ia fecit. Et qꝛ ex nihilo fecit mutabilia ſunt: tñ potēs eſt vt poſſet etiam de nihilo. i. ex eo ꝙ oino non eſt bona facere: magna ⁊ parua: celeſtia ⁊ terreſtria: ſpūalia ⁊ corporalia. Sequit̃ igit̃ ꝙ ꝯmendemus bona qꝛ dignuꝫ eſt: vt deo auctori attribuamꝰ. Ois vita: omnis potentia: ois virtus: ois ſalus: omnis memoria: ois intellectus: ois tranqllitas: ois copia: ois pulchritudo a dño deo ſunt quibus bonis oibus ſi male vti volueris: diuino iudicio penas ſubibis.

¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ deuſ nō eſt cauſa culpe: ſꝫ pene. Naꝫ malū qđ in defectu actionis cōſiſtit ſemꝑ cauſatur ex defectu agentiſ. In deo autē nullus defectus eſt: ſed ſumma pfectio. Unde maluꝫ qđ in defectu actiōis cauſat̃ non reducit̃ in deum ſicut in cauſaꝫ. Sed malum qđ in corruptione aliquaꝝ reꝝ ꝯſiſtit reducit̃ in deum: ſicut i cāꝫ. vnde deus eſt actor mali: qđ eſt pena: non actor mali qđ eſt culpa. vnde Ioh. pͦ. Omnia ꝑ ipſuꝫ facta ſunt: ⁊ ſine ipſo ⁊c. Ubi Aug. dicit: ꝙ ꝑ nihil poteſt intelligi peccatum qđ factum eſt ſine eo. Qđ autē peccatū ſit nihil pꝫ: qꝛ nihil eſt puatio in eo q dꝫ habere bonum vꝫ in puationibus corporalibus. Priuatio aūt ſicut cecitas eſt puatio viſus: non in omni parte corporis: ſed in ea parte que eſt apta nata habere viſum ſicut in oculo: ita peccatū eſt puatio iuſtitie. Non in omni creatura: ſed in creatura rationali: que eſt apta nata hr̄e: ⁊ tenet̃ habere iuſtitiaꝫ: ⁊ inquantū eſt puatio nihil eſt. Unde Augu. Peccatum nihil eſt: ⁊ nihil fiunt homines cum peccant: quia licet aliquid ſint in eē nature: nihil ſunt in eſſe gratie.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ culpa plus hꝫ de ratione mali q̄ꝫ pena ſenſibilis: ſiue q̄ eſt in priuatione corporaliū bonoꝝ: ſed ēt vlr̃ accipiendo penam: ſꝫ ꝙ eſt puatio grē ⁊ glīe. Rō duplex ē: ¶ Prima ē qꝛ ex malo culpe fit aliqs malus: non aūt ex malo pene. vnde Dyoni. Puniri nō ē malū: ſed fieri pena dignuꝫ. ¶ Scđo qꝛ deus eſt auctor mali pene: non aūt mali culpe: qꝛ maluꝫ pene puat bonuꝫ creature: ſiue accipiatur bonū creature a deo creatū ſicut cecitaſ priuat viſuꝫ: ſiue ſit bonū increatū: ſicut eſt carentia viſionis diē: ꝑ quā tollitur bonū increatum creature. Malū autem culpe opponit̃ in bono creato. ꝯriat̃ eiꝫ ipletiōi diē volūtatiſ: ⁊ diuino amori quo diuinuꝫ bonū in ſe amatur.

¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ diabolus directe nō eſt cauſa hoī ad peccandū: qꝛ ꝓprium pncipiū actꝰ peccati eſt voluntas. qꝛ oē peccatū eſt voluntariū. vnde nihil directe pōt eſſe cauſa peccati: niſi qđ poteſt mouere volūtatem ad peccandum. Uolūtas auteꝫ vno modo mouet̃ ab obiecto: ſicut dicitur ꝙ appetibile apphenſuꝫ mouet appetitum. Alio modo ille q proponit ⁊ offert huiuſmodi obiectū. Tertio modo q ſuadet obiectuꝫ ⁊ ꝓponit habere rationeꝫ boni. Primo modo res exterius apparentes mouent voluntatem ad peccandū. Scđo modo ⁊ tertio modo pōt diabolus ⁊ homo incitare hoieꝫ ad peccandū: ſꝫ nullo iſtoꝝ triuꝫ modoꝝ pōt aliqs directe eſſe cauſa peccati. Igit̃ ſola voluntas directe eſt cā peccati. vnde Aug. Nulla alia re fit mēſ hois ſerua libidinis: niſi ꝓpria voluntate.

¶ Quinta ꝯclō eſt: ꝙ oia q̄ ſunt a deo plantata ⁊ radicata ſunt: mediāte acceptione ſtabilita. Dañ. xj. Stabit de germine radicis eius plantatio: ſed ea q̄ non ſunt a deo eradicabunt̃. Sapiētie. 4. Adulterine plātatiōes nō dabunt radices altas. Seqtur ⁊ a nimietate ventoꝝ eradicabunt̃. Plāta q̄ꝫto profundius imittit radices: tanto altius ſurgit: ⁊ ecōuerſo. vnde dicit̃.

omnis plantatio: quaſi dicat apprehendendo has quinq; conclōnes. Omnis plantatio patris radicabit: ſed quam nō plantat eradicabit .ſ. a fundamento xpo: per reprobationem a fidelibus: per pſecutionem a terra viuentiū per ꝓuationē. vnde Criſo. Due ſunt pene. ſ. a regno eijci: ⁊ in ignem mitti.

¶ Sexta ɔclō eſt: ꝙ hoīes ꝑ peccatum conſequuntur mentis cecitatem. Nam merito peccatoꝝ obnubilari in mente ꝑmittuntur. Nam excecauit eos malitia eoꝝ. Sapien. 2. Intelligendū tamen ꝙ ſicut cecitas corporalis eſt priuatio viſus ⁊ eius qđ eſt ꝓnm corporalis viſionis: ita cecitas mentis ꝓuatio eius qđ eſt ꝓnm ſpiritualis viſionis ſiue intellectualis. Quod ꝓncipium eſt triplex. ¶ Unum eſt lumen naturalis viſionis: ⁊ h̄ nunq; ꝓuatur ab anima. Impedit tamen quādoq; a ꝓprio actu ꝑ impedimenta virium inferioꝝ: qbus indiget humanus intellectus ad intelligendū: ſicut pꝫ in furioſis. ¶ Aliud eſt lumē habituale nāli rōi ſupadditum. Et h̄ qdem lumen interdū ꝓuatur ab aīa. Et talis ꝓuatio eſt cecitas: q̄ eſt pena: ſm qđ ꝓuatio luīs grē q̄dā pena ponitur. ¶ Tertiū eſt aliqđ intellectuale lumen: ꝑ qđ hō intelligit alia. Tali qdem ꝓno intellectuali mens hoīs pōt intendere: ⁊ non intendere: ⁊ iſto modo cecitas mentis eſt peccatum.

¶ Septima ɔclō eſt videre quō deus eſt cauſa excecationis. Excecatio. n. duo importat. ¶ Primū eſt motus animi inherentis malo ⁊ auerſi a diuino lumine. ſic deus nō eſt cā excecationis. ¶ Scđm eſt ſubtractio gratie: ex qua ſequit ꝙ mens diuinitus non illuminat ad recte videndū: ⁊ cor hoīs non emolliatur ad recte viuendū ſic deus eſt cauſa excecationis. ¶ Nota ꝙ deus eſt cauſa vniuerſalis illuminationis: ſicut ſol. Aliter tamen: qꝛ ſol illuminat oīa ꝓter oppoſitiōes: obſtacula: vt patet in clauſura feneſtre: vbi tenebrarū cauſa non eſt ſol: ſed claudens feneſtrā. Deus aūt ꝓprio iudicio lumen gratie nō immittit in illis: in qbus obſtaculum inuenit. vnde cauſa ſubtractionis non tm̄ eſt ille: q ponit obſtaculum: ſed etiā dꝰ qui ſuo iudicio gratiam non apponit. Etiā ſic deꝰ eſt cauſa excecatōis. Et h̄ eſt qđ dicit. Sinite eos. ſ. abire in ꝑcipitiū damnatōis: qꝛ indigni ſunt reuocatōe: qꝛ obſtinati ſunt ſua crudelitate. Ceci ſunt: in ſe. Et duces cecoꝝ: in alioꝝ regimine. Ys. 55. Speculatores eius oēs ceci ſunt. vn̄ Raba. Ceci qdē ſunt. ſ. mādatorum dei priuati lumine. Et duces: qꝛ alios in precipitium trahunt.

¶ Octaua ɔclō eſt videre quomō excecatio ordinatur in damnatione. Nam excecatio eſt qđdam ꝓambulum ad pctm̄. Peccatum autē ad duo ordinatur. Unum aūt per ſe. ſ. ad ꝓuationem. Aliud autē ex dei miſerentis ꝓuidentia ad ſanationem: inq̄ſtum ꝓmittit deus aliquos cadere in pctm̄: vt peccatum ſuum cognoſcentes: humilient ⁊ ɔuertantur ſm Augu. vnde excecatio ex ſui nā ordinatur ad damnationē eius: q excecat: ꝓpter qđ etiam ponitur reprobationis effectus. Sed ex diuina miſericordia excecatio ordinatur ad tp̄s medicinalr ad ſalutem eoꝝ: q excecantur. Sed hec mīa non oībus excecatis impēditur: ſed ſolū ꝑdeſtinatis: qbus omnia ɔparantur in bonū. Ro. 8. Unde q̄ſtum ad quoſdā excecatio ordinatur ad ſanationē: q̄ſtum ad alios ad damnationē. Et h̄ eſt qđ dicit de illis. Cecus aūt. vt platus ſi ceco. i. ſubdito ducatum pſtet. Ambo in foueam cadūt. i. in foueā pene eterne. vn̄ Gre. Cum paſtor ꝑ abrupta vitioꝝ gradit: neceſſe eſt vt grex in ꝑcipitium trahatur. vnde Ber. Ridiculoſa res eſt ꝓmo magis ꝑiculoſa. Speculator cecus: doctor inſcius: ꝑcurſor claudus prelatus negligens: ꝑco mutus. Sꝫ Men. ſicut claudi volunt preire: ita fatui preeſſe.

Tertia ɔſideratio.

Ertia ɔſideratio eſt de diſcipuloꝝ inſtructione. vbi notādū ꝙ in diſcipulorum inſtructiōe tria facit. ¶ Primo diſſuadet guloſitatē. ¶ Scđo docet oris refrenationē. ¶ Tertio pſuadet cordis cuſtodiam. ¶ Primo nanq; diſſuadet guloſitatē dicens. Omne qđ intrat in os ⁊c. Appetitus victualium datus eſt nob ꝓ corpore: vt ſuſtentemus nām: ⁊ poſſimus durare in ſuitio dei: ⁊ multum mereri: ⁊ moderatus: ⁊ pcus victꝰ ⁊ vniformis diutius nām ɔſeruat: dū nō opprimit vires: ſed reficit: ⁊ ſanitatem cōſeruat. vnde Ber. Non ſapores: ſꝫ fames excitet appetitum in hijs oībus: non q̄ voluptas: ſed q̄ neceſſitas reqrit. vn̄ gula eſt vitium ꝑiculoſū qꝛ oia nālia: ſupnālia: gratuita: ⁊ etiā bona fortune ɔſumit. Ipſa. n. eſt radix oīum maloꝝ qꝛ ꝓmoꝝ parentum trāſgreſſionis etiā diſponit ad alia peccata. vnde Gre. Dn̄ante gule vitio ꝑ carnis ɔcupiſcentiam ſimul oēs virtutes obruūtur. Et h̄ eſt qđ dicit. Omne qđ os intrat: in ventrem vadit: ⁊ ſeceſſum emittitur

quaſi diceret cibus inordinate ſumptus vt di/
ctum eſt: diſcretionis rõem obnubilat: memo
riam ↄfundit: ⁊ diuerſis infirmitatibus affli/
git: ⁊ mortẽ ꝓcurat aie ⁊ corporis. Eccl'ia. 7.
Propter crapulam multi perierunt. Qđ intrat
in os corporis: corrũpit ſpũalia: ⁊ in ventrẽ va
dit: fomitem nutriẽdo; ⁊ mittit in ſeceſſuꝫ eter
ne dãnationis. ⁋ Sc'do docet oris refrenati
onem di. Que aũt ꝓcedunt de ore. Naꝫ in mł
tilogo nõ deeſt pctm̃. Hoc.n.pctõ punit⁹ eſt
ille diues epulo: q inter ↄuiuia linguã reſoluit
in mł'tiloquium. vñ punitus eſt in linguã in in/
ferno: vt in quo qs peccat: i illo puniat᷑. vnde
Gre. Sicut malus aer aſſiduo flatu tractus:
inficit corpus: ita ꝑuerſa locutio aſſidue audita
infirmoꝝ inficit aiũm: vt incaleſcat delectatõe
praui opis: aſſidui iniqtate ſmonis. Et nota
ꝙ nõ eſt idem mentiri ⁊ mendaciũ loq. Men
tiri.n.ẽ loq ↄ id: qđ ſentit qs aio: ⁊ ſane aliqñ
veꝝ dicens. Verax nõ eſt: q2 ↄ ↄſciaꝫ loquit᷑.
Mendaciũ vero eſt ſignifica⁰ vocis cum intẽ
tione fallendi. Ut igit᷑ mendaciũ fit: nĉe eſt vt
falſitas ſbſit: ⁊ ↄ ↄſciam dicat᷑. vñ Au. Verb
vti ad id ad qđ nõ ſunt inſtituta: pctm̃ eſt. Sꝫ
ſermo datus eſt: vt ꝑ ſto fint mutue volũtates
Ideo magna abuſio eſt vti fallaciter ſermone
Et iõ ſaluator docet multiloqum diſciplos de
clinare di. Que aũt ꝓcedunt de ore: de corde
exeunt. Et illa coinquinant hoiem.ſ. verba mẽ
dacij in corde fabricata ad decipiendũ: talia co
inquinant.i.maculãt.ſ. hoiem: facientes ipm̃ re
um ac ↄdigna pena dignum. ⁋ Tertio pſua/
det cordis cuſtodiã di. De corde.n.exeũt ⁊c.
⁊ ea ſunt: q̃ coinquinant hoiem.ſ. ꝟba mẽdacij
⁋ Ubi nota ꝙ impuritas vniuſcuiuſqꝫ rei in
hoc ↄſiſtit: ꝙ rebus villoribus imiſcet᷑. Non
enim datur argẽtum ipurius: ſi auro imiſceat᷑
ꝑ qđ melius reddit᷑: ſed ex ↄmixtõe plumbi.
Manifeſtum eſt aũt ꝙ hõ eſt dignior in oib⁹
creaturis: ⁊ iõ impurius reddit᷑ ex h ꝙ tpalib⁹
ſe ſubijcit ꝑ amorem. A qua ſpuritate ꝑ ↄtrium
motum purificat᷑: dum.ſ. tendit in id: qđ eſt ſu
pra ſe.ſ. in deum. In q̃ motu fides eſt primuꝫ
ꝑnm. Accedentes aũt ad deum opꝫ credere.
Hebr.xj⁰. Et iõ primuꝫ ꝑnm purificatõis cor
dis eſt fides: q̃ ſi ꝑficiatur ꝑ caritatem formatã
ꝑfectam purificatõem cãt. vñ Mat.5. Beati
mundo corde. Iheronymus ibidem. Beati
mundo corde: qs nõ arguit ↄſcia peccatoruꝫ ⁊
immunditia. ⁋ Et nota ꝙ immundicia deteſtã
da eſt ꝑꝑ qnqꝫ. ⁋ Primum eſt dignitas aie:
quam peccatum inquinat: que eſt imago dei.
⁋ Scđm eſt difficultas redeũdi: quia poſtq̃
prius hõ peccauit: nullus purus homo a pecca
to ꝑfecte purgatus eſt: vt dignus eſſet videre
faciem dei: donec xp̄i ſanguis effuſus eſt: quo
iſta purgatio eſt. ⁋ Tertium eſt eius vtilitas
qđ pꝫ per h: q2 dñs immundiciam corporalem
nõ reputat in ↄparatione immundicie ſpiritua/
lis: vt pꝫ h. De corde exeunt cogitatões male.
Hec ſunt q̃ coinquinant hoiem ⁊c. ⁋ Quartuꝫ
eſt ꝙ dñs nõ hꝫ ita bonum amicum: queꝫ non
odiret ad mortem eternã, ꝓpter maculã vnius
peccati mortalis. Eccl'ia.12. Altiſſimus odio
hñt pctõres. ⁋ Quintũ eſt ꝙ maculat ⁊ detur
pat reꝫ: in quam cadit. Qđ niſi virtute diuina
amoueatur: ꝑdita eſt. Et ideo hanc cordis im
mundiciam ſaluator reprehendit di. De corde
exeunt cogitatões male. ⁋ Nota arguendi ſũt
ex hac ſnia qui cogitatões a diabolo immitti pu
tant: ⁊ non ex ꝓpria naſci voluntate. Poteſt
enim diabolus eſſe incentor: nõ actor malaruꝫ
cogitationum. Si autẽ ille q ſemꝑ in inſidijs
poſitus leuem ſcintillã cogitationum malaruꝫ
inflãmauerit: non debes ex h eum opinari ſe/
creta cordis noſtri poſſe rimari. Sicut.n.ds
dedit voluntati dominium: q2 volũtas eſt do
mina ſui actus. Cui voluntati ſola diuina po/
tentia ꝑſidet. Sic eius cognitioni dedit ſcire ſe
cretum: cuius ſecretum nõ penetrat: niſi diuina
ſapia. Sꝫ ex ſignis interioribus vel exterioꝛi
bus quãdoqꝫ cognoſcit. Sed q2 ex cogitationi
bus ꝓueniunt mala opa ⁊ mala verba ſꝫ glo.
ideo addit. Homicidia: per qđ accipit᷑ omne
nocumentuꝫ: qđ directe perſone ꝓximi infert᷑
Exo.20. Non occides. Adulteria ⁊ fornica/
tiones: ↄtra illud. Non mechaberis. Furta:
cõtra illđ. Non furtũ facies. Falſa teſtimonia
ↄtra illud. Teſtis falſus nõ erit impunitus.
Prouer.19. Blaſphemie: ↄtra illđ leuiti.20.
Educ blaſphemuꝫ foras. vnde additur. Hec
autem ſunt: que coinquinant hoiem.i.impuꝝ
⁊ immundum reddunt coram deo. Et ſm glo.
q2 huiuſmodi verba dñi occaſionem ex phari
ſeorum nequitijs ſumpſerunt: q traditiones
ſuas diuinis ꝑceptis preſcribebant. Conueni
enter elimiat ꝑmiſſe traditõis icõuenietiaꝫ d.
Non lotis manibus manducare ⁊c. Criſo.
Non dixit eſcas in lege ꝓhibitas manducare:
non coinquinat hoiem: ne eis poſſent ↄdicere
teſtimonio legis ſe munientes. Sed cõcludit
illud de quo erat mentio.

¶ Feria q̄nta dn̄ice. 3. quadra. Sermo. 62.

Urgens ie
ſus de ſynagoga ⁊c. Luc.
B .4. Secundū quod dicit
beat⁹ Ber. Difficilis ꝓ
ſus res ē: et ſoli diuine vo
luntati poſſibilis: ſuſceptū
ſemel a ſeruitute peccati de iugo excutere: q̄m q̄
facit peccatū: ſeruus eſt peccati. Nec eſt iā libe
rari: niſi in manu forti. Sicut enim ſunt pecca
ta minima: mediocra ⁊ magna: ſic eſt etiam mi
ſericordia p̄ua: mediocris: ⁊ magna. Magn⁹
ergo peccator magna miſericordia opus habet
vt vbi ſuꝑhabundauit delictum: ſuꝑhabundet
et gratia. Sic patet in euangelio. de ſocro Si
monis que. te. ma. feb. i. peccatis: ⁊ iō indiguit
magno miſericordie medicamento. Et ſʒ hoc
euangelium pōt moraliter ſic exponi. Anima
infirma ꝓpter peccatū in infuſione diuini lumi
nis ſe febricitantē cognoſcit. i. infrigidatā per
defectū diuine dilectionis: ⁊ inflamatā eſtu car
nalis delectationis: que ſolū acqeſcens diuinis
viſionib⁹ ob meritum virtutum: ⁊ interceſſiōe
curat̄: ⁊ ſic ſurgens a peccatis exercitio virtutū
deo fit accepta. Fit aūt hec curatio per paſſionē
xp̄i omnibus generaliter: que preſeruat a rui
na: q̄n occaſio declinat̄ p fugā a mundi tumul
tu: aut ad penitentie deſertū: vbi ſalus inuenit̄
vnde pfectus effectus nō ſolū debet ſibi viue
re: ſed alijs ꝓficere p imitationis exemplū. Et
ſm hoc in euangelio occurrunt nobis quinq̄
ꝯſiderationes. Prima ꝯſideratio.

Rima ꝯſideratio eſt de occaſione ſa
P nationis. vbi ſunt due ꝯclōnes.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ ſumma gratia
que eſt ſm Aug. y poſ. vnio ꝑmiſſiue fuit oc
caſio ruine et peccati: Deus enim nouit de ma
lo maximū bonum elicere: q̄ꝛ lapſū luciferi ordi
nauit ad hominis creationē: lapſum hominis
ad chriſti incarnationem: quod ſupremum fu
it miraculū. vnde Augu. In rebus per tem
pus exortis iſta ſumma gratia fuit: a qua ho
mo in vnitate perſone coniunctus eſt deo.
Non. n. eſt magnū in artifice: ſi de bona ma
teria facit bonum artificiū: ſed de vili. ¶ No
ta ꝙ cum xp̄s fuerit iudex ſeculorum ꝯſtitut⁹:
ſm illud Johis. 3. Poteſtatem dedit ei iudi
cium facere: q̄ꝛ ⁊c. oportuit in opibus eius ſʒ
Criſo. pietatem miſeratōis ⁊ veritatem iuſti
tie relucere: qđ non fuiſſet ſine ꝑmiſſione hu
mane ruine. ¶ Patet de iuſtitia. Nā cū d̄s
ſit iuſtiſſim⁹: eiuſ iuſtitia nō manifeſtareat̄ ſine
pctō: cum eius iuſtitia hēat duplicem partem.
Una q̄ eſt punitio maloꝝ. Et alia q̄ eſt remu
neratio bonoꝝ. Et ꝑma ſine pctō eſſe nō pōt:
q̄ꝛ deus ſuꝑabundat in remunerando: non tm̄
in puniendo. ¶ Patet etiā de mīa: q̄ꝛ ſi pecca
tum nō eſſet: diuina mīa nō appareret: q̄ꝛ mi
ſericordia fit ꝯtra miſeriā: ⁊ miſeria nō eſt ſine
pctō: ſicut medicina nō eſt ſine egritudine.
Hanc mīam declarauit in maria magdalena
in publicano: ⁊ in latrone. Et h̄ eſt qđ dicit.
Surgens ih̄s de ſynagoga. q. d. ih̄s ꝙ̄tuʒ ad
incarnationem. Et ſurgens: declaratōe miſeri
cordie ⁊ iuſtitie. De ſynagoga. i. de eccl'ia ma
lignantium: punienda ſm iuſtitiam: ⁊ emen
danda ſm miſericordiam.

¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ ad hoc ꝙ aliquis curetur
de infirmitate ſpirituali: neceſſe eſt vt per gra
tiam ꝑuenientē diſponatur. ¶ Ratio eſt: q̄ꝛ
talis gratia eſt quoddā bonum donum: inui
tans hoīem ad maius bonū: q̄ꝛ eſt motus bo
ne voluntatis: quo deus nos ꝑuenit: vt de cō
gruo nos diſponamus ad recipiendū xp̄m. i.
vnctionem ſanatiuā morbi ſpūalis. ſ. pcti. vn
de bene dicit ꝙ̄dā eſſe gratiā miſericorditer
noſtram ꝯuerſionem ꝑuenientem: q̄ꝛ facit no
bis beneplacitum initians ꝯuerſionē. Intra
uit in domum ſy. Introitus iſte ſignificat do
ni gratuiti infuſionem: facientis in aīa ꝓpoſi
tum ſanctitatis. Et h̄ mediante fidei obīa incli
nante ꝯſenſum voluntatis cum tremore: ⁊ in
de addit. Domum. i. conſciā. Symonis. i.
obedientis. Et in h̄ figuratur ꝯuerſio volūta
tis praue: auerſe: ⁊ rebellis in deum.

Scđa ꝯſideratio.

Irca ſecundam conſiderationē ſunt
C due concluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ aīa dicit̄ infir
mari ad ſſ̄litudinē infirmitatis corporis. Tūc
aūt dicit̄ corpus eſſe infirmū: cum debilitatem
in executōe ꝓprie actōis pp aliam inordinatio
nem ꝑtium corporis. vñ membꝝ dicit̄ eſſe in
firmū: q̄n nō pōt pficere opatōē ſibi debitā:
ſicut oculus q̄n nō pōt clare videre. Sic ēt in
firmitas aīe dr̄: q̄n īpedit̄ in ꝓꝑa opatōe pp in
ordinatōē ꝑtiū ipi⁹. Sicut autē ꝑtes corpis
dñr eē inordiate: q̄n nō ſequūt̄ ordinē nē: ita ⁊
ꝑtes aīe dñr iordinate: q̄n nō ſubdunt̄ ordina
tioni rōnis. Rō aūt eſt vis regitiua ꝑtiū aīe.

Sic igitur quando voluntas quaſi extra ordi-
nem rationis effertur aliqua paſſione: per hoc
impedimentum preſtatur modo predicto.
¶ Scd̄a ɔclo eſt: ꝙ nulla ē infirmitas maior
q̄tuȝ iſta q̄ occidit aīam. Nā talis eſt vita aīe:
ꝙ nec angeli hoīes ⁊ demones oēs: non poſ-
ſunt vnā aīaȝ occidere q̄ eēt ſine corruptōe cul
pe. Quid igit̄ aīaȝ occidit niſi peccatuȝ: qꝛ aīaȝ
a deo ſeparat: q̄ eſt vita aīe p infuſionē gratie:
q̄ eſt calor ſpūalis. Calor. n. in corporalibꝰ ſpi-
rituȝ vitalē facit ſubſiſtere: ⁊ ipſa corpora leuia
facit. Cuȝ igit̄ pctīn mortale ꝓuat in aīa grē ce
leſtis calorē ipſam aīaȝ viuificantem: ⁊ ad cele
ſtia eleuantem: relinqtur ꝙ aīa predicto calore
deficientē ad mortē inferni ꝓfundat̄. Et h̄ eſt
ꝙ dicunt has duas ɔclōnes. Socrus aūt Sy
monis tenebat̄ magnis febribus. Socrus aūt
pōt ſignificare ɔſciaȝ hoīs q̄ ad introitū grē ſe
febricitantē recognoſcit ⁊ infrigidatā p defectū
diuine dilectiōis: ⁊ inflāmataȝ eſtu carnalis de
lectatiōis. Et magnis febribus. Nā ſicut q̄to
fuerit motus fortior paſſiōis ꝑter ordinē ratio
nis: tanto eſt maior infirmitas anime.

Tertia conſideratio.

t Tertia ɔſideratio q̄ eſt d̄ merito apo
ſtolice interceſſionis ibi. Et rogaue-
rūt illū ꝓ ea. vbi ſunt due ɔcluſiōes.
¶ Prima ɔclo eſt: ꝙ lȝ d̄s ꝓncipalr̄ ſit inuocā
dus. Quia illa bona q̄ ſunt nos ordinant in fi-
nem ⁊ etiam ipſum finem a ſolo deo dantur.
Tamen ſecundario. Cum propter peccata ad
deum accedere non audemus: poſſint inuoca
ri ſancti: vt det̄ fiducia pauidis: vt. ſ. illi q non
audent p ſe ipetrare nec poſſent: p idoneos im
petratores ſaltim deſiderata valeant obtinere.
Et h̄ vt in orantibus humilitas obſeruet̄: ⁊ in
ſanctis itercedētibus dignitas declaret̄: ⁊ ēt in
mēbris xp̄i caritas oſtēdat̄: ⁊ iferiora fiducialr̄
recurrant ad ſuperiora: ⁊ ſuperiora inferioribꝰ
liberaliter condeſcendant.
¶ Scd̄a ɔclo ē: ꝙ ieſus multos hȝ diſcipulos
ꝓ infirmantibus intercedētes. ¶ Primo in
q̄tuȝ ieſus d̄r veritas: diſcipuli eiꝰ ſunt ꝑdica
tores ⁊ doctores q itercedūt ꝓ nobis: q̄n docēt
veritatē vite ⁊ doctrine. ¶ Scd̄o inq̄tuȝ ih̄s
eſt caritas: q̄ eſt ſalus aīe ⁊ vnctio p quā exhi-
bent̄ opa ſatiſfactiōis ⁊c. Sic diſcipuli eiꝰ ſunt
recordatiōes maloꝝ q̄ ptulit ꝓ nobis ⁊ bn̄ficia
q̄ nobis ptulit. Hec itercedūt ꝓ nobis: q̄n ad
reamandū ipȝ nos ꝓuocant: qꝛ ſm̄ apoſtolum
ꝓus nos dilexit ⁊ tradidit ſeipſum pro nobis.

¶ Tertio ieſus inquantum eſt puritas: quis
puer: ſic hȝ diſcipulos cogitationes ⁊ affectio-
nes q ꝓ infirmo intercedūt: q̄n de grā aīe a d̄o
collata: cui nō debēt eſſe ingrati cogitāt. Cū be
neficiuȝ ab eo receptū recenſent: cū de eterna ſa
lute q̄ ꝓ meritis bonoꝝ opeꝝ eſt recipienda ꝑ-
tractāt. ¶ Quarto inq̄tuȝ ieſus eſt ſalutis de-
ſideriū: ſic diſcipuli eius ſunt ſtudiū veritatis:
⁊ exercitia pietatis: q̄ tunc ꝓ nobis intercedūt:
q̄n excludunt a nobis ſimulationē ſupſtitionis
⁊ auſteritatē: pp qd̄. 2. thi. d̄r. Exercitatio cor-
poris ad medicū valet: pietas aūt ad oīa vtil'e.
¶ Quito inq̄tuȝ ieſus d̄r opus fructuoſuȝ: p
qd̄ deus manifeſtat̄ iniuſtis: ſic diſcipuli eius
ſunt virtutes ⁊ eoꝝ opa ptinētia ad diſciplinaȝ
xp̄i. Unde aīa penitēs dicit̄ grē dono ⁊ virtuti
bus illuſtrata: ⁊ in eaꝝ opibus exercitata meri
to virtutū ⁊ beatoꝝ opeꝝ ɔfidit curari. Hij di
ſcipuli dn̄r itercedere cum ipſis appropinq̄tur
ad ih̄m: ɔformitate moꝝ ⁊ ꝟtutū. Nā efficaciꝰ
opibus q̄ȝ vocibus ſupplicāt. Et h̄ eſt qd̄ d̄r.
Et rogauerūt illū ꝓ ea. ſ. vt hȝ qd̄ dictū ē aīa a
noxijs pctōꝝ ſaluaret̄. Quarta ɔſideraꝰ.

c Irca quartā q̄ eſt de ſanatiōis execu
tione cum d̄r. Stans autē ſup illam
ſunt due concluſiones.
¶ Prima ɔclo eſt: ꝙ ſola gratia cauſat in aīa
executionē ſanitatis. Nā ſicut hō ſanus nō in
citat̄ a ɔtrarietate humoꝝ: ſpūȝ moleſtantium
Ita in grā exiſtens nō ingetat̄ ab ipugnationi-
bus paſſionū ipſuȝ vexantibus ad modum fe-
briuȝ ⁊ ab ira ⁊ ɔcupiſcētia. Uñ Yſa. 58. D̄r
de aīa ſeipſam ad gratiā diſponēteȝ. Tunc erū
pet q̄ſi mane lumē tuū. ſ. gratie. Et ſanitas tua
citius oriet̄. Hec. n. grā augetur p ſctōꝝ ipe-
trationē: qꝛ ſicut ſancti ipetrāt nobis veniam.
Habes exēpluȝ de multis i ſacra ſcriptura: ita
⁊ cū venia grām. Patet de Ihc'. Itē augetur
p angeloꝝ iterceſſionē q deſiderāt nos ꝓfice-
re donec attigamꝰ. Sicut ſanctus Michael d̄r
ſtare pro filijs populi ſui. Danie. 12.
¶ Scd̄a ɔclo ē: ꝙ grā in executione ſanitatis
ſpūalis anime: in aīa ɔficit triplex vnguentuȝ.
¶ Primū nāqȝ eſt pungitiuū dolorē faciens
qꝛ mouet ad ɔpunctionē. Hec eſt amara recor
datio peccatoꝝ. vñ aīa cū incipit cogitare vias
ſuas ɔgregat ɔteritqȝ in mortariolo ɔſcie mul-
tas ac varias ſpēs peccatoꝝ ſuoꝝ. Sacrificiuȝ
eſt deo ſpūs ſic ɔtribulatus. ¶ Scd̄m eſt tem
perantiū dolorē leniēs diue bonitatis intuitu:
ſcȝ meditatio beneficioꝝ dei. Hoc vnguentuȝ

eſt primo tanto ꝓcioſius: q̃to de nobilioribus
ꝯpoſitum eſt ſpeciebꝰ. Sic.n. vnguentũ illud
de diuinis beneficijs collatis humano generi
Felix q̃ ipſa ſibi ſtudioſe colligere: ⁊ añ oculoſ
mẽtis diḡ cũ grãꝝ actõe reducẽ curat. ℂ Ter
tiuꝫ eſt ſanatiuũ ⁊ morbũ expellẽſ: ⁊ iſtud ẽ mi
ſatiõis qꝺ alijs antecedit. Et h̄ eo ꝙ fiat de ne
ceſſitatibus paupeꝝ: ⁊ anxietatibus oppꝰſſoꝝ:
⁊ de ꝑturbatiõibus triſtiũ: ⁊ de culpis deliquẽ
tium: ⁊ poſtremo de oibus miſeꝝ erũnijſ etiã
ſi fuerit iniuria deſpicabiles videntur ſpẽs iſte
ſed etiã ſuꝑ oia aromata. vnguentuꝫ qꝺ ex eis
ꝯficitur ſanatiuũ eſt. Beati miſericordes: qm̃
ipſi ⁊c. Igiť multe miſerie collecte atqꝫ pietatis
intuitu iſpecte: ipſe ſunt ſpẽs ex quibꝰ vnguen
ta optima opponunť ad expellendas infirmita
tes ſpũales. Et h̄ eſt qꝺ dicit. Et ſtãs ſuꝑ illaꝫ
⁊ iuxta illuꝫ iacentẽ. Ecce diuina dignatio prõ
pta ad ſananduꝫ. Imꝑauit febri.i.infirmitati:
Et dimiſit eaꝫ. Ecce ſanatiõis veritas. Mora
liter nulluꝫ xp̄s ſanat: niſi ſub eo iacentem. i.ꝑ
timoreꝫ ⁊ reuerentiam ſe humiliantez. Eccľ.p̊
Timor domini expellit peccatum.

Quinta conſideratio.

q Uinta ꝯſideratio eſt de ſanitatis vti-
litate cum dr̃. Et continuo ſurrexit.
Ubi nota: ꝙ occupationes terrene:
inquantũ retrahunt nos a ſpũalibus ſtudijs ⁊
reuocant a virtutuꝫ exercitijs: cauſant i nobis
ſpũaleꝫ infirmitatẽ. Et ideo ad ꝓcauendũ cau-
ſationẽ huius infirmitatis: opꝫ ꝙ occupatiões
terrene deſinť. Hoc aũt fit ꝑ exercitia bonoꝝ
opationũ: que ꝑtinent ad aie ſanitatem: q̃ i vir
tute ꝯſiſtit. Et ideo grã cauſando in aia ſanita-
tem: ſeptẽ põit vtilitates: q̃ in euãgº exꝓmunť.
ℂ Prima vtilitas eſt: ꝙ aia in hac ſanatione
ſuſcitať a morte peccati. Naꝫ ſicut corpus per
aiam: ita aia ꝑ gratiaꝫ viuit. Et ideo ſicut diſce
dẽte aia corpꝰ moriť ⁊ adueniẽte viuificať: ita
aia ꝑ grãꝫ: ⁊ ad hoc ꝑtinet vt terrena deſideria
necanť: qꝛ talia morteꝫ faciunt ſpũaleꝫ. vnde dr̃
Continuo ſurrexit. Gloſa. Surgit q a terre-
nis deſiderijs ſe leuat: vt iã nõ cadat. Vñ coľ.
tertio. Si ſurrexiſtis cum chriſto ⁊c.
ℂ Secunda vtilitas eſt: ad ſuitiuꝫ dei: mem-
bra habilitare. Nã ſeruire deo ẽ excellẽtiſſime
dignitatis: qꝛ quanto aliqs ꝑ actus ſuos virtuo
ſos plus appropinq̃t deo: tãto maioris ẽ digni
tatis: ſed homo ꝑ ſeruitiũ diuinuꝫ maxime ap-
propinquat ad deũ: qꝛ ſeruire deo regnare eſt.
vnde ẽt dicitur. Et miniſtrabat illis. vñ Be-
da. Hec miniſtrat.i.membra que ſuiebant i ⁊
mundicie: ſeruiunt iuſtitie: ⁊ bonis operibus
Moraliter auteꝫ ꝑ hoc datur intelligi: ꝙ ante
curationeꝫ peccatorum nõ eſt gratum deo eius
ſeruitium. Et ideo ſtatiꝫ vt ſe curatũ ſenſerit ſe
totuꝫ diuinis ſuitijs mancipabit. vnde Ro.
octauo. Sicut exhibuiſtis mẽbra veſtra ſuire
imundicie ⁊ iniq̃tati: ita nũc exhibite mẽbra ve
ſtra ſeruire iuſtitie in ſanctificationem.
ℂ Tertia eſt oẽs participes facere merito paſ
ſionis xp̄i. Et hoc cũ diciť. Cuꝫ ſol occidiſſet.
Beda. Per occaſuꝫ ſolis mors xp̄i intelligiť:
q̃ erat generalis oibus equalr̄: ſiue bonis: ſiue
malis: ſiue diuitibus: ſiue pauꝑibus ſplendo-
rem ſuum ipartitur: niſi obiicere facientibꝰ: ſic
paſſio xp̄i oibus ꝓfuit ſufficienter ad ſalutem:
ſed nõ efficaciter hijs qui obicẽ poſuerunt. vñ
dicit. Cuꝫ auteꝫ occidiſſet ſol. Glo. Occaſus
ſolis.i.mors xp̄i eſt cauſa gnãlis ſanatiõis ani
maꝝ. vnde pſal. Qui ſanat ꝯtritos corde. Et
alibi. Qui ſanat oẽs infirmitates tuas. Glo.
Ex lãguore corꝑiſ multa ſuggerũtur aie carna
lia deſideria: ſed non eſt timendũ: qꝛ ſanat oẽs
infirmitates nõ fruẽdo blandis: non cedendo
aſperis. Oĩpotenti.n. deo nullus languor oc-
currit inſanabilis. Et ideo ſequitur. Oẽs q ha
bebant infirmos varijs lã. du.e. ad ieſum ⁊c.
Et ille ſu. manus ipo. Cõpaſſiõe motus cura
bat eos; oẽs ſufficiẽter; ſꝫ ꝓdeſtiatos efficacit.
ℂ Quarta eſt ab imundis cogitatiõibus ꝓſer
uatio. Cuꝫ diciť. Exibant aũt demonia. vnde
Beda. Viꝝ aũt a demonio liberatũ animam
ab imunda cogitatiõe purgatã intelligimꝰ: ꝓ-
pter qꝺ etiam poſſunt dici imiſſiões ꝑ angelos
malos: cogitationes male. Unde Ber. ponit
tres cogitatiões: de quibus multa ſollicitudine
cauere neceſſe ſit.
ℂ Quinta eſt qꝛ facit glozã mundi declinare.
Naꝫ oia in q̄bus mũdus gloriať: alienuꝫ eſt a
beatitudine: ſicut ſunt diuitie: honores: ꝑtãtes
⁊ vane glorie: qꝛ beatitudo nõ ſecuꝫ patiť malũ
ſicut faciunt iſta. ℂ Iteꝫ beatitudo ẽ per ſe ſuſ
ficiens. Huiuſmodi igiť multa deficiunt: pu-
ta: ſapia: bonitas: ſanitas: corporis perpetui-
tas. ℂ Itẽ beatitudo non cauſat alicui maluꝫ.
Hec auteꝫ patet in diuitijs: ꝯſeruať in maluꝫ
dñi ſui. Et ideo qꝛ in hijs nõ eſt beatitudo: in
eis non eſt gloriandum. vnde Bernar. dicit.
Fallax mundi gloria digne reſpuitur. Flos fe
ni eſt vapor ad modicũ parens: plus habẽs an
xietatis q̃ꝫ iocunditatiſ. Quid enim hic eſt niſi

labor ⁊ dolor ⁊ afflictio ſpiritus. vnde dicit. Et increpans non ſinebat ea loqui. Glo. Ut inquit nos ab alijs laudari de beneficijs nõ eẽ appetendum oſtenderet ꝓpter qđ etiam factis miraculis de loco receſſit.

¶ Sexta eſt cauere occaſione recidiui cum dicitur. Facta autē die ibat in deſertum locum. Et turbe re. eum. Licet longe grauius ſit peccatum: ꝙ poſt indulgentiaꝫ iteratur: q̃ꝫ ꝙ ꝑmo cõmittitur: quia poſt carnalia peccata dimiſſa: ſpiritualia vicia cõmiſſa animam pernicioſius vulnerant. Ihere. ſcđo. Quam vilis facta es iterans vias tuas. Et ideo ã recidiuo maxime eſt cauendum. Multos inſultus habẽt ſeruos dei: poſt ꝯuerſionem. Nam vitia que ante cõuerſioneꝫ pacem habẽt cum homine: qñ auteꝫ expelluntur acriori virtute conſurgunt ⁊ fiunt inimica conuerſo: que peccatori ꝓſpera blandiebantur. Et ſicut ante cõuerſionem ꝑcedit turba peccatoruꝫ: obijciens ne ad deum conuertamur: poſt conuerſionẽ ſeqtur: turba temptationum. Intelligenduꝫ ꝙ a recidiuo ad qđ ꝑ predictas impugnationes trahimur a duobus ꝓſeruamur. ¶ Primum eſt ꝙ tẽptatio dꝫ preſcindi ſtatiꝫ in principio: qꝛ ĩfirmitas in principio facilius remediatur. vnde Ihero. Impoſſibile eſt in ſenſu hominis non irruere cogitatuꝫ. Ille igitur laudatur ⁊ predicatur ſanctus: q ſtatiꝫ vt cepit cogitare allidit cogitans ad petram. i. xp̃m ſm ꝙ debet eam declinare ſeu fugere: ſicut homo ſapiens fugit vbi ſupare non poteſt: ⁊ hoc maxime circa vitiuꝫ luxurie docet ſeruari Aug. cui nõ eſt reſiſtendũ: ſꝫ fugiẽdũ.

¶ Septima eſt alijs exẽplo bone vite ꝓficere vnde dicit. Quia alijs ciuitatibus opꝫ me etiã euangelizare regnum dei. i. penitentiaꝫ. Ihero. Janua regni eſt penitentia cũ fide que operatur ſalutẽ. Ut ergo quis valeat alijs ꝓficere ad ſalutẽ. Ideo ſalutaris doctrina eſt a doctoribus virtualiter exemplata: vt nõ ſolum doceret: ſed etiaꝫ faceret: quia facta plus mouent q̃ꝫ verba. vnde apoſtolus ꝑme ad thi. 2. Prebe exemplũ bonoꝝ opeꝝ in doctrina: Iſta duo ſimul obuiant. ſ. doctrina ⁊ exemplũ: vt doctria ꝑ exempluꝫ bonoꝝ operum confirmetur: ⁊ ꝑ doctrinaꝫ homo ad bona opa excitet̃: perfecte ad deum redeundo. vnde Aug. in libro confeſſionum cap. ꝑmo. Ille liber Ciceronis q dicitur ortenſis exhortans ad phiaꝫ inuitauit ad te domine affectum meũ. Preces ac vota mea ⁊ vilui mihi omnis vana ſpes: ⁊ imortalis ſapientie habebam ꝯcupiſcentiaꝫ eſtu cordis incredibili: ⁊ ſurgere iam cepi vt ad te redirem. Ex quo ſequitur: ꝙ doctrina exemplificata per vitam perfectam: exordium eſt perfecte cõuerſionis: qꝛ dicit ꝙ mutaſſet affectum eius ad deum. Item eleuat deſiderium ad deum: qꝛ lauſ talis rapuit deſideria ⁊ vota beati Auguſt. ad deum. Quod nobis ⁊c.

¶ Feria ſexta dñice. 3. q̃dra. Sermo. 63.

Venit ieſus in ciuitatem ſamarie ⁊c. Johiſ quarto. Quia inter omnia alia que poteſt exercere vir perfectus in hac vita maxime meritorium eſt alios docere: ⁊ verbum dei predicare: cum hoc requirat in viro perfecto dulcedinem diuine contemplationis: qua ſpirituali illuſtratiõe hauriat qđ alijs proponat. Requirit etiam ſtrenuitatem actionis in verbo ⁊ facto: vt eius predicatio ſit efficax ⁊ virtuoſa. Unde Grego. ſuper Ezechielem. Uiri perfecti bona celeſtia que contẽplari poterunt fratribus enunciant. Eoꝝ quoque animos in amore ⁊ timore caritatis accendunt. Hijs pro mercede laboruꝫ promittitur vita eterna dicente domino. Qui metit mercedem accipit ⁊ congregat fructum in vitaꝫ eternam: vt patet in euangelio preſenti. Quod ſic moraliter poteſt exponi anima cuſtodia predeſtinationis preſeruatur habens ad penitentiaꝫ inclinationem percipiens efficaciam paſſionis chriſti. Dotata eſt naturali ratiõe lumine gratie eleuatur. Hanc gratia dei preueniens intrat ad diſponendum liberum arbitrium ꝑ cõtritionem. Et ideo illuſtratiões diuinas ⁊ monitiones ſecretas mittit tanquam diſcipulos in ciuitatem cordis: ad informandum populum cogitationum ⁊ affectuum de veritate ſalutis. Hec anima nundum iuſtificata: tamen iuſtificanda in corruptionibus vtitur ratione nõ ſpiritualiter: ſed vſu nature: ſcilicet voluptate: gratiam preuenientem iam ſentit adeſſe eiꝰ adhuc ignota ad inſtruendam eam: Ut petat aquam viuam: ideſt donum ſpiritus ſancti. Hec autẽ adhuc ceca miratur eum aquam viuam ꝓmittere cum careat inſtrumentis: Reputans euꝫ Jacob minorem: qui cum ſuis vſus eſt fonte illo. Ille vero oſtendit ei hanc aquam promiſ-

…eſſe ſpiritualem, ⁊ donum ſpiritus ſancti. …icit ꝙ hanc bibentes in eternum non ſitient …xime qui vtuntur ea ad bonum: vt ſancti: … ad malum more pecudum. Et ideo horta… eam intellectum rationalem promptius ad…ere ad contemplationem intelligentie ſpiri…us: ⁊ poſtponere ſenſualem: que iudicans …aliter ducit in errorem. Jam enim lumine …ie illuminata: beneficium dei ⁊ ſui negligē… recognoſcens: de modo ſatiſfaciendi inci…nueſtigare. Sed quia talis gratia maxime …ritur ⁊ infunditur verbo predicationis. …eo apoſtolos hortatur ad ſeminādū verbū …veritate doctrine ⁊ vite: vt ſic alijs ꝓficiens …ntēt per ſuū laborem ⁊ aliorum profectum eterne premiationem. Et ſm̄ hunc ſenſū …rrūt nobis in euangelio tres ꝯſideratiōes

Prima conſideratio.

Rima conſideratio eſt de predicationis oportunitate. Et circa hoc ſunt due concluſiones.

Prima cōcluſio eſt: ꝙ oportunitas rei ha… in quadruplici differentia. ¶ Uno mo…it neceſſitatem: ſine qua res eſſe non po… De quo gloſa ſuper illud pſalmiſ. Adiutor in oportunitatibus: id eſt in quo opus ē dulce. Auxilium ⁊ refrigerium eſt qđ in neceſſitate datur. ¶ Alio modo dicit quādam cōuenientiā doni. vnde glo. ſuper illud pſal. Jn tempore oportuno dicit. Petentibus ſalubriter q̄ doq; dare differt. Nam deus quaſi medicus egroto dat quod conuenit ⁊ quando conuenit ¶ Tertio modo dicit adiutorij exhibitionē de quo ad hebr. 10. Jnueniſti gratiam in auxilio oportuno. ¶ Quarto dicit quaſi amotionem impedimenti actionis. Unde de iuda dicitur. Matth. 26. Querebat oportunitatem. Glo. Qđ ſine turbis traderet eum: ſcilicet ipedientibus actionem contradictionis.

¶ Scđa ꝯcluſio eſt: ꝙ doctrina p̄dicatiōis hꝫ magnā oportunitatē in hac quadruplici differentia. Nā ipſa itroducit omne qđ bonū eſt ⁊ neceſſariū ad ſalutē. ¶ Jtē ꝯuenienter adiungit: ꝯueniens occaſionē mali. ¶ Jtem excludit ipedimentū boni. ¶ Jtē intellectū eleuat lumine quodā ſupernaturali. ¶ Primū p; de neceſſario ad ſalutē. Nā homo peccator indiget virtute gratuita: ſuperaddita virtuti nature quantū ad tria. ¶ Primo vt ſanet. Et ſecundo vt bonum ſupernaturalis virtutis opetur: qđ eſt meritoriū. Et tertio indiget auxilio diuino: vt ab ipſo moueatur ad bene agendū. Hec autem virtus ſupernaturalis eſt gratia q̄ concipitur ex auditu verbi predicati gratam faciens animā. ſ. cauſando in ea ceteras virtutes: quibus anima ſanatur: a morbo culpe: ⁊ et cū radix meriti a deo confertur: vt poſſint ſingula opera meritoria fieri: mouet ſemper ad bene operandū. vnde apoſtolus. Omnia poſſū in gratia que me confortat. Hec autem gratia eſt penitentia. Unde ſicut penitentia eſt virtus expulſiua peccati actualis animā deformantis ſic cū propriū ſit grãe reformare: dicitur gratia inquantū delet culpā deformantē ⁊ vulnerantē reſtituēs hominē ad priſtinū ſtatū Nā ipſa delet penam ⁊ culpam: ſi tanta ſit cōtritio in malo: quanta fuit delectatio in peccato ⁊ etiam gratuita que per peccatum erant perdita. Et hoc eſt quod dicit. Uenit ieſus: id eſt p̄dicatio ſalutaris. Jn ciuitate: id eſt in cor plenū cogitationibus ⁊ affectionibus. Que dicitur ſychar: qđ interpretatur penitens. vnde Augu. Penitentia eſt medicamētū miſeris: ſpes ſalutis: per quam peccatores ſaluantur: ⁊ deus ad miſericordiam prouocatur q̄ penitentia licꝫ a nobis ſit diſpoſitiue: tamen a deo eſt effectiue Jn cuius ſignū chriſtus p̄dicauit penitentiā in remiſſionē peccatoꝝ. Et ideo dicit. Juxta p̄dium: id eſt iuxta meritū. Qđ iacob. i. chriſtꝰ ſupplantator p̄ncipis tenebrarū. Dedit: id eſt perfecit per paſſionem. Joſeph: id eſt predeſtinato: q eſt filius dei: q etiā apponit vel augmētat hoc meritum virtuoſis operibus. ¶ Secundū eſt ſapientia infuſa per ſpiritum ſanctū ⁊ hoc in p̄dicatione doctrine ſalutaris. Cuius operationis eſt conuenienter precludere occaſiones mali: ⁊ hoc per cognitionē eiuſdē ⁊ recordationem. Nullus de peccato penitere poteſt: niſi cognoſcat. Nā cognitio turpitudinis ad fletū prouocat. Fletus deſidiā ſeculi paruipendere facit: ⁊ vitā beatam concupiſcere. Hoc autē facit ſapientia ſpiritualis que intelligitur per fontē. vnde dicitur. Jbi autem erat fons: id eſt ſapientia ſpiritualis infuſa per predicationem. Jacob: id eſt ille qui vitijs reluctatur De quo dicitur ſapientie. Et aqua ſapie ſalutaris potauit illū ⁊c. Unde ſapientia dicit q̄ſi ſapore virtutū condita. vnde Bernar. Jnueniſti ſapiam: ſi prioris vite peccata defleas ⁊c. ¶ Tertiū eſt excludens impedimētum boni ſalutis. Eſt aūt duplex impedimentū ſalutis. Unū eſt peccatū actuale: ⁊ nō eſt cōe oibus.

ſed tm̄ peccatoribus. Sed illud amouetur per
opera penalia pnie. Nam congruum eſt cum
peccator ſit pene debitor: q̄ merito per ipm̄ dꝫ
fieri redditio debiti. ſ. penā debitaꝫ ſuſtinēdo.
C Aliud autē impedimētum boni eſt peccatuꝫ
originale: ⁊ illud eſt cōmune omnibꝰ: et hoc q/
dem auferri nō potuit: niſi per eum cuius opa
tio in totā naturam potuit: ⁊ hoc ſolū ꝑtinet ad
xp̄m: qđ ſemel fecit per paſſionem. Unde ſm̄
Ambr. tantum fuit peccatū veſtrum: vt ſaluari
non poſſemus niſi vnigenitus dei filius mo/
reref ꝓ nobis debitoribus mortis. Et hoc eſt
qđ dicit̄. Ihs fatigatus ex itinere ſedebat ſic ſu
pra fontem. quaſi dicat ihs eſt penitens fatiga-
tus ex itinere: ꝓpter penalia opa ſatiſfactionis
ſedebat. ſ. perſeuerando Sup fontem. Hora
erat quaſi ſexta. Hora ſexta xp̄s paſſus ⁊c. Et
per horā ſextā contritio intelligit̄ meriti ſcaturi
entis de puteo voluntatis: ꝯformantis ſe volū
tati diuine: ſic vt recipiatur premium vite eter
ne poſt deletionēꝫ: vel ſolutionē debiti: qđ no/
bis oſtendit̄ verbo predicatiōis. Unde aplʼus
Nos aūt p̄dicamus vob xp̄m ⁊ hūc crucifixū.
C Quartum eſt eleuans intellectum lu̇ie ſup
nāli. Homo non pōt cognoſcere ea: q̄ natura
liter rōnem excedunt ſine auxilio gratie. Naꝫ
actus cuiuſcunqꝫ agentis creati depēdet a deo
q̇ꝫtum ad duo. C Uno mō q̇ꝫtum ab ipo hꝫ ꝑ
fectionem ſeu formā: ꝑ quaꝫ agit̄. C Alio mō
q̇ꝫtum ab ipſo mouet̄ ad agenduꝫ. Unaqueqꝫ
enim forma indita creatis rebus a deo hꝫ effi-
caciam reſpectu alicuius actus determinati: in
quantum pōt ſm̄ ſuam ꝓpriam virtutē. vltra
autem non pōt: niſi ꝑ aliquam formā ſupaddi
tam. Sic intellectus humanus habet aliquaꝫ
formam. ſ. ipſum intellectualē lumē ⁊c. Et ad
altiora vero intelligibilia intellectus humanꝰ
cognoſcere non pōt: niſi fortiori lumine fulciat̄
Sicut lumen fidei vel lumen gratie: inq̇ꝫtum
eſt nālr̄ ſupadditum. Et ideo ad cognitionem
cuiuſcunqꝫ veri indiget hō auxilio diuino: vt
intellectus a deo moueatur ad ſuum actum: ſꝫ
indiget noua illuſtratione in hijs que excedūt
nālem cognitionēꝫ. Et hoc eſt qđ dicit. Venit
mulier de ſamaria hauriens aquaꝫ. Hec mu/
lier eſt aia rōnalis. De ſamaria: adhibens. ſ.
cuſtodiam cordis. Eleuata lumine ſapie ſup/
nālis. Hec venit: per diligentem inueſtigatio
nem affectu mentis. Ad fontem: xp̄m in quo
ſunt infiniti theſauri ſapientie. Haurire aquā
ſapientie ſalutaris.

Secūa ꝯſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt de predicātis
ſagacitate: cuꝫ dicit ei ihs. Da mihi
bibere. vbi occurrūt octo documēta
C Primum documentum eſt: q̄ lꝫ deus vo/
luntate antecedente vult omnes hoies ſaluos
fieri: q̄ꝛ equalr̄ eſt ei cura de oibus: vt dicit̄ ſa/
pientie. 6. q̄ꝛ ex equali ſapientia ⁊ bonitate oia
adminiſtrat. Tamen voluntate ꝯñte vult ſolū
predeſtinatos ſaluos fieri: q̄ꝛ vult eis maius
bonum. Voluntas. n. dei eſt cā voluntatis in
rebus ⁊c. Ex hoc aliqua ſunt meliora: q̄ꝛ deuſ
eis maius bonum vult. vnde Aug. Omnia
enꝫ diligit deus que fecit: ⁊ inter ea magis di
ligit creaturas rationales: ⁊ poſtea q̄ ſunt mē-
bra vnigeniti ſui: ⁊ multo magis ipſum vnige
nitum ſuum. vnde dicitur. Dicit ei ihs. ſ. exci
citans mulierem petendo potum. Da mihi bi
bere: literalr̄ xp̄s petebat potum: q̄ꝛ ſitiebat.
Per eſtum diei ſitiebat etiam hoium ſalutem
Propter quod etiam dicebat pendens in cru
ce. Sitio: vbi Auguſt. Omnium fidem ſitie
qui pro omnibus ſanguinem fudit.
C Secundum documētum eſt: q̄ deus ad in
citandum hoiem ad ſuum beneplacitum inſtil
lat ſibi ſpeciales reuelationes. vidētes eius in
nocentiam: ſtatum gratie ⁊ peccati. Quibꝰ co/
gnitis habilitat̄ ad gratie receptionēꝫ. In hac
reuelatione peccata repreſentant ſe quadruplr̄
C Primo vt impeditiuū diuine gratie: quo
niam per ipſum anima ſpoliat̄ donis ſuperna
turalibus. C Secundo vt lucratiuum infini
te pene: q̄ꝛ pena condigna peccati mortalis eſt
gehenna inextinguibilis. C Tertio vt amiſ-
ſiuum glorie: q̄ꝛ nullus exñs in mortali pecca/
to hꝫ hereditatem in regno ⁊c. C Quarto vt
offenſiuum maieſtatis diuine: quia altiſſimuſ
odio hꝫ peccatores. Silr̄ aūt gratia econuerſo
ſe repreſentat q̄drupl̄r. C Primo vt viuifica
tiuum anime a morte. C Secundo vt excita-
tiuum a ſomno delectationis mundane.
C Tertio vt munitiuū ad modum armature
C Quarto vt fecundatiuum grē: ſingula ope
ra faciendo meritoria. Hijs enim conſidera/
tis vitando peccatum ⁊ amplectendo gratiam
habilitat̄ ad recipiendam influentiam ſpūaleꝫ
vnde dicitur. Diſcipuli autem eius abierant.
ſe anime infundendo. In ciuitate: ꝑ multitu
dinem imaginationū: cogitationum: ⁊ affectio
num. Ut cibos emerent. i. fidem vel ſalutem
animarum ꝓcurarent: que eſt cibus dei.

¶ Tertium documentū eſt: q̄ lz in cognitiōe ſpūalium ducamur p tpaliū manuductionem tn̄ talis cognitio nō eſt pfecta. Nō.n. eſt ſuffici ens ꝯparatio rez mālium ad imaterialia ſm̄ ſili tudinē. Unde ipoſſibile ē lumie māli ad ima/ terialē celeſtiū ꝯtēplationē excitari niſi ſm̄ ſe māli manuductiōe ducat̄ tn̄ impfecte. vnde pp impfectā ſilitudinē rez viſibiliū ad inuiſibilia nōdū illuminata. Dicit ei mulier. Intelligens xp̄i petitionē de corporali potu: lz etiā occaſiōe mālis potus voluit excitare eam ad potū ſpūa lem. d. Quō tu cū iudeus ſis petis a me potū? quaſi di. Potus carnalis voluptatis ſm̄ car/ nis legē eſt mihi notus. Sed tu cū ſis iudeus hn̄s legē mecū diſcrepās. Bibere a me petis: q̄ ſū mulier ſamaritana. Forte ē tibi ali⁹ potus melius te ſatiās. Nō.n. coutunt̄ iudei ſamari tanis. Et iō non licet eis eundē bibere potū. vnde glo. Mulier neſciēs quē potū petierat ab ea: opponit ſe eſſe de alienigenis vaſculis: quoꝝ etiā ꝯuerſatiōe nō vtunt̄ iudei: ſed ihs q fidem petebat ſpūm ei dare cupiebat.

¶ Quartū documentū eſt: q̄ hoc donū ſpirit⁹ ad qd̄ hanc mulierē excitauit eſt valde effectū ſalutis. Nā ad h̄ vt aliqd ſit effectum tria debz hr̄e. ¶ Primū ex parte dantis potentia. De us.n. eſt potentiſſimus. Nouit.n. cui ⁊ q̄ndo debeat dare: ⁊ cui non: ⁊ cui ſubſtrahere: ⁊ eſt etiā liberaliſſimus. Ipſe.n. dat̄ oibus ⁊ nulli ipropat. vnde dicit. Si ſcires.ſ. liberalitatem ſue donationis q̄ eſt ſpūs ſanctus. Et qs eſt: ⁊ cuius potētie eſt ⁊c. ¶ Scdm̄ ex parte peten/ tis indigentia. Tu forſā petiſſes. Dicit forſā ꝑpter flexibilitatem liberi arbitrij. Deus eniz vult nos petere q̄r indigemus: ⁊ vt deſideriū noſtꝝ impleat̄. ¶ Tertiū ex parte doni ſuffici entia. vnde dicit. Aquā viuā. Hec.n. eſt ſuffi ciens ad purgandū. Aqua.n. gratie eſt culpe purgatiua. Eccleſi. 36. Effundam ſuper vos aquam mundam.

¶ Quintū documentum eſt: q̄ ieſus ab hac muliere petens potū aque.i. ipletionē legis tā/ quā meritoriā ſalutis: ⁊ nunc pmittens donū gratie dubio pbabilitatis eā implicat. Et hoc vt ſic citius ingrendo ad apicē veritatis pueni ret. Unde hec mulier audiens tantā efficaciā aque pmiſſe: opinat̄ efficaciā legis eſſe repro/ batam ⁊ admiratur: pbabili dubitatione argu ens: Tu pmittis efficaciā meriti: vel tale reci pies de lege ſcripta vel alibi: non de lege: q̄r eſt magne pfunditatis ⁊ auctoritatis: q̄r a ſpiritu ſancto: ⁊ delectabilis ſuauitatis: ⁊ ſecūde veri/ tatis: talem auctoritatē nō habes. Unde igitur aqua gratie quā pmittis hz efficaciā: ⁊ hoc in nuitur cū dicitur. Dicit ei mulier. Dn̄e neqz in quo haurias habes. q. d. Non habes intel/ lectus ſublimitatē: nec ſpūs ſancti auctoritatē. Miror igit̄ vnde habes aquā viuā ⁊ gratiam Quotienſcunqz.n. tranſcendentiū rez notitia in mentē venerit: totiens facit admirationē cō ſurgentē qn̄ effectus ſunt manifeſti ⁊ cauſa oc culta. vnde puteus eſt lex ſcripta. Eſt altus: p funditate. Eſt.n. magna auctoritate: q̄r fons ē a patre iacob.i. a ſpiritu ſancto: q ſupplantator eſt inimici. Habet etiā delectabilē ſuauitatē. Pſal. Quā dulcia faucib⁹ meis ⁊c. vn̄. Ipſe ex eo bibit ⁊ filij eius ⁊ pecora. Eſt etiā ſecun da vbertate: q̄r non ſolum ſapientibus: ſed etiā inſipientibus dat̄: q̄r biberūt etiam pecora. vn de Orig. Myſtice fons iacob ſcriptura dicit̄: in qbus inſtructi bibunt: vt iacob ⁊ filij ei⁹ ſim plices bibūt more pecudū: ꝯcludit q̄r iacob ma/ ior te eſt: ⁊ ꝯtentus erat informatiōe legis.

Scdz eius argumentū eſt: Precepta ſunt d̄ lege ſcripta: que ſunt ita vtilia q̄ ſine eis nō po teſt haberi vita: qd̄ notatur cū dr̄. Patres ve ſtri in monte hoc adorauerunt: per montē alti/ tudo meriti p̄ceptoꝝ intelligitur: ⁊ vos dicitis meritum ꝯſiſtere in gratia ſpūs. vnde ſequitur Et vos dicitis: q̄r in iheroſolymis eſt locus vbi opz adorare: ideſt i ſpiritu pacifico vnico grā dei. Nam iheroſolymis pacis viſio dr̄. Unde in pace factus eſt locus eius. Sz quomodo po teſt hoc ſtare. Cum patres in lege contenti fue runt te potiores?

¶ Sextum documentū eſt: q̄ ieſus magis ex citans eā ad credendū: dubiū remouēs: rn̄dē do ad obiecta oſtēdit ei veritatē. Unde ſz Au guſ. Licet dubites qualr̄ intelligi debeat illud apoſtoli: Lr̄a occidit: ſpūs viuificat. Secūda cor. 4. Tn̄ vera ſponſa xp̄i ſcire dz qd̄ diſtet in ter lr̄ā ⁊ ſpūz: que duo alio modo dn̄r lex ⁊ gra tia. Non.n. fructus eſt bonus qui de caritatis radice non ſurgit. Si vero adſit fides operans p dilectionē fit delectatio: que nō lr̄e: ſed ſpirit⁹ bonum eſt. Lr̄a.n. ſine adiuuante ſpiritu occi/ dit: cū vero adeſt viuificans ſpūs. Hoc ipſum intus ꝯſcriptū facit diligi: qd̄ foris ſcriptū facit timeri. Et hoc eſt qd̄ dicit. Omnis qui bibit ex aqua hac ſitiet iterꝝ. Ratio. q̄r habet cauſā tē/ poralē ⁊ deficientē: Sz q bibit ex aqua quā ego dabo nō ſitiet in eternū: cū habeat cauſā per

petuam ⁊ indeficientem ſcilicet ſpiritū ſanctū.
Ubi innuitur perfectio aque gratie in compa-
ratione ad aquam legis: quia oppoſita iuxta ſe
poſita magis eluceſcunt. Naꝫ aqua gratie ex-
cedit aliaꝫ in quinque. ¶ Primo quia habet
ſingularem effectum: quia ſatiat appetitū. Et
ideo qui biberit ex ea non ſitiet in eternum.
¶ Secundo habet ſingularem ortum: quia a
fonte vite oritur. vnde dicit. Quam ego dabo
ei: quaſi diceret. Hec aqua a me orit̄. ¶ Ter-
tio habet ſingularem motum: quia moueṫ ſur-
ſuꝫ. Et ideo dicitur aqua ſaliens. ¶ Quarto
habet ſingularem ſitim: ⁊ ideo dicitur ꝙ qui bi
berit ex ea fiet in eo fons ⁊c. Quia aqua gra-
tie intra animam eſt. Et ideo ſequitur ꝙ non
poteſt ſitire terrena. ¶ Quinto habet ſingula
rem fructum: qui eſt vita eterna. vnde. Saliet
in vitam eternam. Aqua auteꝫ legis non exti
guit ſitiꝫ. Quia qui biberit ex ea ſitiet iterum.
Item oritur de fonte iacob: ſcilicet de lege. Itē
moraṫ deorſum. Item eſt extra animā: ⁊ ideo
non extinguit. Sed quomodo intelligit̄ illud:
Qui biberit ex hac aqua: non ſitiet in eternū.
Cum dicatur eccleſi. tertio. Qui biberit me
adhuc ſitiet? Dicitur ꝙ res corporalis aliter ḋ
generare ſitiꝫ: ⁊ aliter res ſpiritualis: quia hec
habita non cauſat ſitim ſuiipſius: ſed alterius.
Iſta vero tollit ſitim alterius rei: ⁊ cauſat ſitiꝫ
ſuiipſius. Ratio eſt. Naꝫ res temporalis an
tequam habeatur: magis precij eſtimatur ⁊ ſuf
ficiētis: ſed habita: quia nec tanta: nec ſufficiēs
inuenitur: ad anime deſideriuꝫ quietandum:
ideo ⁊c. Sed ad aliud appetendum mouetur.
Res vero ſpūalis nō cognoſcit̄ niſi cuꝫ habe
tur. Et ideo cum habeṫ: delectat affectuꝫ ⁊ mo
uet deſideriuꝫ non ad aliud appetendum: ſꝫ ad
ſeipſaꝫ pfectius habendam. vnde: Qui bibunt
me. ſ. impfecte. Adhuc ſitient. ſ. pfectionē. In
vita. n. pſenti nunq̄ꝫ deſiderium qetat̄: qꝛ eiuſ
quietatio ad vitaꝫ futurā reſeruaṫ. Mat. Bea
ti qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſtitiā. Et ideo ſeqnit̄.
Dicit ei mulier. Da mihi hanc aquā: vt non ſi
tiaꝫ: neqꝫ veniā huc haurire. q. d. ſm Augu.
Duplici neceſſitate teneor. ſ. ſitis ⁊ laboris.
Erat. n. illuminata a dño. Dicit igitur. Crede
mihi mulier. Ubi euacuat meritum legis i lr̄a
⁊ extollit meritum ſpiritus ⁊ grē. Quia venit
hora: quando neque in monte hoc: neque ihe-
roſolymis adorabitis patrem. Adorari eſt me
reri: quaſi diceret. Q̄ꝺ veniente tempore gra-
tie: ꝙ per chriſtum iniciat̄. Nullum meritum
erit niſi per gratiaꝫ: ⁊ ideo dicit. Vos neſcitis
quid adoratis: nos autem adoramus qꝺ ſcim⁹.
Loquēs in pſona xp̄ianorum. Quia ſalus. ſ.
meriti. Ex iudeis eſt. ſ. ex ꝯfitentibus xp̄m eſt
acceptuꝫ. Sed venit hora ⁊ nunc eſt. ſ. meriti
ſcilicet poſtq̄ꝫ ego incarnatus ſuꝫ. Quando ve
ri adoratores. Non in cerimonijs ⁊ figuris.
Adorabunt patreꝫ. ſ. xp̄ꝫ: q nos ſanguine libe
rauit: non dn̄ꝫ vt ſerui. In ſpiritu. Aug. Quia
deus eſt ſpiritus. De veritate fidei: vel. In ve
ritate. i. ſine fictiōe vt ypocrite. Vel in verita-
te: vt ſm Criſo. Non tpalia ⁊ caduca: ſed ſalū
ti neceſſaria petanṫ. Nā ⁊ pater tales querit. ſ.
acceptat: qꝛ ſpūs eſt deus non corpus. Igitur
q vult ſibi aſſimilari: dꝫ ⁊ ſpiritu adorare.
¶ Septimuꝫ documentū eſt: ꝙ ad pfectaꝫ fi-
deꝫ non ſufficit aſſenſus voluntatis: ſed etiam
ibi regritur ratio ⁊ itellectus: qbus diſcutiātur
credēda. Aug. Quis. n. nō videat pus eē re-
cogitare q̄ꝫ credere. Nullus. n. credit niſi pus
cogitet eſſe credendū. Quāquaꝫ ⁊ ipſuꝫ crede-
re nihil aliud ſit: q̄ꝫ cū aſſertiōe cogitare. Hoc
auteꝫ ptinet ad intellectum ⁊ rationē: vt intelli
gendo diſcutiat: ⁊ voluntati oſtēdat: qꝛ volun-
tas nō ferṫ niſi in obiectuꝫ a rōne pꝛeſenſum.
vnde dicit. Voca virum tuum. i. intellectum ⁊ ra
tioneꝫ ad opeꝝ diſcretionē. Nam ſm Augu.
Uir iſte intellectus eſt: qr volūtas ꝯcepit ab in
tellectu mouēte eā: ⁊ ita voluntas eſt: ſicut mu
lier. Ratio vero mouēs voluntateꝫ: quaſi vir
eius. Quia igit̄ voluntas prōpta erat ad recipi
endum: ſed nō mouebaṫ ab intellectu ⁊ rōne.
Vt ſpūalr̄ hoc intelligeret: ſed ſenſibilr̄ deti-
nebatur. Ideo dicit. Uade voca virum tuum
ideſt intellectum: quo ſpiritualiter intelligas:
quod modo carnaliter ſapis.
¶ Octauuꝫ documentū eſt: ꝙ nō pōt fieri vera
illuminatio fidei: niſi pmo ſenſualitas reſtrin-
gatur. vñ ꝯtingit q̄nq̄ꝫ rōne errare in ſenſibili
bus. vnde Ber. rn̄dit. Nō habeo viꝝ. i. in-
tellectuꝫ regentē: ſed adulteꝝ pdentē. ſ. p erro
res. vnde vir illegittimus eſt itellectus errans
a quo aīa non regit̄: ſed pditur ſm Aug. Nā
cū aīa cepat eſſe capax ratiōis: aut a ſapiēte mē
te regitur: aut ab errante. vñ dixit ieſus. Be-
ne dixiſti: non habeo viꝝ. Quinqꝫ. n. habui-
ſti: ⁊ hic quē habes non eſt tuus vir. Myſtice
auteꝫ quinqꝫ viri ſunt quinqꝫ ſenſus. Q̄ꝺ aūt
legittimi dicti ſunt ſm Aug. Ideo eſt: qꝛ a deo
facti ſunt ⁊ anime donati. Aīa autem anteq̄ꝫ
poſſit vti mente ⁊ ratione vtit̄ ſenſibus carnis

Uir aūt illegitimus eſt intellectus errās. Un
de ad oēm operationē vocanda eſt diſcretio in
tellectualis: qꝛ ipſa eſt mater virtutum: ſꝫ dimit
tendus eſt vir ſenſitiuus .i. quinqꝫ ſenſus ⁊ eo
rum motum ⁊ inſtinctuꝫ penitus dimittas: qꝛ
ſm apoſtolum ſpiritu eſt ambulandū: ⁊ deſide
rium carnis: ⁊ ſenſibilitatis nō eſt perficiendū
Et ideo dicit. Domine vt video ꝓpheta es tu
a quo oſtendit ſm Auguſti. Quia intellectus
ad eam venerat non tamen ꝑfecte: qꝛ percepto
modico lumine: obliuiſcitur oīum mundanoꝝ
ſed de ſola doctrina ſollicitatur. Et ideo dicit.
Scio qꝛ meſſias veniet. quaſi. d. Ego iſta per
fidem perfecte capere non potero: ſed veniente
meſſia: tunc omnia ſciemus iſta: ⁊ ſic ſm Au-
guſti. Sciebat quis eam docere poſſet: ſed ta-
men docentem non agnouit.

Tertia conſideratio.

Tertia conſideratio eſt de predicatio-
nis vtilitate: que fuit ſamaritanoꝛuꝫ
conuerſio cum dicitur. Ego ſum qui
loquoꝛ vobiſcum: vbi occurrūt. 8. documēta.
¶ Primum eſt: ꝙ ſicut deus miraculoſe ali-
quid ſuꝑnaturaliter in rebus coꝛpoꝛeis operat̄
Ita etiam ſuꝑnaturaliter ⁊ preter oꝛdinem mē
tes aliquoꝛum in hac carne viuentiuꝫ: ſed non
ſenſibilibus carnis vtentium: vſqꝫ ad viſionē
ſue eſſentie eleuat. Auguſtinus. Mentis hu-
mane acies in tam excellenti luce non figitur.
niſi per iuſtitiaꝫ fidei emundetur. Et ideo red
dit etiam hoīem impeccabilē. Nā cum diuina
eſſentia ſit ipſa beatitudo. Hoc modo habet ſe
intellectus videntis diuinam eſſentiaꝫ: ſicut ſe
habet quilibet homo ad beatitudinem. Mani
feſtum eſt: ꝙ nullus homo poteſt per volunta
tem a beatitudine auerti. Naturaliter eniꝫ ⁊ ex
neceſſitate vult homo beatitudineꝫ: ⁊ fugit mi-
ſeriam. Unde nullus videns deum per eſſen
tiam poteſt voluntate antecedente auerti a deo
quod eſt peccare. Et propter hoc omnes vidē
tes diuinam eſſentiam: ſic in amoꝛe ſtabiliun-
tur: ꝙ in eternum peccare nō poſſunt. Et ideo
petit Pſal. dicens. Oſtende faciem tuam ⁊c.
Gloſa. Ipſe ſolus eſt qui ab infirmitate libe-
rat homines. Tu ergo deus ꝯuerte nos auer
ſos a te. Aliter non conuertimur: niſi tu facias
⁊ oſtende faciem tuam ⁊ illumina famulum tu
um nube carnis velatum: ideſt filium tuum: q
eſt imago tua. Prius enim deus conuertit: ⁊
tunc oſtendit lumen pietatis: nos inſpiciendo
ſaluat. Naꝫ conuerſos ſolet deus reſpicere: in
cuius figura dicit. Ego ſum qui loquoꝛ: quaſi
diceret. Meſſiam queris: ego ſuꝫ chꝛiſtus: qꝛ
ſingulariter pꝛe participibus meis vnctus.
vbi gloſa. Ego ſum quem expectas futurum:
veniſſe agnoſce: ⁊ adducto tecum viro: qui te
regat: que fidei ſunt neceſſaria: diſcere laboꝛa:
Unde quia ſciebat quis poſſet eaꝫ docere: ⁊ cū
eum iaꝫ docentem non agnoſceret: digna erat
vt ſe ei manifeſtaret.
¶ Secundum documentum eſt: ꝙ bona con-
uerſio tria amplectitur. ¶ Primum eſt diſpli
centia ⁊ deteſtatio peccati. vt videlicet quantuꝫ
homo delectatus eſt in bono commutabili in-
oꝛdinate contra deum: tantumqꝫ habeat dete-
ſtationem peccati. Ihere. 25. Conuertimini a
via veſtra peſſima. vnde dicitur. Qd relique-
rit ydriam ſuam: ⁊ curam ⁊ ſollicitudinem ſe-
culi: qua ſenſus ⁊ cogitatio diſtrahuntur: vt ho
mo non valeat defectus conſiderare: ⁊ de eis
diſplicentiam habere. ¶ Secundum eſt dile-
ctio ⁊ affectio ad deum. Et ratio eſt. Quia cuꝫ
bonum in communi ſit obiectum voluntatis:
hoc autem appꝛehendit ſub ſe: bonum exiſtenſ
⁊ apparens. Sicut igitur homo inoꝛdinate de
lectatus eſt in bono apparenti: ſic modo in ple
naria conuerſione dꝫ delectari in bono exiſtē-
te. Sic autem conuertendo ad deum: ipſe ad
nos conuertitur per amoꝛem ⁊ dilectionem.
Unde Zacharie pꝛimo. Conuertimini ad me
⁊ ego conuertar ad vos. vnde dicitur. Veni
te ⁊ videte hominem. Non dicit credite: quia
nouerat: ſi guſtarent ſolum de eodeꝫ fonte hec
eadem faterentur. Quia ſꝫ Criſoſtomū. Ani
ma diuino igne iflammata ad nihil reſpicit ni
ſi ſolum ad eam que detinet flammam. Nun-
quid ipſe eſt chꝛiſtus? Quaſi di. Chꝛiſtus q
futurus expectatur adeſſe videtur. ¶ Tertiuꝫ
eſt deſiderium trahendi omnes ad dei dilectio
nem. Nam gratia diſponens hominem ad cō
uerſionem cauſat in eo habitum caritatis: quo
mediante in eo non ſolum diuinum perficit be
neplacitum ſibi viuendo: ſed alijs proficiendo
Nam ipſa caritas eſt habitus quo diligitur de
us: ⁊ quo volo alium diligere deū: Sed qꝛ ca-
ritas tendit in alterum: nullum excludēs: ideo
affectu charitatis conuerſus per gratiam: vult
omnem hominem deum diligere: ⁊ ad ipſum
pertingere. Et ideo etiam omnia que impe-
diunt nititur auferre: ⁊ premunire: vt poſtpo
nat. Et ideo non ſolū relinquit ydriam: id
eſt concupiſcentiam inclinans ad malum.

ſed abijt in ciuitatē: ⁊ dixit illis hoībus: Glo.
verbo dei cognito: illud vehementer ciuitati-
bus annunciare deſiderat. vnde ipa quaſi te-
nuit locū apl'i reſpectu ciuium: q2 ſm Criſo.
ſic apli vocati deſerūt retia: ita h dimittit ydriā
⁊ euangeliſtaꝝ opus fecit relinquens exēpluꝫ
pdicationibus pus dimittere curā ſecularium
negocioꝝ. Et nō ſolum vnum tm̄ vocat: ſꝫ ci-
uitatem integrā: volens oēs ſaluos fieri: ⁊ ad
agnitionē dei puenire. Prudenter. n. pcedit
iſta mulier. ¶ Primo. n. vocat xp̄m hoiem:
ne ſi diceret eum xp̄m: iraſcerent auditores: ⁊
nollent exire. Non tm̄ totalr ſiluit: ſꝫ quaſi du-
bitatiue pponit: ⁊ ſic eius ſermonē acceperunt.
vnde ſequit. Exierunt aūt de ciuitate illa mul
ti: ⁊ ve. ad xp̄m. In quo docemur: ꝙ ſi ad xp̄ꝫ
ire volumus: opꝫ nos ciuitatē exire. i. amoreꝫ
carnalis cupiditatis. He. 13. Exeam⁹ ad euꝫ
extra caſtra.

¶ Tertium documentum eſt: ꝙ hec cōuerſio
q̄ fit per cognitionem vel dilectionē dei: meri-
toria eſt p gratiā: que cāt in aīa virtutes: qbus
ſingule opationes perficiuntur. ¶ Ratio eſt.
Nam gratia cum ſit radix meriti: a deo ꝯfert:
ſic vt poſſint ſingula opa meritoria ab hoīe p-
fici. Hoc autē fit ſolum p virtutes: qbus ſicut
habitibus exit in opa virtuoſa. Ideo deus ꝯfe
rendo gratiā cauſat virtutes in aīa: qbus opa
meritoria perfici poſſunt. vnde apl's. Omnia
poſſum in gratia: q̄ me ꝯfortat. vnde ſequitur
Et ꝯtinuo venerunt diſcipuli eius. Virtutes
dicunt diſcipuli: q2 ordinant hoiem ad deum:
vel xp̄i doctrinam. vnde lꝫ deus de potētia or
dinata nullum acceptet niſi per gratiā. De po
tentia tamen abſoluta poſſet quenlꝫ hominē in
puris nālibus acceptare ad vitā. vnde ſequit.
Et mirabant: q2 cum muliere loquebat: eam
in puris nālibus acceptando: tamen eius gra
tia eaꝫ puenit. vnde ſm Criſo. mirabant: nō
malum ſuſpicabant de tanta xp̄i manſuetudi-
ne: ꝙ cum muliere aliena. ſ. a fide ⁊ gratia: ſic
humilr ꝯferebat. Nemo tamē dixit. Quid q̄-
ris aut quid loqueris cum ea? ſcientes ſm po
tentiam abſolutaꝫ eam in puris nālibus poſſe
acceptari ad vitam eternam.

¶ Quartum documentum eſt: ꝙ ſpūalis mā
ducatio ⁊ refectio xp̄i eſt ꝯuerſio ⁊ ſalus aiaꝝ:
quas ſibi dum conuertunt incorporat. vnde ſi
cut pctōres ſunt cibus diaboli: ſic penitentes
ſunt cibus xp̄i. vnde xp̄s reficit: quando vere
penitentes ⁊ a malis opibus quieſcētes: incor
porare delectant. Et h quando non vnus: ſed
plures conuertunt. In cuius ſignuꝫ quādoqꝫ
cum iniuſtis veſcebat: vt eos ad iuſtitiā ꝯuer-
teret: aliqn̄ cum pctōribus: vt eos ad pniāꝫ du
ceret: aliquādo cum iuſtis vt eos in iuſtitia ſo-
lidaret: aliqn̄ cum ypocritis vt eoꝝ ſupſtitionē
argueret. vnde ſequit. Interea. i. inter receſ-
ſum mulieris ⁊ aditum ſamaritanoꝝ rogabāt
eum dicentes. Rabbi manduca: arbitrantes
aptum eſſe xp̄s: q2 fatigatus erat ex itinere.
Ille aūt dixit eis: informans eos ad ꝯtemptū
refectionis carnis: ⁊ ad deſiderium refectiōis
ſpūalis: ⁊ dixit eis. Ego cibum hēo manduca
re: quem vos neſcitis: q̄ſtum ad deſideriū no-
tans noſtrā ſalutem ſibi refectionem. Et ſeqt.
Quem vos neſcitis. i. nō capitis. Dicebāt g̃.
Nunqd aliquis attulit ei manducare? Nam
xp̄s ſm glo. recepit ab alijs cibos: vt afferen-
tes meritum ꝯſequerent: ⁊ diſcipuli pauperta
tem nō erubeſcerent. vnde dn̄s audiens cogi
tationes diſcipuloꝝ: inſtruit eos magis dicēs
Meus cibus eſt vt faciā voluntatem eius: q
miſit me: vt pficiaꝫ opus ei⁹. Glo. Volūtas
patris dei eſt: vt credamus in eum: ⁊ in filiuꝫ
quem ipſe genuit. Opus patris eſt noſtra ſa-
lus: quam ipe filius p mortem ⁊ ſuā paſſionē
nobis procreauit. Prime Thimoth. 2. Vult
omnes ſaluos fieri ⁊c.

¶ Quintum documentuꝫ eſt: ꝙ lꝫ conuerſio
ſit effectiue a gratia dei: eſt tamē diſpoſitiue a
libero arbitrio eligente. Ratio eſt. Ex h enīꝫ
liberi arbitrij dicimur: ꝙ poſſumus vnum re
cipere alio recuſato: quod eſt eligere. Et ideo
nām liberi arbitrij ex electione cōſiderare opꝫ.
Ad electionem aūt ꝯcurrit aliqd ex pte cogni-
tiue virtutis: ⁊ aliquid ex parte appetitiue.
Ex pte cognitiue requirit conſiliuꝫ: per quod
dijudicat quid ſit alteri pferendum. Ex parte
autem appetitiue requirit ꝙ apprehēdendo ac
ceptetur illud: quod per ꝯſilium dijudicat. Et
ideo in. 3. ethi. libeꝝ arbitrium vocatur deſide
rium conſiliabile: q2 ppriuꝫ electōis eſt id: qꝺ
eſt ad finem. Hoc aūt inq̄ſtum huiuſmodi hꝫ
rationem: q2 dicit vtile: pꝫ cum bonum ſit ob-
iectum appetitus: ꝙ conuerſio ſit a libero arbi
trio diſpoſitiue eligente. vnde ſequit. Nonne
vos dicitis ꝙ adhuc decē menſes ſunt: ⁊ meſ-
ſis venit? Glo. Vocat mentes ſamaritanoꝝ
diſpoſitas ad recipiendum verbum dei regio
nes dealbatas. Sicut. n. ſpice cuꝫ dealbate fu
erint: parate ſunt. Ita ⁊ hij parati erant. Et

ideo hortatur ſuos diſcipulos ſm glo. dicens. Ecce dico vobis leuate oculos veſtros: ⁊ vi/dete regiones: q2 iam albe ſunt ad meſſe3: quaſi dicat adiuuate per p̄dicationes ad implendū voluntatem patris: q2 parata eſt meſſis. Uidete gentes facile credētes. Albe ſunt ad meſſe3 Glo. Tranſacta hyeme infidelitatis: adeſt calor fidei: ⁊ parata ſunt corda: vt opera iuſtitie ex eis colligatis.

¶ Sextum documentu3 eſt: ꝙ doctores fidei ſunt apud deum magni meriti: q2 illa que do/cebant: etiā exemplo exhibebant: q2 facta plus mouent: ꝗ̄ verba. vnde apl's ad Titū. Pre/be exemplum bonoꝝ opum in doctrina. Iſta duo. ſ. exempla ⁊ doctrina obuiant: vt doctri/na p exempla bonoꝝ opeꝝ cōfirmemur: ⁊ per doctrinā homo ad bona opa excitetur perfecte ad deum redeundo. vnde ſequtur. Et qui me/tit mercedem accipiet. Glo. Prophe ſeminauerunt: ⁊ apl'i illud meſſuerūt. Predicatio tamen aploꝝ ſeminatio dici pōt ⁊ meſſis. Meſſis qdem reſpectu pphaꝝ: quia ſm Orige. in qual3 facultate illi ſeminant: q p̄nᵃ tradūt. Sicut. n. ſemen virtual'r eſt tota arbor: ita ſcientia tota virtual'r eſt in p̄ncipijs. Illi aūt metunt in ſcientijs: qbus declarando principal'r inde fructum ſcie eliciunt. Dicitur etiam predicatio aploꝝ ſemen reſpectu fidei: ⁊ boni opis reſpectu ſubditoꝝ. Eadem etiā bona opatio eſt ſemen reſpectu vite eterne. vnde apl's. Qui ſe/minat in benedictionibus: de bene. ⁊c. In h igit verbum vulgare dictum eſt: q2 alius eſt q ſeminat: ⁊ alius q ⁊c. vnde vnus laborat: ⁊ alius fructu3 ſuſtulit. Quia ego miſi vos metere quod non laboraſtis. vnde l3 alij laboraſſent: hij tamen laborem illoꝝ intrauerunt: tollēdo meritum: qđ per alioꝝ p̄dicationem erat ſeminatum. vnde glo. Utroq3. n. opus erat: ſemi/natore: ⁊ meſſore. Niſi enim parati fuiſſent p pphas: non ita facil'r audiſſent aplos. Non enim crederet aplis: niſi pphe p̄ceſſiſſent.

¶ Sepⁿ documentū eſt: ꝙ p nāle3 rōe3 poſſumus duci in veritatē fidei cognitōis. Nam l3 meritoria cognitio ⁊ dilectio dei non eſt niſi per grāa3. Eſt tñ cognitio aliqua dei: ⁊ dilectio nālis. Nam nāle eſt ꝙ mens humana ad in/telligendum deum rōne vti pōt: ſm ꝙ imago dei ſemper pmanet in mēte: ſiue ſit obumbrata: vt pene nulla ſit: vt in hijs que non habent vſum rōnis: ſiue ſit obſcura atq3 deformis: vt in peccatoribus: ſiue ſit pulchra: vt in iuſtis. Hec Augu. libro retractionum. Non approbo qđ dixi. Deus qui nō niſi mundos veꝝ ſcire voluiſti. Poteſt etiā non mundus multa ſcire vera. Et h per rōnem nāle3. vnde ſequit Ex ciuitate aūt illa multi crediderunt in eu3 ppter verbum mulieris. i. nālem rōnem: que ēt pōt nos de vero informare: ⁊ pfectio fidei fa/cta eſt per xp̄m. Ideo ſequit. Cu3 ḡ veniſſent ad illum ſamaritani rogantes illum: vt ibi maneret: q2 ꝯcepta fide per eius doctrinā deſide/rabant amplius informari ad fidei ꝯfirmatio/nem: ad quod ratio nālis non ſufficiebat.

¶ Et nota h ꝙ ſamaritani exeunt: rogāt: ⁊ exaudiunt: ⁊ xp̄s duobus diebus apud eos manet: q2 ſm Orige. xp̄s manet apud deprecantes: ſi exeuntes ciuitatem mundi verſus eum veniunt. Manet etiam apud eos biduo. quia eis largit amorem dei ⁊ proximi.

¶ Octauum documentu3 eſt: ꝙ per gratiam xp̄i perfectior cognitio fidei habet: ꝗ̄ per rati/onem nālem. Ratio eſt. Nam cognitio quam per rōne3 nālem habemus: ad minus duo requirit. ſ. fantaſma ex ſenſibus accepta: ⁊ lumē nāle intelligentie: cuius virtute intelligibiles cognitōes ab eis abſtrahimus. Et ꝗ̄tum ad vtrunq3 iuuatur humana cognitio per reuelationem gratie. Nam ⁊ lumen nāle intellectus ꝯfortatur per infuſione3 luminis gratuiti: ⁊ interdum etia3 fantaſmata in imaginatione hoīs formant diuinitus magis exprimendo res diuinas: ꝗ̄ ea que natural'r a ſenſibus accipimus: ſicut apparet in viſionibus pphalibus. Et interdum etiā alique res ſenſibiles formant di/uinitus: vt voces ad aliqd exprimendu3: ſicut in baptiſmo viſus eſt ſpūs ſanctus in ſpecie columbe: ⁊ vox patris audita eſt. Hic eſt filius meus dilectus. vnde ſequit. Et multo plures crediderunt in eum propter ſermonem eius. Glo. Quidā crediderunt ppter verba veritatis dei: vel qdam ppter ſigna predicationis. Iohis. 2. Multi crediderunt in noīe eius: videntes ſigna: vel ppter exemplu3 ſue ſctitatis Iohis. 4. Si nō vultis mihi credere: opibus credite: ⁊ mulieri dixerūt. Quia ia3 nō pp tuā loquellam credimus: q2 nō ſufficiens eſt ratio naturalis. Ipſi. n. audiuimus ⁊ ſcimus: firmiter credendo: q2 in fide maior eſt certitudo ad/herere: ꝗ̄ ſcie. ꝗ̄uis ibi ſit tanta certitudo eui/dentie. Et q2 non ſufficit corde credere: ſed re/quirit ore ꝯfiteri. Ideo dicit. Quia h eſt vere: quo ad eminentiam ſingularem. Saluator:

quo ad efficaciam ſalutarem. Mundi: quo ad influentiam gratialem.

¶ Sabbato poſt dominicam tertiam quadrageſime. Sermo ſexageſimus quartus.

Errexit iheſus in monteʒ oliueti. Joannis. 8°. Scd̄m q̄d dicit beatus Augu. in libro de ſpiritu ⁊ anima. Nemo d̄ dei pietate diffidat: quoniam maior eſt eius mĩa: q̄ʒ noſtra miſeria: ⁊ q̄ſ quis ad deum ex toto corde clamauerit: exaudiet illum: q2 miſericors eſt. Uelocius ſiqdeʒ videtur deus peccatori veniã dare: q̄ʒ ipſi peccatores accipe. Sic.n. feſtinat abſoluere reuʒ a tormento ↄſcie ſue: quaſi plus cruciat eum cõpaſſio miſeri: q̄ʒ ipſum miſeꝝ ↄpaſſio ſui. Sicut oſtendit̃ in euangelio p̄ſenti ſub myſtico intellectu: ⁊ habet̃ in gloſa. d. Quia mos ei erat de die dominico eſſe in tẽplo: ⁊ veſpere reuerti in Bethaniam: que eſt in monte oliueti: myſtice ſignificat altitudinẽ miſericordie. Uñ vobis chriſma.i. vnctio. Et mane redit ad templum. Mane eſt exortus noue lucis poſt tenebras legis: quo fidelibus in templo eius miſericordiam venit pandere ⁊ dare. Et ſeſſio eſt humilitas incarnationis: q2 miſeretur ⁊ docet vnde libentius ppl's venit ad ipm. ſed inimici phariſei temptant de iuſtitia an contradicat. Sciebant enim eum eſſe manſuetum: ⁊ miſericordie predicatorem. vnde placebat populo ⁊ ideo putabant eum dicturum dimittendam eſſe adulteram: ⁊ in hoc diceretur eſſe hoſtis legis. Et ideo etiam cum adultera eum eſſe reũ mortis. Q̄d ſi ſm legem lapidandaʒ dixiſſet: deriderent eum: quaſi non haberet manſuetudinem. quam predicabat: pro qua amabatur Ipſe autem neutra calumnia capitur: ſed ſeruata manſuetudine reſpondit quod eſt vere iuſtitie. Qui ſine peccato eſt: primus in eam lapidem mittat. Non autem ſtatim iudicat: ſed inclinans ſe, digito ſcribebat in terram. Digito dei fuit ſcripta lex in lapide pro duritia huius populi. Nunc tam inclinatus in hoie ipſe chriſtus legis eſt lator. Scribens in terra: que fructum reddat temporibus ſuis. Docet autẽ nos auditis malis alicuius: non temere iudicare: ſed prius digito diſcretionis noſipſos intus diſcutere: ſicut illis dicit. Qui ſine peccato eſt veſtrum: quaſi diceret: prius ſitis iuſti: vt poſt recta puniatis. Si enim lex iubet punire reos: non tamen a ſimiliter puniendis. Ecce plena iuſtitia: vt iuſtus mala puniat: non iniuſtus. Illi igitur vel ream dimittant: vel cuʒ ea penam ſuſtineant. Unde ſententia iuſtitie quaſi illi conſcij malorum percuſſi ſunt. Iteruʒ ſcribit more primo: vultum auertens: vt illis iter ſit liberum exire: quos preuidebat citius exituros: quam plura interrogaturos. Et ſecundũ hoc in euangelio occurrunt nobis quatuor conſideratones.

Prima ↄſideratio.

Irca primam conſiderationem: que eſt de chriſti ſpirituali eruditione: cũ dicitur. Perrexit ieſus. ſunt tria documenta.

¶ Primum eſt: ꝙ doctor fidei in exordio ſpiritualis eruditionis cum deuota oratione adire debet altitudinem diuine ſapientie: qua ſpeciali illuſtratione ibi hauriat quod alijs proponat in ſalutem animarum: quia vt Jacobi primo dicitur. Omne datum optimum: ⁊ omne donum p̄fectum ⁊c. vbi gloſa. Quicquid boni agimus: non eſt a meritis noſtris: ſed a ſola gratia diue volũtatiſ. Et ideo dr̃ pater luminum.i. auctor omnium ſpiritualium donoruʒ q2 in diſtributione donoꝝ ſola lucis dona: nõ tenebras errorum immittit. vnde h̄ per deuotaʒ orationem impetratur. Mat. 20. Omnia quecunq̄ʒ petieritis patrem in oratione credentes accipietis. vnde dicitur. Jh̄s perrexit in montem oliueti. Glo. Cauſa orandi.

¶ Scd̄m documentum eſt: ꝙ quinq̄ʒ ſunt p̄dicabilia ordinãda in ſalutem: que quilibet doctor dʒ oſtendere opere ⁊ ſermone. ſ. pax: penitẽtia: que eſt ſpũalis medicina: miſericordia cognitio ⁊ humilitas. Patet de ſingulis.

¶ Primo de pace: de qua dicitur. 2°. corint. vltimo. Pacem habete: ⁊ deus pacis erit vobiſcum. Hec cõformat nos diuine voluntati: quia in terra pax hoibus bone voluntatis. vñ Aug. Qui iugo xp̄i ſubiectus eſt: ſubiecta hʒ cetera.i. pace: quia nõ reſiſtit quod ſubiectũ eſt.

¶ Scd̄m eſt penitentia: q2 eſt ſpũalis medicina. vnde ſicut ſanitas non habetur ſine medicina: ſic ſine penitentia non põt gratia adipiſci Et ideo dicit̃ ſcd̃a tabula: q̄ naufragiuʒ paſſis per pctũ mortale neceſſaria eſt ad ſalutem.

¶ Tertium eſt miſericordia. vnde cum miſe

ricordia ſit virtus reſpiciens indigentiam alio
rum: impetrat apud deum miſereri. Grego.
Ire dei reſiſtitur: quando ipſemet qui iraſcitur
miſericordia compellitur miſereri. ¶ Quar/
tum eſt cognitio beneficiorum dei. Hec autē
meretur eorum augmentationem: inquantum
hominem facit deo gratum. vnde Bernar.
Ad locū vnde exeunt flumina gratiaꝝ reuer
tuntur: vt iterum fluant. ¶ Quintum eſt hu/
militas: qꝛ facit nos deo acceptos. Judith. 9°.
Humilium ⁊ manſuetoꝝ ſemper tibi placuit
deprecatio. Hoc. n. innuitur in hoc: ꝙ ihs per/
rexit in montem oliueti. In monte oliueti ex/
cellētia pacis ⁊ medicine: miſericordie ⁊ cogni
tionis ⁊ humilitatis deſignatur. Eſt. n. oliua
ſignum pacis. vnde geneſis. 8. dicitur: ꝙ co/
lumba attulit ramum oliue in ſignum ceſſatio
nis diluuij: ⁊ ꝙ deus recōciliatus eſt mundo.
¶ Secūdo oleum eſt medicinale ſignans pniaꝫ
vnde ſicut oleum infuſum in vulneribus ſau/
ciati: ipſa ſanat. ſic pnia curat ſpūales morbos
Luce. 7. Quis eſt hic: qui etiam pctā dimittit?
¶ Tertio oleum eſt miſericordia. Nam ſicut
oleum ſupnatat oibus liquoribus: ſic miſera/
tiones eius ſuper oia opera eius. ¶ Quarto
oleum eſt cognitio. Nam olei eſt illuminare:
ſic ⁊ cognitio reꝝ notitias cognoſcere facit.
Roma. primo. Inuiſibilia dei ⁊c. ¶ Quinto
oleum eſt humilitas. Nam ſicut oleum ſedat
tumorē: ſic ⁊ humilitas cordis tumorē. Mat.
23. Qui ſe humiliat exaltabitur.
¶ Tertiū documentuꝫ eſt: ꝙ ad efficaciaꝫ do
ctrine reqritur ꝙ triplici ꝯditione ſit vallata. ſ.
ꝙ ſit diligenter exhibita: cōmuniter inſinuata:
et auctētice approbata. ¶ Primo dꝫ eſſe dili/
gēter exhibita. ſ. vt nō ſolū bonis: ſed etiaꝫ ma
lis ſit ad ꝑfectum: qḋ apoſtolus docet. ſecunde
ad Thy. 4. Predica verbum: inſta opportu
ne importuneqꝫ. q. d. Predica verbum ⁊ in
ſtanter pdica. ſ. opportune: qūtuꝫ ad eos: qbus
placet: ⁊ importune. ſ. audire nolētibus. vnde
ſequit. Et diluculo iteꝝ venit in templū. Glo.
vt oſtenderet zelū animaꝝ. ¶ Secūdo debet
eſſe communiter inſinuata contra illos qui ſo/
luꝫ dant ſe ſubtilitatibꝰ: in quibus quo ad cōes
nullus eſt fructus. Et ideo eoꝝ meritū negligi
tur: et labor fruſtratur: ſed debet eſſe cōmunis
vt quilibet ſm ſuaꝫ conditionem reportet diſci/
plinam. Et ideo dicit apoſtolus ſecunde Thy
mo. quarto. Tu vero vigila dum tempus ha
bes in diſciplinaꝫ: ⁊ in omnibus laboribus: ⁊
opus fac euangeliſte: ideſt quod ore predicas:
hoc opere teſtare. vnde ſequitur. Et omnis
populus venit ad eum. vt ſcilicet quilibet re/
ciperet documentum ſibi competens. ¶ Ter
tio debet eſſe auctētice approbata ꝯtra illos qui
quandoqꝫ formant ſibi fatuas fantaſias. vnde
dicitur. Sedens docebat eos. Unde Augu/
ſtinus. Sedere pertinet ad magiſtros: vel ad
dignitatem magiſtri: quaſi diceret: ꝙ debet in
docendo ſedere: ideſt contentus eſſe in dictis
ſanctorum ⁊ doctoruꝫ poſtponendo erroneas
fantaſias ⁊c.

Secunda ꝯſideratio

Circa ſecundam conſiderationem:
que eſt de phariſeorum calumnioſa
temptatione: ibi. Adducunt autem.
vbi occurrunt quatuor documenta.
¶ Primū eſt: ꝙ licet fides: ſpes: caritas ſim
pliciter ſint virtutes potiores: ideo quia ſim/
pliciter ordinant in bonum: ⁊ ipſum perfecti/
us faciunt cōſequi: tamen manſuetudo ſm qḋ
eſt potiſſima inter virtutes: quibus reſiſtitur
affectionibus prauis. Nam ira quaꝫ manſue
tudo mitigat propter ſuum impetum: maxime
impedit rationem hominis: ne libere iudicet
veritatem. Et ideo dicitur ꝙ preparat hoiem
ad deum: ſcilicet iraꝫ mitigando: ⁊ veritati nō
contradicendo. Hoc etiaꝫ patet ratione. Nā
tanto aliqua dicitur potentior virtus: quāto ma
gis acceptatur a deo ⁊ hominibus. manſuetu/
do eſt huiuſmodi. vnde eccl'ia. primo. Bene
placitum eſt deo fides ⁊ manſuetudo. Chriſtꝰ
etiam ſpecialiter inuitat nos ad manſuetudinē
dicens. Diſcite a me qꝛ mitis ⁊c.
¶ Secundū documentum eſt: ꝙ iuſtitia ⁊ ve
ritas a malis patiuntur ꝑſecutionem: ⁊ miſeri
cordia: ⁊ manſuetudo abiectionem. In cuius
ſignum phariſei allegantes legis iuſtitiā: ⁊ ſci
entes miſericordie ⁊ manſuetudinis portionē
in xpo cautam temptationem fecerunt: vt quā
cunqꝫ partem teneret ſiue iuſtitie: ſiue māſue/
tudinis contradictionem pateretur. vnde ſm
gloſaꝫ neutra calumnia capitur: ſꝫ ſeruata mā
ſuetudine. Reſpondit ꝙ eſt iuſtitie. vnde ſeq
tur. Addducunt autem ſcribe ⁊ phariſei mu/
lierem in adulterio deprehenſam. Hic inter/
linearis gloſa. Interrogant non vt adiſcant:
ſed vt veritati laqueos nectant. Ideo adducūt
adulteram: damnatam a lege ad mortem.
Deuteronomij vigeſimo ſecundo. Si dor/
mierit vir cum vxore alterius: vterqꝫ moriet.

Sequitur. Et lapidibus obruetur: vt ſi iudicaſſet eam dimitti reus eſſet legis: qđ ſperabāt ꝓpter eius magnā mititatē: q̄ ſi econuerſo eā lapidandā dixiſſet: eum imitem ⁊ crudelē iudicaſſent. vnde ſeqtur. Hec autem dicebant tēptantes eum vt poſſent accuſare eum.

¶ Tertium documentū eſt: q̄ lex ꝯtra adulterium ſtatuit maximā penam. ſ. mortem: ⁊ hoc vt terrore mortis hoīes ab hoc peccato arcerentur. vnde ſeqtur. In lege aūt mandauit moyſes huiuſmodi lapidare. ¶ Nota tñ q̄ non ſolum ꝓpter grauitatem culpe: ſed etiam ꝓpter alias cauſas pena grauis infligit̄. ¶ Primo quidē propter grauitatem culpe ⁊ q̄ntitatē peccati: q2 maiori peccato maior debet̄ pena ceteris pib⁹. ¶ Scđo ꝓpter peccati ꝯſuetudinem: q2 a peccatis ꝯſuetis non faciliter abſtrahuntur: niſi ꝑ graues penas. ¶ Tertio propter multam ꝯcupiſcentiā ⁊ delectationem in peccato. Ab hijs eniꝫ hoīes non faciliter abſtrahunt̄: niſi ꝓpter graues penas. ¶ Quarto propter facilitatem cōmittendi peccatuꝫ vel labendi in ipſuꝫ. Huiuſmodi enim peccata quando manifeſtantur ſunt magis punienda ad aliox terroreꝫ.

Tertia ꝯſideratio.

Circa tertiam ꝯſideratione q̄ eſt de xp̄i virtuoſa reſpōſione cū dr̄. Jeſus aūt iclināſ ſe. vbi occurrūt. 3. docu^a.

¶ Primū documentum ē: q̄ oēs differentie veteris ⁊ noue legis accipiunt̄ ſm ꝑfectū ⁊ imꝑfectū. Nam precepta legis cuiuſlibet dant̄ de actibus virtutū: ad ope͂randum aūt virtutū opa: aliter inclinant̄ imꝑfecti: q non hñt virtutis habitū: ⁊ aliter illi q ſunt ꝑ habitū virtutis ꝑfecti. Illi. n. q nondū habēt habitū virtutis inclinātur ad agenduꝫ opa virtutis ex aliqua cauſa extrinſeca: puta ex ꝯminatiōe penax vel ex ꝓmiſſione doni extrīſeci: puta diuitiax. Et ideo lex vetus que dabat̄ imꝑfectis. i. nōdum ꝯſecutis grām ſpūalem. Dicebat̄ lex timoris inq̄ntuꝫ inducebat ad obſuantiam ꝓceptox ꝑ ꝯminationem penax: ⁊ vt haberet tp̄alia promiſſa. Illi autem qui habēt virtuteꝫ inclinant̄ ad virtutes opa ꝓpter amorē virtutis: non ꝑꝑ aliquam penam aut remunerationem extrinſecam. Et iō lex noua que ꝯſiſtit in ſpūali gratia indita cordibus. Dicit̄ lex amoris: etiā dicit̄ habere ꝓmiſſa ſpūalia ⁊ eterna: que ſunt obiecta caritatis. Et ideo lex vetus dr̄ ꝓhibere manuꝫ non animum: q2 q timore pene ab aliquo petō abſtinet nō ſimpl'r eius volūtas a peccato recedit: ſicut voluntas eius q ex amore abſtinet. vnde ſequitur. Jeſus autem inclinans ſe: a rigore iuſtitie Digito: ideſt gratia ſpirit⁹ ſancti. Scribebat: modificādo iuſtitiaꝫ. In terra. ſ. noſtre infirmitatis excuſantis peccatū ipꝫ inuolūtariū reddēdo: vt ſic grā delicto ſuperabundaret.

¶ Scđm documentum eſt: q̄ oēs iudicantes ſeu accuſantes ſi rei ſunt in hijs in q̄bus alios iudicant ſeu accuſant a iudicio ſunt refellendi. Nam ſm Aug. Judicās aliuꝫ q iudicandus eſt ſeipſuꝫ ꝯdēnat. Studeat igit̄ a ſe proijcere qđ in alijs dānoſuꝫ viderit accuſandum. vnde ſequit̄. Cū auteꝫ ꝑſeuerantes interrogarent eū erexit ſe ⁊ dixit eis. Qui ſine peccato eſt veſtx ꝑmus in illā lapidē mittat. q. d. ſm glo. Primus ſitis iuſti: ⁊ poſtea reaꝫ puniatis. Si. n. lex iubet puniri reos: non tñ ſimil'r a puniendis. Sed querit̄ vtx iudex reus de eodem peccato de quo alium iudicat peccet mortal'r ferēdo ſententiaꝫ ꝯtra taleꝫ: maxime ſi peccatū eſt occultū Naꝫ ſi eſt manifeſtum tūc nō eſt dubium ipm peccare alios ſcandalizādo. Ad qđ dicendum q̄ talis aut penitet ſe peccaſſe: aut nō. Si vere ⁊ ex corde penitet: cuꝫ iaꝫ coram deo peccatuꝫ eſt deletū: ſic quo ad culpaꝫ non peccat. Sꝫ ſi nō penitet. Aut tunc fert ſnīaꝫ ſicut miniſter legis ſic non peccat ex hoc q̄ ſnīam ꝓfert: q̄uis peccet ex hoc q̄ fecerit talia: q̄bus dignus eſt ſimilem vel forte maiorem ꝯtra ſe ſnīam recipere. Aut fert ſnīam ꝓprio motu: ſic ſimpl'r peccat: cum nō moueat̄ ad hoc ex amore iuſtitie: ſed ex aliqua alia mala radice.

¶ Tertium documentū eſt: q̄ phariſei ⁊ ſcribe circa iudicialia ꝑcepta dupliciter errabant. q2 quedam que in lege erant tradita tanq̄ꝫ promiſſiones. Eſtimabant̄ ꝑ ſe eſſe iuſta. ſ. repudium vxoris: vel vſuras accipere ab extraneis Alio modo errabant credētes quedā que lex iſtituerat facienda ꝑꝑ iuſtitiaꝫ eſſe exequenda ex appetitu vindicte: vel ex cupiditate: vel ex odio inimicox. Et ideo circa huiuſmodi iudicialia ꝑcepta legis quedā dn̄s explanauit ꝑꝑ malum intellectuꝫ phariſeox. Et ideo ꝓhibuit vxoris repudiū ⁊ vſurax acceptionē. Luc. 6. Iteꝫ appetitum vindicte credebant eſſe licitum ꝑꝑ preceptuꝫ talionis datuꝫ ꝑꝑ iuſtitiaꝫ. Quod remouet dn̄s hortans nos ad caritatē. Vnde dn̄s ꝑcepta legis ipleuit ope ⁊ doctrina. Ope q̄dem quia circuncidi voluit: ⁊ alia legalia obſeruare que erant obſeruanda illo tempore. Gal. 4°. Factum ſub lege ⁊c. Impleuit etiam doctrina.

¶ Primo. s. intellectum legis exprimendo: sicut pz in homicidio & in adulterio: i quorum prohibitione pharisei nō intelligebant nisi exteriorē actum prohibitum. vnde dn̄s legem adimpleuit: ostendendo etiam interiores actus peccatorum cadere sub prohibitiōe. ¶ Scd̄o ea adimpleuit. s. superaddendo quedā pfectionis cōsilia: vt patet Mat. 19. Unum tibi deest. Si vis pfectus eē vade & vende oīa que hēs &c. vnde sequitur. Et iterum se inclinans scribebat in terra. q. d. fm glo. Digito dei fuit scripta lex in lapide propter duritiā ppli legem male interpretantis & intelligentis. Sed data snīa iustitie fz intentionē legislatoris: qua pharisei pscij erroris & malorū pcussi sunt. Iterum scribebat in terra. s. humane mentis errorē corrigendo: & scripturā melius explanādo. Audientes aūt hec vnus post aliū exibant. vnde glo. Audientes aūt hec in voce iustitie: tanq̄ telo pcussi sese inspiciētes & reos inuenientes. Vnus post alium exibāt incipiētes a seniorib⁹. Dani. 13. Egressa est iniqtas a senioribus israel. Et remāsit ihs solus. quo ad veritatis ostensionem. Remāsit inq̄ mīa & miseria simul fz Aug. Misericordia ex pte dei xpi. Miseria ex parte mulieris.

Quarta psideratio.

Circa quartā psiderationem: q̄ est de mulieris dignatiua absolutōe: cum dicitur. Erigens aūt se ihs. vbi occurrunt tria documenta.

¶ Primum est: q cum mīa & iustitia sint xpo appropriata: tn̄ magis pprie dicit misericors: q̄ iustus: cum sine nobis actū iustitie nō posset exequi: & mīam semp sine nobis pōt adhibere fz q misericordia pprie respicit magis miseriam ibi plus dz misereri: vbi amor miseria reperit. Sed lz adulterium spūale: quod est spreto deo adhesio diabolice iussionis: est maxima miseria tn̄ hanc miseriā non respuens propter indignitatem: sed magis oculo mīe respiciens: parat⁹ est eam sibi misericorditer in gratia copulari. Et ideo dicitur in psona mansueti xpi Jhe. 3. Tu aūt fornicata es cum amatorib⁹ tuis mltis tamē reuertere ad me: & ego suscipiā te: Glo. Argumentum iustitie pponitur: & tamen nob post lapsum reuertētibus nō iustitia: sed pietas exhibetur. vnde si nobis delinquētibus tanta pietate parcit: & post delictum redeuntibus gratia exhibet: debemus saltem pietatem vocantis erubescere: si iustitiam volumus formidare. q tanto grauiori improbitate ptemnit: q̄to cōtemptus ad hec vocare non dedignatur. vnde sequitur. Erigens aūt se a terra: faciem. s. eleuans se ad mulierem cōuertit: ostendens eam iam ad gratiam fuisse receptā. Ihs. i. saluator.

¶ Scd̄m documentum est: q puertentibus se ad h q in gratia subsistant: quadruplex pfertur adiutorium. ¶ Primum est spūalis informatio: qua deus sic ad gratiā acceptum: spiritualiter sic informat. s. de deformatiōe peccati: vt fugiat. de seueritate iudicij: vt formidet. de sagacitate iudicis: vt timeat. de acerbitate gehenne: vel de incertitudine hore mortis: vt. s. citius se disponat. Talis aūt informatio aliquādo fit per spūalem reuelationē. Aliquādo per scripture pdicationem. Aliqn̄ per mali expiationem. vnde sequitur q ihs dixit eis sic informādo &c. ¶ Scd̄m est nāe flexibilitas: qua homo subijcit se diue volūtati. vnde lz voluntas creata pp libertatem nature nō possit necessitari: tn̄ pōt diuina motione manuduci: que qdem manuductio est sibi quodāmodo naturalis. Sic est sibi a deo nāle a deo recipe creationē: & esse sic est sibi naturale a deo recipe inclinationem ad h vel ad illō faciendum. Et tales sunt idonei ad puersionem ad deum: de qbus Ezech. Auferā cor lapideum de carne vestra &c. vnde sequit. Mulier. Mulieres hn̄t cor magis ductile & facilius ad pniam trahunt: q̄ viri. Nam frequenter benigne sunt. vnde dicit sapiens. vbi nō est mulier: ingemiscit eger. ¶ Tertiū est oīum impedimētorum ablatio. Sunt. n. quatuor: que nos impediunt in gratia cōsequēda. ¶ Primum est recordatio pōris status cum delectatione. Hanc deus aufert: qn̄ aīe inspirat notitias rerum mundanarum: qua dulcedo mūdi de aīa extrahitur amaritudine eius remanēte: faciens ei intantum displicere: q̄tum antea te: delectabat. ¶ Scd̄m est horror incussus austeritate rigoris pnialis: q respuunt pēnitentiam propter rigorē eius: ignorātes delectationem post triumphū: quam psequunt. vnde q̄uis pnie insit tristitia pp rigorē: hz tamen delectationē in fine pp fructum. vn̄ ad heb. 12. Omnis disciplina in pn̄ti nō est gaudij: sz meroris. ¶ Tertium est mali exempli corruptio. Tales etiam mala exemplo psequuntur. vnde Bernar. Si pprium sanguinem dedit: est pciū aīarum xps: mihi videt grauiorem ab eo sustinere psecutionem: qui exēplo pnicioso occasione scandali auertit ab eo animas: quas redemit: q̄ a iudeo qui sanguinem eius fudit.

Ad refutandum ergo corruptionē mali exēpli ſubiūrit edificationē p exēpla ſctōꝝ. ¶ Quartū eſt ſpes longioris vite. Hanc ſuſtulit per horē mortis incertitudinē. vñ Augu. de ſpiritu et anima dicit. Plane ſcio qa ſumus mortales: et ſiue volum⁹: ſiue nolumus omnes morimur. Nil morte certius: nil hora mortis incertius. Ideo debemus ſemper eſſe parati: vt cū corpus reuertitur ad terrā: de qua ſumptū eſt: ſpiritus ad dominū redeat: qui fecit illum. vnde ſequit. Mulier vbi ſunt qui te accuſabāt Glo. iterlinea. Hos fugauit iudicio iuſtitie. ¶ Tertium documentum eſt: ꝙ gratia cōfert ea: que expediunt ad ſalutē: que ſunt virtutes: quas cāt collata gratia. Que cū ſit radix meriti neceſſario oportet ꝙ cauſet virtutes i anima: qbus exitur in operationes meritorias: de quo Aug. pulchre loqtur in libro de ſpiritu et anima. d. Habet anima affectiones: quibus exercet ad virtutes. Dolor nāq; de peccatis: timor de ſupplicijs: deſiderium de promiſſis: gaudium de premijs: q̄ vera ſunt exercitia virtutum Habet et̄ virtutes in qbus inſtruit̄ ⁊ armat̄ cōtra vitia. Prudentie eſt nihil penitentem appetere: et nihil p̄ter iuſtū velle facere. Temperantie eſt nihil preter turpia timere: ⁊ qcqd agim⁹ vel cogitamus ad rationis normam dirigere. Fortitudinis eſt terrenas cupiditates non ſolū reprimere: ſed penitus obliuiſci. Iuſtitie ē oēꝫ animi cogitationeꝫ ad ſolū deum errigere eūq; tanq; nihil aliud ſit ſola mente intueri. Habet etiam anima ſupnaturales. i. infuſas virtutes qbus initiatur ⁊ conſecratur deo. ſ. fidem: ſpeꝫ ⁊ ſacramenta eccleſie. Habet etiam virtutes: qbus proficit: ⁊ qb⁹ deo ꝯiungit̄: ⁊ intimatur. ſ. humilitatem: q̄ cā deo ſubijcit. puritatē: que eā deo iungit caritatem: que eam deo vnit. Quia igitur has gratias in nobis cauſando ꝯtulit: diligenter debemus eis inſiſtere: non procraſtinādo: vt a damnatione eis mediantibus erui mereamur. Vñ beatus Augu. de conflictu vitioꝝ ⁊c. animans nos ad exercitia virtutū dicit Quid tibi ad hec pferenda tam longa temporis ſpatia ꝑponis? Nunqd ſcis ſi craſtino viuas: immo ſi vel vnā horam in hac vita facias neſcis: vt xp̄s in euāgelio dicit. Vigilate quia neſcitis diem neq; horam. Quapropter diſcute corporis inertiam: ſemperq; memento quia regnum celorū nō tepidi: nō molles: neq; deſides: ſed violenti vimq; facientes diripiunt. Hec Aug. vnde ſequitur. Nemo te condemnauit mulier. q. d. fugatis impedimentis nōdum eijcit̄ ꝯdemnata. Et ideo q2 fragilitatē cognoſcis: dotaliciū virtutū tibi dabo: vt nō condemneris. Seqtur. Nemo dñe. Nec ego te ꝯdemnabo: ſed potius ſaluabo: q2 veni ſaluos facere pctōres. Et ita libata eſt ab impedimentis: ⁊ dotata virtutibus: ⁊ abſoluta a pena: ⁊ a culpa: ⁊ a damnatōe ſecurata. Vade: de virtute i virtutē: ope. ſ. ⁊ affectiōe. Et amplius noli pec. q. d. q2 nō te: ſed pctm̄ opꝫ rite condēnare Pſal. Dulcis ⁊ rectus dñs. Nec ego te ꝯdēnabo: vade ⁊ am. no. pec. Hic xp̄s aīam peccantem: ⁊ a pctō reuertentem tripl'r inſtruit. ¶ Primo. n. ꝑmittit ei beneficium miſationis: vt ꝑuocet eū ad gratiaꝝ actionē: ibi. Nō ego te ꝯdēnabo. ¶ Scdo inducit exercitium bone opationis: vt excitet ad meritoꝝ emulationeꝫ: ibi. Vade. ¶ Tertio interdicit piculū recidiuatōis: vt adhibeat debitā circunſpectionem: ibi. Amplius ⁊c.

¶ Dominica quarta quadrageſime: q̄ eſt dominica letare. Sermo. 65.

Abiit ihesus trans mare galilee: quod eſt tyberiadis. Iohis. 6°. Scdꝫ qđ dicit quidā ſctūs. Omnipotētia dei dicit̄ eē maxima in parcēdo hoib⁹ ⁊ miſerēdo. Naꝫ vltimus effectus diuine virtutis eſt libere pctā condonare: ⁊ parcendo hominibus: ⁊ miſando eos ꝑducere ad participationem infiniti boni. Nam miſcordia conſiſtit in compatiēdo ⁊ ſubueniendo neceſſitatibus proximoꝝ. vnde ſaluator vidēs humanā naturaꝫ in hijs q̄ fidei ſunt: eſſe famelicā: ideo vt verus homo ſm glo. miſeretur ⁊ compatit̄ humane fragilitatis affectu: ne ꝯuerſi pctōres in principio vite vie deficiant: ſi in ſua conſciētia ſine doctrine pabulo dimittāt̄. Hec gloſa ſuper Marcum: vt pꝫ in euangelio moraliter intellecto. vnde ſm gloſam mare eſt ſeclm Galilea rota: q2 hic eſt volubilitas: nō erectio ad deum. Hoc tranſit ih̄s reſurgendo. vnde eum quem prius vna gens iudeoꝝ deſperit: tam ſequit̄ multitudo gentium cupiēs inſtrui: ſanari ⁊ ſatiari. Ieſus aūt cum diſcipulis ſuis ſubijt in montē: ſpiritualibus altiora ꝯmittēs: turbis inferiora ⁊ ſimpliciora: ꝓximo paſcha.

Hoc egit docẽs eos: ⁊ docet nos debere trãſire de mũdanis ad celeſtia. Oculi ihũ ſunt dona ſpiritus ſan. que miſertus aperit: vt nõ errent venĩetes ad ſe. Ipſe ſciens temptat diſcipulum: vt ille tarditatẽ fidei ſue agnoſceret: q preſente creatore de paucis ſufficiẽtiam multis poſſe fieri dubitare nõ debuit. Nam miraculo quinqꝫ panum quis eſſet oſtendit: qꝛ hec inuſitata viſibilia ad cognitionẽ inuiſibilis dei perducunt: ſaturant. Qui q̃uis omnia relinquere ⁊ altiora huius nequeant implere: tamẽ eſuriẽtes ⁊ ſitientes iuſtitiam ſaturantur: cum audientes mandata dei: ad vitã eternam perueniunt. Et ſm hoc occurrunt nobis tres conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Prima eſt de eminentia diuine potẽtie: quam oſtẽdit in pctõꝝ iuſtificatione: cuꝫ dicit. Abijt ihs. vbi occurrunt quatuor concluſiones.

Prima eſt: ꝙ iuſtificatio impij põt eẽ miraculoſa: reſpiciẽdo potẽtiam agentis: qꝛ põt fieri ſola diuina virtute: tanqꝫ per cauſam occultam: qꝛ omne opus quod a ſolo deo fieri poteſt: miraculoſum dicitur. Ratio huius eſt: qꝛ motus volũtatis ita eſt in anima: ſicut inclinatio nãlis in rebus naturalibus. Sed quando deus aliquid opatur contra inclinationẽ nature: eſt opus miraculoſum: vt illuminare cecũ. Voluntas aũt impij ratione impietatis tendit in malum. Cum ergo deus iuſtificando hoieꝫ mouet eum in bonũ: videtur ꝙ iuſtificatio impij ſit miraculoſa. vnde dicit. Abijt ihs trans mare galilee: quaſi dicat ꝙ iſte trãſitus maris galilee: qui moraliter iuſtificationem impij deſignat: ſolum ſit per ieſum: id eſt gratiam dei: quaſi nobis impoſſibilis ſit ſine gratia.

Secunda concluſio eſt: ꝙ reſpiciendo formam inductam ſupra naturalem potentiam: talis meretur ſicut in ſuſcitatione mortui: vita eſt ſupra naturalem potentiam talis corporis: quantum ad hoc iuſtificatio impij non eſt miraculoſa. Ratio eſt: quia naturaliter anima eſt capax grẽ. Eo enim ipſo ꝙ facta eſt ad imaginem dei: capax eſt dei per gratiã. vnde Auguſtinus in libro de pdeſtinatiõe ſanctoꝝ dicit ꝙ poſſe habere fidem ſicut poſſe habere caritatem naturale eſt homini. Habere autem gratiam eſt fidelium. vnde vt ſic non eſt miraculoſa. vnde ſequitur. Et ſequebatur eum multitudo magna: qꝛ videbant ſigna: ſcilicet inſtinctu naturali. Sequebatur multitudo viſo miraculo ſm glo. qꝛ quos a corporis infirmitate ſanabat: intus ſpũs reitegrabat: grẽ capax exiſtens ex nã: cum inſignita ſit imagine dei.

Tertia ꝯclo eſt: ꝙ reſpiciẽdo ſinglarem ordinem cãndi effcm pter ſolitum ⁊ ꝯſuetuꝫ modum ⁊ curſum: ſicut cum aliqs infirmus ſanitatem pfectam ꝯſequit ſubito pter ſolitum curſum ſanatõis: q̃ ſit cuꝫ nã vel arte: ſic quãdoqꝫ eſt miraculoſa vel non. Eſt. n. ꝯſuetus ⁊ cois curſus iuſtificatõis: vt deo mouẽte interi9 hõ ꝯuertatur ad deum. Primo qdem ꝯuerſione impfecta: vt poſtmodũ ad pfectam deueniat: quia caritas ichoata meret augeri: vt aucta mereatur pfici: vt dicit Augu. Quandoqꝫ vero tam vehementer deus aiam mouet: vt ſtatim quandã iuſtitie pfectionem aſſequatur: vt patet de Paulo adhibita exterius miraculoſa ꝓſtratione. vnde ſequit. Subijt igit in montem ihs. ſ. potentie: quam oſtendit in iuſtificatione impij. Et ibi ſedit cuꝫ diſcipulis ſuis. i. ſubijcientibus ſe doctrine ſue: qui etiam moti interius conuerſi ſunt ad deum.

Quarta concluſio eſt: ꝙ tẽpus paſche huic iuſtificationi impioꝝ maxime cogruit: quia ad iuſtificationẽ requiritur vt fiat tranſitus de vitijs ad virtutes: de culpa ad gratiam: de ſeruitute ad libertatem: de corpore diaboli ad corp9 xpi: ⁊ tandem de preſentis vite exilio ad patriam felicitatis eterne. Sed hic tranſitus perficitur per veram confeſſionẽ ⁊ penitentiam de peccatis. Nam confeſſio delet peccatum quoad culpã: qꝛ de pctõ mortali facit veniale mutãdo penam eternam in tpalem. vnde Aug. Fit veniale per ꝯfeſſionem quod erat criminale p opationem. Item ꝯfeſſio placat deum: qui offenſus erat p culpã. vnde Ber. Ihs p peccatum offenſus: ſed per cõfeſſionem placatus clementem ſe promittit. Item impetrat miſericordiam: quia deus videns tuam humilitatem ſm Yſido. oſtendit ſuam miſericordiã in remiſſione. vnde dicitur. Erat autem primũ paſcha. Paſcha interpretatur tranſitus: ⁊ dr feſtum iudeoꝝ: qḋ ſit per veram ꝯfeſſionem. Sed non ſit vera pnia: niſi cum mentis hylaritate fiat: qꝛ bonum ſi cuꝫ hylaritate fiat: recte factum dicit. vnde Mat. 6. Cuꝫ ieiunatis nolite fieri ⁊c.

Scda ꝯſideratio.

Circa ſcdam ꝯſideratione: q̃ eſt de beniuolentia diue mĩe: quam oñdit in ſpũali refectõe: cum dr. Cum ſubleuaſſet oclos. vbi occurrunt q̃tuor documẽta.

¶ Primum eſt: q2 lȝ deus oculo ſue ſapientie oīa cognoſcat: ſꝫ illud ad hebre. 4. Oia nuda ⁊ aperta ſunt oculis eius: ad quē nobis ſermo q2 oculi eius ſunt lucidiores ſole circunſpicientes oēs vias hominū vt dicitur eccleſi. 23. Tamen non deſinit electos ⁊ pdeſtinatos intueri adhuc in peccatis exiſtentes: donec illuminatione doctrine ſalutaris eos reſpiciens eoꝝ vitia deprehēdat: ideſt faciat diſplicere. vn̄ pſal. Oculi eius in pauperē. ſ. gratia in preſenti reſpiciūt. vbi gloſa. Reſpectus nāqȝ dei: ⁊ auxiliū: ⁊ lux ſuis eſt: ⁊ ideo non ſunt timēdi tumultus tribulationuȝ: qui in retibus fiunt antequā ad litus eternitatis puenatur. Multi enim de electis ſunt in peccato donec eos viſitet deus. Matth. 26. Reſpexit deus petrum. vnde dr̄. Cum ſubleuaſſet oculos. ſ. pietatis quos tamē ſemp hȝ aptos cū nihil ſibi poterit occultari: ſȝ tūc leuat qn̄ gratia ſua pueniț indigentem.

¶ Scdm documentū eſt q2 propter multitudinem ⁊ magnitudineȝ peccatoꝝ non deſtitit miſereri: immo cuȝ mīſicordie pprium ſit reſpicere miſeriam q̄to maior eſt miſeria: tanto citius ⁊ promptius miſeret. vnde ſubdit. Et vidiſſȝ q2 multitudo magna veniſſet ad eum. Dicitur eniȝ multitudo magna: q2 non vnius natiōis diuerſa genera malitiarum ſunt quaſi diuerſa genera nationū: ⁊ ſm imitationes diuerſarum culpaꝝ vnuſquiſqȝ ab illo naſcit cuius culpam imitat. Ideo mali dicunt nationes. Pſal. Iudicabit in natiōibus. Nec etiam vnius lingue q2 quot ſunt diuerſitates intentionuȝ ⁊ deſiderioꝝ: tot ſunt diuerſitates liguaꝝ. vn̄ cū tpalia que multa ſunt appetunt: ligua ꝯfunditur ſicut factuȝ eſt in edificatione turris babylonie.

¶ Tertium documentū eſt: q2 hec turba panibus empticijs nō poteſt ſaturari: ſȝ tm̄ gratuitiſ Panes. n. empticij ſunt delectationes carnales ⁊ tranſitorie: que tot expenſis ⁊ laboribus acquirunt. Qui care a nobis emuntur: cū perditione aīe ⁊ corporis ſumptuoſſime ꝓparātur ⁊ non ſufficiunt: vt vnuſqſqȝ modicuȝ quid accipiat: q2 qcquid accipit de eo qđ non reficit modicuȝ videt. vnde ſequit. Dixit ad philippuȝ. Unde ememus panes ⁊c. Criſo. dicit q2 xp̄s nouit: qui diſcipuloꝝ magis doctrina indigebant. Qualis fuit philippus vt pȝ Iohis. 14. Ubi ipſe ait ad xp̄m. Oſtende nobis prēȝ ⁊c. vnde ſeqtur. Hoc aūt di. tēptans eum: non vt ignorata diſcat: ſed vt diſcipulo adhuc rudi ꝓpriaȝ ruditatē oſtendat: quā ipſe p ſe perpēdere non valebat. vnde Theo. Philippū dn̄s temptans vt ꝑfectaȝ fideȝ hr̄et: inuenit adhuc humanis paſſionibus ſubiacentē. vnde ſequitur. Reſpondit ei philippus. Ducētoꝝ denarioꝝ panes non ſufficiunt. Ducēti dn̄r q2 pertinent ad aīam ⁊ corpus. Soli autem panes gratuiti ſufficere ⁊ reficere poſſunt: que ſunt diuina ſcriptura. vn̄ Yſa. 55. Uenite emi⁊e abſqȝ vllo argento ⁊ abſqȝ vlla ꝯmutatione ⁊ comedite ⁊c.

¶ Quartū documentū eſt: q2 penitētes ſequētes xp̄m ſunt famelici propter quinqȝ. Et ideo opȝ eos recreari quinqȝ panibus ſpiritualibꝫ.

¶ Primū eſt ſuperbia dicens. Certe multis imo ⁊ pene oībus melior es vbo ⁊ ſcia: diuitis ⁊ cunctis que vel carnalibus vel ſpūalibus ſuppetunt criſmatibꝫ. Cūctos igit deſpice: cunctis temetipſuȝ ſuperioreȝ attende. Hij reficiuntur vera humilitate dicente. Memento q2 puluis es cinis: putredo ⁊ vermis. Quiqȝ ⁊ ſi aliquid es niſi tantum humilies te: quantum magnus es: nihil es. Nuoqd tu altior es q̄ȝ primus angelus? Nunquid tu ſplēdidior es i terra q̄ȝ lucifer in celo? Sȝ ſi ille de tanta ſbulimitate cecidit p ſuperbiaȝ: quomodo tu ad celſitudinem conſcendes ſupbiens de imis: qui illo q̄ȝ diu viuis conditione minor teneris. Unde per quendam ſapientē dicit. Corpus quod corrūpitur aggrauat aīam. Et ideo audi veritatem docentē: ſcilicet in quo eſſet ſequenda dic. Diſcice a me quia mitis ſuȝ ⁊c. Et illud ſuper quem requieſcet ſpiritus meus niſi ſuper humilem ⁊ quietum ⁊ trementem ſermones meos. Unde xp̄s humiliauit ſemetipſum factus obediens ⁊c. ¶ Secūduȝ eſt odium di. Abſit vt illum ames quē in omnibus ꝯtrarium habes: qui te derogat: qui tibi inſultat: qui te in vitijs exaſperat: qui tibi peccata tua iproperat: qui te dictis operibus atqȝ honoribus ſemper perire feſtinat. Niſi eniȝ tibi inuideret: ſe ita tibi non preferret. Hic reficitur vera caritate dicente. Nunquid quia hec que narras odio habenda ſunt in homine: propterea non eſt amanda dei imago in homine: ſicut chriſtus qui in cruce poſitus inimicos dilexit: ⁊ ante crucis tormentuȝ pmonuit dicēs. Diligite inimicos veſtros ⁊c. dicit. Noli vinci a malo: ſed vince in bono malum. Ideo contra odientes dicit Iohes. Qui odit fratrem ſuum homicida eſt. Et qui diligit in deo manet: ⁊ econuerſo. Omnē igitur amaritudinem fellis euome: ⁊ caritatis dulcedineȝ ſume: nihil enim beatius. vnde Iohes. Deus

caritas eſt ⁊c. ¶ Tertium eſt deſperatio dicẽs Que ⁊ quanta commiſiſti: ꝙ̃ grauia crimina Nec vitam ⁊ conuerſationem vtiliter correxiſti. Ecce enim vt cernis mala conſuetudine teneris: conaris exurgere: ſed peccatorum oneribus pregrauatus relaberis. Quid igitur agẽdum eſt: quando de preteritis certa damnatio imminet: de preſentibus nulla emendatio ſuccurrit: niſi vt non amittantur rerum temporalium voluptates: dum conſequi nequeas futuri ſeculi oblectationes? Hij autem reficiuntur fiducia ſpei que reſpondit. Si de criminibus agitur: ecce dauid: q de adulterio ⁊ homicidio reus miſericordiam conſecutus eſt. Ecce magdalena polluta innumeris ſordibus fornicationum: ſm Auguſtinũ inquinata: ad fontem pietatis currens abluenda: miſericordiam meruit. Ecce petrus ⁊ latro ⁊c. Ecce paulus multoſ pro chriſti nomine puniens ⁊ martyrum cruore totum ſe inficiens: apoſtolus factus in vas electionis eſt commutatus. Ubi igitur tanta ꝓcedunt exempla: locuꝫ non habebit deſperatio Cum autem ſcriptum ſit. In quacunque hora peccator ingemuerit ⁊c. Sꝫ de conuerſiõe nõdum in melius mutata: quid reſtat: niſi ꝙ heri quiſqꝫ non egit: hodie agat: dum adhuc viuere lucet. Nec differat de die in diem: dum neſciat ſi vel vnam correctionis horam habeat.

¶ Quartum eſt cupiditas temporalium callide d. Sine culpa es: ꝙ quedam habenda concupiſcis: quia non multiplicare opes appetis: ſed egere pertimeſcis: ⁊ quod male retines ipẽ melius in vſum pauperum expendes. Hij reficiuntur contemptu mundi dicens. Hec ſine periculo non procreantur: quia quanto qs amplius habere ceperit: tanto amplius habere cõcupiſcit: ſic quoqꝫ vt modum in concupiſcendo non habeat dum innumeris huius ſeculi curiſ deſeruire feſtinat. Unde ait ſcriptura. Auaruſ pecunijs non impletur. Quem deteſtat̃ apoſtolus dicens. Auaro nihil eſt ſceleſtius. Unde ſaluator dicit. Difficile qui pecunias habẽt regnum celorum intrabunt. Quintuꝫ ẽ amor ſeculi preſentis dicens. Quid pulchrius: quid delectabilius ꝙ̃ qđ in preſenti vita cernimus? Hic numerare poteris omnia que in mundo delectãt. Hij reficiuntur pane amoris celeſtis patrie di. Si te iſta delectent que ſub celo ſunt. igitur magis delectent que ſuper celos ſunt. Si ita pulchra eſt patria: ciuitas: domus qualia ſunt que poſſident peregrini. Qualia igit̃ ſunt ⁊ erunt que poſſident incole. Cum miſeri in hac vita taliter ſunt remunerati: immortales ſancti ⁊ beati qualiter ſunt vita illa dotati. Quapꝑter recedat amor preſentis ſeculi: in quo nullus naſcitur: ita vt non moriatur: ⁊ ſuccedat amor futuri ſeculi: in quo omnes ſic viuificãtur vt deinceps non moriantur. vbi nulla aduerſitas ſeculi turbat: nlla neceſſitas anguſtat: nulla moleſtia inquietat animam. Sunt auteꝫ hij panes gratuiti: quia nullo precio emi poſſunt he virtutes ⁊ opera eorum: ſed quia a ſolo deo gratis dari poſſunt ⁊ concedi: ideo ſequitur.

Dicit ei vnus ex diſcipulis andreas frater ſymonis petri. Andreas iterpretatur virilis: ſcilicet a vigore virtutis: qui eſt principium operationis: ⁊ in vno opere penitentie complemẽtum conſiſtit: quia ad miſericordiam dei pertinet ꝙ ſit integra penitẽtia: nec aliter ſufficit ad tot infirmitatum diuerſitates ſanandas. Et iõ andreas dicit. Eſt puer vnus hic qui habet quinque panes ordeaceos ⁊ duos piſces. Sed hec quid ſunt iter tantos? quaſi diceret admirãdo. Domine non ſufficiunt hec niſi tu feceris abũdare. Similiter non ſufficiunt quecunqꝫ fecerit miſer peccator: ad hoc vt eruatur de peccato niſi ſubueniat̃ gratia tua. Sed adhuc miruꝫ eſt qualiter ſufficere poteſt vnicum remedium ad tot diuerſitates membrorum ſanare: quia in corporalibus remedijs non ſanat oculum qđ ſanat calcaneum: plures neceſſe fuerunt hoſtie ad plures expiationes faciendas: vt legitur in leuitico. Sed modo per gratiam tuam ſufficit vnica hoſtia: ſcilicet tua mors ſola: oĩum peccatorum medicina: Hij panes ordeacei ſunt. Ordeum enim ariſtis pungit: ⁊ interiori medulla reficit: ⁊ cor hominis confortat: ⁊ hec opera virtuoſa ⁊ penitentialia habent exterius vnde pungant: ſcilicet inquantum afflictio penalium operum amara eſt carni. Habent etiaꝫ vnde reficiant interius inquantum operantur ſalutem ⁊ ſpem cõfortant. Duo piſces ſunt ſtabilitas boni propoſiti: ⁊ deſiderium in melius ꝓficiendi. Et hij neceſſario predictis adiunguntur: quia poſt refectionem predictarum virtutum: neceſſarium eſt ꝙ non redeat ad predicta vitia. vnde penuriam gratie patiebatur. Et ideo neceſſarium eſt ſtabilitas boni propoſiti: neceſſarium eſt etiam ꝙ contendat de bono in melius proficere. Et ideo neceſſarium eſt deſiderium proficiendi. ¶ Primus piſcis nutrit in aquis ſcripturarum: que vere penitentes docet

non iterare peccatum. Luce nono. Nemo mit
tens manum ad aratrum ⁊c. ¶ Secundus pi
ſcis nutritur in aquis exemploruꝫ: que ſunt ex/
empla ſanctorum. Nam piſcis eſt contra fluxū
aquarum aſcendere: hoc eſt in melius profice/
re. Sed puer iſte habens hos quinqꝫ panes ⁊
duos piſces: eſt doctrina noui teſtamenti. Hic
eſt puer qui ſuſcitatus eſt ab Helyſeo: vt dicit̃
quarti regis. 29. Et ideo oſſitauit ſepties: quia
eſuriebat hos quinque panes ⁊ duos piſces.
Dixit igitur ieſus. Facite homines diſcum/
bere vſque quinque milia. Erat autem fenum
multum in loco. Non eſt magnum calcare
fenum: ideſt carnem ⁊ carnalia deſidera cum
iam aridum eſt. Unde Yſaie ꝓmo. Omnis
caro fenum. Sed magnum eſt calcare fenum
viride: id eſt carnem ⁊ eius deſideria in iuuen
tute. Accepit igitur ieſus panes: ſignans ꝙ
eius ſolius eſt paſcere: non miniſtrorum: quia
eius ſolius eſt gratiaꝫ dare. Per hoc ꝙ fregit
facilitas ſignificatur ſumendi in quocunqꝫ ſpi
rituali alimēto. Non enꝫ facile ſumitur qđ eſt
integrum: ſed facilius ſumitur qđ minutim di/
uiditur. Ut autem impleti ſunt ⁊ cetera. Uere
menſa diuina mirabilis: in qua plus ē in frag/
mentis ꝗꝫ in ferculis. Hoc ē gratia primo poſt
gloria: ⁊ premia primo poſt meritū: quia men/
ſe ſpiritualis fragmenta expectatus: ſed relige
menſam excedunt: quia plus eſt in gloria ꝗꝫ in
gratia: ⁊ plus in premio ꝗꝫ in merito incompa
rabiliter conſequamur. Impleuerunt duode/
cim cophinos fragmentoruꝫ. Quid eſt igitur
duodeciꝫ cophinos impleri: niſi reſurrectioniſ
glorificatione corporis quatuor dotibꝰ inſigni
ri: ⁊ quantum ad tres vires animam ipſam re
formari? Duodeciꝫ igitur cophini ipleti frag/
mentis: corporis ⁊ anime perfectam ſtolaꝫ de/
ſignant. Tertia ꝯſideratio.

Circa iſtam conſiderationem que eſt
de reuerentia humane gratitudinis
exhibita xp̄o de beneficijs i gratiaꝝ
actiōe: cuꝫ dr̃. Illi ergo hoīes. ſunt tres ꝯ͠cões.
¶ Prima ꝯcluſio ē: ꝙ de vniuerſis benefi/
cijs dei debemus eſſe grati. Ratio eſt: quia ni
hil habet homo: qđ a deo nō accepit. Uñ apo/
ſtolus. Quid habes quod non accepiſti? Et iō
per dilectionem debet ſe totaliter tranſfundere
in deum. Ipſuꝫ pre omnibus diligendo: ex eo
ꝙ pre omnibus tribuit ei non ſolum tempora/
lia ⁊ naturalia: ſed etiam ſpiritualia ⁊ moralia ⁊
etiaꝫ ſeipſuꝫ. vnde apoſtolus ad Ro. octauo.
Pro vobis omnibus tradidit euꝫ: quomodo
igitur etiam non omnia vobis cum ipſo dona
uit. De quo Bernar. ait. O đ indebita miſe/
ratio ꝗꝫ gratuita ⁊ quanta dilectio: ⁊ ꝗꝫ ſtupen
da dulcedo regeꝫ glorie pro deſpectiſſimo ver
miculo crucifigi debemus igitur eſſe grati.
¶ Secunda concluſio eſt ꝙ maxime debemꝰ
eſſe grati de operibus miraculoſis ab eo factis
Talia enim ſpecialiores habent conditiōes ad
mirationis: ⁊ dieꝫ collaudationis: ⁊ iſte condi
tiones ſunt tres. ¶ Prima cōditio eſt: ꝙ trā/
ſcendunt naturaꝫ: non enim exigunt ad opus
ſuum preiacenteꝫ materiam: quia ex nullo ope
rantur: ⁊ abſqꝫ conatu ſed ſola voluntate. vn/
de pſal. Dixit ⁊ facta ſunt. vnde Johis primo
Omnia per ipſuꝫ facta ſunt. vnde Augu. xi.
confeſſi. Uerbo tuo coeterno dicis omnia que
dicis: ⁊ fit quicquid dicis vt fiat: non aliter ꝗꝫ
dicendo facis. ¶ Secūda eſt ꝙ tranſcendunt
arteꝫ: Ars enꝫ naturaꝫ imitatur: tamen nō at/
tingit ad equalitatem eius: a quo enim natura
ſimpliciter đficit nec pōt hoc ars operari: ſicut
ꝙ fiat regreſſus de ꝓuatione ad habitum quaꝫ
natura negat nemo faciliter audet: ſed cuꝫ chri
ſtus ſit ars patris: qua omnes naturas condi/
dit eadeꝫ arte naturas reformat ⁊ perfectius ꝗꝫ
prius fuerāt create: quia illud eſt corpus mira/
culorum: in melius fuit res ꝗꝫ prius fuerat:
ſicut patet de aqua mutata in vinum ⁊ ita etiaꝫ
panes multiplicati in manibus diuinis meli/
ores fuerunt: quaꝫ ſi per artem fuiſſent facti.
Et ideo miraculum etiam tranſcendit artem.
¶ Tertia ꝙ tranſcendit conſuetudineꝫ. Con/
ſuetudo enꝫ eſt quaſi natura que ex longitudi/
ne tēporis acgritur ⁊ firmatur. ita vt quaſi na/
tura videatur. Sed lex diuina remouet conſu
etudineꝫ cum illabitur menti: vt vitioſus ꝑ le/
gem dei a vitijs conuertatur ad virtutes: ſicut
patet in paulo: ⁊ hoc eſt maius miraculum hu
iuſmodi conſuetudineꝫ malaꝫ tollere: ꝗꝫ ad ali/
ud qđ fit in creaturis preter vſitatum ⁊ conſue
tuꝫ moduꝫ: quia oportet liberi arbitrij dona co
operari ad iuſtificationeꝫ. Hijs enim conſide
ratis conſurget mens humana in annunciatio
neꝫ ⁊ gratiarum actioneꝫ: ⁊ ad diuini nominiſ
commendationem. vnde dicitur. Illi aūt hoc
cuꝫ vidiſſent qđ fecit ſignum: ſcilicet tranſcen/
dens naturam: artem: ⁊ conſuetudineꝫ. Dice/
bant: collaudantes deuꝫ de miraculis. Gre.
ſer. 43. conſi. 5. cōclu. 3. ꝯſi. ſexta. doc. 1. ⁊. 2.
¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ in hac gratitudine

debet eſſe timor domini: ſuper omnia timēdo quia venturus eſt in mundo: vt iudex ante cuius conſpectum nulla valebit potentia. vel ſapientia. vnde Bernar. Ueniet inquit dies illa: vbi plus valebunt pura corda ꝙ̄ aſtuta verba Bona conſcientia ꝙ̄ marſubia plena. vbi iudex non decipietur verbis: nec flectetur minis nec donis. Sicut enim tunc magna beneficia confert gratis: ita maxima ſupplicia ingratis. Iſte igitur timor inducit ad gratitudinem beneficiorum dei. vnde hij homines vt viderūt ſignum predicabant chriſtum verum prophetam venturum in mundum: qui ſm qd dictuꝫ erat Yſa. quarto. Predicabunt populis fortitudinem meam: ⁊ annunciabunt gētibus gloriam meam. Ad quam ⁊c.

¶ Feria ſecunda poſt dominicam letare. Sermo ſexageſimus ſextus.

Prope autez erat paſcha iudeorum. Ioānis. xj. Scdꝫ ꝙ dicit Aug. in lib. de ſpiritu ⁊ aia. Nihil ad beatam vitaꝫ preſtantius videtꝰ ꝙ̄ velut oculis clauſis ⁊ carnalibus ſenſibus: extra carnem mundumqꝫ effectum quempiam intra ſemetipſum conuerti: alienumqꝫ effectum a mortalium cupiditatibus ſibi ſoli et deo loqui. Ex carne ⁊ anima nanqꝫ conſtat homo: ⁊ vtraqꝫ bonum ſuum habet in quo gaudet. Bonuꝫ anime eſt deus cum affluentia dulcedinis ſue. Bonum carnis eſt mundus cum abundantia iocunditatis ſue. Ab huius mūdi diſtractionibus: cor noſtrum colligamus ⁊ ad interiora gaudia reuocemus. Hec enim eſt requies noſtri cordis cum in dei amore per deſiderium figitur. Hec enim chriſtus in euangelio moraliter intellecto nobis inſinuat. vnde aſcenſus ad eternam pacis viſionem per tranſitum fit a vitijs ad virtutes. Ad quem tranſitum perficiendum oportet: vt quis conſideret ſeipſum. Aug. Ab hoc mundo reuertentes ad deum: ⁊ ab imo ſurſuꝫ aſcendentes per noſmetipſos tranſire debemꝰ Qui enim interius intrans: ⁊ in tranſitu penetrans ſemetipſuꝫ tranſcendit: ille veraciter ad deum aſcendit: ⁊ ideo deus gratiam preueniētem ad templuꝫ conſcientie premittit: mundat eum ab hijs: que inter ſanctas affectiones vel ficte bona: vel a parte mala faciūt. de quo templo dicitur ſecunde cor. iij. Templum dei ſanctum eſt quod eſtis vos. Tūc igitur homo vēdit in teplo oues ⁊ boues ⁊ columbas: quādo in anima beſtiales motus exurgentes cum delectatione retiet ⁊ acceptat pro quibus ſe homo diabolo vendit. Naꝫ ꝑ boues terrena deſideria intelliguntur. Per colūbas vero inſtabilitas: per oues intelligunt opera pietatis facta ꝑpter laudem humanam. Nummularij ſunt ſeculi ſectatores quorum ceſar princeps mundanus. Cuius nūmiſma honor. Pondus delicie: diuitie: ⁊ delectationes temporales. Non enim poſſumus aſcendere cum iſtis ad perfectionem niſi menſa: ideſt cōſcientia euertat huiuſmodi nummi effundantur. Nam nummiſma diaboli eſt peccatum: cuius imago eſt diaboli mutatio: ſuperſcriptio debitum pene. Huiuſmodi autem gratia preueniēs de templo cōſcientie eijcit per penitentiaꝫ: que eſt funiculuſ triplex propter contritionem: confeſſionem: ⁊ ſatiſfactionem que requiruntur ad integritateꝫ penitentie: de quo eccleſiaſti. nono. Funiculus triplex difficile rumpitur: volens conſcientie domum ſibi dedicari ⁊ non negociationibus occupari: Huiuſmodi autem commercia de tēplo materiali eijcit: quia domum dei decet ſanctitudo figurans conſcientiaꝫ etiam ſibi eſſe electam pro habitaculo. Et ideo a maculis qbuſcunqꝫ erat mundanda merito paſſionis chriſti ⁊ reſurrectionis ⁊ in nobis merito penitentie. In cuius triduo: ſcilicet contritionis: confeſſionis ⁊ ſatiſfactionis fit reſurrectio ſpiritualis. In tali enim tranſitu: ſcilicet de vitijs ad virtutes multi ſequuntur chriſtum ceſſando ab operibus. Tamen chriſtus non credit ſe eis per familiarem cohabitationem: quia nondum perfecte ab affectionibus mundanis ceſſauerunt. Omnia enim tam affectiones: cogitationes: ⁊ operationes nuda ſunt oculis eius. Hāc expoſitionem moralem approbat Beda in gloſa: Yſaie quinto. Et ſecundum hoc occurrunt tres conſiderationes.

Prima conſideratio.

Circa primam conſiderationem que eſt de ſpirituali traſmutatione que fit de vitijs ad virtutes ſunt tres ꝯcl'es.

¶ Prima eſt: ꝙ licet propter magnitudinem peccator quiſque longe ſit a gratia ſalutari: hꝫ tamen in ſe quilibet quandaꝫ potentiaꝫ obediētialē ad grāz adipiſcēdā. que dr̄ ꝗdā capacitas

Que cum inſita ſit nobis a natura: retardari
poteſt: non deleri: cum capacitas ſit ꝓprietas
aīe: que ſm Augu. eſt imortalis a nullo: niſi
a ſolo deo pōt annihilari. vnde peccatū nec eſt
aliqd entitatis anime cāntis ipm: nec etiā ha/
bilitantis ſbm ad actum: ſed potius impedien
tis: vt ſit minus habile ad bonuꝫ reſpectu actꝰ
annihilare tamen aīam non pōt: cum ſit imor
talis. vnde Augu. de ſpiritu ⁊ aīa. Immorta
lis eſt aīa: ne a creatoris ſui ſilitudine diſcre/
pare videaṫ. Non. n. poterat eſſe imago ⁊ ſi/
militudo dei: ſi mortis termino clauderet: ſm
quendā motum vite: quem nullo mō amittere
pōt. vnde diciṫ. Erat. q. d. Cum fuiſſet pctōꝛ
tamen ꝑꝑ nālez habilitatē: q̄ eſt indebilis: pōt
diſponi ad grāz nō obſtāte magnitudīe pctōꝝ
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ lꝫ trāſitꝰ de culpa ad gra/
tiam longe ſit: q̄ꝫtum ad nos. eſt tn̄ ꝓprie: quā
tum ad mīam dei: quam offert. vtrunqꝫ nota
tur de filio ꝓdigo. Luc. 15. Qui cum adhuc lō
ge eēt de patre: diciṫ ibideꝫ ꝙ mīa motꝰ eſt ⁊c.
Nam homo oīa inſtrumēta cognoſcendi ⁊ di
ligendi hꝫ ex nā: tamen cognitionem veritatis
⁊ ordinem dilectōis hꝫ ex gratia ſm Auguᵐ.
Facta quidem a deo aīa ſicut imaginem ſuſci/
pit: ita cognitioneꝫ ⁊ amorem. Vaſa nāqꝫ que
creatrix ſapientia format vt ſint: adiutrix gra/
tia replet: ne vacua ſint: ſi ſtrēnuum opatiuuꝫ
inuenerit. vnde ſequitur. Prope erat paſcha
iudeoꝝ. Paſcha diciṫ tranſitꝰ de culpa ad gra
tiam: ⁊ hic tranſitus dicitur ꝓprie iudeoꝝ. Iu
deus enim diciṫ: qui ſpūalr̄ circunciſus per co
gnitioneꝫ: que facit pctm̄ fugere: ⁊ dilecioneꝫ
que facit deo adherere: abſtulit aīe preputium
carnalis ꝯcupiſcentie: ⁊ oīs ſpūalis imundicie
ſed xp̄s hanc fecit ꝓpe iuſtis ad eoꝝ remune/
rationem. Ys. 45. Prope feci iuſtitiā meam
Non ſemꝑ enim ꝓpe fuit iuſtitia. ſ. mercedis
reddende. Ante incarnationeꝫ nullus q̄ꝫtum
cunqꝫ iuſtus mercedeꝫ illā recipiebat: ſꝫ incar
natione ⁊ paſſione fecit eaꝫ ꝓpe. vnde diciṫ ad
ephe. ſcđo. Qui ante eratis longe: facti eſtis ꝓ
pe in ſanguine chriſti.
¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ tranſitus de preſen
tis vite exilio in patriā felicitatis eterne: fit diſ
poſitiue per beatitudinē vie: que eſt ꝑfectio vir
tuoſarum opationuꝫ: fit tamen ſimpliciter per
gratiam. Ratio eſt. Naꝫ actus ꝑducens ad fi
nem: opꝫ fini eſſe ꝓportionatus. Nam ſicut vi
demus in naturalibus: nulla res poteſt ꝑfice
re effectum per ſuam operationem que exce/
dit virtutem actiuam: ſed ſue virtuti ꝓportiona
tum. Vita autem eterna eſt finis excedens pro
portionem nature humane. Et ideo ſine virtu
te altiori hunc adipiſci nō pōt. Hec vtus gra
tia eſt. Ad Ro. 8. Gratia dei vita eterna: ⁊
ſm glo. intelligamus deum ad eternam vitaꝫ
pro ſua miſeratione nos perducere. vnde in
gloſa ibidem diciṫ. Certum eſt vitam eternaꝫ
bonis opibus reddi. Sed ipſa opera quibus
redditur ad dei gratiā pertinent. vnde ſequiṫ.
Et aſcēdit ih̄s iheroſolymā. Jeſus eniꝫ gratia
ſine qua nō eſt aſcenſus ad gloriam: que ꝑ ihe
roſolymaꝫ intelligitur. Dicitur enim viſio pa
cis: quod figuratur nobis Luce. 2°. vbi diciṫ
ꝙ ioſeph ⁊ maria cum ieſu aſcenderunt. i. per
gratiam fit aſcenſus ad viſionem eterne pacis
Prima ad corin. 15. Non ego: ſed gratia dei
mecum. vnde Augu. in libro de ſpiritu ⁊ aīa.
Senſus iuuatur exterius: quia oculus carnis
q̄ꝫuis ex natura videat: nunqꝫ tamen per ſe vi
det: niſi beneficio exterioris lucis. Sic intelle
ctus ⁊ affectus iuuatur ſuꝑius: qꝛ deus ignis
⁊ lux eſt. Lux igiṫ ſplendorem emittens ex ſe
quaꝫ retinet in ſe: illuminat intellectū ad cogni
tioneꝫ veritatis. Ignis vero de ſe calorē emit
tens: ſed nō amittens inflāmat affectū ad amo
rem virtutis. Et ſicut ſolem non videt oculus
niſi in lumine ſolis: ſic verum ac diuinum lu/
men non poterit videre intelligētia: niſi in ipi
us lumine. vnde pſalmiſta. In lumine tuo vi
debimus lumen.

Scđa ꝯſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt de impedimē
toꝝum amotione: cuꝫ diciṫ. Et venit
in templo: vbi ſunt tres ꝯclōnes.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ quatuoꝛ ſunt impe
dimenta huius tranſitus ad beatitudinem.
¶ Primus eſt motus ſenſualitatis: qui mo/
uetur ſm pulſum fomitis: tendens impetuoſe
ad fruitionem creature delectabilis. Per hoc
ꝙ dicit ſenſualitas: tangit cauſam materialem.
Nam in ſenſualitate tanqꝫ in ſubiecto eſt pri/
mus motus. Per hoc ꝙ dicit ſm pulſum fo/
mitis: tangit cauſam efficientem. Per hoc ꝙ
dicit tendens impetuoſe: tangit formaleꝫ: que
eſt moderatio: ſiue improbus impetꝰ libidinis
Per hoc ꝙ dicit ad fruitionem: notatur fina/
lis cauſa. Iſte motus habet ſe ad voluntatē ſꝫ
viam motiuam: ſicut cognitio ſenſus ab intel
lectu ſm viam cognitiuam. Et iſte motus di/
citur eſſe peccatuꝫ: quia ſenſualitas in homine

coꝛrupta ꝑ originale peccatum ꝛ inoꝛdinata de
lectatio dicit̃ motus pͥmus q ex ea ꝓcedit ꝛ eſt
peccatum qꝛ debebat eſſe iam ſubiecta rationi:
ꝛ ipſa mouetur indebito modo p̃ter rõnẽ per
mittentẽ: ꝛ radices nõn ꝯ̄ponentẽ: ꝛ dicuntur
iſti boues eijciendi. Nã ſicut bos oculos decli
nat in terrã: ꝛ ea q̃ carnis ſunt q̃rit ꝛ aliuꝫ mi
nus diſcrete ipedit: ſic ꝛ motus ſenſualitatis.
ꝑme coꝛ. 2. Nũqd de bobus cura eſt deo:
q. d. nõ. ℂ Scõm eſt multitudo venialiũ pec
catoꝝ: qꝛ q̃n veniale inſurgit: ſi non cohiberet̃
poſſet ꝓgredi vſqꝫ ad moꝛtale ꝛ tũc dn̄ter ꝑclu
deret trãſitũ ad vitã. vñ Aug. Nihil a deo ve
niale qđ nõ poſſet fieri moꝛtale dum placet. i.
dum getat̃ voluntas: nõ ſupra ipꝫ veniale: ſed
ſup illud ad qđ ipꝫ erat diſpoſitum q ꝓgrede
retur de ipſo. Unde veniale ex ſua ſubſtantia
nunq̃ꝫ fit moꝛtale. Sed ex ipſo diſpoſitiue ꝛ oc
caſionalr̃ ꝓgrediendo fiet moꝛtale. Et iõ eijci
enda dñr huiuſmodi. ſ. oues ꝛc. Ouis. n. eſt
aial manſuetũ ꝛ innocẽs. vnde lꝫ veniale dicat̃
qđ venia dignuꝫ: qꝛ ei pena facile indulget̃: tñ
qꝛ diſponit ad exterminationẽ eſt eijciendum.
ℂ Tertiũ eſt accidioſa negligentia: q̃n. ſ. aĩa q̃
recipit gratiaꝫ: nõ operat̃ meritoꝛie: ſed marceſ
ſit gr̃a data: Contra que dicit Ambro. Neſcit
tarda molimina ſpũs ſancti gr̃a. Et eijciendi ſunt
Apocal. 3. Utinaꝫ calidus eſſes: aut frigidus
Tales vendũt colũbas q̃ rep̃ſentat ſpũs ſan
ctus: q̃n ꝑ negligentiã gr̃e ſpũs ſan. pro ꝯmo
do tꝑali ꝯmutatur. vnde in colũbe ſpecie ſpũs
ſanctus viſus eſt. ℂ Quartum alieni finis ſi
ue indebiti conſtitutio. Nam cum vltimus fi
nis: q eſt ipſa beatitudo dicat quandã vltimã ꝑ
fectionẽ: ſm q diuerſimode res beatitudinis
capaces ad diuerſos gradus ꝑfectionis ptinge
re poſſunt: ſm hoc neceſſe eſt q diuerſimode
btitudo dicat̃. Nã in deo eſt btitudo ꝑ eſſentiã
qꝛ ipſuꝫ eſſe eſt eius oꝑatio qua nõ finit̃ alio ſꝫ
ſeipſo. In angelis aũt beatis eſt vltima ꝑfectio
ſm aliquã oꝑationeꝫ q ꝯiungit̃ in bono icrea
to: ꝛ hec oꝑatio i eis eſt vnica ꝛ ſempiterna: in
hoĩbus aũt eſt vltima ꝑfectio: ſm oꝑationeꝫ q̃
homo ꝯiungit̃ deo. Sed hec oꝑatio deſeritur
q̃nq̃ꝫ. Nam lꝫ ꝯueniant oẽs in appetitu vltimi
finis: qꝛ oẽs appetunt ſuã ꝑfectionẽ adimple
ri q̃ eſt ratio vltimi finis: tñ non oẽs q̃ꝫtum ad
id in quo eſt ratio vltimi finis ꝯueniũt. Nam
q̃dam appetũt diuitias tanq̃ꝫ ꝯſumatũ bonuꝫ.
q̃daꝫ delicias ꝛ ſic opꝫ de via vite deuiare. Ta
les. n. dicunt̃ nũmularij qꝛ eterna ꝑ tꝑalibus
ꝯmutant. vnde opꝫ q mẽſa ꝯſciẽ ſubuertatur
ꝛ nummularij de templo ꝛ de cõmunitate me
riti eccleſie eijciantur.
ℂ Scđa ꝯclo eſt: q huiuſmodi impedimenta
eijciuntur pnĩe arduitate. Difficile eſt. n. oĩa
facta q̃ntũcunqꝫ enoꝛmia: que ſup patibulo fec
reuelare: ſꝫ difficilius eſt nõ ſolũ iſta q̃ fecit: ſꝫ
q̃ facere ꝯcupiuit: ſed difficillimũ eſt nõ ſolum
iſta: ſꝫ et̃ oĩa que facere cũ delectatiõe cogitauit:
cum nãlis inclinatio hoĩs ſit ad celandũ culpã
Johis. 3. Omnis q male agit odit lucẽ. Hoc
autem intelligit̃ per flagellũ. Naꝫ ſicut flagel
lum fit de multis funiculis difficil'r punienti
bus flagellandũ. Sic etiã hic ſunt q̃tuoꝛ opera
multum difficilia penitenti. ℂ Primũ eſt pec
catũ cum amaritudine excogitare: pp qđ etiam
iſte ezechias fuit miam ꝯſecutus poſt peccatuꝫ
magnitudinis qđ ꝯmiſerat. Yſa. 38. Recogi
tabo tibi oẽs annos meos in amaritudine aĩe
mee. ℂ Scđm eſt omnia peccata cogitare de
teſtabiliter odire: ꝓpter qđ fuit miſericoꝛdiam
ꝯſecutus. Yſaias ſeipſuꝫ maledicẽs ꝓpter pec
cata p̃terita. Yſa. 6°. Ueh mihi qꝛ vir pollutis
labijs ſuꝫ. Et ideo dictũ eſt ei. Ecce auferetur
iniq̃tas tua. ℂ Tertiuꝫ eſt odita irreuocabil'r
abnegare: ꝓpter qđ miam ꝯſecutus eſt iob di
cens. Rep̃hendo me abnegãdo peccata: ideo
rep̃hendo me ꝛ ago pniam. ℂ Quartũ eſt oĩa
ſic abnegata integral'r reſuare: ꝓpter quod ẽ
miam ꝯſecut⁹ dauid. Pſal. Dixi ꝯfitebor in
iuſtitiaꝫ ꝛc. De iſto flagello iſtis funiculis in
tegrato dr̃. Et cũ feciſſet flagelluꝫ de funiculis:
de quo flagello dr̃ eccl'ia. 23. In cogitatu meo
flagellũ deſideraui. vbi glo. Deſideret in cogi
tatu flagella diſcipline: ꝛ i coꝛde doctrinã ſapie
ne foꝛte ꝑ ignoꝛantiã nõ ignoſcat pericula deli
ctoꝝ: ꝛ multiplicẽtur ei crimina: ꝑ quibus ca
dat in manus aduerſarioꝝ. Pſal. In flagella
parat⁹ ſuꝫ. Glo. Sciẽs me deligſſe: ꝛ h̃ deſi
derãt ꝑ peti deteſtatiõeꝫ ꝛ coꝛdis ꝯtritionẽ.
ℂ Tertia ꝯclo eſt: q licet penitentia eijciẽs im
pedimenta: effectiue ſit a deo: eſt tamen diſpo
ſitiue a nobis. ℂ Reqrit̃ primo ad huiuſmo
di diſpoſitionem ꝯſenſuꝫ volũtatis. ℂ Scđo
gratia diſponente aſſiſtit. Primũ patet. Luc.
19. Cũ intraſſet ihs domum principis phari
ſeoꝝ ſabato manducare panem in domo ꝯſcie
noſtre vt ſit munda: et bene diſpoſita debet do
minari princeps phariſeoꝝ. Et ratio eſt: qꝛ ho
neſte ꝛ religioſe vitam hominis diſponit: ꝛ in
tali domo facit dominus ꝯuiuium: qꝛ eam pa

ter ſibi fabricauit; ita q' nulli creature coicetur: vt ipſaȝ per illapſum ſolus poſſit inhabitare: ⁊ ideo mundaȝ eam tenebis. Perdita .n. mundicia indigna fit habitatio dei. Nullo eniȝ modo mundicie actor ⁊ amator aiam immundā poterit inhabitare. Nam hanc domū facimus domum negociationis p inordinatuȝ tpaliū amorem vel circa diſtractionē eorundē contra prohibitionem dei. Pſal. Diuitie ſi affluant nolite ⁊c. Et ideo dr̄. Auferte iſta hinc: ⁊ nolite facere domū pr̄is mei domū negociationis. Negociatores ſunt ementes ⁊ vendētes. vn̄ moraliter vendentes dicuntur: q2 ſi qd habēt gratie p inanis glorie vel cuiuſcūqȝ tēporalis rei mercede pmutatur: de quo Mat. 5. Receperunt mercedeȝ ſuam. ¶ Iteȝ ementes dicunt qui mala bona diſſimulando: ſimulando laborant: vt credantur habere gratiam: quam non habent: Miſeri ſane ⁊ ſtulti negociatores hos eijcit cū exitum ſuum eis innoteſcit: ⁊ q' neſcit eos q talibus negociatorib9 ſe immiſcent. Hāc etiā domū cum ſit domus orationis faciūt ſpeluncaȝ latronuȝ: vt dicitur Luc. 19. cum declinantes pfeſſionē peccati ⁊ abſcondentes illecebras temporaliū voluptatū: quaſi ſtola quadaȝ in abſcondito cordis celamus. vel ſi pmercijs ideſt ſceleribus operaȝ damus. ¶ Scdo etiaȝ pȝ ſcilicet de gratia aſſiſtente. Nam q2 talis domus ipetit inſultibus temptatoꝝ. ſ. tribulationis triſtitie ⁊ erroris. Ipa ſua gr̄a eam cōſolatur: liberat: preſeruat: ⁊ informat: ⁊ glorificat. vnde Ber. Quid faciaȝ qui deum vite mee teneo non ſolū gratuituȝ largitoreȝ: piuū ſcilicet conſolatoreȝ: ſollicitū gubernatorē: ſed inſuper copioſiſſimum redemptoreȝ: eternuȝ pſeruatoreȝ ⁊ glorificatoreȝ? Quid ei retribuā p omnibus q retribuit mihi? ¶ Primo me mihi dedit. ¶ Secundo ſe: ⁊ vbi ſe mihi dd̄it: me mihi reddidit. Datus igitur ⁊ redditus. Et ſi p me quicqd valeo debeo: quid igitur deo retribuam pro ſe? Nā etiaȝ ſi me milies rependere poſſeȝ quid ſuȝ ego ad dn̄ȝ? vnde ſeqtur. Recordati ſunt diſcipuli q2 ſcriptum eſt. Zelus domus tue comedit me. Zelus ſm gloſaȝ eſt feruor animi quo mens abiecto humano timore pro defenſione veritatis accenditur. Sed ſm Aug. comedit eum zelus domus dei: qui oia que videt peruerſa ſatagit corrigere ⁊ emendare. Unde ſm gloſam zelus eſt indignatio: qua indignabar eis pro domo tua. Vel zelus eſt amor dei ⁊ cetera.

Tertia pſideratio.

Circa hanc conſiderationeȝ que ē de merito paſſionis chriſti ⁊ eius adhibitione: cum dicitur. Dixerunt iudei. Quod ſignū ⁊c. Ubi ſunt tres pcloneſ. ¶ Prima eſt: pnie efficacia eſt infinita: q2 remittere peccata nō poteſt aliqs niſi ſolus deus ⁊ pnia: ut habet Mat. 2. Hec aūt efficacia quadruplicit ſe oſtendit in remittendo. Nam aliquando remittit penaȝ ⁊ culpā. Sicut qn̄ tanta eſt triſtitia ⁊ ptritio de malo: q̄ta fuit auerſio ⁊ delectatio in peccato ſicut credit̄ de magdalena cui dimiſſa ſunt ⁊c. ¶ Scd̄m ſignū efficacie ē quādo diluitur culpa ⁊ non pena. Sicut q̄ſdo quis cuȝ ptritiōe pfitetur: ⁊ non poteſt purgari condigna pnia: qui licet ſit in gratia: tamē remanet obligatus ad purgatorij penaȝ. ¶ Tertium ſignum efficacie eſt: quādo dimittitur pena ⁊ non culpa. Ut quando quis confitetur de peccatis: alias pfeſſio propter penaȝ verecūdie diminuitur obligatio ad penaȝ purgatorij vel forte anihilatur ex frequenti iteratione non culpa: quia prius fuit dimiſſa. ¶ Quartuȝ ſignū efficacie eſt: quando nec diluitur pena: nec culpa ſed augetur: vt quando quis fictus ⁊ indebite accedit qui peccat mortaliter. Ideo quia efficacia huius ſacramenti eſt ad delenduȝ peccata: q̄tū ad penā ⁊ culpā. Ideo dr̄ actuū. 3. Penitemini ⁊ conuertimini vt deleantur peccata veſtra. Et ſequitur. Dixerunt iudei: ideſt penitentes: qui habent confeſſiōem laudis: ⁊ peccatorum. Quod ſignum oſtendis nobis: ſcilicet efficacie ⁊ auctoritatis penitentie. Quia hec facis: ſcilicet eijciens de tēplo pmercia pctoꝝ. ¶ Secunda concluſio eſt: q' efficacia penitentie eſt ab infinita dei miſericordia: quaȝ nobis oſtendit: ſeu meruit chriſtus ſua paſſione: que cum ſit infinita tranſcendit in infinituȝ omniuȝ peccatoꝝ noſtroruȝ multitudineȝ: quā xp̄s nobis demonſtrat quadruplici exemplo ad confidentiam penitentiū. ¶ Primo i muliere adultera: quam cum Moyſes mandaſſet lapidari: Dixit ieſus in euāgelio Joh. 4. Uade ⁊ amplius nolli peccare. ¶ Secūdo in muliere chananea: que cum poſt chriſtum clamaſſet: ad ei9 pedes veniens audiuit. Fiat tibi ſicut vis. ¶ Tertio in petro negante: qui poſtquam fleuit amare. Matthi. 25. Tunc non ſolum fuit ſibi dimiſſa culpa: ſed etiā diligenter pſeruata. ¶ Quarto in latrone confitente chriſtuȝ in patibulo: cui chriſtus poſtulanti in fine miſicor/

ctā non negauit: ſʒ adiecit di. Hodie mecū ꝛc.
Luc. 23. Unde ſequitur. Reſpondens ieſus
dixit eis. Soluite tēpluʒ hoc ꝛc. Illud loquēs
de templo corporis ſui. q. d. Qđ per reſolutio
nem: ideſt per mortem ꝛ paſſioneʒ excitabit tē
plum conſcientie noſtre: ꝛ hoc in triduo penitē
tie: ſcilicet per contritioneʒ: confeſſionem ꝛ ſa/
tiſfactionem: habentis efficaciam infinitā a paſ
ſione chriſti. Unde ſuper illud pſalmi. Apud
dominum miſericordia ꝛc. Dicit Bernar. ꝙ
non gutta: ſed vnda ſanguinis largiter ꝑ quin
ꝗʒ partes ſui corporis emanauit. Unde hebr.
nono dicitur. Sanguis chriſti emundauit cō/
ſcientiam noſtraʒ ab operibus mortis ꝛc. Un
de iudei: ideſt penitentes: efficaciam penitētie
affirmantes di. Quadraginta annis edificatū
eſt templum hoc. q. d. Credimus efficaciaʒ pe
nitentie. Nam templuʒ conſcientie in quo ha/
bitat chriſtus per gratiam edificatur per qua/
draginta annos. Nam quadraginta ſunt qua
ter decem. Q. d. ꝙ conſcientia dignum dei ha
bitaculum ordinatur obſeruatione decem pre/
ceptorum ſub teſtimonio quatuor euangelioꝝ
ꝛ impletione ſex operū miſericordie: ꝛ ſic ꝑ cō
ſequens excitabitur hoc templuʒ in tribus inte
grantibus penitentiam: ſcilicet contritione: cō
feſſione ꝛ ſatiſfactione. ¶ Quod notandū in/
telligētes diſcipuli poſt reſurrectionem noue/
runt: ſcilicet facta reuelatione.

¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ ad veraʒ penitentiā
non ſufficit ceſſare ab operibus malis: ꝛ etiam
inſudare bonis: ſed etiaʒ requiritur ꝙ ceſſet ab
affectionibus carnalibus: ꝛ cogitationibus: ꝛ
imaginationibus eorūdem. Unde penitentia
eſt ſicut regula. Ipſa enim regulat in penitente
non ſolum opera: ſed etiam cogitatiōes ꝛ affe/
ctiones ad emendationis integritatem. Unde
ſicut quicunqʒ recedit a regula: apoſtata eſt cen
ſendus. Sic quicunqʒ recedit a penitētia: affe
ctione ꝛ cogitatione non eſt dignus gratia que
per penitentiam adipiſcitur. vnde Ber. dicit.
Corporis conuerſio ſi ſola fuerit erit nulla. for
ma quideʒ conuerſionis eſt non veritas vacua
virtute gerens ſpēm pietatis. Miſer homo q
totus pergens in ea que foris ſunt: ꝛ ignarus
interiorum ſuorum: putans ſe aliquid eſſe cum
nihil ſit: ipſe ſe deducit. Exteriorem quippe ſu
perficieʒ intuens: ſalua ſibi omnia ſupplicatur
non ſentiens vermem occultum: qui interna
corrodit: ſolas mouet manus ad opera manda
torum corde penitus arido: ductus conſuetu/
dine quadam. Unde ſequitur. Cuʒ eſſet ihe/
roſolymis. Gloſa. Conuentus adibat vt ver
bis ꝛ ſignis plures conuerteret. Et quia ali/
qui ſolis ſignis moti credebant: ꝛ aliqui non/
dum erant renati ex aqua ꝛ ſpiritu ſancto: ꝛ ali
qui ficte. ideſt non corde. Et ideo non erant di
gni: ꝛ aliqui erant imperfecti: ꝛ ideo non pote/
rant capere. Unde ſequitur. Jeſus autem nō
credebat ſe eis: ſcilicet per gratiam inhabitan/
do: qꝛ idigni. Eo ꝙ ipſe noſcet omnes: quoꝝ
quatuor ponuntur in penitentia formidanda.
¶ Primum fuit eſau qui non inuenit locum
penitentie: quāuis cum lachrymis requiſiuiſſʒ
Ad heb. 12. Quia a carnis deſiderijs nō ab/
ſtinebat. ¶ Secūdum eſt achab: qui relapſus
fuit in ydolatriaʒ. Quarti reg. 12. ¶ Tertiuʒ
ſymonis magi: cui poſt peccatum a petro eſt di
ctuʒ. Penitentiā age a neqtia tua. Actuuʒ. 7.
Poſtea relapſus eſt in perfidiam. ¶ Quar/
tum eſt iude: qui penitentia ductus rettulit tri/
ginta denarios. Matthei. 27. Sed quia cum
deſperatione penituit: ideo relapſus eſt in ho/
micidium. Et ideo dicit Yſaias. De ſummo
bono irriſor eſt: ꝛ non vere penitens: qui ad/
huc agit quod penitet. Nec videtur deum po/
ſcere ſubditus: ſed ſubſanare ſuperbus: multi
lachrymas fundunt: ſed peccare non deſinunt
Hij effectum penitentie non recipiunt. Unde
quiſquis vult effectum penitentie conſequi: ne
ceſſe habet vt ſic admiſſa defleat: vt iteꝝ flenda
non committat. Quod nobis concedat ꝛc.

¶ Feria tertia dominice Letare.
Sermo ſexageſimus ſeptimus.

i Am die feſto
mediante aſcendit ihs in tem
plum. Joh. 7. Cuʒ anima ra
tionalis corrupta fuit per pec/
catum primi parentis: ꝯtraxit
debilitatem in iraſcibili: pronitatem in concu/
piſcibili: caliginē in rationali. Hic eſt propter
debilitatē iraſcibilis temptationibus fatigata:
reſiſtere nō pōt ꝯcupiſcibilis volu[p]tatibꝰ illecta
cito peccato conſentit: ꝛ propter caliginē ratio/
nalis in cognoſcendis ꝛ diſcernendis decipi/
tur ꝛ male interpretatur. Unde gratia ſpiritus
ſancti in mentem veniens remedium preſtat:
iraſcibilem roborans: concupiſcibilem a ſue ꝓ
nitatis fluxu ſtringens: rationaleʒ illuminās.

Propter quod petiuit apl'us ad ephe. primo. Pater glorie det vobis ſpūm ſapie: ⁊ reuelationis: ⁊ agnitionis eius: illuminans oculos cordis veſtri: vt ſciatis q̄ ſit ſpes vocationis eius: ſicut p; in euāgelio moraliter intellecto. Nam ſm Orige. paſcha eſt feſtum diuinū: qd in ſpiritu ⁊ veritate perficit̄: qd eſt vita ſpūalis Et hoc gratia ſpūs ſancti inſpirante: informāte: ⁊ opante. Contra quā affectões carnis ſtupeſcentes murmurāt: credentes eam eſſe acqſitam: cum ſoli deo ſit aſcribenda. Oſtendit ⁊ effectum: ⁊ docet remedium: cauſans ɔtritionē: docens ſatiſfactionem: ɔſtringens fluxū carnalium affectionū: ⁊ ceſſare facit a peccatis ſpirituali circūciſione: q̄ patribus ⁊ ſanctis eſt reuelata: ⁊ perficit̄ ingēta mente: ⁊ ſic inſpirationes dicit cum a deo ſint opibus carnis ⁊ affectionibus ɔtradicunt: ⁊ illiciunt hoīes ad amicitiam dei. Et ſm hoc occurrunt in euangelio quatuor conſiderationes.

Prima ɔſideratio.

Circa p̄mam ɔſiderationem: q̄ eſt de gratie affectu: quo ad dona gratuita: quibus anima p̄uilegiata ad vite pfectionem diſponitur: iam die feſto mediante: ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ɔclo eſt: q̄ multiplex templū in ſacra ſcriptura inuenit̄. ¶ Primum eſt corpus xp̄i: de quo mente nō eſt recedendum: q2 ſicut īmorari pium eſt ad deuotionem: ita fructuoſum ad vtilitatem: qd iudaica impietas ſoluit: ⁊ diuina potentia ſuſcitauit. Jobis. 20.

¶ Scdm eſt beata virgo: q̄ cum ſit noſtra aduocata: ſpes: mediatrix: fortitudo: ⁊ excuſatio: amatrix boīū: ſupatrix demonū dei templū de ea nō eſt diſcernendū: ſed in eo preces ſunt fundende. ¶ Tertiū eſt eccl'ia ſancta electorū: a qua nō eſt diſcedendum: cum iocundum ſit fratres habitare in vnum. ¶ Quartū eſt aīa noſtra. vnde hijs que ſpectant ad eius ſanctificationē tota ſollicitudine intēdam'. ¶ Quintum eſt patria celeſtis.

¶ Scda ɔclo eſt: q̄ aīa dicitur aliquando domus dei: aliquādo templum dei. Domus dei dicitur: quādo deus in ipſa eſt per gratiā gratis datam: ⁊ nō gratum facientem. Templū dei eſt: quādo eſt in ipſa p gratiam gratum facientem. Domus eſt cum illuminat intellectū de ſtatu ſuo. Templum eſt: quādo ſanctificat affectum ad amorem accendendo. Docet in tēplo cum diuina iſpiratōe intellectū inſtruens mouet affectum. Et ideo q2 ſic intimat ſe anime per gratiā ſpiritualr̄ vult habitare in ea: cū ipſa ſola ſit capax gratie ⁊ gl'ie. vnde Augu'. Anima dei imago eſt: q2 ipſius capax ⁊ particeps eſſe pōt. Et hoc: q2 delectabilr̄ ſpeculatur ſuam pulchritudinem in aīa ſctōꝝ per imaginem ſibi impreſſam: ſicut in ſpeculo mundo ⁊ terſo ab oībus ſordibus vitioꝝ. vnde ꝓuerb. Delicie mee eſſe ⁊c. vnde dicit. Jam die feſto mediante aſcendit ihs in templum. De quo feſto pſal. ait. Relique cogitationum diem feſtū agent tibi. Glo. Exhibitōe boni opis. Feſtū agent tibi. i. manſueti ceſſabunt a ſuili ope peccati nō intenti mūdo: ſed in bonis opibus gētī Cogitatio. n. eſt conceptio voti: ſed relique redditio voti. Que opatio relinqt̄ poſt cogitatōeꝫ

¶ Tertia ɔclo eſt: q̄ talis aſcenſus grē in animam eſt ei multum fructuoſus: q2 nō intrat ſine donis ⁊ virtutibus. Eſt. n. hoſpes anime: q nullius indiget boni: ſed aīam replet omnibus bonis. Jnq̄ꝫtum eſt ex pte eius: ſemp paratus eſt ɔferre ſua dona: q2 ſtat ad oſtiū ⁊ pulſat: vt affectus cordis ſibi apiatur: ⁊ intromittatur ad ɔuiuandum ſpūalr̄ per donoꝝ ſuorum cōicationem: lꝫ aliq ponant obſtaculum: oſtiū cordis claudēdo: de qbus dicit̄ Job. Jpi fuerunt rebelles lumini. i. diuine gratie. Jntelligendum tamen cōcordando cum euangelio: q̄ gratia quinqꝫ effectus opatur in anima.

¶ Primus eſt illuminare. Nam ſicut in radijs ſolaribus apparent athomi: ita in grā apparent oēs defectus noſtri latentes. Pſalmi. Jn lumine tuo. ſ. gratie videbimus lumen. ſ. glorie. vnde ſeqtur. Docebant ⁊ mirabant̄ iudei di. Quomō h̄ litteras ſcit: cum nō didicerit. q. d. ſm glo. ſciebant eum ſciam acquiſitā non habere: audiētes eū ꝓfundiſſime loquentem veritatem legis ⁊ ꝓphaꝝ. vnde non immerito mirabantur. ¶ Scdm eſt nos deo caros reddere: ⁊ h̄ per humilitatē. vnde Bernar. Jn alto nō altum ſape: ſed humilibus ɔſentire: nil deo carius. vnde ſequit̄. Mea doctrina non eſt mea: ſed eius q miſit me: oſtendēs ſuā humilitatem: ⁊ gl'iā patris. ¶ Tertius eſt ſb iacere nos diuine voluntati: que eſt regula dirigens actus noſtros in debitum finem. vnde ſeqtur. Siquis voluerit voluntatem eius facere: cognoſcet de mea doctrina: vtrū ex deo ſit: an ego a me ipſo loquor. q. d. a gratia diuina ē facere vel loq ſm inſpirationem: ſed non ſm ꝓprium inſtinctum. ¶ Quartus eſt ꝓpriam

gloriam declinare: aſcribendo oiuꝫ opeꝝ me/
rita deo: q opatur oia in oibus. vnde ſequit.
Qui a ſeipſo loquit: gliaꝫ propriā querit: quia
ſm aplꝫ ois ſufficiētia noſtra ex deo eſt: qꝛ nō
ſumus ſufficiētes ⁊c. ¶ Quintus eſt de vita
eterna nos certificare: qꝛ hꝫ in ſe rationē acce/
ptationis: vnde ſequitur. Qui aūt querit gliaꝫ
eius: hic verax eſt. q. d. Sibi de iure debetur
honoꝛ ⁊ gloria. Et ideo iniuſtitia in illo nō eſt
qꝛ debitū reuerētie exhibet deo. Pſal. Gra/
tiam ⁊ gloriā dabit dominus.

Scda ɔſideratio.

Irca ſcdam conſiderationē: que eſt
c de eius ɔfectu quo ad opa virtualia
quibus aīa exercitata: ad merenduꝫ
proficit: ibi. Nonne Moyſes dedit vobis le/
geꝫ: vbi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ɔclo eſt: ꝙ gratia eſt quaſi ductoꝛ.
⁊ regula qdaꝫ in fineꝫ vltimū ducēs. Alie aūt
gratie a quibus cadit hō: finalr non ducunt in
fineꝫ. Naꝫ ⁊ iudas habuit gratiā. ſed non erat
hec ducens in finē. Contingit bene pdeſtina
tos peccare: ſꝫ tamē reuocari ⁊ a pctō recedere
vnde Ro. 8. Quos pdeſtinauit: hos ⁊ voca/
uit: hos ⁊ magnificauit. Gratia. n. pdeſtina/
tionis ſemp pſto eſt: ⁊ nunqꝫ deſerit peccatorē
pdeſtinatuꝫ ex toto: qꝛ ſcriptus eſt in libro vi/
te: qꝫtuꝫ ad terminū: lꝫ non per pſenteꝫ iuſtiti
am lucet eis: q ſunt in pctō: ſꝫ tñ eos non deſe
rit finalr ⁊ in pctō pmanere non pmittit: qꝛ ſu/
per eos ſemp mouetur miſicoꝛdia. Sapiē. 4.
Gratia dei ⁊ mīa eſt in ſanctos eius: ⁊ reſpe/
ctus ſup electos illius. Glo. Sanctos dicit il/
los: qui ſeruant innocētiaꝫ: ⁊ ɔtinuant ſctitateꝫ
a qua non decidunt p pctm̄ moꝛtale: ⁊ ne poſt
gratiaꝫ peccēt: a tēptatione liberat. Electos vo
cat predeſtinatos.
¶ Scda ɔclo eſt: ꝙ gratia dupliceꝫ ɔfectum
cauſat in anima. ¶ Primus effectus gratie ē
quia ſtatuꝫ peccati notificat: vt fugiatur. Nul/
lus penitere pōt: niſi prius noſcit ſtatum pcti.
vnde apocal. ij°. Qui lapſus fueras: memoꝛ
eſto vnde excideris: ⁊ age penitentiam. vnde
peccatum quadruplīciter ſe menti repreſentat.
¶ Primo vt priuatiuuꝫ diuine gratie: quoni
am per ipſum aīa ſpoliat donis ſpiritualibus.
¶ Secundo vt lucratiuuꝫ infinite pene: quia
pena cōdigna peccati moꝛtalis eſt gehenna in/
extinguibilis. ¶ Tertio vt amiſſiuuꝫ gloꝛie:
qꝛ nullus exñs in peccato moꝛtali: hꝫ heredita
tem in regno chꝛiſti ⁊ dei. ¶ Quarto vt offen
ſiuum maieſtatis diuine: quia altiſſimus odio
habet peccatoꝛes. vnde recoꝛdatio vt ſic dele/
tionem peccati operatur. Et hoc eſt qđ dicit.
Nonne moyſes dedit vobis legem: Moy/
ſes ſm ꝙ legiſlatoꝛ ſignat agnitionem peccati.
Ro. quarto. Per legē agnitio pcti. vbi Au/
guſtinus. Si cognoſcant ⁊ non cauēt: pꝛuarica
tio eſt: ⁊ tunc penitētia deletur. Cauere autem
non pōt homo pctm̄: ſi non adiuuatur gratia:
vt cognituꝫ caueatur. vnde Moyſes etiaꝫ in/
terptatur aſſumptus ex aquis. Exo. ſcđo dicit
Et ſignat doloꝛē a gratia cauſatū ex cognitiōe
pcti plenuꝫ lachꝛymis. ¶ Scđs affectus gra
tie eſt: quia negligenter opantes reprehendit.
Multos. n. remiſſos remiſſa conuerſio in pꝛi
ſtinos erroꝛes reduxit. quoꝛuꝫ exēpla diuina
gratia vitare docet. vnde ſequit. Et nemo ex
vobis legē facit: quaſi dicat. Fraus ⁊ deſidia
in omni ope bono foꝛmidanda eſt. Fraudē fa
cimus: dum de bono ope noſmetipſos: nō de
um laudamus. Deſidiā agimus: duꝫ p coꝛpo
rem languide ea q̄ dei ſunt agimus.
¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ efficacia iſtius gra/
tie eſt a paſſione chꝛiſti: non ex voluntate: vn/
de Ro. quarto. Omnes peccauerunt: ⁊ egēt
gratia dei. vbi dicit Auguſti. Non iuſtificati
per legē: nec p pꝛopꝛiam voluntatē. ſed p gra
tiam xpi. vnde ſequitur. Per redēptionem q̄
eſt nob a xpo ihu. i. ſm gloſam per pciū da
tur nobis a xpo. De quo Petrus. Quia nō
coꝛruptibilibus auro vel argēto redēpti eſtis:
ſed pcioſo ſanguine filij dei. Ut igitur iuſti/
ficarentur homines diuina gratia: veritas de
Maria oꝛta eſt: vt pꝛo illis iuſtificandis offer
ret ſacrificium paſſionis ⁊ crucis. Non enim
a nobis ſumeret carnem moꝛtaleꝫ chꝛiſtus: ſi
moꝛi non poſſet. Propꝛie enim dicitur rede/
miſſe: ⁊ non emiſſe nos. Ipſius eniꝫ eramus
ante per naturam: ſed noſtris delictis ſumus
alienati. Sed deus pater longe ante diſpoſuit
vt nos a peccatis liberaret: ſicut ante pꝛomiſe/
rat. Quod cuꝫ impleuit: iuſtum eſſe ſe oſten/
dit. vnde ſequitur. Quid me queritis interfi/
cere: quaſi dicat reprehendendo recidiuos ſe
mel paſſus ſum redimens eos: qui mei erant
per naturam: ⁊ alienati per culpam. Sed nūc
amplius voluntatem nolite apponere: ne per
vos iterum recidiuo veſtro mea paſſio reno/
uetur. Ad hebꝛeos ſexto. Rurſum crucifigen
tes ſibimet filium dei.

Tertia conſideratio

Circa tertiam conſiderationem que ē
de eius impulſu quo ad vitia carnalia
q̄bus anima angariata impetitur: cū
dicit̄. Reſpondit turba et dixit. vbi occurrunt
tres concluſiones.
¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ vitia carnalia cōtra gra
tiam expellendā ordinant tres acies turbaruꝫ.
¶ Prima ipſam aggreditur incipiendo a co/
gitatiōe ex qua ſequit̄ delectatio: deinde hec de
lectatio fit moroſa: de qua fit tranſitus ad con/
ſenſuꝫ: de conſenſu ad opus: de ope in conſue
tudinē operandi. ¶ Secunda acies ſic ordina
tur incipiens exterius. ſ. de viſu tranſit ad factū
gradatim: de viſu ad colloquium: dein de ad fre
quentiaꝫ: deinde ad contactum: deinde ad oſcu
lum: tandē ad ꝯſumationeꝫ flagitij. ¶ Tertia
acies ordinat̄ incipiens ſꝫ gnā peccatoꝝ de mi
nori ad maius. ſm ꝙ aliquis nō reputat venia
lia peccata nō attendens ꝙ occaſione eorum po
teſt incidere ĩmortalia. vnde Aug. Caue mi/
nima ne forte ſubruaris arena. vnde ſubditur
Reſpondit turba ⁊ dixit. Hec enim turba eſt
infeſtatio carnalium motuum opprimens gra/
tiam. vnde Iſido. de ſummo bono. Ante con
uerſionem p̄cedit turba peccatoꝝ: poſt conuer
ſionē ſequit̄ turba tēptationū. Illa ſe obijciunt
ne ad deum conuertamur: iſta ſe ingerunt: ne
liberis cordis oculis deū cernamus. vtriuſqꝫ
tumultus inſolentiaꝫ nobis gignit itentionēqꝫ
noſtram ſpe fraude multimoda intercludit. vn̄
ad Gala. quarto dicitur. Caro concupiſcit ad/
uerſus ſpiritum.
¶ Scd'a ꝯcl'o eſt: ꝙ carnalis cōcupiſcentia ſen
tiens concupiſcentes ſpiritus reluctationem:
et ſe appetitui ꝯtraria iudicat ipſam diabolice ꝑ
ſecutionis ſeuientem crudelitateꝫ. Habet eīm
ſpiritus arma tria: quibus carni reluctatur.
¶ Primū eſt virtutis exercitiū: de quo Aug.
Quid tibi adhuc p̄ferenda taꝫ longa temporū
ꝓponis ſpatia? Nunqd ſcis ſi craſtino viuas?
vnde euangeliſta. Neſcitis diem neqꝫ horaꝫ.
Ideo vigilate: ⁊ diſcute inertiam corporis: ſem
perqꝫ memento: qa regnuꝫ celoꝝ nō tepidi: nō
deſides: ſꝫ violenti vimqꝫ facientes diripiunt
vnde dicit̄. Vnum opus feci: et omnes mira/
mini. quaſi diceret. Sᵒ omniuꝫ virtutū opera
tio eſt vna propter gratie vnitatē: in qua conue
niunt qua contra deſideria carnalia fit relucta
men. ¶ Secundum eſt cordis mundicia: que
eſt quedam ſpiritualis circunciſio: qua a corde
omnes immundicie cogitationū remouentur:
vnde Aug. Circunciſio cordis eſt: q̄ purificat
animaꝫ ab immundis cogitationibus: ⁊ interio
res maculas abſcindit: illicitā concupiſcentiaꝫ
amputando: vnde ſequitur. Propterea moy
ſes dedit vob circunciſioneꝫ. Moyſes aſſum
ptus de aquis eſt contritio. Hec dedit circun/
ciſionē: a peccatis ⁊ cogitationibus eorundē.
Et hoc in ſabbato mentis: ⁊ non corporis: q̄
ad talem circunciſionē requiritur mentis quie
tatio: ⁊ corporis exercitatio. Sed extraneitas a
deo mentis euagationem ⁊ ineptā letitiaꝫ mū
di circuncidit. i. diuidit hoieꝫ a gratia dei. vn
de ſequitur. Et in ſabbato. ſ. per mentis ociuꝫ
⁊ ineptam letitiam. Circunciditis hominem:
ab amicitia ⁊ gratia dei. Et mihi indignamini
q̄ totum hoiem ſaluum feci: a pctis ꝑ gratiaꝫ.
¶ Tertium eſt oium rerum in melius inter/
pretatio: que eſt contra iudiciū temerariū: que
ſemper dubia in deteriorē partem interpretat̄
Hoc non dꝫ fieri: q̄ includit in ſe iniuriaꝫ ꝓ/
ximi. vnde Roma. 14. dic̄ glo. Dubia in me
liorem partē ſunt impetrāda. vnde nullus dꝫ
alium contēnere. Et ideo non apparent mani
feſta iudicia de malicia alicuius: debemꝰ eum
habere pro bono. Melius. n. eſt ꝙ aliqs falla
tur habens bonā opinioneꝫ de malo homine
q̄ꝫ ꝙ fallatur habens malam opinionē de bo/
no hoie. vnde dicit̄. Nolite ergo iudicare ſm
faciem: ſed ſm rei veritatē inquirite. Job. 29.
Cauſaꝫ quam ignorabā: diligenter inueſtiga
bam. Sed ſm iuſtum iudiciū iudicate. Iudi/
cium. n. eſt actus iuſtitie. Iuſtitia aūt ſm Ma
crobium eſt virtus reddens vnicuiqꝫ qđ ſuuꝫ
eſt. vnde dicit̄. Demonium habes. q. d. Tua
crudelitas ſeuiens eſt demoniaca: q̄ Augᵘ.
de ciuitate dei dicit demones habere cupidita-
tem nocēdi: ⁊ a iuſtitia eſſe alienos: inuidia li/
uidos: ⁊ ſuperbia tumidos: ⁊ fallacie callidos
vnde quia reluctando carnis concupiſcentijs
eis videtur habere has demonis proprietates
ipſum dicunt habere demonium.
¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ ſm Augᵐ in gloſa ad
gala. ſexto. Congruit noſtre deuotioni: vt qui
domini crucifixi paſſionem celebramus repri/
mendarum carnalium voluptatum crucē nob
faciamus. In hac quidem cruce ſemper debet
pendere xpianꝰ: vt ſit fixus clauis. i. preceptis
iuſtitie: vt xp̄s in cruce clauis ꝯfixus fuit. vn/
de ad Gal. 6. Qui ſunt xp̄i: carnem ſuam cru
cifixerunt cū vitijs et ꝯcupiſcentijs. Glo. ibi/
dem. Contra malos poſita eſt lex. Bonis au-

tem poſita eſt crux. Et ideo qui ſunt Chriſti: quos neceſſe eſt ſequi ſpiritum: carnem crucifixerunt. i. macerauerunt carnem ſuam: pugnātes cum vitijs operum: ⁊ concupiſcentijs deſideriorum. vnde ſequitur in euangelio. Dicebant igitur quidā iudei ex hieroſolymis. ſ. affectiones ⁊ opationes ſpiritus. Nonne hic eſt quem querunt interficere. ſ. affectiones carnis ſpiritui reluctātes ſuccumbere? Ecce palā loquitur. Ipſa autē gratia ſupans omnia. ſ. que expediunt ad deſtructionē carnis peccati: ⁊ ad animationē ſpiritus. Nunquid vere cognouerunt principes. ſ. tenebrarum: quorum inſtinctu ⁊ ſuggeſtione caro concupiſcit aduerſus ſpiritum: quia hic eſt xp̄s. i. vnctus iuſtitia dei: que vngit impium: quando miſericorditer de infideli facit fidelem. vnde ſequitur. Hunc ſcimus vnde ſit: quaſi dicat. Hec vnctio iuſtitie ꝓprie dicitur dei: q2 de promiſſione originem hꝫ. Et cum ꝓmiſſum dei redditur: iuſtitia dei eſt. Et cū ſuſcipit fugiētes ad ſe: iuſtitia dei eſt: q2 non ſuſcipe iniquitas eſt. Chriſtus aūt cū venerit: vnctio delectationis carnis eſt. Nemo ſcit vnde ſit: q2 non a deo: nec a gratia. Igit̄ a nullo proficiente ad ſalutem.

Quarta ꝯſideratio.

Quarta cōſideratio eſt q̄tum ad eius ortum quo ad infuſa ſpiritualia ſeu dona ſupernaturalia: quibus anima imbuta ad premium extollitur: ibi. Clamabat autem ih̄s docens in tēplo: vbi ſunt. 3. ꝯ[c]es.

¶ Prima ꝯclo eſt: q illi q fomite carnis agitantur: clamando ſollicitius debent diuinū auxilium inuocare. Licet. n. coaſſiſtente gratia dei: penitens egreditur de peccato: vel quo ad culpam: vel quo ad penam ſubijciendo ſe regimini rationis: tamen ex parte ſenſualitatis frequenter cogitationibus agitatur. Nonnullos enim vidimus: qui ieiunando humiliant ſe cubantes cinere ⁊ cilicio: ⁊ diſciplinis ſe affligentes: ⁊ tamē adhuc vexantur a demonio. ſ. a fomite: qui ab ap̄lo dicitur angelus ſathane. Scd̄a corꝫ. 12. In cuius figura mulier chananea: cuius filia a demonio vexabatur: ad ih̄m clamabat pro filia. vnde ih̄m nominat filium dauid: cōmemorans q ipſe ſaul a ſpiritu malo eum agitante liberauit. vnde xp̄s caritas liberat a ſpiritu inuidie: xp̄s mundicia liberat a ſpiritu imundo vexante. Hūc clamorem xp̄s docet in templo. ¶ Primo cordis per inſpirationem ⁊ cogitationem ipſum arguente de malicia ſua. Pſal. Arguam te ⁊c. ¶ Scd̄o docet in templo aurꝫ per ſcripture amotionē. ſ. de duritia cordis increpādo. Mat. 5. ¶ Tertio docet in templo corporis ꝑ infirmitatem. Pſal. Multiplicate ſunt infirmitates eorꝫ ⁊c. Et h̄ eſt q ih̄s clamabat docens in templo.

¶ Scd̄a ꝯclo ē: q cuicūq ꝯuenit nō peccare ⁊ eſſe ſine pctō: hoc hꝫ ex dono gratie: nō ex cōditione nāe. Ratio eſt: q2 peccare nihil aliud eſt q̄ declinare a rectitudine actus. quē dꝫ habere: ſiue accipiatur pct̄m in nālibus: ſiue in artificialibus: ſiue in moralibus. Solum aūt illū actum a rectitudine declinare: nō ꝯuenit. Cuius regula eſt ipſa virtus agens. Sola autem virtus agentis dn̄a eſt ſui actus: q2 nō ordinat̄ ad ſupiorem finem. Omnis aūt voluntas cuiuſlibet creature rectitudinē a ſuo actu non hꝫ: niſi ſm q regulat̄ a voluntate dina: ad quam ptinet vltimus finis. vnde in voluntate diuina non pōt eſſe pct̄m: ſed in voluntate creata. Unde cum voluntas dina ſola ſit impeccabilis: pōt a peccato ⁊ ab inclinatōe ad pct̄m liberare. vnde ſequitur. Et me ſcitis: ⁊ vnde ſim ſcitis. q. d. Omnia dona q̄ vobis ꝯferunt̄: ſiue ſit remiſſio culpe: ſiue ſit relaxatio pene: ſiue preſeruatio a malo: ſiue collatio donorum gratuitorꝫ: ſiue moralium: ſiue gratiarꝫ quarūcunq: a ſola voluntate diuina eſt.

¶ Tertia ꝯclo eſt: q gratia iuſtificationis ſolum tangit efficaciter p̄deſtinatos: de qua dicit̄ De turba autē multi crediderūt in eum. glo. Ro. 8[c]. Predeſtinatio eſt preſcia ⁊ ꝑparatio beneficiorꝫ dei: qua certiſſime liberant̄ quicunq liberantur. Intelligendum tn̄ q p̄deſtinatio certiſſime ⁊ infallibil'r ꝯſequitur ſuum effectū nec tn̄ imponit neceſſitatem: vt effectus eius ſcilicet ex neceſſitate ꝯueniat. Predeſtinatio enim eſt ꝓuidentie pars. Non aūt omnia: que ꝓuidentie ſubdunt̄: neceſſaria ſunt: ſed q̄dam ꝯtingenter eueniunt ſm ꝯditionem cauſarū ꝓximarꝫ: quos ad tales effectus diuina ꝓuidētia ordinauit. vnde multi. i. electi. De turba. ſ. vocatorꝫ voluntate dei antecedente: qua oēs ſumus vocati: quia omnes iſta voluntate voluit ſaluos fieri. Crediderunt. ſ. non ſolum per ꝓprie voluntatis inclinationem ad fidem. Sꝫ crediderunt per gratiam predeſtinationis vocati ad fidem ⁊ electi. Romanorum. 6. Quos vocauit: hos ⁊ magnificauit.

¶ Feria quarta. Sermo.68.

Preteriens ieſus vidit hoīem cecum a natiuitate. Johis.9. Sicut videmus in naturalibus q doctrina naturalis ad euidentiorē maiorē aliquando per facta naturalia declaratur vt maioris ſit roboris ⁊ firmitatis in intellectu audiētis: ſic reuera xp̄i doctrina ſupnaturalis ab eo fuit declarata ⁊ ↄfirmata p miraculorum opationē: q2 hoc infideles inducebat ad fidē ⁊ deitatis p̄ſentiā demonſtrauit. Erat nanq; mundus in abſentia xp̄i ſub quadam vmbra. Ipſo autē adueniente in mundū aduenit lux ex cuius p̄ſentia facta eſt quedā dies: in q̄ xp̄s manifeſtabat quid credēdū: aliqñ qd agendū puta mandata vel ↄſilia. Aliquādo quid ſperādum: dum pmittebat p̄mia: aliqñ quid timendū dū ↄminabat ſupplicia. Hic ergo manifeſtabat quid credendū de eo. Ex opere .n. miraculoſo voluit credi verus deus: vt p3 in euangelio. ¶ Nota ſyloa eſt fons ad radicē mōtis ſyon: qui in certis horis ebullit: cuius aque excipiunt quaſi ſtagnum: nō longe a fonte ↄſtructum: quā collectionē mō piſcinā: modo natatoria appellat ſcriptura. Scd'm gloſā cecus ſignat genus humanū: in quo cecitas eſt naturalis: q2 peccāte primo hoīe vitium p natura inoleuit. Unde ſm mentē hominis homo cecus eſt natus. Cuius oculus mentis ieſus cū apparuiſſet ſua incarnatione docuit eū ſacramento baptiſmatis a peccato originali purificari: vt ſic lumine fidei illuminatus videret oculo mētis deū: ſeipſum ⁊ mundū: que illuminatio recipit ſolum in ſabbato mentis: que eſt p eterne pacis tranquillationē: cui inuident diabolice pſuaſiones ac fomitis inclinationes. vnde grā diuina inueniens illuminatū iam eiectū de ſynagoga malignantiū: ⁊ genua mentis eius iā reuerēter flexa ad obediendū diue voluntati ⁊ iuſſionibus eius: eū p gratiā in filiū dei adoptatur. Et ſm hoc occurrunt nobis in euangelio quatuor conſiderationes.

Prima conſideratio.

Circa pmā ↄſideratōē: q̄ ē de cecitatis entitate. ſ. quid ſit cecitas cū dicit. Preteriēs ihs ⁊c. Et ſunt.4. ↄ̄cēs

¶ Prima ↄclō eſt: q cecitas eſt ebitudo mentis: licȝ idem ſint realiter: differunt tñ ratione. Nā ebitudo mentis importat quandā debilitatē mentis circa ↄſiderationē ſpūaliū bonorū. Cecitas aūt mentis oīmodam priuationē cognitionis eoꝝ importat: ⁊ vtrunq; opponit dono intellectus p quem homo ſpūalia bona ⁊ eoꝝ interiora ſubtiliter penetrat.

¶ Scd'a ↄcluſio eſt: q cecitas inquantū ē ſubtractio grē ex ea ſeqtur q mens diuinitus non illuminet ad rē videndū: ⁊ tunc deus eſt cauſa illius. Nā deꝰ eſt cā vlis illuminatōis ſꝫ illō Johis.p̄. Erat lux vera ⁊c. Sicut ſol eſt cauſa vlis illuminatiōis corpoꝝ aliter tñ ⁊ aliter. Nā ſol agit illuminando p neceſſitatē nature deus aūt agit voluntarie p ordinē ſue ſapientie. Sol aūt quantū eſt in ſe oīa corpora illuminat: ſi qd tñ impedimētū inueniat in aliquo corpore relinquit illud tenebroſū: ſicut p3 de domo cuius feneſtre ſunt clauſe: ſed tñ illius obſuationis nullo modo cauſa eſt ſol. Nō .n. ſuo iudicio agit: vt lumen interius non īmittat: ſꝫ cauſa eius eſt ſolum ille qui claudit feneſtram. Deus autē ppͥo iudicio lumen gratie nō īmittit in quibus obſtaculum inuenit. Uñ cauſa ſubtractionis gratie eſt non ſolū ille qui ponit obſtaculū gratie: ſed etiam deus q ſuo iudicio grāꝫ non apponit ⁊ p hunc modū deus eſt cauſa excecationis. Intelligendū tñ q excecatio inquantū ex diuina mīa ordinat medicinaliter ad ſalutē eoꝝ qui excecant puta inquantū deus pmittit aliquos cadere in peccatū: vt peccatum ſuum agnoſcentes humilientur ⁊ conuertant ſm Aug. in libro de natura ⁊ grā: ſed hec mīa non oībus impēditur excecatis. ſꝫ ſolum p̄deſtinatis qbus oīa coopantur in bonū Preteriens ieſus. i. diſſimulans gratie infuſionem quo ad tps cum videt oculo miſicordie Cecum. ſ. finalr p̄deſtinatum: licet fuerit ad tēpus derelictus a neceſſitate ⁊ hoc ppter culpā originalem ppagaliter ſibi innatam.

¶ Tertia ↄcl'o eſt: q excecatio inquantum eſt auerſio a diuino lumine: vt ſic a vitiis carnalibus ſumit originem: patet. Nam delectatio applicat intentionem ad ea quibus aliquis delectatur. Unde dicitur ſexto ethi. q vnuſquiſq; ea in quibus delectatur: optime operatur. Cōtraria vero nequaq; ſed debiliter. Uitia autem carnalia. ſ. gula ⁊ luxuria conſiſtunt circa delectationes: tactus ciboꝝ: ⁊ venereoꝝ que vehementiſſime inter oēs carnales delectationes. Et ideo per hec vitia intentio hominis maxie

applicatur ad corporalia: ⁊ per conſequens de
bilitatur operatio hominis circa intelligibilia.
Plus autem per luxuriam quam per gulam
quanto delectationes veneree ſunt vehementi
ores ꝙ̃ ciborum. Et ideo ex luxuria oritur ceci
tas mentis: que quaſi totaliter ſpiritualium bo
norum cognitionem excludit. Ex gula autem
hebetudo ſenſus: que reddit hominem debileꝫ
circa huiuſmodi intelligenda. E conuerſo autē
oppoſite virtutes: ſcilicet abſtinentia ⁊ caſtitas
maxime diſponunt hominem ad perfectioneꝫ
intellectualis operationis. Unde Dan. p̄mo
dicitur. Dē illis pueris: ſcilicet abſtinentibus
⁊ continentibus dedit deus ſcientiaꝫ ⁊ diſcipli
nam. vnde ſequitur. Querunt diſcipuli d. Rab
bi: quis peccauit: hic aut parentes eius: ⁊ cetera.
Quaſi diceret. Hec cecitas non eſt innata ꝓ
pagatione: ſed eſt a vitijs radicata.
¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ nō omnis pena in
fligitur propter peccatum. Ad cuius declara
tionem nota ꝙ duplex eſt cauſa. ¶ Una ſine q̄
non ſic omnis pena habet culpam ſicut cauſaꝫ:
quia ſi non fuiſſet culpa: nulla fuiſſet pena.
¶ Alio modo eſt cauſa meritoria. Et hoc mo
do non omnis pena reſpicit culpam. Aliquan
doꝙ vero infligit̃ pena ad virtutis probationē
ſiue manifeſtationem: vt in iob. Aliquādo ad
virtutis confirmationem: vt in paulo. Quan
doqꝫ vero ad glorie dei manifeſtationē: vt hic.
Aliquando ad perpetue damnationis inchoa
tionem: vt in herode. Actuū duodecimo. Ali
quando ad culpe expiationeꝫ: vt in filijs iſrael
in deſerto. vnde reſpondit ieſus. Neque hic
peccauit neqꝫ parentes eius: vt ⁊c. quaſi dice.
Non fuit cecus a natiuitate propter peccatum.
quia peccatorem eſſe: preſupponit eſſe nature:
neque propter peccatum parentum. Nam pe
na ſpiritualis que conſiſtit in priuatione gratie
nullus punitur pro alio: cuꝫ anima ſit a deo nō
a parentibus. Sed pena corporali: vnus pro
alio punitur: vt patet in ſodomitis ⁊ alijs mul
tis: ⁊ hoc ideo quia filius quo ad corpus ē ali
quid patris. Non eſt igitur inconueniens ꝙ
deus infligat penam corporibus in remediuꝫ
anime: que nobilior eſt corpore: vt nobilius ꝑ
punitionem ignobilioris reformetur. Et ideo
ſequitur. Me oportet operari opera eius qui
miſit me donec dies eſt: ſcilicet opera ad ſalu
teꝫ humani generis ordinata: qꝛ nunc ē oppor
tunitas operandi quam cauſat preſentia chriſti
qui eſt verus ſol iuſtitie. Et ideo reppulit no
ctem ſeculi: ⁊ dine opportune operationi cōſti
tuit. Quia venit nox quando nemo poteſt ope
rari. Et ideo ſtudioſe operanduꝫ eſt: quia hoc
tempus ad merendum datuꝫ eſt: ſed poſt non
reſtat niſi recipere premia: ⁊ ideo addit. Quā
diu ſum in mundo lux ſum mundi.

Secunda conſideratio.

Circa ſecundam conſiderationem que
eſt de cecitatis expulſione: quam fa
cit diuina benignitas cuꝫ dicit. Hec
cum dixiſſet: vbi ſunt quatuor ꝯcluſiones.
¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ lutū factū ex ſputo ſigni
ficat diuinam incarnationē. vnde glo. De ſali
ua lutuꝫ fecit: quando verbuꝫ caro factum eſt.
Saliua eſt ſapientia que ex ore altiſſimi ꝓdijt.
Terra eſt caro chriſti. Augu. ſuper Joanneꝫ.
Magnuꝫ myſterium cōmendauit chriſtus de
ſaliua ſua. Lutuꝫ fecit: quia verbum caro factū
eſt: quaſi diceret. Saliua terre coniungitur:
quando dei filius ex virgine naſcitur. vnde di
citur. Hec cuꝫ dixiſſet expuit in terram. i. nāꝫ
diuinaꝫ humane nature que eſt terra. Uniuit ⁊
fecit lutuꝫ. i. aſſumpſit humanitatem.
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ linitio huius lu
ti ſuper oculos ceci ſignat ſpiritualem refor
mationem. Nam ratio noſtra lippa eſt facta ⁊
intellectus obſcuratus eſt propter peccatuꝫ: ita
ꝙ non poſſumus per nos veritatem cognoſce
re. Ideo chriſtus venit: vt omnia que ad ſalu
tem ſunt neceſſaria ſufficienter nobis verbo ⁊
exēplo demonſtraret. Et ideo luto facto ex ſpu
to liniuit oculos noſtros. Lutū enim fit ex ſpu
to ⁊ terra: ⁊ incarnatione vnita ſunt diuerſa: ſci
licet humana natura ⁊ diuina: ex qua vnione
homo perfecte illuminatur. Unde gloſa. Hic
luto vnxit oculos illius qui credit verbuꝫ car
nem factum. Unde Auguſ. Oculi noſtri hoc
luto vnguntur: dum credentes chriſtuꝫ incar
natum illuminamur vnctione ſpiritus ſancti.
de qua Johis. 3. Unctio docebit nos de omni
bus. vnde ſequitur. Et liniuit lutum ſuper ocu
los eius: ſcilicet vt videret ſuperiora vt appetā
tur ⁊ inferiora vt contemnantur.
¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ ad ꝑfectaꝫ illuminationē
duo requiruntur. i. obediētialis ſubiectio diuine
volūtati ⁊ lachrymaꝝ effuſio ꝯtritiōis. ¶ Pri
muꝫ pꝫ de obediētia. Unde Ber. Obediētia
dirigit greſſus noſtros ⁊ ſancte ꝯuerſatiōis ꝑ
meret̃ graꝫ. ¶ Scḋꝫ pꝫ de lachrymaꝝ effuſio
ne: qꝛ ducunt nos in cognitioneꝫ veritatis. vñ
Greg. Quo vberius culpa defletur: eo altior

cognitio veritatis attingitur: q2 ad videndum
internum lumen polluta conſcientia lachrymiſ
baptizata renouatur. vnde ſequitur. Vade. ſ.
proficiendo in virtutibus implens diuinã vo
luntatẽ: que eſt ſanctificatio noſtra ẜ apl'um.
Et laua in natatoria ſyloe. qđ interꝑtatur miſ-
ſus. q. d. Laua ſordida mentis in natatoria ſy-
loe. i. in flumie lachrymarũ ꝯtritionis: q̄ habet
efficaciã deletionis ex parte miſſi. i. xp̄i: q miſ-
ſus eſt vt lauaret nos in ſanguine ſuo a ſordib9
peccatorum: ſm illud hebre. 9°. Sanguis xp̄i
emundabit ꝯſcientiã noſtram ab opib9 mortis
¶ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ ad hoc ꝙ aliquiſ ſit ꝑ
fecte illuminatus ne erroris ignorantia obſcu-
ret per peccatũ: tria requiruntur. ¶ Primũ
eſt vt temptatio fugiatur ſicut homo ſapiens fu
git: vbi ſuperare non poteſt. Vnde illi qui ſe
debiles ſentiunt ad reſiſtendum fugiunt: ſicut
dauid a facie ſaul: quod eſt cõtra illos qui ſe in-
gerunt locis ⁊ ſpectaculis illicitis. Unde ſecun
de petri primo. Fugientes ea que in mundo
ſunt ⁊ cetera. ¶ Secundum eſt vt temptatiõi
contrarietur: quod fit per penitentiam: ſicut vi-
demus in naturalibus: ꝙ nulla forma expelli-
tur: niſi a ſua contraria. Et quia omnis tempta
tio eſt allectiua. Ideo per triſtitiam ⁊ penam fu
gari debet: q2 in moralibus pene ſunt ſicut me
dicine. Vnde colocen. tertio. Mortificate in-
quit mẽbra veſtra. ¶ Tertiũ eſt vt habeam9
refugium ad diuinam gratiam: ſicut illi qui ini
micis reſiſtere nequeunt ad munitiones recur
runt: ſic nos ad celeſtia recurrere d̄bemus per
contemplationem. Vnde apoſtolus dicit. Ad
ephe. ſexto. Et contra tales temptationes de
bemus armari ſpiritualibus armis fidei. Un
de dicit. Abijt: ſcilicet fugiens peccatũ. ſ. per
contemptũ. Et lauit: ſcilicet lachrymis ꝯtritio-
nis ꝑ pniã. Et venit. ſ. vidẽs ꝑ fidẽ ad xp̄m
ꝓ refugio obtinẽdo. Tertia ꝯſideratio.

Circa tertiam ꝯſiderationem que eſt
de aduerſantiũ remuneratione quã
depellit illuminati fidelitas cũ dicit.
Itaqꝫ vicini ⁊c. Ubi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ omnis temptatio
ortum habet quadruplicem: quia quandoque
temptatur quis ab interiori: vt cum quis tem-
ptatur a pronitate propria. Unde Jacobi ꝑmo
Vnuſquiſqꝫ temptatur ⁊c. Iſta pronitas con-
cupiſcentie dicitur nobis vicina: quia quocun-
que nos diuertim9: ſemper eſt nobis annexa.
vnde dicitur. Itaqꝫ vicini. Quandoqꝫ tem-
ptatur quis a ſuperiori vt a deo. Geneſis. 20.
Temptauit deus abraham. vnde dicitur. Et
qui viderant eũ prius: quia mendicus erat: ꝑ
quos intelligitur ille q nouit abſcondita. Quã
doqꝫ etiam temptatur quis ab exteriori: vt a vi
ſis vel auditis mundanis. Dani. 13. De pre-
ſbyteris ſuſannam videntibus. vnde dicitur.
Alij dicebant: Quia hic eſt. Per quos intel-
liguntur exteriora mundana apparenter tem-
ptantia. Quandoque autem ab inferiori: ſcili-
cet a diabolo qui inſtigat ad malũ. Actuũ. 5.
Cur temptauit ſathanas cor tuũ: vnde dicit.
Alij autẽ nequaquã: ſed ſimilis eius eſt. Iſta
rum autem temptationũ que eſt a ſuperiori eſt
bona: quia deus non temptat niſi vt a bono ad
melius procedatur. Unde Jacobi ꝑmo. De-
us interpretator malorũ eſt. Alia eſt ab interi
ori: ⁊ illa eſt moleſtiſſima: q2 eſt intrinſec9 no-
bis annexa. Pſalmi. Qui diligit iniquitatem
Illa que eſt ab exteriori eſt facillima: quia niſi
iungatur cum interiori nihil per ſe poteſt. Illa
que eſt ab inferiori eſt debiliſſima: q2 ẜ Ihe-
ro. Debilis eſt hoſtis: q nõ vincit niſi volẽtẽ.
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ ille cecus illumi-
natus ad refutandum tempramẽta quatuor ha
buit adiutoria. Alia quatuor ponuntur ſuper
ſermo. 5°. conſidera. 4ª. conclu. 3ª. ¶ Pri-
mum eſt humilitas. vnde cognoſcens ſuã in-
ſufficientiam de ſe nõ preſumpſit. d. Quia ego
ſum: quaſi di. Ego nũc illuminatus gratia dei
non induſtria mea: ſum ille mendicus qui fue
ram cecus: propter errorem ſeu defectum fidei
Unde Augu. Solus vincitur qui de ſe preſu
mit. Solus vincit qui de ſeipſo non preſumit.
Hec autem facit humilitas preſeruans nos in
temptatione. vnde Auguſti. Niſi humilitas
omnia quecunque bene facimus preceſſerit: ⁊
continuata conſecutaqꝫ fuerit: iã nobis de ali
quo bono gaudentibus totũ aufert de manu
ſuperbia. Et iđ dixit diabolus machario. Hu
militas tua ſola me vincit. ¶ Secundum eſt
gratiarum actio. Hec autem maxime debetur
illi: qui gratis beneficium contulit: ad qđ non
tenebatur. In deo autem primo ⁊ principali
ter inuenitur cauſa debiti: quia ei obligamur ad
gratiarum actiones: eo quia ipſe eſt primũ pri-
cipium omnium bonorum noſtrorũ. Mani-
feſtũ autẽ eſt: ꝙ omnis effectus naturaliter ad
ſuam cauſã ꝯuertit ẜ Dio. di. Deus oĩa in
ſe ꝯuertit tanqꝫ oĩum cauſa: certũ eſt ꝙ benefi-
cium inquantũ huiuſmodi eſt cauſa beneficia

ti. Et ideo nãlis ordo reqrit: vt ille q̃ ſuſcipit be
neficiũ per gratiaꝝ recompenſationẽ ↄuertat̃
ad benefactorẽ: ⁊ ſ̃m iſtum modũ deuꝫ honora
mus: cũ ↄuertimur ad ipſuꝫ tanq̃ ab eo benefi
ciati per gratiarum actionem: ⁊ voceꝫ laudis.
De quo pſalmi. Sacrificium laudis honori
ficabit me. Et ideo iſte cecus reqſitus de eius
illumiatiõe: reſpõdit. Ille hõ qui dr̃ xp̃s: lutuꝫ
fecit ⁊c. q. di. Se eſſe obligatũ deo ad gratiaꝝ
actiões: qꝛ ſua incarnatiõe ↄſtitit ſibi beneficiũ
illuminationis. ❡ Tertiũ eſt ↄſtantia q̃ erat in
eo miranda: quã oſtendit in reſpondendo ca
lũniãtibꝰ. vñ Criſo. Eſt admirãda ceci ↄſtãtia
ꝙ in tanto piculo ↄſtitutus non negat: nec con
traria dicit ꝑoribus: ſed magis ſuccincte d̾ illu
minatione. ſ. xp̃o: ⁊ de modo illuminationis
reſpondit calũniantibus: ſicut pꝫ in textu. Vñ
Tullius dicit. ꝙ conſtantia eſt animi ſtabilitas̃
firma: ⁊ in ꝓpoſito perſeuerãs: maxime i hijs
que ſunt fidei. Unde apoſtolus ad ephe. 4°.
Nõ ſimus paruuli vt circũferamur omni ven
to doctrine. Unde a ꝓpoſito recedendũ eſt cũ
creditur deo diſplicere: ⁊ in eo pſeuerandum:
cuꝫ creditur ei placere. ❡ Quartuꝫ eſt ſpiritua
lis idignatio: quã ſeuit ↄtra vitia: vt malis ſug
geſtionibꝰ non patiat̃ ſe trahi ad ↄſenſum pcti
⁊ rep̃mat malos motus in ſe ⁊ in alijs vbi op
portune poteſt: ⁊ vlciſcat̃ dei iniurias ⁊ tranſ
greſſiones iuſtitie. Unde iſte cecus audiens
xp̃m vocari peccatorẽ: ipſe indignanter contra
eos iratus: nõ tanq̃ dubitans de xp̃i ſanctitate
ſed deridens eoruꝫ malignitatẽ imprecabatur
eis maledictioneꝫ fidei eorum quã ſuſpicabant̃
ↄſequi imitationes. vnde dixerunt. Nos ſci
mus qꝛ hic homo peccator eſt. Quibus reſpõ
dit. Si peccator eſt neſcio. quaſi d. Vos dici
tis ꝙ ſcitis eum peccatorem: ⁊ ego dico: ꝙ ne
ſcio euꝫ peccatorem: imo contrarium probo.
Quia cũ eſſeꝫ cecus modo video. Nullus. n.
niſi ſanctus: nõ peccator poteſt aliquẽ illumina
re. Tale. n. factuꝫ excedit facultatẽ totius crea
ture: ſed ſoli deo ↄpetit effectiue: ⁊ ex auctorita
te ꝓpria. Sed qꝛ hortabant̃ eũ ſub pallio hono
ris dei ad blaſphemandũ xp̃ꝫ dixit eis. Nũqd
vos vultis diſcipuli eius fieri: quaſi. d. Quia
reputaſtis eum peccatorem blaſphemantes fi
lium dei. vos ſimiles peccatoribus efficiemi
ni ignorantes vt dicitis euꝫ ſ̃m diuitateꝫ. Sꝫ
qꝛ obſtinati nõ recipiunt pſuaſionem iõ ex ve
ritate ↄn̄ſa reddũt vitupationẽ dicẽtes. In pec
catis ⁊c. Propter qđ eiecerũt euꝫ ex ſynagogã

❡ Tertia concluſio eſt: ꝙ hec reſiſtẽtia ſolum
hobet efficaciã in corde quieto. vnde dicit̃. Qđ
ſabbatum erat quãdo dominus lutum fecit: et
aperuit oculos ceci: cũ ſabbatũ idem ſit qđ qes
Intelligendum tamen: ꝙ triplex eſt ſabbatuꝫ
❡ Primũ eſt corporis ⁊ nõ mentis. ❡ Secũ
dum eſt mentis et non corporis. ❡ Tertiuꝫ ẽ
vtriuſq̃ ſimul. ❡ Primũ eſt in illis: q̃ per vo
luptatũ experientiam qeſcunt in corpore ⁊ per
amariſſimuꝫ ↄſcientie remorſuꝫ cruciantur in
mẽte. In tali. n. ſabbato potius temptationum
habene laxant̃. ❡ Scđꝫ eſt mẽtis ⁊ nõ corpo
ris: vt in illis q̃ q̃to carneꝫ ſuam cum vitijs ⁊
ↄcupiſcẽtijs crucifigunt: tãto plus in mente na
ture tranqllationẽ ↄponunt. vnde leuitici. 6°.
Dicit̃ ſabbatuꝫ quietiõis dñi. ❡ Tertiũ ẽ vtri
uſq̃: hoc non habetur niſi in eterna felicitate.
❡ Primuꝫ ẽ tm̃ maloꝝ in p̃ñti. ❡ Scđꝫ ẽ bo
noꝝ in p̃ñti. ❡ Tertiuꝫ ẽ tm̃ bonoꝝ in futuro

Quarta conſideratio.

q Uarta ↄſideratio q̃ eſt de gratiaruꝫ
actione quã huius illuminatiõe me
ruit diuina bonitas. Et eiecerunt eũ
extra: ſunt tres concluſiones.
❡ Prima eſt: ꝙ deus penitẽtes preuenit gra
tia ne per primos motus ⁊ brutales appetitus̃
opprimantur. Nam per conuerſioneꝫ quiſq̃
impulſu vitioꝝ grauatur dum ad cognitionẽ
dei acceſſerit: de quibus non frangatur diſpen
ſator nouit aduerſitates reprimere vitioꝝ ſuc
ceſſione virtutum: vtile eſt enim dei ſeruo poſt
conuerſioneꝫ temptari: quatenus a torpore ne
gligẽtie ſolutis vitijs ad virtutes trãſferat ani
mum ⁊ exercitum ſuperat vitioꝝ. Hec Yſid.
de ſũmo bono. vnde Aug. de natura ⁊ gratia
Gratia ꝑuenit vt ſanemur: ſubſequitur: vt glo
rificemur. Et hoc eſt ꝙ dicit. Et eiecerunt eũ.
Separantes a malignãtium conſilio.
❡ Scđa ↄcl'o eſt: ꝙ nõ ſolũ diña grã ꝑueniẽs
cauſat ceſſationẽ a pctõ: ſꝫ etiã a pctõ reſurgere
facit: reparat hoĩeꝫ ad ea q̃ peccãdo amiſit. In
currit. n. hõ triplex detrimentũ ꝑ peccatũ. ſ. ma
culã: corruptionem nãlis boni ⁊ reatuꝫ pene.
Maculã incurrit inquantũ priuat̃ decore gra
tie: d̾formitate peccati. Bonũ aũt nãe corrupit̃
inq̃ꝫtuꝫ nã hoĩs deordinat̃ voluntate hoĩs deo
nõ ſubiecta. Hoc. n. ordine ſublato: ↄñs ẽ vt
tota humana nã hoĩs pctĩs inordinata remane
at: reatus pene ẽ ꝑ quã homo peccãdo mortalr̃
meretur dãnationem eternaꝫ. Patet de hijs
tribus: ꝙ non niſi per deuꝫ poſſunt reparari.

Cum enim decoꝛ gratie ꝑueniat ex illuſtratōe diuini luminis: non pōt talis decoꝛ reparari in anima: niſi deo denuo illuſtrante. vnde requiritur habituale lumen: quod eſt gratie lumen. Simil'r oꝛdo nature repari non pōt: niſi volūtas hoīs deo ſubiecta fuerit: quod non erit niſi deo voluntatē hoīs ad ſe trahente. Similiter ꝛ reatus pene eterne remitti non poteſt: niſi a deo. inq̄ꝫtum eſt offenſa cōmiſſa: que eſt hoīuꝫ iudex. Et ideo reqrit auxiliū gratie ad h̄ vt amiſſa recuperentur. vnde ſm Criſo. Qui ꝓpter veritatem ꝛ xp̄i ꝓfeſſionē opprimuntur: hij maxime a deo honoranꝛ: qḋ in iſto ceco factum eſt. Quod cum audiſſet ih̄s: qꝛ eiecerunt eum foꝛas ꝛc. i. gratia inueniens euꝫ reſtituit in ꝑſtinum ſtatuꝫ ꝓpter coꝛdis ꝑparationem. vnde pſal. Preparationē coꝛdis eoꝝ ꝛc.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: q̄ gratia ſic inuentuꝫ in ardoꝛe deſiderij: paratum deo fuiſſe: infoꝛmans ipſum de eius potentia: ꝛ ſapientie lumine fidei dignatur illum illuſtrare. Naꝫ vltima beatitudo hoīs conſiſtit in quadam ſupnaturali viſione dei: quam homo pertingere non poteſt: niſi per fidem. Ipſa enim eſt radix oīum virtutuꝫ: quibus debetur beatitudo tanq̄ꝫ ꝑmiuꝫ Ipſa. n. eſt poꝛta: per quam ꝑnceps vniuerſoruꝫ intrat in coꝛ hoīs. Sicut pꝫ de mēte virginis: que prius ꝯcepit fide q̄ꝫ carne: Luce ꝑmo Beata que credidiſti: qm̄ ꝑficientur ꝛc. vnde Augu⁹. Beatioꝛ fuit maria ꝑcipiendo fidem xp̄i: q̄ꝫ carnem xp̄i. Cum igiꝛ chꝛiſtus habitat per fidem in coꝛdibus noſtris: quo habito habetur omne bonū: ipſa fides videtur eē radix oīum bonoꝝ ꝛ virtutum. vnde ſi radix euellaꝛ cetere virtutes areſcunt. vnde Grego. Sicut rami ſine virtute radicis non creſcunt: ſic quelibet opera lꝫ videanꝛ bona: ſine fide ſunt nulla. vnde ſequitur. Tu credis in filium dei? Priuſq̄ꝫ cecus interius illuſtraretur: interrogatur. Reſpondit. Quis eſt dn̄e: vt credaꝫ in eum? Nō nouerat xp̄m facie. Cecus. n. receſſerat de chꝛiſto. vnde gloſa dicit q̄ hoc verbo oſtendit ſe dudum coꝛ ad credendum habuiſſe paratū: ſed in quem credere debeat ignoraſſe. Quia igitur eum videre ꝛ in eum credere deſiderat: ideo dignum fuit: vt ei fidei veritatem reuelaret: ideo ſeqtur. Et vidiſti eum: ꝛ qui loquitur tecum ipſe eſt. q. d. Ego ſum qui opoꝛ mirabilia: vt vidiſti: ꝛ inſtruo vtiliter vt audiſti: oſtendens tibi dīnaꝫ potentiā ꝛ ſapiaꝫ: qua illuſtratus ſaluus factus es. Et ait ille. Credo domine. Profitetur. n. oꝛe ꝑmo: coꝛde ꝛ ope Ro. 4. Coꝛde. n. crediꝛ ad iuſtitiā. oꝛe aūt fit ꝯfeſſio ad ſalutem. Proteſtaꝛ etiā opere exhibens ei tanq̄ꝫ deo latrie cultum. vnde ſequitur Et ꝓcidēs adoꝛauit euꝫ. ¶ Nota q̄ xp̄s adoratione latrie eſt adoꝛandus. vnde lꝫ nā diuia in chꝛiſto ſit foꝛmalis ratio adoꝛatōis latrie: eo q̄ hꝫ in ſe rationem ſumme diligibilis. Et cuꝫ hoc hꝫ ratione ſummi boni: tamen in xp̄o natura humana nō eſt terminus adoꝛatōis latrie Nam diuina nā in chꝛiſto inq̄ꝫtum hꝫ rōnem ꝑſone: in qua ſubſtituiꝛ ſimul cum natura humana. i. inq̄ꝫtum hꝫ vnū eſſe in vna ꝑſona. ſ. chꝛiſti ſic adoꝛaꝛ adoꝛatōe latrie: ſicut nā dīna. vnde Dami. dicit. Adoꝛo xp̄m ſiue deum incarnatum ꝛ carnem ſibi vnitā eadem adoꝛatōe ponit exemplū ad ꝓbandum. Sicut. n. duꝫ timeo ignem: tunc etiā timeo carbonem ignituꝫ ꝓpter ignem ſibi copulatū. Sicut etiam dicit debemus adoꝛare ſuppoſitū verbi: ꝛ etiā naturam humanam verbo ſuppoſitatā ꝓpter verbum patris: cui vnitur.

¶ Feria quinta dominice letare.
Sermo ſexageſimus nonus.

Ibat ieſus in ciuitatem: que vocaꝛ nayꝫ Luce. 7°. Scd'm qḋ dicit Augu. de ci. dei. 9. Miſericoꝛdia eſt aliene miſie in coꝛde nr̄o ꝯpaſſio cui ꝯcoꝛdat Dam. d. Miſericoꝛdia eſt virtus per quā aīus ſup calamitate moueꝛ afflictoꝝ inter alia q̄ precipue mouet ad ꝯpaſſionem eſt grauitas doloꝝ in patiēte: ſupplicatio cuꝫ lachꝛymis intercedente: ꝛ nimietas amoꝛis in ſubueniente Cum igiꝛ huius vidue doloꝛ erat grauis: ꝛ in xp̄o amoꝛ nimi⁹: merito ad miſerendū excitaꝛ vt pꝫ in euangelio moraliter intellecto. Senſus animi moralis eſt Naym ciuitas eſt galilee ſignans mundum. Interpretatur enim mot⁹ vel motio. Nam mundus eſt in ꝯtinuo motu in quam xp̄s adueniens per gratiam eam ſalubriter cōmouit nouitate doctrine. Johis ſcdo Cōmota eſt vniuerſa ciuitas. Vel Naym eſt anima inſtabilis propoſiti mutabilitate. Huius ciuitatis poꝛte ſunt intellectus ꝛ affectus: quibus chꝛiſtus appropinquans efferebaꝛ peccatoꝛ occultus per poꝛtam: quia iudicio operis

vel locutionis: quaſi per oſtia ſue ciuitatis ali/
is innoteſcit. Mater vidua ē ratio plorās mor
tuum iam peccato: quaꝫ ſequitur turba multa
ſciꝫ immunda deſideria. Loculus ſm gloſaꝫ
quo effertur ſecura deſperati cordis eſt conſci/
entia. Sed domino tangente conſcientiaꝫ me
tu iudicij vel mortis turba carnaliuꝫ volupta/
tum coarcetur. Et mens ad ſe reuerſa deo vo
cante ad vitam: reſpondet obediendo ſaluato/
ri. Id hoc enim opere contremiſcunt affectio
nes brutales in ſuaꝫ pronitatem humiliter re/
ſilientes reſpectu diuine maieſtatis. Secōm
hoc nobis occurrunt ſex conſiderationes.

Prima conſideratio.

Irca primam conſiderationem: que
c eſt de promptitudine miſeratōis di/
uine gratie: cum dicitur. Ibat ieſus
occurrunt tres concluſiones.
¶ Prima ↄclo eſt: ꝙ lꝫ cōuerſio hominis ad
deum fiat per liberꝫ arbitriū: ꝛ ſm hoc precipi
tur ꝙ ſe ad deum conuertat: tamen liberꝫ arbi
trium non pōt ſe conuertere ad deum: niſi deo
ipſum ad ſe ↄuertente: ſm illō Ihere. 31. Cō
uerte ad me: ꝛ ↄuertar ad vos: qꝛ tu dn̄s deus
meus. Et ideo ſeqtur ꝙ nihil pōt homo facere
niſi a deo moueat. Iohis. 5°. Sine me nihil
poteſtis facere. Et ideo ſaluator ꝑpter noſtrā
inſufficientiam dignat nobis infundere ſuam
gratiam. vnde dicitur ꝙ Ibat ihs in ciuitatem
que dicitur naym. Naym interpretat motus:
ꝛ ſignificat cor inſtabile: de quo Bernar. ait.
Cor vanum: vagum: ꝛ inſcrutabile dum ſuo
ducat arbitrio: ꝛ diuino caret cōſilio: in ſeipſo
non poteſt conſiſtere: ſed omni mobili mobi/
lius per infinita diſtrahitur: querens requiem
ꝛ non inueniens: in labore miſerrimum rema
net ꝛ vacuum a quiete: ꝛ ſubſtracta diuina gra
tia: illuſione imaginaria demonum circumue/
nitur: in quod ihs dicitur ire per gratiam vitia
remouendo: ꝛ ornatu virtutū renouādo eaꝫ.
¶ Secunda cōcluſio eſt: ꝙ gratia nunꝙ ſola
eſt: ſed eam concomitantur virtutes ꝛ opera.
Nam gratia cum ſit radix meriti: a deo con/
fertur: vt poſſint ſingl'a opera ab homine per
fici. Et hoc non niſi per virtutes: quibus ſicut
quibuſdam habitibus exitur in opera virtuoſa
Ideo deus conferendo gratiam: cauſat virtu/
tes propter meritū. vn̄ aplus. Oia poſſum in
gr̄a: que me ↄfortat ꝛc. Unde virtutes ſicut ꝑ
gratiam dantur: ita ꝑ ipſaꝫ reguntur: ꝛ in ope
ribus ſuis mouentur. Sicut in naturalibus:
quod dat eſſe: dat motum: ita in moralibus: qꝛ
ſic gratia dat eſſe ſpirituale. Prima corin. 15.
Gratia dei ſum id qō ſum. Ita motus ꝛ opa.
vnde ſequitur. Et ibant cum eo diſcipuli eius
ꝛ turba copioſa: id eſt virtutes ꝛ operationes
earundem. Intelligendum ꝙ chriſtum tripli
ces diſcipuli ſequebantur: ſcilicet ſui: Iohis:
ꝛ Moyſi. Nam diſcipuli moyſi ſunt exercitia
rigoris ꝛ auſteritatis. quales ſunt ſcribe ꝛ pha
riſei: de quibus Luce ſeptimo. Diſcipuli Io/
annis ſunt ſtudia ſuperſtitionis: qui plus attē
dunt exteriorem abſtinentiam corporis: ꝙ̄ mē
tis intimam pietatem. vnde non facile ↄtinent
ſe a iactantia. Mat. nono. Quare nos ꝛ pha
riſei ieiunamus: diſcipuli autem ihu non ieiu/
nant? Diſcipuli ieſu ſunt ſtudia veritatis: ꝛ
exercitia pietatis. In quibus ſtudia veritatis
excludunt ſuperſtitionem: exercitia pietatis au
ſteritatem. vnde prima corinthiorum quarto.
Exercitatio corporis ad modicum vtilis eſt.
Pietas autem ad bona valet: ꝛ ſm diuerſita/
tem diſcipulorum ꝛ opera diuerſa multiplican
tur: que intelliguntur per turbam copioſam.
¶ Tertia conſideratio eſt: ꝙ anima duplices
habet portas appropinquatione diuine gratie
indigentes. Nam ſunt porte ciuitatis interio/
res: per quas deus interiorem hominē ingre
ditur: ꝛ ipſe interior homo ad deum ſupra ſe
aſcēdit: ſcilicet intellectus ꝛ affectus. Sunt eti
am alie porte: ſcilicet exteriores ſenſus: quibus
interior homo aliquādo egreditur a ſeipſo a ſe
creto cordis: quibus diabolus: mundus ꝛ pec
catum ingrediuntur. Que debent eſſe clauſe:
ꝛ nunꝙ aperte: ne homo ad terrenas ꝛ carna/
les affectiones ꝛ concupiſcentias inclinetur.
Alie porte: ſcilicet interiores debent ſemꝑ eſſe
aperte ꝛ nunꝙ clauſe: vt admittatur ſm Dio
nyſium ſuperceleſtis aduētus. Nam per has
intrat deus mediante gratia. Sꝫ affectus gra
tie quando interius exercetur: quandoqꝫ etiaꝫ
ad exteriores ſenſus: ꝛ ad exteriora mēbra offi
cialia extenditur: vt a ſuis illicitis actibus in/
choandis quandoqꝫ perficiendis cohibeant:
qō eſt appropinquare porte. Tunc.n. ihs por
te ciuitatis appropinquat: quādo que per viaꝫ
ſenſuum ad effectum progrediatur temptatio
gratia ſalutaris prohibet ꝛ refrenat.

Secunda conſideratio.

Irca ſecundam conſiderationem: q̄
q eſt de inquietudine remorſionis ꝑ/
turbate ↄſcientie: cū dicitur. Et ecce

defunctus efferrebat᷑. vbi ſunt due ꝯcluſiones
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ peccatum mortale
in nobis cauſat mortem. Nam ſicut ex ſepatio
ne anime a corpore moritur corpus: ita ex ſepa
tione dei ab anima moritur anima. Deꝰ enim
non ſeparatur ab anima: niſi propter mortale
peccatū. vnde. Yſid.29. Iniquitates veſtre
diuiſerunt inter vos et deū. ¶ Intelligendū
ꝙ peccatum triplicē peccatū cauſat in nobis. ſ.
culpe qua ſeparatur anima a gratia. Roma.6.
Stipendia peccati mors eſt. Et ſeqtur. Et grā
dei: quā aufert vita eterna. ¶ Secūdo indu-
cit mortem nature: qua ſeparatur anima a cor-
pore de qua Ber. Peccatum preceſſit vt ſeq̄
retur mors: qd̓ ſane ſi cauiſſet: homo mortem
non guſtaſſet in eternum. Peccando itaqꝫ vi
tam amiſit et mortem inuenit. ¶ Tertio indu
cit mortem gehenne: qua ſeparat᷑ a dei gloria:
In cuius rei euidentiam dicitur peccatoribus.
Ite maledicti ꝛc.
¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ mater huius mortꝭ
eſt voluntas propria: a qua tanqꝫ a prima cau
ſa peccatum ſumit originē. Vnde Aug. Nul
la alia re fit mens hominis ſerua libidinis niſi
propria voluntate: ſm̄ illud Iac. Vnuſquiſqꝫ
temptatur a concupiſcentia ſua: abſtractus et
illectus. Deinde concupiſcentia cū conceperit
parit peccatum: Peccatum autem cum conſu
matū fuerit generat mortem. Ex quo ſequitur
cū peccatum ſolum ſic: qꝛ voluntariū ꝙ alqs
volens peccare actu eſt ſub peccato. Voluntas
autem plena ad peccandum: mortale eſt pecca-
tum. Volitum autem pro opere accipitur. vn-
de Aug. Et eſt peccatum adeo eſt voluntariū
Qd̓ ſi nō: iā nō eſt peccatum: ſi ergo opus eſt
peccatum per voluntatem: ſequit᷑ ꝙ ſola electio
voluntatis peccatum includit. Vnde ſequitur
terribile ꝙ anteqꝫ vnum peccatum mortale ꝑ-
ficiat᷑ multa frequēter ꝑmittūtur: qꝛ glibet paſ-
ſus quelibet miſſio nūcij quodlibet verbum ꝓ
vna fornicatione ꝯmittat᷑: quando electio: et ꝓ
poſitum innuatur: eſt peccatum mortale. Et iō
hec voluntas dicitur vnica mater defuncti: qꝛ
ſola cauſa eſt peccati: et dicitur vidua: qꝛ orbata
vel repudiata a vero marito. ſ. ſpiritu ſancto.

Tertia conſideratio.

Irca tertiam conſiderationem que ē
k de ieptitudine brutalis affectiōis hu
mane dementie cum dicit᷑. Et turba
ciuitatis ꝛc. vbi ſunt due concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt cōmunis opinio que
dicit. Vbi multitudo: ibi cōfuſio eſt falſiſſima
cū nos inueniamus multitudinē in dei ſerui-
tio congregatam in vno fine intentionis ope-
rum concordare. Et ideo dicendū eſt ꝙ mul
titudo eſt duplex. Vna que ſequitur chriſtum:
ꝛ iſta eſt ordinata propter conformitatem vo-
luntatis diuine: que eſt regula dirigens et al-
liciens et informans noſtram voluntatem: de
qua multitudine dicitur actus. Multitudi-
nis credentium erat cor vnum vbi glo. Vnus
ſenſus vna volūtas erat oiū. Sed alia eſt mul
titudo: q̄ ſequit᷑ ꝑturbatam ꝯſciam: angarians
ipſam: imitat᷑ tn̄ volūtatē dei. Iſta. n. cōcludit
ꝯfuſionem ꝯſcie ꝑturbatōis. vn̄ dicit᷑. Et mul
ta turba ci. ꝛc. Nam videmus ꝙ ad exeqas fa
ciendas exit de diuerſis vicis multitudo hoiū
De diuerſis vicis. i. viribus aie ſpūalr̄ mul-
ta turba exit ꝯfuſionem faciens in mente. Nā
de iraſcibili indignatio de vtilitate pcti ſui: hor
ror de turpitudine: timor de inſufficienti ſatiſ-
factione: de vico ꝯcupiſcibili dolor de carnalis
gaudij vanitate: amaritudo de ꝑterita delecta
tione: deſiderium de ꝯdigna ſatiſfactiōe: de vi
co rōnalis meditatio: de nāliū corruptōe: de
gratuitoꝝ ſpoliatōe: de eterne vite amiſſione:
de pene gehennalis damnatiōe. Hec oia exci
tant lachrymas: ꝛ ideo dicuntur ea ſequi.
¶ Scd̓a ꝯcl̓o eſt: ꝙ ſemꝑ tenemur ſeq dicta-
men rōnis ſiue ꝯſcie: inqꝫtum dictat neceſſa-
ria ad ſalutem: ꝛ faciens ꝯtrarium peccat mor
taliter. Nam ſicut dictans ꝑcipue credit h̄ eſſe
voluntatis dei: ꝛ cum facit ꝯtrarium: inqꝫtum
in ſe eſt facit ꝯtra voluntatem dei. Sed cecus
eſt quando dictat vtile ad ſalutem: niſi quis vo
to vel precepto fuerit obligatus.

Quarta ꝯſideratio.

Irca quartam ꝯſiderationē: que eſt
c de ſollicitudine reparatorū paterne
clementie: cum dicitur. Quam cum
vidiſſet. vbi ſunt due concluſiones.
¶ Prima ꝯcl̓o eſt: ꝙ lachryme apd̓ deū ma
xime merentur miſericordiā. Ratio eſt: qꝛ mi
ſericordia magis mouetur ad maiorē indigen
tiam. Non eſt aūt maior indigētia: qꝫ illa quā
incurrimus per peccatū. Per ipſum. n. ima-
go dei in aīa deturbatur: radij diuine gratie ꝑ
cluduntur: ornatibus ſpūalibus ſpoliat᷑: ꝛ ima
ginationes turpiū rerum ſenſibilium impri-
muntur: ſequit᷑ ꝙ ad talē indigentiā dꝫ moue-
re: maxime ſi ſibi per lachrymas innoteſcit. Il
lum inquit Grego. quem ꝯſpicis delicta fletu

delere in ꝯspectu diuinitatis: non dubites mi ſericordiam ꝯsequi: q2 nullum peccatū reuer ſum ad ſe deſpicit: qui pctõres redimere venit. vnde ſeqtur. Quaꝫ cum vidiſſet. ſ. oculo mĩe Dixit illi. Noli flere. In quo verbo notatꝛ q nõ eſt longe a ſalute aĩa: q̃ peccauit: cum pctm̃ iam deflere incipit. Per lachrymas. n. inci/pit reuocari ⁊ meretur ab illo conſolari: qui dicit. Noli flere.

¶ Scđa ꝯclõ eſt: q appropinquatio ſaluatoris in pctõre cauſat gratiã lachrymaꝝ. vnde dicitur. Cum appropinquaret: vt vidit illaꝫ mĩa motus eſt. Forſan niſi dñs appropinquaſſet: nõdum gratiã habuiſſet. vnde Iſid. Quiſqs pctõꝝ memoria ꝯpungitꝛ ad lamenta dei ſe viſitari ſciat p̃ſentia: qñ ⁊ illud qđ ſe amiſiſſe recolit: interius erubeſcit ſuo iudicio penitendo iam punit. Nam tunc petrus fleuit amare: qñ ipſum xp̃s reſpexit. Talis. n. reſpectus erat diuine mĩe effectus: cauſans ꝯpunctioneꝫ in peccatore. Et ideo dicit Ber. Miſeratio diuina fuit: q viſitauit cor meum: ⁊ imutauit: vt amara fierent que male dulcia p̄us erant: ⁊ qui le/tabar cum malefacerẽ incipem recogitare annos meos ĩ amaritudine aĩe mee. Et tunc dico. Cõmouiſti terram cordis: ſana ꝯtritiones eius: quia cõmota eſt.

Quinta ꝯſideratio.

Circa quintaꝫ ꝯſiderationem: que eſt de aptitudine repationis noſtre indigentie: ibi. Et acceſſit ⁊ tetigit lo. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima eſt: q hec repatio eſt per effcm̃ gratie. vñ dicitꝛ. Et acceſſit ⁊ tetigit ⁊c. Quomõ dr̃ accedere: q vbiqꝫ eſt? Et q̃uis nõ longe ſit ab vnoquoqꝫ noſtrum: tamen accedere dicitꝛ: quãdo gratie eius effectus manifeſtatꝛ. Quaſi a peccatore longe ſtat: ideo dicitur. Acceſſit. Accedere diuina gratia p̄deſtinationis: quaſi a peccatore longe ſtat: dum in peccato perſeuerat. Sed non videtꝛ vera elongatio: cum recidiua ſit. ſed potius elongationis aſſimulatio. Preſcitis aũt ⁊ ſi aliquãdo gratiaꝫ dat: nõ eſt vera appropinquatio: ſed eius aſſimulatio: cũ ab eis finalr̃ ſit receſſurus: q dicit Iohis. 8°. Ego vado: ⁊ in pctõ veſtro moriemini. Eius auteꝫ acceſſus eſt p gratie effcm̃. Intelligẽduꝫ tamen q talis gratia repationis per quadruplicem effectũ ꝓcedit. ¶ Primus eſt tact⁹ cõſcientie per ꝯpunctõis imiſſionem. Quod fit qñ interius in corde hoĩs bona deſideria ſurgunt: vt calcentꝛ mala. vnde ſ̃m Iſid. tunc hõ magis ſe dꝫ exacuere ad ꝯpunctionem: qñ ſentit deum interius opantem: quo mens hoĩs iuſti ex vera ꝯpunctõe rapiatꝛ. De quo pſal. Tange mõtes: ⁊ fumigabunt: vbi glo. Deus eniꝫ eſt q operatꝛ oĩa in nobis: ⁊ ipſe eſt q tangit cõpunctione mõtes. i. p̃ſumptuoſos de ſe preſumentes. Et fumigabunt. i. p̃ces deo reddent. Et ſacrificiuꝫ cordis fumigat: qñ incipit flere p delictis. Nam ⁊ fumus excutit lachrymas: ⁊ hoc eſt tangere loculum: qñ ꝯſcie gratiaꝫ cõpunctionis imittit. ¶ Scđs eſt a pctis ceſſatio. ſ. q2 illi q portabant ſteterunt. Anteq̃ꝫ ſuſcitet facit ſtare: q2 non p̄us curat aĩam dominus q̃ꝫ incepit a peccato ceſſare. Et hoc ip̃m grẽ eſt q2 dñs occurrit peccandi ꝓpoſito: ⁊ impedit ne pficit qđ intendit: vel auferendo opportunitates: que cõcurrunt ad h̃: vt opus pcti pficiatꝛ. Dominus igitꝛ portatores ſtare facit: cum per gratiã ſuam has ꝯſimileſqꝫ actões ⁊ opportunitates p̃ſcindit. vnde gratia aĩam munit virtutibus: vt p hitum virtutum ꝯtinue ſe exercitando habitum vitioſum exſpoliat. vnde ſicut homo armatus non ſolum põt reſiſtere: ſed etiam ſupare: ita exiſtens in gratia.

¶ Secunda cõcluſio eſt: q adoleſcentie etas multum prona eſt ad maluꝫ: eo q per laſciuos diſcurſus eſtu carnalis cõcupiſcentie agitetur. Hoc pꝫ Iob. 20. Oſſa eius implebuntꝛ vitiis adoleſcẽtie. vñ glo. ſup illud pſal. In quo corrigit adoleſcentior ⁊c. dicit. Reuera in hac etate termini neſcia potiſſimuꝫ eſſe arbitror mala corrigere. Melius eſt. n. p̄uenire iuuentutem correctõe: q̃ꝫ lapſum recordatõe deflere. vnde tren. 3. Bonum eſt viro cum portauerit iugũ ab adoleſcentia ſua. vnde dicitur. Adoleſcens tibi dico ſurge. Intelligendũ q gratia dei inueniens flexibilitatẽ in adoleſcentia: in ea multiplicem ordiuat effcm̃. Nam grã ſalutaris eſt: ⁊ ideo ſuſcitat mortuuꝫ. Uirtus dei eſt: ⁊ ideo iacentem paulatim erigit infirmum: oſtendẽs difficultatem ſurgendi ab infirmitate peccati. Et ideo primo deſcribit eum reſidentem: nondum perfecte ſtantem. vnde dicitꝛ. Reſedit: q tñ prius iacens herebat totus terrenis. Pſal. Adheſit pauimento aĩa mea. Prius. n. eſt iacere q̃ꝫ reſidere: ⁊ prius eſt reſidere q̃ꝫ ſurgere vel ſtare. Iacere eſt pctõꝝ reſidere: penitentiũ ſtare: ſiue ſurgere bene opantium. Uerbũ ſpirituale eſt: ⁊ iđ informat ad ꝯfeſſionis verbũ. Sed quia eſt cõfeſſio peccatorum: ⁊ poſt ipſam

confeſſio laudis prius aperiendū eſt os ad ver
bum confeſſionis q̄z ad verbum laudis. Et iō
dicit. Et cepit loqui: incipit loqui: qui peccata
incipit confiteri. Quādiu enim in peccato ma/
net eſt animal ⁊ tunc non dicitur loqui. Cum
autem exuit beſtialem naturaꝫ: quod fit per cō
feſſionem: tunc incipit loqui in confeſſione: ⁊
tunc matri datur: id eſt gratie conſeruatrici: in
quo patet ꝙ nullus ſibi ſufficit ad diu ſtandum
niſi per gratiam conſeruetur.

Sexta conſideratio.

Jrca ſextam conſiderationem: que
c) eſt de certitudine admirationis pre/
cepte beniuolentie: cum dr̄. Accepit
autē omnes timor. vbi ſunt due concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ opera diuine potē
tie ⁊ clementie excitant nos ad reuerentiam fi
lialis timoris. Jſte enim timor reſpicit deum
ſicut terminum a quo refugit ſeparari per cul/
pam que ex dilectione cauſatur. Eccleſi. ſexto.
Timor domini initium eſt dilectionis. Et Jo
annis. 4. Jn hoc eſt ꝑfecta caritas dei nobiſcū
vt fiduciam habeamus in die iudicij. Ex iſto ti
more fit homo ſapiens. Sapi. Jnitium ſapien
tie eſt timor domini. Uſus enim huius timo/
ris eſt quedam reſilitio a dei altitudine in pro/
priam paruitatem: vel quedam fuga ſpiritualiſ
diuine altitudinis: qua ſcilicet electi refugiūt ſe
equare deo: volētes ⁊ eſſe ſubiectiſſimi volun
tarie: cauentes eius offenſam: vnde dicitur.
Accepit omnes timor. q. d. ꝙ ex conſideratio/
ne miraculoſi operis que eſt ſuffocatio ſpiritua
lis affectiones noſtre debent ꝯtremiſcere: et in
ſuam pronitatem humiliter reſilire reſpectu di
uine maieſtatis: et debent affici deuotione aſpe
ctu diuine bonitatis. Jntelligendum tamen:
ꝙ multa nobis incutiant hunc timorē. ¶ Pri
mum eſt culpabilitas noſtra. ¶ Secundum ē
infirmitas. ¶ Tertium eſt facilitas pereundi
¶ Quartum eſt dei potētia: quam nemo refu
gere poteſt. ¶ Quintum dei ſapientia lucide
omnia videns. ¶ Sextum extremum iudiciū
¶ Septimum conſideratio penaꝝ dānatoꝝ.
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ timor in menteꝫ
cauſatur ex conſideratione diuine ſapientie et
bonitatis cum dicitur. Quia propheta magnꝰ
ſurrexit in nobis. Hoc dicūt de ieſu que ē gra
tia ſalutaris: ⁊ hanc ꝯfiteri debent affectiones
anime magnum prophetā. Naꝫ gratia in pre
ſenti vt fides inquantum eſt ſub ratione ſpecu
li ⁊ emigratio futuram pronuncians cognitio/
nem propheta eſt: et quia magna erit cognitio
in propria operatione eius que eſt in preſenti:
recte dicit̄ magnꝰ propheta. Prime ad corin.
13. Ex parte enim cognoſcimus: ⁊ ex parte ꝓ/
phetamus. Et bene dicitur. Quia deus viſita
uit plebem ſuam: que ſunt vires anime cogni/
tiones ⁊ affectiones. Eſt enim deus veritas
conferens gratiam plene cognitionis: virtus
expediens motiua ad actum perfecte operatio/
nis. Bonitas ſpirans gratiam conſeruatiuaꝫ
ne deficiamus: ⁊ conſumatiuam vt perſeuere/
mus. Qd' nobis concedat ieſus xp̄s. Amen.

¶ Feria ſexta dominice letare.
Sermo ſeptuageſimus.

Rat quidaꝫ
languēs lazarus. Joh. xj.
e Licet peccator predeſtina/
tus peccet: ꝯtingit tamē eū
reuocari ⁊ a peccato ceſſa/
re. Nouit enim deus qui
ſunt predeſtinati. Jher. p̊. Priuſq̄z te forma/
rem in vtero noui te ⁊c. Unde gratia predeſti
tionis licet per preſentem iuſtitiam deſerat pec
catorem: et non luceat hijs qui ſunt in peccato
mortali: nunq̄z tamen deſerit peccatorem ex to
to cum ſit ſcriptus in libro vite: quia finaliter
eos in peccato mortali manere non permittit.
vnde Ro. 8. Quos predeſtinauit hos et vo/
cauit: quos vocauit hos ⁊ iuſtificauit ⁊c. Und'
ſapientie. 4. Gratia dei ⁊ miſericordia in ſan
ctos cuius ⁊ reſpectus ſuꝑ electos illiꝰ. Glo.
Sanctos hic vocat ꝯtinuantes innocentiam:
a qua non decidūt per peccatuꝫ. Electos vero
vocat predeſtinatos: qui aliquādo a gratia pec
cando excidunt: ⁊ tamen reſurgunt. Et ſ'ꝫ hoc
in euangelio preſenti moraliter intellecto con/
currunt quatuor conſiderationes.

Prima conſideratio.

Jrca primam conſiderationem que
c eſt de morbida per peccatum infectio
ne: cuꝫ dicitur. Erat quidā languēs
lazarus. vbi ſunt quatuor concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ licet deus diligat
omnia communiter inquantum vult eis aliqd'
bonum: tamen ſpecialiter diligit electos amo/
re amicitie. ¶ Primuꝫ patet quia anima ad/
dit aliquid vltra ſuꝑ amorē: q2 ad rationē amo
ris ſufficit ꝙ homo velit bonū qd'cunq̄ꝫ alicui.

Ad rationem autē amicitie oportet ꝙ aliquis velit alteri bonū qd vult ſibi: vt qui velit conuerſari cum ipſo ⁊ ꝯuiuere cū illis quos maxime amat. Sicut igitur deus cōiter loquēdo de dilectione: diligit oīa inquantū vult eis bonū aliqd. ſ. nāle ipſoꝝ. ſed bonum qd ſibi vult. ſ. viſionem ſui ⁊ fruitionē qua ipſe beatus ē vult quidem omni homini voluntate antecedente: ſed voluntate conſequente ſolis electis que eſt voluntas ſimplr. Et ideo ſolos electos diligit amore amicitie. Alios aūt diligit amore cōmuniter dicto. vnde dicit. Dn̄e quem amas infirmatur. q. d. licet deus oīa amet: ſingulariter tn̄ diligit electos: ſcilicet amore amicitie.

¶ Scđa ꝯclo eſt: ꝙ ds magis diligit peccatorem ꝑdeſtinatum: ꝙ̄ iuſtū ꝑſcitum. Ratio ē. Nam dilectio eſt cauſa electionis: ſed peccatorem ꝑdeſtinatū elegit: ds igitur ipſum magis diligit ꝙ̄ iuſtum ꝑſcitū quē nō diligit. ¶ Notandum ꝙ ꝑdeſtinatio ſm rōnē ꝑſuppōit electionem: electio dilectionē. Ratio eſt q꞉ ꝑdeſtinatio eſt pars ꝓuidentie. Prouidentia autē eſt ratio exiſtens in intellectu preceptiua ordinationis aliquoꝝ in finē: non aūt ꝑcipitur ad ordinandum in finem niſi ex preſenti voluntate finis. Unde ꝑdeſtinatio finem aliquo modo preſupponit ſm rationem ꝙ deus illoꝝ ſalutē velit ad quod ꝑtinet electio ⁊ dilectio. Dilectio quidem inquantum vult eis hoc bonū ſalutis eterne. Nam diligere eſt velle alicui bonum. Electio inquantum hoc bonū aliqbus pre alijs vult cū quoſdā reprobat. Ro. 8. Quos preſciuit hos ⁊ ꝑdeſtinauit. dicit Glo. Predeſtinatio eſt preſcientia ⁊ preparatio beneficioꝝ dei qua certiſſime liberant̄ quicūq꞉ liberātur vn̄ dr̄. Diligebat aūt ihs marthā. i. actiuā vitā Et mariam. i. ꝯtemplatiuā vitā. Et lazaꝝ. i. peccatorē. ſ. pro preſenti ſed electum pro futuro: quem ſcilicet gratia predeſtinatiōis propter dilectionē non dimittet.

¶ Tertia ꝯclo eſt. ꝙ predeſtinatus quo ad ꝑſentem iuſtitiam deſeritur qn̄q꞉ excidēs a gr̄a p peccatum lꝫ nō finalr̄: q꞉ a peccato reuocatur hoc autē peccatū cauſatur in aīa ex quibuſdam infirmitatibus de qbus Tullius dicit. Egritudines aūt aīe infirmitates dicuntur ex quibus peccatum cauſatur. Intelligendū ꝙ cauſa peccati ꝓpie eſt ex parte aīe: in qua ꝑncipalr̄ ē peccatū. Poteſt aūt dici infirmitas in aīa ad ſimilitudinē infirmitatis corporis. Dicit̄ autē corpus hoīs eſſe infirmū qn̄ debilitat̄ vel impedit̄ in execucione ꝓprie actionis propter aliquam inordinationē partiū corporis. Unde membꝝ dr̄ eſſe infirmū qn̄ non poteſt ꝑficere opationē ꝓpriā: ſicut oculus qn̄ nō poteſt clare videre Unde ⁊ infirmitas dr̄ aīe qn̄ impedit̄ aīa in ꝓpria opatione ꝓpter inordinationē partiū ipſius. Sicut partes corporis dicūtur eſſe inordinate qn̄ nō ſequūtur ordinem nature: ita ⁊ partes aīe dicuntur inordinate: qn̄ nō ſubduntur ordini rōnis. Ratio. n. eſt vis regitiua partiū aīe. Sic ergo qn̄ extra ordinē rationis vis cōcupiſcibilis aut iraſcibilis aliqua paſſione efficitur: ⁊ p hoc impedimentū preſtatur modo ꝑdicto debite actiōi hominis: dr̄ peccatum eē ex infirmitate: ⁊ hoc eſt qd dicit. Erat quidā languidus lazarus a bethania. Lazarus interpretatur adiutus. Nam inter oēs mortuos a xp̄o ſuſcitatos hic magis videt̄ adiutus: q꞉ minus ad ſurgendū diſpoſitus. vnde Aug. Inter oīa mirabilia que fecit dn̄s lazari ſuſcitatio plus ꝑdicatur: ſed iſte decūbit in bethania: qd interpretatur obediens ſignans ꝙ infirmū curari volētem oportet eſſe obedientem.

¶ Quarta cōclo eſt: ꝙ talis infirmitas in aīa cauſatur ex quadā delectatione corpoali dicente Aug. Languet aūt lazarus i peccati delectatione. Eccle. 4. Languor ꝓlixus grauat medicum. Intelligendū tn̄ ꝙ delectationes corporales īpediunt vſū rōnis triplici ratiōe. ¶ Primo qdem ratōe diſtractionis: q꞉ ad ea in quib⁹ delectamur multū attendimus: cū autē attētio fortiter inhereat alicui rei: debilitat̄ circa alias res vel total'r ab eis reuocat̄. Et ſm hͦ delectatio corporalis ſi fuerit: vel total'r īpediet vſum rationis ad ſe animi intentionē abſtrahendo. vel multū impediet. ¶ Scđo rōe ꝯrietatis. Quedā. n. delectatiōes marie ſupercellentes ſunt contra ordinē ratiōis. Unde phs. 6. ethi. dicit: ꝙ delectatiōes corporales corrumpūt eſtimationē prudētie. ¶ Tertiū ſm qͣdā ligationē inq꞉tū. ſ. ad delectationē ſeqtur quedā trāſmutatio corporalis: maior etiā ꝙ̄ in alijs paſſionibus: quanto vehementius afficitur appetitus ad preſentem rem: ꝙ̄ ad abſentē. Huiuſmodi autē corporales ꝑturbationes impediūt vſū rationis. vnde ſicut quāto motus fuerit fortior in corpore ꝑter ordinē nature: tanto eſt maior infirmitas: ita qͣto fuerit motus fortior paſſionis ꝑter ordinē rationis: tanto maior eſt infirmitas aīe. vnde dr̄. Maria autē ſoror lazari erat: que vnxit dn̄m vnguento ⁊ terſit pe

des eius. Capillis. ſ. hec corporali delectatiōe erat infirma: qꝛ ſm Aug. de ɔflictu virtutum ⁊ vitiorum dicitur. Ecce maria magdalena innumeris ſordibus inquinata ad fontem pietatis anxia currēs: dominicq3 veſtigia lachrymiſ rigans: capillis detergens: ⁊ deoſculans ⁊ perungens ablui meruit: dans curandi formaʒ infirme delectationis: quia ſcdm Gregorium. Quot in ſe habuit oblectamenta: tot de ſe inuenit holocauſta.

Secunda ɔſideratio.

Circa ſecundam conſiderationē: que eſt de dura mortis conſecutione cuʒ dicitur. Audiens autem ieſus. vbi ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima eſt: ꝙ mors eſt pena peccati: ſcʒ illō Roma. 5. Per vnum hominē peccatū i hunc munduʒ intrauit: ⁊ per peccatū mors. Intelligendum tamen ꝙ ſi aliquis propter culpaʒ ſuā preuenitur aliquo beneficio ſibi dato: carentia illius beneficij eſt culpe illius pena. Sic homini in prima ſui creatione hoc beneficiū fuit collatum diuinitus: vt quādiu mens eius anime eſſet deo ſubiecta: iferiores vires anime ſubijcerentur rationali menti ⁊ corpus ſubijceretur anime: ſed quia mens hominis per peccatuʒ a diuina ſuggeſtione receſſit: conſecutum eſt vt iſeriores vires totaliter ratiōi nō ſubijcerentur Unde tanta eſt rebellio appetitus ad rationē: vt etiā corpus totaliter ſubijceret anime. vnde ſequitur: mors ⁊ alij corporales deffectus. vnde pʒ: ꝙ ſicut rebellio carnalis ad ſpūm eſt pena peccati primorum parentuʒ: ita ⁊ mors.

¶ Scḋa cōcluſio eſt: ꝙ ſepe pene temporales ad gloriaʒ dei quibuſdam īferūtur. vnde beatus Aug. in libro de mirabilibus ſacre ſcripture dicitr. Deus imobili voluntate vitas vniuerſoꝝ certo ſuo ſpatio ordinauit: quoꝝ ergo vita vt non moriantur morte interfici videntur eorum ordini in nullo derogat: ſed vt per hoc q eos reſuſcitauit: clarior appareret ⁊ reſuſcitati ſicut deo: ſic ⁊ hoībus cari haberentur. vñ dicitur. Hec infirmitas non eſt ad mortē. i. tanꝗ ad finalem terminū: qꝛ ibi non ſiſtitur: Sʒ eſt ad hoc vt mortuus reſuſciteť: ⁊ ſuſcitator glorificetur. vnde ſequitur. Sʒ ꝓ gloria dei: vt glorificetur filius dei per eū ⁊c. Aug. Lazarus cito moritur: ſed ꝓ filium dei qui in eo glorificatur: viuificatur. vnde lʒ mors lazari fuerit ex cauſa naturali: nihilominus tñ non repugnat: quin etiaʒ fuerit ad gloriam dei: qꝛ non eſt iꝑoſſibile ꝙ eadem infirmitas ɔpareť ad cauſam nālem: ⁊ ad ꝓuidentiam diuinā. Sicut nō eſt impoſſibile ꝙ infirmitas lazari ex cauſa naturali ordinetur ad reſuſcitationeʒ relatam ad ꝓuidentiaʒ diuinam ex qua deꝰ glorificatur: ſic non ē impoſſibile: ꝙ aīa naturali inclinatione infirmata ad hoc peccato moriatur: vt ſic a peccati morte gratia dei reſuſciteť: ⁊ deus in ſuis appropriatis: que ſunt iuſtitia ⁊ mīa nobis notificetur: ⁊ per ɔ̄s glorificetur. Nam iuſtitia dei non manifeſtatur ſine peccato cuʒ ad eaʒ ptineat punitio maloꝝ. Miſericordia autem dei apparet ꝑ peccatuʒ: cū miſicordia ſit ɔtra miſeriam: ⁊ miſeria non ſit ſine peccato: ſicut medicina nō eſt ſine egritudine. Deus aūt in mīa ⁊ iuſtitia ſūme ɔmendatur. Pſal. Miſericordiam ⁊ iudicium cantabo tibi domine.

¶ Tertia ɔcluſio eſt: ꝙ reſuſcitationeʒ ſpiritualem aliqñ a peccatis deus differt ad tp̄s ꝓpter tres cauſas. ¶ Prima vt pſuadeat anime in que mala ſe precipitauit. ¶ Scḋa vt ex difficultate ſuſcitatiōis: ſibi inde magis caueat ⁊ fiat diligentior in cuſtodia recepte reſuſcitatiōis ¶ Tertia vt oſtendať que pena ſit non reſuſcitatis: ſi tanta difficultas eſt in iſtis. vnde ſequitur. Ut ergo audiuit qꝛ infirmabatur tunc qdē manſit in eodeʒ loco duobus diebus: ⁊ hoc eſt ſm Criſo. vt mortuus expiraret ⁊ ſepeliretur: ⁊ dicatur. Qm fetet: ita ꝙ nullus poſſet dicere quin non defunctuʒ ſuſcitauit: qm ſtupor in eo fuit ⁊ non mors. volens oſtendere iuſtificationem eſſe miraculoſam: quia qui mortuus eſt ꝑ conſenſum ⁊ operationem: ⁊ fetet per malam famam: ⁊ quatriduanus eſt per malam conſuetudinem ⁊ neceſſitatem: impoſſibile eſt reſuſcitari: niſi per gratiam dei.

¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ Augu. in gloſa facit mentionem de tribus mortuis ſuſcitatis.

¶ Primo de filia archiſynagogi: quam dñs ſuſcitauit in domo. Marc. 7. Hec ſignat peccatum occultum delectationis ⁊ conſenſus plene: qđ occidit animam: qꝛ omne peccatuʒ mortale mors eſt anime: ſm Auguſti. ¶ Secūdo de vidue filio portato extra domum ad portaʒ ciuitatis. Luc. ſeptimo. Per queʒ ſignificatur peccatum manifeſtuʒ: quod per exempluʒ perniciosum: iā alios ad peccatuʒ prouocat: quod periculoſius eſt pmo. ¶ De tertio i ſepulchro iam quatuor dies habenteʒ: per quod ſignatur peccatuʒ conſuetudinis vel neceſſitatis qđ iam fetet in monumēto. vnde dicitur. Lazarꝰ mor

tuus eſt: qui iterpretatur aidutus. Hec in g'o. Qd autē peccatum ſit cauſa ſpiritualis mortis patet: qꝛ ſicut ex ſeparatione anime a corpore ſequitur mors: ita ex ſeparatione dei ab aīa moritur anima. Deus.n. non ſeparatur ab aīa niſi ꝓpter mortale peccatū. Ideo dicitur Yſa.29. Iniqtates veſtre diuiſerūt inter vos ⁊ deum.

Tertia ↄſideratio.

Circa tertiam ↄſiderationem que eſt de huius mortui miraculoſa ſuſcitatione cū dr̄. Eamus in iudeā iteruꝫ Ubi occurrunt aliqua que precedunt hanc ſuſcitationem: aliqua cooperantur ad eam: ⁊ aliqua ſequunt̄ eā. Eoꝝ que ꝑcedūt ſuſcitatiōeꝫ.

¶ Primū eſt confidentia de dei miſericordia Deus eni cum ſit ſumme miſericors ꝓꝑtioꝛ eſt miſericors a miſeria liberare: q̄ȝ ipſi liberari. Unde auguſtinus. Domine vna ſpes: vna fiducia: vna firma promiſſio miſericordia tua. vnde dicit̄. Miſerūt ergo ſorores: ꝫ Hugo. Inſinuatio eſt quedam ſpēs orationis: que aliquando fit fiducia ſiue cōfidentia. Johis.xj. De matre chriſti inſinuante defectuꝫ vini. vnde Criſo. dicit. Qd quia vehementer de eo cōfidebant ex frequenti familiaritate. Ideo miſerunt ⁊ non perſonaliter venerunt.

¶ Secundum eſt aſſiſtentia diue virtutis que predeſtinatum vſq; in fineꝫ non relinquit: certiſſime conſequens ſuuꝫ effectum: nec tamen iponit neceſſitatem: vt effectus eius ex neceſſitate proueniat. Nam predeſtinatio eſt pars prouidentie. Non autem omnia que prouidentie ſubduntur neceſſaria ſunt: ſed quedam contingenter eueniunt: ſm conditionem cauſaruꝫ ꝓximarum: quas ad tales effectus diuina prouidentia ordinauit: ⁊ tamen prouidentie ordo infallibis eſt. Sic ergo ⁊ ordo predeſtinationis certus eſt: ⁊ tamen libertas arbitrij nō tollitur ex quo cōtingenter prouenit predeſtinationis effectus. vnde ſequitur. Eamus in iudeaꝫ iterum: vbi gloſa interlinearis ꝙ diſceſſit fuit infirmitatis: ꝙ rediit eſt poteſtatis. vnde Auguſtinus. Inde diſceſſit vt homo: ſed in redeundo quaſi oblitus infirmitatē oſtendit ꝑtātem.

¶ Tertium eſt expulſio timoris: quo quis timet amittere quod ꝺo plus amat. Nam timoꝛ ex amore naſcitur. Unde iſto timore petrus timens perdere vitam negauit chriſtum. Iſte timor eſt malus: nam quāuis ſit naturale ꝙ homo fugiat corporis detrimentuꝫ vel damna tēporalium reꝝ. Non tamen propter iſta debet recedere a iuſtitia: quod eſt contra rationeꝫ naturalem. vnde dicitur.3.ethicoꝝ. Qd quedaꝫ ſunt peccatorum opera: ad que nullo timore debet aliquis cogi. De quibus dicitur. Dicunt ei diſcipuli. Rabbi nunc querebant te iudei lapidare ⁊ iteꝝ vadis illuc: quaſi diceret. Spontaneus vadis ad mortem: fruſtra timent diſcipuli: cum quibus erat fortitudo. Pſalmiſta. Dominus illuminatio mea ⁊ cetera. Ubi gloſa. Dominus habitans in me per gratiam eſt lux: ⁊ eſt ſalus mea contra infirmitatem: vt eo mediante iam poſſum reſiſtere peccato. Queꝫ ergo timebo? Nullum: quia nullus poteſt contra eum: quia potentiſſimus eſt: qui illuminat ſaluat ⁊ protegit. Ideo nulluꝫ timeo preter ipꝫ ambulans in lumie firmitatis gr̄e ſue. vn̄ ſeq̄t Nōne duodeci ſunt hore diei? volens ibi eos ſecurare. q.d. Qui ambulat i luce materiali nō timet: qꝛ nō offendit: ſed ambulans in nocte offendit: qꝛ lucē huius mūdi non videt. Igitur qui ambulat in luce mee preſentie non debet timere: qꝛ protegit̄. Uel aliter. Nonne duodeci ⁊c. q.d. In duodeciꝫ horis pōt hō bene mutari. Hoc etiam innuit Thomas dicens. Eamꝰ et nos ⁊ moriamur cū illo. Ubi Criſo. dicit. Qd hoc verbū fuit timidi animi infirmioꝛ erat alijs. vn̄ dicebat. Eamuſ. q.d. Nō timet mortem: ſed nos vult occidere. Beda tn̄ dicit ꝙ loquitur ex ↄſtantia.

¶ Quartū eſt neceſſitas: ↄueniens enim ē tātā neceſſitatē patienti ſubuenire. vnde qui tpe neceſſitatis deſinit ſubuenire: amicus non eſt Eccle.6. Amicus eſt ꝫ tempus ſuum et non permanebit in tempore tribulationis: licet nō ſic eſt in amico vero. Prouer.17. Omni tempore diligit qui amicus eſt: vn̄ dicit. Lazarus amicus noſter dormit: morte.ſ. naturali. Querit̄ quomō per lazarum quē deus amabat peccatoꝛ ſignificatur. Reſpondit Augu. dicens. Amat quidem peccatores ſecundum predeſtinationem: ſed non ſcdm preſentem iuſtitiam. Nam ſm Auguſti. Si peccatores non amaſſet de celo non deſcendiſſet.

¶ Quintū eſt confirmatio fidei: ſine qua deo nemo placere poteſt. Nulla alia ſecta ad ſui confirmationem habet miracula ſicut fides catholica. Non enim virtuoſuꝫ vel laude dignū eſt credere qd manifeſte probabile eſt. Sꝫ credere deo in hijs que ſenſus vel ratio diſſuadere videtur: ſicut pꝫ de abrahā qui credidit deo.

Nam ſicut videmus in naturalibus q̧ doctri
na naturalis ad euidentiā maiorez quandoqꝫ
ꝑ facta naturalia declarat̄: vt maioris ſit firmi/
tatis in intellectu audiētis. Sic doctrina chri/
ſti ſupnaturalis ab eo fuit declarāda ꝑ miracu/
loꝛuʒ opationeʒ: qꝛ hoc infideles inducebat in
fidem: ⁊ deitas pniaʒ demonſtrabat. vnde di
citur. Et gaudeo ꝓpter vos. ⁊ ꝓpter vtilitateʒ
⁊ ꝯfirmationeʒ fidei veſtre: vt ex h̄ ſumatis ex
ꝑimentuʒ deitatis mee: cuius eſt abſentia vide
re: vt credatis qm̄ non eram ibi. q. d. Ibi non
eram: ⁊ tn̄ vidi. Et h̄ eſt ad augendū fideʒ ve/
ſtram: qua debetis credere me eſſe illum: q vir
tute ꝓpria etiā poſſum putreſcentē mortuuʒ ſu
ſcitare. vnde lʒ inuenerunt eum quatuoꝛ dies
habentē in monumēto: ⁊ non ꝑuenerunt moꝛ
tem. Tamen ꝓpter hoc non tarde venit: im/
mo cito venit. qui ꝑuentuʒ morte ſuſcitauit: ⁊
tunc fides multoꝝ roboꝛat̄: qꝛ dicit̄. Multi ex
iudeis ⁊ cetera.

¶ Sextuʒ eſt humilis ſubiectio mētis diuine
oꝛdinationi. Per obedenitiam. n. deo ſubdi/
mur. vnde ſicut pctm̄ ꝯſiſtit in h̄: q̧ homo con
tēpto deo ꝯmutabilibus bonis inheret: ita me
ritum virtuoſi actus eꝯ͛ in h̄ ꝯſiſtit: q̧ hō ꝯte
ptis bonis creatis: deo inheret. Et ſubditur.
Hoc aūt fit ꝑ virtutē obedientie: que hʒ alias
virtutes menti inſerere ſm̄ Gre. vlti. moꝛa.
vnde Ber. Obediētia dirigit greſſus nr̄os:
⁊ ſcie ꝯuerſationis gratiā ꝓmeret̄. vn̄ ſequit̄.
Erat aūt bethania iuxta iheroſolymā. Betha
nia aūt interꝑtatur domus obediētie: ⁊ ſignat
ſtatum eoꝝ: qui obediunt mandatis dei: ⁊ hij
de morte ſpūali excitari merētur. Sed hec be/
thania erat iuxta iheroſolymā: innuēs q̧ q͛ vo
ſunt in futuro eterna pace frui: hij mundanis
vanitatibus contemptis: h̄ in pn̄ti voluntate
ſubijciantur diuine iuſſioni. Nam iheroſoly/
ma pacis viſio interpꝛetatur.

¶ Septimum eſt diſpoſitio virtutum: quib⁹
exitur in merituʒ boni actionis: ⁊ ꝑuenitur ad
gratiā contēplationis. Hijs. n. duobus obti
netur iuſtificatio ⁊ ſpūalis ſuſcitatio. vnde dr̄.
Multi aūt ex iudeis ve. ad mar. ⁊ ma. vt ꝯſo
larentur eas de fratre ſuo. Quid ꝑ iudeos in
telligimus: niſi virtutes: quibus ꝑputiuʒ car
nalis ꝯcupiſcentie: ⁊ oēs ſpirituales imundi/
cie ꝑſcinduntur. Et h̄ cultello ꝯfeſſionis pec/
catoꝛuʒ: quo ad penitētes. ⁊ iuſtrumēto ꝯfeſſi
onis laudis: quo ad iuſtos. Hijs eniʒ maria
ſcilicet contēplatiua vita: ⁊ martha. i. actiua vi/
ta conſolātur: quando hijs virtutibus in actus
exitur vtriuſqꝫ vite: merētis de congruo alteri
ꝑſtitaʒ gratiā: qꝛ homo in gratia conſtitutus:
in hijs complet dei voluntatē. Congruuʒ eſt
ſm̄ amicoꝝ pꝛopoꝛtionē: vt deus impleat ho/
minis voluntatē in ſaluatione alterius: lʒ quā
doqꝫ poſſit habere impedimētuʒ ex ꝑte illius:
cui aliquis ſanctus iuſtificationē deſiderat: ⁊ i
ſignum huius Lazarus obtinuit ſuſcitationē
a dn̄o impetrare. Et h̄ merito vite actiue ⁊ cō
tēplatiue. vnde dicit. Martha autē vt audiuit
qꝛ ih̄s venit: occurrit illi. Ecce ꝓmpta accele/
ratio. ¶ Ubi nota drām inter actiuā vitam ⁊
contēplatiuam: quia actiuā. i. martha occurrit
chriſto ꝑ ſanctā opationem. Sed contēplatiua
ſcilicet maria ſedet ꝑ ſancta contemplationem.
Dicit ei martha: ecce fidelis confeſſio vite acti
ue: Confitet̄. n. de xp̄o. ¶ Primo q̧ ſua po
tentia potuit ꝑuenire mortē ſpiritualē pctōris.
Exēplum de virgine bn̄dicta: quam preſerua
uit a contagione. vnde dicitur. Domine ſi fu
iſſes hic: frater meus ⁊c. ¶ Scd̄o qꝛ xp̄s iam
ꝑuentuʒ morte poterat ſuſcitare. Et ideo dicit.
Sed ⁊ nunc ſcio: qꝛ quecunqꝫ popoſceris ⁊c.
Et ideo meruit a chriſto certificationē de ſpiri
tuali reſurrectiōe: vnde ſequitur. Dicit ei ih̄s
Reſurget frater tuus. Dicit ei martha: Scio
qꝛ reſurget in nouiſſimo die. q. d. de iſta re/
ſurrectione ſecura ſuʒ: ſed de iſta nō. Hoc. n.
ſciebat ex verbis dn̄i ſm̄ Criſo. Adierat. n. h̄
mulier multa a xp̄o de reſurrectione: vt Jo. 6.
Ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo die. Dicit
ei ih̄s. ſ. inſtruens eam de reſurrectōis cauſa.
Ego ſum reſurrectio ⁊ vita. i. ego ſuʒ cauſa re
ſurrectionis ⁊ vite. q. d. per me pōt reſurgere
frater tuus. Nā vita ꝑ eſſentiam eſt cā omnis
vite: ſed reſurrectio eſt redditio vite. Quare
dicit. Qui credit in me etiā ſi moꝛtuus fuerit:
viuet. ¶ Ubi nota q̧ ſicut duplex eſt moꝛs:
ita ⁊ reſurrectio. Eſt. n. moꝛs anime ex h̄: q̧
anima ſeparatur a deo. Ab hac moꝛte reſurget
anima per fidē ⁊ gratiam. ¶ Scd̄a moꝛs eſt
coꝛpoꝛis: cui reſpōdet reſurrectio coꝛpoꝛis.
¶ Et ideo ꝑmo fit mentio de reſurrectōe ani
me: quādo dicit̄. Qui credit in me etiā ſi moꝛ
tuus fuerit: viuet. ſ. in aīa. ¶ Scd̄o fit mētio
de reſurrectōe coꝛpoꝛis. vnde ſequit̄. Omnis
qui viuit ⁊ credit in me. i. omnis qui hʒ vitam
anime credendo in me: ⁊ ſi moꝛiat̄ in coꝛpoꝛe
ad tp̄s non moꝛietur in eternū. i. ſemꝑ: qꝛ ali/
quando reſurget. Nam xp̄s mediatoꝛ habuit

aſpectum ſuper totum hominem ꝛ per conſe-
quens ſuper reſurrectionē anime ꝛ corpis. Et
ideo qui adheret mediatori p fidem: non ſolū
reſurget in anima: ſed in corpore. Prima cor.
15. Quoniam quidem per hominem mors:
et per hominē reſurrectio mortuoꝝ. Hāc enī
fidem reqrit deus dicens. Credis hoc? Non
querit tanq̄ ignorans: ſed vt doceamur. Ad
non ſufficit credere niſi homo confiteatur ore.
Rom. 6. Corde creditur ad iuſtitiam: ore autē
ꝯfeſſio fit ad ſalutē. Unde patet: ꝙ fides mul-
tū ordinatur ad interpretationē. vnde ſequit̄
Si credideris videbis gloriam dei. Mar. 6.
Oia poſſibilia ſunt credēti. Ait illi. Ego cre-
didi qꝛ tu es xp̄s filius dei viui. vbi Augu. di
cit ꝙ martha ex h' ꝯfeſſa eſt totum illud: cuius
virtute eſt reſurrectio: ꝛ vita: ꝛ ꝑuatio mortis
ꝛ oia alia. ¶ Seqtur ꝛ ꝯfeſſio marie: vbi pri
mo vocat̄ ibi. Abijt ꝛ vocauit mariā. ¶ Se-
cundo accelerat: qꝛ vt audiuit ſurrexit cito: ꝛ ve
nit ad eum. Ex quo pꝫ ſm Augu. ꝙ illa preue
niſſet martham: ſi ꝑſcuiſſet aduentum chriſti
ꝛ ꝑſentiā. Sed xp̄s manſit in loco. ſ. vbi mar
tha eum reliquerat. ſm Criſo^m. ne videretur
ſe ingerere miraculo. ſed dū rogatus miracu
lum opatur: rogantes ꝯſitentur lazaꝝ mortuū
Judei etiā eum ſequunt̄. Criſo. dicit ꝙ hij:
q ſequebant̄: non erant mali: ſed credentes.
Multi. n. iam credebant. Augu. dicit ꝙ pl'es
fuerunt teſtes miraculi. vnde lꝫ ſequerent̄ ꝓ-
pter vnam cām. tamen diuina ꝓuidentia ad aliḋ
ordinauit. vnde ponit̄ marie reuerentia: qꝛ vi
dens eum cecidit ad pedes eius. Sequit̄ eius
ꝯfeſſio dicens. Domine ſi fuiſſes hic ꝛc. vnde
ex verbis iſtis ꝑpendit̄ marie feruor in trib9.
¶ Primo nō eſt verecundata nec timuit ſu-
ſpicionem: quam iudei de xp̄o habebant: cum
tamen aliq eſſent ꝑſentes. ſed oia ꝯtempſit pre
ſente magiſtro: ſolum vacans circa honorē ei9
¶ Scḋo ꝑpenditur ex h': ꝙ cecidit ad pedes
ieſu: qḋ non legitur de martha: ꝛ ideo meruit
doctrinā chriſti. Deutero. 33. Qui appropin
quat pedibus eius: accipiet de doctrina illius.
¶ Tertio ꝑpenditur ex hoc: qꝛ nō dixit tot ver
ba: ſicut martha. vñ Beda ponit rōnem: qꝛ cō
ſueto hoīum more propter lachrymas non po
tuit oia ꝓferre: que voluit. Ea vero qbus ſpi
ritualis reſuſcitatio executionē hꝫ: quinq3 ſunt
¶ Primum eſt ꝯtritio. Nam ſine contritiōe
non pōt eſſe reſuſcitatio ſpūalis. Quod pꝫ: qa
actus ꝯtritōis meret̄ remiſſionē culpe morta-
lis: ꝛ infuſionem gratie. Ratio eſt. Nam aīa
exiſtēs in gratia a ſola ordinatōe diuina mere
tur de ꝯdigno gr͞am. Ergo multo magis gra
tiam ꝛ culpe remiſſionē. Et qꝛ iſtum actū hꝫ
tm̄ acceptū ſup omne ſacrificium: ideo dicebat
Azarias Dani. 3. Non eſt in hoc tp̄e ſacrifi-
cium: ſed in aīo ꝯtrito: ꝛ in ſpiritu humilitatis
ſuſcipiamur inqt dn̄e a te. vnde Gre. Illum
quem ꝯſpicis delicta fletu delere: in conſpectu
dei nō dubites miā ſequi: qꝛ nullū peccantem
reuerſū ad ſe deſpicit: q pctōres redimē venit
vnde pſal. Lachrymis meis ſtratū meum ri.
Glo. Lachrymis meis in amaritudine pn̄ie.
Stratum meum. i. cumulum pctōꝝ. Rigabo
reſoluēs imbre lachrymarum. vnde ſequitur.
Jh's igitur vt vidit eā plorantē: ꝛ iudeos ꝛc.
Maria eſt aīa ꝯtrita: que plorat cū iudeis. i.
cum oibus potētijs aīe de exceſſu peccatorū.
¶ Scḋm eſt meritū paſſionis xp̄i. Nos. n.
oppreſſi eramus ſub onere pc̄i: a quo p nos li
berari nō poteramus. Sꝫ xp̄s veniēs onus:
id eſt penam pro pc̄tis ſup ſe leuauit: vt dicit
Pe. Peccata noſtra ipſe portauit in corpore
ſuo ſup lignū. Hoc pꝫ: qꝛ totū corpus ſuū
ſudauit ſanguineū ſudorē: ꝛ inſup totaliter eſt
laceratum: ꝛ hoc ꝓpter nimiam caritatem.
Ephe. 2. Propter nimiam caritatē ſuā: qua
dilexit nos deus: cum eſſemus mortui pc̄tis:
conuiuificauit nos xp̄s: cuius gratia ſaluati ſu
mus. Meritum huius paſſionis oñdit Aug.
de ſpiritu ꝛ aīa dicens. Miſer ego ſum: q̄ntū
deberē diligere deum meū: qui me fecit quan-
do non eram: redemit cum pieram. Quando
in peccatis meis venundatus eram: paſſionē
ſuſtinuit ꝛ mortem: ſanguinis ſui preciū pro
me appendens: nec pro hijs oibus qḋ illi re-
pendam habeo: niſi tm̄ vt diligam. Non. n.
decentius ꝛ melius: q̄ per dilectionē rependi
poteſt: quod per dilectionē datum eſt. vnde ſe
quitur. Infremuit ſpiritu: ꝛ turbauit ſeipſum.
Fremere eſt tumorē vultus ad vocem dedu-
cere. Fremuit igitur ſpiritu: quando pendens
in cruce: in aīa ꝓ peccatis noſtris eſt cōtritus.
Mat. 25. Triſtis eſt anima mea ꝛc. In hac cō
tritione chriſti habent virtutem omnes contri
tiones noſtre ad delendū peccata: ꝛ hoc quo ad
paſſionem anime. vnde ſequitur. Et turbauit
ſeipſum. ſ. voluntarie ſuſcipiens paſſiones.
¶ Ubi nota: ꝙ ſic fremēs inſtruit peccatores
vnde ſm Augu. dominus fremit: oſtendens
qꝛ fides hominis ſibi diſplicentis fremere de-

bet in accuſatione maloꝝ operum: vt violentie penitendi cedat ↄſuetudo peccandi in ↄtritõe. vnde ꝓuerb. 33. Sicut fremitus leonis: ita ⁊ ira regis. q. d. Sicut ad fremitũ leonis ſiſtunt omnia aīalia: ita ad fremitũ ↄtritionis ſiſtunt omnes motus aīales: q̄ deſignantur per illos Quidam aũt ex ipſis dicebant ⁊c. Lachrymatus eſt ſm glo. infirmitatē noſtram: vt ⁊ nos peccata que ſunt actus infirmitatis defleamus Pſal. Fuerunt mihi lachryme mee ⁊c.

¶ Tertium eſt depoſitio obſtinatõis: que eſt ſubuerſio religionis ortuꝫ habẽs a ꝓpria volũtate. Hec. n. firmat impniaꝫ: q̄ eſt pctm̃ in ſpiritum ſanctum: q̄ neqꝫ h̄ remittet̄: neqꝫ in futuro: q2 cor duꝝ ⁊ induratum: nec deũ timet: nec hoīem reueret̄. Qui ſic in oībus vijs ſuis adheret diabolo: q̄ fit vnus ſpũs cuꝫ eo. Hec obſtinatio eijcit: cuꝫ gratia dei appropinquat. vnde dicit̄. Ih̄s ḡ rurſuꝫ fremẽs venit ad monumentum. Erat aũt ſpelũca ⁊ lapis. Monumẽtum dicit̄ quaſi muniens mentẽ: ſignans conſcientiam: q̄ ſentiens culpã ⁊ eius penam ↄdignam remorſione: munit mentẽ mediantibus opibus virtuoſis. Hoc aũt monumẽtum ſpelunca fit latronũ: ſi in leſione ꝓximi peruerſas cogitatiões ꝓfert: ⁊ ſi in eo diuerſa peccata cõmittuntur: declinantes ↄfeſſionẽ peccati: ⁊ abſcondentes illecebras tpalium voluptatũ: que quaſi ſpolia q̄dam in abſcondito cordis celant̄ de quo dicit glo. ibidẽ Mat. 21. Domus mea vertitur in ſpeluncã latronuꝫ: quãdo furta: homicidia: adulteria: ⁊ alia ſcelera cõmittuntur. Per lapidẽ intelligitur facultas q̄daꝫ: que remanet ex ↄſuetudine peccandi etiã poſt pniam ad quam vincendã q2 non ſufficit nã recte dicit martha. Iam fetet: p malã. ſ. famã. Quatriduanus eſt. q. d. pp inhabilitatẽ ſurgendi habẽs q̄tuor dies. ¶ Prima eſt ꝑuerſa voluntas. ¶ Scd̃a eſt libido. ¶ Tertia conſuetudo. ¶ Quarta neceſſitas: vt pꝫ p Augu. 8. conf. Ideo. n. in hijs inhabilis eſt ad bona: ⁊ facile relabitur ad pctm̃: niſi gratia adiuuet̄. Ro. 7. Velle mihi adiacet. Et ideo dicit ei ih̄s. Non ne dixi tibi: q2 ſi credideris videbis gl'iaꝫ dei: q2 hec difficultas quandoqꝫ ſubito per gratiaꝫ amouetur. Et ideo dicit. Tollite lapidem ⁊c. Tulerunt igit̄ lapidẽ. ſ. pctm̃ in conſuetudine: quemadmodum lapis indurat mentem. vnde Ezechie. 36. Auferam a vobis cor lapideum

¶ Quartum eſt gratitudo de beneficijs dei. Ordo naturalis ⁊ moralis dictat: vt ille q̄ ſuſcipit beneficium per gratiaꝝ actionem: ↄuertatur ad benefactorem: ⁊ ſm iſtum modũ deũ honoramus: cum ↄuertimur ad ip̄m per gratiarum actionem: tanq̄ꝫ ab eo beneficiati: ⁊ etiam per vocem laudis. ſ. vocaliter beneficia referendo in deum. de quo pſal. Sacrificiuꝫ laudis honorificabit me ↄtra illos: q̄ beneficia dei pro ſuis meritis pcepiſſe putant. Talibus aũt deus aliquando beneficia retrahit: ne tanq̄ꝫ ingrati extollentia plus peccent. Et ideo ſi ↄſcie ſpeculum intuet̄: apparebit beneficiuꝫ dei tibi collatũ non eſſe ꝓpter merita tua. Et ideo recurrendum eſt cogitatõe ⁊ effectu ad magnitudinem dīne miſeratõis: tanq̄ꝫ ad oīum beneficiorum noſtroꝝ largitorem. Et h̄ eſt q̄d dicit. Jeſus aũt eleuatis oculis ſurſum. vbi Orige. Neceſſe eſt volentem orare ad exẽplar xp̄i eleuare oculos cordis ſurſum. Et dixit. Gratias tibi ago: oſtendens affectuꝫ eius ad nos: ⁊ ſic p nobis orauit. vbi Hylarius. Cum ſibi nõ ꝓficeret depcatiõis ſmo: ad ꝓfectum tamẽ ſi dei noſtre loquebat̄. vnde ſeqtur. Qm̃ exaudiſti me. Et ne aliq̄s crederet qm̃ ſolum p tunc ⁊ nõ alias eum exaudiſſet: ideo ſubditur. Ego ſciebam qm̃ ſemp me audis. Et ne crederetur q̄ hec oro magis fuiſſet ꝓpter indigentiã: q̄ꝫ ꝓpter nos: ſubdit. Sed ꝓpter pplm̃: q̄ circũſtat dixi: vt credant q2 tu me miſiſti. i. ne exiſtimẽt me deo ↄrium: ſed vt oñdam ſm tuam voluntatem miraculũ fieri. vbi ſm Criſo. gratiaruꝫ actio oñdit volũtatis vnitatẽ inter p̄rem ⁊ filiũ

¶ Quintũ eſt vox dīne voluntatis: cuius iuſſioni ſubiacet oīs creatura. Licet. n. xp̄s vocet nos nunc p ↄſcie ſtimulum arguentẽ de malicia. Pſal. Arguam te ⁊c. nũc p ſcripture ammonitionem de duritia cordis: nunc per flagellationeꝫ. Pſal. Multiplicate ſunt infirmitates eoꝝ. Tandem p mortem cum vocatio patris fit per p̄dicationeꝫ inuitantẽ in p̄nti ad pniam ⁊ in futuro ad gl'iaꝫ: de qua dicit̄ Yſ. 4. ⁊ Lu. 3. Vox clamãtis in deſerto. vnde pſal. Dabit voci ſue vocẽ virtutis. i. efficaciã reſuſcitandi mortuos. vnde dicit̄. Voce magna clamauit Lazare veni foras. In quo verbo ſm glo. declarat̄ ex pte pctõris magna neceſſitas. Suppomit enim pctõrem incluſum: ⁊ quaſi incarceratum in ſpelunca peccati. Joſue. 4º. Aperite os ſpelunce. ¶ Scd̃o oñdit in ea affectuoſam benignitatẽ: q2 extrahit pctõrem de altitudine pcti ad latitudinẽ gratie. d. Veni foras. vnde eccl'ia. 33. Miſerere noſtri deus: ⁊ reſpice nos

⁊ oſtende nobis lucē miſationū tuar̄. Et ideo ſeqtur effectus huius vocis in duobus: q2. ſ. mortuus pdijt viuus: ⁊ q2 ligatus pdijt. vñ Augu. ſup Johē3. Quō pceſſit ligatis pedib9 miraris: ⁊ nō miraris q2 ſurrexit qtriduanus. In vtroq3 po^a dei erat: nō vires mortui. Ea vero q̄ ſpūalē3 reſuſcitationē ſequunt: duo ſt. ¶ Primum eſt abſolutio clauiū ecclie. vnde dicitur. Soluite ⁊ ſinite abire. De hijs claui/bus ſupra ſatis dictū eſt ſmone. 60. pſide. 2a. pclone prima: ſecunda: tertia ⁊ quarta.

¶ S3 queritur quare ipſemet nō ſoluit liga/menta: ſed pcepit alijs vt ſoluerēt. Potuit. n. ſoluere p ſeipſum: q potuit ſuſcitare. Hic Beda reſpōdit di. q lʒ xp̄s poterat ſeipm ſoluere: ſicut ſuſcitare tñ alijs pcepit ad inſinuandū vnitatem ecclie ad diuā3 caritatē. Nam ⁊ ſi per ſe ipſum potuit facere: voluit tñ miniſtris ecclie ſuam ptātem coīcare. vnde in omelia dicitur. Quid eſt ſoluite ⁊ ſinite abire: niſi q que ſolueritis ſuper terram: erunt ſoluta ⁊ in celo.

¶ Scdo querit vtr̄ miniſtri ecclie abſoluant a pena. Et videt q ſic: q2 Jo 20. dicit. Quo/rum remiſeritis pctā ⁊c. ¶ Tertio querit vtr̄ aliqs aliquo mō abſoluat ſeipſum. Ubi ſcien/dum q abſoluere a culpa: ⁊ a pena eterna: ⁊ a pte pene tpalis: ptinet ad deum ⁊ ad miniſtrū ecclie. Tamē ad culpā pſuetudinaria3 pſequit difficultas ad bene cogitandum: que deſignat in ligatura faciei. Sequitur etiam difficultas: que actum ad bñ operandum: q̄ deſignat in ligatura manuum. Seqtur tertia difficultas ad bene volendū: ſignata in ligatura pedum. Ab hijs difficultatibus abſoluere pōt ſe pctōr abſolutus a culpa p exercitium boni opis aſſuefaciendo ſe ad pria cor̄. ¶ Scdm eſt exercitatio in bonis opibus. vñ dicit. Et ſinite abire. i. recedere p exercitia virtutū a pſuetudine vitior̄

Quarta pſideratio.

c Irca quartā pſiderationē: que eſt de vtili circa alior̄ pverſionem fructificatione: cum dicit. Multi igit ex iudeis ⁊c. Ubi nota q lʒ ſit maioris meriti ſine miraculis credere: tamen xp̄s fecit ſigna pro/pter quadruplicem rationē. ¶ Prima eſt: vt ſuam doctrina3 q̄ eſt ſupnaturalis: miraculis pfirmaret. Talia fuerunt obſcuratio ſolis tpe paſſiōis. ¶ Item notitia linguar̄ data aplis Et illuminatio ſubita: qua hij q fuerunt ydeo/te docti ſunt facti. ¶ Item roboratio aplor̄: q cum imbecilles eēnt: ſed pfirmati nullū time/bant. ¶ Ite3 ſubiugatio mundi p paucos ſimplices. ¶ Item in nomine xp̄i multi infirmi ſunt ſanati: ⁊ mortui reſuſcitati. ¶ Scda eſt: vt ſuam potentia3 demonſtraret: ⁊ per hoc ad crudelitatem induceret. vnde dicit. Si non fe/ciſſem in vobis ſigna: que nemo alius facere poteſt: non vtiq3 crederetis. ¶ Tertia vt ſuā deitatem demonſtraret: q2 vbi aliquis operat ibi eſt. ¶ Quarta vt affectum noſtrum ad ſe diligendum excitaret. Et ideo etiam in anima ⁊ corpore curauit. vnde ſequitur. Multi ergo ex iudeis qui venerant ad mariam ⁊ martha3 videntes que fecit ih̄s: crediderunt in eum. In quo p3 q miraculum xp̄i habuit efficaciā Dixerat enim ſupra. Hoc dixi vt credatis.

¶ Sabbato dñice in letare. Sermo. 71.

e **Ego ſum lux** mundi. Johis. 8. Dupli/cem potentiam dicit pmu/niter anima habere. ſ. intellectiuam: qua perficitur lumine veri: ⁊ affectiuā: qua inflāmatur amore bōi. Quod etiā oſtēdit Auguſtinus in libro de ſpiritu ⁊ anima. Sunt. n. duo in anima: ⁊ ſunt ide3 quod anima: ſcilicet rationalis ſenſus cognoſcens omnia ⁊ dijudi/cans inter omnia ⁊ naturalis effectus: quo ſuo ordine ⁊ gradu diligat omnia. Sequitur. Veruntamen facultates ⁊ quaſi inſtrumēta agnoſcendi ⁊ diligendi omnia habet ex natura. Cognitionem tamen veritatis ⁊ ordinem dilectionis nequaq3 habet: niſi ex gratia dei. Anima enim facta a deo ſicut imaginem ſuſcipit: ita cognitionem ⁊ amorem. Ex quo ſequitur vt etiā dicitur pmo metha. Quia ſi omnes hoīes naturaliter ſcire deſiderāt: ne naturale deſideriū ſit fruſtra. tamen intellectus non potens per ſe quod cupit pquirere doctorem querit: cuius doctrīā ad notitiā deſiderate rei attingat: ſic ēt nālr hō deſiderat hr̄e notitā de diuis ⁊ de ſalute ſua ſ3 Ariſto. 3. ethicor̄. Intellectū: ⁊ virtutis grā: hoc eſt pter ſalutē: ſed q2 ad cognitionē p nos nō poſſum9 attigere: ideo ſaluator in euangelio ſub methaphorica locutiōe oſtendit ſe doctorē ſalutis dī. Ego ſum lux mundi ⁊c. Nam ſicut lux habet illuſtrare et tenebras de/pellere: et etiam ad bonum concupitum dirige

re. Ita etiam christus per gratiā habet illustra re mentes hominū: et peccatorum tenebras de pellere: et etiam dirigere ad bonum eternum. Et ſʒ hoc occurrunt quinqʒ conſiderationes.

Prima conſideratio.

Circa primam conſiderationē que ē de quidditate cuʒ dicit. Ego ſum lux mundi: ſunt ſex concluſiones.

¶ Prima cōcluſio eſt: q lux: lumē: radius et ſplēdor ſunt idē realiter: differunt tñ ratione. Nam lux dicit formā corporis luminoſi: lumē dicit formam corporis dyaphani: in quo reci pit ſi calor qui eſt in corpore calido: et caliditas que eſt in corpore calefacto. Radius aūt dicit illuminatio p directaʒ lineaʒ ad corpus. Et iō vbicunqʒ eſt radius: ibi eſt lumen: et non cō. Contingit. n. eſſe lumē ex reflectione radiorum ſolis: quãuis non ex directa oppōne, pter corpꝰ aliqd interiacens. Splēdor autem eſt ex refle ctione radiorum ſolis ad aliqd corpus terſuʒ et po ſitum: ſicut ad aurū vel argentum. Huiuſmo di aūt lumen: qr eſt qualitas primi alteratis. ſ. celi qd non habet ꝯtrariū. Et ideo ſubito fit in materia. In alijs autem qualitatibus ꝓpter re ſiſtentiam ꝯtrarij fit ſucceſſio. vnde dr. Ego ſum lux mundi.

¶ Scda ꝯclō eſt de quidditate lucis diuerſa ē opinio: quibus dimiſſis dico ſm damaſcenuʒ q lux eſt quedam qualitas. Nam ſicut calor eſt quedaʒ qualitas actiua ꝯſequens formā ſubſtā tialem ignis: ita lux eſt qlitas actiua ꝯns formā ſubſtantialē ſolis. vnde dr. Ego ſuʒ lux mūdi.

¶ Tertia ꝯclō eſt: q deus dicitur lux ſm diui nam naturaʒ et humanam eſſentialr et ꝓprie il luſtrans: non tñ interius p inſpirationeʒ: ſed exterius in doctrina factis et ꝯuerſatione. De quo Johis pmo. Deꝰ lux eſt. Sap. 8. Can dor eſt lucis eterne et c. Excludens ex ſe omneʒ rationeʒ tenebraruʒ. Et ideo dicitur lux vera: qr ipermixta. vnde glo. Johis. p. dicit. Deus eſt lux. Qui igit vult hre ſocietatē cuʒ luce pel lat tenebras peccatorum: qr tenebre cuʒ luce ſo cietatem habere non poſſunt. Et ideo dicit glo ſa ibidē. Applicuimus nos ad lucem: ſicut lux irradiauit nobis tenebre eramus: modo p lu cem ſumus et alios illuminamus: duʒ peccata dimitti et tenebras expelli nūciamus. vnde di cit. Ego ſum lux et c.

¶ Quarta ꝯclō eſt: q omnis lux alia a deo ali qua tenebra permiſcetur. Lux auteʒ a manife ſtādo dicitur. Ephe. 5. Omnia inquit que ar guuntur: a lumine manifeſtantur. Ex quo pʒ q tñ vnūquodqʒ ſortitur de ratiōe luminis qñ tum participat de ratione manifeſtationis. Et qñtum de ratiōe occultationis admittit: tñ a ra tione lucis deficit. ¶ Intelligēduʒ tamē q de manifeſtatiōe lucis fit manifeſtatio. quadruplr enim ꝯtingit variari. ¶ Eſt. n. quedā lux: pri mo que manifeſtat ſe pmo: et alia alteri. Sed nec ſe: nec alia manifeſtat ſibijpſi: vt eſt lux ipſa corporalis: que tñ hʒ tenebram admixtā: qñtuʒ aliorum: et ſuijpſius occultationē hʒ ad ſeipſam. ¶ Eſt lux ſcdo cui māifeſtant alia et ipſa alteri ſʒ nō ipſa ſibi vt ē lux ſenſuū particulariū: qr lʒ ſenſus particulares alia ſentiāt. Non tñ ipſa ſi bi: ſed ſenſu cōmuni manifeſtant. Et ideo tan tum admiſcet de tenebris: qñtum non manife ſtantur ſibijpſis. ¶ Eſt tertio lux que manife ſtat ſe ſibi et alijs et cui manifeſtant alia: ſʒ in vir tute alterius: et nō in virtute propria: vt eſt lux intellectus: q ſe cognoſcit et alia: ſʒ in virtute al terius. Et ideo hoc ipſo q ex ſe non habet ma nifeſtationem: patit in ſe tenebre admixtionē.

¶ Eſt lux quarto que ſe manifeſtat et alias ſibi et alijs et totū in virtute ꝓpria et huiuſmodi lux eſt deus in q qr nulla deeſt ratio manifeſtatio nis: nihil ꝯmiſcetur ei de tenebris: et ideo bene dicitur. Lux ē et tenebre in eo nō ſunt vlle. vn de ego ſum lux mundi.

¶ Quinta ꝯclō eſt: q deus eſt lux mundi du plici modo. ¶ Primo p moduʒ obiecti: quia ipſaʒ lucem pmam ſolus homo inter mortales ꝯſpicere poteſt. vnde Aug. ſuper Johēʒ. Ex ipſa vita illuminantur hoīes nō pecora: qr non habent rationales mentes que poſſunt videre ſapiam. ¶ Scdo modo participatiue: vt in tā tum dicant hoīes illuminari: in qñtum partici pant luce intellectuali que nos illuminat vt ſpe culemur et dirigit vt recte operemur: de qua par ticipatiōe dr in pſalmo. Signatum eſt ſup nos lumen et c. vnde dr. Ego ſum lux et c. Vbi xps oſtendit ſe eſſe luceʒ increataʒ. Si xps non fu iſſet deus non dixiſſet. Ego ſum lux mundi. Et p hʒ excludit error neſtorij qui ponit q xps nō erat filius dei niſi p gratiaʒ inhabitantē. vñ ſm theom nō dicit. In me ē lux mūdi. Quaſi in eo ſit deus p inhabitationē. Sed ait. Ego ſum lux mundi. i. hominū exñtium in mundo. Johis p. Ipſe illuminat oēʒ hoīem et c. Et hic excluditur error manicheorum: q poſuerunt deuʒ eſſe quoddā corpus et quandaʒ lucem in ſerui tuteʒ. Chriſtum aūt poſuerunt eſſe ſolē iſtū ma

terialem viſibilem lucente ex participatione illius lucis. Hoc excludens xps dicit ſe eſſe lucem hominum ita q̄ eſt lux intelligibilis: non ſenſibilis ⁊c.

Secunda conſideratio.

Irca ſecundam conſiderationem: q̄
c eſt de eius vtilitate cum dicitur. Qui ſequitur me. ⁊c. ſunt ſex ↄcl'ones.

¶ Prima ↄcl'o eſt: q̄ illud vtile dicitur ad pfectionem alicuius: ſine quo illius pfectio bene haberi non poteſt. Sequitur q̄ hec lux multũ vtilis nobis eſt ad pfectionem vite ſpiritualis. Nam vita ſpiritualis multum impeditur per tenebras peccatoꝝ: et per ſubtractionem luminis vite. Hec autem lux: que eſt xps: expellit tenebras: ⁊ dat lumẽ vite. Igit̃ patet eiꝰ vtilitas.

¶ Secunda concluſio eſt: q̄ natura noſtra abſolute in ſe ſine hac luce eſt tenebroſa. Nam ſicut ſe habet aer ad lucem ſenſibilem: ita anima noſtra ad lucem primam intelligibileꝫ. Sicut ergo aer eſt de ſe tenebroſus: niſi pticipet luceꝫ ſenſibilem: ita natura noſtra de ſe tenebroſa eſt niſi pticipet primam luceꝫ intelligibilẽ. Origenes: Sicut aer per ſe ipſum non lucet: ſed tenebrarũ vocabulo intelligitur: ita ipſa natura noſtra dũ per ſe ipſam ↄſideratur: quedam tenebroſa ſubſtantia eſt capax et particeps lucis ſapientie. Unde hec lux lucet in nobis: q̄ tamen relicti ſumus tenebre.

¶ Tertia concluſio eſt: q̄ hec lux ſemper preſens eſt intellectui noſtro: licet intellectus noſter nõ ↄprehendat. Unde Augu. ſup Joh. Quomodo hõ cecus poſitus in ſole preſens ẽ illi ſol: ſed ipſe ſoli abſens eſt. Sic oĩs homo ſtultus: iniquus: impius: cecus eſt corde preſente ſapientia que non eſt abſens illi: ſed ipſe eſt abſens ab illa. vnde dicitur Joh. p̃. Lux in tenebris. i. ſapientia prima de ſe lucet: ſed intellectus ſtultus q̄ eſt tenebra eã nõ comprehendit.

¶ Quarta concluſio eſt: q̄ hanc lucem ſequi ẽ nobis vtile propter tria. ¶ Primo q2 eſt via iobliquabilis. Nam vnumquodqꝫ ordinatuꝫ in finem: potens oberrare ⁊ abduci a ſuo fine indiget aliquo directo. Finis noſter eſt beatitudo a qua deuius error abducit. ¶ Secundo quia eſt veritas infallibilis: nihil continens falſitatis: quia eſt veritas increata. Omnis autẽ veritas creata includit falſitatem. ¶ Tertio q2 eſt bonitas inhauſtibilis: q2 ſolum in ea volũtas ⁊ appetitus quieſcit: q2 anima ad deũ facta in nullo circa deum quietari poteſt. Et ideo d̃r Qui ſequitur me. Quaſi. dic. q̄ propter has rationes eum ſequi debemus cuꝫ affectu bone actionis: intellectum vere cognitiõis ⁊ affectu ſubijcere dilectionis.

¶ Quinta ↄcl'o eſt: q̄ ſi ambulauerimus per exercitium virtuoſe opationis: ad meliora ꝓficiendo. Ut dicit Glo. Joh. p̃. Homo in luce ambulat: q2 virtutũ opibus ad meliora ꝓficit erimus liberi a tenebris peccatoꝝ. Si tamẽ non reputauerimꝰ nos impeccabiles. Uñ glo. ibidẽ. 2. Joh. p̃. Ita ſumus mundi. Sed tamen nõ debemus nos putare q̃diu viuimus omnes a peccatis poſſe mundari. Unde ſequitur. Non ambulat in tenebris. ¶ Primo. ſ. culpe: q2 huiuſmodi lux dat lumen gratie euacuans ipſaꝫ. Prime Joh. p̃. Tenebre tranſierunt: ⁊ lumen veruꝫ iam lucet. ¶ Scd'o non ambulat in tenebris ignorãtie: q2 hec lux dat lumen ſapientie: expellens ipſam. Eph. 7. Eratis aliquando tenebre: nunc auteꝫ lux in domino. ¶ Tertio nõ ambulat in tenebris damnationis ⁊ miſerie: q2 iſta lux dat lumen vite. i. lumen: in quo attingemus fontẽ luminis. Pſalmiſta. In lumine tuo videbimus lumen.

¶ Sexta ↄcl'o eſt q̄ etiã ſic ambulãtes ↄſequũtur lumen vite. Nam cum triplex ſit vita. ſ. interior exterior ⁊ ſuperior. ¶ Prima cauſat lumẽ gratie: qua ad diuine bonitatis amicitiã acceptamur. vñ Prime ad Cor. p̃. dicit̃. factꝰ eſt primus adam in animã viuentẽ. Secũdus auteꝫ adam in animã viuificãteꝫ. ¶ Scd'aꝫ. ſ. exteriorem cauſat p ſanctã ↄuerſatiõeꝫ. Unde deut. 28. Erit vita tua pẽdens ante te. ¶ Tertia vita. ſ. ſuperior per gloriaꝫ eſt cauſa finalis Per hanc. n. ad actuꝫ ↄtẽplationis deifice eleuamur cuius eſt. Nihil. n. põt in opationẽ trãſcendentem ꝓprie virtutis actionem: niſi eius virtus fortificet̃ ſicut dyaphanum nõ põt illuminari niſi actu recipiat lucem: ſed viſio eſſentie diuine q̃ eſt nobis vita eſt actio tranſcendẽs facultatem humane nature. Et ideo ad huiuſmodi ↄſecutionem reqrit̃ lumẽ glorie quo eleuemur. vnde dicit. Sed habebit lumen vite. Glo. nunc ⁊ in futuro.

Tertia conſideratio.

Irca tertiam conſiderationem que ẽ
c de eius certitudine: cuꝫ dicit̃. Dixerũt ḡ phariſei. ibi ſunt qnqꝫ ↄ'nes.

¶ Prima ↄcl'o eſt: q̄ teſtificari eſt de neceſſitate ſalutis ſuppoſita teſtium idoneitate ⁊ ordine iuris. Et ideo ad cautellam falſi teſtimonij

vitandi aliqui a teſtimonio repelluntur: qꝛ teſti
monium habet certitudinē ꝓbabilē. Et ideo
quicqd tollit teſtimonij ꝓbabilitatem: ipſū red
dit inefficax. Hoc enī facit infirmitas teſtifi/
cantis ſicut quādoqꝫ ꝓpter culpā. vt īfames:
ꝓpter defectum rationis vt pueri et mulieres
quādoqꝫ ꝓpter affectum: vt inimici: qꝛ iſti de
facile poſſunt induci ad teſtimoniū ꝯtra veri/
tatem ferendum.

¶ Secunda ꝯclo eſt: ꝙ licet in cauſa crimina/
li teſtimoniū qd̾ quis ꝓfert ꝯtra ſeipſ̄ ſit effi/
cax. vt patet. 2. regū. p̊. de adoleſcente qui dice
bat dauid ſaulē ꝛ Jonathan ſe interfeciſſe: con
tra quē dauid ferens ſententiā dixit. Sanguiſ
tuus ſupra caput tuū. Os enī tuū contra te lo
cutum eſt dicens. Ego interfeci xp̄m domini.
Tamē teſtimoniū laudis: qd̾ qs ꝓfert de ſeipſo
efficacia caret. vn̄ ſeqtur. Tu de teipſo teſtimo
nium ꝑhibes: teſtimoniū tuum non eſt verꝫ. i.
acceptum ꝛ ꝯgruum ſm glo. vn̄ ꝑme coꝛ. 10.
Non. n. q ſeipm cō. ꝛc. Prouer. 27°. Lau/
det te os alienum: ꝛ non tuum.

¶ Tertia ꝯclo ē: ꝙ lꝫ taciturnitas: q̄ eſt ad edi
ficationem ſit licita ſm Augu. Licet inqt p̄di/
catori rerꝫ eternarꝫ narrationē tꝑalium ad edifi
catiōē nō ꝑtinētiū occultare: mētiri tn̄ nunq̄
licet. Taciturnitas tn̄ veritatis ꝛ diuine laudis ē
ſemꝑ culpabilis: cum ſit ꝑꝑ metū. vnde Aug.
Quiſqs metu cuiuſlꝫ peccantis veritatē occul
tat: iram dei ſupra ſe ꝓuocat: qꝛ. ſ. magis timet
hoīem: q̄ꝫ deū. Et id̾ ſeqtur. Rn̄dit ihs ꝛ dixit
. ſ. ea q̄ ꝑtinent ad dei laudē ꝛ nr̄ā edificatōē.

¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ lꝫ teſtimoniū puri hoīs
in re ꝓꝑria non ſit efficax: tn̄ non eſt ſil'e de deo
ꝛ de dei filio: q pōt in re ꝓꝑria ſibi teſtimoniū
ꝑhibere. vn̄ Criſo. Cum filius equalis ſit pa
tri: eq̄ bene teſtificari pōt de ſeipſo: ſicut pater.
vnde ſeqtur. Et ſi ego teſtimoniū ꝑhibeo de
meipſo: teſtimonium meum verum eſt.

¶ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ hanc ꝯcluſionem ꝓbat
triplici modo. ¶ Primo ille q nouit perfecte
deum a quo eſt ꝛ ad quem vadit: pōt verꝫ teſti
ficari de ſeipſo: qꝛ cum deus ſit veritas: a veri/
tate venit: ꝛ ad veritatem vadit. Sed ego ſcio
vnde venio inquit ꝛ quo vado. Igitur ꝛc.
¶ Scd̾o ille pōt bene verꝫ teſtificari de ſeipſo
qui ꝑfecte nouit ſeipſū. Sed ego perfecte no
ui meipſum: ſciendo vnde venio ꝛ quo vado.
Igitur ꝛc. ¶ Tertio deus eſt ſibi ſufficiens te
ſtimoniū vel teſtis: qꝛ deus eſt lumen. Lumi
nis aūt eſt manifeſtare ſe ꝛ alia. Sed ego ſum
deus. Scio enim vnde venio: ꝛ quo vado: id
eſt ſcio deum eſſe principium meū: ſcio me eē
deum ex deo. Igitur ꝛc.

Quarta conſideratio.

Irca quartam ꝯſiderationē: que eſt
c de eius occultatione: cum dicit. Voſ
autem neſcitis. vbi occurrunt alique
concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ lꝫ ignorantia ꝛ neſcien
tia ſint realiter idem: differunt tamen ratione.
Nam neſcientia dicit ſimplicem ſcientie nega
tionem. vnde ignorantia cuiuſlibet ſcibilis po
teſt dici neſcientia. ſcd̾m quem modum Dio/
nyſius in angelis neſcientiam ponit eccl'ie ie/
rarchie. 6. ca°. Ignorantia vero importat ſciē
tie priuationem: dum. ſ. alicui deeſt ſcia coꝝ
que aptus natus eſt ſcire. Horum aūt quedā
ſunt: que aliquis non tenetur ſcire: illa ſcilicet
quorum ſcientia non poteſt debitum actum re
cte exercere. vnde non oēs tenentur ſcire illa:
que ſunt ad fidem pertinentia ꝛ vniuerſa iuris
precepta. Sed ſinguli ea que ad eorum ſtatū
vel officiū ſpectant: tenentur ſcire.

¶ Scd̾a ꝯclo eſt: ꝙ triplex eſt neſcientia obli/
gans ad pctm̄: qꝛ negligit ſcire ea: que tenetur
¶ Prima eſt neſcientia ſimpliciter affectata:
de qua pſal. Noluit intelligere vt bene ꝛc.
¶ Secunda eſt neſcientia ingratitudinis obli
gans ad peccatū: in qua eſt ſummus gradus
in qua homo beneficia dei non cognoſcit.
¶ Tertia eſt neſcientia infidelitatis: que fun/
damentum ſpiritualis edificij ſubuertit: de qui
bus Ambroſius tangit ſuper illud apoſtoli.
Ignoras ꝙ benignitas dei ꝛc. dicens. Gra
uiſſime peccas ſi ignoras. vnde pſal. Neſcie/
runt neqꝫ intellexerunt: in tenebris ambulant
ꝛc. Sequitur. Vos autem neſcitis vnde ve/
nio aut quo vado. ¶ Vnde aduertendum ꝙ
xp̄s ē lux de luce: qꝛ ratio ſua eſt originata a pa
tre. Ex quo ſeqtur ꝙ quicunqꝫ ignorat ortum
iſtius lucis: ignorat ipſam lucem: ſicut iudei fe
cerunt. Et hoc eſt qd̾ dicit littera. Vos aūt ne
ſcitis vnde venio ꝛc. i. neſcitis eternū meū ꝓ
ceſſū. Yſ. 53. Generatōē eiꝰ qs enarrabit?

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ neſcientia malorum cir/
ca dei beneficia cauſatur ex eo ꝙ ignorātes di
uinam potentiā reſpiciunt hominem ſolum.
vnde dicit. Vos autē ſm carnem iudicatis.
Nam iudei nihil attribuerunt xp̄o: niſi puro
homini: vnde dicebatur ꝙ indecens erat ſibi ꝛ
cuicunqꝫ alteri hominum teſtimonium ꝓbi/

bere de ſeipſo. Ipſi enim credebant xp̄m fo/
re purum hominem. Et ideo: quia xp̄s dixit.
Non ſuꝫ ego ſolus: ſed ego ⁊ qui miſit me pa/
ter. Ideo interrogant. Ubi eſt pater tuus? vl'
poteſt dici ꝙ iudei yronice dixerunt.

¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ in xp̄o eſt oiuꝫ ſciē
tia excludens omnem neſcientiaꝫ. d. Ego non
iudico quēq̄ꝫ. ſ. iudicio ſententie: ⁊ dānationis
Cuiꝰ ratio eſt: qa nō veni vt iudiceꝫ: ſed vt ſal
uem mūdum. Et ſi ego iudico. i. de aliquo ſen
tentio: nō ignorāter hoc facio: ſicut vos. ſꝫ ſciē
ter. Idō iudiciū meū ē veꝝ: qꝛ ſolus nō ſuꝫ: ſed
ego: et q miſit me pater. q. d. Pater mecū eſt
qui me gignit: ⁊ gignendo me cōmunicat mi/
hi eſſentiaꝫ ſuā ⁊ cōmunicat mihi veritatē. Ex
quo ſeqꝉ ꝙ ego ſuꝫ veritas. Ueritas aūt ē red/
dere teſtimoniū veꝝ. Sequiꝉ. In lege vr̄a ſcri
ptuꝫ eſt: vbi ꝑ rationē oſtendit: ꝙ teſtimoniuꝫ
ſuū eſt legitimū que talis eſt. Teſtimoniū ꝯſo/
nū legi eſt legitimū teſtimoniū meū ē huiuſmo
di: quia ſm legem ſtatur teſtimonio duorum.
Sic autem eſt in teſtimono meo: quia non ſo/
lum teſtimonium perhibeo de meipſo: ſed te/
ſtimoniū ꝑhibet mihi pater: ſicut ibi. Hic eſt
filius meus dilectꝰ. ¶ Itē filius meus es tu
q. di. lex veſtra approbat teſtimonium duoruꝫ
hoīum: qui decipi poſſunt: multo magis dꝫ ap
probare teſtimonium meum ⁊ patris: qui deci
pi non poſſumus.

¶ Quinta ꝯͦ eſt: ꝙ illi q nūc ignorāt xp̄ꝫ. ſ. q̊
ad eius iuſtitiā timendo: eius mīam ſperando
eius bonitatē diligendo: eius beneficia ꝑ debi
tas gratiaꝝ actōes non recōpenſando: hic in p̄
ſenti tales in futuro ab ip̄o ignorabunꝉ. Et iō
dn̄s ꝯqueritur Ihere. 2ͦ. Tenentes legem ne
ſcierunt me. vn̄ dicit glo. Neſciri ſe a ſacerdo/
tibus ꝯqueritur veritas: ⁊ neſcire ſe p̄ncipatū
neſcientiū ꝑſtatꝉ. vn̄ ſiqs ignorat: ignorabiꝉ.
vnde ſeqtur. Neq̄ꝫ ſcitis me. ſ. in mīa ⁊ bene/
ficijs. Neq̄ꝫ patrē meū ſcitis. ſ. in iuſtitia ⁊ bo
nitate: q reddet vnicuiq̄ꝫ iuxta opa ſua. Naꝫ ſi
me ſciretis ꝯſiderātes cum gratitudine actiōis
mīam qua miſtus ſum veſtri: ⁊ beneficia tam
ſpūalia q̄ꝫ gratuita: q̄ ꝯtuli vobis: vtiq̄ꝫ ſciretiſ
⁊ patrē meum in retributōe eternoꝝ bonoruꝫ
Sed qꝛ ignoratis: audietis refutationem. di.
Neſcio vos ⁊c.

Quinta ꝯſideratio.

Irca qntaꝫ ꝯſideratōem: q̄ eſt de eiꝰ
c virtuoſitate: cū diciꝉ. Hec verba lo/
cutus eſt ih̄s ⁊c. ſunt due ꝯclōnes.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ lꝫ virtus: fortitudo: grā
violentia: honeſtas ſint realr̄ idem: differūt tn̄
rōne. Nam virtus diciꝉ fortitudo: inq̄ꝫtum la
bores ⁊ dolores facile pōt vincere. Diciꝉ grā
inq̄ꝫtum reſpicit liberalitatē dei: cum donū eſt
habenteꝫ ſe deo gratum facere. Diciꝉ virtus:
inquantum reſpicit opus: quod ab ea eſt. Di
citur violentia: inquantum violenter rapit re/
gnum celorum. Matthei ſcd̄o. Regnum ce/
lorum vim patitur: ⁊ violenti rapiunt illud.
Dicitur etiam honeſtas. vnde ſm Yſ. Ho/
neſtas eſt turpitudinis carentia. vnde homini
bus virtuoſis ⁊ honeſtis honor maximus ex/
hibendus eſt.

¶ Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ hec lux diuina quadrupli
cem habet virtuoſitatem. ¶ Prima eſt ꝙ fa/
cit ſpiritualiter laborantes ⁊ diligēter facile ſu/
perare: inq̄ꝫtū ſeruoꝝ dei fortitudo laborantiū
in ſuſtinentia penitentiali ſuccūbēt: ſi diuina al
locutio verbo cōſolationis eos nō ſolidaret: qꝛ
docet vitare mala ꝑmittens eterna. vnde audi
entes verbum dei ꝑ effectuꝫ operis: facile oīa
que proſtergāt nos a conſecutione vltimi finis
poſſunt vincere. Unde diciꝉ Ioh. p̊. Omne
quod natum eſt ex deo vincit mundū. Uince/
re autem mundū eſt tendē in vltimū fineꝫ: qd̄
fit cū conamine ꝓprie voluntatis. Gratia me
diante inſultus temptationū reprimiꝉ: ⁊ inſiſti
tur bonis operibus qbus diue voluntati cōfor
mamur: qꝛ voluntas dei ē ſanctificatio noſtra
ſm apoſtolū. Unde tales poſſunt dicere illud
eph. vltimo. Diſcite in quibus ſuꝫ ſufficiens
quaſi diceret ꝙ eorum ſufficientia ſolum eſt ex
lumine iformationis diuini ſermonis. ¶ Se
cunda eſt ꝙ facit omnes eam audientes: et eiꝰ
doctrinam ſequentes deo acceptos inquantuꝫ
dei gratia. Gratia enim cum ſit donuꝫ ſupna
turale a ſolo deo eſt effectiue collata: hn̄s in ſe
rationem acceptationis: omnes quos inhabi/
tat deo gratos ⁊ acceptos facit. Oēm eniꝫ ſpi/
ritualem acceptationem deo cauſat quidam de
cor ſpiritualis. Gratia autem eſt quedam inte
gritas et decor omnium virtutum. Nam ſicut
pulchritudo faciei non eſt aliqua vna qualitas
ſed integritas exurgens ex omnibus. ſ. colo/
re figuratur magnitudine et proportione. Ita
gratia que eſt animi decor eſt integritas exur/
gens ex omnibus virtutibus. Unde apoſto/
lus. Gratia dei ſum id quod ſum: ⁊ gratia eiꝰ
⁊c. quaſi. d. ꝙ quia omnia habet a deo ꝑ grati
am eius ꝙ ideo merito deberet ei eſſe gratus.

Signum.n.acceptationis diuine eſt cuſtodi-
tio a culpa: ⁊ preſeruatio a pena: ⁊ collatio vite
eterne. ¶ Collatio autē diuina ꝑmo cuſtodit
a culpa. vt dr̃ prouerbi.12. Ueritas iuſtitie cu
ſtodit viam innocentie. ¶ Scḋo ꝓſeruat a pe
na. Eccli.10. Qui cuſtodit ꝓceptū nō experi-
tur quicq̄ꝫ mali. ¶ Tertio dat vitā eternam.
Prouer.3°. Cuſtodi legem atq̄ꝫ ꝯſilia ⁊ eris
viuens. Seq̄tur igitur qualr̃ verbum diuinū
deo gratos nos reddit. ¶ Tertia eſt ꝙ hortat̃
nos ad virtuoſas operationes inq̄ꝫtum dr̃ vir-
tus. Nam cuꝫ beatitudo virtutum ſit premiuꝫ
non acquiritur niſi ꝑ virtutes quibus ſit debi-
ta diſpoſitio tendentibus ad ipſaꝫ. Et ideo vt
quis beatitudinē adipiſci poſſit oportet operari
virtuoſe: q2 opus noſtꝝ ſuppoſita motione di-
uina qua mediante meretur ex ꝯdigno: hꝫ etiā
rationē meriti ꝯgrui: inquantuꝫ ꝓcedit ex libe
ro arbitrio inquantū volūtarie aliquid facim⁹
q2 ꝯgruum eſt vt cuꝫ homo bene vtitur ſua vir
tute: deus ſꝫ excellentem virtutem excellenter
operetur. ſ. q2 ꝯgruum eſt: vt qñ quis ſm̃ ſuā
poſſibilitatem operatur virtuoſe ꝙ ds̃ ipſuꝫ re
muneret copioſe beatitudine. Talis tñ opera
tio ſolum hꝫ locum in hac vita. Naꝫ poſt hanc
vitam ſoluꝫ tp̃s eſt non meriti ſed extreme re-
tributionis: q2 tunc reddet cuilibet iuxta opera
ſua. Quō ergo ſermo⁹ diuinus hortatur nos ad
hanc operationem virtuoſam: patet Johis.8.
vbi dr̃. Si manſeritis in ſermone meo: veri
diſcipuli mei eritis. Tunc manet quis in ſmo-
ne dei: qñ operibus virtuoſis fugit quis pecca
ta perficiens beneplacita dei: q2 ſermo dei do-
cet vitare maluꝫ ⁊ ſectari bonuꝫ. ¶ Quarto ꝙ
docet nos toto conamine poſtponēdo impedi-
menta regnum adipiſci inquantum dicit̃ violē
tia. vnde dñs virtuoſos vocat violentos. In-
telligenduꝫ ꝙ virtuoſus tripliceꝫ vim facit ſibi
¶ Prima ardua aggrediendo: ⁊ ea que ſunt
ſupra hoīeꝫ. ¶ Scḋa aduerſa patiēdo. Act.9.
Per multas tribulationes opꝫ nos intrare in
regnum celoꝝ. ¶ Tertia a placitis abſtinēdo
Gen̄.8. Sēſus ⁊ cogitatio humani cordis in
maluꝫ prona ſunt ab adoleſcentia ſua. Ideo cū
quadaꝫ violentia opꝫ hoīeꝫ ab hijs que placēt
ſibi ꝯpeſci. vnde poeta. Eſt virtus placitis ab
ſtinuiſſe bonis. Mat.xj. Regnuꝫ celoꝝ vim
patitur. Glo. Dū peccator ad id eſt in alienuꝫ
locuꝫ intrat ꝑ pniam. Eſt.n. regnum celorum
ſicut caſtꝝ qḋ a multis obſidet̃: ⁊ ſicut cōtingit
ꝙ a quibuſdaꝫ caſtꝝ obſeſſuꝫ nō cito capit̃: ſed
poſt longaꝫ obſidionē ab alijs cito capitur qui
forte ⁊ ſtrēnue pugnant ⁊ ꝓprio ſanguine nō
parcentes ſeipſos exponere piculo non timēt:
ita ē de quibuſdaꝫ qui remiſſius aliq̄ꝫtulum pe
nitentiam ſuaꝫ agētes eam diutius ꝓtrahunt ⁊
tandem regnum celoꝝ aſſequuntur. Alij ſunt
qui diſtrictius agentes ⁊ pniam certiorē ducē-
tes ꝯpēdioſius ad ipſuꝫ ꝑtingunt: quantuꝫ ad
iſtos quodāmodo viꝫ patit̃ regnum celorum.
¶ Scḋo ēt regnuꝫ celoꝝ viꝫ patitur: qñ ab ex
traneis capit̃. vnde Hyla. Regnū celoꝝ vim
patit̃: q2 gloria de patribus debita: a ꝓphetis ꝓ
nunciata: a xp̃o oblata fide gentiuꝫ occupatur.
cum ꝑ pniaꝫ ⁊ fideꝫ reuiuiſcūt ad celeſteꝫ pr̃iaꝫ
quaſi alienum locū penetrantes ⁊ violenti qui
ſcilicet non vidētur habere ius ſicut publicani
⁊ peccatores rapiunt illud: excluſis.ſ. filijs re-
gni. ¶ Quinta eſt: ꝙ docet honeſte cōuerſari
inq̄ꝫtuꝫ dr̃ honeſtas. Naꝫ honeſtas eſt virtuo
ſa opatio: cum ꝯpoſitione moꝝ reſpuens vitia
i ſe: ⁊ in alio intuitu dī. Ubi innuit̃ ꝙ honeſtas
ꝯſiſtit in quatuor virtutibus. ¶ Prima eſt de
clinatio mali. ſ. peccati. vnde dr̃ reſpuens vitia
vnde ſapi.4. In fraude circūuenientiuꝫ affuit
illi: ne.ſ. deceptus peccaret: ⁊ tūc honeſtuꝫ fecit
illū. ¶ Scḋa eſt opatio boni: q2 dicit ꝙ ſit vir-
tuoſa operatio. Ociosus.n. q̄ꝫtūcunq̄ꝫ ſit ꝯpo
ſitus in exterioribus non reputat̃ honeſtus.
Sap.8. In opibus manuū illius honeſtas ſi
ne fictione. ¶ Tertia exterior moꝝ cōpoſitio
Prime theſa.4. Honeſte ambuletis ad ea q̄
foris ſunt. ¶ Quarta eſt in hijs oībus recta i-
tentio: ſine hac eſt honeſtas ficta: eſt ⁊ non ve-
ra. Prime coꝝ.5. Omnia honeſte ⁊ ſm̃ ordi
nem fiant. ſ. vt intentio oīa ordinet inter ſe: ⁊ ī
finē debitū. Seq̄tur in textu. Hec verba locu
tus eſt ieſus in gazophilatio docens in templo
⁊ nemo apprehē. euꝫ. q2 nondū venit hora ei⁹
¶ Nota ſꝫ Orige. Gazophilatiū eſt loc⁹ nū-
miſmatuꝫ in honorem dei ⁊ diſpenſationē pau
peꝝ oblatoꝝ: hic nūmiſmata obtulit xp̃s in itel
lectuali gazophilatio: q2 verbi dei ꝓtulit. Uer-
ba.n. dei ſunt q̄dam nūmiſmata imaginē cele
ſtis regis habētia impſſaꝫ. vnde Beda. Tūc
xp̃s loquitur in gazophilatio quando ad iude-
os in parabolis loquitur. Tunc gazophilatiuꝫ
aperitur: quando diſcipulis celeſtia reſerantur
Quod nobis ⁊c.

¶ Dominica in paſſione. Sermo. 72.

Uis ex uobis arguet me de peccato. Johis. 8. Scd̄m Criſo.
q Fides eſt virtus: que ea q̄ ad fundamentum religonis ꝑtinent recte firmiterq́ȝ creduntur. Nam ſm Aug. Aliqui male ſentiũt de dei oı̄potentia negantes deum nō poſſe corpora ſuſcitare vel nãȝ noſtram aſſumere. Alij male ſentiunt de eius bonitate. ſ. qui negãt lapſos in peccatum ꝑ pniam non poſſe deo recõciliari. Alij de eius iuſtitia: vt qui deuȝ negant vindicaturum peccata: aut q dicunt eum ſaltẽ non vindicaturꝝ eternaliter. Fides autē noſtra oı̄potentiam dei predicat: ⁊ ſummã eius ſapiaȝ ⁊ bonitatem. Huius fidei veritas multiplici modo ꝯfirmatur. ſ. miraculoꝝ coruſcatione: teſtium ꝓductione ⁊ diuina reuelatione. Cuȝ igitur tot habeat veritas argumenta: inexcuſabiles ſunt nō credentes: q2 non ceſſant ipſaȝ fidei veritateȝ vita ⁊ verbo impugnare. Et ideo dominica iſta in qua legitur hoc euangeliuȝ dr̃ de paſſione: nō q2 iſta die xp̄s paſſus fuit: ſȝ cogitantes in corde xp̄m interficere iudeoꝝ etiaȝ nixi ſunt necare: ⁊ ſm hoc in euangelio preſenti occurrunt tres conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c Jrca ꝑmam ꝯſiderationem: q̄ eſt de veritatis doctrine xp̄i eſſentia. occurrunt ſeptem concluſiones.

¶ Pri[a] ꝯ[o] eſt: ꝙ cũ veritatis ꝓpriũ ſit ineſſe. Et iō ſȝ ꝙ pluribꝰ diuerſimode ieſt: ſȝ h̄ ⁊ diuerſimode diſtigui pōt. Naȝ veritas ꝑ prius eſt in intellectu diuino: conſequenter ineſſe rei ꝯñter in intellectu app̄hendente: ꝯſequenter in ſigno enunciante: ⁊ ſm hoc quadruplex veritas diſtingui poteſt: ſicut veritas prima: veritas rei: veritas apprehenſioniſ: ⁊ veritas ſigni ſiue enunciatiōis: quaꝝ vna ꝑ ordinem depēdet ab alia. Et ſic diuerſimode etiã deſcribitur ¶ Primo per augu. in libro de vera religiōe di. ꝙ veritas eſt ſumma ſimilitudo principij: que ſine vlla diſſimilitudine eſt. Jſto modo dicitur eſſe ſoluȝ i intellectu diuino. ¶ Scd̄a deſcribitur per Auic. di. Ueritas vniuſcuiuſque rei eſt ꝓprietas ſui eſſe qđ ſtabilitũ eſt ei ⁊ tunc hȝ eſſe in eſſe rei. ¶ Tertio deſcribit̄ per Hylariũ di. Uerũ eſt declaratiuũ aut manifeſtatiuũ eſſe: ⁊ hoc pertinet ad veritatē: ſȝ qđ eſt in itellectu. ¶ Quarto deſcribitur in libro de diffinitiōibus. Ueritas eſt adequatio rei ⁊ intellectꝰ ⁊ tunc poteſt eſſe in ſigno enunciante.

¶ Scd̄a ꝯcluſio eſt: ꝙ d̄s exiſtēs vna ⁊ ꝑma ⁊ ſũme veritas ꝯtinens in intellectu diuino ꝓpriam rōneȝ veriatis eructat de corde oēs dicſ creatas veritates. Et ideo lȝ in multis itellectibus creatis ſint multe veritates: ⁊ in vno eodem itellectu ſint plura cognita: tñ omnia iſta ortũ habent in intellectu diuino. Unde glo. dicit ſup illud pſal. Diminute ſunt veritates eiuſ a filijs hominũ: ꝙ ſicut ab vna facie hoīs reſultant multe ſimilitudines hoīs in ſpeculo: ſic ab vna veritate diuina reſultant multe veritates vnde dr̃. Si veritatem dico vobis ⁊c.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ xp̄s eſt veritas q2 eſt verbum increatũ ⁊ incarnatum: excludēs a ſe oēȝ falſitatem. ¶ Primo q2 eſt verbuȝ increatum equale patri ⁊ ꝯforme: excludit a ſe falſitateȝ: q2 vt ſic plenuȝ eſt gratia ⁊ veritate. Joh. ꝑ. Eſt etiam patri ꝯſubſtantiale: ſic excludit veritateȝ mutabilitatis. Johis. 8. Et cognoſcet veritatē ¶ Jtem inquantum eſt verbum incarnatum ſic ꝑma veritas excludit a ſe vmbram legalem Jacob. ꝑ. Uolũtarie. n. genuit nos verbo veritatis ſue. ¶ Secundo patet: q2 in ipſo eſt impletio omniũ ꝓmiſſionuȝ ꝓphetalium. Johis ꝑmo. Gratia ⁊ veritas per ipſum xp̄m facta ē ¶ Tertio q2 in ipſo eſt ſatiſfactio plena oı̄um iniuriaruȝ. Pſal. Mĩa ⁊ veritas obuiauerũt ſibi. Et hoc ideo q2 cum ſit veritas ⁊ bonitas q2 iſta duo in ſuppoſito ꝯuertunt̄ cum ente: licȝ differunt ſm rationem. Nam veritas reſpicit ipſum eſſe ſimplr̃ ⁊ immediate. Ratio autem boni conſequitur eſſe: ſm ꝙ eſt aliquo modo ꝑfectum: ſȝ q2 oportet doctorem veritatem enunciare: non ſolum verbo: ſed etiã facto. Quia ſȝ Grego. Cuius vita deſpicit̄ ⁊c. Jdeo xp̄s ꝓmittit. Quis ex vobis arguet me de peccato. q. d. Jlle doctor qui non deficit in bonitate nō poteſt argui de peccato: ⁊ per ꝯñs de inſufficiētia. ¶ Nota ꝙ xp̄s peccare non potuit ꝓpter ſacerdotij premitatem. Si. n. peccare potuiſſȝ mediatore indiguiſſet: ⁊ tunc non fuiſſet ꝑmuſ Prime Pet. 2[o]. Qui peccatum non fecit ⁊c. Pſal. Omnes declinauerunt ⁊c. h Jero. Deus eſt in quem peccatũ cadere nō poteſt.

¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ xp̄s nobis tripliceȝ veritatem exēplificat. ſ. veritatem vite: doctrine: ⁊ iuſtitie. Ueritas vite eſt ſm quã ad opus eſt

vex non ſm quam aliquid oſtenditur veruz. Dicitur aũt vita vera ex hoc: ꝙ attingit regulã ⁊ menſuraz ſm diuinam legem: p cuius ꝯformitatem rectitudinẽ hꝫ: hec neceſſaria eſt actis Yſai. 38. Memẽto dñe quõ ambulauerim coram te in veritate ⁊ corde pfecto. Ueritas doctrine eſt ſm quaz homo in dictis ⁊ factis oſtẽdit ſe vt eſt: ⁊ hoc ꝯſiſtit in quadaz manifeſtatione verboꝝ de quibus eſt ſcia: ⁊ hec neceſſaria eſt ꝯtẽplatiuis ⁊ doctoribus. De q̃ hic. 2. Matth. 22. Magiſter ſcimus qꝛ verax es ⁊c. Ueritas iuſtitie eſt: ſꝫ quã aliquis rectitudinẽ legis in iudicijs que ad alteruz ſunt ſeruant: qꝛ iuſtitia eſt quedã rectitudo regulata ſꝫ regulã diue legis. Hec veritas neceſſaria eſt p̃latis. Prouer. 18. Accipe perſonã in iudicio non eſt bonum: vt a veritate declines. Unde ſeqtur. Si veritatẽ dico vobis: q̃re non cre. ⁊c.

¶ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ audire verbũ diuinum ſignũ eſt p̃deſtinationis: ⁊ nõ audire reꝓbationis. Ratio pmi eſt: qꝛ audire verbuz dei eſt p effectũ opis: oĩa que nos retardant a ſalute ſuperare. Johis. 5. Omne qđ natũ eſt ex deo vicit mundũ: nã vanitas mundi nos retardat: ⁊ hic in verbo diuino docetur refutari. Ratio ſecundi eſt. ſ. ꝙ nolle audire verbũ dei eſt ſignũ reprobatiõis ad quã ſeqtur induratio: qꝛ videt̃ interne idurari: q reſpuit illa que dirigunt hominez in viam vite: docentis corrigere ea que abducũt a ſalute: quod fit in verbo diuino. vnde dicit. Qui ex deo eſt ⁊c.

¶ Sexta ꝯclo eſt: ꝙ reprobi increpationez nõ ſuſtinent: ſed exaſperati reddũt maledictionez pro bono verbo. Unde ꝓuer. 4. dr̃. Qui arguit impiũ ſibi maculã generat. Gloſa. Quia fruſtra laborat qui verbum ſapie inculcare nititur: ei qui audire contemnit ſapientiorem ſe doctore ⁊ maiorem credens. Tales. n. plus exaſperant̃ ⁊ peiorantur. Et ideo ſm gloſaz non ẽ timendum tibi cum arguitur impius: ſi contumelias inferat. Sed hoc potius prouidenduz ne tractus ad odiuz inde fiat peior. Ideoq; aliquotiens ab eius correctione non tue timiditatis: ſed dilectionis eius gratia eſt abſtinenduz. vnde dicitur. Reſponderunt ergo iudei ⁊ dixerunt. ſ. verbuz maledictũ pro benedicto. ſ. ꝙ demoniũ hr̃et: ⁊ ꝙ ſamaritanus eẽt: ⁊ hoc ſm Orige. Quia dicebat ſermões tranſcẽdentes capacitatem humanaz: puta ꝙ proceſſiſſet a deo ⁊ ꝙ eſſet equalis patri.

¶ Septima ꝯclo eſt: ꝙ p̃dicator verbi dei dꝫ habere patientiaz ſi aliquis ꝯtumeliam ſibi infert ꝓpter veritatez. Naz p patientiaz acquirit̃ regnuz celoruz. Quia ſꝫ Ihero. nõ niſi p patientiaz implet̃ qđ dicit̃. Regnuz celoruz vim patitur. vnde Matth. 5. Beati q perſecutiões patiunt̃ ꝓpter iuſtitiaz ⁊c. Et ideo non eſt reddenda ꝯtumelia pro ꝯtumelia: tñ ſi crimen falſum obijcit̃ ꝯſtanter reſiſtenduz eſt: qđ xp̃s fecit cuz dicit. Ego demoniuz non habeo: ⁊ ſi qđ veruz dicit̃ non eſt negenduz: qđ xp̃s fecit: qñ ſe ſamaritanuz non negauit. Patientiam docuit in hoc: ꝙ maledicentibus contumeliã non reddidit iuxta illud. ꝑ. Qui cum malediceretur non ⁊c. ¶ Nota lꝫ expreſſe non dicat eos habere demoniuz: ne vindicare ſe videretur: tñ hoc ſubtilius innuit cum addidit. Sed honoro patrez meũ: ⁊ vos inhono. ⁊c. In hoc ꝙ dicit. Ego honorifico patrem meum: ꝯfirmat ſe nõ habere demoniuz. Diabolus. n. non honorat patrez. Quia ea que patris ſunt ſibi vſurpauit ſcilicet potentiam: Cum dicit Yſa. Ponaz ſedem meã ⁊c. Sed cuz dicit. Uos inhono. ⁊c. innuit eos habere demoniuz ⁊ ſimiles diabolo: quia ſicut non honorauit patrez: ſic non honorauit filiuz: cui auſus eſt dicere. Hec omnia tibi dabo: ſi procidens ⁊c. Matth. 4. Et ideo demoniuz non habeo. Et ratio poteſt eſſe talis Demoniuz eſt querere in ſuis ſmonibꝰ gl̃iaz ꝓpriã ⁊ oſtentationẽ ſue ſcie. Ego autez in ſermonibus meis quos vocatis tranſcendẽs nõ quero gloriaz meã ſed magis patris. Dixi. n. me eſſe ab eo: dixi etiam me ſcientiam habere ab eo: ⁊ nõ ex me. Igitur demoniũ nõ habeo Unde licet non quereret gloriam propriã in quantum homo: tamen querebat eam deus pater. ⁊ ideo dicit. Et pater qui querat ⁊ iudicet: Tunc pater querit gloriam xp̃i: dum recipientes xp̃m glorificat: iudicat tamen dum contradicentes chriſto condemnat.

Secunda ꝯſideratio.

c Irca ſecundam ꝯſideratiõnẽ: que eſt de veritatis efficacia cum dicit̃. Amẽ dico vobis ⁊c. Sũt ſex concluſiões.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ ſermõis diuini ſeruatio liberat a morte culpe ⁊ ab eterne damnationis pena. Cuius ratio eſt. Illud quod cuſtodit innocentis viaz liberat a morte culpe: veritas iuſtitie cuſtodit viam innocẽtie. Prouer. 12. Ueritas autem iuſtitie eſt diuini ſermonis ſeruatio. Ergo ⁊c.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ veritas diuini ſer/
monis confert vitā eternam. Ratio poteſt eē
Nam vita beata in viſione ⁊ fruitione ꝯſiſtit.
Et ideo ꝑ excluſionē mortis gehenne: que hu
ic viſioni opponitur conſecutio beatitudinis
intelligitur. Hoc autem fit per verbū diuinū
Et ideo ſemini comparatur. Luce. 8. Inquan
tum vita eterna in verbo dei cōſiſtit ſicut i quo
dam principio ſeminali: qꝛ finaliter ducit ad vi
tam beatā: ſicut virtute ſeminis ꝓducitur fru
ctus. Et ideo ſicut qui ſeruat ſemen a corruptio
ne peruenit ad fructum: Sic ſeruans verbum
diuinū peruenit ad beatitudinis ſtatum. Si/
cut igitur ſemen ſeruatū ⁊ ſeminatū in terra
ꝓducit fructum conſeruatiuū vite corporalis
ſic ſermo diuinus ꝯſeruatus ab aīa fructum ꝓ
ducit cōſeruatiuū vite ſpiritualis ⁊ acquiſitiuū
premij eternalis. Prouerb. 3. Cuſtodi legē
meam atqꝫ conſilia ⁊ erit viuens anima tua.
¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ ſeruatio diuini ſer/
monis docet voluntatem noſtram diuine vo/
luntati conformare: quod neceſſariū eſt ad no
ſtram ſalutem. Nam voluntas creata non eſt
ſua regula. Ideo poteſt a rectitudine declinare
Voluntas autem diuina ſola eſt regula ſui actꝰ
Et ideo non poteſt deficere. Sicut ergo rectū
eſt iudex ſui ⁊ obliqui: ſic omne iudicium volū
tatis create ſumendū eſt in ordine ad volun/
tatem diuinā: que ſola recta eſt ⁊ obliquari nō
poteſt. Et hoc eſt qđ dicit. Si quis ſermonem
meū ſeruauerit: mortē non guſtabit in eternū
Non dicit qui audierit: ſed qui ſeruauerit. Nā
ſicut cibus ſumptus non nutrit ſi ſtatim reijcit'
ita de verbo dei nihil ita vtile qđ in tranſitu ꝓ
fit. Ideo iacob ꝑ. Eſtote factores verbi ⁊c.
Ad roma. 10. Non auditores legis iuſti ſunt
apud deum: ſed factores. Dicit etiā. Non gu/
ſtabunt mortem. Nam mors illa guſtari dicit'
quia eſt ſemper quaſi in guſtu ⁊ nunqꝫ in dige
ſtione ſemp incipit ⁊ nunquam deſinit.
¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ propter iteratā cō
tumeliam non eſt deſiſtendum a predicatione
nec propter ſcandalum eſt veritas doctrine di/
mittenda. Contumelia iterata fuit cum dicunt.
Nunc cognouimus quia demoniū habes: ve/
ritas doctrine erat cū dicit. Si quis ſermonē
meum ⁊c. Veritatem doctrine non dimiſit di.
Non auditis quia ex deo non eſtis. ¶ Nota
ꝙ quintuplicē ꝯtumeliā intulerunt ei. ¶ Pri
mo eius vite dicentes eum ſamaritanum eſſe.
¶ Scđo eius potentie dicētes. Demonium
habes: cū mira ⁊ magna đs faceret ⁊ doceret:
non aſcribebāt hoc diuine virtuti: ſed demoni.
¶ Tertio eius veritati dicētes. Abrahā mor/
tuus eſt. q. d. Falſū eſt qđ loqueris: ex quo illi
qui optime ſeruauerunt ſermonem dei mortui
ſunt preponentes ei abrahā. ¶ Quarto eiꝰ di
gnitati dicentes. Nunqd tu maior es patre no
ſtro abraham? Dñs autem oſtendēs ſe ſupio
rem ⁊ dñm abrahe ait. Abraham pater veſter
exultauit: ideſt cum gaudio deſiderauit ſpiritu
ſancto reuelante. Vt videret: ideſt intelligeret
Diem meum: ſcilicet incarnationis ⁊ eternita/
tis mee. Vidit: ideſt intellexit in fide. Et gaui
ſus eſt: patet ergo me eſſe illi ſuperiorē qui de
ſiderat me redemptorē. ¶ Quinto eius eter
nitati. d. Quadragita annos nōdū habes ⁊c.
Labor enim ⁊ calor regionis ⁊ inopia rerum
conſumpſerunt eius naturam delicatam: vt vi
deretur maioris etatis. Quibus etiā reddēs
rationem diuinitatis ſue myſterium aperuit di
cens. Antequam abrahā fieret ego ſū: qua
ſi diceret: ille ē factura: ego āt creatrix eſſentia.
¶ Quinta concluſio eſt: ꝙ non debemus ex
bono opere gloriam nobis querere. vnde dicit
Ego gloriam meam non quero. Nihil ita no/
ciuum eſt homini ſano ſicut aer corruptus: vn
de ſi homo ſanus exponit ſe aeri corrupto infi/
citur ⁊ infirmatur. Sanitas anime eſt gratia
⁊ bona opera. Vana autem gloria eſt ventus
vel corruptus aer. Sicut igitur ſanitas corru/
pto aere corrumpitur. Ita per ventum inanis
glorie bona opera corrumpuntur. Econuerſo
bonus ventus ſanitatem conſeruat ⁊ nutrit.
Bonus ventus vel aer: eſt gloria que ex deo
eſt: quia non eſt de corrupto loco: ideo dixit.
Gloriam meam nō quero: ſed fugio quaſi ae/
rem fetidum ⁊ corruptū. Unde dicit. Si ego
glorifico meipſum: gloria mea nihil eſt. Quod
verificatur tribus modis. ¶ Primo modo đ
filio dei: quia nihil habet niſi natum ⁊ ab alio.
Si ḡ gl'iaret' in aliquo: qſi illđ hr̄et a ſe: gloria
ſua nulla eēt: qꝛ gloriaretur in eo quod nō eſt:
ſed filiꝰ nihil hꝫ niſi innatū ⁊ ab alio. Igit' ⁊c.
¶ Alio modo intelligitur de homine chriſto:
qui non poterat gloriari in aliquo: quaſi per ſe
haberet illud: quia quicquid eſt in creatura: ab
alio eſt: Prima ad cori. 4. Quid habes quod
nō accepiſti? Quid gloriaris ⁊c. ¶ Tertio mo
do ſic vt ſit ſenſus. Si ego glorifico meipſum
gloria mea nihil eſt: ideſt vana a vobis reputa
bitur: ſicut illius qui ꝯmendat ſeipſum.

¶ Sexta pclo eſt: q non eſt gloria. niſi que a deo eſt. Scda ad cori. xj. Qui gloriatur in domino glorietur. i. ſm gloſam vt domino attribuat confidentiam et gloriam: cuius gratia eſt q non poteſt ille qui non hz a deo poteſtatem: qz ſuam gloriam querit. Non. n. qui ſeipz cōmendat ille rc. i. q extra deum gloriat: ſibi attribuendo quod dei eſt. Et ideo in nullo gl'iari debemus qd alienuz eſt a beatitudine: qz talis non ,pbaretur a deo. ſicut pz in mundanis qui gl'iantur in diuitijs: honoribus: gl'ia mundana: et ptāte magna. Iſta. n. oia aliena ſunt a vera btitudine: nec pferunt ad eam: ſed plerunqz impediunt. Cuius ratio pz. Nam cum btitudo cum ſit bonum pfectuz hois: ex eo nō poteſt malum aliter ,puenire: qd ptingit in premiſſis. Dicit. n. eccl'ia. 2. q diuitie interdū cōſeruantur in maluz dñi ſui: et ſimile pz in alijs tribus. Et ideo ſolum in deo vel in hijs: q̄ ordinant nos in deum gl'iandum. Et ideo dicit. Eſt qui glorificat me. i. gl'iam meaz querit: generans me de eterna eſſentia: quem vos dicitis qz deus veſter eſt per opez imutationem: et p̄ceptoz impletionē: et tñ falſum eſt. Quod ex hoc ,pbatur: qz non cognouiſtis eum: ac per hoc non cognoſcitis gl'iam: quam vere cōmunicat generando. Quāuis iudei deum cognoſcerent ſub rōne deitatis: non tñ cognoſcebant ipſum ſub rōne trinitatis: nec ſub omni modo cognitōis. Ego aūt noui eum: ſicut filius eius naturalis habēs eandem ſbam cum ipſo: nō ſolum ſub rōne dei: ſed ſub ratione patris gl'iam coicantis. Noui aūt eum notitia infinita et cōprehenſiua: inqztum ſum deus. Notitia clara et intuitiua inqztum ſum hō deus notitia clariori: qz aliqua creatura. Et ſi dixero q neſcio eum: ero ſimilis vobis mendax: quaſi dicat fz Criſo. Sicut dicentes eū neſcire mentiemini ita ego ſi dixero me neſcire: ero mendax: quod eſt ipoſſibile: cum ſim veritas. Sz ſcio eū rc.

Tertia pſideratio.

c Irca tertiam conſiderationem: que eſt de malignantium malitia: cuz dicitur. Tulerunt igitur lapides rc. vbi occurrunt quinque concluſiones.

¶ Prima pclo eſt: q licet voluntas propria et conſilium proprium: cor inſtabile et cor duruz ſint idem realiter: differunt tamen ratione. Dicitur. n. voluntas propria: que nō eſt cois cum deo et hoibus: ſed noſtra tm: quando qd volumus: non ad honorē dei: non ad vtilitatē factum: ſed propter noſmetipſos facimus.

¶ Propriū pſilium dicit obſtinatio in ,pprio errore: ita q nullius velint cōſilijs acqeſcere: placētes ſibi in oculis ſuis: ignorātes dei iuſtitiam: et ſuā volentes pſtituere voluntatē. Dicitur aūt cor inſtabile: inqztum defluit per prauas cogitatōes. vñ duz ſuo ducit arbitrio: et diuino caret pſilio: in ſeipo non pōt pſiſtere: ſed omni mobili mobilius p infinita diſtrahitur. Dicit aūt cor dur: q nec pūctione ſcindit: nec pietate mollit: nec mouet pctib⁹: minis nō cedit: et flagellis induratur. Hec Bernar.

¶ Scda pclo eſt: q hec quatuor p̄dicta indurant hoiem: quaſi lapideum reddētes: et inhabilem ad gratiā dei: qz meatus ſp̄uales gratie dei obſtruunt: vt dicit p̄mo macha. 5. Obſtruxerunt portas lapidib⁹. Naz lapis dicit quaſi ledens pedē. Sic iſti dicunt lapides: tuz qz ledunt. i. puertunt affectuz libidinoſa delectatōe in creaturis: tum qz ledunt affectionē diue voluntatis: q̄ eſt ſanctificatio noſtra ſm apl'm. vñ glo. ſup Job. 2. d. Cor ei⁹ indurabit q̄ſi lapis qz nulla vnqz puerſionis pnia molliet.

¶ Tertia pclo eſt: q hanc indurationez non cauſat deus: niſi inqztum deus gratiam ſuam nō largit: ſm illud ad Ro. 9. Quem vult indurat: et cui vult miſeret. vbi dicit glo. Aug. Intelligendū nō eſt q ſic induret deus: q aliquem peccare cogat: ſed tñ qbuſdam peccantibus miſericordiā iuſtificationis ſue non largit et ob hoc eos indurare dicitur: qz nō eoz miſeretur: non qz impellit vt peccent. Eorum autē non miſeretur: quibus gratiā non eſſe prebendam equitate occultiſſima et ab humanis ſenſibus remotiſſima indicat: quam non apit apl's ſed miratur dicens. O altitudo diuitiaz rc.

¶ Quarta pclo eſt: q hijs lapidibus ihs m'tipliciter dicitur lapidari ſpiritualiter. ¶ Primo nanqz ihs inquantum dicitur veritas: ſic lapidatur a repugnantibus veritati. ſ. a mēdacibus: ſimulatoribus et ypocritis. ¶ Secundo inquātum dicitur bonitas: ſic lapidatur ab hijs: qui beneficijs dei non emolliuntur: ſed duriores inueniuntur. ¶ Tertio ieſus inquātum dicitur miſericordia et benignitas: lapidat ab hijs: qui nō attendunt q deus expectat eos ad penitentiam: et peccata iterare non ceſſant: contra quos ad Ro. 8. An diuitias bonitatis rc. ¶ Quarto inqztū deus eſt caritas: lapidatur a cupidis et auaris. ¶ Quinto inquantuz dicitur mundicia: lapidat ab illis: q in ſeipſis

ꝯtinentiam virginalem ac coniugalem ꝛ vidualem corrũpunt. ¶ Sexto inq̃tuʒ dicit iuſtitia .ſ. flagellãdo impios lapidatur ab hijs qui flagellis non emendantur: ſed cum pharaone deteriores fiunt. Exodi. 8. Induratuʒ eſt cor pharaonis. ¶ Septimo inq̃tum ieſus dicit pax .ſ. ꝯmergẽs ſanctas ꝯgregationes lapidat᷑ p illos q per inſolentiaʒ pacem diſſipant. Hec quatuor ꝯclõnes includuntur in h̃ qđ dicitur. Tulerunt ergo lapides vt iacerent in eum: vbi Augu. Tanta duritia quo curreret niſi ad lapides ſibi ſimiles.

¶ Quinta ꝯclõ eſt: ꝙ merito veritas abſcondit᷑ a mẽdacibus: a detractorib᷒: ab adulatoribus ꝛ ypocritis: ꝛ veritati ꝯdicentibus: bonitas ab ingratis: iuſtitia ab icorrigibilibus. mĩa ab obſtinatis peccatoribus: largitas a cupidis mũdicia a luxurioſis: ſobrietas a guloſis: humilitas a ſupbis. vnde pſal. Abſcondã faciem meam ab eis ꝛc. Sed q̃re hoc propter triplex motiuũ. ¶ Primo in ſignuʒ. De quo Gre. Abſcondẽdo ſe dñs ſignat: ꝙ ab eis ſeipſa veritas abſcondit qui eius verba ſequi ꝯtemnũt. Eam qppe mentem quam nõ inuenit humilẽ veritas fugit. ¶ Scđo in exemplũ de q̃ Grego. Quid autem nobis hoc exẽplo dñs loqtur niſi vt cum etiam reſiſtere poſſumus iraʒ ſupbientium declinemus? ¶ Tertio in documentum vt oſtenderet nobis ꝙ ipſe erat verus homo. vnde Aug. ſuper Joh. Tanq̃ʒ homo a lapidibus fugit. Sʒ veh illis: a quorũ lapideis cordibus deus fugit. vnde ſubditur. Abſcondit ſe ꝛ exijt de templo. Scđʒ Aug. non abſcõdit ſe in angulo templi: quaſi timens: aut in domunculã fugiens: vel poſt muꝝ: vel columnã diuertens: ſed poteſtate celica inuiſibilem ſe inſidiantibus conſtituens. Per medium illorum ibat. ¶ Nota ꝙ quandoqʒ dominus abſcondit ſe vt deſerat: q̃ndoqʒ vt corripiat: quandoqʒ ſit promoueat. ¶ Primo abſcondit ſe a malis. ¶ Scđo ab infirmis. ¶ Tertio a bonis. Dicit etiaʒ. Exiuit de templo .i. de conſcientia: quam ſibi templum conſecrauit. A quo exire expellitur: quando homo admittit malam delectationem. Violatur: quando perpetrat operationem: Lapidatur: quando impugnat correctiõem. Ut patet hic. a qua impugnatione nos liberet ieſus. amen.

¶ Feria ſcđa dñice in paſſiõe. Sermo. 72.

Diſerunt principes ꝛ phariſei. Joh. 7.

m Scđʒ qđ dicit augu. in libro qui ſpeculum manuale intitulat᷑: dum cogito mirari nõ ceſſo illam in deoꝝ impietatẽ q manus in xp̃ʒ dñm iniecerunt verbis celeſtibus intonantẽ: tantiſqʒ miraculis coruſcantẽ. O corda ſaxis duriora. ꝛ brutis feris crudeliora. Rogo vbi ſenſus miſeroꝝ: qñ videbant celeſteʒ medicum infinitaʒ languentiũ turbam gratis ſanare: demones excutere: cecos illuminare: leproſos mũdare: ꝛ huiuſmodi multa q̃ ſolius verbi poteſtate ſine mora potuit agere. Qđ heſitabãt in cordibus ceci cũ ipſa quoque elementa famulari ei cernerent: adeo vt ĩgreſſus mare ventis iperans ꝓcellas ꝯpeſceret. O ſtẽdiſti euidentibus ſignis ipm̃ tuũ eſſe filiuʒ ds̃ pater. Ex q̃bus verbis iſert ꝙ in hoc euangelio oſtẽditur executio machinatiõis iudeoꝝ ĩ mortem xp̃i que in die dñica poſt lazari ſuſcitationẽ erat excogitata diffinitiue. Et ideo in euãgelio occurrunt q̃tuor ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c Irca pmam ꝯſideratiõnẽ que eſt de peruerſitate ſtulte emulatiõis iudeorũ cum dicitur. Miſerũt principes ꝛc. Occurrunt due concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt doctrina Iſido. de ſũmo bono quam tranſeo.

¶ Scđa ꝯclõ eſt: ꝙ pp inuidiã iudei xp̃ʒ perſequebantur. Nã ſʒ augu. Inuidia eſt odiuʒ aliene ꝓſperitatis: qua hõ dolet aliũ ſibi equari ꝛ pferri: ꝛ cupit ei malũ: ꝛ de bono eius dolet. Unde inuidia dr̃ a non vidẽdo: q2 non poteſt videre bona alioꝝ. Grauis nanq̃ʒ inuidia eſt malum ꝓ malo reddere. grauior aũt odire illuʒ q nihil nocuit. Grauiſſima aũt maluʒ ꝓ bono retribuere: ꝛ odio hr̃e aliquẽ qui bon᷒ eſt ſicut iudei chriſtum: vnde dicitur. Miſerunt principes ꝛ phariſei ꝛc. Quia audientes turbaʒ chriſto acquieſcentem turbati miſerunt ꝛc. Ex quo patet ſm̃ Criſoſtomuʒ. Qđ ſolutio ſabbati nõ erat cauſa totalis perſecutionis chriſti ꝛ odij ſʒ quia turbe eum glorificabant. Ecce inuidia: q̃ ſm̃ augu. eſt odium felicitatis aliene.

Secunda conſideratio.

b Circa ſecundā ꝯſiderationē q̄ eſt de ꝯgrui tp̄is paſſiōis preordinatione: cuȝ dr̄. Adhuc modicū tp̄s vobiſcuȝ ſum. vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima conclo̅ eſt ꝙ ſicut paſſio xp̄i preuiſa fuit in mente diuina ab eterno. ſ. ꝙ moriēs ꝓ noſtra ſalute: ſua morte nos liberaret: ſcȝ a morte pene culpe ꝛ gehēne: Sic ꝛ genus paſſionis modus ꝛ tp̄s: vt videlicet ꝙ deberet mori ī cruce: ꝛ tali modo ꝛ tali tpe. In cuius ſignū iudei paſſionis tp̄s preuenire volentes: ipſuȝ capere non poterant. Dicit' glo. Adhuc modicuȝ tp̄s vobiſcū ſuȝ. q. d. Modo me cape non poteſtiſ qꝛ hoc eſt tp̄s ꝯuerſationis vobiſcū: ꝛ non tp̄s ſꝫ gloſaȝ mortis. Sum. n. vobiſcum ꝯuerſatione: ibo ad patrem per paſſionem.

¶ Sc̄da ꝯclo̅ eſt: ꝙ tp̄s chriſti fuit modicum ꝓpter duo. ¶ Primo ad oſtendendū xp̄i virtuteȝ: q taȝ modico tpe mūduȝ imutauit. ¶ Secundo ne diſcipuli in eo terminū ponerēt: quia humāitas xp̄i fuit via: p quā deueniem⁹ ad diuinitateȝ. Fuit aūt xp̄s via ꝛ terminus. ſ. vita Rūdens ḡ chriſtus: volēs ſatiſfacere volūtati perſequentiuȝ. Qd̄ vultis facere facturi eſtis: ſed non modo: qꝛ modicū tp̄s vobiſcum ſum.

¶ Tertia ꝯclo̅ eſt: ꝙ malignantium hominuȝ voluntas nō poteſt ipleri niſi deus dederit poteſtatem: vt dicit Iſido. Nā duȝ hoīes deo ꝑmittente: malū qd̄ ꝯcupiſcunt pficiūt: ipe dr̄ facere qui ꝑmittit. Dextū ꝙ iniqui' ex voluntate mala volunt. Iccirco d̄s perficiēdi dedit poteſtatem p ſuaȝ bonam voluntatē: qꝛ de nr̄o malo ipſe multa bona opatur. Quidam tñ voluntati dei reſiſtunt: neſciētes ꝯſilium dei faciunt: qui nouerūt ſic deo ſubiecta eſſe oīa: vt ꝛ ipſi q eius diſpoſitioni aduerſanſ eius ipleant volūtatem: ideo dicit. Queritis me. i. meaȝ corporalem preſentiaȝ. Queretis: volūtate nocendi Et non inuenietis: poteſtate offendēdi. Ex q̄ pȝ ꝙ voluntas nocēdi eſt vnicuiqȝ a ſe: ſꝫ poteſtas eſt a deo. Unde dixit pylato iniuſte euȝ iudicanti. Nō haberes in me poteſtateȝ ꝛc. Cuius ratio eſt. Quia vbi ego ſuȝ: non dicit: vbi ero: qꝛ ſemꝑ erat xp̄s quo fuerat iturus. Sic eniȝ venit vt non recederet. Uñ in alio loco dr̄ Nemo aſcendit in celuȝ niſi qui de celo deſcēdit: filius hoīs qui eſt in celo. Nō dixit qui fuit: ſꝫ q ē: qꝛ ſɱ carnē fuit in terra: ſꝫ maieſtatē erat ī celo ꝛ ī terra. Tertia ꝯſideratio.

c Circa tertiam ꝯſiderationeȝ que eſt de noſtre ſalutis per iudeos ꝓphetatione: cum dixit. Dixerunt ergo iudei ad ſemetipſos vbi occurrunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯclo̅ eſt: ꝙ ſicut d̄s ē cā vniuerſalis in agēdo: ꝛ nō ꝑexigit materiaȝ: nec aliquā diſpoſitionē materie in corporalibus affectibuſ ꝛ ſimul pōt māṁ ꝛ diſpoſitionē ꝛ formā inducere: ſic ēt in effectibus ſpūalibus non ꝑexigit aliquā diſpōnē: ſꝫ poteſt ſimul cū affectu ſpūali iducere diſpōnem ꝯueniētem q̄lis reqreret vt. ſ. aiaȝ ī ipſa' ſui creatiōe diſponeret ad ꝓphetiaȝ ꝛ daret ei' gratiaȝ ꝓphetalem. Tñ iudei ꝑ lumen legis ſcripte habiliores erāt ad donum ꝓphetie q̄ȝ gentes. Ratio eſt. Nā ſicut in rebus corporalibus abeunte paſſione remanet q̄daȝ habilitas ad h̄ ꝙ facilius illuſtreſ iterato. Sic etiā mens ſemel ad deuotionē excitata: facilius poſtmodū ad deuotionē priſtinā reuocatur. Propter qd̄ Auguſti. in libro de orando dn̄m dicit eſſe neceſſarias crebras orationes: ne ꝯcepta deuotio totaliter extinguatur: ſic iudei ex lumine legis habiles effecti ad ꝑceptiōeȝ diuinoꝝ que pficit ꝓphetiaȝ poterāt velamen ꝓphetie remouere. Unde audiētes in verbis chriſti alibi euȝ ituꝝ ꝯiecturari poterant ex ſcriptura legis: eius p̄ſentia ꝓpter veritatis agnite ipugnationem eos nō eſſe dignos. Et ideo eo dicente. Quo ego vado vos nō poteſtis venire. Dixerunt ad ſemetipſos. ſ. occaſionē ſumentes ex ſcriptura. Quo. ſ. iturus eſt: dubitādo ſcripture ꝯteſtationeȝ ꝛ eoꝝ indignationē.

¶ Sc̄da concluſio eſt: ꝙ lꝫ donuȝ ꝓphetie detur aliquibus ꝓpter alioꝝ vtilitatem: ꝛ ꝓpter mentis ꝓprie illuſtrationē: ſicut patꝫ in hijs in quoꝝ animas ſapientia diuina: per gratiaȝ ſancti ſpūs ſe transferens amicos dei ꝛ prophetiaſ ꝯſtituit qui ſunt quaſi inſtrumenta diuine operationis: ꝛ non ad voluntatem ꝓpriam. vnde Ihero. ſup Matth. Prophetare vel virtuteſ facere interdū non eſt meriti que operatur: ſed inuocatiōis noīs xp̄i. Hoc aūt fit ob ꝯdēnationeȝ eoꝝ qui inuocant: vel ad vtilitateȝ eoꝝ qui inuocant: vel ad vtilitateȝ q audiunt ꝛ vident. vnde ſequitur. Nūquid in diſpſione gentium iturus eſt ꝛ docturus gētes: ¶ Nota ꝙ ſic dicentes noſtrā ſalutem ꝓphetauerūt neſcientes quid dicerent. vnde Augu. Dn̄s erat iturus ad gentes: non p̄ſentia corporis: ſed miſit nos membra ſua. vñ gloſ. ibidē dicit: cū dn̄s diceret. Ego ſum non poteſtis venire. Neſcierūt: ꝛ tamen aliqd qd̄ futuꝝ erat neſcientes' ꝓnunciauerunt. ſ. ꝙ ſi non pre

ſentialiter: tamē p apoſtolos eſſet iturus ad gētes crediturus. Et dicit ibidem glo. Cū ignorantes pphetaſſent veritatem replicantes eandem queſtionē oſtendunt ſe ex ignorantia pphetaſſe. vnde Augu. in libro de mirabilibus ſacre ſcripture: de aſina balaan: q̄ quaſi querulosa angelo loquente dicit. Quāuis aſina ꝯpetentia verba pferat: non tñ ſua mente: nec effectu loquitur: ſed dñs: de quo dr̄. Et aperuit os aſine: ſicut ad loquēdū os aperuit: ita ꝛ linguā ꝛ palatū in verba gubernauit. Aſina. n. quomodo ꝛ quid: ꝛ ſi quid oīno diceret neſciuit. Sic hoīes alieno afflati ſpiritu loquunt̄. Neſciunt tamen quid dicunt. Ex quo pꝫ deum nihil in natura aſine mutaſſe: qꝛ vbi vult ſpirat. Hijs igitur duabus cauſis adeo balaan pmiſſus eſt venire: vt p mutuꝫ aīal: eius inſipiētia ꝯfutaretur: ne de dñi ſpiritu ꝛ ſi in ſe loquereт̄: elatus in ſupbiam eſſet: ꝛ aduentus xp̄i pphetatus ex gētibus q futurus gentiū ſaluatoꝛ eſſꝫ in lege dei deſcribereт̄. Quarta ꝯſideꝰ.

c Irca quartā ꝯſiderationem de aptitudine tempoꝛis paſſionis ad gratiam vocatiōe cum dicitur. In nouiſſimo autem die. vbi occurrunt tres ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ ante horā paſſionis xp̄i nulla petitio gratie impetrande erat exaudibilis. Ratio eſt. Quia quecunqꝫ petitio facta ab inimico non eſt exaudibilis: ſed ante paſſionē xp̄i eramus inimici. Igitur pro tūc petitio nō erat exaudibilis. Sed per moꝛtem xp̄i facti ſumus amici. Igitur tempus paſſionis eſt tēpus aptum ad reconciliationem. Unde apoſtolus. Cum inimici eſſemus reconciliati ſumus per moꝛtem filij eius. Iaꝫ vero paſſione iminente vocat clamatoꝛie promittens nobis ſuam gratiam largiri. vnde ſequitur. In nouiſſimo aūt die magne feſtiuitatis ſtabat ieſus. Feſtuꝫ. n. hoc mihi ſignat tempus gratie. In quo ſolum ſcilicet licitum eſt mereri per virtuoſas operationes. Sed dies paſſionis dicitur nouiſſimꝰ dies: eo ꝙ per paſſionem meritum gratie chriſtus cōſumauit. vnde. In nouiſſimo die: id eſt tempoꝛe paſſionis. Stabat: immobiliter paratus. Et clamabat: nunc voce ſuplicando: nunc minando: nunc beneficia largiendo.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ licet liberum arbitrium ad bonum ꝛ ad malum naturalem habeat libertatem. Tamen pter fomitem oꝛiginalis infectionis ad malum habet quandam ſeruilem inclinationē. Scđꝫ illud apoſtoli. Qui facit peccatum: ſeruus eſt peccati. ¶ Primuꝫ patet: quia liberum arbitrium eſt illa anime rationalis potentia: qua velle bonum ꝛ malū poteſt vtraqꝫ diſcernens: vt dicit magiſter. vnde dicit liberum quantum ad voluntatem: que ad vtrunqꝫ flecti poteſt. arbitrium: quantuꝫ ad rationem. Cuius eſt diſcernere inter bonum ꝛ malum. ¶ Secundum etiam patet per beatū B. Uoluntas cuꝫ ſit libera ſe ſeruam facit peccati peccato aſſentiēdo. Sed qꝛ deus in omni opere ſuo ē ſumme miſericoꝛs ꝛ iuſtus. Quia miſericoꝛs: ideo liberaliſſime condeſcendit humane miſerie per infuſionē ſue gratie. Quia vero eſt iuſtus. Non dat donum ſue gratie niſi deſideranti: nec profectum niſi regratianti: nec impendit miſericoꝛdiam: niſi eaꝫ recognoſcenti: vt ſalua ſit libertas liberi arbitrij: ꝛ non vileſcat nobilitas doni. Et ideo ad conſecutionem doni ſue gratie: opoꝛtet ꝙ liberum arbitrium moueatur a motoꝛe vniuerſali: qui eſt deus. vnde ad philippenſes ſecundo dicitur. Deus eſt qui operatur velle ꝛ perficere. Ratio eſt. Quia omnis motus naturalis eſt ab eo qui cauſat naturam. vnde dicitur octauo phy. Qd̄ generans mouet ſcđm loca grauia ꝛ leuia: ſed voluntatis cauſa nihil aliud poteſt eſſe: q̄ꝫ deus. Quod patet dupliciter. ¶ Primo ex hoc ꝙ voluntas eſt potentia anime rationalis: que a ſolo deo cauſatur per creationem. ¶ Secundo ex hoc ꝙ voluntas habet oꝛdinē ad vniuerſale bonum: quia deus eſt cauſa quare moueт̄ anima naturali ꝛ vniuerſali motu. Sicut vniuerſalis motus ad vniuerſale obiectū voluntatis ꝙ eſt bonūꝫ: ꝛ ſine vniuerſali motione homo non poteſt aliud velle: lꝫ homo per rationē determinet ad volendū: hoc vniuerſali illud qđ eſt vel verꝫ bonūꝫ: vel apparens bonū: ſed tamen interdum ſpecialiter deus mouet aliquos ad aliquid determinate volenduꝫ quod eſt bonum: ſicut eſt in hijs quos mouet per gratiaꝫ. vnde impoſſibile eſt ꝙ motus volūtarius eiꝰ ſit ab aliquo pncipio extrinſeco: ꝙ nō ſit cauſa voluntatis. vnde lꝫ res nālis moueaт̄ aliquando ab aliquo: ꝙ non eſt cauſa rei mote: tamen talis motus nō eſt nālis. vnde lapis ſi ab hoīe ſurſuꝫ mouetur: tñ hoc non eſt cauſa naturalis lapidis: ꝛ ideo talis motus non eſt naturalis. Et ideo ſaluatoꝛ inuitans nos ad ſue gratie pceptionem dicens. Si quis ſitit veniat ad me: ꝛ bibat: quaſi diceret. Neminē violētia traho: ſꝫ ſi quis deſiderat hanc grāꝫ benigne offero.

Si quis ergo ex quocunqꝫ ſit ille: nullū exclu-
do: veniat: qꝛ offero ſine preuentione merito-
rum: ſine exceptōe aliquoꝝ: ſine ꝯuerſione op
probrioꝝ. Jaco. p°. Siqs indiget ſapia: po-
ſtulet a deo: q dat q̄ ad pmū oib⁹ quo ad ſcōm
affluenter q̄ ad tertiū: ⁊ nō improperat q̄ ad 4m.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ hoc donum gratie ſpūs
ſancti maxime habeẜ per fidem formatā: que ē
virtus intellectualis: ꝓficiens potentiā huma-
nam: ⁊ determinans eā ad actū bonum. Fi-
des formata eſt: quādo fides in intellectu: ⁊ ca
ritas in affectu. Fides informis eſt ſm Ber.
quando caritas nō eſt in affectu: ſꝫ ante paſſio
nem xpi. Fides erat informis: ⁊ ideo nō pote
rat habere ꝑfectionē meriti: qd per paſſionē
eſt ꝯſumatum. ¶ Ratio etiā pōt adduci per
illud: qꝛ gratia ſpūs ſancti pōt haberi: per qd
quis deo fit acceptus. Sꝫ per fidem quis deo
fit acceptus: qꝛ impoſſibile eſt ſine fide placere
deo. Nam ſicut aīa non eſt deo grata: niſi ſit
ordinata quantum ad voluntatē per habitum
caritatis. Sic etiam opꝫ ꝙ intellectus ordineẜ
per fidem. Sequitur cum ꝑ fidem quis acce-
ptus ſit deo: ⁊ acceptatio mereatur donū ſpūs
ſancti ſibbi largiri: qd per fidem donum ſpūs
ſancti adipiſcatur. Et hoc eſt quod dicit. Qui
credit in me: de ventre eius fluent aque viue.
Naꝫ credere eſt in poteſtate noſtra. ¶ Unde
nota ꝙ iſte fons eſt pmo intrinſecus inſiſtēs.
Et ideo ait Aug. Qui bibit credendo in xpꝫ:
haurit fontem. quo hauſto: viueſcit ꝯſcia: que
eſt venter interioris hoīs: ⁊ etiā ipſa fons erit
¶ Scdo iſte fons erit copioſus ⁊ abundans:
⁊ ideo dicit flumina. vnde Criſo. flumina di-
cit: ⁊ nō flumen: copioſitatē ⁊ vbertatem occul
tam inſinuans. ¶ Tertio iſte fons eſt profic⁹
⁊ redundans: ⁊ ideo dicit. Fluent. vbi Aug.
Fluuius q manat de ventre interioris homi-
nis: eſt beniuolentia: qua qs vult proximo con
ſulere. Si enim putet qꝛ quod bibit ſoli ipi de
beat ſufficere: nō fluit aqua viua de ventre ei⁹
Sꝫ aūt proximo feſtinet conſulere: ideo nō ſic-
catur: quia manat. ¶ Quarto iſte fons eſt cō-
tinuans ⁊ opans. Et ideo dicit. Aque viue.
Uiua enim aqua continuatur fonti: ⁊ iſte flu-
uius ꝯtinuatur ſpū ſancto. Pſal. Apud te eſt
fons vite. Criſo. dicit aquam ſemper viuam.
Spiritus ſancti enim gratia cum in mentem
intrauerit: omni fonte magis manat. Et ne-
que deficit: neqꝫ euacuatur: nec ſtat. vnde ſe-
quitur. Hoc aūt dicit de ſpiritu ſancto: quem
accepturi erant credentes in eū. Actuum. 2°.
Factus eſt repente de celo ⁊c. vnde Ibero. in
glo. Audacter ꝓnuncio: ꝙ ex eo tpe quo apl'i
domino crediderunt: ſuper eos habuiſſe ſpūm
ſanctum: nec potuiſſent ſigna facere abſqꝫ ſpi-
ritus ſancti gratia: ſed pro mō ⁊ mēſura. Ideo
chriſtus clamat d. Si qs ſitit: non ꝙ tunc: qa
nōdum notus in apl'is radicabatur. Sicut pꝫ
cum duceretur ihs ad paſſionē: negant ſe xpꝫ
ſcire. Poſtqꝫ autē baptizantur ſpiritu ſancto:
tunc libere loquuntur ad iudeoꝝ principes.
Actu. 7°. O portet deo obedire ⁊c. Mortuos
ſuſcitant inter flagella: letantur: fundunt ſan-
guinem: ⁊ aliīs ſupplicīs coronanẜ. Quoꝝ
meritis ꝑticipes faciat nos ihs xps.

¶ Feria. 3a. dñice in paſſione. Ser. 74.

Ambulabat
ieſus in galileā ⁊c. Joan
a nis. 7. Scdꝫ ꝙ dič Gre
gorius in mora. Odire
bonū eſt maius peccatū
q̄ꝫ non facere bonum.
Contingit. n. aliquādo ex infirmitate ꝙ homo
amat bonū: ſed implere non pōt. Sicut ergo
grauius eſt pctm̄ diligere: q̄ꝫ ipſū perpetrare
ita nequius eſt etiam odiſſe iuſtitiā: q̄ꝫ non fe-
ciſſe. vnde ſm eundē illi: q non ſolum bonū
non faciunt: ſed etiam facientes perſequuntur
⁊ bonum quod in ſe nō habent: in aliīs deteſtā
tur: peccant non ꝑ ignorantiā vel infirmitatē
Sed ex certa malicia: ſicut pꝫ in euangelio de
iudeis xpm ꝑſequentibus: cum eſſet ſummū
bonum: a quo nobis omne deriuaẜ. vnde dr.
Ambulabat ihs ⁊c. Et ſm hoc in euāgelio ꝑ-
ſenti occurrunt nobis quatuor ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Jrca pmam ꝯſiderationem: q̄ eſt de
c iudeoꝝ ꝑſecutōe: cum dicit. Ambu-
labat ihs ⁊c. ſunt tres ꝯclōnes.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ amor bonoꝝ eſt argu-
mentum virtutis: ⁊ odium eſt argumentū
vitīj. Boni. n. amant bonum: in quocunqꝫ il
lud inueniant: ⁊ odiunt non nām: ſed vitium.
Mali aūt amant malum ⁊ odiunt bonum: in
quocunqꝫ illud inueniant. Et ideo ſignum eſt
ꝙ illi qui amantur a bonis: ſunt virtuoſi: licet
boni aliquādo falluntur. Non qdē de rebus
Bene enim ſciunt ꝙ iuſtitia eſt amāda: in quo

cunctꝫ fit: ſed de hoibus: quorum non nouerunt cōſcientiam. vnde Augu. ſuper Johem Pertinet ad nos non hominem indagare cōſcientias: ſed de ipſis rebus habeamus veraꝫ certamcꝫ ſententiaꝫ. E cōuerſo in malis argumentum eſt vitij odiri a bonis: ⁊ in bonis argumentum eſt virtutis odiri a malis: ⁊ argumentum vitij amari a malis.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ licet chriſtus nō potuerit interfici ante tempus ſuum: nolebat tamen in iudeam ambulare ꝓpter quatuoꝛ rationes. ¶ Prima Criſo. ꝙ chriſtus oſtendebat quandoꝗ ꝙ̄ erant diuinitatis: quādoꝗ ea que erant humanitatis. Fugiebat enim perſecutores: vt homo. Apparebat autem perſecutoribus: vt deus. Et vtrunꝗ vere exiſtens. ¶ Secūda eſt Theo. d. Seceſſit nunc in galileam: quia nondum paſſionis tempus aduenerat. vnde vanum reputabat in medio inimicorum eſſe: et eos magis incitare ad odiuꝫ ¶ Tertia eſt Augu. di. ꝙ hoc xp̄s fecit condeſcendens noſtre infirmitati: qꝛ futurū erat vt quis fidelis chriſti abſconderet ſe ne a pſecutoribus inueniretur: ⁊ ne illi pro crimine obijceretur bene latibuluꝫ preceſſit in capite ꝙ in mēbro confirmaretur. Igitur ſm eundem potentiam ſuam demonſtrauit quando voluit: ſed infirmitati noſtre p̄bebat exemplum. ¶ Quarta ē Aug. ⁊c. In glo. vt qualiter nos de vitijs ad virtutes debeamus tranſire doceret. vnde dicit. Dominus in carne manens frequenter in galileam ambulat: vt eum imitari volentes de vitijs ad virtutes trāſmigrare diſcant: ꝙ illa figurabat velut illius tp̄is ſancti de iudea ad gentes verbi dei tranſitum facientes.

¶ Tertia ꝯ° ē: ꝙ glꝫ patiēter pſecutiōeꝫ aliorū debeat ſuſtinere ꝓpter tria. ſ. qꝛ maiores ⁊ meliores eo hec ſuſtinuerunt. Etiam hec perſecutio eſt eis ad argumentum virtutis: ⁊ etiam eſt ꝓpter veritatem quaꝫ ſuſtinent: dicente Aug. Non debent membra ſup caput eſſe: vt ſi xp̄s ſit paſſus odium q eſt caput: ⁊ membra nō debent recuſare. Recuſat eni eſſe in corpore: qui odium nō n vult ſuſtinere cuꝫ capite. Ad hebreos. xj. Recogitate eum q talem ſuſtinuit paſſioneꝫ ⁊c. Poteſt tamē qs vitare periculū tripliciter. ¶ Primo timore cogēte. Mat. 26. Diſcipuli autem relicto eo fugierunt. ¶ Secūdo prudentia ſuadente. ⁊ hoc dupliciter: vel cū vita ſua ſibi: vel alijs eſt neceſſaria. Mat. 10. capitulo. Cum vos pſecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliam: vel quando perſecutio eſt pſonalis ne perſequētes peius faciant. Eccl'. 4. Noli reſiſtere contra faciem potentis. vnde ſequitur. Ambulabat. Textus patet ex p̄dictis.

Secunda conſideratio.

c Circa ſecundam conſideratiōeꝫ: que eſt de ſamaritanoꝝ falſa perſuaſione cum dicit. Erat autem dies feſtus iudeoꝝ. vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ omnis ꝯſiliarius eē ꝫ preditus duplici virtute. ſ. prudentia ⁊ beniuolentia. ¶ Primo pꝫ de prudentia. vnde Seneca. Prudentis ꝓprium eſt examinare cōſilia. ⁊ nō cito labi taꝫ facili credulitate ad falſa ꝓlabi. Prudens nō niſi iudicio credit: ⁊ nō niſi examinatā ſniam in cōſenſum credulitatis admittit. ¶ Scd̄m pꝫ de beniuolentia. Nam beniuolentia eſt actus bone voluntatis: nulli reddens maluꝫ ꝓ bono. Sed omni reddens bonum ꝓ bono: ⁊ bonum ꝓ malo. Et oēs actus ſuos ordinans in laudem ⁊ honorē dei: ⁊ ſalutem aiaꝝ: ⁊ vtilitatem ꝓximi. vnde Bernar. dicit. Ad ꝯſilium ſoli eligant: qui ⁊ prudētes eſſe videntur: ⁊ beniuoli. Abſqꝫ. n. prudentia ⁊ beniuolentia nō ſunt pfecta conſilia.

¶ Scd'a ꝯclo eſt: ꝙ perſuadere malū in periculum aie: eſt ſp̄ualiter occidere. vnde Auguſti. Si fratri tuo mala pſuades: occidis. Naꝫ cōſulens maluꝫ: occidit in ꝓpria ꝯſcia: qꝛ facit eū peccare. ſepans eū a vita ſua. ſ. deo. vnde ideꝫ Periculoſe decipiunt: qui exiſtimant tm̄ eos homicidas: qui manibus hoium occidunt homines: ⁊ nō potius eos: per quoꝝ cōſilium: ⁊ fraudem: ⁊ exhortatiōnē hoies extinguuntur. Nam iudei xp̄m nō manibus: ſed linguis occiderunt. vnde dicit. Dixerunt aūt ad eum fratres eius. Tranſi hinc: ⁊ vade in iudeam. ¶ Notat hic Chriſo. dicit h inſinuari hos cōſanguineos xp̄i voluiſſe chriſtum tradere ⁊ ꝓdere iudeis. Et ideo Jhere. 9. Datur ꝯſiluꝫ ꝙ vnuſquiſqꝫ ſe a ꝓximo ſuo cuſtodiat: ⁊ in oī fratre ſuo fiduciā non ponat. Glo. interline. Cognatum fratremcꝫ caue: coꝛumcꝫ ſodalem vnde Grego. ibidem dicit. Callidus hoſtis cum a bonoꝝ cordibus ſex cōpelli ꝯſpicit: eos qui ab illis valde diligunt: exquirit. ⁊ per eorū verba blandiens loqtur: qui plus ceteris amātur: vt dum vis amoris coꝛ pforat: facile pſuaſionis gladius ad intime rectitudinis munimina prorompat.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ pſuaſio de querēda glo-

ria mundi eſt piculoſa ſaluti animarum. Ra-
tio eſt. Nam gloria celeſtis ſufficientiſſima eſt
q2 replet vniuerſaliter totum hominis deſide
rium: ad quam aſpirare debemus. Gloria au
tem mundi eſt vacua. Et ideo replere non põt
mentem hoīs. Ratio eſt. Nam cor hoīs reple
ri non põt: niſi pducatur ad finem. Finis autē
hominis eſt deus. Auguſti. Homo eoipſo ad
imaginē dei factus eſt: quo capax ꝛ particeps
eius eſſe poteſt: ideo nihil mundanum ipſum
iplere poteſt. Cor. n. hoīs eſt ſicut vas. Et iō
quando ad terrena incuruatur: non impletur.
immo plus euacuatur. Sꝫ qn̄ ad deum cõuer
titur: tunc in rectum dirigitur: ꝛ ꝑpter hoc ſolū
bonis eternis replet̃. Pſal. Replebimur in
bonis domus tue. vnde prudētes ſunt: qui ꝓ
iſtis bonis tꝑalibus trāſitorijs eligunt celeſtia
ꝛ ſtulti ſunt: qui eligunt ea: que ſunt ſibi noxia
vt pꝫ. vnde dicitur. Tranſi hinc ꝛc. Perſua-
dent enim xp̄o ſꝫm gloſam: ſicut inanis glorie
cupidi. Eſt aūt proprium talium: vt q̄cquid fit
ab eis ꝛ a ſuis: vt oſtēdatur in publico: vt vide
antur ab hoībus. Et q2 ip̄s tunc ↄgruebat ina
ni glīe ꝑpter multitudinē populi: q2 erat dies
feſtus iudeorꝫ ſcenophegie. i. fixionis taber-
naculorum: q2 tunc per ſeptē dies habitabant
in tabernaculis. In memoriā: q2 quadraginta
annis fuerunt in deſerto. Et ideo addūt. Ne-
mo q̄ppe in occulto aliquid facit: quaſi ſub du-
bio pſuadentes: vtrum xp̄s miracula faciat.
Et ideo dicunt. Si hoc facis: manifeſta teip̄ꝫ
mundo. Ratio dubij erat: q2 fratres eius non
credebant in eum. vnde augu. Iſti xp̄m con-
ſanguineum habere potuerunt: Credere autē
in eum faſtidierunt. Nam ſepe inimici homi-
nis domeſtici eius. vnde gloſa ibidem dicit.
Opera que veri diſcipuli faciebant: iſti neſcie
bant. Laudes diuinas populari fauori offerē-
das exiſtimant. Et ideo non confidebat de eo
rum conſilijs ſꝫm illud pſal. Non ſedi cum cõ
ſilio vanitatis. Glo. Cor meum non appoſui
illis ꝛc. Qui pre inani gloria bene fieri in trā
ſitorijs putabant: que cauſa eſt oīum iniq̄tatꝫ
quaſi dicat. Tractatū iniquorum vitaui: facta
autem nec incepi.

Tertia ↄſideratio.

c Irca tertiam ↄſiderationem: que eſt
de xp̄i humili declinatione: cum dici
tur. Dixit ergo eis ih̄s. vbi etiā ſunt
tres concluſiones.

¶ Prima ↄclō eſt: ꝙ aſcendere ad celeſtia vo
lentibus maxime expedit humilitas. Hoc. n.
ꝓprie pertinet ad humilitatem: vt aliq̄s repri-
mat ſeipſum: ne feratur in ea: q̄ ſunt ſupra ſe.
Ad hoc autem neceſſarium eſt: vt aliq̄s cogno
ſcat id: in quo deficit a ꝓportione eius: qui ſuā
virtutem excedit. vnde ſua cognitio ꝓprij de-
fectus ꝑtinet ad humilitatem: ſicut regula que-
dam directiua appetitus. Et ideo cum aliquiſ
ↄſiderat ſuū defectū: tenet ſe infimū ſꝫ modꝫ
ſuum. vnde Iſido. dicit. Humilis dicit̃ quaſi
humo accliuis. Debemus igit̃ nos in imo vo
lutare per ꝓprie laudis declinationē ꝛ ꝓpriam
reputationē: ꝛ laudare diuinam potentiam: ꝛ
ſic honorat̃ deus. Eccl'ia. 3. Magna potentia
dei ſolius: ꝛ ab humilibus honorat̃: qui. ſ. totū
tribuūt deo: ſibi aūt nihil. Econtra aūt ſupbus
q̄ꝫtum eſt i ſe: deo aufert honorem. Roma. 2.
dicitur de ſuperbo. Qui in in lege gloriaris
per preuaricationem legis: deum inhonoras:
Quod contra illos: qui non laudem dei: ſed
ſuam querunt. Chriſtus enim humillimus
fuit: ꝛ ideo precipue humilitatem cõmendauit
verbo ꝛ exemplo: q2 per hoc maxime remoue-
tur impedimētꝫ ſalutis humane: qd̄ conſiſtit
in hoc: ꝙ homo ad celeſtia tēdat. A quibus ho
mo impeditur dum in terrenis magnificare ſe
ſtudet. Ideo etiam exteriorē celſitudinē con-
temnendam monſtrauit ꝑ humilitatē: q2 con-
tēnentibus terrena: promittuntur celeſtia. Di
xit ergo eis ieſus: q2 ipſe ex ſua humilitate fugi
ens gloriam humanam diſtulit aſcendere ad fe
ſtum. Ratio ē: q2 tempus meum nondꝫ ad-
uenit: tempus autē veſtrum ſemꝑ paratum ē.
Quaſi di. ſꝫm Aug. Vos inuitatis me ad glo
riam. Tempus autem meꝫ. ſ. glorie mee quo
veniā iudicaturus cum potentia: nondum ad
uenit. Tēpus autem veſtrꝫ qui mundi glori
am queritis ſemꝑ eſt paratum. q. d. Duplex ē
tempus. ſ. futurum ꝛ p̄ſens. Ad tempus futu
rum perueniunt ſancti per tribulationem. vn-
de ſap. Tanq̄ꝫ aurꝫ in fornace ꝛc. Sequitur
Et in tēpore erit reſpectus illorum. ꝛ hoc tem-
pus non ſemꝑ eſt paratum: ſed in ſpe expectat̃
Aliud eſt tēpus preſens quo mundani gloriā
querunt. vnde hoc? Ideo q2 ipſi mundo con-
ſentiunt ꝛ mundus eis.

¶ Scd̄a ↄcluſio eſt: ꝙ reprehenſio malorum
fomitē odio miniſtrat. Nam ↄtrarietas operꝝ
arguit contrarietatē mentium: ꝛ ꝑ ↄn̄s odiꝫ.
Sed q2 opera mundi ꝛ xp̄i erant cõtraria. Iō
etiaꝫ mente aduerſabantur. Ideo xp̄s mundū

redarguens ꝑpter perverſitatē operum: eorū indignationeꝫ incurrit. vnde de hoc conquerit dñs. Amos. 7. dicens. Odio habuerunt corripienteꝫ in porta. vbi glo. Iheronymi. Porte mortis vitia: porte vite virtutes. Habetur aūt odio iuſtus exiſtēs in porta virtutū: ſi corripit maluꝫ exiſtētem in porta mortis. Sic etiam conſentiens in malo fouet paceꝫ malorum: q2 equalitas operum arguit equalitatem mentiuꝫ ꝛ concordiam: ſꝫ cum maloꝝ opa ſint eadem ꝛ mente concordabunt. vnde Gre. Sicut ſolet eſſe noxiū ſi vnitas deſit bonis: ita ꝑniciosum ē ſi nō deſit malis: vnde ꝑuerſos quippe vnitas corroborat duꝫ ꝯcordāt: ꝛ q̄zto magis vnāimeſ ſunt: tāto magis iterrigibiles: ꝛ h̄ qd dic. Nō poteſt mūdus vos odiſſe: q2 ſeqmini ꝯplacentiā mūdi: me aūt odit: q2 teſtimonium ꝑhibeo de illo: q2 opa eius mala ſunt. Et ideo ea redarguo. Ex quo ſequitur ꝙ odium cauſatur ex redargutione malorum operum.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ ſicut humilitas eſt via ad celeſtia: ita gloria mundi eſt vitanda: q2 impedimentū eſt aſcendētibus ad celeſtia. Et ideo dominus recuſauit aſcendere ad feſtum ꝑ gloria mūdi: ꝑmiſit tñ eos aſcēdere ꝑp tres ratiōes. ¶ Prima eſt: vt doceret nos vitare oēꝫ vanā gloriā. vnde Theo. Si xp̄s vana gloria detineretur: retinuiſſet eos ſecuꝫ. Nā glorie mūdi cupidi ꝯſueuerūt multos habere ſecuꝫ. ¶ Secūda eſt: vt doceret eos vitare adulationeꝫ. vñ Criſo. dicit. Chriſtus dicit: vos aſcēdite: oſtēdēs ꝙ eis blandiri nō vult. ¶ Tertio vt oſtēderet eos q̄rere gloriā mundi. Unde Augu. Uos aſcēdite: q gloriaꝫ humanā queritis: vbi extēdere vultis carnalia gaudia nō eterna cogitare. Hec cum dixiſſet māſit in galileam ibi faciens aliqualē dilatiōnē. Ut autē aſcenderunt fratres eius: tūc ꝛ ipſe aſcendit non in manifeſto: ſed q̄ſi in occulto. Hic lꝫ xp̄s videat ſibij ꝑi ꝯtradicere. ſ. de aſcenſu: tñ ſm Aug. xp̄s non aſcēdit eo. ſ. modo quo pſuadebāt ſibi diſcipuli: q2 poſtea aſcēdit nō gl'iari tpaliter: ſed docere ſalubriter. Aſcēdit etiaꝫ nō in manifeſto: ſꝫ q̄i in occlto. ¶ Primo ad humanitatis oñſiones. ¶ Scd'o ad exēpluꝫ noſtꝝ: vt ſi aliq̄ñdo ꝯtingat nos incidere periculuꝫ: ſciamus quid nos oporteat agere. ¶ Tertio vt doceret nos declinare humanū fauorem ſm alcuinum.

Quarta ꝯſideratio.

c Irca quartā ꝯſideratiōnē que eſt de iudeoꝝ curioſa requiſitione cum dr. Iudei aūt querebant eū: occurrūt tres ꝯ͛nes.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ lꝫ chriſtus a diuerſis diuerſimode queratur. Nam primo aliqui ipſum querunt in ipſo delectando vt contēplatiui. Pſal. Letentur oēs qui querūt te ꝛc. Alij ꝑpter refectioneꝫ. Pſal. Et querebant a deo eſcam ſibi. Alij propter cure ſanitatē. Sapien. 28. A deo querit medelam. Alij propter inſtitutionē. Prouerbioꝝ. 17°. Cor ſapiētis querit doctrinam. Alij propter mortis occaſionem: ſicut iudei contra eum indignati. proptcrea quia eorum maliciaꝫ redarguit. vnde glo. ſuper illud pſal. Conſiderat peccator iuſtum ꝛ querit mortificare eum d. Peccator inſidiatur iuſto quia grauius eſt ei ad videndum: ꝛ diſſimilis eſt ei vita eiꝰ. Et ideo querit occidere eū Iudei igit querebant in die feſto. vñ q̄rentes eū di. Ubi eſt ille: nō vbi ē ieſus: q2 ſm Criſoſto. q̄rebāt euꝫ ex odio: ꝛ non eū noiabant ꝑuipēdētes eū ꝛ idignāter ferētes eiꝰ correctiōeꝫ. ¶ Scd'a conclo eſt: ꝙ diuerſa erat opinio de xp̄o. Nam q̄dam ꝯſiderantes opa eius. ſ. ꝑdicationem: infirmoꝝ curatiōnē: ꝛ miraculoruꝫ coruſcatiōnē: dicebant ipſum eſſe bonuꝫ. Alij autem ꝑſequētes eum, ꝑpter iuſtitiaꝫ: ꝛ pctōꝝ redarguitiōnē: vice ꝯtraria murmurabant de eo. ſ. ei culpā imponētes: maxime de eo ꝙ ad pctōres ꝛ publicanos diuertiſſet ſe: iuſtos reputantes: cuꝫ eſſent maiores pctōres. Et ſeq̄t Et murmur multus erat. i. ꝯtradictio opinionis erat de eo in turba. Nam q̄dam dicebant: quia bonus eſt. Alij non: ſed ſeductor. ¶ Nota ſm Augu. ꝙ ſeductor aliq̄ñ ſumitur in bonam parteꝫ. Naꝫ ſeducere aliq̄ñ idem eſt qd ſeorſum ducere: qd fit dupliciter. ¶ Uno modo a veritate in falſitateꝫ. Sic xp̄s non fuit ſeductor: q2 fuit ipſa veritas: que in falſitatē ducere nō potuit: vel ecōuerſo a falſitate in veritatem: ꝛ ſic xp̄s ſeductor dici potuit. Ihere. 20. Seduxiſti me dñe ꝛ ſeductus ſum. Q̄ñqꝫ idē eſt qd decipere ſic nullo modo dr ſeductor. ¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ metꝰ iudeoꝝ tā maiores q̄ꝫ minores ꝯpulit: vt quiſqꝫ opinionem ſuam de chriſto: ſiue bonam: ſiue malam: manifeſte nō auderet fateri. Nam maiores freq̄nter libenter intuliſſent xp̄o mortem. ſed non audebant: q2 timebant turbas: q2 eum tanq̄ꝫ ꝑphetam habebant. Minores autem territi timore ſuperiorum: non audebant cōfiteri ipſum eſſe chriſtum. Et ideo vt dicitur Naym ſecundo. vtriqꝫ erant murmurantes in cordibus ſuis.

Et hoc eſt qđ dicitur. Nemo tamen palam lo
quebatur propter metum iudeorum. Naȝ illa
vox: ſcilicet bonus eſt: erat multitudinis: q nõ
audebant palam loqui ꝓpter metum principũ
Sed illa vox: ſcilicet ſeductor eſt: erat principũ
qui etiam propter turbam non loquebant̃ pa
lam: quia turbe eum vt prophetam habebant.
De quo Criſoſtomus. Qui principabantur
corruptionem habebant. Qui autem ſubijcie
bantur: ſani quidem erant iudicio. ſed liberta
tem dicendi non habebant. Quam libertatem
nobis concedat ihs xp̄s paſſus pro nobis.

¶ Feria quarta dominice in paſſione.
Sermo ſeptuageſimus quintus.

Acta ſunt en
f cenia in iheroſolymis ⁊ hy
ems erat. Johis. 10. Se
cunduȝ qđ dicit Bernar.
in ſermone quodaȝ. Quo
tiens peccantẽ videris fra
trem continuo debet procedere compaſſionis
affectus. Ne ergo quis dura ceruice beneficio
compaſſionis abutatur ⁊ zelus iuſtitie abijciat̃
Ideo oportet ſpiritũ diſcretiõis adeſſe: vt ſicut
compatiebatur fratri: ita etiam compatiatur iu
ſtitie dum fit. Et ideo Bernar. in li. de corre
ctione dicit. Arguere interdum eſt neceſſariũ
Ferueat igitur in nobis amor iuſtitie: ⁊ odiuȝ
iniquitatis. Nemo fratris vitia diſſimulet di.
Nunqđ cuſtos fratris mei ſum ego? Eſt ergo
conſentire ſimile cum arguere poſſis: ⁊ ſcimus
q̄ ſimilis pena debetur facienti ⁊ conſentienti
Vidẽs igitur ſaluator iudeos letitie tẽpali dedi
tos que finalr̃ aufert a nobis gaudiuȝ eternuȝ.
Cõpatiens īfirmitati: zelo iuſtitie eos corripit
ſcilicet de ꝑfidia ⁊ duritia cordis: vt pȝ in euan
gelio moralr̃ intellecto. Naȝ inordinata letitia
parit confidentiam de mundo: ⁊ diffidentiam
de deo ⁊ cor ad ſpiritualia indurat. Et ideo in
euangelio occurrũt nobis ſex ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Circa primam ꝯſideratiõem que eſt de
c mundi defectuoſa affectione cũ dicit̃.
Facta ſunt encenia ⁊c. Naȝ deficit af
fectus: cuȝ ſpreto ſũmo bono in tẽpalibus bõ q̃
rit delectari. Et ideo occurrunt tres ꝯclões.
¶ Prima ꝯclõ eſt: q̄ ſummus artifex huma
nam nãm fecit tam generoſam. Nec. n. gene
roſitas naturalis patet in hoc: q̄ tibi nãliter ad
tui decoreȝ impreſſa eſt imago beatiſſime trini
tatis. vnde Anſelmus. Fateor dñe ⁊ gratias
ago: q̄ me creaſti ad imaginem tuam: tui me
mor ſim: te cogiteȝ: te diligaȝ. vnde Bernar.
Scḋm interioreȝ hoiem tria in me inuenio: ꝑ
que deuȝ recolo conſpicio ⁊ concupiſco. ſ. me
moriaȝ: intelligentiaȝ ⁊ voluntateȝ. Cũ dei re
miniſcor in ipo ꝯdelector: cum ꝑ intelligentiaȝ
intueor ſtupeſco: ⁊ cum deum per voluntatem
diligo meipſum in illũ transformo. Et ideo re
cognoſce q̄ȝ mira ⁊ inextimabilis dignitas eſt
eſſe: non ſolum veſtigiuȝ creatoris qđ ꝯmune
eſt omnibus creaturis: ſed eẽ ad imagineȝ qđ
eſt proprium hois. Igitur exulta ⁊ gaude inſi
gnita dei imagine. Decorato ſimilitudine: par
ticeps rõis: capax eterne beatitudinis. ¶ Itẽ
dedit tibi nãm imortaleȝ: ſubſtantiaȝ icorrupti
bilem: durationeȝ interminabilẽ: vitã ꝑpetuã
¶ Item deus in te bitioneȝ ſuã ꝑparauit. vñ
xp̄s dicit. Ego ⁊ pater ad eum veniemus: ⁊
manſioneȝ ⁊c. Unde gaude: q̄ potes eſſe ho
ſpitis tanti hoſpitiuȝ ꝑ debitaȝ ꝑparationẽ. vn
de Bernar. Negare ei celũ non poterit ⁊ eter
nam requieȝ: qui ſibi in hac vita requieȝ in mẽ
te preparauit: q̄ ipſe ſolus ⁊ non alius ſatiare
appetitum poterit. vnde Hugo. Ois iocundi
tas ⁊ ſuauitas opulentiaq; rerum creaturaruȝ
poteſt afficere: poteſt non ſatiare cor humanũ.
¶ Item omnia ſubiecit ſub pedibus eius. vn
de Hugo. Omnis natura tuis vtilitatibus de
ſeruit: tuis oblectationibus ẜm diſtributioneȝ
tẽpoꝝ indeſinenter occurrit. vnde creator eius
totam machinaȝ mũdialem ad tuum ordinauit
miniſteriũ. ¶ Itẽ angli inflãmant tuũ affectuȝ
informant tuuȝ intellectuȝ: ꝑficiunt ⁊ cuſtodiũt
totum tuũ ſubiectum: nos in bono conſeruant
⁊ deſiderio nos ad noſtrã ſalutẽ expectant. Et
ideo in euangelio iheruſalem noiatur: qđ inter
pretatur pacis viſio. Ad intellectuȝ pertinet vi
ſio: pax eſt habitus voluntatis.
¶ Secunda ꝯclõ eſt: q̄ natura humana ſue di
gnitatis oblita per varias ⁊ mundi tranſitorias
delectationes abdicatur talibus per amoreȝ in
herendo: qbus Augu. maledictionẽ imprecat̃
di. Veh qui oberrãt in veſtigijs tuis: abducti
ſcilicet delectatione creaturarum. vnde Ber.
Quanto preſcius dignitatem meaȝ conſpicio:
tanto magis vitaȝ degenerem me duxiſſe con
fundor. Timeo. n. q̄ tanto grauior eſt culpa:
quanto dignior eſt natura. Et quãto maior eſt

offenſa: tanto maioꝛ eſt excellentia offenſi. Et
tanto maioꝛ eſt iniuria: quāto maioꝛa fuerit be
neficia. Unde intellexiſti ꝙ generoſa forma
ta ſis per naturam. vide nunc ꝙ vitioſe defoꝛ
mata ſis ꝑ culpā. Et ideo dr̄ ꝙ in hac iheruſa
lem facta ſunt encenia. i. noua dedicatio templi
Nam aīa templū conſecrata deo dicitur ence-
niare: quando ꝑ defoꝛmitatem ſceleris diabo
lo dedicat̄: ⁊ hoc ꝑ feſtū tpalis letitie: que ꝯſiſtit
in gl'ia mūdi poſtpoſito feſto ſolēnitatis eterne
¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ aīa ſic mundi delecta
tioni ſeducta multis miſerijs implicat̄. Et ideo
ſtatus eius hyemi cōparatur: cum dicit̄. Et hy
ems erat. vnde glo. ſuper illud Job. 37. Pre
cepit hyems pluuias ⁊c. Dicit hyems eſt vita
preſens: in q̄ nos moꝛtalitatis noſtre frigidus
toꝛpoꝛ conſtringit. Nam in hyeme eſt gelici
dium: ſunt venti: obſcuritas aeris: frigus: via
lutoſa. Hec concurrunt etiam in ſtatu pecca
toꝛum. Nam ibi eſt gelicidium caritatis: ven
tus ſuperbie: obſcuritas aeris inuidie: frigus
accidie: gelu auaritie: comeſtio gule: via luto
ſa luxurie. Et ideo etiam frigeſcit fides in de
um. ¶ Nota tamē: ꝙ hyemi ſtatus peccati cō
paratur. ¶ Pꝛimo qꝛ ſicut frigus tollit calo
rem. Sic peccatum ardoꝛem caritatis. ¶ Se
cundo ſicut frig⁹ homines pigritat: ita peccatū
pigros facit in bene operando. ¶ Tertio ſicut
frigus inducit ſterilitatē: ita peccata in bonis
opibus. ¶ Quarto ſicut frig⁹ moꝛtificat ter
re naſcentia: ſic peccatū omnia bona. ¶ Quin
to ſicut frigus tollit vigoꝛē: ita peccatū bonum
pꝛopoſitū extinguit. ¶ Sexto ſicut in hyeme
aque inundāt: ſic vnū pctm̄ facit ruere in aliō.
¶ Septimo qꝛ ſicut in hyeme eſt elōgatio a ſo
le: ita per peccatū eſt elongatio a deo. ¶ Octa
uo ſicut in hyeme eſt intempies aeris: ſic in pctō
re eſt intempies affectionū. Scđa ꝯſide⁹.

c Irca ſecundā conſiderationē que eſt
de xp̄i affectuoſa ꝯpaſſiōe ibi: Et am
bulabat ⁊c. vbi ſunt tres ꝯcluſiones.
¶ Pꝛima ꝯclō eſt: ꝙ ambulare accipit̄ ſpiri
tualit̄ ſimilitudinarie a motu coꝛporali: quo vi
delicet aliqđ coꝛp⁹ mouet̄ a termino: a quo ad
terminū ad quē relinquendo vnū vbi: ⁊ acqrē
do aliud: qꝛ ſimul ⁊ ſemel naturaliter nō poteſt
eſſe in duobus locis. Sic et ſpūal'r ambulare:
nihil aliud eſt ꝙ ſpūal'r moueri de termino: a
quo qui eſt mundus ip̄m relinquēdo ad termi
num ad quē ip̄ꝫ acqrendo. Terminus aūt ad
quem acqrēdus: eſt finis vltim⁹: q acqri nō po
teſt ſine creature defectione: ⁊ hoc eſt ſpirituali
ter ambulare. de q̄ ad Gal. 7. Si ſpiritu viui
mus: ſpū ⁊ ambulemus. Naꝫ ſicut motus coꝛ
poꝛalis non pōt eſſe in coꝛpoꝛe naturali niſi ꝑ
vitam nālē: ita motus ſpiritualis in deuꝫ nō
pōt eſſe niſi per vitam ſpūalem. Uita ſpūalis
aīe ē xp̄s. ſꝫ Aug. et ſꝫ Johēꝫ. Ego ſuꝫ via
veritas ⁊ vita. via directiua: veritas declaratiua
vita getatiua. vñ dr̄. Ambulabat ih̄s. ſ. vbo ⁊
exemplo nob̄ declarās ambulationē ſpūalem.
¶ Secunda ꝯclō eſt: ꝙ hec ſpiritualis ambu
latio ptinet ad voluntatem ⁊ ad intellectuꝫ. tn̄
ꝑncipaliter ptinet ad voluntatē. Ratio cuius
eſt: illius potētie eſt ſpiritualiter ambulare: cu
ius eſt moueri ad res ip̄as: ſꝫ hoc eſt volūtas:
qꝛ vt tertio de aīa dicit̄. Differētia eſt inter in
tellectum: ⁊ voluntatē: qꝛ appetitus eſt motus
aīe ad rē: ſed intelligere eſt motus reꝝ ad aīaꝫ
⁊ iō intellectus: qꝛ recipit̄ ſpecies reꝝ intelligi
biliuꝫ: nō intendit ad aliud ſicut voluntas que
actu ſuo tendit ad rē extra. Et hoc eſt ſpiritua
liter ambulare. Sicut patet in actibus volun
tatis. ſ. deſiderij ⁊ dilectionis: qꝛ cuꝫ deſideri
um ſit reſpectu boni nō habiti: ſed acqrēdi: ni
hilominus qui in ſtatu vie ſumus motu deſide
rij ſpūal'r ad deū ambulamus. vnde ad Gal.
7. Spiritu ambulate ⁊ deſideria carnis non
perficietis. Patet ēt de actu dilectionis: qꝛ ſm
Aug. Sicut ſe amoꝛ hꝫ in ſpūalib⁹ ſic pondus
in coꝛpoꝛalibus qa inqt amoꝛ meus: pondus
meum: eo feroꝛ quocunqꝫ feroꝛ: ideo ſcđs act⁹
tendēdi in deū eſt dilectio. vñ ad eph. 7. Am
bulate i dilectōe: ſic ⁊ xp̄s dilexit vos. Et h̄ eſt
qđ dr̄. In poꝛticu ſalomōiſ. i. i volūtate tibi ſa
lomō celeſtis rex. i. xp̄s ſibi oꝛatoꝛiū oꝛdiauit.
¶ Tertia ꝯclō eſt videre ꝑ quos gradus de
beamus ambulare: reuertēdo ad xp̄m. vbi ſci
endum ꝙ motus cōuerſionis eſt retrogradus
per ꝯparationē admotū ꝯuerſionis: Jbi. n.
debes tuā ꝯuerſionē inchoare: vbi ꝑus auer
ſionem ꝯſumaſti. ¶ Pꝛimus gradus ꝯuer
ſionis eſt ꝯſideratio tui. Exemplum de filio ꝑ
digo in ſe reuerſo. vnde Yſaie. 48. Redite ꝑ
uaricatoꝛes ad coꝛ. ¶ Scđs eſt peccati deteſta
tio. Yſa. 18. Derelinquat impius viā ſuā ⁊c.
¶ Tertius eſt p̄ſentis ſecl'i deſeratio. Jhere.
Reuertere filia iſrael ad ciuitates tuas.
¶ Quartus eſt beneficij gratitudo. Jhere. 3.
Reuertere filij iſrael: ⁊ ego aſſumam vos.
¶ Quintus eſt in coꝛde recollectio viriuꝫ aīe
Nam impoſſibile eſt hoī diſſipato: diſpſo coꝛ

de beneficia xp̄i recogitare. Exo. Reuertatur
vnuſquiſq; in domū ſuā. ¶ Sextus eſt deſide
rij ſublimatio. Eccl'i. p̊. Ad loca vnde exeunt
fluia reuertunt̃ ⁊c. ¶ Septimus eſt dei in hac
vita ꝯtēplatio: ſiue vite ꝯtēplatiue exercitatio.
Ezech. p̊. Aialia ibant ⁊ re. Ibant ꝑ actionē
ſalutaris miniſterij. Reuertebant̃ ꝑ iuge exer
citium ꝯtēplandi.

Tertia ꝯſideratio.

Irca tertiam ꝯſideratōēz: q̄ eſt de ca
c lumnioſa iudeoꝝ aggreſſione: cum
dicit̃. Circundederūt eum iudei. vbi
ſunt tres concluſiones.

¶ Pᵃ ꝯᵒ eſt: ꝙ oīs cōuerſus ſi mox oēs car
nis ſtimulos cupit ꝯculcare: ⁊ ſummā virtutū
ſubire ꝯtēdat: ſi forte adhuc aliqua aduerſa de
carnis moleſtijs tollerat: nō frangatur: q2 diſ/
penſator bonoꝝ nouit aduerſitates reprimere
vitioꝝ: ſucceſſione virtutum. Nam tunc ma/
gis grauari ſe impulſu vitioꝝ agnoſcit: dū ac/
ceſſerit ad cognitionē dei. Et h' eſt qđ dicitur.
Circūdederunt igit̃ eum iudei. Judeus inter
ꝑtatur ꝯfitens. vñ ꝑ iudeos intelliguntur illi:
q querunt gl'iaȝ ꝓpriam: ſeipſos ꝯfitentes. vñ
ſic iudei ſunt cogitatiōes: cor iuſti eleuantes in
ſupbiam: ponētes ante oculos eius dignitatē.
¶ Scđa ꝯcl'o eſt: ꝙ tales cogitatiōes ſunt ſta
tim reprimende: q2 ducerent nos in deſꝑatio/
nem. ſ. delendo in nobis cognitioneȝ dei. Si
cut pȝ ꝑ Ber. di. Forte aliq̄s in ſe reuerſus: co
gitans poſtponere carnalē ꝯuerſionem: igno/
rans bonitatē dei. Et q̄ȝ multus ſit ad ignoſcē
duȝ: nō ne ſua carnalis cogitatio arguet eū. d.
Quid facis? Vitaȝ iſtam vis ꝑdere: ⁊ futurā?
Peccata tua maxima ſunt ⁊ multa: non ſuffi/
cis ſatiſfacere: ꝯplexio tenera eſt: vita delicata:
ꝯſuetudinem difficile vinces. Et ꝑ hijs ⁊ ſimi
libus deſpatꝰ reſilit miſer ignorans dei boni/
tem: q̄ neminem vult ꝑire. Ipſi imaginantur
ipſum ſeueꝝ ⁊ implacabilem: q eſt miſericors.
vñ ſeqtur. Quouſq; aīam noſtraȝ tollis? vbi
Criſo. dicit eos h' feciſſe adulatorie: vt euȝ per
aliquam captionē inuenirent. vñ dicūt. Si tu
es xp̄s: dic nobis palā. Q' ſi dixiſſet ꝙ ſic: fu
iſſent calūniati: q̄ſi ſibi arrogaſſet regiā ꝑtātē.
¶ Tertia ꝯᵒ eſt: ꝙ ſm̄ Ber. tria ſunt gnā co/
gitationum: a q̄bus multa ſollicitudine cauere
neceſſe eſt volentibus ad deum reuerti.
¶ Prime ſunt cogitatōēs ocioſe: ⁊ ad reȝ nō
ꝑtinentes: quas tam facile abijcere q̄ȝ recipere
poſſumus. ¶ Alie ſunt violente magis: q̄. ſ.
ad neceſſitatem nāe ꝑtinent. Que ſi paꝝ nob
inſiderēt: auelli nequeunt ſine leſione. Sepe
eniȝ ſic afficit nos cogitatio de neceſſarijs vite
ꝙ de cordibus nō poſſunt eradicari. Plane
opȝ reprimere quē extinguere non poſſumus
appetitū. ¶ Tertiuȝ genꝰ īmundum ⁊ fetidū
eſt: qđ nulla rōne eſt admittenduȝ: ⁊ ille ꝑtinet
ad luxuriā ⁊ ad alia vitia. Opȝ ſi mundas vo
lumus hr̄e aīas: hijs cum multa indignationē
occurrere: vt nullus eis detur acceſſus.

Quarta ꝯſideratio.

Irca quartā ꝯſiderationē que eſt de
c fructuoſa xp̄i informatōē: cum dicit̃
Rñdit ih's ⁊ dixit. Loquor vob ⁊c.
vbi occurrūt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯᵒ eſt: ꝙ docet nos vitare incredu
litatem: q2 hec facit nos indignos dei grā: cuȝ
hēat rōēȝ grauiſſimā peccati. Nā omne pctm̄
ꝯſiſtit formal'r in auerſione a deo. Et tanto ali
quod pctm̄ eſt grauius: q̄ȝto ꝑ ipȝ hō magis a
deo ſepat̃. Hoc aūt fit ꝑ pctm̄ infidelitatis: q2
veram dei cognitionē nō hȝ: ſed falſam: ꝑ quā
ab eo elongamur: ⁊ nō ad deū appropinqua/
mus: nec ille deū cognoſcit: q falſam opinionē
de eo habet. vnde patet ꝙ peccatuȝ infidelita/
tis eſt maius oibus peccatis: q̄ ꝯtingunt in per
uerſione moꝝ. vñ ex euidentia veritatis: ⁊ al/
legatione opeꝝ ꝑtātis execrat̃ eoꝝ incredulita
tem di. Loquor vob: ⁊ non creditis opa: q̄ ego
facio in noīe patris mei: hec teſtimoniū perhi/
bent de me. q. d. Ex verbis meis poteſtis me
cognoſcē ꝑ fideȝ: quā neglexiſtis. q̄ tñ nō ē ex
ꝑte credibilis: ſȝ ex ꝑte vr̄i intellectus. Nō eſt
Nam ſmo q ꝯfirmat̃ ꝑ miraculum eſt credibi
lis: ſȝ ſmo meus ꝯfirmat̃ per opa: q̄ ego facio
in noīe patris mei. Igit̃ ⁊c. ſ. teſtificant̃ ꝙ a do
ſunt: q2 nō pñt fieri niſi a deo: cum ſint tranſcē
dentia curſum nāe. vñ ꝓꝑ infidelitatē merito a
me eſtis elōgati. vñ ſubdit̃. Sȝ vos nō credi/
tis: q2 nō eſtis ex ouibꝰ meis. Hec dicit ꝓꝑ ea
q2 eos videbat ad ſempiternū interitū ordiatos
¶ Scđa ꝯᵒ eſt: ꝙ tria ſunt: q̄ faciunt nos di/
gnos grā di. ſ. fidelis adheſio. 2ᵐ xp̄i imitatio
3ᵐ eſt finalis ꝯtinuatio. vñ dicit. Oues mee
vo. me. audi. ſ. credēdo q2 fides ex auditu. Et
ego co. oues meas: a malis diſcernēdo. Scđa
Thi. 2. Nouit dñs q̄ ſunt eius. Et ſe. me. ſ. ꝑ
imitationē. Math. 16. Qui vult ve. poſt me
⁊c. Et ego vitā eternā do eis: ⁊ nō peribunt.
Johis. 6. Ois q credit in me: hȝ vi. eter. q̄ ſo/
lum dat̃ pſeuerantibus. vñ Augu. Hec vox
q pſeuerauerit ſolū audit̃ ab ouibꝰ p̄deſtinatis

¶ Tertia cõ eſt: xp̃s fidel'r ſibi adherentes p fidem diligenti cuſtoditõe tuet̃. Et h̃ oñdit. d. Et nõ rapiet eas qſq̃ de manu mea. Hoc ꝓbat duabus rõibus. ¶ Prima eſt: ꝙ illud qđ maius eſt oibus: violẽtiã pati non põt: ſꝫ datum mihi a p̃re eſt huiuſmõi. Igit̃ ꝛc. Et h̃ ẽ qđ dicit lr̃a. q. d. bñ dico: ꝙ nõ pibunt: q2 illđ pire non põt eſſe ex pte p̃mij: q2 eſt eternũ: nec põt eſſe violẽtia ex pte rapientis. Pater. n. generãdo dedit mihi eẽntiã ſuã ꝛ filiatõeꝫ: ꝛ illđ eſt mai⁹ oiuꝫ. ¶ Scđa rõ. Null⁹ pt rape de manu patris: q2 oipotens ẽ. Pſal. Terribilis es: ꝛ qs re. ti. Sꝫ vna ẽ man⁹ p̃ris ꝛ mea vnitate eẽntie ꝛ nãe. vñ opante p̃re: opat̃ fili⁹: q2 vna eſt opatio vtriuſq̃. Et iõ dicit. Ego ꝛ p̃r vnum ſumus. Quinta ↄſideratio.

q Uinta ↄſideratio eſt de furioſa iudeorum indiſcretõe: cum dr̃. Suſtulerunt. vbi occurrunt tres ↄcões.

¶ Prima cõ eſt: ꝙ nihil adeo excecat mẽteꝫ: q̃tuꝫ pueꝛſitas ſtulte emulatiõis. qđ pꝫ in hac idiſcreta lapidatõe ſtulta emulatõe legiſ: exceca ti legiſlatorẽ lapidare volẽtes. Illđ. n. Leui. 7 Quicunq̃ blaſſemauerit no. me. la. obru. ꝛc. nõ tãgit xp̃m: cui⁹ ſmo fuit ad gl'ificandũ p̃reꝫ ſe patri coeternũ oñdendo. d. Ego ꝛ p̃r vnum ſu. vñ ſuſtulerunt lapides lapidibus duriores vñ nullus dꝫ tantus zelator dinoꝝ eẽ: vt excedens ↄtra legem dinaꝫ peccet: ſe vindicando. Pſal. Dum loquebar illis impu. me gratis. ¶ Scđa cõ ẽ: ꝙ hꝫ Ber. vbi vehemẽs emulatio eſt: diſcretio eſt neceſſaria: q̃ ordinat caritatem. Sẽp. n. zelus ſine diſcretõe pnicioſus valde ſentit̃. Nã feruor vehemẽs abſq̃ diſcretionis temperamento p̃cipitat. Et ideo xp̃s iudeos ad diſcretionem inducere volens: dicit. Multa opa bona ex p̃re oñdi vob: pp qđ ꝛc. eoꝝ ſeuitiã rep̃hendẽs. Bñficiuꝫ ↄmemorat pp qđ opꝫ honorare euꝫ: nõ lapidare. vñ ↄquerit̃ Ihere. 17. Nũqd reddit̃ ꝓ bono malũ ꝛc. ¶ Nota ꝙ reddere malũ ꝓ malo eſt fragilitatiſ ſed reddere maluꝫ ꝓ bono ẽ pueꝛſitatis: ſꝫ reddere bonum ꝓ malo eſt pfectõis. ſed reddere bonũ ꝓ bono eſt eq̃tatis. vnde reſpõderunt ei De bono ope nõ lapidam⁹ te: ſꝫ de blaſſemia. ¶ Tertia cõ ẽ: ꝙ lꝫ iudei xp̃ꝫ i doctria ꝛ factis nouiſſent eũ eẽ filiũ dei: tñ inuidioſe opa eius tranſcẽdentia nãꝫ: ſe neſcire ſimulãtes: eũ puꝝ hoieꝫ reputabãt: rõne cui⁹ ipm dicebãt eẽ blaſſemũ: q2 dicebant ipoſſibile eẽ creature. ſ. ꝙ ſit equalis deo. Sexta ↄſideratio.

s Exta ↄſideratio eſt de xp̃i victorioſa ſupatõe: cuꝫ dicit̃. Reſpõdit eis ihs vbi ſunt tres concluſiones.

¶ P^a. cõ ẽ ꝙ iſta ꝓpoſitio ego ꝛ p̃r vnũ ſum⁹ nõ verificat̃ de creatura ꝛ đo: ſꝫ ſolũ de hijs: q̃ ſũt vni⁹ nãe ꝛ eẽntie ſic pꝫ de p̃re ꝛ filio i dinis ¶ Scđa ↄcl'o eſt: ꝙ xp̃s ↄfutat ſuos perſequẽtes: oſtendens ſe non eſſe blaſſemuꝫ: per hoc ꝙ ꝓbat ſe eſſe deum. Et ad h̃ duo adducit teſtimonia. ſ. legis ꝛ operum. ¶ Primo format̃ ratio talis. Scriptura vocat quoſdaꝫ deos: ad quos ſermo dei factus eſt: ꝛ tamen non blaſſemat. Igit̃ multo minus ego: quem pater ſanctificauit ꝛ miſit in mundũ: non blaſſemo dicẽdo me eſſe deuꝫ. ¶ Primo enim oſtendit ꝙ lux quoſdaꝫ vocat deos. ¶ Scđo oſtendit ꝙ hec lux non põt mẽtiri: ꝛ ↄſequẽs nec blaſſemare: ibi. Si illos deos dixit ꝛc. ¶ Tertio ex hoc cõcludit: ꝙ multo minus ipſe blaſſemat ibi. Queꝫ pater ſanctificauit. Quantuꝫ ad primum dicit. Nonne ſcriptũ eſt in lege veſtra: quia ego dixi ꝛc. ¶ Nota ꝙ ꝓpter tria hoies dij vocant̃. ¶ Primo ꝓpter veritatis cognitioneꝫ. Ihero. Qui de deo loquunt̃: nõ hoies ſed dij appellant̃. ¶ Scđo ꝓpter ꝑticipatõeꝫ potentie ꝛ opatõiſ. vnde dicit̃ actuũ. Dij ſiles hoibus deſcenderũt. ¶ Tertio ꝓpter ꝑticipationem ſanctificatõis. vnde Augu⁹. ſup pſal. dicit ꝙ deus h̃ verbũ vocat̃ ꝙ eſt factor deoꝝ. Dedit. n. eis ꝑtãteꝫ filios dei fieri ꝛc. Sic igit̃ illos dicit deoſ: hic oñdit ꝙ ſcriptura nõ blaſſemat ſic rõne. Blaſſemus mentitur: q2 ſibi vel alijs tribuit: qđ non eſt ſuum: ſed dei. Sꝫ ſcriptura non põt mentiri. Igitur ꝛc. Hec ratio elicit̃ ex h̃: ꝙ ſcriptura illos dicit deos: ad quoſ ſermo dei factus eſt: vt ꝓphas ꝛ alios ſanctos ꝛ non poteſt ſolui ſcriptura. i. falſa reputari. Mat. 7. Iota vnum aut vnus apex ꝛc. Sequitur. Quem pater ſcti ficauit. i. ſanctum genuit vel miſit in mundum p carnis aſſumptionem Vos dicitis q2 blaſſemat: q2 dixi. Filius dei ſum. q. d. irrationabiliter dicitis. ¶ Secũdo adducit teſtimoniũ opeꝝ dicens. Si nõ facio opa patris mei. Ratio talis eſt. Ille q facit q̃ nullus alius facẽ põt niſi ſolus đs non blaſſemat ſi ſe dicat eẽ deũ: ſꝫ ego ſuꝫ talis ꝛc. ¶ Item ille q facit opa patris: ille ẽ in p̃re: ꝛ pater in eo ꝛ ↄñs nõ blaſſemat ſi dicat ſe eſſe deuꝫ. Vñ oñdit ꝙ ſine opib⁹ eẽnt excuſabiles. d. Si nõ facio opa p̃ris mei. i. q̃ pater fac̃. Et ſi mihi. i. ſmoni meo: nõ vultis credẽ: opib⁹ credite.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ credēs p̄rē eſſe in xp̄o: ⁊ xp̄ꝫ in patrē talis fides meref vitā eternam. vnde dic. Ut cognoſcatis ⁊ credatis ⁊c. Eſt in me. ſ. p gratiaꝫ vnionis. vnde apl's. Qui p̄deſtinatus eſt filius dei in virtute ſm ſpūm ſanctificationis: ⁊ ſic ſctificatio referf ad hoieꝫ vnitum. vñ Aug. Sāctus fieri de nō ſctō eſt hois ſꝫ ſctūs gigni ē ſoli⁹ dei. ad quā ſcificatiōeꝫ ⁊c.

¶ Feria quinta dñice in paſſiōe. Sermo. 76.

Ogabat ieſum quidam phariſeus vt māducaret cū illo. Luc. 7. Quia p paſſionem chriſti mors euacuaf: ⁊ p peccatū ſoluif. Secūm ꝙ dicit Dama. libro. 4. Per nullū aūt tantum xp̄i paſſio renouatur: ſicut p peccati iterationē: Quia ſm Ber. in ſmone de ꝯuerſione beati pauli apl'i Si ꝓpriuꝫ ſanguineꝫ dedit in p̄ciuꝫ redēptionis aiaꝝ: nonne tibi videf grauiorem ab eo ſuſtinere pſecutionem: q exēplo pnicioſo auertit aīas quas redemit q̄ꝫ a iudeo q ſanguineꝫ eius fudit? Sꝫ qꝛ taliter lapſi p ſolā pniam poſſunt reconciliari: cuius efficacia taꝫ facilr tanta ⁊ tot peccata delet cum ſit a diuina mīa que eſt infinita. Et ideo trāſcendit in infinituꝫ omniuꝫ peccatoꝝ noſtroꝝ multitudinem: ſicut demōſtraf in hac euangelica peccatrice: que huic phariſeo poſita eſt in exemplum: cum dr̄. Rogabat ⁊c. vbi occurrunt nobis quatuor conſideratiōes.

Prima ꝯſideratio.

Irca p̄mam ꝯſiderationem que ē de peccatoꝝ preſumpta arrogātia: quia rogauit. occurrūt tres ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯ° eſt: ꝙ peccatoꝝ per opa extra caritateꝫ facta nihil meretur de ꝯdigno: meretur tñ aliqd de congruo. Peccator. n. aliquando facit opus de genere bonoꝝ pp vanaꝫ gloriā. Ex tali opere non meretur mercedeꝫ ſed penā qꝛ ꝓcedit ad ꝯtumeliaꝫ dei. Aliqñ facit ad gloriam dei. Hoc. n. non poteſt eſſe niſi ꝺ gratia gratis data que diſponit de ꝯgruo ad gratiam gratum facienteꝫ: eſt tñ illud meritum omnino improportionabile merito caritatis. Intelligēdum tamen ꝙ opa extra caritatem facta valent ad ſex. ¶ Primo ad multiplicationem tpaliuꝫ Yſa. p̄. Si audieritis me bona comedetis. ¶ Scdo ad dimiſſioneꝫ pene tēporalis: vt pꝫ de achab humiliato coram deo. Et ideo in diebus ſuis non induxit maluꝫ ſup eum. Tertio regū. 12. ¶ Tertio ad bone vite aſſuefactionē Treno. 3. Bonū ē viro cū portā ⁊c. ¶ Quarto ad peccati reſiſtentiaꝫ. Jaco. 3°. Elemoſina reſiſtit peccatis. ¶ Quinto ad vtilitatē virtuoſorum operuꝫ diſponunt. vnde Jhere. Sicut ethiops ⁊c. Sic nec vos cuꝫ didiceritis: ſic ep°

¶ Sexto ad mitigationeꝫ pene hyemalis debende non debite. vnde ditant: non cruciant: aptant debenda gehēne. Laxatur pena ſueſcūt culpeqꝫ reſiſtunt. vnde dr̄. Rogabat ieſum quidam phariſeus. i. peccator poſitus extra caritatem. Rogabat. ſ. operibus. Jeſum. i. gratiaꝫ dei: que ſm gloſaꝫ venit ad eū corporalr. ſ. ſua opera acceptando de ꝯgruo diſponens ipſum ad gratiam gratum facientem.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ quatuor ſunt impedimenta: ne quis de condigno recipiet merendo gratiam gratū facientem: que ponunf in glo. ¶ Primū ē falſa iuſtitia. ¶ Scdꝫ eſt ſupbia ¶ Tertium eſt motus compaſſiōis carentia. ¶ Quartum eſt ſue fragilitatis ignorantia. ¶ Primū pꝫ ſm Bedaꝫ ſuper lucā ad lr̄am qui dicit ꝙ pctōres non ſolū ad dei verbū audiendum: ⁊ ad colloquendū recepti ſunt: ſed etiā ad ꝯueſcendum. Unde dedignantur iudei: ⁊ phariſei: qꝛ falſa iuſtitia nō ꝯpaſſioneꝫ ſed dedignationeꝫ hꝫ. ¶ Scdꝫ pꝫ de ſupbia: qꝛ reddit hoiem incapacem oīs ſpiritualis boni: cuꝫ humilitas ei oppoſita ſola hꝫ capacitatem gratiam qꝛ deus ſuperbis reſiſtit: humilib⁹ aūt dat gratiam. Greg. Supbi tāto a diuina luce longe ſunt: q̄to apud ſe humiles non ſunt. ¶ Tertium eſt carentia motus ꝯpaſſionis. Nam ſicut ꝯpaſſio meretur beatitudinē: ſꝫ illud Luc. nono. Cum facis conuiuium voca pauperes ⁊ debiles ⁊ beatus eris: ita carentes motu ꝯpaſſionis: ſeueritateꝫ iuſtitie recipient ⁊ damnationis ſm illud Jaco. 3. Judicium ſine miſericordia fiet illi q non facit mīam. vnde Beda ibidem dicit in glo. Quo quis maiorem miſericordiam a dño conſeqtur: eo iuſtius negat ꝓximo mīaꝫ idigenti: ⁊ iuſtius ſeruat penas ipietatis. Sicut in iudicio dolebit q non fecit mīam: ita q fecit remuneratus gaudebit. ¶ Quarto eſt fragilitatis ignorantia: hec. n. parit ſupbiam. ſed cognitio humilitatē. vñ Ber. In meditationib⁹ negligētes: in ſui cognitiōe reꝑhendit di. Multi multa ſciunt: ⁊ ſeipſos neſciūt. vnde dr̄ Michee. Humiliatio tui i medio tui. De

qbus vitijs di. Aug. de aīa ꝛ spiritu. Multa inqt sunt in me: de qbus corā me erubesco: ꝛ ꝑ qbꝰ valde displicere timeo; ꝛ h dic̄ glo. iterli. .s. ꝙ phariseus erat plenꝰ falsa tristitia: supbꝰ nulla ꝯpassione motus: sue fragilitatis oblitꝰ. ¶ Tertia ꝯclō est: ꝙ deus nulluꝫ respuens oībus imitantibus ꝑsto est: lꝫ diuersimode ꝭm illud Leōis pape: in sermone natiuitatis dn̄i. Sicut nullū a reatu liberꝝ repit: ita liberandis oībus venit. Sꝫ qꝛ diuersimode iuitat̄ ꝑfectio ne virtutū: qbus ꝑsto est gl'ificatione a qbusdā Infirmitate qbus ꝑsto est. Roboratiōe: a qui busdā ꝑuersitate: qbus ꝑsto est iustitie seuerita te. Unde dn̄s legit̄ discubuisse in ꝯuiuio aliqn̄ apud phariseos: vt hic: vt ꝯfunderet eoꝝ falsaꝫ iustitiaꝫ. Aliqn̄ apud publicāos. Luce. 7. Ut ꝓuocaret eos ad pniam. Qn̄qꝫ apud familia res ꝛ amicos: vt Joh. 12. Ut foueat amicitiaꝫ Aliqn̄ apud paupes: cognatos suos: vt supple at eoꝝ inopiaꝫ. Scd̄a ꝯsideratio.

Circa secundā ꝯsiderationem que est de peccatricis deuota pnīa: cuꝫ dicit̄. Et ecce mulier. vbi sunt. 4. ꝯclōnes. ¶ Prima ꝯclō est de doctrina. Isid. de sum. bo. di. Quanuis per pniaꝫ ꝓpitiatio pctōrum fit: tn̄ sine metu esse nō dꝫ: qꝛ pnīe satisfactio: di uino tm̄ pensat̄ iudicio: non humano: proinde qꝛ mīsatio dei occulta est sine itermixtiōe falla cie. Necesse est nunqꝫ securitatē de peccato ꝑ sto esse penitēti. Nā securitas negligentiā pa rit. Negligētia aūt sepe incautū ad vitia trans acta reducit. Et ideo omnia que impediūt peni tentiam sunt recludenda. ¶ Scd̄a ꝯclō ē: ꝙ q̄tuoꝛ sūt ipedimēta pnīe q̄ euāgelista remouet ab hac peccatrice. ¶ Pri mum est ꝯscientie induratio. Sunt. n. aliq. vt saxi indurati q nec ꝯpunctione scindunt̄: nec in spiratiōe: nec timoꝛe: nec terroꝛe: nec amoꝛe va leāt imitari. Tales. n. nō sunt idonei ad pniaꝫ sed ad eternā reprobationē. Eccl'. 3. Coꝛ duꝝ male habebit in nouissimus: illud impedimen tū remouet̄ ab ista peccatrice cū dicit̄. Mulier Mulieres. n. habēt coꝛ magis ductile ꝛ facilīꝰ q̄ꝫ viri trahuntur ad penitentiā. Et ideo tardi us inueniunt̄ indurate: ꝛ magis benigne ꝑꝑ ꝙ dicit̄ sapientie. Ubi nō est mulier igemiscit eger. ¶ Secunduꝫ est ꝯsuetudo pcti firmata. Consuetudo. n. ita firmat habitū malū ꝙ etiaꝫ inducit impossibilitatem ꝯuertēdi qn̄ ꝑfecte est radicata. Et iō dr̄ Jhe. 13. Si pōt mutare ethi ops pellē suā ꝛ pardus varietatē suā: ita ꝛ vos benefacere poteritis cū didiceritis male facere. Et istud ipedimentuꝫ remouet in preterito di. Que erat. Nondū. n. erat in ea vitiū inuetera tum: sicut in illis quos peccata dimittūt: qꝛ cir ca quinq̄ginta annos virit: postq̄ꝫ ad xp̄ꝫ ꝯuer sa fuit. ¶ Tertiū est dissensio interius ꝓuoca ta: qn̄. s. est pugna inter rōnem ꝛ sensualitatem de q̄ aplūs ait. Qd̄ caro concupiscit aduersus spūm: ꝛ cꝰ. Hec inquā sibi inuiceꝫ aduersant̄ vt nō quecunqꝫ vultis illa faciatis. Galat. 7. Istud impedimentū remouet̄ cuꝫ dr̄. In ciuita te iherusaleꝫ que dr̄ visio pacis. Qn̄. n. aīa est pacata ꝛ rixa passionū est sedata: tūc ē ad pniaꝫ idonea: qꝛ passiōes incitāt ad ꝯrias delectatōes ¶ Quarta est extimata inocentia: qꝛ qn̄ aliqs cum sit peccatoꝛ estimat se falsa opinione inno centeꝫ: tunc nō potest ad pniam flecti sicut ifir mus nō vult recipe medicinā qn̄ nō estimat se egrotū: vt pꝫ in freneticis ꝛ in fatuis qꝛ sapien tem q se reputat: renuit disciplinaꝫ. Ihere. 2. Dixisti innocens ꝛ absqꝫ peccato ego suꝫ: pro pterea ego inqt dn̄s in iudicio ꝯtendā tecum. q. d. Qd̄ talis in iudicio ostendet̄ abbomina bilis. Istud ipedimentuꝫ aufert̄: cū dr̄. Pecca trix: que. s. nō reputat se inocentem. ¶ Tertia ꝯclō est: ꝙ q̄tuoꝛ sunt actꝰ deducen tes ad ꝑfectaꝫ pniam: q̄ in hac peccatrice osten duntur. ¶ Primꝰ est diligens iuestigatio. vn̄ dr̄. Ue cognouit qꝛ iesus accubuit i domo pha risei: Istiꝰ rei notitiā nō habuisset: nisi veꝝ ꝓ cessuꝫ iuestigasset. Et p istū modū penitē volē tes: sollicite regrant pniaꝫ: p quā possunt citius xp̄i misericoꝛdiam inuenire: sicut illi qui sunt de gratia alicuius terreni principis deiecti. ¶ Secundus actus est cōueniens preparatio Nam postquam eum inuenit quem querebat sufficienter se preparauit ad ꝑficiendū qd̄ inten debat: ꝛ ideo seq̄t̄. Attulit alabastrū vnguenti. Nihil. n. tantū preparat hominē ad gratiā adi piscendā sicut prepositū firmū bone voluntatis qd̄ signat̄ p alabastruꝫ: qꝛ sicut est vas p̄ciosuꝫ ꝛ preciosoꝝ cōtentiuū: ita ꝓpositū bonū est vn guentū: in quo deus summe delectat̄. ¶ Ter tius est erubescentis occultatio. Postq̄ꝫ enim preparatā inuenit facieꝫ xp̄i erubuit ꝯsciētia si bi de peccatis: ꝛ iō sicut inuerecūdi non audēt in facieꝫ respicere: sed querūt se occultare: et ꝑꝑ hoc dicunt sapientes ꝙ natura intēdens se oc cultare sanguinē ad faciē mittit cū erubescit. et iō cū hec venissꝫ stetit retro xp̄i vultū ferre nō sustinens. Et per istū modū q vult verā pniaꝫ

agere: in ꝯſpectu dei cũcta proſpicientis debet vehementer erubeſcere: q2 verecundia eſt paſſio quam incurrit appetitus de aliq̄ turpi maxime in ꝯſpectu honeſtoꝝ. Et q2 feditas peccati eſt turpiſſima ⁊ facies dei honeſtiſſima. Debz peccatoꝛ dũ penitet erubeſcere vehementer.

¶ Quartus eſt act⁹ humiliatõis. Poſtq̄z .n. erubuit ſemetipſm humiliauit. Et iõ dicit euãgeliſta: q̄ ſe poſuit ſecus pedes domini humiliter ſe proſternendo. Et p iſtũ modũ qui vult penitere pfecte debet ſe ꝓfundiſſime humiliare: oẽ autẽ peccatũ ꝓcedit ex ſuperbia: q2 nullus peccat mortaliter niſi ex inobedictia ⁊ cõtumacia diuinorũ preceptoꝝ. vnde numeri .17. Anima q̄ p ſupbiam peccauerit peribit quando aduerſus deum rebellis fuit.

¶ Quarta ꝯclõ eſt: q̄ pfectã pniam ſequũtur quatuoꝛ miniſteria. ¶ Primũ eſt cõfeſſio pura: et iſta ſignificat̃ p actũ ablutionis: cũ dicitur Et lachrymis cepit rigare pedes eius: q2 ſicut aq̄ munda ingnamẽta carnis abluit: ita ꝯfeſſio pura ſordes mẽtis diluit. Pſal. Cõfitebor aduerſuz me ⁊c. Et p fuſiõe lachrymaꝝ pctã nõ ſolũ remittunt̃: ſ3 ẽt elõgãtur. Jõ ſeqt̃. Verũ i diluuio aq̄ꝝ mltaꝝ. ¶ Scd3 eſt ſatiſfactio pfecta de pctis iã ꝯfeſſiſ. Jſta ſignificat̃ p actũ abſterſiõis cuz dr̃. Et capillis ſuis ter. q2 l3 p actũ ꝯfeſſiõis abluat̃ culpa: nõ tñ pena aliogn fruſtra iponeret̃ pnia. Sic aũt p ꝯfeſſionẽ abluit̃ cl̃pa: ita p ſatiſfactionẽ q̄ fit i pnia dimittit̃ pẽa ⁊ abſtergit̃. vñ puer. 3. Liuoꝛ vulneris. i. opa leſiua ⁊ anxia ſatiſfactiõiſ abſtergit maluz. i. penas ad q̄s aĩa remanet obligata pſoluendas in alio mũdo duri⁹: ſi nõ vl't i iſto mũdo. ¶ Tertiuz ẽ recõciliatio ꝯſumata poſt pfectã ſatiſfactionẽ: ⁊ iſta ſignificat̃ p oſculũ. Qu̇t .n. recõciliãtur: ſe mutuo oſculari ſolent: vt dr̃. Qñ dauid recõciliauit ſibi abſolõ oſculat⁹ eſt eũ. Scdo regũ .12. ¶ Quartuz eſt ꝯſolatio amena: q2 poſt actũ ſatiſfactiõis ẽ delectatio ſincera. Jſta ſignificat̃ p actũ vnctiõis cũ dr̃. Et vnguẽto vngebat. Hec ẽ .n. delectabilis: ⁊ illud eſt de nã cuiuſlibet actus v̓tuoſi: vt habeat delectationem poſt iuſtitiã: ſicut actus malus hẽbat triſtitiam poſt delectatiõem: ⁊ iõ dat̃ vna regula in ſacra ſcriptura q̄ angelus bonus appens in principio turbat ⁊ i fine ꝗetat. Daniel. 2. ⁊ Luce. xj. Malus in pn̄o allicit: ⁊ i fine offendit: ſicut in paradiſo euã. Et q pfecte reconciliatus cũ xp̄o magis delectat̃. Jõ dr̃ apoc. 3. Ego ſto ad hoſtiũ ⁊ pulſo. Si q̄s ⁊c. Jſta aũt delectatiõe allecta fuit hec femina: q̄ tanq̄z ſpũal'r iebꝛiata: nullaz verecundiã in ꝯſpectu oĩuz patiebat̃: pniaz ſuã nõ occultãdo: ſ3 publicãdo i ꝯſpectu ꝯuiuãtium: ꝯuiuio importuna: beneficio opportuna.

Tertia ꝯſideratio.

Circa tertiam ꝯſiderationem: que eſt de phariſei falſa iuſtitia: cum dr̃. Videns aũt phariſe⁹. vbi ſũt tres ꝯc̃s.

¶ Prima ꝯclõ ẽ: q̄ aliqñ ꝯſidẽtia vitioꝝ parit arrogãtiaz: ſm illud pſal. Prodijt quaſi ex adipe. Et iõ d̄s aliqñ permittit cadere aliq̄s in pctm̃ manifeſtuz: vt ex ꝯſideratiõe ſui ſtatus reſurgẽtes ſe humiliẽt: vt p3 p Aug. 14. d' ciui. dei. Plus .n. placet deo pctoꝛ hũilis q̄z iuſtus ſupbus ⁊ arrogãs. Ecce q̄z diſſimil' vox illa. Pr̃ peccaui i celoꝝ corã te: ⁊ vox phariſei. Nõ ſuz ſic ceteri hoĩes. Nõ attẽdendo illd̃ Lu. 17 Cuz oĩa benefeceritis ⁊c. vñ phariſeus dr̃ diuiſus: ſtudẽs ſoluz circa appentiã quã diuidit ſolũ ab exiſtẽtia pfecte religionis. Cui⁹ iuſtitia dr̃ eſſe falſa: q2 eius cordis itentio i ſuis opibus ſiſtebat in laudibus hominum ⁊ non dei.

¶ Scd̃a ꝯclõ ẽ q̄ tales iſpiciẽtes ſuã pfectiones: quã ſoluz oſtẽdunt appenter de ſe icipiunt pſumere ⁊ alios iudicãt vitioſos aplice intentes ſnie. Spũalis oĩa iudicat: hec ẽ peſtis peſſima ⁊ mortifera: hec fraternã lacerat caritatẽ: h̄ ſpũali letitia plenũ: ad accidiã adducit. vnde ſic iudicãs magis ſibi p̄cipitiũ facit. Pone ḡ te in ꝯſideratiõe tui i nouiſſimo loco: ⁊ cadere nõ valebis. vnde aplus. Nõ vult innuere q̄ ſpũalis oĩa d3 iudicare ad dãnationez: cum alibi dicat. Nolite ante tp̄s iudicare. S3 dicit q̄ iſta ſecreta. ſ. diuĩe ſapie iudicia nõ pcipit hõ carnalis: ſ3 ſpũali vita pdi tus. Melius .n. in q̄libet creatura iudicabit. . diſcernet oĩa. i. diuĩaz potẽtiaz ſapiaz: ⁊ bonitatẽ in omni creatura: diſcernẽs in omniuz honorificat conditorẽ. vnde ſeqtur. Alt intra ſe. ſ. pſumens de ſua pfectõe. Hic ſi eſſet ꝓpheta: ſciret vtiq3 que ⁊c. vbi dicit glo. Errãt q ſe putãt iuſtos: cuz ſint ſupbi: ⁊ illos eẽ reos cũ iaz peniteãt. Caue ne pcõrez ꝯdẽnes ſ3 pſone ꝯpatiẽs vitiũ diſpliceat tibi: nihilominus laudãs deũ: qui non pmiſit te illud vituz ppetrare. Et forte ſine ipſo turpiſſima ducens ad effectum.

¶ Tertia ꝯclõ ẽ: q̄ ſtultũ eſt iudicare aliquem ſ3 ea q̄ foris ſunt: cũ ſoli⁹ dei ſit cordiũ ſecreta pſcrutari. Quia multi ſunt ſ3 Jſido. d' ſum. bo. Qui adhuc ſ3 humanũ iudiciuz cernunt̃ ſtare cũ iaz i dei oculis ceciderũt. Multi etiam apud

hoies reprobi ſunt: ⁊ apud deū electi reputant ⁊ ecōuerſo. Nō tñ dico qn multotiēs ɔuerſatio exterior correſpōdeat iteriori: ⁊ qꝛ h̄ vel cōtrariū diſcernē nō valemus: magna eſt p̄ſumptio velle erga ꝓximū limitare īfluentiam dine bōitatis: ſicut d̄ iſto phariſeo.

Quarta ɔſideratio.

c Irca quartā ɔſideratiōez q̄ eſt de refutatōe eiꝰ ex ꝓpria ſnīa cū addit. Et reſpōdēs ieſus dixit. occurrūt tres ɔ͞ces.

¶ Prima cōcluſio eſt: ꝙ dn̄s aliqñ temerarie iudicantibus: ſecreto ſui cordis ip̄mit oculte cognitiōez exceſſuū ſuoꝝ: vt ſic i ſe erubeſcētes a temerarijs iudicijs ceſſent: vt pꝫ de phariſeis adulterā p̄ntantibꝰ: qbus ſcribēdo i terra oiuꝫ maloꝝ ſuoꝝ notitiā imp̄ſſit. vnde dicit ⁊ huic. Symō habeo tibi aliqd dicē. Symō interp̄taꝛ obediēs. Eteniꝫ obia diſcreta vt i petro. Alia deuota: vt i chananea. Alia imunda: vt i lepro ſo: ⁊ hec. Alia exorta vt in ſymone cirenenſe. Huic ergo leproſo ſymōi d̄s loquitur occulte ſibi ſuā defectionem ſpiritualem reuelando.

¶ Secunda cōcluſio eſt: ꝙ lꝫ oēs pp peccata nr̄a ſumꝰ debitores ſꝫ iuſtitiā dinaꝫ pene debite: qꝛ nullū pctm̄ remanebit ipunituꝫ. Sunt tñ duo gnā debitoꝝ. ſ. maiores ⁊ notorij pctōres q alios ſcādalizant: ⁊ minores ſic occulti pctōres q ſcādaluꝫ nō fecerunt. Et h̄ eſt qd̄ dicit. Duo debitores erāt cuidā feneratori. ſ. pctōr notoriꝰ ⁊ occultꝰ. Debebāt cuidaꝫ feneratori. ſ. deo: q iō dr̄ fenerator: qꝛ ꝑ culpa nr̄a exigit penā eternaꝫ: ⁊ ꝑ donis gr̄aꝝ exigit merita bonoꝝ operuꝫ: q libenter mutuū ɔcedit. Matth. 27. Qui diſtricte debitū exigit. Sꝫ vnus debebat denarios qngētos. Denariꝰ appellaꝛ emēda ꝑ trāſgreſſiōe: vtrūqꝫ debitū m̄ltiplicaꝛ ꝑ gnqꝫ: qꝛ ꝑ gnqꝫ ſenſus pctm̄ ɔmittiꝛ. Sꝫ in p̄ cētenarius numerꝰ poniꝛ: qꝛ ꝑ hec pctā enormia deſignātur. Sꝫ i ſcd̄o numero pctā minora itelliguntꝛ. Hos denarios. i. emēdaꝫ nō recipit d̄s niſi fuerint imagine ſue gratie impreſſe eis. Cuius eſt imago hec ⁊c. Matth. 17.

¶ Tertia ɔcl̄o eſt: ꝙ diuina mīa ꝓmptiſſima eſt ad idulgendum oibus. Ipſe. n. ſm̄ Bertam liberalr̄ ɔdonat oēm iniuriam: vt iam nec dānet vlciſcendo: nec ɔfundat iproperādo: nec minus dil̄gat in puniēdo benigniſſima eſt diuina nā liberalr̄ agit: ignoſcit plenarie: ita vt ꝓpter fiduciaꝫ peccatoꝝ penitentiū: vbi abundauit delictum faciant gr̄am abundare. vnde dr̄ Johelis ⁊c. Cōuertimini ad dn̄m deuꝫ veſtꝝ qꝛ benignus ⁊ miſericors eſt: ⁊ p̄ſtabilis ſuper malicia. Et h̄ eſt qd̄ dicit. Non hn̄tibus illis vnde redderēt. Nō hꝫ peccator vn̄ reddat: qꝛ totū bonuꝫ qd̄ hꝫ ē alienū. Prie cor. 4. Quid habeſ qd̄ nō accepiſti: ¶ Itē qꝛ totuꝫ alia d̄ cā eſt debituꝫ. Pſal. Quid retribuā domino ⁊c. ¶ Itē qꝛ totū qd̄ pōt ſoluere eſt ipfectū. Pria cor. 4. Factꝰ eſt velut es ſonās ⁊c. ¶ Itē qꝛ ꝑ ſe nō pōt. Job. 17. Sine me nihil poteſtis fa. ¶ Item qꝛ vſura. ſ. pena excreſcit in imenſuꝫ Pſal. Ex vſuris ⁊ iniqtate ⁊c. Jō dic. Donauit vtriſqꝫ: ſine. n. dono eiꝰ gratuito non fit remiſſio pcti. Ro. 4. Juſtificati gratiſ ꝑ gr̄aꝫ eiꝰ Ipſe. n. dat locū pnie. Job. 24. ¶ Itē tp̄s ad recōciliāduꝫ. Apo. 4. ¶ Itē legē ad iſtruēdū Legē dabit de iniqtatibꝰ i via. ¶ Itē p̄cū ad redimenduꝫ. ¶ Pſalmi. Redemptionez miſit dn̄s populo ſuo. ¶ Iteꝫ gratiaꝫ ad mūduꝫ. Ezechi. 36. Effundam ſuper vos aquam ⁊c. ¶ Item ꝑſeuerātiam ad ſananduꝫ.

¶ Quarta ɔcl̄o ē vidē an qs teneaꝛ plus diligere ex commiſſo. ſ. dono gratuito vel dimiſſo peccato. Dicēduꝫ videꝛ: ꝙ qꝛ dimiſſio ē abſolutio a reatu pene. Cōmiſſio aūt eſt aliquē ꝑdona gratuita facere dignuꝫ vita eterna. Poſſet autez alicui dimitti pctm̄ ⁊ abſolui a reatu pene abſqꝫ eo ꝙ dignus eſſet vita eterna: qꝛ poſſet ſine donis gratuitis manere in puris nālibus: Et ex hoc videꝛ ꝙ ɔmiſſio donoꝝ ſit maius bonuꝫ: q̄ꝫ dimiſſio peccatoꝝ. Unde ɔcluditur ꝙ aliqs magis teneꝛ diligere ex ɔmiſſo q̄ꝫ ex dimiſſo. Un̄ beata virgo plus dilexit q̄ꝫ magdalena. Cū tñ ſibi pctā nō ſint dimiſſa: ſꝫ m̄lta dona ɔmiſſa. vn̄ dicit. Eſtimo cui plus donauit. Quia ſm̄ Greg. Cuꝫ creſcunt dona: etiam ⁊ rationes donoꝝ creſcunt. Dicenduꝫ igitur ꝙ innocens plus dꝫ diligere ex ɔmiſſo: ſed penitētes ex dimiſſo. Onde xp̄s hoc probat applicando parabolam. Ubi phariſeus qui ex commiſſo plus recepit eius ingratitudinem reprehendit: ſed peccatrix minus recepit ex dimiſſis tamen gratias egit ꝑ dilectionē. vnde addidit. Et conuerſus ad mulierem: dixit ſymoni. Ex quo intraui in domū tuā. ſ. ꝑ gr̄aꝫ diſponēteꝫ. Aquam: ſcilicet ɔtritionis. Mihi non dediſti pedibus meis. i. affectionibꝰ. Hec aūt lachrymarum aqua eſt pcioſior: qꝛ aqua viua eſt. de qua Johis. 4. Fiet in eo fons aque viuē ſa. ⁊c. Hec aūt rigauit pe. me. deuota ɔfeſſione: ſed capillis tergebat: ꝑfecta ſatiſfactione. Oſculuꝫ pacis trāqllitatis in corde tuo nō dediſti mihi

Hec autem non cessauit osculari pedes meos spūali reconciliatōe. Oleo caput meum: nō vnxisti elemosinaꝝ largitione. Hec aūt vnxit pedes meos. i. paupes eis ꝯpatiendo: ⁊ effectu: ⁊ affectu. Et ideo pp hec facta remittūť ei pctā multa: q̄ quāto plus peccauit: tanto plus ei xp̄s dimisit: ⁊ tanto plus ipsa xp̄m dilexit etiā operum exhibitiōe. vnde glo. Ardor caritatis in rubiginem pctōꝝ expulsit. Et addiť. Cui minus dimittitur: minus diligit. Dicendum q̄ istud vt frequētius verū est: q̄ illi qui surgunt de maximis pctīs: postea cōparato habitu opposito: feruētiores fiunt in dīna dilectione: q̄z illi q de paruis ⁊ mediocribus surgunt. Non tamen opꝫ illud necessario semp esse verum. Qualiter h̄ sit intelligendum: dictū est supra. vnde etiā ei non solum pctā dimisit: sed ei vitā eternā donauit. Et iō dicit. Fides tua te saluā fecit: vade i pace. Glo. In via pacis abireṗcipiť: vt a ꝯ̄tatis trinitate i via scādali nō labať.

¶ Septima ꝯclo est: q̄ lꝫ multi conuescebantur cum xp̄o fiducialr̄ fide adherētes ei: tamen mirabanť de hijs: que opabatur: tanq̄ꝫ deus forte talis admiratio fuit reuerentie: nō dubietatis causata nihilominus ex hoc: q̄ inconsueta: ⁊ rara: ⁊ sup humanam facultatē. Et potest adduci talis ratio. Nam quotiēscunq̄ꝫ transcēdentium notitia in memoriā venerit: totiēs renouat in mente miraculū. Cum igitur opera xp̄i: puta mortuos suscitare: infirmos curare: ⁊ pctā dimittere: sint transcendētia nostram facultatē: ⁊ oñdentia dīnam bonitatem: potius ꝯtebat eos in admirationē. vnde dicit. Et ceperunt q simil' discūbebant dicere. Quis est h̄ ⁊c. q. di. Oportet q̄ sit d̄s humanat⁹: q̄ solus deus pōt peccata dimittere. Cuius remissiōis nos pticipes faciat ih̄s xp̄s. Amen.

¶ Feria. 6ª. ante festū palmaꝝ. Sermo. 77.

c **Ollegerunt** pontifices ⁊ pharisei ꝯsiliū. Iohis. 2°. Scd̄m q̄d dicit Ber. vtrūq̄ꝫ nob necessarium erat: mors xp̄i. s. ⁊ vite recordatio. Naꝫ vita xp̄i viuēdi mihi regl'a extitit: mors aūt a morte redēptio. Nam vita instruxit vitā istam: ⁊ morte mortē istam destruxit. Vita qdem laboriosa: sꝫ mors preciosa. Sꝫ q̄ mors xp̄i ꝓdesse non pōt negter viuēti nec eius vita damnabilr̄ morienti: ideo viuendo viuere docuit: ⁊ mortē moriendo securam reddidit: q̄m qdem resurrecturus occubuit: ⁊ spem fecit morientibus resurgēdi. Sꝫ q̄ q̄uo vita xp̄i nobis vite ⁊ discipline documentū ⁊ speculum extitit: supra multipliciter ostensum sit ad eius mortē ꝯgruitatem ꝓcedamus. In quam pharisei ⁊ pncipes machinati sunt nutu tamen dei ac diuina p̄ordinatione: vt dicatur. Collegerūt ⁊c. vbi occurrunt. 4. ꝯsideratōes.

Prima ꝯsideratio.

c Irca primam ꝯsiderationeꝫ: que est de machinantiū iudeoꝝ ꝯspiratione in morteꝫ xp̄i: cum dicit. Collegerūt vbi sunt tres conclusiones.

¶ Prima ꝯclo est: q̄ mors xp̄i ab eterno in mente dīna fuerat p̄uisa ꝓpter nostraꝫ salutē. Deus. n. nouit de malo maximū bonum elicere. vnde lꝫ mors simplr̄ fuerit mala: tamen erat ordinata ad nostram saluteꝫ. vnde Ber. Mors itaq̄ꝫ xp̄i mors est mee mortis: quia ille mortuus est: vt ego viuerem.

¶ Scd̄a ꝯ° est: q̄ lꝫ ꝓuisum fuerit ab eterno xp̄ꝫ tali morte mori: tn̄ iudei machināťes i mortem xp̄i peccauerūt. Ratio est hec: q̄ oē pctm̄ q̄d fit ex libera electōe ⁊ pūersa intentōe: maxīmum est. Hec aūt ꝑsecutio erat huiusmōi. Ergo ⁊c. vn̄ cum dr̄. Collegerūt: pꝫ ꝯsilium eoꝝ fuisse ex deliberatōe. Sꝫ q̄ erat aduersus ih̄ꝫ pꝫ fuisse ex pūersa intentiōe. vn̄ augu. Plus pditi hoies cogitant q̄uo nocerēt: vt se pderēt q̄ꝫ q̄uo sibi ꝯsulerent: ne perirent. Istud. n. pꝫ sapie. 2. vbi dr̄. Circūueniamus virū iustū: q̄m ꝯtrius ē opib⁹ nr̄is. s. carnalib⁹. vn̄ glo. Qui de futura vita nō cogitant: speꝫ future vite sue volūtati p̄ferri dolēt. vn̄ ei mortē machinanť. di. Morte turpissima ꝯdēnem⁹ euꝫ. s. crucis.

¶ Tertia ꝯ° est. s. q̄ timor mundanus fuit cā ꝑsecutōis xp̄i in iudeis: q̄ fecit eos recedere a via iustitie ⁊ veritatis. Amor. n. mundanus ꝓprie dicitur: quo aliq̄s mundo innititur: tanq̄ꝫ fini: ⁊ sic est amor mūdan⁹ semp malus: a quo timor mundanus semp nascitur. Illud enim homo timet amittere q̄d amat. Et ideo timor mundanus: dicit malus: q̄ ab amore mūdano tanq̄ꝫ a mala radice procedit: quando. s. homo: pp mala que timet recedit a deo. Isto timore vt ait aug. Petrus negauit xp̄m. Vnde q̄uis naturale sit q̄ homo fugiat ꝓprij corporis detrimentum: vel etiam damna tēporalium rerum: non tamen propter ista debꝫ rece

dere a iuſtitia: quod eſt contra rationem naturalem. vnde dicitur. 3°. ethicoꝝ. Qͦ quedam ſunt peccatoruꝫ opera: ad que nec timore dꝫ aliquis cogi: ⁊ hoc eſt qđ dicitur. Quid faciem⁹ quia hic homo multa ſigna facit? Quod exponitur ſꝫ Criſo. ſic. Hic homo multa ſigna facit: ex quibus ſi dimittitur adunabit ſibi multā gētem: ⁊ ſic ſuſcitabit tyrānidem in nos: quaſi velle ſurgere contra rempublicam: ⁊ ſic deſtruent ciuitateꝫ ⁊ templum. Nam eius doctrina eſt contra templum ⁊ paternas leges. Origenes enim dicit: ꝙ hoc dictum fuit preſagiuꝫ futurorum. Licet enim hoc non intenderent. Loco enim gentium romani ponuntur q nūc locum occupant iudeorum per cauſam eorum ſalus gentibus euenit.

Secunda ꝯſideratio.

c Irca ſecundam conſiderationē: que eſt de determinatione mortis in vtilitatem noſtram cum dr̄. Unus auteꝫ ex ipſis ⁊c. vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt: ꝙ Cayphas donando conſilium in mortem xp̄i: dicit. Expedit ⁊c. Si protulit verba hec vt homo peruerſus: ex mala intentione ⁊ ad maluꝫ finem ſic peccauit: ſed ſi ſoluꝫ fuit anunciator ꝓphetie ⁊ inſtrumētum ſpiritus ſancti: vt ſic non peccauit. vnde Criſo⁹. Gratia ſpiritus ſancti ſolum vſa ore Cayphe. Cor aūt contaminatum non tetigit. vnde dicitur. Unus auteꝫ ex ipſis Cayphas nomine: cuꝫ eſſet pontifex ⁊c. ſ. ex pontificatu habens poteſtatem dixit. Vos neſcitis: quaſi dicens arguendo per bonuꝫ priuatum eſt deſtruendum: inquantum preiudicat bono communi: bonuꝫ xp̄i eſt huiuſmodi. Ergo ⁊c. quaſi dicens. Plus. n. expedit hunc ſeductorem mori: q̄ꝫ totuꝫ ppl'm ſeduci. Et ideo auferte eū q2 timeo ꝙ modicus error in ꝑn° magn⁹ erit in fine. ſ. quando tota gens erit ſeducta.

¶ Scđa ꝯcl'o eſt: ꝙ mors xp̄i maxime expediebat humano generi ꝑꝑ magnitudineꝫ debiti mortiſ: qđ ſine eo nō poterat ſolui. Cuius etiā efficacia oībus ſufficiebat. De quo Anſel. pulchre loquēs ait. Mirabilius deus reſtaurauit humanā nāꝫ: q̄ꝫ iſtaurauit. Sꝫ hō anteq̄ꝫ eēt nō peccauit: vt fieri nō deberet. Poſtq̄ꝫ vero factus ē: peccando meruit: vt qđ ⁊ ad quod factus erat: ꝑdēt. Q̄ꝫuis non ꝑdiderit qđ factus erat: vt eēt qui puniret: aut cui dn̄s miſereretur. Tanto ergo mirabilius dꝰ illum reſtaurauit: q̄ꝫto hoc de homine peccatore ꝯtra meritū: illud non de peccatore nec ꝯtra meritum fecit. Oportet vtique illa redemptio quam chriſtus fecit per mortem nō coactus: ſed ex propria voluntate: que neceſſitari non poteſt: vt prodeſſet omnibus tam tunc preſentibus q̄ꝫ futuris. vnde glo. ſup illud Yſai. 23. Dominus poſuit in eo omnium iniquitatum noſtrum: dicit penaꝫ oium iniquitatum ⁊ peccatorum noſtrorum: quā ſuſtinere nequimus: ſuſtinuit homo dꝰ. Intelligēdum ꝙ huiuſmodi expediētie q̄tuor erāt motiua. ¶ Primū q2 nullus dbite ⁊ iuſte redimit đ iniuria facta: niſi dtur tantū: inquantū dominās dānificauit. Offenſa dei erat ifinita q2 eius dignitas ifinita: ſꝫ ifinitū debitū ſoluere ē ſoli⁹ di: ⁊ nō puri hoīs. Ergo. ⁊c. ¶ Secūduꝫ ē ꝑciū quo qs redimit: dꝫ eē tm̄ in bono q̄ꝫtum ē in malo: peccatum a quo redimitur. alioquin nō eſſet equalis ꝯmutatio. Peccatū adẽ futurum erat magis in malum: q̄ꝫ aliqua creatura in bono: quod probat Anſelmus eo quod nullus debet magis vitare anichilationem vniuerſi: q̄ꝫ lapſum peccati mortalis. ¶ Tertiū ē ꝙ nullus poteſt alicui ſatiſfacere ꝓ alio: pro eo ꝙ ipſemet dꝫ. Omnis autē creatura debet deo quicqđ habet. Igit̄ pro alio ſatiſfacere non pōt. ¶ Quartum eſt ꝙ ꝑcium quo quis redimitur: iuſte debet habere equalitatem valoris cum redempto. Nulla autem creatura equiualet toti nature humane. Et ideo omnes homines nō poſſunt redimi. Quibuſ uiſiſ. pater: ⁊ ſpiritus ſanctus dixerunt: quod filius daret ſeipſum pro precio redemptionis humane nature. vnde dicit. Expedit vt vnus moriatur pro populo: vt non tota gens pereat ⁊c. Ubi glo. dicit: qđ ſꝫ intentioneꝫ ſpūs ſancti ⁊ non cayphe infertur hoc ad paſſionē xp̄i.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ deus dono ꝓphetie dignitatem pontificatus in caypham honorauit: licet eam non acceptauit. vbi Orige. Hic docemur quod aliqua per nos dicimus nulla inducente virtute ad proferendum. Quedā vero dicimus ſuadente nobis: q̄dā virtute q̄ꝫuis nō accipiamus: intentionem auctoris. vt patet in caypha: quia eniꝫ erat pontifex prophetauit vnde dicitur. Hoc aūt a ſemetipſo non dixit: ſed cum eſſet pontifex anni illius prophetauit quia ieſus moriturus erat pro gente. vn̄ Criſ. Uide quanta eſt virtus ſpiritus ſancti: amantem enim mala: ⁊ voluit verba prophetie proferre. Uide etiam quanta ſit virtus pontificialis poteſtatis: pontifex enim effect⁹: ⁊ ſi indign⁹

tamē ꝓphetauit neſciēs quid diceret: in quo docemur ꝙ multa bona deus fecit ꝑ malos ſacerdotes. Et additur. Et non tantum pro gente: ſed vt filios dei qui erant diſperſi ꝯgregaret ꝛc. vnde augu. Nouerat euangeliſta eē alias oues ꝑter oues domus iſrael: ꝗs opꝫ aducere.

Tertia ꝯſideratio.

c Irca tertiam ꝯſiderationem: que eſt de executione determinationis mortis chriſti: cum dicitur. Ab illo ergo die ꝛc. vbi occurrunt tres ꝯcluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ mors xp̄i in veteri teſtamento fuit prenunciata teſtimōio quatuor ꝓphetarum. ¶ Primus fuit yſaias. Yſa. 53. Sicut ouis ad occiſionē ductus eſt ꝛc. ¶ Secundus fuit ieremias. Iere. 14. Quare dñs quaſi colonus in terra ꝛc. ¶ Tertius ezechie. 47°. Qui vidit aquam egredientem de templo. i. de chriſto: ꝛ omnis anima ad quaꝫ ptinebat ſalua facta eſt. ¶ Quartꝰ eſt ozias. Ozee tertio. vbi dicitur. O mors ero mors tua ꝛc.

¶ Secūda ꝯclo eſt: ꝙ intentio mortis chriſti a iudeis triplicē habuit progreſſum. ¶ Primꝰ erat per malas cogitationes ortas a ꝑuerſa voluntate: quibus diabolo perſuadente machinabantur in mortem xp̄i. vnde dicit glo. ſuper illud Matth. 17. De corde enim exeunt cogitationes. Male cogitatōes. n. a diabolo immittūtur: ſed ex propria voluntate naſcuntur. Diabolus. n. incentor eſt non auctor: quia nec interiora niſi per habitum ꝛ geſtuꝫ nouit. vnde dicitur. Ab illo ergo die. i. poſt determinationeꝫ mortis: beatiſſime trinitatis ꝛ poſt prenunciationem ꝓphetarum. Cogitauerunt vt interficerent eum. i. primo aggreſſi ſunt cogitationibꝰ premeditando tempꝰ ꝛ locuꝫ ꝛ modū ꝛ opportunitatem mortis inferende. vnde dicit Iher. Uenite cogitemus ꝯtra iuſtum ꝛc. ¶ Scd̄us progreſſus fuit per linguā euꝫ blaſphemando ꝛ falſum teſtimoniū adducendo: quo ipſe erat accuſatus: ꝛ ꝯuitiatus. vnde ꝯqueritur in pſal. Locuti ſunt aduerſuꝫ me lingua doloſa. vnde dicit Iere. Uenite percutiamus eum lingua ¶ Tertius ꝓgreſſus fuit virgis ꝛ verberibus ꝛ plagis: qꝛ pillatus apꝓhendit xp̄m ꝛ flagellauit eum. Iuxta illud ꝓpheticuꝫ. Corpus meū dedi percutientibus.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ mors xp̄i fuit quatuor rebus cōparata. ¶ Primo ꝓcio: qꝛ ibi fuit xp̄s expoſitus ꝓ precio noſtre redēptionis. ¶ Secundo fuit ꝯperta vindicte: qꝛ ibi fuit iracūdia dei placata. ¶ Tertio ſatiſfactioni: iuxta illud veteris teſtamenti in ꝑſona dei patris. Nunqd dabo primogenitū ꝓ ſcelere meo. ¶ Quarto fuit ꝯparata iudicio: quia princeps mūdi huius expulſus fuit: qꝛ iniuſte voluit xp̄ꝫ poſſidē

Quarta ꝯſideratio.

c Irca quartaꝫ ꝯſiderationeꝫ: q̄ eſt de xp̄i exemplari declinatione: cum dr̄: Ieſus aūt iaꝫ in palaꝫ ꝛc. Ubi nota ſm augu. ꝙ cauſa huius declinationis fuit nō impotētie: ſed vt daret exemplū diſcipulis: non ſcꝫ eſſe pctm̄ ſubtrahere ſe ab oculis perſequentiū: ꝛ furorem ſceleratorum latendo potius deuitare: q̄ꝫ ſe offerendo magis accedere. ¶ Scd̄a cauſa ſm Origenē eſt vt oſtenderet ſicut honeſtum eſt gratia veritatis ſubire mortem: ita nō eſt minus honeſtuꝫ: nō inducere ſe tēptationi ꝓpter experientiam virtutis: tum etiā qꝛ ignoratur rei euētus: ꝛ exitus. ¶ Tertia cā eſt qꝛ in ſubtrahēdo ſe auſertur cā mali ne male agant. Seqtur. Et abijt in regioneꝫ iuxta deſ. Qꝺ xp̄s recedebat a iudeis fuit figura ꝙ erat acceſſurus ad gētes: de quo acceſſu dicit apoſtolus Multe filie deſerte magis q̄ꝫ eius q̄ hꝫ virum.

¶ Sabbato in vigilia palmarum. Sermo. 78.

c Ogitauerūt autem ꝓncipes ſacerdotum. Iohis. 11°. Scd̄m ꝙ dicit Ber. Homo peccando vitā amiſit ꝛ morteꝫ iuenit: qꝛ ꝛ dñs ita ꝓdixerat ꝛ iuſtuꝫ ꝑfecto erat vt ſi peccaret homo moreret. Uita qdem anime deus eſt ipſa corporis. Nō potuit diuidi aīa a deo niſi peccando: nec corpus ab ipſa niſi moriendo: nihil profecto congruētius q̄ꝫ vt mors operata ſit mortem ſpiritualis corporalē. Culpabilis: penalē. Uoluntaria: neceſſariā. Cuꝫ hac gemina morte hō dānatꝰ fuiſſet: vtraqꝫ dñs ꝛ hō vita ſua corporali ꝛ volūtaria benigne ꝛ potēter occurrit vtrūqꝫ dānando vt ſicut vna i nobis in culpe meritū ꝛ altera in pene debitū reputaret. Sic corporalr̄ patiens ſoluit pene debitū ꝛ volūtarie moriēs: nobis vitā ꝛ iuſtitiā ꝓmeret. vnde pꝫ mortis meritum eē peccatū: ꝛ peccati debitū mors: xp̄o remittēte pctm̄: ꝛ moriente ꝓ peccatoribus: ꝑfecto nullū eſt iaꝫ meritū: ꝛ ſolutū eſt debitum: vt pꝫ in preſenti euāgelio. vbi occurrūt octo ꝯſideratiōes.

ꝑrima ꝯſideratio.

c Irca primaʒ ꝯſiderationem: que eſt de ſpūalis vite ꝑ mortē xp̄i reſuſcitatione cum dicitur. Cogitauerunt: ſūt tres concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ quantūcunqꝫ aliqs ſit magnus peccatoꝛ: nō dʒ deſperare etiam de maxima grā acqrenda: cuʒ habeat poſſibilitatē ad gradū quēcunqꝫ grē poſſibileʒ ipſi creature Naʒ lʒ peccatum iclinet ad oppoſitū: ⁊ q̄ʒtum etiā maius eſt magis iclinat: tn̄ capacitateʒ grā non aufert: cū ipſa ſit homini nālis etiā cū grā q꞉ etiā cum quocunqꝫ gradu grē ſit a diſtributione diuina. Ideo nulla eſt diſpoſitio neceſſitatis: ad quēcunqꝫ gradū grē ex parte hoīs. Cōgruuʒ tn̄ eſt: vt inequal'r d̄s ꝯferat gratiā ineq̄liter ſe diſponentibus. vnde iſtud intelligitur i lazaro quatriduano: q ſignat maximū peccatorem: qui ſpūaliter mortuus erat: ꝑ peccatū quadrifarie. ſ. ꝑ conſenſuʒ: per opis impletionem ꝑ delectationem: ⁊ ꝯſuetudineʒ: Is tn̄ a morte ſpūali ꝑ grāʒ merito paſſionis excitatur.

¶ Scd̄a ꝯcl'o eſt: ꝙ d̄s conuerſos frequenter permittit ſuſtinere iſultus tēptationuʒ: vt i virtutibus exerceat̄. vnde Iſido. de ſum. bo. Tūc grauari magis ſe qſqꝫ impulſu vitioꝝ agnoſcit dum ad cognitionē dei acceſſerit. Nā vitia an̄ ꝯuerſionē paceʒ cū homine hn̄t: quādo autē expelluntur: tunc acriori virtute ꝯſurgētes: fiūt inimica ꝯuerſo: q̄ peccatori antea blandiebant̄ Fit tn̄ talis afflictus nō ad dānationeʒ: ſʒ ad ꝓbationeʒ. vn̄ ſeq̄tur. Utile eſt ſeruo dei poſt cōuerſioneʒ tēptari: quatenus a torpore negligētie ſolicitantibus vitijs ad virtutes: animā per exercitium prepararet vitioꝝ. vn̄ dicitur. Cogitauerunt ꝑncipes ſacerdotuʒ: vt lazaꝝ interficerent. Principes auteʒ cogitationes ſapie ſecularis: que ꝯſideratione nobilitatis generis dicuntur ꝑncipes: ⁊ ꝯſideratione dignitatis ſacerdotes dicuntur. Et ꝯſideratiōe ſagacitatis: dicuntur ſcribe: ⁊ conſideratione vite ſingularitatis: dicuntur phariſei. He dicūtur tēptationes: quia eleuantes coꝛ iuſti in ſuperbiam trahere nituntur in recidiuum.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ perfectio vite poſt conuerſionem efficax eſt: alijs etiā ad exēplum conuerſionis. Nam talis mutatio dicitur dextre excelſi. Cuius eſt motu proprio voluntateʒ flectere. Hec enim taliter in nomine ꝯuerſioneʒ operatur: vt etiaʒ ſimul cuʒ hoc moueat volūtateʒ ad donum grē acceptandum. Vn̄. Ro. 4. Ipſe enim eſt: qui iuſtificat impium ⁊c. vnde dicitur. Multi ꝓpter illum abibant ⁊ crediderunt in ih̄m. Quid per iudeos intelligit̄: niſi eos: q exēplo ꝯuerſi: ſpūali circunciſione auferentes: ꝓ̄putium carnis ꝯcupiſcentie cultro cōfeſſionis exercitāt ſe in laude diuina? Hij aūt abeuntes a ꝯſortio iudeoꝝ. i. demonum. Demones. n. credunt: ⁊ ꝯtremiſcunt. Iacobi. 2. Crediderunt in ih̄m: ei ꝑ fidem: ſpem ⁊ caritatem inherendo. vn̄ ſm̄ Yſa. lex dei quotidie ad aures noſtras pulſat: ⁊ factoꝝ documenta bonoꝝ cordis noſtri affectum ꝓuocant. Et ſi prauoꝝ ſepe ſecuti ſumus exempla: cur nō imitamur ſanctoꝝ digna ⁊ deo placita facta?

Scd̄a ꝯſideratio.

c Irca ſcd̄am ꝯſiderationem: q̄ eſt de ꝯuerſoꝝ debiti obſeq̄j exhibitiōe: cuʒ dicitur. In craſtino auteʒ. occurrunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ ad verā ꝯuerſioneʒ nō ſufficit mala relinquere: ſʒ opʒ etiā ſe exercere in opibus virtuoſis. vn̄ Grego. in ome. dicit ꝙ minus eſt malum nō agere: q̄ʒ niſi qſqꝫ etiā ⁊c. Et hoc intelligitur cū dicit̄. Turba multa. ſ. iudeoꝝ: q iaʒ penitentiā ſpiritualis ꝯuerſionis abſtulerunt penitentiaʒ carnalis ꝯcupiſcentie: que cuʒ audiſſet aure cordis: ꝑ inſpirationes ſecretas uocationem ꝑ ſcripturas ⁊ predicationes. ſ. q꞉ venit ieſus. i. gratia ſalutis nobis venerit per paſſioneʒ eiꝰ: iheroſolymaʒ. i. vt nos transferret in ſupernā pacem vite eterne acceperunt ⁊c.

¶ Secunda ꝯcl'o eſt. ꝙ talis conuerſio debet eſſe feſtina cōtra illos q dicunt vſqꝫ in ſenectā ⁊ ſenium. vnde licet aliqn̄ tales deus diutius expectet tn̄ in fine eos acrius punit. In mora eſt eniʒ ꝑiculum. Eccl'. 7. Ne tardes conuerti ad dominuʒ ⁊ ne differras de die in diē: ſubito enim veniet ira eius ⁊ in tempore vindicte diſꝑdet. Et hoc ē ꝙ dicit̄: in craſtino aūt. q. d. ꝙ tale exercitiuʒ nō eſt ꝓcraſtinādū: ſed ſtatim poſt conuerſionem in craſtino. i. ſine differentia eſt incipiendum ⁊ perficiendum.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ poſt conuerſioneʒ exercitatio debet fieri maxime in tribus. ¶ Primo in imitatione bonoꝝ opeꝝ in alijs. Nā virtutes nō ſunt nobis a natura: ſed ab alioꝝ exemplis acqrunt̄. vn̄ Iſid. dic̄ ad correctionē moꝝ multū valēt exēpla bonoꝝ. Mētes. n. icboantium non queunt proficere ad bene viuendum niſi perfectorum informent̄ exemplis. vn̄ dicit

Acceperunt ramos palmarũ. vnde ramos de arboribus decerpunt: q̄ ſibi in bonis opibus viros ſpūales ad imitandũ ꝓponunt: q̄ accipiuntur p arbores: q̄ ſurgentes de terra: erigunt ſe ſurſum ad celum. Quidã ſunt vt palma: ⁊ de iſta decerpendus eſt ramus pnie. Pſalmi. Juſtus vt palma florebit. i. victores: qui idẽ ſunt vt iuſti. Quidã ſunt vt oliua: ⁊ de iſta decerpẽdus eſt ramus mie. Pſal. Ego ſicut oliua. Quidã ſunt ſicut cedri: q̄ eſt arbor imputribilis. Ab iſta decerpendus eſt ramus virginitatis. vnde eccli. 4. Quaſi cedrus exaltata ſuz

¶ Scđo in propriorum operum puipenſione. Hoc. n. facit vere humilis: qui ex humilitate non reputat opa ſua bona. Luce. 17. Cũ oīa feceritis: q̄ precepta ſunt vobis ⁊c. Glo. reſpectu dei: q̄ bonorum noſtrorum non indiget: non reſpectu ſui vel ꝓximi. Glo. Si vero homo ab hoie ſeruo nõ vniforme: ſed multiplex miniſterium exigit: q̃to magis vos nõ vnius tm̃ opis vſu vos exercere debetis: ſed ſemp nouis ſtudiis augere bona. vnde tanto magis debem⁹ nos humiliare: cum de illis multa omiſerim⁹. Debemus igit̃ nunq̃ ceſſare a bono opere: ⁊ tamen totum meritum noſtrum inſufficiẽs reſpectu mercedis eterne reputare verum eſt de cõdigno: non de ꝯgruo. Non ſunt ꝯdigne paſſiones ⁊c. vnde dicit. Proceſſerunt. ſ. cum meritis. Obuiã ei. ſ. diue bonitati aſcribendo.

¶ Tertio in diuine laudis gratiarum actione: q̄ maxime debet̃ illi: qui gratis beneficiuz ꝯtulit: ad qđ non tenebat̃. Jn deo aũt ꝑncipalr̃ inuenitur cauſa debiti: cum ſit ꝑncipium oium bonorũ noſtrorum. vnde reqritur q̄ ille q̄ ſuſcipit beneficium: obliget̃ ad gratiarum actiones. Cũ ergo a deo ſimus beneficiati: ſimus ſibi grati voce laudis. Hoc. n. eſt ſibi maxime gratum. Pſal. Sacrificium laudis honorificabit me. vnde iſti aduertentes multitudinẽ culpe ſue ⁊ miſerationis dei: deuotiõe magna q̄ eſt amor interior aie: clamabant magna voce de ſua miſeria dolentes: de ſua ſuauitate gaudentes: ⁊ gratias agẽtes. d. O ſanna benedict⁹ q̄ venit in noie domini: rex iſrael. ¶ Ubi ꝑmo poſuit ſuffragium: q2 oſanna idem eſt qđ ſalua obſecro. Jſaie. 33. Jpſe veniet ⁊ ſaluabit nos.

¶ Scđo reducit debitum obſequium. Quilibet enim tenetur benedicere ⁊ laudare deum. Pſal. Jn omni loco dominationis eius ⁊c.

¶ Scđo in omni tpe ꝓpter ꝯtinuam influentiaz pietatis. Tho. 4. Omni tpe benedic deũ.

¶ Tertio omnibus modis ꝓpter influentiam infinitam bonitatis. Tho. 13. Benedicite dominum omnes electi eius. Et dicit. Jn nomine domini. i. patris: in cuius gl'iaz oīa ordinabat. Dicunt etiam rex iſrael: q2 ſm Aug. xps dicitur rex ab effectu: eo q̄ mentem regat: vel eo q̄ ad regnum celorum ꝑducat.

Tertia ꝯſideratio.

Circa tertiam ꝯſiderationem: q̄ eſt de gratie ꝑuenientis diſpoſitiõe: quod inducit humane nature ſubiugatio: cum dicitur. Et inuenit ihs aſinuz. vbi occurrunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: q̄ lz gratia dei oībus ſine acceptatione pſonarum preſto ſit: cum ſit donum dei ſupnaturale a ſolo deo vere collatum: req̄rit tamen diſpõnem debitã in recipiente. Naz ſicut videmus in agente nãli q̄ agens naturale non põt inducere formã: niſi materia ſit preparata. Et ideo alteratio ꝑcedit introductionẽ forme ſubſtantialis: vt contraria diſpoſitiões amoueantur: ⁊ conueniẽtes introducantur. Sic etiam eſt in ſpūalibus: q̄ ab agente ꝑmo ⁊ principali. ſ. deo nõ introducitur forma gratie in aiam tanq̃ in ſuuz ꝑfectibile: niſi anima diſpoſita ⁊ ꝑparata ſit. Hoc intelligit̃ cum dicitur. Jeſus. i. gratia ſalutaris. Jnuenit aſellũ. Per aſinum intelligitur humana natura obtuſa ſenſu: que impedit̃ ad recipiendũ gratiam ꝓpter indiſpoſitionẽ: habilis tamen ad diſpoſitionem. Jpſa. n. humana natura lz lapſa fuerit: non tamen inueterata ⁊ obſtinata: ⁊ ꝑconſequens in ea remãſit aliqua aptitudo ad ſuſceptionez grẽ: ⁊ nõ in anglo cũ fuerit obſtinat⁹.

¶ Nota tamen q̄ aliqđ eſt habile ad gratiam dupliciter. Uel ꝑ potentiam dei abſolutam: ⁊ ſic vtraq̃ ad gratiaz fuit habilis vel reparabilis. Uel per potentiam dei ordinatam: ⁊ ſic humana natura ſolum eſt habilis. Si loquamur de potentia reparabili. Hoc etiam dupliciter: vl' de potentia actiua: vel de potentia paſſiua. Et hoc dupliciter. ¶ Primo modo vt eſt aptitudo nuda obedientialis: ſic vtraq̃ fuit reparabilis. ¶ Alio modo vt eſt aptitudo diſpoſita: ſic humana natura erat habilis: quia ſola penitẽtie ſuſceptibilis.

¶ Scđa ꝯclo eſt: q̄ gratia dei inueniẽs in nobis habilitatez: ꝯfert nobis diſpõnem: cauſando in nobis alias virtutes: q̄bus adipiſcimur dei acceptationem. Ratio eſt hec: q2 nullus ẽ deo acceptus ⁊ gratioſus: niſi ſit promptus

ad ſingula opera virtutū: quam ꝓ̄ptitudinē
habet per virtutes qbus exitur in actus virtuo
ſos. Sicut etiā aīa nō eſt ꝑncipium opꝰ natu/
ralium: niſi ꝑ organa in corpore determinata.
Sic gratia gratum faciens ceteras virtutes in
cludit: quibus fit acceptabilis deo. Et hoc eſt
quod dicit: ꝙ ibs: ideſt gratia ſedit ſup eum: in
anima cauſando virtutes integrantes gratuo
ſitatem deo acceptabilem.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ſex ſunt virtutes nos diſ
ponentes nobis collate per gratiam. ¶ Pri-
ma eſt lumen fidei: qua mens illuſtratur veri/
tate eoꝝ: que ad ſalutē requirūt. vnde Augu.
dicit. Fides eſt omnium bonoꝝ fundamentū
humane ſalutis initium: ſine hac nemo pōt ad
filioꝝ dei numeꝝ pertinere. vnde licet intelle-
ctꝰ noſter ſufficiēter intelligat ea: que ſunt ſub
ſua facultate: indiget tamē lumine fidei: in hijſ
q̄ excedunt naturalem cognitionez. Et hoc lu-
men dicit lumen gratie: inq̄ztum eſt nature ſu
peradditū. vnde dicit. Sicut ſcriptū eſt. Qua
ſi dicens ꝙ omnia que ſunt neceſſaria ad ſalu
tez: ſcripta ſunt in hijs q̄ fidei ſunt fulcimentū.
¶ Scd̄a eſt fiducia de deo: q̄ excludit timorē.
Nam ipſa eſt ſpes roborata ex alia firma opi/
nione. Et ideo excludit timorē. Pſal. Fiduci
aliter agā in eo ⁊c. vnde nota ꝙ fiducia aliquā
do ꝯcipitur ex hoc ꝙ aliqs credit alicuius auxi
lium ꝓmittentis. Sed q꞉ fides dicitur etiam
opinio vehemens: ꝯtingit aliquem vehemen/
tem opinari: nō ſolum ex dicto alterius: ſed ex
facto ꝯſiderato alicuius amicitie: puta cum ali
quis ꝯſiderat alium amicum ſuum eſſe poten-
tez: fiduciam hꝫ iuuari ab eo: ⁊ ſic timor caſſat
vnde dicitur. Noli timere. vbi Auguꝰ. Noli
timere cuz patitur ille: q꞉ eius ſanguis ꝓ te fun
ditur: per quem tuum delictum deletur: ⁊ vita
redimitur. ¶ Tertia eſt dilectio dei: qua ado/
ptamur in filios dei. Ad Ro. 8. Non accepi/
ſtis ſpūm ſuitutis: ſed accepiſtis ſpiritum ado
ptionis filiorum dei. Ratio eſt. Nam ꝓprium
eſt filioꝝ adimplere preceptum patris. ſed cari
tas facit adimplere p̄cepta dei. Ideo cauſat in
nobis adoptionez filiorum dei. vnde p̄ma ad
Thimo. p̄mo. Caritas eſt finis p̄cepti de cor/
de puro: ⁊ conſcientia bona: ⁊ fide non ficta.
Glo. Caritas eſt finis ꝯſumationis: non con
ſumptionis. Plenitudo. n. legis eſt dilectio.
vnde aīa in caritate radicata: dicitur filia ſyon
qđ interp̄tatur ſpecula. Nam aīa exn̄s in alto
ꝑfectionis: ſollicite ſpeculatur: ꝯſiderando ea:
que beneplacita ſunt dilecto. vbi Augu. in li.
de ꝯceptione ⁊ gratia. Cuz dixiſſet ꝙ ſine gra
tia nullum bonum hoīes faciunt: ſubdit. Non
ſolum vt miniſtrante ipſa qd faciendu ſit ſciāt
verum etiaz vt p̄ſtante ipſa faciant cum dilecti
one qđ ſciūt. Et ſic pꝫ quomō cauſat gratia ca
ritatem. ¶ Quarta eſt vera obīa. Ipſa. n. eſt
ſm Greg. ſola virtus: que alias virtutes mē
ti inſerit: inſertaqꝫ cuſtodit. Et ideo regit oēs
noſtras meritorias actiones: inq̄ztum. ſ. ordi/
nantur ad obediendū diuine voluntati: q꞉ ſm
Ber. dirigit greſſus noſtroſ: ⁊ ſancte ꝯuerſi-
onis gratiā ꝓmeretur. Et ideo dicitur rex vir/
tutum. Quod pꝫ cum dicitur. Ecce rex tuus
venit ſedens ſup pullum aſine: intelligendꝫ
ꝙ obīa hꝫ officiū regis. ¶ Primo q꞉ regit eū
quē poſſidet. Greg. Dū alieni voluntati ſub/
dimur nos ip̄os ſuperamus. ¶ Secundo q꞉
facit nos acceptatiōe dignos. Ber. Quid vis
me facere? Eſt verbum omni acceptatione di
gnum. ¶ Tertio q꞉ ſubdit deuz noſtre volun
tati. Greg. Si obediētes fuerimus p̄poſitis
noſtris: obedit dꝰs oroībus noſtris. ¶ Quar
to q꞉ nos efficit reges regni celeſtis. Mat. 12.
Si vis ad vitam ingredi: ſerua mandata.

¶ Quinto eſt teſtimonium ꝯſcie: quo qs cer/
tificatur in mentis ꝯſideratōe de reqſitis ad ſa
lutem. vnde apl̄s videns teſtimonia xp̄i: qui
ꝑatus eſt ſalutem noſtrā eſſe credibilia dixit.
Scd̄a ad Thimo. p̄mo. Scio cui crediddi: ⁊
certus ſum ⁊c. De quo Ber. ait ſup cantica.
Nihil ab hac luce clarius vel gl'ioſius h̄ teſti/
monio: cuz veritas inſulget: ⁊ mens noſtra in
veritate ſe videt. Sed qualē? Pudicam: vere
cundā: pauidā: circunſpectā: nihil penitus ad
mittentem: qđ euacuet gl'iam ꝯſcie atteſtantis:
in nullo ꝯſciam ſibi faciens. In quo erubeſcat
p̄ſentia veritatis. Scd̄m eundem teſtimoniū
ꝯſcie veꝝ eſt. Cum ſpiritus ſanctus teſtimoni
um ꝑhibet ſpiritui noſtro q peccata ꝯdonat: ⁊
merita donat: ⁊ p̄mia ipſe redonat. vnde dicit
Teſtimonium q ꝑhibebat turba. q. d. Turba
ſanctaꝝ affectionum: que erat cum gratia: quā
do lazaꝝ. i. pctōrem vocauit. ſ. ad gratiā cōdo-
nando: teſtimonium ꝑhibebat. ſ. potētie eius:
quādo eum ſuſcitauit a morte: merita donādo
Et ꝓpterea venit ei turba obuiā: q꞉ audiebāt
eum feciſſe h̄ ſignū. ſ. mirabile: q꞉ illi peccato
ri p̄mia redonauit. vnde Aug. Vtile eſt teſti/
monium: qđ ordinat ad introducendū fidez in
cordibus hoīum. ¶ Sexta eſt zelus iuſtitie:

quia tales taliter in fide ſolidati: miraclis ⁊ exē
plis zelando p fidem: oēs nituntur ſubdere fi
dei: ⁊ retrahere a pſecutiōe. vnde dicit. Pha
riſei ergo. ſ. illi q expectabāt ſalutem. Dixerūt
adinuicē: admirantes mirabilia dei. Uidetis
quia nihil pficimus pſequendo: qꝛ iſta que vi/
demus: a deo ordinata ſunt ad oīum ſalutem.
Ecce mundus totus poſt eum abijt. ſ. a perfi/
dia iudeoꝝ: ⁊ adheret ei. vbi dicit Criſo. q nō
fuit verbum phariſeoꝝ inuidentiū: ſed magis
credentium: volentium retrahere alios a per/
ſecutione chriſti.

Quarta conſideratio.

Circa quartā conſiderationem que ē
c de ſufficiētia meriti chriſti mortis ge
neralis applicatiōe que innuit legis
nature admiſſio cū dicit. Erant aūt gentiles:
vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯcl'o ē: q paſſio xpi opportunitate
congruitatis nō neceſſitatis fuerit ad hoc ordi/
nata: vt ſuos redimeret: oportuit non ſolū ſibi
adherentibus ſubuenire: ſed ēt eos: q p pctm̄
obierant p ſuā gratiā reuocare: cū per ſe redi
re nō ſufficiāt. Quid mirū: ſi oportuit eū addu
cere: cum qđ longe maius eſt: oportuit eū hu
meris ppꝛijs reportare? Tunc. n. a deo recedi
tur p pctm̄: cū cogitatōes ⁊ affectiones aīe cir
ca res tpales ⁊ corruptibiles occupant. Sꝫ qñ
ſe ſubijciunt recte rationis ordinationi ſe regē/
das: tunc gratia dei adunant: de quo oſee pri/
mo. Congregabunt filij iſrael. i. cogitationes
⁊ affectiones: ⁊ ponent ſibi caput vnum. vnde
dicit. Erant autem gentiles qdam q aſcende.
Gentiles. n. ſunt appetitus carnales qui ſol/
licitantur in ſuperfluis tēporalium. Naz in gē
tili ſunt duo. ſ. prepucium ⁊ idolatria. Prepu
cium eſt caro ſuperflua ſignans ſupfluitatem
eoꝝ q̄ corporis ſunt: vt victus ⁊ veſtitus quo/
rum ſollicitudo eſt prepuciū cordis. Jher. 4.
Circūcidimini viri iuda ⁊ auferte ppucia cor/
dium veſtroꝝ. ¶ Itē ſunt idolatre. Cupidus
eſt idolatra. Colo. 3. Auaritia eſt idoloꝝ ſerui
tus. vnde dicit. Erant gentiles. i. ſpirituales.
Hij. ſ. vocati inſpiratione aſcenderunt affe/
ctu: vt adorarent: ſed diuinam clementiam pro
venia. In die feſto. Id ē in tēpore gratie: quo
ſolū: neqꝫ ante: neqꝫ poſt orationes exaudiun/
tur ⁊ venia condonatur.

¶ Scđa ꝯcl'o eſt: q due ſunt vie perducentes
in vltimum finem: ſed cognitio diuina ⁊ dile/
ctio pcedens a duplici potentia. ſ. intellectiua:
⁊ volitiua. Probat. n. qꝛ finis nō attingit niſi
per operationē eius qđ eſt ad finem: ſicut vide
mus in naturalibus q grauia nō attingunt cen
trum: niſi per motū deorſū: ſꝫ finis vltimus
rationalis creature eſt beatitudo. Igit ad hūc
finem nō pertingit hic niſi per operationes: ⁊
maxime per tales operationes que cōgruūt fi/
ni: ſicut ē cognitio ⁊ dilectio. Igit iſte due vie
Qđ aūt cognitio ꝯgruit fin ipꝫ. Joh. 15. Hec
eſt vita eterna vt cognoſcant ⁊c. Patet etiam
de dilectione p illud. Joh. 8. Si qs diligit me
Et hoc ē qđ dicit. Hij ergo acceſſerūt ad phi/
lippū: qui interpretat os lampadis: id eſt in/
telligens pdicator diuine ſapiētie. Bethſaida:
Id eſt de domo venatoꝝ: id eſt apoſtoloꝝ qui
predicatione fidei venati ſunt animas que peri
erunt. Galilee: Id eſt trāſmigrationis: qꝛ ani
mas tranſmigrare fecerunt de culpa ad gratiā
de pena ad gloriam: Et interogauerunt eum
domine volumus ihm videre. Id eſt ſaluari.
Sꝫ qꝛ caritas nō pōt eſſe ſine cognitiōe: eo q
oportet obiectum oſtendi ipſi voluntati ab in/
tellectu. Ideo precedit cognitio vt via neceſſa
ria ⁊ preuia ad actū amoris: ⁊ tunc p vtranqꝫ
viam accedunt ad vltimum finem: et hoc ē q
poſt gentiles: id eſt appetitus carnales. Acce/
dunt ad philippum: id eſt ad cognitionē ſuam
infirmitatē: iuſtitie eqtatem: mīe promptitudi
nem: ⁊ pene acerbitatē cōſiderando. Sed phi
lippus dicit andree. Andreas. n. virilis inter
pretat ⁊ ſignat dilectionē: que omnes noſtras
operationes viriles facit ad merendū. Et hij
duo. ſilicet cognitio et dilectio. Dicunt ihesu.
id eſt introducunt penitentem ad ſalutem.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: q p paſſionē xpi nobis ve/
nit tempus reconciliationis: in quo pmptiſſi/
mus eſt ad recipiendum nos ad ſuam gratiā
Naz homine facto inimico dei: diſpoſuit tota
trinitas illum nō admittere ad beatitudinē niſi
per aliqđ obſequm alicui⁹ creature magis dile
cte q̄ꝫ fuerit offenſa diſplicens. Talē aūt perſo
nam: non hūit humana natura: qꝛ tota fuit ini/
mica. Ideo placuit humanā naturā ad amici
tiam reuocare per obſequm mortis chriſti. ſ.
perſone magis dilecte. vñ apoſtolus. Cū ini
mici eſſemus reconciliati ſumus p mortē filij
eius. vñ dicit. Jheſus aūt reſpōdit. vbi Aug.
hic predicit futuram conuerſionē gentium: qꝛ
iſti deſiderabant eū videre. Et iō iam pmittit
adeſſe horā ſue glorificationis: que facta in ce/
lis quia gentes fuerāt crediture: et ideo dicit

Venit hora vt clarificetur hic filius hominis ſcilicet in paſſione: reſurrectione: ⁊ aſcenſione quaſi dicat. Gentiles petūt me: ſed magis me petent: quando conuertētur. Sed hec ↄuerſio ſequitur glorificationē meam: que eſt per paſſionem ⁊ reſurrectionem. Et hoc eſt ꝙ dicit ſe glorificari debere. Et ideo ſubdit exemplum huius dicens. Nō ſicut granum non fructificat niſi moriatur: ita ⁊ filius hominis. vbi dic filium hominis eſſe granum: ⁊ cadens in terram: ⁊ moriturum: ⁊ fructificaturum.

Quinta ↄſideratio.

c Jrca quintam conſiderationem: que eſt de huiuſmodi meriti participatione: quod pretendit ad eius imitatōeꝫ cum dicitur. Qui amat animam ſuaꝫ. vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ↄcl'o eſt: ꝙ paſſio xp̄i fuit nob meritum ⁊ meritoria. Ratio huius eſt. Nam ad meritum concurrunt tria. ¶ Primum eſt vt ille qui meret: ſit in ſtatu acqrendi mercedem: qꝛ que ſunt in termino nihil merētur: qui nihil acqrere poſſunt. Ex hoc pꝫ ꝙ xp̄s mereri potuit: qꝛ lꝫ xp̄s q̄ꝫtum ad aliqd in termino perfectionis fuerit. ſ. q̄ꝫtum ad rōnes anime: qbus beatus erat ⁊ ↄprehenſor: tamen q̄ꝫtum ad aliquid ꝑfectum patiebatur eoꝝ: que ad gloriam pertinent: inquantum. ſ. erat paſſibilis anima ⁊ corpore: ⁊ inquantuꝫ erat corpore mortalis. Et ſm hoc erat viator in ſtatu merendi. ¶ Secundo. ſ. vt ſit dominus ſue actionis. Alias autem per actionē ſuam non dignificat ad aliquid habendum. Et ideo ea que agunt per neceſſitateꝫ nature vel etiam per violentiā de hijs nō merentur. Chriſtus ergo paſſione ſua meruit: qꝛ erat dominus actuum ſuorum per liberꝫ arbitrium. vnde Jhere. Oblatus ē qꝛ ipſe voluit. ¶ Tertio vt actio equipararet mercedi ſm equalitatem ꝓportionis: que reqritur in iuſtitia diſtributiua: qua deus premia eterna partitur. Actio aūt ꝓportionata ad vitaꝫ eternaꝫ: eſt actio ex caritate facta. Et ideo per ipſam ex ↄdigno meretur quis ea: que ad vitā eternaꝫ pertinent. Sed quia paſſio xp̄i erat informata caritate: ideo erat meritoria.

¶ Scd̄a ↄcl'o eſt: ꝙ gratia que eſt principiuꝫ merendi ⁊ alia naturalia que exigunt ad meritum: ſub merito non cadunt. ¶ Primū pꝫ. Nam radix merendi eſt gratia: merces eſt terminus cuiuſlibet boni operis. Qui ergo non habet ꝑncipium boni opis: non pōt mereri. vnde ad Roma. quarto. Si ex operibus iuſtificatur homo iam non ex gratia.

¶ Tertia ↄº eſt: ꝙ xp̄s volens nos inuitare ad imitationē meritorie paſſionis: hortat nos ad tria: que perficiunt meritum paſſionis.

¶ Primuꝫ eſt caritas ordinata. Caritas. n. ꝑficit oēm opatōeꝫ. vn̄ ad colo. 3. Caritas eſt vinculum ꝑfectionis. Sufferentia aūt paſſionis inter oēs actus virtuoſos maxime demōſtrat actus ꝑfectionis ⁊ caritatis: qꝛ tanto magis oſtenditur aliqs aliquā rem amare: q̄ꝫto ꝓ ea rem amatam magis ↄtemnit: ⁊ rem magis odioſam eligit pati. Manifeſtū eſt aūt ꝙ inter oīa bona ꝑſentis vite maxime hō amat ipſam vitam: ⁊ eᵒ odit ipſam mortem: ⁊ ꝑcipue cum doloribus corporalium tormentoꝝ: quoꝝ motu etiam bruta a maximis voluptatibus abſtrahuntur ſm Augu. 83. q̄onuꝫ. Cum igit caritas ꝑficiet eam: vt fiat meritoria: quare ⁊c. Et hoc eſt qd̄ dicit. Qui amat aīam ſuaꝫ: ꝑdet eaꝫ ⁊ q odit aīam ſuā ⁊c. q. d. Inordinatus amor anime facit eam ꝑire. Ordinatum aūt odium facit eā inuenire. vl' ſic. Uerus amor rei ꝑtermittit minus bonū ꝑꝑ maius bonuꝫ. Maius aūt eſt bonū ſp̄ūale q̄ꝫ corporale. Et iō vere ille amat ſeipꝫ: q ſe exponit ad ꝑdēduꝫ bonū corporale: ne ꝑdat ſp̄ūale. Et ille odit ſeipm̄: q ꝑdit ſp̄ūale ꝓ carnali. vel ſic. Qui amat vitā ſuam amore vero: ꝑdet eaꝫ. i. exponet eam: vt ꝑdat anteq̄ꝫ bonum ſp̄ūale. q. d. Jlle vere amat: qui vult ꝑdere qd̄ minus eſt: vt hēat quod maiᵒ eſt Et q odit aīam ſuam in h̄ mundo: exponendo eam ꝑditioni. Inueniet eam. ſ. melioratam.

¶ Scd̄m eſt voluntas ꝓmpta. vn̄ lꝫ ſm phm 2º. ethi. paſſionibus nō meremur nec demeremur: veꝝ eſt in ſe ↄſideratis. Maxime tn̄ meremur paſſionibᵒ voluntarie acceptatis. Ratio huiᵒ eſt: qꝛ q̄ꝫto aliqd hꝫ magis rōeꝫ cauſe meritorie: tanto efficacius hꝫ rōnem meriti. Sꝫ cā meritoria. ſ. paſſio xp̄i erat voluntaria. Naꝫ oblatus eſt: qꝛ ipe voluit. Ergo ⁊c. vn̄ lꝫ opus nr̄m hꝫ rōem meriti de ↄdigno ex vi motionis diue: de ↄgruo tn̄ hꝫ rōnem meriti: ſm qd̄ ꝓcedit ex libero arbitrio: inq̄ꝫtum voluntarie aliqd facimus. Congruū eſt. n. vt cum hō bn̄ vtit ſua virtute. Dn̄s ſm excellētem virtutem excellēter opet remunerando. vn̄ dr̄. Si qs mihi miniſtrat: me ſequat. q. d. Bonᵒ miniſter q̄rit ea: que placent dn̄o ſuo: voluntateꝫ ſuaꝫ volūtati eiᵒ ↄfirmādo. Sꝫ dn̄s volūtarie ſuſtinuit. Igit ⁊ tollerātia nr̄a ſit voluntaria.

Unde dicit. Qui ſeqt me ꝛc. q. d. Ego pceſſi: voluntarie ſuſtinens pro alijs ex vero amore. ſequatur me voluntarie ſuſtinendo: ꝛ ſi ſic querit honorem meū: ꝯmunicabo ſibi gloriam meã. vnde ſeqtur. Ubi ſum ego: illic ꝛ miniſter meus erit. ſ. non tantū q̃tum ad locum: ſꝫ etiam ad glorie participationē. ¶ Tertium eſt poſſibilis equiualentia opationis ad mercedeꝫ vnde lꝫ ſm aplm: ad roma. 8. Paſſiones huius tpis non ſunt ꝯdigne ad futuraꝫ gloriā ꝓmerendam. Ex inſtitutione tn̄ diuine bonitatis opera ſm noſtram poſſibilitatem multiplicata ꝛ intentione recta ad honorem dei: ꝛ ad ſalutem ꝓximi ordinata ſaltem ꝯgruenter equiualent eterne mercedi. Cōgruum. n. eſt: vt debite ſe exercitantes: in operibus virtuoſis: vt eterna mercede ꝑmietur. vnde Mat. 20. Uoca operarios ꝛc. Et ad ro. 2. Gloria aūt ꝛ honor: ꝛ pax omni opanti bonuꝫ. vnde ſequitur. Si qs me honorifi. ſ. in operationibus ſuis. ſ. honorem meum ꝑtendendo: honorificabit euꝫ pater meus. Quia de ſeruo faciet filium. Ad Roma. 8. Ipſe ſpiritus teſtimoniuꝫ reddit ſpiritui noſtro q̄ ſumus filij dei.

Sexta conſideratio.

Circa ſextam ꝯſiderationem: que eſt de patris approbatione: quod ꝓbat celice vocis itonatio ibi. Nūc aūt aīa mea ꝛc. vbi occurrunt tres concluſiōes.

¶ Prima ꝯcluſio eſt: q̄ lꝫ paſſio xpi corporalis fuit ſufficiens ſolutio debiti omnium peccatorum noſtroꝝ. Dicit. n. Bern. q̄ vna gutta ſanguinis xpi ſuffeciſſet: ꝛ hoc ꝑpter dignitatē perſone: tamen maior vis ſufficientie in contritione aīe eius ꝯſiſtebat: vnde lꝫ mors expediēſ fuerit pro nobis: tn̄ actus ꝯtritioniſ anime xpi qua in cruce fuit ꝯtritus de noſtriſ peccatis maxime dicitur fuiſſe ſalubris: qꝛ paſſio aīe eſt fortior: ꝛ ad merendum efficacior indulgentiā q̃ꝫ corporis paſſio. Q̄ autem xp̄s fuit contritus patet cum dicitur. Nunc aīa mea turbata eſt: ꝛ iſta turbatio de peccatis noſtris fuit. Fuit etiaꝫ cum ſumma gratia que eſt ꝯtritio pfecta: vt patuit: ꝛ in veritate in virtute iſtius ꝯtritiōis xpi Habent virtutem oēs noſtre ꝯtritiones: alie ad delendum peccata. vnde ſequitur. Quid dicam. i. quid plus faciam ꝓ peccatis populorū: cū paſſio corporalis ꝛ mentalis ſit ſufficientiſſima: Et ideo. Pater ſaluifica me ex hac hora: ideſt ſaluos fac eos fieri: quos mihi ꝑdeſtinatione appropriaui: ꝛ ꝓ quibus hec ſuſtinui: qꝛ propterea in hanc horā veni: quā ab eterno ꝑdeſtinaſti: vt hec pro peccatoribus ſuſtinerem. ¶ Secunda ꝯclō eſt q̄ deus contritionem approbat ſufficientem: et acceptat etiam ꝓ omnibus peccatis: que etiā peccator poſſet excogitare. Ratio eſt. Nā contritio peccatoris magna infirmitas eſt ꝛ indiget magna cura: ita maxima culpa requirit ſm iuſtitiam diſtributiuam maximaꝫ penaꝫ. vn̄ deutero. 27. Pro menſura peccati erit plagarum modus. Quia peccatum mortale eſt maxima culpa in qua offendit maieſtas infinita: ideo pro principali pena inſtituta eſt ei contritio: que eſt maxima pena: qꝛ includit triſtitiam contritionis: que dicit̄ pena penaꝝ. Q̄ aūt contritio ſit pena penaꝝ patet quia ſi felicitas padiſi poſſet eē cū diſplicentia ꝛ triſtitia nō eſſet gloria: cū nullū violentū: aut diſplicens delectare poſſit. Et ideo triſtitia eſt maxima pena: que tāto felicitatē abſorbere poteſt q̄ non potuit abſorbere maxima xpi pena. Et iō decuit tali pena inflicta peccatori vt deus fieret ei placatus. Pſal. Cor ꝯtritū ꝛ humiliatum deus nō deſpicies. Unde vt huius ꝯtritionis acceptatio pateret: venit vox de celo dicēs. Clarificaui ꝛ iteꝝ clarificabo: q̄ſi dicenſ eam accepto hic ad grāꝫ: ꝛ in futuro ad gloriā. ¶ Tertia ꝯcluſio eſt: q̄ lꝫ paſſio penitentialis ad quam nos xp̄s ſua paſſione inuitat ſit multum vtilis nobis: tum qꝛ ꝑ ipſaꝫ eterna pena totaliter dimittit̄: pena purgatorij diminuit̄: gratia dei augetur: gloria eterna accumulatur. Eſt tamen in terroreꝫ eis ꝛ abhominationē ꝑſtita. qui felicitateꝫ ſuam inordinatis delectationibꝰ corporis ponunt: ꝛ hoc ꝑpter cordis induratio nem: cōſuetudinis firmationem ꝛ propter bellum inteſtinum interrogationē ꝛ ſenſualitateꝫ: ꝛ propter innocentie falſam eſtimationeꝫ Ihere. 2. dixiſti Innocens abſqꝫ peccato ſum: propterea in iudicio ꝯtendam tecum. Et qꝛ in iudicio tales oſtenduntur abhominabiles: qꝛ nunc reſpuunt pnie acrimoniam: ideo dicit. Turba ſcilicet carnalium voluptatum. Que ſtabat. ſ. obſtinata. Et audierat: aure. ſ. terrene affectionis. Dicebat tonitruū eē: formidātes amittere carnalem delectationem. Pſalmi. A voce tonitrus tui formidabunt aque.

Septima ꝯſideratio.

Circa ſeptimā ꝯſideratioeꝫ: q̄ eſt de ꝑncipis mundi eiectiōe: qd̄ ꝓbat iudicij aductio: cū dicitur. Nūc iudiciuꝫ eſt mundi: nunc princeps huius mundi eijciet

foras. vbi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ɔ̃cl'o eſt: ꝙ per ſolum pctm̃ hō ſbie
ctus eſt diabolo. Nam ſicut aia ſancta tēplum
dei eſt: ita aia immunda phanum eſt diaboli:
q2 inhabitat ipm̃. Non tñ per eſſentiam ſicut
deus: q ſolus eſſential'r eſt in omni re. Diabo
lus aūt oio eſt ita. Sʒ ſicut deus inhabitat ani
mam per gratiā: ita diabolus aiam imundam
per malitiam. Sic intelligitur illud Iohis. 13
Cum diabolus iam miſiſſet in corde: vt trade/
ret eum iudas ſymonis ſcarioth. Et ideo pro/
prie dicitur haberi a demonio: cuius eſt poſſeſ
ſio: cuius ptāti ſe tradidit. Et ideo bene etiam
pctōres dicuntur demoniaci arreptitij: quia a
diabolo rapiuntur. vnde ſicut boni ducuntur
ſpiritu ſancto: ita mali diabolica perſuaſione.
¶ Et nota ꝙ duplex eſt demoniū. Unuʒ agi
tans mentem: vt ſpiritus inuidie ⁊ ſuperbie.
Aliud agitans carnem. ſ. fomes: q dicitur ſa
thane. Scd'a ad corinthios ſecundo.
¶ Scd'a ɔ̃cl'o eſt: ꝙ per paſſionē ɔ̃ſeqmur du
plicem vtilitatem. ſ. cyrographi deletionem: ⁊
a diaboli ſubiectione liberationeʒ. ¶ Primū
patet. Nam q2 diabolus miſit manum in illuʒ
in quo ius non hēbat: amittere debuit eos:
quos iuſte poſſidebat. vnde ratio ſoluitur leti/
fere poſſeſſionis male pſuaſa ⁊ conſcripta per
iniuſtitiam plus petendi. Et ideo totus debi/
ti ſumma euacuatur. vnde Augu. dicit. Cul/
paruʒ cyrographi deleti ſunt: quibus diabolo
tenebamur. Et dicit̃ cyrographus culpe ⁊ de
creti: q2 talis obligatio ſurgit ex noſtra culpa:
tanq̄ʒ ex merito: ⁊ ex diuina ſententia: tanquaʒ
ex decreto. Hanc obligationem chriſtus de
leuit per paſſionē. Et h̄ eſt qd' dicitur. Nunc
iudicium eſt mundi. ſ. diſcretionis: ⁊ non con
demnationis: quaſi dicat. Nunc iminet tem/
pus paſſionis mee. In cuius virtute multi ſal
uabuntur: ⁊ renuentes damnabuntur. Et ſic
diſcernentur boni a malis. ¶ Secunduʒ pʒ.
Nam ante paſſionem diabolus habuit dupli
cem manum: videlicet attrahentem ⁊ impellē/
tem. Attrahens erat poteſtas trahendi ad lim/
bum: etiam iuſtos ⁊ ſanctos: Manus impel/
lens erat poteſtas precipitandi in malum: vl' p
fallaciam: vel per violentiā. He ptātes ſunt ei
ablate per paſſionem: quā abhorret ſuper oia:
cuius poteſtate ab eius ſubiectione ſumus libe
rati. Et ideo dicit Criſo⁹. ꝙ diabolus ſuſtinet
vindictam eoꝝ: que fecit in nos: per ea que fe
cit in xp̄m. Nos eramus debitores pene: xp̄s
autem non. Et ideo vindicatuʒ eſt in diabolo
qui xp̄m expectabat: cum nō eſſet debitor pene
Et hoc eſt quod dicit. Et princeps mundi hu
ius eijcietur foras. ſ. de cordibus hominum.
Et introducetur notitia beneficiorum xp̄i. vñ
augu. Non eſt eiectus diabolus quin tēptet:
ſed eſt eiectus ne regnet. Quādiu auteʒ homi
nes ſunt in peccato: regnat ab iterior. Expul
ſo autem peccato ⁊ ſi diabolus tēptat exterius
non tñ regnat interius. Dicit̃ etiā pnceps mū
di. i. maloꝝ homiuʒ: q ſunt in mundo. Non aūt
eoꝝ: q lʒ corpore ſint in mūdo: ɔuerſatione tñ
ſunt in celis. Hec aūt eiectio fit per paſſionem
ideo dicit. Si exaltatus fuero a terra ⁊c. q. d.
Illi q tenent̃ a pncipe: p ſe nequeūt euadē: niſi
Vtute paſſiōis trahāt̃. H aūt dicebat ſignās ⁊c.
¶ Tertia ɔ̃cl'o eſt: ꝙ iudei virtutem paſſio/
nis ignorabāt duplici cecitate pcuſſi. ¶ Pri
ma eſt error circa diuinititatem quam in xp̄o
negabant ꝓpter mortem. vnde dicit̃ hic. Re
ſpondit ei turba nos audiuimus ex lege ⁊c.
¶ Secundus error circa humanitatem eius
quam eternam dicebant. vnde dicit̃. Quis ē
iſte filius hominis? Et ideo ihs reprehendēs
eoꝝ cecitatem dixit eis. Adhuc modicū lumē
in vobis eſt. Ex q̊ patet q2 turbe ex lumine ſciē
tie ſue nō intellexerūt legē. d. Nos audiui. ex
lege ⁊c. Dan. 7. Poteſtas eius poteſtas eter
na. Hoc ſolum nō dixit: ſed etiam dixit ꝙ de
beret mori. Iſai. 73. Tanq̄ʒ ouis ad occiſio/
nem du. In eis igit̃ modicū ſcripture erat: q2
ex ſcriptura debebant intelligē ꝙ imortalitati
xp̄i nō derogabat mors eius: q2 ſm humanita
tem mortuus eſt: ſm diuinitatem manēs in eter
num. Ergo ⁊c.

Octaua ɔ̃ſideratio.

Circa octauam cōſiderationem: q̄ eſt
de xp̄i exhortatiua p̄monitione: qd'
probat iterari lapſus precluſio: cum
dicit̃. Ambulate. vbi occurrūt tres ɔcl'ones.
¶ Prima ɔcl'o eſt: ꝙ fides integra ⁊ nō ficta
eſt maxime neceſſaria ad noſtram glorificatio
nem. Nam in ipſa ſine intermiſſione debem⁹
ambulare: q2 ipa eſt lux tenebras infidelitatis
expellenſ. Et ideo bene dicitur ſtella matutina
ſolem iuſtitie ⁊ intelligentie preueniens. Naʒ
per eam oritur dies gratie. Cum igitur xp̄s
habitet per fidem in cordibus noſtris: quo ha
bito habetur omne bonum: q2 ipſa fides vide
tur eſſe radix oīm bonoꝝ: ⁊ ceteraꝝ virtutū
vnde ſi hec radix euellatur: cetere virtutes are
ſcunt. vnde Grego. Sicut rami ſine radicis

virtute nō creſcunt: ſic quelibet opa lꝫ videant̄
bona: nulla ſunt: ſi a fidei ſoliditate diſiūgunt̄
Qui enim ſine fide eſt: omni bono vacu9 eſt:
vnde xp̄s dicit. Ambulate dum luceꝫ habetis
vt tenebre vos nō ꝯprehendant. Quaſi. d. mo
dicum lumē fidei in vobis eſt: dum ſcilicet pa/
rum intelligitis de xp̄o .ſ. ꝙ manet in eternuꝫ
Ergo dum luceꝫ habetis ambulate in ea . Et
in ea ꝓficite vt totum xp̄m intelligatis. , vt. ſ. ⁊
non ſolum in eternū ſecundū diuinitatem: ſꝫ
etiam morituruꝫ: ſcd̄m humanitateꝫ ⁊ reſurre
cturū. Vos tenebre. ſ. ignorantie in preſenti: ⁊
tenebre gehenne in futuro non cōprehendant
¶ Scd̄a ꝯcl'o eſt: ꝙ illi qui ſpreto lumīe fidei
ambulant in obſcuro ignorantie ꝑ lubricū car/
nalis concupiſcentie: neſcienter ambulant ī te/
nebras exteriores eterne dānationis. vn̄ Glo
ſa ſup illud ꝓuerꝫ. 2. Qui relinquunt iter rectū
⁊ ambulant per vias tenebroſas dicit ꝙ neſci/
unt quo eant. Si eniꝫ ad quas tendunt penas
aſpicerent greſſus cohiberent. ⁊ noxiaꝫ letitiaꝫ
ſalubri fletu caſtigarent: ⁊ ideo dicit Ber. Il/
luminemus nos lumine fidei priuſqꝫ de hu9
mundi tenebris exeamus ne de tenebris tran/
ſeamus ad tenebras ſempiternas. vnde dicit.
Qui ambulat in tenebris . Quia ſine luce pi/
culoſum eſt iter: neſcit quo vadat: non preui-
dens penam: quaꝫ meretur operibus tenebra
rum. Et ideo dum lucem habetis. ſ. de eterni/
tate. Credite in lucem: id eſt per fidem creden
do ꝑficite. Vt filij lucis ſitis. ſ. ſucceſſione he/
reditaria. vnde Aug. Nemo ſine fide pōt ad
filiorum dei numerum pertinere .

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ ih̄s volens roborare fi-
dem noſtram: quo ad illos articulos: qui ſunt
de chriſti humanitate: in qbus etiā apl'i tp̄e paſ
ſionis trepidabant. Abſcondit ſe ab eis ⁊ abijt
per hoc volens oſtendere ꝙ omnia: que in eo
erant: tam infirmitatis: qꝫ maieſtatis: nobis ꝓ
ficiebant ad ſalutem . vnde Bernar. Totum
nobis valuit de chriſto: totum ſalutiferum: to
tumqꝫ neceſſarium fuit: nec minus profuit in/
firmitas: qꝫ maieſtas . quia ⁊ ſi ex diuinitatis
potentia iugum peccati iubendo ſubmouerit:
ex carnis tamen infirmitate mortis curam mo
riendo concuſſit. Abijt ergo: docens nos vita
re malorum conſortia . Et abſcondit ſe: vt in/
firmus: patefaciens meritū paſſionis. Ad qd̓
meritum nos perducat ipſe ih̄s . Amen.

¶ Dominica in ramis palmaꝝ. Ser. 79.

Um appro
c pinquaſſet ih̄s ieroſoly.
Matt. 21. Qꝛ p̄deſtinatio
eſt alicuius ad gl'iam p̄pa/
racio: ſiue ordinatio. Et h̄
ſicut antecedens ad conſe/
quens . Et ideo ſub p̄deſtinatione non ſolum
cadit gl'ia: ſed illd̓ etiā quod ſeqtur. Sicut an/
tecedens ⁊ ꝯſequens: q̄ ſunt merita: vel qbus
meret̄: ſicut eſt vnio humane nāe ad ſuppoſitū
verbi in xp̄o: vt eſſet in remedium nāe lapſe.
Ex quo elicitur ꝙ in tali p̄deſtinatione fuit ali
qualis ordo: qꝛ volens ordinare p̄mo vult fi/
nem: ⁊ poſtea q̄ ſunt ad finem: ſed in executio
ne eſt ꝯ°. Sed qꝛ deus eſt ordinate volens .
¶ Primo p̄deſtinauit xp̄m ad tantam gl'iam
merēte dei vnione: poſtea voluit ꝙ talis vnio
eſſet in remedium nāe lapſe . ¶ Igitur primo
deus vult electis gl'iam. ¶ Scd̓o vult eis me
rita: per que mereantur talem gl'iam. Tale au
tem meritum ꝯſiſtit in paſſione xp̄i: qꝛ omnis
xp̄i actio ⁊ paſſio: tam intrinſeca qꝫ extrinſeca:
⁊ precipue paſſio eius fuit ſufficienter merito/
ria pro oībus. Et hoc: qꝛ deo erat acceptiſſima
Et hoc ꝓpter ꝯditioneꝫ ꝑſone: que meruit: qꝛ
nō fuit purus hō: ſed etiam fuit deus. Et ideo
intantum ſuperabundauit merituꝫ xp̄i: ꝙ etiā
vna gutta ſanguinis ſui ſacri corporis ſuffecíſ
ſet. Sꝫ qꝛ deus p̄uidit non ſolum paſſionem
ſed etiam modum: locuꝫ: ⁊ tempus: ⁊ inſtru-
mētuꝫ: ideo in euangelio preſenti circa paſſio-
nem occurrunt ſeptem conſideranda .

Primum p̄ncipale.

Irca p̄mū pricipale vbi ꝓponit̄ nob̄
c p̄deſtinātis excellentia: cuꝫ dicitur .
Cum appropinqſſet. ſunt. 3. ꝯ°nes.
¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ per ſolum peccatū elon
gamur a deo: ſm̄ illud pſal. Longe a peccato
ribus ſalus. Et lꝫ deus ſemp ſit p̄ſens anime
per eſſentiam: vt actiuum. 7°. dicitur. Tamen
non eſt per gratiam: ſed ſm̄ quantitatem culpe
longe abeſt. Marci. 8. Quidā ex eis delonge
venerūt. Non eſt aūt in p̄tāte hoīs peccatoris
ꝙ appropinquet deo: ſed tantum conari ꝙ ap/
propinquet deo. Ad Romanos. 6. Velle mi-
hi adiacet: ſed appropinquare eſt de miſericor-
dia dei. Ad Ro. 9. Nō eſt volentis neqꝫ ⁊c.
Econtra non eſt in deo ſe elongare ab anima:

q2 ſemꝑ preſens eſt per eſſentiã. Quantum in ſe eſt: nunꝙ deeſt ꝑ gratiã: ſꝫ dei ꝓpriuꝫ eſt appropinquare ad aiam: q2 ꝑ h̄ facit eã appropinquare ſibi. Ideo dicit̃ ꝑma Jobis. 2. In h̄ eſt caritas dei ꝛc. vnde dicit̃ appropiquare iheroſolymis. ſ. aie peccãti pergratiaꝫ ꝑueniendo.

¶ Scḋa ꝯclõ eſt: q2 talis appropinquatio fit ꝑ meritum paſſionis xp̄i: ideo dominus ꝛ redemptoꝛ noſter iminente tp̄e paſſionis ſue: vt paſſionẽ ſuaꝫ oſtenderet voluntariã: ad locum aſcendit: in quo erat paſſurus: ꝛ ſe preſentem exhibuit. vnde ꝛ tp̄s: ꝛ locus: ꝛ genus mortis non ſm euentuꝫ caſualẽ: ſed ſm ipſius ꝓuiſionem fuerunt. Preuidit enim vbi: ꝛ quando: ꝛ quõ: ꝛ quo genere mortis moriturus eſſet.

¶ Tertia ꝯ° eſt: q volentes eẽ pticipes meriti paſſiõis xp̄i: neceſſarie ſunt eis tres ꝟtutes. ſ. ꝯfeſſionis puritas: obie humilitas: ꝛ mie ſblimitas. Debem⁹. n. ꝑ ꝯfeſſionem pctã nr̃a pure detegere: ꝓceptis ſuperioꝝ humilr obedire: alioꝝ neceſſitatibus ꝯpati: ꝛ miſicoꝛditer ſbuenire. Cõfeſſioneꝫ debes tibi ipi: vt q peccãdo te ingnaſti: ꝑ ꝯfeſſionẽ te mundes. Obiaꝫ debes ſupiori tuo: vt ei obedias. De ipis. n. q ꝓ nob vigilat: ꝛ miaꝫ ðbes ꝓximis tuis: vt eorum neceſſitatibus iuxta vires tuas ſuccuras. Thob. 4. Si multuꝫ tibi fuerit: abundanter tribue ꝛc. ¶ Primã ꝟtutem. ſ. ꝯfeſſioneꝫ deſignauit bethphage: qḋ interpretat̃ dom⁹ oris vnde dicit̃ in glo. q erat viculus ſacerdotum: quoꝝ offm̃ eſt recipe ꝯfeſſionem. Matth. 16. Quodcunqꝫ ligaue. ꝛc. ¶ Scḋaꝫ virtuteꝫ deſignat bethania: q̄ domus obie interpretatur. vnde in cathalago petõꝝ ponit apl's parentibus nõ obedientes. Qḋ non ſolum intelligit̃ de parentibus carnalibus: ſed etiaꝫ ſp̄ualibus qbus obediendũ eſt in ꝓceptis ꝛ in cunctis penitentijs: q2 inobedientes nõ ipſis: ſed deo cõtradicunt. ¶ Tertiam virtutẽ deſignat mons oliueti. In h̄ notat̃ q mĩa eſt virtus excellens Per monteꝫ. n. eminentia: ſicut per oliuetuꝫ mĩa intelligitur. Ideo aũt hec virtus excellit: quia in ipſa maxime imitatur deus. vnde Luce ſexto. Eſtote miſericoꝛdes.

Scḋm ꝓncipale.

Irca ſcḋm vbi ꝓponitur nob ſufficientia patientis: cum dicit̃. Tun miſit ꝛc. vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯ° eſt: q in hac vita ſolum eſt licitũ meritoꝛie opari: q2 nunc ſolum eſt tp̄us mie: poſtmodũ eqtatis. vnde Iſi. Tm̃ in hac vita licituꝫ eſt opari bonũ. Illic nancꝫ opatio non expectat̃: ſed retributio meritoꝝ. vnde dicit̃. Tũc. q. d. q hoc preſens meritoꝛium ante tempus paſſionis erat ei prenunciatum.

¶ Secunda concluſio eſt: q per paſſionẽ xp̄i venit nobis tẽpus reconciliationis in quo prõptiſſimus ad gratiã conferendã fuit. Nã hoie facto inimico diſpoſuit tota trinitas illi nõ recõciliari niſi per aliqḋ obſequiũ alicui⁹ ꝑſone magis dilecte: qꝫ fuerit tota offenſa diſplicẽs. Talem autẽ ꝑſonam non habuit natura humana: q2 fuit tota inimica. Ideo placuit naturam humanam vocare ad amicitiã ꝑ obſequm mortis xp̄i. ſ. ꝑſone magis dilecte. vnde aplus. Cum inimici eẽmus: recõciliati ſumus ꝑ moꝛtẽ filij eius. vñ dicit. Miſit. q. d. q deus pater miſit filium ſuum reconciliatoꝛẽ. vnde ſufficientiam merentis oſtendit Damaſ. di. Caro xp̄i ꝛ aia erat quaſi inſtrumentum deitatis. Et quia inſtrumẽtum agit vi ꝓncipalis agẽtis: iõ dicit q ea q̄ hois ſunt: ſup hoieꝫ agebat. vñ actio xp̄i q̄uis fuit humana: potens tñ agebat in ꝟtute dina. Et iõ potens ſup totaꝫ nãm. Et q2 oẽs hoies ſunt vnus hõ in nã cõi: ideo xp̄i meritũ ad oẽs ꝛ etiam ad ſingulos ſe extendebat.

¶ Tertia ꝯ° eſt: q lꝫ meritum ſit efficaciter a paſſione xp̄i: nihilominus tamen fit etiam ſalteꝫ diſpoſitiue per virtuoſas opationes. Ideo debitores ſumus virtutum meritoꝝ ac ꝑfectionum: q2 ad hec cumulanda tp̄s vite accepim⁹. Et ideo egreſſa anima ꝯſumata vita coꝛporali petetur ab ea que ſint eius ꝑfectiones: que merita ꝛ demerita. Luce. 16. Redde rõnem villicationis tue. vnde dicit. Duos diſcipulos: id eſt omnes virtutes diſpoſitiue merentes. Et miſit: q2 nobis non ſunt innata: ſed a deo donata. ¶ Et nota q omnes virtutes dicuntur duo diſcipuli: q2 in caꝝ actione dꝫ eſſe gemina dilectio. ſ. dei ꝛ ꝓximi. Et in opatione dꝫ eſſe duplex mundicia. ſ. mentis ꝛ coꝛpoꝛis. Et in docente dꝫ eſſe veritas duplex. ſ. doctrine ꝛ vite. Et ideo etiam additur. Ait illis. ſ. doctrina vera ꝛ vita.

Tertium ꝓncipale.

Irca tertium vbi ꝓponitur nobis illorum pro quibus paſſus eſt indigẽtia: cum dicit̃. Ite in caſtelluꝫ qḋ ꝛc. vbi ſunt octo concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: q caſtrum realiter dicitur locus munitus vel preſidium: quo inimicis reſiſtitur: ꝛ hoſtes impugnantur.

℄ Scd'a cõcluſio ē q̃ triplex eſt impugnatio ſcʒ q̃d tria ſunt caſtra. Etenim p̃mū caſtr̃ chriſti quo ĩpugnat̃ diabolus. ſ. ſctã eccl'ia vel religio. Aliud ē caſtr̃ diaboli q̃ impugnatur xp̃s. Et h̃ ē mundus ⁊ eius amatores: qui diuinis preceptis contradicunt. ℄ Tertium caſtr̃ eſt peccatrix aĩa que ſpiritualibus virtutibus: et pn̄tētie diſciplinis contraria eſt. Talis enim anima turrim hʒ elationis: ⁊ murū obſtinationis ⁊ preeminentia ſuperbie erectam.

℄ Tertia cõcl'o eſt: q̃ hanc aĩam peccatricem: que ſic repugnant diuinis iuſſionibus: nõ ceſſant impugnare predicatores ⁊ doctores machinis doctrinarũ. Unde nõ obſtante turri ſuperbie: ac pertinacitatis muro: fit tandem ruinoſa: dummodo machine fidei: penetrando feriat medulitus corda iaculis veritatis. vnde dicit. Jte in caſtellum. Jnquãtū ergo docent cõtemptum tp̃alium ⁊ amorem eternorum: quid aliud agunt: q̃ȝ q̃ eunt in illud: q̃d eſt cõtra eos caſtellum? Et carnalia deſideria reprimere: quid eſt aliud q̃ȝ in caſtellum ire?

℄ Quarta cõcluſio eſt: q̃ in hoc caſtro ē cõtrouerſia: noſtre ſaluti multũ cõtraria. Naȝ concupiſcentia carnis: que continue cauſat peccatum ſpiritui repugnat: ⁊ hoc ex contradictione affectuum vtriuſq̃ȝ. Q̃d dionyſius pulchre declarat in libro differentiarum. d. Concupiſcentia carnis eſt motus anime turpis affectu ſordide delectationis. Cõcupiſcētia vero ſpiritus ē ardens intentio mentis in deſiderio ſancte virtutis. Jſta ſibi cõſentientes mittit ad regnū: illa ad ſuppliciū ſempiternũ. Jlla ex pctō eſt dãnatiõe diſcedēs: iſta eſt lex mentis de munere redemptoris deſcēdens. Hec aũt ſibi inuicem p̃ effectum virtutū vitiorũq̃ȝ quottidiana colluctatione taliter aduerſantur. Naȝ cõcupiſcentia carnis primum illecebras vitiorum gignit: in cogitationibus. Concupiſcentia vero ſpũs ecõtra cogitationes ſanctas indeſinenter opponit Jlla fabulis vanis oblectat̃ ⁊ verbis: iſta ſcripturarum meditationibus atq̃ȝ preceptis. Jlla gaudet ſpectaculis rerum terreſtriū: iſta conteplatione celeſtiū gaudiorũ: iſta terrena gaudia querit: illa gemit⁹ ⁊ ſuſpiria trahit. iſta torpore atq̃ȝ ſomni pigritia corpus relaxat: illa vigilijs ⁊ orationibus laborat. Hinc eſt q̃ concupiſcentia carnis: vſq̃ȝ in huius vite terminũ inimicari non ceſſat. Unde bene dicit̃. Quod contra vos ē. ſ. vobis oppoſito. Et hoc ideo dr̃: quia preuidebat dominus cõdictioneȝ futuraȝ. pſalmiſta. Uidi contradictioneȝ in ciuitate. vnde contra vos diſſimili conuerſatiõe mētis obſtinatione: ⁊ oris obiurgatione.

℄ Quinta concluſio eſt: q̃ ad ſedandũ huius mentis diſturbium neceſſe ſunt due virtutes: ſcilicet humilis ſimplicitas que per aſinaȝ deſignatur. Et agilis libertas: que p̃ pullum deſignatur. ℄ Primum pʒ de humilitate. Nam ipſa reparat caritatem. Ber. Sola virtus humilitatis leſe ē reparatio caritatis. ℄ Scd'o pʒ de libertate. Nã ſm̃ Bernar. Gratie operãti ſalutē. Coopari dr̃ voluntas libertate: vt dum libere conſentit: placide ſe obtēperans deo: ſiue iubenti acquieſcendo: ſiue pellicē credendo ſiue reddenti gratias agendo. vnde dicit. Et ſtatim inuenietis aſinã alligatã ⁊ pullum cum ea. Humilis ſimplicitas ē aſina que iugo ſupponitur. Et dñs ad manſuetudinem inuitans dicit. Mat. 2. Tollite iugũ meũ ſuper vos ⁊c. Et ſtatim quid ſit iugum tollere ſubinfert dic. Diſcite a me. Et agilis libertas eſt pullus: qui adhuc ſua libertate paſcitur. Johes. Si filius vos liberauit: tunc vero liberi eritis.

℄ Sexta cõcl'o eſt: q̃ he due virtutes alligate inueniuntur in caſtello intellectus. Sic q̃ nequaquam exercentur ad fructũ meriti: ⁊ hoc duobus vinculis que ſunt pudor ⁊ timor. Nã prauus pudor impedit ſimplicitatem: ne veram in ſe humilitatē oſtēdere audeat. Et prau⁹ timor impedit libertatem: ne ſuaȝ puritatē exercere p̃ſumat. ℄ Primum pʒ de pudore. Uera nãq̃ȝ humilitas oſtenditur in cõfeſſione quaȝ fruſtrat verecundie pudor. Nam ignominioſa pudet in cõfeſſione recolere: ſed magis pudet dicere: q̃d tñ non puduit facere. Et ideo neceſſe eſt ſcʒ Ambro. vt lachrymis lauet q̃d pudor eſt confiteri. ℄ Scd'm pʒ de timore: q̃r timor mundanus qui ſemp̃ eſt primus: qui fuit cauſa pſecutionis xp̃i in herode ⁊ in iudeis: q̃r fecit eos recedere e via iuſtitie ⁊ veritatis. Jlle. n. amor mundanus proprie dr̃: a quo timor mundan⁹ naſcitur. Jllud. n. homo timet amittere: quod amat. Et ideo timor mundanus dr̃ malus: q̃r ab amore mundano tanq̃ȝ a mala radice procedit: q̃n homo propter mala que timet recedit a deo. vñ dr̃: q̃ in caſtello alligata inueniuntur.

℄ Septima cõcluſio eſt: q̃ he due virtutes ſic ligate q̃ non proferunt fructum ſoluũtur: ⁊ ad ieſum ducuntur. ſ. p̃ amorem ordinatum ⁊ timorem. Amor. n. ordinatus prauum expellit pudorem: vt preualeat ſimplicitas ⁊ ſic ſoluit

aſina. Timor ordinatus elimínat prauuz timorem: vt vigeat libertas: ⁊ ſic ſoluitur pullus. Amor quidē ordinatus eſt: vt cū quiſ ita amat veritatem ꝙ odio hꝫ vanitatez. Timor ordinatus eſt: vt cum quiſita timet id quod eſt penale quod tñ non timet proſequi quod eſt culpabile ⁊ ſic ſoluuntur aſina ⁊ pullus. ſ. qñ amor ordinatus a prauo pudore ſimplicitatem liberat ⁊ timor bonus a prauo pudore liberat libertatem Et qꝛ non ſufficit ꝙ hec ſoluantur niſi ad ieſuz ducantur ſoluta: quod fit quando he virtutes due: ita intentiōe pura exerceantur: vt ꝯſequant̄ ſalutis fructum: quod nō faciunt ypocrite querentes terrenū ꝯmodum ⁊ humanum fauorez de quo Matt. 6. Amen dico vobis receperūt mercedem ſuam.

¶ Octaua ꝯcluſio eſt: ꝙ fatuus cogitatus eſt q hijs contradicit tumens elatione ⁊ pertinax obſtinatione. Timor. n. amori diuino obſiſtit ne liberet ſimplicitatem. Timor. n. diuinum ipedit timorez ne liberet vigorez libertatis. Et iō dicit. Si quis vobis aliqd dixerit ⁊c. Sed qꝛ dat ſpūale dñium perfectionis pertingere non poteſt qui hoc non exercet. vnde dicitur. Dñs hijs opus habet. q. d. Ex ſpūali dñio duo neceſſaria ſunt. ſ. poteſtas ⁊ audacia. Poteſtas: vt teipſum ⁊ ſubditos illicita comittētes humiliter iudicare queas. Audacia: vt alios praue agentes: pro re ⁊ tempore ⁊ pro pſona: ⁊ loco: zelo iuſtitie redarguere valeas. Alias dominium te nō habere cognoſcas.

Quartum ꝑncipale.

c Irca quartum ꝑncipale: vbi ꝓponit̄ nobis ſcripture ſancte implete ꝯgruētia. vnde dicit̄. Hoc aūt totum factuz eſt ⁊c. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt ꝙ lꝫ diuina veritas: per ſe non indigeat ꝯfirmatione facta ꝑ teſtimoniuz: qꝛ in ſe firmiſſima eſt: tñ ꝓpter dubium intellectus creati indiguit teſtimonio ꝯfirmante. Et ideo dicit Leo papa in ſmone. Ne infirmitatis noſtre ꝑturbemur anguſtijs euāgelice nos ꝓphetie adiuuent voces: quibus ita accendimur ⁊ docemur: vt nobis natiuitatē dñi ⁊ paſſionem: ⁊ oīa eius opera: tam ꝑterita ꝙ̃ ꝑñtia videamur inſpicere. vñ dicit. Hoc totū factuz eſt vt ipleretur qd̄ dictum eſt ꝑ prophetaz.

¶ Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ doctrina xp̄i hꝫ veritatez vel teſtimoniuz a diuinis perſonis: a viris electis: a ſcripturis ſanctis: ⁊ ab opibus miraculoſis. Iohis. 4. O pa que ego facio teſtimoniū perhibent de me: opa. n. que xp̄s fecit tam per ſe ꝙ̃ per electos excedebant facultatez nature ſibi relicte perhibebant vex chriſti teſtimonium cum teſtimonia ſcripture aduerſarioꝝ maiorez habeant efficaciaz. vnde adducit ꝓphetiaz Zacharie nono. Dicite filie ſyon ⁊c. Qui erat propheta aduerſariorum chriſti: ſcilicet iudeorum Pſal. Teſtimonia tua credibilia ⁊c.

Alie conſiderationes.

c Irca alias ꝯſiderationes que tāgunt initiū paſſionis xp̄i eſt notandū ꝙ lꝫ hodie xp̄s honorifice a iudeis ſit receptus: tñ eodez die machinabant̄ in eius mortē Hic eſt ꝙ hodie legitur duplex euangelium. Vnum in ꝓceſſione: in quo recitatur quomodo hodie fuerit honoratus. Alterū in miſſa in quo narratur qño fuerit feria ſexta tractatꝰ. In hoc. n. inſinuat nobis dolorem ⁊ ignominiam fructum eſſe glorie tēporalis ad hoc etiaz poſt tātaz gloriam voluit tam ignominioſe tractari: vt in eo impleretur illud qd̄ ſcribitur ꝑ machabeoꝝ: Scdꝫ eius gloriā multiplicata eſt ignominia eius. Tanguntur autem ſeptē in qbus dñs ē hodie honoratus. Et iſtis etiam ſeptem modis poteſt dñs ſpūaliter honorari ⁊ exhonorari. ¶ Primo ergo honorauerunt eum diſcipuli ꝑcepto eius humiliter obediendo. Vnde in euāgelio. Euntes autez diſcipuli fecerūt ⁊c. Iſto modo honorat̄ deus ſpiritualiter ꝙ̃do ei in mandatis eius obedit hūmilr. Ecōuerſo autem inhonoratus eſt ab eiſdem diſcipulis feria ſexta: qñ omnes relicto eo fugierūt: vnde ſi tūc vellet aliquid ꝑcipere non haberet cui precipere. Iſto modo exhonoratur deus ſpiritualiter qñ homo ab eius obedientia fugit: ⁊ precepta eius contēnit. Unde ad Roma. 2. Qui in lege gloriaris ꝯfitendo te eſſe xp̄ianum: per preuaricationem legis deum inhonoras.

¶ Scd̄o honorauerunt eū turbe ei obuiā ꝓcedendo. vnde. Ioh. 12. dicitur ꝙ proceſſerūt ei obuiā: hoc modo honoratur deus ſpritualr̄: ꝑ veram cordis contritionē. Vnde cordis contritio dicit̄ quaſi contraitio: ⁊ in cōtraitione: ſeu contritione mutat ſtatum ſuum peccator: ⁊ ita quaſi mutat locum ſuuz: ꝓcedendo de loco vitij: in quo erat ad locū virtutis: in quo nō erat ⁊ ſicut vadit obuiam xp̄o: vt Magdalena ad ſuſcitandum lazarum. i. ſpiritum peccato mortuū. Ioh. 10. ¶ Sꝫ nota ꝙ multi credūt obuiam chriſto ire in. xl. ſcilicet per ieiunia: ⁊ huiuſmodi qui tamen in hoc ipſuz non honorāt: ſed

magis inhonoꝛant: quia non cum debito modo: nec debito apparatu vadunt obuiam ei: qꝛ ſine contritione: ⁊ defectuū conſideratione: ⁊ lachꝛymatione: ⁊ eternoꝛum deſiderio nō dant gloꝛiam deo. Econuerſo autem feria ſexta inhonoꝛauerunt ipſum: ſcilicet de ciuitate turpiter eijciendo. Johis decimonono. Baiulans ſibi crucem exiuit in eum qui dicitur caluarie locus. Sic ſpiritualiter multi obuiātes chꝛiſto in quadrageſima: et recipientes euꝫ in die paſche: poſtea per peccatum turpiter eijciunt ipſum quod eſt magna pꝛoditio. ¶ Tertio honoꝛauerunt eum veſtimenta ſua in via ſternendo. Unde in euangelio. Plurima autem turba ſtrauerūt veſtimenta ⁊c. Per iſta veſtimenta intelliguntur bōa tempoꝛalia. vnde Gregoꝛius. Quid aliud ſunt tempoꝛalia: q̄ȝ quedam coꝛpoꝛis indumenta. Hec enim veſtimenta debent ſterni in via: id eſt erogari pauperibus. Qui dicuntur via: quia ſunt conculcati in mundo. Amos ſeptimo. Qui conterunt ſuper puluerem terre capita pauperum. Quando autem hec veſtimenta in via ſternuntur: tunc deus ſpiritualiter honoꝛatur. Matth. vigeſimo ſeptimo. Quod vni ex minimis meis feciſtis ⁊c. Econuerſo autem inhonoꝛauerunt eum iudei feria ſexta ipſum veſtibus pꝛoprijs ſpoliando. Sic etiam inhonoꝛant dominuꝫ qui pauperes ſpoliant ſcilicet vſurarij ⁊ raptoꝛes. De quibus Job. 24°. Nudos faciunt homines ⁊ cetera. Sic vſurarij qui vendunt pauperi tempus qđ ſuum eſt: vel etiam pauperes contemnendo. Tales exꝓbant factoꝛi ſuo: ſicut quando deſpicit opus: fit dedecus factoꝛi ſeu opario. Sed qui tantum ipſum appꝛeciantur: ꝙ dent ei aliquid ipſum honoꝛant. vnde ſequitur. Honoꝛat deum qui miniſtrat pauperi. Similiꝛ ipſuꝫ inhonoꝛant qui auferunt a pꝛoximo veſtimenta bone fame: ſicut detractoꝛes. ¶ Quarto honoꝛauerunt eum ramis ⁊ virgis viam decoꝛādo. vnde in euangelio. Alij autem cedebant ramos de arboꝛibus ⁊ ſternebant ⁊c. Sic ⁊ nos debemus ei obuiare habentes virgaꝫ diſcipline in manibus: noſipſos per penitentiaꝫ ſcilicet diſciplinando. Hoc autem modo honoꝛatur deus ſpiritualiter ſicut regi terreno ē honoꝛ habere bonam iuſtitiaꝫ: ſic regi celeſti honoꝛem facit qui bene ſe iuſtificat per penitentiā. Econuerſo auteꝫ ipſum inhonoꝛauerunt feria ſexta ipſuꝫ virgis verberando. Sic ſpūaliter multi poſt paſcha inhonoꝛāt deum: affligendo eum ſcilicet quantuꝫ in ſe eſt. de ipſa penitentia quaꝫ fecerant in quadrageſima recedendo. Et bene affligunt: qꝛ cum in quadrageſima ꝓpꝛia coꝛpoꝛa afflixerūt: poſt paſcha inuoluūt ſe delicijs: tales virgam diſcipline ꝓijciunt: ſed virga ꝓiecta vertitur in colubꝛuꝫ. Exodi. 4. ideſt in penam eternam. ¶ Quinto honoꝛauerunt xp̄m ipſuꝫ ſaluatoꝛem ꝯfitendo. vnde dicunt. O ſanna in excelſis. i. ſalua obſecro: qđ fit per fidem ⁊ ſpem. Hoc modo honoꝛatur deꝰ ſpiritualiter quando credit quis eum eſſe ſaluatoꝛem: ⁊ ponit in ipſo omneꝫ fiduciaꝫ. Econuerſo inhonoꝛauerunt eum feria ſexta ipſum ⁊ fidem eius abnegando. Unde qui pꝛius clamabant. O ſanna: modo clamant. Alios ſaluos fecit: ſeipſum non poteſt ſaluum facere. Iſto modo inhonoꝛant ipſum heretici ⁊ infideles ⁊ deo diffidentes. ¶ Sexto honoꝛauerunt euꝫ laudando ⁊ eum laudibus ſuſcipiendo. Unde dicitur. Turbe autem que pꝛecedebant ⁊ que ſequebantur: clamabant dicentes. O ſanna filio dauid. Et iſto modo ſpiritualiter honoꝛatur deus: ſcilicet per laudem in eccleſia. Pſalmiſta. Sacrificiuꝫ laudis honoꝛa. me ⁊ cetera. Et cauendum eſt ne ſit diſcoꝛdia in iſto cantu: ſcilicet quod os diſcoꝛdet a coꝛde: ne dicatur illud Yſaie secūdo. Populus hic labijs me honoꝛat: coꝛ autem eoꝛum longe eſt a me. Econuerſo inhonoꝛauerunt ipſuꝫ feria ſexta blaſphemando: hoc modo a multis inhonoꝛatur: qui faciunt eum teſtem falſum periurando. Nam ſcd̄m Auguſtinum. Iurare eſt deuꝫ in teſtem inuocare. Et hoc modo inhonoꝛabant ipſum iudei qui dicebant ipſuꝫ eſſe demoniacū. Joh. octauo. Quibus dixit. Ego demonium non habeo ſed honoꝛifico patrem: et vos inhonoꝛaſtis me. ¶ Septimo honoꝛauerunt ipſuꝫ ꝓ rege habendo ⁊ regiaꝫ dignitatem ei tribuendo. Unde dicunt. Benedictus qui venit in nomine domini: rex iſrahel. Iſto modo honoꝛatur ſpiritualiter ab humilibus qui ipſum habent pꝛo rege ei attribuendo regis dignitateꝫ: ſcilicet gloꝛiam de bonis operibus quam ſibi ſicut regi retinuit. Gloꝛiam inquit meam alteri non dabo. Apoſtolus. Soli inquit deo honoꝛ ⁊ gloꝛia. Econuerſo inhonoꝛauerunt eum iudei feria ſexta dicentes. Non habemus regeꝫ niſi ceſarem. Et hoc modo inhonoꝛant eum ſuperbi gloꝛiam de bonis operibus ſibi vſurpādo ſicut herodes: actuū duodecimo. Cuꝫ ſediſſet herodes populus acclamabat voces dei nō

hominis. Et ſequitur ꝙ confeſtim percuſſit eū angelus domini. Et conſumptus a vermibus expirauit. Eo qꝺ non dediſſet honorem deo. Cui honor ⁊ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Incipit de ſacramento in cena domini. Sermo octuageſimus.

m Emoriā fecit mirabiliū ſuoꝝ miſericors ⁊ miſerator dñs eſcā dedit timētibus ſe. Pſal. Quia xp̄s dñs eſt p̄nceps regum terre. Apoc. p̄. Jō in ſacramēto euchariſtie tria ſigna cōmendant ¶ Primo oſtendit in ea ſuam potentiam: qꝛ nō eſt maioris virtutis mundū de nihilo facere ſiue creare ꝙ̄ ſubſtantiā totam panis: ſubito in ſuum corpus incorruptibile ⁊ p̄exiſtens ꝯuertere dicēs. Memoriā fecit mirabiliū ſuoꝝ. Opera enim mirabilia declarant diuinā potentiā. Pſalmiſta. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es ⁊ cetera. ¶ Secundo oſtendit ſuā clementiam: quia ſeipſum totum dedit: tam indignis ꝙ̄ dignis. Et ideo ſeqtur. Miſericors ⁊ miſator dominus. De qua clemētia pſalmi. Suauis dominus vniuerſis ⁊c. ¶ Tertio oſtendit xp̄s ſuā magnificentiā: qꝛ ibi ſtatuit vere vnū ferculū: qꝫ in ſe plus hꝫ de p̄cioſitate ꝙ̄ totū ſuū regnū. Pſal. Oculi oīū in te ſperāt dñe ⁊c. Et qꝛ opatio manus in p̄ncipe deſignat magnificentiā. : iō adiūgit. Apis tu manū tuam ⁊c. Qm̄ ergo circa ſacramentū euchariſtie eſt p̄ns noſtra intētior ſolennitas. Ideo ad iſtius ſacramēti myſterium declarandum ſunt quatuor contemplationes.

Prima ꝯtemplatio.

p Rima ꝯtemplatio eſt de huius ſacramenti entitate. Ubi eſt ſciendū ꝙ ſicut dicit Greg. in omelia paſcali. Aliud eſt qꝺ cernit: ⁊ aliud qꝺ creditur. Illud qꝺ cernitur eſt ſpecies panis ī hoſtia: ⁊ ſpēs vini in calice. Sed illud qꝺ creditur ē veritas carnis ⁊ ſanguinis xp̄i. Pro quo eſt intelligendū ꝙ ſub ſpecie panis: que videt̄ in hoſtia quatuor eſſe credunt̄. ¶ Primo credit̄ ibi eſſe corpus xp̄i ex vi verboꝝ: qꝛ verba ꝯſecratiōis de ſolo pane faciunt mentionem. ¶ Scḋo eſt ibi ſanguis xp̄i ex ꝯcomitantia imediata: qꝛ ſanguis imediate diſponit corpus ad vitā. ¶ Tertio ē anima ex ꝯcomitantia propinqua: qꝛ lꝫ anima non viuificet corpus: niſi mediāte ſanguine: tn̄ ꝑtinet ad eandem nām. Et ideo concomitātur ipſum propinque. ¶ Quarto eſt ibi diuinitas verbi ex concomitantia remota: quia licet diuinitas cum tribus precedentibus faciat vnum ſuppoſitum: tamen non pertinet ad vnā nām. Et ex iſtis accipiuntur duo documenta.

¶ Primum documentū eſt: ꝙ ſanguis chriſti non ſolum eſt in calice: ſicut aliqui imaginātur: ⁊ corpus tantū in hoſtia: inmo totus ſanguis chriſti ē vere in hoſtia. Quia ex quo chriſtus vere reſurrexit ſanguis eius non fuit niſi intra ſuum corpus.

¶ Secundum documentum eſt: ꝙ rationabilis eſt inſtitutio eccleſie moderne: quod cum in primitiua eccleſia ſacramentum hoc ſub vtraqꝫ ſpecie toti populo miniſtraretur: quod nunc nō fit ab eccleſia moderna: quia circa ſpecies vini multa pericula accidunt effuſionis. Ideo inſtitutū eſt: vt ſpecies panis tantum populo cōmunicetur: quia ſub vtraque ſpecie: tam corpꝰ ꝙ̄ ſanguis ſuſcipitur. ¶ Intelligendum qꝺ in calice creduntur eſſe eadem quattuor. que in hoſtia: ſed alio ordine. ¶ Nā primo eſt ibi ſanguis ex virtute verborum: pro eo ꝙ verba conſecrationis calicis de ſolo ſanguine faciunt mentionem. ¶ Secundo conceditur ibi eſſe corpus xp̄i eē ex concomitantia immediata: qꝛ corpus ſanguis eſt immediatum receptiuum. ¶ Tertio conceditur ibi eſſe anima: ex concomitantia propinqua: quia pertinet ad eandem naturam humanam. ¶ Quarto creditur ibi eſſe diuinitas ex cōcomitantia remota: quia nō pertinet ad eandem naturam: quāuis bene ad idem ſuppoſitum. Sed hic accipiūtur alia duo documenta.

¶ Primum documentum eſt: qꝺ cum hic ſit aliud quod cernitur oculis corporis: ⁊ aliud qꝺ cernitur oculis mentis: in hoc ſacramēto adoratio non ē dirigenda ad illud quod cernitur: ſꝫ ad illud quod creditur tantum: quia illud eſt dignum adoratione.

¶ Secundum documentum eſt: qꝺ quia verba conſecrationis proferūtur ſecrete a ſacerdote. Ideo hoſtia non eſt adoranda donec eleuetur a ſacerdote: quia nondum conſtat ibi eē corpus xp̄i. Ideo ꝓpter periculū idolatrie ī fide eccl'ie adoranda eſt ⁊c. Qꝺ autem iſta quatuor tuor ſint ibi: patet per Ambroſium dicentem:

q̄ illa que fuerunt in vtero virginis: inueniuntur in hoc ſacramento. Sed circa iſta accipiuntur quatuor veritates.

¶ Prima veritas eſt: q2 in hoc ſacramento ꝓprie non videtur xp̄s oculo corporali: q2 aliud eſt quod cernitur: ⁊ aliud qđ credit̃ ſm̄ augu. Ideo cum xp̄s ibi credatur eſſe: ſi ibi cerneret̃ idem eſſet quod cerneret̃ ⁊ quod crederetur.

¶ Ratio aũt quare xp̄s non cernit̃ ibi eē: eſt q2 accidentia que ibi cernunt̃: non ſunt in corpore xp̄i: ſicut in ſubiecto. Nullum autem corpus videri poteſt: niſi per colorem: qui formaliter eſt in ſubiecto.

¶ Secunda veritas eſt: q̄ lȝ xp̄s ibi proprie non videatur: non tamen errant fideles: q̄ dicunt ſe vidiſſe deum in manibus ſacerdotis: quia nullus erat. Cuius verba poſſunt verificari eo modo: quo verificatur diuina ſcriptura In qua dicitur q̄ aliqui viderunt dn̄m oculo corporali: ſicut Moyſes cernẽdo corporaliter rubum. Exodi. 3. Non q̄ ibi videret diuinitatem: ſed quia diuinitas aſſiſtebat illi rubo. Ita corpus chriſti ſuo modo aſſiſtit ſpeciebus que in hoc ſacramento cernuntur.

¶ Tertia veritas eſt: q̄ ſi beatus Petrus celebraſſȝ miſſaȝ i triduo illo cũ i cena fuit ordinatus ſacerdos: tunc in hoſtia non fuiſſent niſi duo. ſ. corpus xp̄i ⁊ eius diuinitas: q2 tunc caro xp̄i fuit mortua. Et ideo tunc eaȝ aīa non cõcomitabatur: nec etiã ſanguis: q2 iam effuſus erat ſup terraȝ: ⁊ corpus in ſepulchro: ⁊ anima in inferno. Et ideo cum aīa ⁊ ſanguis nõ fuĩt in hoſtia niſi per ↄcomitantiã: tunc ibi non fuiſſent. Tamen q2 diuĩitas corpori remãſit vnita in morte: ideo fuiſſet ibi ex tali ↄcomitãtia.

¶ Quarta veritas eſt: q̄ ſi beatus Jacobus: q̄ primus miſſam ordinauit: dixiſſet miſſaȝ in hoc triduo: tunc in hoc calice nõ fuiſſet niſi ſanguis: q2 ibi non eſt corpus ⁊ aīa: niſi per cõcomitantiam: ⁊ tunc erant a ſanguine ſeparata: nec diuinitas ita fuit ſanguini: ſicut carni vnita q2 nõ remanſit coīcatio ydiomatum: que ꝓuenit ex tali vnione: vt dicitur in decretis. Non enim erat verȝ dicere hoc ſanguine demonſtrato hic ſanguis effuſus eſt deus: ſicut ꝓpter ſepulturam corporis dicimus deum fuiſſe ſepultum: nõ in cruce remanſiſſe: ſicut ſanguis remanſit. ¶ Et iſtius ratio eſt: q2 corpus eſt p̄ncipalis hoīs pars: ⁊ non ſanguis. ¶ Intelligendum tamen q̄ quãdo ſacerdos eſt deferẽs corpus xp̄i ad coīcandum infirmum: ei dicet. Credis hoc eſſe corpus xp̄i de virgine natuȝ: in cruce paſſum? Tunc vterqȝ ⁊ ſacerdos ꝓferens: ⁊ fidelis ꝓfitens dȝ dirigere ſuam intentionem ad illud: quod creditur: ⁊ non ad illud quod cernitur. Alias vterqȝ erraret: cum illud quod cernit̃: nõ ſit corpus xp̄i ſm̄ Gre.

¶ Intelligenduȝ tamen q̄ cum ſenſus hominis ſint proni ad dirigendum iudicium rõnis ad illa que cernunt: niſi inſtruant̃ fide. Ideo videt̃ tutius dicere. Credis h̄ eē corpus xp̄i? Et tunc poſſȝ intẽtio dirigi ad illud: qđ cernit̃ q2 in ſpẽbus illis quas cernimus: eſt vere corpus xp̄i. Cum vero qs dirigit intentionẽ ſuaȝ ad fidem eccl'ie in coĩ: tunc nullũ videt̃ eē periculum: ſȝ remanet h̄ dubitatio. Si ſanguis xp̄i ē venerãdus: q̄ eſt in aliq̄bus reliquijs: p̄ter euchariſtiã. Dicũt multi q̄ nõ: q2 xp̄s totuȝ ſanguinem reaſſumpſit. Tamen nõ videt̃ inconueniẽs ſi aliq̄ portio remãſit: cuȝ nõ indiget tñto ſanguine corpꝰ gl'ificatuȝ. Et iõ venerari p̄t

¶ Scđa dubitatio eſt: ſi talis ſanguis ſit venerandus: ſicut in euchariſtia. Dicit̃ q̄ nõ: quia nõ eſt vnitus diuitati: ſicut nec in triduo mortis xp̄i. vnde ſicut in triduo nullus debuiſſet adorare calicem ſm̄ latriã: eo q̄ nõ erat diuinitas vnita. Ita nec ſanguinẽ iſtum: q̄ eſt ſapatꝰ a corpore': cum ſanguis in euchariſtia eſt ſibi ↄiunctus.

Scđa ↄtemplatio.

c Irca ſcđam ↄtemplationem: q̄ eſt de iſtius ſacramenti vnitate: eſt intelligendum q̄ in h̄ ſacramento non eſt vnitas ſimplicitatis: ſȝ vnitas integritatis: cũ in eo ↄtineant̃ ſm̄ p̄miſſa q̄dam infinite diſtãtia. ¶ Intelligendũ tamen q̄ ad integritatem iſtius ſacramẽti ſunt quatuor cãe: ſicut ſolet inquiri in quolibet nãli effectu. ſ. cauſa efficiens formalis: mãlis: ⁊ finalis. Ideo ad integritatem iſtius ſacramenti eſt panis in hoſtia: ⁊ vinum in calice cauſa mãlis. Forma autem ſunt verba conſecrationis. Efficiens ſacerdos rite ordinatus loquente de efficiẽte materiali: quia principalis cauſa efficiens conſtat eſſe deum. Finis autem eſt intentio debita proferentis. Et ideo quia ibi iſta quatuor requiruntur: ne altero iſtorum deſinente: ibi nil fiat. Ideo dicitur in libro de reglis theologie in quarta regula q̄ ad hoc q̄ panis conuertatur in corpꝰ chriſti: requiritur q̄ in pane ſit materia: in verbis forma: in agente intentio: in perſona ordinatio. Cum iſta quatuor concurrunt: ſequitur cõſecratio. Scđȝ hoc ſunt quatuor ↄſideratões.

Prima conſideratio.

P Rima eſt de cauſa efficiẽte tali. ſ. miniſteriali: de qua nunc loquimur. Nullus hꝫ ptãtem ꝯficiendi: niſi ſit ſacerdos ordinatus per epiſcopũ: qꝛ Paulus apoſtolus cum ordinaſſet Titum epm: ex hoc dedit ſibi auctoritatem ordinandi ſacerdotes ꝺi. ad Tituꝫ. Huius rei gratia reliq̄ te crete: vt cõſtituas pſbyteros. Quod fruſtra factum fuiſſet: ſi non eps ſacerdotes ordinare potuiſſꝫ. Ex q̄ ꝯcluditur error maldenſium: q ꝯſecrationem iſtius ſacramenti omni fideli ⁊ vtriqꝫ ſexui cõmittunt. Sꝫ circa iſtam cãm efficienteꝫ ſunt alique queſtiones. ¶ Prima eſt ſi ſacerdos hereticus põt ꝯficẽ. Dicitur ꝙ ſic: qꝛ iſtud ſacramentum ſit in fide eccl'ie: ⁊ non in fide vnius ſingularis perſone ſm Auguſtinum.

¶ Secunda queſtio ſi ſacerdos ſciſmaticus. Dicit̃ ꝙ ſic. ¶ Tertia ſi irregularis ſacerdos Dicitur ꝙ ſic: qꝛ irregl'aritas eſt pena iuris humani: ⁊ auctoritas ꝯficiendi: poteſtas iuris diuini eſt. Ideo illa non põt iſtam auferre: ſicut nec ius humanum põt dinum auferre.

¶ Quarta queſtio eſt: ſi ſacerdos degradatuſ põt ꝯficere. Dicitur ꝙ ſic: cum caracter ſit indelebilis: in quo ꝯſiſtit ptãs conficiendi. Sed remanet ad dubiũ: ſi ſacerdos malus celebrãs eſt audiendus. Dicitur ꝙ ſi ꝯſtaret ipſum eſſe in mortali peccato: qꝛ celebrando peccat mortaliter: ⁊ ideo ei non eſt coĩcandum in tali actu. Quia tamen ꝯtritio cordis eſt interior occulta ⁊ repentina propter peccata manifeſta non eſt omittendum: niſi de ſcandalo timeatur.

¶ Secũda dubitatio eſt ſi ſacerdos excõmunicatus eſt audiendus. Dicitur ꝙ nõ: qꝛ contritio occulta penam iuris nõ hꝫ extrinſecã euacuare. Corpus aũt chriſti ſic eſt venerandum in manu ſua: ſicut alterius: qꝛ ita vere conficitur a malo: ſicut a bono miniſtro.

Secunda ꝯſideratio.

Q Uantum ad cauſam meteralẽ iſtius ſacramenti ꝑmo videndũ eſt de mã in hoſtia. ¶ Scđo de mã in calice.

¶ Circa ꝑmum nota ꝙ materia in hoſtia eſt panis triticeus. vnde ſi ꝯficeretur in pane ſiligineo: vel ordeaceo: vel ſpelte: nõ fieret: quia vnius ſacramenti vna eſt materia in ſpẽ.

¶ Circa materiaꝫ calicis dicitur ꝙ mã iſtius ſacramenti eſt vinum de vite. vnde ſi aliqs in alio conficeret: ſicut in vino pomoꝝ: nihil faceret: qꝛ vnius ſacramenti vna eſt materia ſm ſpeciem: vt panis ſupra. Quantum ad cauſam formalem in hoſtia dicit̃ ꝙ ſicut in hoſtia ſunt quatuor. ſ. corpꝰ: ſanguis: anima: ⁊ diuinitas ita quatuor ſunt verba: per q̄ hoſtia conſecrat̃: ſcilicet. Hoc eſt corpus meum. Iſtam autem formam conſecrationis tradidit xp̄s Matthei 26. vbi ſunt quatuor documenta.

¶ Primum documentũ eſt: ꝙ iſta ꝯſecratio ſm formam ꝑmo fuit inuenta vel facta in lingua hebrea: qꝛ illã linguã loquebat̃ xp̄s ⁊ apl'i

¶ Scđm documentum eſt: ꝙ deinde fuit facta in lingua greca: quia poſt hebreos greci vt habetur in actibus de viduis grecorum.

¶ Tertium documentũ eſt: ꝙ deinde factum fuit in lingua latina: qꝛ beatus Petrus romanis tradidit. Et ꝯfirmatur: qꝛ ſm Aug. de ci. dei in iſtis linguis fuit ſcriptus titulus. Et cõfirmatur: qꝛ Mattheus ſcripſit hanc formam in hebraico: Lucas i greco: Marcus i latino. Iohes vero nullam formam expreſſit.

¶ Quartum documentum eſt: ꝙ iſta ꝯſecratio fieri poſſet in omni lingua eadem ratione: qua ⁊ in iſtis. Sꝫ hic eſt dubium: qꝛ in canone tradito a btõ Petro non ponit̃ iſta ꝯiũctio enim. Dicitur ꝙ enim nõ ptinet ad formã ꝯſecrationis: ſed tm̃ ꝯtinuat ad ꝓcedentia. vnde ſi omitteretur: adhuc conficeret. Quis ſcienter omittens peccaret mortal'r. ¶ Secundum eſt ſi ſolum p verba illa poſſet fieri cõſecratio. Dicit doctor ſubtilis ꝙ non: quia verba ſic abſolute plata dant ſenſum ac ſi ꝯficiens vellet conficere corpus ſuum proprium: ſic etiam xp̄s expreſſit. Et ideo dicit ꝙ ſunt neceſſaria verba ꝑambula: per que ſignificetur ſacerdoſ dicere hec non in ꝓpria perſona: ſed xp̄i recitando ꝓferens. Et illd fit ab illo loco: vt nob corpus ⁊ ſanguis fiat dilectiſſimi filij tui dñi nr̄i ihu xp̄i

¶ Circa formam conſecrationis calicis ſicut ꝑ qnqꝫ vulnera ſanguis exiuit de corpore xp̄i principaliter: ideo per quinqꝫ verba fit cõſecratio iſta: que ſunt. Hic eſt calix ſanguinis mei. Iſta forma habetur Matthei. 16. Marci. 14 Luce. 22. Tamen ſicut iacet ad litteraꝫ in noſtro miſſali non inuenitur in aliquo euãgeliſta ſed beatus Petrus iſtam formam tradidit eccleſie. ¶ Quantum ad cauſam finalem dicit̃ ꝙ finis noſter accipitur pro intentione conſecrantis: vt intendat facere quod xp̄s fecit: qđ facit eccleſia. ¶ Circa iſtum finem ſunt quatuor veritates. ¶ Prima eſt ad conficiendũ iſtd ſacramentum non requiritur intentio actualis

quia ſm Iheronimū. Dominus nullum obli
gat ad impoſſibile. Nō eſt autē in poteſtate no
ſtra ſubito in inſtanti: dum proferuntur conſe
crationis verba: q̄ ille qui eſt ad alia: diſtract⁹
poſſet ita actualiter cogitare: nec per conſequēs
intendere. ¶ Secunda eſt q̄ ad illā conſecra
tionem non ſufficit intentio habitualis: q̄ꝛ cum
illa manet etiam in homine dormiente: ſicut eti
am ꝛ habitus. Tunc homo dormiēs poteſt cō
ficere verba debita proferendo. ¶ Tertia eſt:
q̄ ad iſtam requiritur ꝛ ſufficit intentio virtua
lis: vt ſcilicet intendat ſm omnem diſpoſitionē
ſe ad celebrandū conferte. ¶ Quarta veritas
eſt: q̄ ad illam conſecrationem non requiritur
intentio ſpiritualis: vt conficiens ſemper inten
dat bonū ſpirituale: propter qd illud ſacramē
tum eſt inſtitutum ſm Dionyſiū. Unde ſi ma
lus ſacerdos propter lucrū temporale celebra
ret conficeret.

Tertia contēplatio.

c Irca tertiā ꝯtemplationem que eſt de
iſtius ſacramēti veritate eſt intelligen
dū q̄ iſtius ſacramēti veritas eſt in ſe
euidētiſſima cū pre ceteris ſacramentis in ſcri
ptura ei⁹ veritas ſit expreſſa: tñ eſt mētibus no
ſtris ſūme occulta pre ceteris eccl'ie ſacramētis
Et ad illud ducit ratio ꝛ exemplum. Ratio q̄ꝛ
tranſcendit propter ſblimitatem eius intellectū
noſtrum. Et ideo non eſt intelligibille ſibi ꝓ
portionatum: Exemplum eſt ad propoſitum:
quia ſicut ſe habet oculus noctue ad lumen ſo
lis: ita ſe habet intellectus noſter ad ea que ꝛc.
Et quia illud ſacramentum eſt occultiſſimum
nobis: ideo ſancti multum ſunt conati ad ipſū
declarandum: vt euacuarent dubia: que circa
iſtam materiam excecāt inſipientem. Et ad
hoc faciendum occurrunt nobis quatuor conſi
derationes.

¶ Prima eſt de iſtius ſacramēti conuerſio
ne. ¶ Secunda de eius extenſione. ¶ Tertia
de eius locatione. ¶ Quarta de eius īpoſſibi
litate.

Prima ꝯſideratio.

q Uantum ad primam occurrit obſtacu
culum qd eſt hoc: q̄ aliqui nō vident
quomodo tam ſubito ſubſtantia panis
corruptibilis poſſet conuerti i corpus chriſti in
corruptibile: Sed huic obſtaculo occurrit con
ſideratio beati Ambroſij in libro de ſacramen
tis. Qui volens oſtendere q̄ deus poteſt con
uertere quodlibet in quodlibet per ſuā omni
potentiam ponit multa exēpla diuine ſcripture
vt quando mulier ſubito de coſta viri facta fuit
ꝛ quando virga moyſi in ſerpentem fuit con
uerſa. Et confirmatur per rationem q̄ꝛ plus di
ſtant ens ꝛ non ens: q̄ꝫ duo entia ſm diſtantiā
eſſentialem. Et q̄ꝛ deus ſm omnium fidē po
teſt aliquid de nihilo facere. Igitr multo forti⁹
de vno ente aliud ens quodcunq̄ꝫ poteſt facere
ꝛ operari.

Scda ꝯſideratio.

s Ecunda conſideratio de iſtius ſacra
mēti extēſione occurrūt duo obſtacla
¶ Primū eſt q̄ aliqui nō poſſunt
intelligere quomodo corpus chriſti tā magnū
poteſt eſſe infra tam paruā hoſtiā totum con
tentum cū imaginentur maius corpus infra
minus totaliter non poſſe contineri. Sꝫ huic
occurrit conſideratio beati auguſtini de quan
titate anime: qui probat animam eſſe maiorem
corpore: q̄ꝛ totā mundi magnitudinē infra ſe
cogitare poteſt: ꝛ ſic infra ſe continere: ꝛ ſic cū
ſit maior corpore tota eſt īfra corp⁹. Modo cō
ſimili corpus chriſti cum ſit maius hoſtia totū
eſt infra ipſam: non coartatū: ſed ita magnum
ꝛ perfectū ſicut eſt in celo. ¶ Secundum ob
ſtaculum q̄ꝛ non percipiunt cum hoſtia diuida
tur in fractione: quin corpus chriſti infra exi
ſtens diuidatur: cum ad diuiſionem cuiuſcūq̄ꝫ
corporis: ſequitur diuiſio ſue virtutis: huic oc
currit conſideratio beati Augu. in libro de ſpi
ritu ꝛ anima: qui ponit q̄ anima eſt tota in qua
libet parte corporis: ꝛ nō diuidit̄ ſꝫ diuiſionē
corporis. Et ita q̄ꝛ corpus xp̄i totū eſt in quali
bet particula hoſtie ipſa diuiſa: non diuiditur.

Tertia ꝯſideratio.

q Uantum ad tertiā ꝯſiderationem q̄
eſt de huiuſmodi ſacramenti locatio
ne occurrunt aliqua obſtacula.

¶ Primū eſt q̄ non poſſunt aliqui intellige
re xp̄m ad altare deſcendere de celo: ꝛ ibi ma
nere. Cum dicat auguſtinus q̄ donec finietur
ſeculum ſurſum eſt dn̄s. Sed huic occurrit cō
ſideratio Origenis ſup Matth. Qui dicit q̄
dei filius veniens in virginē totus remanſit
apud patrē: vt non dimidius apud deū ꝛ dimi
dius eſſet in virgine: ſicut veritas quā mente
ꝯcipimus cū eam docemus tota remanet apud
nos: ꝛ tota tranſit in adiſcentes. Sic de corpo
re xp̄i ꝛc. ¶ Secūdum eſt q̄ꝛ non capiunt quō
in tam breui momento ſicut verba conſecratio
nis proferuntur: chriſtus poſſet tranſire de ce
lo empireo ad altare. Huic occurrit conſidera
tio beati Auguſtini: qui dicit q̄ ſubito dum ocu

lus aperitur habetur viſibile: quantumcunq̧ diſtans: tranſitu velociſſimo attigitur vſq̧ ad celum. Et ideo non eſt mirandum de corpore chriſti: cum ſol in inſtanti mittat radium ſuū ab oriente in occidentem. ¶ Tertiuꝫ eſt ꝙ nō vident quomodo idem corpus poſſet eſſe in diuerſis locis ſimul. Sed huic occurrit conſideratio Hugonis de ſacramentis qui ponit. Ideo non poſſet idem corpus eſſe in diuerſis locis: quia deus conditor nature talem corporibus legem dedit. Et ideo cum quilibet legiſlator poſſet diſpenſare in lege: quam ipſe ſtatuit: immo oppoſitum ordinare. Ita poteſt deus in vniuerſo. ¶ Quartum eſt quia non vidēt quomodo duo corpora poſſunt eſſe in eodeꝫ loco: vt corpus chriſti ſit infra dimenſiones hoſtie: niſi forte ponatur ibi in aliqua concauitate Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio damaſceni ponentis ignem ferro intimatum cuꝫ ſit corpus ſubtile: ⁊ ita corpus chriſti cuꝫ ſit ſubtilius igne. Quarta conſideratio.

q Uantum ad quartam conſideratiōeꝫ de eius impaſſibilitate: ſunt duo obſtacula. ¶ Primum ꝙ non vident quomodo chriſtus non patiatur cum hoſtia frāgatur ⁊ multipliciter alteratur. Sed huic occurrit conſideratio pauli. Secunde cor. xj. Ipſe ſathanas transfigurat ſe in angeluꝫ lucis. Iſta autem transfiguratio poteſt fieri per aſſumptionem corporis luminoſi ⁊ decori: ⁊ tunc ſi tale corpus ſcindatur: aut qualitercunque patiatur nullatenus angelus malus patitur: ita nec corpus chriſti in hoſtia. ¶ Secundum eſt ꝙ nō vident quomodo corpus xp̄i ex frequenti ſumptione ſucceſſiua non conſumatur: ⁊ ipſe ſpecies conſumantur. Huic occurrit cōſideratio ſapientis. Eccleſiaſti. 12. Ubi loquitur de conſumptione humani corporis: anima non conſumptibili exiſtente. Unde dicit. Reuertatur puluis in terram vnde erat: ⁊ ſpirit᷒ redeat ad dominum ⁊c. Quarta ɔtēplatio.

c Irca quartaꝫ ɔtemplationeꝫ: que eſt de ei᷒ bonitate: occurrūt. 4. ɔſi°nes. ¶ Prima ɔſide° ē de ei᷒ celebritate ¶ Secunda ɔſideratio eſt de ei᷒ inſtitutiōe. ¶ Tertia ɔſideratio eſt de eius ſuſceptione. ¶ Quarta ɔſideratio eſt de eius perfectione. Prima ɔſideratio.

q Uantum ad p̄mam dicendum eſt: ꝙ celeberrimū inter oīa ſacramenta noui teſtamenti. Et ideo eius officium celebratio vocatur. In hoc. n. officio maxime militans etiā imitatur eccleſiā triūphantem: q2 ſicut in hac vita ſunt inſtituti ſex ordines eccliē ad miniſtranduꝫ ſacerdoti: ita in celeſti hierarchia ſunt inſtituti ſex ordines angeloꝝ ad miniſtrandum xp̄o. Tres. n. ſupremi ordines non ſunt adminiſtrantes: ſed aſſiſtentes vt dicit Dionyſius. ¶ Et iō circa iſtā ɔſiderationem primo inſiſtendū eſt circa iſtius ſacramenti ſolēnitateꝫ. ¶ Scd̄o circa eius figuraꝫ. ¶ Quo ad primuꝫ ē intelligēduꝫ ꝙ in hoc ſacramento ꝓbantur eſſe quatuor ſolēnitates. ¶ Prima eſt ex p̄ſentia triuꝫ pſonaꝝ diuinaꝝ. Tota. n. trinitas eſt pn̄s huic ɔſecrationi: ⁊ hoc ex ſingulari ratione tanti miraculi; q2 nō poteſt effici niſi a tribus perſonis modo mirabili: q2 ſicut pater ⁊ filius ⁊ ſp̄us ſanctus ſunt vnuꝫ p̄cipiuꝫ creature: ex de trinitate. Ita ſunt vnum p̄cipiū huius ſacramenti ⁊ ſingulari modo actus que eſt tam mirabilis: ad queꝫ nulla alia cauſa attingere poteſt. ¶ Scd̄a ſolēnitas eſt ex preſentia ſanctoꝝ angeloꝝ: q2 ſcti doctores non dubitāt ibi eſſe p̄ntiaꝫ ſcōꝝ angeloruꝫ aduenientiuꝫ de celo. vnde dicit Greg. Quis fideliū dubium habere poſſit in illa imolationis hora celuꝫ aperiri: ⁊ angeloꝝ choros adeſſe ad vocē ſacerdotis? ¶ Tertia ſolēnitas eſt ex p̄ſentia ſanctarū aīarum: q2 ſicut angeli: ita ⁊ ſancti xp̄m comitātur quocunq̧ p̄git. Et ideo dicit Ihero. Oēs aīe ſanctoꝝ in hoc mundo comitātur xp̄ꝫ quocunq̧ ierit. Inducens illud apoc. Hij ſequuntur agnum quocunq̧ ierit. Et cuꝫ vere veniat ad iſtō ſacramentū ipſuꝫ ibi ſequunť. ¶ Quarta ſolēnitas ē ex p̄ntia matris xp̄i que eſt regina virginū: q2 ƀꝫ Ihero. Iſtud officiū aſſociandū fuit p̄uilegio virginis ex ſua puritate. Dicit. n. virgines ſunt ⁊ ſequūtur agnuꝫ quocūq̧ ierit. Apoc. 14. Et q2 mater dn̄i cuꝫ ceteris virginibus maxime hꝫ hoc p̄uilegium: maxime ei conuenit hoc officiuꝫ. ¶ Scd̄m huius p̄me ɔſiderōnis eſt de diuina ſcriptura: in q̄ hoc ſacramētum quadrupliciter figuratur. ¶ Primo in ſacrificio melchiſedech. Gen̄. 8. Quia ſicut melchiſedech: cuꝫ eſſet ſacerdos altiſſimi offerebat panem ⁊ vinuꝫ. Ita xp̄s ſub ſpecie panis ⁊ vini inſtituit hoc ſacramentum. Pſalmi. Tu es ſacerdos in eternum ſm̄ ordineꝫ melchiſedech ¶ Scd̄o fuit figuratuꝫ i imolatōe agni paſchalis. Exo. 12. Quia ſicut ibi agn᷒ fuit imolat᷒ ꝓ ſalute populi iſraelitici. Ita hic agnus dei imolatus eſt ꝓ ſalute totius populi chriſtiani.

¶ Tertio fuit figuratū in mãna deſerti. Exo.
16. Qꝛ ſic ille cibus fuit idignis abhominabi
lis: qꝛ dicebant. Anima noſtra nauſeat ſuꝑ iſto
cibo leuiſſimo ⁊ dignis ſūme delectabil̄: qꝛ vt
dicit ſapiens. Habebat omnis delectamēti ſua
uitatem vt ad cuiuſcunqꝫ deſideriuꝫ conuerte
retur. Ita iſte cibus eſt indignis nociuus a di
gnis ſumme ꝓficiuus: qꝛ dicit Dionyſius: ꝙ
confert iuſtis ſanctificationē: ſicut indignis cō
demnationē ſicut de iuda dicit̄ in Ioh. Poſt
bucellā ſtatim introiuit in eum ſathanas: ſꝫ ta/
men illa bucella nō fuit corpus xp̄i. ¶ Quar/
to fuit figuratū in panibꝰ propoſitionis. Exo.
21. Qꝛ ſicut illi paneſ quottidie nō miniſtrabā
tur niſi aliqñ a ſacerdotibꝰ: ita quottidie eucha
riſtiam ſumere non ꝯuenit niſi ſolis ſacerdoti/
bus: ⁊ ſicut tp̄e neceſſitatis illi panes fuerunt
ceteris miniſtrati requiſita corporis puritate.
ſm dionyſium vt patet de abimalech: qui dixit
ad dauid p̄mo. Reg. Si mūda ſunt vaſa pue
roꝝ maxime a mulieribꝰ anteqꝫ daret eis iſtoſ
panes ꝓpoſitionis: ita hoc ſacramentū in cer/
tiſ articulis miniſtratur ꝯmuniter fidelibꝰ. Sꝫ
ante reqrit cordis ⁊ corporis puritatem ſꝫ Di
onyſium. Ex iſtis accipio duo documenta.
¶ Primum documentuꝫ eſt: ꝙ ille qui acce/
dit ad illud altiſſimuꝫ ſacramentum dꝫ accede/
re cū ſumma preparationis diligentia: qꝛ tanta
ſunt ibi ſolēnia. ¶ Secdm eſt: qꝛ illi qui aſſiſtūt
debent aſſiſtere cum ſumma reuerētia: qꝛ tāta
dicuntur de hoc ſacramento vtilia preconia.

Secunda ꝯſideratio.

Quantum ad ſecūdam ꝯſiderationem
que eſt de iſtius ſacramenti inſtitutio
ne ſunt quatuoꝛ requirenda.
¶ Primū eſt qualiter fuerit inſtitutū. ¶ Se
cundū qñ. ¶ Tertium vbi. ¶ Quartuꝫ q̄re.
¶ Quo ad primum: Iſtud ſacramentum fuit
inſtitutum quintuplici circunſtantia modificā
te: ſicut habetur in canone beati petri. ¶ Pri
ma eſt eleuatio oculoꝝ. Eleuatis. n. oculis i ce
lis. Ex quo accipitur documentum: ꝙ illi qui
aſſumunt hoc ſacramentū dbēt habere oculos
mentis eleuatos in deum: ⁊ non depreſſos ad
inferiora. ¶ Secda fuit gratiaꝝ actio cum inqt
patri Gratias agēſ. Ex quo accipitur documē
tum: ꝙ circa iſtud ſacramentum verſantes de/
bent deo eſſe grati de tam inenarrabili benefi/
cio. ¶ Tertia eſt benedictio. Benedixit iquit
Ex quo accipitur documentuꝫ ꝙ xp̄s benedi
cendo conſecrauit: ⁊ facta conſecratione dixit.
Hoc eſt corpus meum: ⁊ ſic non cōfecit ꝑ illa
verba per que nos ꝯficimus ſm Innocentiuꝫ
Tn̄ ad oppoſitum videtur dicere Ambroſius
de ſacramentis: ⁊ Ciprianus martyr: qui dicūt
ꝙ eadem facimus ⁊ non alia qꝫ ea que xp̄s fe/
cit. ¶ Quarta eſt panis diuiſio. Fregit inquit
Ex quo ſumitur documentū: ꝙ ſi tp̄e quo xp̄s
habuit corpus paſſibile ⁊ mortale: tale quale ha
buit dedit apoſtolis: fregit ſpecies panis ſine
ſui leſione corporis: multo plus poſt reſurrecti
onem: cū habeat corpus ipaſſibile. ¶ Quinta
fuit liberalis ꝯmunicatio. Dedit inqt diſcipu/
lis. Ex quo accipitur documentū: ꝙ iſtud ſacra
mentum cū ſumma liberalitate eſt miniſtrandū
dicente dn̄o. Gratis accepiſtiſ gratis date. vn
de ſymonia circa iſtud ſacramentū eſt maxime
deteſtabilis. Quanto. n. excellentius eſt donū
dei: tanto magis venditio eſt vitanda dicēte pe
tro apoſtolo ſymōi mago act. 7. Peccunia tua
tecū ſit in ꝑditiōe: qꝛ eſtimabas donū dei pecu/
nia ꝯparari. ¶ De ſecunda particula iſtius cō
ſiderationis qñ iſtud ſacramentum fuit iſtitutū
⁊ conſtat ꝙ in cena dn̄i: que fuit feria quinta an
te feſtum paſche: vt teſtantur euāgeliſte. ¶ In
telligendum tamen ꝙ iſta dies inuenitur in ſa/
cra ſcriptura quadruplici myſterio conſecrata.
¶ Primo quidem myſterio formatiōis auiū
qꝛ iſto die formate fuerunt aues a deo. Gene.
p̄mo. Ex quo datur intelligi ꝙ hoīes habētes
alas contemplationis ſm Auguſ. idonei ſunt
ad percipiendū illud ſacramentum. ¶ Secdo
fuit ꝯſecrata myſterio formationis piſcium q
illo die fuerunt creati a deo. ¶ Tertio fuit con
ſecrata myſterio dn̄ice oblationis: qꝛ feria qnta
xp̄s oblatus fuit a matre in templo: cuꝫ fuit na
tus in die dn̄ico vt alibi pꝫ. Ita ſacerdos xp̄m
offert in hoc ſacramento mirabilr̄ ſicut virgo i
templo viſibiliter ip̄um obtulit. ¶ Quarto fu
it ꝯſecrata dominice aſcēſiōis myſterio: qꝛ iſto
die fuit xp̄s in celum aſſumptus vt habetur in
actibus: ⁊ ita dicit Greg. Qd̄ expleto hoc ſa/
cramento in celum rapitur. Sed quid de hora
dicitur? Hoc ſacramentum fuit inſtitutum ho
ra ꝯpletorij: qꝛ veſpere facto in cena diſcubuit.
Matth. 27. Et iſta hora inenitur quadruplici
myſterio ꝯſecrata. ¶ Priº qdeꝫ myſterio mū
dialis creationis. Iſta. n. hora credunt aliqui
ꝙ mundus fuit creatus: qꝛ pro p̄mo die. ſ. dn̄i
co ſcriptuū eſt geneſis pº. Factum eſt veſpere ⁊
mane dies p̄mus: incipiendo a veſꝑe ſꝫ Au/
gu. de trinitate. 4. ¶ Secdo fuit ꝯſecrata my/

ſterio paſchalis agni: qꝛ iſta hora fuit celebratū primum paſcha in egypto: ⁊ agnus comeſtus vt habetur in exodo; vt veritas correſpōderet figure. ¶ Tertio fuit ɔſecrata myſterio angelice annunciationis. Et ideo ſm traditionē patrum iſta hora a fidelibus mater dn̄i ſalutaẗ. ¶ Quarto fuit conſecrata myſterio dominice ſepulture: quia iſta hora fuit xp̄i corpus in ſepulchro clauſum: vt habetur in euangelio. ¶ De tertia pticula huius ɔſiderationis vbi fuit iſtud ſacramentum inſtitutū. Et dicitur ꝙ iſtud fuit inſtitutum in ciuitate iheruſalem: in qua xp̄s cenauit teſtimonio quatuoꝛ euangeliſtarum. ¶ Sed eſt intelligēdum ꝙ in h̄ loco fuerunt inſtituta quatuoꝛ ſacramenta: que hn̄t adinuicem ɔnexionem. ¶ Primum eſt ſacramentum baptiſmi. Mat. 28°. Euntes docete omnes gentes baptizantes ⁊c. ¶ Scd̄m fuit ſacramentum oꝛdinis: qꝛ in cena xp̄s oꝛdinauit apl̄os ſacerdotes cum dedit eis ptātem ɔficiendi. Luce. 22. Hoc facite in meam ⁊c. ¶ Tertium fuit ſacramentū pn̄ie. Joh. 20. Quoꝝ remiſeritis peccata ⁊c. ¶ Quartū ſacramentum euchariſtie: vt patuit in cena. ¶ Quarta pticula eſt quare h̄ ſacramentū fuit inſtitutum. ¶ Sꝫ eſt attendēdum ꝙ ad iſtius ſacramēti inſtitutionem ponunẗ. 4. rationes. ¶ Prima eſt ad fidem catholicā extollendā. qꝛ cum virtus ſit de bono difficili: q̃to eſt difficilioꝛ: tanto eſt laudabilioꝛ: qꝛ iſtud arduū ad credēdum. Ideo dignificat fideꝫ credentiū ⁊ eius exaltat meritum. Ideo dicitur in canone petri myſteriū fidei. ¶ Scd̄a ratio eſt ad memoꝛiā de p̄teritis retinēdaꝫ: vt nō obliuiſcerentur tantoꝝ beneficioꝛum: quoꝝ illud ſacramentum eſt ſignum rememoꝛatiuū. Et ideo ſcribiẗ p̄ma coꝛ. xj. Hoc facite quotienſcunqꝫ ſumitis in meam ɔmemoꝛationem. ¶ Tertia ratio eſt ad ſpem de futuro ɔfirmandam: quia ſpes ꝓmiſſi boni multū ɔfirmatur per arrā. Iſtud ſacramentum eſt pignus ⁊ arra future beatitudinis. vnde non ſolum eſt ſignū rememoratiuum: ſed etiam ꝓnoſticū: ſm Diony. de celeſti hierarchia. ¶ Quarta ratio eſt ad caritatem in nobis accendēdam: qꝛ homo naturaliter inclinatur ad diligendum ſe diligenteꝫ. Et ideo xp̄s vt nos maxime incitaret ad caritatem: in h̄ ſacramento ſuam maximā dilectionē voluit demonſtrare: in quo non ſua: ſed ſemetipꝫ nobis dedit. Et iſtō ē ſacramentū qd̄ tenet eccl'iaꝫ maxime in ſctitate ⁊ puritate ſꝫ Dio.

Tertia conſideratio.

Quantum ad tertiam conſiderationē que eſt de iſtius ſacramenti ſuſceptione primo videndum eſt quot modis ſumitur. ¶ Secundo qui ſunt admittēdi. ¶ Tertio q excludēdi. ¶ Quarto quotiens ſit ſumendū. ¶ De p̄ eſt intelligenduꝫ ꝙ ſm apoſtolum ſcd̄e coꝛ. xj. poſſunt ſumi quadrupliciter. ¶ Primo ab aliquibus ſumiẗ: nec ſacramentaliter nec ſpiritualiter: ſicut illi qui ſpeciebus iſtis vtuntuẗ ſicut cōmunibus cibis ad ſacietatem ⁊ ebrietatem. de quibus dicit apoſtolus. Unus quidem eſurit: alius aūt ebrius eſt. Alij ſumunt ſacramentaliter ⁊ nō ſpiritualiter: ſicut q ſumunt cum peccato moꝛtali. de quibus dicit apoſtolus. Qui manducat ⁊ bibit indigne iudicium ⁊c. Alij ſumunt ſpiritualiter: ⁊ nō ſacramentaliter ſicut illi qui fide ⁊ deuotione ad iſtud ſacramentum flagitant exiſtētes in gratia: ſed propter aliqd̄ impedimentū non poſſunt ip̄m percipere: qbus dicit Aug. Crede ⁊ manducaſti. Alij ſumunt ſpiritualiter: ⁊ ſacramentaliter: ſicut illi qui cum debita prepatione de facto ipſum pcipiunt: de qbus idē apoſtolus ait. Probat aūt ſe ipſum homo ⁊ ſic ⁊c. ¶ De ſcd̄a pticula eſt intelligēdum ꝙ ad iſtō ſacramentum obligantur fideles ſm quadruplicem graduꝫ. ¶ Primo aliq obligantur ſolum ad credēdum ⁊ amandū: ſicut illi qui ſunt fideles: vt nullo mō poſſint habere copiaꝫ: qꝛ ſm Jherony. nemo ad impoſſibile obligatur. vnde Augu. Qui ſeruum pigrum non damnaret: ſi ea que fieri ⁊c. ¶ Scd̄o aliqui obligātur nō ſolum ad credendum ⁊ ad amanduꝫ: ſꝫ etiā ad venerandum: ſicut inter fideles ſunt qbus nō legitime impeditis in diebus dominicis ad minus vt audiant miſſam obliganẗ. ¶ Tertio aliqui obliganẗ non ſolum ad venerandum: ſed etiam ad ſumēdum. ſicut oēs homines pfecte etatis circa dominicā reſurrectionem: qꝛ eo tp̄e h̄ ſacramentum inſtitutū fuit. ¶ Quarto aliq obliganẗ nō ſoluꝫ ad venerandum ⁊ ſumendum: ſed etiam ad conficienduꝫ ſicut omnes ſacerdotes nō impediti in celebritatibus magnis. Illi. n. qui nunq̄ꝫ celebrant: tenent ocioſaꝫ digniſſimam ptāteꝫ. ¶ De tertia pticula eſt intelligendū ꝙ beatus Diony. in p̄allegato ca°. de eccl'iaſtica hierarchia ponit quatuoꝛ pſonaꝝ genera: que ab hoc ſacramento excludebanẗ in primitiua eccl'ia. ¶ Primo chatecumini: qꝛ nondū erāt renati

¶ Scd'o apoſtate: q2 in h' ſacramento fuerūt excluſi ⁊ abiecti. ¶ Tertio tēptationib⁹ vexati ¶ Quarto ab hijs qdem purgati: ſed nondū virtute pfecti. Sed remanet dubitatio: ſi miniſtrans: qualitercūq3 circa iſtud ſacramentū cū peccato mortali peccet mortalr. Dicitur q non vt diaconus aut ſubdiaconus: q2 illud iure diuino nō eſt explicite ꝓhibitum. ¶ Secundū dubiū eſt: vtrū quicunq3 indigne ſumit peccet. ¶ Dicendū q ſic: q2 illa ē expreſſa determinatio apoſtoli. Prima cor. xj. Qui mādūcat ⁊c. ¶ Tertia dubitatio ſi ꝯſecrans indigne peccet mortalr: ſemp dicitur q ſic p locum a minori: q2 plus eſt corpus chriſti conficere q̄3 ſumere. ¶ Quarta dubitatio cū ſm pijſſimas cauſas indigne celebrans ꝯmittit mortale peccatū: in quo grauius peccat in ſumendo vel ꝯſecrādo? Dicit q cū illud ꝓueniat ex irreuerentia. Et ideo cū dignus ſit ꝯficere videtur tunc magis peccare. Unde talibus dr̄ in pſalmo. Quare tu enarras iuſtitias meas: ⁊ aſſumis teſtamentū meum per os tuum? ¶ De quarta particula. ſ. quotiens ſumēdum ſit: ponūtur. 4. veritates. ¶ Prima eſt q illd' ſacramentū nō d3 in die frequēter iterari ſine neceſſitate legitima: q2 ex frequentia nimia ſolet oriri ꝯtemptus. ¶ Scd'a eſt: q ab iſta regula natiuitas dn̄i eſt excepta. ¶ Tertia eſt: q cū ſit de neceſſitate poſſunt dici alijs tpibus due miſſe. Ut qn̄ propter inopiā ſacerdotū: neceſſe habeatur vnus ad ſuiendū duabus parrochijs. Et q̄ndo aduenit magna pſona que non poteſt eſſe ſine miſſa: vt notatur. 4. ſententiar. ¶ Quarta q nunq̄3 licet iterare niſi in precedente celebratione ſe obſeruauerit a ſumptione vini ⁊ aque: q2 non ieiuno non lic3 accedere ad ſacramentum. ¶ Sed eſt dubitatio ſi quotidie ſumere euchariſtiā eſt ꝯueniēs. Dicit Auguſtinus: q q̄tidie ſumere nō laudo nec vitupero. Dicunt tn̄ doctores q ſi ex tali frequētia deuotio augeat: eſt iteranda: ſi autē minuatur eſt dimittenda. ¶ Secunda dubitatio eſt: ſi in periculo mortis d3 quilibet illud ſacramentum requirere. Dicitur q ſic. Quia illud ſacramentū eſt viaticū. In tranſitu beati Ambroſij ſic dicitur: q pducit aiam vſq3 ad vite portā. vnde bene fuit figuratū p illū panē ſubcinericiū cuius virtute ambulauit Helias q̄dragita diebus ⁊ q̄dragita noctibus. Tertio regū nono.

Quarta ꝯſideratio.

c Circa quartā ꝯſiderationē: que ē de iſtius ſacri pfectiōe. ¶ Et p̄ ſciēdū q iſtius ſacramēti ſunt. 4. priuilegia. ¶ Primū eſt de iſtius ſacramēti figura: q2 cetera ſacra noue legis ſignant directe gratiam. Iſtud h3 directe ſuā ſignificationē circa glīa3 q2 dicit Diony. Q2 ſicut notitia dinar ſcripturar eſt nobis imago future ꝯtēplatiōis in pria ita ſumptio digniſſime euchariſtie eſt imitatio illius fruitiōis btifice: qua ſatiabimur cum apparuerit glīa ei⁹. Et iō dicit ſaluator Luc. 22. Nō mādūcabo illud donec ipleat in regno dei ¶ Scd'm eſt de iſtius ſacramēti nā. Quia cum pmanentia habeāt etiā nā3 potiorē q̄3 ſucceſſiua cū tranſeāt. Iſtud aūt eſt pmanens cū tā diu pmaneat ſacramentū iſtud: q̄3 diu ſpēs durate poſſunt: vt notatur quarto ſententiarū. ¶ Tertiū eſt de ei⁹ virtute: q2 in ceteris iuenit ſacr̄m ſine re ſacramēti: vt cū qs fictus accedit Hic aūt ſemp res ſacramēti eſt cū ſacr̄o q̄3tum cūq3 fictus qs ꝯficiat: q2 vere corpus xp̄i eſt ibi vt patuit. Unde iſtud eſt ſemper verius quod efficit q̄3 quod figurat. ¶ Quartū ē de eius cauſalitate: q2 cetera ſacramēta hn̄t cauſalitatē tm̄ reſpectu vnius grē inherentis. Iſtud aūt ſacr̄m reſpectu duplicis gratie. ſ. inherētis ⁊ ſubſiſtētis: q2 duplicē ꝯferre h3 grā3: imo pfectius q̄3 alia ſacramenta. ¶ Circa bonitatē iſtius ſacramēti ſcd'o itelligēdū eſt de ei⁹ beneficio ⁊ ſunt quatuor: ¶ Primū eſt gratiar augmentatio: q2 eū requirat hoīē in grā exiſtem. Gratiā p̄ nō donat: ſed ipſā datā augmētat. Et iō dr̄ euchariſtia: q̄ſi bōa grā: q2 pficit grā3 collatā f3 Hic. ¶ Scd'm eſt gratiar ꝯſeruatio. Sicut. n. alimentū corporis h3 vitā ꝯſeruare: ita iſtud ſacramentū cū ſit cibus aie: h3 ipſā in grā ꝯſeruare que eſt vita ipſius aie. Et iō datū eſt h' ſacramentū ſub ſilitudine cibi ⁊ potus. Unde dicit xp̄s Iohis. 6. Niſi mādu: carnē filij hoīs ⁊c. ¶ Tertium eſt peccatorum remiſſio: quia habet omnia peccata venialia delere: ſicut aggrauare mortalia quando inuenit ea vt notat quarto ſententiarum. Et ideo ſaluator inſtituens h' ſacramentū: poſt formam conſecratiōis addidit. In remiſſionem peccatorum. ¶ Quartum eſt premiorum promiſſio que ſaluator Ioannis. 5. certitudinaliter promiſit. Qui manducat meam carnem. ⁊c. ¶ Circa h' ſacr̄m nota q eius ſunt. 5. ſapores ¶ Primus eſt ſapor puritatis ex pexiſtentiū

limpiditate. Impuritatis.n.ſapor ab aliquo impuro reſoluitur. Unde ſi conſiderentur oia principia h corpus pficientia: inuenitur in ipo ſapor puritatis. Materia.n.huius corporis fuit puriſſimus ſanguis vteri virginalis: virtus in eo diffuſa ē virtus altiſſimi. Luc.p. Efficiens ipſuʒ eſt ſpūs ſctūs. Aſſumēs h corpus filius altiſſimi aia de nouo a manibus trinitatis creata ⁊ puritati corpori diffuſa. Quid.n.ipuritatis in h corpore cōicari poterit? Prorſus nihil. Hʒ.n.puriſſimuʒ ex oi parte ſaporē: ſi puris faucibus deguſtetur.

¶ Scdo hʒ ſaporem dulcedinis ex ſanguine. Māle.n.eſt ꝙ ois ſanguis dulcis eſt ſaporis. Quanto igit putas dulcedis eſt ſanguis ſacramēti huius: q a tā dulci fonte manauit: ⁊ a tam dulcis fontis hauriēte i taʒ dulce vas ē trāſfuſus. Fons.n.huius ſacramēti eſt ſanguis ꝯtentus i viſceribus glōſe virgis. hauriens eſt ſpūs ſancti vas in qd trāſfundit corpus dñicuʒ eſt: ex q etiaʒ manat in ſacramētuʒ: ⁊ ex ſacramēto in corda fideliuʒ: que oia nihil hñt amaritudis admixtuʒ. vnde ſpōſa de fructu arboris crucis loquēs dicit. Canti.2. Sub vmbra illius quem deſiderabā ſedi: ⁊ fructus eius dulcis ⁊c. Et hoc dicit pp ſanguinem de cruce ſtillantem.

¶ Tertio h ſacramentū hʒ ſaporem aromaticum ex aia que oibus virtutibus ⁊ eſt ⁊ erit pleniſſima ſemp. Unde d ortu deliciaꝝ dr cāt.4. Ueni auſter pfla or:me.⁊c. Per aromata ſignatur ſpūs ſcti aſpiratio: altiſſimaʒ caritatem: ⁊ deuotionē humidam pietatis ꝯſolatiōe reſoluens: ⁊ ſpirate faciens ortum iſtum vt aromaticus eius ſapor in omnem eccleſiaʒ diffundat.

¶ Quarto habet ſaporem gratioſum ex deitate: Joannis p. Uidimus gloriam eius plenū gratia ⁊ veritate. Hic ſapor pfertur omnibus delectationibus. Hic eſt delectabilis ſapor ⁊ ſufficiens oi deſiderio: ſi ꝯpleat delectat aiaʒ.

¶ Quinto habet ſaporem celeſtem ex vnione deitatis. Ex quo habet ſaporem inuſitatum in terris: qui eſt ſapor celeſtium gaudioꝝ: quem chriſtus digne guſtantibus hoc ſacramentum infundit: ⁊ hic eſt ſapor vite eterne. De quo pverbi. vltimo. Guſtauit ⁊ vidit qꝛ bona ē ⁊c. Hec eniʒ eſt vinea engaddi. gaudiuʒ eternuʒ inferens guſtu ⁊ ſaporeʒ eternorum bonoruʒ

¶ Queritur vtꝝ debuit hoc ſacramentū in alimento inſtitui. Et videtur ꝙ nō: qꝛ ſicut videmus in alimento corporali: ſic de ſpirituali: ſed corporale qd eſt ꝯtra naturā non nutrit naturā ſed pimit. Igitur etiam alimentū ſpūale qd eſt contra rationem ſpiritus ipſum non nutrit: ſed perimit: eucbariſtia eſt huiuſmodi ⁊c. ¶ Dicēdum ꝙ ratio huius ſacramēti hʒ duplicē vitaʒ ſcilicet iferioreʒ: q reſpicit cās inferiores ⁊ nāles. ¶ Itē ſuporē que ꝯſiderat leges eternas ⁊ʒ igit ſacramentū h ſit ꝯtra iudiciuʒ rationis inferioris: nō tñ ꝯtra iudiciuʒ rōnis ſuperioris: que iudicat ſm ratione potētie: ſapie ⁊ bonitatis dei. Debuit igit inſtitui. qꝛ ſicut vita corporis nō ſeruatur abſqʒ alimēto corporali: ſic nec ſpiritualis abſqʒ alimēto ſpirituali. Alimentū ſpūale eſt eucbariſtia. ¶ Utꝝ hec iſtitutio debuit fieri tpe grē. Dr ꝙ ſic: ⁊ h pp duas cās. ¶ Primo pp rem ꝯtentam in h ſacramento: qd eſt veꝝ corpus xpi: qd tm̄ in tpe gratie fuit. Et ideo nō ante potuit inſtitui. ¶ Scdo ꝓpter eius efficaciā: que eſt pfectio ſiue ꝯfirmatio caritatis: que in noua lege abundauit. Et hec inſtitutio celebrata eſt in cena ꝓpter quatuor.

¶ Primo ꝓpter corporalis pñtie ſubtractiōeʒ qꝛ non fuit ꝯueniēs ꝙ ſimul haberetur corporaliter ⁊ ſacramētaliter. Nec debuit etiam deeſſe ꝯſtum ad vtrūqʒ: ſed manere cuʒ diſcipulis debuit in altero illoꝝ. in ſacramētali pñtia in via: ſʒ in corporali i patria. ¶ Scdo ꝓpter veteris ſacramenti terminationeʒ: qd in paſſione fuit terminādum. Non.n.ꝯueniens fuit vmbrā ſimul ⁊ veritatē currere. Non etiaʒ fuit conueniens vmbraʒ ceſſare nōdum habita veritate.

¶ Tertio pp paſſionis pſentationē. Ideo eni paſſione iminente inſtitutū eſt vt efficacius paſſioneʒ impmeret. ¶ Quarto pp maiorē memorie ꝯmendationem: vt in vltimo receſſu traditum. Unde comeſto agno paſchali ſtatim debuit inſtitui ſacramentum noſtre fidei ⁊ tranſitus noſtri. ¶ Utrum exiſtens in peccato mortali ſcienter communicando peccet mortaliter.

¶ Dicendum qd accedens ad ſacramentum: aut habet conſcientiaʒ mortalis peccati: aut nō Si habet: aut illa conſcientia conſurgit ex certitudine ſufficienti: vt qui ſcit ſe fornicatum: ſic peccat mortaliter. Aut conſurgit ex certitudine probabili: vt qui moroſe delectatus eſt:. timet conſenſum fuiſſe in mortale. Sic ſimiliter peccat mortaliter. Aut conſurgit ex certitudine leui: prout homo conſentioſus timet de leui delectatione ꝙ ſit mortale: ⁊ ſic non peccat ſi conſcientia leuiter pungat. Si conſcientia formaliter pungat. Tunc ſtante cōſcientia peccat mortaliter: aut non hʒ ꝯſcientiā peti mortalis.

Hoc etiã poteſt eſſe tripliter aut preparando ſe ſufficienter ſm veritatẽ diligenter ↄſcientiã examinando ⁊ peritos ↄſulendo. Talis manducat digne ⁊ vitat offenſã ⁊ meretur gratiã aut ꝓbabiliter examinauit ↄſcientiã: ⁊ confeſſus eſt: hic manducat medio modo nec digne nec indigne. vnde vitat offenſã: ſed nõ meretur grãm. Aut preparauit ſe negligenter: ⁊ ſic peccat mortalr̃ ſi ſit magna negligentia: vtrũ eucharistia deleat peccatũ mortale. ℂ Dicendum ꝙ ſicut alimentum nãle ſe habet ad vitam naturalẽ: ſic ſpiritualẽ ad vitam ſpiritualẽ. vnde ſicut alimentũ nãle tantum ꝓdeſt viuis: ſic ſpirituale tñ ꝓdeſt ſpiritualiter viuẽtib⁹. vnde hoc ſacramẽtum vitã non dat: ſed cõſeruat ſicut alimentum naturale modo eucharistie delet mortalia: niſi forte oblita non tamen limito largitatem dei.

ℂ Sermo octuageſimus ꝑmus.

Agelorum eſca nutriuiſti populũ tuũ Sapie. 16. Eſca angeloꝝ dicit̃ eucharistia. ℂ Primo q: in hoc ſacramẽto exhibetur nobis iſte in eſcam in cuius ↄtemplatione beati angeli viſu ⁊ guſtu reficiuntur. ℂ Scḋo q: in huius ſacramenti adminiſtratione aſſiſtunt ⁊ miniſtrant reuerẽter. Licet. n. verba ſupradicta ſm lr̃alem intelligentiam de iſta eſca loquãtur: qua dñs pauit filios iſrael: videlicet de mãna ſpiritualr̃ tñ intellecta loquũtur de iſta dulciſſima eſca: qua dominus pauit filios iſrael: videlicet ſuos diſcipulos in cena: ⁊ qua quottidie nos in ſacramento paſcit: ⁊ tunc inſtituit. ℂ Circa ꝑmiſſa thematis verba ponunt̃ tres ↄſiderationes ↄmẽdantes h̾ ſacramẽtũ. Prima ↄſideratio.

Rima ↄſideratio eſt de excellentia dignitatis huius ſacramẽti: cũ dr̃. Angelorum eſca. ⁊ ↄtinet. 4. documẽta. ℂ Primũ documentũ ẽ: ꝙ aliqua eſca ↄmẽdatur qñ eſt precioſitate incomparabilis: ita ꝙ non poteſt ei ſimile inueniri: qḋ ei comparetur Talem eſcã xp̃s nobis exhibuit ⁊ preparauit in ſacramento: vbi ſeipſum nobis in eſcã: ⁊ in alimentũ dedit. Et ideo huic eſce nullũ ꝓcium ex ↄdigno ↄparatur. Qḋ autẽ nobis precioſiſſimã eſcam dedit. Hoc fuit in ſignũ amoris excellentiſſimi: ⁊ hoc vt nobis hic ꝑegrinantibus oſtenderet ſpem ſalutis. Si. n. probatio dilectionis exhibitio eſt opis: que magna dat: ſe magnũ amicũ oſtẽdit: q maiora maiorẽ ⁊ q maxima maximũ: ſ; maximũ nobis exhibuit cũ carnẽ ſuã ⁊ ſanguinẽ in eſcã nobis dedit. Et ideo miniſtratiõe huius ſacramẽti maximũ amicũ ſe nobis oſtendit. Cum. n. quis vult ſe oſtendere aliquẽ diligere tenerrime dicit. Tãtũ diligo ipſũ: ꝙ de carne mea darẽ ei manducare: ⁊ de ſanguine meo bibere: qḋ fecit xp̃s in ſacramenti iſtitutiõe. ℂ Et nota ꝙ in nocte cene fecit xp̃s ſicut frequẽter faciũt vinitores amicis ſuis. Cum. n. quis hʒ vinũ ꝓ vocat aliqs de amicis ſuis: ⁊ dat illis ꝑmo de vino ꝓbare: ⁊ prius cõicat eis vinũ ꝗ̃ exponat venditiõi. Sic xp̃s in hac nocte diſcipulos ↄuocauit ⁊ eis cenã ꝑparauit. ſ. carnẽ ſuam ⁊ vinũ optimũ dedit. ſ. ſanguinẽ ſuũ: ⁊ tantũ biberũt ꝙ fuerũt inebriati. vnde Joh. ſtatĩ obdormiuit. Petrus gladiũ extraxit: ⁊ ſeruum pontificis vulnerauit. Huiuſmodi ſolẽt facere ebrij. Iſtud figuratũ ẽ gene. 43. Ubi dr̃ ꝙ Joſeph vocauit fratres ſuos ad ↄuiuiũ: ⁊ dr̃ ibi ꝙ biberunt ⁊ inebriati ſunt cum eo. In craſtino autem ipſe dñs vini illud oibus expoſuit. ſ. ſanguinẽ ſuũ. Et vt oẽs poſſent bibere ⁊ inebriari doliũ corporis ſui in quinq; locis perforauit. Ex dignitate igit̃ huius eſce: q̃ eſt ſignũ amoris ad noſtam precipuĩ debʒ in nobis magna gratiarum actio: ſpes ⁊ confidentia gnãri: q: certiſſimum ſignum eſt: ꝙ nõ vult nos perire: quos dignatus eſt eſca tam nobili ſuſtentare.

ℂ Scḋm documentũ eſt: ꝙ aliqua eſca cõmẽdatur qñ eſt ſingularitate admirabilis: ita ꝙ nõ poteſt ei ſimil̃ inueniri: nec poteſt plus haberi Talis eſt eſca regum ⁊ magnatoꝝ: q: non dãt in menſa cõmunia fercula: ſed noua ⁊ exquiſita Sic dñs noſter rex regum vocans nos ad mẽſam. ſ. altaris: dat nobis cibũ ſingularẽ ⁊ exqſitũ: ⁊ inter oẽs extraneũ. Naʒ cũ i alijs cibis color tibi ⁊ ſubſtantia ⁊ ſapor humano ſenſu ꝑcipiunt̃. Non ſic aũt eſt in iſto ſacramento imo voluit nobis dare carnẽ ſuã in cibũ ſub ſpecie aliena: ſub colore alieno: ſub ſapore alieno: ſcilʒ panis ⁊ vini: ⁊ iſtud ẽ ſingulare ⁊ nouũ. ℂ Itẽ in alijs cibis qui hʒ partẽ eius qḋ videt oculis nõ hʒ totũ: ſed h̾ ſub q̃libet parte hoſtie eſt totus xp̃s: ⁊ hoc eſt ſingulare ⁊ admirabile. ℂ Item in alijs cibis impoſſibile eſt eundem cibũ in diuerſis menſis eſſe ſimul. Hic autẽ

cibus eſt ſimꝉ ⁊ ſemel in diuerſis altaribus. ſ.
in celo ⁊ in terra: ſicut dicitur Mat. vlti. Ecce
ego vobiſcum ſum vſqꝫ ad ꝯſumationeꝫ ſecꝉi.
Et per hoc pꝫ nõ eſſe cibuꝫ corpoꝝ: ſed aiaꝝ:
eoqꝫ ſenſu humano non põt ꝑcipi: qꝛ hꝰ fit ꝓpꝫ fi
dei noſtre meriti augmentationẽ: qꝛ ſm Gre
go. fides nõ hꝫ meritũ: cum humana ratio pre
bet expimentum. Et qꝛ abhorrent hoĩes car/
nem crudã comedere: ideo dedit nobis ſb ſpe
ciebus iſtis. Sic ergo pꝫ ꝙ xp̄s dedit nobis ĩ
ſacramento ſinglarem cibum ⁊ dignum admi
ratiõe. Cuius ſinglaritas ⁊ admiratio bene ſi
gnantur in manna: quod ſignificat corpꝰ xp̄i.
Qd̉ vidẽtes filij iſrael: dixerunt. Manhu: qd̉
interpretatur qd eſt hoc? Et Johis. 6°. Quõ
põt hꝰ nob dare carnem ſuaꝫ ad mandũcandũ?
Jdeo ꝓpha ait. Memoriã fecit mirabi. ⁊c.
¶ Tertium documentuꝫ eſt: ꝙ aliqua eſca cõ
mendatur: quãdo eſt ſaporis delectabilis. Ta
lem. n. eſcaꝫ voluit nobis dare hꝭ laborantibus
⁊ deſolatis: vt nos ꝑ beneficium eterne ꝯſola/
tionis recrearet. Jſtius aũt eſce ſuauitas figu/
ratur in manna: qd̉ habuit guſtum ſilem cum
melle: ſicut dicit̃ exo. 16. Et ſapiebat ſm vniꝰ
cuiuſqꝫ voluntatẽ. Et ſapien. 16. Panem de
celo p̄ſtiti eis ⁊c. Et hꝰ ſapientiſſime inſtituit:
qꝛ cum hõ ſit ex aia ⁊ corpore: ⁊ aia ſit incõpa
biliter nobilior qꝫ corpuſ: valde decuit vt ſicut
corpori ꝯceſſe ſunt eſce in qbus delectatur: ſic
aia habeat eſcã: in qua delectet̃. Sꝫ ſicut vide
mus ꝙ infirmus hñs palatũ male diſpoſitum
nõ ſentit dulcedinẽ cibi: nec ſapit ei. Sic mul
ti nõ ſapiunt dulcedinẽ huius cibi: qꝛ hñt pala
tum cordis male diſpoſitum. Qd̉ figuratur
per bcel. ſcd̉a Regum. 19. qui dixit ad dauid:
q offerebat ei cibos menſe ſue. Octogenarius
ſum: hodie nõ vigent in me ſenſus ad diſcer/
nendum ſuaue vel amaꝝ: nec delectari põt ſer
uum tuum cibus vel potus. Et ſignat inuete/
ratos in pctõ: quibus nõ ſapit hec eſca.
¶ Quartum documentũ eſt: ꝙ aliqua eſca cõ
mendatur: quãdo eſt virtuoſa ⁊ medicinalis:
ſcilicet quãdo comedentẽ reddit forteꝫ ⁊ ſanũ.
Talem eſcam parauit nobis dñs in hꝰ ſacramẽ
to: qd̉ nos reddat ſanos a morbo ꝯcupiſcentie
⁊ peccati. Et qꝛ ꝯcupiſcentia ꝯtinuam corrupti
onem facit in ꝑditionẽ: ideo quottidie petimꝰ.
Panem noſtꝝ quottidianuꝫ da nobis hodie.
Reddit̃ autem aia per iſtum cibum fortis ad
bene opandum ⁊ ſuſtinenduꝫ. Pſal. Panis
cor hoĩs ꝯfirmetur. Tertio regũ. 19. dicitur ꝙ
Helyas ambulauit in fortitudine cibi illius:
vſqꝫ ad montem dei oreb: id eſt ad paradiſuꝫ.

Scd̉a ꝯſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt de efficacia vti
litatis ſacramenti huius: cum dicitur
Nutriuiſti. De qua efficacia vide cõ
ſiderationem quartam ſermonis p̄cedentis de
quadruplici bonitate huius ſacramenti.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia conſideratio eſt de accedentiuꝫ
idoneitate: ibi. Populum tuuꝫ. Et
ponit tria notabilia. ¶ Notanduꝫ p̄
ꝙ quatuor ſunt: que faciunt hoĩeꝫ eſſe de pplõ
dei: ⁊ dignuꝫ ad ſuſceptionẽ huius ſacramẽti.
¶ Primuꝫ eſt mundicie ⁊ timoris pulchritu
do. Prima petri. 2. Vos eſtis genus electuꝫ:
regale ſacerdotium: gens ſancta: ppꝉs acqſitiõ
nis: vt virtutes eius annuncietis eis.
¶ Scd̉m eſt ꝓmptitudo obie in mandatis.
Deutero. 28. En dñs deus tuus elegit te ho
die: vt ſis ppꝉs peculiaris: ⁊ cuſtodiẽs omnia
mandata eius. ¶ Tertium eſt tollerantia pati
entie in aduerſis. Per hanc. n. aſſimilamur
ei: ⁊ imitamur ipſum: ſicut ſequi dꝫ populus
dominum. Pſal. Populum tuum humilia/
uerunt. Et ſequitur. Quoniam tu populũ hu
milem ſaluum facies ⁊c. ¶ Quartum eſt con/
temptus mundane proſperitatis ⁊ mentis ela
tio ad ſuperna: per deſideria celeſtis patrie.
Philippen. 3. Noſtra ꝯuerſatio in celis eſt.
Jlli ſunt de populo alicuius ⁊ familia: qui cõ
uerſantur cum eo in eadeꝫ patria. Sic ſunt de
populo dei quos dñs vocauit ad iſtam eſcam.
¶ Notandum ſcd̉o ꝙ quatuor genera hoĩum
prohibeantur in veteri lege ab eſu agni paſcha
lis. ſ. alienigine: aduene: mercenarij: incircun
ciſi. vt dicitur. Exodi. 14. Alienigena diceba
tur in lege: qui non poterat indicare domum
patris ſui ⁊ ſemen ſuum vtrum ex iſrael eſſet: ⁊
ſignat illos qui nõ habent opera de genere bo
norum: per que poſſunt ſe oſtendere eſſe filioſ
ſanctoꝝ patrum per imitationem: vel angeloꝝ
per humilitatem qui ſuperbis angelis cadenti/
bus humiliter ſteterũt: vel patriarchaꝝ per fi/
dem: vel prophetaꝝ per intelligentiaꝫ: vel apo
ſtolorum ꝑ caritatem: vel martyrum per forti
tudinem: vel confeſſorum per auſteritatem vi/
te ⁊ miſericordiam: vel virginum per puritatẽ
⁊ continentiaꝫ. Aduena eſt qui de nouo venit
⁊ cito receſſurus eſt: ⁊ ſignat illos qui ſunt ad/
uenticij ⁊ nouiter in gratia ⁊ cito reuertuntur

ad ea q̄ couenuerunt. Mercenarius eſt qui ſeruit ꝓpter lucꝝ tꝑale: ⁊ ſignat illos q opera ſua faciunt vt videātur ab hoībus. Incircūciſus ē moraliter qui nondum vniuerſas mundicias mētis ⁊ corporis circuncidit: ⁊ ſignat illos qui nec confeſſi nec contriti in peccatis iacent.

¶ Notandum tertio q̄ ſicut quadruplex differētia hominū prohibebatur ad eſu agni paſchalis: ſic neceſſe eſt homines inueniri in quatuor differentijs oppoſitis q digne ⁊ munde ad eſū agni paſchalis immaculati accedāt. Oportet igitur cum homo ceſſauerit a peccatis: vt habeat firmum propoſitum nō reſumēdi peccata: ⁊ cū aliquantulum exercitauerit ſe in bonis propoſitis ⁊ operibus: vt hec omnia non faciat intuitu dei: quia qui non reliquit peccata: accedit incircunciſus. Et qui ceſſauit a peccatis: ⁊ nō habet firmum propoſitum nō relabendi: aduena accedit. Qui in operibus ſe non exercitauerit: alienigena accedit. Et qui ſimplr̄ omnia opera ſua intuitu dei nō fecerit: mercenarius accedit. Ad hoc conuiuium ad qd̄ vtriuſqꝫ ſexus omnis fidelis poſtq̄ȝ ad annos diſcretionis ꝑuenerit: omnia peccata ſua confitendo fideliter ⁊ iniūctam ſibi penitentiā viribus adimplēdo ſemel in anno. ſ. paſcha reuerenter tenetur accedere: niſi forte de confeſſoris ſui conſilio ob aliquam cauſam rationabilem ad tempus duxerit abſtinendū. Alioquin ab ingreſſu eccleſie viuens arceatur: ⁊ moriens eccleſiaſtica careat ſepultura: vt dicitur in decretali Innocētij.

¶ In paraſceue. Sermo. 82.

h **Ec paſſe ſūt** abſqꝫ iniquitate manꝰ mee Iohis. 16. Hec vba ſunt Iob poſt tollerantiam dolorum ⁊ paſſionum ſuarū que poſſunt bene coaptari preſenti tꝑi. ſ. paſſionis xp̄i: quod nobis modo repreſentat eccl'ia. Duo dicuntur de paſſione in verbis propoſitis: videlicet eius patientia: ⁊ eius innocentia.

¶ Circa paſſionem eius. 4. ſunt conſiderāda

¶ Primo q̄ paſſio ſua fuit talis. ſ. ſuppliciū quo nullum grauius. Opprobrium: quo nullum vilius. Precium: quo nullum ꝯuenientius. Exemplum: quo nullum perfectius.

¶ Primo dico q̄ paſſio xp̄i fuit ſuppliciū ⁊c. Ihere. 8o. Dolor meus ſup dolorem. Iſtud poſſumus ꝯſiderare ꝑ tria: q̄ fuerūt in ipſo patiente. ¶ Primo ꝓpter nāe teneritudinem. Ipſe. n. inter oēs fuit tenerrimus. Ipſe enim fuit figuratus ꝑ vitulū: quē tulit Abraham ad coquendū. Abrahā pr̄ multarū gentiū: pr̄ celeſtis: intulit vitulū tenerrimū: hoc ē corpus filij ſui ad coquendū in cruce. In quo corpore nihil fuit: niſi de tenera carne vginis: nihil d' maſſa nāe corruptionis. Partus. n. virginis fuit tenerrimus. Quanto. n. caro fuit tenerior: ⁊ nā melior: tanto dolor maior. vnde Aug. Dolor eſt teſtimonium bone nāe. ¶ Scdo ꝓpter nāe fortitudinē. Ipſe. n. fortiſſima hūit naturalia. Non. n. fuerunt corrupta ꝑ pctm̄: q2 peccatū non fecit: nec inuentus ⁊c. Nec grauata ꝑ infirmitatem: q2 non recepit infirmitates: niſi q̄ coīter ſequuntur nām: ſicut eſurire in defectu cibi: ſitire ⁊ mori. Quanto natura fortior: tanto dolor acerbior. ¶ Tertio ꝓpter amorē inter carnem ⁊ ſpūm. Nunq̄ȝ. n. caro eius ꝯcupiuit aduerſus ſpiritum. Quanto igitur inter eos amor eminētior: tanto eorū in ſeparatione fuit dolor acerbior. Sicut dicit Augu. Dolor eſt ſeparatio ꝯuenientis a conuenienti. Iſtud patet: q2 corpus non eſt ita vtile: qn timet mortis penam. Etiam ſancti: quorū finis eſt gloria eterna. Et de xp̄o legit̄ q̄ inſtāte hora mortis orauit patrē. Pater ſi fieri pōt: tranſeat a me calix iſte: ⁊ ex timore mortis ſudauit aquam ⁊ ſanguinē. Propter hec tria fuit dolor eiꝰ acerbiſſimus. Sed adhuc nondū apparet qd ſenſerit. Vide dimenſionem corporis eius in longitudine: latitudine ⁊ ꝓfunditate. In longitudine. ſ. vide quid paſſus eſt a capite vſqꝫ ad pedes. Bernar. Reſpice a planta pedis vſqꝫ ad verticem: vbiqꝫ meror ⁊ dolor. In latitudine id eſt a dextera vſqꝫ ad ſiniſtrā: ⁊ ibi vide oīa que paſſus eſt in manibꝰ ⁊ brachijs: in humeris confixiones: diſtenſiones: denudationes: flagellatiōes. In profunditate vide q̄ȝ profunde in corpore fuerunt claui ⁊ lancea: q̄ȝ de profundo exierunt ſanguis ⁊ aqua. Bernardus. O q̄ȝ vehementi amplexu amplexatus es me domine Ieſu in cruce. vbi ſanguis de corde: aqua de latere: anima de corpore exiuit: vt ex predictis omnibus pateat illud propheticū adiplendū eſſe. Dinumerauerunt oīa oſſa mea

¶ Secundo dico q̄ paſſio eius fuit opprobri

ūm: quo nullum vilius. vnde ſapien. ſecundo
Morte turpiſſima condemnemus eum. Tur
pis fuit paſſio eius ratione loci: turpior ratio/
ne temporis: turpiſſima ratione ſociorum: cuʒ
quibus paſſus fuit. ¶ Primo fuit turpis ra-
tione loci. Aggrauatur enim ex locorum multitu
dine: quanto quis pluribus locis confunditur
tanto grauius. Ecce chriſtus in orto ligatur:
in domo ceditur: in domo cayphe conſpuitur:
in domo herodis illuditur: in via crux a ſe ba-
iulatur: in golgatha tranſfigitur. ¶ Iteʒ ex lo
ci turpitudine. Johis decimonono. Exiuit in
eum qui dicitur caluarie locum: qui ſic dicit̃ ꝓ
pter varios decollatos: ⁊ oſſa per capita decal
uata. Turpis igitur erat locus iſte: ⁊ propter
tormenta: ⁊ propter cadauera damnatorum.
¶ Item propter loci altitudinem. In alto. n.
ſuſpendebatur: vt manifeſtius confunderetur
Sed quod illi ad confuſionem: chriſtus ad ſa/
lutem fecit. In altum aſcendit: vt ab omnibus
audiretur. Clamori lachrymas addidit: vt ho-
mo compateret̃. ¶ Secundo fuit turpior rati
one temporis. Aggrauat enim chriſti paſſio/
nem tempus. Trenorū tertio. Uocauit aduer/
ſum me tempus. Et hoc fuit tripliciter.
¶ Primo propter feſti magnitudineʒ: ꝓpter
quod multi iheruſalem venerunt: ⁊ ſic a pluri/
bus vel coram pluribus inhonorabatur. Fuit
etiam tempus gaudij: ⁊ ſic in pluribus affligi
tur ⁊ grauius. Eccl'ia. tertio. Tempus flendi:
⁊ tempus ridendi. ¶ Secundo propter ſup/
plicij longitudinem. Paſſus enim eſt per to
tam noctem: ⁊ per diem vſqʒ ad nonam horaʒ
qua expirauit. Pſal. Die ac nocte circundede
runt ⁊c. ¶ Tertio propter beneficij ingratitu
dinem. Illo enim tēpore a iudeis patitur: quo
eos de egypto liberauit. Inſuper anima eius
illo die expirauit: quando homini aiam inſpi-
rauit. Illo die latus eius tranſfixit: quo de la/
tere homini matrem fecit. ¶ Tertio paſſio eiꝰ
fuit turpiſſima ratione ſocioruʒ: cum qbus fuit
paſſus. Graue eſt cum vilibus pati: regē cuʒ
latronibus. Yſ. 53. Cum ſceleratus deputa-
tus eſt. Graue eſt pati cum conuitiantibus.
Mat. 25. Qui cum eo crucifixi erant: conuiti
abantur ei. Grauiſſimū eſt pati cum caris ⁊ cū
amantibus: vtpote cum patre vel matre ⁊ fra/
tre ſuſpēdi: ⁊ ecce mater eius cū ipſo cruciabat̃.
Luce. 2°. Tuam ipſius aiaʒ ptrāſibit gladius
¶ Tertio fuit paſſio eius p̃cium: quo nulluʒ
ꝯuenientius: vt ſicut ꝑ lignū culpa intrauerat
ita per lignum curaretur. Et hoc eſt quod di/
cit Gregorius. Qui ſaluteʒ humani generis
in ligno crucis ⁊c. Conuenientiſſimum preci/
um noſtre redemptionis fuit per lignum cru/
cis: quia non per violentiam: ſed per iuſtitiam
nos redemit. Fuit etiaʒ natura humana ꝓpter
peccatum irrecupabilis: q2 culpa fuit infinita
tripliciter. ¶ Primo q2 abſtulit homini ſuam
excellentiam: q2 imago infecta. Et per hoc in/
fecit totam humanaʒ naturam: que multiplica
batur in infinita ſuppoſita. ¶ Secundo q2 of
fenderat diuinam potentiam: que etiam infini
ta eſt. Et quia ſm magnitudinem ⁊ dignitatē
offenſi erit emēda: ideo ⁊c. ¶ Tertio q2 diabo
licaʒ incurrerat ſeruituteʒ: in tm̄ ꝙ hoi nō ſuffi
ceret ſua merita qn oporteret ipm̄ deſcēdere ad
limbū etiam Johes Baptiſta. Et q2 non erat
ptās que ei poſſet reſiſtere: ideo ⁊c. Hic eſt ꝙ
peccatum requirit infinitam emendam: que a
puro homine fieri non poteſt. Hinc eſt ꝙ de-
buit eſſe deus ⁊ homo. Deus q poſſet: homo
qui deberet. Ecce miſera humane nature con/
ditio: ſed venit filius hominis ſaluare quod pe
rierat. Juſte ſibi acquiſiuit humanam naturaʒ
non violenter faciens ſalutem in medio terre:
hoc eſt in ligno crucis: tanqʒ pius medicus fa
ciens homini balneū lotionis de ſanguine cor
dis ſui: vt euʒ lauaret a peccato: reſtituendo ei
diuinam ſimilitudinem. Apocalypſis primo.
Lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo.
¶ Secundo tanquam mediator ⁊ ſacerdos:
vt diuinam potentiam nobis placaret: offerēs
ſe hoſtiaʒ in ligno crucis: quod preuiderat pſal
miſta. Audiam inquit quid loquatur in me dn̄s
quoniam loquetur pacem in plebem ſuam in/
ter deū: ⁊ homines: ⁊ angelos. ¶ Tertio tan
quam pugil: pugnaturus cum diabolo a pote/
ſtate eius hominem eruendo. Unde Zachari/
as referebat gratias deo: dicens. Benedictus
dominus deus iſrael: quia viſitauit ⁊c. Sed
quia tu es illitteratus. lege in tuo libro id eſt in
ligno crucis. ¶ Accipe primo balneum ex la/
tere chriſti: quo lauaberis ⁊ mundaberis.
¶ Secundo ex capite inclinato ad oſculandū
⁊ brachijs extenſis ad amplexandum. In ſi/
gnum reconciliationis huius ſolet fieri recon-
ciliatio. ¶ Tertio coronam in capite in ſignuʒ
victorie ⁊ libertatis: quia liberauit te a ſeruitu/
te diaboli Corona victoribus datur.
¶ Quarto fuit paſſio chriſti exemplum: quo
nullum perfectius vnde petrus. Xp̄s paſſus

eſt,p nobis vobis relinquēs exemplū ⁊c. Et ē pluꝫ dedit nobis pfectuꝫ in ſua ꝯuerſatione: pfectius in diſcipuloꝝ lotione: ſed pfectiſſimum in ſua paſſione: in qua ſummū gradū patientie docuit. Graue eſt pati ſine offenſione: grauius pro falſi criminis īpoſitione: grauiſſimum pro beneficij exhibitiōe. ¶ De primo prima Pe. 2. Qui peccatū non fecit. Et latro in cruce. Lu. 23. Hic vero nil mali geſſit: ⁊ qđ plus eſt iudex dixit. Luc. 22. Nullā cauſaꝫ inuenio in eo: ⁊ traditor. Peccaui tradens ſanguinem iuſtum. Et cēturio dixit. Vere hic homo iuſt⁹ erat. Et vxor pillati. Nihil tibi ⁊ iuſto illi ⁊c. ¶ De ſecūdo pꝫ: q2 impoſuerunt ſibi de ,phibitione tributi: de vſurpatiōe regni: de deſtructione tēpli. ¶ De tertio Ihere. 18. Nūquid redditᷣ pro bono malum: q2 ⁊c. Pſal. Iniqui perſecuti ſunt me gratiſ. Cum his qui oderūt pacem eram pacificus ⁊c.

¶ Sermo octuageſimus tertius.

Filius regis mortuus eſt ⁊c. Scđi regū 18. Verba ,ppoſita ſunt ad lrāꝫ de abſolō filio dauid. Abſolon īterpretatur pax patris: q etiā adheſit quercui ⁊ tribus lāceis trāſfixus eſt in corde ⁊ mortuus eſt. Hoc fecit ioab qui interptatur retinēſ Filius ergo regis altiſſimi xp̄s hodie p mortē ſuaꝫ pacē fecit inter nos ⁊ patrem ſuum. Dicit igitur. Filius regis mortuus eſt ⁊c. Iuxta p̄miſſa verba due notantur conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Conſideratio p̄ma h3 ſex ꝯcluſiones ⁊ ſunt vtilitates mortis chriſti.

¶ Prima ꝯclō. Utilitas p̄ma mortis xp̄i eſt gloria trinitatis: vt in redēptiōe hominis deus appareret glorioſus. Cōminat⁹ nāqꝫ fuerat homini morteꝫ ſi tranſgrederetur mādatū. vnde iuſto iudicio tranſgreſſoreꝫ mortis ſnīa eſt ſubſecuta. Cecidit homo triplici caſu. de vita in mortalitateꝫ: de mortalitate in mortē de morte in dānationem: ⁊ affligebatur miſer ⁊ valde miſerabilis in vltionem puaricationis ſue: nec videbatur ds flecti miſicordia ſub eo Unde pſal. conquerens ait. Nunquid in eternum proijciet deus. ſ. genus humanuꝫ a facie gratie ſue: aut non apponet vt ꝯplacitior ſit adhuc: ideſt māſuetior liberādo renouando: aut in fineꝫ miāꝫ ſuā abſcindet cuꝫ ſit miſericors a gnātione in gnātionem: vt ſicut ante legē: ita ⁊ poſt legeꝫ mīa non moueat: Aut obliuiſcetur miſereri deus: cū ſit fons mīe effluēs ⁊ nunqꝫ deficiens. Aut ꝯtinebit ī ira ſua miſericordias ſuas. vt ira vincat miām: ⁊ non potius miſericordia vincat iram: Cepit ita in corde dei miſericordia pro homine allegare: vt nobilē creaturam perire non ſineret benignitas creatoris. Stabat ꝯtra diuina veritas,ppōnēs hoīs trāſgreſſionē ſimul ⁊ ꝯtra cū iam late ſnīe firmitatem. Dūqꝫ allegaret illa ⁊ repelleret: ⁊ iſta impelleret neutꝝ volens offendere iudex iuſtus q2 miām ⁊ veritatem diligit: ꝯſiliuꝫ inuenit: vt mīa ſuperaltaret iudicio: nec remiſit qdeꝫ peccatum gratis: nec mutauit ſnīam mortis: ſꝫ pietate motus formā ſerui accepit: ⁊ ex ſola caritate mortē ſuſtinuit: cum tū nihil morti deberet: vt in h ſingulari ⁊ excellētiſſimo opere appareret benignitas creatoris creaturā ſuaꝫ p̄ueniēſ Nihil. n. ds magis potuit ,p hoīe facere: nihil qꝫ eſt maius vnde homo deuꝫ debeat glorificare: ⁊ h eſt opus glorioſuꝫ de quo pater ait. Yſaie. 42. Gloriā meā alteri non dabo. Alteri. ſ. in ſubſtantia: qm̄ filius eſt ꝯſubſtantialis patri p quem diſpoſuit redimere humanuꝫ genus: vt omnis gloria referatur ad ipſum.

¶ Scđa cōcluſio hoc eſt vtilitas eſt reparatio angelice dignitatis. Propoſuerat. n. deus vt ex hoīe quē ſine peccato fecerat: caſuꝫ angeloꝝ reſtauraret. Unde oportebat hoīeꝫ angelis eē coequalē: alioquin nō poſſent illi p hominem reſtaurari. Proinde talis factus eſt homo q angelis in naturalibus. deinde in gratuitis cōueniret. Conueniūt enim in eo q facti ſunt ad imaginem ⁊ ſimilitudinē dei. Angelus nāqꝫ viget cognitione creatoris vel veritatis. vnde dicitur lux. ¶ Similiter amore virtutis. vnde dicitur ignis. Eodem modo ante peccatum anima hominis habuit cognitionē creatoris in intellectu ⁊ amorem eius in affectu: ſm q creata dicitur ad imagineꝫ ⁊ ſimilitudinē dei. Ipſꝫ quoqꝫ corpus ratione imortalitatis accedebat ad ſimilitudinem angeloꝝ: ſed poſt peccatum obſcuratus eſt intellectus per ignorantiā. extinctus eſt affectus p cōcupiſcentiā. corpus quoqꝫ ipſa mortalitate eſt dānatum propter hoc vt ſimilitudinem amiſſam recuperaret. neceſſe fuit

filiū dei incarnari ⁊ pati. vt miraculis pariter ⁊
doctrinis illuminaret intellectū paſſione ſimul
⁊ morte accēderet humanū affectum. deinde re
ſurgeret vt ad ſpem īmortalitatis hominem in
formaret. Hec eſt mulier euangelica eterna. ſ.
ſapientia. que accendit lucernā. i. diuinitati vni
uit naturam humanam: vt dragmaꝫ decimam
recuperaret. i. amiſſam ſimilitudinē i homine
repararet: id ē ad dignitatē ꝓcheret angeloꝝ
¶ Tertia cōcluſio hoc eſt vtilitas eſt ſufficien/
tia ſatiſfactionis pro peccato humani generis.
qꝛ ſicut dicit Ambroſius. Tantū fuit peccatum
noſtrum vt ſaluari nō poſſemus. niſi vnigeni
tus dei filius moreretur pro nobis debitoribꝰ
mortis. Homo nāqꝫ iniuriā feciſſe deo cōuin/
c tur. qꝛ preceptū eius cōtempſit. ⁊ ſe in manu
aliena cōſtituens dānū illi ſue intulit ſeruitutis.
Oportebat ergo vt damnū quod intulerat re/
ſtauraret: ⁊ de contēptu ſimiliter ſatiſfaceret: ſꝫ
nihil inueniebatur quod digne pro illato dam/
no recōpenſaret: qꝛ ſi quid de irrationabilibus
offerret pro homine minus eſſꝫ. Sꝫ nec hoīeꝫ
pro homine reddere poterat. qꝛ iuſtū ⁊ inocen
tē abſtulerat: ⁊ nemo ſine peccato erat. Siue er
go ſua ſiue ſeipſum daret recōpēſatio digna nō
eſſet. Unde michee. 6. dicitur. Quid digne of
ferā domino? Nunquid offeram ei holocauſta
vitulos ⁊ agniculos? Nūquid placari poterit i
milibus arietū. aut in multis milibus hyrcoꝝ
pinguiū? Nūquid dabo vnigenitum meū pro
ſcelere meo. fructū ventris mei. ꝓ peccato aīe
mee? Ut ergo deus ab homine placari poſſet:
gratis ſe dedit hominibus. vt deus factus hō.
pro hoīe redderetur. ¶ In natiuitate igitᷣ xp̄i
iuſte placatus eſt homini deus. qꝛ talis hō reſti
tutus eſt ei qui nō ſoluꝫ equalis eſſet ade. ſed ⁊
maior eſſet eo. Unde ⁊ tunc angeli cecinerunt.
Luc. 2. Gloria in excelſis deo. Sed adhuc re
ſtabat vt pro cōtemptu ſatiſfaceret ei: quod ꝯue
nientius fieri non poterat: niſi talis homo pro
hominibus penā ſuſciperet. que nihil pene de
beret. Talis nullus īueniri poterat niſi xp̄s. q
naſcendo debitū dō patri ſoluit. ⁊ moriēdo rea
tum hominis expiauit. vn̄ Ro. 5. Cū inimici
eſſemus reconciliati ſumus ꝑ mortē filij eius.
¶ Quarta concluſio ſiue vtilitas eſt ſuperatio
ſeductoris. qꝛ ſicut ait auguſ. homo in paradi/
ſo factus ſine peccato quaſi poſitus eſt iter deū
⁊ diabolū. vt diabolū vinceret non ꝯſentiendo
peccatum ſuadenti ad accuſationem ⁊ confuſio
nem diaboli. cum ille infirmior in terra nō pec
caret diabolo ſuadente: qui fortior peccauit i ce
lo ſine ſuaſione alicuius. Sed ſponte ſe vin/
ci permiſit ad voluntatē diaboli ⁊ contra volū
tatem ⁊ honorem dei: ſic itaqꝫ diabolus homi
nem temptatione decepit ⁊ in mortē proſtrauit
ſibiqꝫ eū per violentiā ſubiugauit. Quare erat
neceſſarium xp̄m pro nobis temptari ⁊ mori.
vt ſm̄ Greg. temptationes noſtras: ſuis tem
ptationibus vinceret. ⁊ mortem noſtram: mor
te propria ſuperaret. Antiquus hoſtis hominē
triplici temptatione deiecit. Nam in temptatōe
cibi vetiti eum temptauit de gulla que ē immo/
derata concupiſcentia edendi. In promiſſione
diuinitatis de vana gloria que eſt immodera/
tum deſideriū excellendi. In promiſſione ſciē
tie que eſt nimius appetitus habendi vel poſſi
dendi. Sed eiſdem modis xp̄o temptato ſuccu
buit. Temptauit illum nanqꝫ de gula quando
dixit. Dic vt lapides iſti panes fiāt: in quo ſupe
ratus per iter ⁊ cōſtrictus ab eo receſſit vſqꝫ ad
tempus. ſ. vſqꝫ ad horam paſſionis. in qua pu
tauit eum deijcere timore mortis. Sed ſicut ait
Augu. quia diabolus miſit manum ſuam i illū
in quo nihil iuris habebat. iuſtum fuit vt amit
teret illos in quibus aliquid iuris videbatur ha
bere. Et ita per mortem redēptoris: iure ami/
ſit genus humanum. ⁊ locum calumniandi vl
tra non habuit.
¶ Quinta concluſio ſiue vtilitas eſt accenſio
caritatis. Non eni potuit nos magis ad amo
reᷤ accēdere ꝙꝫ per paſſionem crucis ⁊ tollerā
tiam mortis. Unde ait. Maiorē caritateꝫ ⁊c̄.
Hoc enim eſt quod potentiſſime cor noſtrum
ad amorem excitat ⁊ manus ad operationem.
⁊ accendit animum ad tribulationem perpeſ/
ſionem. Unde ait canti. 4. Pone me ſicut ſi/
gnaculuꝫ ſuper cor tuum. Ecce primum: ⁊ ſi/
gnum ſuper brachiuꝫ tuum. Ecce ſecundum.
qꝛ fortis eſt vt mors dilectio. Ecce tertiū. Q.
d. Memento homo qualem te fecerim. quali
te dignitate nobilitauerim. qualiter ſub pedi/
bus tuis omnia ſubiecerim. memento ꝙꝫ dura
ꝙꝫ indigna per te pertulerim. ⁊ vide ſi nō iniqꝫ
agis contra me ſi non amas me. Pone igitur
me ſuper cor tuum. ſuper omne quod amas. ⁊
omne quod carum ē poſtponas ⁊ me ſuperpo
nas. ⁊ me plus diligas. Igitur quia probatio
dilectionis exhibitio eſt operis. pone me ſuper
bracchium tuum. nec mihi ſimulatione adula/
toria aduleris vt dicas. Dn̄e amo te. Si amas
me: oſ̄de ꝙ amas: nō v̄bo: ſꝫ ope ⁊ veritate.

¶ Sexta concluſio ſiue vtilitas eſt imitatiõis exemplum. Ob hoc enim paſſus eſt i meridie ꝛ in loco cõmuni. vt ſignificaret ꝙ ꝑ exemplū patiebatur. Prima pe. 2. Xp̄s pro nobis paſſus eſt vobis relinquens exemplum.

Secunda conſideratio

s Ecunda conſideratio continet iſtam concluſionem. Xp̄s reliquit penitētibus iuſtis ꝛ religioſis exemplum.

¶ Et primo exemplum penitentie mõſtrauit i confixione membrorum. in apertione lateris. in ardore ſitis. In fixione notatur compūctio. in qua velut tribus clauis compungitur anima. Ab inferiori timore pene qua vehementer pungit ꝛ quaſi quandā ſaniem lachrymas penitentis elicit. Eccleſia. 22. Pungens oculū educit lachrymas. A dextris pudore offenſe tā boni prīs: tā largi benefactoris. Incutiūt antiqua peccata nouū timorē malis. Si ego inqt pater veſter: vbi honor meus? Michee ſexto Popule meus qd tibi debui facere ꝛ non feci? A ſiniſtris dolore culpe aīam maculātis: ꝯſciētiam remordentis: famā ledentis. pſal. Dolor meus in ꝯſpectu meo eſt ſemꝑ. In apertione lateris notatur ꝯfeſſio: que aperit qcquid latet in corde. Iuxta illud pſal. Reuella dn̄o viā tuam. Seneca. Proijce quecūqꝫ cor tuū lamant: que ſi aliter extrahi nequirent ipſum cor tuū illis euellendū erat. Lancea que cor aperit eſt caritas: vnde canticorū: iuxta aliā lrām. Vulnerata caritate ego ſū. Debet autē inde ſanguis ſcilicet peccatorꝫ: ꝛ aqua ideſt compunctio lachrymarū. Unde Iob. Loquar in amaritudie anime mee ꝛc. In ardore ſitis notatur feruor ſatiſfactionis. vnde Matth. 5. Beati qui eſuriunt ꝛ ſitiunt iuſtitiam: ideſt opera iuſtitie ieiunium elemoſinam ꝛ orationē. ¶ Secundo monſtrauit exemplum iuſtitie: ꝛ hoc qa ipſe ſe ſponte ad mortem obtulit: in quo nos inſtruit: vt nec per iniurias: nec per contumelias nec propter laborem: nec mortem a iuſtitia recedamus. Eccl. 4. Uſqꝫ ad mortem certa pro iuſtitia. ¶ Secundū exemplū martyres ſpecialiter ſecuti fuerunt qui tradiderūt corpora ſua propter deum ad ſupplicia. vnde Aug. Xp̄s viliſſimum genus mortis ſuſtinuit vt nullū genus mortis formidaret martyres. Docuit etiam proſpera mūdi deſpicere ꝛ aduerſa diligere ¶ Tertio monſtrauit exemplum religioſe vite in hoc ꝙ nudus crucem aſcendit: in quo innuit ꝙ religioſus nihil debet habere in mūdo: vt ſicut dicit Greg. nudus cum nudo luctet. ¶ Itē in hoc ꝙ propter matrē non deſcēdit de cruce ſed commendauit eam ioanni: ſic ꝛ religioſus nihil debet habere in mundo: nec propter parentes debet redire ad ſeculum: ſed tantum pro peccatis orare. ¶ Item in hoc ꝙ inclinato capite tradidit ſpiritum: prebēs exemplū obedientie conſumate. vnde Bernardus. Audite fratres hec. Chriſtus ne perderet obedientiam: perdidit vitam. Ecce manifeſte apparet quantum expediebat: quāqꝫ neceſſarium erat vnum hominem pati: id eſt chriſtum pro nobis. Ipſi laus ꝛ gloria in ſecula ſeculorum.

¶ Eadē die. Sermo octuageſimus quart⁹.

e Xpedit nobis: vt vnus homo moriatur pro populo: ꝛ non tota gēs pereat. Iohis. xj. Cuꝫ humāe nature reparatio ſit cauſa motiua paſſiōis chriſti. Quia ſicut dicit Gregorius. Modus redimendi naturam humanam per mortem filij dei fuit conuenientior inter omnes alios: quia erat ſatiſfactio efficacior ꝛ excellentior. qꝛ a deo acceptior ꝛ nobis vtilior. Hanc mortem euangeliſta Ioannes introducit: vt humane nature reparatiuam: ꝛ eiuſdem nature preſeruatiuam Et ſm̄ hoc in premiſſis verbis ponuntur due conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

p Rima ꝯſideratio hꝫ duas ꝯcluſiões ¶ Prima ꝯcluſio eſt. Differūt neceſſarium: expediens: ꝛ congruum. Neceſſariū dicitur ſine quo res eſſe non poteſt: vel ſine quo quis finem ſuum conſequi nō poteſt: vt ſanitas ſine medicina. Expediens eſt quod ordinat ꝛ diſponit in debitum finem: vt patet de gratia quam meruit. Sed cōgruū eſt: quia licet ſine ipſa alius modus fuerit: iſte tamen conuenientior. Ponuntur tamen ſepe in ſacro eloquio pro eodem.

¶ Secunda concluſio. Ad conſequendū aliquem finem aliqua expediunt apparenter: aliqua probabiliter: aliqua veraciter. Et ſm̄ hoc in euangelio ponuntur tria motiua mortis chriſti. ¶ Primum eſt timor mundanus iudeorum. Unde dicitur. Collegerūt principes ꝛc. Hic nanqꝫ timor eſt: cum quis debito plus ti-

met amittere bona mundi. Hic timor ſemper eſt malus. ⁊ multa mala ex ſe generat. Nam filios iſrael miris anguſtijs afflixit: ne multiplicati pharaonem regno priuarent. Hic innocētes trucidauit. Hic fecit interfici chriſtum: vt patet hic. Adducit ad neganduꝫ fidem multos vt patet inter ſaracenos. ¶ Item ducit ad furta ⁊ periuria. Prouer. 30. Salomon petit. Mendicitatem ne dederis mihi ne egeſtate furer: ⁊ compulſus periurem nomen dei. ¶ Itē adducit ad infidelitatem fraudis: exemplum in villico. ¶ Item inducit meretrices ad meretricium. Eccleſia. 27. Propter inopiam multi perierunt. ¶ Item non permittit vſurarios reſtitutiones debitas facere. ¶ Iteꝫ tenet hoīes in continua afflictiōe ⁊ inquietudine dum ſemper ſunt pro rebus ſuis in continua ſollicitudine. ¶ Item priuat hominem melioribus bonis: ſcilicet ſpiritualibus ⁊ eternis: duꝫ facit cū intendere circa temporalia. ¶ Secunduꝫ motiuum eſt reparatio humane nature: ſcilicet ꝙ de neceſſitate non abſoluta: ſed ordinata a diuina voluntate: que congrue ordinat omnia: neceſſarium fuit filium dei pati. Ratio eſt. Illud ſuper quo diuina predeſtinatio fuiſſet caſſa circa hominem eſt expediens cauſa paſſiōis chriſti. Sed ſine humana reparatione predeſtinatio circa hominem fuiſſet caſſa: quia nunquam fuiſſet ſecutus effectus. Igitur ⁊c. Ad hāc paſſionē mouebant euꝫ multa. ¶ Primo vt ex hoc oſtenderet ſummam dilectionem ad homineꝫ. Ita vt etiā in iſta ſatiſfactio eſſet efficacior ⁊ excellenti modo fieret: ſcilicet per talem qui infinite erat diligibilis: ⁊ per conſequens eiꝰ actio erat īfinite acceptabilis. Unde dicit. Expedit vobis vt vnus homo moriatur. Ut iſta morte debitum mortis ſoluatur. Et nō tota gens pereat morte culpe: ⁊ gehenne: ⁊ carentie viſiōis diuine. ¶ Tertium motiuum eſt veritatis: ſcilicet vt ſatiſfactio per mortem chriſti omnibus ſufficeret: ſed ſolum predeſtinatis proficeret. ¶ Primum patet quia patiēs erat infinite acceptabilis: propter dignitatem perſone. Sed actus infinite acceptabilis pro quocunqꝫ habꝫ ſufficientiam. ¶ Secundum etiam patet: quia ſicut chriſtus vult omnes ſaluos fieri voluntate antecedente: ſed voluntate conſequente predeſtinatos tantum. Ita eodem modo voluntate antecedente pro omnibus paſſus eſt: ſed voluntate conſequente pro predeſtinatis. Nam paſſio chriſti non habet redundantiam: niſi in illos pro quibus voluit pati voluntate conſequente: quia alij non ſunt diſpoſiti ad recipiendum illud. vnde dicit. Et non tantum pro gente: ſed pro omnibus ſufficienter eſt mortuus. Sꝫ efficaciter profuit ſcilicet. Ut filios dei: ſcilicet predeſtinatos. Qui erāt diſperſi: id eſt diuiſi a deo ante mortem: quia habebant carentiam diuine viſionis. Congregaret. id eſt conuocaret: ſcilicet in vnum meritum vel premiuꝫ efficaciter accipiendum: quod eis meruit ꝑ paſſionem. ¶ Nota ꝙ propter ſecundam ⁊ tertiā rationem chriſtus voluntarie ſe obtulit ad paſſionem. Sed propter primam abijt in regionem longinquam iuxta deſertum.

Secunda ꝯſideratio.

s Ecunda conſideratio continet iſtam vnicam concluſioneꝫ. Chriſtus multipliciter recedit ab homine.

¶ Primo gratiā ſubtrahendo. vnde non recedit ab aliquo: niſi prius ab eo fuerit derelictus ¶ Secundo tribulationibus eum exponendo ad correctionem: ⁊ hoc proprie dicitur viſitare ¶ Tertio flagellum ſubtrahendo: tunc dereliquit eum nō corripit. vnde Auguſtinus. Ubi non ſperatur emendatio: ibi nō adhibetur correctio. ¶ Quarto cognitionem ſuam ſubtrahendo. Auguſtinus. Hac animaduerſione percutitur peccator: vt moriēs obliuiſcatur ſui qui dum viueret oblitus eſt dei. Hanc etiam paſſionem videmus in eccleſia multipliciter renouari. ¶ Primo eius ſanguinem effundendo per peccatorum iterationem. Naꝫ ſicut per ſanguinem nos liberauit: ſic per iterationē peccatorum: effuſio ſanguinis renouatur. Unde ſicut preſente interfectore ſanguinant vulnera interfecti: ita erit de chriſti vulneribꝰ in die iudicij: in condemnationem illorum qui tūc erāt preſentes: in ſignum ꝙ tunc per peccatum euꝫ occiderunt. ¶ Secundo crucifigendo: per innocentum oppreſſionem. Matthei. 5. Quod vni ex minimis meis feciſtis ⁊c. ¶ Tertio pedes eius cōfodiēdo. Pedes eius ſunt paupes Hos confodiūt: qui exactionibus: moleſtijs: ⁊ defraudationibꝰ opprimūt pauperes. Prouerb. 14. Qui calumniatur egeno: exprobrat factori ſuo. ¶ Nota ꝙ ſicut pedes ſuſtentant corpus. Sic ꝑ paupes xp̄i ſuſtentatur eccleſia. Et ideo non ſunt confundendi: conſtringendi. Sed laudandi ⁊ recreandi per neceſſariorum miniſtrationem.

¶ Quarto manꝰ ꝓfodiēdo: Manus xp̄i ſunt religioſi: q ꝓfodiunt cū facta eoꝝ bona intentione malitioſe ꝑſcrutant̄. vt dicit̄ puer. Ne inſidieris ⁊ ne q̄ras impietatē in domo xp̄i. De hijs duobus conqueritur dominus in pſal. Foderunt manus meas ⁊ pe. ⁊c. ¶ Quinto coronā ſpineam capiti eius imponendo. Caput xp̄i ſunt ſacerdotes ⁊ p̄lati: q2 debēt p̄eminere nō prudentia mundi: ſed ſapiētia celeſti. vnde illi ſpinis coronant̄: q̄n ipſi q vacare deberent ſpiritualibus: ſollicitudine tēporalium occupāt ⁊ pūgunt̄. vn̄ ſaluator dic̄ diuitias eē ſpinas. ¶ Sexto oculos eius velando. Oculi ſunt iudices qui debēt exceſſus pluſtrare: vt corrigāt ſed hij oculi velant̄ per munerū acceptionē: ita ꝙ nō vident facere iuſtitiam. Eccl. 20. Encenia ⁊ dona excecāt oculos. ¶ Et nota ꝙ velamē oculoꝝ in latronibus ſignū eſt mortis: ſic i iſtis ſignū ē eterne dānationis. ¶ Septimo corpus xp̄i flagellādo. Corpus xp̄i ſunt religioſi: nā ſicut corpus xp̄i nudatū fuit i cruce: ſic iſti nudauerūt ſe ꝓpria voluntate. Tales flagellantur cū eis manus violente iniiciunt̄. Zach. Qui tetigerit vos tanget pupillā occuli mei. Hanc etiā perſecutionē percipit qſq3 deuotus in ſeipſo: nā ſacerdotes ſunt ſenſualitates: q2 ſacerdos dicit̄ q̄ſi donū ſaturitatis: qḋ ꝯuenit ſenſualitati: hoꝝ principes ſunt potentia ⁊ aſtutia mundana: que preſentando ſenſualitati diuitias ⁊ delicias mūdi ipſaꝫ ad huiuſmodi inclināteſ: ipi ſenſualitati ꝑncipent̄. Phariſei ſunt appetitus mundani honoris. Ipſi nāq3 boni apparere conabant̄: ⁊ nō exiſtere tales: q2 ihs id eſt deuotus ꝑ caritatē roboratꝰ gratia dei facit ſigna: que ideſt ꝙ ꝑ vitā facinoꝝ erat mortua: ⁊ ceca ⁊ multiplicit̄ vulnerata modo ꝑ penitentiā reuiuiſcit: ⁊ videt ꝓpriam infirmitatē ſanatur: ⁊ iō fit accepta ꝑ exercitationē virtutū meret̄ gloriā adipiſci: ⁊ iō timentes locū: ideſt conſcientiā cauteriatā ⁊ ſenſus allectos ꝑ vana ſenſibilia ideſt populū ſiue gentē perdere: nitunt̄ ieſum ꝑſuaſionibus ⁊ delectationibꝰ auertere a bono ſuo: ſed cayphas ideſt ſagax cuius proprīū eſt diligentius inueſtigare ꝑ lumen fidei vt diſcutiat: vt boni ꝓfectus nō īpediant̄: videns ꝯſcientiā habere populū: ideſt in omnibus ſibi expediendis cogitationibꝰ occupari: Et gentē: ideſt affectiōes eſſe ordinatas. Ne ergo maloꝝ exemplo pereant conſiliū dat. Ut vnꝰ homo: ideſt animalis q nō ꝑcipit que dei ſunt ſcdm ap̄lm: peccato moriat̄. Et nō tota gens pereat. ſ. cogitationū affectionū ⁊ operationum: ideſt in merito nō fruſtretur. Hoc aute indicebatꝰ cayphas: id eſt ratio. Quia erat pontifex. Ipſa. n. ratio ſpernentibꝰ mundū informationibus inſpirationū dominat̄ dirigēs ⁊ pficiens eos vt ſpiritualis vita ꝯſeruet̄: ideo ihs cū diſcipulis. ſ. virtutibus declinat ſocietatem maloꝝ ⁊ vadit iuxta deſertum effrē. i. in religionē vbi exercitium meritorie actionis inuenitur: qbus meretur gl'am. Quā nobis ⁊c.

¶ Sermo. 85.

Sanguis chriſti

Sanguis chriſti emundabit ꝯſcientias veſtras ab operibus mortuis ad ſeruiendum deo viuenti. Ad hebre. 9. Ber. dicit Apud dominū miſericordia ⁊ copioſa redēptio fuit: q2 nō gutta ſ3 vnda ſanguinis largit̄ ꝑ qnq3 ꝑtes ſui corporis emanauit. Ne igit̄ tāti beneficij ſimus ingrati: hūc ſanguinē apoſtolus ad memoriam reducit di. Sanguis xp̄i ⁊c. P̄n̄s ſmo in duas ꝑtes ꝑncipales diuidit̄. Prima pars.

Prima principalis pars cōtinet tres concluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt. Chriſti ſanguis deſcribit̄ vt p̄cioſitate carior: vt puritate clarior vt fecūditate rarior. Sane eiꝰ p̄cioſitatē innuit ſue originis eminētia: eius puritatem innuit ſui purgaminis refulgētia. Ideo dicit̄. Emūdabit ꝯſcias vr̄as ab opi. mor. Eius vero fecūditatem innuit iuuaminis ꝯferētia. Cōfert. n. iuuamen ad ſeruendū deo viuēti. Deſcribit̄ p̄ ſacri ſanguinis: vt p̄cioſitate carior: q2 ſanguis xp̄i. De quo pōt exponi illḋ p̄ᵃ Pe. 2. Redēpti eſtis p̄cioſo ſanguine: quaſi agni imaculati ihu xp̄i. In qua auctoritate vide tria huiꝰ ſanguinis p̄cioſitatem atteſtāria. Fuit. n. formatꝰ nobilr̄: deificatus ſublimiter: ſcificatus totalr̄ Fuit p̄ formatus nobilr̄. Naꝫ ſp̄us ſanctꝰ fuit eius cā efficiens. Mat. 1°. Qḋ in ea. ſ. maria natum eſt: de ſpiritu ſctō eſt. Aliqḋ etiā delicatum fuit in maria ſanguis huius mā placens: ⁊ huius grā ponit̄ in ꝯcordātia ſanguine quaſi agni imaculati. Fuit. n. ſicut ⁊ totū corpꝰ xp̄i: ſic etiā ⁊ ſanguis eius formatus de ſanguine: q̄ſi agni imaculati. i. de puriſſimis ſanguinibꝰ marie corporis virginei ſm Dio. de di. noi.

¶ Secundo fuit deificatus ſubtiliter. vnde dicitur. Jhu xp̄i. vnde ſm doctores quicquid fuit in xp̄o ad integritatē hūane nāe ptinens: totū fuit deificatū pp eius aſſumptionē ad diuinum ſuppoſitum: ſed ſanguis ptinet ad integritatem humane nāe: cum ſine ipſo nō poſſit viuere. Ergo. ꝛc. ¶ Tertio fuit ſctificatus totaliter. vnde pma coꝛ. 4. Calix cui benedicimus nos: coīcatio ſanguinis eſt xp̄i. Sāguis inquit xp̄i cuius īmaculatam ſanctitatem traditoꝛ ſanguinis auerterat. di. Peccaui tradens ſanguinē iuſtum. Patet igit ex nobili formatione: ex ſubtili deificatione: ex totali ſanctificatione: qꝛ hic ſanguis eſt precioſitate carioꝛ.

¶ Scd'o eſt puritate clarioꝛ: qꝛ emundabit cōſcientias noſtras. Non. n. hic tm̄ ſanguis carnis vt ſanguis figuratiuus: immo etiam conſcientie ꝛ aīe purgatiuus ab opibus mortuis id eſt peccatis: q̄ dicuntur opa meritoria: qꝛ ledunt vitam nature: ꝛ reddunt hoīem indignū vita glorie: ꝛ ſunt meritoria mortis eterne: ꝛ priuant vita gratie. ¶ Sed hic eſt triplex mirabile. ¶ Primum cuȝ. n. alius ſanguis potius inquinet: quomō poteſt eē q̄ iſte emūdetur? ¶ Secundum quō eſſe poſſit vt ſanguis: qui eſt res corpoꝛalis conſcientiā que eſt intra ſpiritum expiet. ¶ Tertium quomō poſſit eē: vt ſanguis mortui a morte liberet: ꝛ tū ita eſt vt dicitur pma Johis pmo. Sanguis ihu chriſti emundet nos ab omni peccato. Sȝ vnde h inextimabilis vigoꝛ huic benedicto ſanguini? Reuera ex ſumma ſanctitate xp̄i: ꝛ maxime ex virtute infinita diuini ſuppoſiti: cuius fuit hic ſanguis: ſicut natura humana aſſumpta contētiue: ꝛ in morte penal'r effuſiue. Bene igitur hic ſanguis ſic mundificans ꝯſcientiaȝ dicitur puritate clarioꝛ. ¶ Tertio tangitur qꝛ eſt fecūditate carioꝛ. Hominem. n. ſpiritual'r fecūdat vt habiliter deo ſeruiat. Ideo dicitur. Ad ſeruiendum deo viuenti. Sine. n. effuſione ſanguinis huius nullus alius potuit pfectum facere ſeruientem: vt dicitur heb. 9. Si ergo ſumus ſanguine fecundati: ſeruiamus deo in ſanctitate ꝛ iuſtitia coꝛam illo. Luce pmo.

¶ Secunda ꝯcl'o. Sanguis xp̄i efficit in nobis nobiles ꝯditiones. ¶ Primo generis nobilitatem. Apoca. 2°. Redemiſti nos domine in ſanguine tuo: ꝛ feciſti nos regnum ꝛ ſacerdotes deo patri: ꝛ regnabimus ſuper terram. ¶ Ubi notatur qꝛ ex ſanguine xp̄i ſumus tripliciter nobilitati: vȝ ſumus virtuoſe liberati per ipſuȝ generoſe ſublimati ꝛ pcioſe dedicati.

¶ Primo ſumus virtuoſe liberati: quod notatur ibi. Redemiſti nos in ſanguine tuo. Et hoc etiam a tribus. ſ. a poteſtate feralis demonis: a culpabilitate moꝛtalis criminis: ab acerbitate penalis voraginis. ¶ Primum patet: quia hoſtis antiquus in temptando ꝛ ſuperando primos parentes: totum genus humanum ſibi ſubiecerat. ſ. quia ianuas paradiſi clauſerat Sed iminente hoꝛa paſſionis xp̄i: quādo effūdēdus erat eius ſanguis: dixit xp̄s. Nunc pnceps mundi. ſ. demon qui toti mūdo dominat eijcietur foras. Ergo per xp̄i paſſionē ſumus liberati a demonis ptāte. ¶ Secundum etiaȝ patet ꝛ tertium: quia virtute huius ſanguinis ſunt nobis collata ſacramēta efficaciſſima: per quoꝝ deuotum vſum euadere poſſumus oēm culpam deprauantem: ꝛ omnem penam trucidantem. Zacharie. 9. Tu in ſanguine teſtamēti tui emiſiſti vinctos de lacu: vbi nō erat aqua ſcilicet gratia conſolantis: ſed doloꝛ imminens cruciantis. ¶ Secūdo per ipſum ſumus glorioſe ſublimati: ibi. Et feciſti nos regnuȝ deo ꝛc. Et Dani. ſcd'o. Suſcitabit dominus deꝰ celi regnum: quod in eternum non diſſipabit. Hoc regnum eſt cetus oīum fidelium: quod regnum eſt eleuatuȝ a generibꝰ ſanctitatis: regulatum legibus equitatis: adunatum nexibꝰ caritatis. Sic ergo ſumus xp̄i ſanguine ſublimati. ¶ Tertio ſumus precioſe dedicati: quia per ipſum facti ſumus ſacerdotes deo patri. Priª Pe. Uos eſtis genus electū: regale ſacerdotiū. Sunt igit cuncti xp̄i fideles ſacerdotes. Ipſoꝛum. n. oīum eſt ſacra contemplari: ꝛ ſacra operari. Sic patet quomodo ſanguis chriſti efficit in nobis generis nobilitatem.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt. Sanguis xp̄i efficit in nobis mentis ꝛ coꝛpoꝛis ſinceritatem: lauit enim in homine peccatoꝝ ſoꝛditatem. Apoc. p̄. Dilexit nos ꝛ lauit in ſanguine. In cuius effuſione fuit ſumma humilitas: ꝛ ideo lauat ſuperbiam. Sūma caritas: ꝛ ideo lauat inuidiaȝ. Sūma mititas: ꝛ ideo lauit inuidiam. Sūma largitas: ꝛ ideo lauit auaritiam. Sūma mētis ꝓbitas: ꝛ ideo lauid accidiā. Summa cibi ꝛ potus parcitas: ꝛ ideo lauit gulam. Summa carnis aſperitas: ꝛ ideo lauit luxuriaȝ. Ideo paulus apoſtolus dicit ad hebꝛe. 4. qꝛ impoſſibile eſt ſine ſanguinis effuſione remitti peccata.

¶ Tertio hoīem cum angelis pacificat. Eius enim virtute homo cum angelis concoꝛdatur

angelice cuſtodie mancipat̃: ſuper choros an
gelorum in premio collocatur. Colocen. p̃.
Complacuit deo patri per xp̃m reconciliari:
omnia pacificans in ſanguine crucis ei⁹: ſiue
que in celis: ſiue que in terris ſunt.
¶ Secunda pars p̃ncipalis huius ſermo-
nis continet ſeptem conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

p Rima conſideratio eſt qualiter ſan-
guis iſte in veteri lege fuit prefigu-
ratus. Dicitur q̃ ſicut omnia ſacra-
menta noui teſtamenti habent efficaciam vir-
tute ſanguinis xp̃i: ita omnia ſacramenta vete
ris teſtamenti pene in ſanguine ꝯſumabantur
Ad heb. ¶ Intelligendū tñ q̃ in veteri teſta-
mento fuit populus p̃. p ſanguinē emundat⁹
vt patet in leuitis vbi nō fiebat ſine ſanguinis
effuſione remiſſio peccatoꝝ. vñ dominus ꝓ-
hibuit ſanguineꝫ cōedi: leuitici. 17. qꝛ ſanguis
pro anima placatio erat. ¶ Secundo per ſan
guinem fit populus ſanctificatus: qa moyſes
aſpergens ipſum dixit. Hic eſt ſanguis ꝛc.
¶ Tertio ſine ſanguine nullus fuit ſancta ſan
ctorum ingreſſus. Ad heb. ꝛ habet̃ in leuitico
Sic in nouo teſtamēto p ſanguinem xp̃i fuit
pp̃ls ſctificatus: dicente ap̃lo. Jh̄s vt ſctificaret
per ſanguinē pp̃lm extra portam paſſus eſt.
¶ Quarto p ſanguinem xp̃i pp̃ls fuit ad ſctā
ſanctoꝝ tranſlatus. Apoca. Cantantibus ſan
ctis redemiſti nos dñe deus in ſanguine tuo.

Sc̄da ꝯſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt qualr̃ fuit iſte
ſanguis in nouo teſtamento genera
tus. vbi ſunt quatuor veritates.
¶ Prima eſt ex p̃te materie: ex qua eſt. Fuit
enim generatus ex puriſſimis ſanguibus bea
te virginis ſm Diony. de diuis noībus.
¶ Secunda eſt ex parte efficientis: quia vir-
tute ſpiritus ſancti fuit formatus.
¶ Tertia ex p̃te modi: que a mō tam mirabili
q̃ eius generatio eſt ignota omni menti etiaꝫ
ſummis ſeraph ſm Dionyſium.
¶ Quarta eſt ex p̃te loci: qꝛ loco ſacratiſſimo
ſcilicet virginis vtero: in quo factum eſt ſacra-
mentuꝫ incarnationis: qđ eſt oīum maximuꝫ.
Et ideo ꝓpter modum ſue generatōis inclyte
vocatur ſanguis agni imaculati. Prima pe-
tri primo.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia conſideratio eſt qualiter fuit
a deitate aſſumptus. ¶ Ubi notan-
dum q̃ quatuor naturas aſſumpſit:
animam. ſ. ad delendum noſtrā ſuperbiam: p
quam cecidit primo ſpiritus creatus. ¶ Secū
do carnem ad delendum noſtram luxuriam:
quo carnis habitus eſt ingnatus. vnde nefas
eſt ingnare tantū hituꝫ a tanto rege aſſumptū.
¶ Tertio nām oſſis iuxta illud. Palpate ꝛ vi
dete ꝛc. Ad delendum pctm̄ duritie ꝛ malitie:
quo peccator manet obſtinat⁹. ¶ Quarto ſan
guinem ꝓpter pctm̄ iracundie: qđ eſt ſanguis
inflāmatiuus. vnde ap̃lus. Deus damnauit
pctm̄ in ſemetipſo: aſſumendo. ſ. naturas: per
quas ſumus ad peccatum proni: vt talis proni
tas remitteretur.

Quarta ꝯſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt qualiter fuit cō-
ſecrat⁹. ¶ Ubi nota q̃ ſicut p qnqꝫ
vulnera ſanguis xp̃i fuit effuſus: ita
p qnqꝫ verba fuit ꝯſecratus: ꝛ in remiſſionem
bonis: ꝛ in damnationem malis. Que verba
ſunt iſta. Hic eſt calix ſanguinis mei.

Quinta ꝯſideratio.

q Uinta cōſideratio eſt qualr̃ fuit effu-
ſus. Et dicit̃ q̃ ſicut in paradiſo fue-
runt quatuor fluuij emanātes: ſic in
corpore xp̃i viuentis fuerunt quatuor fontes
ſanguinis. ſ. in manibus ꝛ pedibus: ex qbus
ꝓceſſerunt quatuor fluuij ſanguinis totuꝫ mū
dum rigantes. ¶ Item ſicut Ezechiel vidit
aquaꝫ egredientē de templo a latere dextro: ita
Johes vidit aquam ꝛ ſanguinē egredientem
de latere xp̃i poſt mortem. Et oēs ſalui fiebāt
ad quos puenit fluuius ille: qꝛ nō fuit fuſus ni
ſi ꝓ electis: dicente dño. Pro multis effunde
tur. Licet. n. ſufficiebat pro oībus: tamen re-
probi nō p̄mittunt ipſum ad ſe venire ꝓpter fi
nalem impniaꝫ: ad quam non attingit virtus
huius ſacramēti.

Sexta ꝯſideratio.

s Exta conſideratio eſt qualiter fuit re
ſumptus. Dicitur q̃ virtute diuina
fuit recollectus: ꝛ a corruptione ſua-
tus ſicut caro: ꝛ corpori infuſus. ¶ Intelligē
dum tamen q̃ quatuor fuerunt reunita: ſcilicet
corpus ꝛ anima: ſanguis ꝛ diuinitas. Licet. n.
diuinitas fuerit cum corpore ꝛ anima: tamē in
triduo non putatur vnita cum effuſo ſanguine
imediate. vnde calix queꝫ benedicimus: coica
tio chriſti eſt.

Septima ꝯſideratio.

s Eptima conſideratio eſt qualiter iſte
ſanguis fuit glorificatus: qꝛ ſm qua
tuor reſurrectiōis ornamenta. ſ. ſm
claritatem agilitatem ꝛc. vnde incorruptibilita
tem inſinuat petrus di. Non corruptibilibus

auro ⁊ argento ⁊c. Iſtis aūt ſeptem ↄſideratio
nibus alludunt ſeptē alia bñficia corporis xp̄i.
¶ Quorum primum eſt: ꝙ ſicut per pctm̄ ade
deo facti ſumus inimici: ſic p iſtum ei ſum⁹ pa
cificati: per ſanguinem crucis. ¶ Scōm eſt:
ꝙ ſicut per illum fuimus venditi inimicis: ſic
per iſtuꝫ redēpti ſumus ab inimicis. Eph. p̊.
Habemus redemptioneꝫ p ſanguinem eius.
¶ Tertium eſt: ꝙ p iſtum ſanguinē: iuguꝫ ve
teris legis importabile a nobis ſupplantauit te
ſte petro in actibus. ¶ Quartuꝫ eſt: ꝙ in ipō
ſanguine nouum teſtm̄. ſ. gratie eſt ↄfirmatuꝫ
ibi: cum dicit͛. Hic eſt calix ſanguinis mei no/
ui ⁊ eterni teſtamenti. ¶ Quintum eſt: ꝙ per
iſtum ſanguinem xp̄s eſt nobis inclinatus: ⁊
manet in nobis. vnde Johes: Qui bibit meū
ſanguinem: in me manet: ⁊ ego in eo.
¶ Sextum eſt: ꝙ per ipſum erimus in patria
decorati. vnde ad queſtionem factam de ami-
ctis ſtollis albis: dicitur in apoca. Hij lauerūt
ſtollas ſuas in ſanguine agni. Ideo regnant
cum deo: ⁊ agnus dei cum illis. ¶ Septimuꝫ
poteſt apponi: ꝙ p hunc ſanguinem fides per
miracula cōfirmatur: ⁊ paſſio xp̄i in nobis re/
nouatur: vt pꝫ per mira: que deus in pluribus
locis opat͛. Et ſic fides que quodāmodo fuit
inueterata: per hunc renouatur. immo quaſi
mortua reſuſcitatur: ⁊ viuificatur. Johis. 6.
Niſi biberitis ſanguinem ⁊c. Exemplum de
pellicano: qui reſuſcitat pullos ſuos mortuos
ſanguine ꝓprio. Iſte ſanguis dꝫ oſtendi ⁊ ma
nifeſtari populo: vt animent͛ contra peccatoꝝ
exercitium. Prima machabeoꝝ. 7. Oſtende
runt elephantibus ſanguinem mori. Cuius
chriſti ſanguine participes nos efficiat qui in
trinitate perfecta viuit ⁊ regnat ds̄. Amen.

¶ In die ſancto paſche. Sermo. 86.

o

Portebat
pati chriſtum ⁊ reſurge/
re a mortuis tertia die.
Luce vigeſimoquarto.
¶ Circa pñs negociuꝫ
ſunt. 7. ↄſideratões vi
dēde de reſurrectiōe dñi. Prima ↄſide⁹.

p

Rima eſt de ei⁹ qdditate. ſ. qd ſit re/
ſurrectio. ¶ Ubi ſciendū ꝓut dicit
btūs Dio. de ange. ihe. ꝙ mors non
eſt alicuius rei ↄſumptio: ſꝫ ↄiūctoꝝ ſeparatio.
Et iō p oppoſituꝫ reſurrectio nō eſt alicui⁹ rei
ſepatio: ſꝫ tm̄ ſepatoꝝ ↄiunctio. ¶ Intelligen
dum tñ ꝙ in morte xp̄i fuerūt. 4. ſeparatiões.
¶ Pri^a fuit aīe a corpore. de quo Mat. 27.
Ihs clamās voce magna emiſit ſpūꝫ. ¶ Se
cunda fuit ſepatio diuinitatis ab humanitate: qꝛ
xp̄s non fuit hō in triduo: vt dicunt dagores.
Et pp hanc ſepatiōeꝫ xp̄s clamauit in cruce.
Deus ds̄ meus ⁊c. Mat. 27. ¶ Tertia ſepa
tio fuit ſanguinis a corpore. ¶ Quarta fuit ſe
paratio ſanguinis a deitate remanēte ea ↄiun-
cta cū corpore: qꝛ lꝫ q̄diu ſanguis fuit intra cor
pus: fuit ↄiunctus diuinitati ſicut corpus. Tñ qꝛ
ex quo fuit a corpore fuſus: videt͛ finalr̄ fuiſſe
ſepatus a diuinitate: qꝛ illa q̄ exhibāt de corpore
xp̄i: nō tenebāt ſuppoſitū in diuinitate p̄ter aīaꝫ
Iſtius aūt ſepatōis ſignum eſt: qꝛ lꝫ dicamus
p coīcationeꝫ ydiomatū: dei filius fuit ſepult⁹.
Non tñ dicit͛ ꝙ filius dei fuit effuſus ſup ter-
ram: ſicut in illo triduo fuit ſepultus. Iſta autē
coīcatio ydiomatum eſt nota vnionis: que fuit
quadruplex. ¶ Prima fuit ſanguinis in cor/
pore: qꝛ aīa non pōt vniri corpori: niſi corpus
humore ſanguinis ſit ſufficienter irrigatum.
Alioqn per effuſionē ſanguinis nullus more
retur. ¶ Scd̄a reunio fuit ſanguinis cum dei
tate. Sicut ſanguis p h̄ ꝙ fuit effuſus a corpo
re: fuit ſepatus a deitate. Ita p h̄ ꝙ ſanguis fu
it reunitus corpori: fuit reunitus deitati.
¶ Tertia reunitio fuit aīe cum corpore: quia
poſtq̄ꝫ corpus xp̄i fuit debite diſpoſitū: aīa po/
tuit introduci. ¶ Quarta fuit reunitio diuinita
tis cum humanitate reſultāte ex aīa ⁊ corpore
qꝛ lꝫ xp̄s in triduo nō fuerit hō: tñ poſt triduū
fuit vere hō: ſicut ante mortē. vñ ꝓpha in pſo/
na xp̄i humanitatē iterꝫ aſſumentis ait. Reſur
rexi: ⁊ adhuc tecum ſum. vñ ſeqtur ꝙ illud di/
ctum btī Anſel. Qd̄ de⁹ aſſumpſit: nunq̄ꝫ di
miſit: eſt intelligendum q̄tum ad partes ho/
minis eſſentiales: que ſunt anima ⁊ corpus: qꝛ
de ſanguine ⁊ humanitate ↄſtat eſſe oppoſitū.
¶ Sed hic poſſet eſſe dubiū de dicto beati Di
onyſij: qui dicit ꝙ mors nō eſt alicuius rei con
ſumptio: cum tñ pōatur: ꝙ xp̄i humanitas nō
pmāſit in triduo. Et dicitur ꝙ illud dicit ſanct⁹
Dionyſius pp aīam volēs diſtinguere mortē
hoīs a morte bruti in q̄ aīa fuit ↄſumpta.

Scd̄a conſideratio.

s

Ecunda ↄſideratio ſi xp̄s reſurrexit
¶ Quantū ad iſtaꝫ ↄſideratonē no
ta ꝙ xp̄s vere reſurrexit: qd̄ declarat͛

vtriuſq₃ teſtamẽti teſtimonio que teſtificata fuerunt xp̄i reſurrectionẽ. ¶ Quoꝝ primũ fuit in veteri teſtamẽto: vbi in pluribus locis dñs ꝓmiſit ſe reſurrecturꝝ. ¶ Scd'o in nouo teſtamento anteq₃ fieret: xp̄s iã p̄nunciauit: Mat. 20. Ecce aſcendim⁹ iheroſolymã ꝛc. Et ſequitur. Tertia die reſurget. ¶ Intelligendu₃ tñ ꝙ iſta reſurrectio fuit ꝯfirmata poſtq₃ fuit facta quadruplici teſtimonio angelico. Quia q̃tuor angeli in die reſurrectionis ipſa₃ fuerunt teſtificati. ¶ Primus fuit q apparuit extra ſepulchru₃. Mat. 28. Angelus dñi deſcendit de celo. Iſte angelus fuit virtuoſus in ſuo aſpectu q2 erat aſpectus eius ſicut fulgur: veſtimẽta ei⁹ ſicut nix. Fuit terribilis i effectu: q2 pre timore eius exterriti ſunt cuſtodes. Fuit etiã affabilis in ſuo affatu: q2 dixit mulieribus. Nolite timẽ ſcio ꝛc. Seqtur. Surrexit nõ eſt hic. q. d. ſm Greg. Paueãt qui non amant aduentũ ſupnoꝝ ciuiu₃: uos autẽ cur ptimeſcitis: q veſtros ꝯciues cernitis. ¶ Scd's angelus apparuit eadem hora iſta ſepulchꝝ. Matth. 16. Ubi dicit ꝙ iſte mulieres qbus facta fuit viſio introeunteſ: reuoluto lapide a p̄mo angelo: in monumentu₃: viderunt in dextris monumenti iuuenem ſedẽtem coopertum ſtolla cãdida: ꝛ obſtupuerunt qui dixit illis. Surrexit non eſt hic. ¶ Tertiuſ ꝛ quartus fuerunt duo angeli quos vidit maria magdalena in monumẽto ſola: quoꝝ vnus erat ad caput: ꝛ alius ad pedes. Joh. 20. Qui dixerunt ei. Mulier qd ploras? De iſtis videtur facere mentione₃ Lucas. 24. Duo inquit viri ſteterunt iuxta illas in veſte fulgẽti: niſi forte dicatur ꝙ illi fuerũt alij duo qui apparuerũt tribus mulieribus ſil. d. Quid q̃ritis viuentem cũ mortuis? Et ſic eſſent ſex angeli teſtes. S₃ ex iſtis duo accipiuntur documenta.

¶ Primũ documentu₃ eſt ꝙ xp̄i reſurrectio fuit ſufficienter ꝓbata ex teſtiũ qualitate: q2 angeli cũ eẽnt i grã ꝯfirmati nõ potuerũt mortal'r nec venial'r peccare. Et iõ nec mẽtiri valebãt. ¶ Scdm documentũ eſt: ꝙ illa reſurrectio fuit ſufficientiſſime ꝓbata ex teſtium q̃titate: qa lex diuina dicit ꝙ in ore duoꝝ vel trium teſtiu₃ ſtet omne verbum. ſ. ad ſufficientiam duo: ad abundantiam tres: ad redũdantia₃ ſex.

Tertia ꝯſideratio.

T Ertia ꝯſideratio eſt qual'r xp̄s reſurrexit. Et dr̄ ꝙ ſicut xp̄s fuit ad modum agni imolatus: ita fuit ad modũ leonis reſuſcitatus. Pro cuius reſurrectione dicitur apoca. 7. Vicit leo de tribu iuda ꝛc. ¶ Intelligendum tñ: ꝙ in reſurrectione fuit xp̄s leo ꝓpter quadruplicẽ fortitudinis actum ¶ Quoꝝ primus fuit: q2 clauſtra inferni fregit. O ſee. 13. O mors ero mors tua: morſus tuus ero inferne. ¶ Scd's actus: q2 potentiã inferni ſubuertit. Luc. 12. Cum fortis armat⁹ cuſtodit atrium ſuũ ꝛc. ¶ Tertius actus eſt: q2 captiuos de inferno reduxit. Pſal. Captiua₃ duxit captiuitate₃. ¶ Quartus actus eſt: quia ſemetipſum ꝓpria virtute reſuſcitauit: vt ꝓ ipſo dicit Jacob gene. 40. Ad predã aſcendiſti fili mi: requieſcens accubuiſti vt leo ꝛ q̃ſi leena. Et quis ſuſcitabit eum? quaſi di. Nullus niſi ipſe met. ¶ Et nota ꝙ xp̄i reſurrectio fuit qualificata quadruplici diſpoſitione. ¶ Prima fuit q2 eius caro ſanctiſſima fuit ab omni corruptione per triduum diuina virtute p̄ſeruata pro qua diſpoſitione dicit Petrus in actibus. Q2 caro eius nõ vidit corruptionẽ. ¶ Scd'a diſpoſitio eſt: ꝙ caro xp̄i fuit reparata. Cum eni₃ ibi fuerunt plage ꝛ vulnera ex flagellis ſm vaticinium Yſaie. Omnia illa fuerunt ex diuina virtute ſaluata: nõ medicamine. ¶ Tertia diſpoſitio fuit: ꝙ in carne xp̄i fuerunt quinq₃ principaliora vulnera derelicta in ſignu₃ paſſionis preterite. vnde dixit Thomas. Niſi videro in manibus eius fiſſuram clauoꝝ ꝛc. Et poſt dies octo dixit ad eũ. Infer digitũ tuum huc ꝛc. Joh. 3°. ¶ Quarta diſpoſitio eſt: ꝙ caro xp̄i fuit glorificata. ¶ Q2 h3 ſanctos habuit p̄mo dote₃ ipaſſibilitatis: q2 dicit apoſtolus: Mors illi vltra non dñabitur. ¶ Scd'o dotem ſubtilitatis: p quã exiuit de ſepulchro clauſo. Mat. 28. ¶ Tertio dotem agilitatis p qua₃ euanuit ab oculis eoꝝ. Luc. 24. ¶ Quarto dotẽ claritatis: q2 quaſi peregrinus apparuit diſcipulis. non in ea claritate qua nunc fulget: vt determinat Augu. de ciuitate dei. Sed attendendũ ꝙ vulnera in xp̄o remanſerunt: vt diſcipuli eum citius cognoſcerent: ꝛ ꝓpter multa alia que in alio ſermone patent.

Quarta ꝯſideratio.

Q Uarta conſideratio quando reſurrexit: in qua occurrunt quatuor ꝑticule ¶ Prima eſt de anno. vbi ſciendu₃ ꝙ xp̄s fuit. 30. anno baptizatus poſtea triãnio docuit. ſ. ꝙ fuit mortuus ꝛ ſuſcitatus. 33. anno quã etatẽ dicit Aug. perfectiſſimã eſſe in libro de ciuitate dei: q2 vſq₃ ad illam etate₃ homo ꝓficit: ꝛ ex tunc incipit deficere: ꝛ illam etatẽ xp̄i

dicit apoſtolus plenam eſſe. Epheſiorum. 4. ¶ Scd'a ꝑticula eſt de mēſe. Conſtat aūt xp̄ꝫ reſurrexiſſe in menſe martij: ſecundū, qd' nos accipimus menſem: qꝛ ſexto kal'. aprilis vt habetur ex dictis Aug. 4. de ciui. dei. ¶ Intelligendum tamen ꝙ iſte menſis dicit' quadruplici myſterio cōſecratus. ¶ Primo qꝛ in iſto menſe traditur mundus fuiſſe creatus. Unde de hoc menſe dicitur exo. 12. Menſis ille principiū menſium: ⁊ ſic in chriſti reſurrectiōe mūdus fuit renouatus: dicēte apoſtolo: Quomodo xp̄s reſurrexit per gloriam patris: ita ⁊ noſ in nouitate vite ambulemus. ¶ Secundo qꝛ in illo menſe fuit iſrahelticus populus ab egyptijs liberatus ibidē: ⁊ ita in reſurrectione ſancti fuerunt de egypto que dicit' regio tenebrarū extracti. ſ. de iferno. ¶ Tertio illo mēſe populus egyptiorum fuit flagellatus: ſic illo menſe xp̄o in infernū deſcendente populus demoniorum fuit afflictus: et clamabant: Cur in mundū veniſti ante tēpus torquere nos? ¶ Quarto illo menſe ſicut fuit rex egypti ſubmerſuſ: ita in xp̄i paſſione fuit ſathanas alligatus q eſt rex tenebrarum: per xp̄m ad inferos deſcendentē vnde Apo. legitur. Sathanas alligatus ē qui eſt rex tenebrarum.

¶ De tertia particula ꝯſtat ꝙ dies in q̄ reſurrexit xp̄us fuit dies dominica. Marci vltimo Surgens ih̄s mane prima ſabbati: ideſt totius ſeptimane. Illa enim eſt dies dominica. Gen. p̄. Unde patet ꝙ errant qui primā diē diem lune in ſeptimana ꝯputāt. ¶ Intelligendum tamē ꝙ illa dies inuenit' quadruplici myſterio ſollennizata: vt fieret dies dominice reſurrectionis. ¶ Primo qꝛ angeli illo die fuerunt creati. Gene. p̄. Dixit deus. Fiat lux: ꝑ quam intelligit Yſido. ethimologiarū angelos dicens ꝙ deus p̄ma die ſub lucis noīe creauit angelos. ¶ Scd'o qꝛ illo die fuerunt diui ſermoneſ auditi. Illa. n. die lex fuit audita in mōte ſynai: qꝛ qnto die a liberatiōe ppl'i ſꝫ Aug. de tri. ⁊ ſꝫ Gre. fuit imolatus feria. 6. ⁊ ſabbato ꝑ mare rubꝝ traductus: ⁊ die dn̄ico perfecte liberatus: ⁊ qnquageſima die tunc eſt dies dominica. ¶ Tertio qꝛ illo die fuerunt paſtores illuminati: quādo eis apparuit angelus annūcians xp̄i natiuitatē. Cum. n. annunciatio fuerit facta feria ſexta: ſequit' natiuitas ſemꝑ in die dn̄ica. ¶ Quarto qꝛ illo die fuerunt ap'li inflāmati veniēte ſpiritu ſancto ſuꝑ eos repēte quinto die a reſurrectione: que eſt ſemꝑ dominica. Actu. p̄. Sed ex iſtis accipiunt'. 4. documēta

¶ Primum ꝙ conuenienter diuina ordinatione in noua lege cōuerſus eſt cultus diei ſabbati: in cultum diei dominice: quia maiora beneficia ſunt humano generi collocata in eo: vt patet ex premiſſis.

¶ Secundū eſt ꝙ in principio mūdi licet deus plus poſt diem dominicum honorauit diem ſabbati q̄ꝫ quinqꝫ precedentes: tamen plus honorauit ſecundū veritatem diem dominicaꝫ q̄ꝫ ſabbatum apud ſe ipſū: qꝛ licet dignius ſit vacare q̄ꝫ operibus mechanicis intendere: tamen dignius eſt operari ſpiritualia q̄ꝫ ceſſare. Sicut aūt in ſabbato vacauit ⁊ in quinqꝫ dieb⁹ fuit intentus ſenſibus: quaſi mechanicis: die autem dominica ſibi ſpiritualib⁹ producēdi.

¶ Tertiū eſt ꝙ magis tenentur chriſtiani ad cultum huius diei q̄ꝫ iudei ad obſeruantiā ſabbati: qꝛ illud qd' eſt digni⁹ ē magis honorādū ⁊ iſta dies vt patuit fuit plus honorata a deo.

¶ Quartum eſt ꝙ licet chriſtiani in die illa debeant ab operibus ſeruilibus abſtinere: non tamen a ſpiritualibus immo tunc principaliter in ſpiritualibus debent ſe exercere.

¶ Quarta particula eſt de hora in qua conſtat xp̄m in aurora ſurrexiſſe. Unde Augu. 4. de trinitate. dicit ꝙ ſurrexit in diluculo: ⁊ ideo dicitur valde mane vna ſabbatorꝝ: ideſt vna die ſeptimane. Matth. vltimo. ideo dicit propheta. Exurge gloria mea exurge pſalterium ⁊ cythara exurgam diluculo. ¶ Intelligendū tñ ꝙ illa hora habet quatuor ꝓprietates xp̄i reſurrectioni conuenientes. ¶ Prima ē qꝛ illuminatur: ⁊ ideo cū ſit illatiua ſolis homines incipiūt tunc plus occulta cognoſcere. Chriſt⁹ aūt eſt ſol iuſtitie ⁊ lux illuminationiſ. ¶ Scd'o ē letificatiua qꝛ tunc oritur ſol qui habet influentiam ⁊ reſurrectio xp̄i inenarrabile gaudium attulit diſcipulis. ideo dicit' Joh. 4. Gauiſi ſunt diſcipuli viſo domino. ¶ Tertio ē exterritiua beſtiarum. Pſal. Ortus eſt ſol ⁊ congregati ſunt: ⁊ ita in xp̄i reſurrectione fuerunt iudei exterriti: ⁊ ideo conduxerūt cuſtodes vt celarent myſterium reſurrectionis: vt dicit euangeliſta ¶ Quarto illa hora eſt aſſecuratiua ꝓpter qd' dicit propheta. Exibit homo ad opus ſuum ⁊c. Et ita in reſurrectiōe mulieres que ſunt naturaliter timide: ita fuerunt aſſecurate vt ſeuiciam iudeorum nō formidarent. Sed ex iſtis accipitur documentum qd' hora iſta eſt ꝯueniēs ad orādū. Et ideo ipſā dominus voluit gau/

⁊

dio ſue reſurrectionis illuſtrare. Eccli. 29. Ju
ſtus cor ſuum tradet ad vigilandum diluculo.

Quinta conſideratio.

Quinta conſideratio eſt. vnus xp̄s re
ſurrexit. ❡ Eſt attēdendū q̄ i omni
tranſitu locali qui deſignatur per vbi
eſt ꝯſiderare terminum a quo ⁊ terminum ad
quem: ⁊ ideo vadit primo de termino a quo. ſ.
vnde reſurrexit. 2°. ad terminū ad quē reſur
rexit de termino a quo xp̄s reſurrexit. ❡ Di
cendum q̄ de inferno ad quem locum deſcen
derat. vnde dicit apoſtolus ad Eph. 5. Deſcē
dit chriſtus primum ad inferiores partes terre
vbi. ſ. eſt infernus in centro terre: ille autē ſunt
partes infernales: ⁊ ideo conſtat q̄ ipſe ab infe
ris reſurrexit. Pe. act. 2. Chriſtus nō fuit de
relictus in inferno ſicut caro eius nō vidit cor
ruptionem. ❡ Intelligendū tamen q̄ in infer
no ſunt quatuor manſiones. ❡ Prima dicit
inferior in quo ſunt damnati. ❡ Secunda eſt
limbus in quo ſunt paruuli in peccato origina
li decedentes. ❡ Tertia eſt purgatoriū in quo
ſunt fideles qui deceſſerunt nondū purgati.
❡ Quarta eſt ſinus abrahe in qua erant ſancti
ſine omni pena: immo cum ingenti letitia. Lu
ce. 15. Hic conſolatur: tu vero cruciaris. Nūc
igit chriſtus nō reſurrexit ab inferis: ideſt ab i
ferno inferiori q̄r ad illud non deſcendit q̄r ibi
eſt ſempiterna dei blaſphemia vt habet in apo.
Nec a limbo cum ſint in mortali culpa ſine di
uina gratia immo in ira: ſed reſurrexit de pur
gatorio quia illic deſcendit ad ſoluendas illoꝝ
penas. Actuū. 2. Hunc deus ſuſcitauit a mor
tuis ſolutis doloribꝰ inferni: reſurrexit ⁊ de ſi
nu abrahe quia ſanctos in aduētu eius inde de
ducit. vnde Jacob geū. 44. di. Salutare tuū
expectabo dn̄e. ❡ Sed attendendum q̄ xp̄s
rediens de inferno adduxit ſecum quadrupli
cem militiam. ❡ Prima fuit animaꝝ de ſinu
abrahe exeuntium vt ſupra patuit. ❡ Secun
da angeloꝝ eis miniſtrantium in illo loco q̄r q̄
angeli ibi miniſtrarent patet quia lazarus fuit
ab angelis deportatus in illū locum. Luce. 16.
vnde fuit euacuatum illud myſteriū: cum nul
lus amplíꝰ illuc deſcēdebat. ❡ Tertia fuit ani
marum de purgatorio venientium: ſicut fuit
oſ̄ſuz ſupra. ❡ Quarta fuit angeloꝝ ſanctoꝝ
illuc miniſtrantium quia ille pene cum fuerint
ſalutifere ad modum medicine non videntur
miniſtrari ab inimicis: ⁊ non videtur q̄ deus
vaſa gratie ſue tradat in manibus inimicoꝝ
vnde angeli ſuos electos vſq₃ ad vltimū termi
num aſſociare credunt. vnde ꝑ iſtis generibꝰ
aīaꝝ intelligitur illō ꝓpheticū gene. 49. Ad
p̄dam fili mi aſcendiſti ⁊c.

Sexta ꝯſideratio.

Sexta conſideratio eſt: vbi reſurrexit
xp̄s. ſ. de termino: ad quem dicendū
ſm̄ Aug. q̄ remeauit de inferno ad
ſepulchrum: ſic q̄ in ſepulchro facta fuit reſur
rectio: q̄r vbi fuit corpus mortuum: ibi fuit eti
am reſuſcitatum. ❡ Intelligendum q̄ in xp̄i
reſurrectione fuerunt facta miracula ex p̄te cor
poris. ❡ Primum fuit: q̄r corpus xp̄i fuit re
organizatum: cum aliqua organizatio fuerit in
paſſione deſtructa: p quam mors fuit ſecuta.
❡ Scd̄m fuit: q̄ illud corpus fuit diuinitus
imutatum: quia de corruptibili factum fuit in
corruptibile: vt de iſto diceret ap̄lus. Chriſtus
iam non morit. ❡ Tertium fuit: q̄ corpus fu
it aīatum. Nulla. n. creatura pōt facere corpus
aīatum animā infundendo: cū reſuſcitare mor
tuos ſit ꝓprium diuinū miraculū ſm̄ Augum.
❡ Quartum fuit: q̄r tunc fuit renouatū idem
omnino ꝯpoſitū: vt vere xp̄s idem homo eēt
per reſurrectionē: qui fuerat per generationē.
vnde bis fuit factus homo. Sed ex p̄te ſangui
nis fuerunt quatuor miracula alia facta.
❡ Primum eſt: q̄ fuit renouatum omnino
idem: q̄r ſanguis xp̄i q̄ fuit effuſus ſup terrā in
triduo: diuina virtute a reſolutōe preſeruatus
fuit: ſicut ⁊ caro a putrefactōe: q̄r dicit propha.
Non dabis ſanctum tuum videre corruptōeꝫ
❡ Scd̄m fuit: q̄ ſanguis xp̄i ſit preſeruatus.
fuit p myſterium angeloꝝ recollectus: q̄r vbi
ſufficit virtus angelica: non eſt neceſſaria vir
tus maior: vt eſt diuina imediate ⁊ totaliter ſꝫ
Augu. 3. de tri. ❡ Tertiū eſt: q̄ ille ſanguis
fuit p diuinā potentiā infra ſepulchꝝ indutus
quia tunc oportuit eſſe in eodē loco: quod eſt ꝓ
prium diuine virtuti: vt p₃ in. 4°. ſententiarū.
❡ Quartum fuit: q̄ ille ſanguis fuit ſubito di
uina virtute corpori reinfuſus: q̄r virtus ange
lica nō videtur ſufficere ad hoc ita repēte diſp
ſa ad ſingl'a loca mittendo. Et iſtis oībus pre
miſſis xp̄i reſurrectio in ſepulchro fuit ꝯſuma
ta: ⁊ tot ⁊ tanta beneficia ⁊ miracula in h̄ ſepul
chro perpetrata. Et ideo Yſa. dicit. Et erit ſe
pulchrum eius glorioſum. Sed ex hijs accipi
untur duo documenta.
❡ Primū eſt: q̄ filiatio reſpectu ꝟginis in
puncto reſurrectōis repata fuit: q̄r xp̄s nō erat

filius virginis in hoc triduo. Sȝ qꝛ in reſurrectione redit omnis talis humanitas: ideo pmanet filiatio ⁊ maternitas.

℃ Secdm: q̄ in patria remanebunt ille generationes parentū ⁊ filioꝝ: ⁊ ꝑ ꝯſequens cōſanguineorum ⁊ fratrum: q ſunt ab illis: qꝛ in tali ſtatu erimus ſicut christus: quādo reſurrexit.

Septima ꝯſideratio.

s Eptima ꝯſideratio eſt quare xp̄s reſurrexit. Et dicit apl's ad Roma. 4. vt dn̄etur ſimul viuis ⁊ mortuis. Et iſtius ſignuȝ eſt qđ Mat. 28. dicit xp̄s. Data eſt mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. ℃ Intelligendum q̄ xp̄i reſurrectio fuit accelerata quadruplici rōne. ℃ Prima fuit ad diue ſcripture veritatem adimplendā: dicente aplo q̄ xp̄s reſurrexit a mortuis ſm ſcripturas. vnde oſee dicit. Uiuificabit nos poſt duos dies: loquendo in pſona totius generis humani de christo. In cuius reſurrectiōe fuimus oēs reſuſcitati. ℃ Scđa fuit ad veritatem fidei ꝯfirmandam: qꝛ diſcipuli poſt mortem xp̄i a fide deciderunt vt habet in Johe. Et ideo opus fuit vt ꝑ miraculū reſurrectōis fides in ipis reformaret. vn̄ dicitur Luce. 24. O ſtulti ⁊ tardi corde ad credendum. ℃ Tertia fuit ad inimicoꝝ neqtiam ꝯfutandam. vnde ſicut iudei gloriabant de eiꝰ occiſione: ita ꝯtriſtati ſunt de eius reſurrectiōe vt non glorient ſe viciſſe: ſicut clamabat pſal. Non ꝑualeat aduerſus iuſtuȝ impius. Et idē petit. Illumina dn̄e oculos meos: ne vnq̄ȝ obdormiaȝ in morte: ne qn̄ dicat inimicus meus ꝑualui aduerſus eum. ℃ Quarta fuit ad ſctōꝝ reſurrectōeȝ veram inſinuandā. Licet. n. ante ipſum fuerint ſex mortui ſuſcitati: duo ꝑ Heliſeum: vnus per Helyā: ⁊ tres per ipm dn̄ȝ tamen nullus potuit reſurgere vera reſurrectione non iterū moriturus: niſi ꝑmo xp̄s reſurgeret: q eſt primogenitus mortuoꝝ. Apoc. p̄: Et ideo ꝑ reſurrexit: ⁊ ſic ſanctos alios m'ltos ſuſcitauit. ℃ Sȝ attendendū q̄ de iſtis ſanctis cuȝ xp̄o ſuſcitatis accipiunt ex dictis bti Jhe. tria argumēta apparētia. ℃ Primū eſt: q̄ iſti ſurrexerūt vere: ⁊ nō fantaſtice: qꝛ dicebāt illi quoꝝ verba beatꝰ Jhero. recitat: q̄ veri teſtes nō eſſent: niſi eſſet vera eoꝝ reſurrectio. Et cōfirmatur: qꝛ ſcriptura dicit q̄ ſurrexerūt corpora multa ſcōꝝ. Cuius verba fuerūt ſimpl'r verificata. vnde eccl'ia repellit eos: q dicunt q̄ de xp̄i latere non exiuit aqua: ſed flegma: qꝛ ſcriptura dicit oppoſitū. ℃ Scđm argumentū eſt qꝛ iſti ſancti nō redierunt in terre puluereȝ: qꝛ mors eſt pena peccati. ⁊ ipſi oēs erant peccato purgati vltimate. imoꝫ beati: cū beatitudineȝ in aīa ſeqtur glificatio in corporibus. Et aliter non fuiſſet vera reſurrectio: niſi reſurrexiſſent cum xp̄o. ℃ Tertiū eſt q̄ tales nō reſurgēt in nouiſſimo die: qꝛ iam ſunt pfecte reſuſcitati. Ex quo accipit documentū q̄ illi q ſunt priuilegiati: nō intelliguntur in litteris ⁊ regulis gnāl ibus includi diuine ſcripture. Quare illi q iaȝ vere cum christo reſurrexerunt: non includuntur ſub regula: cum dicat apl's. Omnes qdem reſurgemus. Sicut nec mater dn̄i cum fuerit ſine omni peccato: non ꝑtinet ad illam regl'am Omnes peccauerūt: ⁊ egent gratia dei. vnde etiam Augu. dicit q̄ credibile eſt in quolibȝ reſurrectionis dn̄ice die aliquos ſanctos reſuſcitari ⁊c. Cuius dominice reſurrectionis nos faciat participes: q deus viuit ⁊ homo. Amen.

℃ In die paſche. Sermo. 87.

e Xpurgate ue tus fermentum: vt ſitis ⁊c. Prima coꝝ. 5. Scđm qđ dicit Grego. in moralibus tres ſunt cauſe: quare impedimur in cognitiōe vite eterne. ſ. pctm̄: occupatio circa corpus: ⁊ mūdi ſenſibilis amplexus. Et ideo ꝯparat nos paralitico: cui ſi apponat cibus delectabilis: nō ſentit eius ſuauitatē: donec cureṫ paraliſis: ⁊ auferat mala diſpoſitio. Sic dicit eſſe in nobis reſpectu dulcedinis vite eterne. ℃ Et hoc primo ꝑpter peccata ⁊ coionem corporis mortalis. Peccata. n. inficiunt appetitum aīe rationalis ⁊ molles corporis aggrauat aīam. Et ideo nō ſentimus illam delectationē: nec allicimur ad eam: niſi ꝑus depoſuerimus a ceruicibus noſtris iugū voluptatis. ℃ Scđo ꝑpter aīe occupationē circa corpus. Nam dicit q̄ ſbaȝ aīe corpus occupat: ⁊ reddit eam ſtultā in pfectōe ingrendi q̄ ſibi ꝯpetunt: ⁊ pficiendi delectatōeȝ pfectōis ſue. ℃ Tertio pp occupationem cum mundo. Quia. n. ſumus dediti mundo ſenſibili: ideo negligimus inſenſibilem ⁊ ſp̄ualem: ſm qđ edocet Auicenna. Apl's vero videns nos hijs impedimētis poſtergatos a guſtatōe dulcedis eterne felicitatis: q̄ ꝑ agnuȝ paſchalē figurat. In epl'a ꝑpoſita hortat nos ad tria.

¶ Primuz eſt mundificatio anime a peccatis di. Expurgate. ¶ Secundū eſt ſubtractio anime a ſollicitudie corporis di. Vt ſitis noua cōſperſio. ¶ Tertiū eſt ſuſpenſio mentis a fruitione mūdi ſenſibili: ibi. Itaqꝫ epulemur ⁊c. Dicit igitur. Expurgate vetus. ¶ Circa totū in vniuerſali occurrunt due conſiderationes.

Prima cōſideratio.

P Rima habebit octo ꝯcluſiones ⁊ veritates tres. ¶ Secunda conſideratio continet in ſe tria dubia.

¶ Prima ꝯº pˢme ꝯſideratiōis eſt videre ſenſuz moralē q talis eſt: ꝙ quia xp̄s reſurrexit pp noſtrā ſpūalez reſurrectionez: ideo ad hꝰ vt ſpiritualiter reſurgamus oportet expurgare: ideſt eijcere corruptionez peccati: que per vetus fermentum intelligitur. Ut ſitis noua cōſperſio: id eſt purificati renouatione virtutuz per pniaz Sicut eſtis: ideſt fuiſtis in baptiſmo p gratiam Azimi: id eſt puri ſine fermento corruptionis peccati. Et ideo qꝛ xp̄s immolatus eſt pro nobis in paſſione qui paſcha noſtrum eſt. i. agnꝰ paſchalis innocenter paſſus quem ſacramentaliter edere debemus. Et ideo epulemur: nos ipſi incorporando. Non in corruptione veteri ſcilicet originalis culpe ⁊ actualis malicie in deum ⁊ in proximum. ſed in ſinceritate: a vitijs declinādo: in nouitate vite ⁊ veritate bene ſemper operando: declinās ſimulationem in concluſione veritatis.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ per hoc fermentuz ſpirituale peccatum ſignatur. Hoc. n. pz ex eiꝰ proprietatibus peccato ꝯuenentibus. Nā Yſido. dicit: ꝙ i fermento eſt terreſtris putredo ratione ſubſtantie: ⁊ infrigidatio ratione qualitatis. In ipſo enim eſt virtus infrigiditiua p ſuā acetoſitatem. Auicēna dicit ꝙ eſt ſaporis acritudo que eſt acetoſitas: ⁊ ſic declinat a naturali dulcedine ⁊ corruptione adulterino rancore: ⁊ eſt rei cui admiſcetur inflatio. A feruore ex ipo reſoluto reſoluit: vt ait auicenna. Tale eniz eſt peccatuz. ¶ Primo eni putredo vt ait amos quarto. Aſcendere feci putredinem caſtrorum ¶ Scd'o eſt anime infrigidatiuū. Ihere. ſexto Sicut ciſterna aquam ſuaz ſic frigidaz facit ⁊c. ¶ Tertio acetoſam acritudinem ſaporis. Ihere. tertio. Omnis qui comederit vuam acerbā obſtupeſcent dentes eius. ¶ Quarto declinat a dulcedine nāli que eſt in diuina conſolatione Vnde tren. 3. Repleuit me amaritudinibus. ¶ Quinto eſt tumefactio ⁊ inflatio. Iob. 25. Quid tumes contra deū? ¶ Sexto eſt anime corruptio ⁊ in defectuz reſolutio. Vnde apoſtolus dicit: ꝙ modicū fermenti totaz maſſam corrumpit. Unde prohibetur Exo. 12. Non erit fermentum in domo veſtra. ¶ Intelligendū tamen ꝙ eſt quadruplex fermentū. ¶ Primū eſt male ſuggeſtionis. Oſee. 7. Quieuit ciuitas paululum a mixtione fermenti. ¶ Scd'm eſt ſimulationis. Matth. 16. Cauete a fermento phariſeoꝝ. ¶ Tertiuz eſt malicie. Exo. 23. Non imolabis ſup fermentuz ſanguinem victime tue. ¶ Quartuz eſt nequitie: vt habetur pˢma coꝛ. v̄. Vnde dicitur. Expurgate ⁊c. id eſt a cordibus eijcite. Vetus fermentuz: id eſt peccatum ſcilicet originale: qđ vetus dicitur reſpectu actualium peccatoꝝ.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ tale fermentuz. ſ. peccatum eijciendum eſt ꝓpter quatuor. ¶ Primum eſt qꝛ eſt infructuoſuz actu. Nam nullus actus meritorius ex ipſo vel per ipſuz producit Radix. n. ē venenoſa. Et ideo nihil exit īde niſi venenoſuz ⁊ miniſtratiuum mortis. Vnde Matth. 10. dicitur peccatoribus in mortal. exiſtentibus. Quid hic ſtatis tota die ocioſi? Reuera illi ocioſi ſunt: qui ⁊ ſi laborant: fructuz tñ ex labore nō percipiunt. Et tales ſunt peccatores. Laborant. n. infructuoſe. Rom. 3. Quē fructum habuiſtis tunc in quibus erubeſcitis nūc? Quaſi di. Nullū. ¶ Scd'z qꝛ eſt ꝯtagioſum tactu. Qui enim picem tangit inquinabit ab ea. Sic qui adheret peccatoribus inficietur per eos. vnde pſal. Cuz peruerſo peruerteris ¶ Tertium eſt qꝛ eſt piculoſum lapſu. Labuntur. n. peccatores peccati merito d' peccato i peccatum ⁊ tandez in infernū. Peccatū. n. qđ per penitentiam non diluit ſm Gregorium: mox ſuo pondere ad aliud trahit. ¶ Quartum eſt: qꝛ eſt laborioſum victu. Viuit. n. homo in co multum laborioſe ⁊ ſine quiete ꝯſcientie que cōtinuo remordet. vnde dicit Michee. 2. Surgite. ſ. a ſtatu peccati: ⁊ ite: qꝛ nō habetis hic requiem. Dicit igitur. Expurgate.

¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ qꝛ nō ſufficit mala non agere: niſi ⁊ quiſqꝫ ſtudeat bōis operibus iſudare: vt dicit Greg. Ideo poſt peccati eiectioonem oportet virtutibus inſiſtere ꝯglutinatis vinculis caritatis: vt ſpiritualiter noſter ſtatus renouetur: qđ fit per penitentiam voluntariaz ⁊ perfectam. ¶ Primum pz. Nam quantum pnia eſt magis voluntaria: tanto eſt magis ſatiſfactoria: ⁊ ideo dicunt ſancti ꝙ modicum de

tiſfactoria: ⁊ ideo dicunt ſancti q̄ modicū de pe
nitētia plus perficit in hac vita q̄ȝ multa in pur
gatorio: q2 illa pena non eſt voluntarie aſſum/
pta ſed violenter inflicta. Unde iudicum .5°.
Qui ſponte obtuliſtis animas veſtras bene/
dicite dominum. Secundū patet. Nam ma/
xime culpe debetur maxima pena. ſm Gre.
ſm magnitudinem culpe debet eſſe magnitu/
do pene. vt ſint digni fructus penitentie. vñ
deutero. 25. Scdm menſuram peccati erit pla
gaȝ modus. Nam ſi quis penitentiam adeq̄/
tam preficeret: ſtatim poſt mortem euolaret.
Hoc autem fit quando penitentia penitēti ap/
plicatur per contritionem: nā actus contritiōis
penaliſſimus eſt: q2 ab intimis ꝓcedēs omnia
exteriora ꝯturbat dicente Iheremia. Contri/
tum eſt cor meum in medio mei: contremue/
runt omnia oſſa mea. Hoc intelligitur per cō
feſſionem. Nam ſecū uȝ gloſaȝ. Conſperſio
eſt farina ꝑ aquam ꝯglutinata ſine fermento:
Et hoc eſt qđ dicit. Vt ſitis noua conſperſio:
ideſt pura congregatio innouati. ſ. virtutibus
⁊ ſine corruptione peccati puri. Dicitenim no
ua: naȝ prima ꝯſperſio erat per baptiſmum. ſ.
noua. ¶ Secunda innouans fit per peniten/
tiam. vnde dicit. Sicut eſtis azimi. Glo. i. ſi
cut facti eſtis puri in baptiſmo per gratiam.
¶ Quinta concluſio eſt q̄ talis expurgatio a
vitijs ⁊ vita° occaſionis mali: eſt nobis meri/
toria vite eterne: ⁊ hoc ꝓpter xp̄i paſſionē: vñ
dicit. Etenim ꝑ q2 vtiqȝ puri eſſe debemus:
q2 xp̄s immolatus eſt pro nobis. ſ. ſuo patri:
in ara crucis per mortem ⁊ paſſionem. vñ phi
loſophi videnť ſenſiſſe: nā porphirius dicit
peccata non poſſe purgari niſi per dei filium.
Et dicit quidam expoſitor q̄ in turba platonis
aureis litteris eſt quedam ſcriptura ſup pectuſ
ei°: ꝯtinēs hec v̄ba. Credo i xp̄ȝ naſciturū de
virgine: paſſurum pro humano genere: ⁊ ter/
tia die reſurrecturum. Hoc etiam confirmat
articulus fidei: quem ſcripſit andreas apl'us.
di. q̄ paſſus eſt ſub pontio pillato crucifixus
mortuus ⁊ ſepultus. Hic intelliguntur qua/
tuor creditas veritates. ¶ Prima eſt de xp̄i
paſſione. ¶ Secūda de crucifixione q a cruci/
fix°. ¶ Tertia de morte: q2 mortu°. ¶ Quar
ta de ſupultura: q2 ſepultus: ⁊ hoc contra qua/
tuor hereticas prauitates. ¶ Prima fuit quo
rundam dicentium xp̄m omnino fuiſſe inpaſ
ſibilem nec paſſū niſi ſm appentiam vt recitat
dam̄ de hereſi. Alij dixerunt eum non poſſe
mori q2 fuit genitus ſine corruptione. Alij di/
xerunt q̄ omnia que fuerunt facta circa xp̄ȝ eſ
ſe fantaſmata: ⁊ iō nō eſſe vere ſepultū. Quo/
modo igitur filius dei mortuus ē poſſet argui
ſic. Nihil moritur niſi compoſituȝ: q2 mors ē
ſeparatio anime a corpore hoc ē partus a pte i
compoſito moriente: ſȝ dei filius moriebatur:
igitur ⁊c. ¶ Unde hic eſt aduertendū q̄ filij ꝑ
ſonalitas ſecundū ſe nō vulnerabatur nec ſepe
liebatur nec moriebatur: ſed iſta ſunt vera de fi
lio dei ſm cōmunicationem ydiomatuȝ. vnde
cum dicitur filius dei mortuus eſt: ideſt aliqd
deo vnitum ypoſtatice vt corpus carens vita
mortuum eſt. vnde Ambro. dicit. Xp̄s dei fi
lius ⁊ natus ex virgine idē patiebať ⁊ nō patie
batur: reſurgebat ⁊ non reſurgebat: ſm vnaȝ
naturam paſſibilis erat: ideſt ſm carnem que
mortua fuit nō ſm verbum qđ apud deū ſem/
per manebat. vnde dei filius mortē in anima
pertulit: ⁊ in maieſtate nō ſenſit: ſed tantuȝ par
ticipatiue infirmitatis rex glorie eſt crucifixus
vnde dicitur paſcha. Nā grece pati diciť pathi
iō paſcha paſſio dicitur eſſe: immolat° eſt ſed ꝑ
paſſionem. vnde magiſter ſententiaruȝ in .3.
libro diſtinctio. 20. dicit q̄ peccata noſtra ideſt
penam peccatorum que conuerſo debetur per
ipſius penam quam in cruce tulit in baptiſmo
penitus relaxatur ⁊ in penitentia minoratur.
Non enim ſufficeret illa penitentia qua penitē
tes ligat eccl'ia. niſi xp̄i pena cooperaretur qui
pro nobis ſoluit. Xp̄s igiť ſacerdos ē ⁊ hoſtia
⁊ precium noſtre redēptionis qui ſe in ara cru
cis non diabolo ſed deo trinitati ſe obtulit pro
omnibus quantum ad precij ſufficientiam: ſȝ
pro electis tantum quantum ad efficaciam. vñ
dicitur. Immolatus eſt ſed primo a patre. im/
mo a tota trinitate quia voluntarie eius paſſus
eſt. Ipſe etiā ſeipſum obtulit: q2 ſponte ad paſ/
ſionem acceſſit: iudas obtulit eum tradendo:
iudei inſtigādo vt dicit Aug.
¶ Sexta cōcluſio eſt: q̄ propter hanc ſuſtinē
tiam paſſionis pſona filij eſt nobis magis dili
gibilis q̄ȝ perſona patris ⁊ ſpiritus ſancti. Ra
tio eſt. Nam de xp̄o habebatur cognitio: qua
non cognoſcebať pater nec ſpiritus ſanctus.
Igitur etiam ſpecialiter diligebať: q2 chriſtus
potuit videri oculo corporali mediante ei° hu/
manitate: ⁊ diligi per accidens. Et ex hoc ſolo
q̄ humanitas ſibi vnita propter aliquā condi/
tionem placabilem humanitatis per ſe dilige/
bat: puta pp ſufferentiā acerbiſſime paſſionis.

¶ Nota q̄ aliqua ꝯueniunt perſone filij: que ad perſonalitatē diuinam ſiue eternā non ptinent. Et hec ꝯueniunt eſſentie diuine: q̄ eſt cōmunis tribus pſonis: vt ſic ſingulr̄ nō pōt diligi ſine alijs. Sic etiā aliqua ꝯueniut ſibi ſm humanitatē tpalem: vt paſſio eius ⁊ alie ſuſtinentie ⁊ actiones plures. Sic loquendo aliq videnť habere maiorem deuotōem ad vnā pſonam q̄ȝ ad aliam. Cui ꝯcordare videť eccľia faciens orones ꝓ vna pſona nō ſic dirigēdo ad aliam: vt pȝ de pſona filij: q in humanitate redemit nos: natus ⁊ paſſus eſt pro nobis: ideo poſſet licite plus diligi q̄ȝ alia pſona. Hec aūt ſibi ꝯueniunt nō ſolum rōne humanitatis: q̄ non illa ſola redemit nos: nec illa ſola paſſa eſt ⁊ mortua: ſȝ filius dei in ipā. Propter h̄ filiū magno amore diligē poſſum⁹: imo certiſſime ad h̄ tenemur. Ex hijs dictis ſunt. 3. v̄itates.

¶ Prima veritas eſt: q̄ idem filius meruit diligi amore magno: quia ſpontanee tm̄ dilexit nos q̄ voluit ſponte mori: ⁊ gratuite ꝓ nobis pati. Naȝ ſi ſolū coacte plus teneremur coactori q̄ȝ ſibi: ⁊ certe quo ad hoc tm̄ obligamur patri: ſicut ſibi ſm velle ſuum ſpontaneum diuinum: q̄ illō velle diuinum ſpōtaneū fuit tribus pſonis cōe ⁊ oēs voluerunt: ſȝ ſolus filius voluit voluntate creata: ꝓpter quam ſibi obligamur: nec ꝑ ſe loquendo paſſio illa plus reſpicit pſonam eternam filij q̄ȝ patris. Licet quatenus vera paſſio humanitatis ſibi ꝯueniat ſm coīcationem ydiomatū: h̄ eſt q̄ generauit ſuā humanitatem: q̄ ſibi fuit ſuppoſitaliter vnita.

¶ Scd̄a veritas eſt: q̄ quo ad opus operatū quo videlicet nō ſolum voluit nos redimi: ſed quo ad executōē nos redemit: ⁊ multa ꝓ nob paſſus ꝑ amorē: quo obligamur ſue humanitati: q̄ etiā hoc voluit volitiōe creata. Et hec penalia ꝑ ſe ⁊ directe ꝑpeſſa ē: ꝓ quo ſibi plus q̄ȝ alicui creature tenemur. Qui etiā amor in filium referendus eſt: q ſubſiſtit in ipſa humanitate. vnde ſi vnus angelus vel purus hō redemiſſet nos: eque ex cā diligeremus eum: ſicut nunc diligimus filiū ceteris paribus: q̄ cū filius ſimul cum h̄ q̄ nos redemit deus eſt: iō plus eum diligimus q̄ȝ puram creaturā: que nos redemiſſet: ſed tunc ex cauſa alia: q̄ deus eſt: eque diligimus vt patrem.

¶ Tertia eſt: q̄ toti trinitati tenemur equalr̄ ex h̄ q̄ voluerūt nos ꝑ diuinā pſonam redimi. Qd̄ aūt vltra h̄ fuit filius: hoc ſuppoſitum per qd̄ redempti ſumus: plus certe ſibi regratiar. tenemur: q̄ȝ pure creature ⁊ ꝑ eū toti trinitati. Nam gratitudo plus debeť affectui: q̄ȝ exteriori opatōi. imo in nobis nō ſunt iſta exteriora opa moralr̄ bona: niſi ꝑ bonitatē affectiōis: ex qua fiūt exteriores: ⁊ mlt̄o fortius nō debeť ſuppoſito opanti vel ex ſequenti: niſi q̄ debeť nāe vel naturis ⁊ affectōi eaꝝ. vn̄ di. Auicē. q̄ propter acceptionem humanitatis noſtre in vnitate diuine pſone: ⁊ ꝓpter fixuras clauoꝝ ⁊ paſſionem: ⁊ redemptionem dȝ homini eſſe gaudiū infinitum. Et hoc eſt qd̄ dicit. Itaq̄ȝ epule. vnde Luce. 15. Epulari ⁊ gaudere oȝ. vbi gloſa. Epulatio .n. eſt comeſtio letitie ſociata. Epulatio ptinet ad occiſionem vituli .i. ad paſſionem xp̄i. Sed gaudium ad guſtationē dulcedinis diuine bonitatis. vnde Ber. O quot ⁊ quanta ⁊ qualia erunt fercula in illa epulatione: q̄ veritas ſine falſitate ⁊ fallacia: caritas ſine inuidia: iocunditas ſine triſtitia: ſaturitas ſine faſtidio.

¶ Septima ꝯclō eſt: q̄ volūtarie pati ſine culpa pro xp̄o eſt multū meritorium. Nam pati ſine culpa eſt ex voluntate dei. Sȝ hanc paſſionem voluntarie acceptare: eſt ipſam referre in deum per ꝯformationem voluntatis: ⁊ in hoc ꝯſiſtit meriti ratio ꝑncipalis: cum ſm apoſtolū voluntas dei ſit ſanctificatio noſtra: ⁊ etiam q̄ talis volūtaria ſuſtinentia minuit temptatōes: remittit pctm̄: ⁊ mereť gratie infuſionem.

¶ Et nota ſm glo. tria ſunt gnā patientium.

¶ Primo q innocens patiť: xp̄m imitatur. Qui vero flagellis corripiť: latronem imitatur q cum xp̄o paradiſum intrauit. Qui nec flagellis corrigitur: ſiniſtꝝ latronē imitať: qui poſt crucem in tartaꝝ irruit. Ut igitur xp̄m imitemur: moleſtias ſine culpa illatas patienter ſuſtineamuſ: q̄ xp̄s frequenter ꝓponitur nobis in exemplū: q̄ ſm Augu. ſumma ꝑfectio xp̄iane religionis eſt imitari qd̄ colim⁹. vnde ꝑma petri. 3. Chriſtus ſemel ꝓ pctīs noſtris ē mortuus. Et h̄ eſt qd̄ dicit. Non in fermen. ve. ſ. originalis culpe. Neq̄ȝ in fer. malitie. ſ. culpe actualis in deū. Et neqtie. ſ. culpe actualis in ꝓximum: ſaluatur meritum voluntarie paſſionis: q̄ rediligim⁹ xp̄m ꝓ nob paſſū volūtarie.

¶ Octaua ꝯclō eſt: q̄ dictum eſt q̄ xp̄s imolatus patri ꝑ paſſionem eſt paſcha noſtrum .i. tranſitus: per quem tranſire debemus de mūdo ad patrem. Scd̄m Augu. reuera ſaluberrimum tranſitum facimus: cum a vitijs tranſimus ad virtutes: a virtutibus ad gratiam: a

gratia ad gloꝛiam: vel a diabolo ad xp̄m: ab in
ſtabili ſeculo ad eius fundaciſſimū regnū: ne
cum h mundo tranſeunte tranſeamus. Talis
tamen tranſitus ꝯgruit ſolum iuſtis diuis iuſ/
ſionibus obedientibus p bonam voluntatem
vnde dicit Anſel. ꝙ deus obedientibus ſibi p̄
parauit ꝓmiſſionē felicem: ⁊ inobedientibus
ꝓmiſſionem terribilem. Bona aūt voluntas
ꝯſiſtit in cultu diuino. vnde idē dicit in. 2°. de
diuina natura. Cultus diuinus aptiſſimū ſeſt
idemq̄ caſtiſſimus atq̄ ſanctiſſimus pleniſſi/
muſq̄ pietatis: vt eū ſemp pura: integra ⁊ in
coꝛrupta mente ⁊ voce veneremur. Hec enim
voluntas in azima intelligitur: q̄ dꝫ eſſe pura ⁊
recta. Nam azima dicitur ab a quod eſt ſine: ⁊
zima grece: quod eſt fermentū coꝛruptōis lati/
ne. vnde dicit in azimis. i. in puritate ſincerita
tis: a vitijs quo ad declinationem mali: ⁊ veri/
tatis quo ad opationem boni: vel in azimis ſin
ceritatis. i. noue vite quo ad ꝯuerſionem: ⁊ ve
ritatis quo ad ypocriſim ⁊ ſimulationem. vel
ſinceritatis in affectu p virtutis amoꝛem: ⁊ ve/
ritatis in intellectu per veritatis cognitionem
vnde hanc vocem vocat Augu. affectionē iu
ſtitie. ſ. quando hō hꝫ aliquem actum bonū ⁊
oꝛdinatum circa deum: vt quando hō vult de/
um eſſe bonum ⁊ iuſtum: ⁊ vult circa eum que
ſunt iuſta ⁊ ei placentia. Hic ſunt tria dubia.

¶ Primum ſi obſeruantia mandatoꝝ dei ſuf
ficit ad ſalutem: ſm illud Mat. Si vis ad vi
tam ingredi: ſerua mādata: ⁊ hoc ſine caritate
Scotus arguit ꝙ nō. Sic deus p̄cipiens in/
tendebat quelibet obligare ad ſeruandū p̄ce
pta ex caritate. Igit̄ qcunq̄ facientes opus pꝛe
cepti non ex caritate peccant moꝛtal̄r. Et h de
p̄cepto negatiuo: ad qd̄ tenetur ſemp ⁊ ꝓ ſemp
ita ꝙ ſi teneatur ad illud ex caritate: quādo illd̄
ſeruat non ex caritate peccat moꝛtal̄r. Simil̄r
de p̄cepto affirmatiuo: ad quod tenet̄ ꝓ aliqn̄:
ſi pꝛo tunc nō ſeruat ex caritate: peccat moꝛtal̄r
Solutio verū eſſe ꝓbatur: ꝙ faciens opus pꝛe
cepti non ex caritate: quando tenet̄ exeq opus
illud ex p̄cepto peccat moꝛtaliter: nō quia facit
opus p̄cepti: ſed q2 non ex caritate facit illud.
Et etiam ꝙ tenetur habere caritatem: ⁊ nō hꝫ.
Multo tamen minus peccat nō ex caritate fa/
ciendo opus: q̄ ſi opus non faceret. Obligat̄
enim tunc ad tria. ſ. ad habendam caritatem: ⁊
ad operandum tale opus: ⁊ ex caritate cum ſci
at hoꝛam: pꝛo qua ſic obligatur operari.

¶ Scd̄m dubium eſt: ſi actus bonus in ha/
bente caritatem ⁊ operantem ex ea non facit ad
augmentum meriti: cum tota q̄titas meriti cō
ſiſtat in bonis voluntatibus libere ⁊ ſm iudi/
ciū recte rationis elicientibus: q2 habitis illis
neceſſario infert̄ actio exterioꝛ. ex nono ⁊ deci/
mo methaphyſice. Si ergo totum meritum in
volunate eſt: ergo opus bonum non remune
ratur: ſed ſola voluntas. Solutio dicitur vera
citer ꝙ ſola voluntas hoīs: ſiue ad bonū: ſiue
ad malum ſola remuneratur. Et rurſum cōue
nienter dicitur ꝙ opus: ⁊ voluntas: ⁊ etiā ipſe
homo operans ⁊ volens: ꝓ voluntate ⁊ opere
remuneratur. Dicitur quidē voluntas remu
nerari: q2 in ipſa meritum ꝯſiſtit. Dicit̄ ⁊ opꝰ
remunerari: q2 in ipſo conſiſtit cauſa ſiue occa/
ſio merendi. Voluntas remuneratur ꝓ opere
⁊ opus pꝛo voluntate: quia ex ipſis vt pꝫ: acce
pit voluntas quod placet: quia bona eſt.

¶ Item ipſa iuſtitia eſt que placet. Opus pla
cet quod ex voluntate bona eſt. Ergo ſola iuſti
tia eſt pꝛo qua voluntas ⁊ opus volūtatis pla/
cet. Sic nō due. ſed vna retributio que eſt vo/
luntas remuneratur: ⁊ opus volūtatis. vnde
homo remunerari dicitur: q2 illi datur ⁊ opꝰ
remunerat̄: q2 pꝛo ipſa datur: ⁊ opus remune/
ratur: in quo ipſa voluntas placens meretur.

¶ Tertium dubium eſt ſi rectitudo volūtatis
ſufficit ad merendū. Dicitur ꝙ nō: ſi intelliga
tur de rectitudine nāli: q2 ſm ſcripturam deus
creauit hoīem rectum: ⁊ tamen lꝫ homo vl̄ an
gelus ex puris naturalibus ſtare poterit: non
tamen proficere: vt dicit magiſter de angl̄is di
ſtinctione. 20. ⁊ de homine. 24. 2. libꝛi ſniaꝝ.
Rectitudo tamen gratuita bene ſufficit: q2 iſta
includit gratiā: q2 voluntas recta vt ſit ſm An
ſelmum: non eſt aliud: niſi eam velle illud: qd̄
deus vult eam velle. vnde deus ſm potentiā
ſuam oꝛdinatam: hanc rectitudinem volunta/
tis non poteſt auferre ſine eius demerito: quia
quandiu voluntas perſiſtit in hoc ꝙ vult illud
⁊ non aliud: non ꝙ deus velit eam velle ipſa
nō demeret̄: ⁊ per cōſequens a deo auferri nō
poterit. Sed ipſamet ceſſare poterit ab hac re/
ctitudine volendo illud quod deus nō vult eā
velle ſm pꝛecepta ſua. Et tunc poteſt ſibi deuſ
ſm leges cōmunes auferre caritatem ⁊ recti
tudinem habitualem ⁊ cetera dona ſua.

¶ In feſto paſche. Sermo. 88.

Maria magda

lena et maria iacobi et maria ſalome emerunt aromata etc. Matth. vltimo. Quia hodie ſaluator noſter trāſlatus eſt p resurrectionē corporaliter de morte ad vitā. Cōſtat hoc peregiſſe ad noſtraȝ ſaluteȝ et doctrinaȝ. Vt. ſ. ſpūaliter de morte peccati ad vitā grē trāſiremus: vel de vita actiua ad vitā ↄtēplatiuaȝ mentaliter transferamur. Unde ad Ro. 6. dr. Sicut xp̄s reſurrexit a mortuis p gloriam patris: ita et nos in nouitate vite ambulemus: ſȝ qꝛ vita ↄtēplatiua eſt quedam ſpiritualis reſurrectio: ſurſuȝ agens nos per deſiderium in deum: qꝛ in actu ↄtemplationis deus deſcēdit ad nos per oſtenſionē ſuiipſius et celeſtiuȝ reuelationeȝ: et nos in ipſuȝ aſcendimus per dilectionem et deſiderium eternorum. vnde apoſtolus ad phi. 3. Noſtra ↄuerſatio in celis eſt. Sicut enim res ignita ſurſum fertur: ita aīa caritate inflāmata ſurſuȝ agitatur. Ideo in euangelio preſenti circa hanc vitā ↄtemplatiuam ꝑponuntur nobis quatuor conſiderationes.

Prima conſideratio.

Prima ↄſideratio eſt de iſtius vite inchoatione. vbi ſunt due ↄcluſiones.

¶ Prima ↄ° eſt: q vita actiua eſt ſemita p quā ornate ad iſtā vitaȝ puenitur. vnde ſm Gre. ad vitā ↄtēplatiuā nō peruenitur niſi mediante actiua: que ē ad ipſaȝ diſpoſitio ꝑma ſicut labor ē diſpoſitio ad requeȝ: et ſicut finis belli eſt pax ſȝ Aug. ¶ Et nota q ſunt tria q̄ requirunt ad ꝑfectioneȝ vite actiue. ¶ Primo reuocare errantē inſtructiōe. Job. 20. Oculus fui ceco. Curare īfirmos viſitatiōe. Mat. 23. Infirmus fui etc. Subuenire paupibus in neceſſitate: ſubuētione. Eccli. 3. Propter mandatuȝ aſſume paupē. Qd pulchre ſignat cū dr. Maria mag. et iaco. et ſalo. He marie ſunt tres neceſſitates que ↄſiſtunt circa tria. ſ. circa aīaȝ corpus et poſſeſſionē: maior ē neceſſitas aīe q̄ȝ corporis: et corporis q̄ȝ poſſeſſiōis: i quibus tenemur ꝑmo ſubuenire. Nā ligua īſtruit: mēs ↄpatitur: et manus largitur indigenti.

¶ Scd̄a ↄ° eſt: q he tres marie q̄ vitā actiuaȝ ꝑficiūt. ſ. ↄſolatio verbi p linguā: ↄpaſſio affectus p mentē: diſpēſatio opis per manus: Aromaticas vnctiōes preparant qbus alliciūt ↄtēplatiuū: quaꝝ quelibet fert ſua vnguenta. Unguēta mentis ſunt ↄtritio: cōpaſſio et deuotio. Unguētuȝ ↄtritiōis ↄficit de ſpēbus viliſſimis et ꝓprijs pctīs q̄ creſcunt in orto noſtro. Unguētū ↄpaſſiōis ↄficit ex ſpēbus amariſſimis: ideſt ex oībus miſijs ꝓximoꝝ q̄ creſcūt in orto vicini. Unguētum deuotiōis ↄficit de ſpēbus ꝓcioſiſſimis. i. oībus beneficijs xp̄i: q̄ creſcunt in orto dn̄ico. Vnguēta lingue ſunt ↄfeſſio ad accuſanduȝ ſeipſuȝ: exhortatio ad edificandū ꝓximū: grāꝝ actio ad laudandū deū. ¶ Primū colligit in orto hūilitatis. ¶ Scd̄ȝ i orto caritatis. ¶ Tertiuȝ i orto volūtarie paupertatis. Unguēta manus ſunt opa mīe. Et hoc eſt qd̄ dicit. Emerūt aro. vt ve. vn. ie. Hec aūt vnguenta dn̄r opa pietatis. Hoc aūt fit quotiēs ſepultuȝ in ↄtēplatiōe ad opa ꝑdicta iuitāt: vn̄ magdalena dr̄ vnxiſſe pedes dn̄i qd̄ fit qn̄ pauperibus et peregrinis ſupradicta obſequia ipenduntur.

Scd̄a conſideratio.

Secunda eſt de eius deſcriptione. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ↄcl̄o eſt videre qd ſit vita ↄtēplatiua: et dr̄ ſȝ Dio. Vita ↄtēplatiua ē aſſiſtētia ſpūalis q̄ aſſiſtit aīa nr̄a deo. Naȝ lȝ d̄s ſit ſemꝑ pn̄s oībus: tn̄ res nō ſunt ſꝑ pn̄tes do Tūc aūt et efficimur pn̄tes qn̄ caſtiſſimis orōnib⁹ ad diuinaȝ ↄtēplationē nos reuelata mente ↄuertimus. Et tūc dic̄ Dio. q trahim⁹ deū ad nos: vt pȝ ſimiitudīarie: q ſi exn̄tes i naui lignea ad lapidē in littore manentē et fixū nos vellem⁹ ad nos lapidē p funē trahere: noſipſos et nauē ad lapidē traheremus: ita dicit q in actu ↄtēplatiōis nō trahimus deū ad nos ꝑmanēteȝ i loco ſuo imobiliter: ſȝ noſipſos trahimus ad deū. Cuius rō eſt: qꝛ ↄtēplatio nō eſt niſi qdā mot⁹ mētis i deū: p motū nō ducit terminus ad mobile ſȝ ec°. Sicut xp̄s i aſcēſione nō trāſtulit ad ſe celū: ſȝ ſeipȝ ad celū leuauit: vnde ſȝ Aug. vltimus finis ꝑtrahit oēȝ affectū. vn̄ Ja. 4. Appropiquate deo: et appropiquabit vobis: qꝛ dū volumus ire ad ipȝ: ipſe ſua mira benignitate tanq̄ȝ nimis humanus dignat ad nos accedere: Et hoc ē qd̄ dicit. Et val. ma. ve. ad mo. vbi ponunt alique ↄditiōes: q̄ ad ꝑfectionē actus requirunt. ¶ Primū ē feruor dilectiōis. Qꝛ valde mane: nō. n. ſinebat eos feruor amoris dormire. ¶ Scd̄ȝ eſt mētis trāqllitas: qꝛ in pace factus ē locus eius. Vnde dicit vna ſab. i. i pace et qeto pectoris. ¶ Tertiū eſt meritoria ac cuȝ bona fama. vn̄ portabāt aromata. ¶ Quartū

eſt diuine gratie aſſiſtentia di. Orto iaʒ ſole.i.
mediante gratia ⁊ illuſtrāte in mēte: qꝛ ipſa eſt
lumē ⁊ regula q̄ ipſa ꝯtēplatiua regulať. Et h̄
maxime ꝑ actuʒ reuelatiōis diuine quo reuelan
tur ea celeſtia q̄bus ꝯtēplatiui alliciūtur: qꝛ ſi fe
licitatē poſuerūt ꝑhi in reuelatiōe nāli nāliuʒ re
ruʒ: q̄āto magis nos i reuelatiōe ſupnaturaliū
eternoꝝ: ſʒ Dio. vnde pſalm. Btūs hō queʒ
tu erudieris domine ⁊c.

¶ Scđa ꝯ° eſt: ꝙ ſicut reſurrectio xp̄i celebra-
ta eſt in monumēto corporalr̄: ſic noſtra ſpūa-
lis reſurrectio que eſt q̄dam ſurſuʒ actio.ſ. vita
ꝯtēplatiua celebrať in ꝯſciētie ꝯtētiuo. De mo-
numēto.n. xp̄i legiť ꝙ erat exciſuʒ in petra: qđ
nullius corporis nōdum fuerat habitaculū: qđ
erat diligētiſſime ſignatū: qđ fuit in ſollicitudie
cuſtoditū. His.n. apparet certitudo reſurre-
ctiōis. Nō.n. poterat fodi: qꝛ in petra erat ici-
ſuʒ: nec aliū reſurrexiſſe potuit dici: qꝛ erat no-
uum: nec poterat temere violari: qꝛ ſigillo preſi
dis erat ſigillatuʒ: nec occulte potuit idē corpuſ
xp̄i furari: quia ſollicita erat cuſtodia militum.
Sic igiť tale monumētuʒ ꝯſciētia noſtra i qua
manēs vita ꝯtēplatiua ſurſuʒ agat ad ſupna: vt
ſit petra frigida: ꝑ carnis itegritatē: dura ꝑ pa-
tiētie ſtabilitatē ⁊ ſoliditatē: ſit nouū ꝑ inocētie
puritatē ⁊ culpe imunitatē: ſit a q̄tuor militibuſ
cuſtodituʒ.ſ. a prudētia i agēdis: a tēperātia in
vtēdis: a fortitudine in ſuſpandis: ⁊ a iuſtitia in
credēdis. Sit ⁊ ſigillatuʒ ſigillo honeſtatis in
viſu: ne apiatur oculus ad aſpectū vanoꝝ: i au
ditu ſobrietas: i guſtu inedia: in olfatu aſpitas:
in tactu ariditas. Et h̄ eſt qđ dicit. Ad monu-
mentum.

Tertia ꝯſideratio.

Tertia ꝯſideratio eſt de ipedimentoꝝ
admonitiōe ibi. Dixerūt ad inuicem
vbi no. ꝙ huius vite. 4. ſūt ipedimēta
¶ Primū eſt nimia loq̄citas q̄ vertiť in ſtulti
tiā: qꝛ denudans oīa ſua iteriora denudat ⁊ de
honeſtat ſeipſuʒ: vt pʒ in nobis: qꝛ cuʒ paſſiōes
q̄ impugnāt aīaʒ noſtrā. ſint oculte ipſas extri
ſecus celare nō poſſumus: ſʒ ꝑ effectus exterio
res tanq̄ʒ ꝑ voces ipſas manifeſtamus. vñ cū
vnuſq̄ſq̄ʒ noſtꝝ ſʒ qđ ē affectus opeť exterius
oſtēdendo: Claret ꝙ ſicut nihil celās eſt fatuuſ
qꝛ ad quodcūq̄ʒ iclinamur intriſecus volumus
ꝓferre exterius. ſʒ iſte mulieres dixerunt adin
uicē. Prudēter.ſ. de deo.i. de hiis q̄ erant ſa-
lutis. Vñ ꝓuerbi. 10. Qui moderať labia ſua
prudentiſſimus eſt. Itē ibidē. 9. dr̄. Ubi ſunt
verba plurima: ibi frequēter eſt egeſtaſ.ſ. diue

conſolationis ⁊ carentia veritatis. Ideo dicit ſe
neca. Si vis habere prudentiā celeſtē: mores
dei ⁊ angeloꝝ: pauca loquere. ¶ Scđʒ eſt ꝯſi-
deratio futuroꝝ: qꝛ ille q ſoluʒ p̄ñtia.i. nō futu-
ra ꝯſiderat. diſtātia ꝑicula vitare nō poteſt: ⁊ fa
cile labiť in pctm̄. Iſta prudētia valet ad q̄dru-
plicēʒ ꝯſideratiōeʒ. ¶ Quaꝝ p̄ma eſt ꝙ volu-
ptas cito trāſit. ¶ Scđa ꝙ ꝯſcientiā fauciatam
reliquit. ¶ Tertia ꝙ amittit glīaʒ. ¶ Quarta
ꝙ acq̄rit penā: ⁊ qđ plus ē diuaʒ offenſaʒ ꝓuo-
cat. Vñ eccľ. 7. dr̄. Memorare nouiſſima tua
⁊ i eternū nō peccabis. Ber. Hāc prudentiaʒ
habētes he mulieres dixerūt. Quis reuoluet
nobis lapideʒ ⁊c. Lapis eſt difficultas q̄daʒ q̄
remanet ex ꝯſuetudie peccādi poſt pniam: ⁊ qꝛ
ꝯſiderabāt ꝓpriā inſufficiētiā prudenter ſollici
tabanť ꝑ aſſiſtentia grē: Inabilis eſt.n. oīs ad
bona opa ⁊ facile relabiť ad pctm̄ niſi grā adiu-
uet. ¶ Tertiū eſt ꝯfectus graꝝ. Lʒ ꝑꝑ idigni
tateʒ noſtraʒ diuina grā nobis non ſꝑ aſſiſtat: tñ
q̄ātuʒ in ſe eſt ſꝑ p̄ſto eſt deſiderātibus ⁊ diſpo-
nentibus ſe ad ipſaʒ. ¶ Et nota ꝙ q̄daʒ mēda
citer iponunt grē ꝙ ſit ipeditiua ſalutis: hac ra
tiōe moti: qꝛ illud q̊ peccať eſt ipeditiuū ſalutis.
ſʒ grā peccať. Nā ſi habens grāʒ mortalr̄ pec-
cet grauius peccabit: q̄ʒ q grāʒ nō hr̄et nec ha-
buiſſet: qꝛ talis magis igrate faceret: qꝛ faciliuſ
poſſet pctm̄ vitare: Igiť grā eſt ſibi cā vt graui
us peccet. Iſtud etiā pʒ de virtutibus ď q̄bus
pōt hō ſupbire: vt de fide ⁊ ſcientia ⁊ de bōitate
aīe ꝓprie nāli: ⁊ ita iſta bona quoꝝ etiaʒ multa
ſunt ad ſalutem neceſſaria poſſunt eſſe occaſio
nō data ſʒ accepta peccati. Uirtus ⁊ ſcīa ⁊ fides
q̄ ſciť ⁊ crediť qd ſit fugiendū ⁊ agendū ſi hō no
uit ſe ꝯformare recte dictamini rōis ē occaſio:
⁊ cā ꝑ accidens q̄re grauius peccat q̄ʒ facit ydi
ota. Sʒ ſcīa nō agit ꝑ ſe ad pctm̄ imo reluctat
q̄ātum in ſe eſt iudicās ⁊ inſtruens vt nō pecca
ret: ſicut eſt de caritate. Cōcedo igiť ꝙ talis gra
uius peccat. Sed nego ꝙ ideo grā ſit cā pecca
ti ſiue grauius peccādi: ſed ipſemet non vtens
grā cum ipſe poſſet ⁊ deberet ad reſiſtendū vel
vitanduʒ tēptationeʒ peccati: ſic ⁊ ſciens qꝛ nō
ꝯformat ſe ſue ſcientie in volendo ⁊ agendo pec
cat. Et h̄ eſt qđ dicit. Et reſpicientes viderunt
reuolutum lapideʒ. Qnīa hec difficultas.ſ. cō-
ſuetudinis q̄ādoq̄ʒ ꝑ gratiā ſubito admouetur
recte dicitur: Vt mōſtretur effectus gratie: re-
ſpicientes: quia maior eſt gratia que vincit.
¶ Quartuʒ eſt obduratio mentis. Sunt.n.
alique anime dure intantuʒ ꝙ ſicut ſaxa nec cō-

punctione aut inſpiratione valeant īmutari ſi-
cut fuerunt iudei ab initio dure ceruicis: q̄bus
dicitur in ezechiele. Auferā cor lapideū de car-
ne veſtra ⁊ dabo vobis cor carneū: ⁊ tales non
ſunt idonei ad ſurſuʒ actionem. Et iſtud īpedi
mentuʒ remouebāt iſte mulieres: q2 mulieres
habent cor magis ductile ⁊ tardius inueniunt̄
indurate ⁊ magis benigne. vnde ſapien. dicit.
Ubi non eſt mulier īgemiſcit eger. vnde con-
ſiderantes magnitudinem indurationis dixe-
runt. Erat quippe magnus valde. ¶ Et no
ta ſm̄ piloſophuʒ q̄ lapides fiunt duobus mo
dis. ¶ Uno modo ex luto ventoſo congluti-
nato p̄ caloreʒ ſolis. ¶ Alio modo ex aqua cō
gellata p̄ virtutem terreſtris ſocietatis. Sic ⁊
aliq̄ ad hanc vitā habendaʒ per duo indurant̄.
¶ Primū eſt cupiditas q̄ rebus tp̄alibus con
glutinati ſunt p̄ amoreʒ: vt q̄ſi bruta aīalia nun
q̄ affectū erigant ad eterna. ¶ Scd'ʒ eſt infi
delitas q̄ obſtinati ⁊ q̄ſi ꝯgelati: intellectu car-
nali ſemꝑ veritati reſiſtunt: non talis lapis ob-
ſtinationis dicitur valde magnus: q2 pure na-
turalia non ſufficiūt eum remouere ſine auxilio
gratie diuine.

Quarta ꝯſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt videre que ſint
huius vite certa indicia. Ubi nota
q̄ ſeptem ſunt. ¶ Primum eſt vt a
ſeculi vanitatibus nos caute ſeparemus: ſm̄ il
lud apoſtoli. Ephe. 4. Hoc dico ⁊ teſtificor co
ram deo: vt iam non ambuletis: ſicut ⁊ gentes
ambulāt in vanitate ſenſus ſui: tenebris obſcu
ratum habentes intellectum ⁊ alienati a via di
per ignorantiam que eſt in illis per cecitatē cor
dis illoꝝ. vnde Iher. dicit. Uanitas ſenſus ⁊
mentis obſcuritas bifarie diuiditur ī ſeculi hu-
ius negocia ⁊ in ſapientiam ſecularem: Quan
do aut in hijs que mundi ſunt huius: ⁊ cito trā
ſeunt detinemur: aut non profutura cognoſci-
mus. vnde Augu. libro confeſſionum dicit.
Uita hec miſera eſt: mors incerta ſubito obre-
pit: ⁊ indubitāter ſuos amatores mortifero po-
culo ſic inebriat: vt que ſunt neceſſaria ſue ſalu
ti ac ſanitati: nec noſcant nec diſcere acquieſcāt
¶ Iteʒ Aug. Ego cū amatores huius ſeculi
intueor: neſcio quando poſſit eſſe ad eorum ani
mos ſanandos opportuna ſapiētia. vnde ſum-
ma ſapientia eſt ſeculum renunciare: q2 ſapere
ſecularia ſtultitia eſt ſm̄ Ambro. Et hoc eſt q̄d
dicit. Et introeuntes in monumentum. i. que
rentes loca ſolitaria a tumultu ⁊ ſeculi vanitate
vnde beat⁹ Antonius dixit: Nō ſimul eſſe cū
deo ⁊ hominibus poſſum. Et ideo ſancti p̄res
ad deſertuʒ fugierunt: vt liberius cōtemplatio
ni vacarent. Nam qui vult cum hominib⁹ iu-
giter conuerſari: non poteſt deum pura mente
ꝯtemplari. ¶ Secundum eſt iugis meditatio
ſcripture ſacre. Naʒ ſm̄ Dionyſi. de diuinis
nominibus in diuina ſcriptura eſt lumen ⁊ re-
gula qua regulatur vita contemplatiua. Nam
idem Dionyſius dicit de angelica iherarchia
q̄ diuinarum ſcripturarum conſideratio eſt no
bis imaginatio contemplationis quaʒ habem⁹
in patria. Pſalmi. Beatus homo queʒ tu eru
dieris domine ⁊c. Unde mirari ſolent mundi
ſapientes: ⁊ lucris temporalibus ⁊ commodis
inhiātes de ſacre ſcipture amatoribus quos iu-
dicant inſipientes ſimplices ⁊ fatuos: cur tam
ſollicite in hac ſcientia: cū fides ꝓ notitia ſuffici-
at ipſorum iudicio: inaniter occupant dies ſu-
os: nec lucrari poſſunt temporalia. Tale ſtudi
um eſt valde meritorium: cū ad hoc eligitur: vt
deus feruentius diligatur: ⁊ amor ꝓximi nu-
triatur: ſpes ſalutis augeatur: anima paſcatur:
ac crebris conſolationibus ſpiritus repleatur vt
ſpiritus angelici ſtudentibus aſſiſtant: auxilia
faciāt: ⁊ aſſiſtentes diuinis eloquijs reficiant.
Et hoc eſt q̄d dicit. Uiderunt iuuenem ſeden-
tem in dextris coopertuʒ ſtolla cādida: ⁊ obſtu
puerunt. Quid per angelū qui apparet in ſpe-
cie iuuenis ſignificatur: niſi bona opera q̄ oſtē
dunt in eis ſurſum actionē? Et q2 ſunt noue vi
te: bene per iuuenem ſignificantur: quia cādo-
rem habent virtutum: recte deſcribitur cooper
tus ſtolla candida. Et quia aſſidua ſunt ꝓ eter
nis: dicitur ſedere a dextris. Unde q2 ita mira
ti etiam multi mirantur: recte dicitur. Et obſtu
puerunt. vnde pſal. Cōfitebuntur tibi mirabi
lia tua. Uel aliter. Quid. n. per iuſtitiam: niſi
fortitudo opis. q̄d p̄ ſtollā candidā niſi puritas
ītentionis: q̄d p̄ ſedere a dextris: niſi ꝯtempla-
to eterne remunerationis ſignatur? Quā q con
templātur nō reputant aggredi fortia ⁊ pati du
ra. Cum dr̄ obſtupuerunt: ſignat q̄ opatiōes
prioris ſtatus in ſic ꝓficiente faciunt oēs mirā
tes: ⁊ hec oīa ī ſacra ſcriptura luculēter ꝯtēplat̄
¶ Tertium eſt plena ꝯfidentia de deo. Nam
xp̄s diſcipulis laborantibus dixit. Confidite ⁊
nolite timere. Sequitur. In mundo preſſuraʒ

habebitis. Quia ſm Ambro. Robur ſpei no/
ſtre et quedam ſperandi auctoritas: confiden/
tia eſt. Et ideo Grego. dicit in moralibus. Ju
ſti viri ſecuritas recte leoni comparatur: q2 cuꝫ
contra ſe quoſlibet inſurgere conſpicit: ad men
tis ſue confidentiam redit: ⁊ ſcit q2 cunctos ad/
uerſantes ſuperat: quia illum ſolum diligit quē
inuit⁹ nullo modo admittit. vnde ſequit. Qui
dicit illis. ſ. angelus. Nolite expaueſcere. Nā
timor ſine ſecuritate eſt parſ miſerie: quia neſci
tur qua hora dominus veſter vēturus ſit: nec
aliquis ſcit vtꝝ amore vel odio dignus ſit: ſicut
nec vtrum preſcitus vel predeſtinatus: quia. ſ.
in fine occulto iudicio dei mali conuertuntur: ⁊
boni auertuntur: vnde angelus volens eos aſ
ſecurare dicit. Nolite expaueſcere: q2 iſti q ſunt
in diuinis contemplationibus intenti: ſunt ita
perfectis affectionibus accenſi: quia perfecta ca
ritas foris mittit timorem. Qui enim timet nō
eſt perfectus in caritate. ¶ Quartuꝫ eſt ſancta
violentia que neceſſaria eſt omni fideli: tuꝫ pro
pter ſe: tum propter proximuꝫ. vnde ipſaꝫ com
mendat chriſtus dicens. Regnum celoruꝫ viꝫ
patitur ⁊ violenti rapiunt illud. vnde Jhero.
Que maior violentia q̄ꝫ ꝙ caro vult eſſe ſpiri/
tuſ: homo deus: ⁊ caro fragilis i loco a quo de
cidit angelica natura: Unde addit idem. Eſto
predo regni celorum non pauperum animarū
non pecuniarum ⁊ muſcarum. Sancta autem
violentia filia eſt fortitudinis q̄ vincimus mū/
di occupationes: ſeculi proſpera: ⁊ aduerſa dia
boli ⁊ ſpirituales nequitias: carnem crucifigen
tes cum vitijs ⁊ concupiſcentijs: ſtigmata do/
mini portantes in corporibus noſtris. Et hoc
eſt de quibus dicitur. Jeſum queritis nazare-
num: Nazarenus enim dicitur flos per quem
odor contemplationis ſpargitur qui demulcet
illum cuius ſenſus ſuſpenſi ſunt ab omni exer
citio: Jpſa enim contemplatio quedaꝫ crux eſt
ſenſibus. Et ideo recte addit. Crucifixū. Sic
igitur quandoqꝫ querimus in contemplatione
chriſtuꝫ ⁊ non inuenit: ſed in actione ⁊ c⁹ ⁊c.
¶ Quintū eſt vera innocentia. Hec eniꝫ ſepa
rat nos ab omni iniuſtitia ⁊ ipietate. Prouer.
12. Juſtitia cuſtodit innocentis viam. Jmpie/
tas autem peccatorem ſupplantat. vnde ꝓphe
ta in perſona innocentis dicit. Perambulabā
in innocentia cordis mei. Naꝫ vtiqꝫ innocen/
tia eſt fundamentuꝫ ſpiritualis ſtructure i quo
valeat homo liber ab hoſtibus habitare. vnde
Jheronymus. Edificanti ſpiritualeꝫ domum
non ſuper leuitatem arene. Sed ſupra petre ſo
liditatem innocentie in primis fundamentum
ponatur ſuper quod facilius valeat arduum iu
ſtitie culmen ſurgere. Maximam enim parteꝫ
equitatis impleuit que nulli nocuit. Jpſa ſiqui
dem innocentia hominem filio dei adherere fa
cit per quem liberamur. Unde pſalmiſta. Jn/
nocentes ⁊ recti adheſerunt mihi. Non enim
priuabit bonis eos qui ambulabant in innocē/
tia. vnde Jheronymus. Gaude innocentia: ⁊
exulta quia vbique es illeſa: ⁊ vbique ſecura.
Si temptaris proficis: ſi humiliaris erigeris
ſi pugnas vincis: ſi cecideris coronaris. Hoc
tangitur cum dicitur. Surrexit non eſt hic.
quaſi diceret. Non ſedet in puluere defectuꝫ
Sed iam ſurrexit: id eſt ſtare cepit per iuſtitiaꝫ
erectus: ⁊ propter incheatam felicitatem: quia
ſm Dionyſium: illi qui in hac vita dediti ſunt
contemplationi: iſtius felicitatis iam participes
ſunt effecti. Quia ſm apoſtolum guſtauerunt
vitam futuri ſeculi. ¶ Sextuꝫ eſt virtuoſa ope
ratio. Nam ad hoc vt in hac vita contemplati/
ua quis eſſe comprobetur: oportet vt accenſus
amore beatitudinis ſuperne in via diuine legiſ
per exercitiuꝫ operis virtuoſi ſollicite procedat
ſm illud pſalmiſte. Beati immaculati in via.
Et certe congruus eſt ordo: vt ſcilicet primo a
vitijs per innocentiam diſcedamus: ac deinde
per exercitium boni operis in virtutibus pro/
cedamus. Nam ſicut dicit Bernardus. Nul
li eodem ſtatu eſſe conceditur ſeruo dei. Aut
ſemper proficiendum: aut deficiendum eſt. vn
de dum tempus habemus operemur bonum
ad omnes. Nam vt dicit Hugo. Operatio
bona eſt via: qua itur ad vitaꝫ beatitudinis eter
ne. Nam bonus vſus virtutum requiritur cō
ſequenter ad oſtenſioneꝫ habituum: quia ſignū
continuati habitus eſt delectatio in opere. Sic
⁊ de habitu infuſo requiritur in iſta exercitatio
ne aliquod augmentum meriti: quia ſemper in
omni opere virtuoſo augetur gratia: ⁊ prome
retur gloria. Et hoc intendit cum dicit. Ecce
locus vbi poſuerunt eum. Quaſi diceret. Ad
tantus eſt profectus contemplationis: ꝙ tam
minores q̄ꝫ maiores informantur: vt non ſo/
lum equentur alijs: ſed eos qui ſolebant precel
lere virtute meritoruꝫ precellant. Propter qđ
eccleſia. xj. dicitur. Benedictio dei in merce/
dem iuſti: id eſt contemplatiui.

¶ Septimum ⁊ vltimū eſt glorioſa remunera/
tio. Nam beatitudo eſt p̄miuꝫ virtutū. Sicut
igit̄ ex ordinatōe diuina virtutib⁹ btitudo adi/
piſcit̄: ſic in btitudine virtutes remunerant̄. vn̄
dicit̄. Omni opanti bonū merces debet̄ eter/
na: non q̄dam tpalis: que frequēter deſolatur:
inſolenter ptur batur: indifferēter occupat̄: vi/
olenter vſurpat̄. Sꝫ regni celeſtis: qđ hꝫ eter
nitatem duratōis: ſecuritatē poſſeſſionis: ſua/
uitatem refectiōis: dignitatem dn̄ationis. vn̄
Augu. Illic feſtinate: vbi ſemp viuatis. Si
enim ſic amatis iſtam miſerā fluidāq̄ꝫ vitam:
vbi cum tanto labore viuitis: ⁊ vbi vix curren
do: latagendo: ſudādo: ſuſpirando: neceſſarijſ
corporis ſatiſfacitiſ. Quanto magis amare de
betis vitam eternā: vbi nullum laborē ſuſtine
bitis: vbi ſemp ſumma ſecuritas: ſumma felici
tas: felix libertas: vbi hoīes erūt ſil'es angl'is.
De q̄ Grego. Hereditas illa eſt oibus vna ⁊
ſingulis tota: ⁊ nihil deeſt: nihil obeſt: nihil de
fit: nihil ſupfluit; nihil exterius qđ appetatur
nihil interius qđ faſtidiat̄. Et h̄ intendit di.
Ite. ſ. de virtute in virtuteꝫ merendo. Dicite
diſcipulis eius. i. imitatoribus. Et Petro. i.
ſupioribus: exēplum pfectiōis p̄bendo in do
ctrina ⁊ opando: qꝛ p̄cedet vos in galileā. In
terpretat̄. n. trāſmigratio. Eſt. n. triplex tranſ
migratio. ¶ Prima eſt de culpa ad gratiam.
¶ Scđa virtute in virtutē. ¶ Tertia de vir
tute ad gl'iam. vn̄ p̄cedet hanc trāſmigrationeꝫ
q̄ eſt de virtute ad gl'iam: qꝛ ſup oēs p̄miabit̄.
vel al'r. Dicite diſcipuliſ eius ⁊c. qꝛ aliq̄n q mi
nor eſt inter fratres: ad tantā pfectioneꝫ aſcen
dit: q̄ ꝯtemplatōis puritate p̄cellit maiores di
gnitate: ⁊ pre ceteris diuīs reuelatōnibus illu
ſtretur. vel al'r ſic. Precedet vos in galileā. i.
in excellentia opis ad actuā vitam ptinentis:
qđ ſignificat̄ per galileā: que interpretat̄ reue/
latio: qꝛ merito bone actōis puenit ad grāꝫ ꝯtē
platōis: cognitiōis ⁊ reuelatōis. Quā nob ⁊c.

¶ Feria ſcđa in paſchalibus. Sermo. 89.

Tu ſolus pe/
grinus ⁊c. Luce. vltimo.
Preſens ſmo diuidit̄ in
duas partes p̄ncipales.
¶ Prima ꝯtinet diuiſio
nem thematis: in quo itro
ducuntur quatuor myſteria ad diuinam perſo
nam pertinētia. ¶ Primuꝫ eſt eternalis ema
nationis: ibi. Tu demōſtras ad oculū. Pſal.
Filius meus es tu. ¶ Scđm eſt pſonalis di
ſtinctionis: ibi. Solus. Perſona. n. filij diſti
guitur ſuppoſital'r: qꝛ hꝫ eē incoīcabile. Yſa.
64. Torcular calcaui ſolus. ¶ Tertium eſt tē
poralis inclinationis: ibi. Peregrin⁹. Sicut
enim pegrinus recipitur in domo aliena: ita
xp̄i deitas fuit in eius incarnatione recepta in
extranea natura. vnde gene. dicitur. Semen
tuum erit peregrinum in terra. ¶ Quartū eſt
ſupnaturalis reſurrectionis: cum dicit̄. Es.
Eſſe. n. accipit̄ per reſurrectionem: ſicut p pri
mariam generationem. vnde exodi tertio.
Ego ſum qui ſum.
¶ Secunda pars p̄ncipalis huius ſermonis
eſt ſub hac concluſione. Leges quas chriſtus
ſub typo peregrini in ſe habuit: ⁊ cuilibet fideli
anime habendas dimiſit: ſub duodenario cō/
prehenduntur numero. ¶ Prima lex pere/
grini: q̄ a ſua patria ſponte diſcedit: ⁊ per hāc
legem diſtinguitur a figuratiua: qui violen/
ter a ſua patria in regionem alienam expelli/
tur. Ideo geneſis duodecimo dicit̄: q̄ Abra/
ham deſcendit in egyptum: vt peregrinaretur
ibi: ⁊ non dicitur fugit. Deſcendere enim eſt
actus ſpontaneus. Iſtam autem legem chri/
ſtus non obſeruabat in ſua incarnatione: quia
nunq̄ꝫ a ſuo patre diſceſſit. Sed in paſſione:
quia tunc anima eius ſponte regionem ſui cor
poris dimiſit: ⁊ ſine coactiōe. vnde dicit. Po/
teſtatem habeo ponendi animam meam ⁊c.
Et rurſum. Nemo aufert eaꝫ a me. Sed ego
ponam eam a meipſo. Johis. xj. Illam auteꝫ
legem dꝫ ſeruare quelibet aīa fidelis: vt ſpon/
te diſcedat a regione propria: ſeipſam quantuꝫ
poteſt a regione ſua ſubtrahendo: in qua eſt or
ta: dum eſt a deo infuſa: ⁊ infundendo creata.
Tunc aīa noſtra ſponte egreditur: quando ad
eius incitamenta non inclinatur: ſed ad ſuperi
ora afficitur: quia affectus eſt motus animi ad
res: vt ſancti docēt: quia qui in carne ſunt: pla/
cere deo non poſſunt: id eſt qui ſectant̄ corpo/
ris leges ad ipſas non poſſunt inclinari. Ro
manorum tertio. Illi auteꝫ qui placere deo de
ſiderant: a carne ipſam odiendo fugiunt.
Sicut enim in corporalibus idem eſt perſecu/
tio ⁊ fuga: ita in ſpiritualibus idem eſt fuga:
volitio: ⁊ appetitus: quod perſecutio. ¶ Iteꝫ
de talibus dicit apoſtolus. Non enim eſtis in
carne: ſed in ſpiritu.

¶ Secunda lex eſt ꝙ peregrinus per rectam viam incedit non querens diuerticula ne forte non attingat terminum per errorem viarum. vnde ſollicitus eſt querere viam rectaꝫ: qꝛ in lõga via nullus diuertit libenter ne magis ꝓlonget ipſam. Via autem peregrinationis eſt longa. Pſalmi. Heu mihi qꝛ incolatus meus ꝓlongatus eſt. Illam ſeruauit xp̄s in ſua peregrinatione: quia via qua venit ⁊ quam tenuit: non ſolum fuit recta: ſed etiam omnis rectitudinis regula. Sc̄dm̄ Auguſtinū: ſicut artifex regula menſurat rectitudinem ſue artis: ita ꝙ quantum diſtat quodlibet ab eius conformitate: ꝙ tātuꝫ habuit de obliquitate. Ita aīa q̃ntuꝫ cunqꝫ habuit de deformitate a via chriſti: tantū habuit de obliquitate bonitatis ⁊ perfectionis vnde Iohis. 14. Ego ſum via veritas ⁊ vita. Ratio autem tota conſiſtit in conformitate ⁊ rectitudine voluntatis ⁊ rationis. Illam autem legem dꝫ ſeruare anima fidelis que peregrinatur ad patriam vt directe ſemper incedat. Nulla autem recte ad celum peregrinari poteſt: niſi accedat directe ſine omni difficultate: vt ſicut aſcenſus montis: qui fit per lineas traſuerſales non eſt directus aſcenſus: ſed qui fit perpendiculariter ſic plus eſſet de affectu terrenoꝝ q̃ꝫ ſupernorum: tunc eſt aſcenſus dyametralis: ⁊ ſi ſola affectio mūdialis tunc eſſet deſcenſus perpendicularis: Et ratio. Qui a bonarum mentium eſt perfecte incedere ⁊ directe diſcendere: vt dicitur deuteronomij. 5. Nō declinabis ad dexteram neqꝫ ad ſiniſtram.

¶ Tertia lex eſt: ꝙ peregrinus nō retroducit qꝛ ſibi eſſet impedire ⁊ non pergere. Ille eniꝫ qui peregrinatur deſiderat terminuꝫ ſue peregrinationis: ideo non requirit ab eo elongari gari gratis. Iſtaꝫ autem legeꝫ xp̄s ſeruauit qꝛ in ſua paſſione non retroceſſit: ſꝫ hoſtibus ipſꝫ querentibus obuiauit. Iohis. 5. vt perficeret curſum queꝫ inchoauit. Iſtam auteꝫ legem dꝫ ſeruare anima fidelis: vt accepto virtutis propoſito nō reſipiſcat. Aliud eſt enim in via cadere: aliud retrocedere. Nam ille qui a bono ſtatu ad malum tranſit: non retrocedit: ſꝫ cadit ſic peccando. Iſto modo qui de peccatis ꝯmiſſis non conteritur: nō recedit: ſed retrocedit. Sic vero qui a ſtatu ſuperiori ad ſtatum inferioreꝫ ſꝫ bonum tranſit retrocedit: qꝛ plus diſtat a termino ſupremo. Et de talibus dicitur Luce. 9. Nemo mittens manum ad aratrum ⁊ reſpiciens retro aptus eſt regno dei.

¶ Quarta lex eſt: ꝙ peregrinus in terra peregrinationis non ſubſiſtit: qꝛ ſi ibi vltimate ſubſiſteret: non peregrinus ſed indigena eſſet reputandus ⁊ non aduena: cum omnis peregrinus ſit aduena. Pſal. Aduena ego ſum apud te ⁊c. Iſtam legem chriſtus ſeruauit quia affectione ſua in terrenis nullatenus quietauit vnū cum vellent cum regeꝫ facere ſolus fugit i mōtem. Iohis. 6. Iſtam legem debet ſeruare anima fidelis: vt requiem ſuam non querat in rebus huius mundi: appetendo eas ſui gratia: ſicut illi qui nihil aliud deſiderant preter illa vel propter illam. Non enim habemus hic manentem ciuitatem: ſed futurā inqrimus. Heb. 13.

¶ Quinta lex eſt: ꝙ peregrinus in terra peregrinationis ſue amicitias non querit: quia ad amicos pertinet pariter conuerſari. Talis eniꝫ amicitia nō eēt eis ꝓficua. Et ideo illos q humano auxilio deſtituti ſunt reſpicit dominus. Et ideo dicitur. 4. deutero. Deus vult peregrinum ⁊ dat ei victum ⁊ veſtitum. Iſtam legem ſeruauit chriſtus: quia amicitias cuꝫ omnibus huius mundi contrahere non voluit: vt pꝫ de phariſeis: quibus ſe cōiungere noluit. Iſtā legem debet ſeruare anima fidelis: vt peregrinans per hunc mundum: amicitiam cum huiꝰ mundi incolis non contrahat: quia qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. ideo Ioannes ⁊ alij patres fugierunt in deſertum: ne amicitia huius ſeculi macularentur.

¶ Sexta lex eſt: vt in terra peregrinationiſ nō accipiat delectationes. quia impoſſibile eſt aliquem delectari perfecte in motu exiſtente: cum perfecta delectatio ſit coniuncta quieti. Iſtaꝫ legem ſeruauit chriſtus ſeruando ſupplicia mortis: ⁊ multa alia aſpera que ſuſtinuit: cuꝫ tamē non haberet peccatum. Iſtam legem ſeruare dꝫ aīa fidelis: vt voluptates ⁊ delectatiōes ſenſibiles nō reqrat: qꝛ illa extinguūt in nobis ſpiritualia cariſmata. vnde Mathei quarto dicitur: ꝙ diuitie ex quibus concupiſcentie oriuntur ſuffocant verbum diuinum.

¶ Septima lex eſt: ꝙ peregrinus in terra peregrinationis ſue hereditatem non petit: quia ibi non vult habere quietem. Iſtam legem in ſe chriſtus ſeruauit: quia hereditatem regis dauid: que etiam de iure ſibi debebatur non poſtulauit: immo recuſauit dicens. Regnuꝫ meum non eſt de hoc mundo: ⁊ illam legeꝫ debet ſeruare anima fidelis: vt hereditatem non vendicet in terris: ſed in celeſtibus: quia anima nō

eſt de terris: ſed patria ſua eſt celeſtis. Ideo q vult in terris hereditatem habere: iuſte priua/bitur debita hereditate in excelſis.

¶ Octaua lex ē: ꝙ in terra aliena de negocijs cuiuſ ſe non intromittit: quia cum cauſaꝫ ignoret: non poteſt bene de ea iudicare. Iſtam le/gem chriſtus ſeruauit: quia de negocijs mun/di ſe nullatenus intromiſit. Iſtam legem tenere debet anima fidelis: quia nullus perfecte poteſt intẽdere ad duo negocia diſparia q̄lia ſunt diuina ⁊ ſecularia. Unde dicitur. Nemo mili/tans deo implicat ſe negocijs ſecularibuſ.

¶ Nona lex eſt: ꝙ peregrinus in terra aliena non extollitur: qꝛ cum extollentia ſit prouocati/ua aliorum nõ expedit: ꝙ in terra aliena ab aliis extollatur. Illam legem chriſtus ſeruauit: qꝛ etiam ſupra diſcipulos ſuos ſe extollere noluit: vt patet in miniſtrando eis ⁊ pedes lauando. Luce. 22. Quis maior eſt: qui miniſtrat an qui recumbit? ⁊c. Hanc legem ſeruare debet fide/lis anima vt non extollatur: quia licet ſit nobi/liſſimis orta natalibus cum ſit a deo creata: ta/mẽ eſt brutali corpori ſociata: ⁊ quaſi matrimonio copulata. Pſalmiſta. Homo cuꝫ in honore eſſet ⁊ cetera.

¶ Decima lex eſt: ꝙ peregrinus in domo aliena recipitur. Iſtam legem ſeruauit chriſtus qꝛ in hac vita exiſtens propriam domum non habuit: ſed ſemper in aliena fuit receptus. Luce nono. Filius hominis non habet vbi caput ſuum reclinet. Illam legem debet ſeruare anima fidelis: ꝙ carnem in qua habitat reputet alie/nam: ⁊ ſeipſam etiaꝫ peregrinari ſciat: quia nullus de domo ꝓpria expellitur violenter. Sed aia noſtra poſtq̄ꝫ fuit ibi hoſpitata modico tempore inde expellitur cum violentia tanq̄ꝫ a do/mo aliena. Et idõ ſicut filia regis in domo ignobili deſponſata cupit in domo patris regredi vinculo matrimonij ſoluto: ita anima debet deſi/derare ad domuꝫ paternam. Sapiẽ. 12. Spiritus redeat ad dominum.

¶ Undecima lex eſt: ꝙ in terra peregrinatio/nis ſue iniurias equanimiter tolerat: quia cum ſit ibi incognitus ⁊ deſpectus non habet auxilium per quod reſiſtat. Et ideo ſapienter malũ illatum diſſimulat. Iſtam legem xp̄s ſeruauit: quia nobis exempla patientie monſtrauit. Illã legẽ dꝫ habere aia deuota: qꝛ ira ⁊ ꝯturbatio latens lacerat mẽteꝫ. Luc. 21. In patiẽtia vr̃a ⁊c.

¶ Duodecima lex eſt: ꝙ exñs in terra aliena deſiderat ad p̄riam redire: qꝛ oia nãliter appe/tunt locum ſuuꝫ. Et ideo cũ patria ſit locus ꝓprius peregrini ad ipſum deſiderant redire. Hanc legẽ xp̄s ſeruauit: qꝛ lꝫ difficillimũ amariſſime paſſionis ⁊ mortis paſſuꝫ tranſire haberet: tñ deſiderabat ad patriaꝫ redire. Iſtã legeꝫ ſeruare dꝫ aia fidelis: vt ſemp ad patriaꝫ ſupernam aſpiciat cũ apoſtolo dicẽte. Deſidero diſ/ſolui ⁊ eſſe cuꝫ xp̄o. Ille eſt locus originis aie qꝛ lꝫ in primo inſtanti ſue creationis aia infun/ditur: tamen prius natura a tota trinitate crea/tur q̄ꝫ carni vniatur.

¶ Feria tertia paſche. Sermo nonageſim⁹.

t

Unc aperu/it illis ſenſum vt intellige/rent ſcripturas. Preſens ſ̄mo diuidit in duas ptes.

¶ Prima pars ex ratione ſcripture in h̄ euangelio ꝓbatur iſta ꝯcluſio. Oportuit pati xp̄m. vñ dr̄. Aperuit illis ſenſuꝫ: vt ex ratione ſcripture in/telligerent iſtam ꝯclõneꝫ. ¶ Notandum autẽ ꝙ duplex eſt probatio. Una ad ſenſuꝫ. Altera ad intellectũ. ¶ Et p̄mo approbat p illam que eſt ad ſenſuꝫ viſus: cũ dixit. Uidete man⁹ me/as. ¶ Scd̄o quo ad tactũ cuꝫ dixit. Palpate. ¶ Tertio q̄ ad guſtũ. Cũ adhuc illis nõ credẽtib⁹ ⁊ miratib⁹ p̄ gaudio dixit. Hẽꝫ aliqd ⁊c. ¶ Quarto quo ad ſenſuꝫ auditus cum dixit. Hec ſunt verba que ⁊c. Ubi verba q̄ dixerat ad memoriã illis reduxit: ⁊ eadẽ dixit vt ſic oſtẽderet veritatẽ reſurrectionis. Deide ſubdit parabolã quo ad intellectũ in verbo prius ꝓpoſito cũ dixit. Tunc apuit illis ſenſuꝫ. i. interioreꝫ rationẽ. Ut intelligerent ſcripturas: vt ex rõne ſcripture ad intellectum huius concluſiõis de/uenirent: ſcilicet oportuit pati chriſtum.

¶ Scd̄a pars. Hic innuit dñs ingrendũ no/bis quare oportuit pati xp̄m verbũ. ſ. eternum ſupplicium crucis? Et rñdens. Apl's p̄ma cor. p̄. Ut eſſet virtus crucis pereuntibus ſtultitia nobis aũt q ſalui fiũt dei virtus ⁊ ſapia in ſanctificatione ⁊ redẽptiõe. Et bene dic virtus di qꝛ ois virtus ſiue cardinalis ſiue theologicalis in xp̄i paſſiõe ꝯplet. Nã virtus in infirmitate pficit. Scd̄a cor. xj. Et ideo oportuit pati xp̄m pp certitudinẽ fidei: pp corroboratiõnẽ ſpei: ⁊ pp ardorẽ caritatis: pp directionẽ prudentie: pp ꝯfirmationẽ iuſtitie: pp robur fortitudinis

propter exemplum tēperantie. ¶ Primo igiꝛ
ꝓpter fidei certitudinē: q2 nō solū in ꝓmiſſio
ne: ſed multiplici certitudine nobis firmata ē.
In ꝓmiſſis. n. fit multis modis certitudo. Qn̄
enī ꝓmittēti nō crediꝛ: addit iuramētū: qn̄qꝫ
vero ad maiorē certitudinē adhibetur iſtrumē
tū: vt lr̄e in qb⁹ ꝓmiſſū ꝯtineꝛ: adhibenꝛ q̄ꝫ
doqꝫ teſtes: ꝛ ad vltimū tradunꝛ obſides: ꝛ h
totū ad certitudinē. Magna. n. certitudo ē qn̄
famuli tradūtur obſides: maior qn̄ amici: ma
xima qn̄ filius. Hac. n. certitudine maior fieri
nō poteſt. Et ideo oportuit pati xp̄m. Abrahe
facte ſunt ꝓmiſſiōes de eterna hereditate: ꝛ q̄ſi
nō h ſufficeret additū eſt iuramentū. Vn̄ ge
neſ. Per memetipſū iuraui dicit dn̄s: q2 feci
ſti rem hanc ꝛ nō pepciſti filio ꝛc. Sed ad ma
iorem certitudinē adhibitū eſt inſtrumentum:
qn̄. ſ. data ē lex: ſicut inſtrumentū in quo ꝯtine
bantur ꝓmiſſiōes. vn̄ ꝛ ſcripta eſt digito dei: ſi
cut legiꝛ Exo. 20. Deīde adhibiti ſunt teſteſ ꝓ
phete ꝓmiſſionē adhibētes. Deinde adhibiti
ſunt obſides. ſ. ſancti patres. De qbus dr̄ he
bre. xi. ꝙ ſunt ludibria ꝛ verbera expti ad teſti
moniū ꝓmiſſiōis. Unde ſeqtur. Et hij oēs te
ſtimonio fidei probati inuenti ſunt. Sꝫ adhuc
oportuit vt maior certitudo fieret: quo nō potu
it maior certitudo fieri. ſ. vt tradereꝛ vnigenit⁹
ꝓ obſide vt pignus haberemus: ꝛ certi eēmuſ
de ꝓmiſſiōe. Quid ḡ fecit ipſe dꝰ pater? Vide
am⁹ apl'ꝫ d. Ro. Filio ſuo vnig. nō pep. ꝛ quō
ḡ cū illo nō oīa nobis dōauit? Ideo igiꝛ opor
tuit pati xp̄ꝫ ad certitudinē fidei. ¶ Scd̄o ad
ſpe ꝯfirmatiōēꝫ. Diffidētia. n. ex duob⁹ naſciꝛ
ſcilicet ex ꝯſciētia peccatoꝝ vel ex defectu meri
toꝝ. ¶ Primū fuit in cayꝫ cū dixit. Maior ē
inigtas mea ꝛc. Alij ſunt q de meritis ſuis nō
pſumūt ipedīete miſeria in q̄ inuoluti ſunt. Vn̄
ſpei duplex eſt ipedimentū. ¶ Vnū ex pte mi
ſerie ipedientiſ ad bonū. ¶ Aliud ex pte culpe
q̄ ꝯſciētia repꝛhenditur a malo. Et iō oportuit
pati xp̄ꝫ: vt amplius diffidētia locū nō habeat:
ſed vt ſpes qn̄qꝫ ſic in alijs roboretur. ¶ Pri
mo ergo oportuit pati xp̄m vt remouereꝛ diffi
dentia ex parte peccatoꝝ: q2 dicit Iohēs in ca
nonica ſua. Si qs peccauit aduocatum habe
mus apud patrē. Ille aduocatus bonus eſt: q
cauſā ſemp bene ꝓcurat. Et ideo deſpatio in
nobis locum nō habeat: ꝛ ſic nullū eſt peccatū
ad mortem: qd̄ morte chriſti non ſoluaꝛ: cū p
mortem eius nobis venerit tam potens ꝛ effi
cax medicamentum ꝙ nullus poteſt maligni-
tate morbi deterreri. Et ideo errauit cayꝫ di
cēs. Maior eſt iniquitas mea ꝛc. ¶ Secūdo
oportuit pati xp̄m vt remoueretur diffidētia ex
parte meritoꝝ ſine defectu meritoꝝ. Si. n. cō
ſideremus q̄tū tp̄is voluptatibus carnis de
diti ſuim⁹ multū eſt diffidendū. Sꝫ ſicut dicit
apl's ad heb. Nō hēm⁹ pōtificē q nō ſciat ꝯpa
ti īfirmitatib⁹ nr̄is ꝛc. Et iō dic. Adeam⁹ cum
fiducia ad thronū gr̄e. vn̄ Ber. Qd̄ mihi deeſt
d meis meritis: vſurpo d viſcerib⁹ dn̄i: nec de
ſunt foramia p q̄ effluāt. Foderūt ei man⁹ ꝛ pe
des: p q̄s rimas lꝫ mihi ſugē mel de petra oleū
q̄ de ſaxo duriſſimo. Proide meū meritū eſt
miſatio dn̄i: nec vnq̄ ſine meritis eſſe potero
q̄ diu durabit dn̄i miſatio. Et ſic oīs diffiden
tia remoueꝛ p dn̄i paſſionē. Ad heb. Hn̄tes fi
duciā ꝛc. ¶ Tertio ad caritatis ꝓbationē. Du
pliciter. n. ꝓbaꝛ dilectio. Nā ſic dicit Gre. ꝓ
batio dilectōis ē exhibitio opis. Donū. n. eſt ſi
gnū dilectiōis ꝛ mai⁹ donū maioris ꝛ maximū
maxie. Multa dedit nobis dꝰ pr̄. Yſid. dicit
pma dei dona eē: qb⁹ nobis reos nos eē oñdit
q aliqm⁹ ſub reatu culpe iuſtos nos eē credeba
m⁹. Venit ḡ xp̄s ꝛ patefecit vuln⁹: ꝯpoſuit ſe
metipꝫ: ꝛ de morte ſua medicinā aptauit: vt nō
eēt tm̄ oſtēſor vulneris ſꝫ ſaluator. Sicut pctm̄
nō admiſit. Ita penā nr̄i pcti ſuſcepit: vt p ide
bitā. ſ. penā ſuā: nr̄ā abluēt culpā. Dedit. n.
primo imaginē in creatiōe: deinde oīa ſua. vn̄
hoiem ꝯſtituit ſup opa manuū ſuaꝝ. Angelos
etiā ſuos ad cuſtodiā dedit. Pſal. Angelis ſu
is mandauit ꝛc. Qd̄ ibi diciꝛ de capite: de mē
bris poteſt dici. Dedit nobis vnigenitū ſuū: ſi
cut dicit Iohes in euāg. Sic dꝰ dilexit mūdū
ꝛc. Et maius dare nō potuit q2 dedit ipſe fili⁹.
Iohiſ. 19. O ia mea tua ſunt. Dādo igiꝛ filiū
ſuū oīa ſua dedit ipſe i effectu: vbi ꝓbaꝛ dilectio
ipſa: ſꝫ adhuc magis ꝓbaꝛ in effectu paſſionis
q̄ actionis. Qui. n. aliqd ꝓ aliquo facit: ſignū
eſt ꝙ diligit eū: qui nō ſolū facit ſed etiā patitur
ſignum eſt ꝙ magis diligit. Maxime dꝰ pa
ter dilexit in creatione rationalem creaturā po
tius q̄ aliquam aliam. Nullā enim ad ſuam
imaginē fecit dꝰ niſi iſtā. Sed qd amplius?
Hominē angelo pretulit in effectu incarnatio
nis: qn̄ hoiē aſſumpſit nō angelos. Vn̄ apl's
ad heb. Nō angelos apprehēdit: ſꝫ ſemē abra
he ꝛc. Quid de pati dicem⁹? Maiorem vero
caritatē nemo habet: vt animam ſuam ponat
qs pro ꝛ cetera. Iſta propoſitio vera videtur
ꝛ tamen ſi maior videatur: illa maxima eſt.

Hanc xp̄s oſtendit: quando poſuit animam
ſuam ꝓ inimicis ſuis. Ad Roma. Cum ini/
mici eſſemus deo: reconciliati ſumus per mor
tem filij eius. Ex quo arguit̄ ꝙ ſūme nos dile
xit. vnde Ber. Multū laborauit ſoluator meꝰ
pro me: nec in prima mundi fabrica tamen fati
gationis aſſumpſit: ibi dixit. Et facta ſunt ſicut
hec ſuſtinuit: in verbis ꝯtradictores: ⁊ in fa
ctis: obſeruatores: in tormentis illuſores: in
morte exprobatores: ⁊ ideo oportuit pati xp̄m
ad ꝓbationem dilectionis. ¶ Quarto ad pru
dentie directionem. Prudentia enim eſt ele/
ctiua operandoꝝ: ⁊ ideo homines decipiunt̄: qa
neſciunt qd eligere debēt: ⁊ iō oportuit pati xp̄z
vt oſtēderet ide que eſſent elligēda. vñ Aug.
de vera religione. Tria ſunt que eligūt homi/
nes: ⁊ inde error ⁊ via perditionis. ſ. diuitias
honores: ⁊ voluptates. Et ideo oēs perierunt
Supbi propter ambitionem honoꝝ: cupidi ꝓ
pter appetitum diuitiaꝝ. Et ideo oportuit ⁊c.
vt oſtenderet iſta fugienda eſſe. Et ideo econ/
tra iſta tria ſuſtinuit: paupertatem contra cupidi/
tatem. vnde ⁊ nudatus eſt. Ignominiaz ⁊ cō
fuſionem ſuſtinuit: vt ꝯfunderet ambitionē ho
noris. ¶ Item tribulationē ⁊ anguſtiam: qua
nulla maioꝛ contra appetitū deliciarū. Et ideo
oportuit pati xp̄m. ¶ Quinto ad iuſtitie cōſu/
mationem. vnde ad Johēm dixit. Sic nos oꝫ
implere oēm iuſtitiā. Juſtitia vero non implet̄
niſi per ea: per que peccauit qs: per eadem qs
puniatur. Totum. n. genus humanum ꝑditū
erat: nec ſatiſfactio recipiebat̄. Aſſumpſit ergo
noſtram nām: vt adimpleret oēm iuſtitiam: ſi
cut patet. Conſideremus igitur illō pctm̄ trāſ
greſſionis ⁊ alia peccata actualia: q̄ plus ſuper
addimus: ⁊ videbimus ꝙ ſatiſfecit xp̄s: ſcili
cet ꝙ ipſe factus eſt ſanctificatio noſtra: iuſtitia
⁊ redemptio. In p̄ma. n. tranſgreſſione duo
fuerunt. Conſenſus ſuggeſtionis diaboli: qñ
dixit. Eritis ſicut dij. Deinde cōſecuta eſt trāſ
greſſio in actu: cum tulit lignuz ⁊ comedit eua
In ſuggeſtione ligni illuſit diabolus vt ꝯſen/
tiret: qꝛ in tribus decepit. ¶ Primo eniz ſug
geſſit ligni comeſtionē: cuz dixit. In quacūqꝫ
die comederitis ⁊c. ¶ Deinde retulit ad pie
tatem: cuz dixit. Eritis ſicut dij. ¶ Tertio ſug
geſſit ſcientie curioſitatē: ibi. Scientes bonuz
⁊ maluz. Quia vero ſic tripl'r diabolus illuſit
ideo in tribus locis xp̄s eſt illuſus: in domo ſa
cerdotis: vbi velabant faciē eius: in domo p̄n
cipis: vbi plectentes ſpineā coronam ponebāt
in capite eius. Et quaſi nō ſatis ei eſſet illuſuz:
adhuc tertio eſt ei illuſum cruce: quādo dictuz
eſt ei. Uah qui deſtruis tēpluz dei. Sicut igit̄
diabolus tripl'r illuſit in p̄ma ſuggeſtione: ita
ſimiliter chriſto illuſum eſt in paſſione. in do/
mo ſacerdotis. a quo requirit̄ ſcientia: vt cōtra
ſciētie curioſitatē ſatiſfaceret. in domo p̄ncipis
contra ambitionez poteſtatis. in ligno crucis:
vt ſatiſfaceret pro illuſiōe: qua illuſit diabolus
adam in ſuggeſtione ligni voluptuoſi. Reſpi
ciēdo ergo trāſgreſſionē. p̄maz p quā peccaue
rat adam ſatiſfecit chriſtus: ſecutus eſt poſtea
actus ⁊ ꝯſumatus per quatuoꝛ ſenſus. ſ. p au
dituz: quo ꝯſenſit dicto diaboli: quod audiebat
Per viſum quando vidit lignum: qđ eēt pul
chrum viſu ⁊ ad edendū ſuaue. Per actuz qñ
tulit lignum: vt comederet: ⁊ in ſenſu guſtus
ꝯſumata eſt tranſgreſſio: quando comedit.
¶ Primo igit̄ audiuit. ¶ Secundo vidit.
¶ Tertio tetigit. ¶ Quarto comedit. Econ
tra cōtumelias ⁊ inſultus iudeoꝝ xp̄s audiuit
vt ſatiſfaceret per auditum. Uelata fuit facies
⁊ oculi clauſi: vt ſatiſfaceret contra viſum. Fe/
cit ⁊ ſatiſfactionem ꝓ trangreſſione in tactu.
Mulier. n. quando perrexit ad arborē: diſiun
xit pedes: ꝯiunxit manuſ. Econtra xp̄s in cru
ce habuit manus diſiunctas ⁊ pedes ꝯiunctos
Jam. n. ſatiſfactum fuit ꝓ triplici ſenſu: ⁊ ideo
ſitiebat: vt ſatiſfaceret pro guſtu. vnde. Pota
uerunt me aceto: ⁊ tunc dixit. Conſumatū eſt.
Conſideremus iteꝝ peccata actualia: ⁊ paſſio
nem chriſti: ⁊ videbitur ꝙ ſuffecerit chriſtus.
Job in ꝑſona domini dixit. Utinam appēde
rentur peccata mea: qbus ⁊c. Chriſtus pecca/
ta noſtra ſua dixit: non qꝛ ipſe fecit: ſꝫ qꝛ ꝓ ipſis
ſatiſfecit. Quoſdaz vero decipit diabolus ex ti
more male humiliante. Quoſdā vero ex amo
re male accendente. Et ideo opꝫ ⁊c. Et ideo il
luſum eſt ei in veſte alba ⁊ coccinea. ¶ Iteꝫ cō
mittimus peccata tripl'r ſꝫm triplicem actū cor
dis: oris: opis. Et ideo ꝯcurrit triplex ꝑcuſſio
colli: qꝛ colaphis eum cedebāt. ¶ Item ꝑcuſ
ſio faciei: qꝛ alapis cedebāt. Percuſſio capitis
qꝛ arundine caput eius ꝑcutiebant. Percuſſi/
onem capitis ſuſtinuit ꝓpter peccatum mentis
colli ꝓpter pctm̄ oris ſiue vocis: qꝛ per collum
vox format̄. Faciei: qꝛ manibꝰ datur propter
peccatum operis. Et ideo oportuit pati xp̄m.
¶ Sexta ꝓpter robur fortitudinis. Robur
enim fortitudinis tripliciter eneruat̄ ꝓpter ti
morem acerbitatis ipſius pene. Aliquādo. n.

propter durationem pene. Utraq; enim timent homines. Prius.n. ſuſtinet quis decapitari q̃ lapidari: diuturna ac° maior pena eſt: ⁊ ideo ſcholares libentius crucē accipiunt q̃ religionem intrarent q: magis diuturnitatem timent q̃ pene acerbitatem. ¶ Tertij vero ſunt qui timent genus mortis ⁊ iſti viliſſimum cruciatū non ſuſtinerent: ⁊ ideo voluit xp̄s pati vt non acerbitatē pene timeremus. vñ etiā penā acerbiſſimā ſuſtinuit: ⁊ ideo dicit Jhere. tre. 3°. O vos omnes ⁊c. Quaſi. d. Uideri poteſt q̄ dolor meus maior ē q̃ alius dolor: ſenſus eni fundatur in neruis ⁊ ligaturis membrorum: ⁊ ideo pena quam patitur neruus acerbiſſima eſt q: principium ſenſus eſt: ſic fuit in xp̄o q: i cruce membra eius extendebant: nerui eius diſtrahebantur. ¶ Item diuturnitatē pene ſuſtinuit. Pſal. Pauper ſum ego ⁊ in laboribus a iuuentute mea ⁊ fui flagellatus tota die: ⁊ caſtigatio mea in matu. i. in nocte dū alij ſunt in quiete. Et quare hoc? Ne timeretur pena eterna. ¶ Item ſeptimo oportet pati xp̄m ꝓpter exemplum temperantie: q: temperātie eſt motus exteriores ⁊ interiores affectus ſiue operādo ſiue numerando cogitationes quibus in deum tendimus. Non enim ambulamus in deum pedib⁹ corporis ſed affectib⁹. Igit̄ pedib⁹ voluit ↄfigi vt oſtenderet affectum debere contineri. ¶ Itez manibus voluit affigi vt per h̄ oſtenderet opa debere temperari. Latus eius aptum eſt ⁊ exiuit ſanguis ⁊ aqua ꝓpter. 3m. q: aliquando voluit̄ cogitatio in corde ſine delectatione: ⁊ ideo vana eſt ⁊ ſignatur per aquā aliquando voluit̄ in corde cū delectatiōe: ⁊ tūc feda eſt ⁊ tunc ſignatur per ſanguinē. ¶ Prima nociua eſt. Unde Gen. dicitur. Rube primogenitus meus effuſus es ſicut aqua nō creſcas: tales enim quoꝝ corda effundunt̄ p tales cogitationes non creſcunt in gratia. vnde talis cogitatio impedit augmētuz gratie. ¶ Alia vero cogitatio perículoſa eſt. vnde Yſai. Ueſtimentuz mixtum ſanguine erit in ↄbuſtionē ⁊ cibum ignis. Per veſtimenta vero virtutes ſignantur. vñ in Apoc. Beatus qui cuſt. ⁊c. Ab hijs ḡ oportet temperari ⁊ ideo ad perficiendum temperantiam exiuit ſanguis ⁊ aqua ⁊ hoc ex parte corporis vbi voluitur cogitatio. ¶ Et eſt notabile q̄ hoc factum eſt xp̄o iā mortuo in quo notatur q̄ licet habeatur temperantia quo ad duos primos gradus tamen quo ad tertiū non habet̄ q: in aliquo aliq̃tulū mortuo iaz mundo manet illud. 3m. ⁊ ideo oportet exire aquam vilis cogitationis ⁊ ſanguinē fede diſtractionis: ⁊ hoc poſt mortem ⁊c.

¶ Feria quarta poſt paſcha. Sermo 91.

Maniſeſtauit ſe iterum. i. d. ſ. Joh. 21. Quia perſeuerātia in bono ſola mercedē ↄſeq̄ ſac q: q pſeuerauerit vſq; ⁊c. Naz ſm Tulliū tolle pſeuerantiā: nec obſequium mercedez hēbit: nec beneficium grās: nec laudē fortitudo. Sz q: ſm Ber. cor inſtabile duz ſuo ducit̄ arbitrio: ⁊ diuino caret ↄſilio: in ſeipo ſubſiſtere non pōt: ſz diſtrahit̄ p infinita: indiget grā aſſiſtente. Uidens ſaluator mentis inſtabilitatem: ⁊ inſidiātis calliditatē: ſue gratie aſſiſtentiā ſbminiſtrat di. Maniſeſtauit ⁊c. vbi ponunt̄. 7. docu^a.

¶ Primum eſt: q̄ illi q nouiter mō ſurrexerunt cum xp̄o: q̃to plus ad cognitōez ⁊ dilectionem dei acceſſerunt: tanto ſciant ſe maiori impulſu grauari vitioꝝ. Naz vitia añ ↄuerſionē pacem cum hoīe hn̄t: qñ aūt expellunt̄ acriori virtute ↄſurgunt. Fiunt aūt inimica ↄuerſo: q̄ pctōri, pſpera blandiebant̄ ante cōuerſionem. Precedit turba vitioꝝ retrahens nos a ↄuerſione: poſt ↄuerſionē ſeq̄t in nos turba tēptationum: ne deo adhuream⁹. Et ideo ſi poſt cōuerſionem patiaris infeſtatōez: nō frangaris. Scit. n. d̄s aduerſitates repmere vitioꝝ: ſucceſſione virtutum. Hij aūt ↄuerſi intelligunt̄ per diſcipulos in piſcatura maris laborantes.

¶ Scd̄m documentū eſt: q̄ mare ↄparat̄ mūdo pp maris multa picula: q̄ ſpūalr̄ inueniunt̄ in mundo. ¶ Primum eſt aque receptio p rimas nauis. Sic qlibet periclitat̄ recipiēs aq̄s delectationū in vanitatibus ⁊ delicijs mūdi. i. ſenſuum rimas. vnde ſicut obſtruēda eſt rima nauis: ita ad h̄ ne ſpiritualr̄ piclitemur obſtruendi ſunt ſenſus noſtri. ¶ Scd̄z eſt eius profunditas. Sic in mundo piclitatur qs per implicationem ſeclariuz negocioꝝ: q̄ fine ſeu fundo carent. Scd̄a coꝛ. 2°. Qui volunt diuites fieri: incidunt in tēptationes ⁊c. ¶ Tertiū eſt tempeſtas. Hac etiaz ſic rumpunt̄ funes ⁊ armamenta: ⁊ nauis allidit̄ ad petraz. Sic p impatientiam piclitamur: q: pcepta ⁊ virtutes rūpuntur: que ſunt armamenta ſpiritualia.

¶ Quarto qn̄ nauis adheret ʒabulo non mo/
uetur: ſic ſpūaliter qn̄ circa curaʒ carnis nimis
ſollicitatur: nō mouet̄ deſiderio in deū. Pſal.
Cōglutinatus ē in terra vēter noſter. ¶ Qui
tuʒ eſt vētoꝝ valitudo. ſ. tēptatio. vn̄ Mat. Cū
vidiſſʒ ventū validū timuit. ¶ Sextū eſt pyra
ti inuaſio. ſ. ſupbia q̄ furatur oē bonum hois.
Vn̄ ſi nauis ē fracta recurrēduʒ eſt ad ſecūdaʒ
tabulā naufragij. ſ. pniaʒ. Si vero nauis ē ite-
gra: recurrēduʒ ē ad plura reme. ¶ Primo
nauis dʒ p paupertatem exonerari. ¶ Scđo
aq̄ de extra pijci p ꝯfeſſionē. ¶ Tertio forami
na ſenſuū p ſedulā cuſtoditionē obſtruantur.
¶ Quarto vt anchora ſpei pijciatur. Hec. n.
cuſtodit nauē cordis ne fluctuet. ¶ Quinto vt
lucerna fidei iſpiciat̄ q̄ portum ſalutis oſtēdit.
¶ Sexto ſicut pclitātes faciūt vota: ſic ſpūalr
te voueas deo: ei⁹ regimi te ꝯmittendo.
¶ Tertiū eſt qđ p hos ſeptē diſcipulos i mari
piſcātes itelligunt̄ ſeptē gnā hoium: q in ſtatu
ſuo piſcant̄ merita ſuaꝝ opationū. ¶ Primus
ſtatus eſt dn̄orum. Hijs ds ſe manifeſtat cum
ſua humilitate eos docet vt i memoria ſua ha/
beant ꝙ equales ſeruis ſuis ꝯditi ſunt in nā.
¶ Itē ne ſupbiant ꝯtra deuʒ de munere ſubdi
tos eq̄les eis p nature ꝯſortiū agnoſcendo: q-
bus dr̄. Remitte minas ſeruoꝝ: ſcientes ꝙ il-
loꝝ ⁊ veſter dn̄s eſt in celis. ¶ Secūdus ſta/
tus eſt ſeruoꝝ: qbus dn̄s ſe manifeſtauit eius
obia: vt in ſe humilitatis aſpiciant ꝯditionem
⁊ ne dn̄os deſpiciant: nec ordinationi eoꝝ ſup/
biendo ꝯtradicant: ⁊ vt ſciāt ſe eſſe ſuos dn̄oꝝ
quibus etiaʒ dr̄. Serui obedite dn̄is carnali/
bus. ¶ Tertius ſtatus eſt iudiciuʒ qbus ds ſe
māifeſtat: cū ſeueritate diuine iuſtitie eos docʒ: ꝙ
i iudicio nō recipiāt pſonā: Qui. n. ob ꝯſangui
nitatis ⁊ amicitie fauoreʒ ſiue inimicitiaꝝ odio
iudiciū puertūt i xp̄i iuſtitiā peccare noſcuntur.
¶ Quartus ē ſtatus diuitū qbus dn̄s paupta
te ſua ſe manifeſtat ꝯtra elatiōnē inferendo me
tuʒ. vnde apl's de diuitibus dicit. Precipe di/
uitibus huius ſeculi nō ſupbe ſape: neqʒ ſpare
in incerto diuitiaꝝ ſuaruʒ. ¶ Item qn̄qʒ docet
ſua miſericorditer tribuere ⁊ agnoſcere ſe a deo
poſitos diſpēſatores tpaliuʒ ſubditoꝝ ⁊ eē hu/
miles ſcientes aliena eſſe q̄ diſpēſant. ¶ Qui
tus ſtatus ē paupeꝝ: qbus eternoꝝ ꝓmiſſione
ſe eſt manifeſtans dicēs. Beati paupes ſpiri-
tu ⁊c. ¶ Sextus ē ꝯiugatoꝝ qbus ſe manife-
ſtat mr̄imoniū ſui pn̄tia approbās: docuit eos
ſic ea que mūdi ſunt agere: vt tn̄ etiam que dei
ſunt appetāt: ſic de bonoꝝ pn̄tibus gaudeant:
vt cū intentiōe ſollicita mala eterna ptimeſcāt:
⁊ vt ſuſcipiēde plis cā ſe meminerint eē ꝯiūctos
⁊ tn̄ imoderate admixtiōi ſeruiūt: ꝓpagationis
articulū in vſuʒ trāſferūt voluptatis. vn̄ apl's.
Qui hn̄t vxores ſint tanq̄ʒ nō hn̄tes. ¶ Septi
m⁹ ſtat⁹ ē virginū: qb⁹ ſe etiā māifeſtat qn̄ virgi
nē in mr̄eʒ elegit: cui⁹ ēt mr̄es pn̄t eſſe oēs vir
gies cū maria ſi eterni pr̄is fecerit volūtateʒ ſʒ
Aug. hijs ſeptē noibus xp̄s noiabat̄. Dr̄. n.
dn̄s vt pʒ Jo. 13. Vocatis me magiſter ⁊ dn̄e
⁊c. luʒ eterni. ¶ Iteʒ vocat̄ ſuus q2 venit i for/
ma ſui miſtrare nō miſtrari. ¶ Iteʒ dr̄ iudex
Jo. 5. Ptāteʒ dedit ei iudiciū facē ⁊c. Ipſe ēt
dr̄ p aplʒ diues in oēs. ¶ Iteʒ dr̄ paup. vnde
dicit p ꝓphaʒ. Ego aūt mendic⁹ ſum ⁊ paup.
¶ Itē fili⁹ hois nō hʒ vbi caput ſuū ⁊c. ¶ Itē
q2 mr̄imoniū ſui pſentia ꝯſecrauit ⁊ vgīnē vir
go in mr̄eʒ elegit. vn̄ ipſe ēt dr̄ ſpōſus ⁊ ſponſa
elect⁹ Mat. 24. Tardāte aūt ſpōſo ⁊c. ¶ Iteʒ
dr̄ virgo: q2 de eius puritate oēs accepim⁹. Et
q2 virginitateʒ pelegit ⁊c. Jō in hijs ſtatib⁹ dr̄
ſe manifeſtaſſe. Johis. 17. Pater manifeſtaui
nomen tuum hominibus ⁊c. quos ⁊c.
¶ Quartū eſt ꝙ ante tpa xp̄i nullū erat meritū
ſʒ ſolū i tpe gratie. ſ. xp̄i laborat̄ meritorie. Exē
plum de patribus in libo. Pſal. Vanū eſt no
bis āte luceʒ ſurgē. ſ. gratie: q̄ mediāte merito
rie opatur. Et hʒ eſt qđ dicit. In illa nocte nihil
prehendiderunt ⁊c.
¶ Quītuʒ documentum eſt ꝙ ad meritū adi/
piſcendū. 4. requruntur. ſ. feruor dilectiōis q in
telligit̄ p prunas: rigor afflictionis q itelligit̄ p
piſcē aſſuʒ: dulcor deuotiōis q intelligit̄ p fauū
mellis: ⁊ vigor bōe opationis q intelligitur p
panē. Jā in ipſa apparitiōe diſcipuli obtulerūt
ei parteʒ piſcis aſſi ⁊ fauum mellis. Hic etiam
fit mētio de piſce: prunis ⁊ pane: vt p hec ſigni
ficent̄ que ad meritū adipiſcendū requruntur.
¶ Sextuʒ documentuʒ eſt: ꝙ ſic in merito p/
ficientes nō eſtiment a ſeipſis cāʒ meriti habe/
re: q2 vt ſic ſpoliāt deum ſuo honore ⁊ dn̄o vrī
⁊ ingrati ſunt ei de beneficijs acceptis. Hoc vi
tium ipedit nos ne maiora bōa a deo accipiam⁹
q2 indignos nos reddit ſupbie reatus grē dei:
aut ſi plus daret nobis extolleremur: aut igrati
efficeremur: aut nō digne in grā oparemur: ⁊
ſic grauioris peccati rei efficeremur: vnde ſepe
magis eſt clementia parcentis dn̄i: negare am
pliora gratie dona q̄ſ ſeuitia iraſcentis. Et hʒ ē
Afferte de piſcibus quos prēdidiſtis. q. d. Ta

lia ſunt mihi attribuēda nō vobis. vñ dr̄ Luce
Cum feceritis oīa q̄ p̄cepta ſunt vobis dicite ſui
inutiles ſumus. vñ Petrus cū audiſſet q2 dñs
eſt. ſ. q opat̄ meritū. Tunica ſuccīxit ſe. ſ. ſibi ni
hil aſcribendo. Erat. n. nudus. ſ. a merito in
puris nālibus. Et miſit ſe i mare. ſ. ꝯfidentiā
habens de aſſiſtentia diuine gratie.

¶ Septimum documentū eſt: qđ illi q ſe ſic ex
ercent i opibus virtuoſis ⁊ mediante aſſiſten
tia gratie diuine. Manducabunt in menſa do
mini fruitione premij ſempiterni qđ innuitur
cum dicitur. Venite prā. Quod ⁊c.

¶ Sermo nonageſimus ſecundus.

Recognouiſti ſeſſionē meā ⁊ reſurre
ctionē meā. Poteſt iſtud
verbū intelligi duob⁹ mo
dis. ¶ Vno mō vt ſit ver
bū xp̄i ad patrē. ¶ Alio
modo vt ſit verbū dauid ad xp̄ꝫ loquentis ꝓ to
tius humani finali reſurrectiōe quā p̄cedit re
quies eoꝝ. Ideo q̄tum ad requiē p̄cedentē dr̄
Tu cognouiſti ſeſſionem meā: ad euigilatiōē
ſequentē: ⁊ reſurrectiōē meā ꝓ quibus dici
tur Michee. 7. Surgā cū ſedero in tenebris
⁊c. Quia vero circa finalem reſurrectionē eſt
intentio p̄ncipalis. Idcirco circa eam in ſiſtēdo
occurrunt quindecim articuli.

¶ Primū qd eſt reſurrectio. Dicitur q̄ eſt
euigilatio hominū a ſomno mortis: iuxta illud
Joh. xj. Lazarus amicus noſter dormit: ſꝫ va
do vt a ſomno mortis excitē eū. ¶ Intelligē
dū tñ q̄ q̄druplex mors iuenitur i ſacra ſcriptu
ra. ¶ Prima tpalis q̄ quis moritur mundo p
ſuſceptionē religiōis. De q̄ ad Col. 3°. dicit̄.
Mortui eſtis cū xp̄o ⁊c. ¶ Scđa ſpūalis, qua
qs morit̄ xp̄o p culpā trāſgreſſiōis: vt hētur
ad Phil. 2. Cū eſſemus mortui delictis: xp̄s
viuificauit nos deo. ¶ Tertia eſt corporalis q̄
fit ꝑ ſeparationē aīe a corpore: ſicut habet̄ Jo
annis. xj. Lazarus mortuus eſt. ¶ Quarta ē
hyemalis q̄ fit per dānationē gehenne. vnde
ad Ro. 5. Per peccatū mors. Cum igitur iſta
ſunt quatuor gnā mortis: reſurrectio non fit a
morte tpali: vt qs ad mundū ab eo relictū iam
redire poſſet. ¶ Item nō fit a morte eternali:
q2 in inferno nulla eſt redemptio ſm̄ ſniā ſal
uatoris. ¶ Item fit reſurrectio a morte ſpūali
p ſacramentū pnie de q̄ dicit apl's Eph. Sur
ge qui dormis ⁊ exurge a mortuis: ⁊ illumina
bit te xp̄s. ¶ Itē fit quarto reſurrectio a mor
te corporis p miraculū diuine potentie: ſicut fu
it reſurrectio Lazari: q ſtatim pduxit eū foras:
qui mortuus fuerat. Et talis erit omniū fina
lis reſurrectio: de qua noſtra p̄ſens eſt itentio:
ꝓ qua. Pª cor. 15. Oēs qdē reſurgem⁹ ⁊c.

¶ Scđs articulus eſt quot ſunt reſurrectiōes
Dicit̄ q̄ ſcriptura ponit. 4. fines humanos.

¶ Primus: reſurrectio p̄ma. Scđs reſurre
ctio ſcđa. Tertius mors p̄ma. Quartus mors
ſecunda. vnde apocal'. quinto. Beatus ⁊ ſan
ctus qui habet partem in reſurrectione prima.
In hijs ſecunda mors non habet poteſtatem.
Vnde prima reſurrectio dat intelligere ſcđam
Et ſecunda primam per naturam correlatoꝝ. Et
ſm̄ iſtos quatuor fines poſſunt hic fieri qua
tuor queſtiones. ¶ Prima qđ eſt reſurrectio
prima. Dicitur q̄ non eſt reſurrectio ſpiritua
lis q̄ fit in pnia: nec reſumptio corporis ab aīa:
q2 iſte reſurrectiones multis ꝯpetunt: in qbus
habet partē mors ſcđa: ſed eſt iſta. ſ. ꝯfirmatio
in gratia qua ꝯfirmat̄ aīa: qñ cū grā a corpore
ſeparatur: ſicut angeli ab initio fuerunt in grā
confirmati poſt q̄ꝫ fuerunt ad deum conuerſi:
⁊ poſt talem conuerſionem ſecunda mors nō
habet in eis poteſtatem. Dicitur autem iſta re
ſurrectio confirmatio: quia poſt peccatū tran
ſit anima ad ſtatum immortalitatis: pro qua re
ſurrectione inducitur illud pſalmi. Non re
ſurgent impij in iudicio ſcilicet particulari: qđ
fit in cuiuſlibet peccatoris morte: quia de iudi
cio vniuerſali dicit ſaluator oppoſitum. ¶ Se
cunda eſt quid eſt reſurrectio ſecunda. Dicitur
q̄ eſt vnio anime cum corpore que expectatur
in fine: quia iſta reſurrectio ſcđa: ſequitur ime
diate primā. ¶ Tertia queſtio qd eſt mors pri
ma. Dicitur q̄ non eſt ſpiritualis que fit p pec
catū: q2 tunc mors totalis eſſet mors ſecunda:
que ſtatim ſequitur eā: ſi mors eſſet corporis.
¶ Prima eſt corporis quā in reprobis imme
diate ſequitur mors ſecunda. ¶ Quarta que
ſtio quid eſt mors. 2ª. Dicit̄ q̄ mors. 2ª. accipi
tur pro eterna damnatiōe reproboꝝ. vñ Apo.
20. dicitur q̄ infernus ⁊ mors miſſa in ſtagnū
ignis ⁊ ſulphuris. hec eſt mors. 2ª. quo ad il
los qui ſunt inuenti in libro vite vt dicitur ibi
dem. Nunc autem non eſt intentio de reſurre
ctione prima quia illa fit in morte ſanctorum: ſꝫ
de ſecunda que fit vniuerſaliter in fine ſeculoꝝ

¶ Tertius articulus eſt: q̄ vniuerſalis reſur/
rectio oīuȝ erit: q̄ꝗ ꝺ h̄ ſcripſit beatus mathias
duodecimū articuluȝ fidei de carnis reſurrecti
one. Et ꝯfirmo iſtud auctoꝛitate vtriuſqȝ teſta
menti. ¶ Primo q̄ꝛ Dañ. dr̄ q̄ multi q̄
doꝛmierūt in puluere terre euigilabūt: alij in vi
tam eternā: alij in oppꝛobriū ſempiternū. Dico
aūt multi: ꝛ nō oēs: pp̄ illos qui ſunt reſuſcitati
iam: tum etiā q̄ꝛ dicit̄ Joh. 5. q̄ qui bona fece/
runt ꝓcedent in reſurrectōem vite. Qui vero
mala: in reſurrectionē iudicij. Et cōſtat q̄dem
q̄ omnes hoīes aut ſunt boni: aut ſunt mali.
¶ Intelligendum tñ q̄ circa virtutē iſtius ar
ticuli. ſ. de reſurrectōe finali fuerūt. 4. erroꝛes
¶ Primus fuit saduceoꝝ: q̄ ip̄aȝ negauerūt:
ſicut dicit̄ Mat. 22. Saducei q̄ dñt reſurrectio
neȝ nō eſſe ꝛc. 53. Saducei dicunt reſurrectio
nē nō eſſe moꝛtuoꝝ: neqȝ angelos: neqȝ ſpūs
¶ Scd̄s erroꝛ fuit ph̄coꝝ: q̄ poſuerunt reſur
rectionem iam eſſe factam dicente ap̄lo. 2ª. ad
Thimo. 2º. q̄ philetus ꝛ homoneus a verita/
te ceciderūt dicentes reſurrectōeȝ ſuā iaȝ factā.
¶ Tertius fuit cherinthianoꝝ a q̄dam cherin
tho: q̄ poſuerunt poſt reſurrectōeȝ futurā mille
annos in voluptatibꝰ coꝛpoꝛis: nō attendētes
ſaluatoꝛis dictū in reſurrectiōe: neqȝ nubēt: nȝ
nubentur: ſed erunt ſicut angeli dei in celo.
¶ Quartus fuit arrianoꝝ: q̄ poſuerunt q̄ aīa
ſimlʼ cum coꝛpoꝛe moꝛit̄: ꝛ vtrunqȝ ſimul reſur
get in fine. Ad quē erroꝛē abolendū dixit bea/
tus Matthi. Carnis reſurrectōeȝ: ꝛ nō ſpūs.
¶ Quartus articulus eſt qñ erit. Dixit mar/
tha. In nouiſſimo die. Joh. xjº. Et ſi querat̄
q̄ȝtum diſtat iſta dies. Dicit̄ ſm Augu. q̄ eiꝰ
diſtātia oībus viuētibus eſt occl'ta: tum q̄ꝛ que
rentibus ap̄l'is actu. p̄. ꝛ dicentibus. Dñe ſi in
tp̄e h̄ reſtitues regnum iſrael: dixit. Non eſt
vr̄m noſſe tp̄a vl' momenta: q̄ pater poſuit in
ſua p̄tāte. ꝛ multo minus alioꝝ: cum illi fuerūt
ſup̄mi in eccl'iaſtica iherarª. Tuȝ q̄ꝛ Mat. 20.
dixit dñs. De die illa ꝛ hoꝛa nemo ſcit: neqȝ an
geli celoꝝ: niſi ſolus pater. Sȝ iſtō eſt valde
mirabile: tum q̄ꝛ ap̄li dixerunt dño Joh. 16.
Nunc ſcimus q̄ꝛ ſcis oīa. Tum q̄ꝛ Joh. 18º.
Sciens ih̄s oīa q̄ ventura erant ſuper euȝ ꝛc.
Et h̄ nō hȝ diſtinguere de xp̄o ſm diuinitateȝ
ꝛ ſm humanitatem: quia ſm humanitateȝ no/
uit omnia futura in verbo: ſicut omnes magi
ſtriaꝝ. Ad hoc autem reſpondetur dupliciter.
¶ Unomodo ſicut dicit ſaluatoꝛ. Matthi. 5.
Nemo bonus niſi ſolus dſ: q̄ꝛ nullus alius hȝ
bonitatē a ſe: q̄ȝuis oīs creatura bona iuxta illō
gene. Uidit dn̄s cūcta q̄ fecerat ꝛ erāt valde bōa
Et ſȝ iſtū modū pōt itelligi q̄ ſolus pr̄ ſcit iſtā
hoꝛaȝ: q̄ꝛ filiꝰ ꝛ ſpūs ſctūs neſciūt eam a ſe: Tñ
huic obſtat: q̄ꝛ eadeȝ rōe filiꝰ nō eēt bonus aut
ſpūs ſanctus cū q̄libet ſit ab alio bonꝰ. ¶ Alio
modo dr̄ q̄ xp̄s ſcit oīa ſicut audiēs ꝯfeſſioneȝ
Nā audiētes ꝯfeſſionē poſſunt negare ſe ſcire
illa q̄ ibi audiūtur cū publice agitur aut q̄cūqȝ
alia ſecreta. Ita xp̄s ſub ſecreto a deo p̄re iſtud
audiuit. Quare q̄rentibus ap̄lis potuit dicere
ſe ignoꝛare. ſ. modo cōicabili: ꝛ iſta videt̄ inten
tio tertus: ꝛ huic ſn̄ie ꝯcoꝛdat beatus Aug. qui
dicit q̄ xp̄s dixit ſe neſcire diē iudicij: q̄ꝛ nō iſtā
ſciebat vt diſcipulis tunc manifeſtaret.
¶ Quintus articulus vbi fiet iſta reſurrectio.
Dr̄ q̄ in ſepulchꝛis ꝛ in locis vbi coꝛpoꝛa pri/
mitus geuerūt: tuȝ q̄ꝛ illi cuȝ xp̄o ſurrexerūt de
monumētis exierūt. vt habet̄ Matth. 27. tū q̄ꝛ
Jo. 5. dicit ſaluatoꝛ. Uenit hoꝛa ꝛ nūc ē in qua
oēs q̄ in monumētis ſunt audiēt vocē filij dei.
Ex h̄ accipiunt̄ duo catholica documenta.
¶ Primuȝ ē: q̄ non īmerito ſepulchꝛa fideli
um venerant̄ pp̄ ſpeȝ reſurrectiōis: imo ſancti
ad loca ſuoꝝ ſepulchꝛoꝝ afficiūtur: q̄ꝛ ibi reſu/
ſcitabunt̄. ¶ Intelligendū tñ q̄ ad p̄ficiendum
iſtā reſurrectionē. 4. ſunt p̄mittēda. ¶ Pri
mū eſt angeloꝝ miſſio: q̄ꝛ xp̄s mittet angelos
p̄ vniuerſuȝ mundū. ¶ Et p̄ ad colligēduȝ oīa
ſcādala vt habet̄ Mat. 13. ꝛ multo magis me/
rita. ¶ Scd̄o ad ꝯgregāduȝ oēs: vt habetur
Mat. 14. Mittet filiꝰ hoīs angelos ſuos ꝛ cō
gregabūt electos ſuos a q̄tuoꝛ vētis terrre a ſū/
mis eoꝝ vſqȝ ad termīos eoꝝ. ¶ Scd̄ȝ opuſ
eſt angeloꝝ miſtratio: q̄ꝛ angeli p̄ cineres eoꝝ
ꝯgregabūt eandē numero maȝ: vt fiat eadē nu
mero reſurrectio: ſȝ hoc dictū a quatuoꝛ vētis
terre ꝛc. Et poſtea deferent ad ſepulchꝛa.
¶ Tertiū opus erit op̄atio dinaꝝ p̄ſonaꝝ: q̄ꝛ
dina virtute ex illis cineribus congregans foꝛ
mabit̄ idē coꝛpus qd̄ p̄us q̄ꝛ angeli nō poſſunt
p̄ ſe talia ꝓducere. vt dicit Aug. 4. de trinitate.
¶ Quartū opus aīaꝝ appꝛoximaº. Aut eniȝ
ip p̄ ſe veniēt: aut deferent̄ ab angelis. Qui/
bus p̄miſſis aīa in inſtāti īfundet̄ coꝛpoꝛibus
ab eo q̄ ſolus poteſt reſuſcitare: qd̄ eſt maiꝰ mi
raculū q̄ȝ facere ꝯgregationē coꝛpoꝝ diſp̄ſoꝝ.
vnde Gre. ponit optimā ſilitudineȝ dī. Cum
dubitans animus de reſurrectiōis potētia ra/
tioneȝ q̄rit: eaꝝ reꝝ ei q̄ōnes inferende ſunt q̄
īceſſanter fiūt ꝛ cū rōne nequaq̄ꝫ ꝯp̄hendi pn̄t.

Ecce in vno grano puſſimi ſeminis latet tota
fortitudo ligni: aſpitas corticis: odoris ſaporiſ/
q3 ſuauitas: vbertas fructuū ⁊ viriditas folioꝝ
ex ſemine ꝓducit̃ radix: ex radice virgultu3: ex
virgulto fruct⁹: ex fructu ſemē: ⁊ ita latet ſemē
in ſemie. Quid igit̃ mirꝝ: ſi oſſa carnē neruos
capillos reducat ex puluere: q lignu3 fructus ⁊
folia i magna mole arboris ex paruo quottidie
grano ſeminis reſtaurat?

ℭ Sextus articulus eſt q̃3 cito fit. Dicit apl's
ad Ro. Q̃ꝺ in momēto in ictu oculi i nouiſſi/
ma tuba ⁊c. Iſta aūt tuba erit vox xp̄i cū clamo
re ad iudiciū veniētis. Tū q2 Jo. 5. dicit ſalua
tor. Hora eſt qn̄ mortui audiēt vocē ⁊c. Tū q2
dr̃ ad Gal. ꝙ ip̄e dn̄s i iuſſu: ⁊ i voce archāge
li ⁊c. ℭ Intelligendū tn̄ ꝙ i iſto momēto veni
ent aie reſurgentiū a q̃druplici parte. ℭ Pri/
mo a paradiſo: q2 mortui q in xp̄o ſunt: reſur/
gent ꝑmi. ℭ Scd̃o de purgatorio illi q in xp̄o
dormierunt: cum ſint in gratia. ℭ Tertio illi
de limbo: q2 infernus dabit mortuos: vt habe
tur apoca. 20. ℭ Quarto illi de inferno inferi
ori: q2 illi ſunt remotiſſimi a paradiſo: de qui/
bus dicit ſaluator vbi ſupra: ꝙ q mala egerunt
procedent in reſurrectionem iudicij.

ℭ Septimus articulus in qua etate fiet. Dici
tur ſm magr̃m in. 4. ſniaꝝ: ꝙ in etate. 33. an/
norum in qua xp̄s reſurrexit: ſm illd̃ ad eph.
4°. Donec occurramus oēs in vnitate fidei ⁊
agnitionis filij dei in virꝝ ꝑfectum in menſurā
plenitudinis xp̄i. S3 h̃ ſolet formari q̃ſtio qua
liter in tali etate. Et dicit̃ ſm Augu. de ci. dei
ꝙ tunc nā humana eſt in optimo ſtatu vſq3 tūc
ꝓficiens ⁊ extunc deficiens. Et eadem rōne
ꝑmi parentes in tali etate fuerunt formati.

ℭ Scd̃a q̃ſtio fiet de puulis. Dicit̃ ꝙ ſupple
tur diua virtute: qd̃ deficit vſq3 ad talem etatē.
Ideo dicit apoſtolus in virum perfectum.

ℭ Tertia q̃ſtio qd fiet de ſenibus. Dicitur ꝙ
renouabunt̃ recupando amiſſa: iuxta illd̃. Re
nouabitur vt aquila iuuentus tua.

ℭ Quarta q̃ſtio qd fiet de gigantibus ⁊ nan/
nis. Dicit̃ ꝙ reducentur ad formā moderatā.
vñ Yſa. 26. Gigantes nō reſurgent. ſ. in tali
q̃3titate: ⁊ multo minus nāni. S3 remanet du
bium ſi oēs reſurgēt in eadē q̃3titate. Dicit̃ ꝙ
oēſ reſurgēt in q̃3titate debita: q̃ ꝯplexioni ꝯue
niens erit: reſecatis ſupfluis ⁊ ablatꝫ defectib⁹
ℭ Scd̃3 dubiu3 ſi oēs reſurgēt i eadē affinita
te q̃ prius ⁊ ꝯſanguinitate. Dicitur ꝙ ſic: quia
poſt reſurrectionē mater xp̄i mater ei⁹ dicta eſt
Act. p̄. ℭ Tertiū dubiū: ſi oēs reſurgēt cu3 cir
cūciſione. Dr̃ ꝙ q2 prepuciu3 videt̃ ꝑtinere ad
integritatē hois cū eo: q̃ videt̃ eſſe futura reſur
rectio: cū ſic fuerūt pmi parentes. S3 nūc eſt
mirꝝ ſi xp̄s cū prepucio reſurrexit. Dicit̃ ꝙ ſic:
q2 dicit apl's ꝙ in virꝝ perfectū. ℭ Quartū du
bium: ſi oēs reſurgēt virgines. Dicit̃ ꝙ ſic: q2
cū virginatis amiſſio ſit queda3 deformitas: ⁊
iſta excludit̃: ⁊ d̃s reformabit corpora integra:
ſicut primo formauit. Ideo omnes qui ſequū/
tur agnum dicuntur virgines.

ℭ Octauus articulus eſt qualr̃ boni reſurgēt
Dicit̃ ꝙ illuſtrati q̃druplici dote. ℭ Primo
dote ipaſſibilitatis: iuxta illud. Nō eſuriēt ⁊c.
ℭ Scd̃o agilitatis vt agiliter poſſint ire vbiq3
iuxta illud. Aſſumēt penas vt aqle. ℭ Tertio
ſubtilitatis: vt celu3 poſſint penetrare: ſ3 illud
Egrediētur ⁊ videbūt cadauera viroꝝ q p̄ua/
ricati ſunt in me. ℭ Quarto claritatis: iuxta il
lud. Fulgebunt iuſti ⁊c. Sed hic poſſunt for/
mari. 4. qōnes. ℭ Primo ſi ſancti reſurgent
nudi aut induti. Dicitur ſm Aug. ꝙ nudi: q2
maxima ⁊ honorabiliſſima erit i corporib⁹ eoꝝ
honeſtas: q̃lis erat in ꝑmis parentibus ante
peccatum. ℭ Scd̃a q̃ſtio: ſi reſurgent cū ſuis
cicatricibus. Dicit Aug. de ciuitate dei: ꝙ ſic:
ſicut fuerunt in xp̄o reſurgēte: q2 iſtud cedit ad
honore3 ipſoꝝ: ⁊ loqtur de cicatricibus ſuſce/
ptis in martyrio. ℭ Tertia queſtio: ſi xp̄s ve/
niens apparebit cum cicatricibus ſuis. Dicit̃
ꝙ ſic: q2 videbit eu3 oīs caro: ⁊ q eum pupige/
runt: vt habet̃ Apoc. ℭ Quarta queſtio eſt: ſi
xp̄i cicatrices remanebunt perpetuo. Dicit̃ ꝙ
ſic: ſicut in ſanctis alijs ad honorē recordatiōis
ſue victorie. Jō Yſa. p̄. dr̃ ꝙ vuln⁹ ⁊ plagas ⁊c.

ℭ Nonus articulus qualiter reſurgent mali.
Dicitur ꝙ cū quatuor corporis anxietatibus:
oppoſita q̃druplici dote. ℭ Primo ꝓ ipaſſibi
litate ſenſibilitatē penaꝝ: q̃ magis eſt radicata
in aīa ꝓ immortalitate3. ℭ Scd̃o ꝓ ſubtilitate
groſſiciē: vt ſe mutuo ꝯprimant ⁊ includent̃ in
inferno ſm illud pſalmi. Sicut oues in infer/
no ⁊c. ℭ Tertio ꝓ dote agilitatis grauitatem
vt nequeant ſe mouere: iuxta illud ſapientie.
Laſſati ſumus in via perditionis. ℭ Quarto
pro dote claritatis: opacitatem ⁊ turpitudinem
vt videri non debeant: iuxta illud Abacub.
Mundi ſunt oculi tui dn̄e. vt non videas ma
lum: ⁊ ad iniqtatem reſpicere nō poteris. Sed
oritur q̃ſtio: ſi dānati reſurgent cum ſuis defor
mitatibus. Dicit̃ ꝙ ſic: ſicut leproſi aut claudi:

ꝗ2 non ſunt beneficio dei digni. Iſtud tamen
nõ valet: q2 reſurrectio eſt diuinum beneficium
Et ideo videt̄ ꝙ ſicut in demonibꝰ nãlia ſplẽ-
dida remãſerunt: ita videtur in damnatis.
¶ Scða q̄ſtio ſi mali mox reſurgẽtes crucia-
buntur. Dicit̄ ꝙ ſicut in ſctis tunc nõ interrũ-
petur actus btĩficus: ita nec in damnatis. Hic
autem cruciabunt̄: tñ corpora nõ videbunt̄ cre
manda: donec dicat̄. Ite maledicti in ignẽ ⁊c.
¶ Decimus articulus: qualr̃ diſcernent̄ boni
a malis. Dicit̄ ꝙ cum q̄tuor ſint loca vnde re-
ſurgent: illi q de paradiſo ſunt: ſcient ſe eſſe ſal-
uandos: cũ iam viderint diuinam eſſentiã: ⁊ vi-
deant. Illi aũt de inferno cuȝ ſciant ſe iaȝ dam
natos eterno ſupplicio: nõ ſꝑabunt bonuȝ. Et
idem de illis: q venient de limbo. Illi tamen
de purgatorio q2 experientur ſe magis: ſperabũt
ad illũ ſine omni dubitatõe. ¶ Intelligenduȝ
tñ ꝙ q̄tuor erunt ſigna inter bonos ⁊ malos:
⁊ eoꝝ q reſurgent: q nonduȝ fuerãt in inferno
aut i paradiſo: ſi relinquẽdi ſunt in h̾ mundo.
¶ Quoꝝ ꝑmum erit: q2 xp̄s apparebit malis
tm̄ in forma hoīs: ⁊ iuſtis nõ ſolum in forma
hoīs: ſȝ dei: iuxta illð. Tollat̄ impius: ne vide
at gl̄iam dei. Iſtð ſignũ ponit explicite beatuſ
Aug. ꝑ. de tri. ¶ Scðm ſignũ ꝙ corꝑa ſctõꝝ
erũt ipaſſibilia: ſȝ damnatoꝝ paſſibilia: q̄ꝫuis
incorruptibilia. ¶ Tertiũ ſignum: ꝙ reprobi
erunt inclinati ad diuinam blaſphemiaȝ: ⁊ electi
ad laudẽ. vñ apoca. dicit̄ ꝙ mali nõ agẽt pniaȝ
ſȝ blaſphemabũt nomen dei hñtis ptãtem ſuꝑ
plagas eoꝝ. ¶ Quartũ ſignum: ꝙ cum in illa
die ſit futurus maximus plãctus in hoībus: ſi
cut hẽtur Zach. 13. Boni plãgent cũ ſolo amo
re. vñ ibi dicit̄ ꝙ plãgent eum q̄ſi vnigenitum
⁊ dolebunt ſicut in morte primogeniti. Et iſte
plãctus dilectõis ꝓueniet ex paſſionis recorda
tione: cuȝ viderint. Mali aũt plãgent ex i mo
re: iuxta illð apoca. Plangent ſe ſuꝑ eum oẽs
tribus terre. Et ſeq̄t̄ de eis q purgauerũt: ꝙ. ſ.
timebunt. Qð aũt iſte zach. plãctus ſit bonoꝝ
ꝓbatur: q2 in plãgentibus illis noīant̄ familie
hoīum honeſtoꝝ: vt ibi pȝ.
¶ Undecimus articulus q erunt excepti a re-
ſurrectione finali. Dicit̄ ꝙ lȝ iſta lex ſit vniuer
ſalis ad bonos ⁊ ad malos: ⁊ nõ eſt intelligen-
dum de cõi lege: q2 ex ꝑuilegio nõnulli erunt
excẽpti ab ea. ¶ Intelligendũ tñ ꝙ circa iſtam
reglaȝ occurrunt q̄tuor exceptões. ¶ Prima
de xp̄o: q nõ reſurget eo ꝙ reſurrexit: iux̄ illð.
Xp̄s reſurgens a mortuis: iam nõ ⁊c. ¶ Se
cunda de btã maria: de qua pie credit eccl̄ia: ꝙ
ſit aſſumpta in celũ in corpore ⁊ aīa: ⁊ ſic nõ in
diget reſurrectõe finali. ¶ Tertia de illis: qui
cum xp̄o ſurrexerunt: q2 ſicut Ihero. dicit: ſen
tentia fuit antiquoꝝ doctoꝝ ꝙ illi reſurrexerũt
cum xp̄o virtute reſuſcitãdi in die reſurrectõis
ſicut inducit btũs Aug. in ſmone de martyri-
bus: qui legitur poſt paſcha.
¶ Duodecimꝰ articulus: qualr̃ reſurgẽt illi q
vſq̄ȝ ad vltimũ xp̄i aduẽtuȝ remanebunt in h̾
mũdo: de q̄ ad theſ. 4. loq̄t̄ apl̄s de hora reſur
rectõis. Deinde nos q viuimus ⁊c. dic̄ bea
tus Aug. de ci. dei ꝙ iſtoꝝ trãſlaꝰ de hac vita
ad futurã fiet vno duoꝝ modoꝝ. Aut ꝑ repen
tinam mortem ⁊ feſtinã reſurrectõeȝ. Aut ꝑ ſo
lam mutatõeȝ ad incorruptibilitatẽ. Tamẽ ad
ꝑmaȝ magis videt̄ declinare ꝑꝑ legeȝ vl̄em re
ſurrectõis. ¶ Intelligenduȝ tamẽ ꝙ iſti de q-
bus dic̄ apl̄s. Deinde nos q vi. ⁊c. hẽbunt cir
ca ſe q̄drupliceȝ actuȝ. ¶ Quoꝝ ꝑmus eſt: ꝙ
ipſi viuentes ⁊ nõduȝ mortui: ſctis reſuſcitatiſ
aſſociabunt̄: q2 poſtq̄ȝ dixit apl̄s ꝙ mortui q in
xp̄o ſunt: reſurgent ꝑmi: addit de nob. Deide
nos q viuimus ⁊c. Et ſic pȝ qð poſt ſctõꝝ re-
ſurrectioneȝ erunt adhuc in prima vita relicti.
¶ Scðs actus ẽ: qð illi ſic ſctis aſſociati: ſimĺ
cum illis eleuabunt̄ aſcendentes obuiã xp̄o in
aera. Ideo ait. Simĺ rapiemur cum illis obui
am xp̄o in aera: ⁊ ſic ſemꝑ cum dño erimus.
¶ Tertius actus: qð in tali eleuatõe ſbito oẽs
iſti morient̄: q2 nõduȝ vl̄e carnis debitũ exſol-
uerant: facillima ⁊ letiſſima morte certificati de
ſua felicitate. Et iſta eſt ſnia Aug. de ciui. dei.
¶ Quartus actus: qð poſt talem morẽ repẽ-
te reſuſcitabunt̄ a xp̄o: vt trãſeant ad vitã ſcðaȝ
iuxta illð. Et nos immutabimur. Et poſtea a
xp̄o nunq̄ȝ diſcedent: iuxta illð. Et ſic ſemꝑ cũ
dño erimus. vbi Ambr. In ip̄o raptu eoꝝ: q
viui rapient̄ mors erit ⁊ reſurrectio: vt aīa q̄ ꝑ
ſoporẽ egreſſa de corꝑe i eodẽ momẽto reddat̄
¶ Decimus tertiꝰ articulus: ſi oẽs damnati
q nũc ſunt in inferno reſurgent: aut qdaȝ. Di-
citur qð in iferno dñr eſſe q̄tuor gnã dãnatoꝝ
¶ Primum demonuȝ: qbus nõ ꝯpetit reſur
rectio: q2 ſunt imortales. ¶ Scðm de aiabus
oīum maloꝝ in inferno iferiori exiſtentium: ⁊
iſti reſurgent: ſm illð Iob. ꝙ ꝓcedent qui ma
la egerunt in reſurrectõem iudicij. ¶ Tertiuȝ
eſt i aiabus puuloꝝ: q ſm legem dei ſunt exter
minati de ppl̄o ſuo: q2 nõ renati. vñ in leuitico
Aīa cuius ꝑpucij caro circunciſa nõ fuerit: pi

bit de pplo meo: qꝛ pactum meum irritũ fecit: ⁊ talibus debet̃ reſurrectio: quia minus mali: ¶ Quartuʒ illoꝝ: q credunt̃ in inferno in corpore ⁊ in aĩa: ſicut dicit̃ de dathan ⁊ abyron. Numeroꝝ. 16. qđ deſcenderunt viui in infernuʒ: qꝛ ꝯtra dñm rebelles fuerunt: ⁊ tales nõ reſurgent: ſicut nec ſcti in corpore ⁊ aĩa. Sʒ remanet dubiuʒ qđ fiet de malis: q remanebunt vſqʒ ad aduentum xp̄i. Dicit̃ qđ ſicut boni aſſociabunt̃ ſctis: ita iſti malis ſuſcitatis: ⁊ poſtea morient̃ ⁊ cito reſurgent: ſicut dictuʒ eſt de bonis: niſi forte omnes mali tunc fuerint ꝑempti a plagis ꝑuenientibus xp̄i ſm aduentum.

¶ Decimus quartus articulus ẽ ſi poſt reſurrectionẽ iſtam boni ꝯfeſti ad celũ euolabũt. et mali demergent̃ in infernũ. Dicit̃ ꝙ nõ: quia boni poſt ſuã reſurrectionem habebũt quadruplicẽ diſpoſitioneʒ. ¶ Prima ꝙ vnanimiter congregabunt̃. ſm illud Eccľ. ꝙ electi colligẽtur a q̃tuor plagis terre. ¶ Scđa ꝙ eleuabuntur obuiã xp̄o. ¶ Tertia ꝙ reuertentur ad iudiciũ: iuxta illud. Yſai. 3. Ueniet dñs ad iudicium cũ ſanctis milibus ſuis. ¶ Quarta audient dulcem ſentẽtiaʒ: qua audita euolabũt. Reprobi aũt econtrario habebũt q̃druplicẽ diſpoſitionẽ. ¶ Primo a demonibꝰ accipient̃: qđ denotat ſaluator in euãgelio: qꝛ miſſionẽ bonoruʒ angeloꝝ nõ refert niſi ad electoꝝ ꝯgregationem. ¶ Scđo ad iudicium adducentur ſm illud. Congregabunt̃ ante cuʒ omnes gentes ¶ Tertio radarguent̃ ſcđʒ illud. Diſceptabo cum eis dicit dominus. ¶ Quarto ſentẽtiabunt̃ ⁊ ꝯfeſtim cũ demonibus abyſſabunt ſm illud. Ite maledicti in ignem eternum.

¶ Decimus q̃ntus articulus. Quare fiet reſurrectio. Dicit̃ ꝙ ideo qꝛ dñs vult manifeſtare ſuaʒ oĩpotentiã cũ ſm Aug. nullum ſit inter diuina miracula maius q̃ʒ reſurrectio mortuoꝝ. ¶ Intelligendum ꝙ iſtoꝝ miraculoꝝ aſſignatur quadruplex ratio. ¶ Prima ad mũdi vniuerſitatem ꝑficiendã; qꝛ cum in fine vniuerſus optimuʒ eſſe debeat eo ꝙ tunc maxime erit fini cõiunctum: opʒ qđ ſpecies humana citra angelos optima reperiat̃ in ſufficienti copia ſuppoſitoꝝ. ¶ Scđa ratio ad aĩam ſeꝑatam getãdam: qꝛ cuʒ aĩe habeãt inclinationem nãleʒ ad ꝑficiendum corpus illđ nãle deſiderium eſſet fruſtra: niſi ꝑficeret̃. Propter h̄ dicunt aliqui ſctõs a perfecta gľia retardari. ¶ Tertia ratio ad diuinam iuſtitiã ꝑficiendã: tum qꝛ cõuenit vt per h̄ ꝑ qđ q̃s peccat: ꝑ h̄ torqueat̃ ſm regľam ſapientis. Et impij ꝑ corpus peccauerunt: tuʒ qꝛ ꝯgruit vt ꝑ qđ quis meruit: ꝑ h̄ remuneret̃ Eadem rõne ⁊ ſancti ꝑ ſua corpora meruerũt ¶ Quarta ratio ad ſctõꝝ letitiã geminandam vt ſint gľificati nõ ſolum interius: ſʒ exterius: ſm illud. Ingredietur ⁊ egredietur: ⁊ paſcua inueniet. De qua duplici felicitate dr̃ Yſa. 4. In terra ſua poſſidebũt duplicia. Iſta eſt terra de qua in pſal. Credo videre bona dñi in terra viuentium. Cuius terre nos ꝑticipes ⁊c.

¶ Et in hoc ſermone primũ volumen de tempore finitur ⁊ explicit.

¶ Franciſci mayronis aurei doctoris illuminati ſermones expliciunt. Venetijs diligentiſſime ac ſummo ſtudio impreſſi per Bernardinuʒ de Nouaria. Anno ab incarnatõe dñi Mcccclxxxxj. die vero. xx. mẽſis Januarij.

Regiſtrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y ⁊ ʒ ꝯ. Omnes hij ſunt quaterni: excepto ꝯ quod eſt duernum.

Finis.

¶ Tabula alphabetica ſuper p̄mo volumine ſermonum de tp̄e elegantiſſimi viri ⁊ pfeſſoris Franciſci de Mayrone ordinis minorum a dominica prima aduentus vſq; ad feriā quartā in paſchalib⁹ bene quotata incipit feliciter.

F. Pe. My. Car. Bac.

Arti. i. articulo vel lis.
Conſi. i. conſideratione vel bus.
Conclu. i. concluſione vel bus.
Corre. i. correlario vel rijs.
Contē. i. contemplatione vel bus.
Decre. i. decreto vel tis.
Docu. i. documento vel tis.
Dub. i. dubio vel bijs.
Nota. i. notabili vel bus.
Princi. i. principali vel bus.
Proba. i. probatione vel bus.
Parte. i. parte vel bus.
Queſti. i. queſtione vel bus.
Requi. i. requiſito vel tis.
Rati. i. ratione vel bus.
Ser. i. ſermone vel bus.
Veritate. i. veritate vel bus.

¶ Sermones hui⁹ p̄mi voluminis ſunt. 92.

a Ly A notat cauſam efficientē vel eſſe ppꝛietatem ſermone. 18. p̄nci. p̄. pclōne prima.
Abijcere debemus quīq;. ſer. p̄mo. cōſide. 5.
Abilina interpretaꝛ. ſer. xj. conſi. p̄ª. cōclu. 6.
Abſcondit ſe deus a multis ⁊ propter tria. ſer. 72. conſide. 3. conclu. 5.
Abſcondit ſe deus a tribus generibus hoīu; Ibidem conclu. 5.
Abſcōdit ſe xp̄s ⁊ q̄re. ſer. 78. pſi. 8. pclu. 3.
Abſolon interp̄tatur. ſer. 83. ante conſide.
Abſolutio ſacerdotis actiua requirit tria. ſer. 60. conſi. 2. conclu. 6.
Accedē ad aīa; qn̄ xp̄s dr̄. ſer. 59. pſi. 5. pc°. p̄ª
Accedentium idoneitas ad ſacramentum. ſer. 81. conſi. 3. nota. primo.
Accelerationem incarnationis filij dei meruerunt ſanctorum patru; deſideria ⁊ ſuſpiria. ſer. 12. princi. 2. conclu. 3.
Acceptare aliquē ad vita; eternā in puris nālibus eſt poſſibile de potentia dei abſoluta. ſer. 63. conſi. 3. docu. 3.
Accidia eſt cā deſtructiōis virtutum. ſer. 34. princi. ſcdo. conclu. prima.
Acies tres ordināt vitia carnis. ſer. 67. conſi. tertia. conclu. prima.
Actio in diuinis eſt duplex. ſer. 19. princip. p̄. conclu. tertia.
Actiones humane ppꝛie loquēdo que dicunꝛ ⁊ quibus actōibus hō differt a brutis: ⁊ qd̄ ob; huiuſmōi actionū. ſer. 20. p̄n. p̄. pcl. p̄ª
Actio pportionata vite eterne que eſt. ſer. 78 conſide. quinta. conclu. prima.
Actio creati agentis dependet a deo q̄tum ad duo. ſer. 63. conſi. p̄ma. pclu. 2. docu. 4.
Actiua ⁊ ptemplatiua vita differunt. ſer. 70. conſi. 3. circa ſeptimum requiſitum.
Act⁹ nr̄i quō ſunt meritorij. ſer. 9. pſi. 3. pcl. 3
Actus q̄tuor ſunt eſſentialr̄ ordinati in vita contemplatiua. ſer. 20. p̄nci. 3. circa ſextum.
Actus rōis q̄tuor ſunt. ſer. 43. pſi. p̄ª. pcl. 3ª.
Adam primus factus eſt in aīam viuente;: ſ; ſcd̄s adam factus eſt in ſpiritu; viuificantē ſer. 23. princi. 2. conclu. 5.
Adeſt deus oībus ſm̄ qd̄ inuitatur. ſer. 76. conſi. prima. conclu. tertia.
Adiutoriu; quadruplex dr̄ puertētibus ſe ad pniam. ſer. 64. conſi. 4. docu. 2.
Adiutoria quadruplicia contra temptamenta. ſer. 68. conſi. 3. conclu. 2.
Adoleſcentia prona eſt ad malum. ſer. 69. conſidera. quinta. conclu. ſecunda.
Adoptio vel adoptatio fit in nobis per tria. ſer. 18. princi. 3. conclu. 4.
Adoptatio ⁊ predeſtinatio differunt. ſer. 19. princi. primo. conclu. prima.
Adoptiuus filius xp̄s eſt. ibidē pclu. 2.
Adoptionis gratia ducit nos ad hereditatem eternam. ibidem conclu. quarta.
Adoptionis impedimenta ſunt quinq;. ibidē princi. ſecundo. conclu. quarta.
Adoptamur ad futurā glīa; ſolū ex tp̄e: ſ; p̄deſtinati ſumus ab eterno. ibidem conclu. 3.
Adoptionis effectus quatuoꝛ ſunt ⁊ qui ibidē princi. tertio per totum.
Adorandum eſt in altari quod creditur: non quod cernitur. ſermone. 80. contem. p̄ma. docu. primo.
Adoranda non eſt hoſtia: niſi poſt platōem forme. ibidem docu. ſecundo.
Adorare: laudare: reuereri ⁊ glīficare quomodo conueniunt: ⁊ quomodo differūt. ſer. 24 conſi. quinta. conclu. tertia.

Aduene prohibebantur ab eſu agni paſchalis ſer.81.conſide.3.notabili.2.
Aduentus domini quadruplex. ſer.pmo ante conſiderationes.
Aduentus xpi triplex eſt.ſer.2°.cõclu.ſcda.
Aduentus chriſti fuit eternaliter pdeſtinatus ſer.12.princi.tertio.conclu.ſecunda.
Adulteriũ quare tam grauiter punit̃.ſer.64.conſide.ſcda.docu.tertio.
Adulterium ſpirituale quale eſt ibidem cõſide.quarta: documento primo.
Adduxit xps ſecum quadruplicem militiã de inferno.ſer.86.conſidera.quinta.
Affectus gaudij quare datus eſt homini.ſer.primo.conſide.prima.cõcluſi.ſcda.
Affectus ire quare datus eſt homini.ſermõe primo.conſide.prima.conclu.ſecunda.
Agere quid ſignificat. Et q̃ tripliciter ſit excolendus. Et quid poſt ſeminabitur in ipſo.ſer.37.princi.3.conclu.pma ſcda ⁊ tertia.
Ager bene colendus cor humanũ eſt.ſer.41.conſide.prima.conclu.ſcda.
Agit ne ds iuſti⁹ cum vno q̃z cũ alio.ſer.37.pnci.5.cõclu.pª. Idẽ ſer.45.cõſi.pª.cõe.3
Agrum cordis bene culti deus ingreditur.ſer.41.conſide.prima.conclu.tertia.
Agricole veniunt in vineam domini hora vndecima.ſer.36.princi.ſcdo.cõclu.prima.
Agnũ paſchalẽ prohibebantur quatuor gnã hoium comedere.ſer.81.cõſi.3.nota.2.
Allegationes ſpiritus cõtra carnem ⁊ econtra ponuntur.ſerm.2.conſide.2ª.pte ſcda.
Alienigene prohibebantur ab eſu agni paſchalis.ſer.81.conſide.tertia.nota.ſcdo.
Ambulare ſpũal' qd ſit ſer.75.cõſi.2.cõclu.pª
Ambulare debemus ad deuz multis gradib⁹ Ibidem conclu.tertia.
Amicitia di requirit ſex.ſer.48.cõſi.pª.cõclu.3.
Amicitia addit aliqd ſup amorẽ.ſer.70.cõſi.prima.conclu.prima.
Amicum maximũ xps ſe exhibuit in ſacramẽto euchariſtie.ſer.81.cõſi.pma.pba.pma.
Amor cõparat̃ põderi pp tria.ſer.42.cõſidera.prima.conclu.quinta.
Amor pr̃e celeſtis panis ẽ.ſ.65.cõſi.2.do.4
Amor mũdanus.ſer.79.pnci.3.conclu.6. Item ſer.24.conſi.6.conclu.prima.
Amor ordinat⁹ vtilis ẽ: ⁊ qd ſit ibidẽ cõclu.7.
Amor dei eſt exemplar amoris primi.ſer.31.princi.ſecundo.conclu.prima.
Amor eſt cauſa cõceptõis filiorũ in mulieribus ſer.12.princi.tertio.conclu.tertia.
Amoris rõ qd icludit.ſer.70.cõſi.pª.cõclu.pª
Andreas interpretatur.ſer.65.conſi.2.docu.quarto circa quintum panem.
Angeli boni erũt in iudicio pp̃ter tria.ſer.45.conſidera.ſecunda.conclu.prima.
Angeli mali erunt ibi pp̃ter duo. Ibidem.
Angelorum cognitio eſt duplex.ſer.7.conſidera.prima.conclu.ſecunda.
Angelorũ miniſterio incarnatiõis negocium exequi debuit.ſer.22.conſi.2.conclu.2.
Angelorũ eſca euchariſtia eſt.ſer.81.aũ cõſide.
Angelorũ offiñ in tribus oſtenditur.ſer.33.princi.4.circa pmum documentum.
Angelica ſalutatio habet quatuor p̃rogatiuas ſer.7.conſide.2.conclu.5.
Angelus fuit cõueniens nũcius dñice incarnationis: ⁊ quare. Ibidẽ cõſi.pª.cõclu.2.⁊.3.
Angelus apparuit ioſeph: q voluit dimittere mariam.ſer.13.pnci.2.conclu.2.
Angel's appuit ioſephi ſõno ⁊ q̃re.ibidẽ cõcl.3
Anima ad inſtar caſtri circuncingit̃ q̃druplici muro.ſer.41.conſide.2.docu.7.
Anima peccatrix reducit̃ p pniam ad amicitiã dei.ſer.48.conſide.pma.conclu.3.
Anima transfigurat̃ q̃drupl'r.ſer.5.cõclu.3.
Animam decui pant quatuor. Ibidem.
Aia infirmari dicitur ad modum corporis.ſer.62.conſi.2.conclu.prima.
Anima per pctm̃ occidit̃. Ibidem conclu.2.
Aia imortalis ẽ: ſer.66.cõſide.pma.cõcl.pma
Anima hois templum ⁊ domus dei eſt diuerſimode.ſer.67.conſi.pma.conclu.2.
Aia hʒ duplices ptes: ſer.69.cõſi.pª.cõclu.3.
Anima quomõ caſtrum dicitur ⁊ impugnat̃.ſer.79.princi.3 concluſi.3.
Anime infirmitas ad modum corporis infirmatur.ſer.70.conſi.prima.conclu.3.
Anime reſurgentiuʒ venient a quadruplici parte.ſer.92.arti.6.
Aie rõnalis ſumma dignitas ⁊ vtilitas in hac vita q̃ ſit.ſer.p̃.cõſi.pma.conclu.2.
Annus quo xps natus fuit ſub Octaui. Ceſare Augu.pont̃.ſer.xj.cõſi.pma.cõclu.pª.
Annus qnquageſim⁹ dicebat̃ annus iubile⁹.i.remiſſionis: ⁊ qnq̃ fiebant in eo.ſer.39.princi.primo.concluſione tertia.
Anxietates quatuor cuʒ qbus reſurgent mali.ſer.92.articulo.9.
Appetitus victualiuʒ quare datus eſt homini ſer.5.conſide.3.docu.primo.

Appetit⁹ honoris q̄re dat⁹ ē hoi. ibidē. doc. 2
Appetit⁹ auaritie q̄re dat⁹ eſt hoi. ibidē. doc. 3
Appetitus tendentes ī finē tres ſunt. ſermo. 42. conſide. 3. conclu. tertia.
Appetitus ſenſitiuus eſt corruptuſ per origina le peccatū in hoie: que alio noie dicitur ſen ſualitas. ſer. 59. ꝯſi. prima. conclu. prima.
Apoſtoloꝝ predicatio: ſeminatio dicitur ⁊ meſ ſis. ſermo. 63. conſi. tertia. documen. 6.
Apoſtolicum negocium in quo conſiſtit ⁊ quo tuplex eſt. ſer. 12. princi. 2. ꝯclu. prima ⁊. 2.
Aqua gratie h₃ quintuplicē differētiam ab aq̄ legis. ibidem. conſi. 2. docu. 6.
Arbor h₃ in ſe tria vtilia: ſic ⁊ homo. ſer. 38. conſide. prima. conclu. 3.
Arbor eſ ⁊ ficulnea exponunt̄. ſ. 2. ꝯſi. 2. pte. 2
Arbores homines ſpirituales ſunt: ſerm. 78. conſide. 2. conclu. 3.
Archelaus quid ſignificat ſermo. 22. conſide. tertia. circa finem ſermo.
Areſcere quid ſit. ſer. 2. ꝯſide. 2. parte. 2.
Arguere peccatorem quid ſit. ſermo. 47. con ſide. 2. conclu. prima.
Arguit̄ peccator a deo p q̄tuor. ibidē. ꝯclu. 2.
Aridi qui ſunt ſer. 49. ꝯſid. prima. ꝯclu. 4.
Arma diaboli ⁊ dei q̄ ſint. ſ. 58. ꝯſi. 4. ꝯcl. pᵃ
Arma ſpiritus contra vitia carnis ſunt. ſerm. 67. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Arta eſt via que ducit ad penitentiam. ſermo. 36. princi. 6. conclu. ſecunda.
Aſcendere volens debet onus deponere. ſer. 30. princi. primo: conclu. ſcd̄a.
Aſcenſus gratie in animam ſermo. 67. conſi. tertia. conclu. tertia.
Aſpicere ⁊ reſpicere differunt. ſermo. 39. prin cipa. tertio. conclu. quinta.
Aſſiduitate vilipenditur verbum dei. ſermo. 37. princi. 3. conclu. quarta.
Aſſueſci ſic vel ſic ⁊c. multum iuuat. ſermōe p̄ conſide. prima. conclu. ſcd̄a.
Aſtutia ſerpentis in quinq₃ conſiſtit. ſer. 27. conclu. 3. circa officia prudentie.
Attritio ⁊ ꝯtritio differunt ⁊ ꝓbatur per ſimile in naturalibus. ſer. 22. conſide. 3.
Auaritia ē ſemen maluꝫ. ſer. 34. p̄ric. 2. ꝯcl. 4
Aureola quid ſit. ſermo. 36. princi. 2. concluſ. 2. ⁊ triplex eſt: ⁊ quibus debetur. ibidem.
Auctoritas quadruplex eſt in iudicio reperit̄. ſermo. 45. conſi. prima. conclu. quinta
Azer interp̄tatur. ſer. 20. princi. 3. circa. 2ᵐ.
Azima deriuatur. ſer. 87. conclu. 8.

b Aptiſmus fit in aqua ⁊ ſpiritu. ſerm. 6. conſide. quarta. ꝯclu. ſecunda
Baptizati ſum⁹ ⁊ q̄uo. ſer. 35. p̄ric. 3. ꝯclu. 2.
Beatitudo per diez innuitur ꝑpter octo ratio nes. ſer. p̄. conſide. 4. circa me.
Btitudo pfecta nō eſt in via ⁊ quare. Et quare beatiſſima virgo maria habuit q̄dāꝫ p̄liba tionem. ſermo. 9. conſide. 3. conclu. 2.
Beatitudo in quo conſiſtit. ibidem.
Btitudo ē pmiū virtutū. ſ. p̄. ꝯſi. 5. circa p̄nᵐ
Beatitudo non conſiſtit in tranſitorijs ꝑpter q̄ tuor. ſer. 55. conſi. prima. ꝯclu. prima.
Beatitudo nō ꝯſiſtit in diuitijs: nō in honori bus: non in gloria: nō in ptāte. ibidē. ꝯcl. 2.
Beatitudo ſolum habet̄ p opationeꝫ ſp̄us ſan cti ⁊ adducitur ratio ad hoc. ibidem.
Beatitudo perfecta hic haberi non poteſt. Et quid includat. Et quid excludat. ſer. 58. cō ſide. quinta. conclu. ſecunda. veritate ſcd̄a.
Beatitudo diuerſimode dicitur. ſermo. 66. cō ſide. 2. conclu. prima. circa quartum.
Beatitudinem quatuor impediunt. ibideꝫ.
Beatitudinem mereri ſolus poteſt homo. ſer. 56. conſi. 2. conclu. prima.
Beatitudinis aliqua participatio hic haberi po teſt. ſer. 58. conſi. 5. veritate prima.
Btificabilis ſolus hō eſt. ſer. 9. ꝯſi. 3. ꝯclu. pᵃ Idē ſermo. 58. conſide. 5. conclu. prima.
Beatificatior vel beatior quomodo vnus po teſt eſſe altero: ⁊ q̄uo non. patet ibidem ſub duabus veritatibus ante ſecundaꝫ ꝯclu.
Beatiſſima fuit virgo maria propter quatuor. ſer. 7. conſide. 2. conclu. quinta.
Benedicendus eſt d̄s multipliciter. ſerm. 78. conſi. prima. conclu. 3. circa finem.
Benedictio triplex eſt nobis neceſſaria. ſerm. 50. conſide. 3. conclu. 7.
Benedictio diuina que ſit. ſer. 9. conſi. 2. ꝯcl. ſecunda. Idē p₃. ſer. 20. princi. 2. circa. 2ᵐ.
B̄nfacere noiat duo. ſer. 42. ꝯſi. pᵃ. ꝯclu. 3.
Beneficijs dei debemus ſemp eſſe grati. ſer. 39. princi. 3. conclu. ſexta.
Benignitas diuine miſericordie apparuit no bis multipliciter. ſer. 16. conclu. 3.
Benignitas dei eſt ſemp preſto ad miſerendū ſermo. xj. conſide. 3. conclu. prima.
Beniuolētia primi maxime nutrit̄ p tria: ⁊ q̄ ſunt illa. ſer. 33. ꝯſide. prima. conclu. 6.
Bethania interp̄tatur. ſer. 6. ꝯſide. 4. ꝯclu. 2.

Item ſer.70.conſide.7.conclu.tertia.
Bethania duplex.ſer.6.conſide.4.conclu.2.
Bellū mentis q̄ ſedant.ſer.79.cōſi.3.ↄclu.5
Bethleez interpretatur.ſer.24.ante conſide.
Item ibidem conſi.ſecunda.conclu.ſecūda
Bethſaida interpretat̄.ſer.88.ↄſi.4.ↄclu.2.
Bona quatuor deſiderabilia ſunt: ſed gratia plus.ſer.25.conſi.tertia.conclu.prima.
Bona opa noſtra debemus p̄uidere.ſer.39.conſide.ſecunda.concluſione tertia.
Bonitas actus plura reqrit.ſer.3.ↄſi.2.ↄ°.2
Boni ⁊ mali pmittunt̄ ſimul eſſe ⁊ ſtare pp rationes aliquas.ſer.12.p̄nci.p̄.ↄclu.2 circa quartum. Idem ſer.45.conſi.3.cōclu.p̄a.
Idem ſer.49.conſi.tertia.conclu.ſcđa.
Boni a malis ſeparari debent tripl̄r.ſer.12.princi.p̄.conclu.ſecunda circa quartum.
Boni a malis in fine ſeparabunt̄ tripliciter.ſer.45.conſi.tertia.conclu.ſecunda.
Boni reſurgēt illuſtrati quadruplici dote.ſer.92.articulo octauo.
Boni a malis qual̄r diſcernent̄.ibidē arti.10
Bonos debemus imitari.ſer.35.p̄n.3.ↄclu.prima. Idem ſer.78.conſi.2.conclu.tertia
Bonū quadruplex eſt.ſer.55.cōſi.2.cōclu.6.
Bonum nāe eſt triplex.ſer.18.ↄſi.2.ↄclu.2.
Bonū aliquod eſt exn̄s: aliquod apparens.ſer.63.conſi.tertia.docu.ſecundo.
Boues eiecti de templo qđ ſignificent.ſer.27 ante conſiderationes.
Brauiū conſequi volens dz habere quatuor ſer.35.princi.primo.conclu.quinta.

Sequit̄ littera C

C Adere cur deus pmittit p̄deſtinatū ſer.57.conſi.2.conclu.prima.
Cadunt iuſti in faciē.ſer.50.cōſi.3.conclu.5.
Cayphas quō pphetando potuit peccare vl̄ nō ſer.78.conſi.ſecunda.conclu.prima.
Calix dn̄ici ſacramenti cōtinet quatuor.ſer.8.contem.prima circa mām de calice.
Calix in triduo mortis xp̄i conſecratus qualiſ fuiſſet.ibidem veritate quarta.
Cāpſoria ars an licita ſit.ſer.46.do.4.veri.5
Cana galilee interpretat̄.ſer.28.ↄſi.p̄ᵃ.ↄ.4
Capharnaum interpretat̄.ſer.49.cōſi.prima.
Caput vl̄is ecclīe chriſtus eſt.ſer.14.p̄nci.p̄.cōclu.3. Idem pz ſer.25.cōſi.4.cōcl.tertia
Capitis ppꝛietas qntuplex eſt: que conuenit xp̄o.ſer.14.p̄nci.p̄.conclu.tertia.
Cardinales virtutes ponuntur.ſermo.64.conſi.quarta.docu.tertio.
Caritatiua ↄpaſſio pz.ſer.27.ↄcl.3.circa 7m.
Caritas panis eſt ſp̄ualis.ſer.65.ↄſi.2.do.4
Caritas ſe hz ad alias virtutes ſicut ſupbia ad alia vitia.ſer.6.conſi.ſecunda.conclu.2.
Caritas eſt via dei ad hoies ⁊ ecōtra.ſer.24.conſi.prima.conclu.ſexta.docu.quarto.
Caritas fraterna eſt amplexanda.ſer.29.conſide.ſecunda.conclu.prima.
Caritas facit nos noiari ⁊ eſſe amicos dei.ſermone.36.princi.3.conclu.quarta.
Caritas deſcribit̄ quadrupl̄r.ſer.38.conſide.prima.concluſione prima.
Caritatis effectus qnqz ſunt.ibidē conclu.2.
Caritatis fructus qndecim ſunt.ibidē ↄclu.4.
Caritas nunqz excidit ⁊ manet in patria.ibidē conſide.ſecunda.concluſione prima.
Caritas vie pōt amitti dupl̄r.ibidē conclu.2.
Caritas ponderat vltra difficultatē ⁊ mltitudinem opez.ſer.36.princi.3.concl.ſecunda.
Carnis maceratio eſt nobis neceſſaria.ſer.25 conſide.prima.conclu.tertia.
Carnis prudentia patet.ſer.29.conſi.prima.conclu.prima.
Carnis vitia quatuor ſunt.ſer.53.conſi.p̄ma concluſione quarta.
Caſtꝫ qđ ſit real̄r.ſer.79.conſi.3.conclu.2.
Caſtꝫ aie quō impugnat̄.ibidē conclu.tertia.
Caſtꝫ aie hz in ſe ↄtrouerſiā.ibidē conclu.4.
Caſtrum obſeſſum regnum celoꝝ eſt.ſer.71.conſi.quinta.conclu.2.verſus finem.
Caſtrum aie vndiqz eſt muniendum: qꝛ ex oī parte impugnat̄.ſer.5.cōſi.3.conclu.p̄ma
Caſu triplici cecidit homo.ſer.83.cōſi.prima.concluſione prima.
Cauſa vniuerſalis oium rerum eſt deus.ſer.61.conſide.ſecunda.conclu.prima.
Cauſa pene ⁊ nō culpe deus eſt.ibidē ↄclu.2.
Cauſa peccati directe diabolus non eſt.ibidez concluſione quarta.
Cauſa eſt duplex.ſ.ſine qua non eſt cā meritoria.ſer.68.conſi.prima.conclu.quarta.
Cauſa pſecutōis xp̄i in iudeis fuit timor mūdanus.ſer.77.conſi.prima.conclu.tertia.
Cauſa permiſſiua peccati deus eſt.ſer.34.p̄ncipa.tertio.conclu.ſecunda.
Cauſe ſacramenti altaris ſunt quatuor.ſer.80 contemplatione ſecunda.
Cecatio eſt effectus peccati: ⁊ ordinat̄ aliqn̄ ad damnationē alicui⁹.ſer.39.prin.3.cōclu.2

Cecatio ſicut ⁊ peccatum ad duo ordinatur. ibidem concluſione tertia.
Ceci ⁊ claudi qui ſint. ſermo. 49. conſi. prima concluſione quarta.
Cecitas eſt priuatio corporalis viſionis: ſic ⁊ peccatum eſt priuatio viſionis ſpiritualis. ſer. 39. princi. tertio. conclu. tertia.
Cecitas depellit̄ per lumen fidei. ibidē ↄclu. 5 Idem ſer. 52. conſi. 5. conclu. prima.
Cecitas duplex in iudeis quare ignorabāt paſſionem xp̄i. ſer. 78. conſi. 7. conclu. tertia.
Cecitas mentis incurrit̄ per peccatum. ſer. 61. conſide. ſecunda. concluſione ſexta.
Cecitas mentis ⁊ ſubtractionis gratie. ſer. 68. conſide. prima. conclu. prima.
Cecitas mentis vnde orit̄. ibidē conclu. tertia
Cecitas ⁊ ebetudo quomō conueniunt ⁊ differunt. ibidem concluſione prima.
Cecitatis mētis an deus cā eſt. ibidē ↄclu. 2.
Celeberrimū eſt ſacramētū altaris ꝑꝑ q̄tuor ſollēnitates. ſer. 80. ↄtem. 4. conſi. 7.
Celox virtutes que ſunt. ſer. 2. parte ſecunda
Cerebꝝ aīe eſt liberꝝ arbi. ſer. ꝑ. ↄſi. ꝑª. ↄcl. 2.
Certitudo multis ſit in ꝓmiſſis. ſermone. 80.
Cibꝰ xp̄i ſunt penitētes. ſer. 63. ↄſi. 3. docu. 4
Cibus diaboli ſunt peccatores. ibidem.
Cibus ſacramētalis eſt valde ſinglaris ꝑ aliis cibis. ſer. 81. conſi. 7. docu. ſecundo.
Cicatrices an ꝑpetuo manebūt in xp̄o. ſer. 92 arti. octauo. queſtione quarta.
Cicatrices ſanctorum an erunt in reſurrectōe ibidem queſtione ſecunda.
Circūciſio deleuit pctm̄ originale ⁊ actuale in adultis. ſer. 21. conſi. prima. conclu. ſecūda
Circunciſio data fuit abrahe in ſignum obedientie. ibidem concluſione ſecunda.
Circunciſio mutata eſt in baptiſmum ⁊ quare ibidem concluſione tertia.
Circunciſio ſpūalis triplex eſt. ibidē conclu. 4
Circuncidi voluit xp̄s ꝓpter tres rōes. ibidē
Circuncidi voluit xp̄s octauo die ꝓpter duo. ibidem concluſione quinta.
Circundare qd eſt. ſer. 13. prin. ꝑ. conclu. 4.
Circūſpectio hn̄da eſt. ſer. 7. conſi. 7. ↄclu. 6.
Circūuentio vnde cauſat̄. ſer. 25. ↄſi. 2. ↄclu. 3 Idem ſer. 53. conſi. prima. conclu. ſecunda
Cyrographus eſt duplex. ſer. 68. conſidera. ſeptima. documento quarto.
Ciuitas qd ſit. ſer. 7. cōſi. prima. conclu. 6.
Claritas transfiguratiōis qualis fuit. ſer. 50. conſi. ſecunda. conclu. quarta.
Claritas transfigurationis fuit miraculoſa. ibidem concluſione ſexta.
Claritas glorioſi corporis quomodo videri potuit. ibidem concluſione octaua.
Claritas transfigurationis multa de hac. ibidem per totum.
Claues ecclīe ſumunt̄ ſm ſimilitudinē. ſer. 60 conſide. ſecunda. concluſione prima.
Claues ecclīe qd ſint. ibidem conclu. ſecunda.
Claues ecclīe quot ſunt. ibidē conclu. tertia.
Claues hn̄t poſſe in culpā. ibidem. 4.
Claues hn̄t poſſe ſup penam ⁊ culpā mortalez ibidem concluſione quinta.
Clauis eſt triplex. ibidē: ſed conclu. prima.
Claues ecclīe p xp̄i paſſionē operant̄. ibidem
Clauſura regni celeſtis eſt triplex. ibidem.
Cognitio angelorum duplex. ſer. 7. ↄſi. p̄ma ↄcluſione ſecunda.
Cognitio de diuinis via eſt obſcura. ſer. 38. conſi. ſecunda. conclu. quarta.
Cognitio dei in p̄ria eſt multū clara. ibi. ↄ°. 5.
Cognitio diuinitatis duplex. ſer. 45. conſi. 2. concluſione tertia.
Cognitio dei quaꝫ hēmus ꝑ grām perfectior eſt ꝯcognitio: quam habemus per rōnez nālem. docu. 8.
Cognitioneꝫ habere de deo poſſumꝰ duplicē ſer. conſi. tertia. docu. ſeptimo.
Cogitationum prauaꝝ tria ſunt gn̄a. ſer. 75. conſi. tertia. conclu. tertia.
Colūba qd ſignificat. ſer. 65. ↄſi. 2. ↄclu. p̄ma
Collaudatio magnifica tria regrit. ſ. 32. ↄn. 4.
Cōmunione priuantur q incorrigibiles ſunt. ſer. 60. conſi. prima. conclu. ſexta.
Cōmiſſio peccati hꝫ quatuor vias. ſer. ſexto. conſide. quarta. conclu. ſecunda.
Compati debemus primo propter tria. ſer. 51 ↄcluſione ſecunda.
Conceptio xp̄i fuit de virgine propter quatuor. ſermo. 7. conſi. tertia. conclu. prima.
Conceptio ſpiritualis xp̄i in mēte deuota q̄uo fieri dꝫ. ſer. 8. conſi. prima. conclu. prima.
Conceptionis ſpiritualis ſigna que ſint. ibidē concluſione. 4.
Conceptionis ſpiritualis modus quis ſit. ibidem conſideratione ſecunda.
Conceptus dicitur xp̄s de ſpiritu ſancto propter quatuor rationes. ſer. 13. princi. p̄mo. concluſione quinta.
Concupiſcentia eſt duplex. ſer. 46. docu. 4. effectu quarto.

Concupiſcentia carnis ⁊ ſpūs quō ad inuicem habent ꝯtinuā pugnaȝ: ⁊ qd vtraqȝ ſit. ſer. 52. conſide. tertia. conclu. prima.
Confeſſio quid ſit cum declaratione diffinitionis. ſer. 58. conſi. ſcđa. conclu. ſecunda.
Confeſſio aliqua eſt pctōꝝ aliqua laudis. ſer. 69. ꝯſide. quinta. conclu. ſecunda.
Confeſſoꝛ debet pollere tribus virtutibus. ſer. 60. conſi. ſecunda. conclu. octaua.
Confeſſi fratribus ꝑuilegiatis non tenent̄ ad reiterationē ꝯfeſſionis. ibidē ꝯſi. 2. ꝯclu. 7.
Cōfeſſionē reiterare ꝯtigit in. 6. caſibꝰ. ibidē
Confeſſionis efficacia oſtenditur per tria. ſer. 65. ꝯſide. prima. conclu. quarta.
Cōformaꝰ volūtatis noſtre ad diuā. Et ꝙ illa ꝯformaᵒ hȝ duplicē reſpectū pȝ. ſer. 4. cōſidera. prima. Idem ſer. 25. ꝯſi. 2. ꝯclu. 5.
Congruitas tpis natiuitatis xp̄i pȝ ex tribus: ſer. 15. ꝯſi. prima. ꝯclu. prima.
Cōfirmatꝰ h̄ finalr̄ nemo ē. ſ. 45. ꝯſi. 4. ꝯº. 3
Conſcientia vas quoddā eſt ſm Gregoꝛm. ſer. 4. conſi. tertia. conclu. tertia.
Conſcientia quadruplex eſt. ibidē ad lōgum.
Conſcientia hȝ ſex ꝓprietates angeli: inquantum eſt nomen officij. ibidem in fine.
Conſcientia nr̄a monumētū xp̄i eſt. ſer. 88. cōſide. ſecunda. conclu. ſecunda.
Conſcientia ꝯcludit in ſyllogiſmo practico. ſer. xj. conſi. prima. conclu. ſexta.
Conſcientia quadruplr̄ ſe pōt habere. ibidē.
Conſcientia ⁊ timoꝛ ꝯſcie differunt. ibidem.
Conſcīa eſt vinea. ſer. 36. ꝑnci. ꝑ. ꝯclu. 4.
Conſcientia in nobis fit ex duobus. ſer. 45. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Conſcientia duo dicit: ⁊ qd facere hȝ: ⁊ quotuplex eſt. ſer. 56. conſide. ꝑma. ꝯclu. tertia.
Conſcientia toꝛcular ⁊ turris eſt. ibidem.
Cōſuaᶜ alicuiꝰ in eē ꝑfecto reqrit tria. ſ. ibidē
Conſiderare debemus in quolȝ tria. ſ. actum: gratiam ⁊ voluntatē. ſer. 46. docu. tertio.
Cōſiliū ꝓpriū qd ſit. ſer. 42. ꝯſi. 3. ꝯclu. ꝑma
Conſilium qd impoꝛtat: ⁊ vn̄ dr̄. ⁊ qualr̄ dȝ ꝓcedere i futuris euētibꝰ. ſ. 17. ꝯſi. ꝑᵃ ꝯcl. 4
Cōſilioꝝ ⁊ mādatoꝝ impletio hȝ q̄druplicem effectū. ſer. xj. ꝯſi. 4. conclu. prima.
Conſolatio ſpūalis vtilis. ſer. 3. ꝯſi. 4. ꝯcl. ꝑᵃ
Conſtantia qd ſit. ſer. 68. conſide. tertia. ꝯclu. ſecunda circa tertium adiuto.
Conſuetudo hȝ tria difficilia. ſer. 70. conſi. 3. circa finem.
Conſumata ſunt omnia per paſſionem chriſti i ſer. 39. prin. ſecundo. conclu. ſecunda.
Conſpuit xp̄s a qbuſdā. ibidem conclu. 3.
Contēplatio qd eſt. ſer. 25. conſi. 2. ꝯclu. ꝑma
Contemplatiua vita a quibus potentijs fluit. ibidem conclu. ſecunda.
Contemnendus nullus eſt in hac vita. ſer. 56 conſi. tertia. conclu. tertia.
Cōtēptꝰ mūdi panis eſt. ſer. 65. ꝯſi. 2. do. 4.
Contritio declarat̄. ſer. 58. ꝯſi. 2. conclu. 2.
Cōtritio eſt optima medicina ꝑꝑ quatuoꝛ ibidem repta. ſer. 59. conſi. 2. conclu. ſecunda
Contritio impedit̄ ꝑ quatuoꝛ. ibidē ꝯclu. 3.
Contritio ſufficit pro omnibus peccatis. ſer. 68. conſi. ſexta. conclu. ſecunda.
Contumeliā qntuplicem intulerunt iudei xp̄o ſer. 72. conſide. ſecunda. conclu. quarta.
Conuerſatio mundana impedit ꝯtemplatōem ſer. 25. conſide. ſecunda. ꝯclu. tertia.
Cōuerſio qd eſt. ſer. 24. conſi. 8. ꝯclu. ſcđa.
Conuertunt̄ diuerſi diuerſimode. ſer. 28. conſide. prima. conclu. tertia.
Cōuerſi nouiter ſuſtinebunt multos cōflictos ibidē ꝯclu. 4. Idē pȝ ſer. 78. ꝯſi. ꝑᵃ. ꝯclu. 2
Conuerſio pctōꝝ reqrit duo. ibidē ꝯclu. 5.
Conuerſio pctōꝝ gaudiū facit in celo. ſer. 57 conſi. quarta. conclu. quarta.
Conuerſio vera amplectitur tria. ſer. 63. conſidera. tertia. docu. ſecundo.
Cōuerſio noſtra effectiue eſt a deo: diſpoſitiue a nobis. ibidem docu. quinto.
Conuerſio hois eſt a deo ꝑncipalr̄. ſer. 79. cōſidera. prima. conclu. prima.
Conuerſio vera quid requirat. ſer. 78. cōſi. 2. conclu. prima.
Cōuerſio dȝ eſſe feſtina ibidem conclu. ſcđa.
Conuerſio panis in coꝛpus xp̄i. ſer. 80. ꝯtemplati. tertia. conſi. prima.
Conuerſus exercere ſe dȝ in tribus. ſer. 78. conſi. ſecunda. conclu. tertia.
Conuentio cum operarijs quid eſt. ſer. 36. ꝑncipa. ſecundo. conclu. prima.
Conuiue in nuptijs celebratis in cana galilee fuerunt. 14. ſer. 28. conſi. ſcđa per totum.
Coꝛ duꝝ qd eſt. ſer. 4. ꝯſi. 2. circa 5ᵐ deſcēſū.
Coꝛ durum quis habet. ſer. 72. conſide. tertia conclu. ſeptima.
Coꝛ inſtabile quid ſit ibidem.
Coꝛ humanum eſt ſimile molendino. ſer. 41. conſi. prima. conclu. prima.
Coꝛ humanum eſt diligenter colendum propter tria ibidem conclu. ſecunda.

Cor hoīs eſt ſicut vas. ſer.74.ɔſi.2.ɔclu.3.
Cordis cuſtodia pſuadeť. ſer.61.conſi.tertia.
Cordis puritas. ſer.45.conſi.3 conclu.2.
Corpus myſticum. ſer.25.ɔſi.4.conclu.3.
Correptio vł correctio eſt duplex: q̄daꝫ de occultis: q̄daꝫ de manifeſtis. ſer.60.an̄ ɔſid.
Correctio aliquando eſt actus caritatis: aliq̄n actus iuſtitie. ibidem conſi.p̄ma.ɔclu.2.
Correptio eſt duplex ibidem.
Correctio fraterna aliquando admittit teſtium ꝓductionem ꝓpter tria ibidem conclu.5.
Correptio vł correctio fraterna q̄uo ad omnes pertineat. ibidem conclu.tertia.
Correptionem fraternā dꝫ precedere monitio ꝛ q̄n h̄ fieri dꝫ: ꝛ q̄n nō. ibidem conclu.4.
Creator oīum rex deus eſt. ſer.10.cōſi.p̄ma.ɔclu.p̄ma. Idem ſer.56.conſi.prima.conclu.prima. Idem ſer.66.ɔſi.2.conclu.p̄ma
Creatura oīs in verbo eterno hꝫ eſſe virtualr̄ ſer.18.prin.primo.conclu.quarta.
Credere cuius actus eſt. ſer.48.conſi.tertia.conclu.tertia.docu.primo.
Crux ſpūalis xp̄iani. ſer.67.ɔſi.3.ɔclu.3.
Culpa multa mala facit. ſer.59.ɔſi.2.ɔclu.p̄a
Culpa aliq̄n eſt manifeſta: aliquando occulta. ſer.60.ante conſiderationem.
Culpa ɔſuetudinaria hꝫ tria difficilia. ſer.70 conſideratione tertia.
Culpa plus hꝫ de malo q̄ꝫ pena. ſer.61.conſi.ſecunda.conclu.tertia.
Culpa inducit quadruplex periculum. ſer.43 conſi.ſecunda.docu.primo.
Culpa p̄a fuit infinita triplr̄. ſer.81.p̄n.3.
Culpe remiſſio ſolis miniſtris reſeruať. ſer.57.conſi.quarta.conclu.tertia.
Culturā vinee diuerſi ꝛ diuerſimode ꝛ diuerſis tp̄ibus ingrediunť. ſer.36.p̄n.3.ɔclu.4
Cupidorum ſcelera quatuor ſunt. ſer.39.p̄n.ſecundo.conclu.quarta.
Curatio ſpiritualis requirit quatuor. ſer.43.conſi.ſexta.docu.tertio.
Curatio anime requirit duo. ſer.49.conſide.prima.conclu.4.docu.quarto.
Curatio anime habet tres gradus. ibideꝫ conſide.ſecunda.docu.ſexto.
Curatio a morbo requirit ſex. ſer.25.conſide.prima.conclu.tertia.
Currunt tria genera hoīum. ſer.35.princi.p̄ conclu.quarta.
Curſus in ſtadio qd ſignificat ibidē ɔclu.2.
Curſus ſpiritualis caritate perficitur. ibidem princi.ſecundo.concluſione prima.
Curſuꝫ ſtadij hortanť q̄tuor. ibidē ɔclu.ſcd̄a.

Sequiť littera D

Damnati an reſurgēt cum ſuis deformitatibus. ſer.92.arti.9.q̄ſti.p̄ma.
Damnatorꝫ quatuor gnā ſunt. ibideꝫ arti.13.
Damnatorꝫ pena an aliqd relaxeť de ea. ſer.55.conſi.ſecunda.conclu.tertia.
Dare debemus elemoſynam ꝛ q̄uo. ſer.38. conſi.prima.conclu.tertia.
Dari ꝛ reddi premium beatitudinis differūt ſer.36.princi.tertio.conclu.ſecunda.
Dauid interpretatur. ſer.39.princi.tertio.cōclu.tertia circa finem.
Debitores ſumus deo multiplr̄. ſer.21.cōſi.prima ſub octauo die in ſcd̄a expoſitione.
Debitores ſumus corpori noſtro: pctō: mundo: proximo: ꝛ anime noſtre. ibidem.
Debita multa pſoluenda ſunt deo: nobis ꝛ ꝓximo. ſer.31.princi.primo.
Debitum quoddam dilectio eſt. ibidem.
Debitū duplex. ſer.29.ɔſi.2.conclu.quinta.
Debitum mortis ſoluit xp̄i paſſio. ſer.39.conſidera.ſexta.conclu.prima.
Decipiť hō per tria. ſer.6.ɔſi.3.conclu.ſcd̄a.
Declinatio ihū a turba eſt nobis exemplum. ſer.49.conſi.tertia.conclu.quarta.
Decretum ab eterno quadruplex fuit. ſer.2°. conſi.ſecunda.parte prima.
Decreti cyrographus quis ſit. ſer.78.conſi.ſeptima.conclu.ſecunda.
Defectꝰ ſeptē incurrit aīa p pctm̄. ſer.4.ɔſi.2.
Delectatio qd ſit. ſer.53 conſi.2.conclu.2.
Delectationes poſuerunt ſtoici eſſe malas: ꝛ quare hoc ibidem ɔſi.prima.ɔcl.prima
Delectationes aliquas eſſe malas: ꝛ aliquas eſſe bonas poſuit ibidem ɔſideratione ſecunda.ɔcluſione ſecunda.
Delectationes corporales impediunt rationē propter tria. ſer.70.ɔſi.p̄a.ɔcl.4.
Deliberare debet homo anteq̄ꝫ aggrediatur opus. ſer.17.ɔſi.p̄a.ɔclu.4.
Demōes in voluntate ſunt obſtinati. ſer.58. ɔſideratione.p̄a.ɔcluſione.p̄a.
Demones aliq̄n cognoſcunt cogitationes hominum ibidem ɔcluſione ſecunda.
Demones impugnant homines ibidē ɔcl.3.
Demonium duplex ſcilicet agitans menteꝫ ꝛ carnem. ſer.78.ɔſi.7.ɔcl.prima.

Denarius diurnus quid ſignificat ⁊ vñ dicat᷑ ⁊ qd reqrit ad ei⁹ bonitatẽ. ſ.36. ꝑn.2. ꝯ°.3
Deſeritur quandoqꝫ predeſtinatus ⁊ quomodo. ſer.70. conſi. pª. conclu.3.
Deſperare non debet quantūcunqꝫ magnus peccator. ſer.78. conſi. prima conclu. ꝓma
Deſperandū non eſt propter multitudinē peccatoꝝ. ſer.39. princi.2. conclu.6.
Detrimentum triplex incurrit homo peccādo ſer.68. ꝯſi.4. ꝯcl.2.
Deus dicitur lux ſm diuinam ⁊ humanaꝫ naturam eſſentialiter ⁊ proprie illuſtrans. ſer. 18. ꝓnci. ꝓmo. conclu.5.
Deus eſt in omnibus creaturis in omni loco et in omni tēpore. ibidē ꝓnci.2. conclu.4.
Deus erat i ſe ante qꝫ res eſſent ⁊ quō. ibidē.
De⁹ nō agit i vno qꝫ cū alio. ſ.36. ꝑn.5. ꝯ°. ꝑ.
Deus eſt creator oiuꝫ ſupra in creator.
Deus peccati cauſa non eſt. ſer.10. conſi. ꝑª. conclu.2. Idem patet ſer.61. ꝯſi.2. ꝯcl.2.
Deus ⁊ ſol ſunt cauſa vniuerſalis illuminationis. ſer.46. docu.4. in ꝑ effectu gratie. Idē patet ſer.61. ꝯſi.2. ꝯclu.7.
Deus cognoſcit ſe ⁊ alia a ſe. ſer.49. conſi.2. docu. ꝑ. ⁊ ſecundo.
Deus pater noſter eſt ꝓpter quinqꝫ. ſermone 56. conſi. prima. conclu. ꝓma.
Deus ꝓmptiſſimus eſt ad miſerendum. ſer. 57. conſi.4. conclu. ꝓma.
Deus diligit cōmuniter ſpecialiter tñ electos ſer.70. ꝯſi. ꝓma ꝯcl. ꝓma.
Diabolus maxime inſidiatur lingue. ſer.58. ꝯſi. ꝓma. conclu.4.
Diabolus facit os mutum dupliciter. ibidem.
Diabolus nō eſt cauſa peccati directe. ſer.61. conſi.2. conclu.4.
Diabol⁹ dicit᷑ inimic⁹ hō. ſ.34. ꝑn.2. ꝯcl.2.
Diaboli man⁹ duplex. ſer.68. ꝯſi.7. ꝯcl.2.
Diabolo ſubijcit᷑ hō ꝑ peccatū. ibideꝫ ꝯclu.7.
Dictamen recte rationis ſequi tenemur. ſer. 69. conſi.3. conclu.2.
Dies q̄tuor mortis exponunt᷑. ſer.70. ꝯſi.3.
Dies octo poſt quos xp̄s circūcidi voluit exponunt᷑ ſpūal᷑r. ſer.21. ꝯcl.5. ſub duplici expo.
Dies vna dicit᷑ totum tēpus vite noſtre ⁊ q̄re ſer. ꝑ. ante conſideratio.
Differt deus exaudire ꝓpter quatuor. ſermo. 48. ꝯſi.2. conclu. prima.
Difficile difficilius ⁊ difficillimuꝫ eſt aliqd penitenti. ſer.66. ꝯſi.2. concl.2.
Difficilia tria habet cōſuetudo. ſer.70. ꝯſi.3.
Diffidētia eſt mala. ſer.34. ꝓncipali ſecundo ꝯcluſione quarta
Diffidentia ex duobus naſcitur. ſer.90.
Diffidentiā q̄tuor cauſant. ſer.15. ꝯſideratiōe .5. ꝯcluſione.4.
Difformitas voluntatis noſtre ad voluntateꝫ diuinam qñ ē peccatū ⁊ qñ nō. ſer.4. ꝯſi.7.
Dilectio perdit᷑ ⁊ ꝑ qd. ſer.31. ꝑn. ꝑ°. ꝯcl. ꝓma
Dilectio dei ⁊ ꝓximi ē quoddā ſpūale vnguētum. ibidem ꝯcl.3.
Dilectio debitū quoddā ē. ibideꝫ ꝯclu.4.
Dilectio mutua requirit qnqꝫ. ibidē ꝯcl.5.
Dilectio dei in ſex eſt exemplar dilectionis ꝓximi. ibideꝫ princi.2. conclu. ꝓma.
Dilec° ꝓximi excludit qnqꝫ mala. ibidē. ꝯ°.2.
Dilec° vera abhoret malū. ibidē ꝑn.3. ꝯ°. ꝑª
Dilectio opat᷑ omne bonū. ibidē cōcl. ſecūda.
Dilectio vera patet. ſer.27. ꝯcl.3. circa octauū
Dilectio inimicoꝝ quo ad iudeos ⁊ paganos ſer.42. ꝯſi. ꝓma. ꝯcl. ꝓma.
Dilectio inimicoꝝ certificat nos de eterna mercede. ibidē ꝯcl.5.
Dilectio dei actiua ⁊ quō ſit eterna ⁊ quō temporalis. ſer.45. docu.3. ante veritates.
Dilectionis inimicoꝝ tria ſunt motiua. ſer.42 conſideratione ꝓma. conclu.3.
Diligere quid eſt. ſer.70. ꝯſi. ꝓma. ꝯcl.2.
Diligere accipit᷑ dupliciter. ſ.42. ꝯſi. ꝑ°. ꝯ°.2
Diligere inimicum eſt de neceſſitate ſalutis ⁊ quomodo. ſer.29. ꝯſi.3. Idē. ſ.42. ꝯſi. prima. ꝯcl.2.3. ⁊.4.
Diligere deū qs plus tenet᷑ an cui plus cōmiſit: vel cui plus dimiſit. ſer.76. ꝯſi.4. ꝯcl.4
Diligit de⁹ plus peccatorē ꝓdeſtinatū qꝫ iuſtū ꝑſcitū. ſer.70. ꝯſi. ꝓma ꝯcl.2.
Diligit deus plus innocentē qꝫ penitētē. ſer. 57. ꝯſi.6. ꝯcl. prima
Diſceptatio vocalis fiet in iudicio ſolū de operibus miſericordie ſꝫ de operibus iuſtitie fiet diſceptatio mētal᷑ tm̄. ſer.45. ꝯſideratione quarta ꝯclu. ꝓma.
Diſcipuli triplices ſeq̄bant᷑ ih̄ꝫ. ſ.59. ꝯſi. ꝑª. concluſione.2.
Diſcipuli ibu duo ſūt. ſ.28. ꝯſi.4. i 2ª. expo.
Diſcretio qd ſit ſm ber. ibidem ꝯſi. ſecunda.
Diſcuſſio meritorū duplex eſt. ſermone. 45. conſide.4. ꝯcl. ꝓma.
Diſpenſatores duplices ſunt. ſermone.10. ꝯſideratione.2. ꝯcl. ꝓma.
Diſpenſator ſacramentorum debet eſſe mitiſſimus. ſer.60. conſi.2. ꝯcl.8. doc. vnico.

Diſpoſitio ad penitentiaʒ quadruplex eſt. ſer. 52. conſi. 2. concl. prima.
Diſpoſitio debita requiritur ad habendã gratiam. ſer. 15. ꝯſi. prima. concl. 2.
Diſpoſitiones ſepteʒ ſunt ad virtutes. ſermo. 3. conſi. 4. concl. 2.
Diſpoſuit hominem tria ad theſaurizationem diuinarum celeſtium. ſer. 40. ꝯſi. 2. ꝯcl. 5.
Diuitie duplices ſunt. ibidẽ ꝯcl. prima.
Diuitie celeſtes ſunt durabiles ⁊ perpetue ſatiant ⁊ quietant. ibideʒ ꝯcl. 5.
Diuinitatis cognitio duplex eſt. ſer. 45. cõſi. ſecunda. concl. 3.
Doctor debet habere quinqʒ predicantia que ſunt illa. ſer. 64. conſi. pª. doc. 2.
Doctor fidei q̃ in ꝑncipio facere debet. doc. ꝑ.
Doctores fidei ſunt apud deum magni meriti ſer. 63. conſi. 3. doc. 6.
Doctrina aliqua diuinitꝰ inſpirata neceſſaria eſt nobis ad ſalutem. ſer. 3. ꝯſi. pª. ꝯcl. pª.
Doctrina ſacra adducit magnã remuneratiõeʒ propter multiplicẽ perfectionẽ. ibidẽ ꝯſi. 6.
Doctrina ſacra ⁊ ſi multiplicem adducit vtilitateʒ tria tamen vtilia ipſius ſcripture ponit apoſtolus ad Rom. 15. ſer. 3. ꝯſi. 4.
Doctrina xp̄i veritatis teſtimoniũ habet a quatuor. ſer. 79. princi. 3. conclu. 2.
Doctrina predicationis habet quadruplicem opportunitateʒ. ſer. 63. ꝯſi. pª. concl. 2.
Doctrina efficaciã hʒ ꝑ tria. ſ. 64. ꝯſi. pª. do. 3
Doctrina falſa eſt ꝑiculoſa imitatione ſed multum vtilis vitatione. ſer. 53. ꝯſi. 7. ꝯcl. 3.
Doloſi propheꝫ q̄ ſunt. ſer. 4. ꝯſi. 3. Verſus fi.
Dominica die tenere forũ qñ eſt peccatũ mortale ⁊ qñ nõ. ſer. 49. ꝯſi. 3. ꝯcl. 4.
Dominica die laborare nõ eſt peccatuʒ in quatuor caſibus. ibidem.
Dominica die ſolennizatur propter quadruplex myſteriuʒ. ſer. 86. ꝯſi. 2. ptic. 3.
Donum dei efficitur ſpelunca latronũ. ſermo. 46. docu. 2. veri. 4.
Dona dei multiplicia ponuntur. ſer. 67. cõſi. quarta. concl. ſecunda.
Donum habitualis gratie habens adhuc indiget diuino auxilio vt meritorie operetur. ſermo. 49. ꝯſi. 4. doc. ſecundo
Donuʒ gratie ⁊ non nature eſt non poſſe peccare. ſer. 67. ꝯſi. 4. ꝯcl. 2.
Dormiunt aliqui grauiter: aliqui lente: aliqui in morte. ſer. ꝑ. ꝯſi. pª. ꝯcl. pª.
Dormiũt diuerſi diuerſimode. ſer. 34. principali. 2. concl. ſecunda.
Dormire ih̄m quid ſit. ſer. 32. ꝑnci. ꝑ. ꝯcl. 5.
Dotes corporis glorioſi xp̄s ĩ vita habuit. ſer. 50. ꝯſi. 2. ꝯcl. 4.
Dotes corporis glorioſi quatuor ſunt. ſer. 82. conſi. 3. diſ. 4.
Dubia in melioreʒ partem interpretanda ſunt ſer. 67. ꝯſi. 3. concl. 2. circa. 3m.
Dubitare ioſeph d. maria cur deus permiſit ſer. 13. princi. 2. concl. 2.
Dulia quid ſit. ſer. 24. conſi. 5. concl. tertia.
Duritia cordis eſt ſignum reprobationis. ſermo. 4. conſi. 2. ſub defectu quinto.

Sequit̃ litera. E.

e Betudo ⁊ cecitas mentis differunt ſer. 68. conſi. pª. concl. prima.
Ebetudo ſẽſus vñ cauſet̃. ibi. ꝯº. 3.
Eccleſiam ſuam xp̄s auxit in quatuor. ſer. 15. conſi. prima. concl. prima.
Eccleſie miniſtri requirunt quatuor ad ſuũ officium. ſer. 57. conſi. 4. concl. 3.
Effectꝰ caritat̃ q̃ntuplex. ſer. 38. ꝯſi. pª. ꝯº. 2.
Effectus gratie q̃druplex. ſ. 25. ꝯſi. 3. ꝯcl. 2.
Effectꝰ gratie gratis date ponunt̃. ſ. 27. ꝯº. 3
Effectiuum vt aliquid ſit requirunt̃ tria. ſer. 63. con. 2. docu. quarto.
Egyptus interpretatur. ſer. 22. ꝯſi. 3.
Elatio debet excludi ab ope bono. ſer. 25. ꝯſi. tertia concluſione tertia.
Elatio ẽ liberi arbitrij ⁊ requirit aliquid ex parte cognitiue ⁊ aliquid ex parte appetitiue. et quid ſit propriuʒ elongationis. ſer. 20. ꝑncipa. ꝑ. concl. 3. Ideʒ. ſer. 23. prin. 2. ꝯcl. 6. Idem. ſer. 63. ꝯſi. 3. docu. 5.
Elemoſyna q̃ placeat deo ⁊ q̃ non. ſer. 42. ꝯſideratione. 2. concl. 2.
Elemoſyna ſi debet eſſe accepta deo dʒ habere tria. ſer. 45. ꝯſi. 4. ꝯcl. 2.
Elemoſyna facta paupibus ſpiritu eſt deo magis grata. ibidẽ ꝯcl. 4.
Elemoſyne vtilitates ſepteʒ ſunt. ibidẽ ꝯcl. 2.
Elemoſyne diuerſe largiende ſunt de diuerſis diuitijs. ſer. 40. ꝯſi. 2. ꝯcl. 6.
Elemoſyne corporales ⁊ ſpiritales ponuntur ſer. 27. conc. 3. circa. 5m.
Elemoſynam quomodo debes dare. ſer. 38.
Elemoſynam dans paupi debet attendere quatuor. ſer. 45. ꝯſi. 4. conclu. 4.
Elyſabeth interpretatur. ſer. 9. ꝯſi. pª. cõcl. 6.

Elongat peccatū a deo ſer. 79. princ. ꝑ. ꝯcl. pª
Emanatio in diuinis diſtinguit vetus teſtamē
tum a nouo. ſermo. 18. ꝓric. ꝑmo. ꝯcl. ꝑma
Emere reddi⁹ an ſit licitū. ſ. 46. doc. 4. Xi. 2
Emptio vendi° ⁊ mutuū differūt. ibidē Xi. 7.
Eradicatio feſtina ꝓhibet. ſ. 34. ꝓric. 3. ꝯcl. 3
Error manichei. ſer. 71. conſi. prima. ꝯclu. 5.
Error neſtorij. ibidē. Error quadruplex cir-
ca reſurrectionem hominum. ſer. 92. arti. 3.
Error origenis. ſer. 45. conſide. 5. ꝯclu. ꝑma
Eſca ꝯmēdat ex q̄tuor. ſ. 81. ꝯſi. pª. ꝯcl. vnica
Eſſe verius hꝫ omnis effectus i ſola prima cā
ſermo. 18. princi. primo. conclu. 2.
Eſſe in xp̄o duplex ē. ſcilicet diuinū ⁊ huma-
num. ibidem. princi. 3. concluſ. prima.
Eſſentiam diuinā videntes peccare non poſ-
ſunt. ſermo. 63. conſi. 3. documen. primo
Eterna pena dignus eſt peccator propter duo
ſermo. 45. conſi. 10. concl. prima.
Eternam vitā meretur impletio mandatorū
ſermo. xj. conſi. 4. conclu. prima.
Eternitas ſigna ponuntur. ſermo. 28. conſid.
quarta. ante ſecundam expoſitionem.
Euacuare debem⁹ que ſunt paruuli ⁊ ſunt de
cem: ſermo. 38. conſider. 2. conclu. 6.
Eubolia virtus ē. ſer. 14. ꝯſi. 2. conclu. 3.
Eucariſtia hꝫ aliqđ qđ credit ⁊ aliud qđ vide
tur. ſer. 80. ꝯtempla. 3. conſide. 2.
Eucariſtia angelorū eſca ē. ſ. 81. añ ꝯſidera.
Eucariſtia in ſuſcipiente requirit quatuor ibi
dem. conſide. 3. notabili primo
Eucariſtie ſacramentū quare ſub vtraq; ſpē
non traditur. ibidē. ꝯtem. prima. docu. 2°.
Eucariſtie commendatio ex tribuſ. ſerm. 81.
in diuiſione thematis ante conſide.
Eucariſtie ſacramentum habet tria ꝯmenda-
bilia. ibidem ante contempla.
Exaudire differt deus propter quatuor. ſerm.
48. conſide. 2. conclu. prima.
Excecatio eſt quodā ꝑambulū ad petm̄ ⁊ īpor
tat duo. ſer. 18. ꝑnci. 2. ꝯclu. 6. Jdē. ſ. 52.
ꝯſi. 4. ꝯclu. 3. Jdē. ſer. 61. ꝯſi. 2. ꝯclu. 7.
Excecatio ordinatur in dānationē: ⁊ quomo-
do. ſermo. 61. conſi. 2. conclu. 8.
Excecatio a quibus ſumit originē. ſermo. 68.
conſide. prima. conclu. tertia.
Excecatiōis cauſa q̄ño d̄s eſt. ibidē. ꝯclu. 2.
Exercitatio conuerſi debet fieri in tribus. ſer-
78. conſide. 2. conclu. tertia.
Exempla ſanctorum ſunt vt ſtelle. ſermōe. 24.
conſide. 7. conclu. prima.
Exempla ſanctorum valent ad correctionē mo
rum. ſermo. 35. princi. 3. conclu. prima
Exēpla virtutū habem⁹ in ſanctis. ibidē. ꝯcl. 2
Expulſio peccati requirit gratiā ſpiritus ſan-
cti. ſermo. 58. conſide. 4. conclu. prima
Extentio corporis xp̄i nō fit extra ſpecies illas
ſermo. 80. contem. 3. conſide. 2.
Extraneitas creature eſt triplex. ſermo. 19. ꝑn
ci. primo. conclu. ſecunda.

Sequitur de littera F

f Fama bona quid facit. ſer. 7. conſi-
dera. prima. conclu. ſexta
Famelici ſequuntur xp̄m propter
quinq;. ſermo. 65. ꝯſide. 2. docu. quarto
Fantaſma qđ eſt. ſermo. 13. ꝑnci. 2. ꝯclu. 3.
Felicitas eterna promittitur in nouo teſtamen
to. Jn veteri autem teſtamento felicitas tpa
lis. ſermo. 9. conſide. 3. conclu. tertia.
Fenum aridum ⁊ fenum ſiccū calcare quid ſit
ſermo. 65. conſide. 2. docu. 4. circa finē.
Fermentum quid ſit ſꝫ Jſidorum. ſermo. 87.
conclu. ſecunda.
Fermentum quadruplex eſt. ibidem.
Fermentum id eſt peccatum eijciendū eſt, ꝓ-
pter quatuor. ibidem. conclu. tertia.
Feria quinta fuit conſecrata quadruplici myſte
rio. ſermo. 80. ꝯtem. 4. ꝯſide. 3. parti. 2.
Feruor magdalene perpenditur ex tribus. ſer-
mo. 70. ꝯſide. 3. circa ſeptimū.
Feſtina debet eſſe conuerſio ſermo. 78. ꝯtem-
pla. ſecunda. conclu. ſecunda.
Feſtinanter currere debemus ⁊ quare. ſermo.
35. principa. 2. conclu. ſecunda.
Ficulnea quid ſignificat. ſermo. 2. conſider. 2.
parte prima.
Fides quid ſcđm apoſtolum. ſermone. 57. con
ſide. ſecunda. conclu. ſecunda.
Fides qđ eſt ſꝫ criſoſto. ſermo. 41. conſi. 3. do
cu. 4. in fine. Jdē. ſermo. 72. in prin.
Fides firmatur per tria. ibidem.
Fides formata ⁊ informis. ſermo. 4. conſi. pª.
Jdem ſermo. 72. conſi. 4. conclu. 3.
Fides eſt maxime neceſſaria ad noſtram glori
ficationem. ſermo. 78. conſidera. 8. conclu.
prima. Jdē ſermo. 4. conſide. prima.
Fides: ſine fide impoſſibile eſt ſaluari. ſermōe
78. conſidera. 8. conclu. ſecunda.
Fides dicitur magna tribus modis. ſerm. 41.
conſide. tertia. documen. quarto.

Fides eſt ſūme auctoritatꝭ.ſer.43.ↄſi.4.do.2
Fides nō eſt ficta: ſer.45.conſi.3.ↄclu.2.
Fides habet efficaciā ad impetrandū.ſer.48.
conſide.2.conclu.2.
Fides eſt religio appellata: ꝛ quare ibidē.
Fides ſpes ꝛ caritas licet ſint ſimplr virtutes
potiores: tñ manſuetudo ſm quid ꝑeminet
ſer.64.conſide.2.docu.primo.
Fides eſt radix virtutū. ſer.25.ↄſi.4.ↄclu.pª
Idem ſer.30.ꝑnci.2.ↄclu.3.circa 2m.
Fides tria opatur: ꝛ q̄ ſunt ibidē conclu.2.
Fides ꝛ ſpes euacuātur in patria. ſer.38.ↄſi.
ſcda.conclu.tertia.
Fides plus profuit marie q̄ꝫ materna ꝓpinqui
tas.ſer.9.conſide.3.concln.2.
Fides ꝛ ſpes ſunt duo diſcipuli.ſer.4.conſid.
prima circa quartum motiuum.
Fidei magnitudo requirit ſeptem.ſer.48.con
ſidera.3.conclu.prima.
Fide certificamur de beatitudine. ſer.9.ↄſi.3.
conclu.tertia.
Fidē ſeruātes dꝰ cuſtodit.ſ.75.ↄſi.4.ↄcl.3.
Figura ſacramenti eucariſtie eſt quadruplex
ſer.80.contempla.4.conclu.2.
Filiatio xp̄i duplex.ſer.15.conſi.3.conclu.3.
Filiatio ad hoc ꝙ ſit inter producens ꝛ produ
ctum requirit multa ibidem.
Filius dei ſatiſfecit pro nobis propter tria.ſer.
4.conſi.prima.circa tertium motiuum.
Filius in diuis quō ſe habeat ad patrem: quo
ad diuam: ꝛ quo ad humanam nām.ſer.18
princi.primo.conclu.prima.
Filius ſpūs ſancti xp̄s dicendus non eſt. ſer.
12.princi.3.conclu.3.
Filius ſubtractionis ꝛ acquiſitionis.ſer.57.
conſide.prima.conclu.2.
Filij dei ſunt innocentes ꝛ penitentes. ſer.3.
conſidera.3.conclu.2.
Filij adoptiui dei habēt quinqꝫ tutores. ſer.19
princi.primo.cōclu.7.
Filij adoptiui nos proprie ſumus nō ſolū dei
patris: ſed etiā ihū xp̄i. Ibidem conclu.3.
Filiorum panis eſt tribulatio. ſer.48.ↄſid.2.
conclu.2.circa fi.
Finis duplex eſt. ſer.53.ↄſi.2.ↄclu.ꝑma.
Finis vltimi productiue ſunt due vie.ſer.78.
conſide.4.cōclu.2.
Fines humani quatuoꝛ ponuntur in ſcriptura
ſer.92.articulo.2.
Finem vltimum hominis quidam poſuerunt
in quatuoꝛ.ſer.50.conſi.3.conclu.3.
Flagella ſeu pene infliguntur alicui a deo pro
pter multas cās.ſer.68.cōſi.ꝑma.ↄclu.4.
Fluctus maris qd ſignificant.ſermo.2.cōſi.2.
parte prima.
Fomite carnis vexati ſollicitius debent implo
rare diuinum auxiliū ſer.57.ↄſi.4.ↄclu.pª.
Fōtes duo ſunt i aīa nr̄a.ſer.25.ↄſi.2.ↄclu.2.
Forme exēplares qd ſunt.ſer.56.ↄſi.pª.ↄcl.2
Forme cōſecrationis hoſtie ꝛ calicis.ſer.80.
cōtempla.2.conſide.2.circa documenta.
Formidanda in penitētia ſunt quatuoꝛ.ſer.56
conſidera.3.conclu.3.
Fortitudo diffinitur a Tullio.ſer.43.conſid.
prima.conclu.prima.
De hac virtute ſer.64.ↄſi.4.docu.3.
Fortitudo quadruplex in xp̄o reſurgente. ſer.
82.conſidera.3.
Forum tenere dominica die an ſit peccatum.
ſer.49.conſide.3.conclu.4.
Fraudes diaboli in temptando.ſer.24.conſi.
ſexta.conclu.4.
Fremere quid ſit.ſer.70.conſide.3.
Fructus incarnationis xp̄i eſt triplex. ſer.18.
principa.3.conclu.5.
Fructus ſpiritus ſan.numerantur.ſer.38.con
ſidera.prima.conclu.4.
Fructus.ſ.ſ.exponunť.ſer.56.ↄſi.2.ↄclu.pª.
Fructus quibus debetur regnum celoꝝ ſunt
quinqꝫ. Ibidem conſi.4.conclu.prima.
Fugit xp̄s a lapidibus propter tria.ſer.72.cō
ſidera.3.conclu.4.
Funiculus triplex ligans voluntatem noſtrā
ad diuinam.ſer.4.ↄſide.ꝑma circa 2m.

Sequitur littera G

G Abriel interpretatur. ſer.7.conſi.
prima.conclu.3.
Gabrielem archangelū fuiſſe ſumme glorio
ſum ꝛ adhuc in hoc gloriari ꝙ detulit nunci
um incarnationis peragende non dubitať.
ſer.16.conſide.6.conclu.prima.
Galilea interpretať.ſer.xj.ↄſidera.ſ.ↄclu.6.
Idem pꝫ ſer.20.princi.4.conclu.2.
Gaudium duplex eſt: ꝛ qd ſit vtrunqꝫ.ſer.5.
conſide.prima.conclu.prima.
Gaudium maximū fecit nobis natiuitas xp̄i.
ſer.15.conſide.5.conclu.5.
Gaudiū ſit in celo in conuerſione peccatoꝝ
ſer.57.conſide.4.conclu.4.
Gaudium ſanctoꝝ in celo duplex eſt. Ibidē.

Gaudēduʒ in quo eſt ⁊ in gaudiū nr̄ʒ pſeuerare debeat. ſer. 5. ꝯſi. 7. ꝯclu. 2. ⁊. 3.
Gaudendū eſt in deo affectu ⁊ effectu ibidem conclu. quarta.
Gaudij affectus quare datus eſt hoi. ſer. 40. conſide. prima. conclu. ſecunda.
Gazophilatium qd ſit: ⁊ quando apitur: ⁊ qn̄ ibs iuxta loquitur. ſer. 71. in fine ſermonis
Gentes quid ſint ſpiritualiter. ſer. 2. parte. 2. circa aliam expoſitionem.
Gentes ſunt p mīaʒ aſſumpte iō debēt deuʒ laudare. ſer. 3. conſide. 5. conclu. 2.
Generis humani repatio decens fuit. ſer. 14 princi. tertio. conclu. prima.
Generatio filij pcedit oia que ſunt ad extra. ſer. 18. princi. primo. conclu. ſecunda.
Gigātiuʒ reſurrec° qlis erit. ſ. 92. ar. 7. q̄ſt. 3
Gloria qd ſit. ſer. 24. conſi. 5. conclu. 3.
Gloria celeſtis dicitur hereditas propter tria ſer. 19. princi. primo. conclu. quinta.
Glīa mūdi eſt fugiēda. ſer. 74. ꝯſi. 3. ꝯclu. 3
Gloriam mundi querere eſt anime piculoſuʒ ibidem conſi. ſecunda. conclu. tertia.
Gnanorum reſurrectio qualis erit. ſer. 92. articulo ſeptimo. queſti. quarta.
Gnomy virt° eſt ⁊ qlis. ſer. 53. ꝯſi. 2. ꝯclu. 3
Gratia qd ſit deſcriptiue. ſer. 9. ꝯſi. pᵃ. cōclu. pma. Idem pʒ ſer. 7. conſi. 5. conclu. 2.
Gratia orta a verbo paſſo pficit aiam ineſſe grato per virtutes. ſer. 4. ꝯſi. 3. docu. pmo
Gratia vnionis: gr̄a ſinglaris pſone: gr̄a capitis quō ꝯueniāt ⁊ differāt. ſer. 12. princip. tertio. conclu. quarta.
Gratia vnionis accipitur tripl'r. ibidem.
Gratia capitis accipitur tripl'r. ibidem.
Gratia xp̄i fuit plena ⁊ pfecta. ibidem.
Gratia xp̄i excedit gratiam alioꝝ in infinituʒ ibidem. Idem ſer. 14. pnci. pmo. ꝯclu. 3.
Gratia accipitur general'r: ſpāliter ⁊ proprie. ſer. 14. pnci. primo. conclu. prima.
Gratia qd facit in aia peccatrice. ibidē ꝯclu. 3
Gratia dei illuminat: iuſtificat: excitat: ⁊ ſpeʒ certā donat. ibidē pn. 2. ꝯclu. pᵃ. 2. 3. ⁊. 4.
Gratia ⁊ ſi oib° pſto eſt: q̄rit tn̄ diſpōnem debitam in recipiente. ſer. 15. ꝯſidera. prima. ꝯcl. 2. Idem ſer. 18. pnci. 3. ꝯclu. 2. Idem ſer. 78. ꝯſi. 3. ꝯclu. 7
Gr̄a incarnatōis attulit nob tria. ſ. 16. ꝯclu. 5
Gratia incarnationis cauſat in nobis triplicē effectum. ibidem conclu. 7.
Gratia eſt decor ⁊ pulchritudo anime ⁊ quō. ſer. 24. conſi. 4. conclu. 2. Idē. ſer. 41. ꝯſi. pma. ꝯclu. 3. Idē. ſer. 71. cōſi. 5. cōclu. 2.
Gratia eſt deſiderabilioꝛ omni bono. ſermo. 25. conſide. 3. conclu. prima.
Gratia eſt qdā habitus ſupernālis ⁊c. ſermo. 26. ante ꝯſi. Idē pʒ. ſer. 7. doc. 3. veritate. 4
Gratia cauſat in nobis quintuplicem puritatē ſermo. 26. conſi. prima. conclu. prima.
Gratia hʒ duodeciʒ effectus ⁊ ponenda eſt in volūtate: ⁊ auxilio eius pueni̇tur ad ſtatum pfectiōis. ibidem conclu. 2. 3. ⁊. 4.
Gratia pdif p q̄tuoꝛ. ibidē. ꝯſi. 2. conclu. 2.
Gratia repit. 4. modis. ibidē. ꝯſi. 4. ꝯcl. pᵃ.
Gratia eſt radix ⁊ principium meriti vel merendi. ſermo. 2. conſi. 7. conclu. 3.
Idem ſermo. 36. princi. 3. conclu. 2.
Idem ſermone. 78. conſi. quinta. cōclu. 3.
Idem. 64. ſermone: conſide. 4. docu. 3.
Gratia ſolū permanens in pacificis facillime pditur. ſer. 26. conſi. 2. conclu. 3. ⁊ quarta.
Gratia dei repreſentat ſe ſtudioſe inueſtigantibus. ibi. conſide. 4. conclu. prima.
Gratia nuſquaʒ inuenitur niſi in ſcientia ⁊ ſapientia. ibidem. conclu. tertia.
Gratia dirigit mēteʒ humanā. ibidē cōclu. 5.
Gratia dotat hoieʒ tripl'r. ibideʒ conclu. 7.
Gratia eſt duplex. ſermo. 27. ante concluſio. Item ſermo. 41. conſi. ſecunda.
Gr̄a gratis data ad qd dat. ſmo. 27. ꝯcluſi. 2.
Gratia gratis data pluriſicat hn̄s multos effectus ⁊ ſunt. 24. i numero: ibidē ꝯcl. 2. ⁊. 3.
Gratia ſpūs ſcti ignis dr̄: ibidē conclu. tertia
Gratia iſuſa cauſat iuſtificationeʒ ipij q2 p eaʒ offenſa remittitur. ſermo. 46. docu. 3.
Gr̄a ⁊ vrtus iſuſa dr̄nt: ibideʒ ſub. 2. vitate
Gratia habet diuerſa nomina: q2 diuerſa operatur: ibidem veritate tertia.
Gratia poteſt competere omni dono naturali ibidem veritate quarta.
Gratia gratum faciens habet quadrupliceʒ effectum: ibidem documen. quarto.
Gratia dei ſanat animam peccatriceʒ. ſer. 49. conſidera. ſcd̄a. documen. ſeptimo.
Gratia dei excitat hoiem: ibidem docu. 8.
Gratia hʒ quinq3 noia ſer. 52. conſi. 2. ꝯcl. 2.
Gratia p̄deſtinationis hʒ tripliceʒ effectū: ſer. 57. conſi. quarta. cōclu. prima. docu. 3.
Gratia cauſat ſanitateʒ anime ⁊ augetur p ſanctoruʒ ⁊ angelorum interceſſionem. ſermo. 62. conſidera. quarta. conclu. prima.
Gr̄a cāt in aia triplex vnguentū: ibidē. ꝯcl. 2.

Gratia ſanans animam ponit ibi ſeptem vti/ litates: ibidem.
Gratia eſt q̄ſi ductor ⁊ regula in fineꝫ vltimuꝫ hoieꝫ ducens. ſer. 67. conſi. 2. ɔclu. prima.
Gratia predeſtinationis ſemp̄ preſto eſt ibidē
Gratia nunq̄ꝫ ſola eſt: ſed eaꝫ comitātur virtu tes. ſer. 69. conſi. prima. conclu. 2.
Gratia quid faciat in anima: ⁊ d̄ ſignis gratie ſer. 71. conſide. 5. conclu. 2.
Gratia confert nobis ſex virtutes. ſermo. 73. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Gr̄e plenitudo triplex. ſ. 12. pric. 3. ɔclu. 4.
Gratie plenitudo multiplex fuit ī virgine ma ria. ſer. 7. conſi. 2. conclu. quinta.
Gratie effectus q̄ntuplex eſt ſer. 9. cōſi. 2. ɔcl. ſcd̄a. Ideꝫ. ſerm. 67. conſi. prima. concl. 3.
Gratie effectus q̄druplex eſt. ſer. 25. cōſid. 3. cōcl. 2. Ideꝫ. ſer. 63. conſi. 2. documen. 2.
Gratie effectus eſt duplex. ſer. 67. cōſi. 2. cō/ clu. 2. Iteꝫ. ſer. 69. conſi. 5. cōclu. prima
Gratie conſequende impedimentum quadru plex. ſer. 64. conſide. 4. documen. 2.
Gratie efficacia eſt a paſſione xp̄i: ⁊ nō a volū tate. ſer. 67. conſide. 2. conclu. tertia.
Gratie aſcenſus in anima eſt multiplex ⁊ vti/ lis. ibidem. conſide. prima: conclu. tertia.
Gratie dei receptioneꝫ impediunt tria. ſerm. 76. conſide. prima. conclu. ſcd̄a.
Gratiam triplicem accepimus diuinitus. ſer. quarto. conſi. prima circa finem.
Gratiam habere obligati ſumus. ſer. 9. conſi. ſcd̄a. conclu. prima.
Gratiam chriſtus nobis meruit. ſermōe. 14. princi. primo. conclu. ſcd̄a.
Gratiam primam mereri ex condigno nemo poteſt. ſermo. 16. conclu. quarta.
Gratiā habitualeꝫ hn̄s adhuc idiget alio auxi/ lio diuo: vt recte viuat. ſer. 49. ɔſi. 2. doc. 8
Gratiam preſeruationis in vtero matris: ho/ norem m̄ternitatis reſpectu filij: vt fieret ma/ ter: cuius deus eſt pater. Et plenitudinem gratiaruꝫ in conceptiōe filij dei virgo maria ſm̄ doctores nunq̄ꝫ meruit ſermo. 7. conſi/ prima. concluſio. ſexta.
Gratiam dei volens habere faciet tria. ſermo. 75. conſide. quarta. conclu. ſecunda.
Gratiarum actio ad eam incitamur ꝑpter q̄/ tuor. ſermo. 46. circa finem.
Gratiarum actio quis magis teneatur ad eaꝫ an penitens vel innocens. ſermone. 57. cō ſideratione. ſexta. conclu. ſecunda.
Gratiarum actio: oratio: obſecratio: ⁊ petitio differunt. ſermo. 5. conſid. 2. conclu. tertia.
Gradus curationis anime tres ſunt. ſermōe 49. conſide. ſecunda. docu. ſexto.
Gradus peccati diſtinguūtur ab henrico. ſer mo. 59. conſide. prima. conclu. ſecunda.
Grati debemus eſſe deo. ſermone. 39. princ. tertio. ɔclu. quarta. Idē. ſermo. 65. con ſidera. tertia. conclu. prima.
Grati debemus eſſe deo ſingulariter de ope/ ribus miraculoſis. ibidem. cōclu. 2.
Gratitudo debet eſſe ſub timore dei: ibidem concluſione tertia.
Gratitudo eſt de lege nature ⁊ moris. ſermo. 80. conſideratione tertia.
Gremium diuine pietatis ſemper apertuꝫ eſt ad colligendum penitentes. ſermōe. 75. cō ſideratione. quinta. documen. 2.
Gula multa mala facit ⁊ diſſuadetur. ſermo. 61. conſideratione tertia.
Guſtari mors quando dicitur. ſermo. 72. con ſidera. ſecunda. conclu. tertia.

Sequitur de littera H

h Abile ad gratiam dicitur dupliciter ſer. 78. conſi. 3. conclu. prima.
Habundantia gratiaꝝ quinq̄ꝫ habet effectus in aīa deuota. ſer. 9. cōſi. ſcd̄a. conclu. 2.
Helyas ⁊ moyſes quomō apparuerūt in trāſ/ figuratione: de hoc eſt duplex opinio. ſer. 49. conſide. prima. docu. tertio.
Helyſeus interpretatur. ſer. 59. conſidera. 3. concluſione tertia.
Hereditas multiplex eſt. ſer. 19. prin. primo. concluſione quinta.
Hereditatē celeſtē adducūt nobis duo: ibidē.
Herodes interpretatur. ſer. xj. conſid. prima. conclu. ſexta. Idem ſer. 23. conſideratōe. 2 conclu. tertia.
Herodis regnatio. ſermone. xj. conſideratiōe prima. conclu. 7.
Herodis vltio. ſer. 22. conſi. prima
Herodes ⁊ iudei maxime peccauerunt ī mor/ tem chriſti. ſermone. 24. conſiderati. 6. con clu. ſcd̄a ⁊ tertia.
Homo deſcribitur ſm̄ iſidorum. ſermo. tertio ante conſide. Item ſm̄ auguſti. ꝑ ſtatu in nocentie. ſer. 57. conſi. prima. ɔclu. prima.
Homo quid ſit. ſermone. ſeptimo. conſid. pri ma. conclu. ſexta.

Homo vnde dicitur. ſermo. 18. princi. 2. conclu. 3. circa quartum notabile.
Hō ſolus eſt beneficiabilis. ſer. 9. cōſi. 3. conclu. prima. Idē. ſer. 58. conſi. 5. cōcl. pª
Hō ante pctm̄ habebat duplicem pfectionem ſermo. 25. conſide. 2. conclu. quarta.
Hō q̄ȝ nobilis fuit ante lapſuȝ: ⁊ quo ad corpꝰ ⁊ quo ad animā. ſermo. 46. documento. pͦ.
Homo deus factus eſt propter multa. ſer. 12. principa. tertio. conclu. prima.
Hō ē dn̄s ſuaȝ actionuȝ. ſ. xj. ꝯſi. pª. ꝯcl. 3.
Hō illuminādus a deo reqrit tria. ſer. 18. principa. 2. conclu. 3. circa quartum notabile.
Homo habet tria vtilia in ſe: vt arbor. ſmo. 38. conſide. prima. concluſio. tertia.
Homo nō eſt finalr̄ confirmatus i bono vel obſtinatus i malo. ſerm. 45. conſi. 4. ꝯcl. 3.
Hō decipit̄ p tria. ſer. 6. conſi. 3. conclu. pria.
Hō p culpā factꝰ eſt cecꝰ. ſ. 39. pric. 3. ꝯcl. pª
Hō in ſtatu integre ⁊ corrupte nāe indiget virtute ſupaddita: ſȝ diuerſimode. ſ. 46. doc. 3
Hō cecidit triplici caſu. ſ. 83. ꝯſi. pria. ꝯcl. pª
Humana natura redempta eſt ꝑpter quatuor rationes. ſermo. 2. conſi. 2. parte prima
Hominis reparatio infra ponitur in. R.
Hominis natura fuit multipliciciter vulnerata. ſermo. 58. ante conſidera.
Hois dignitas. ſer. 75. conſi. ifra. ꝯclu. pria.
Homines vocātur dij propter tria ibidē cōſi. ſexta. conclu. 2.
Hominū tria genera fuerunt ab initio ſerm. 75. princi. primo. ꝯclu. 4.
Hoium q̄tuor genera ꝓhibebant̄ ab eſu agni paſchalis. ſermo. 81. conſide. 3. nota. ſcdo.
Hominem facere deus poteſt quatuor modiſ ſermo. 7. conſide. prima. conclu. quinta.
Homineȝ tria ornant que in ipſo ſunt. ſermo. 75. conſide. prima. conclu. prima.
Honor ſeptuplex factus eſt chriſto in die palmarum. ſermo. 79. conſide. quinta.
Honorant homines xp̄m ſeptem modis more iudeorum. ibidem per totum.
Honoris appetitus datus eſt homini. ſermo. ſexto. conſide. 2. conclu. quarta.
Honorare laudare ⁊ reuereri qūo conueniant vel differant. ſermo. 24. conſi. 5. conclu. 3.
Honorauit deus cayphaȝ pontificem dono ꝓphetie. ſermo. 77. conſide. 2. conclu. 3.
Honeſtas quid ſit. ſermone primo. conſid. 5. Idem ſermo. 71. conſide. 5. conclu. 2.
Honeſtas in. 4. operibus conſiſtit. ſer. pmo conſide. 5. Idem. ſer. 71. conſi. 5. conclu. 2.
Hora completorij fuit euchariſtia inſtituta. ſermo. 80. contempla. 4. conſide. 3.
Hore diuerſe ingredientiū vineaȝ qd ſignificant. ſmo. 36. prin. 2. conclu. prima.
Hoſtia dn̄ice euchariſtie continet quatuor. ſermo. 80. contē. prima ante docu.
Hoſtia in triduo paſche conſecrata qualis fuiſſet. Ibidem contēpla. prima. veritate. 3.
Hoſtia frangitur ⁊ non corpus chriſti. ibideȝ contempla. tertia. conſidera. ſcda.
Hoſpitalitas vtilis eſt ad ſex. ſermo. tertio. cōſidera. quarta. conclu. ſecunda
Humilitas quid ſit. ſermo. 48. conſi. 2. ꝯclu. prima. Item ſermo. 20. princi. pͦ. concluſi. quarta. Iteȝ ſer. 53. conſi. 2. conclu. 4.
Humilitas hȝ tres gradus. ſer. 9. ꝯſi. 2. ꝯcl. 2.
Humilitas habet duodecim gradus. ſer. 55. conſide. ſecunda. conclu. ſexta.
Humilitas acquiritur tribus vijs. ſermo. 57. conſide. quarta. conclu. ſecunda.
Humilitas acquirit gratiam ibidem.
Humilitas panis eſt. ſmo. 65. ꝯſi. 2. doc. 4.
Humilitas neceſſaria eſt aſcendere volētibus ſermo. 74. conſide. 3. concluſio. prima.
Humilitas preſeruat in temptatione. ſermo. 6 conſide. tertia. conclu. prima.
Humilitas p q̄ conſeruatur: ibidē concluſ. 3.
Humilitas cuſtodit virtutes. ſermo. 20. principrimo. conclu. quarta.
Humilitas diſponit ad grāȝ. ſ. 27. i fine. ſer.
Humilitas oritur ex duplici inclinatiōe. ſerm. 20. principa. primo. conclu. 4.

Sequitur littera I

Iacere: reſidere: ⁊ ſtare differunt. ſerm. 69. conſi. 5. conclu. ſecunda.
Iacent quidem in terra multipliciter. ſerm. 23. principali. ſecundo. conclu. ſexta.
Iā eſt pars tp̄is preſentis. ſermo. primo.
Ieiuniuȝ qd ſit: quos obligat: quotuplex ē: per que redditur acceptabile. Et qui effectus ieiunij. ſermo. 40. conſi. prima. conclu. pria: ſecunda: tertia: quīta: ⁊ ſexta.
Ieiunium quid ſit ⁊ quare fiat ſub numero q̄drigenario. Et q̄ ſit actus virtutis ordinatus ad tria bona honeſta. ſermone. 44. conſide. prima. conclu. quarta.
Igne triplici cruciantur reprobi in inferno. ſermone. 45. conſide. 5. conclu. tertia.

Ignorantia ⁊ neſcientia differunt rõne ſer. 71. conſide. quarta. conclu. prima.
Ignorans ignorabiẗ exponiẗ ibidẽ. ɔclu. qnta
Ignorabant iudei paſſionẽ xp̄i duplici cecitate percuſſi: ſermo. 78. conſi. 7. concluſ. tertia.
Iherico iterp̄tatur. ſmo. 39. p̄nci. 3. ɔcluſi. 3.
Iheruſalẽ interp̄tatur. ſmo. 24. ɔſi. p̄ma. ɔcl. ſexta. docu. 4. Itẽ ſmo. 26. ɔſi. 2. ɔclu. 3.
Jeſus noiaẗ. 5. vicibꝰ puer. ſ. 26. ɔſi. pª. ɔº. 1
Jeſus hꝫ qnqꝫ diſcipulos interceſſores ꝓ no/bis. ſmone. 62. conſi. 3. conclu. ſcða.
Jeſus traditur: illuditur: flagellaẗ: ɔſpuitur: ⁊ occiditur. ſmo. 39. princi. 2. conclu. qnta
Jeſus initiauit ſalutẽ noſtrã in icarnatõe expli cauit in ɔuerſatiõe ⁊c. ſer. 13. in fine ſer.
Ihs iterp̄tatur: ſer. 7. conſi. tertia: ɔcluſiõe. 2.
Jeſus duodecꝫ annoꝝ fuit: ⁊ ſignificant duo deci effectꝰ gr̃e. ſer. 26. conſi. p̄ma. ɔclu. 2.
Ihs ꝑdiẗ ꝑ q̃tuor. ſer. ibidẽ. ɔſide. 2. ɔcluſi. 2.
Jeſus nõ inuenitur inter cognatos ⁊ notos: ſꝫ in tẽplo inter doctores deuotos poſt triduũ ibidẽ. ɔſi. 3. docu. p̄. ⁊. 2. ɔſi. 4. ɔcl. 2. ⁊. 3.
Jeſus ſe facientibus ſuã voluntatẽ ſubdit: ibi decꝫ conſi. quarta. conclu. ſexta.
Jeſus nomẽ hꝫ quadruplicem vtilitatem. ſer. 7. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Jeſu diuerſa noia ⁊ vtilitates illoꝝ. ſ. 21. ɔſi. 2
Illuminatio pfecta requirit duo. ſermone. 58. conſide. ſcða. conclu. tertia.
Illuminatus perfecte ne obſcuretur reqrit tria ibidem. conclu. quarta.
Illuminat ds oia diuerſimode. ſ. 18. p̄n. 2. ɔº. 3
Illuminãdus hõ a deo dꝫ tria habere ibidem.
Illuſus eſt xp̄s a multis ſer. 39. p̄nci. 2. ɔcl. 3
Imitari debemus tres reges in ſeptem. ſerm. 24. conſide. octaua. conclu. quarta.
Imitari debemus exempla ſanctoꝝ virorum. ſermo. 35. p̄ncipali. tertio. conclu. p̄ma.
Impaſſibilitas corporis chriſti eſt in euchari/ſtia. ſmo. 80. ɔtempla. tertia. conſi. q̃rta.
Impedimenta vite contẽplatiue ſunt quatuor ſmo. 88. conſide. tertia.
Impedimentum noſtre ſalutis eſt duplex. ſer. 63. conſide. p̄ma ad 3m.
Impedimẽta gr̃e. 4. ſũt. ſ. 64. ɔſi. 4. docu. 2.
Impius quis ſit: ſermo. qnto. conſi. p̄ma.
Impoſſibile accipiẗ q̃druplr. ſ. 7. ɔſi. 3. ɔcl. 3
Impoſſibile accipiẗ triplr. ſer. 24. ante ɔſider.
Impletio mandatoꝝ ⁊ cõſilioꝝ hꝫ q̃druplicẽ effectũ. ſermo. 11. ɔſi. 4. conclu. prima.
Impletio p̄ceptoꝝ iducẽ ad vitã etnã ibidẽ i fi.
Impuritas vniuſcuiuſqꝫ rei vñ cãẗ. ſ. 61. ɔſi. 3
In ly: in qd ſapit. ſer. 18. p̄nci. p̄. cõclu. p̄ma.
Incarnatio p̄t accipi triplr. ſ. 12. p̄nc. 2. ɔcl. 3
Incarnatio ɔtlit nob. 4. dõa. ſ. 15. ɔſi. 3. ɔº. 2
Incarnatio chriſti contulit nobiſ tria beneficia ibidem conſi. quinta. conclu. quarta.
Incarnatio xp̄i angelis ⁊ hoibus eſt maxima gloria ibidem. conſi. ſexta. cõclu. ſcða.
Incarnationis xp̄i modus expediebat ꝓpter quinqꝫ. ſermo. 22. conſi. 2. conclu. p̄ma.
Incarnatõis filij dĩ accelleratõẽ ſuſpiria ⁊ de ſideria ſcõꝝ p̄rꝫ meruerũt. ſ. 12. p̄n. 2. ɔº. 3
Incarnationis myſterij reuelatio quo ad ange los. ſer. 7. conſi. p̄ma. conclu. ſcða.
Incarnationis nuncius ɔuenienter fuit ange/lus propter tria ibidem.
Incarnatiõis nũciꝰ fuit gabriel ibidẽ ɔcluſ. 3.
Incarnationẽ opata eſt ſola diuina voluntas effectiue ibidem. concluſio. quarta.
Incarnari deũ fuit ɔueniẽs ⁊ q̃re. ſ. 7. ɔſi. pª ɔclu. p̄ma. Idẽ ſer. 15. conſi. 3. ɔclu. p̄ma.
Incircunciſi ꝓhibebantur ab eſu agni paſcha lis. ſer. 81. conſide. tertia. conclu. ſcða.
Incorrigibiles cõione priuandi ſunt fraternita tis. ſmo. 60. conſi. prima. conclu. 6.
Inclinantur diuerſimode ad virtutũ opera ꝑ fecta ⁊ iperfecta. ſer. 64. conſider. 3. docu. p̄
Incredulitas eſt maximum omnium peccatoꝝ ſmo. 75. conſide. 4. conclu. p̄ma.
Indignatio ɔuenit ex. 4. ſer. ɔſi. 2. ɔclu. 6
Indurãt hoiẽ. 4. ſmo. 72. ɔſi. 3. conclu. 2.
Indurare q̃uo deus dicatur ibidem. conclu. 3.
Induſtria facit peccatum irremiſſibile propter tria. ſermo. 46. docu. 2. veritate tertia.
Infirmari dicitur anima ad modum corporis. ſermo. 62. conſide. ſcða. conclu. prima.
Infirmitas corpis vñ gñaẗ. ſ. 72. ɔſi. 2. ɔcl. 5
Infirmitas aie vnde cauſatur ibidem.
Infirmus cõicandus qualiter ſit interrogãduſ ſermo. 80. contempla. prima circa finem.
Infirmitas ⁊ maieſtas in xp̄o ꝓfuerunt nobis ad ſalutem. ſmo. 18. princi. 2. cõluſio. qnta
Ingratitudo qd ſit. ſmo. 48. ɔſi. pª. ɔcl. p̄ma.
Ingratitudo tria mala cauſat. ſmo. 56. ãn ɔſi.
Inhonorauerũt. xp̄m iudei i die paſceues ſeptẽ modis. ſmo. 79. principali. 5. per totum.
Joab interpretaẗ. ſmo. 83. ante ɔſideratiõẽ.
Joſeph interp̄tatur. ſmo. 22. p̄n. vel ɔſide. 3.
Joſeph apparuit angelus in ſomnis ꝑp tria. ſermo. 22. conſide. ſcða. conclu. tertia.
Inimicus accipitur dupliciter ſcilicet negatiue

⁊ poſitiue. ſermo. 42. conſi. prima. ꝯclu. 2.
Inimici noſtri ruina poteſt aliquando non ſine peccato letificare ⁊ quando hoc. ſermone 27. conclu. tertia. circa nonum.
Inimicorum dilectio. ſermōe. 42. conſide. prima ſub ſex conclu.
Initium velle mori quomodo quis poteſt ibidem conclu. tertia.
Inimicum diligere eſt magis meritorium: ꝙ̃ amicum. ibidem conclu. ſexta.
Innocēs plus meret̃ ꝙ̃ penitēs. ſer. 22. ꝯſi. 3
Innocentes ⁊ penitentes ſunt filij dei. ſer. 67. conſidera. prima. conclu. ſecunda.
Innocentem an deus plus diligat vel penitentem. ibidem. conſide. ſexta. ꝯcl. prima.
Inmūdicia peccati pꝫ ex qnq̃. ſmo. 61. cōſi. 3
Impedimenta vite contemplatiue ſunt quatuor. ſermo. 88. conſide. tertia.
Impedimentuꝫ noſtre ſalutis eſt ꝺuplex. ſermo. 63. conſide. prima ad tertium.
Impedimenta gratie ſunt quatuor. ſermo. 64 conſide. quarta. docu. ſecundo.
Imparitas vniuſcuiuſq̃ rei vnde cauſatur. ſermone. 61. conſide. tertia.
Iniurie remiſſio: ⁊ de tribus q̄ oriri ſolent ex iniuria. ſermo. 19. conſide. ſcd̄a. ꝯcl. 5.
Inquiſitio xp̄i nobis duplex proponitur. ſermo. 29. conſide. tertia. docu. primo.
Intellectuſ ⁊ intelligentia quales vires anime ſunt: ſermo. 20. princi. primo. conclu. 2.
Intentio vel intendere quid ſit. ſerm. 19. princi. tertio: circa tertium.
Idem. ſermone. 42. conclu. prima.
Intentio bona que eſt. ſer. 42. ꝯſi. 2. concl. 2.
Intentio duo reqrit. ſer. 43. ꝯſide. 2. docu. 2.
Intentio qualis requiritur in conſecratione ſermone. 80. cōntem. 2. conſi. ſecunda.
Interpretanda ſunt dubia in melioreꝫ partem ſermo. 67. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Intentatio mortis xp̄i a iudeis tripliceꝫ habuit progreſſuꝫ. ſermo. 77. conſid. 3. conclu. 2.
Inſufficientia noſtra ſine deo patet. ſerm. 65. conſide. ſecunda. docu. quarto.
Inſtruit nos deus ꝺ multis: ⁊ hoc tripliciter. ſermo. 64. conſi. quarta. docu. ſecundo
Inuidia qd ſit: ⁊ eius gradus. ſermone. 73. conſide. prima. conclu. 2.
Inuocandus eſt deus principaliter: ⁊ alij ſancti ſecūdario. ſermo. 62. ꝯſid. 3. ꝯclu. prima
Ira quomodo hominem deordinat: ⁊ qd operatur. ſer. 58. conſide. 4. conclu. 2.
Ire affectus quare dat⁹ eſt homini. ſermo. 29 conſide. prima. conclu. quarta.
Irremiſſibile aliquod peccatuꝫ eſt propter tria ſermo. 28. conſide. tertia. ꝯclu. quinta
Irremiſſibile ſimpliciter nullum peccatum eſt ſermo. 46. docu. ſecundo. veritate tertia.
Irremiſſibile quomodo intelligitur. ſerm. 56. conſide. 3. ꝯclu. tertia.
Irreprehenſibilis fit aliquis tribus modis. ſermo. 29. conſide. 2. conclu. tertia.
Iſrael interpretatur. ſermone. 20. principa. 2. circa ſecundum.
Iudei machinantes in mortem xp̄i maxime peccauerunt. ſerm. 77. conſi. prima. ꝯcl. 2.
Iudeorum maliciā quare chriſtus declinauit ibidem conſide. quarta per totum.
Iudeorum habilitas ad prophetandum. ſer. 73. conſide. 3. conclu. prima.
Iudex dꝫ habere tria. ſermo. 10. conſi. quarta
Iudex malus an peccet ſententiando. ſermo. 64. conſide. 3. documen. ſecundo.
Iudicium extremum eſt timendū propter duo ſermo. 36. princi. 2. conclu. prima
Iudicium extremum timenduꝫ eſt ꝑpter octo cauſas. ſermo. 21. conſidera. prima. ſub ſe prima die. in ſecunda expoſitione.
Iudicium duplex eſt. ſermo. 2. ante conſid.
Iudicium proprie conſcientie eſt verius iudicio alieno: ⁊ tamen nullus inde ſumere habet certitudinē. ſer. 10. ꝯſi. 3. cōcluſ. 2. ⁊. 3.
Iudicium finale quatuor modis fiet. ſer. 45. conſi. prima. conclu. quinta.
Iudiciū actus eſt iuſtitie. ſer. 67. ꝯſi. 3. ꝯclu. 2.
Iudicare nemo debet alium propter tria. ſermo. decimo. conſide. quarta.
Iudicij temerarij repſſio. ibidē. conclu. prima
Iudicium temerarium eſt vitandum. ſer. 76. conſi. 3. conclu. ſecunda.
Iudicabunt multi diuerſimode. ſer. 55. conſi. ſecunda. conclu. qnta.
Iudicantes ⁊ accuſantes alios quando refellēdi ſunt. ſer. 64. conſide. 3. documen. 2.
Iudiciale preceptum circa hoc eſt duplex error ibidem. docu. tertio.
Iudith iterpretatur. ſer. 24. ꝯſi. 5. conclu. 2.
Iuſti patiuntur a quatuor ſermo. 49. conſide. tertia. conclu. prima.
Iuſtitia originalis quid ſit. ſermo. primo. conſide. prima. conclu. ſecunda. Idē. ſermo. 25. conſide. ſecunda. conclu. quarta. Ideꝫ ſermo. 46. docu. primo. verit. quarta.

Juſtitia eſt prima dies circunciſionis ſpiritualis. ſer. 21. conſi. prima. conclu. quinta
Juſtitia eſt duplex. ſer. 46. docu. p̄. verita. 3.
Juſtitia nominat duo ſicut benefacere. ſerm. 45. conſide. prima. conclu. tertia
Juſtitia accipitur dupliciter ibidem.
Juſtius an deus agat cum vno q̄z cuz' alio. ſermo. 36. princi. 5. conclu. prima. Ideȝ ſer. 45. conſide. prima. conclu. tertia
Juſtificatio impij quid ſit. ſer. 14. principa. 2. conclu. 2. Idem ſer. 49. conſi. 2. docu. 5.
Juſtificatio impij requirit quatuor. ſerm. 43. conſi. ſexta. docu. tertio
Juſtificatio impij poteſt eſſe miraculoſa ex parte agētis. ſermo. 65. ꝯſi. prima: ꝯclu. prima
Juſtificatio ipij ex parte forme introducte non eſt miraculoſa. ibidem. conclu. ſecunda
Juſtificatio impij ſingularem ordinem cauſandi concernit. ibideȝ. ꝯclu. tertia
Juſtificatio impij maxime congruit tempore paſchali. ibidem. conclu. quarta
Juſtificatio requirit duplicem motū liberi arbitrij. ſermo. 14. princi. ſcdo. ꝯclu. ſecūda.
Juſtificationem impij operatur gratia dei. ſermo. 46. documen. tertio.

K in C reperies

Sequitur littera L

Laborare debemus: vt anima virtutibus adornetur ⁊ hoc tripliciter. ſer. 44. conſi. prima. conclu. ſcda
Laborem virtuoſum gratuȝ faciunt quatuor. ibidem. conclu. tertia.
Lachryma fundenda eſt quintuplex. ſermo. 6. conſide. quarta. conclu. ſecunda.
Lachryma baptiſmus quidem eſt. ſermōe. xj. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Lachryme merentur gratiam ⁊ miſericordiaȝ ibidem. Idem ſermo. 69. conſide. quarta. conclu. prima.
Lachryme cauſantur per appropinquationem ieſu. ibidem. conclu. ſecunda.
Lachrymarum effuſio ſignum eſt pnie. ſerm. 6. conſide. 4. conclu. ſecunda.
Lāguidus qs eſt. ſer. 49. ꝯſi. prima. ꝯclu. 4.
Lapis ſup lazar̄ qd ſignificat. ſer. 70. ꝯſid. 3.
Lapidatur xp̄s a ſepteȝ generibus hominum ſer. 72. conſide. 3. conclu. 4.
Lapides fugiebat xp̄s pp̄ tria. ibidē. ꝯclu. 5.
Lapides i panē ꝯmutare qd ſit. ſer. 44. ꝯcl. 5.
Lapides ſiūt dupliciter. ſermo. 88. ꝯſidera. 3.
Latria ⁊ dulia ponunt̄. ſer. 24. ꝯſi. 5. ꝯclu. 3.
Latria xp̄s adorat̄. ſer. 68. ꝯſi. 4. ꝯclu. 3.
Laudare honorare revereri quomodo differūt ſupra in honorare.
Lazarus interpretatur. ſer. 55. conſi. pᵃ. ꝯcl. 6
Lazarus peccatorē ſignificat: ⁊ q̄uo euȝ d̄s diligat. ſermo. 70. ꝯſide. 3. circa quartum.
Leges quare ſunt facte. ſermone. 61. conſide: prima. conclu. quinta.
Lege melius eſt oia ordinari ibidē. ꝯclu. 4.
Legis noue ⁊ veteris differentia. ſermōe. 64. ꝯſidera. 3. docu. primo.
Legunt diuerſi ſacram ſcripturam ſermo. 3. conſide. 5. conclu. prima.
Lepra ſignificat peccatum ⁊ quare. ſermo. 30. principa. 2. conclu. ſecunda.
Lepre mundatio requirit quatuor ex parte noſtri ibidem. conclu. tertia.
Lepre ſpūalis curatio: ex parte diuine potentie requirit octo. ſer. 30. princi. 2. ꝯclu. 4. p totū
Leproſus ſigat gen⁹ humanū. ibidē. ꝯclu. pᵃ.
Leproſus mundatus miſſus eſt ad ſacerdotes ꝓpter quatuor. ibidē. cōclu. 4. circa octauū.
Letificari poſſumus aliq̄n ſine peccato in ruina inimici noſtri ⁊c. ſupra i inimici nr̄i ⁊c.
Lex quid eſt. ſer. 61. ꝯſi. pᵃ. ꝯclu. prima.
Lex ſextuplex eſt. ibidē. conclu. ſecunda.
Lex diuina neceſſaria eſt ad directionē vite humane propter duo ibidem. conclu. 3.
Lex eſt inſtituta pro communi vtilitate. ibideȝ conclu. ſexta.
Lex moyſayca q̄ eſt. ſer. 20. princi. 4. concl. pᵃ Et diſponebat ad vitaȝ ꝯtemplatiuā. ibidē.
Lex euangelica quare ſuperaddit̄ legē moyſayce. ibidem. conclu. ſecunda.
Lex euangelica eſt regula ⁊ menſura humanorum actuū data diuinitus. ibidem.
Lex peregrini multiplex. ſermo. 89.
Lex ꝯſumata i duob⁹ ꝯſiſtit. ſer. 31. ante pric.
Liber vite quid eſt. Et q̄ duplex eſt. ſer. 56. ꝯſidera. 4. conclu. prima.
Liberȝ arbitrium qd. ſer. p̄. ꝯſide. 7. ꝯclu. ſcda
Item ſer. 20. princi. primo. conclu. ſeptima
Item ſermo. 76. conſide. 4. conclu. ſcda
Liberum arbitrium deſtituitur de imperio regni anime per quindecim mala. ſermōe. xj. conſide. prima. conclu. ſexta.
Liberum arbitriuȝ eſt imperator in regno anime: ibidem. conclu. tertia.

Liberū arbitrium quid includat ibidē.
Liberū arbitriū eſt neutrale. ibidē. cōclu. 4.
Liberū arbitriū vocatur a philoſopho deſideri
um ꝯſiliabile. ſer. 20. princi. p̊. cōclu. 3.
Liberum arbitriū capax eſt ſalutis. ſerm. 56.
conſide. prima. conclu. quarta
Liberū arbitrium ꝯſideratur ex electione. ſer.
63. conſide. tertia. documen. quinto.
Libertas ꝛ ſimplicitas ligate ſunt in caſtro in/
tellectus. ſermo. 89. conſi. 3. conclu. ſexta
Liberi arbitrij, qn̄ dicimur. ſ. 20. pn̄. p̊. ꝯcl. 3.
Itē ſmo. 63. conſide. 3. documento quīto.
Lingua mala multiplex eſt: ꝛ multa mala ope/
ratur. ſermo. 21. conſide. 7. conclu. 4.
Lingue vinculum eſt multiplex. ſermo. 58. cō
ſide. prima. conclu. quarta.
Lingue maxime inſidiatur diabolus. ibidem
Linitio luti qd ſignificat. ſer. 68. conſi. 2. ꝯcl. 2
Lippa ē ratio qn̄ intellect⁹ eſt obſcurus. ibidē.
Lyſania īterp̄tatur. ſer. xj. ꝯſi. prima. ꝯclu. 6.
Locus aīaꝝ poſt mortem duplex eſt. ſerm. 45.
conſide. quinta. conclu. ſcđa.
Locus ꝓprius habitationis xp̄i quis eſt. ſer.
24. conſidera. ſcđa. conclu. ſecunda.
Loca quatuoꝛ xp̄s ſibi appropriauit. ſerm. 15.
conſidera. ſecunda. conclu. prima.
Locatio corporis xp̄i in ſacramento. ſerm. 80.
contempla. tertia. conſide. tertia.
Lōganimitas qd ſit. ſer. 48. cōſide. 2. ꝯclu. 2.
Lucē xp̄m ſequi eſt vtile propter tria. ſer. 23.
principa. ſcđo. conclu. tertia.
Idem ſermo. 71. conſide. ſcđa. ꝯclu. 4.
Lucis manifeſtatio fit q̄druplr. ſer. 18. pric. 2.
ꝯclu. prima. Idē. ſer. 71. ꝯſi. p⁴. ꝯcl. 4.
Lumē: lux: radi⁹: ꝛ ſplēdoꝛ dr̄nt. ſ. 24. pric. p̊
ꝯclu. prima. Idē. ſer. 71. ꝯſi. pri⁴. ꝯcl. p⁴.
Lumē eſt triplex. ſer. 61. ꝯſi. 2. ꝯclu. ſexta.
Lutum factum ex ſputo quid ſignificat. ſer. 68
conſidera. ſecunda. conclu. prima.
Lux xp̄s dr̄ ſm humanā ꝛ diuinam nāā. ſer.
23. prici. p̊. ꝯcl. 2. Itē ſ. 71. ꝯſi. p⁴. ꝯcl. 3
Lux eſt quedam qualitas. ibidem. conclu. 2.
Lux oīs alia a đo tenebris pmiſcet. ſer. 18. pri.
ſcđo. ꝯclu. p⁴. Idē ſer. 71. ꝯſid. p⁴. ꝯclu. 4.
Lux mūdi đs eſt duplici modo. ibidē. ꝯclu. 5.
Lux ꝓprie đs eſt. ſer. 18. princi. 2. ꝯclu. prima
Lux xp̄s expellit triplices tenebras. ſerm. 23.
principa. 2. conclu. quarta.
Lux xp̄s illuminat triplicē vitā. ibidē. ꝯcl. 5.
Lux triplex eſt. ſer. 39. princi. 3. conclu. 3.
Lux mālis facit quinq₃: que lux ſp̄ualis: id eſt
xp̄s facit. ſer. 23. princi. ſcđo. conclu. 7.
Lux chriſtus eſt: via: veritas: ꝛ bonitas. ſer/
mo. 71. conſide. ſcđa. conclu. quarta.
Lux ſemper eſt preſens intellectui noſtro: licꝫ
non comprehendamus. ibidem. conclu. 3.
Lux diuina habet quadruplicem virtuoſitatē
ibidem conſide. quinta. conclu. ſecunda.
Luxurioſi ꝯſpuūt xp̄ꝫ. ſer. 39. prici 2. ꝯclu. 4.
Lucis receptio requirit debitam diſpoſitionē
ibidem conclu. ſexta.

Sequitur littera M

m Agdalene deuotio ſupra in ſermoꝛ
Magi qui erant ꝛ vnde venerunt
ſer. 24. ꝯſi. pri⁹. ꝯclu. p⁴. 2. 3. ꝛ. 4.
Magi queſierunt chriſtū in iheruſalem pro/
pter quatuoꝛ. ibidem. conclu. ſexta.
Magni meriti ſunt predicatores apud deum
ſermo. 63. conſide. 3. documen. quarto.
Magnificatio xp̄i hꝫ quadruplicem actū. ſer.
9. conſi. quarta. conclu. tertia.
Malum vel bonū reddere eſt multiplex. ſer/
mo. 29. conſide. prima. conclu. quarta.
Malū vl' malitia ſ₃ ber. ē duplex. ſ. 46. do. 2
Mali ſeparabuntur a bonis in iudicio triplici
ter. ſermo. 45. conſi. 3. conclu. ſecunda.
Malitiam iudeoꝝ quare chriſtus declinauit.
ſermo. 77. conſide. quarta per totum.
Malum culpe deterius eſt q̄₃ malum pene. ſer
mo. 61. conſide. ſecunda. conclu. tertia
Malum deus permittit fieri propter tria. ſer.
34. princi. tertio. conclu. ſecunda.
Malos ꝛ bonos pmittit deus ſimul ſtare pro
pter rationes. ſerm. 45. conſi. 3. ꝯclu. pma.
Mala non agere nō ſufficit. ſermo. 87. conſi/
de. prima. conclu. quarta.
Mala xp̄o elata fuerīt quinq₃. ſ. 59. p̄n. 2. ꝯcl. 3
Malorum proſperitas non debet nos ſcanda
lizare. ſer. 55. conſi. prima. conclu. tertia.
Malitia eſt quintuplex quam excludit dilectio
proximi. ſer. 31. princi. 2. conclu. 2.
Manbu interp̄tat. ſer. 81. ꝯſi. p⁴. doc. 2 i fine
Manere in ſermone quid ſit. ſermone. 21. cō/
ſide. quinta. conclu. ſecunda.
Manichei erroꝛ. ibidem. ꝯſi. prima. ꝯclu. 5.
Mandatoꝝ obſeruantia an ſufficit ad ſalutem
ſermo. 87. conſide. 2. dubita. prima.
Manducatio ꝛ refectio chriſti quid ſignificat.
ſermo. 63. conſi. tertia. docu. quarto.
Manſiones inferni q̄tuoꝛ ſunt. ſer. 82. conſi. 5.

Manſuetudo qd eſt.ſer.7.ꝯſi.pᵃ.ꝯclu.ſexta
Manus diaboli duplex eſt.ſer.78.ꝯſi.7.cõ-
clusione ſecunda.
Martius quadruplici myſterio fuit conſecra-
tus.ſer.82.conſi.quarta.
Mare eſt coꝛ humanũ.ſer.32.p̄n.p̄.ꝯclu.3.
Maria dicitur luna.ſer.2.ꝯſi.2.parte pꝛima
Maria fuit idonea mater xp̄i propter ſex.ſer.
ſeptimo.conſide.pꝛima.conclu.ſexta.
Maria fuit pꝛeſeruata a quadruplici re.ibidez
conſide.ſecunda.conclu.quinta.
Maria fuit plena triplici gratia.ibidem.
Maria interpꝛetaꝛ.ſer.17.ꝯſi.2.ꝯclu.pꝛima
Marie tres.ſer.88.conſid.pꝛima.ꝯclu.ſcđa.
Maria meruit ꝯcipere xp̄m ꝛ quomõ.ſer.13
pꝛinci.ſecundo.conclu.quarta.
Marie tres ꝑfecerunt vitam actiuam.ſer.88.
conſi.pꝛima.conclu.ſecunda.
Mater dei tota ꝛ vera fuit virgo maria.ibidē
pꝛinci.pꝛimo.conclu.quarta.
Martyrium eſt meritoꝛium quando hꝫ tria.
ſer.54.conſide.ſecunda.ꝯclu.quinta.
Matrimoniũ qd ſit.ſer.7.ꝯſi.3.ꝯclu.tertia.
Item ſer.13.pꝛinci.pꝛimo.conclu.pꝛima.
Matrimonium ꝛ ſponſalia differunt.ibidem
Matrimonium verum fuit inter mariaꝫ ꝛ io-
ſeph.ibidem conclu.ſecunda.
Matrimoniũ hꝫ tria bona ꝛ q̄ ſunt.ibidez.
Medella q̄druplex.ſer.25.ante conſide.
Mediatoꝛ noſter fuit xp̄s.ſer.81.pꝛinci.3.
Medicus noſter fuit xp̄s in paſſione.ibidem
Medicus celeſtis ſm̄ ꝯditionem vulneꝝ me
dicamenta oꝛdinauit.ſer.81.pꝛinci.tertio.
Medicina eſt bona quadruplici circunſtantia
vallata.ſer.59.conſi.ſecunda.conclu.2.
Mendacium quid ſit.ſer.61.conſi.tertia.
Mendici ꝛ pauperes differunt.ſer.55.conſi.
pꝛima.conclu.ſexta.
Mendici lazari indigentia oſtenditur.ibidem
conſide.ſecunda.conclu.ſexta.
Mens hois obſcurata eſt in ſe.ſer.43.conſi.
quinta.conclu.pꝛima.
Mens hois ſignificaꝛ per agꝝ.ſer.37.pꝛin.
tertio.conc u.pꝛima.
Menſa dñi valde mirabilis eſt: qꝛ plura frag
menta q̄ȝ fercula.ſer.65.conſi.2.docu.4.
Mentiri ꝛ mendacium dicere differunt.ſer.
61.conſide.tertia.
Mercatoꝛes ingrediunꝛ vineam hoꝛa tertia.
ſer.36.pꝛinci.ſecundo.
Mercena ius duplex.ſer.57.ꝯſi.3.ꝯclu.2.
Mercenarij ꝓhibebantur ab eſu agni paſcha
lis.ſer.81.conſi.tertia.nota.ſecũdo.
Mereri tm̄ in hac vita poſſumus.ſer.45.cõ
ſide.pꝛima.cõclu.pꝛma. Idem ſer.70.cõ
ſide.4. Iteꝫ ſer.79.conſi.2.conclu.2.
Mereri non poſſumus ex puris naturalibꝰ.
ſer.48.conſi.tertia.conclu.ſecunda.
Mereri beatitudineꝫ ſolus homo põt.ſer.56
conſide.ſecunda.conclu.pꝛima.
Mereri pꝛimam gratiam ſibi ex condigno ne
mo poteſt.ſer.16.conclu.quarta.
Meritum adipiſcendum requirit quatuoꝛ.
ſer.91.docu.ſecundo.
Meritũ triplex: ſcilicꝫ ꝯgrui: digni: ꝛ ꝯdigni
ſer.7.conſi.ſecunda.conclu.quinta.
Idem ſer.13.pꝛinci.ſecundo.ꝯclu.quarta.
Meritum xp̄i in infinitũ excedit meritũ alioꝝ
ſer.12.pꝛinci.3.conclu.4.circa finem.
Meritum paſſionis xp̄i probatur finitum.
ſer.49.conſi.pꝛima.conclu.ſexta.
Meritum quando terminaꝛ in hoie moꝛiente
ibidem conſi.ſecunda.docu.ſexto.
Meritum ad ipſum ꝯcurrunt tria.ſer.78.cõ
ſide.quinta.conclu.pꝛima.
Meritum vnde hꝫ originē. ꝛ que diſponunt
ad meritum.ſer.79.pꝛin.2.conclu.tertia.
Meruit xp̄s per ſuam paſſionē ſufficienter ꝓ
oibus.ſer.54.conſi.pꝛima.conclu.quinta.
Meruit xp̄s ſolis p̄deſtinatis ianue aptioneꝫ
ibidem conclu.ſexta.
Meruit nobis xp̄s gratiam.ſer.14.pꝛi ici.p̊
conclu.ſecunda.
Meritoꝛia fuit nobis xp̄i paſſio propter tria.
ſer.78.conſi.quinta.conclu.pꝛima.
Meritoꝝ retributio ad iuſtitiam diſtributiuā
pertinet.ſer.45.conſi.pꝛima.conclu.ſcđa.
Meruerunt antiq patres accelerationem in-
carnationis xp̄i ſupꝛa in A ſub acceleratõe.
Meſſis tp̄e aut vindemie an licet emere vinũ
aut auenā: vt poſt carius vendatur.ſer.46
docu.quarto.veri.tertia.
M.litia quadruplex aſcendit cum xp̄o de in-
ferno.ſer.86.conſi.quinta.
Milites hoꝛa ſexta ingrediuntur vineaꝫ.ſer.
36.pꝛinci.ſecuudo.
Miniſtratoꝛes duplices.ſer.27.cõclu.tertia
circa ſecundum.
Miniſtroꝝ eccl'ie offiñ quatuoꝛ reqrit.ſer.57
conſi.quarta.conclu.tertia.
Mirabilia ex p̄te coꝛpoꝛis glorioſi q̄tuoꝛ fue-
runt.ſer.82.conſide.ſexta.

Mirabile triplex in ſanguie xp̄i.ſer.85.p̄n.2
Mirabilia quatuor ſanguinis xp̄i.ibidem.
Miraculū qd eſt.ſer.13.p̄n.2.ↄclu.tertia.
Miraculū maximū eſt reſurrectio mortuoꝝ ſer.92.arti.15.
Miraculum fecit xp̄s in nuptijs ꝑpter duo. ſer.28.conſi.tertia.conclu.prima.
Miracula facta ſunt in incarnatione.ſer.7.cō ſide.tertia.conclu.prima.
Miracula excedunt nām:artē:⁊ ↄſuetudinē ſer.17.conſide.ſecunda.conclu.quarta. Idem ſer.65.conſi tertia.conclu.ſecunda.
Miracula magis fiebant in p̄mitiua eccl'ia q̄ȝ modo pp rōnes.ſer.4.conſi.5.docu.p̄mo
Miracula faciebat xp̄s ꝑpter q̄tuor motiua. ibidem conſi.quinta.conclu.tertia.
Miraculoꝝ q̄tuor ſunt gnā:ibidē ↄſi.6.do.2
Miſericordia quid ſit.ſer.69.ante conſide.
Miſericordia dei circa penitentes oſtenditur quadruplici exemplo.ſer.65.ↄſi.3.ↄclu.2.
Miſericordia ⁊ iuſtitia ſunt chriſto appropria ta.ſer.64.conſi.quarta.docu.primo.
Miſericordia veſtis q̄dam eſt:⁊ eſt duplex:⁊ requirit quatuor virtutes.ſer.38.ↄſi.p̄ma. conclu.quarta ⁊ quinta.
Miſericordia dei eſt ꝓmptiſſima ad indulgē dum.ſer.xj.conſi.tertia.conclu.prima.
Miſericordia dei apparuit in nobis multipl'r ſer.16.conclu.tertia.
Miſericordie opera deo accepta tria faciunt. ſer.45.conſi.quarta.conclu.ſecunda.
Miſicordie ꝓprietas q̄ ſit.ſ.45.ↄſi.2.do.2.
Miſericordie opera vtilitates ſeptē.ſer.45 conſi.quarta.conclu.ſecunda.
Miſericors deus magis eſt q̄ȝ iuſtus.ſer.64 conſi.quarta.docu.primo.
Modeſtia qd ſit.ſer.5.conſi.p̄ma.ↄclu.4. Item ſer.33.ↄſi.7.conclu.quinta.
Moyſes interpretat̄.ſer.66.
Moyſes ⁊ helyas apparuerunt in transfigu/ ratione ſupra in Helyas.
Monumentum quid eſt ⁊ vnde dicatur.ſer. 70.conſi.tertia circa tertium.
Monumentum xp̄i quale fuit.ſer.88.conſi. ſecunda concluſione ſecunda.
Mons duplex eſt.ſer.30.p̄n.p̄.ↄclu.tertia.
Mons qdam pnia eſt.ſer.51.conclu.prima.
Mons ad teſtimoniū ꝓferēdum eſt ↄueniēs propter quinqȝ.ſer.50.conſi.p̄a.docu.6.
Mors qd eſt.ſer.82.conſi.prima.
Mors duplex eſt.ſer.4.ↄſi.2.circa 4m deſe ctum. Item ſer.70.conſi.3.circa 7m.
Mors triplex eſt.ſer.55.ↄſi.2.conclu.ſcd'a. Item ſer.22.ↄſi.p̄ma circa finem.
Mors eſt pena pcti.ſer.70.ↄſi.2.ↄclu.p̄ma
Mors corporalis hȝ ſex conditiones.ſer.21. ↄſi.p̄a.cōclu.5.circa 2m diē in 2a expōne.
Mors ſpiritualis fit ad ſimilitudinē mortis corporalis.ibidem.
Mortis chriſti ſex vtilitates.ſer.83.conſide. prima.concluſione prima.
Mortis xp̄i tria motiua.ſer.83.ↄſi.p̄a.ↄo.p̄a
Mors xp̄i ab eterno fuit preuiſa.ſer.77.con ſide.prima.concluſione prima.
Mors chriſti expediebat homini pp quatuor ibidem conſi.ſecunda.ↄcl'one ſecunda.
Mors chriſti fuit p̄nunciata a quatuor ꝓphe tis.ibidem conſi.tertia.concluſione.7.
Mors xp̄i ↄparat̄ q̄tuor reb⁹.ibidē cōclu.3.
Mors quadruplex eſt.ſer.92.arti.primo.
Mors qd eſt:⁊ mors ſecunda quid eſt.ibidē arti.ſecundo.queſti.tertia ⁊ quarta.
Mortis triplicis cauſa ſola voluntas eſt.ſer. 69.conſi.ſecunda.concluſione ſecunda.
Mortis xp̄i intentatio triplicem habuit ꝓgreſ ſum.ſer.77.conſi.3.conclu.ſecūda.
Mortem triplicem inducit pctm̄:⁊ q̄ ſit mors anime.ſer.69.conſi.ſecunda.conclu.p̄ma.
Mori xp̄m oportebat pp ſeptē.ſer.90.
Mori dicuntur quidam peccato:qdam in pec cato.ſer.52.conſideratione tertia.
Mortuos tres ſuſcitauit dominus.ſer.70.cō ſide.ſecunda.concluſione quarta.
Motus liberi arbitrij duplex ē.ſer.14.p̄n.2 ↄclu.2. Item ſer.49.conſi.2.docu.qnto.
Motus ſenſualitatis quis ſit.ſer.66.conſi.2. concluſione prima.
Mūdus ↄparat̄ mari pp m'lta.ſer.81.do.2.
Mundus dicitur oriens propter tria.ſer.24. conſi.prima.conclu.6.docu.ſecundo.
Mundus decipit quadrupliciter.ſer.43.con ſidera.prima.concluſione tertia.
Multitudo duplex ē.ſer.69.ↄſi.3.ↄo.p̄ma.
Multitudo pctōꝝ non p̄cludit qn deus miſe/ retur.ſer.65.conſi.ſecunda.docu.ſecundo
Murmuratio aliquādo idē eſt qd admiratio ſer.36.princi.quarto.conclōne prima.
Mutata re tripl'r pōt carius vendi q̄ȝ fuit em/ pta.ſer.46.docu.4.ſub quarta veritate.
Mutuatio cāpſoria an licita ſit.ibidem ſub qn ta veritate.
Mutuitas in dilectione quid ſit.ſer.31.p̄nci.

primo.concluſione quinta.
Mutuitas dilectiõis hʒ qncʒ.ſer.27.ↄclu.3.
Mutua dilectio reqrit qncʒ.ſer.31.princi.p.
concluſione quinta.

Sequit̃ littera N

N Aaman interpretatur.ſer.59.conſi.
tertia.conclu.tertia.
Naym interpretat̃.ſer.69.ante conſide.
Naſci xp̃m de femina ſine viro fuit ↄueniēs.
ſer.7.conſi.prima.conclu.quinta.
Naſci debuit xp̃s de virgine.ibidē ↄſi.3.con
clu.ſcd̃a.Idem ſer.17.conſi.2.cõclu.p̃ma
Naſci ex deo fit dupl̃r.ſer.18.p̃n.3.cõclu.4.
Natiuitas xp̃i damnat diuitias:delicias:⁊ ho
nores.ſer.15.conſideratione quarta.
Natiuitas xp̃i primo nunciata fuit paſtoribuſ
⁊ quare.ibidem conſi.5.conclu.ſecunda.
Natiuitas xp̃i multum conueniebat.ibidem
conſide.prima.concluſione prima.
Natiuitatem ſp̃ualem quatuor oſtendunt.ſer.
17.conſi.tertia.conclu.ſecunda.
Natura hoĩs qualis fuit añ pct̃m:quo ad cor/
pus ⁊ aĩam.ſer.46.docu.primo.
Natura hoĩs vulnerat̃ per pct̃m quadruplicit̃
ſer.49.conſi.prima.conclu.prima.
Natura hoĩs multipl̃r vulneratur.ſer.59.an
te conſiderationem.
Natura hominis in ſe non eſt niſi tenebra.
ſer.71.conſi.ſecunda.conclõne ſecunda.
Natura hoĩs ↄparat̃ ſpeclo.ſ.p̃.ↄſi.p̃a.ↄo.2
Natura hominis fuit redempta ꝑpter q̃tuor.
ſer.ſecundo.conſi.ſcd̃a.parte prima.
Natura hoĩs per incarnationem eſt total̃r re/
ſtaurata.ſer.23.princi.tertio.conclu.ſcd̃a.
Natura hoĩs inualida eſt ex ſe ad recupanduʒ
ſtatum gratie.ſer.15.conclu.prima.
Natura humana hʒ duo extrema.ſer.24.con
ſidera.7.ſtella.3.
Natura humana vel mens hoĩs ſignificatur
per agꝛ.ſer.37.princi 3.conclu.prima.
Nãs q̃tuor xp̃s aſſumpſit.ſer.85.pte.2.ↄſi.3
Nãlia pura nõ ſufficiũt ad ꝑducēduʒ nos i re
gnum celoꝝ.ſer.34.p̃nci.p̃.ↄclu.prima.
Natus eſt xp̃s tp̃e pacis ꝑpter tria.ſer.15.
conſi.prima.conclu.prima.
Naues due ſunt homini neceſſarie.ſer.51.cir
ca princi.ante concluſionem.
Nauicula qd ſignificat.ſer.32.p̃n.3.ↄcl.p̃ma
Nazareth interpretatur.ſer.15.conſi.2.ↄclu.
prima.Item ſermo.22.conſi.tertia.
Nazareus interpretat̃.ſer.88.conſide.tertia.
Neceſſarium:congruum:⁊ expediens diffe/
runt.ſermo.84.conſi.prima.conclu.p̃ma.
Neceſſitari nõ poteſt humana volũtas:ſʒ ma/
nuduci.ſer.64.conſi.4.docu.2.
Negociatio hʒ mlta pctã annexa.ſer.40.ↄſi.2
Negociũ apoſtolicũ qd ſit ⁊ in qbus conſiſtit.
ſermo.12.princi.2o.conclu.p̃ma ⁊ 2.
Negociũ incarnatiõis fuit ꝓphetatuʒ ibidem
Neſciētia ⁊ ignorãtia differũt ſupra ignorãtia.
Neſciētia ē triplex.ſer.71.ↄſi.4.ↄcluſ.2.
Neſcientia vnde cauſatur ibideʒ conclu.3.
Neſtorij error ibidē conſi.prima.cõclu.qnta
Nobilitat nos ſanguis xp̃i tripl̃r.ſ.75.p̃n.2
Nomē imponitur a proprietate rei.ſermõe.7
conſide.tertia.conclu.ſecunda
Nomē ieſu hʒ quadrupliceʒ vtilitateʒ ibidem.
Nomen habet proprietateʒ rei exprimere.ſer.
mone.21.ante conſide.
Nomen ieſu de hoc vide multa ibidem conſi.
ſecunda per totum.
Nomina peccatorum ſeu peccati ponunt̃.ſer.
octauo.conſi.prima.conclu.prima
Nominatur chriſtus ſeptem nominibus.ſer.
91.documento tertio
Notitia dei.ſer.48.ↄſi.2.docu.p̃ ⁊ ſecundo.
Nuditas qd eſt.ſer.33.ↄſi.p̃ma.cõclu.p̃ma.
Nudi an induti ſancti reſurgent.ſermõe.92.
arti.8.queſtione prima
Numerus predeſtinatorum eſt certus:ſerm.
54.conſi.prima.conclu.quarta.
Nummiſmata verba dei ſunt.ſermõe.71.cõ/
ſide.5.conclu.quinta
Nunc aliquod eſt in quo meritũ terminatur
⁊ incipit premium.Et multa de hoc.ſerm.
49.documento ſexto

Seqtur littera O

O Bediētia quid ſit.ſer.6.conſide.4.
concluſione ſecunda.
Obedientia multiplex eſt.ſer.76.conſiderati.
quarta.conclu.prima.
Obedientialem potentiã ad gratiam adipiſcē
dam qlibet hʒ in ſe.ſer.66.ↄſi.p̃a.ↄclu.p̃a.
Obligatio ad hñduʒ gratiã.ſer.4.conſi.p̃ma
Idem ſer.9.conſi.ſecunda.cõclu.prima.
Obſecratio ⁊ orõ dr̃nt.ſer.5.ↄſi.2.conclu.3.
Obſtaculuʒ introitus paradiſi quod fuit.ſer.
49.conſi.prima.conclu.ſeptima.

Obstinatio quid sit. ser. 46. doc. 6. veri. 4.
Obstinatio habet quatuor gradus ibidem.
Obstinatio est pctm i spūz sctūz. ser. 70. ꝯsi. 3.
Obstinatus in hac vita finaliter nemo est. ser. 46. ꝯsi. 4. ꝯclu. 3.
Occidūt xp̄z recidiuātes. ser. 39. p̄n. 2. ꝯcl. 4.
Ociositas malum operatur. ser. 36. ante ꝯsid.
Octauiani tēpore christus natus ē ꝓpter tria ser. 15. ꝯsi. prima ꝯcl. prima.
Oculus dei est duplex. ser. 49. ꝯsi. 2. doc. 3.
Oculi ihu. qui sint. ser. 65. ante ꝯside.
Occupatio laboris honesti valet ad hoc vt qs pertingat ad perfectionem virtutuz. ser. 9. ꝯsi. prima. ꝯclu. prima.
Odire malū in ꝓrimo licet. ser. 27. ꝯcl. 3. circa nonum.
Odium causatur ex reprehensione malorum. ser. 64. ꝯsi. 3. ꝯcl. secunda.
Offm̄ angeloꝝ in trib⁹ ostendit. ser. 34. p̄n. 4
Officium ministrorum ecclesie quatuor requirit. ser. 57. ꝯsi. 4. ꝯcl. 2.
Oleum habet quinqꝫ ꝓprietates. ser. 64. ꝯsi. prima. docu. secundo.
Opera extra caritatem facta valent ad sex. ser. 52. ꝯsi. tertia. ꝯcl. tertia.
Opera carnis contrariant fructibus spiritus sancti. ser. 56. ꝯsi. 2. ꝯcl. 3.
Opera quatuor difficilia sunt penitēti. ser. 66. ꝯsi. secunda ꝯclu. secunda.
Opera nostra bona paruipendere debemus. ser. 78. ꝯsi. 2. ꝯclu. tertia.
Operatio debita alicuius instrumenti requirit tria. ser. 60. ꝯsi. 2. ꝯclu. sexta.
Operaꝰ oiuz ꝟtutū ē vna. ser. 67. ꝯsi. 3. ꝯcl. 2
Operatio meritoria est in hac vita tantuz. ser. 71. ꝯsi. 5. ꝯcl. 2. Idez ser. 79. ꝯsi. 2. ꝯcl. 2.
Operatiōes virtuose sunt cause dispositiue ad meritum sermo. 79. ꝯsi. 2. ꝯclu. 3.
Operarij quintuplices mittuntur in vineam. ser. 36. princi. secundo.
Operuz misericordie vtilitas. sermo. 45. ꝯsi. 4. conclu. secunda.
Opinio iudeoꝝ ⁊ paganoꝝ de dilectione inimicoꝝ est varia. ser. 69. ꝯsi. p̄a. ꝯclu. prima.
Opus creatiōis includit tria attributa. sermo. 16. ꝯclu. prima.
Opus reformationis hominis requirit eadez tria ibidem conclu. secunda.
Opus virtutis quomodo sit in deo. ser. 18. princi. primo. ꝯclu. 4.
Opus vel officiuz pastoris consistit in sex. ser. 17. ꝯclu. tertia.
Opus nostrum hꝫ rationem meriti ex duob⁹ ser. 45. ꝯsi. 3. ꝯclu. secunda
Opus misericordie deo acceptū tria faciūt ibidem ꝯsi. 4. ꝯcl. 2.
Opus bonuz tria reqrit. ser. 49. ꝯsi. 2. ꝯcl. 3.
Opus bonum sine duobus fieri nō potest. sermo. 66. ꝯsi. prima. ꝯcl. quarta.
Op⁹ patris celestis qd ē. ser. 63. ꝯsi. 3. doc. 5.
Opus nostrum meretur ex condigno. sermo. 71. ꝯsi. 5. ꝯcl. secunda.
Opera quatuor fient circa extremum diem iudicij. ser. 92. articulo quinto.
Opportunitas est i quadruplici differētia. sermo. 63. ꝯsi. prima. ꝯcl. prima.
Oratio xp̄i non sibi sed nobis ꝓfuit. ser. 70. ꝯsideratione tertia.
Oratio exaudibilis est ꝓpter quatuor. sermo. 54. ꝯsi. 2. ꝯcl. 4.
Oraculum quid est. ser. 13. prin. 2. ꝯcl. tertia.
Ordei ꝓprietas. ser. 65. ꝯsi. 2. docu. quarto.
Ordo quid sit. ser. 33. ꝯsi. p̄ ꝯclu. 6. circa. 4m
Oriens dicit mūdus propter tria. ser. 24. ꝯsi. prima. ꝯclu. sexta.
Oriens dicitur xp̄s. ibidem conclu. prima.
Origenis error. ser. 45. consi. 5. ꝯclu. prima.
Originalis iustitia qd sit sup in iustitia origi.
Originalis culpa non fuit in maria. ser. 7. cōside. secunda. conclu. quinta.
Origo magoꝝ q xp̄m visitarūt supra i magi.
Ornamenta quatuor moralia fuerunt in virgine bn̄dicta: ⁊ que. sermo. 7. ꝯsi. 2. ꝯclu. 6
Oues electe de tēplo qd sigant. ser. 66. añ ꝯsi.
Osanna interpretatur. ser. 78. ꝯsi. 2. ꝯclu. 3.

Sequit litera P

Patiētia qd sit. ser. 3. cōsi. 4. ꝯclu. p̄a. Item ser. 29. consi. 2. conclu. quarta
Patiētia turris est aie. ser. 56. ꝯsi. p̄a. ꝯclu. 3.
Paganoꝝ dilectio erga inimicos. ser. 42. ꝯsidera. prima. conclu. prima.
Panes qnqꝫ pessimi. ser. 65. cōsi. 2. docu. 4.
Panes quinqꝫ optimi illis contrarij. ibidem
Panes empticij qui sunt ibidem. docu. tertio
Panis triticeus ⁊ vinum vitis solum est mā sacramenti eucharistie. ser. 80. ꝯtē. 2. ꝯsi. 2
Parabola qd sit. ser. 27. p̄n. p̄. conclu. qnta.
Parabolis xp̄s vsus est pp sex rōes. ibidem.
Paraliticus iacet in lecto propter quatuor. sermo. 41. ꝯsi. 2. documen. sexto.

Paraliticus in lecto torquetur ſcʒ ante caſum et poſt caſum ibidem.
Paſſio xpi fuit ſupplicium: opprobrium: preciuʒ ⁊ exempluʒ. ſer. 82. prin. pº. 2. 3. ⁊ 4.
Paſſio xpi fuit doloroſa triplici ratione ibidē princi. primo.
Paſſio xpi fuit turpis quadruplici ratione ibidem princi. ſecundo.
Paſſio xpi nos liberauit a quatuor ſer. 47. ↄſi. tertia. ↄclu. tertia.
Paſſio xpi ꝑuiſa ⁊ exhibita quō ſe hēat. ibidē
Paſſio xpi quō fuerit finita ⁊ quō īfinita. ſer. 28. ↄſi. 3. conclu. tertia. Idem pʒ ſer. 49. cōſide. prima. conclu. ſexta. rōne quarta.
Paſſio xpi fuit ordinata vt nos redimeret. ſer. 78. conſi. quarta. conclu. prima.
Paſſio xpi adduxit nobis tp̄s reconciliatiōis ibidem concluſione tertia.
Paſſio xpi eſt nobis meritoria pp tria: ⁊ad eā imitandam hortamur tripliciter. ibidem cōſidera. quinta. conclu. ſecunda ⁊ tertia.
Paſſio xpi corporalis ſuffecit ad ſoluendū debitum. ibidem conſi. ſexta. conclu. prima.
Paſſionis xpi tp̄s: ordinem: locum: ⁊ genus ꝑordinauit deus. ſer. 79. añ ↄſid. ⁊ conſi. prima. concluſione prima.
Paſſionis xpi participes ſi eſſe voluerimus tres requiruntur ibidem conclu. tertia.
Paſſionem xpi ignorabant iudei duplici cecitate ꝑcuſſi. ſermo. 78. ↄſi. 7. ↄcl. 3.
Paſtoris officiuʒ conſiſtit i ſex. ſermo. 17. cōſide. prima. conclu. 3.
Paſtor eſt ratio in ouili ↄſciētie. ibideʒ ↄcl. 2.
Paſtoris exemplo monemur aliqua facere. ibidē ↄclu. ꝑma.
Paſtoribus primo nunciata eſt natiuitas xpi ſer. 15. ↄſi. 5. ↄcl. 2.
Pater familias deus ē. ſer. 36. prin. pº. ↄcl. 3.
Pater noſter deus ē propter quinqȝ. ſer. 56. ↄſi. prima ↄcl. prima.
Pati debuit xp̄s propter ſepteʒ virtutes innoteſcendas. ſer. 90. parte. 2ª. per totuʒ.
Paulus interpretatur. ſer. 12. prin. pº. ↄcl. 2.
Paupertas ē deo multū grata. ſer. 55. ↄſi. pª. ↄcluſi. ſexta.
Paupertas tollit tria īpedimēta. ibidē. ↄcl. 5.
Paupertas inualida eſt ſine humilitate. ſerm. 15. ↄſi. 4. ↄcl. ſecunda.
Pauperes aliquos deᵘˢ voluit eſſe ꝑpter quatuor. ſer. 55. ↄſi. pª. ↄcl. 6.
Pauperes aliqui ſunt non mendici. ibidem.
Paupertateʒ ſummā xp̄s habuit in natiuitate ſer. 15. conſi. quarta. conclu. 7.
Pax multiplex eſt. ſer. 5. ↄſi. 3. ↄclu. ſecunda
Pax quid eſt: ⁊ q̄ multiplex eſt. ſer. 33. cōſi. prima. conclu. ſexta.
Pax mala triplex eſt. ibidem.
Peccare qd ſit. ſer. 67. conſi. 4. conclu. ſcd̄a.
Peccatū nullum eſt ſimplr̄ irremiſſibile: ſʒ ꝑʒ quid dicitur irremiſſibile propter tres rōes ſer. 28. conſi. tertia. conclu. quinta. Idem ſer. 46. docu. 2. veri. quarta.
Peccatum in ſpiritum ſanctum vnde ꝑcedit. ſer. 46. docu. ſecundo. veri. tertia. Idem ſer. 56. conſide. prima. conclu. prima
Pctm̄ inducit duplicē miſeriā: ⁊ infert hoī ſex plagas: ⁊ hʒ triplíceʒ ꝑgreſſum. ſer. ꝑmo. conſide. tertia. conclu. prima ⁊ ſecunda.
Peccatum pena eſt ſeptem defectus ducēs in aīam. ſer. quarto. conſide. ſecunda.
Peccatum quomō dicatur nihil. ſer. 18. ꝑn. ꝑ conclu. tertia. Idem ſer. 61. ↄſi. 2. ↄclu. 2.
Peccatum ad duo ordinat̄. ſer. 18. princi. 2º. conclu. 6. Idem pʒ ſer. 39. ꝑnci. 3. ↄclu. 2. Idem ſer. 52. conſi. quarta. conclu. tertia.
Peccatum ⁊ vniuerſalr̄ mala non ſunt eēntia vel natura aliqua. ſer. 18. ꝑn. ꝑmo. ↄclu. 3.
Pctm̄ fit ex deliberatiōe ⁊ ꝑuerſa intentione. ſer. 24. conſi. ſexta. conclu. ſecunda.
Peccatum ordinat̄ in quadruplex bonum. ſer. 57. conſi. ſecunda. conclu. prima.
Peccatum multa mala facit ⁊ aufert triplicem ſubſtantiam. ibidem conclu. ſecunda.
Pctm̄ vnuʒ per aliud poſſe eijci qdam eſtimauerunt de hoc. ſer. 58. conſi. 3. conclu. 2.
Peccatum ⁊ gratia opponunt̄. ſer. 19. ↄſi. 4. ↄclu. pª. Ideʒ ſer. 59. ↄſi. 4. ↄclu. prima.
Pctm̄ alicuius conſideratur vel inquātuʒ fit in nocumētum peccantis tantum: vel in nocumentū alioꝝ. ſer. 60. ↄſi. pª. ↄclu. ſcd̄a.
Peccatum occidit aīaʒ. ſer. 62. ↄſi. 2. ↄclu. 2.
Peccatum quadrupliciter repreſentat ſe mēti. ſer. 24. ↄſi. 2. do. 2. Idē ſer. 67. ↄſi. 2. ↄº. 2
Peccatum reperitur in naturalibus artificialibus ⁊ moralibus. ſer. 67. ↄſi. 4. ↄcl. 2.
Peccatum inducit triplicem mortem. ſermo. 69. ↄſi. 2. ↄcl. prima.
Peccatū hyemi ↄparat̄. ſer. 75. ↄſi. 2. ↄclu. 3.
Peccatū ſubijcit hominē diabolo. ſermo. 78. ↄſi. 7. ↄclu. prima.
Peccatū elongat a deo. ſer. 79. ↄſi. pª. ↄcl. pª.
Peccatum habet multa nomina propter diuer

ſos effectus.ſer.47.ꝯſi.p̄ª.ꝯcl.prima.
Peccatum quaſi quibuſdam gradibus incale-
ſcit.ſer.48.ꝯſi.prima.concluſione.prima.
Peccatum naturam vulnerat quatuor modis
ſer.49.ꝯſi.p̄ª.ꝯcl.prima.
Peccatum turpiter animam figurat propter q̄
tuor.ſer.51.ꝯclu.3.
Peccatum originem habet a voluntate ⁊ ge-
nerat rebellionez.ſer.52.ꝯſi.p̄ª.ꝯcl.pª.⁊ 2
Peccatum eſt quedam mors ſpiritualis morti
ficans bona opa.ibidē.ꝯſi.3.ꝯcl.2.⁊.3.
Peccatum ex malicia grauius eſt ꝓpter duo
ibidē ꝯſi.4.ꝯclu.prima.
Peccati venialis ⁊ mortalis differentia.ſer.
46.docu.2.veri.ſecunda.
Peccati expulſio requirit aſſiſtentiam ſpiritus
ſancti ꝑꝑ q̄tuor rōnes.ſer.58.ꝯſi.4.ꝯº.pª.
Peccati gradus diſtinguunt ab hērico.ſer.59
ꝯſi.p̄ª.ꝯcl.ſecunda
Peccati imundicia deteſtenda eſt ꝓpter qnqꝫ
ſer.61.ꝯſi.3.circa.fi.
Peccati remiſſio reqrit ſer.ſ.28.ꝯſi.3.ꝯº.4
Peccati ꝯmiſſio includit in ſe quatuor peccato
rum vias.ſer.6.ꝯſi.4.ꝯcl.2.cir.3.
Peccati cauſa permiſſiua deꝰ eſt propter tria.
ſer.34.princi.3.ꝯcl.2.
Peccato mori ⁊ in peccato mori.differūt.ſer.
52.ꝯſi.3.ꝯcl.2.
Peccator dignus eſt eterna pena propter duo
ſer.45.ꝯſi.5.ꝯcl.prima.
Peccator obtinet multas miſias.ſ.47.ꝯſi.
prima.ꝯcl.prima.
Peccator non habet vnde deo ſatiſfaciat.ſer.
76.ꝯſi.4.ꝯcl.3.
Peccator quantūcunqꝫ magnus deſpare non
debet.ſer.78.ꝯſi.p̄ª.ꝯcl.p̄ª.
Peccatores viuere cur deus ſinit.ſer.34.p̄n
cipa.3.concl.quarta.
Peccatorum ſex genera tēptant chriſtum pro
pter ſex approbata ſibi.ſer.47.ꝯſi.p̄ª.ꝯº.2
Peccatorꝫ vulnera putrefaciūt q̄tuor.ſermo.
49.ꝯſi.p̄ª.concl.ſecunda.
Peccatorum remiſſio nō fit ſine gratuito do-
no dei.ſer.76.ꝯſi.4.concl.prima.
Peccata committimus tripliciter.ſer.90.
Pene infliguntur ꝓpter multas cauſas.ſer.
68.conſi.prima.concl.quarta.
Item ſermo.70.conſi.2.cōcluſione.2.
Pene damnatorꝫ conſiderantur dupliciter.
ſer.55.conſi.ſecunda.concl.tertia.
Penitentia quid facit ſm Auguſtinum.ſer.
ſexto.conſideratione quarta.concluſione
prima.Idem ſermo.63.conſi.p̄ª.ꝯcl.2.
Penitentia mater eſt infinite potentie.ſermo.
22.conſi.3.Idem.ſer.51.ꝑ totum.Idem
ſer.66.conſi.3.conclu.prima ⁊ ſecunda.
Penitentia habet quatuor formidāda.ſermōe
66.conſi.3.conclu.3.
Penitentia deſertum dicitur qđ xp̄s intrauit.
ſer.44.ꝯſi.prima.conclu.2.
Penitentia habet quinqꝫ porticus.ſer.49.ꝯſi
deratione prima.concl.5.
Penitentia perfecta requirit.ſex.ſer.51.con-
cluſione.quarta.
Penitentia refrenat rebellionez.ſer.52.cōſi.
prima.concl.tertia.
Penitentia eſt a deo ⁊ a nobis.Et eſt multuz
meritoria ⁊ expulſiua peccati actualis.ibidē
conſi.2.concl.p̄ª.2.⁊.3.
Penitentia eſt creatrix mediatrix ⁊ doctrix.ſ.
52.conſi.5.concl.ſecunda.
Penitentia habet efficaciam ex paſſione xp̄i.
ſer.48.conſi.p̄ª.concl.3.
Penitentie ſigna quinqꝫ ſunt.ſermo.6.cōſi.
quarta.concl.ſecunda.
Penitentie fructus ſex ſunt.ſer.51.concl.5.
Penitentie cauſa duplex eſt.ſer.44.conſide.
prima.concl.tertia.
Penitentie diſpoſitio requirit quatuor.ibidez
Penitentie efficaciam eſt in quadruplici diffe-
rentia.ſer.47.conſi.4.conclu.p̄ª.
Penitentie partes tres ſunt.ſer.58.conſi.p̄ª
concluſione ſecunda.
Pnie ipēdimēta tria ſunt.ſ.76.ꝯſi.2.ꝯº.2.
Penitentiaz per ſe aggredi nemo poteſt ⁊ ali
qui introducunt ad eam quadrupliciter.ſer.
44.conſi.prima.concl.3.ꝑ totuz.
Penitentiam agere volens debet habere tri-
plicem cognitionez.ſer.51.concl.2.
Penitentiam vanam agentes quatuor fuerūt
ſer.66..conſi.3.concl.3.
Penitentiam perfectam quatuor adducunt ⁊
quatuor eā ꝯſequunt.ſer.76.cōſi.2.cōcl.3.
Penitēs tria debet exire.ſer.37.p̄n.p̄º.ꝯº.6
Penitens an magis teneat ad gratiaꝫ actio-
nē q̄ꝫ innocens.ſer.57.cōſi.6.concl.2.
Penitens magnos inſultus per vita ſuſtinet
ſer.47.conſi.4.concl.2.
Penitentes ⁊ innocentes ſunt filij dei.ſer.57
conſi.p̄ma.concl.ſecunda.
Penitenti ſunt opa quatuor difficilia.ſermo.
65.conſi.ſecunda.concl.ſecunda.

Penitentem an deus magis diligat q̄ȝ inno-
nocentem. ſer. 62. conſi. 6. concl. prima.
Percuſſio triplex circa xp̄m paſſum. ſer. 90.
Perfectio nō conſiſtit totaliter in paupertate: ſed etiam in ſequela chriſti. ſer. 55. conſi. p̄ª concluſione quinta.
Perfectio vite requirit ſex. ſer. 20. princip. 3.
Perfectio vite requirit quatuor. ibidē p̄n. 2.
Perfectio ſpiritualis req̄rit tria. ſer. 17. cōſi. prima. concl. quinta.
Perfectionem duplicem operatus eſt. ſ. ſ. in virgine glorioſa. ſer. 13. prin. p̄º. concl. 5.
Perfecti ⁊ imperfecti diuerſimode inclināt̄ur ad opera virtutum. ſer. 64. coſi. 3. doc. p̄º.
Peregrini leges duodeciȝ ſunt. ſer. 89. p̄te. 2. per totum.
Periculum quadruplex exiſtētibus in culpa. ſer. 43. conſi. 2. docu. primo.
Permiſſiua cauſa peccati deus eſt. ſer. 34. pri cipa. 3. conclu. ſecunda.
Permitit deus mala fieri ꝓpter tria. ſermo. 33. princi. 3. concl. ſecunda.
Perſecutionis chriſti a iudeis cauſa fuit timor mundanus. ſer. 78. conſi. prima. concl. 3.
Perſecutioneȝ ſuſtinere laudabile eſt propter tria. ſer. 74. conſi. prima. concl. 3.
Perſecutionem vitare licet propter tria ibideȝ
Perſeuerantia duo dicit. ſermo. 25. conſide- ratione. prima. concl. tertia circa quartum.
Perſeuerantia quatuor bona facit. ſer. 5. cōſi. prima. concl. quarta.
Perſeuerantia innocentie quid mereatur. ſer mo. 59. conſi. tertia. concl. 3.
Perſona filij eſt nobis magis diligibilis pro pter paſſionem quam ſuſtinuit pro nobis. ſermo. 77. conſideratione prima. concl. 6.
Perſonarum acceptio apud deuȝ nō eſt. ſermo. 54. conſi. 2. concl. 5.
Perſuadere malum eſt occidere ſpiritualiter. ſer. 74. conſi. 2. concl. 2.
Petitio oratio obſecratio: ⁊ gratiarum actio diffe runt ſupra in gratiarum actio.
Petitio nulla exaudibilis fuit ante paſſionem chriſti. ſermo. 32. princi. tertio. concl. prima.
Petra eſt chriſtus. ſermo. 35. principa. tertio concluſione ſecunda.
Parturitio ſpiritualis quid ſit. ſermo. 8. conſi dera. prima. ꝯclu. 3.
Piſcina habet quinq̄ȝ porticus myſticos. ſer. 39. conſi. prima. concl. 5.
Piſces duo euangelici quid ſignificant ⁊ vbi nutriuntur. ſer. 65. conſi. 2. docu. 4.
Phanuel interpretat̄. ſer. 20. pri. 3. circa. tertiū.
Philippus interpretat̄. ſer. 78. ꝯſi. 4. ꝯcl. 2.
Plātata ⁊ radicata a deo ſunt ſtabilita. ſermo. 59. conſi. 2. concl. 5.
Plato quid ſenſerit de incarnatione paſſione ⁊ reſurrectione xp̄i. ſermone. 87. conſidera tione p̄ª. ꝯcluſione. 5.
Plenitudo triplex. ſer. 12. prin. 3. concl. 4.
Pontificatum in caypha deus honorauit do- no ꝓpetie. ſer. 77. ꝯſi. 2. ꝯcl. 3.
Populus i eccleſia dei eſt duplex. ſermōe. 46 documento. 5.
Porte anime duplices ſunt. ſer. 69. conſi. p̄ª. concluſione. tertia.
Porte diuerſe ſermone. 74. ꝯſideratione. 3. concl. ſecunda.
Potentia ad gratiam eſt duplex. ſermone. 7. conſi. ſecunda. concl. 5.
Potentiam obedientialem ad garatiaȝ habet quilibet viator. ſer. 66. ꝯſi. p̄ª. ꝯcl. p̄ª.
Precio comparatur mors xp̄i. ſer. 78. conſi. 3. concluſione tertia.
Predeſtinatio quid ſit. ſer. 12. princ. 3. ꝯcl. 2. Idem. ſer. 54. conſi. p̄ª. ꝯcl. 7. Idem. ſer. 70. conſi. 7. concl. 2. Ideȝ. ſer. 67. cōſi. 4. concluſione. tertia.
Predeſtinatio q̄d iportat. ſermo. 12. principa. tertio. ꝯcluſione. ſecunda.
Predeſtinatio quem effectum habet. ſer. 54. conſi. 7. concl. prima.
Predeſtinatio fit ex ſola pietate dei. ibidem concluſione. ſecunda.
Predeſtinatio habet certitudinem. ibideȝ cō- cluſione tertia.
Predeſtinatio habet triplicem effectum in pre deſtinatis. ſermone. 57. conſideratione. 4. concl. prima. documento primo.
Predeſtinatio iuuatur precibus. ſanctorum. ſer. 54. conſi. 2. concl. prima.
Predeſtinatio paſſiua non conuenit chriſto: ſecundum quod deus. ſermone. 12. princi- pali. 3. concl. ſecunda.
Predeſtinatio ⁊ adoptio quomodo differunt ſermone. 19. p̄nci. primo. ꝯcl. prima.
Predeſtinatio infallibiliter conſequitur ſuum effectum non imponens neceſſitatem ⁊ eſt pars prudentie. ſermone. 67. conſideratio ne. quarta. ꝯcl. tertia.
Predeſtinationis ſignum eſt audire verbum dei. ſermone. 58. ꝯſi. 5. concl. 3.

Predeſtinatus qñq3 deſeritur ſm preſentem iuſtitiam. ibidem conclu. tertia.
Predeſtinatis ſolis xp̄s meruit apertionē3 regni. ſer. 54. conſide. prima. ꝯclu. 6.
Predeſtinatu3 cur deus permittit cadere. ſermo. 57. ꝯſide. 2. conclu. prima.
Predeſtinatū peccatorē3 diligit d̄s plus q̄3 iuſtū preſcitū. ſer. 70. conſi. prima. ꝯclu. ſcd̄a.
Predicatio apoſtoloꝝ dicit̄ ſeminatio ⁊ meſſis ſermo. 63. conſide. 2. documen. 6.
Predicationis doctrina h3 quadruplicē3 opportunitatē. ibidē3 ꝯſide. prima. ꝯclu. 2.
Predicator qd h3 facere: ⁊ quot ſunt p̄dicabilia p ipſu3. ſer. 64. ꝯſide. prima. doc. p̄. ⁊. 2.
Predicator verbi dei d3 habere patientia3 iniuria illata. ſermo. 72. ꝯſi. prima. ꝯclu. 7.
Prelati primo mane ingrediuntur vineā dñi ſermo. 36 principa. 2. conclu. prima.
Premium eternum quid ſit. ſermo. 45. conſidera. tertia. conclu. tertia.
Premiū qñ icipit. ſer. 49. ꝯſi. 2. docu. ſexto.
Premiū creſcit ex tribus. ſer. 34. prin. 4.
Premium celeſte dicitur dari ⁊ reddi. ſermo. 36. principa. 3. conclu. ſecunda.
Premiū pmitti̇̄ inchoantibus. ſed datur pſeuerantibus. ſer. 6. ꝯſide. prima. conclu. p̄ª.
Prerogatiue quatuor ſunt in angelica ſalutatione. ſermo. 7. conſide. 2. conclu. quinta
Preſto ⁊ ſemp prope eſt deus ſibi ſeruientibus. ſer. 5. conſide. 2. conclu. prima. ⁊. ſcd̄a
Preſumere de ſe nullus debet. ſermo. 10. conſide. prima. conclu. quarta.
Preuaricationis quadruplex via. ſermone. 6. conſi. 4. conclu. ſecunda.
Preuiſio mortis chriſti ab eterno. ſermo. 77 conſide. prima. conclu. prima.
Primitas quadruplex reperitur. ſermōe. 18. princi. primo. conclu. prima.
Princeps mūdi quomodo eijcitur foras. ſermone. 78. conſi. 7. conclu. ſecunda:
Principia duo reꝝ omniū quidam poſuerunt ſermo. 58. conſi. tertia. conclu. prima.
Principiū peccati volūtas ē. ſer. 4. ꝯſi. prima
Priuilegia q̄tuor habent pſeuerantes in vita ꝯtēplatiua: ſer. 20. princi. 4. conclu. tertia.
Probatio duplex eſt: ſermo. 90.
Progreſſus in anima quadruplex. ſermo. 41 conſide. 2. documen. 7.
Progreſſus peccatoꝝ quomodo fiat. ſermo. 49. conſide. prima. conclu. tertia.
Progreſſus curationis aie fit in triplici gradu. ibidem ꝯſide. 2. documen. 6.
Progreſſum triplicem habuit intentatio mortis chriſti a iudeis. ſermone. 77. conſidera. tertia. conclu. ſecunda.
Proficere in virtutibus videtur ſonare imperfectum. ſer. 9. ꝯſidera. prima. conclu. tertia.
Proficiendi fuit maria nobis figura. ibidem conclu. quarta.
Profectus ſpiritualis in nobis eſt duplex: ſermo. p̄. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Prophetare contingit ignorātes ⁊ malos. ſermo. 73. conſide. 3 conclu. ſecunda.
Prophetando cayphas potuit peccare: ⁊ quomodo non. ſermone. 77. conſide. ſecunda. conclu. prima.
Prophete doloſi qui ſint. ſermo. quarto. conſide. 3. verſus finem.
Propitiationis ſpes non debet eſſe ſine metu ſermo. 76. conſide. 2. conclu. prima
Propria duplicia appropriantur xp̄o. ſermo. 18. principa. tertio. conclu. prima.
Propriu3 humane nature eſt triplex. ibidem.
Propriū diue nāe in xp̄o eſt q̄druplex. ibidē.
Propriu3 veritatis quid ſit. ſermo. 72. conſide. prima. conclu. prima.
Prouidentia ⁊ predeſtinatio quomodo differunt. ſermo. 32. princi. 3. conclu. ſecunda.
Prudentia habet quadruplicem conſiderationem. ſermo. 88. conſide. tertia.
Prudentia h3 duo officia. ſer. 27. ꝯclu. 3.
Prudentia aſſimulatur aſtutie ſerpentis propter quinq3. ibidem.
Prudentia eſt duplex. ſermo. 29. conſidera. prima. conclu. prima.
Prudētia carnis eſt fugienda. ibidem. ꝯcl. 2.
Prudentia habet quatuor actus. ſer. 43. conſide. prima. conclu. 3. circa 2m.
Prudētia ſpūs qd eſt. ſer. 53. ꝯſid. 2. ꝯclu. 3.
Prudētia qd ſit. ſer. 64. conſi. 4. docu. 3.
Pudor malus eſt vinculum quoddā. ſer. 78. conſide. 7. conclu. ſexta.
Puer habēs quinq3 panes ⁊ duos piſces qs ſit. ſermo. 65. conſide. 2. documen. 4.
Puer ihs vocat' eſt tribus prerogatiuis. ſer. 7. conſide. 3. conclu. 3.
Pugil noſter fuit chriſtus in paſſione. ſermo. 81. principa. tertio.
Purificatur penitēs p ſex opera ſatiſfactiōis. ſermo. 28. conſide. 3. conclu. quinta.
Puritas qntuplex eſt: quam opatur in nobis gratia ſpūs ſancti. ſer. 26. ꝯſi. p̄ª. ꝯclu. p̄ª.

Incipit littera Q

q Uatriduanus quid ſignificat.ſermone.70.conſide.tertia.
Quantitas reſurgentiũ.ſer.92.arti.7.
Querere gl'iam nõ debemus nobis ex ope bono: ſed deo.ſer.72.ↄſi.2.conclu.quinta.
Querit ihs a mltis ⁊ diuerſimode.ſer.24.nota.ante ↄſi.Idẽ ſer.74.ↄſi.pᵃ.ↄclu.pma
Querunt grãm quatuor gnã hoīuȝ: ⁊ nõ inuenitur niſi in triduo cuilibet ſtatui cõpetenti.ſermo.26.conſi.4.conclu.ſecunda.
Querunt perfecti: prelati: pctõres: clerici in triduo ibidem.
Querendus quomodo eſt ihs.ſer.24.conſi.octaua.conclu.tertia.
Queſierunt magi ihm iheruſalem ⁊ quare ibidem conſi.prima.conclu.ſexta.
Querendus nuſq̃ eſt deus niſi in mente deuota ibidem conſi.3.conclu.ſecunda.
Quietare vltimate appetitum hoīs quid põt.ſer.21.conſi.prima.conclu.quinta.
Queſtio triplex ad quam negatiue eſt reſpondendum.ſer.6.conſi.3.conclu.tertia.
Quinquageſimus quare ſic dicitur.ſer.39.princi.primo.conclu.ſecunda.
Quinta feria eſt quadruplici miniſterio conſecrata.ſer.80.contem.4.conſi.tertia.

Incipit littera R

r Adicata a patre ſunt ſtabilita ſer.61.conſide.ſecunda.conclu.quinta.
Radius: ſplendor: lux ⁊ lumen differunt.ſer.71.conſi.prima.conclu.prima.
Radix meriti fundatur in gratia gratũ faciẽte ſer.36.princi.2.conclu.ſecunda.
Ramos de arboribus carpere quid ſignificat ſer.78.conſi.ſecunda.conclu.tertia.
Ratio humana in diuīs rebus eſt multuȝ deficiens.ſer.50.conſi.tertia.conclu.prima.
Ratio nr̃a lippa ẽ.ſer.68.conſi.2.conclu.2.
Ratio eſt vis aīe.ſer.20.prin.p.conclu.2.
Idem ſer.70.conſi.prima.conclu.tertia.
Ratio ponit minorem in ſyllogiſmo practico.ſer.xj.conſi.prima.conclu.ſexta.
Ratio ẽ rex ⁊ paſtor: ⁊ habet ſex facere.ſer.17 conſi.prima.conclu.2.⁊.3.
Rationis recte ſeq tenemur dictamen.ſer.69 conſi.tertia.conclu.ſecunda.
Rationis actus q̃tuor ſunt.ſer.43.cõſi.pma.
concl.3.Idem ſer.44.ↄſi.pma.ↄclu.pᵒ.
Recedit xps ab hoīe multiplr.ſer.84.cõſide.ſecunda.conclu.vnica.
Receptio xp̃i a iudeis in feſto palmarum.ſer.79 conſide.quinta.in principio.
Recta intentio diſponit laborem boni operis.ſer.9.conſide.prima.conclu.ſecunda.
Rectitudo voluntatis an ſufficiat ad ſalutem.ſer.87.conſide.ſecunda.dubi.3.
Recidiuum in pctm̃ volens declinare dȝ hr̃e quatuor.ſer.47.conſide.3.concluſi.tertia.
Idem ſer.62.conſi.4.conclu.ſecunda.
Recidiuum precauentes habent quadruplicẽ pmiationem ibidem conſi.5.conclu.2.
Recidiuantes occidunt xp̃m.ſer.39.pnci.2ᵒ.conclu.quarta.
Reconciliatio nobis venit p paſſionem xp̃i.ſer.79.conſi.ſecunda.conclu.ſecunda.
Redemptio hominis fuit poſſibilis.ſermo.2 conſi.ſecunda.decre.quarto.
Redempta eſt humana natura ꝓpter quatuor ibidem decre.tertio.
Redempti ſumus magis ꝓprie q̃ȝ empti.ſer.67.conſi.ſecunda.conclu.tertia.
Redẽpti ſumus xp̃i ſanguine a tribꝰ.ſer.85.
Reddere bonum vel malum eſt multiplex.ſer.29.conſi.prima.conclu.quarta.
Redditus vitales aut ꝑpetuos an liceat emẽ.ſer.46.docu.4.veri.ſecunda.
Refectio ſpiritualis xp̃i quid ſit.ſer.63.con.tertia.docu.quarto.
Reformatio hoīs fit p tria.ſer.25.ↄſi.2.ↄᵒ.5
Reformari hȝ aīa p quatuor ibidem ↄclu.4.
Refrigerium triplex in inferno: ſed nulla redemptio.ſer.45.conſi.quinta.cõclu.qnta.
Refrenatio oris perſuadetur.ſer.61.ↄſid.3ᵃ.documen.quarto.
Regnum celorum dicitur preſens ecclia.ſer.36.princi.primo.conclu.ſecunda.
Regnum celorum eſt caſtrum obſeſſum.ſer.71 conſide.quinta.conclu.ſecunda.
Regnum celorum quinq fructibus acquiritur.ſer.56.conſide.4.conclu.ſcd̃a.
Regnum anime deſtruitur per duo.ſer.xj.conſide.prima.conclu.ſexta.
Regna aīe tot ſunt quot ſunt vires.ibidem.
Regl'a q̃dam pnia eſt.ſer.66.ↄſi.3.conclu.3.
Reiteratio confeſſionis in ſex caſibus.ſer.60.conſide.ſecunda.conclu.ſexta.
Religio qd ſit.ſer.39.prin.primo.ↄclu.pma.
Religio aerea eſt.ſer.34.pn.4.docu.pmo.

Religioſi ingrediunt̄ vineam hora nona ſer. 36. princi. ſecundo.
Remediuꝫ triplex fuit contra pctm̄ originale. ſer. 21. conſi. prima. conclu. tertia.
Remedium triplex contra temptamenta. ſer. 68. conſi. 2. conclu. quarta.
Remiſſio iniurie. ſer. 29. conſi. 2. conclu. 5.
Remiſſio pctoꝝ reqrit ſex: duo ex pte remittē tis ꝛc. ſer. 28. conſi. tertia. conclu. quarta.
Remiſſio culpe miniſtris eccl'ie reſeruatur. ſer. 57. conſi. quarta. conclu. tertia.
Remiſſibile eſt omne pctm̄ ſimplr: irremiſſibi le tamē ſm qd. ſer. 28. ꝯſi. 3. ꝯclu. 5.
Remuneratio bone volūtatis. ſer. 87. ꝯſi. ſecū da. dub. ſecunda.
Remuneratio curſus ꝑ brauio. ſer. 35. ꝑn. ſe cundo. ꝯclu. ſecunda
Reparatio generis humani decens fuit. ſer. 14 [p]ncipali tertio. ꝯclu. prima.
Raparatio hominis facta eſt per ſatiſfactioneꝫ Et per illuꝫ qui deus eſt ꝛ homo ꝛ per mor teꝫ illi⁹ ibidē ꝯclu. 2. 3. ꝛ. 4. Idē patet. ſer. 21. ꝯſid. prima. ſub ſexta die. ſecūde expoſi tionis ſub. 2. 3. 4. 5. ꝛ. 6. ꝯcluſione.
Repatio noſtra reqrebat diuinam potentiā ꝛ ſa pientiam. ſer. 47. conſi. tertia. conclu. ꝑma
Repatio aie noſtre fit per effectum gratie. ſer. 69. conſide. quinta. conclu. prima.
Repationis noſtre duplex eſt cā. ſer. 54. cōſi. prima. conclu. quinta.
Repreſentat ſe pctm̄ menti quadrupl'r. ſer. 67 conſide. ſecunda. conclu. ſecunda.
Reprobatio qd ſit ꝛ quis effect⁹ eius. ſer. 54. conſide. prima. conclu. prima.
Reprobationis ſignū eſt nolle audire verbuꝫ dei. ſer. 72. conſi. prima. conclu. quinta.
Reprobi poſt iudicium cruciabuntur triplici igne. ſer. 45. conſi. quinta. conclu. tertia.
Reprobi increpationeꝫ non ſuſtinent. ſer. 72 conſi. prima. conclu. ſexta.
Reſidere: ſtare ꝛ iacere differunt. ſer. 69. cōſi dera. quinta. conclu. ſecunda.
Res perdita q̄ꝫto fuerit nobilior: tanto maior adhibet̄ inq̄ſitio. ſer. 26. conſi. 3. docu. 2.
Reſurrectio duplex. ſer. 4. conſi. 2. circa quar tum defectum.
Reſurrectio quid ſit. ſer. 86. conſide. prima. Item ſer. 92. arti. primo.
Reſurrectio xp̄i declarat̄ veritate vtriuſqꝫ te ſtamenti. ſer. 86. co ſide. prima.
Reſurrectio xp̄i ꝯfirmata fuit quadruplici an gelico teſtimonio. ibidem.
Reſurrectio xp̄i qual'r facta eſt ibidē ꝯſide. 3.
Reſurrectio xp̄i qn̄ facta eſt. ibidem conſi. 3.
Reſurrectio xp̄i fuit accelerata ꝑpter quatuor ibidem conſi. ſeptima.
Reſurrectio cum xp̄o diſpoſitio. ibidem.
Reſurrectio prima quid eſt. ſer. 92. articu. 2. queſtione prima.
Reſurrectio ſecunda q̄ eſt ibidem queſti. 2.
Reſurrectio oīum erit ꝛ probatur auctoritate vtriuſqꝫ teſtamenti. ibidem arti. tertio.
Reſurrectio hoīs quando: vbi: quoꝝ miniſte rio: q̄ꝫcito: in qua etate: ꝛ qual'r boī: ꝛ quali ter mali reſurgēt. ibidē ar. 4. 5. 6. 7. 8. ꝛ. 9
Reſurrectio mortuoꝝ eſt maximū miraculuꝫ ibidem arti. 15.
Reſurrectio mortuoꝝ fiet pp q̄tuor rōes ibidē
Reſurrectio gigantum ꝛ gnanorum ibidem arti. 7. queſtio. 4.
Reſurrectio in qua q̄ꝫtitate: affinitate: an cuꝫ virginitate ꝛ circūciſione fiet ibidē ſub qua tuor dubijs.
Reunio q̄druplex facta eſt in xp̄o reſurgente ibidē ꝯſi. ꝑma. nota bene. Ideꝫ ſermo. 85. parte ſecunda. conſi. ſexta.
Retributōis tp̄s. ſer. 36. ꝑnci. 2. ꝯclu. prima.
Reuereri ꝛ laudare quomō differunt. ſer. 24. conſi. quinta. conclu. tertia.
Ruina angeloꝝ per mortem xp̄i ſtaurabitur. ſer. 83. conſi. prima. ꝯclu. ſecunda.
Ruina inimici noſtri aliqn̄ pōt nos ſine pctō letificare: ꝛ ei⁹ gl'ia ſine culpa inuidie ꝯtriſta re. ſer. 27. ꝯclu. tertia circa nonuꝫ.
Ruine ꝛ repatiōes ſanctoꝝ ſcribunt̄ ꝛ quare. ſer. 33. princi. ſecundo. requi. 2.

Sequit̄ littera S

s Abbatum eſt triplex. ſer. 68. conſi. tertia. ꝯclu. tertia.
Sabbatum eſt ordinatū pp tres rationes. ſer. 49. ꝯſi. tertia. conclu. tertia.
Sabbato laborās excuſat̄ i q̄tuor caſib⁹ ibidē.
Sacerdos ſolus pōt ꝯficere etiam hereticus ſciſmaticus ꝛ degradatus. Et an ſacerdos malus celebrās ſit audiendus. Et de quatu or ſacramentis in iheruſalem inſtitutis hec patent. ſer. 80. ꝯtempla. 2. conſide. prima. Item contem. quarta. conſi. quarta.
Sacra ſcriptura eſt ſumme auctoritatis. ſer. 3 ꝯſi. 2. ꝯclu. ꝑma. Idē ſer. 56. ꝯſi. 2. ꝯclu. 2.

69409